Verslag Lokale Procesgroep Stadsdeel Zuidoost
Datum: 11 november 2021
Voorzitter: [redacted]

Aanwezig: [redacted].

1. Mededelingen

- Kennismaking met [redacted] (deze week gestart als [redacted] in het team RES/Wind.)

- WH Ronde Venen (Cees van Uden) heeft politieke uitspraak gedaan in een interview.
Actie: [redacted] zal het interview doorsturen naar [redacted] + [redacted]. Als in gem. Ronde Venen daarna technische of raadsvragen komen zal [redacted] contact opnemen met [redacted] / Team RES/Wind. ([redacted]: Gedaan)

- [redacted] vraagt of er ook mensen vanuit Ronde Venen zijn in de klankbordgroepen? [redacted] zit waarschijnlijk niet op de lijst. ([redacted]: [redacted] is later benaderd!)

- In jan. 2022 zal een nieuwe gebiedscoördinator tbv Zon+Wind starten tbv gemeente Ronde Venen en buurgebieden.

- [redacted]: Gooise meren hebben geen RES Coördinator meer. [redacted] gaf aan dat een nieuw coördinator snel zal starten (november).

- [redacted]: Aanhaken WH bij KBG Zuidoost. Actie [redacted] ([redacted]: gedaan)

Klankbordgroepen
KBG zijn verzet voor ZO naar 22 november en 1 december (starten een week later)

PWE (Raadpleging)
- Vorige week is nieuwsbrief verstuurd ivm de start van de PWE (online vragenlijst).
- Ong. 1000x ingevuld
- Reacties: sommige vinden de vragen suggestief. Als zulke reacties bij jullie binnen laat het het RES team weten.

Context mapping:
- 27 November extra sessies per SD voor ZO wordt dat OBA Reigersbos. Om zo toch te proberen om andere
- Zaterdag kan [redacted]/student nog flyeren. [redacted] vraagt of dat goed is . [redacted] en [redacted] zeggen is okay om extra te flyeren.

Raadsinformatie brief + bijlage + rapport.
Actie: Verzoek aan DZH coord. Graag delen met jullie PH of WH's .

- Links naar:
- Raadsinformatiebrief 9 november:
- Lijst met deelnemers:
- Rapport over hoe selectie tot stand is gekomen:

Communicatie
[redacted] vraagt of nog extra info nodig is. Antwoord is nee.

Beste collega,

Donderdag 25 november 2021 is er weer een lokale procesgroep Zuidoost.
In deze mail vinden jullie 1) de notulen van het vorige overleg, 2) mededelingen en 3) de agenda voor het komend overleg.

1. **De notulen overleg 11 november 2021**

Zie bijlage.

2. **Mededelingen**

- *Nieuwsbrieven:*
  Vorige week zijn er twee nieuwsbrieven uitgegaan met informatie over de activiteiten van de Reflectiefase:
  - Duurzaam020 – (zie bijlage of de online versie) (**En deel deze s.v.p. met je netwerk!**)
  - Duurzame Energie - (zie bijlage of de online versie) (**En deel deze s.v.p. met je netwerk!**)

- *Onderzoek naar leefomgeving/ Context mapping:*
  Op zaterdag 27 november zijn er tussen 11:00-15:00 uur inloopsessies bij drie OBA's:
  ■**OBA Reigersbos, Rossumplein 1, 1106 AX Amsterdam**
  ■OBA Geuzenveld, Albardakade 3, 1067DD Amsterdam
  ■OBA Waterland, Waterlandplein 302, 1024 NB Amsterdam

  Er zijn flyers uitgedeeld in de gebieden rond deze OBA's.
  Stadsdelen en buurgemeenten worden vriendelijk gevraagd ook nog op sociale media te attenderen op deze mogelijkheid om mee te doen met dit onderzoek.
  Link website gem. Amsterdam (deel deze met je netwerk!):
  Windmolens in Amsterdam: workshop 'Wat kenmerkt uw buurt'

- *Online Raadpleging:* De raadpleging kan nog steeds worden ingevuld (tot 1 december)
  Online vragenlijst Windmolens in Amsterdam: welke keuze zou u maken?
  (deel deze s.v.p. met je netwerk!)

- *Klankbordgroepen:* de eerste overleggen voor Noord, Nieuw-West en Stedelijk zijn geweest.
  - Links naar:
  - Raadsinformatiebrief 9 november:
  - Lijst met deelnemers:
  - Rapport over hoe selectie tot stand is gekomen:

3. **Agenda 25 november:**

- Mededelingen
- Terugkoppeling eerste resultaten raadpleging en context mapping (aantal deelnemers, eerste reacties)
- Concept Afwegingskader (informeren over vorm en inhoud)
- Handreiking participatie en sturing – hoe werken we samen met stadsdelen en buurgemeenten (bespreken vorm, planning)
- Communicatie

Met vriendelijke groet,
namens [redacted]

Verslag Lokale Procesgroep Stadsdeel Zuidoost
Datum: 11 november 2021
Voorzitter: [redacted]

Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted].

1. Mededelingen

- Kennismaking met [redacted] (deze week gestart als [redacted] in het team RES/Wind.)

- WH Ronde Venen (Cees van Uden) heeft politieke uitspraak gedaan in een interview.
Actie: [redacted] zal het interview doorsturen naar [redacted] + [redacted]. Als in gem. Ronde Venen daarna technische of raadsvragen komen zal [redacted] contact opnemen met [redacted] / Team RES/Wind. ([redacted]: Gedaan)

- [redacted] vraagt of er ook mensen vanuit Ronde Venen zijn in de klankbordgroepen? [redacted] zit waarschijnlijk niet op de lijst. [redacted]: [redacted] is later benaderd!)

- In jan. 2022 zal een nieuwe gebiedscoördinator tbv Zon+Wind starten tbv gemeente Ronde Venen en buurgebieden.

- [redacted]: Gooise meren hebben geen RES Coördinator meer. [redacted] gaf aan dat een nieuw coördinator snel zal starten (november).

- [redacted]: Aanhaken WH bij KBG Zuidoost. Actie [redacted] ([redacted]: gedaan)

Klankbordgroepen
KBG zijn verzet voor ZO naar 22 november en 1 december (starten een week later)

PWE (Raadpleging)
- Vorige week is nieuwsbrief verstuurd ivm de start van de PWE (online vragenlijst).
- Ong. 1000x ingevuld
- Reacties: sommige vinden de vragen suggestief. Als zulke reacties bij jullie binnen laat het RES team weten.

Context mapping:
- 27 November extra sessies per SD voor ZO wordt dat OBA Reigersbos. Om zo toch te proberen om andere
- Zaterdag kan [redacted]/student nog flyeren. [redacted] vraagt of dat goed is . [redacted] en [redacted] zeggen is okay om extra te flyeren.

Raadsinformatie brief + bijlage + rapport.
Actie: Verzoek aan DZH coord. Graag delen met jullie PH of WH's .

- Links naar:
- Raadsinformatiebrief 9 november:
- Lijst met deelnemers:
- Rapport over hoe selectie tot stand is gekomen:

Communicatie
[redacted] vraagt of nog extra info nodig is. Antwoord is nee.

Verslag Lokale Procesgroep Stadsdeel Zuidoost
Datum: 11 november 2021
Voorzitter: [redacted]

Aanwezig: [redacted].

1. Mededelingen

- Kennismaking met [redacted] (deze week gestart als [redacted] in het team RES/Wind.)

- WH Ronde Venen (Cees van Uden) heeft politieke uitspraak gedaan in een interview.

Actie: [redacted] zal het interview doorsturen naar [redacted] + [redacted]. Als in gem. Ronde Venen daarna technische of raadsvragen komen za[redacted] contact opnemen met [redacted] / Team RES/Wind. ([redacted]: Gedaan)

- [redacted] vraagt of er ook mensen vanuit Ronde Venen zijn in de klankbordgroepen? [redacted] zit waarschijnlijk niet op de lijst. ([redacted]: [redacted] is later benaderd!)

- In jan. 2022 zal een nieuwe gebiedscoördinator tbv Zon+Wind starten tbv gemeente Ronde Venen en buurgebieden.

- [redacted]: Gooise meren hebben geen RES Coördinator meer. [redacted] gaf aan dat een nieuw coördinator snel zal starten (november).

- [redacted]: Aanhaken WH bij KBG Zuidoost. Actie [redacted] ([redacted]: gedaan)

Klankbordgroepen
KBG zijn verzet voor ZO naar 22 november en 1 december (starten een week later)

PWE (Raadpleging)
- Vorige week is nieuwsbrief verstuurd ivm de start van de PWE (online vragenlijst).
- Ong. 1000x ingevuld
- Reacties: sommige vinden de vragen suggestief. Als zulke reacties bij jullie binnen laat het RES team weten.

Context mapping:
- 27 November extra sessies per SD voor ZO wordt dat OBA Reigersbos. Om zo toch te proberen om andere
- Zaterdag kan [redacted]/student nog flyeren. [redacted] vraagt of dat goed is . [redacted] en [redacted] zeggen is okay om extra te flyeren.

Raadsinformatie brief + bijlage + rapport.
Actie: Verzoek aan DZH coord. Graag delen met jullie PH of WH's .

- Links naar:
- Raadsinformatiebrief 9 november:
- Lijst met deelnemers:
- Rapport over hoe selectie tot stand is gekomen:

Communicatie
[redacted] vraagt of nog extra info nodig is. Antwoord is nee.

Beste collega,

Donderdag 25 november 2021 is er weer een lokale procesgroep Nieuw-West/Haven.
In deze mail vinden jullie 1) de notulen van het vorige overleg, 2) mededelingen en 3) de agenda voor het komend overleg.

1. **De notulen overleg 11 november 2021**

Zie bijlage.

2. **Mededelingen**

- *Nieuwsbrieven:*
  Vorige week zijn er twee nieuwsbrieven uitgegaan met informatie over de activiteiten van de Reflectiefase:
  - Duurzaam020 – (zie bijlage of de online versie) (**En deel deze s.v.p. met je netwerk!**)
  - Duurzame Energie - (zie bijlage of de online versie) (**En deel deze s.v.p. met je netwerk!**)

- *Onderzoek naar leefomgeving/ Context mapping:*
  Op zaterdag 27 november zijn er tussen 11:00-15:00 uur inloopsessies bij drie OBA's:
  ■OBA Reigersbos, Rossumplein 1, 1106 AX Amsterdam
  ■OBA Geuzenveld, Albardakade 3, 1067DD Amsterdam
  ■OBA Waterland, Waterlandplein 302, 1024 NB Amsterdam

  Er zijn flyers uitgedeeld in de gebieden rond deze OBA's.
  Stadsdelen en buurgemeenten worden vriendelijk gevraagd ook nog op sociale media te attenderen op deze mogelijkheid om mee te doen met dit onderzoek.
  Link website gem. Amsterdam (deel deze met je netwerk!):
  Windmolens in Amsterdam: workshop 'Wat kenmerkt uw buurt'

- *Online Raadpleging:* De raadpleging kan nog steeds worden ingevuld (tot 1 december)
  Online vragenlijst Windmolens in Amsterdam: welke keuze zou u maken?
  (deel deze s.v.p. met je netwerk!)

- *Klankbordgroepen:* de eerste overleggen voor Noord, Nieuw-West en Stedelijk zijn geweest.
  - Links naar:
  - Raadsinformatiebrief 9 november:
  - Lijst met deelnemers:
  - Rapport over hoe selectie tot stand is gekomen:

3. **Agenda 25 november:**

- Mededelingen
- Terugkoppeling eerste resultaten raadpleging en context mapping (aantal deelnemers, eerste reacties)
- Concept Afwegingskader (informeren over vorm en inhoud)
- Handreiking participatie en sturing – hoe werken we samen met stadsdelen en buurgemeenten (bespreken vorm, planning)
- Communicatie

Met vriendelijke groet,
namens [redacted]

Verslag Lokale Procesgroep Stadsdeel Nieuw West
Datum: 11 november 2021
Voorzitter: [redacted] Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]

Datum: 11 november '21
Aanwezig: **Workshops context mapping.**

- Terugkoppeling van [redacted] sessies tot nu toe.
- Workshop Spieringhorn geannuleerd wegens te weinig aanmeldingen. Er komt een alternatieve inloopsessie bij de Bibliotheek in Slotermeer. [redacted]: beter Geuzenveld? (anders communicatie aanpassen). [redacted] checkt met [redacted].

PWE

- 934 ingevulde formulieren tot nu toe.

Klankbordgroepen

- Toelichting op de klankbordgroepen en expertgroepen
- NPBO advies: staat hier iets over buurgemeenten, in het bijzonder Zaanstad omdat die nu niet in de lokale klankbordgroep zitten? [redacted] deelt het NPBO advies.
  Rapport hier te downloaden: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/klankbordgroepen-windmolens-amsterdam/

Communicatie

- Verzoek aan buurgemeenten om ook de eigen wethouders te informeren over de reflectiefase en de manieren waarop inwoners van buurgemeenten worden betrokken.
- Communicatie nu met name nog op de PWE. En Geotargetting per stadsdeel. [redacted] stemt dit af met [redacted] en [redacted].

Verslag Lokale Procesgroep Stadsdeel Nieuw West
Datum: 11 november 2021
Voorzitter: [redacted] Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]

Datum: 11 november '21
Aanwezig: **Workshops context mapping.**

- Terugkoppeling van [redacted] sessies tot nu toe.
- Workshop Spieringhorn geannuleerd wegens te weinig aanmeldingen. Er komt een alternatieve inloopsessie bij de Bibliotheek in Slotermeer. [redacted]: beter Geuzenveld? (anders communicatie aanpassen). [redacted] checkt met [redacted].

PWE

- 934 ingevulde formulieren tot nu toe.

Klankbordgroepen

- Toelichting op de klankbordgroepen en expertgroepen
- NPBO advies: staat hier iets over buurgemeenten, in het bijzonder Zaanstad omdat die nu niet in de lokale klankbordgroep zitten? [redacted] deelt het NPBO advies.
  Rapport hier te downloaden: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/klankbordgroepen-windmolens-amsterdam/

Communicatie

- Verzoek aan buurgemeenten om ook de eigen wethouders te informeren over de reflectiefase en de manieren waarop inwoners van buurgemeenten worden betrokken.
- Communicatie nu met name nog op de PWE. En Geotargetting per stadsdeel. [redacted] stemt dit af met [redacted] en [redacted].

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Nieuw-West/Haven
Datum: Donderdag 25 november (11:00-12:00 uur)
Voorzitter: [redacted]

- Mededelingen
- Terugkoppeling eerste resultaten raadpleging en context mapping (aantal deelnemers, eerste reacties)
- Concept Afwegingskader (informeren over vorm en inhoud)
- Handreiking participatie en sturing – hoe werken we samen met stadsdelen en buurgemeenten (bespreken vorm, planning)
- Communicatie

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Nieuw-West/Haven
Datum: Donderdag 25 november (11:00-12:00 uur)
Voorzitter: [redacted]

- Mededelingen
- Terugkoppeling eerste resultaten raadpleging en context mapping (aantal deelnemers, eerste reacties)
- Concept Afwegingskader (informeren over vorm en inhoud)
- Handreiking participatie en sturing – hoe werken we samen met stadsdelen en buurgemeenten (bespreken vorm, planning)
- Communicatie

Gemeente Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 2602
1000 CP Amsterdam

Telefoon 020 [redacted]
Emailadres bij vragen:
[redacted]@amsterdam.nl

Bureau Waardenburg BV
Varkensmarkt 9
4101 CK Culemborg

IBAN [redacted]
BIC [redacted]
BTW nr [redacted]
KvK nr [redacted]

Inkooporder

Datum 25-11-2021
Inkooporagain nummer [redacted]
Referentie [redacted]

Behandeld door [redacted]

Email [redacted]r@amsterdam.nl
Contractnummer geen contract
Uw referentie [redacted]
Betreft deelname expertgroep natuur

Afleveradres
KN Team Bedrijv.Energie&Infra
Ruimte en Duurzaamheid

Verzoek te leveren / verrichten	Aantal	Prijs €	Bedrag €
deelname expertgroep natuur *Betreft offerte deelname expertgroep natuur*		[redacted]	[redacted]

Bij facturering dit nummer vermelden, anders kunnen wij uw factuur niet in behandeling nemen:

Inkooporder [redacted]
Facturen versturen naar: [redacted]*@amsterdam.nl*

Totaal [redacted]

Facturen zonder vermelding van inkoopordernummer kunnen wij helaas niet in behandeling nemen.
Facturen dienen conform de inkoopvoorwaarden aangeleverd te worden via e-facturatie. Meer informatie over e-facturatie kunt u vinden op amsterdam.nl/efacturatie.

Deze inkooporder is geaccordeerd door de verantwoordelijk budgethouder.

Voor deze order gelden de - bij de KvK onder nr. [redacted] gedeponeerde – Algemene Inkoopvoorwaarden Gemeente Amsterdam. Zie ook www.amsterdam.nl/ondernemen/inkoop-aanbesteden.

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Fri, 26 Nov 2021 17:26:34 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: FW: Ma.akbank Wind

Dag [redacted],

Ik wil onderstaande mail archiveren.
Hoe doen we dat?

Hoor graag van je.

Even bellen?

[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: vrijdag 26 november 2021 10:49
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: FW: Ma.akbank Wind

t.k. de mail die Rick aan de deelnemers heeft verstuurd.
Groet,
[redacted]

Van: Vermin, Rick <[redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: woensdag 24 november 2021 16:47
Aan: Vermin, Rick <[redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@live.com>; [redacted]@gmail.com>; [redacted]@hotmail.com>; [redacted]@yahoo.com>
Onderwerp: Ma.akbank Wind

Beste deelnemer(s) aan de Ma.akbank Wind,

Ik begrijp dat er verwarring is ontstaan over deelname aan en invulling van de reflectiefase RES in Oost. Vervelend dat dit zo loopt en ik geef u graag voor de volgende bijeenkomst helderheid.

In Oost hebben we gekozen voor een Ma.akbank i.p.v. klankbordgroep, dit stond ook zo vermeld op de website van de gemeente Amsterdam; na te lezen op

https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/klankbordgroepen-windmolens-amsterdam/

We hebben gekozen voor een Ma.akbank als vervanging van klankbordgroep omdat er al eerder een initiatief door actieve bewoners was ontstaan om een constructief gesprek met voor- en tegenstanders van de windturbines te zoeken.
Het Ma.akbankproces faciliteert een dergelijk gesprek door de verbinding te zoeken in:

- inhoudelijke argumenten voor en tegen de huidige zoeklocaties
- impact van windturbines op de omgeving
- mede-eigenaarschap en zeggenschap van maatschappelijke vraagstukken
- werken aan concrete vervolgstappen

Deze bijzondere combinatie van inhoud en democratisering vinden wij in Oost zeer belangrijk.

Wellicht is dit in de aanloop onvoldoende duidelijk geworden. In Oost blijven we om bovenstaande reden werken met de Ma.akbank. U bent van harte welkom hieraan deel te nemen. Dit vraagt wel om commitment om aan de komende, naar verwachting 5 bijeenkomsten (tot maart 2022) deel te nemen.

Een Ma.akbank werkt met een divers samengestelde groep, waarin verschillende belangen en opvattingen zijn vertegenwoordigd, die samen een voorstel voor windenergie in Oost maken dat op steun kan rekenen. Daarom vraagt de Ma.akbank van u het waarborgen van:

- **Inclusiviteit**: iedereen doet mee op basis van gelijkwaardigheid.
- **Respect:** wie meedoet houdt aandacht voor dat wat waardevol is, voor ervaring en voor reeds opgebouwd vakmanschap.
- **Leren**: wie meedoet ondersteunt het principe van permanent leren, zowel wat betreft de inhoud als het proces.

Mocht u uw deelname hierom heroverwegen dan hebben we daar begrip voor en danken we u hartelijk voor uw inspanningen tot zover.
Komende maandag zal ik aanwezig zijn bij een deel van het programma van de tweede bijeenkomst van de Ma.akbank Wind.

Het team van de Ma.akbank Wind is desgewenst beschikbaar om 1 op 1 een extra toelichting te geven op het proces van deze Ma.akbank.

Met vriendelijke groet,

Rick Vermin

Stadsdeelbestuurder Amsterdam Oost

Sent from my iPad

| Datum | [redacted] | [redacted] | [redacted]

	Referentienummer	zaaknummer/aanvraag	gemeente	woonplaats	straat	huisnummer	geslacht	e-mail	leeftijd	Geef hieronder een korte omschrijving van uw vraag/opmerking of reactie	Wat is de voornaamste doelstelling van deze bijeenkomst?	Is er iets u dat het hoofd u zint over?	Richtwaarde		Uiterlijk 9 Dec 202...	Opmerking	Opgegeven voor: Bewoner Nee	Bewoner Ja	Deelnemer	Bezwaarmaker	Ondernemer	Geselecteerd voor: Bewoner Nee	Bewoner Ja	Deelnemer	Bezwaarmaker	Ondernemer	Uitnodiging verstuurd	Aanwezig	Opmerkingen
10-10	3653-60214		74	Weesp	[redacted]		[redacted]	[redacted]	31 - 50 jaar	Geen mee bekend ja	Geen verkeer op de Zuiderweg	Geen verkeer op de Zuiderweg	Geen verkeer op de Zuiderweg		nee	nee						Stuf					nee		
10-10	4873-67628		55	Weesp	[redacted]		[redacted]	[redacted]	31 - 50 jaar	Actief betrokken Ring in de Lokkerweg.	Info vanuit verschillende oud gehoord.	Info vanuit verschillende oud gehoord.	Info vanuit verschillende oud gehoord.		nee	nee						Stuf					nee		
28-10	8729-8068		129	Weesp	[redacted]		[redacted]	[redacted]	31 jaar en ouder	Geen inzage mogelijk Zijlstraat 7 te Weesp	Belangenbehartigingen die bezwaar hebben over de herinrichting van de openbare ruimte en de Zuiderweg	Belangenbehartigingen die bezwaar hebben over de herinrichting van de openbare ruimte en de Zuiderweg	Belangenbehartigingen die bezwaar hebben over de herinrichting van de openbare ruimte en de Zuiderweg		nee	nee						Weesp					nee		
15-10	2533-2811		41	Weesp	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	51 - 64 jaar	Geen verdachtheid Nieuw Weesp, de stig. de Zwitserse ma	Bezorgdheid over verwarring Nova en Nova en een cultureel bereveren directie regeling	Bezorgdheid over verwarring Nova en Nova en een cultureel bereveren directie regeling	Bezorgdheid over verwarring Nova en Nova en een cultureel bereveren directie regeling		ja	nee	Ja 1					Wel	Wel				Wel			ken bekkedaar.
29-10	2783-4742		84	Weesp	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	31 jaar en ouder	Weerpunt Oude overeenkomst ring	De agenda belangrijkst/ Nieuws	De agenda belangrijkst/ Nieuws	De agenda belangrijkst/ Nieuws		ja	ja	ook					Stuf					ook		
30-10	7853-9256		31	Weesp	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	31 - 50 jaar	ook een vertegenwoordiger van Zuid	Het is fijn om samen te overleggen	Het is fijn om samen te overleggen	Het is fijn om samen te overleggen		ja	ja	ook					Stuf					ook		ken we nette MW. ook belangrijk dat de ouderen
2-11	9899-0203			Weesp	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]		Verkeerslijn Oude en Nieuwe Haven		Is in te bij elke stap nieuw - Nieuw West			ja	nvt						Stuf					nvt		
28-10	139-36083		131	Weesp	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	31 jaar en ouder	Belangenvereniging Resident Woonwagen locatie Wetterhoudse en Beatrixlaan	gericht en gericht en ellenden	Is er iets u dat het hoofd u zint over?	Richtwaarde	Te bevestigen via mapje elke maal te bekennen mogelijkheden	ja	nee	nee	Is belangenvereniging in vacuum wel. Actieplan wel in bedelen		wel	wel	wel						nvt		ken bekkedaar. mailt in cc [redacted] en
29-10	[redacted]		74	Weesp	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	51 - 64 jaar	[redacted]	Ook een belangrijk punt, belangrijk voor de algemene zicht. Ook een mooi en leuk gebied en ook een mooi en leuk gebied. Inbedrijf is jammer dat er een hoop lichtvervuiling is en dat er een hoop lichtvervuiling is. Ook een mooi en leuk gebied.	Het belangrijkste doel is dat er een mooi en leuk gebied is en dat er een hoop lichtvervuiling is. Ook een mooi en leuk gebied.	Het belangrijkste doel is dat er een mooi en leuk gebied is en dat er een hoop lichtvervuiling is. Ook een mooi en leuk gebied.		ja	nee	nvt						nvt					nvt		ken de directie mailen

[redacted]

[redacted]

[redacted]

| | | |

| | | |

	Referentienummer	Aanmeldmaand	Gebied	Voornaam	Achternaam	Geslacht	e-mail	Leeftijd	Graaf hieronder een cirkel rond bij de situatie die het beste bij u past	Heeft de voorgenomen doorstroming van deze belangengroep extra?	Is welke activiteit heeft u interesse?	Motivatie		Mailing	Check E-Start (J/)	Opm		Opmerkingen	Deelnemer	Organisatie voor: Inwoner	Ondernemer	Overheid	Anders	Belanghebbende soort: Bewoner	Ondernemer	Gebiedsorganisatie	Overheid	Anders	
21-10	7308 KG 53	9-11	Utrecht	[redacted]		[redacted]	[redacted]	55 - 64 jaar	Wijkpark Wenkom	Doorbraak/ingang van het park. De kern is dat er (vrijwillig) meer (te betalen) aanbod komt (binnen ontspannings-) wordt. Dat zal tijdig en correct afkomstig gebeuren wordt en gewerkt (aanvullend)	Klantvriendelijkheid met Hart en Ziel	De voorkeur voor de ene optie boven de andere is beter. Het richten op het verbeteren van de bestaande voorzieningen (Wenkom) ontspanningsgebied wordt. Dat zal tijdig en correct afkomstig gebeuren wordt en gewerkt (aanvullend)		ja	Nee	Nee														#REKTIE
25-10	7413 MM	9	Utrecht	[redacted]		[redacted]	[redacted]	75 - 84 jaar	Inwoner	Meedenken bij (opgenomen) gemeente, bedrijfsopvang en collectief naar (welke) winkelruimtes zij bewoners zich gelijk bij de komst (Hieronder) en bekijkvorming	Klantvriendelijkheid met Hart en Ziel	Zorg voor (meer) winkelruimtes en zorg voor (goede) verbeteringen (Hieronder) Hieronder winkelruimtes en (Hieronder)		ja	Nee	Ja														
25-10	3996 SW	139	Utrecht	[redacted]		[redacted]	[redacted]	35 - 44 jaar	energie coöperatie De Windvogel	duurzame stroom opwekken voor en (hierbij leden, de omgeving (hierbij betrekken) om (uiteindelijk) te leden	Klantvriendelijkheid met Hart en Ziel	[redacted]		ja	n/a	n/a														
21-10	3500 AS 360	38	Utrecht	[redacted]		[redacted]	[redacted]	35 - 44 jaar	Ik ben actief voorstander van windenergie op (de) (uiteindelijke) (energie) coöperatie Amsterdam (stad)	Duurzame energie (by and for the people. Een (een) project. Noordersplein	Klantvriendelijkheid met Hart en Ziel	[redacted]		ja	n/a	n/a														
21-10	3518 JS 50	82	Utrecht	[redacted]		[redacted]	[redacted]	75 - 84 jaar	Media adviseur van het (website en aanbiedingen) initiatief (voor) de (Media) en (elektronische)		0	Klantvriendelijkheid met Hart en Ziel	[redacted]		ja	Ja	ja/ja/n	graag actief meedenken publiek?												
16-10	7133 BM 2	30	Utrecht	[redacted]		[redacted]	[redacted]	35 - 44 jaar	winkelstad	De (gehechte) gezondheid en winkelruimtes	Klantvriendelijkheid met Hart en Ziel	De (gehechte) gezondheid en winkelruimtes		ja	Nee	Ja														
22-10	3940 ZG 27	229	Utrecht	[redacted]		[redacted]	[redacted]	45 jaar en ouder	netwerk, (Eerste Kick	Ook bewoners (in contact (langer met de (actuur (in (Utrecht en het (belangrijke), netwerk (Eerste, (Kick en (Eerste, (Herkenbaar met ook (actieve (goeden (Herkenbaar (Eerste (Kick	Klantvriendelijkheid met Hart en Ziel	[redacted]		ja	Nee	Nee														b) (Eerste (graag in (buurt van (Herkenbaar
19-10	7713 HJ 269	28	Utrecht	[redacted]		[redacted]	[redacted]	55 - 64 jaar	de nieuwe coorganisatie (eerste) heffaerhof amsterdam	(actuur) en (bewoners) en (beheer) en (bestuur)	Klantvriendelijkheid met Hart en Ziel	[redacted]		ja	Nee	Nee														
29-10	1412 JH 1391	210	Utrecht	[redacted]		[redacted]	[redacted]	25 - 34 jaar	Netwerk (in (Hilversum) (en (Amsterdam) (en (Utrecht) (en (Hilversum) (en (Amsterdam) (en (Utrecht) (en (Hilversum) (en (Amsterdam) (en (Utrecht) (en

	Referentie-nummer	nummer inlening	gebiedTit	voornaam	achternaam	postcode	e-mail	leeftijd	Deel Nummer aan welke belangrijkste(n) van u meedoet	Vast is de voornaamste doelstelling van deze belangrijkste?	In welke activiteit heeft u interesse?	Motivatie		Vanaf	Opmerkingen	Opgegeven voor						Geselecteerd voor						
																Deelnachtel	Groen	Energie	Natuur	Cultuur	Overig	Deelnachtel	Natuur	Energie	Natuur	Cultuur	Overig	
44400	4406.XXX	446	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	Meerwijk Inclusief - Lunch bij Noord	het bescherme van gezondheid, met organische buitengroei voor mens en klei	Klantbetrokkenheid met theme Buurtzicht	Ik vind het in de zaagse heel leuk om de gezondheid van de buitengroei en de omgeving van mensen en dieren te verbeteren. Ik ben ook heel leuk om de gezondheid van de buitengroei en de omgeving van mensen en dieren te verbeteren.	ja	buiz	buiz		buiz	buiz											
1400	1966.777	1.28	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	45 jaar en ouder	Bewoners en natuurorganisaties hebben bijdrage aan de Regio 110. Wat is het resultaat van het plaatsen van windturbines.	het natuurlijk evenwicht in het bijdrage aan de Regio 110. Wat is het resultaat van het plaatsen van windturbines.	Klantbetrokkenheid met theme Natuur	het plaatsen van windturbines (WT's) is belangrijk en in de directe natuur invloed heeft op het ecosysteem. Ik ben ook geïnteresseerd in de effecten van het plaatsen van turbines.	ja	buiz	buiz				buiz					buiz					
1500	4436.1014	7	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	Buurtbewoners/Zuidoost en de noordelijke polder	Actief meedenken en meedoen aan de gezondheid van de buitengroei en de omgeving van mensen en dieren	Klantbetrokkenheid met theme Buurtzicht	Ik ben heel benieuwd wat er tot stand gebracht en ik voor initiatieven. Daarnaast wil ik ook graag meedoen aan de gezondheid van de buitengroei en de omgeving van mensen en dieren. Ik ben heel graag meedoen aan de gezondheid van de buitengroei en de omgeving van mensen en dieren.	ja	buiz	buiz				buiz	buiz				buiz					
1700	0400.4864	8.7	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	Bewoner	Ik wil dat Amsterdam en de omgeving van de stad is en dat het is belangrijk dat er ruimte met natuur en dieren is. Daarnaast ben ik ook erg betrokken bij de natuur en dieren in de stad. Daarnaast ben ik ook erg betrokken bij de natuur en dieren in de stad.	Klantbetrokkenheid met theme Natuur	Ik wil dat Amsterdam en de omgeving van de stad is en dat het is belangrijk dat er ruimte met natuur en dieren is. Daarnaast ben ik ook erg betrokken bij de natuur en dieren in de stad. Daarnaast ben ik ook erg betrokken bij de natuur en dieren in de stad.	ja	buiz	buiz				buiz					buiz					het beste dagen
2500	8.789.4.092	3.28	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	45 jaar en ouder	het beheergebied en de belangrijkste van de 110 bewoners	het beheergebied en de belangrijkste van de 110 bewoners	Klantbetrokkenheid met theme Buurtzicht	het beheergebied en de belangrijkste van de 110 bewoners. Hierbij is het belangrijk dat er een goede en duurzame relatie tussen de bewoners en de omgeving is. Hierbij is het belangrijk dat er een goede en duurzame relatie tussen de bewoners en de omgeving is.	ja	buiz	buiz				buiz	buiz				buiz					het beste dagen
1900	8547.0.0.12	4	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	ook ons bestuur/bestuur	samen zo min mogelijk duurzame energie opwekken, zonder landschap en natuur aan te tasten	Klantbetrokkenheid met theme Buurtzicht	Ik ben ook Ambassadeur in de belangrijkste duurzame energie opwekken, zonder landschap en natuur aan te tasten. Ik ben ook Ambassadeur in de belangrijkste duurzame energie opwekken, zonder landschap en natuur aan te tasten.	ja	ons	ons		ons												
3500	6890.0.0.12	9.2	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	winddelen, bewoners/klot	beschermig gezondheid en welbevinden natuur en de natuur relatie windturbines (in ontwikkeling)	Klantbetrokkenheid met theme Natuur	ik ben voor beide projecten al werkgebied en die graag meer over mijn mening. Hierbij ook graag meer over mijn mening. Hierbij ook graag meer over mijn mening.	ja	bit	bit				bit					bit					
2400	11.28.1600	11	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	[redacted] en burgemeester windmolens/molenbuurt [redacted] molens die bij een Amsterdam heeft vaste fund	de gezamenlijke huidigemidt plaatsing van windturbines rekening houden met de nieuwe plans natuur met kan de beste alternatieven markt ook voorgelegd worden aan de burgen. Alle wind kan meenaat	Klantbetrokkenheid met theme Natuur	Hiermee geef ondertekende met de natuurorganisaties die de Vogelwacht groep Amsterdam, Bijlthoven ook advies en betrokken organisaties te zorgen zijn dat er een goede en duurzame relatie tussen de bewoners en de omgeving is. Hierbij is het belangrijk dat er een goede en duurzame relatie tussen de bewoners en de omgeving is.	ja	bit	bit				bit					bit					
2700	3444.4305	2.50	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	35 - 45 jaar	Natuurbescherming		Klantbetrokkenheid met theme Natuur		nee	nee	niet													het beste dagen
2500	3238.4228	42	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	Stichting de Hele Randse Weide	beheer en exploitatie van natuurgebieden in Nederland met als doel het instant houden en verbeteren van de biotoop voor weidevogels	Klantbetrokkenheid met theme Natuur		ja	niet	niet													het beste dagen
2100	3080.0807	39	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	Buurtbewoners organisatie de Zaanse	de inrichting van Buurtbewoners, ligt buiten/bedrijven , houden bezicht op de activiteiten en beschermig van , natuur leefomgeving in open end de Zaanse Eco ecologische waterij voor meerwijder	Klantbetrokkenheid met theme Natuur		ja	niet	niet													het beste dagen
2100	4457.1250	46	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	45 jaar en ouder	[redacted] stichting Bewoners voor een Eco - Bewoners Nederlandse, Geesperlyla, Geesperplein,	beschermen en gezondheid, leefbaarheid en ecosystemen in de stad en dier.	Klantbetrokkenheid met theme Natuur		nee	niet	niet													het beste dagen
2500	7274.4434	8.7	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	[redacted] stichting Behoud Weidevlakte	eigendom van de flora en dier, die het landschap, de natuur en het leefklimaat van de regio Weidevlakte (inc) landelijk (word) bevogt is beschermen te verzekeren	Klantbetrokkenheid met theme Natuur	de regio en de omgeving inclusief de inrichting, maar wel met de omgeving en de natuur. Hierbij is het belangrijk dat er een goede en duurzame relatie tussen de bewoners en de omgeving is. Hierbij is het belangrijk dat er een goede en duurzame relatie tussen de bewoners en de omgeving is.	ja	niet	niet				niet					niet					het beste dagen
1400	1442.9.2.0	2.8	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	[redacted] [redacted]	natuurbeheer en natuurherstel	Klantbetrokkenheid met theme Natuur	Transport duurzaamheer heeft een direct belang om te bereiken het beoogde cijfer gaat een relatie tot het beoogde cijfer te bereiken.	ja	wb	wb				wb					wb					het beste dagen
3400	1078.1.0.2	21 - 22 deelnemers gezocht van [redacted]	Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	50+, 45 jaar	[redacted] [redacted]	het vinden bewoners om te spreken op huidige wijze, die een volwaardig kunnen bijdragen aan het [redacted]	Klantbetrokkenheid met theme Natuur	De bedoeld als de stikkunen bijdragen bewoners Wele (Zuidoost) als een wijk/dorp/stad. Door als streven aan een de met Wele (Zuidoost) als een wijk/dorp/stad. Door als streven aan een de met Wele (Zuidoost) als een wijk/dorp/stad. Door als streven aan een de met Wele (Zuidoost) als een wijk/dorp/stad.	ja	wb	wb				wb					wb					22 deelnemers gezocht. Per uur een bijdrage
[redacted]																												
[redacted]			Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]																					
[redacted]																												
[redacted]			Meerwijk	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]																					
[redacted]			4400						Energiecooperatie 4406 Meerwijk Actief (leden) een cooperatie bestaande																				

| | | |

| | | |

public mediation

Overzicht Sessies KBG RES Amsterdam

Nieuw-West	
# 1	Woensdag 17 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	Ronald Jan Mauer (DB Stadsdeel Nieuw-West)

# 2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u
Agenda	Toelichting afwegingskader en onderzoek leefomgeving
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	[redacted] (CM) + [redacted] [redacted] (afwegingskader)

# 3	Dinsdag 14 december 17.00- 19.00u
Agenda	
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	

Noord	
# 1	Dinsdag 16 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	Saskia Groenwoud (DB Stadsdeel Noord)

# 2	Maandag 29 november, 19.00- 21.00u
Agenda	Toelichting afwegingskader en onderzoek leefomgeving
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	[redacted] (CM) + [redacted] [redacted] (afwegingskader)

# 3	Maandag 13 december - 19.00- 21.00u
Agenda	
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	[redacted]

Zuidoost	
# 1	Maandag 22 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	Dirk de Jager (DB Stadsdeel Zuidoost) en Matthijs Sikkes (wethouder Diemen)

# 2	Woensdag 1 december, 19.00- 21.00u
Agenda	Toelichting afwegingskader en onderzoek leefomgeving
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	[redacted] (CM) + [redacted] (afwegingskader)

# 3	Donderdag 16 december 19.00- 21.00u
Agenda	
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	

Oost (maakbank 020) > wij geen begeleiding

# 1	Maandag 29 november, 17.00- 19.00u	
PM Intern		[redacted] (enkel aanwezig zijn – geen verslag, wel notes van belangrijke punten)
# 2		
PM Intern		[redacted] (enkel aanwezig zijn – geen verslag, wel notes van belangrijke punten)

Stedelijk

# 1	Donderdag 18 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted]
Uitgenodigd extra	

# 2	Dinsdag 30 november, 19.00- 21.00u
Agenda	Toelichting afwegingskader en online raadpleging (PWE)
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	[redacted] [redacted] (Populytics) + [redacted] (afwegingskader) - bevestigd

# 3	Dinsdag 14 december 19.00- 21.00u
Agenda	
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	

Gezondheid

# 1	Dinsdag 23 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (extern – verslag)
Uitgenodigd extra	Secretaris ([redacted])

# 2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u
Agenda	
PM Intern	[redacted] [redacted] (communicatie – geen verslag!) [redacted] (extern – verslag)
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted])

# 3	17.00- 19.00u
Agenda	

PM Intern	[redacted]	[redacted] (communicatie – geen verslag!) [redacted] (extern – verslag)
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted])	

Natuur	
# 1	Woensdag 24 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted])

# 2	Maandag 6 december, 17.00- 19.00u [tijdstip nader te wijzigen?]
Agenda	
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted])

# 3	Woensdag 15 december 17:00-19:00 OPTIE
Agenda	
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted])

Verslag Lokale Procesgroep Stadsdeel Zuidoost
Datum: 25 november 2021
Voorzitter: [redacted]

Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted].

- Mededelingen
  - [redacted]: Uitbewoners platform over enquete vooral de taal niet te volgen voor de doelgroep en vraag hoe worden we meegenomen in dit proces + hoe input toch nog kunnen leveren,
  - [redacted] zegt we noteren dit en nemen dit mee we horen dit vaker + maar taal is B1;
  - De RF is nou jou juist om zorgen en voorwaarden van belanghebbenden te verzamelen.
  - [redacted] zegt dat er beter inzichtelijk wordt in welke fase we zitten en dat nog niks is besloten.

[redacted]: PWE contextmapping vragenlijst is niet duidelijk wat men kan invullen zijn bang dat ze in bepaalde hoek worden gedrukt.
[redacted] =: wellicht beter om duidelijker toe te lichten je ook tegen mag zijn dat kan je ook invullen bij vraagstelling etc.
[redacted]: we blijven steeds de usual suspects te zien en te horen.
[redacted] geeft aan dat …

- **Terugkoppeling eerste resultaten raadpleging en context mapping** (aantal deelnemers, eerste reacties)

PWE loopt tot 1 december 315 hebben ingevuld; en statistieken mbt leeftijd ziet er goed uit, misschien net te weinig jongeren.
PWE- heeft een "controle panel" die zorgt dat er meer spreiding is mbt invullen qua leeftijd en postcode.
Veel geluiden dat vragen etc. manipulatief zijn. Zij hebben een team die vele vragen stellen aan Populytics (zijn overigens vaak de zelfde Kleine groep mensen die ook bij PM en ook bij inbox en overal zelfde vragen stellen)
We gaan partijen vragen om vragen beter te bundelen vanuit een groep.
[redacted] geeft aan we gaan proberen om advertentie in Parool komt mbt PWE + dat we doorgaan met geotargeting etc.
[redacted] gaat misschien naar OBA Zuidoost en laat te nog weten aan [redacted].

Extra nog over KBG:
Eerste klankbordgroepen zijn geweest en [redacted] vertelt over de sfeer in KBG Zuidoost.
22 nov was de eerste: (mensen voelen zich gemanipuleerd; dus veel tijd nodig bestaansrecht van KBG zelf te bepraten) SD Voorzitter Dirk de Jager wilde graag ook onderwerp bespreken van Nut en Noodzaak.
[redacted] was ook aanwezig.
220 werkboeken ontvangen (we dachten 900) dus veel te weinig.
Daarom OBA inloopsessies.

- **Concept Afwegingskader (informeren over vorm en inhoud)**

[redacted] legt uit wat er allemaal komt te staan in het afwegingskader (namelijk alles wat we hebben opgehaald via PWE, CM + Klankbordgroepen) De KBG zullen hun onderdeel thema bespreken tijdens de diverse KBG overleggen komende week. Natuur bespreekt onderdeel natuur KBG Zuidoost bespreekt "onderdeel ZO) etc.

Er zijn dus expertgroepen en klankbordgroepen. De KBG Natuur/Gezondheid mogen onderwerpen voordragen voor natuurtoets en voor de expertgroep. De Expertgroep.....???

- **Handreiking participatie en sturing – hoe werken we samen met stadsdelen en buurgemeenten (bespreken vorm, planning)**

Naast afwegingskader willen we ook waarin we afspraken weergeven (deze gesprekken volgen in januari) met bewoners en buurgemeenten. Op ambtelijk en bestuurlijk niveau.
Actie: graag tijd vrij in januari voor maken dat daar goed over kunnen overleggen met elkaar hoe we dit het beste kunnen.

- **Communicatie**

[redacted] geeft aan dat we in huidige fase alles hebben gedaan qua communicatie binnen strakke planning.

Voor volgende traject is comm al bezig met plannen op te stellen.
Verslagen / uitkomsten van CM en PWE gaan naar de raad. Terugkoppeling hiervan komt ook nog komende periode en de deelnemers krijgen ook de terugkoppeling (via nieuwsbrief of mail)

Mededelingen:

[redacted] wil graag langs de zoekgebieden.
[redacted] nodigt uit voor Gaasperplas.
[redacted] en [redacted] willen ook wel aansluiten

Gemeente
Amsterdam

Opbouw Afwegingskader

Eerste concept vormgeving

Sanne de Boer & Demis Iossifidis 26-11-2021

Inhoudsopgave

Wat is het afwegingskader? 3
Overzicht van wat Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten belangrijk vinden 3
Wat is het afwegingskader niet? 3
Interactief en overzichtelijk 3

Introductie en opbouw 5
Reflectiefase: een extra stap 5
Opbouw van het afwegingskader 5
Toelichting op onderzoek naar de leefomgeving (Context Mapping) 7
Afwegingskader per zoekgebied 7
Proces na de reflectiefase 8

1 LEEFOMGEVING 10
1.1 Gezondheid 10
1.1.1 Geluid en trilling 11
1.1.2 Fijnstof 13
1.2 Hinderbeleving 13
1.2.1 Slagschaduw 13
1.2.2 Knipperlichten 14
1.3 Recreatie & belevingswaarde 16
1.3.1 Buitenactiviteiten 16
1.3.2 Volkstuinen 18
1.4 Natuur 19
1.4.1 Vogels 20
1.4.2 Vleermuizen 22
1.4.3 Planten, insecten, overig 23
1.4.4 Bodem, ondergrond en waterkwaliteit 24
1.5 Veiligheid 25
1.5.1 Technische veiligheid en normen 25
1.6 Ruimtelijke kwaliteit en landschap 27
1.6.1 Ruimtelijke inpassing in een gebied 27
1.6.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde) 29
1.6.3 Horizon 31

2 MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID EN DEMOCRATISCHE LEGITIMATIE 33
2.1 Inspraak en dialoog
2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen 33
2.1.2 Gedeelde feitenkennis 35
2.1.3 Transparantie over het proces en de besluitvorming 37
2.2 Meedoen in de opbrengsten 39
2.3 Betrokkenheid buurgemeenten 41

3 SAMENHANGEND & BETAALBAAR ENERGIESYSTEEM 42
3.1 Liever meer zonne-energie 42
3.2 Inzet van alternatieve technieken en innovaties 46
3.3 Lokale productie 46
3.4 Energieafnemers 46

4 BIJDRAGE AAN CO_2-DOELSTELLING 47
4.1 ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk 48
4.2 Opwekpotentie van windturbines 48

Wat is het afwegingskader?

Overzicht van wat Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten belangrijk vinden

Voor u ligt het 'Afwegingkader windzoekgebieden Amsterdam'. Met dit afwegingskader willen we laten zien wat Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten[1] belangrijk vinden als het gaat om windturbines en de windzoekgebieden die vastgesteld zijn in de RES 1.0. We brengen in kaart welke zorgen en behoeften zijn meegegeven tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten waar onder andere inwoners, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers aan hebben deelgenomen. Zowel in aanloop naar de RES 1.0 als tijdens de reflectiefase waar we nu in zitten.

Dit afwegingskader helpt om de signalen die in de stad leven samen te brengen in één overzicht. Het helpt niet alleen om inzicht te krijgen in wat stadsbreed speelt, maar het helpt ook om raadsleden, initiatiefnemers, bewoners en andere geïnteresseerden en betrokkenen in het vervolgproces te laten zien wat de stad per zoekgebied heeft meegegeven. Deze inzichten kunnen gebruikt worden om uiteindelijk een afweging te maken later in het proces bij het beoordelen van mogelijke locaties. Een uitgebreide toelichting op het vervolgproces is hier [PM LINK naar processchema] te vinden.

Doel van het afwegingskader
Dit afwegingskader bevat informatie op stedelijk én lokaal niveau (per windzoekgebied) die een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit.

Het afwegingskader dient ertoe deze zorgen en behoeften helder en zo volledig mogelijk inzichtelijk maken. Het maakt enkel inzichtelijk wat er tot nu toe vanuit de stad over windturbines en zoekgebieden is meegegeven. Het kader duidt of weegt de verschillende inzichten niet, maar laat perspectieven naast elkaar bestaan zonder te prioriteren.

Wat is het afwegingskader niet?
Dit afwegingskader maakt geen nieuwe keuzes ten opzichte van de RES 1.0. Dat betekent dat met dit kader niet voorgesorteerd wordt op, of de keuze gemaakt wordt om windzoekgebieden te schrappen of toe te voegen. Het is geen beslisboom waarmee gebieden af kunnen vallen aan de hand van de zorgen die geuit zijn. Ook bepaalt dit afwegingskader niet welke inbreng belangrijker of minder belangrijk is. Dat gesprek, over de prioritering en de dilemma's over de signalen die door de stad zijn meegegeven, vindt in het vervolg van de reflectiefase plaats, en later, wanneer initiatieven die zich aandienen het vergunningsproces in gaan. Dit afwegingskader biedt enkel de inzichten om dat gesprek te voeren.

Interactief en overzichtelijk
Door de informatie uit de stad op een overzichtelijke manier te presenteren en per windzoekgebied te ordenen, ziet u snel welke zorgen en behoeften zijn meegegeven. Het afwegingskader is in te zien als interactieve PDF, waarop doorgeklikt kan worden en inzicht verkregen kan worden zowel stadsbreed als per zoekgebied.

- Het bestand wat voor u voor u zich ziet is een interactieve pdf. Dat betekent dat u met behulp van verschillende knoppen door het document kunt scrollen om de gewenste informatie te lezen.
- Door op een van de 4 grote vlakken (bijvoorbeeld Leefomgeving) te klikken komt u terecht bij de toelichting op het hoofdonderwerp. Door te klikken op een van de thema's daaromheen, komt u direct bij de uitwerking van het thema terecht.
- Bij elk kwadrant kun u altijd terug door rechtsboven te klikken (in geval van Leefomgeving de dame met de kat).
- Doorklikken in de tekst kan rechtsonder door de pijlen < en > te gebruiken.
- Terug naar het afwegingskader kan via PM
- Terug naar de inhoudsopgave door op het paginanummer te klikken
- Achter in het bestand: overzichtskaart windzoekgebieden met bijbehorende kaders (zorgen gespecificeerd). PM

[1] *In de tekst gebruiken we af en toe "Amsterdammers" om de leesbaarheid te vergroten. Goed om te benadrukken dat "Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten" bedoelen.*

Introductie en opbouw

Amsterdam wil haar verantwoordelijkheid nemen, voor nu en voor generaties na ons. Daarom leveren we een bijdrage aan de oplossingen tegen klimaatverandering. Op 27 mei 2021 stemde de Amsterdamse gemeenteraad in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0), waarmee de ambitie onderstreept is om tot 2030 ongeveer 17 extra windturbines te realiseren van 3 MW (tenminste 127 MW windenergie totaal), samen met de ambitie om voor 400 MW aan zonnepanelen op grote daken (en 150 MW zonnepanelen op kleine daken) te plaatsen.

Reflectiefase: een extra stap
We willen de stappen naar een duurzamer Amsterdam zorgvuldig en samen met Amsterdammers zetten. Met de RES 1.0 is daarom het begin van een nieuwe fase ingeluid, de reflectiefase. Nog voordat initiatiefnemers die windturbines willen plaatsen zich kunnen melden, reflecteren we eerst op wat Amsterdammers belangrijk vinden bij de mogelijke realisatie van windturbines. We gaan opnieuw in gesprek met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden. Deze reflectiefase kent drie producten die in de raadsbrief van 7 september 2021 uiteen zijn gezet:

- Een afwegingskader
- Handreiking voor participatie
- Handreiking voor governance (samenwerking en sturing).

Deze drie producten bieden een kader voor de verdere besluitvorming over windturbines. Ze moeten de raad en het bestuur helpen een zo goed mogelijke afweging te maken in het vervolgproces, en dienen als handvatten voor initiatiefnemers en voor een doorlopend gesprek met de stad. Het afwegingskader dat voor u ligt is het eerste van deze drie producten.

Opbouw van het afwegingskader
Het afwegingskader is visueel vormgegeven vanuit drie ''lagen'' aan informatie:

- De wetgevende en beleidsmatige kaders
- De onderverdeling in vier thema's, die voortkomt uit de Handreiking van de RES 2.0.
- Deze vier thema's zijn ingevuld met signalen die door Amsterdammers en andere belanghebbenden zijn meegegeven

Vier hoofdthema's
Met de wet- en regelgeving en het Amsterdamse beleid dat daarop gestoeld is, kijken we naar een logische inhoudelijke onderverdeling voor het afwegingskader. We sluiten aan bij de systematiek zoals genoemd in de Landelijke handreiking RES 2.0, waarin vier afwegingsaspecten genoemd zijn. Deze aspecten maken het mogelijk om de Amsterdamse signalen een plek te geven.[2] De vier hoofdthema's zijn:

- Leefomgeving
- Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie
- Samenhangend & betaalbaar energiesysteem
- CO_2-doelstelling

Input vanuit de samenleving
De indeling van het afwegingskader is gebaseerd op deze vier hoofdthema's. Per thema vind je in het afwegingskader de informatie uit alle zienswijzen en inspraakavonden en processen van de RES en de Omgevingsvisie en tijdens de reflectiefase. Hieronder volgt de lijst van alle input die is meegenomen en verwerkt.

- Informatie- en participatieavonden in november en december 2020
- Reacties die gegeven zijn bij het draagvlakonderzoek door OIS uit najaar 2020
- Vijf informatiebijeenkomsten in april 2021 ten behoeve van de RES 1.0
- Expertsessie van de gemeenteraad in februari 2021
- De Nota van Beantwoording voor de Omgevingsvisie 2050
- Reactienota van de concept RES en RES 1.0
- Inspreekavonden georganiseerd door de gemeenteraad in januari, maart en mei 2021
- Alle raadsadressen over windturbines/RES
- Mails van bewoners en belangengroepen die via het RES e-mail adres zijn ontvangen en via de website/contact formulier van gemeente Amsterdam
- Online raadpleging participatieve waardenevaluatie (PWE)
- Uitkomsten onderzoek naar de leefomgeving (Context Mapping)

[2] *Deze vier hoofdthema's volgen uit de landelijke Handreiking RES 2.0. Bij de invulling van deze hoofdthema's alsook de subthema's die eronder vallen, is het primaire uitgangspunt de situatie in Amsterdam geweest, en niet de (soms generiekere) omschrijvingen en definiëringen vanuit de Handreiking zelf.*

Toelichting op onderzoek naar de leefomgeving (Context Mapping)
We hebben bovenstaande momenten waarop aan bewoners de inbreng gevraagd is, meegenomen en verwerkt in de visualisatie van het afwegingskader. Dit afwegingkader geeft inzicht welke signalen Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten richting de gemeente meegeven bij het maken van keuzes in het verdere traject richting de realisatie van windturbines in Amsterdam.

Afwegingskader per zoekgebied
Het afwegingskader zegt niet alleen iets over wat Amsterdammers gemeentebreed belangrijk vinden, het maakt ook inzichtelijk wat binnen specifieke zoekgebieden thema's zijn die leven. Hiervoor is ook informatie gebruikt die is opgehaald tijdens de reflectiefase middels de 'participatieve waarden evaluatie (PWE)'[3] en de zogenoemde 'Context Mapping'[4] (gebruikerservaring in een gebied).

Proces na de reflectiefase
Ná de reflectiefase volgt het proces waar initiatiefnemers zich bij de gemeente kunnen melden voor het ontwikkelen van een plan in een zoekgebied. De gemeente vraagt de initiatiefnemer een participatieplan, afgestemd met omwonenden, op te stellen. Het afwegingskader dient bij deze stappen voor alle betrokkenen een helder overzicht van alle geluiden die in de stad en specifiek per zoekgebied leven. Stapsgewijs ziet dit er zo uit: [PM klik hier voor de schematische weergave]

- Initiatiefnemer maakt een participatieplan in overleg met omwonenden en belanghebbenden om aan te geven hoe de procesparticipatie en financiële participatie er uit moet zien.
- Participatieplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het college. Na goedkeuring volgt de uitvoering van het plan en wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering.
- Tijdens het participatieproces gaat initiatiefnemer met omwonenden en belanghebbenden in gesprek.
- Initiatiefnemer bereidt de onderzoeken voor om de effecten op natuur (Milieueffectrapportage) en gezondheid (Gezondheidseffectenanalyse) inzichtelijk te maken en voert, zodra mogelijk, dit onderzoek uit.
- Uitkomsten participatieproces en onderzoeken leiden mogelijk tot een haalbare business case - initiatiefnemer vraagt vergunning aan voor windturbine(s).
- Gemeenteraad spreekt zich uit om de vergunning wel/niet te verlenen en doet dit o.a. op basis van de thema's in het afwegingskader.

[5] *Met een raadpleging in de vorm van een PWE kan in korte tijd een brede afspiegeling van belanghebbenden worden geïnformeerd, geraadpleegd en deelgenoot gemaakt van bestuurlijke dilemma's. Door middel van deze methode worden burgers als het ware op de stoel van de bestuurder gezet. Zij ervaren zo de dillema's waar bestuurders voor staan en krijgen een overzicht van voor- en nadelen van de verschillende opties. Vervolgens krijgen ze de vraag wat zij zouden adviseren en waarom. Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): https://youtu.be/kdGUqK5KZFI*

[6] *Context mapping: voor de verschillende zoekgebieden worden workshops georganiseerd. Tijdens workshops kunnen bewoners aangeven geven hoe zij hun leefomgeving ervaren, bijvoorbeeld waar zij tot rust komen of waar belangrijke speelplekken, fiets-of (hard)looproutes zijn.*

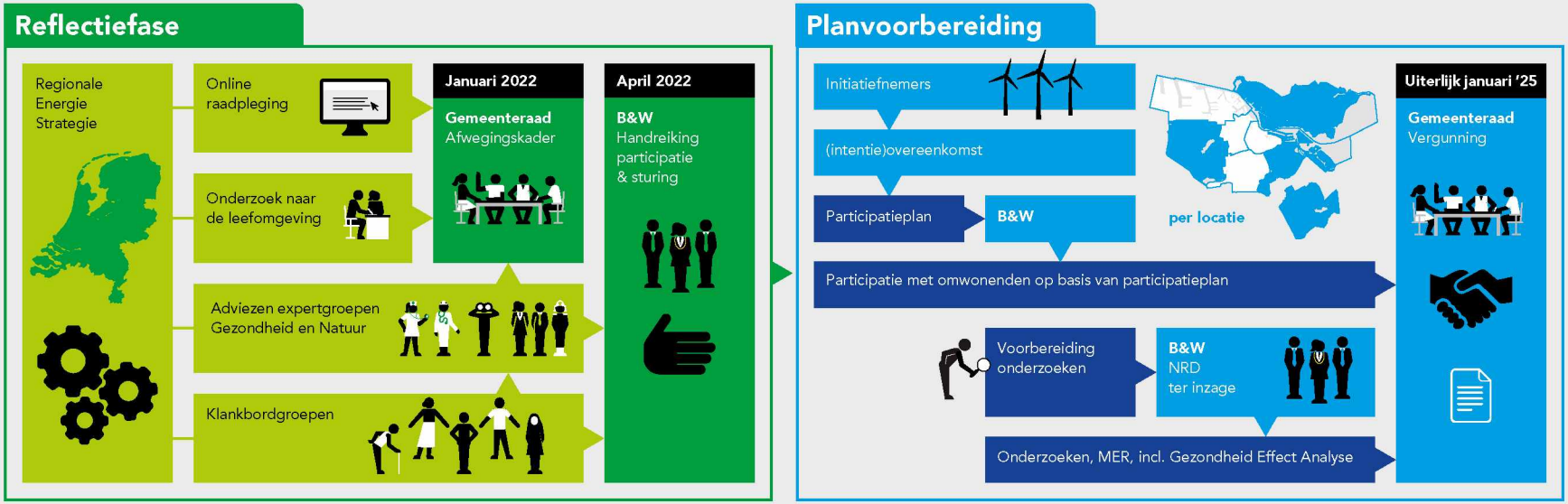

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuze-vraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (GEA).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeenteraad stemt wel/niet in met vergunning-verlening voor plaatsing van een windmolen.

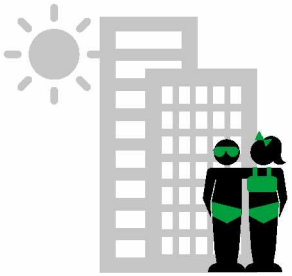

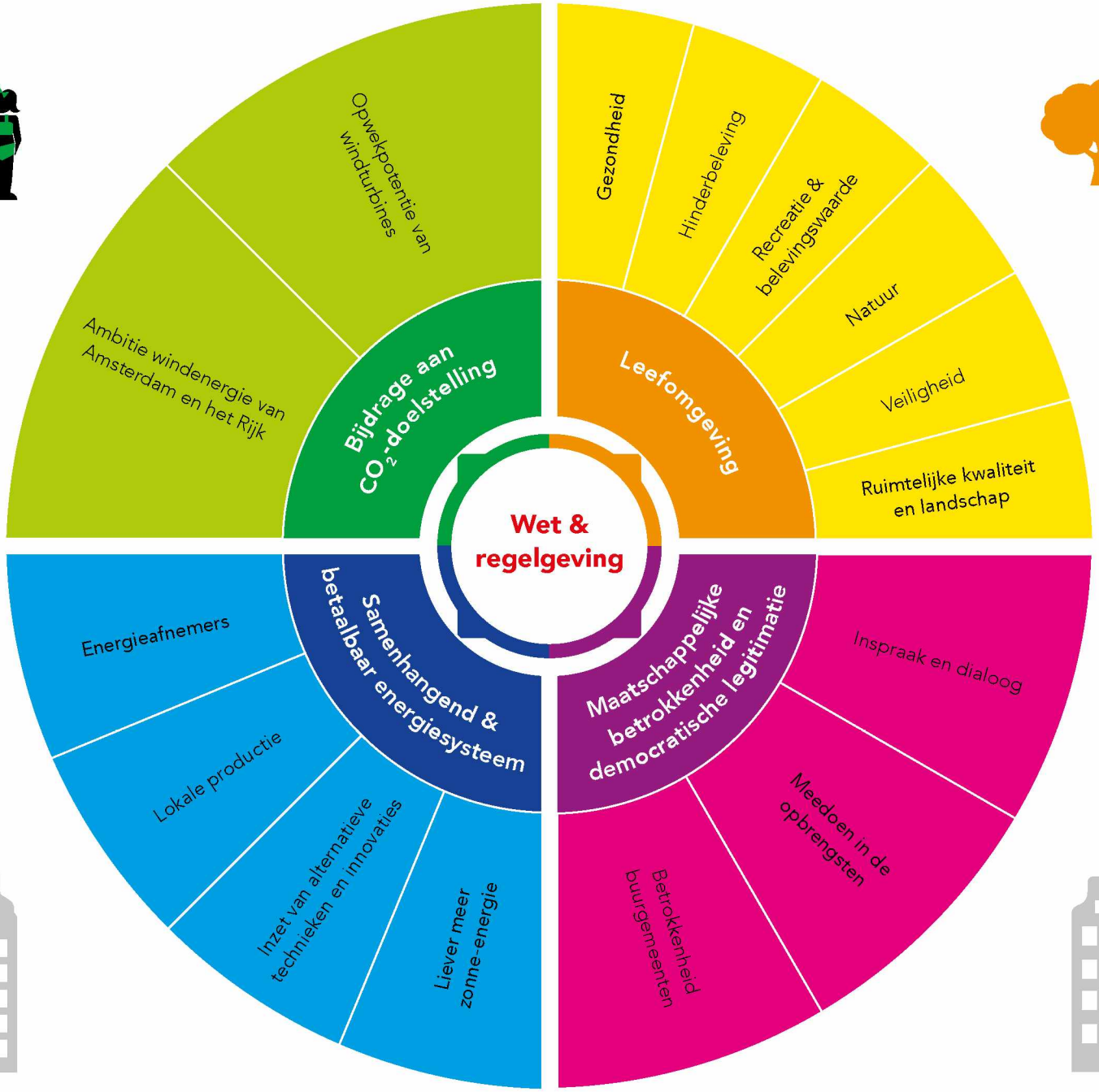
Opwekpotentie van windturbines
Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk
Bijdrage aan CO_2-doelstelling
Gezondheid
Hinderbeleving
Recreatie & belevingswaarde
Natuur
Veiligheid
Ruimtelijke kwaliteit en landschap
Leefomgeving
Wet & regelgeving
Energieafnemers
Lokale productie
Inzet van alternatieve technieken en innovaties
Liever meer zonne-energie
Samenhangend & betaalbaar energiesysteem
Inspraak en dialoog
Meedoen in de opbrengsten
Betrokkenheid buurgemeenten
Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

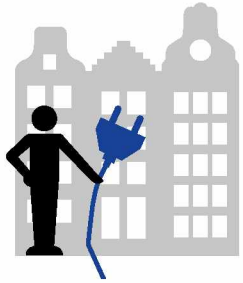

Bestaande wet- en regelgeving, Amsterdams beleid

De basis voor alle besluitvorming in de stad wordt gevormd door de bestaande wet- en regelgeving. Als gemeente zorgen we dat we handelen en toetsen op de nu al geldende juridische kaders. Dat geldt ook voor het zoeken naar geschikte plekken voor het plaatsen van windturbines. Zo is er bij het bepalen van de zoeklocaties gekeken naar geldende beperkingen en beleidskaders met betrekking tot landschap, natuur- en milieu en zijn landelijke veiligheidsregels ten aanzien van afstanden van windturbines het uitgangspunt geweest. Hieronder worden deze op hoofdlijnen opgesomd:

- Om geluidshinder te voorkomen mag een windmolen niet te dicht bij huizen staan. Een windmolen mag gemiddeld niet meer dan 47 decibel geluid maken. 's Nachts mag dit niet meer dan gemiddeld 41 decibel zijn. Hiervoor worden metingen op gevels van woningen in de buurt verricht. **Dit staat in het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer**.
- **In de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenbesluit)** staat hoe vaak en hoe lang per dag de slagschaduw van een windturbine een woning mag raken. Via de vergunning zijn windturbines bijna altijd verplicht voorzien van een stilstandvoorziening. Die schakelt de windturbine uit tijdens de slagschaduw.
  Een stilstandvoorziening is nodig als:
  - De afstand van de windturbine tot de woningen en andere 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen) minder dan 12 maal de rotordiameter is. Bij een rotordiameter van 110 meter (blad van 55 meter) geldt dan: binnen een afstand van 1.320 meter.
  - Gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kán optreden
- Voor de afstanden van windturbines tot infrastructuur en overige externe veiligheidsobjecten wordt uitgegaan van de richtlijnen uit de **Handreiking Risicozonering Windturbines.**
- Ten behoeve van de veiligheid en geluidbelasting heeft de Rijksoverheid het **Luchthavenindelingbesluit Schiphol (LIB)** vastgesteld. De LIB regelt welk gebied bestemd is voor gebruik als luchthaven en voor welk gebied daaromheen beperkingen gelden, bijvoorbeeld in de vorm van bouwhoogtebeperkingen voor windturbines.
- De bescherming van natuur komt voort uit de **Wet natuurbescherming**. In deze verkenning is bepaald in hoeverre er ecologische waardevolle gebieden in of in de nabijheid van het projectgebied aanwezig zijn en in hoeverre effecten op de waarden van deze gebieden te verwachten zijn.
- **Natura 2000-gebieden** kennen een beschermingsregime met een externe werking. Dit betekent dat naast windturbines binnen deze gebieden, ook windturbines buiten deze gebieden van invloed kunnen zijn op de natuurlijke waarden waarvoor deze gebieden zijn aangewezen. In een vervolgfase zal nader onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden.
- Noord-Holland kent 32 bijzondere provinciale landschappen. Dat zijn landschappen waarop we extra zuinig zijn vanwege hun bijzondere eigenschappen en waarde. **Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)** is een beschermingsregime binnen de Omgevingsverordening NH2020 bedoeld om de meest waardevolle landschappen in Noord-Holland te beschermen
- Plannen binnen een gebied in het **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, moeten goedgekeurd worden door de provincie Noord-Holland.
- Er zijn verschillende Rijksmonumenten en Rijksbeschermde dorps- en stadsgezichten. **De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE)** adviseert een afstand tot windturbines van 1.800 meter, zodat het contrast tussen de windturbines en het beschermde dorpsgezicht wordt afgezwakt. Dit is geen voorgeschreven norm en vormt daarom geen 'harde belemmering', echter wel een belangrijk aandachtspunt
- Wanneer windturbines binnen of in de nabijheid van de Stelling van Amsterdam of elementen daarvan (schootcirkel of zichtlijnen) worden gepositioneerd zal er een **Heritage Impact Assessment (HIA)** moeten worden uitgevoerd. De HIA geeft inzicht in de mogelijk effecten van de windturbines op het UNESCO werelderfgoed.
- De Provincie Noord-Holland wijst stiltegebieden aan, onder andere om waar mogelijk, flora en fauna te beschermen. Binnen deze gebieden gelden regels en richtwaarden om geluidhinder te beperken of te voorkomen. Deze regels zijn vastgelegd in de **Provinciale Milieuverordening (PMV)** van Noord-Holland. Dit vormt echter geen uitsluitingscriterium voor de plaatsing van windenergie.

Daarnaast vormen beleidsvisies die eerder vastgesteld zijn onderdeel van de kaders waarbinnen we werken. Dit gaat over de Windvisie 2012, de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050, de Groenvisie 2020-2050 en de Omgevingsvisie 2050.
Natuurlijk is wet- en regelgeving en beleid niet statisch, deze kaders zijn óók aan verandering onderhevig en bewegen mee met ontwikkelingen in de samenleving en met nieuwe technologische inzichten. We houden nauwlettend de laatste ontwikkelingen in de gaten en passen ons beleid daarop aan.
Maar dit verandert niets aan het uitgangspunt dat wet- en regelgeving en beleid de belangrijkste basis vormt om vanuit te opereren.

Leefomgeving

Amsterdam leeft en bruist. In onze stadsdelen en buitengebieden maken Amsterdammers gebruik van de fysieke leefomgeving om te wonen, werken en recreëren. In de eigen straat of buurt, of in parken en recreatiegebieden. Elk gebied heeft zijn eigen unieke kenmerken en karakteristieken dat door verschillende Amsterdammers op verschillende manieren wordt beleefd, waar de één juist komt om tot rust te komen en de ander om bijvoorbeeld te sporten of te varen.

De energietransitie heeft impact op de fysieke leefomgeving. Het is één van de grootste ruimtelijke opgaven in de komende decennia, die zal leiden tot veranderingen in onze leefomgeving en in de inrichting van de stad. Ondergrondse leidingen en bovengrondse installaties voor het opwekken en transporteren van nieuwe energie zullen veel ruimte in beslag nemen, terwijl de ruimte al beperkt is in een compacte en groeiende stad als Amsterdam, zowel boven als onder de grond. Dat kan tot dilemma's en weerstand leiden. Binnen het hoofdstuk Leefomgeving zullen we in gaan op de verschillende signalen die vanuit de stad zijn meegegeven als het gaat om de omgeving waarin we wonen, werken en recreëren. Per thema lichten we toe wat Amsterdammers meegegeven hebben in het proces rondom de RES 1.0.

1.1 Gezondheid

Gezondheid staat centraal in de discussie rondom windturbines in de stad. De hinder die mensen ondervinden van windturbines en/of andere geluidsbronnen kan indirect gezondheidsklachten veroorzaken. De mogelijke gevolgen van geluid van windturbines voor de gezondheid nemen we serieus. De onrust en zorgen die hierover zijn geuit tijdens het proces richting RES 1.0 vormen een belangrijk signaal.

Geluid en gezondheid: context
In een dichtbevolkt land als Nederland accepteren we een bepaalde mate van hinder en gezondheidseffecten van geluidsbronnen, zoals windturbines. Zo zijn er afspraken gemaakt over hoeveel geluid windturbines mogen veroorzaken, op bijvoorbeeld gevels van huizen.[5] De hoeveelheid geluid die windturbines mogen veroorzaken is in lijn gebracht met de hoeveelheid geluid die andere geluidsbronnen mogen veroorzaken zoals snelwegen, spoorwegen, industrie en luchthavens. Volgens de regels mag het jaargemiddelde geluidniveau (grenswaarde) Lden[6] voor windturbines in Nederland niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt 41 dB. Ter vergelijking: de voorkeursgrenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is Lden 50 dB. De geluidsnorm voor windturbines is strenger dan de geluidsnorm voor wegverkeer omdat we uit onderzoek weten dat mensen het geluid van windturbines als hinderlijker ervaren dan het geluid van wegverkeer.[6] Bronnen die de overheid o.a. heeft gebruikt bij de afweging over de geluidsnormen is wetenschappelijk onderzoek van het RIVM, de GGD 's en van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State geoordeeld dat de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) buiten toepassing moeten worden gelaten. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapport moeten worden gemaakt. Overheden, zoals de gemeente Amsterdam, moeten nu voor nieuwe windturbineparken een eigen afweging maken over welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar achten.

> 1.1.1 Geluid en trilling

> 1.1.2 Fijnstof

[5] Meer informatie hierover vindt u op de site van het RVO
[6] De Lden is een Europese maat om de geluidsbelasting door omgevingslawaai over een heel etmaal uit te drukken
[7] Om een beeld te krijgen van de huidige geluidsniveaus in de Amsterdamse leefomgeving, zie hier

1.1.1 Geluid en trilling

Wat is het?
Draaiende wieken van een windturbine en de wind die langs stilstaande wieken waait, kunnen geluidsoverlast en trillingen veroorzaken. Afhankelijk van de hoogte, omvang van de molen en de snelheid en richting van deze wind, kan deze overlast door geluid en trilling in meer of mindere optreden.

Signalen uit de stad
Er zijn vanuit de stad de volgende signalen meegegeven:

- Bewoners willen weten of er onderzoeken zijn gedaan naar de effecten van geluid op de gezondheid en welke onderzoeken dat zijn. Lichamelijke klachten, stress en slapeloosheid worden als zorg genoemd in relatie tot geluid. Zij willen duidelijkheid over deze effecten en wil dat er voldoende aandacht is voor de gezondheidseffecten op langere termijn.

"Met 17 nieuwe windturbines in en rondom de stad, maak mij ernstig zorgen om mijn en veler gezondheid door de laagfrequente trillingen die de turbines veroorzaken" - Bewoner Amsterdam

- Het is voor veel inwoners cruciaal om te weten welke normen de gemeente hanteert als het gaat om de afstand van windmolens tot woningen, volkstuinen, recreatieplekken. De zorg is geuit dat de windzoekgebieden te dicht bij woningen in de buurt liggen. Ook willen zij weten hoe oud deze normen zijn en of er wel op basis van de laatste inzichten wordt gehandeld.
- Door inwoners wordt verwezen naar afstandscriteria van woningen in andere landen, die inmiddels veranderd zijn en wil weten of wij ons niet op achterhaalde informatie baseren.

"In Duitsland is de wettelijke afstand van windmolens tot bewoonde huizen recent vergroot tot 1000 meter vanwege de zorg om de gezondheid van haar burgers. In Denemarken zijn recent vanuit eenzelfde zorg om de gezondheid van haar burgers alle projecten met windmolens tot nader onderzoek stilgelegd. Waarom denkt de gemeente Amsterdam dat men windmolens kan bouwen binnen een straal van 300 à 400 meter van bewoonde huizen?" - Bewoner Amsterdam

- Bewoners wil weten of er verschil zit in de mate van geluid die verschillende type turbines produceren, en of de gemeente wel voor de stilste kiest.
- Een andere zorg die mensen noemen is de opeenstapeling van nieuwe ontwikkelingen die leiden tot een grotere opstapeling van overlast. Bijvoorbeeld: een inwoner woont al langs een drukke weg, dan wordt er al een bepaalde overlast ervaren, waardoor eventuele aanvullende overlast van geluid of slagschaduw door een windturbine de ervaring nog negatiever maakt.
- Bewoners wil opheldering over het feit dat de afstand tot geluidsgevoelige bestemmingen die de provincie hanteert, 600 meter is terwijl de gemeente 350 meter neemt.

"Waarom hanteert Amsterdam andere normen voor afstand dan de provincie?" - Bewoner Amsterdam

Door wie geuit
Bewoners, maatschappelijke organisaties, volkstuinparken en medici.

Aanvullende informatie
PM Hier verwijzen naar de input van de Expertgroep. Dat moet nog komen.

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Alle windturbines in Amsterdam moeten voldoen aan de wettelijke normen (RVO). Dit geldt ook voor de wettelijke regels voor geluid. Zoals eerder beschreven zijn de wettelijke normen niet statisch, maar aan verandering onderhevig. Zoals de uitspraak van Raad van State ook laat zien.
- Hoe ver het geluid van een windturbine draagt is moeilijk aan te geven. Er is geen algemene afstand aan te geven. Dit is namelijk afhankelijk van de windrichting, windsnelheid en het type windturbine. Voor iedere windturbine is maatwerk nodig. Op basis van de precieze locatie moet een geluidsberekening worden gemaakt.
- Om de technische ruimte voor windmolens te berekenen werken we met vuistregels voor afstanden. In Amsterdam gebruiken we de vuistregel van 350-500 meter, en vanaf 500 meter tot een geluidsgevoelige bestemming (zoals een woning). Dit doen we op basis van advies van Antea Group dat windonderzoek heeft uitgevoerd in Amsterdam Zuidoost
- Op basis van de geluidsberekening worden de gezondheidseffecten voor de omwonenden bepaald. Het al aanwezige geluid in de omgeving van bijvoorbeeld een snelweg en de hiermee samenhangende gezondheidseffecten vormt de uitgangssituatie voor de berekening. Er wordt vervolgens berekend hoeveel extra gezondheidseffecten er zijn door de toevoeging van windturbines in het gebied. Het overzicht van de gezondheidseffecten wordt gebruikt door het bestuur en de gemeenteraad bij de beslissing om wel of geen vergunning te verlenen om de windturbine(s) te bouwen.
- De door de gemeenteraad vastgestelde windzoekgebieden liggen op 350 meter afstand en verder vanaf woningen (en andere zogenaamde "geluidsgevoelige bestemmingen"). Dit wil niet zeggen dat er op 350 meter afstand van woningen windturbines worden gebouwd. Dit betekent alleen dat er wordt gezocht naar locaties binnen de windzoekgebieden. Hoe verder een windturbine van een woning staat, hoe minder vaak deze moet worden stilgezet om aan de geluidsnorm te voldoen, hoe meer energie deze opwekt.

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen]
- Het uitvoeren van een Gezondheideffectanalyse per windzoekgebied;
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief;
- De Amsterdamse expertgroep gezondheid is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. geluidsnormen en effecten op gezondheid.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep gezondheid. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er zijn zorgen geuit over het feit dat er geen onderzoek gedaan zou worden over afstand van turbines en het geluid, maar dit wordt nadrukkelijk voor plaatsing nog verder onderzocht door de gemeente. In het burgerparticipatietraject wordt gebruik gemaakt van toegepaste audiovisuele simulatie technieken die al worden gebruikt om vliegtuiglawaai in kaart te brengen.
- Het RIVM voert momenteel een landelijk vragenlijstonderzoek uit naar de manier waarop mensen risico's waarnemen van hun leefomgeving, hun leefstijl en van infectieziekten. Daarvoor is ook een steekproef getrokken van 3500 adressen in de buurt van windmolenparken. De uitkomsten van dat onderzoek komen naar verwachting in de loop van 2022 beschikbaar.

1.1.2 Fijnstof

[Nog in te vullen]

Signalen uit de stad
- Mensen zijn benieuwd of er een relatie is tussen fijnstof en windmolens en of dit al onderzocht is.

Aanvullende informatie
[Nog in te vullen]

Hoe nemen we deze signalen mee?
[Nog in te vullen]

"Wat ik heb begrepen in Rotterdam is net zo'n soort zoekgebied waar ze zo'n grote windturbine hebben neergezet en waar ook industrie is en waar dan, wij hebben als bewoner die aan Westpoort woont heb je natuurlijk last van fijnstof, maar het schijnt net alsof je bij wijze van spreken een asbak op tafel zet met een ventilator ernaast." - Bewoner

1.2 Hinderbeleving

De hinder die inwoners verwachten te ervaren door de komst van windtubines noemen we ook wel 'hinderbeleving'. We trekken geen harde grens tussen hinderbeleving en gezondheid. Er is namelijk een duidelijk verband tussen het geluid van windturbines en hinder. In lijn met de WHO definitie van gezondheid beschouwt het RIVM hinder ook als een schadelijk gezondheidseffect. Omdat we zien dat tijdens de inspraak beide thema's 'gezondheid' en 'hinder' vaak als aparte zorg zijn benoemd, belichten we beide thema's in dit afwegingskader. Onder hinderbeleving scharen we de volgende punten: slagschaduw en knipperlichten.

> 1.2.1 Slagschaduw

> 1.2.2 Knipperlichten

1.2.1 Slagschaduw

Wat is het?
Verschillende bewoners hebben hun zorgen geuit over zogeheten slagschaduw. Slagschaduw is de schaduw die een object werpt op een ondergrond of een ander voorwerp. Dit kan bijvoorbeeld een windturbine of lantaarnpaal zijn. Bij een lantaarnpaal gaat het om een vaste schaduw terwijl het bij een windturbine een pulserende schaduw is. Het type molen is bepalend voor de contour van de slagschaduw. Het optreden van slagschaduw is ook afhankelijk van de weersomstandigheden, seizoenen en de positionering van een windturbine ten opzichte van de woning of bijvoorbeeld een sportveld.

Signalen uit de stad
De zorg is dat als de zon tegen de bewegende wieken van de windturbine schijnt, er een continu bewegende schaduw ervaren wordt over bijvoorbeeld ramen van woningen. De zorg van bewoners is dat omwonenden dit als hinderlijk zullen ervaren en eventueel zelfs tot gezondheidsklachten kan leiden. Bewoners noemen slagschaduw veelal als onderdeel van verschillende vormen van overlast zoals horizonvervuiling, vermindering van de woningwaarde en geluidsoverlast.

"Door de korte afstand van de megawindturbines tot de woningen ontstaat slagschaduw door de wieken. Dit kan leiden tot epileptische aanvallen bij kinderen" - Bewoner Zunderdorp (Ring A10)

Een andere zorg die geuit werd was of de risico's helder zijn rondom slagschaduw en verkeersveiligheid. Verder werd door verschillende bewoners ter overweging meegegeven om windturbines te plaatsen in de buurt van snelwegen, omdat woningen bij snelwegen vaak al beter geïsoleerd zijn, vanwege de mogelijke geluidsoverlast van de snelweg.

Door wie geuit
Bewoners, belangenverenigingen

Aanvullend informatie
Aanvullende informatie is te vinden in deze publicatie van het RVO

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Er staan in de milieuwetgeving voorschriften om hinder door slagschaduw te beperken. Zie het kopje ''Wet- en regelgeving''.

Proces
- Zie processchema [PM link invoegen]
- Het uitvoeren van een Gezondheideffectanalyse per windzoekgebied;
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief;

1.2.2 Knipperlichten

Wat is het?
Het is noodzakelijk om knipperlichten aan te brengen op windmolens, ten behoeve van de veiligheid van het vliegverkeer. Dankzij knipperlichten blijven windmolens 's avonds, 's nachts en bij slecht weer namelijk zichtbaar voor het vliegverkeer. Bij de huidige windturbines zijn de knipperlichten vanaf de grond waarneembaar. [Nog een zin over overlast]

Signalen uit de stad
- Bewoners geven aan dat de aanwezigheid van (knipper)lichten op windturbines als storend zou kunnen worden ervaren door omwonenden en recreanten.
- De zorg is geuit dat het knipperen eventuele gezondheidsklachten als migraine kan verergeren.

"Is er naast slagschaduw ook rekening gehouden met schittering. Kun je je voorstellen, dat je thuis op de bank zit en telkens licht door je huiskamer ziet flitsen" - Bewoner Amsterdam

- Tot slot zijn er bewoners die de zorg hebben dat knipperlichten kunnen leiden tot het verstoren van de migratieroutes van dieren, in het bijzonder vleermuizen.

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Mogelijkheid bestaat om knipperlichten uit te zetten , in het bijzonder 's nachts. De initiatiefnemer kan dit in samenspraak met omwonenden doen.
- Er vindt momenteel onderzoek plaats naar een licht dat alleen vanuit de lucht te zien is, en wordt er geëxperimenteerd met technieken die ervoor kunnen zorgen dat lichten enkel aangaan wanneer er luchtvaart in de nabijheid is.

Proces
- Zie processchema [PM link invoegen]
- Zie mijn opmerking over de initiatiefnemer hierboven.

1.3 Recreatie & belevingswaarde

Recreëren gaat over ontspanning en vermaak. Voor veel Amsterdammers is het groen en de buitenruimte in en rondom Amsterdam een plek om te recreëren: sporten, wandelen, de hond uit te laten of van de natuur te genieten. Veranderingen in het (stedelijke) landschap kunnen de beleving van iemand die recreëert in een gebied, beïnvloeden. Dit kan zowel een positieve als negatieve ervaring zijn. En daarmee kan ook de belevingswaarde veranderen. De belevingswaarde zegt iets over de mate waarin een gebruiker van een gebied, dat gebied als kwalitatief ervaart. Het gaat dus niet om de economische waarde van een gebied maar de zintuiglijke ervaring ervan. De belevingswaarde is sterk afhankelijk van individuele voorkeuren, de activiteiten en de persoonlijke associaties van iemand met een gebied.

> 1.3.1 Buitenactiviteiten

> 1.3.2 Volkstuinen

1.3.1 Buitenactiviteiten

Wat is het?
Buitenactiviteiten die vaak genoemd zijn in het proces rondom de RES 1.0 zijn onder andere: fietsen, surfen, roeien, zwemmen, suppen, varen op het meer, kanoën, wandelen en hardlopen. Het gebruik van volkstuinen valt ook onder recreatie, dit wordt in een aparte paragraaf toegelicht.

Wanneer we kijken naar de verschillende buitenactiviteiten dan zien we dat deze op verschillende wijzen georganiseerd zijn: soms in een sportpark of binnen een vereniging, en soms gaat het over losse inwoners/ bezoekers. Deze nuances komen ook terug wanneer we inzoomen op de verschillende gebieden in het onderzoek leefomgeving. [PM verwijzing maken in def. concept naar resultaten]

Signalen uit de stad
- De terugkerende zorg die genoemd is door bewoners, is de vermindering van de belevingswaarde in het wandel/sport/hondenuitlaat gebied door de aanwezigheid van windturbines in het windzoekgebied. De zorg bestaat dat recreatiewater voor watersporters wordt opgeofferd, dat windturbines ten koste gaan van groene plekken waar kinderen en volwassenen ontspannen en dat sportvelden het moeten ontgelden.
- Men maakt zich niet alleen zorgen over een verminderde beleving maar in sommige gevallen ook over de toegankelijkheid van het gebied.
- Ook is er de zorg gerelateerd aan veiligheid: los van of je ergens mág sporten of recreëren, kan het nog wel veilig?

“Wat zijn de gevolgen voor recreatie t.g.v. de molens nabij de oevers van Amsterdam met het IJmeer denk aan: surfen, roeien, zwemmen, suppen, varen op het meer, wandelen, hardlopen en andere sporten.” - Bewoner Amsterdam

De zorgen en aandachtspunten rondom wandelen, het uitlaten van de hond en bijvoorbeeld fietsroutes zijn stadsbreed geuit. Toch is de impact van deze zorg lokaal van aard, omdat ieder windzoekgebied en omgeving zijn eigen gebruikers en bezoekers kent. Daarom is tijdens de reflectiefase ook lokaal aanvullend onderzoek uitgevoerd met zogenoemde ‘context mapping’[8]. Per gebied zullen de resultaten van de ‘context mapping’ verder toegelicht worden.
[PM Enkele inzichten uit de Context Mapping t.z.t. hier melden]

Aanvullende informatie
Een overzicht van alle parken en recreatiegebieden in de gemeente is hier te vinden
https://www.amsterdam.nl/toerisme-vrije-tijd/parken/

[15] Contex mapping: voor de verschillende zoekgebieden worden workshops georganiseerd. Tijdens workshops kunnen bewoners aangeven geven hoe zij hun leefomgeving ervaren, bijvoorbeeld waar zij tot rust komen of waar belangrijke speelplekken, fiets-of (hard)looproutes zijn.

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Bij het inpassen van een windmolen in bestaand gebied moet rekening gehouden worden met de omgeving. De resultaten uit het onderzoek naar de leefomgeving en input uit de klankbordgroepen geeft een inkijk in wat belangrijk is de verschillende windzoekgebieden. Een initiatiefnemer zal in het participatieproces samen met omwonenden en belanghebbenden spreken over de ruimtelijke inpassen van een windmolen op een potentiële locatie.

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen]
- Opstellen Intentieovereenkomst door initiatiefnemer
- Opstellen Participatieplan door initiatiefnemer

1.3.2 Volkstuinen

Wat is het?
Volkstuinen vervullen een duurzame, ecologische, educatieve en recreatieve rol in het leven van verschillende Amsterdammers. In Amsterdam is ruim 300 hectare aan volkstuinparken. Het gaat in totaal om ongeveer 6000 volkstuinen op 43 verschillende parken.

Signalen uit de stad
- Er zijn in algemene zin zorgen geuit over het plaatsen van windturbines dicht bij volkstuinen. Bewoners wil weten of er minimale afstanden gelden voor windmolens in de nabijheid van volkstuinen. Inwoners met volkstuinen gaan daar juist heen om te ontsnappen aan het geluid en de drukte van de stad, zo wordt opgemerkt.
- Men wil weten waarom voorbij is gegaan aan de Milieueffectrapportage bij Windvisie 2012: tuinparken zijn kwetsbare objecten? In PlanMER staat dat windturbines (max. 120) niet plaatsbaar zijn naast volkstuinparken omdat dit kwetsbare objecten zijn.
- Men wil ook weten of er onderzocht kan worden of volkstuinparken de status van geluidsgevoelige objecten kunnen krijgen.
- Er is meegegeven dat sommige mensen overnachten in de volkstuinen gedurende bepaalde perioden van het jaar. Omdat dat dit slecht geïsoleerde huisjes zijn, zullen windmolens negatieve gevolgen hebben voor de nachtrust.
- Verder wordt opgemerkt dat niet alle betrokkenen vanuit de volkstuinen zich gezien voelen als stakeholder en/of direct belanghebbende in het RES-traject.

“Volkstuinparken moeten de status van geluidsgevoelig object kunnen krijgen. Veel tuinders wonen immers het grootste deel van het jaar op het tuinpark, dat ook door veel wandelaars wordt bezocht” - Bestuur Volkstuinpark

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoud
- Een volkstuinencomplex is geen geluidgevoelig gebouw of geluidgevoelig terrein als bedoeld in de Wet geluidhinder. Dit betekent dat volkstuinencomplexen niet beschermd worden tegen geluid door de Wet geluidhinder of tegen geluid van windturbines op grond van het Activiteitenbesluit Milieubeheer. Dit is ook de reden dat veel volkstuinencomplexen nabij (snel)wegen liggen.
- Op grond van de Wet ruimtelijke ordening worden bij het mogelijk maken van nieuwe bestemmingen op bepaalde locaties alle ruimtelijk relevante aspecten betrokken. Eén van deze aspecten is bijvoorbeeld geluid. In het kader van een goede ruimtelijke ordening wordt gewogen of geluidsaspecten een belemmering kunnen opleveren voor de bouw van windmolens in de buurt van een volkstuincomplex.

Proces
- In de RES 1.0 zijn de volkstuinencomplexen expliciet benoemd als aandachtspunt in het vervolgproces. De bedoeling is om in de reflectiefase en projectvoorbereidingsfase nader met de vertegenwoordigers in gesprek te gaan over de inpassing van windenergie.

1.4 Natuur

Niet alleen Amsterdammers leven in onze stad, ook voor veel soorten dieren en planten is Amsterdam de thuishaven. Rondom de stad liggen verschillende gebieden rijk aan dier- en plantsoorten. En ook ín de stad hebben we bijvoorbeeld het Diemerpark dat ruimte aan een groot aantal ringslangen, of het Amsterdamse Bos dat plek biedt aan een verscheidenheid van planten en dieren. Het aantal soorten is in Amsterdam de afgelopen decennia toegenomen, dit geldt bijvoorbeeld voor wilde bijen en dagvlinders, waarvoor ook midden in de stad belangrijke plekken liggen. Dat is het resultaat van initiatieven van bewoners, investeringen van de gemeente en zorgvuldig (ecologisch) beheer.

Een grotere biodiversiteit verbetert de gezondheid van het groen, de bodem en het water. Daarbij levert het een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van het klimaat in de stad: het zorgt voor meer koelte en betere wateropvang. De biodiversiteit bevorderen kan bovendien veel geld schelen, dat anders nodig is voor achterstallig onderhoud, sanering of de bestrijding van plaagdieren.

Vanuit de verschillende signalen uit de stad over windturbines zijn verschillende (locatie) specifieke aandachtspunten genoemd in relatie tot biodiversiteit. Dit varieerde van het uitspreken van de algemene wens om biodiversiteit goed mee te nemen, tot mogelijk specifieke implicaties voor specifieke dier- en plantensoorten. Deze zijn in de paragrafen hieronder verder toegelicht en uitgewerkt.

[PM t.z.t. nog opmerkelijke resultaten opnemen over expertgroep Natuur]

> 1.4.1 Vogels

> 1.4.2 Vleermuizen

> 1.4.3 Planten, insecten, overig

> 1.4.4 Bodem, ondergrond en waterkwaliteit

1.4.1 Vogels

Wat is het?
Vogels gebruiken vaak dezelfde vliegroutes om hun bestemming te bereiken. Denk bijvoorbeeld aan het overwinteren van vogels in het zuiden, dan vliegen ze in het najaar richting het zuiden. Maar dichterbij huis gebruiken vogels ook vaste routes om eten op te halen en uit te rusten nabij hun standplaats. Vogels kunnen last hebben van windturbines omdat de turbines hun vliegroutes doorkruizen. Als gevolg veranderen vogels hun vliegroutes of kunnen ze sterven of gewond raken doordat de vogels in botsing komen met de wieken of de mast.

[PM. In samenwerking met de klankbordgroep natuur zijn deze nader geïdentificeerd en op basis van bestaande kennis in beeld gebracht.]

Signalen uit de stad
- Er zijn verschillende zorgen geuit over de impact van windturbines op de vogelpopulatie, bijvoorbeeld doordat de aanleg van windturbines het landschap verandert waardoor vogels de bestaande migratieroutes mogelijk niet (meer) goed gebruiken.

"Ken je het IJmeer, kom maar kijken, duizenden vogels." - Bewoner IJmeer

- Vogels raken gedesoriënteerd en in het uiterste geval kan daarmee de populatie van een soort afnemen. Bijvoorbeeld omdat vogels een gebied gaan mijden, waardoor het gebied ongeschikt wordt om te broeden, te rusten en voedsel te zoeken.
- Ook maken bewoners zich zorgen dat windmolens zullen leiden tot lager broedsucces, omdat vogels langer op zoek moeten naar voedsel.
- Een andere zorg die genoemd is zijn de effecten van het botsen op een windturbines. Door een botsing kunnen vogels zich verwonden of overlijden.
- Inwoners maken zich zorgen over de gevolgen van laagfrequent geluid voor vogels, of daar onderzoek naar is gedaan. Door hen wordt verwezen naar de Nationale Windturbinerisicokaart van de Vogelbescherming.
- Bewoners vragen zich af of het betrekken van ecologen en stichtingen zoals de Vogelbescherming voldoende gebeurt.

"Windturbines kunnen het welzijn van vogels sterk beïnvloeden. Vogels botsen tegen de wieken, verliezen foerageergebieden of moeten omvliegen om de molens te ontwijken. De locatie, het aantal en de hoogte van de windturbines zullen zeer bepalend zijn voor de hoeveelheid invloed die ze uitoefenen op onder andere de ruim honderd soorten broedvogels in de Amsterdamse regio"
- Vogelwerkgroep Amsterdam

Aanvullend informatie
Aanvullende informatie is te vinden via/op https://www.natura2000.nl/gebieden/noord-holland

https://www.milieucentraal.nl/klimaat-en-aarde/energiebronnen/windenergie/#Nadelen-van-windenergie-tegengaan

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoud
- Botsingen met vogels en windturbines vinden plaats. Volgens schattingen sterven er door de 1.800 Nederlandse windturbines zo'n 50.000 vogels per jaar. In het verkeer sterven er jaarlijks 2 miljoen vogels, aldus Milieu Centraal.
- Het stilzetten van de wieken kan worden toegepast wanneer windturbines in migratieroutes van vogels staan. Een voorbeeld waarbij hiermee geëxperimenteerd en gemonitord wordt is het coöperatieve windpark Krammer.
- Er wordt ook geëxperimenteerd met het verven van een wiek om de zichtbaarheid van de windmolen voor vogels te vergroten.
- Momenteel vindt er volop onderzoek plaats naar de vormgeving en uitstraling van een windturbine om te kijken of hiermee het aantal botsingen kan afnemen: bijvoorbeeld door het clusteren van windturbines of het schilderen van een wiek.

Proces
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief;

[17] *https://www.milieucentraal.nl/klimaat-en-aarde/energiebronnen/windenergie/*

1.4.2 Vleermuizen

Wat is het?
Amsterdam kent een grote populatie vleermuizen. In onze stad komen minstens 6 soorten vleermuizen voor. Ook vleermuizen hanteren net als vogels vaste trekroutes tussen hun zomer- en winterplaats. Afhankelijk van de soort zijn de migratieroutes meer of minder lokaal van aard.

Signalen uit de stad
- Vleermuizen worden in de verschillende gesprek- en inspraakmomenten apart genoemd als categorie dieren die overlast kan ervaren door windturbines
- Bewoners geven aan dat er vleermuizen beschermde diersoorten zijn.
- Op IJburg en boven het IJmeer zitten veel vleermuizen en bewoners willen weten hoe de veiligheid van de vleermuizen gewaarborgd kan worden als er windturbines worden geplaatst

"Het probleem waar vleermuizen last van hebben is niet dat ze tegen een paal aanvliegen, maar dat er rondom een windturbine luchtcirculaties plaatsvinden en als een vleermuis daardoor heen vliegt dan implodeert die, letterlijk. Dan klappen zijn longen in elkaar. […] Aangetoond dat het een behoorlijke impact op de populatie heeft" - Maatschappelijke organisatie

Aanvullende informatie
https://maps.amsterdam.nl/vleermuizen/?LANG=nl

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Stilzetten d.m.v. een camera is voor vogels aangeboden, wellicht ook voor vleermuizen;
- Bepaalde tijd van de dag uitzetten; vleermuizen zijn voornamelijk 's nachts actief.

Proces
- Het uitvoeren van een milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief [PM link processchema invoegen]

1.4.3 Planten, insecten, overig

Wat is het?
Amsterdam is omgeven door waardevolle natuurgebieden, waarvan ook een deel binnen de stadsgrenzen ligt. Ook aan de randen van de stad zijn er verschillende gebieden met hoge ecologische waarde. In een groeiende stad waar er steeds meer vraag is naar woonruimte en de openbare ruimte onze achtertuin is, is er daarom aandacht nodig voor aanleg, behoud en beheer van groen, zodat iedereen daarvan kan blijven genieten.

Signalen uit de stad

- Een andere zorg is dat stukken natuur minder goed begaanbaar worden voor dier en mens, er wordt daarnaast vaak de link gemaakt met trekroutes en broedplaatsen (zoals ook toegelicht bij 'Vogels').

"Het plaatsen van die turbines gaat gepaard met verbreden van toegangswegen voor het transport van de turbine-onderdelen. De werkruimte voor de bouw is enorm, met als gevolg dat beplanting geruimd moet worden, evenals de dieren die daar leven. Er komt veel meer bij kijken dan simpelweg de paal neerzetten en de wieken ophangen." - Bewoner Zuidoost

- Bewoners geven aan zich zorgen te maken over de impact van turbines op de natuur, door werkzaamheden die moeten plaatsvinden om windmolens te plaatsen. Hun zorg is dat het plaatsen van turbines gepaard gaat met bijvoorbeeld verbreding van toegangswegen voor het transport van onderdelen, met als gevolg dat beplanting geruimd moet worden, evenals de dieren die daar leven.

"Er zijn in Amsterdam een aantal groengebieden waarvan is afgesproken dat die onder geen enkele voorwaarde mogen worden aangetast." - Bewoner Noorder IJplas

- Een ander geluid is juist dat bewoners kansen zien voor planten, bloemen en insecten omdat door de plaatsing van windturbines sommige gebieden minder bezoekers zullen krijgen, wat ruimte en rust geeft voor planten, bloemen en insecten. Daarnaast geven bewoners aan kansen te zien om delen van de windopbrengsten te investeren in vergroting en verbetering broedgebieden.

"Per jaar sterven tonnen aan insecten door windmolens, waaronder ook massa's bijen, die belangrijk zijn voor ons milieu." - Bewoner Amsterdam

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Zodra er specifieke locaties voor windmolens bekend zijn kan er nader ecologisch onderzoek worden gedaan. In een gebied kan een paar honderd meter verplaatsen van een windturbine namelijk andere ecologische effecten opleveren. Ook kunnen dan mitigerende maatregelen worden bepaald, zoals het stilzetten van windturbines gedurende de vogeltrek of in de schemer als vleermuizen actief zijn.
- PM verwijzen naar de uitkomsten van de natuurtoets en het advies van expertgroep Natuur

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen]
- Het uitvoeren van een milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.4.4 Bodem, ondergrond en waterkwaliteit

Toelichting thema
[PM nog vullen met algemene opmerking over bescherming van bodem, ondergrond en waterkwaliteit. Landelijke normen en aandachtspunt in wet en regelgeving. Net zoals alle andere ruimtelijke projecten. >> geen specifieke aanvullende eisen voor windturbines.]

Signalen uit de stad
Over dit onderwerp zijn geen specifieke signalen geuit tijdens het RES proces.

Aanvullende informatie
-

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- PM verwijzen naar de uitkomsten van de natuurtoets en het advies van expertgroep Natuur

Proces
- Zie processchema [PM link invoegen]
- Het uitvoeren van een milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

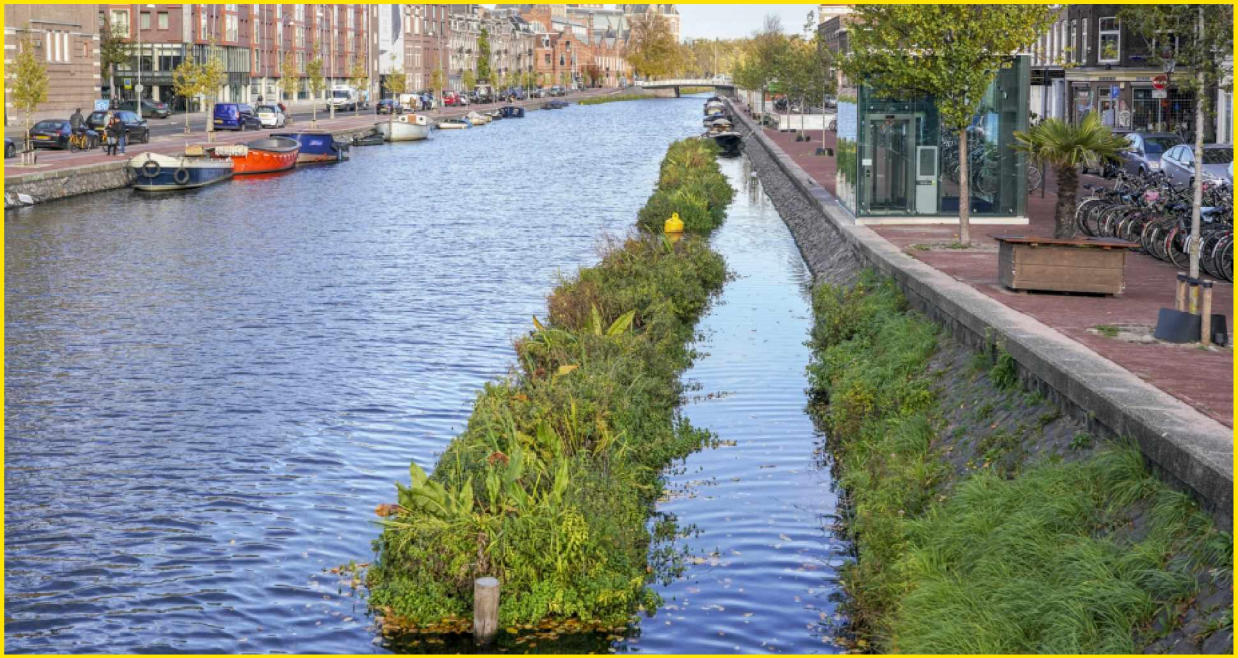

1.5 Veiligheid

Veiligheid gaat over de veiligheid van de turbine zelf: de technische eisen en wettelijke normen -en regels waaraan een windturbine moet voldoen wanneer hij geplaatst wordt. Voor windturbines gelden er strenge veiligheidseisen die zijn terug te vinden in de Handreiking Risicozonering Windturbines. Voor windturbines gelden diverse veiligheidseisen vanuit verschillende soorten wet- en regelgeving, van de Spoorwegwet tot het Activiteitenbesluit Milieubeheer.

Er gelden algemene richtlijnen voor veiligheid in Nederland. Op de website van RVO kan gelezen worden welke richtlijnen dit zijn, deze staan toegelicht in de Handreiking risicozonering Windturbines. Welke richtlijn van toepassing is hangt af van het type molen en de omgeving. Bij de aanleg nabij wegen hangt het er bijvoorbeeld vanaf of er ook gevaarlijke stoffen worden vervoerd over de weg en hoeveel mensen er rijden. Voor iedere windturbine moet een veiligheidsberekening van het risico worden gemaakt.

> 1.5.1 Technische veiligheid en normen

1.5.1 Technische veiligheid en normen

Wat is het?
Windturbines moeten voldoen aan strenge veiligheidseisen. Daarmee wordt bijvoorbeeld gewaarborgd dat de molen onder alle weerscondities veilig in werking kan zijn, of dat, in geval van storingen aan de molen zelf, de veiligheidssystemen ervoor zorgen dat de turbine tot stilstand komt. Daarnaast vindt er elk jaar een beoordeling door een deskundige plaats die het functioneren van de molen moet checken. En die bij het vermoeden van een defect, de windturbine direct buiten bedrijf moet laten stellen. Omdat deze eisen er zijn, is de kans dat een windturbine een veiligheidsrisico oplevert, zeer klein.

Signalen uit de stad
- Zorg over het risico op afbreken van de gondel, mastbreuk of het afbreken van een (deel van een) blad. Ook ijsafwerping gedurende de winter is genoemd als zorg.

Hoe wordt de veiligheid gewaarborgd van de direct omwonende, denk bijvoorbeeld aan het afbreken van een wiek op volle snelheid? Zijn hiervoor studies beschikbaar en zijn deze meegenomen in de zoekgebieden?" - Bewoner Amsterdam

- Mensen willen duidelijkheid voor als ze in de buurt willen wandelen: als er een windturbine komt op een bepaalde plek, op welke afstand moet je dan als wandelaar van die molen vandaan blijven?

Aanvullende informatie
De veiligheidseisen uit het Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling.

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoud
- Om een windmolen te bouwen zijn er allerlei strenge veiligheidseisen waaraan voldaan moet worden, deze staan in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling veiligheidseisen. Dit zijn onder meer risico-contouren. Het Handboek Risicozonering Windturbines helpt bij het bepalen van deze risicocontouren.

Proces
- Initiatieven in Amsterdam moeten voldoen aan de wettelijk geldende eisen.

1.6 Ruimtelijke kwaliteit en landschap

Binnen Ruimtelijke kwaliteit en landschap scharen we alle thema's die Amsterdammers belangrijk vinden als het gaat over de beleving en ruimtelijke kwaliteit van het landschap: horizonvervuiling, behoud van landschappelijke waarden, de inpassing van een windturbine in een gebied, conflicterende bestemmingen (zoals (nieuwbouw)woningen) en mogelijke waardedaling van woningen.

Historische waarde en cultureel erfgoed
Een deel van ons landschap wordt beschermd door bestaande wet- en regelgeving [PM link naar overzicht toevoegen]. Dat is belangrijk, omdat het landschap in Amsterdam een bepaalde kwetsbaarheid kent vanwege de grote historische waarde en de aanwezigheid van verschillend cultureel erfgoed in de stad en omgeving. Er zijn verschillende monumenten die UNESCO status hebben en daarmee beschermd worden tegen beschadiging. We koesteren de historische waarde en het culturele erfgoed.

> 1.6.1 Ruimtelijke inpassing in een gebied

> 1.6.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde)

> 1.6.3 Horizon

1.6.1 Landschappelijke inpassing en integratie in een gebied

Wat is het?
Een windturbine in een gebied staat niet op zichzelf, maar vormt onderdeel van een geheel: een plek waar mensen recreëren, waar mogelijk historisch erfgoed ligt, waar natuur is, dieren leven en mensen wonen en werken. Door op een bredere manier naar de inpassing van een windturbine in een ruimte te kijken ontstaat de mogelijkheid een molen veel meer onderdeel te maken van de omgeving.

Bij het inrichten van een gebied en de beoordeling van een wind-initiatief kijkt de gemeente dan ook nadrukkelijk naar de ruimtelijke samenhang vanuit twee perspectieven:

- Kijkend vanuit de Omgevingsvisie en bijbehorende omgevingsplan, en daarnaast de afwegingen van de hele stad en onze buurgemeenten. Hoe verhoudt een windturbine zich tot de totale omgeving waar die zich in bevindt? Wat is de beste plek in relatie tot woningbouwen de andere opgaven in de stad?
- Kijkend naar de omgeving en de landschappelijke inpasbaarheid. Op welke manier kunnen de turbines integreren dat de ruimtelijke kwaliteit goed is en dat de impact op het landschap niet te groot is. We kijken naar bijvoorbeeld de ordening: cluster versus alleenstaande molens, hoogte en type molen, inpassing van de voet en mogelijke combinaties van functies.

[PM t.z.t. input vanuit de stedelijk klankbordgroep/ PWE invoegen en vanuit team ruimtelijke kwaliteit]

Signalen uit de stad

- Bewoners zijn benieuwd of windturbines voor meerdere functies gebruikt kunnen worden, daar waar dat mogelijk is zou de gemeente daar meer over moeten communiceren. Bewoners denken graag mee over de uitstraling. Ter illustratie bijv. Holendrecht; zoekgebied midden in de natuur, weinig bewoning en veel uitzicht, laat de molen zo veel mogelijk aansluiten op deze karakteristieken

"In welke mate vallen windmolens te combineren met ander ruimtegebruik? Kunnen windmolens bijvoorbeeld gecombineerd worden met bos en/of agrarische functies?" - Bewoner Amsterdam

- Er zijn bewoners die noemen dat op één of enkele plekken windturbines clusteren, een goed idee zou zijn omdat op die manier de overlast beperkt wordt, het aansluiten van de windturbines op het netwerk goedkoper wordt en er meer natuur bespaard worden.

"Versnippering is niet fraai; daarom is het belangrijk te kijken naar een paar clusters i.p.v. te verspreiden over alle zoekgebieden in de stad"
- Bewoners Amsterdam (Gaasperplas/Diemerscheg)

Aanvullende informatie
-

Hoe nemen we deze signalen mee?
PM
- De RES wordt geborgd in omgevingsinstrumenten waaronder de Omgevingsvisie.

1.6.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde)

Wat is het?
De stad Amsterdam heeft een enorme woningbouwopgave: het is de ambitie om in 2050 150.000 woningen erbij gebouwd te hebben in de stad. Voor deze hoeveelheid woningen is ruimte nodig. Zoveel mogelijk benutten van de binnenstedelijke ruimte en de buitenruimte leeg houden, dat is een van de strategische keuzes die in de Omgevingsvisie is vastgesteld. De stad wil werken aan verdichting in bestaande buurten, het verduurzamen van de bestaande bouw en het vergroenen van de leefomgeving. In dit hoofdstuk gaat het zowel over de woningbouwopgave als het thema woningwaarde: de waarde van een woning kan dalen of stijgen als gevolg van veranderingen in de omgeving van de woning.

Signalen uit de stad

- We zien terug dat bewoners willen weten hoe de plannen voor windturbines zich verhouden tot nieuwbouwplannen. Straks kunnen die niet meer gerealiseerd worden, is de zorg.

"Het zoekgebied voor wind ligt vooral in het IJmeer. Er zijn ook plannen om een aantal eilanden en nieuwe woongebieden op dezelfde locatie te bouwen. Wat is de status van de nieuwe eilanden en behoort een combinatie van nieuwbouw en windmolens tot de opties?" - Bewoner Amsterdam

- Een andere zorg is de verwachting dat de komst van een windturbine effect heeft op de waardebepaling van een (nieuwbouw) woning. Bewoners vinden het van belang dat mogelijke waardedaling als gevolg van windturbines zo goed mogelijk in beeld wordt gebracht. Bewoners willen weten wat de gemeente gaat doen als de waarde inderdaad daalt. Gaat de gemeente compenseren?

"Je zal maar een dure woning hebben gekocht op IJburg. De waarde van je woning gaat naar de KLOTE daar houdt niemand rekening mee." - Bewoner IJburg

- Het uitzicht op een gebied met windturbines op het water is volgens de insprekers en zienswijzen ook reden voor de waardedaling. Deze zorg leeft meer in gebieden met veel natuur, dan bijvoorbeeld het Havengebied

Aanvullende informatie
-

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoud
- Waardedalingen van onroerend goed vormt geen aanleiding om af te zien van de realisatie winden zonneparken. Dit valt onder het 'normaal maatschappelijk risico'. Er geldt wettelijk een minimumniveau van woningwaardedaling is van 2 procent waarvoor planschade niet gecompenseerd wordt. Met de komst van de Omgevingswet (voorzien in 2022) gaat dit percentage naar 4 procent.

Proces
- Met de verdichting in de stad neemt ook de druk op de ruimte toe en zullen we creatief, compact en inventief om moeten gaan met de ruimte die over is. In de RES 1.0 is rekening gehouden met alle vastgestelde bestemmingsplannen tot 2020. Voor voorgenomen plannen die later mogelijk gerealiseerd worden zal bij de uitwerking van de zoekgebieden en locaties rekening gehouden worden met de woningbouw. Er wordt dan een (politieke) afweging gemaakt tussen twee mogelijk met elkaar conflicterende belangen.

1.6.3 Horizon

Wat is het?
De komst van een windturbine heeft impact op de omgeving. Hoe deze impact en de verandering van het landschap ervaren wordt is subjectief. De horizon is constant aan verandering onderhevig. Molens en andere hoge elementen maken samen de horizon.

Signalen uit de stad

- Verschillende bewoners uiten in algemene zin hun zorgen over het veranderende landschap: verrommeling is een veelgehoorde term. Bewoners geven mee goed nadenken over in welke gebieden wél en in welke gebieden geen windturbines plaatsen, omdat deze niet in elk type landschap passen. Een specifieke zorg die geuit wordt, is dat oude historische karakteristieken in het landschap worden verstoord.

"Naast geluid leidt een windturbine tot horizonvervuiling in een stedelijk gebied. Dit past toch niet bij de Omgevingsvisie van de gemeente." - Bewoner Zuidoost

- Sommige bewoners vinden vervuiling van de horizon in mindere mate een zorg, omdat er ook al op veel plekken elektriciteitsmasten staan

"De oostzijde van deze plas is al voorzien van diverse hoogspanningsmasten, dus kan er geen sprake zijn van horizonvervuiling." - Bewoner Amsterdam over Noorder IJ-plas

- Andere mensen geven aan de verandering van het landschap als gevolg van de plaatsing van windturbines voor lief te zullen nemen omdat groene stroom een belangrijk doel is.

"De transitie naar veiligere stroom is cruciaal. Uitzicht is aan te wennen, een onleefbare planeet niet" - Bewoner Amsterdam

- Bewoners geven aan het open polderlandschap open te willen houden
- Een geluid dat tot slot gehoord is: als je dan toch een molen neerzet, doe er dan niet 1 maar meteen meer. Dan is de verrommeling niet overal.

"Ik ben voor groene energie. Energiegebruik gaat alleen maar omhoog, dus dat voor zijn door meer windmolens te plaatsen is een goed ding, zolang de wettelijke normen voor geluidsoverlast worden nageleefd. Visueel heb ik niets tegen windmolens. Windmolens zijn een onderdeel van de Nederlandse cultuur, en de moderne vallen daar voor mij ook onder." - Bewoner Amsterdam

Aanvullende informatie
-

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- PM

Proces
- Wanneer windturbines binnen of in de nabijheid van de Stelling van Amsterdam of elementen daarvan (schootcirkel of zichtlijnen) worden gepositioneerd zal er een Heritage Impact Assessment (HIA) moeten worden uitgevoerd. De HIA geeft inzicht in de mogelijk effecten van de windturbines op het UNESCO werelderfgoed.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

De wil en inzet van (bevlogen) Amsterdammers, inwoners van buurgemeenten en andere belanghebbenden is nodig om onze ambities te realiseren. We spannen ons in om ieder die dat wenst te betrekken in het proces om alle wensen, zorgen en behoeften in beeld te brengen. Daarna is het aan de gemeenteraad, de volksvertegenwoordiging, om een belangenafweging te maken bij de te nemen besluiten.

2.1 Inspraak en dialoog

Tijdens het proces en inspraak in aanloop naar de RES 1.0 zijn verschillende zorgen en aandachtspunten benoemd die raken aan het thema maatschappelijke betrokkenheid. Dit gaat over inspraak, participatie en dialoog, meedoen in de opbrengsten en de samenwerking met de buurgemeenten.

> 2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen

> 2.1.2 Gedeelde feitenkennis

> 2.1.3 Transparantie over het proces en de besluitvorming

2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen

Wat is het?
Door zoveel mogelijk bewoners en belanghebbenden met verschillende perspectieven te betrekken bij de plannen voor windenergie wordt de kans groter dat deze plannen meer mensen aanspreken. Het doel is om ieders zorgen en behoeften zorgvuldig in beeld te brengen zodat deze kunnen worden meegewogen in de besluitvorming over de windzoekgebieden en de locaties voor windturbines.

Signalen uit de stad
- Een zorg die wordt geuit is dat er waarschijnlijk groepen mensen zijn die wel een belang hebben, maar die niet worden gehoord. Dit kan komen door een beperkte toegang tot internet en of media, door een taalbarrière of opleidingsniveau, maar mogelijk ook door beperkte interesse in het onderwerp of andere prioriteiten.

"Mensen hebben eigenlijk nog geen idee wat van wat ze boven het hoofd hangt. Ik maak mij daar best wel zorgen over, want ze hebben eigenlijk nog niet goed mee kunnen denken. De enquête die gedaan is was ook niet in hun eigen taal en was ook online. Hoe hebben zij tot nu toe mee kunnen denken? Eigenlijk helemaal niet"

- Bewoner Amsterdam gericht op de buurt rondom Waterlandplein

- Betrekken van de totale samenleving: van onderop en alle lagen in de wijk: oudere generatie vs jongere generatie(s).

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoud
- Het ontbreken van fysieke (buurt)bijeenkomsten vanwege coronamaatregelen leiden mogelijk tot een kennisachterstand, gevoel van beperktere betrokkenheid en wellicht weerstand. We houden hier rekening mee bij het organiseren van bijeenkomsten in het vervolg.

Proces
- Zie processchema [PM link invoegen]
- Participatieplan

2.1.2 Gedeelde feitenkennis

Wat is het?
Met gedeelde feitenkennis wordt bedoeld dat het van belang is dat alle betrokkenen - gemeente, bewoners, initiatiefnemers - uitgaan van hetzelfde kader aan feiten. Die gedeelde feiten vormen het fundament voor het gesprek dat we in de stad met elkaar voeren.

Signalen uit de stad

- Bewoners stellen dat er op zee genoeg ruimte is om alle windturbines te plaatsen. Bewoners willen de feiten en aannames om te komen tot de doelstelling van 49 TWh op zee die bij de belangenafweging een rol hebben gespeeld kunnen beoordelen.
- Er zijn bewoners die stellen dat de doelstelling van 35 TWh op land al gehaald is. En er daarom geen nieuwe windturbines op land bij hoeven komen. Bewoners willen de feiten en aannames die het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) kunnen beoordelen.

"De RES-doelstelling van 35 TWh is namelijk gewoon al gehaald […]. In januari heeft het planbureau de RES doorgerekend, daar hebben zij de data gebruikt tot 2019. Nou op dezelfde methode hebben wij eigenlijk de data gepakt van de SDE-toekenning, subsidieregeling waarmee de subsidie wordt toegekend […] dan zijn we nu al over die 35 heen." - Kernteam Windalarm

- Er zijn bewoners, waaronder verschillende medici, die de degelijkheid van het wetenschappelijk onderzoek van het RIVM over windturbinegeluid en gezondheidseffecten ter discussie. Terwijl overheden hierop hun beleid baseren.

"Wordt er nog nader onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten, aangezien experts elkaar tegen spreken en het moeilijk is om op basis van de huidige onderzoeken echt goed inzicht te hebben in de gezondheidseffecten?"
- Bewoner Amsterdam

- Een ander punt dat we terugzien is dat er zorgen zijn over dat er niet veel onderzoeken zijn die zich specifiek richten op Nederland en de daar voorgestelde normen, dit bemoeilijkt vergelijkingen en een gedeeld feitenkader.

"Uit grootschalige wetenschappelijke onderzoeken in verschillende EU-landen en Canada blijkt namelijk dat er gezondheidsschade ontstaat. In Nederland is er een onderschatting van de 'hinder' van windturbines. Daarbij komt bij dat de windturbines groter zijn, masten langer, maaiende arm langer en deze hebben meer geluid en meer lage tonen die meer doordringen door de muren van huizen." - Bewoner Amsterdam

Aanvullende informatie

-

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Gedeelde feitenkennis speelt op verschillende schaalniveaus. Ook bijvoorbeeld op nationaal niveau. Daarom wordt onderzoek gedaan of een landelijke dialooggroep over wind op land gestart kan worden.

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen]
- Participatieplan

2.1.3 Transparantie over het proces en de besluitvorming

Wat is het?
Transparantie over het proces en de besluitvorming is belangrijk. Het proces moet begrijpelijk, toegankelijk, betrouwbaar en voorspelbaar zijn. En het moet duidelijk zijn wat, wanneer gebeurt in het proces en wanneer welk besluit genomen gaat worden.

Bovendien moet het helder zijn hoe en wanneer belanghebbenden kunnen meepraten in het proces. Daarnaast moet duidelijk zijn waarover belanghebbenden kunnen mee praten en op welke manier hun input wordt meegenomen in het proces dan wel besluit. Ook gaat het over de vraag hoe snel en adequaat je als overheid reageert op signalen die uit de samenleving worden overgebracht.

Signalen uit de stad

- Bewoners willen weten wanneer ze in het proces worden geïnformeerd: hoor ik het wel op tijd wanneer jullie voornemens zijn in mijn buurt een windturbine te plaatsen?

"De beslissing om windmolens binnen de stadsgrenzen te plaatsen is zonder enige inspraak van burgers tot stand gekomen. Pas nadat de gemeente zoeklocaties heeft bepaald is iets van inspraak georganiseerd. Het is echter onduidelijk welk belang de gemeente hecht aan deze inspraak. Het zou de gemeente sieren om duidelijk te maken dat ze werkelijk van plan is om naar bewoners te luisteren die binnen de aangewezen zoekgebied en wonen, werken en leven." - Bewoner Amsterdam

- Zorgen dat het proces wellicht zo is ingericht dat bewoners geen echte inspraak meer hebben, maar voor voldongen feiten komen te staan. Sommigen hebben het gevoel dat besluiten al genomen zijn en dat er daarna pas geparticipeerd wordt.
- Het gevoel leeft dat het proces nogal snel en gehaast is, met het risico dat er windturbines worden geplaatst op locaties waar niet goed over na is gedacht.

"De gemeente Amsterdam heeft het eigenlijk vrij snel besloten en beklonken" - Bewoner Amsterdam

- Mensen geven aan dat het onduidelijk is waar in het proces we nu staan, Mensen willen weten hoelang het proces duurt van het plaatsen van een windturbine van start tot einde, en of er mogelijkheden zijn dit te versnellen?
- Onduidelijk waarom een zoekgebied wel of niet geschikt is. Wat is doorslaggevend.

"Ik zie alleen zoekgebieden. Ik mis de criteria. Wat zijn de criteria? Waarom is hierop geen inspraak?" - Bewoner Amsterdam

- Er zijn ook bewoners die geven complimenten over een helder en transparant proces.

Aanvullende informatie

-

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen]

2.2 Meedoen in de opbrengsten

Wat is het?
In Amsterdam wordt alleen steun verleend alleen initiatieven waarbij windturbines worden ontwikkeld met minstens 50% lokaal eigendom, zodat Amsterdammers kunnen profiteren van de opgewekte elektriciteit.

Signalen uit de stad
- Bewoners geven aan het onduidelijk te vinden hoe ze zouden kunnen meeprofiteren en wat ze daarvoor moeten doen.
- Bewoners zijn geïnteresseerd in de mogelijkheden om financieel mee te doen, er is bereidheid hierover na te denken en een stukje eigenaarschap op te nemen.
- De zorg wordt daarnaast geuit dat ''anderen'' gaan meeprofiteren, niet zij als bewoners maar grote partijen zoals datacenters.
- Andere belangrijke zorg is de verdeling van de lusten en laten: het mag niet zo zijn dat de ene Amsterdammer de lusten heeft als mede-eigenaar en de andere Amsterdammer de lasten als omwonenden van windturbine.
- Bewoners willen weten wat de mogelijkheid is om als directe omwonende van een windturbine méér gecompenseerd te worden: hoe dichter bij een windturbine hoe meer privileges bijvoorbeeld
- Mogelijkheden om financieel me te profiteren moet voor iedereen toegankelijk zijn, oftewel alle doelgroepen moeten kunnen deelnemen

“Financieel voordeel hierbij ondervinden is wel een vereiste en geen financieel nadeel ondervinden van plaatsing bijvoorbeeld als gevolgen van mijn verzekering et cetera.” - Bewoner Gaasperplas/Diemerscheg

Aanvullende informatie
-

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoud

Proces

Er komen steeds meer voorbeelden van geslaagde financiële participatie en succesvolle samenwerking tussen lokale overheden, coöperaties en projectontwikkelaars. In de Handreiking RES 2.0 worden vier vormen van financiële participatie onderscheiden:

- Mede-eigenaarschap
- Financiële deelneming
- Omgevingsfonds
- Omwonendenregeling.

Voor aanvullende toelichting, zie de RES 1.0.

In Amsterdam zet in elk geval in op Omgevingsfondsen, waarmee een windpark een vast bedrag per geproduceerde eenheid elektriciteit afdraagt aan een omgevingsfonds dat ten goede komt aan de directe omgeving van het project. Ook streeft Amsterdam naar het uitwerken van een Omwonendenregeling, voor diegenen in de directe omgeving die niet willen of kunnen investeren.

2.3 Betrokkenheid buurgemeenten

Wat is het?
Nederland is opgedeeld in 30 energieregio's, zodat over gemeentegrenzen heen samengewerkt wordt aan de opgave om duurzame energie op te wekken. Amsterdam is een eigen deelregio binnen de energieregio Noord-Holland Zuid.

Signalen uit de stad
- Verschillende bewoners willen duidelijkheid over hoe de Amsterdamse zoekgebieden zich verhouden tot de ambities en wensen van buurgemeenten, zo worden er vragen gesteld over meenemen standpunten inwoners buurgemeenten.

"Wij wonen in Weespersluis. […] Ik verbaas me er tot slot over dat ik via een medebewoners bericht krijg over de mogelijke impact van windturbines op mijn adres. Ik heb hier vooralsnog geen enkel bericht van de gemeente over ontvangen" - Bewoner Weespersluis, Weesp

Aanvullende informatie
-

Hoe nemen we deze signalen mee?
- Amsterdam werkt continu samen met haar buurgemeenten binnen het traject van de RES. Met de buurgemeenten is een lokaal ambtelijke samenwerking opgezet, ook bestuurlijk wordt met de buren aanvullend op de energieregio afgestemd.

Samenhangend & betaalbaar energiesysteem

De Amsterdamse ambities op het gebied van windenergie staan niet op zichzelf, maar zijn onderdeel van de energietransitie in brede zin. Naast maatregelen voor het besparen van energie, zet Amsterdam ook in op het opwekken van duurzame elektriciteit door zonne-energie en andere energiebronnen. Amsterdam heeft in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 meer dan 300 maatregelen beschreven die bijdragen aan het reduceren van CO_2-uitstoot.

De duurzame elektriciteit is nodig voor onder andere koken, verwarmen van woningen en vervoer. Amsterdam groeit snel, waardoor de vraag naar energie verder toeneemt. Dit heeft gevolgen voor het aanbod (waar halen we de duurzame elektriciteit vandaan), maar ook voor het elektriciteitsnet - de infrastructuur waar we elektriciteit van de aanbodkant (bijv. windturbine) naar de vraagkant (bijv. woning) brengen. Het elektriciteitsnet kan deze groei niet zomaar aan. Het elektriciteitsnetwerk in Amsterdam zal in de komende jaren fors worden uitgebreid. Liander en de gemeente Amsterdam werken samen aan deze opgave.

In Amsterdam wordt de piekvraag naar elektriciteit vrijwel overal hoger dan het piekaanbod. Daarom is het inpassen van duurzame opwek op het elektriciteitsnet over het algemeen goed mogelijk. Vanuit het oogpunt van systeemefficiëntie is het slim om de vraag zo dicht mogelijk bij het aanbod te realiseren. Ook zorgt een goede verdeling van zon en wind voor een efficiëntie benutting van het elektriciteitsnetwerk. De combinatie leidt tot lagere maatschappelijke kosten dan wanneer er alleen ingezet wordt op wind of zon, want door de combinatie hoeft de netbeheerder het elektriciteitsnet op minder plekken te verzwaren.

3.1 Liever meer zonne-energie

Wat is het?
Zonne-energie is een gangbare manier om duurzaam elektriciteit op te wekken. Het gebruik van daken voor het opwekken van zonne-energie kan veel bijdragen aan de groei van opgewekte duurzame elektriciteit. In Amsterdam kan elektriciteit op daken worden opgewekt voor 400.000 tot 500.000 huishoudens. Naast daken kan ook zonne-energie opgewekt worden op alternatieve locaties waar bijvoorbeeld dubbel ruimtegebruik mogelijk is.

Signalen uit de stad
- Een signaal dat afgegeven wordt is dat er veel meer aandacht moet zijn voor zon op daken. Amsterdammers zien veel potentie in de vele ongebruikte daken om zich heen, zowel op industrieterreinen als op woningen.

"We willen meer structurele oplossingen zoals toch meer zoncapaciteit op dak gebruik in een stad als Amsterdam die zich daar uitstekend voor leent." - Bewoner IJburg

- Bewoners geven aan zich af te vragen of er voldoende infrastructuur en capaciteit is om alle opgewekte stroom van zon en wind te vervoeren

"Ik word erg moe van "het verduurzaam verhaal". We moeten alles elektrisch gaan doen maar er is geen infrastructuur voor de toe en afvoer van zoveel stroom" - Bewoner Amsterdam

Aanvullende informatie
-

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Naast de ambitie voor windenergie is er ook een ambitie voor zonne- energie: 400 MW aan zonne-energie op grote daken en zonnepanelen in restruimtes.
- Amsterdam zet in op een duurzame, stabielere elektriciteitsvoorziening en daarvoor zijn zonne-energie en windenergie beide nodig. In de winter wordt er meer elektriciteit geproduceerd door windturbines, omdat het vaker waait en de zon minder schijnt. In de zomer wordt er meer elektriciteit geproduceerd door

zonnepanelen, omdat de zon vaker schijnt en het minder waait. Een windturbine op land van 3MW levert ongeveer evenveel elektriciteit als 12 voetbalvelden met zonnepanelen. Dit staat gelijk aan de elektriciteits-behoefte van circa 4.000 Amsterdamse huishoudens.
- De recente prognose uit Klimaatrapportage 2021 voor de CO_2-uitstoot in Amsterdam laat echter zien dat nu deze acties en maatregelen in uitvoering zijn/worden gebracht er toch nog onvoldoende gebeurt om de gewenste ambities te behalen. Er is juist extra inzet nodig.

Proces
- De aanpak voor zonne-energie staat beschreven in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 en RES 1.0.

3.2 Inzet van alternatieve technieken en innovaties

Wat is het?
De energietransitie kent niet maar één oplossing. Er zijn meerdere technieken (denk aan zon en waterstof) en maatregelen (denk aan besparing) mogelijk om de transitie naar duurzame elektriciteit te maken. Naast dat er alternatieven denkbaar zijn, gaat de ontwikkeling van bestaande en nieuwe technieken door. Innovaties volgen elkaar in een hoog tempo op. Met als gevolg dat technieken duurzamer, efficiënter en goedkoper worden, en in het geval van windturbines mogelijk stiller. Er worden ook innovaties verwacht in relatie tot het elektriciteitsnet, zoals tijdelijke opslag van elektriciteit.

Signalen uit de stad
- Er zijn bewoners die zich afvragen of windturbines, door de mogelijke technologische ontwikkelingen, op den duur niet overbodig zouden kunnen worden. Dus of er niet een bepaalde tijdelijkheid verbonden kan worden aan de aanwezigheid van windturbines.

"Zijn windmolens op land wel CO_2-neutraal als je ook de productie, bouw en onderhoud (en sloop na ca 20 jaar) van de installatie meeneemt in de berekening? Antwoord is nee. - Windmolens groeien niet aan de boom, productie en realisatie wordt vaak niet meegenomen - Op land waait het doorgaans niet hard genoeg voor de relatief lage windmolens" - Bewoner Amsterdam

- De zorg die bij bewoners leeft is dat de keuzes die nu gemaakt worden in beleid en RES proces ertoe leiden dat nieuwe technologieën later minder goed kunnen worden ingepast.

"Hoe en waar denkt de gemeente de geproduceerde elektriciteit op te slaan? De behoefte aan elektriciteit is immers niet gelijk aan de productie. De doelstelling is dermate ambitieus dat verspreiden van elektriciteit over (een nog niet daarop ingericht netwerk) geen oplossing is" - Bewoner Amsterdam

- Of dat deze nieuwe technologieën de keuze voor het plaatsen van windturbines overbodig zullen maken. Daarnaast willen bewoners weten of er bijvoorbeeld vanuit de gemeente een platform is dat zich inzet nieuwe technologieën zoals bijvoorbeeld thoriumcentrales.

"Het is absoluut niet realistisch dat we dat niet met wind gaan doen, dat is al eerder uitgesproken: we hebben daar zon voor nodig, we hebben andere vormen van duurzame energie nodig [...] Er is een brede mix voor nodig om die hele energiemix te verduurzamen" - Fabrikant windturbines

- Diverse bewoners geven aan zich bezig te houden met de uitdaging van opslag van energie. Zo benadrukken bewoners dat het elektriciteitsnet niet is ingericht op het fluctuerende aanbod en de vraag van energie en dat het dus belangrijk is energieopslag mee te nemen. Ook wordt de vraag gesteld wat er gedaan wordt met de opslag van eventuele overproductie.

"Wel vind ik de nadruk op opwekking in geen verhouding staan tot de noodzaak van isolatie. Niet verbruiken blijft beter dan duurzaam opwekken" - Bewoner Amsterdam

- Bewoners geven aan vraagtekens te hebben bij de recyclebaarheid van windturbines en zien het risico ontstaan van een toekomstige schroothoop.

"Ik zie het totaal aan windmolens als tijdelijke energiebron. Op termijn als de technologische ontwikkelingen het toelaten kan het aantal windparken afnemen om plaats te maken voor nieuwe technieken" - Bewoner Amsterdam

- Tijdens gesprekken kwam naar voren dat bewoners zich afvragen of inzetten op alléén besparing niet al voldoende is om de ambities te bereiken

Aanvullende informatie

-

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- Met de ambitie voor windenergie geven we invulling aan één van de afspraken uit het Nederlands Klimaatakkoord, namelijk dat 30 energieregio's onderzoeken waar en hoe het beste hernieuwbare elektriciteit op land opgewekt kan worden met zonne- en windenergie.
- Uit berekeningen is gebleken dat het noodzakelijk is om én op besparing in te zetten én op creëren van meer hernieuwbare energie. Wanneer de besparing niet gerealiseerd wordt zal de energievraag toenemen en zullen we dus ook meer hernieuwbare energie moeten realiseren. Zie hiervoor ook de Routekaart Klimaatneutraal 2050.
- Bovendien zijn in de Routekaart Klimaatneutraal 2050 meer dan 300 acties en maatregelen beschreven die ervoor moeten zorgen dat de CO_2-uitstoot daalt.

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.
- De aandacht voor het behalen van de besparingsopgave wordt meegenomen en uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma dat volgt uit de RES 1.0. Dit sluit ook aan bij de Amsterdamse Routekaart en de activiteiten die hieruit worden georganiseerd.

3.3 Lokale productie

Wat is het?
Productie van elektriciteit kan op diverse schaalniveaus worden gedaan. Ons huidige energiesysteem wordt aardgas elders (buiten de landsgrenzen) opgekocht en omgezet in elektriciteit. Technieken zoals wind en zon maken het mogelijk om lokaal elektriciteit op te wekken. In het klimaatakkoord is afgesproken om te onderzoeken waar en hoe gemeenten, waterschappen en provinciën in staat zijn hernieuwbare elektriciteit op te wekken. Amsterdam geeft gehoor aan deze afspraak en onderzoekt dus wat er lokaal kan opwekt door zon en wind.

Signalen uit de stad

"Elke stad/wijk dient zijn eigen energie op te wekken Dat is voor een stad als Amsterdam niet rationeel. Ook niet al ons brood, melk en groente worden in de stad verbouwd! Dit vergt een nationale aanpak" - Bewoner Amsterdam

- Bewoners vinden dat een stad als Amsterdam, vergeleken andere gebieden in Nederland, geen gunstige plek is voor het plaatsen van windmolens. Afstemming over windenergie moet niet lokaal niveau geadresseerd worden, maar op nationaal niveau.

"Soms wordt gesteld dat Amsterdam verantwoordelijkheid draagt om zoveel mogelijk duurzame energie zelf op te wekken omdat zij de helft van de Noord-Hollandse energie verbruikt. Dat staat echter nergens geschreven in het akkoord. Amsterdam kiest daar zelf voor" - Burgerparticipatie Energie Landsmeer

Hoe nemen we deze signalen mee?
- Amsterdam heeft de ambitie om 50 MW opgesteld vermogen erbij te plaatsen voor 2030. Hierbij wordt invulling gegeven aan het Coalitieakkoord Amsterdam (mei 2018): "maximum potentie van windenergie benutten."
- Amsterdam werkt stap voor stap aan de nadere concretisering van de zoekgebieden tot specifieke locaties voor nieuwe windturbines. Als uit onderzoeken voor specifieke locaties blijkt dat er onaanvaardbare gezondheidsrisico's en/of onaanvaardbare schade aan de gezondheid of natuur te verwachten zijn, dan wordt er op die locatie(s) geen windturbine gerealiseerd.

3.4 Energieafnemers

Wat is het?
Het thema energieafnemers gaat over de vraag wie gebruik maakt van de opgewekte energie. De energie kent verschillende afnemers: bewoners, bedrijven, verkeer, etc. Ook datacenters zijn hier een onderdeel van.

Signalen uit de stad
- Bewoners maken zich zorgen dat energie die opgewekt wordt door de windmolens wordt opgekocht door datacenters.
- Bewoners willen niet de lasten dragen, bijvoorbeeld in de vorm van overlast en horizonvervuiling, terwijl datacenters de lusten van windenergie plukken.

"Amsterdam vindt het onder voorwaarden acceptabel om datacenters uit te breiden. Nederlandse datacentra verbruiken nu al net zoveel stoom als de hele NS. Als we groene stroom blijven produceren voor datacentra halen we de doelen van Parijs nooit" - Bewoner Amsterdam

- Tech giganten worden ook in algemene zin genoemd als partijen waar de opgewekte energie niet naartoe zou moeten.
- Ook wordt gesteld dat door het aantal datacenters te verminderen, de opgave minder groot wordt.

"Maar gaat het wel echt over voorzien in onze eigen energiebehoefte? En niet zoals in Noord-Holland voor datacenters uit het buitenland?"
- Bewoner Amsterdam

- Daarnaast zijn er bewoners die aangeven dat er regels zouden moeten stellen die beperkingen stellen aan de hoeveelheid energie die datacenters gebruiken.

Aanvullende informatie
-

Hoe nemen we deze signalen mee?
- De Amsterdamse ambitie met betrekking tot windenergie staat los van de datacenters in Amsterdam, omdat alle grootverbruikers en bedrijven in Nederland moeten overschakelen op hernieuwbare energie.
- Amsterdam heeft een vestigingsbeleid voor datacenters vastgesteld met daarin onder meer aandacht voor duurzame elektriciteit.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

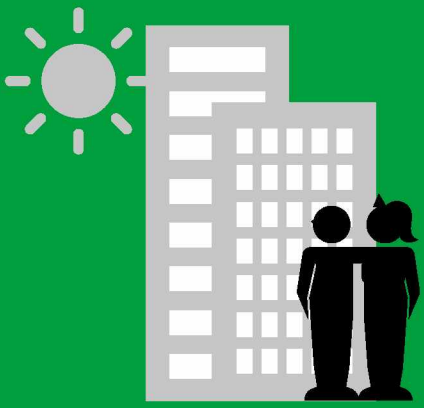

Als stad hebben we ons gecommitteerd aan de uitvoering van het Akkoord van Parijs (2015) en het landelijke Klimaatakkoord (2019). Om invulling te geven aan deze uitvoering hebben we de Routekaart 'Amsterdam Klimaatneutraal 2050' opgesteld. Hierin staan de langetermijnvisie op de Amsterdamse energietransitie, de strategie en ook de acties voor de korte termijn. We streven naar een vermindering van de CO_2-uitstoot in Amsterdam met 55% in 2030, en 95% in 2050. Vóór 2040 moet de stad aardgasvrij zijn en over 10 jaar mag er alleen nog uitstootvrij vervoer over de weg en over het water.[9] Het proces van de (concept) RES 1.0 en het uitwerken windzoekgebieden richting RES 2.0 en verder, is in lijn met de Amsterdamse routekaart.

Het doel is om in Amsterdam een bijdrage te leveren aan het verminderen van de CO_2-uitstoot zodat we de klimaatverandering tegen kunnen gaan. Het plaatsen van windturbines is een van de alternatieven om op duurzame wijze elektriciteit op te wekken. Daarmee zorgen we voor een robuust en toekomstbestendig energiesysteem en zorgen we voor minder CO_2-uitstoot.

Tijdens het proces en inspraak voor de RES 1.0 zijn verschillende zorgen en aandachtspunten geuit die gaan over het behalen van de CO_2-doelstelling en de keuzes die gemaakt worden bij de inrichting van ons toekomstig energiesysteem.

[9] *Bron: Omgevingsvisie Amsterdam 2050*

4.1 Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk

Wat is het
In het Klimaatakkoord zijn de volgende doelstellingen voor windenergie opgenomen: 49 TWh op zee (waarvoor het Rijk verantwoordelijk is) en 35 TWh op land (waarvoor energieregio's verantwoordelijk zijn). Het Rijk heeft bij de totstandkoming van de 49 TWh en belangenafweging gemaakt tussen de beschikbare ruimte op zee voor windparken en andere belangen zoals die voor de scheepvaart, visserij en de natuur.

Op regionaal en lokaal niveau onderzoeken 30 energieregio's waar en hoe het beste de 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land opgewekt kan worden met zonne- en windenergie. De energieregio's hebben in de RES 1.0 met behulp van het landelijk RES afwegingskader ook een belangenafweging gemaakt en op basis daarvan zoekgebieden voor wind- en/of zonne-energie aangewezen.

Energieregio Noord-Holland-Zuid, waar Amsterdam als deelregio onderdeel van is, heeft als ambitie om te voldoen aan het aanbod van 2,7 TWh opwek van hernieuwbare elektriciteit op land.

Amsterdam biedt aan om in 2030 in totaal circa 0,7 TWh hernieuwbare elektriciteit op te wekken met tenminste 127 megawatt (MW) opgesteld vermogen windenergie in de windzoekgebieden (huidig vermogen in Q1 2021 is 75 MW) en 400 MW opgesteld vermogen zonne-energie op grote daken en via dubbelgebruik van stedelijke ruimtes.

Al voorafgaand aan de Regionale Energiestrategie heeft Amsterdam de ambitie om windenergie te realiseren in de Windvisie 2012 en later in het coalitieakkoord (mei 2018) door de volgende ambitie op te nemen: "maximum potentie van windenergie benutten."

Signalen uit de stad
- [Signaal nog toevoegen dat mensen stellen dat de ambitie van 35 TW al is behaald en dat wind op land niet meer nodig is]

"Waarom wil Amsterdam zoveel meer windmolens als gevraagd wordt aan het RES-gebied?" - Bewoner Amsterdam

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- Het Rijk geeft aan dat het nog niet zeker is dat de 35 TW is behaald.
- De recente prognose uit Klimaatrapportage 2021 voor de CO_2-uitstoot in Amsterdam laat zien dat nu de acties en maatregelen genoemd in de Routekaart Klimaatneutraal 2050 in uitvoering zijn/worden gebracht er toch nog onvoldoende gebeurt om de gewenste ambities te behalen. Er is juist extra inzet nodig. Vandaar dat Amsterdam ook de mogelijkheden voor windenergie verder onderzoekt.

Proces

4.2 Opwekpotentie van windturbines

Wat is het
De opwekpotentie van een windturbine wordt beïnvloed door vaste factoren zoals het type, het nominaal vermogen (bepaald door de generator), het rendement van de omzetting van windenergie naar elektriciteit en de locatie en omliggende omgeving. En door variabele factoren zoals de windsnelheid, de tijd die een windturbine kan draaien, de seizoensinvloeden en dag- en nachtritme. Het vermogen wordt uitgedrukt in Megawatt (MW).

Signalen uit de stad
- Het rendement van de windturbines op zee ligt hoger dan nabij de stad, inwoners vragen zich daarom af of en waarom de windturbines nabij de stad geplaats moeten worden.

"Kunt u uitleggen waarom er windmolen locaties worden gezocht dichtbij bewoning, terwijl bewezen is dat windmolens in clusters en op zee veel efficiënter en effectiever zijn?" - Bewoner Amsterdam

- Andere inwoners vragen zich af of nieuwe vormen van windturbines goed bij de stad kunnen passen. Veel gehoord zijn de zogenaamde 'windwokkels' en de vraag aan de gemeente dit type windturbine terug te laten komen in de zoekgebieden - het zoeken naar alternatieve plaatsen - locaties voor de windwokkels.

"Waarom geen windmolens in de binnenstad? Bijvoorbeeld windwokkels op de daken" - Bewoner Amsterdam

- Men twijfelt ook over het rendement en efficiency. Vanuit de zorg dat windturbines vaak stil komen te staan, om overlast te voorkomen, waardoor het rendement van een windturbine omlaag gaat.
- Zou het vergroten van de bestaande (kleinere) windturbine in grotere, bijvoorbeeld wanneer deze aan vervanging toe zijn, niet voldoende kunnen zijn om aan de vraag te voldoen?

Hoe nemen we deze signalen mee?
- Als specifieke locaties in zicht komen zal een initiatiefnemer tot een haalbare business case moeten komen. Het rendement van een windmolen zal hier een belangrijk onderdeel van zijn. Uit onderzoeken zal onder andere blijken of er omgevingsfactoren zijn die ervoor zullen zorgen dat een molen vaker stil moet worden gezet, waardoor het rendement omlaag gaat.
- Vooralsnog lijkt de ambitie in het kader van de Regionale Energie Strategie alleen met de inzet van grote windmolens te kunnen worden verwezenlijkt. We zien kleinere windmolens als mooi meegenomen, maar vooralsnog leveren deze per stuk, om de doelstellingen te kunnen bereiken, te weinig op.

Windzoekgebied X.1

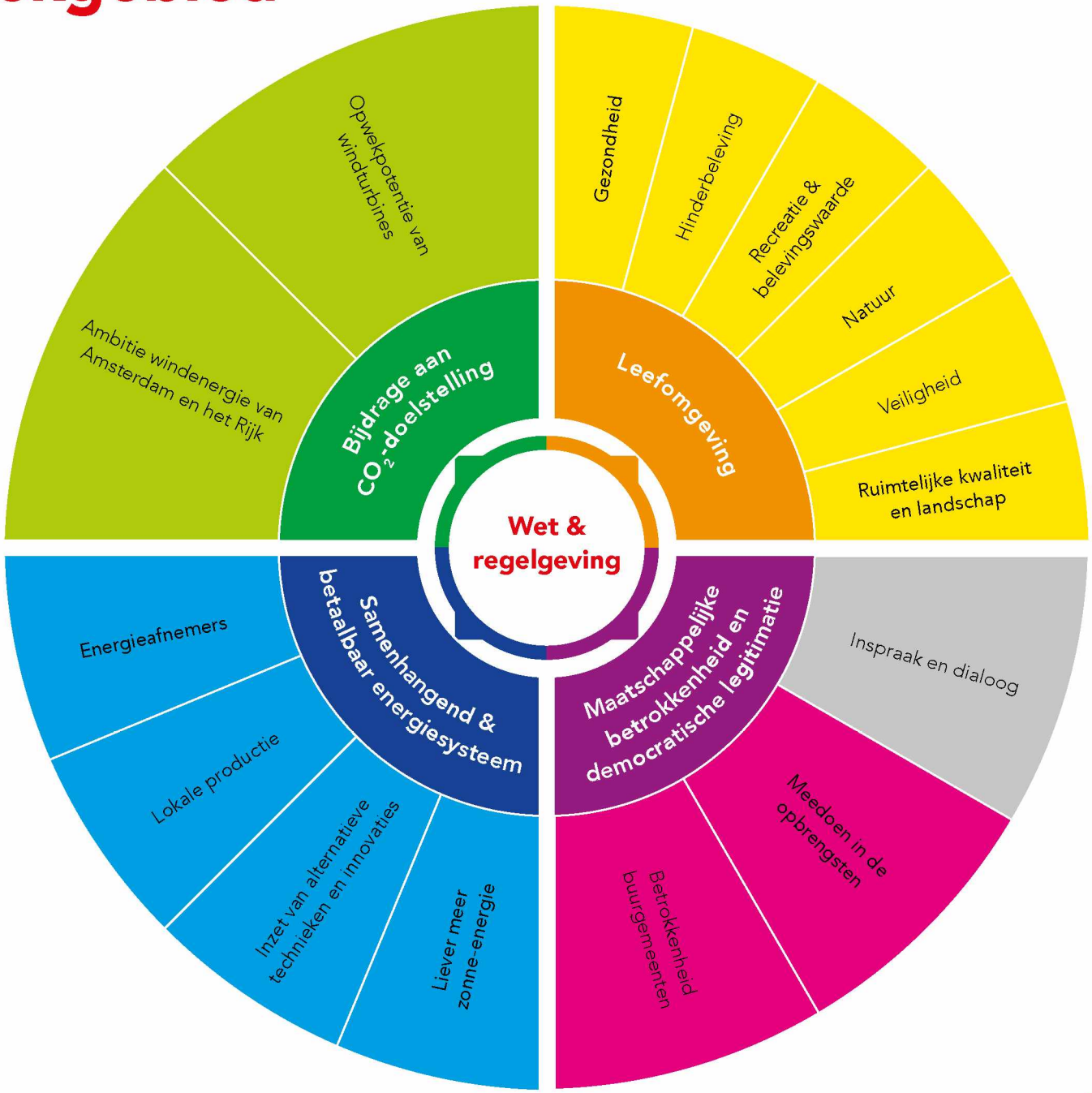

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum: 22.11.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 22 november jl. vond de eerste bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol van de klankbordgroepen in de Reflectiefase zijn tijdens de bijeenkomst toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Zuidoost, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam Zuidoost) en in het participatieproces. Dirk de Jager van het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuidoost en wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg van de gemeente Diemen heetten de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Zuidoost was bestuurslid Dirk de Jager aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Hij heette alle leden van de klankbordgroep welkom, ook namens wethouder Sikkes-van den Berg van Diemen. Hij benadrukte het belang van zoveel mogelijk in samenhang kijken naar het vraagstuk met de omliggende gemeenten. Het is een ingewikkeld onderwerp, met invloed op gezondheid, leefbaarheid en natuur en ecologie in het gebied. Dat zijn onderwerpen waar de gemeenten veel waarde aan hechten. Tegelijkertijd hebben zij de opgave om bij te dragen aan de energietransitie. Dit zijn complexe afwegingen en daarom heeft de gemeente de leden van de klankbordgroep gevraagd om de essentiële punten te benoemen waar rekening mee gehouden moet worden bij het maken van de uiteindelijke afweging over waar en onder welke voorwaarde er windmolens zouden kunnen komen in Zuidoost. Hij wenste de groep veel succes en wijsheid toe in de komende bijeenkomsten.

Wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg voegde daaraantoe dat ze hoopten te laten zien dat er contact is tussen de aangrenzende gemeenten, om te voorkomen dat bewoners en de natuur onevenredig belast zouden worden wegens gebrek aan communicatie. De gemeenten die om de Diemerscheg heen liggen hebben regelmatig contact.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Zuidoost). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- De leden van de klankbordgroep maken zich zorgen over de gezondheid van omwonenden. Deze mag niet in gevaar worden gebracht door bijvoorbeeld geluidsoverlast van de windmolens. Ook de gehanteerde afstandsnorm, 350 meter tot geluidsgevoelige bestemmingen als woningen, leidt tot veel vragen. Leden vinden dat deze norm niet versoepeld

had mogen worden.

- Ook werd opgemerkt dat bijvoorbeeld windmolens op de locatie langs de A9 bij de Diemerscheg zouden grenzen aan plekken waar veel huurwoningen zijn. Huurwoningen zijn vaker slecht geïsoleerd waardoor de impact op de omwonenden nog groter zal zijn.
- Daarnaast zijn er grote zorgen over de natuur in de omgeving, zoals bij de Hoge Dijk. Dit heeft betrekking op zowel de waarde van de natuur (bijvoorbeeld van het trekvogelpad) als op de recreatiefunctie voor mensen uit de omgeving, en met name bewoners van Zuidoost.
- Het is belangrijk dat er onafhankelijk aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd op bepaalde thema's. Leden van de klankbordgroep krijgen via de media mee dat er nog veel onbekend is als het gaat om de effecten van windmolens.
- Er is behoefte aan een totaaloverzicht van de plannen van de aangrenzende gemeenten in dit gebied. Ook toekomstige wijken en woningen moeten meegenomen worden in de gebruikte kaarten en tekeningen.
- Het is belangrijk om woningbouwopgaven in de omgeving, zoals bij de Weespersluis, mee te nemen in de afweging. Ook voor die bewoners moet er in de toekomst een prettig en leefbaar woongebied zijn.
- De bewoners van buurgemeenten zijn geschrokken dat de gemeente de windmolens aan de grenzen van de stad plaatst, waardoor zij er juist last van hebben.
- De tuinders vinden het onrechtvaardig dat juist volkstuinders die het vaker minder goed hebben en baat hebben bij deze groene natuur, te maken krijgen met windmolens dicht bij hun tuinen. De volkstuinen leveren met elkaar een grote bijdrage aan de natuur en biodiversiteit in de stad. Vaak wonen tuinders een half jaar op de tuin. Ook gebruiken zij de tuinen voor vakantie dichtbij huis, omdat zij niet de middelen hebben om op vakantie te gaan of omdat zij ervoor kiezen om klimaatredenen.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving. De jongeren van JongRes onderschrijven de ambitie van de gemeenteraad. In Zuidoost zijn verschillende jongerentafels gehouden door JongRES om hierover in gesprek te gaan. Ook zij vinden het belangrijk dat er goed onderzoek wordt gedaan naar mogelijke gezondheidsrisico's. Bij uitsluitsel daarover vinden zij echter dat het mogelijk moet zijn om windmolens te plaatsen in een stedelijke omgeving.
- Door een lid van de klankbordgroep wordt het belangrijk gevonden om energie lokaal op te wekken omdat er lokaal steeds meer energie gebruikt wordt, bijvoorbeeld voor elektrische auto's.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan zorgen te hebben over hoe de instanties omgaan met de kennis over gezondheidsrisico's. Het wordt ervaren dat overheden omwonenden niet beschermen door bijvoorbeeld veiligheidsmarges in te bouwen, maar deze juist zo krap mogelijk definiëren. Niet de bewoners maar het doel zou vooropgesteld worden.
- Een ander lid van de klankbordgroep deelde de zorg dat de gemeente wil doorzetten en dat er enkel locaties overblijven waar weinig weerstand is, omdat bewoners daar minder invloed hebben.
- Het lokaal delen in het eigenaarschap wordt belangrijk gevonden. Er zijn zorgen dat niet de direct omwonenden mee kunnen profiteren, maar juist meer vermogende inwoners van de stad die niet de lasten van de windmolens ervaren. Het doel van 50% lokale participatie mag niet onrechtvaardig worden gebruikt.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt hier een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Bewoners uit Zuidoost moeten betrokken worden in het participatieproces. Belangrijk is daarbij dat er wordt geparticipeerd door een representatieve groep bewoners van Zuidoost. Zo

moeten er bijvoorbeeld inwoners van de Surinaamse gemeenschap en sociale huurders deelnemen. Er werd opgemerkt dat de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug te zien is in de klankbordgroep.

- Het belang van een democratisch proces werd benadrukt. Leden van de klankbordgroep waren zeer verbaasd dat er ondanks alle kritische geluiden toch zoekgebieden zijn aangewezen die op 350 meter van woningen liggen. Meerdere leden voelen zich niet als bewoners vertegenwoordigd in de discussie over windmolens.
- Participatie moet een eerlijk proces zijn waarin de gemeente oprecht naar bewoners luistert, hen zo vroeg mogelijk bij het gesprek betrekt, en hen op de hoogte houdt.
- Het mag geen 'check the box' participatieproces zijn. De leden willen echt invloed kunnen hebben. Zij willen de dialoog aangaan en dat het duidelijk is wat de uitkomst is van dit traject. Sommige leden zijn sceptisch over dit traject en anderen hopen dat de gemeente het vertrouwen juist terug zal winnen.
- Ook met belanghebbenden uit de omgeving van Amsterdam moet rekening gehouden worden.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving.
- Leden willen mee kunnen praten over of, waar en onder welke voorwaarden windmolens geplaatst in Zuidoost zou kunnen worden. Ze willen dat er plekken aangewezen kunnen worden die ongeschikt zijn.
- Het is van belang om kennis te delen over ervaringen en (lopende) onderzoeken met betrekking tot de ontwikkeling van windmolens. Daarbij moet in samenhang met andere gemeenten plannen gemaakt worden.
- Er is opgeroepen om naar alternatieven te kijken dan windmolens, bijvoorbeeld zonnepanelen en buurtbatterijen.
- De bijeenkomsten van de klankbordgroep moeten tijdig gepland worden.

De klankbordgroep

Doel

In totaal zijn er zeven klankbordgroepen: Eén stedelijke, één per windrichting van de zoekgebieden (Nieuw-West, Noord, Oost en Zuidoost) en twee klankbordgroepen die de expertgroepen Natuur en Gezondheid begeleiden. In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief.

Deze klankbordgroep brengt het perspectief van belanghebbenden in Zuidoost en aangrenzende gebieden in en geeft mee waar rekening mee gehouden moet worden in de afweging over windmolens en bij de participatie in de volgende fase. In de aankomende bijeenkomst zal de klankbordgroep het onderzoek naar de leefomgeving in Zuidoost bespreken en daar een reactie op meegeven. De klankbordgroep heeft aangegeven meer duidelijk te willen over haar rol.

Perspectieven

Aan de klankbordgroep is gevraagd of zij nog perspectieven misten in de groep. Zoals eerder benoemd zien de leden van de klankbordgroep de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug in deze groep. Het Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid (NPBO) heeft de selectie van de leden van de klankbordgroepen gemaakt. Bij de selectie is de NPBO afhankelijk geweest van welke personen zich hebben aangemeld en daarbij mochten zij niet vragen naar of selecteren op basis van afkomst. Een lid van de klankbordgroep stelde voor om in ieder geval iemand van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost uit te nodigen om deel te nemen. Daarbij neemt Public Mediation contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit uw eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is tijdens de bijeenkomst kort toegelicht door [redacted] ([redacted] team RES Amsterdam). Dit proces bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereidingsfase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een aanvullende ambitie van 50 megawatt opwekking door windturbines vastgesteld. Daarnaast zijn zoekgebieden aangewezen waar mogelijkheden worden gezien om windmolens te realiseren. De vaststelling riep een levendige discussie op. De gemeente heeft in reactie daarop een reflectiefase ingesteld. Hierin wordt extra de tijd te genomen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Opmerking klankbordgroep

Het verbaast de klankbordgroep dat er geen zoekgebieden af kunnen vallen tijdens de reflectiefase.

Online raadpleging (PWE)

In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen. Door een lid van de klankbordgroep werd opgemerkt dat toekomstige bewoners, van gebieden waar woningen gerealiseerd gaan worden, niet mee kunnen doen met dergelijke instrumenten. De ontwikkelaar kan wel op basis van de doelgroepen profielen maken van wat toekomstige bewoners belangrijk vinden.

Onderzoek naar de leefomgeving

In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord) en daarna via brieven en

de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

Expertgroepen Gezondheid en Natuur

Omdat er vele zorgen zijn over de thema's gezondheid en natuur en omdat de feitenkennis verschillend geïnterpreteerd wordt, zijn twee expertgroepen ingesteld onder leiding van onafhankelijke voorzitters. Voor de samenstelling van de groepen zijn experts voorgedragen door o.a. energiecoöperaties, Windalarm en bezorgde artsen. De experts gaan, voor de respectievelijke thema's, in gesprek over bestaande wet- en regelgeving, de milieueffectenrapportage en aanvullende onderzoeken en beleid. Het is niet mogelijk om ook in alle lokale klankbordgroepen de thema's gezondheid en natuur afzonderlijk te behandelen. Wel kunnen specifieke lokale aspecten hierin meegegeven worden.

De expertgroep gaat bepalen welke onderzoeken uitgevoerd moeten worden in de planvoorbereidingsfase, wanneer er in opdracht van een initiatiefnemer onderzoek wordt uitgevoerd op een specifieke locatie. Deze onderzoeken, vastgelegd in de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), worden uitgevoerd voorafgaand aan de vergunningverlening. Ook de NRD wordt ter inzage gelegd zodat eenieder daarop kan reageren.

Producten reflectiefase

De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen komen bovenop het wettelijk kader dat er al is.

Afwegingskader

Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over de ontwikkeling van windturbines op een locatie in een zoekgebied. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Het biedt een overzicht van de kenmerken die belangrijk zijn om mee te nemen in de afweging over het wel of niet plaatsen van een windmolen. De vier hoofdthema's zijn: 1) leefomgeving, 2) maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie, 3) CO2-doelstelling en 4) samenhangend en betaalbaar energiesysteem.

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de bijeenkomst duidelijk aangegeven dat zij mee willen praten over het afwegingskader. Er zijn zorgen omdat dit aanstaande december afgerond wordt. De leden van de klankbordgroep willen dat de tijd wordt genomen om hierover met de klankbordgroepen goed in gesprek te gaan. Het afwegingskader wordt in ieder geval behandeld in de stedelijke klankbordgroep. Er gaat gekeken worden of dit ook georganiseerd kan worden voor de lokale klankbordgroepen.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie, zodat bewoners niet het gevoel krijgen dat zij er alleen voor staan en dat de gemeente zich terugtrekt), de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin kunnen initiatiefnemers de gemeente benaderen met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie

reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage (MER) en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Volgende bijeenkomst en afspraken

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. De volgende bijeenkomst staat gepland voor 1 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Tijdens deze bijeenkomst staat het onderzoek naar de leefomgeving (context mapping) in Zuidoost centraal.

Afspraken

- De komende bijeenkomsten vinden plaats op een later tijdstip, van 19.00 tot 21.00u.
- De presentatie van de bijeenkomsten worden gedeeld met de groep.
- Voor de volgende bijeenkomst wordt de meerwaarde en het doel van de klankbordgroep geagendeerd.
- Leden van de klankbordgroep kunnen vragen die zij tijdens de bijeenkomst niet meer konden stellen mailen aan [redacted]@public-mediation.nl
- Public Mediation en de gemeente gaan kijken of het afwegingskader ook in de lokale klankbordgroepen besproken kan worden. [Inmiddels is duidelijk dat het afwegingskader tijdens de derde bijeenkomst van de klankbordgroep Zuidoost in december toegelicht en besproken zal worden.]
- Public Mediation heeft contact over het uitnodigen van een lid van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost voor de klankbordgroep.
- Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.
- De toelichting van Populytics op de online raadpleging (PWE) wordt gedeeld.
- De MS Teams chat wordt geanonimiseerd opgenomen in het verslag.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Bewoners Weespersluis
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Gein
Buurtbewoner Zuidoost
Diemerwind
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
JongRES
Leesclub Zuidoost
StichtingErfAbcoudermeer
StopWindturbinesGein
Veenwind (de Ronde Venen)
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Volkstuinvereniging Linnaeus

Dirk de Jager (Gemeente Amsterdam, Dagelijks Bestuur stadsdeel Zuidoost)
Matthijs Sikkes-van den Berg – (Gemeente Diemen, wethouder)
[redacted] – (Gemeente Diemen)

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)

[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Buurtbewoner Holendrecht
Stop Windturbines Gein

Bijlage 2: MS Teams chat

[22/11/2021 16:50] Start meeting
[22/11/2021 16:58] [naam], mag ik vragen wat uw relatie is met Zuidoost? Ik heb uw naam niet doorgekregen
[22/11/2021 16:58] Ik ben er namens de GEM Bloemendalerpolder, verantwoordelijk voor de ontwikkeling van Weespersluis.
[22/11/2021 16:59] Dank [naam]!
[22/11/2021 16:59] [naam] stond voor ons op de lijst. Ik ben vandaag in zijn plaats.
[22/11/2021 17:00] Super! Ik noteer het
[22/11/2021 17:00] Wat was de vraag in de chat?
[22/11/2021 17:04] Beste allen, ik moet me helaas vanaf 18.45 laten excuseren vanavond
[22/11/2021 17:21] Mijn camera wil niet aan, ik weet niet waarom. Ik ben [naam], [redacted] van vtv Frankendael.
[22/11/2021 17:33] Dat is een heel goed punt; toekomstige woningbouw moet meegenomen worden
[22/11/2021 17:54] ik moet de bijeenkoimst helaas verlaten

[22/11/2021 18:00] Ik zou ook wel iets aan [redacted] willen vragen, maar dat komt misschien nog wel.
[22/11/2021 18:01] [naam], ik ga reageren op de chat, vind je dat goed?
[22/11/2021 18:02] Nou, ik vind het wel leuk als de anderen jouw reactie ook horen. Dus we houde je reactie tegoed?
[22/11/2021 18:05] Beste mensen, ik ga de chat nu verlaten. Goed gesprek en succes gewenst. Ben benieuwd naar de uitkomsten. Met vriendelijke groet, [naam].
[22/11/2021 18:05] Met alle respect voor de inzet van [naam], maar er zijn ook echte én belanghebbende jongeren die in Zuidoost wonen. Die zich net zulke zorgen maken over hun toekomst en een snelle transitie naar duurzame energie als [naam] en de meeste andere Amsterdammers. Gemiste kans om niet te werven onder de +/- 60.000 jongeren in ons stadsdeel!
[22/11/2021 18:17] Ik ga er ook tussenuit. Ter info: ik ben ambtenaar van de gemeente Diemen. Diemen heeft ook zoekgebieden voor windenergie in het Diemerbos. Ik was hier aanwezig om te laten zien dat Diemen en Amsterdam hierover ook ambtelijk goed onderling contact hebben. Verder wilde ik nog even laten weten dat ik altijd bereikbaar ben voor vragen ([redacted]@diemen.nl). Ik wens jullie nog een fijne avond!

[22/11/2021 18:18] Ik laat mijn camera even uit, dan kan ik stiekem dineren , anders wordt het te kort op mijn sportles vanavond.
[22/11/2021 18:19] Alle argumenten die ik nu hoor, zijn ook al lang bij de gemeente bekend. Wat voegt dit platform nog toe?
22/11/2021 18:20] Ik ga zo even naar huis rijden. Kan dan niet spreken.
[22/11/2021 18:26] Ja, staat in beeld
[22/11/2021 18:29] Vraag aan [redacted]: zou de Gezondheids Effect Analyse niet in een veel eerder stadium plaats moeten vinden? Dus voorafgaand aan de inschrijvingen van initiatiefnemers?
[22/11/2021 18:30] Wachten met besluitvorming tot er gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest. De verwachting is b.v. dat GroenLinks zal worden weggevaagd vanwege houding van wethouder Van Doorninck.

[22/11/2021 18:34] @[naam], wij staan zeker voor het niet uitsluiten van andere kansrijke technieken. Maar de RES gaat over grootschalige duurzame opwek en bewezen technieken. Dat is in het geval van de RES zon en wind op land. De ambitie van de RES is ook tot stand gebracht door op die technieken te focussen. Wij vinden dat de ambitie die is vastgesteld door de raad hoe dan ook gehaald moet worden om ook de toekomstige generatie de mogelijkheid te geven om te wonen in Amsterdam / Nederland zonder natte voeten te krijgen. [22/11/2021 18:36]

@[naam], het is nog knap lastig om een groep jongeren te bereiken en te enthousiasmeren voor dit thema. In Diemen hebben we een jongere tafel gehouden over de energietransitie en jongerenparticipatie daarin. Er is toen een aangetekende brief gegaan naar 1000en de jongeren tussen 18-35. Uiteindelijke resultaat: 7 jongeren die kwamen inspreken. Andere middelen moeten worden ingezet om ook ons om tafel te krijgen. In grotere getale.

[22/11/2021 18:38] 27 november 3 inkoopworkshops in Zuidoost, Noord en Nieuw-West. Deze workshops vinden alle 3 plaats op een Openbare Bibliotheek (OBA) locatie:OBA Reigersbos, Rossumplein 1, 1106 AX Amsterdam
OBA Geuzenveld, Albardakade 3, 1067DD Amsterdam
OBA Waterland, Waterlandplein 302, 1024 NB Amsterdam
U kunt binnenlopen tussen 11.00 en 15.00 uur en meedoen door het (workshop) werkboek in te vullen.

[22/11/2021 18:38] @[naam]: ik help graag mee jongerenparticipatie in Zuidoost te organiseren. Ik verwacht van de gemeente dan wel dat alle informatie over energie, verbruik, gezondheid, natuur etc. etc. op tafel komen.

[22/11/2021 18:39] komen=komt

[22/11/2021 18:42] Moet jullie helaas verlaten. dank en tot de volgende sessie!

[22/11/2021 18:45] Ik moet er helaas precies om 19u uit, het gebouw waarin ik zit sluit.

[22/11/2021 18:45] Moeten we de landel8jke regelgeving niet afwachten

[22/11/2021 18:45] Wij doen daar ook graag aan mee [naam]! Dus laten we het gesprek volgende week continueren

[22/11/2021 18:50] 1 december inderdaad

[22/11/2021 18:51] Waar gaan we het dan wel over hebben?

[22/11/2021 18:52] Ik moet er ook van tussen. Zou er iemand willen doorpraten dan kan dat via nh-[redacted]@jongresnederland.nl

[22/11/2021 18:57] Ik heb nog een aanvullende vraag over de NRD.

[22/11/2021 19:02] We worden in een fuik gedreven. Het afwegingskader zijn geen harde eisen, maar een opsomming van dingen die een rol kunnen gaan spelen. Daarna moeten de bewoners het alsnog uitvechten met de organisaties die windturbines willen plaatsen. Er worden geen zoekgebieden hiervan uitgesloten, ook Zuidoost niet!

[22/11/2021 19:04] U kunt de vragen aan mij mailen: [redacted]@public-mediation.nl

[22/11/2021 19:05] Ik moet echt weg. Ik zie alles graag via de mail verschijnen. B.v.d.!

[22/11/2021 19:06] Het is belangrijk dat Zuidoost wordt betrokken bij het algemene overkoepelende afwegingskader, aangezien meerdere zoekgebieden in Zuidoost liggen.

[22/11/2021 19:06] Ik onderschrijf helemaal de opmerkingen van [naam], maar komen de anderen ook aan bod? Ik heb een heleboel vragen, maar wil vooral weten wat het nut heeft van deze bijeenkomst. Er zijn 12 personen die allemaal aangeven dat ze geen windturbines willen. Wat wordt daarmee gedaan? Dat wil ik weten voordat ik weer een avond vrijmaak? Graag een helder antwoord voor volgende keer. Verder wil ik graag weten of de 17 Windturbines een ambitie zijn of een vaststaand doel? Er wordt gezegd ambitie, maar wethouder lijkt niet met minder genoegen te willen nemen. Ik wil weten waarom de gemeente een begrenzing aangeeft op het beschikbare budget? Verduurzaming mag iets kosten toch? Ik wil graag meegeven dat de Windturbines niet ten kosten mogen gaan van hoogwaardige natuur.

[22/11/2021 19:06] Vragen over de NRD: Daarop is inspraak mogelijk. Het is een vrij technisch document. Is het een idee om een toelichting te geven in de klankbordgroep, naast de formele inspraak? Komen er nog extra inspraakacitiviteiten op de NRD? Komt er een NRD per zoeklocatie of één NRD voor alle gebieden samen?

[22/11/2021 19:06] Motie erkens en leijten , hoe wordt deze meegenomen in het afwegingskader.

[22/11/2021 19:07] Ik moet nu ook weg.

[22/11/2021 19:08] Ik moet er helaas nu echt uit, tot de / een volgende keer!

[22/11/2021 19:16] Waarom zit IJburg in de stedelijke klankbordgroep als zij niet meer als zoekgebied meegenomen worden

[22/11/2021 19:19] Door wie, wanneer en op basis waarvan worden de exacte locaties en hoeveelheid windturbines bepaald?

[22/11/2021 19:40] Einde meeting

Start klankbordgroep Zuidoost

Reflectiefase RES Wind

Marc Rijnveld
[redacted]

RES Amsterdam
22 november 2021

Agenda vandaag

- Kennismaken
- Algehele planning RES wind Amsterdam
- Toelichting proces en activiteiten reflectiefase
- Rol en selectie klankbordgroepen
- Spelregels
- Planning en agenda volgende bijeenkomsten
- Afronding

Spelregels vandaag

- Camera aan
- Microfoon uit
- Steek je (digitale) hand op als je iets wilt zeggen
- Vragen kunnen ook via de chat

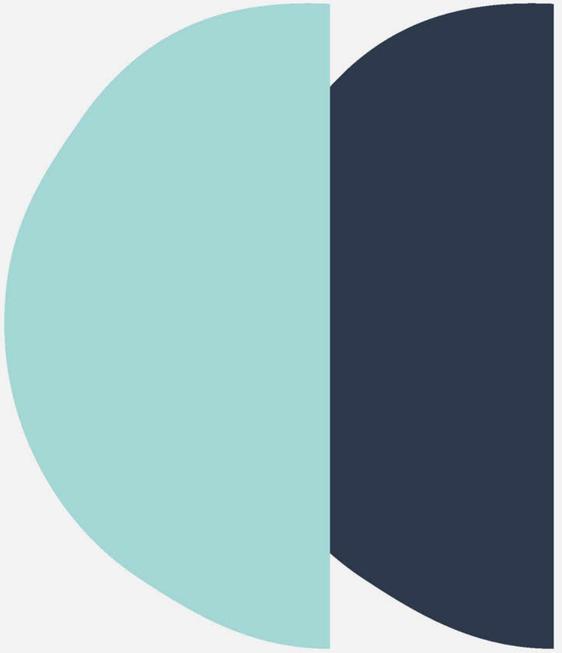

Kennismaken

- Wie ben je?
- Wat is je relatie tot Zuidoost?
- Wat vind je belangrijk in de discussie over windmolens?
- Wat vind je belangrijk in het participatieproces?

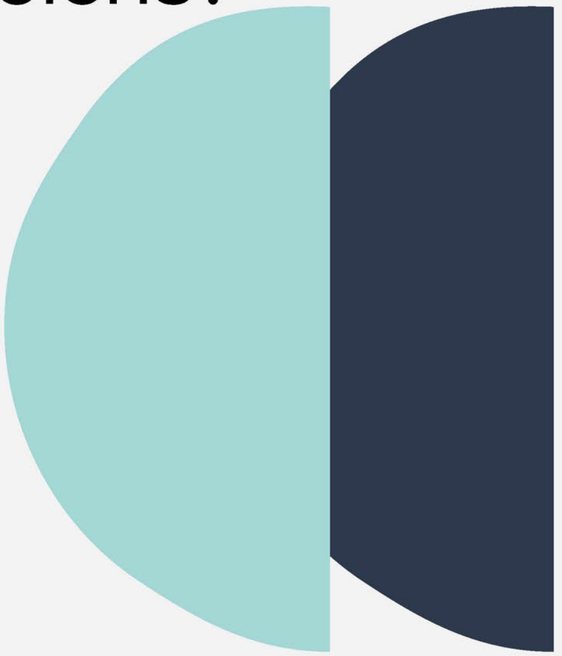

Gemeente Amsterdam

Besluitvormingsproces

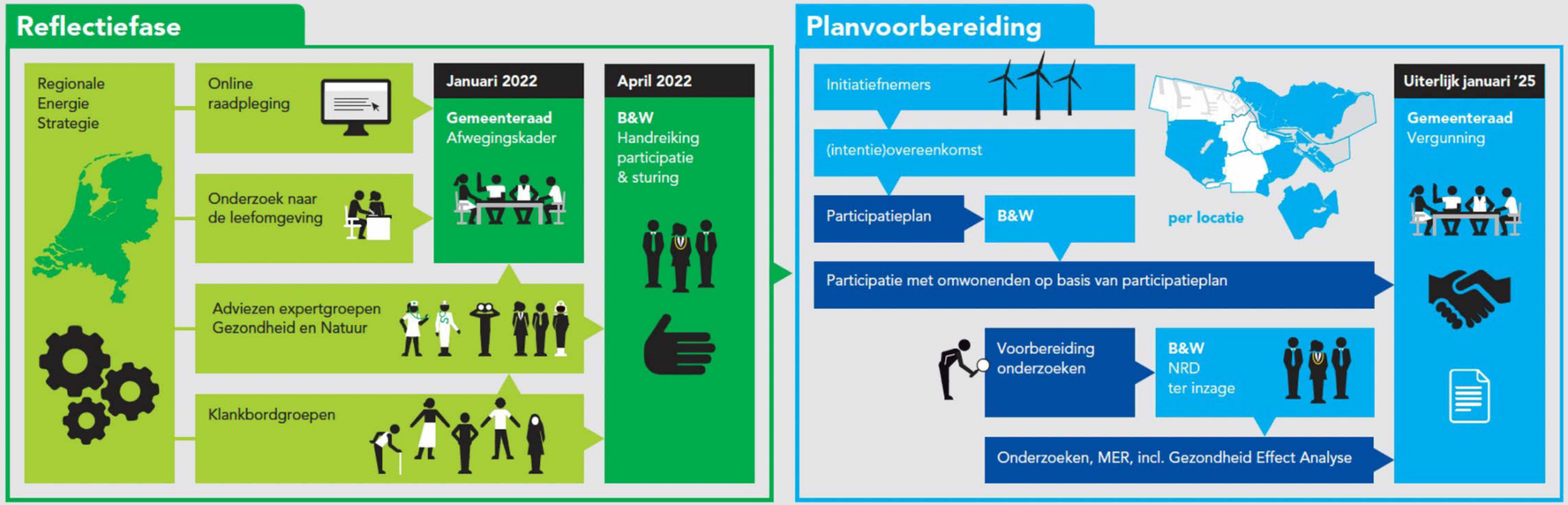

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuze-vraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (GEA).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeenteraad stemt wel/niet in met vergunning-verlening voor plaatsing van een windmolen.

Reflectiefase

Regionale Energie Strategie

Online raadpleging

Onderzoek naar de leefomgeving

Adviezen expertgroepen Gezondheid en Natuur

Klankbordgroepen

Januari 2022

Gemeenteraad
Afwegingskader

April 2022

B&W
Handreiking participatie & sturing

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuze-vraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Planvoorbereiding

Initiatiefnemers

(intentie)overeenkomst

Participatieplan

B&W

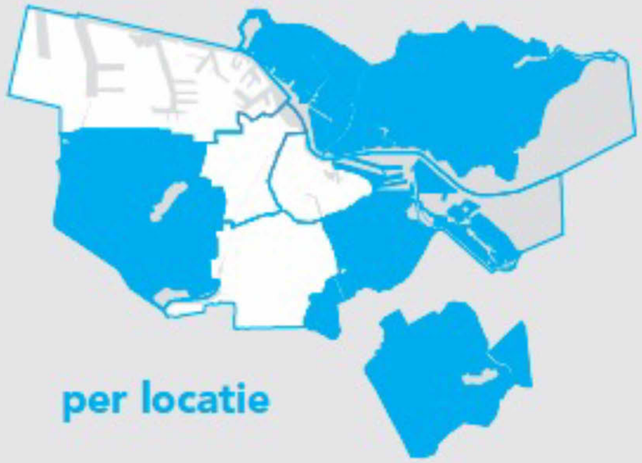

per locatie

Participatie met omwonenden op basis van participatieplan

Voorbereiding onderzoeken

B&W
NRD
ter inzage

Onderzoeken, MER, incl. Gezondheid Effect Analyse

Uiterlijk januari '25

Gemeenteraad
Vergunning

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (**NRD**) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (**GEA**).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeenteraad stemt wel/niet in met vergunning-verlening voor plaatsing van een windmolen.

Waarom de reflectiefase?

- Om beter zicht te krijgen in de belangen, zorgen en wensen van bewoners van Amsterdam
- Om de zoekgebieden beter in kaart te brengen en te begrijpen hoe de gebieden nu gebruikt worden
- Om aanvullende expertise t.a.v. gezondheid/natuur/ruimtelijke kwaliteit in te winnen en te bespreken
- Om de dialoog te starten rondom participatierichtlijnen voor initiatiefnemers

Wat levert de RF op?

Afwegingskader: *wat moet een rol spelen bij besluitvorming t.a.v. exacte lokaties?*

- Bevat informatie die een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden (landelijk, stedelijk, lokaal) > welke plekken zijn meer of minder geschikt? Waarmee moet rekening gehouden worden?

Richtlijnen voor participatie: *hoe moeten belanghebbenden betrokken worden bij vervolg?*

- ‘Spelregels’ voor alle betrokkenen, waaronder belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES partners tijdens het opstellen van het participatieplan, de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase

Wat levert de RF op

Richtlijnen voor governance (*hoe moet de gemeente sturen en samenwerken?)*

- Geeft informatie over de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden/ de omgeving en de initiatiefnemers,
- Geeft informatie over afstemming en de verhoudingen tussen RES partners en mede-overheden.

Hoe wordt dit verzameld?

- Online raadpleging voor alle Amsterdammers (participatieve waardenevaluatie (PWE))
- ‘Context mapping’ in de zoekgebieden (bewoners brengen zoekgebieden in kaart)
- Evaluatieonderzoek naar participatie RES 1.0 met aanbevelingen (Universiteit van Leiden)
- Vijf klankbordgroepen
- Drie expertgroepen
  - Natuur + klankbordgroep
  - Gezondheid + klankbordgroep
  - Ruimtelijke kwaliteit leefomgeving + lokale klankbordgroepen

Hoe wordt dit verzameld?

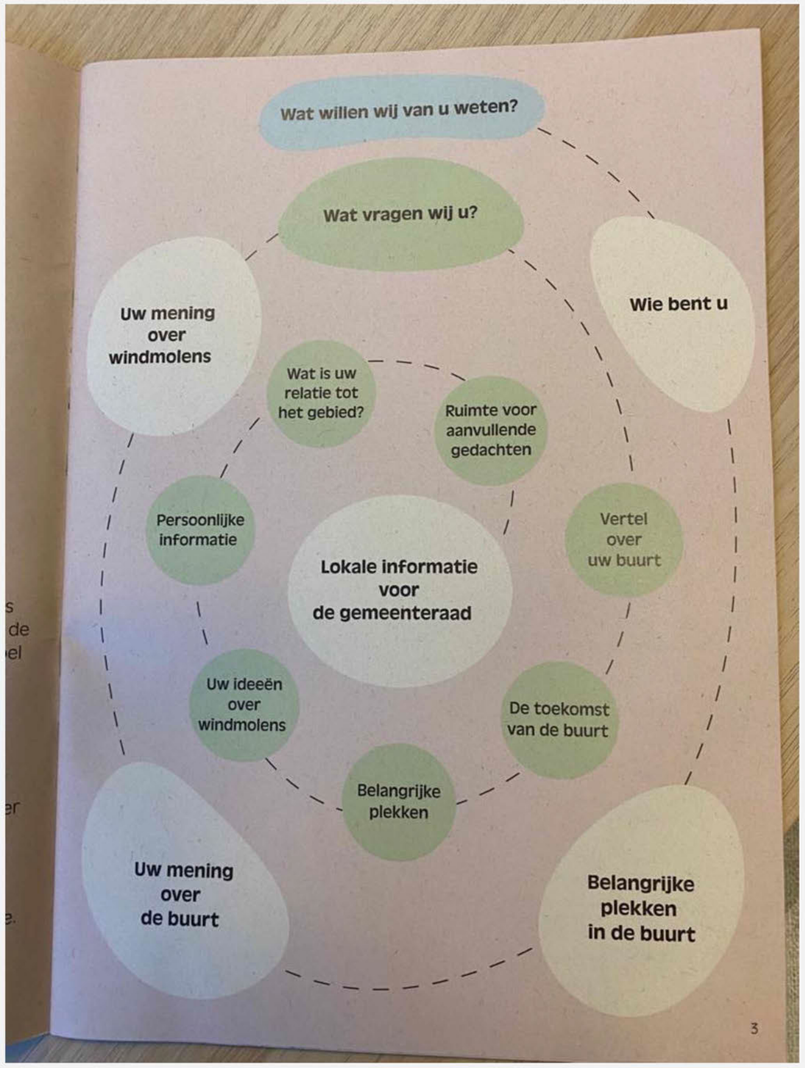

Context mapping in de zoekgebieden

De klankbordgroepen

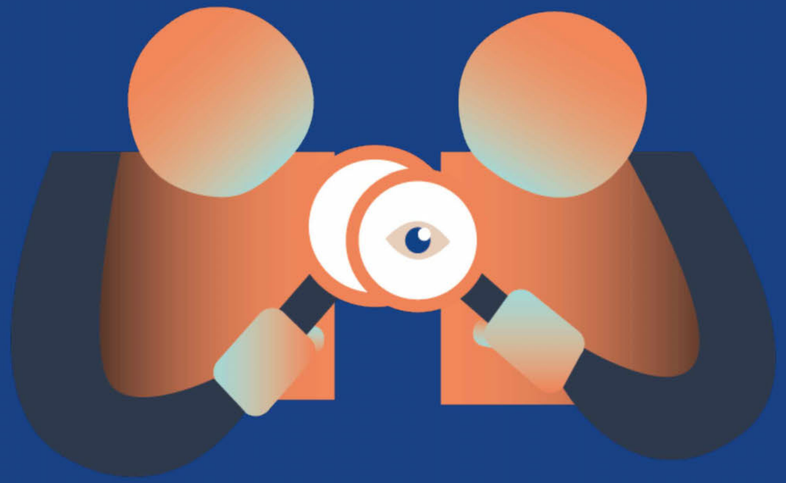

Opzet klankbordgroepen

- Vijf klankbordgroepen: Eén stedelijk, één per windrichting van de zoekgebieden:
  - Nieuw-West
  - Noord
  - Oost
  - Zuidoost

- Twee klankbordgroepen ter begeleiding expertgroepen

Wat wordt waar besproken?

Stedelijke klankbordgroep bespreekt zaken die spelen voor heel Amsterdam

In ieder geval:

- Wat komt er uit de PWE?
- Hoe ziet het afwegingskader eruit?
- Lessen uit de evalatie?
- Richtlijnen voor participatie stedelijk
- Richtlijnen voor governance stedelijk

Wat wordt waar besproken?

Expertgroepen bespreken specifieke thema's

Gezondheid:

- Wet- en regelgeving t.a.v. gezondheid
- MER
- Aanvullende onderzoeken
- Aanvullend beleid

Natuur:

- Wet- en regelgeving
- MER
- Aanvullende onderzoeken
- Aanvullend beleid

Wat wordt waar besproken?

Leefomgeving/ruimtelijke kwaliteit

- Wet- en regelgeving
- Aanvullende studies
- Bestaande beleidsplannen t.a.v. woningbouw bijvoorbeeld (Amsterdam en buurgemeenten)

Wat wordt waar besproken?

Lokale klankbordgroepen

Wat speelt er in dit gebied? Waar moet rekening mee worden gehouden?

Concreet in ieder geval:

- Wat komt er uit de ‘context-mapping’? Reacties en aanvullingen: Wat willen kbg leden extra meegeven t.b.v afwegingskader?
- Wat is nodig bij vervolg van participatie in volgende fase?
- Wat is nodig in samenwerking met buurgemeenten?

Rol klankbordgroepen

- Delen, uitwisselen en bespreken van informatie
- Uitwisselen van standpunten en belangen
- Klankborden bij verschillende activiteiten

In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. Het doel is níet om tot overeenstemming of tot eensluitend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces.

Selectie deelnemers – advies NPBO

- Werkbaar aantal > 15 deelnemers
- Op basis van aanmeldingen
- Selectie op basis van ‘belangenstromen’
- Zoveel mogelijk diversiteit van belangen en perspectieven aan tafel

Selectie deelnemers – advies NPBO

- Alle klankbordgroepen vol (80% van aanmeldingen heeft plek)
- Extra toevoegingen na reacties:
  42% aanmeldingen van ‘ongeorganiseerde’ burgers> extra ‘stoelen’ toegevoegd
- Voor KBG Zuidoost:
  - Missen we perspectieven?

Selectie deelnemers – vragen

- Ontbreken in deze klankbordgroep belangenstromingen of perspectieven?

Spelregels klankbordgroep

- Veiligheid : Chatham House Rule: alles gebruiken, maar niet herleidbaar tot persoon
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen titel
- Communicatie en verslaglegging
- Aanwezigheid (vervanging)

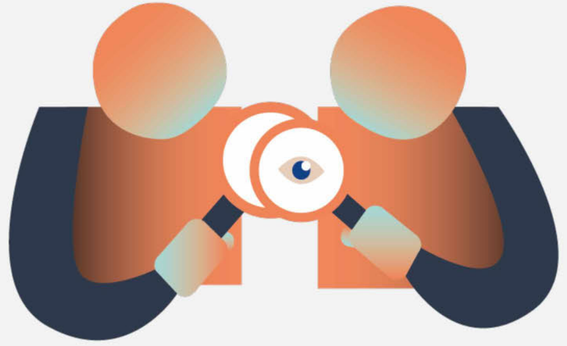

Agenda

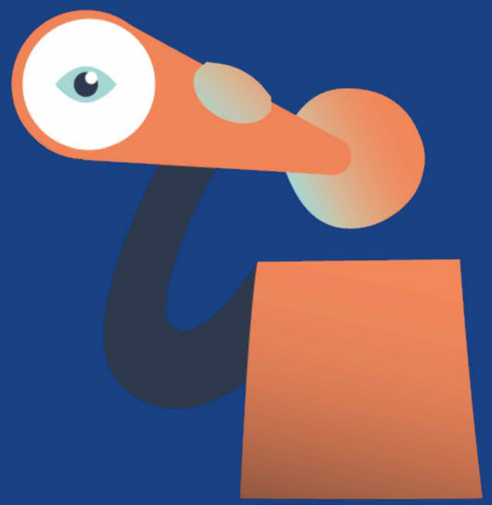

Agenda kbg Zuidoost

- Zes bijeenkomsten
- Focus op lokale omgeving: wat speelt hier? Wat is hier belangrijk? Wat willen leden meegeven?

- 22/11: kennismaken, proces en agenda
- 1/12: wat komt er uit de ‘context-mapping’: wat brengen bewoners en gebruikers in kaart? Reacties en aanvullingen
- Opzet afwegingskader

Agenda kbg Zuidoost

Nog te plannen: 4 bijeenkomsten

- Januari
- Februari
- Maart

Agenda:

- Richtlijnen voor participatie initiatiefnemers
- Andere onderwerpen > welke wilt u bespreken?

Afronding

- Tijdstip aanvang kbg > 17.00- 19.00u of later?
- ?

public mediation

Marc Rijnveld

Directeur
+31 (0)6 [redacted]
[redacted]@public-mediation.nl

[redacted]

+31 (0)6 [redacted]
[redacted]@public-mediation.nl

Unraveling Public Controversy

Raadpleging over Windenergie in Amsterdam: Analyse Gezondheidsvragen

Populytics 26/11/2021

We stelden deelnemers de vraag: “De komende maanden komt er een landelijk onderzoek naar de gevolgen van windmolens op de gezondheid. Op welke vragen wilt u antwoord?” Hieronder analyseren we de antwoorden van 1000 respondenten.

Type gezondheidseffecten

Algemeen

- Gezondheid en leefbaarheid.
- Hoeveel procent van de mensen ondervindt gezondheidseffecten?
- Welke criteria moeten worden gesteld aan windmolens om gezondheidsklachten uit te sluiten?
- Hoe groot is de invloed op onze gezondheid? Wordt het veel erger voor onze gezondheid dan het nu is?
- I think its important if there are risks for health to make it clear and open and also put the alternatives in such a way that we are all safe, also if necessary put them away from people.
- What are the health effects and how severe are they?
- Uitsluitsel over of, en zo ja welke gezondheidsschade windmolens veroorzaken.
- Op alle gezondheidsaspecten.
- Wat doet geluid van windmolens met gezondheid van burgers, wetende dat hoog, wisselend en continu geluid sowieso niet goed is voor mensen. Zijn er andere ontwerpen windmolens die dat probleem niet hebben?
- Hoe kan een windmolen de gezondheid aantasten, zou hierover meer info willen hebben
- Wat is de impact op de gezondheid door overlast aan geluid en irritatie dat deze grote lelijke dingen continue in beeld staan en ongewenst zijn.
- Of er een effect is op de gezondheid.
- Wat de gevolgen zijn van windmolens voor de gezondheid, en hoe kunnen de negatieve gevolgen worden beperkt
- Welke effecten heeft een windmolen op de gezondheid (negatief en positief)
- Psychische schade, gehoorschade, kankerverwekkend?
- Hebben windmolens invloed op de gezondheid van mensen en wat kunnen we doen om dat te voorkomen?
- Wat is de invloed op hart en vaatziekten
- Windmolens ziekmakend! Fabel of feit? Op welke afstand tot een woning
- Op alle vragen.
- Er ZIJN gevolgen van windmolens voor de gezondheid. Ik wil weten vanaf welke afstand het veilig is. Dit is zeker meer van 700m
- Wat merk je ervan als bewoner. Zoals trillingen, schaduw, geluid e.d.. En wat merken dieren en natuur ervan?
- Gehoor schade, licht gevoeligheid en projectie

- Zijn windmolens slecht voor mens, dier en flora?
- Heeft het invloed op de gezondheid? Wat voor invloed?
- Hoe schadelijk is het wonen dichtbij windmolens?
- Gezondheid, noodzaak voor 17 turbines i.h.k.v. de ambitie van Amsterdam (aanpassen ambitie want groen stroom van de Noordzee inkopen is ook duurzaam)
- Of het schadelijk is, en zo ja: hoe schadelijk.
- Welke gezondheidsrisico's zijn er?
- In hoeverre beïnvloedt het gebruik van de windmolens de gezondheid van de mensen (geluidseffect en mogelijk elektromagnetische straling)
- Zijn de windmolens schadelijk voor ons gezondheid?
- Effect op gezondheid van geluid, trilling, horizonvervuiling, onrecyclebaar materiaal dat ergens gedumpt moet worden.
- Of het inderdaad schadelijk is
- Overlast van windmolens en effect op gezondheid
- Welke echte gezondheidsschade kan je oplopen door windmolens, behalve de beleving van overlast (wat niet per se gezondheidsschade is)
- Wat zijn de risico's
- Welke gezondheidseffecten door windmolens worden veroorzaakt en in welke mate en bestaat er een verschil in gezondheidseffecten tussen verschillende windmolens, wat is een veilige afstand tussen windmolens en woonwijken
- Welke invloed het heeft op de gezondheid van omwonende.
- Hoe gezondheidsproblemen die veroorzaakt worden door windmolens zich verhouden tot elektriciteitsleidingen, wegen/verkeer, vliegverkeer, andere energieopwekking zoals kolen/nucleaire centrales.
- Wat is het effect in vergelijking met andere bronnen
- Ik vraag me af of het echt ongezond is als ze op de juiste plekken komen.
- Is er überhaupt een gezondheidsrisico?
- Hoe hoog is het aantal decibels waarbij geen hinder of gezondheidsschade optreedt?
- Wat doet het met je algehele gezondheid, dat permanente geluid en de slagschaduwen, met je stresslevel, welzijn, functioneren
- Is er een gevaar voor de gezondheid?
- Is er gevaar voor de gezondheid als je er dichtbij woont
- Kan een mens/dier/plant (blijvende) schade oplopen door windmolens. Zowel fysiek als psychisch lijkt me belangrijk. Ik hoor om mij heel veel mensen over geluidsoverlast en schaduw door de wieken. Ik maak me hier totaal geen zorgen over maar het is denk ik belangrijk dat dit vooraf heel grondig wordt uitgezocht.
- Welke negatieve en positieve aantoonbare effecten heeft plaatsing van een turbine vlakbij een woonwijk die ook al last heeft van de fijnstof en CO2 uitstoot van de A10?
- Wat voor positieve gezondheidseffecten hebben het plaatsen van windmolens in Amsterdam (vermijding van fijnstof uitstoot, CO2 uitstoot en andere emissies die de luchtkwatiteit beinvloeden uit fossiele opwekking van energie)
- Heeft de aanwezigheid van windmolens effect op de gezondheid van mensen? Hoe zouden windmolens nog minder geluid kunnen maken
- Op welke manier hebben windmolens effect op de gezondheid?
- Welk effect hebben windmolens op lichamelijke en geestelijke gezondheid? Op slaappatroon?
- Welke klachten ontstaan bij mensen wanneer windturbines vlak bij woonwijken worden geplaatst?
- Wat zijn de gezondheidsrisico's voor omwonenden.

- Wat is het eventuele effect van windmolens op de gezondheid (geluid, trilling)?
- Wat zijn objectieve gezondheidsaspecten en ziekmakende belevingsaspecten?
- Op welke wijze kunnen windmolens schadelijk zijn voor de gezondheid
- Welke oplossingen zijn er straks als onderzoek toch mensen overlast ondervinden? Stel een hele wijk ondervindt veel overlast. Worden de molens dan stilgelegd? Mag iedereen verhuizen? Wat doet dat met een wijk?
- Wat het effect is op de gezondheid
- Windmolens zijn vervuilend. Wanneer dringt dat eens door? Er komen giftige gassen bij vrij. Het geluid en het uiterlijk interesseren me geen bal. Het gaat over gezondheid.

Psychisch / mentaal

- Er moet gekeken worden naar lichamelijke gezondheid en ook naar geestelijke gezondheid en dit moet zeer serieus bekeken worden.
- Wat voor effect heeft het op de gezondheid en mentale gezondheid?
- Wat betekent een windmolen voor de fysieke en mentale gezondheid
- Of het psychische problemen kan veroorzaken.
- Je hebt een fysieke gezondheid en een psychische gezondheid. Dat laatste kan een grote rol spelen bij het plaatsen van windmolens in de buurt van woonwijken.
- Vragen betr gezondheid, fysiek en mentaal
- Of het voornemen een windmolen te plaatsen effect heeft op de geestelijke volksgezondheid...
- Klopt het dat windmolens voor chronische gezondheidsklachten kunnen leiden (in welke vorm dan ook) bij bewoners in de buurt van windmolens?
- Met name de gevolgen voor de mentale gezondheid.
- Psychologische effecten
- The effect of constant low level noise pollution on mental health.
- Wat zijn de pzygische gevolgen voor de bewobers
- Wat het gevolg is van het geluid van de windmolens op de mentale gezondheid en daarmee de lichamelijke.
- Is het schadelijk voor de mentale en emotionele gezondheid?
- Een algeheel onderzoek naar alle mogelijke lichamelijk en geestelijke gezondheidsklachten die kunnen voortkomen uit te dichtbij een windmolen wonen.
- Wat doet continu geluid met het hoofd van de mens. Het gaat niet op een uurtje met het geluid dealen. Het gaat om hele dagen, weken, maanden en jaren.
- Kun je er psychische klachten van krijgen?
- Hoeveel invloed hebben windmolens op de mentale gezondheid van mensen en dieren en de nachtrust?
- Het geluid en de trillingen kunnen stress veroorzaken?
- Zorgen windmolens voor stress, geluidsoverlast?
- Wat is de invloed van het geluid op de stresshuishouding van mens en dier?
- De mate van stress, slaapverstoring en hartklachten die windmolens veroorzaken. Wat voor invloed de grootte van de windmolens heeft op het ultrasone geluidsoverlast.
- Invloed op stress, slaap en gevoel dat mensen zich niet gehoord voelen

Psychisch: Slaap en ontspanning

- Effect windmolens op slaap en ontspanning.
- Psychische en fysieke klachten - en hun effecten (ook de secundaire -> slechter slapen = ...) - incl de effecten op kinderen en hun ontwikkeling
- Wat is het effect van zeer lage frequenties op de nachtrust. Dat windmolens ruisen is okay, maar goede nachtrust moet wel geborgd zijn.
- Hoe groot is de verstoring van de nachtrust in verhouding tot de afstand van de molen tot de woning
- Effect op slaapproblemen
- Hoeveel geluid maakt een windmolen en zorgt dit voor een reductie in REM-slaap?
- Geluidsoverlast en stress, herrie en slapen
- Psychische en somatische last van windmolens, geluidslast, last van het licht, er gebukt onder gaan omdat je huis minder waard is, concentratievermindering, enz, enz
- Zijn er überhaupt gezondheidsnadelen van windmolens. Behalve stress en slapeloosheid en daardoor hoge bloedruk en stress...en daardoor slapeloosheid etc. zijn die er volgens mij niet.
- Wat is de invloed op het slapen?
- Lawaai beïnvloeding slaappatroon
- Of het geluid effect heeft op je mentale gezondheid.
- Wat is de invloed van onregelmatig geluid op de nachtrust, welbevinden, stress en gezondheid
- Hoeveel geluidshinder er nachts is
- In hoeverre beïnvloedt het onze concentratie, onze slaap.
- Is het schadelijk voor de gezondheid, b.v.: wordt de nachtrust verstoord door het geluid?
- Neem niet alleen fysieke impact mee, maar ook hoe het doorwerkt op de beleving van de omgeving, rustgevoel.
- Nachtrust, of dit verstoord wordt. Eventueel of het gevaar kan opleveren voor mensen met epilepsie, wieken die steeds schaduw geven
- Kun je nog uitrusten/ontspannen als je continu het geluid van windmolens hoort en de slagschaduw ziet.
- Welke invloed heeft het geluid van windmolens op slaapkwaliteit en op de gemoedstoestand van de omliggende bewoners. Ik weet dat het geluud van snelwegen een impact heeft, hoe zit dat voor windmolens?
- Wat voor invloed heeft het geluid van de windmolens op je nachtrust.
- Of het lawaai van de windmolens storend kan zijn voor de slaap.
- In een gestreste omgeving hebben bewoners behoefte aan tijden van rust. Een windmolen kun je niet dresseren. Wat is het effect op de mens?
- Is wonen dichtbij windmolens ongezond. Zorgt het voor slechte nachtrust en stress?
- Hinderen windmolens de slaap?
- Gezondheidsrisico, slapeloosheid, overspannenheid

Welbevinden en gezondheidsklachten door zorgen

- Algemeen welbevinden van mensen die dicht bij windmolens wonen. Serieus onderzoek naar ALLE gezondheidsklachten.
- In welke mate is er beïnvloeding van woongenot, mentale en lichamelijke gezondheid

- Wat is het effect op de gezondheid van mensen die zich zorgen maken over de klimaatverandering
- Stress, psychisch welbevinden
- Welke zorgen voortkomen uit tegenreactie op verandering. En daarmee wat werkelijk aantoonbaar een effect op de gezondheid heeft.
- Aantasting landschap/leefomgeving (verminderd welbehagen).
- Is er daadwerkelijk sprake van invloed op de gezondheid? Of worden de eventuele klachten veroorzaakt door een gevoel van machteloosheid?
- Of weerstand niet één van de factoren is die gezondheidsklachten veroorzaakt (oftewel: het gevoel geen controle te hebben over de omgeving, wat resulteert in stress).

Zwakke groepen

- Wat de gevolgen zijn voor kinderen en zwangeren.
- Gevolgen van geluid en geluidsgolven (hoorbaar en niet hoorbaar) op gezondheid met name betreffende kinderen, chronisch zieken en hartpatiënten.
- Psychische en fysieke klachten incl de effecten op kinderen en hun ontwikkeling
- Effect op jonge kinderen
- Invloed op kinderen, gezondheid

Lange termijn

- Of het op langere termijn effecten zou hebben.
- Is de op korte en lange termijn ongezond?
- Ik wil dat er gekeken wordt naar de gevolgen direct en op langere termijn
- Niet zo zeer specifieke vraag maar ik zou graag willen dat er aandacht is voor de lange termijn (20+ jaar) effecten van wonen vlakbij een molen. En dan ook met name de psychische gezondheid, denk aan slaapproblemen.
- Of windmolens op de lange termijn schade kunnen geven, en op welke manier
- Hoeveel effect dit heeft op lange termijn. Zelf vind ik dat er wordt gezegd dat veel dingen slecht voor je zijn maar velen mensen blijven dit ook doen.
- Welke schadelijke effecten brengt dit met zich mee op langer termijn?
- Lange termijn effecten.
- Wat zijn de effecten op langer termijn?
- Effecten voor de (mentale) gezondheid op de langere termijn
- Antwoord in het algemeen en voor de langere termijn los van kosten en de schone energie die ze opleveren.
- Lange termijn gezondheid effecten
- Wat het voor effect heeft op de lange termijn.

Geluidsoverlast

Hoe werkt het?

- Waar is het geluid van windmolens mee te vergelijken?
- De gevolgen van het geluid dat windmolens maken op de gezondheid, zowel het continue geluid als het piek geluid.

- Hoe het geluid van windmolens te vergelijken is met de snelweg. En of het überhaupt boven het geluid van de a10 uitkomt
- Wat zijn de mogelijke risico's? Wat is de toename in omgevingsgeluid?
- Is het geluid schadelijk voor mensen? Wat de gevolgen zijn, qua geluid, voor omwonenden op afstand van 500m, 1km, 1,5 km, etc. al dan niet rekening houdend met de windrichting omdat geluid, zeker met wind, ver kan "dragen".
- Totaalbeeld hoe lawaai gezondheid beïnvloed en welk deel windmolens daarvan zouden kunnen betreffen. Er worden nu woonwijken tegen snelwegen aangebouwd, vliegen vliegtuigen laag over woonwijken enz. Dus in relatie tot die bestaande overlast zou de belasting van windmolens beoordeeld moeten worden.
- De relativeringsvraag: we weten dat langdurig blootstellen aan geluid negatief is voor de gezondheid. Het is onvermijdelijk dat wonen in de buurt van een molen dus ongezonder zal blijken dan wonen in een of ander perfect stille paradijs. Helaas wonen we daar niet, we wonen in een drukke stad vol lawaai van verkeer, medebewoners en bedrijven. Idem voor andere mogelijke invloeden dan geluid. Wat is het verschil (absoluut maar vooral ook procentueel) tussen wel of geen molens gegeven die bestaande achtergrond.
- Kan het geluid minder?
- Welke geluidsoverlast de molens kunnen opleveren.
- Zorgen ze voor geluidsoverlast en hoe worden de grondstoffen ontgonnen
- Hoeveel meer geluid dan verschillende omgevingen maakt een windmolen?
- Het enige wat ik me kan voorstellen is lawaai, de rest is perceptie. Maar lawaai hebben we ook van wegen, kroegen, treinen, trams, hond van de buren. Lawaai hoort er helaas bij.
- Er vanuit gaande dat de stad toch al heel veel geluid produceert. (Moet je maar eens door en rond de stad gaan wandelen). In hoeverre mensen werkelijk last hebben van de mogelijke geluidstoevoeging van windmolens. Ik vermoed dat het geluid van het autoverkeer er in decibellen er ver overheen gaat.
- Wat is het geluid
- Maximale geluidsproductie en frequentie van windmolens
- Gemeten geluidsoverlast. Bewoners horen geen geluidsoverlast te ervaren van windmolens in hun buurt.
- Wat is de overlast, waar komen ze en wat levert het op voor de Amsterdammer
- Heb je last van geluid
- In hoeverre windmolens geluidsoverlast veroorzaken, en in hoeverre dat schadelijk is voor omwonenden.

Wat zijn de gevolgen?

- Gevolgen geluidsoverlast.
- Wat is het gevolg van geluidsoverlast?
- Kan het geluid gevolgen hebben voor de gezondheid?
- Welke invloed heeft geluidshinder op de gezondheid.
- Wat de gevolgen zijn van geluid en trillingen op niveaus als stress, bloeddruk (aderen), nachtrust.
- In hoeverre is het geluid van windmolens schadelijk voor de gezondheid?
- Wat doet de geluidshinder met de gezondheid?
- Welke invloed het geluid en de (laagfrequente) trillingen hebben op de gezondheid
- Hoe gek word je van een continu monotoon geluid?

- Ik ben al mijn hele leven doof aan één oor. Hoeveel geluid kan mijn oor nog hebben met windmolens in de achtertuin?
- Invloed van geluidsbeleving van windmolens op de individuele gezondheid.
- Invloed van de geluidsproductie van de windmolens op de gezondheid
- Wat heeft het geluid voor een invloed op het welzijn van de mens.
- Geluid en daarmee gehoorschade. Ook constant dreunende geluiden schaden gezondheid ernstig en levensvreugde.
- Of je psychische klachten krijgt door geluidsoverlast
- Heeft de nabijheid van windmolens invloed op de gezondheid?
- Effect op het welzijn
- Gevolg van het geluid
- Hebben windmolens schadelijke effect op je gezondheid.
- Gevolgen van geluidsoverlast en slagschaduw
- Wat zijn de gevolgen op korte termijn vs de opbrengsten op lange termijn
- Wat de gevolgen zijn van het geluid van windmolens op de gezondheid van mensen.
- Waarin verschilt overlast van windmolens van die van andere soorten omgevingsgeluid wat betreft gevolgen voor gezondheid?
- Wat zijn de gevolgen voor de volksgezondheid bij korte afstanden tot bebouwing
- Wat zijn de langdurige gevolgen voor het welzijn en de gezondheid van de omwonenden.
- Wat doet het met mensen om dicht bij een windmolen te leven? Kan het schadelijke gevolgen hebben?
- Gevolgen voor de gezondheid. Maar die zijn negatief en dat is al lang onderzocht. Dus gewoon geen windmolens plaatsen in de stad.
- Wetenschappelijk onderzoek naar de gevolgen van geluid en de gevolgen voor het landschap op het welzijn van mensen.
- What are the long term consequences of noise generated by windmills? How does this depend on distance and height of the windmills?
- Hoeveelheid herrie per type oftewel maat windmolen. Gevolgen van geluidsoverlast voor mens: slaap, leerprestaties, stress, ontwikkeling kinderen. Gevolgen voor natuur: effect voor groei planten en bomen, effect voor de verschillende diersoorten zoals vogels, bijen, insecten, zoogdieren. Zeer uitgebreid en vooral kritisch onderzoek en literatuurstudie graag.
- Als je windmolens plaatst bij elkaar in een gebied ver van bewoning af, dan zijn er geen gevolgen voor de gezondheid
- Zijn er gevolgen van windmolens op de gezondheid van mensen en zo ja, welke gevolgen dan?
- De gevolgen van plotselinge geluidsoverlast, minder direct zonlicht,
- Waarom zou dit gevolgen voor de gezondheid kunnen hebben?
- Voor de gevolgen voor slaapverstoring en mentale gezondheid.
- Geluid veroorzaakt stress, in hoeverre (balans Db's en hoeveelheid stress)? en met welke gevolgen?
- Welke schadelijke gevolgen heeft dat?
- Voor zover ik weet zijn er geen gevolgen van windmolens op de gezondheid. Een snelle zoektocht brengt me bij een rapport van het RIVM over dit onderwerp uit 2020. Hieruit blijkt dat de grootste "gezondheidseffecten" gerelateerd zijn aan irritatie rondom windmolens en hun plaatsing. Een geteste remedie in dit rapport is om mensen te betrekken bij het plaatsingsproces en mee te laten denken over kosten en baten. Ik heb zo het gevoel dat dit een van de redenen was voor deze vragenlijst.

- Wat zijn de gevolgen voor de volksgezondheid
- Zijn er aantoonbare gevolgen van windmolens op de gezondheid dan? Ik heb me hier niet in verdiept
- In hoeverre heeft de geluidsoverlast gevolgen voor de mens.
- Gevolgen voor de gezondheid, nachtrust, gehoor.
- Ik vind de vraag omtrent de gevolgen voor onze gezondheid ondergeschikt. We hebben het er al die jaren zelf naar gemaakt. Niemand zat (en een groot deel zit nog steeds) niet in over de gevolgen van ons energieverbruik op mens en dier en consumeert er vrolijk op los alsof er allemaal geen einde aan komt. Dus nu gaan huilebalken om de gevolgen voor de gezondheid van de mens? Laat me niet lachen! We zullen offers moeten brengen als we deze aardkloot willen redden van de ondergang. De natuur om ons heen heeft dat al lang gedaan. Het enige criterium dat voor mij geldt is of de plaatsing van windmolens gevolgen heeft voor flora en fauna. De mens komt wat mij betreft pas op de derde plaats.
- In hoeverre die gevolgen er zijn en de ernst ervan.
- Welke invloed heeft langdurig blootstaan aan de nabijheid van windmolens (met name geluidsoverlast) op de lichamelijke en geestelijke gezondheid van mensen die in de nabijheid ervan wonen?
- Heeft het geluid en de slagschaduw van windmolenwieken een negatieve invloed op de gezondheid van mens en dier?
- De langdurige geluidshinder, vaststellen wat daar de consequenties v zijn op de gezondheid van een mens, het welbevinden, mentaal
- Wat is de invloed van de geluidsoverlast en de gewijzigde windstromen
- Hoeveel invloed het geluid van de windmolens heeft op de gezondheid van mensen
- Geluid en schaduw effect
- Wat is de impact van het geluid? Wat is de impact van als de windmolen op is, kan het gerecycled worden of is er schade bij afvoeren materialen?
- Effect van geluidshinder op gezondheid en nachtrust omwonenden
- Effecten geluidsoverlast
- Het effect van het lawaai op leven en slaap.
- Hoe beïnvloeden windmolens de kwaliteit van leven voor bepaalde mensen? Hoe denken zij dat dat opgelost kan worden?

Trillingen / brommen

- De invloed van de ultra-sonore trillingen!
- Is het zo, da windmolens een constante brom laten horen als ze in werking zijn?
- De lage frequentie welk effect heeft dat op de gezondheid
- Invloed van laagfrequent geluid.
- Of de geluids/ en -of stralings golven die niet of nauwelijks hoorbaar of voelbaar zijn schadelijk zijn voor mens of dier
- Wat voor schade/overlast veroorzaakt trillingen en langdurig geluid.
- Geluidhinder, met name laagfrequent geluid.
- Wat zijn naast directe ook de indirecte gevolgen van hinder (met name geluid en trillingen) op de psyche en gezondheid.
- Welke invloed het geluid en de (laagfrequente) trillingen hebben op de gezondheid
- De gevolgen van het bromgeluid wat het geeft. Er is al te veel lawaai in de stad.
- Of het resonerende geluid van windmolens negatief effect heeft op het welbevinden van mensen.

- Geluidsfrequentie overlast, zowel lage als hoge frequenties
- Effecten geluid op gezondheid, maar ook op hinderbeleving. Je hoeft er niet per se letterlijk ziek van te worden om toch hinder te beleven. Ook kijken naar ultrasoon geluid, de Deense normen.
- Invloed laagfrequent geluid. Minimale afstand voor windturbines tot woonwijken in verhouding tot o.a. de hoogte.
- Maken windturbines laagfrequent geluid en welke invloed heeft dat voor de gezondheid.
- Effecten door laagfrequent geluid (zoemen, suizen)

Slagschaduw

- Wat zijn de gevolgen van het geluid en de slagschaduw van een windmolen in de nabije omgeving? Zowel op korte als op lange termijn.
- Wat voor invloed hebben de molens op de gezondheid. Dan gaat het over het geluid, trilling en slagschaduw. Misschien zijn er nog meer invloeden die windmolens hebben dan wil ik daar ook duidelijkheid over. Hoop dat het wel een eerlijk onderzoek is.
- En de slagschaduw wat heeft dat voor een effect?
- Schadelijke effecten van laagfrequent geluid, schadelijke effecten van slagschaduw
- Geluid, slagschaduw, hoogte van de windmolens
- Wat is het effect van het gebrom en de slagschaduw
- Geluid, slagschaduw, zichtgevolgen
- Effect grote windturbines op geluid en slagschaduw voor bewoners
- Beïnvloeding lichtwisseling door wieken. En dat voor 1 windmolen in de directe omgeving Ã©n een omgeving vol windmolens.
- Effect grote windturbines op geluid en slagschaduw voor bewoners
- rotorbladenbeweging en rust voor de ogen.
- Wat is de lichamelijke en geestelijke schade bij de mens, vanwege het beperkte uitzicht, continue geluid en niet aflatende slagschaduw
- Effect grote windturbines op geluid en slagschaduw voor bewoners
- Effecten geluidsoverlast en slagschaduwoverlast. Er van uit gaande dat het in de stad (helaas) nergens stil is.
- Landschap verpesting en schaduw en laagfreqent geluid
- Effecten van windmolens dicht bij woongebieden en volkstuinen tgv geluid en schaduw.
- In hoeverre beïnvloeden geluid en slagschaduwen de gezondheid en welzijn van mensen.
- Effect van geluid, van slagschaduw, de onrust van de continue beweging
- Hoe schadelijk is de slagschaduw van de wieken?

Krachtvelden / straling

- Of de krachtvelden rond windmolens kanker kunnen verwekken
- Wat is de invloed van geluid en elektromagnetische straling
- Geluidsoverlast en stralingshinder
- Gehoorschade en eventuele straling die ervan af komt?

Milieu

- Wat zijn de gezondheidseffecten en wat zijn de kansen dat die optreden? Hoe kunnen ze voorkomen worden? Zijn ze schadelijker dan de rook van fossiele brandstoffen?
- Wat zijn de gevolgen op de gezondheid als er geen molens komen?
- Verspreiden de windmolens fijnstof?
- Zijn windmolens schadelijker voor de gezondheid dan uitlatgassen van autos?

Dieren

- Of het de gezondheid van mensen en dieren schaadt
- Of deze de natuur niet aantasten en schadelijk zijn voor dieren
- Wat de gevolgen zijn voor gezondheid van mens en dier
- Effect op flora en fauna
- Effect van geluid op welbevinden van mens en dier
- Zijn er gevolgen voor de gezondheid van mens, dier en voor de natuur?
- Hoe veel vogels gaan gemiddeld dood
- Wat zijn de gevolgen op langere termijn voor vogels en insecten.
- Wat deze invloeden zijn. Maar ook voor dieren.
- Wat is de impact op de gezondheid van zowel mensen, als dieren, als natuurwelzijn.

Oorzaken en Randvoorwaarden

Afstand

- Op welke afstand hebben windmolens geen aantoonbare schadelijke gevolgen voor de gezondheid?
- Wat is een veilige afstand tot woningen om langdurige overlast te voorkomen?
- De minimale afstand tot aan woongebied in verhouding met de grootte van de windmolen.
- Wetenschappelijk bewijs dat het geluid schadelijk is op 500 meter afstand.
- Wat is een (gezonde) afstand?
- Hoe ver windmolens van woningen verwijderd moeten zijn om geen geluidsoverlast (en gezondheidsschade) te veroorzaken.
- Wat is de geluidsoverlast? hoe ver reiken de laag frequentie trillingen?
- Wat voor impact heeft het op je gezondheid wanneer je relatief dichtbij een windmolen woont
- Op welke afstand je gezondheid niet meer te lijden heeft van windmolens. En dan moet die afstand de norm worden.
- Welke afstand acceptabel is.
- Tot hoeveel meter reiken de schadelijke gevolgen van een windmolen?
- Minimale afstand tot woningen wat geen gezondheidsschade veroorzaakt, impact op fauna
- Wat is objectief een veilige afstand? Hiermee wordt gesjoemeld zo het uitkomt (of dat lijkt zo). 800m hanteert Amsterdam, maar Europees is 1500m. Dat maakt mensen heel achterdochtig t.o.v. de overheid. Goed onafhankelijk onderzoek kan helpen om in elk geval een norm te stellen. Belangrijk is dan wel dat de uitkomsten van dat

onderzoek ook gerespecteerd worden, ook als dat negatief uitpakt voor de plaatsing van windmolens (al hoop ik dat niet).
- Wat is een gezonde afstand tussen leefruimte van mensen en grote windmolens?
- Wat is de afstand tussen huizen en molens zonder dat een mens last heeft van het geluid van de wieken.
- Invloed geluid en licht op gezondheid gerelateerd aan de afstand tussen windmolen en huizen/verblijfsruimtes
- Tot op welke afstand windmolens schadelijk zijn.
- Welke minimale afstand er nodig is om molens te plaatsen van huizen
- Minimale afstand die nodig is voor windmolens om er geen last van te hebben.
- Wat is een 'veilige' afstand voor mens en dier?
- Op welke afstand van huizen en bedrijven kun je windmolens plaatsen zonder dat mensen gezondheidsproblemen krijgen.
- Geluidsoverlast, dus geen molens bij bebouwde gebieden.
- Hoeveel afstand er nodig is tussen de mens en de windmolen (windrichtingen daarin meegenomen) zodat de mens geen geluidshinder ervaart. Verandering van uitzicht deert mij niet. Geluidshinder wel.
- Is er een gevaar voor omwonenden? Op welke afstand van een windmolen?
- Hoever grote en kleinere molens minimaal van de buurt af mogen staan om geen slechte effecten te hebben qua overlast en gezondheid.
- Bij welke uitkomst wordt besloten om die windmolens niet zo dicht op woonwijken te plaatsen?

Hoogte

- Onderzoek naar effecten op gezondheid van hypermolens (dus alles boven de 150 meter) Dat is tot op dit moment niet tot nauwelijks onderzocht
- Of de gemeente zich gaat houden aan de normen rond maximale hoogte van de molens alsmede minimale afstand tot woongebieden, Want tot nu toe is de gemeente nog niet echt genegen om hierover harde afspraken te maken.

Veiligheid

- Wat is veilig?
- Gevaren op dagelijkse basis
- Hoeveel gevaar levert een op hol geslagen windmolen. Zijn windmolens gevaarlijker in een land waar ijs en sneeuw voorkomt.

Normen

- Waarom wordt er afgeweken van de geluidsnormen zoals ze bv in Duitsland gelden.
- Wat zijn de uitgangspunten? afstand tot woningbouw, geluidsoverlast?
- Ik wil geen gemiddeldes zie, dus echt alle pieken en dalen bij alle weersomstandigheden en bebouwing moeten ruim binnen de normen vallen
- Zijn de huidige eisen om geluidshinder te voorkomen streng genoeg? Geluidshinder kan ernstige gevolgen hebben voor de gezondheid van mensen (en dus ook draagvlak verminderen).

- Aan welke eisen het moet voldoen om NIET schadelijk te zijn voor de gezondheid.
- Hoe kan de norm worden herzien, op zo'n manier dat er minder gezondheidsschade en overlast ontstaat?
- Hoe moeten de huidige geluidsnormen worden aangepast zodat mensen echt blij zijn met windmolens?
- Wat is een acceptabele norm? Hoeveel overlast is acceptabel? Waarom wijken de regels af in het buitenland (2 km van bebouwing), Wat is de rol van het RIVM inzake belangenverstrengeling met windlobby?

Oplossingen

- Op welke manier valt negatieve subjectieve beleving in te perken
- Mogelijkheden om nadelige effecten te beperken b.v. voorzieningen aanbrengen waardoor vogels en vleermuizen wegblijven bij de draaiende wieken
- Ik ben benieuwd of betrokkenheid (mede eigenaar zijn of financieel voordeel krijgen) helpt tegen (gezondheids)klachten
- Kunnen windturbines o.b.v. concrete en bewezen causale gezondheidsklachten en aangetoonde nadelige gevolgen voor de natuur weer weggehaald worden? Met andere woorden, gaat de gemeente Amsterdam ook zorgen voor de kleine lettertjes in het contract die een exit strategie mogelijk maken?
- Hoe het technisch mogelijk is om de windmolens stiller te laten werken en ze zo uit te rusten dat er geen vogels tegenaan vliegen. Het probleem "geluid" moet technisch op te lossen zijn.

Eerder onderzoek

- De negatieve gezondheidseffecten zijn allang aangetoond door verschillende gerenomeerde instanties in binnen en buitenland. In Duitsland is de minimale afstandsnorm voor windmolens 1000 meter en die van het RIVM 650 Waarom houdt de gemeente zich hier niet gewoon aan?
- Er bestaan vast al buitenlandse onderzoeken hierover, kijk hier eerst eens naar.
- Kijk naar recente uitspraken van een rechter in Frankrijk!
- Geen, er zijn al genoeg onderzoeken gedaan die dit onderwerp belicht hebben.

Vragen omtrent het onderzoek

- Hoe schadelijk is de overlast daadwerkelijk? Is het onderzoek daadwerkelijk objectief? Wordt de ervaring van andere parken en klachten aldaar serieus meegenomen? Wordt internationaal onderzoek meegenomen?
- Maak het landelijk onderzoek openbaar en dan stel ik vragen.
- Onafhankelijk onderzoek? Of ook weer gestuurd door de groenlinksers? Afstand tussen windmolens en woongebied/woning. Is in andere landen groter dan hier. Geluidsnorm, maar ook effect van het draaien van de molen, de schaduw die het telkens geeft. Ik word er draaierig van
- Allereerst dat het een volledig onafhankelijk onderzoek is. Niet de slager, die z'n eigen vlees keurt.

- Wie doet dat onderzoek? Wie betaalt het onderzoek. Krijgt een burgerinitiatief ook budget van de Gemeenten Amsterdam, om onafhankelijk hetzelfde onderzoek te laten doen, door een ander bureau?
- Of het onderzoek absoluut onafhankelijk is geschied.
- Ik wil vooral een onafhankelijk onderzoek, zonder belangenverstrengeling.
- Hoe goed zijn de gezondheidsschadeclaims onderbouwd?
- Ten eerste wil ik dat er eerlijk onderzoek gedaan wordt en niet in het voordeel van de gemeente. Ik wil dat er gekeken wordt naar de gevolgen direct en op langere termijn. Wellicht aanbieden van therapie als mensen last hebben van geluid of dubbele ramen
- Of dit onderzoek door neutrale instantie wordt gedaan, of door klimaat drammers
- tav deze enquete: de uitkomsten van dit onderzoek moeten eerst worden afgewacht, deze enquete moet nu worden stopgezet - pas als de uitkomsten bekend zijn kan de enquete worden voortgezet.
- Wie voert het onderzoek uit en wat is exact de opdracht? Hoe wordt het onderzoek uitgevoerd?
- Wie voort dit onderzoek uit en is dit daadwerkelijk objectief nu is gebleken dat het RIVM onderzoek niet objectief was. Wat is de minimale afstand van windmolens tot bewoning zodat er geen enkel gezondheidseffect voor bewoners van Amsterdam mogelijk is?
- Hier is voldoende internationaal onderzoek naar gedaan. Ik vertrouw dit onderzoek niet als het in opdracht van de gemeente wordt uitgevoerd.

Algemene zorgen / suggesties

- Komt er een opkoopregeling voor woningen die te maken krijgen met overlast?
- Een echt antwoord van de betrokkenen die er nu mee te maken hebben en niet van belanghebbende figuren en partij bonzen zoals mevr Doorninck.
- Ook niet wetenschappelijk aantoonbare klachten zijn klachten die ontstaan door windmolens. Ik wil dat dat wordt meegenomen in de onderzoeken en mee laten bepalen in de mate van overlast die windmolens veroorzaken. De alternatieve zorg is niet voor niets zo'n grote tak binnen de gezondheidszorg. De wetenschap kan niet alles verklaren maar dat wil niet zeggen dat de klachten niet reëel zijn.
- Ga gewoon nou op zeewind halen! Dan zijn we overal vanaf.
- In uw evaluatie vorm, legt u op ludieke wijze een verband tussen het aantal mensen die blij zullen zijn door de schone energie geproduceerd door de windmolen en het aantal mensen die eraan zullen lijden. Bestaat er ook zo een vergelijking voor andere vormen van schone energie? (hoeveel boze burgers per km2 bijvoorbeeld).
- Wat zijn de ervaringen v omwonenden in andere (grote) steden
- Is Nederland, mede door zijn dicht bevolktheid überhaupt geschikt als windmolen land? Zou het niet veel gezonder zijn om voor zonnepanelen e.d. te gebruiken
- Wat zijn de plannen rondom Amsterdam Zuidoost?
- Hoeveel en waar komen ze
- Gaan de kosten van stroom omhoog na het bouwen van de windmolens?
- Wat het uiteindelijk financieel oplevert. Nu helemaal met de stijgende energieprijzen
- Indien er maar 1 spoor is van ongezondheid dan niet plaatsen
- Wanneer beginnen ze met kerncentrales te bouwen.
- Kan je ook zelf kleinschalig windenergie opwekken?
- Hoe pas je een woonhuis aan zodat je er geen last van hebt.

- Wat doen windmolens met gezondheid van mensen, geluid en uitzicht. Wat doet het met de huizenprijzen
- Alternatieven (o.a. zonnepanelen)

Gemeente
Amsterdam

Reflectiefase RES/wind

Toelichting tijdens Ma.ak 020

Gemeente Amsterdam, team RES Wind, 29-11-2021

Introductie reflectiefase RES/ wind

- Besluiten gemeenteraad Amsterdam
- Reflectiefase:
  - Doel
  - Activiteiten
  - Resultaten
- Vervolgtraject windenergie in Amsterdam
- Uw bijdrage als Ma.ak-bank

Zoekgebieden windenergie RES 1.0

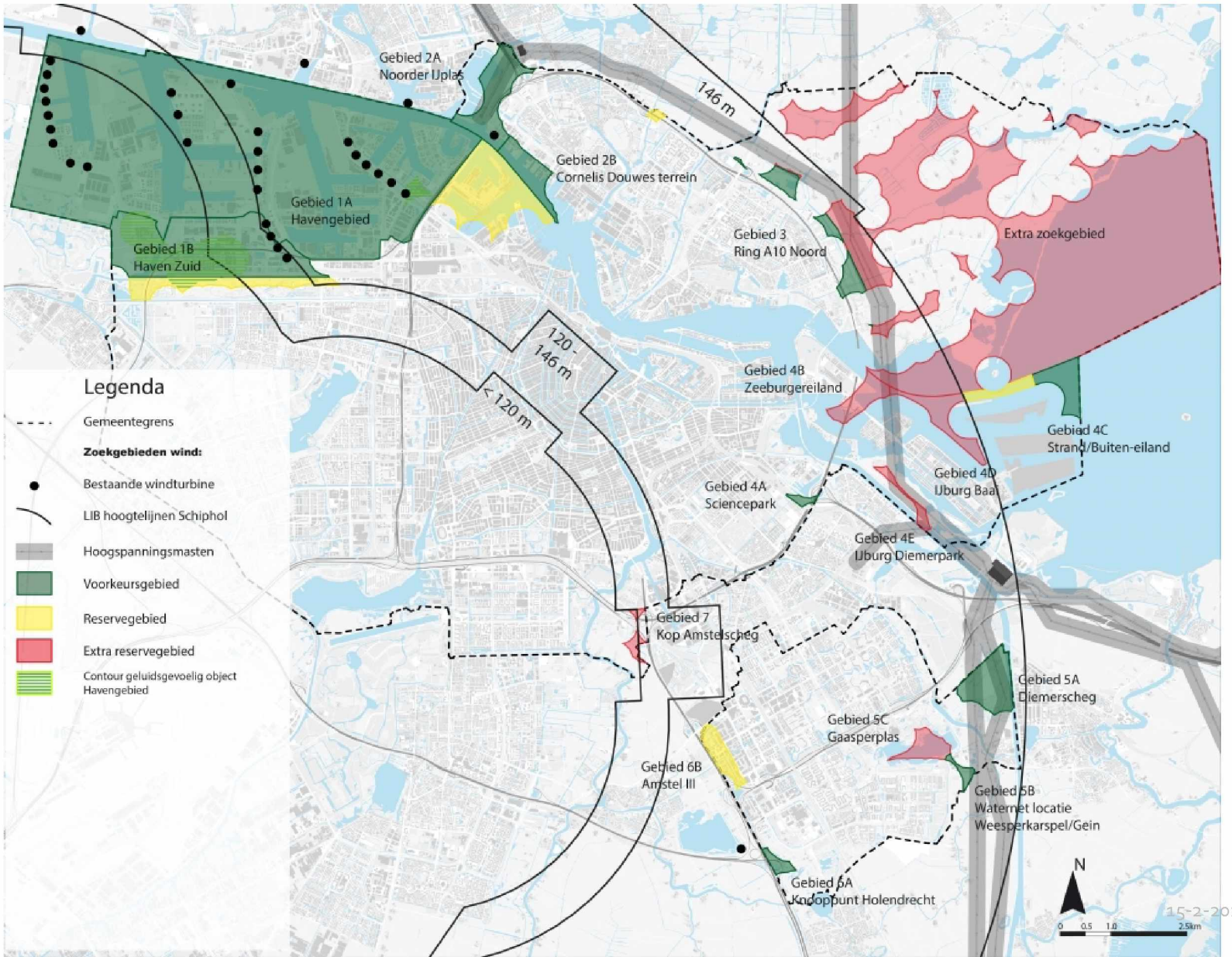

Doel en uitgangspunten reflectiefase

Doel:

- Luisteren naar de stad: behoeftes en zorgen inventariseren,
- Deze vastleggen ten behoeve van latere besluitvorming in realisatiefase,

Uitgangspunten:

- Dialoog met de stad vanuit diversiteit van perspectieven,
- RES 1.0, zoekgebieden en Amsterdamse wind-ambitie (50 MW extra – 2030; ca. 17 windmolens),

Reflectiefase

Regionale Energie Strategie

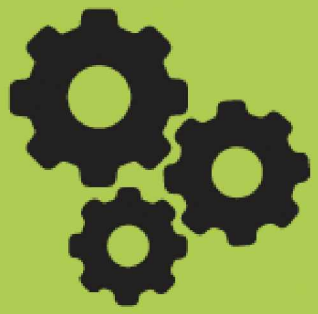

Online raadpleging

Onderzoek naar de leefomgeving

Adviezen expertgroepen Gezondheid en Natuur

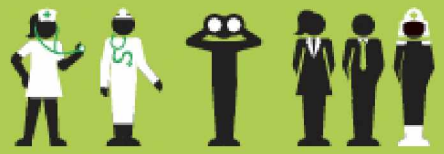

Klankbordgroepen

Januari 2022

Gemeenteraad
Afwegingskader

April 2022

B&W
Handreiking participatie & sturing

Activiteiten reflectiefase

1. Online raadpleging (PWE); stedelijk niveau
2. "Context mapping" / onderzoek leefomgeving zoekgebieden; lo
   niveau
3. Expertgroepen gezondheid (voor GEA) & natuur
4. Klankbordgroepen

Daarnaast Evaluatie participatietraject met aanbevelingen

Activiteiten reflectiefase

Deelname van Amsterdammers aan onderzoeken

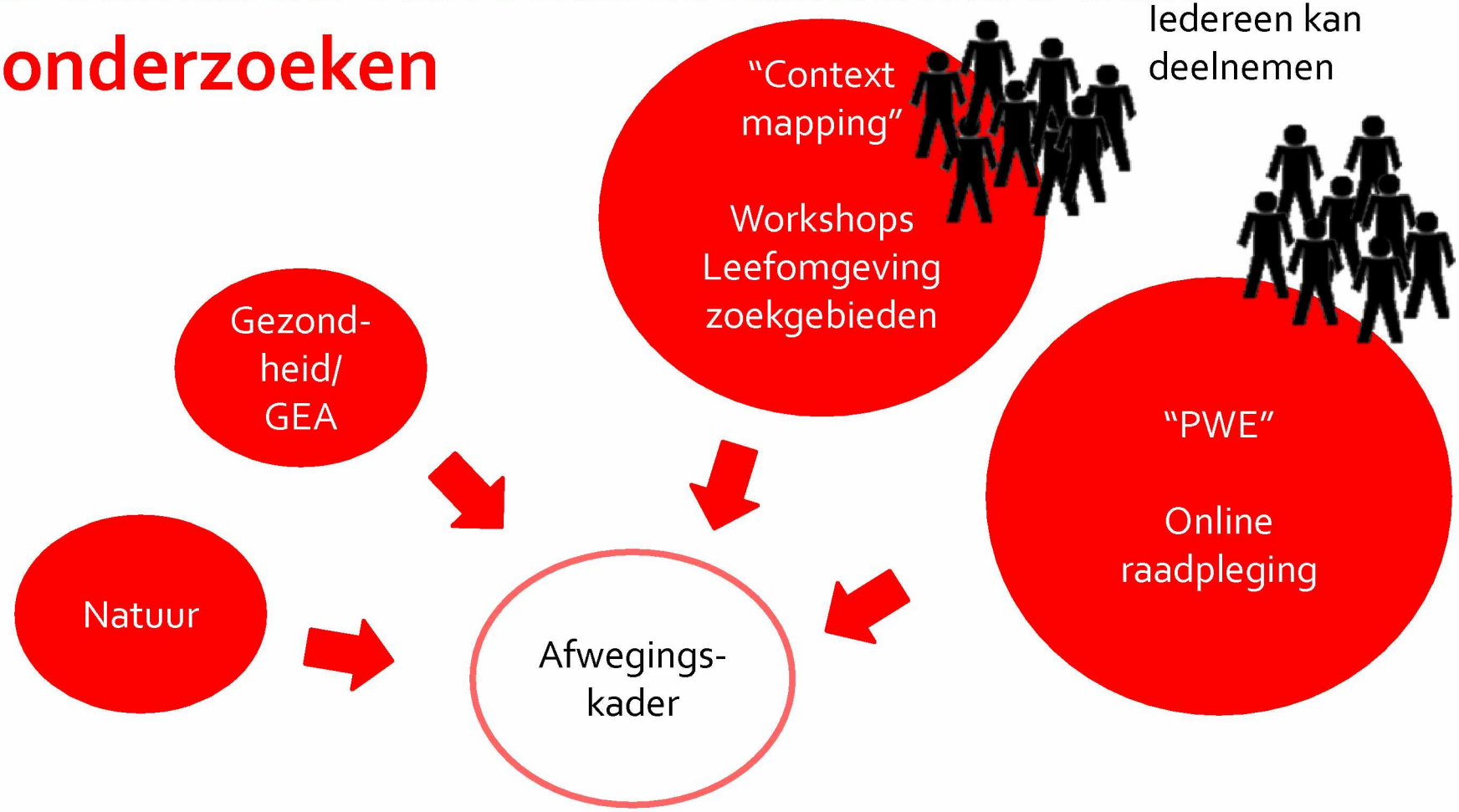

Input voor afwegingskader: klankbordgroepen

Interactie met belanghebbenden

- Eén klankbordgroep Stedelijk
  – bespreekt zaken die spelen voor heel A'dam

- Vier klankbordgroep per windrichting (waaronder Ma.ak-bank)
  – Wat speelt er in dit gebied? Waar moet rekening mee worden gehouden?

- Twee klankbordgroepen thematisch Gezondheid en Natuur
  – bespreken de specifieke thema's

Planvoorbereiding

Initiatiefnemers

(intentie)overeenkomst

Participatieplan

B&W

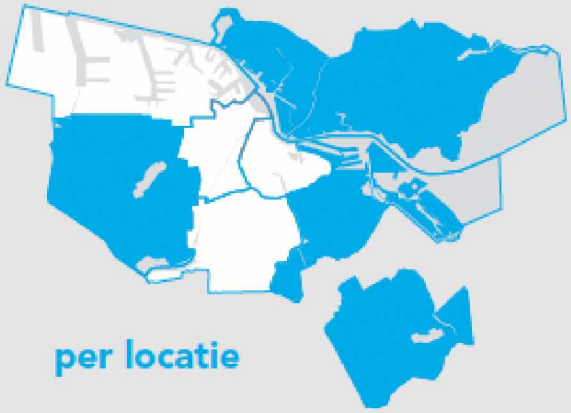

per locatie

Participatie met omwonenden op basis van participatieplan

Voorbereiding onderzoeken

B&W
NRD
ter inzage

Onderzoeken, MER, incl. Gezondheid Effect Analyse

Uiterlijk januari '25

Gemeenteraad
Vergunning

Gemeente Amsterdam

Besluitvormingsproces

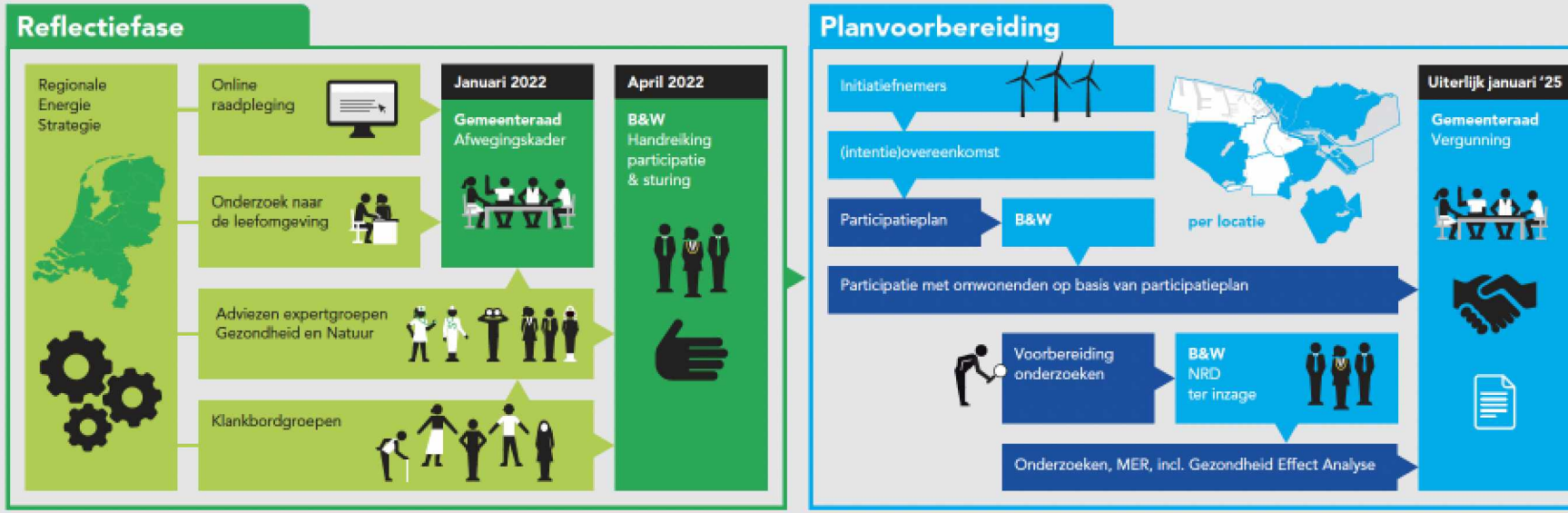

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuze-vraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (GEA).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeenteraad stemt wel/niet in met vergunning-verlening voor plaatsing van een windmolen.

Verzoek: Feedback als Ma.ak-bank?

- Nu: feedback als Ma.ak-bank aan RES over:
  - 'Signalen uit de stad; afwegingskader' en
  - Resultaten context-mapping Oost + afwegingskader Oost,

    → Avond volgende week, ca. 2 uur

- Later: feedback op handreiking (participatie, samenwerking en sturing)

  → Een/ twee avonden tussen jan. en maart 2022

Verkenning natuurwetgeving zoekgebieden wind voor RES gemeente Amsterdam en Diemen (concept)

Verkennend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming, Natuurnetwerk Nederland en Bijzonder Provinciaal Landschap

29 november 2021

Kenmerk R001-1283624ERT-V01

Verantwoording

Titel	Verkenning natuurwetgeving zoekgebieden wind voor RES gemeente Amsterdam en Diemen (concept). Verkennend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming, Natuurnetwerk Nederland en Bijzonder Provinciaal Landschap.
Opdrachtgever	Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam
Projectleider	Martijn Horstman
Auteur(s)	Berto van Dam, Yannick Angkotta, Huub van Geldorp
Tweede lezer	Ellen Wilms
Projectnummer	1283624
Aantal pagina's	79
Datum	29 november 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1 Inleiding 7
1.1 Doel 7
1.2 Wettelijk kader 7
1.3 Te beschouwen natuurwet- en regelgeving 8
1.3.1 Beschermde soorten 8
1.3.2 Beschermde houtopstanden 8
1.3.3 Natura 2000-gebieden 8
1.3.4 Provinciaal beschermde gebieden 9
2 Huidige situatie, beoogde ontwikkeling en uitgangspunten 10
2.1 Huidige situatie 10
2.1.1 1B Haven Zuid 11
2.1.2 3 Ring A10 Noord 12
2.1.3 4C Strand/Buiteneiland 13
2.1.4 4A Sciencepark 14
2.1.5 5A Diemerscheg 15
2.1.6 5B Waternet locatie 16
2.1.7 6A Knooppunt Holendrecht 17
2.1.8 Diemen A, B en C 18
2.1.9 Diemen D en E 18
2.1.10 Diemen F en G 18
2.2 Beoogde ontwikkeling 19
2.3 Uitgangspunten werkzaamheden en toetsing 19
3 Soortenbescherming 20
3.1 Beschermingsregime en bepalingen 20
3.2 Vrijstellingen 20
3.3 Zorgplicht 21
3.4 Werkwijze 21
3.5 Literatuuronderzoek 22
3.6 Toetsing beschermde soorten 22
3.6.1 Flora 22

3.6.2 Grondgebonden zoogdieren 23
3.6.3 Vleermuizen 23
3.6.4 Vogels 25
3.6.5 Amfibieën 28
3.6.6 Reptielen 28
3.6.7 Vissen 28
3.6.8 Vlinders 29
3.6.9 Libellen 29
3.6.10 Overige ongewervelden 30
3.6.11 Conclusie 30
4 Beschermde houtopstanden 31
4.1 Beschermingsregime 31
4.2 Effectbeoordeling 31
4.3 Conclusie 33
5 Natura 2000 34
5.1 Inleiding 34
5.2 Toetsing Natura 2000-gebieden 34
5.3 Wettelijk kader 35
5.4 Afkadering effecten 36
5.5 Effectbeoordeling 36
5.5.1 Oppervlakteverlies en versnippering 36
5.5.2 Verstoring door geluid 36
5.5.3 Optische verstoring 37
5.5.4 Verstoring door trillingen 37
5.5.5 Verontreiniging 37
5.5.6 Habitattypen 38
5.5.7 Habitatrichtlijnsoorten 38
5.5.8 Vogelrichtlijnsoorten 39
5.6 Conclusie 40
6 Natuurnetwerk Nederland 42
6.1 Inleiding 42
6.2 Toetskader 44

6.3 Effecten grote wateren: IJsselmeergebied 44
6.4 Effecten Waterland-Oost 44
6.4.1 Oppervlakte en samenhang 44
6.4.2 Huidig gebruik 44
6.4.3 Ecologische kernkwaliteit 45
6.4.4 Vervangbaarheid 45
6.4.5 Effectbeoordeling 46
6.5 Effecten Gaasperplas, Gaasperzoomen De Hoge Dijk 46
6.5.1 Oppervlakte en samenhang 46
6.5.2 Huidig gebruik 47
6.5.3 Ecologische kernkwaliteit 47
6.5.4 Vervangbaarheid 48
6.5.5 Effectbeoordeling 48
6.6 Effecten Diemerpark en Diemerbos 49
6.6.1 Oppervlakte en samenhang 49
6.6.2 Huidig gebruik 50
6.6.3 Ecologische kernkwaliteit 50
6.6.4 Vervangbaarheid 51
6.6.5 Effectbeoordeling 51
6.7 Conclusie 54
7 Bijzonder Provinciaal Landschap 57
7.1 Inleiding 57
7.2 Toetsingskader 57
7.3 Effecten 58
7.3.1 Zoekgebied 1B - Havengebied Zuid 59
7.3.2 Zoekgebied 3 - Ring A10 Noord 63
7.3.3 Zoekgebied 4A - Sciencepark 65
7.3.4 Zoekgebied 4C - Strandeiland/Buiteneiland 66
7.3.5 Zoekgebied 5A - Diemerscheg-Amsterdam 68
7.3.6 Zoekgebieden Diemen A t/m G 70
7.3.7 Zoekgebied 5B - Waternet locatie / Gein 71
7.3.8 Zoekgebied 6A - Knooppunt Holendrecht 72

7.4 Conclusie 72
8 Conclusie 73
8.1 Aanleiding en doel 73
8.2 Relevante natuurwet- en regelgeving 73
8.3 Conclusies toetsing 74
8.3.1 Soortenbescherming 74
8.3.2 Beschermde houtopstanden 74
8.3.3 Natura 2000-gebieden 75
8.3.4 Provinciaal beschermde gebieden 76
9 Literatuur 78

1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft het doel van de toetsing, de relevante natuurwetgeving, de wijze van kwaliteitsborging en de te hanteren uitgangspunten voor de toetsing.

1.1 Doel

In opdracht van de gemeente Amsterdam heeft TAUW een verkennend onderzoek gedaan naar de consequenties van de geldende natuurwet- en regelgeving voor het plaatsen van windmolens in 14 zoekgebieden in de gemeente Amsterdam en Diemen. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen worden afgegeven en/of ontheffingen kunnen worden verleend. In deze rapportage volgt het antwoord op de volgende vragen:

- Welke natuurwet- en regelgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de geldende natuurwet- en regelgeving?
- Zijn maatregelen en/of een vergunning/ontheffing/melding nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

Dit rapport betreft een verkennend onderzoek op hoofdlijnen met het karakter van een natuurtoets. Het geeft inzicht in de aard en omvang van de te verwachten effecten en (mogelijk) vervolgonderzoek dat ten behoeve van bijvoorbeeld plannen, milieueffectrapportages en/of projecten nog moet worden uitgevoerd.

Per initiatief zal een formele natuurtoets moeten worden uitgevoerd op basis van een concrete projectinformatie zoals het aantal, type, locatie en configuratie van windmolens en de inrichting van werkterreinen. Dit verkennend onderzoek is uitgevoerd om de consequenties per zoekgebied op hoofdlijnen te onderzoeken en om aan te geven welke vervolgonderzoeken er nodig zijn.

1.2 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming (hierna: 'Wnb') is het wettelijke stelsel voor bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten (flora en fauna) en houtopstanden. Het beschermingsregime gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wnb altijd gelden. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Noord-Holland is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning of ontheffing. Provinciale Staten (PS) van de Provincie Noord-Holland kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verbodsbepalingen met betrekking tot beschermde soorten. Naast de Wnb geldt vanuit provinciale ruimtelijke beleidsregels ook regelgeving met betrekking tot beschermde gebieden zoals het Natuurnetwerk Nederland (hierna: 'NNN').

1.3 Te beschouwen natuurwet- en regelgeving

1.3.1 Beschermde soorten

Onder de Wnb zijn diverse planten- en diersoorten specifiek beschermd en voor alle soorten geldt dat negatieve effecten zoveel mogelijk voorkomen moeten worden. Vanwege het mogelijk voorkomen van (beschermde) flora en fauna in en nabij de zoekgebieden is een toetsing van eventuele effecten op beschermde soorten noodzakelijk.

1.3.2 Beschermde houtopstanden

Bomenrijen langer dan 20 bomen en houtopstanden groter dan 10 are zijn beschermd, met enkele uitzonderingen. Dit heeft als doel het totale bosoppervlak in Nederland te behouden. Toetsing van eventuele effecten op beschermde houtopstanden is aan de orde, omdat er mogelijk bomen worden gekapt.

1.3.3 Natura 2000-gebieden

In Nederland zijn 158 gebieden aangewezen als Natura 2000-gebied, beschermd vanuit de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn; van nog eens drie gebieden is de aanwijzing nog in procedure. De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Markermeer en IJmeer' is circa 1,2 kilometer. Verstoringsfactoren zoals geluid, licht en optische verstoring van de aanlegfase en gebruiksfase zorgen mogelijk tot negatieve effecten in Natura 2000-gebieden.

Indirecte affecten zoals het aantasten van leefgebied van kwalificerende soorten of effecten door het doden van kwalificerende soorten als deze in aanvaring komen met draaiende windmolens is niet met zekerheid uitgesloten. Dit geldt voor Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer, maar ook voor gebieden op grotere afstand van de zoekgebieden. Deze effecten zijn in dit rapport getoetst. De toetsing heeft het karakter van een voortoets.

Stikstofdepositie

Ook zal als gevolg van de aanlegwerkzaamheden sprake van uitstoot van stikstofdepositie. Stikstof is een belangrijke voedselbron in ecosystemen, maar een teveel kan leiden tot schade door eutrofiëring en verzuring. De overmatige aanvoer van deze voedingsstof, onder meer via atmosferische depositie, kan vooral bedreigend zijn voor habitattypen van voedselarme milieus en/of situaties met een zwakke buffering tegen verzuring. Door de verrijking kan de vegetatie verruigen en kunnen kenmerkende soorten van schrale milieus verdwijnen. Daarnaast kan stikstofdepositie, en dan vooral door ammoniak, leiden tot een daling van de pH van de bodem. Door deze verzuring verdwijnen gevoelige soorten en neemt de soortenrijkdom en kwaliteit van zuurgevoelige habitattypen af.

Sinds 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurherstel in werking getreden. Hierbij is de vergunningplicht ingevolge de Wet natuurbescherming als gevolg van effecten van stikstofdepositie door bouw-, sloop- en aanlegfasen komen te vervallen. Dat is ook voor de beoogde ontwikkeling van toepassing. Effecten door stikstofdepositie zijn daarom buiten beschouwing gelaten.

1.3.4 Provinciaal beschermde gebieden

Natuurnetwerk Nederland
Veel natuurgebieden in Nederland zijn beschermd als het NNN. Het NNN omvat bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden met als doel deze beter met elkaar en het omliggende gebied te verbinden. Provincies zijn verantwoordelijk voor het aanwijzen van de gebieden. Een aantal zoekgebieden maken deel uit van het NNN. Een toetsing van de effecten op het NNN van ontwikkelingen die daarbuiten plaatsvinden (externe werking) is in provincie Noord-Holland niet van toepassing. Toetsing van die effecten op het NNN is noodzakelijk.

Bijzonder Provinciaal Landschap
In Noord-Holland zijn 32 gebieden aangewezen als 'Bijzonder Provinciaal Landschap'. Dit zijn landschappen waarop we extra zuinig zijn vanwege hun bijzondere eigenschappen en waarde voor mens en dier.

Om te zorgen dat Noord-Holland een mooie provincie blijft om te wonen, werken en je vrije tijd door te brengen, worden 32 gebieden (naast onze natuurgebieden) beschermd. Voorheen golden er veel verschillende regels om het landschap te beschermen. Nu is alles samengebracht onder het BPL en geldt binnen de 32 gebieden overal dezelfde regels.

Het BPL is een beschermingsregime binnen de Omgevingsverordening NH2020 bedoeld om de meest waardevolle landschappen in Noord-Holland te beschermen. Per landschap is aangegeven welke ecologische, landschappelijke, cultuurhistorische of aardkundige waarden aanwezig zijn. Dit noemen we de 'kernkwaliteiten' van het landschap. Voorbeelden hiervan zijn het leefgebied voor weidevogels, waterlopen en verkavelingsvormen in oude polders, de openheid en de vergezichten in het landschap of een bijzondere opbouw van de ondergrond. De kernkwaliteiten mogen niet worden aangetast.

De 32 kernlandschappen en bijbehorende kernkwaliteiten zijn omschreven in het document 'Bijzonder Provinciaal Landschap'. De precieze begrenzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is vastgelegd in de kaart van de Omgevingsverordening NH2020.

2 Huidige situatie, beoogde ontwikkeling en uitgangspunten

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige situatie, het voorgenomen plan en de uit te voeren werkzaamheden.

2.1 Huidige situatie

Figuur 2.1 toont de ligging van de zoekgebieden. In paragraaf 2.1.1 tot en met 2.1.7 zijn detailkaarten en beschrijvingen per zoekgebied opgenomen. Het gaat om 14 zoekgebieden voor windenergie in de gemeente Amsterdam en Diemen in de provincie Noord-Holland.

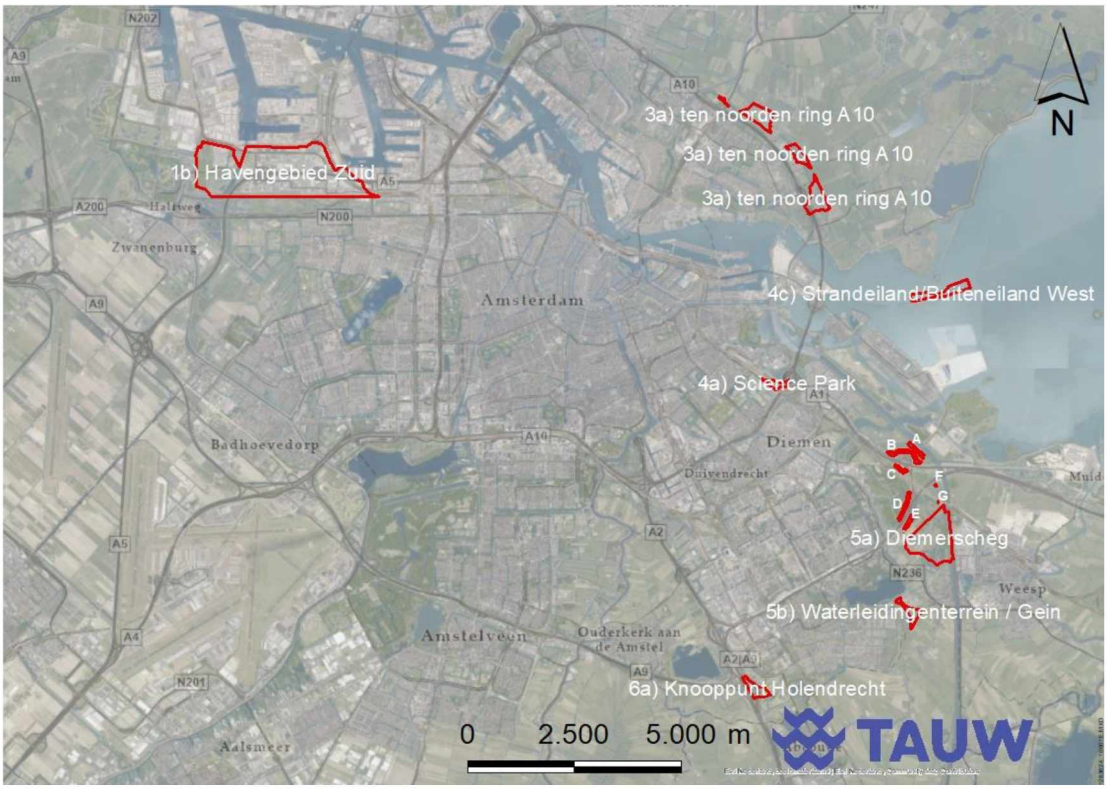

Figuur 2.1 Ligging van de zoekgebieden in de gemeente Amsterdam en Diemen (globaal begrensd)

2.1.1 1B Haven Zuid

Dit zoekgebied betreft beheergebied van het Havenbedrijf Amsterdam. Het zoekgebied ligt aan de zuidkant van het havengebied en bestaat uit bedrijventerrein, infrastructuur (waaronder de A5), Bermen, enkele waterpartijen, grasvelden, bos en moerasgebieden. Bos en moeras is vooral in d Groote IJpolder aan de westkant van het zoekgebied aanwezig.

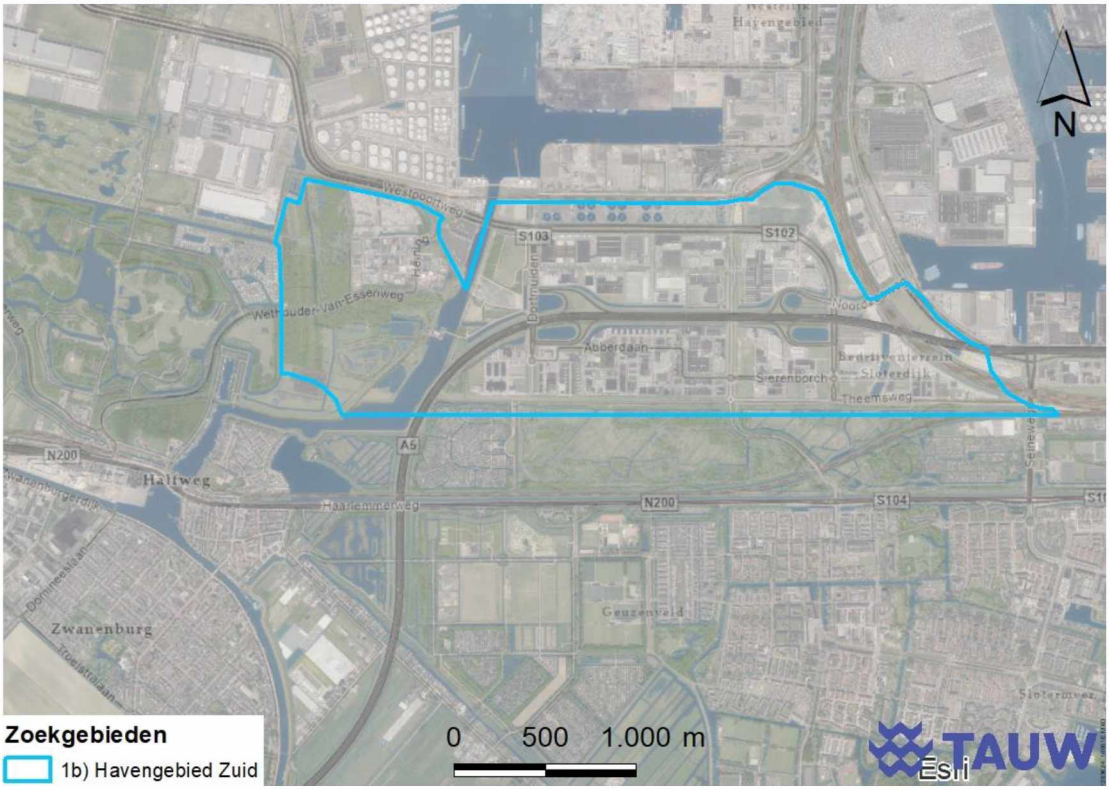

Figuur 2.2 Ligging van het zoekgebied (globaal begrensd)

2.1.2 3 Ring A10 Noord

Dit zoekgebied bestaat uit vier deelgebieden die ten noordoosten van Amsterdam en ten oosten van de A10 (globaal tussen afrit Noord en Schellingwoude) liggen. In het zoekgebied staan woonwijken en er is een sportpark en een golfterrein aanwezig. In de noordelijke oksel van de A10 en de N247 ligt een waterzuivering.

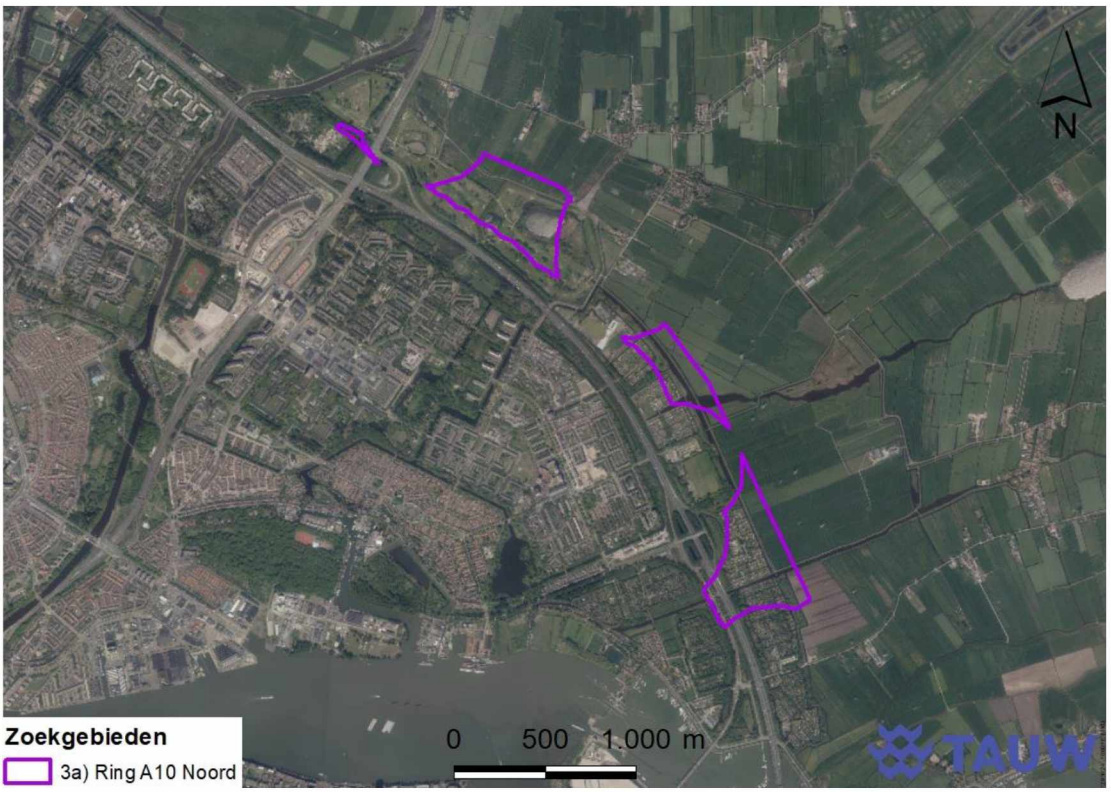

Figuur 2.3 Ligging van het zoekgebied (globaal begrensd)

2.1.3 4C Strand/Buiteneiland

Het zoekgebied ligt in het IJmeer op enige afstand van (de nieuwe eilanden van) IJburg. Het IJmeer is een randmeer in Nederland. Het ligt tussen de polder De Nes, Pampushaven, de Hollandse Brug en de monding van het IJ bij IJburg, verdeeld over de provincies Noord-Holland en Flevoland. Het is een belangrijk rustgebied voor vogels.

Figuur 2.4 Ligging van het zoekgebied (globaal begrensd)

2.1.4 4A Sciencepark

Het Science Park Amsterdam ligt in de Watergraafsmeer aan de rand van Amsterdam, net binnen de ring A10. Naar gebouwen zijn waterpartijen en moerasgebieden aanwezig.

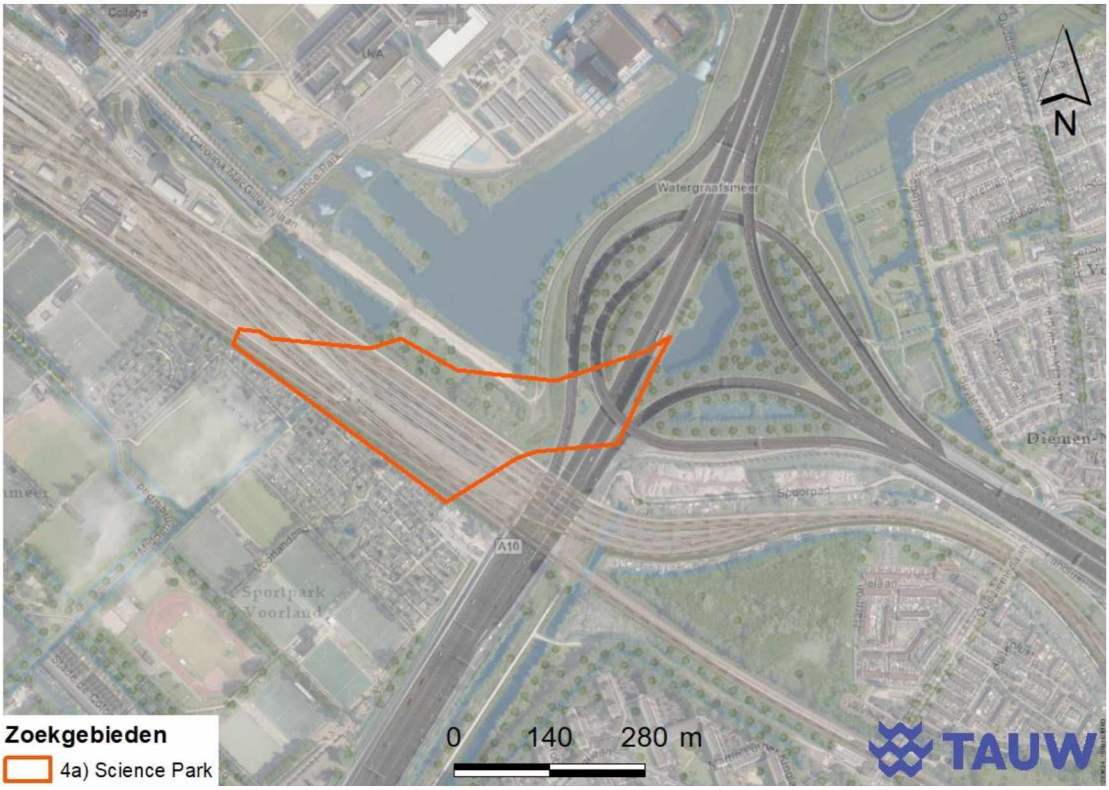

Figuur 2.5 Ligging van het zoekgebied (globaal begrensd)

2.1.5 5A Diemerscheg

De Diemerscheg is de benaming voor het groene gebied tussen de Noordhollandse gemeenten Diemen, Weesp en Gooise Meren. Het zoekgebied in de Diemerscheg ligt langs het Amsterdam-Rijnkanaal, het knooppunt Diemen, en in het Diemerbos. Het gebied bestaat globaal gezien uit grasland, bos, moeras en een volkstuincomplex.

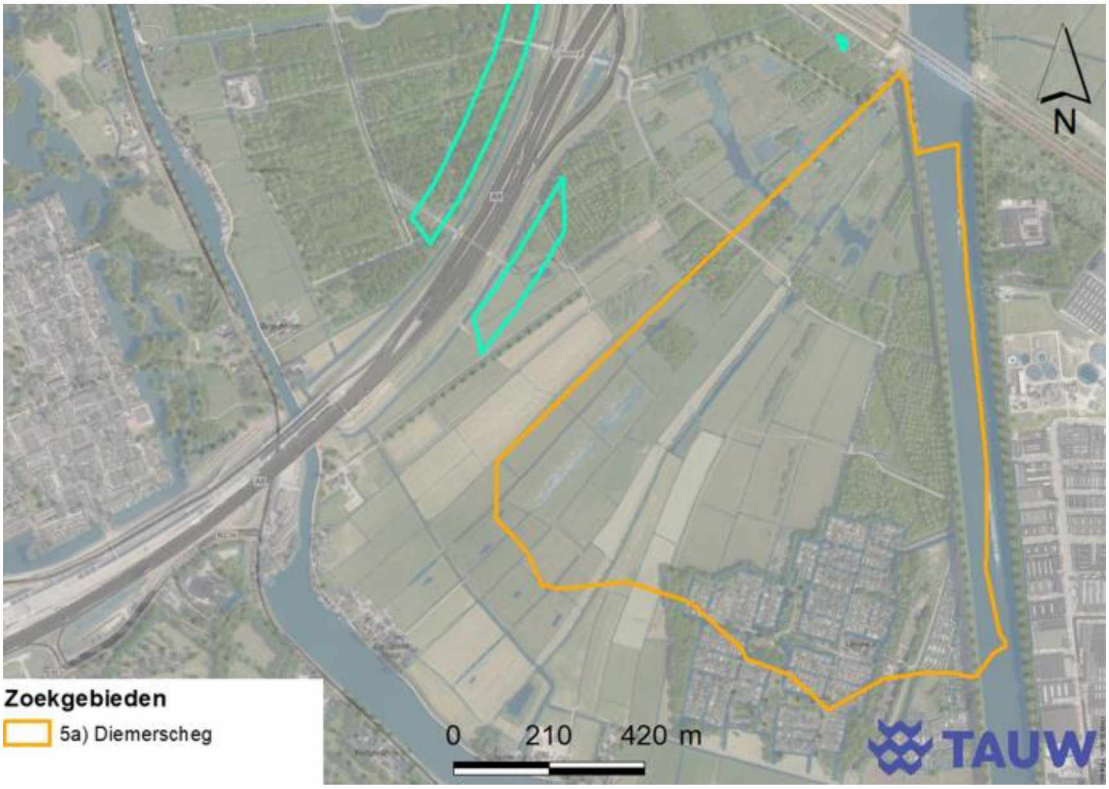

Figuur 2.6 Ligging van het zoekgebied (globaal begrensd)

2.1.6 5B Waternet locatie

Het zoekgebied ligt op en rondom het terrein van Waternet ten zuiden van de Gaasperplas. In het zoekgebied is een waterzuivering aanwezig. Verder bestaat het zoekgebied uit bos en grasland.

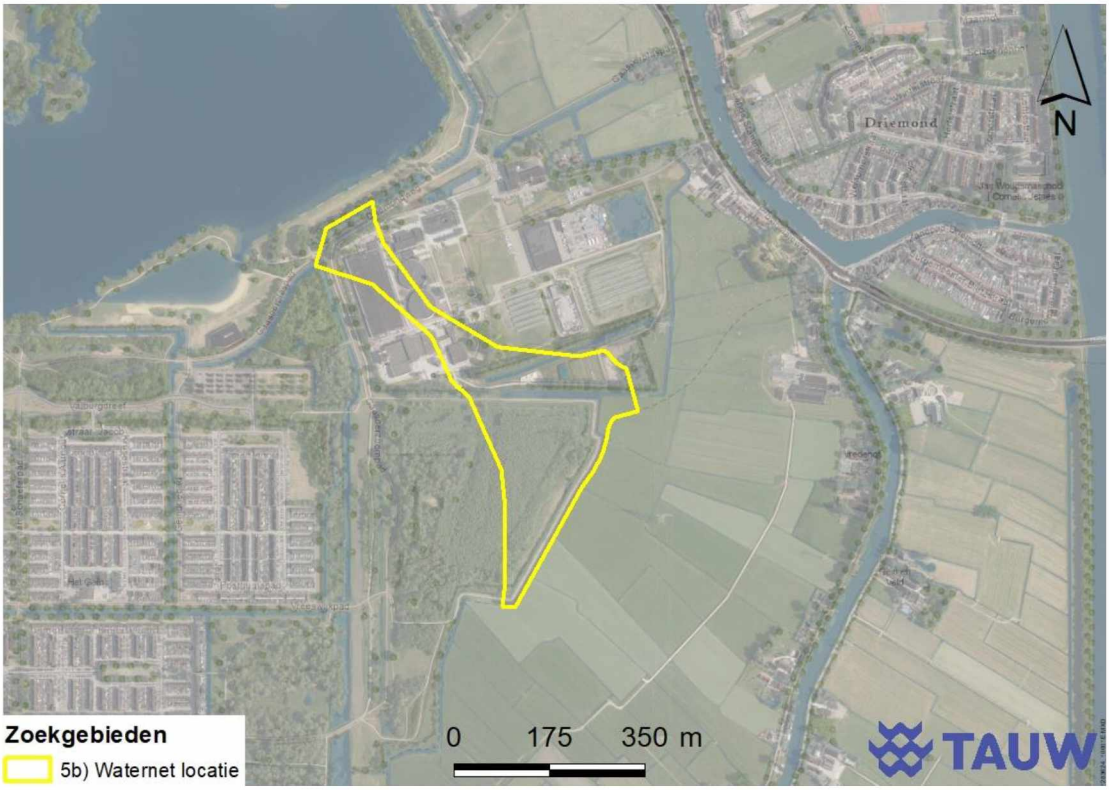

Figuur 2.7 Ligging van het zoekgebied (globaal begrensd)

2.1.7 6A Knooppunt Holendrecht

Dit zoekgebied ligt grotendeels ingesloten in infrastructuur van het knooppunt Holendrecht (Holendrechtplein) tussen Ouderkerk aan de Amstel en Amsterdam-Zuidoost. Het zoekgebied overlapt ook met een golfterrein dat oosten van Knooppunt Holendrecht ligt. Zowel in het knooppunt als op het golfterrein liggen waterpartijen en staan bomen.

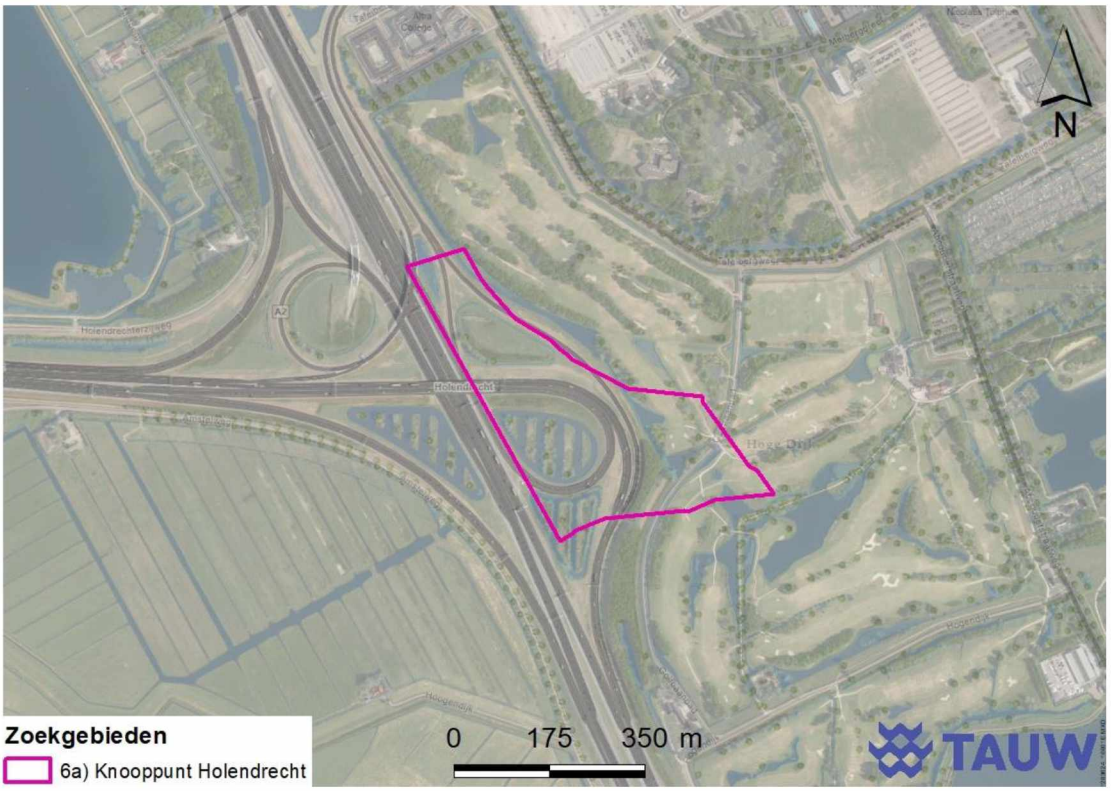

Figuur 2.8 Ligging van het zoekgebied in de gemeente Amsterdam (globaal begrensd)

2.1.8 Diemen A, B en C

Zoekgebied A, B en C liggen in de nabijheid van Knooppunt Diemen. Zoekgebied A en B liggen ten noorden van Knooppunt Diemen en in de Overdiemerpolder. Beide zoekgebieden worden gekenmerkt door waterpartijen en relatief jong bos. Zoekgebied C ligt ten zuiden van Knooppunt Diemen. Ten zuiden van het zoekgebied ligt het treinspoor Amsterdam-Diemen. Zoekgebied C wordt gekenmerkt door moeras(bos).

2.1.9 Diemen D en E

Zoekgebied D en E liggen in besloten bos- en parklandschap met recreatieve functie in de periferie van de A9. Zoekgebied D ligt ten westen van de A9 en betreft besloten bos- en parklandschap met recreatieve functie. Zoekgebied E overlapt deels gesloten bos en met open landschap (grasland met agrarische functie) en ligt aan de oostzijde van de A9.

2.1.10 Diemen F en G

Zoekgebied F en G zijn relatief kleine zoekgebieden ten oosten van knooppunt Diemen. Zoekgebied F ligt ten noorden van het treinspoor Amsterdam-Weesp en zoekgebied G ten zuiden van het treinspoor. Zoekgebied F ligt in een (moeras)bos dat ligt ingesloten tussen de A1, de A9 en treinspoor Amsterdam-Weesp. Het zoekgebied ligt net onder de A9. Zoekgebied G ligt in een smalle strook bos dat grenst aan de zuidelijke berm van het treinspoor Amsterdam-Weesp.

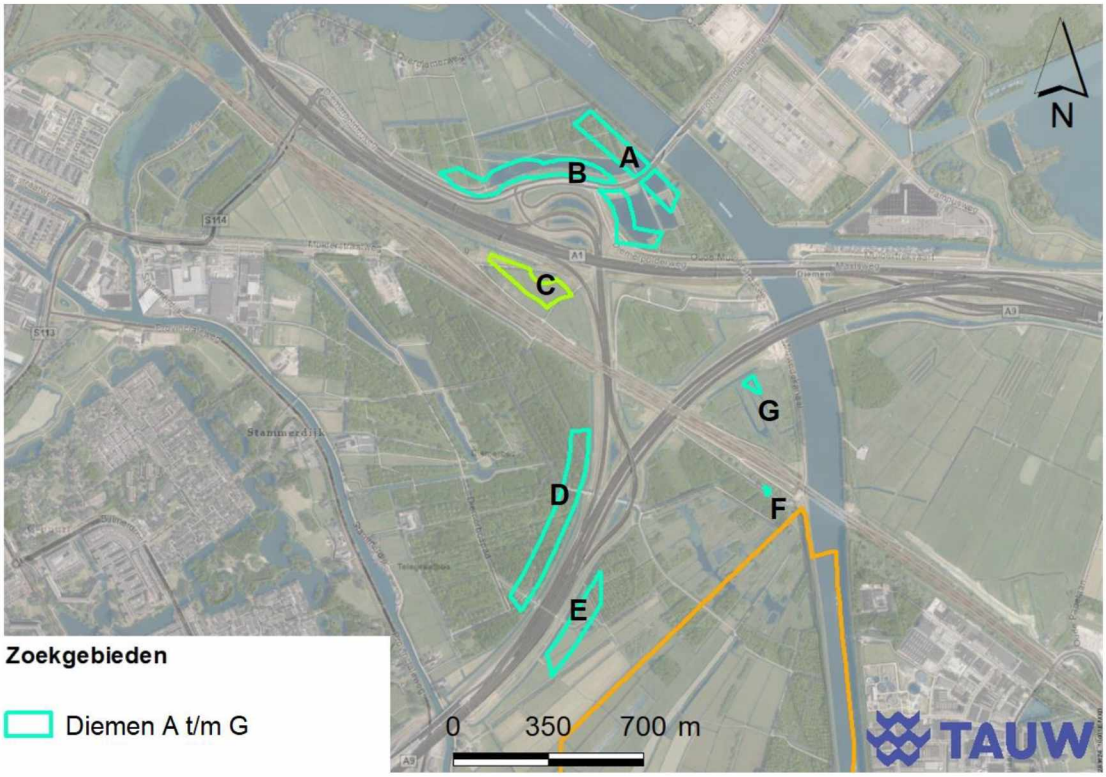

Figuur 2.9 Ligging van zoekgebied Diemen A t/m G (globaal begrensd)

2.2 Beoogde ontwikkeling

De beoogde ontwikkeling betreft het realiseren van windmolens in de zoekgebieden. Het exacte type windmolens, het aantal windmolens per zoekgebied en de exacte locaties van de windmolens is nog niet bekend. Ook locaties van werkterreinen en bouwwegen zijn niet bekend.

2.3 Uitgangspunten werkzaamheden en toetsing

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd bij de toetsing in dit rapport:

- De sloop of renovatie van woningen/gebouwen is geen onderdeel van de werkzaamheden
- Dit betreft een verkennend onderzoek. Er heeft geen veldbezoek of veldonderzoek plaatsgevonden. Nadere toetsing is nodig.

3 Soortenbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft of het voorgenomen plan of project negatieve effecten heeft op beschermde flora en fauna en of vervolgstappen nodig zijn.

3.1 Beschermingsregime en bepalingen

Het onderdeel soortenbescherming onder de Wnb heeft bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten

die in Nederland, maar soms ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent 3 beschermingsregimes:

- Vogels: Het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn Europees beschermd via de Vogelrichtlijn
- Dieren en planten: Het gaat hier om inheemse dieren en planten, die zijn Europees beschermd via de Habitatrichtlijn en/of de verdragen van Bern en Bonn
- Nationale soorten: Het gaat hier om soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn of de verdragen van Bern en Bonn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime geldt een aantal verbodsbepalingen. Tabel 3.1 geeft een samenvatting van de verbodspalingen. Ze voorzien in de bescherming van verblijfplaatsen en de bescherming tegen verstorende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Drenthe kan een ontheffing verlenen van de verboden zoals benoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Dit kan alleen wanneer er sprake is van een geldend wettelijk belang, er geen reële alternatieven zijn en er geen effect is op de staat van instandhouding beschermde soorten.

3.2 Vrijstellingen

In de Wnb is een aantal algemene soorten amfibieën en zoogdieren landelijk beschermd onder de categorie 'Nationale soorten', zoals gewone pad, bruine kikker en konijn. Gedeputeerde Staten van provincie Drenthe heeft bij verordening deze soorten 'vrijgesteld' van de ontheffingsplicht (provincie Drenthe, 2018). Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht (zie paragraaf 0). Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing.

Tabel 3.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming onder de Wnb. VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn. Cijfers verwijzen naar de wetsartikelen

Beschermingsregime Verbodsbepaling	Vogels - VR	Dieren - HR/ Bonn/Bern	Planten - HR/ Bonn/Bern	Dieren - nationaal	Planten - nationaal
Dieren of planten:					
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1.a	
Storen/verstoren	3.1.4				
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			3.5.5		3.10.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	3.2.6	3.6.2	3.6.2		
Plaatsen:					

Beschermingsregime Verbodsbepaling	Vogels - VR	Dieren - HR/ Bonn/Bern	Planten - HR/ Bonn/Bern	Dieren - nationaal	Planten - nationaal
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	3.1.2				
Beschadigen of vernielen rust- of voortplantingsplaatsen	3.1.2	3.5.4		3.10.1.b	
Eieren:					
Vernielen (VR: en beschadigen)	3.1.2	3.5.3			
Rapen	3.1.3	3.5.3			
Onder zich hebben	3.1.3				

3.3 Zorgplicht

De zorgplicht (Wnb, artikel 1.11) houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten achterwege worden gelaten. De initiatiefnemer neemt de noodzakelijke maatregelen om negatieve gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken/ongedaan te maken. Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod geldt. De zorgplicht is overal van toepassing, binnen en buiten beschermde gebieden.

3.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie ook H9)
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).

3.5 Literatuuronderzoek

Tabel 3.2 geeft een overzicht van alle beschermde soorten die op basis van verspreidingsgegevens en biotoop mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen. Deze soort(groep)en worden om die reden behandeld in deze rapportage.

Tabel 3.2 Beschermde soorten die op basis van verspreidingsgegeven en habitat mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen

Soortgroep	Mogelijk aanwezige beschermde soorten
Flora	Blaasvaren, brave hendrik, dreps, getande veldsla, groensteel, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kartuizer anjer, kluwenklokje, knolspirea, korensla, muurbloem,

Soortgroep	Mogelijk aanwezige beschermde soorten
	ruw parelzaad, schubvaren, smalle raai, stijve wolfsmelk, wolfskers, zandwolfsmelk (artikel 3.10).
Grondgebonden zoogdieren	Noordse woelmuis (artikel 3.5), waterspitsmuis, eekhoorn, bunzing, wezel, hermelijn (artikel 3.10).
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis (artikel 3.5).
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Ooievaar, wespendief, buizerd, havik, sperwer, boomvalk, slechtvalk, ransuil, steenuil, kerkuil, roek, gierzwaluw, huismus (artikel 3.1).
Vogels - jaarrond beschermd, afhankelijk van ecologische factoren	Diverse soorten, zoals ekster en koolmees.
Vogels - in gebruik zijnde nesten	Diverse soorten
Amfibieën	Rugstreeppad, poelkikker, heikikker (artikel 3.5), alpenwatersalamander (artikel 3.10).
Reptielen	Ringslang (artikel 3.10).
Vissen	Houting (artikel 3.5), kwabaal, grote modderkruiper (artikel 3.10).
Vlinders	Grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage, sleedoornpage (artikel 3.10).
Libellen	Gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaken (artikel 3.5).
Overige ongewervelden	Gestreepte waterroofkever

3.6 Toetsing beschermde soorten

3.6.1 Flora

Blaasvaren, groensteel, muurbloem en schubvaren groeien op oude muren. Aangenomen wordt dat er geen gebouwen of andere kunstwerken worden gesloopt. Een negatief effect op deze soorten is uitgesloten. De overige soorten komen voor in uiteenlopende habitats zoals bosranden, grasvelden, bermen, dijken en (spoorbermen). Dat deze soorten in de zoekgebieden voorkomen, kan niet met zekerheid worden uitgesloten. Een habitatgeschiktheidsbeoordeling is nodig om te kijken of zoekgebieden in geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten voorzien. Eventueel moet nader onderzoek worden uitgevoerd. Als groeiplaatsen worden vernietigd en/of exemplaren worden geplukt of ontworteld, moet hiervoor een ontheffing worden aangevraagd. Als voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden getroffen, is een ontheffing redelijkerwijs te verkrijgen.

3.6.2 Grondgebonden zoogdieren

Noordse woelmuis en waterspitsmuis zijn samen beoordeeld, omdat de habitatvoorkeur veel overlap vertoont. Beide soorten komen voor in moerassen, natte grasladen en waterlopen met natuurlijke flauwe oevers met een uitbundige en gevarieerde begroeiing. Dergelijk habitat komt voor in zoekgebied ‘1B Haven Zuid’, ‘3 Ring A10 Noord’ en ‘5A Diemerscheg’. Het voorkomen van

noordse woelmuis in en nabij zoekgebied '1B Haven Zuid' en '3 Ring A10 Noord' is bekend (NDFF). Door het realiseren van windmolens kan leefgebied worden aangetast. In de aanlegfase kunnen exemplaren worden gedood of verwond. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid vast te stellen. Als leefgebied wordt aangetast of als niet kan worden uitgesloten dat exemplaren worden gedood of verwond is een ontheffing nodig. Leefgebied dat verloren gaat, moet worden gecompenseerd. Dit kan op de meeste plekken waarschijnlijk door een kwaliteitsimpuls. Mogelijk gaat dit ten koste van het areaal grasland met agrarische functie. Als voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden getroffen, is een ontheffing redelijkerwijs te verkrijgen.

In bosgebieden in zoekgebied '5A Diemerscheg', Diemen D en E zijn bospercelen aanwezig waar eekhoorn voor kan komen. Indien bomen worden gekapt kan dit ten kosten gaan van leefgebied en er kunnen nesten worden vernietigd. In de aanlegfase kunnen exemplaren worden gedood en/of verwond. Alle zoekgebieden voorzien in potentie in geschikt leefgebied voor bunzing, wezel en/of hermelijn. Als leefgebied wordt aangetast of als niet kan worden uitgesloten dat exemplaren worden gedood of verwond is een ontheffing nodig. Leefgebied dat verloren gaat, moet worden gecompenseerd. Dit kan op de meeste plekken waarschijnlijk door een kwaliteitsimpuls.
Als voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden getroffen, is een ontheffing redelijkerwijs te verkrijgen.

3.6.3 Vleermuizen

Effecten op vleermuizen door het beoogde voornemen zijn te onderscheiden in effecten tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase van het windpark. Effecten kunnen ontstaan als gevolg van het verstoren of vernietigen van verblijfplaatsen, vliegroutes of foerageergebieden. Effecten tijdens de gebruiksfase kunnen ontstaan als gevolg van aanvaringsslachtoffers.

3.6.3.1 Effecten tijdens de aanlegfase

Er zijn drie typen leefgebied van vleermuizen te onderscheiden: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in woningen, andere bouwwerken of in bomen. Foerageergebieden zijn groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen en watergangen. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven (onder andere) in spleten en holten van bomen en gebouwen. Het leefgebied van franjestaart, baardvleermuizen bestaat uit bosrijke omgevingen en kleinschalige landschappen. Dergelijk habitat ontbreekt in en rond de zoekgebieden. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van franjestaart en baardvleermuis in de gebouwen en bomen in de zoekgebieden wordt daarom niet verwacht.

Als uitgangspunt is aangenomen dat er geen werkzaamheden aan bestaande gebouwen plaatsvinden. Tussen de zoekgebieden voor de windmolens en bestaande gebouwen wordt

minimaal een afstand van 450 meter gehouden. Fysieke aantasting van verblijfplaatsen van gebouw bewonende soorten is daarom uitgesloten.

Verblijfplaatsen van de boombewonende vleermuizen ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis in de bospercelen zijn niet uitgesloten. Door het kappen van bomen kunnen verblijfplaatsen worden vernietigd. Als er bomen worden gekapt moet worden gecontroleerd of daar geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen in aanwezig zijn. Nader onderzoek is nodig als aan de hand van deze controle niet kan worden uitgesloten dat een verblijfplaats wordt vernietigd. Dat effecten kunnen worden voorkomen en/of dat een ontheffing kan worden verkregen is reëel.

Vliegroutes en foerageergebieden
Vleermuizen gebruiken luwe en donkere plekken nabij opgaande begroeiing en insectenrijke plekken boven waterpartijen als foerageergebied. Lijnvormige groenstructuren en waterpartijen worden als vliegroute gebruikt bij verplaatsing tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Omdat dit vaak al foeragerende gebeurt, zijn vliegroutes vaak ook van belang als foerageergebied.

Lijnvormige elementen in het landschap blijven behouden. Het is niet uitgesloten dat er bomen in bomenrijen gekapt worden om werklocaties bereikbaar te maken of windmolens te plaatsen. Mogelijk ontstaat hierdoor een gat in de bomenrijen. Dit kan de functionaliteit van vliegroutes aantasten. Wanneer bomen in bomenrijen gekapt worden voor het voornemen, is nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen vereist. Het is niet uitgesloten dat vleermuizen in de zoekgebieden foerageren.

3.6.3.2 Effecten tijdens de gebruiksfase (aanvaringslachtoffers)

Vleermuizen kunnen gedood of verwond worden wanneer zij in aanraking komen met de draaiende wieken of de turbulentie (luchtzakken) van draaiende wieken van windmolens.
In Nederland worden vooral gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis en in mindere mate laatvlieger als slachtoffer van windturbines verwacht (Rydell *et al*., 2010). Onderzoek in windparken in Nederland wijst op ongeveer één vleermuisslachtoffer per windturbine per jaar (Limpens *et al*., 2013). Dit is echter onder andere afhankelijk van de geschiktheid en de mate van gebruik van het gebied door vleermuizen. Het is niet uit te sluiten dat vleermuizen die in (de omgeving van) de zoekgebieden verblijven en/of foerageren meer dan incidenteel aanvaringsslachtoffer worden. Nader onderzoek is vereist om inzicht te krijgen in het gebruik van de zoekgebieden door vleermuizen.

Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek is mogelijk een ontheffing nodig voor het doden en/of verwonden van één of enkele soorten vleermuizen. Als de additionele sterfte door het windmolenpark > 1% van de natuurlijke sterfte van de lokale populatie, zijn ook mitigerende maatregelen nodig. Vaak wordt dan een stilstandvoorziening getroffen op de momenten dat de kans op aanvaringslachtoffers het grootst is. Dat effecten kunnen worden voorkomen en/of dat een ontheffing kan worden verkregen is reëel. Bij het vaststellen van de additionele sterfte moet

ook rekening worden gehouden met cumulatieve effecten door andere windmolenparken die een effect kunnen hebben op de lokale populatie.

3.6.4 Vogels

Effecten op vogels door het beoogde voornemen zijn te onderscheiden in effecten tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase van het windpark. Effecten kunnen ontstaan als gevolg van het verstoren of vernietigen van nestlocaties van algemene broedvogels en jaarrond beschermde soorten of het vernietigen van essentieel leefgebied van jaarrond beschermde vogelsoorten. Effecten tijdens de gebruiksfase kunnen ontstaan als gevolg van aanvaringsslachtoffers en afname leefgebied door verstoring.

3.6.4.1 Aanlegfase

De werkzaamheden voor het aanleggen van het windpark kunnen een verstorend effect hebben op broedgevallen van jaarrond beschermde nesten en nesten van algemene broedvogels. Ook kunnen (in gebruik zijnde) nesten fysiek worden aangetast.

Jaarrond beschermde soorten

De nesten van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest. Op basis van verspreidingsgegevens kunnen diverse soorten met jaarrond beschermde nesten in (de omgeving van) de zoekgebieden voorkomen.

Gebouwen in de omgeving van de zoekgebieden bieden geschikte nestlocaties voor gierzwaluw en huismus. Alle gebouwen bevinden zich echter op meer dan 200 meter van de zoekgebieden. Verstoring van broedgevallen tijdens de aanlegfase zijn daarmee uitgesloten. Huismussen begeven zich doorgaans niet meer dan enkele honderden meters van hun broedlocaties waardoor er geen negatieve effecten op het leefgebied van huismus zijn. Gierzwaluw kunnen op veel grotere afstanden van hun broedlocaties foerageren. Er is tijdens de aanlegfase in de omgeving van de zoekgebieden meer dan voldoende leefgebied beschikbaar van vergelijkbare en betere kwaliteit waardoor er geen effecten op essentieel leefgebied plaatsvindt.

De gebouwen op boerderijerven in de omgeving van enkele zoekgebieden bieden geschikt broedhabitat voor kerkuil en steenuil. De zoekgebieden voor de windmolens bevinden zich echter minstens 200 meter van boerderijerven. Daarmee vinden de werkzaamheden buiten de verstoringsvrije afstand van kerkuil en steenuil plaats waardoor verstoring van broedgevallen uitgesloten is. Het ontbreekt binnen de zoekgebieden aan geschikt foerageergebied voor steenuil, waardoor effecten op essentieel leefgebied van die soort uitgesloten zijn. Voor kerkuil blijft voldoende foerageergebied beschikbaar.

Hoge gebouwen en hoogspanningsmasten kunnen door slechtvalk en ooievaar als broedlocatie worden gebruikt. Dergelijke elementen worden niet aangetast. Een negatief effect op nesten van slechtvalk en ooievaar zijn uitgesloten.

De bomen(rijen) en bosschages in en rond de zoekgebieden bieden geschikte nestgelegenheden voor boomvalk, buizerd, ransuil, havik, sperwer, roek en wespendief. Met de kap van bomen is het vernietigen van jaarrond beschermde nesten van deze soorten niet uit te sluiten. Wanneer de werkzaamheden binnen 100 meter van bomen plaatsvinden zijn verstorende effecten op broedgevallen niet uitgesloten. Tijdens de werkzaamheden blijft wel voldoende alternatief foerageergebied aanwezig voor deze soorten. Nader onderzoek is vereist om het gebruik van (de omgeving van) de zoekgebieden door deze soorten te inventariseren. Mogelijk moet naar aanleiding van de resultaten van dit onderzoek een ontheffing aangevraagd worden en/of maatregelen genomen worden tijdens de aanlegfase.

Algemene broedvogels
De nesten van alle vogelsoorten zijn beschermd als ze als broedlocatie in gebruik zijn. Binnen de zoekgebieden vormen onder andere de weilanden, watergangen, bosschages en boerderijen geschikt broedgebied voor diverse soorten algemene broedvogels. Het is daarom niet uitgesloten dat tijdens de werkzaamheden broedgevallen van algemene broedvogels verstoord worden.

Vogels kunnen gedurende het gehele jaar tot broeden komen. Het is daarom zaak om hier voorafgaand aan het werk rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart t/m augustus (het reguliere broedseizoen). Een (periodieke) controle op nesten van broedvogels is voorafgaand aan de werkzaamheden noodzakelijk om overtreding van de wet te voorkomen. Als een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringsvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald.

3.6.4.2 Effecten tijdens de gebruiksfase (aanvaringsslachtoffers)

In de gebruiksfase van het windpark kunnen negatieve effecten op vogels optreden door verlies aan leefgebied en door sterfgevallen als gevolg van aanvaringen met turbines. Het aantal aanvaringsslachtoffers met windturbines is afhankelijk van de aanwezige soorten in de omgeving, het aantal vogels dat gebruik maakt van een zoekgebied, de eigenschappen van de windturbine, en biotische en abiotische omstandigheden rond het zoekgebied. Gemiddeld vallen er zo'n 20 tot 30 vogelslachtoffers per windmolen per jaar (Krijgsveld *et al.*, 2009). De meeste aanvaringsslachtoffers vallen wanneer het donker is en de turbines slecht te zien zijn.

Nader onderzoek is nodig om te bepalen of, en zo ja, onder welke soorten aanvaringslachtoffers worden verwacht en om hoeveel exemplaren per jaar het gaat. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek is mogelijk een ontheffing nodig voor het doden en/of verwonden van één of enkele soorten. Als de additionele sterfte door het windmolenpark > 1% van de natuurlijke sterfte van de populatie, zijn ook mitigerende maatregelen nodig. In sommige gevallen wordt dan een stilstandvoorziening getroffen op de momenten dat de kans op aanvaringslachtoffers het grootst is. Dat effecten kunnen worden voorkomen en/of dat een ontheffing kan worden verkregen is reëel. Bij het vaststellen van de additionele sterfte moet ook rekening worden gehouden met cumulatieve effecten door andere windmolenparken die een effect kunnen hebben op de lokale populatie.

Lokale broedvogels
Vogels die binnen of in de omgeving van een zoekgebied voorkomen en broeden, lopen een risico om aanvaringsslachtoffer te worden. Dit is onder andere afhankelijk van het leef-, broed- en foerageergedrag van de soort. Veel vogelsoorten in de omgeving van de zoekgebieden komen naar verwachting in slechts kleine aantallen voor. Van deze soorten wordt verwacht dat er per soort slechts incidenteel vogels aanvaringsslachtoffer worden. Van andere soorten, die in (relatief) grote aantal voorkomen, een verhoogd risico hebben aanvaringsslachtoffer te worden of een sterke binding met een zoekgebied hebben, wordt een meer dan incidentele sterfte als gevolg van het voornemen verwacht. Om zicht te krijgen op welke soorten gebruik maken van een zoekgebied, zijn vogeltellingen tijdens het broedseizoen vereist. Uit de tellingen volgt welke soorten (de omgeving van) een zoekgebied als broed- en/of leefgebied gebruiken en in welke aantallen. Met deze data kan bepaald worden of er soorten zijn waarvoor een meer dan incidentele sterfte niet met zekerheid kan worden uitgesloten en waarvoor dus een ontheffing aangevraagd moet worden.

Seizoenstrek
Gestuwde trek waarbij hoge concentraties trekkende vogels op specifieke locaties aanwezig zijn, vindt vooral in kustgebieden plaats. In en rond de zoekgebieden wordt geen gestuwde trek verwacht. De meeste soorten die in en rond een zoekgebied worden verwacht trekken over een breed vlak over Nederland en er is veel mindere mate sprake van gestuurde trek. Voor veel soorten geldt dat concentraties van jaar tot jaar verschillen. Dit is mede afhankelijk van de windrichting tijdens de trek. Daarnaast vliegen de meeste soorten overdag waardoor het risico op aanvaringen minder groot is. Als gevolg van bovenstaande zullen de meeste vogels tijdens de seizoenstrek op grote hoogte boven de zoekgebieden trekken en worden meer dan incidentele slachtoffers niet verwacht.

Wintergasten
Vogelsoorten die in (de omgeving van) zoekgebieden overwinteren, kunnen zoekgebieden als foerageergebied of kunnen deze regelmatig oversteken wanneer ze tussen slaapplaatsen en foerageergebieden pendelen. Deze soorten lopen risico om aanvaringsslachtoffer te worden. Dagelijkse pendelvluchten door de zoekgebieden kunnen niet worden uitgesloten. Een knelpunt ten aanzien van de 1 % norm in het kader van aanvaringslachtoffers wordt daarom niet verwacht maar moet wel nader worden onderbouwd. Om zicht te krijgen op winterse vliegbewegingen en het terreingebruik zijn wintertellingen vereist. Met deze wintertellingen kan bepaald worden voor welke soorten een verhoogd risico geldt om aanvaringsslachtoffer te worden en een ontheffing vereist is.

3.6.5 Amfibieën
Rugstreeppad, poelkikker en heikikker komen voor in veenweidegebieden in de omgeving van Amsterdam. Poelkikker en heikikker worden op basis van habitat alleen in zoekgebied ‘3 Ring A10 Noord’ en ‘5A Diemerscheg’ verwacht. Rugstreeppad komt, net als alpenwatersalamander, ook voor in stedelijk gebied. Rugstreeppad en alpenwatersalamander kan in theorie alle zoekgebieden

voorkomen. Bij ingrepen in oppervlaktewater kan voortplantingswater worden aangetast. Door ingrepen op land kunnen land- en winterhabitat worden aangetast. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid vast te stellen. Als leefgebied wordt aangetast of als niet kan worden uitgesloten dat exemplaren worden gedood of verwond is een ontheffing nodig. Leefgebied dat verloren gaat, moet worden gecompenseerd. Dit kan op de meeste plekken waarschijnlijk door een kwaliteitsimpuls. Als voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden getroffen, is een ontheffing redelijkerwijs te verkrijgen.

3.6.6 Reptielen

Op basis van de NDFF blijkt dat ringslang in of nabij alle zoekgebieden voorkomt. Zowel in het buitengebied als in stedelijk gebied komt ringslang voor. Met name in stedelijk gebied, zoals in en rond het Meernpark (nabij het Sciencepark) worden bijvoorbeeld broeihopen voor ringslang aangelegd en onderhouden. Nader onderzoek is nodig om te bepalen welke terreinonderdelen van essentieel belang zijn voor ringslang. Als negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten zijn mitigerende en eventueel compenserende maatregelen nodig. Mogelijk is een ontheffing nodig. Als voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden getroffen, is een ontheffing redelijkerwijs te verkrijgen.

3.6.7 Vissen

Houting is vrij zeldzaam en komt voor in de grote rivieren en kanalen. Rond november trekt houting de rivieren op om op grind en zandbodems te paaien. In het IJsselmeer groeit tegenwoordig een groot deel van de jonge vis op. Voortplantingshabitat is in geen van de zoekgebieden aanwezig. Er worden geen windmolens in aanwezige rivieren of kanalen gerealiseerd. Zoekgebied ‘4C Strand/Buiteneiland ligt in het IJmeer. Hier kunnen in theorie houtingen aanwezig zijn. Zowel tijdens de aanlegfase als de gebruiksfase blijft er ruim voldoende leefgebied beschikbaar. Een negatief effect op houting is uitgesloten.

Rivierdonderpad komt voor in stromend en zwak stromend water met hard bodemsubstraat en schuilmogelijkheden zoals boomwortels, stortstenen of oeverbeschoeiing. Het leefgebied bestaat uit rivieren, beken, meren, kanalen, vaarten en sloten. In stagnante watertypen zoekt rivierdonderpad plaatsen met hogere zuurstofgehalten op zoals oevers met windwerking of onder stuwtjes waar water overheen valt. Dat rivierdonderpad in oppervlaktewater voorkomt, kan niet met zekerheid worden uitgesloten. Het voorkomen van grote modderkruiper in veenweidesloten in de directe omgeving van Amsterdam bekend (NDFF). Bij ingrepen in oppervlaktewater kan leefgebied worden aangetast en kunnen exemplaren worden gedood en/of verwond. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid vast te stellen. Als leefgebied wordt aangetast of als niet kan worden uitgesloten dat exemplaren worden gedood of verwond is een ontheffing nodig. Leefgebied dat verloren gaat, moet worden gecompenseerd. Als voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden getroffen, is een ontheffing redelijkerwijs te verkrijgen.

3.6.8 Vlinders

Grote vos en grote weerschijnvlinder komt voor langs vochtige bosranden en op open plekken in vochtige loofbossen. Grote vos komt ook voor in boomgaarden en plekken met grote solitaire

bomen. Iepenpage komt voor in (vochtige) bossen, bosranden, parken en grotere tuinen waar iepen aanwezig zijn. Iepenpage heeft geen groot leefgebied nodig en kan al voorkomen op plaatsen waar enkele iepen bij elkaar staan. Er zijn populaties bekend die slechts één boom ter beschikking hebben. Sleedoornpage komt voor in houtwallen en bosranden waar sleedoornstruwelen aanwezig zijn. De laatste jaren lijkt het leefgebied steeds meer te verschuiven naar tuinen en parken in stedelijk gebied. Sleedoornpage leeft in een landschap waarin sleedoornstruweel of pruimen en markante ontmoetingsbomen aanwezig zijn. Hieraan wordt vooral voldaan bij struwelen langs bosranden, weg- en spoorbermen, holle wegen en akkers. Daarnaast kan de soort vliegen in een stedelijke omgeving waar hij gebruik maakt van sleedoornstruwelen in parken en vrijstaande pruimen in tuinen. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid vast te stellen. Als leefgebied wordt aangetast of als niet kan worden uitgesloten dat exemplaren worden gedood of verwond is een ontheffing nodig. Leefgebied dat verloren gaat, moet worden gecompenseerd. Als voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden getroffen, is een ontheffing redelijkerwijs te verkrijgen.

3.6.9 Libellen

Het voorkeurshabitat van gevlekte witsnuitlibel betreft laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. Vaak bestaat de vegetatie uit een combinatie van riet (Phragmites australis) of lisdodde (Typha sp.) met krabbescheer (Stratiotesaloides) en een veld van ondergedoken waterplanten zoals kransvederkruid (Myriophyllumverticillatum) en grof hoornblad (Ceratophyllumdemersum), drijfbladplanten als witte waterlelie (Nymphaeaalba) en gele plomp (Nupharlutea), en drijftillen van onder andere pluimzegge (Carexpaniculata). De laatste jaren is de soort aan een opmars bezig en worden exemplaren in diverse typen wateren met een rijke oever- en onderwatervegetatie aangetroffen. Groene glazenmaker komt voor in stilstaande wateren zoals plassen, sloten en petgaten in laagveengebieden en sloten in veenweidegebieden met dichte krabbenscheervelden.

Door het dempen of vergraven van oppervlaktewater kan leefgebied van sierlijke witsnuitlibel worden aangetast. Ook kunnen exemplaren tijdens de aanlegfase worden gedood of verwond. Nadere geschiktheidsbeoordeling van eventueel te dempen sloten is nodig om te kijken of effecten al dan niet kunnen worden uitgesloten. Waterpartijen die in potentie geschikt zijn voor sierlijke witsnuitlibel en die worden aangetast, moeten nader worden onderzocht om de aan- of afwezigheid vast te stellen. Als sierlijke witsnuitlibel wordt aangetroffen, moeten mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten weg te nemen of te verzachten. Voor een eventueel resteffect is een ontheffing nodig.

3.6.10 Overige ongewervelden

Gestreepte waterroofkever en platte schijfhoren wordt op basis van habitat alleen in zoekgebied ‘3 Ring A10 Noord’ en ‘5A Diemerscheg’ verwacht. Bij ingrepen in oppervlaktewater kan leefgebied worden aangetast en kunnen exemplaren worden gedood en/of verwond. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid vast te stellen. Als leefgebied wordt aangetast of als niet kan worden uitgesloten dat exemplaren worden gedood of verwond is een ontheffing nodig. Leefgebied dat verloren gaat, moet worden gecompenseerd. Als voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden getroffen, is een ontheffing redelijkerwijs te verkrijgen.

3.6.11 Conclusie

Voor alle zoekgebieden geldt dat nadere toetsing noodzakelijk is. In het veld moet worden beoordeeld of er daadwerkelijk geschikt habitat voor beschermde soorten aanwezig is. Indien nodig moet nader (veld)onderzoek worden uitgevoerd om de aan- of afwezigheid van soorten vast te stellen. Nader onderzoek naar (vliegbewegingen van) vogels en vleermuizen is nodig om de aanvaringsrisico's te bepalen, te bepalen voor welke soorten een ontheffing nodig is en of mitigerende maatregelen nodig zijn.

Als leefgebied wordt aangetast of als niet kan worden uitgesloten dat exemplaren worden gedood of verwond is een ontheffing nodig. Leefgebied dat verloren gaat, moet worden gecompenseerd. Als voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden getroffen, is een ontheffing redelijkerwijs te verkrijgen.

4 Beschermde houtopstanden

4.1 Beschermingsregime

Houtopstanden worden beschermd door de Wet natuurbescherming als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Die voorwaarden zien onder meer toe op de oppervlakte en de vorm van een dergelijke houtopstand en op de plaats waar deze zich bevindt. Houtopstanden die zich bijvoorbeeld binnen de bebouwde kom Boswet bevinden, vallen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming. Dat geldt ook voor houtopstanden in erven en tuinen en voor fruitbomen en windschermen om boomgaarden. Voor houtopstanden die wel onder de

bescherming van de wet vallen, geldt dat het verboden is deze houtopstanden te vellen zonder voorafgaande melding van die velling. Die melding dient te worden gedaan bij de OD NHN.
De voorgenomen velling kan na een dergelijke melding worden verboden, of er kunnen specifieke eisen worden gesteld aan de wettelijk geldende herplantplicht. De provincie Noord-Holland heeft in de 'Verordening houtopstanden Noord-Holland' specifieke regels gesteld voor het behoud van de zogenaamde historische bosgroeiplaatsen. Voor de compensatie van aantasting van een boskern (een min of meer aaneengesloten houtsopstand met in totaal een oppervlakte vanaf ongeveer vijf hectare bos) is naar een melding ook een ontheffing nodig als herplant elders plaatsvindt.

4.2 Effectbeoordeling

Figuur 4.1 geeft de ligging van de zoekgebieden ten opzichte van de bebouwde kom boswet weer. In tabel 4.1 is aangegeven of een zoekgebied buiten de bebouwde kom boswet ligt en, zo ja, of beschermde houtopstanden worden verwacht en of vervolgstappen nodig zijn. Geen van de zoekgebieden overlapt met historische bosgroeiplaatsen.

Vervolgonderzoek bestaat uit een veldbezoek waarbij wordt gecontroleerd of daadwerkelijk groenstructuren aanwezig zijn die als beschermde houtopstand kwalificeren. Als deze aanwezig zijn en worden aangetast, is een boominventarisatie nodig en moet een melding bij bevoegd gezag worden gedaan. In de meeste gevallen geldt een herplant. Bij aantasting van een boskern is ook een ontheffing nodig als herplant elders plaatsvindt.

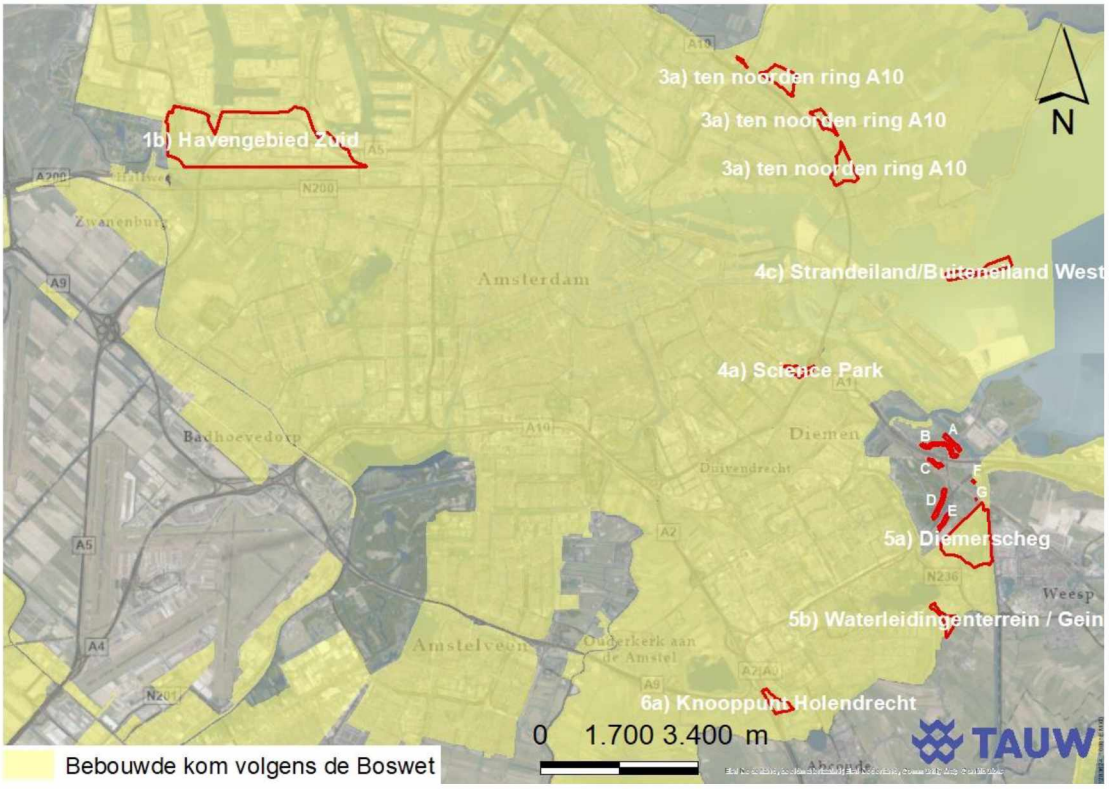

Figuur 4.1 Ligging van de zoekgebieden (globaal begrensd) ten opzichte van de bebouwde kom boswet.

Tabel 4.1 Toetsing beschermde houtopstanden

Zoekgebied	Buiten bebouwede kom houtopstanden?	Beschermde houtopstand aanwezig?	Vervolgstappen
1B Haven Zuid	Nee	Niet van toepassing	Niet van toepassing
3 Ring A20 Noord	Nee	Niet van toepassing	Niet van toepassing
4C Strand/Buiten eiland	Nee	Nee	Niet van toepassing
4A Sciencepark	Nee	Niet van toepassing	Niet van toepassing
5A Diemerscheg	Nee	Niet van toepassing	Niet van toepassing
5B Waternet locatie	Nee	Niet van toepassing	Niet van toepassing
6A Knooppunt Holendrecht	Nee	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Diemen A	Ja	• Mogelijk bomenrijen van > 20 bomen • Mogelijk houtopstanden >1.000 m^2 • Mogelijk boskernen	Vervolgonderzoek nodig. Mogelijk meld- en herplantplicht. Mogelijk ontheffing voor herplant elders nodig.
Diemen B	Ja	• Mogelijk bomenrijen van > 20 bomen • Mogelijk houtopstanden >1.000 m^2 • Mogelijk boskernen	Vervolgonderzoek nodig. Mogelijk meld- en herplantplicht. Mogelijk ontheffing voor herplant elders nodig.
Diemen C	Ja	• Mogelijk bomenrijen van > 20 bomen • Mogelijk houtopstanden >1.000 m^2	Vervolgonderzoek nodig. Mogelijk meld- en herplantplicht.
Diemen D	Ja	• Mogelijk bomenrijen van > 20 bomen • Mogelijk houtopstanden >1.000 m^2 • Mogelijk boskernen	Vervolgonderzoek nodig. Mogelijk meld- en herplantplicht. Mogelijk ontheffing voor herplant elders nodig.
Diemen E	Ja	• Mogelijk bomenrijen van > 20 bomen • Mogelijk houtopstanden >1.000 m^2 • Mogelijk boskernen	Vervolgonderzoek nodig. Mogelijk meld- en herplantplicht. Mogelijk ontheffing voor herplant elders nodig.
Diemen F	Ja	• Mogelijk bomenrijen van > 20 bomen	Vervolgonderzoek nodig. Mogelijk meld- en herplantplicht. Mogelijk

Zoekgebied	Buiten bebouwede kom houtopstanden?	Beschermde houtopstand aanwezig?	Vervolgstappen
		• Mogelijk houtopstanden >1.000 m^2 • Mogelijk boskernen	ontheffing voor herplant elders nodig.
Diemen G	Ja	• Mogelijk bomenrijen van > 20 bomen • Mogelijk houtopstanden >1.000 m^2 • Mogelijk boskernen	Vervolgonderzoek nodig. Mogelijk meld- en herplantplicht. Mogelijk ontheffing voor herplant elders nodig.

4.3 Conclusie

Zoekgebieden Diemen A t/m G liggen buiten de bebouwde kom boswet en er zijn mogelijk bomenrijen van >20 bomen en/of bospercelen met een areaal van > 10 are aanwezig. Vervolgonderzoek bestaat uit een veldbezoek waarbij wordt gecontroleerd of daadwerkelijk groenstructuren aanwezig zijn die als beschermde houtopstand kwalificeren. Als deze aanwezig zijn en worden aangetast, is een boominventarisatie nodig en moet een melding bij bevoegd gezag worden gedaan. In de meeste gevallen geldt een herplant. Bij aantasting van een boskern is ook een ontheffing nodig als herplant elders plaatsvindt.

5 Natura 2000

Dit hoofdstuk betreft de Voortoets, de beschrijving en de beoordeling van de mogelijke effecten van het voorgenomen plan op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Kunnen deze effecten significant zijn?

5.1 Inleiding

In de Wnb zijn bepalingen opgenomen voor de bescherming van Natura 2000-gebieden. Het is verboden een plan vast te stellen dat verslechtering van de kwaliteit van habitats van instandhoudingsdoelstellingen tot gevolg kan hebben (artikel 2.7). Dit geldt ook als het plan een significant verstorend effect kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen.

5.2 Toetsing Natura 2000-gebieden

Zoekgebieden in Natura 2000-gebied

Figuur 5.1 geeft de ligging van de zoekgebieden weer ten opzichte van Natura 2000-gebieden. Deelgebied 4C Strand/ Buiten eiland ligt in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer. Dit gebied is aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Significante gevolgen zijn vanwege de aard van het voornemen niet op voorhand uit te sluiten, waardoor een toetsing van de eventuele effecten op Natura 2000-gebieden noodzakelijk is.

Zoekgebieden buiten Natura 2000-gebieden

De zoekgebieden liggen in of in de buurt van Natura 2000-gebieden zoals het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Polder Westzaan, Wormer- en Jisperveld & Klaverpolder, het Naardermeer en Eemeer, Gooimeer en Zuidoever. Gezien afstand van de zoekgebieden tot omliggende gebieden, zijn effecten door aantasting van leefgebied van kwalificerende vogelsoorten niet uitgesloten, waardoor een toetsing van de eventuele effecten op omliggende Natura 2000-gebieden ook noodzakelijk is.

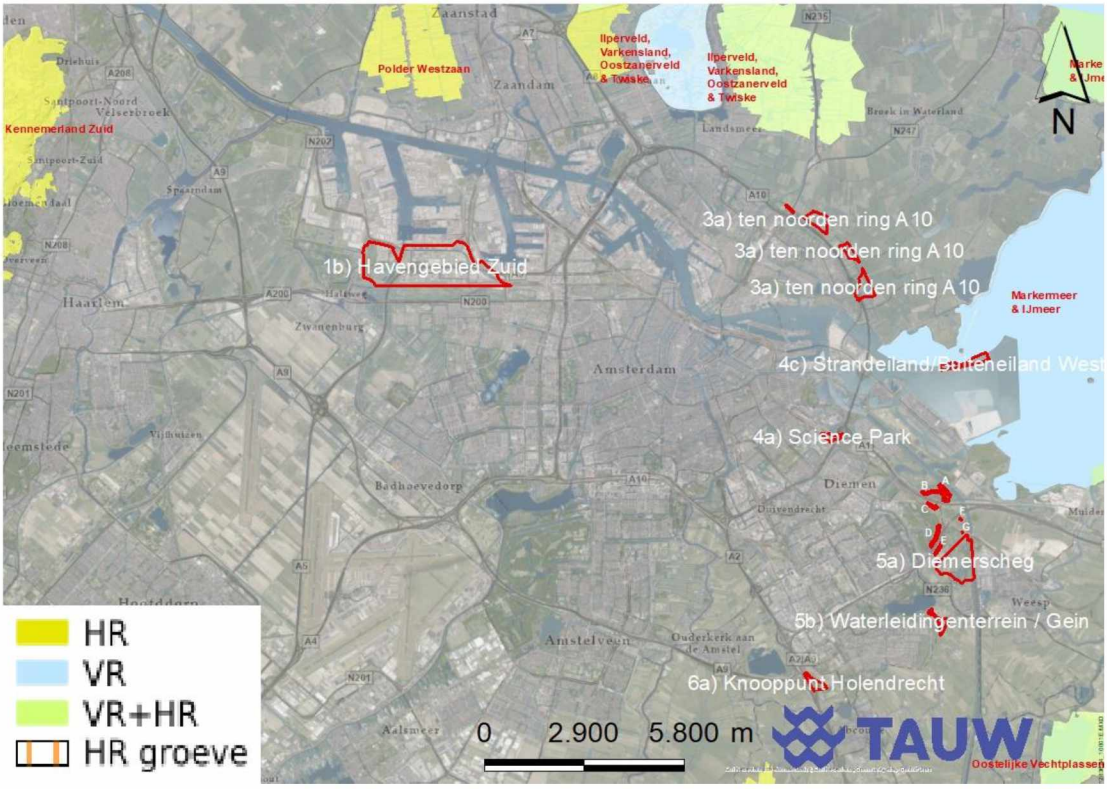

Figuur 5.1 Globale ligging van de zoekgebieden ten opzichte van Natura 2000-gebieden

5.3 Wettelijk kader

De beoogde ontwikkeling moet, in de zin van de Wnb, beschouwd worden als plan.
Een plan mag alleen worden vastgesteld wanneer er afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten geen sprake is van significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen in Natura 2000-gebieden. Dat vloeit voort uit artikel 2.7, eerste lid van de Wnb.

> *1. Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid.*

In deze Voortoets wordt dan ook beoordeeld óf de beoogde ontwikkeling significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden, en zo ja welke gevolgen.

Kunnen significante gevolgen op een Natura 2000-gebied niet worden uitgesloten, dan moet op basis van artikel 2.8, eerste lid, een passende beoordeling worden gemaakt, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied. Een plan mag dan uitsluitend worden vastgesteld wanneer uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat er geen sprake is van significante gevolgen.

Kunnen significante gevolgen op voorhand worden uitgesloten kan, dan is het plan 'uitvoerbaar' en kan het plan door het bevoegde gezag worden vastgesteld. Een passende beoordeling is in dat geval niet benodigd.

Deze Voortoets heeft als doel te bepalen of een passende beoordeling voor de beoogde ontwikkeling noodzakelijk is.

5.4 Afkadering effecten

De beoogde ontwikkeling kan op verschillende manieren effecten hebben. Dit zijn de zogenoemde 'storingsfactoren'. Voor de beoogde ontwikkeling zijn de volgende storingsfactoren relevant:

- Oppervlakteverlies en versnippering
- Verstoring door geluid
- Optische verstoring
- Verstoring door trillingen
- Verontreiniging.

Daarnaast zijn significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen voor habitatrichtlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten (broed- en niet-broedvogels) niet uitgesloten.

5.5 Effectbeoordeling

5.5.1 Oppervlakteverlies en versnippering

Zoekgebied '4C Strand/ Buiteneiland' ligt in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer. Door het plaatsen van windmolens vindt oppervlakteverlies en mogelijk ook versnippering plaats. Een passende beoordeling is nodig.

5.5.2 Verstoring door geluid

Verstoring door geluid wordt veroorzaakt door onnatuurlijke geluidsbonnen. Dit kan permanent zijn bijvoorbeeld als gevolg van wegverkeer of tijdelijk als gevolg van bouwwerkzaamheden. Zowel

tijdelijke als permanente verstoring door geluid als gevolg van het voornemen leidt mogelijk tot effecten op Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer. Zoekgebied 4C Buiteneiland ligt in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer. Zowel in de aanlegfase als gebruiksfase is sprake van verstoring door geluid. Een passende beoordeling is nodig.

Tussen de overige zoekgebieden en het Natura 2000 gebied is een afstand van minimaal 1 kilometer aanwezig. Hiertussen zijn wegen, bedrijven en woningen gelegen. De werkzaamheden en geluiden in de gebruiksfase zullen in het Natura 2000-gebied niet meer hoorbaar zijn. In de aanlegfase is geen sprake van verstoring door geluid.

5.5.3 Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen of voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem. Optische verstoring kan optreden in de aanleg- en gebruiksfase.

In de aanlegfase kan sprake zijn van optische verstoring als gevolg van de bouwwerkzaamheden. In de gebruiksfase zal dit zijn door de aanwezigheid en beweging van windmolens. Deelgebied 4C Buiteneiland ligt in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer. Effecten als gevolg van optische verstoring is niet op voorhand uitgesloten. Een passende beoordeling is nodig.

Tussen de overige zoekgebieden is minimaal 1 kilometer afstand aanwezig. Daartussen zijn woningen, bedrijven, wegen en bosschages gelegen. De werkzaamheden zijn dus niet zichtbaar vanuit het Natura 2000-gebied. Effecten als gevolg van optische verstoring zijn op voorhand uitgesloten.

5.5.4 Verstoring door trillingen

Optische verstoring kan optreden in de aanleg- en gebruiksfase. In de aanlegfase kan sprake zijn van optische verstoring als gevolg van de bouwwerkzaamheden. In de gebruiksfase zal dit zijn door de aanwezigheid en beweging van windmolens. Deelgebied 4C Buiteneiland ligt in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer. Effecten als gevolg van optische verstoring is niet op voorhand uitgesloten. Een passende beoordeling is nodig.

Tussen de overige zoekgebieden is minimaal 1 kilometer afstand aanwezig. Over die afstand doven trillingen in de aanlegfase en gebruiksfase helemaal uit. Effecten als gevolg van trillingen zijn op voorhand uitgesloten.

5.5.5 Verontreiniging

Verontreinig treedt op als gebiedsvreemde stoffen in het gebied terecht komen. Verontreiniging kan optreden in de aanleg- en gebruiksfase. In de aanlegfase kan sprake zijn van verontreiniging als gevolg van de bouwwerkzaamheden. In de gebruiksfase zal dit zijn door de aanwezigheid van windmolens. Deelgebied 4C Buiteneiland ligt in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer.

Effecten als gevolg van verontreiniging is niet op voorhand uitgesloten. Een passende beoordeling is nodig.

Tussen de overige zoekgebieden is minimaal 1 kilometer afstand aanwezig. Gezien deze afstand is met zekerheid uitgesloten dat gebiedsvreemde stoffen in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer terecht komen. Effecten als gevolg van verontreiniging zijn op voorhand uitgesloten.

De zoekgebieden liggen in de buurt van Natura 2000-gebieden, waaronder het Markeermeer en IJmeer, het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Polder Westzaan, Wormer- en Jisperveld & Klaverpolder, het Naardermeer en Eemeer, Gooimeer en Zuidoever.

Gezien afstand van de zoekgebieden tot omliggende gebieden, zijn effecten door oppervlakteverlies en versnippering, geluid, optische verstoring, trillingen en verontreiniging op voorhand uitgesloten.

5.5.6 Habitattypen

Er is in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer voor 2 habitattypen een instandhoudingsdoel geformuleerd. Het instandhoudingsdoel voor H3150 – meren met krabbenscheer en fonteinkruiden betreft op moment van schrijven een ontwerpdoelstelling. In tabel 5.1 zijn de habitattypen met het instandhoudingsdoel weergegeven. Het zoekgebied ligt buiten habitatrichtlijngebied. Werkterreinen of werkzaamheden ten behoeve van de aansluiting op het net overlappen mogelijk wel met habitattypen. Effecten door verontreiniging zijn eveneens niet met zekerheid uitgesloten. Een passende beoordeling is nodig.

Tabel 5.1 Aangewezen habitattypen in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer (= behouddoelstelling, > uitbreidings- of verbeterdoelstelling)

Habitattype	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3140 – Kranswierwateren	=	=
H3150 – Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	=	=

De zoekgebieden liggen in de buurt van Natura 2000-gebieden, waaronder het Markeermeer en IJmeer, het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Polder Westzaan, Wormer- en Jisperveld & Klaverpolder, het Naardermeer en Eemeer, Gooimeer en Zuidoever. Gezien afstand van de zoekgebieden tot omliggende gebieden, zijn effecten op habitattypen in deze gebieden op voorhand uitgesloten.

5.5.7 Habitatrichtlijnsoorten

Er is voor 3 Habitatrichtlijnsoorten een instandhoudingsdoel geformuleerd in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer. De soorten en instandhoudingsdoelen zijn weergegeven in tabel 5.2. Windmolens worden (mogelijk) in leefgebied van deze soorten geplaatst. Significant negatieve effecten zijn niet met zekerheid uitgesloten. Effecten in de aanleg- en gebruiksfase moeten passende beoordeeld worden.

Tabel 5.2 Aangewezen habitatrichtlijnsoorten in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer (= behouddoelstelling, > uitbreidings- of verbeterdoelstelling)

Habitatrichtlijnsoorten	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie
H1149 – Kleine modderkruiper	=	=	=
H1163 – Rivierdonderpad	=	=	=
H1318 – Meervleermuis	=	=	=

De zoekgebieden liggen in of in de buurt van Natura 2000-gebieden, waaronder het Markeermeer en IJmeer, het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Polder Westzaan, Wormer- en Jisperveld & Klaverpolder, het Naardermeer en Eemeer, Gooimeer en Zuidoever. Gezien afstand van de zoekgebieden tot omliggende gebieden, zijn effecten zijn effecten op habitatrichtlijnsoorten die dagelijks binding kunnen hebben niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op mobiele soorten zoals meervleermuis kunnen niet met zekerheid worden uitgesloten. Significant negatieve effecten zijn niet met zekerheid uitgesloten. Effecten in de gebruiksfase moeten passende beoordeeld worden.

5.5.8 Vogelrichtlijnsoorten

5.5.8.1 Broedvogels

In het Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer is voor 2 broedvogels een instandhoudingsdoel geformuleerd. De kwalificerende broedvogels zijn met de betreffende instandhoudingsdoelen in tabel 5.3 weergegeven. Aantasting van foerageergebied en aanvaringsriciso's zijn niet met zekerheid uitgesloten. Een passende beoordeling is nodig.

Tabel 5.3 Aangewezen broedvogels in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer (= behouddoelstelling, > uitbreidings- of verbeterdoelstelling)

Broedvogels	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Omvang populatie
A017 – Aalscholver	=	=	8000
A193 – Visdief	=	=	630

De zoekgebieden liggen in de buurt van Natura 2000-gebieden, waaronder het Markeermeer en IJmeer, het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Polder Westzaan, Wormer- en Jisperveld & Klaverpolder, het Naardermeer en Eemeer, Gooimeer en Zuidoever.

Kwalificerende soorten die in omliggende gebieden broeden, kunnen zoekgebieden als foerageergebied gebruiken. Het aantasten van foerageergebieden kan een effect hebben op instandhoudingsdoelen. Ook zijn aanvaringslachoffers onder kwalificerende vogelrichtlijnsoorten niet uitgesloten als soorten de zoekgebieden op pendelvluchten van en naar foerageergebieden buiten Natura 2000-gebieden meer dan incidenteel doorkruisen. Een passende beoordeling is nodig om effecten op omliggende Natura 2000-gebieden te toetsen.

5.5.8.2 Niet broedvogels

In het Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer is voor 18 niet broedvogels een instandhoudingsdoel geformuleerd. De kwalificerende niet-broedvogels zijn met de betreffende instandhoudingsdoelen in tabel 5.4 weergegeven. Aantasting van foerageer- en rustgebieden en aanvaringsriciso's zijn niet met zekerheid uitgesloten. Een passende beoordeling is nodig.

Tabel 5.4 Aangewezen niet-broedvogels in Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer (= behouddoelstelling, > uitbreidings- of verbeterdoelstelling)

Niet-broedvogelsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Omvang populatie
A005 – Fuut	-	=	=	170
A017 – Aalscholver	+	=	=	2.600
A034 – Lepelaar	+	=	=	2
A043 – Grauwe gans	+	=	=	510
A045 – Brandgans	+	=	=	160
A050 – Smient	+	=	=	15.600
A051 – Krakeend	+	=	=	90
A056 – Slobeend	+	=	=	20
A058 – Krooneend	-	=	=	n.v.t.
A059 – Tafeleend	--	=	=	3.200
A061 – Kuifeend	-	=	=	18.800
A062 – Toppereend	--	=	=	70
A067 – Brilduiker	+	=	=	170
A068 – Nonnetje	-	=	=	80
A070 – Grote zaagbek	--	=	=	40
A125 – Meerkoet	-	=	=	4.500
A177 – Dwergmeeuw	-	=	=	n.v.t.
A197 – Zwarte stern	--	=	=	n.v.t.

De zoekgebieden liggen in de buurt van Natura 2000-gebieden, waaronder het Markeermeer en IJmeer, het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Polder Westzaan, Wormer- en Jisperveld & Klaverpolder, het Naardermeer en Eemeer, Gooimeer en Zuidoever.

Kwalificerende soorten die in omliggende gebieden foerageren, rusten en slapen, kunnen zoekgebieden als rustplaats, slaapplaats en/of foerageergebied gebruiken. Het aantasten van dergelijke functies kan een effect hebben op instandhoudingsdoelen. Ook zijn aanvaringslachoffers onder kwalificerende vogelrichtlijnsoorten niet uitgesloten als soorten de zoekgebieden op pendelvluchten van en naar foerageergebieden en slaapplaatsen buiten Natura 2000-gebieden meer dan incidenteel doorkruisen.

Gezien afstand van de zoekgebieden tot omliggende Natura 2000- gebieden, zijn effecten op kwalificerende niet-broedvogels niet uitgesloten. Een passende beoordeling is nodig om effecten op omliggende Natura 2000-gebieden te toetsen.

5.6 Conclusie

Zoekgebied ‘4C Strand/Buiteneiland’ ligt in Natura 2000 gebied Markermeer en IJmeer. Significant negatieve effecten door oppervlakteverlies en versnippering, verstoring door geluid, optische verstoring, verstoring door trillingen en verontreiniging zijn niet met zekerheid uitgesloten.

Negatieve effecten op habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten zijn eveneens niet met zekerheid uitgesloten. Een passende beoordeling is nodig.

Overige zoekgebieden liggen op minimaal 1 kilometer afstand van een Natura 2000-gebied. Negatieve effecten door oppervlakteverlies en versnippering, verstoring door geluid, optische verstoring, verstoring door trillingen en verontreiniging zijn op voorhand uitgesloten. Negatieve effecten op habitattypen zijn eveneens op voorhand uitgesloten. Een passende beoordeling is niet nodig.

Voor alle zoekgebieden geldt dat ze in de nabijheid van Natura gebieden liggen. Kwalificerende habitatrichtlijnsoorten en met name vogelrichtlijnsoorten kunnen binding hebben met de zoekgebieden. Negatieve effecten door aantasting van leefgebied en/of aanvaringslachtoffers is niet op voorhand uitgesloten. Een passende beoordeling is nodig. Gekeken moet worden in hoeverre kwalificerende soorten in omliggende Natura 2000-gebieden binding hebben met een zoekgebied.

6 Natuurnetwerk Nederland

Dit hoofdstuk toetst de beoogde ontwikkeling aan het beschermingsregime van het Natuurnetwerk Nederland.

6.1 Inleiding

Het NNN zorgt in Nederland voor een robuust leefgebied voor leefgemeenschappen, biedt kansen voor her-kolonisatie en verkleint daarmee de kans op het uitsterven van vitale soortgroepen. Omdat een aantal zoekgebieden deel uitmaakt van het NNN, is het nodig eventuele effecten hierop te bepalen en te toetsen (zie figuur 6.6.1). Het NNN is beschermd via de wet ruimtelijke ordening (wro), waarmee de plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. Het NNN is opgenomen in de landelijke Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en provinciale Verordening Ruimte (inclusief omgevingsplannen). Begrenzingen en doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in provinciale omgevingsplannen en -verordeningen. De gemeenten leggen de bescherming vast in het betreffende bestemmingsplan. Voor (particuliere) initiatiefnemers van (ruimtelijke) ingrepen in het NNN is het gemeentelijk bestemmingsplan doorgaans het bindende ruimtelijke plan.

Toetsing aan wezenlijke waarden en kenmerken per NNN-gebied

Het NNN in de provincie Noord-Holland is onderverdeeld in een aantal gebieden met specifieke biotopen en natuurwaarden. De provincie Noord-Holland heeft voor deze gebieden wezenlijke waarden en kenmerken beschreven. Deze wezenlijke waarden en kenmerken mogen niet worden aangetast. In dit rapport zijn effecten per NNN-gebied.

Beheertypen

Naast de wezenlijke waarden en kenmerken per NNN-gebied is ook gekeken of, en zo ja, welke beheertypen er binnen de zoekgebieden aanwezig zijn en dus mogelijk worden aangetast.

Meerwaardebepaling

In de ontwerp-omgevingsverordening Noord-Holland 2022 is de meerwaardebepaling opgenomen. Deze meerwaardebepaling vervangt de saldobenadering en is niet specifiek bedoeld voor zon- en windparken. De meerwaardebepaling is een afwijkingsmogelijkheid die het mogelijk maakt om activiteiten in NNN te realiseren als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Zo mag de oppervlakte van NNN niet afnemen en moet er een duidelijk aantoonbare meerwaarde voor NNN worden geleverd voor wat betreft kwaliteit en samenhang. Dat laatste moet worden onderbouwd in een gebiedsvisie. Ook dient er bij deze gebiedsvisie rekening te worden gehouden met eventueel aangrenzend Bijzonder provinciaal landschap (BPL). Bij deze toetsing is niet concreet ingegaan op de meerwaardebepaling. Op termijn kan mogelijk wel gebruik gemaakt worden van deze afwijkingsmogelijkheid.

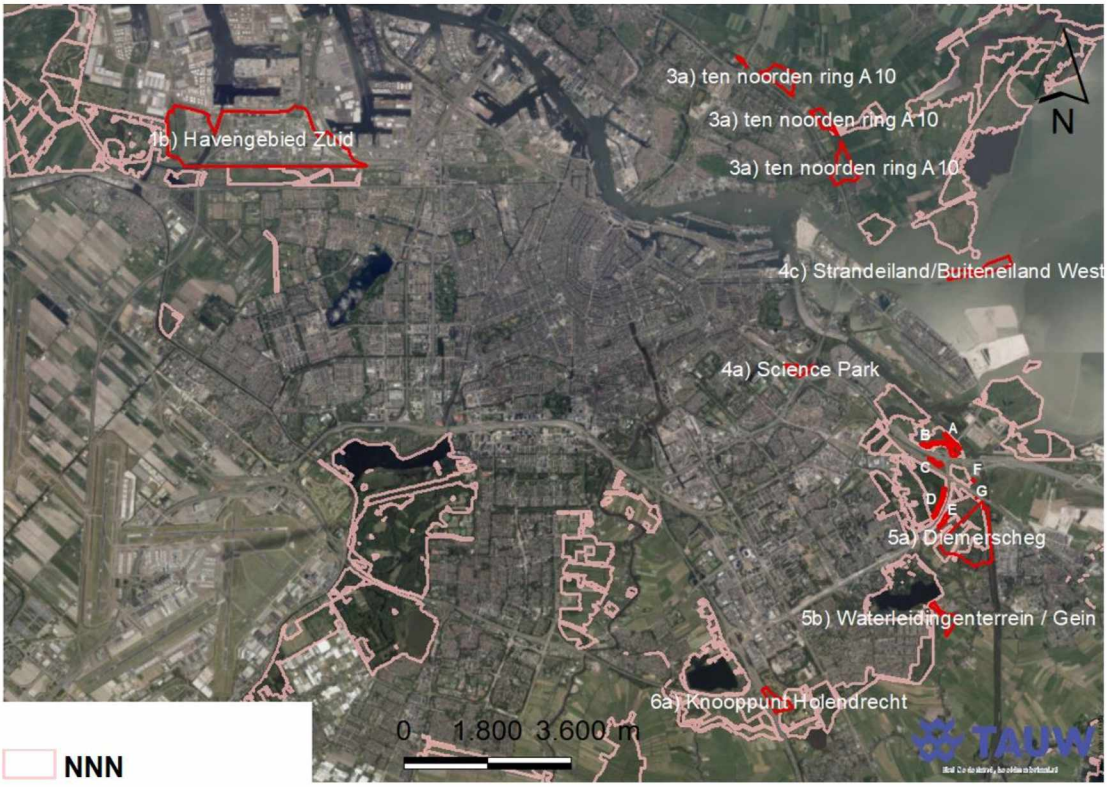

Figuur 6.6.1 De ligging van de zoekgebieden ten opzichte van het NNN

Tabel 6.1 Zoekgebieden die overlappen van het NNN gebieden en beheertypen

NNN gebied	Zoekgebied	Aanwezige beheertype(n)
Grote wateren: IJsselmeergebied	4C Strand/Buiteneiland	N04.02 Zoete plas
Waterland-Oost	3 Ring A10 Noord	N13.01 Vochtig weidevogelgrasland
Gaasperplas, Gaasperzoomen De Hoge Dijk	6A Knooppunt Holendrecht	N16.04 Vochtig bos met productie
Diemerpolder en Diemerbos	5A Diemerscheg	N16.04 Vochtig bos met productie N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland N05.03 Veenmoeras
	Diemen A	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
	Diemen B	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
	Diemen C	Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur.
	Diemen D	N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur
	Diemen E	N16.04 Vochtig bos met productie N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland N05.03 Veenmoeras

NNN gebied	Zoekgebied	Aanwezige beheertype(n)
		Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur
	Diemen F	Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur.

6.2 Toetskader

Activiteiten die niet binnen het geldende bestemmingsplan passen en een significant negatief effect het wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN zijn alleen toegestaan als het voornemen van groot openbaar belang is, als er geen alternatieve locatie voorhanden is en als negatieve effecten worden gecompenseerd. Wezenlijke kenmerken en waarden zijn aanwezige actuele en potentiële natuurwaarden van internationaal, nationaal of regionaal belang, inclusief alle noodzakelijke abiotische en ruimtelijke condities voor deze natuurwaarden.

6.3 Effecten grote wateren: IJsselmeergebied

Op grond van de SVIR behoren de Noordzee en de grote wateren (Waddenzee, Eems, Dollard, IJsselmeer en Markermeer, randmeren, grote rivieren en Deltawateren) tot het NNN grote wateren. Deze wateren vallen onder de verantwoordelijkheid van het Rijk. Op het NNN in de grote wateren is het zogenaamde ‘nee, tenzij’-regime niet van toepassing. De genoemde wateren zijn ook onder de Vogel- en Habitatrichtlijn (grotendeels) aangewezen als Natura 2000-gebied, waarmee het regime uit de Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming (Natura 2000) op deze gebieden van toepassing is.

6.4 Effecten Waterland-Oost

6.4.1 Oppervlakte en samenhang

De oppervlakte van het NNN gebied Waterland oost bedraagt bijna 1.250 hectare. De samenhang zowel binnen het NNN gebied en met andere NNN gebieden komt tot uiting in een uitgestrekt, open veenlandschap met veel tussenliggende en verbindende waterlichamen. Het gebied vormt samen met de andere open NNN gebieden op grotere afstand een belangrijk netwerk van vogelgebieden, voor zowel water-, moeras- als weidevogels. Er is sprake van sterke samenhang met het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. De voor het Natura 2000-gebied aangewezen niet-broedvogels vinden rust- en foerageergebied in het aangrenzende NNN-gebied Waterland oost. Daarnaast is het natuurgebied verbonden via ‘natte’ natuurverbindingen met meerdere NNN gebieden. Deze gebieden zijn: Ilperveld en Varkensland en Polder Katwoude. Via een zuidelijke natte verbinding over het IJ is het gebied verbonden met de natte graslanden en moerassen ten zuiden van het IJ. Deze verbinding loopt helemaal door tot het Naardermeer.

6.4.2 Huidig gebruik

Behalve als natuurgebied heeft een gebied ook nog een agrarische functie. Het agrarisch beheer is deels wel afgestemd op weidevogels. Door het gehele gebied vindt recreatie plaats op de daarvoor aangewezen wegen (wandel-, fiets- en vaarrecreatie).

6.4.3 Ecologische kernkwaliteit

De volgende ecologische kernkwaliteit wordt onderscheiden, die de basis vormt voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels

Actuele waarde

Het grootste deel van het gebied bestaat uit vochtige graslanden (N13.01 Vochtig weidevogelgrasland en N10.02 Vochtig hooiland). Een relatief klein deel van het zoekgebied overlapt met N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. De natte veengronden, het hoge waterpeil, de openheid en het aangepaste agrarische beheer zorgen voor geschikte omstandigheden voor weidevogels. Het gebied wordt dan ook gekenmerkt door grote dichtheden weidevogels, tot wel 200 broedparen kritische weidevogels per 100 hectare, waarvan een groot deel grutto's. In de winter zijn vele smienten en goudplevieren op de graslanden aanwezig. Het gebied is daarmee een belangrijk overwintergebied voor watervogels. Onder meer de smienten rusten op het nabijgelegen Markermeer. In polder IJdoorn liggen plas-draszones die belangrijk rust- en foerageergebied vormen voor onder andere grutto (voorjaarstrek) en reuzenstern, lepelaar en diverse steltlopers tijdens de najaarstrek. Rugstreeppadden worden verspreid aangetroffen in het gebied. De smalle, veelal geïsoleerde en waterplantenrijke slootjes zijn samen met ondiepe, maar heldere, watervoerende greppels in de graslanden een geschikt voortplantingsmilieu voor deze soort.

Potentiële waarden

Kansen voor verbetering van het leefgebied van weidevogels en wintergasten liggen met name in de uitbreiding van extensieve graslanden ten koste van agrarisch gebruikte percelen. Ontwikkeling van meer vochtig hooiland biedt potentie voor bijvoorbeeld de kemphaan. Verdere verbetering van de waterkwaliteit komt de genoemde kernkwaliteiten ten goede. Gelet op het open karakter van het landschap en de waarde daarvan voor weidevogels zijn de mogelijkheden voor uitbreiding van moerassen beperkt. Moerasvegetaties langs watergangen zijn van belang voor watergebonden soorten binnen het gebied en als verbinding met natte natuur daarbuiten. De ecologische samenhang tussen de verschillende leefgebieden van bijvoorbeeld soorten als waterspitsmuis en ringslang kunnen vermoedelijk nog worden versterkt. Dit mag niet ten koste gaan van de openheid, dus hierbij kan gedacht worden aan natuurvriendelijke oevers langs wateren, zonder opgaande begroeiing. Dit biedt ook potenties voor de otter, die via de zuidelijke verbindingszone vanuit het Naardermeer het NNN-gebied Waterland Oost kan koloniseren. Op basis van de historische verspreiding van de otter in Nederland mag worden aangenomen dat er de komende jaren een aanzienlijke uitbreiding van het verspreidingsgebied mogelijk is.

6.4.4 Vervangbaarheid

De aanwezige natuurtypen zijn in theorie op kleine schaal vervangbaar op relatief korte termijn (<15-25 jaar). Door de ontstaansgeschiedenis als veengebied met veenrivieren, wielen en het middeleeuwse verkavelingspatroon is het gebied echter nagenoeg onvervangbaar. Voor de verlandingsvegetaties ontbreken in het gebied (en grotendeels ook elders in de provincie) de

abiotische basiscondities voor het op grotere schaal op gang brengen van nieuwe verlandingsprocessen in brak milieu. Ook hiervoor geldt dus dat vervangbaarheid praktisch gezien niet of nauwelijks mogelijk is.

6.4.5 Effectbeoordeling

De zuidelijke punt van het middelste deel van zoekgebied 3 Ring A10 Noord overlapt voor een klein deel met beheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. Ten westen van het perceel dat is aangewezen als N13.01 Vochtig weidevogelgrasland, ligt een woonwijk. Aan de zuidkant grenst een fietspad aan het perceel. Aan de oostkant zijn twee hoogspanningsverbindingen aanwezig. Door de hoger opgaande elementen en een verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen, is het perceel mogelijk niet van zeer groot belang voor broedende weidevogels. Aangenomen wordt dat negatieve effecten ten oosten van de twee hoogspanningsverbindingen niet significant zijn. Negatieve effecten kunnen optreden door oppervlakteverlies ter plaatse van de mastvoet en kwaliteitsverlies door optische verstoring en verstoring door geluid in de gebruiksfase. Ook kan kwaliteitsverlies door het aantasten van de kwaliteit van de bodem optreden door het aanleggen van bouwwegen en bouwterreinen en bemaling in de aanlegfase. Bij overlap met het NNN moet worden aangenomen dat het areaal N13.01 Vochtig weidevogelgrasland van bijna 2 hectare tussen de woonwijk en de hoogspanningsverbindingen volledig gecompenseerd moet worden. Er zijn echter alternatieve locaties voorhanden die gunstiger uitpakken voor het NNN. Het noordelijke deelgebied ligt buiten de invloedsfeer van het NNN. Het zuidelijke deelgebied ligt grotendeels buiten de invloedsfeer van het NNN. Door alleen aan de noordkant van het middelste deelgebied te gebruiken, kunnen effecten op het NNN worden geminimaliseerd. Aangezien slechts een klein deel van het middelste zoekgebied met niet of nauwelijks te vervangen NNN overlapt, adviseren we om het NNN in zoekgebied 3 Ring A10 Noord volledig te ontzien.

6.5 Effecten Gaasperplas, Gaasperzoomen De Hoge Dijk

6.5.1 Oppervlakte en samenhang

Het NNN-gebied Gaasperplas, Gaasperzoom en De Hoge Dijk bestaat uit vier delen, namelijk van noord naar zuidwest achtereenvolgens Bijlmerweide, Gaasperplas, Gaasperzoom en De Hoge Dijk. Samen bedraagt de oppervlakte NNN-gebied ruim 350 ha. Het NNN-gebied als geheel vormt een samenhangende hoefijzervormige zone van samenhangende recreatie- en natuurgebieden om Amsterdam-Zuidoost heen. De Bijlmerweide is een stadspark dat geen deel uitmaakt van het Groengebied Amstelland. De Bijlmerweide wordt door de veenrivier de Gaasp en de Provinciale weg/N236 gescheiden van het Diemerbos. Onder de weg door zijn faunapassages gerealiseerd. Een ecologische verbindingszone loopt door de extensief gebruikte delen van Bijlmerweide, oostoever van de Gaasperplas en zuidwestranden van Gaasperzoom en De Hoge Dijk, genaamd de Natuurboog (ANV2). Deze natuurverbindingszone verbindt het Diemerbos (A9) in het oosten met de recreatie- en natuurgebieden in het westen, waaronder Ouderkerkerplas (A7). De ecologische verbindingen faunapassages zorgen voor enige samenhang met andere NNN gebieden, maar de infrastructurele doorsnijdingen zorgen vooral voor isolatie. De Gaasperzoom markeert de overgang van het stedelijk gebied naar het Utrechtse veenweidegebied.

6.5.2 Huidig gebruik

De Gaasperplas wordt intensief benut als recreatiegebied met de speel- en ligweiden en de wandel- en fietspaden. Daarbij vinden er regelmatig festivals plaats van groot tot klein. Op de plas vindt waterrecreatie plaats. Aan de westzijde ligt een jachthaven en aan de zuidzijde een windsurfschool. De Gaasperplas, Gaasperzoom en De Hoge Dijk vormen een groene schil om Amsterdam Zuidoost, een parkachtige overgang tussen de stad en het omringende (Utrechtse) agrarische gebied. Deze groene schil biedt een aantrekkelijk en gevarieerd uitloopgebied en een recreatieve verbinding voor de bewoners van de omliggende wijken van Amsterdam Zuidoost. In sommige delen vindt begrazing door rundvee plaats.

6.5.3 Ecologische kernkwaliteit

Op basis van het voorgaande worden in Gaasperplas, Gaasperzoom en De Hoge Dijk de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden, die de basis vormen voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Besloten waterrijk bos- en parklandschap met recreatief gebruik.

Actuele waarden

Door de grote mate van afwisseling in biotopen en vegetatiestructuur en hier en daar ook hoogteverschillen is er sprake van een hoge diversiteit. Hoge natuurwaarden zijn vooral lokaal aanwezig. De meeste waterpartijen in het gebied zijn aangewezen als N04.02 Zoete plas en her en der zijn hierlangs interessante plantensoorten aanwezig zoals rietorchis. In het oostelijke deel van de Hoge Dijk groeien soorten als blauwe knoop, krabbenscheer en moeraskartelblad in en langs het water. Vleermuizen maken van het gebied gebruik, maar ook meervleermuis is waargenomen. In de Gaasperzoom en De Hoge Dijk broeden moeras- en rietvogels als blauwborst, bosrietzanger en kleine karekiet en foerageren ooievaars en lepelaars, langs de Gaasperplas zijn dit algemenere soorten. Naast de moeras- en rietvogels komen er ook bos- en struweelvogels voor. In het gebied zijn ook rugstreeppad en waterspitsmuis aanwezig. Ringslang is gidssoort voor de natuurverbinding Natuurboog. De soort wordt binnen het grootste deel van het gebied zo nu en dan waargenomen. In de Bijlmerweide komt ringslang voortplantend voor in speciaal daarvoor aangelegde broedhopen. Kernpopulaties bevinden zich in het NNN-gebied Diemerpolder en Diemerbos (A9) ten oosten van de Bijlmerweide bij de Amstelveense poel. en bij de Vinkeveense Plassen in het zuidwesten. Buiten de zeer intensief recreatief gebruikte terreinen, zoals delen van de golfbaan, is op vrij grote schaal sprake van een kleinschalige afwisseling van bos, bosranden en opener terrein waar recreatief medegebruik plaatsvindt. Actueel is veelal geen sprake van specifieke natuurwaarden of soortgroepen, maar bestaat de kwaliteit vooral uit het samenhangende groene karakter en de kleinschalige afwisseling (Multifunctionele natuur). Deze kwaliteit vormt de basis voor zowel natuurbehoud als recreatie in het gehele gebied.

Potentiële waarden

Gezien het huidige gebruik van het gebied en de directe omgeving zijn de potenties voor verhoging van natuurwaarden gering. Maar liggen er wel kansen voor het versterken van de huidige natuurwaarden bij een consequent beheer en planmatige aanpak. De grote mate van afwisseling in biotopen en vegetatiestructuur samen met de zonering in recreatief gebruik kan 5/7

hiervoor goed als basis dienen, waarbij de oorspronkelijke abiotische en ruimtelijke omstandigheden eens een keer minder van belang zijn. Omdat het gebied onderdeel uitmaakt van de natuurverbinding ANV2 moet naast de genoemde soorten steeds rekening worden gehouden met habitat en stapstenen van voldoende formaat voor doelsoorten ringslang, waterspitsmuis en rugstreeppad.

6.5.4 Vervangbaarheid

De gebieden zijn in de afgelopen decennia aangelegd als groene recreatiegebieden. De natuurwaarden worden vooral gevormd door algemene soorten, al is er wel sprake van een relatief hoge diversiteit. De natuurwaarden als zodanig zijn op korte tot middellange termijn (< 20 jaar) vervangbaar. De functie als natuurverbinding is echter lastig vervangbaar.

6.5.5 Effectbeoordeling

Zoekgebied 6a Knooppunt Holendrecht overlapt deels met een onderdeel van het NNN binnen gebied Gaasperplas, Gaasperzoomen en De Hoge Dijk. Het westelijke deel van het zoekgebied ligt niet in het NNN en betreft overhoeken tussen de (op- en afritten van de) A2 en de A9. Deze terreindelen zijn geïsoleerd door drukke infrastructuur, zijn niet als NNN begrensd en leveren geen knelpunten op ten aanzien van het NNN. Het oostelijke deel van het zoekgebied is aangewezen als beheertype N16.04 Vochtig bos en N04.02 Zoete plas met productie. Het huidige gebruikt betreft echter een golfterrein met enkele waterpartijen en bosjes. Het terrein wordt intensief recreatief gebruikt. Actueel is veelal geen sprake van specifieke natuurwaarden of soortgroepen, maar bestaat de kwaliteit vooral uit het samenhangende groene karakter en de kleinschalige afwisseling (Multifunctionele natuur).

Ruimtebeslag door een windmolen zorgt voor oppervlakteverlies en dus tot een compensatieopgave. Naast fysieke aantasting zorgt afname van broedvogels in bos en bosranden voor een aantasting van de kwaliteit. Deze aantasting is naar verwachting gering, omdat het terrein in de huidige situatie al intensief recreatief gebruikt wordt. Aantasting van kwaliteit door aanleg en gebruik van bouwwegen en bouwterrein is uitgesloten. Het aanwezige natuurtype is relatief makkelijk te vervangen en te herstellen. Het bouwen van windmolens in NNN binnen het zoekgebied, leidt tot een relatief geringe compensatieopgave van een relatief makkelijk te vervangen beheertype. Een kwaliteitsimpuls is mogelijk als compensatie in een gebied wordt gerealiseerd met een lage of afwezige recreatiedruk. Negatieve effecten kunnen echter volledig voorkomen worden door alleen het westelijke deel van het zoekgebied buiten NNN te benutten.

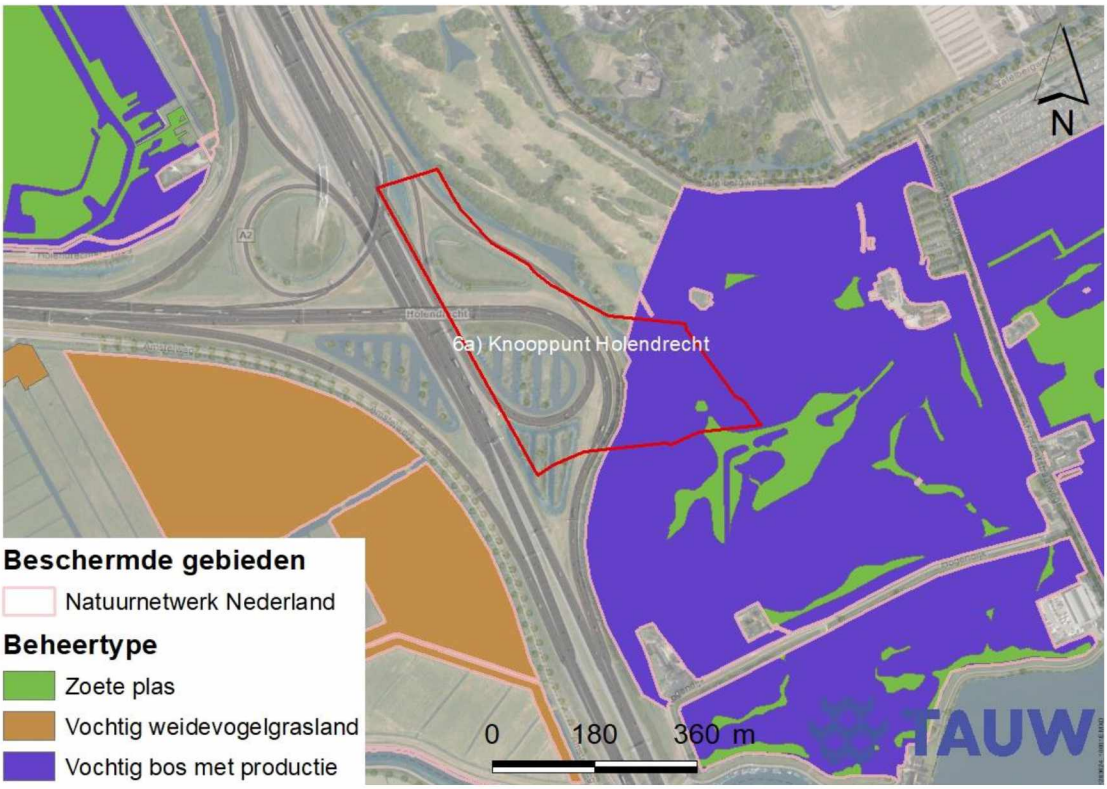

Figuur 6.2 Overlap zoekgebied '6A Knooppunt Holendrecht' met (beheertypen in) het NNN.

6.6 Effecten Diemerpark en Diemerbos

6.6.1 Oppervlakte en samenhang

Diemerpolder en Diemerbos is een tussen Diemen en Amsterdam Zuidoost in het westen en het Amsterdam-Rijnkanaal in het oosten gelegen NNN-gebied dat uit verschillende delen bestaat, die gescheiden zijn door de rijkswegen A1 en A9 en een spoorlijn. In totaal betreft het acht door infrastructuur gescheiden delen. Ten noorden van de A9 liggen aan weerszijden van rivier De Diemen de graslandgebieden Diemerpolder en Overdiemen. Overdiemen bestaat uit kleine bospercelen en graslanden. Ten westen en zuiden van knooppunt Diemen (rijkswegen A1/A9) ligt het Diemerbos. Dit wordt in tweeën gedeeld door de rijksweg A9. Het deel ten noordwesten van de A9 bestaat voornamelijk uit bos (Diemerbos en Telegraafbos) terwijl het deel ten zuidoosten van de A9 (Gemeenschapspolder) deels uit grasland en deels uit moerasbos bestaat. Verder liggen er binnen het 'interieur' van het knooppunt enkele bospercelen. De totale oppervlakte van het NNN-gebied bedraagt bijna 340 ha. Het NNN-gebied als geheel vertoont ondanks de vele doorsnijdingen onderlinge samenhang door het voorkomen van dezelfde biotopen (bos, moeras, grasland en water) op korte afstand, waaronder de recent aangelegde natuur- en recreatiegebieden in en rond de Metropoolregio Amsterdam. Op enkele plaatsen onder A9 en A1 zijn faunapassages en onderdoorgangen aanwezig. Diemerpolder en Diemerbos grenzen in het westen aan het stadspark Bijlmerweide (onderdeel van NNN-gebied), maar zijn daarvan gescheiden door rivier De Gaasp, de Weespertrekvaart en de provinciale weg.

6.6.2 Huidig gebruik

De meeste bossen in het gebied worden intensief door recreanten gebruikt, onder andere als speelbos, en worden doorsneden door (soms verharde) paden. In het Diemerbos bevindt zich een grote ligweide. Het bos in de Gemeenschapspolder ten zuidoosten van de A9 heeft een meer natuurlijke functie. De graslanden aan weerszijden van rivier de Diemen en ook het zuidelijk deel van de Gemeenschapspolder worden beheerd als molenbiotoop en graslandgebied voor weidevogels.

6.6.3 Ecologische kernkwaliteit

Op basis van het voorgaande worden in Diemerpolder en Diemerbos de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden, die de basis vormen voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Besloten bos- en parklandschap met recreatief gebruik
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels.

Besloten bos- en parklandschap met recreatief gebruik

Actuele waarden

De aaneengesloten bosstructuren zijn nog relatief jong en deels ook eenvormig en kennen een tamelijk intensief recreatief medegebruik. Daarbuiten wordt het gebied deels gekenmerkt van een kleinschalige afwisseling van bos, bosranden en opener terrein waar eveneens recreatief medegebruik plaatsvindt. Buiten de bossen is actueel nog geen sprake van specifieke natuurwaarden of soortgroepen, maar bestaat de kwaliteit vooral uit het samenhangende groene karakter en de kleinschalige afwisseling (Multifunctionele natuur). Deze kwaliteit vormt de basis voor zowel natuurbehoud als recreatie in het gehele gebied. In de bossen is ondanks de geringe leeftijd al sprake van een redelijke dichtheid aan bos- en/of struweelvogels, met onder andere appelvink en matkop. De laatste jaren broeden in het gebied een aantal blauwborsten. Af en toe worden rietmoerasvogels als roerdomp en baardman waargenomen. Ook van andere soortengroepen betreft het voornamelijk algemeen voorkomende soorten. Kenmerkend voor het gebied is vooral de ringslang, die hier één van de grootste populaties in Nederland vormt. Diemerpolder en Diemerbos vormen het zwaartepunt binnen een groter gebied waar de soort voorkomt (onder andere Diemerpark en Diemervijfhoek). De soort komt ook voor in de aangrenzende Bijlmerweide. De verspreiding sluit aan op de populaties in het Utrechtse plassengebied en ook in het Amsterdamse Bos bevindt zich een populatie. Ook de rugstreeppad en meerdere soorten vleermuizen komen voor. In het moerasgebied van de Gemeenschapspolder komt de waterspitsmuis en ringslang voor.

Potentiële waarden

Met toenemende ouderdom en variatie hebben de bossen de potentie om zich te ontwikkelen tot natuurlijk bos van het type N14.02 Hoog- en laagveenbos (op de natste veengronden) en N14.03 Haagbeuken- en essenbos, in samenhang met de bijbehorende algemene natuurwaarden zoals

varens en bosvogels. Ook voor moeras- en rietvogels zijn er bij een gericht beheer potenties voor verdere ontwikkeling.

Open landschap met extensieve graslanden

Actuele natuurwaarden

In de rivier de Diem, aangewezen als N04.02 Zoete plas, komen diverse vissoorten voor, waaronder snoek, rivierdonderpad, kleine modderkruiper en paling. In de graslanden, met name aan weerszijden van rivier de Diem en in het weidevogelgebied van de Gemeenschapspolder komen kleine populaties weidevogels voor in de aanwezige extensieve graslanden (N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland). Ook in andere delen met open grasland komen weidevogels voor, met name het zuidelijk deel van de Gemeenschapspolder. Door de tamelijk geringe omvang van de graslandgebieden en diverse verstoringsbronnen is de weidevogeldichtheid hier niet zo hoog als in de topgebieden in de provincie, maar vanwege de landelijke kwetsbaarheid van deze soortgroep zijn de gebieden zeker beschermingswaardig.

Potentiële natuurwaarden

De dichtheid aan weidevogels in de Gemeenschapspolder is redelijk, maar er wordt niet verwacht dat een grote kwaliteitsimpuls naar een ideale weidevogelpopulatie mogelijk is, omdat het gebied op zichzelf te klein is en door de omliggende beplanting. Een verbetering is wel mogelijk voor flora en fauna van sloten en slootkanten in het weidegebied en de grasstrook ten westen van het Diemerbos, waarbij de laatste positief kan bijdragen aan de insectenpopulatie.

6.6.4 Vervangbaarheid

De betekenis van Diemerpolder en Diemerbos voor de ringslang is groot en deze waarde is moeilijk elders te vervangen. De weidevogelgebieden vormen het restant van een eertijds uitgestrekt veenweidegebied van de Diemerpolder en Gemeenschapspolder met tot voor enkele decennia grotere populaties weidevogels. De restanten zijn moeilijk vervangbaar. Dit geldt in sterkere mate voor de moerasjes en oeverlanden en de graslanden aan weerszijden van rivier de Diem, omdat het hier aardkundig waardevolle drechtvaaggronden betreft. De natuurwaarden in de rest van het gebied zijn op korte tot middellange (bospercelen en moerasgebied) vervangbaar.

6.6.5 Effectbeoordeling

5A Diemerscheg

Het volledige zoekgebied ligt in een onderdeel van NNN gebied Diemerpark en Diemerbos. Is sprake van overlap van beheertypen N16.04 Vochtig bos met productie, N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos, N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland, N05.03 Veenmoeras en landbouwgrond die al wel verworven is maar nog omgevormd moet worden naar natuur. Het zoekgebied kent enige openheid en is mogelijk nog van enig belang voor broedende weidevogels. Behoud van openheid en rust is belangrijk om deze kernkwaliteit te behouden. Restanten van weidevogelpopulaties zijn dan ook moeilijk te vervangen. De bospercelen en moerasgebieden zijn om de middellange termijn relatief makkelijk vervangbaar. Om negatieve effecten op open landschap maar ook

gesloten landschap te voorkomen, is een rijopstelling aan de rand van het zoekgebied denkbaar. In deze fase lijkt een rij opstelling langs het Amsterdam-Rijnkanaal het meest kansrijk. De compensatieopgave als gevolg van kwaliteitsverlies is in dit scenario kleiner dan wanneer windmolens centraal in open gebied gerealiseerd worden. Ook ten aanzien van de verplichte alternatievenafweging moet overwogen worden om windmolens buiten het NNN te realiseren of gebruik te maken van de minst schadelijke locaties in het NNN. Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast.

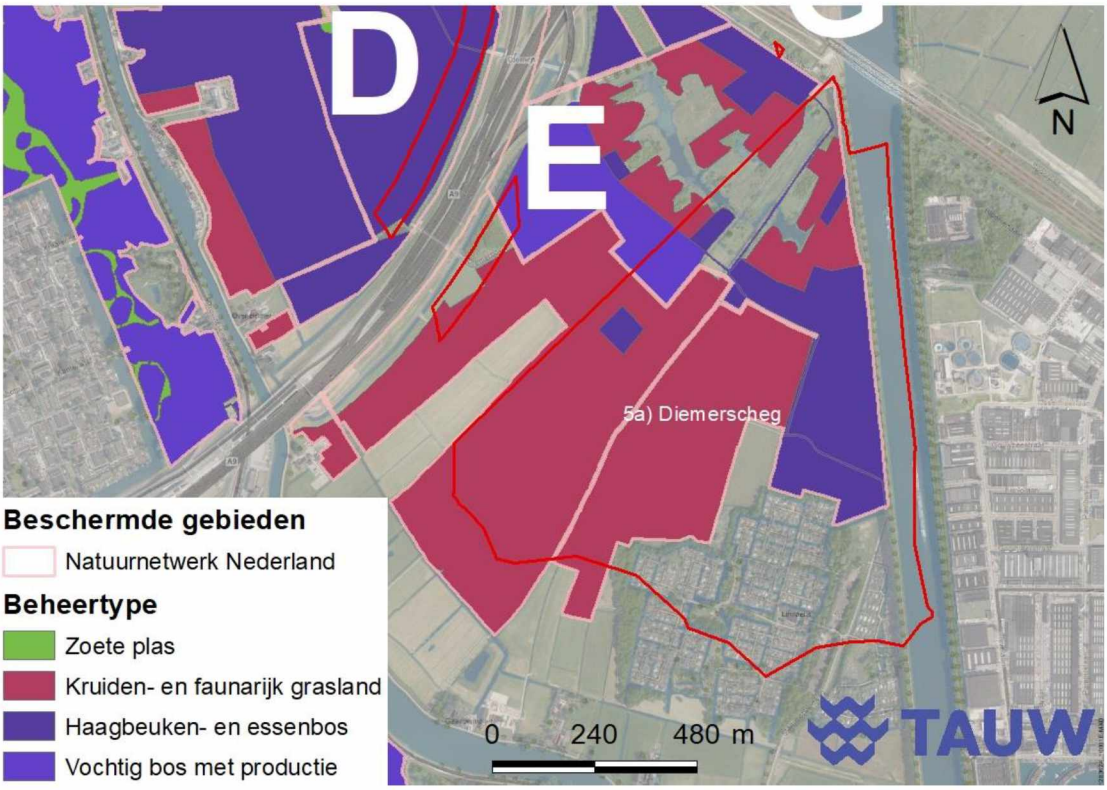

Figuur 6.3 Overlap zoekgebied '5A Diemerscheg' met (beheertypen in) het NNN.

Diemen A, B en C

Zoekgebied A, B en C liggen rond knooppunt Diemen. Zoekgebied A en B liggen ten noorden van knooppunt Diemen en zoekgebied Z ten zuiden van knooppunt Diemen. Zoekgebied A en B is begrensd als beheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland. Grote delen van de zoekgebieden bestaan, afgaand op online kaarten en luchtfoto's, uit relatief jong bos en waterpartijen. Aan de noordkant van zoekgebied A is wel grasland aanwezig. Deze graslanden liggen zoals beschreven in het WKW document van gebied Diemerpark en Diemerbos, langs de Diem. De weidevogelgebieden vormen het restant van een eertijds uitgestrekt veenweidegebied van de Diemerpolder en Gemeenschapspolder met tot voor enkele decennia grotere populaties weidevogels. De restanten zijn moeilijk vervangbaar. Dit geldt in sterkere mate voor de moerasjes en oeverlanden en de graslanden aan weerszijden van rivier de Diem, omdat het hier aardkundig

waardevolle drechtvaaggronden betreft. De natuurwaarden in de rest van zoekgebied A en in zoekgebied B zijn op korte tot middellange (bospercelen en moerasgebied) vervangbaar. Zoekgebied C betreft landbouwgrond die nog om te vormen is naar natuur. Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast.

Diemen D en E

Zoekgebied D en E liggen in besloten bos- en parklandschap met recreatieve functie in de periferie van de A9.

Zoekgebied D ligt ten westen van de A9 en betreft besloten bos- en parklandschap met recreatieve functie. Het gebied is begrensd als beheertypen N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos en een smalle strook met 'Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur'. De bospercelen zijn om de middellange termijn relatief makkelijk vervangbaar. Het zoekgebied ligt tegen de A9 aan. In de huidige situatie is mogelijk al sprake enige verstoring door (geluid van) verkeer. Aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken en aaneengeslotenheid zijn mogelijk relatief laag. Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast.

Zoekgebied E overlapt deels gesloten bos en met open landschap (grasland met agrarische functie) en ligt aan de oostzijde van de A9. Er is overlap met beheertypen N16.04 Vochtig bos met productie, N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland en N05.03 Veenmoeras. Een klein areaal is aangeduid met 'nog om te vormen landbouwgrond naar natuur'. Het zoekgebied kent enige openheid en is mogelijk nog van enig belang voor broedende weidevogels. Behoud van openheid en rust is belangrijk om deze kernkwaliteit te behouden. Restanten van weidevogelpopulaties zijn dan ook moeilijk te vervangen. De bospercelen en moerasgebieden zijn om de middellange termijn relatief makkelijk vervangbaar. Negatieve effecten op open landschap maar ook gesloten landschap is relatief laag omdat het zoekgebied langs de A9 gelegen is. In de huidige situatie is er al sprake van optische verstoring en verstoring door (geluid van) verkeer. Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast.

Diemen F

Zoekgebied F wordt begrensd door de A9, het treinspoor Amsterdam – Weesp en het Amsterdam-Rijnkanaal. Het terrein bestaat uit relatief jong loofbos met enkele watergangen. Het terrein is begrensd als 'Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur'. Er treedt oppervlakteverlies op die gecompenseerd moet worden. Afhankelijk van nader te bepalen potentiële natuurwaarden kan voor kwaliteitsverlies bijdragen aan de compensatie. Negatieve effecten zijn naar verwachting relatief laag omdat het zoekgebied langs de A9 en een drukke spoorlijn gelegen is. In de huidige situatie is er al sprake van optische verstoring en verstoring door (geluid van) verkeer. Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast.

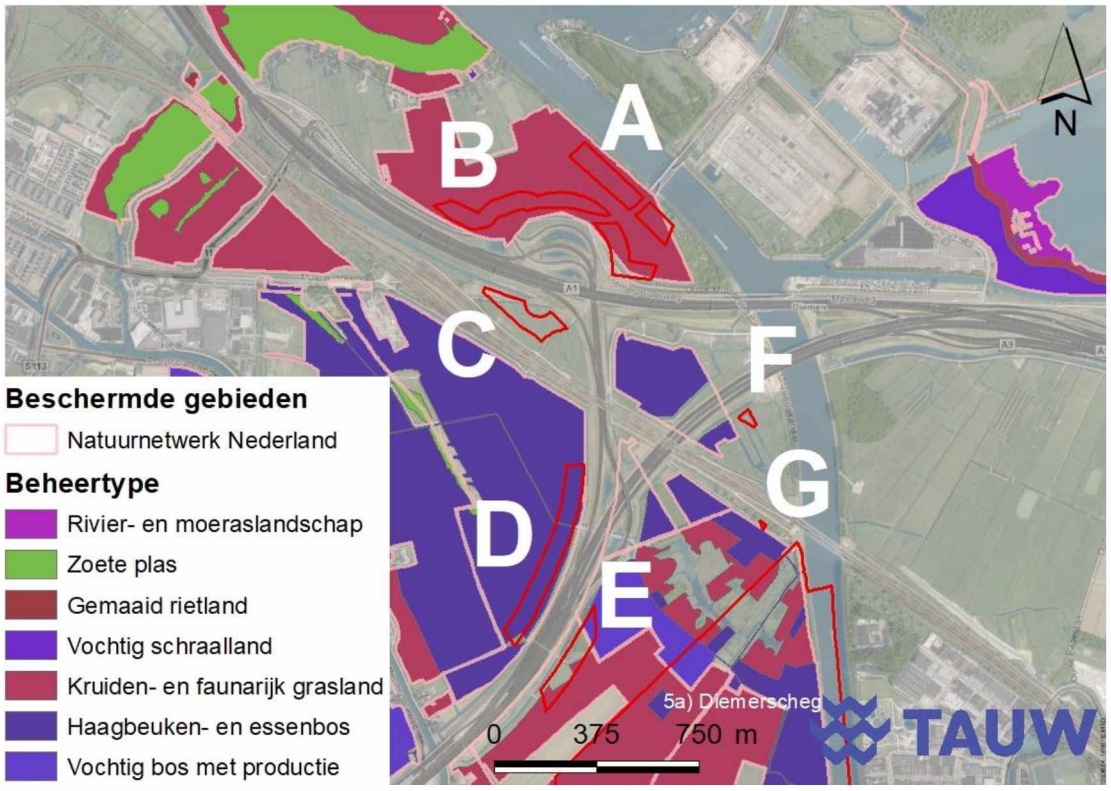

Figuur 6.4 Overlap zoekgebieden Diemen A t/m G met (beheertypen in) het NNN.

6.7 Conclusie

Bij overlap met het NNN is er sprake van oppervlakteverlies en verlies van kwaliteit rond de windmolens door verstoring en/of op locaties waar tijdelijke werkterreinen worden gerealiseerd. Dit leidt tot een compensatieopgave die nader bepaald moet worden aan de hand van concrete projectinformatie en de huidige en potentiële kwaliteit van het NNN dat wordt aangetast.

Voor de meeste zoekgebieden geldt dat ze in de huidige situatie door de ligging langs drukke infrastructuur , nabij woonwijken of hoogspanningsmasten en in de randzone van een onderdeel van het NNN is aantasting van de kwaliteit mogelijk beperkt. Dat geldt niet voor zoekgebied 5A Diemerscheg. In tabel 6.1 is een samenvatting opgenomen van zoekgebieden waar (mogelijk) sprake is van aantasting van het NNN.

Tabel 6.1 Samenvatting van zoekgebieden waar (mogelijk) sprake is van aantasting van het NNN

Zoekgebied	Aanwezige beheertype(n)	Conclusie
4C Buiteneiland	N04.02 Zoete plas	Effectbeoordeling via Natura 2000 spoor. Zie hoofdstuk 5.
3 Ring A10 Noord	N13.01 Vochtig weidevogelgrasland	Bij overlap is er sprake van oppervlakteverlies en verlies van kwaliteit tot enkele honderden meters rond de windmolens. N13.01 Vochtig weidevogelgrasland is nagenoeg niet vervangbaar. Compensatie is dus niet eenvoudig. Overlap kan voorkomen worden omdat slechts een klein deel van het zoekgebied NNN betreft.
6A Knooppunt Holendrecht	N16.04 Vochtig bos met productie	Geen effect als alleen gebruik wordt gemaakt van het zoekgebied in knooppunt Holendrecht. Anders geldt een compensatieopgave voor een nader te bepalen oppervlak beheertype N16.04 Vochtig bos met productie. Bij overlap is er sprake van oppervlakteverlies rond de windmolens.
5a Diemerscheg	N16.04 Vochtig bos met productie N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland N05.03 Veenmoeras	Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast.
Diemen A	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast.
Diemen B	N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast.
Diemen C	Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur.	Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast. Omdat het areaal is aangeduid als 'Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur' moet gekeken worden naar de potentiële waarden. Mogelijk is afstemming met Rijkswaterstaat nodig, omdat de grond zou zijn aangekocht ten compensatie van een wegverbreding.
Diemen D	N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur	Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast.
Diemen E	N16.04 Vochtig bos met productie N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland N05.03 Veenmoeras	Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast.

Zoekgebied	Aanwezige beheertype(n)	Conclusie
	Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur	
Diemen F	Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur	Er is overlap met NNN en dit leidt tot een nader te bepalen compensatieopgave van het beheertype dat fysiek en/of kwalitatief wordt aangetast. Omdat het areaal is aangeduid als 'Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur' moet gekeken worden naar de potentiële waarden. Mogelijk is afstemming met Rijkswaterstaat nodig, omdat de grond zou zijn aangekocht ten compensatie van een wegverbreding.

7 Bijzonder Provinciaal Landschap

7.1 Inleiding

Om het landschap in Noord-Holland te beschermen zijn naast de natuurgebieden en bijbehorende regimes 32 gebieden aangewezen als Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). Dit zijn 32 gebieden waarop we extra zuinig moeten zijn vanwege hun bijzondere eigenschappen en waarde voor mens en dier. Voorheen golden er verschillende regels en regimes om het landschap te beschermen, zoals bufferzones, aardkundige monumenten en weidevogelleefgebieden. In 2020 zijn die verschillende regimes samengebracht onder het BPL en gelden overal binnen deze BPL-gebieden dezelfde regels.

7.2 Toetsingskader

Ieder Bijzonder Provinciaal Landschap kent zijn eigen kernkwaliteiten. Dat kunnen naast ecologische ook landschappelijke, cultuurhistorische of aardkundige waarden zijn. Van ieder BPL-gebied zijn de kernkwaliteiten beschreven aan de hand van 3 provinciale kernwaarden:

1. **Landschappelijke karakteristiek**: de landschapstypen en belangrijkste kernmerken van deze landschappen
2. **Openheid en ruimtebeleving**: de beleving van ruimte, horizon en oriëntatiepunten
3. **Ruimtelijke dragers**: de driedimensionale structuren en lijnen die in het (vlakke) landschap het beeld bepalen en begrenzen

Te denken valt aan waterlopen en verkavelingsvormen in oude polders, grootschalige openheid en vergezichten in het landschap of een bijzondere bodemopbouw. Binnen het BPL zijn ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van nieuwe stedelijke ontwikkelingen, toegestaan wanneer de beschreven kernkwaliteiten niet worden aangetast. Per ontwikkeling kan aan de hand van de kernkwaliteiten een zorgvuldige afweging worden gemaakt welke ontwikkelingen wel of niet wenselijk zijn. Hierdoor is er ruimte voor gebiedsgerichte differentiatie.

Zoekgebieden voor wind- of zonne-energie hebben mogelijk invloed op het BPL. Om die reden is een toets nodig aan de kernkwaliteiten van een BPL-gebied, wanneer er sprake is van overlap met een zoekgebied. In principe kan er geen sprake zijn van externe werking, wanneer er geen overlap is met een BPL-gebied. Op de onderstaande kaart is te zien welke zoekgebieden worden getoetst en hun ligging ten opzichte van BPL-gebieden. In de hierop volgende paragraaf staat beschreven wat de mogelijke invloed is van deze zoekgebieden.

7.3 Effecten

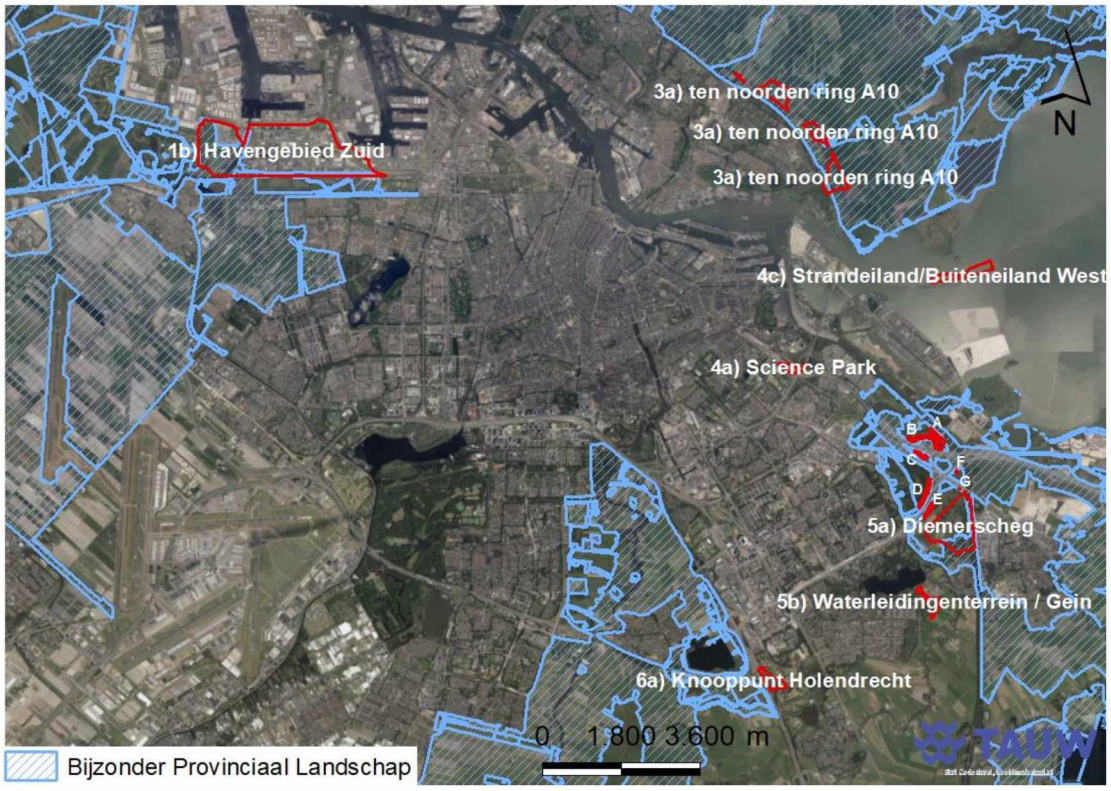

Figuur 7.1 overzichtskaart met de zoekgebieden in het rood en ligging ten opzichte van BPL-gebieden

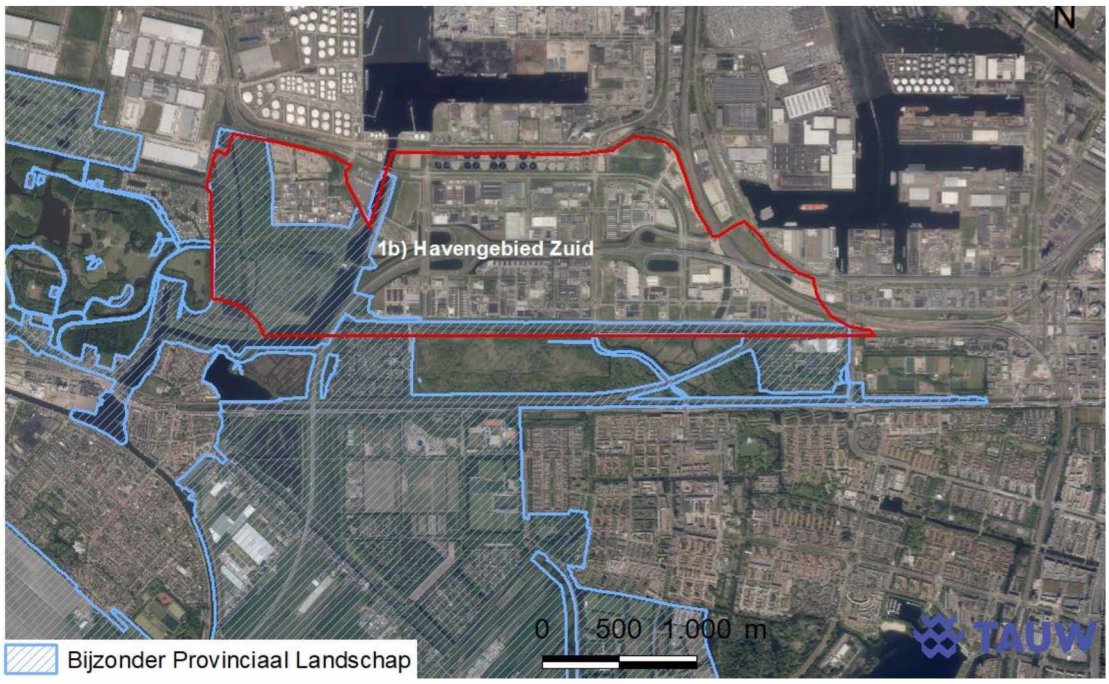

Figuur 7.2 Overzichtskaart met zoekgebied Havengebied Zuid in het rood

7.3.1 Zoekgebied 1B - Havengebied Zuid

Dit is een industriegebied waar al verschillende opstellingen van windturbines staan. Daarnaast zijn er ruimtelijke aanknopingspunten voor windturbines te vinden, zoals havenbekkens, (snel)wegen, andere hoge objecten en het Noordzeekanaal, waar nieuwe windturbines op kunnen aansluiten. Dit zoekgebied overlapt deels met BPL-gebied Spaarnwoude en omgeving en deels met BPL-gebied de Tuinen van West. In de Tuinen van West is er sprake van een kleine overlap met de Brettenzone. De Brettenzone is een smalle, lineaire zone die ingeklemd ligt tussen het Westelijk Havengebied en de Haarlemmertrekvaart. De inrichting bestaat uit een afwisseling van sportvelden en volkstuinen, meer natuurlijk ingerichte terreinen en minder toegankelijke ‘stadsjungle’. Op de plek van de overlap is het niet zozeer openheid, maar vooral het groene karakter dat hier een belangrijke kernkwaliteit vormt. De Brettenzone heeft een bufferende functie tussen het Westelijk Havengebied en het stedelijk gebied van Amsterdam ten zuiden van de Brettenzone. Ruimtelijke ontwikkelingen die deze groene zone verkleinen of het lineaire karakter van deze zone verstoren, vormen een aantasting van deze kernkwaliteit.

Conclusie

Bij een opstelling van windturbines in de Brettenzone dient zorgvuldig onderzocht te worden in hoeverre de windturbines zichtbaar zijn vanaf bijvoorbeeld de Haarlemmerweg en of er sprake is van aantasting van de bufferfunctie (het groene karakter) of de recreatieve functie van het Brettengroen. Visualisatie van mogelijke opstellingen is essentieel om dit goed te kunnen beoordelen. Anderzijds is het lineaire karakter van de Brettenzone mogelijk een ruimtelijke drager die versterkt kan worden en zijn er in het Havengebied diverse industriële elementen zichtbaar aan de horizon, waar nieuwe windturbines mogelijk bij aan kunnen sluiten.

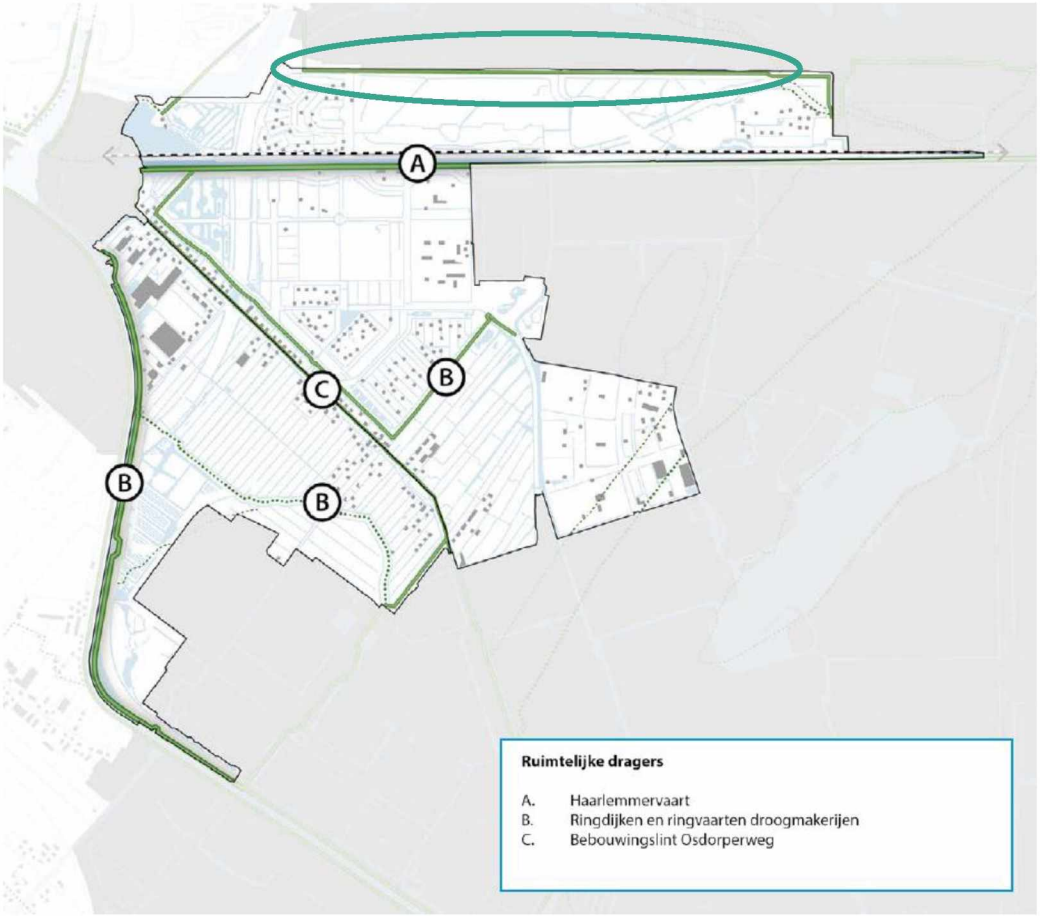

Figuur 7.3 Ruimtelijke dragers van de Tuinen van West, met het gedeelte waar de overlap plaatsvindt omcirkeld. (bron: Bijzonder Provinciaal Landschap - 32 landschappen en kernkwaliteiten)

Figuur 7.4 Zicht op de Brettenzone vanaf de Haarlemmerweg

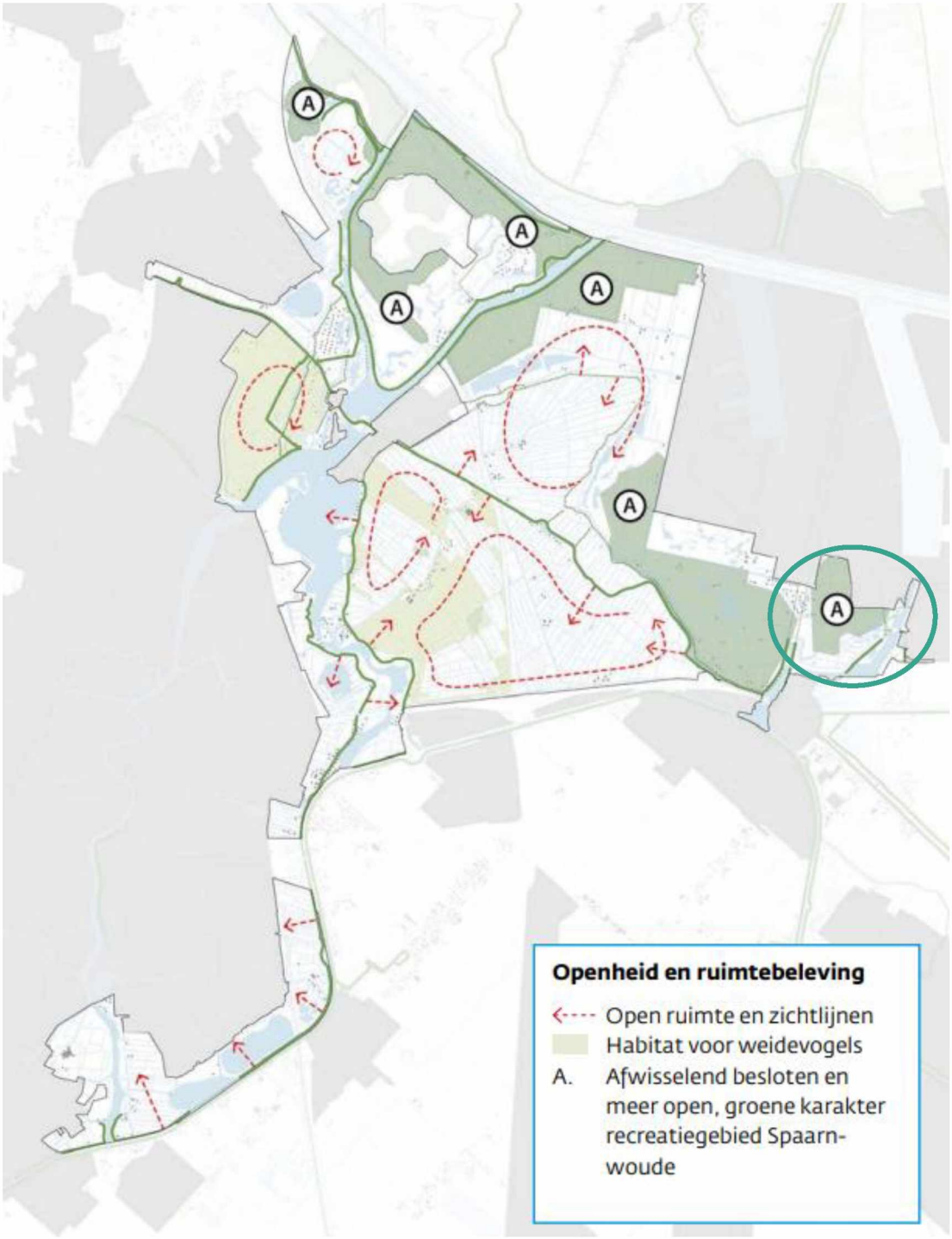

Figuur 7.5 Overzichtskaart openheid en ruimtebeleving van BPL-gebied Spaarnwoude en omgeving, met het gedeelte waar de overlap plaatsvindt omcirkeld. (bron: Bijzonder Provinciaal Landschap - 32 landschappen en kernkwaliteiten)

Het BPL-gebied Spaarnwoude en omgeving is een voornamelijk open (veen)polderlandschap tussen Haarlem en Amsterdam. Dit gebied wordt gekenmerkt door de strandwal Spaarnwoude en aangrenzend poldergebied, de veenrivieren en -plassen, en de onregelmatige en regelmatige strookverkaveling van veenweidepolders en regelmatige, rechthoekige verkaveling van de droogmakerijen. Daarnaast wordt het gebied qua openheid en ruimtebeleving gekenmerkt door de open ruimte met vergezichten in veenpolders en delen van de droogmakerijen. Het gebied kent ten slotte enkele (zee)dijken en liniedijken, kanalen en de Ringvaart Haarlemmermeer, en bebouwingslinten als ruimtelijke dragers.

Figuur 7.6 Zicht op het overlappende (meer besloten) bosgebied vanaf het zuiden (vanaf de A5)

Conclusie

Kernkwaliteiten die mogelijk worden aangetast door de komst van windturbines in het zoekgebied zijn met name te vinden in de openheid en ruimtebeleving. Er is sprake van overlap tussen het BPL-gebied en het zoekgebied op een plek die gemarkeerd is als afwisselend besloten en meer open. Het open polderlandschap is in dit gebied van grote waarde. Die openheid is zeer kwetsbaar omdat in het open, vlakke landschap een ingreep snel zichtbaar is. Ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot een verdichting of verrommeling van die openheid zijn niet wenselijk. Bij ontwikkeling van windturbines in de meer besloten zones van dit gebied, dient goed onderzocht te worden in hoeverre de turbines beleefbaar zijn vanuit de directe omgeving. Door alle aanwezige bosschage zal de turbine op korte afstand mogelijk niet direct heel zichtbaar zijn, maar van een grotere afstand wel aan de horizon. De recreatieve functie en het groene karakter van dit gebied (bufferfunctie) vormen daarnaast belangrijke kernkwaliteiten. Een windturbine mag geen negatieve invloed hebben op een van beide aspecten en dat is hier mogelijk wel het geval. Anderzijds zijn diverse industriële elementen zichtbaar aan de horizon, in het achtergelegen Havengebied. Visualisatie van mogelijke opstellingen zijn nodig om de effecten hiervan goed te kunnen beoordelen.

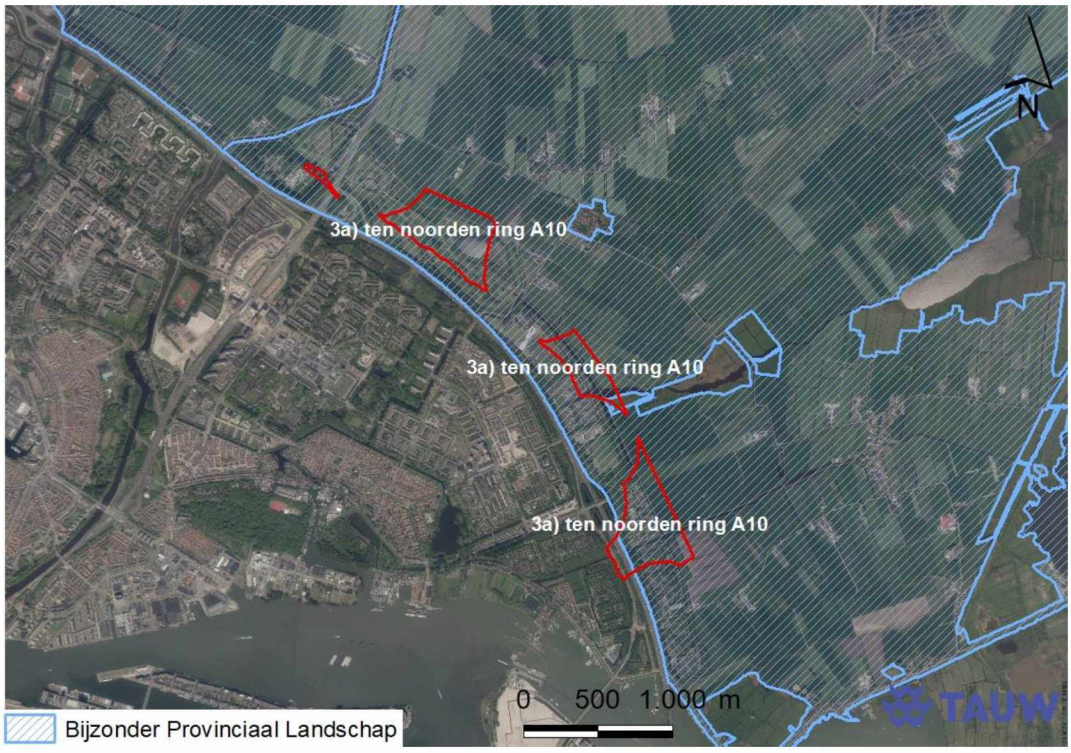

Figuur 7.7 Overzichtskaart zoekgebied ring A10 Noord met de zoekgebieden in het rood

7.3.2 Zoekgebied 3 - Ring A10 Noord

In dit gebied is er ruimte voor windturbines tussen de snelweg A10 Noord en de hoogspanningsmasten. Langs deze structuren is eventueel een lijnopstelling mogelijk. Hier is sprake van overlap met het BPL-gebied Waterland.

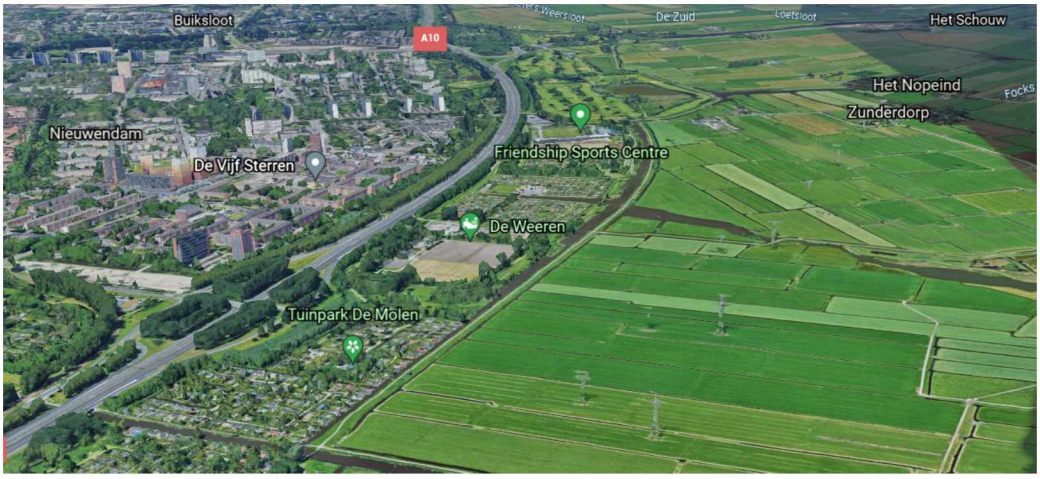

Figuur 7.8 Luchtfoto van het deel waar het BPL-gebied en zoekgebied overlappen, vanuit oostelijke richting

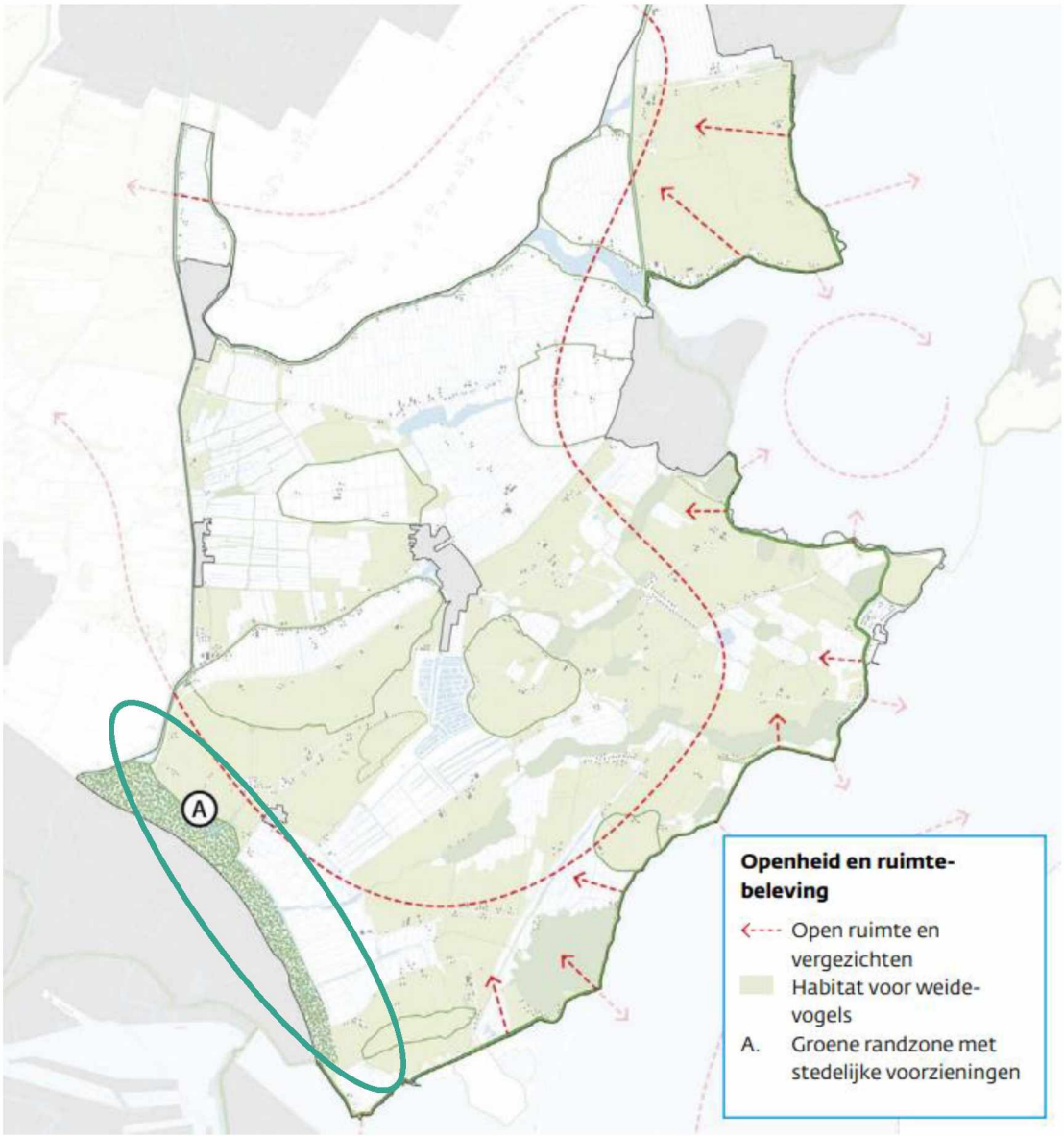

Figuur 7.9 Overzichtskaart openheid en ruimtebeleving BPL-gebied Waterland, met het gedeelte waar de overlap plaatsvindt omcirkeld. (bron: Bijzonder Provinciaal Landschap - 32 landschappen en kernkwaliteiten)

Het BPL-gebied Waterland wordt grotendeels gevormd door een waterrijk veenpolderlandschap. Het gebied wordt gekenmerkt door de natuurlijke veenwaterlopen (dieën), de onregelmatige strookverkaveling van veenweidepolders, en regelmatige verkaveling en symmetrische droogmakerijen. Daarnaast wordt Waterland qua openheid en ruimtebeleving gekenmerkt door open ruimte en vergezichten die vrijwel het gehele BPL-gebied omvatten en een groene randzone met stedelijke voorzieningen. Ruimtelijke dragers van het gebied zijn een combinatie van (zee)dijken en kanalen, korte bebouwingslinten en stolpenstructuren.

Ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot het dempen of wijzigen van waterlopen vormen een aantasting van landschappelijke kernkwaliteiten en zijn daarom ongewenst. Daarnaast vormen windturbines aan de horizon mogelijk ook een aantasting van de open ruimte en kenmerkende vergezichten. De openheid van Waterland wordt begrensd door een groene randzone langs de A10, met stedelijke voorzieningen waaronder een tuinpark, sportverenigingen en een golfbaan.

Conclusie
Windturbines op deze plek zijn altijd zichtbaar aan de horizon, gezien vanuit Waterland. Dit kan worden gezien als een negatieve invloed op de openheid en ruimtebeleving. Anderzijds kunnen windturbines op die manier ook de stedelijke horizon accentueren. De zoekgebieden liggen langs de rand van Amsterdam en deze groene zone vormt in feite al een begrenzing van de openheid. Windturbines zullen hoe dan ook van grote afstand zichtbaar zijn, maar de vraag is in hoeverre daarmee kernkwaliteiten van Waterland worden aangetast. De invloed van mogelijke opstellingen op de openheid en de zichtbaarheid ervan dient in ieder geval goed onderzocht te worden, maar het BPL sluit niet uit dat er windmolens geplaatst kunnen worden in de groene randzone langs de A10 Noord. Visualisaties zijn ook hier essentieel om de effecten goed te kunnen beoordelen.

7.3.3 Zoekgebied 4A - Sciencepark

Op Science Park is er mogelijk 1 locatie voor een windturbine in de oksel van knooppunt A10/A1 en het spoor. Dit is een knooppunt van infrastructuur, waar geen sprake is van overlap met BPL en daarom ook geen sprake van mogelijke aantasting van kernkwaliteiten van het landschap.

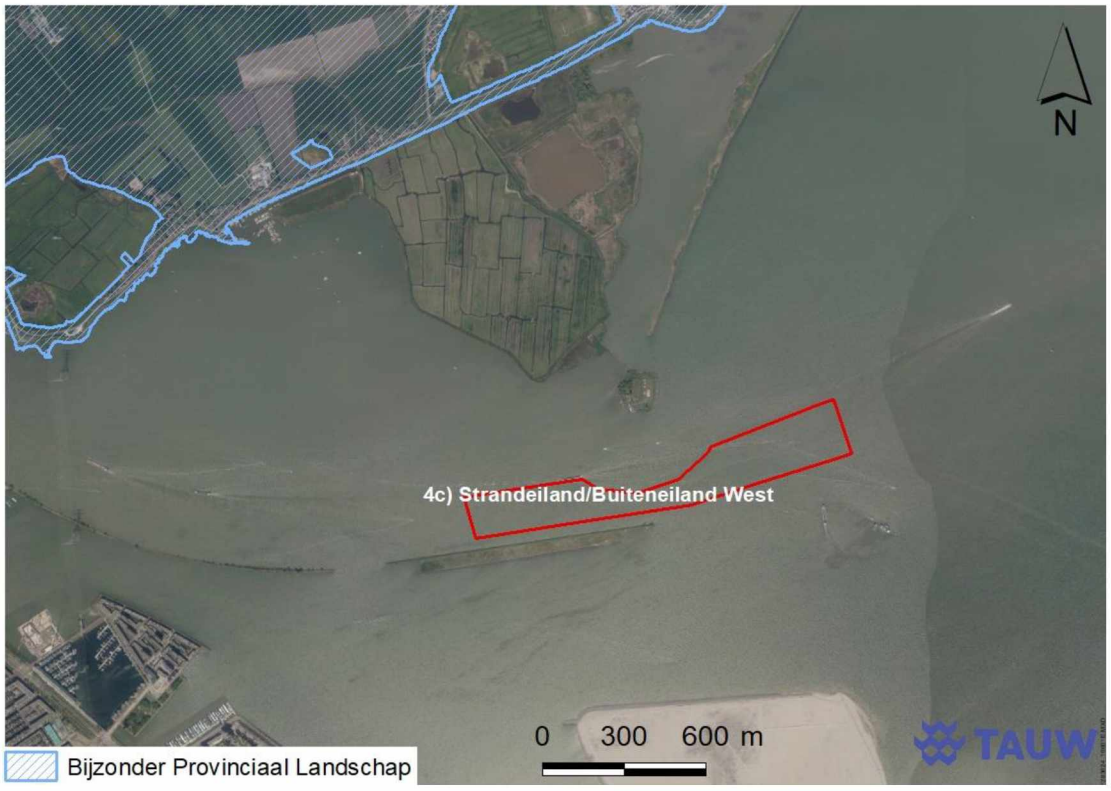

Figuur 7.10 overzichtskaart zoekgebied Strandeiland/Buiteneiland met het zoekgebied in het rood

7.3.4 Zoekgebied 4C - Strandeiland/Buiteneiland

Dit zoekgebied bevindt zich in het IJmeer en is het enige zoekgebied in Amsterdam zonder hoogtebeperkingen door Schiphol. Dit betekent dat in dit gebied relatief veel potentie is voor de opwek van duurzame energie door wind, omdat in dit zoekgebied eventueel grotere windturbines van 5,6 MW kunnen worden gerealiseerd. (In andere zoekgebieden is dit naar verwachting 2,2 tot 3 MW per turbine.) Op deze plek is geen sprake is van overlap met BPL.

Aandachtspunt voor verdere uitwerking

Het IJmeer valt niet onder de 32 BPL-gebieden, maar bevat wel een eigen landschappelijke karakteristiek. De uitgestrekte openheid van het IJsselmeer, Markermeer en het IJmeer is hier de belangrijkste kernkwaliteit. De openheid wordt begrensd door karakteristieke dijklichamen, die verschillen langs de verschillende kusten. Rijdend over de Afsluitdijk is het gevoel van eindeloosheid het beste beleefbaar, maar ook op het IJmeer is de openheid kenmerkend. Dit staat ook aangegeven op verschillende visiekaarten in de Leidraad Landschap & Cultuurhistorie van de Provincie Noord-Holland. Het IJmeer wordt natuurlijk aan Amsterdamse zijde begrensd door een stedelijke horizon, maar bij ontwikkeling van windturbines in dit zoekgebied dient wel zorgvuldig onderzocht te worden in hoeverre de openheid van het IJmeer beïnvloed wordt en of dat wel of niet wenselijk is.

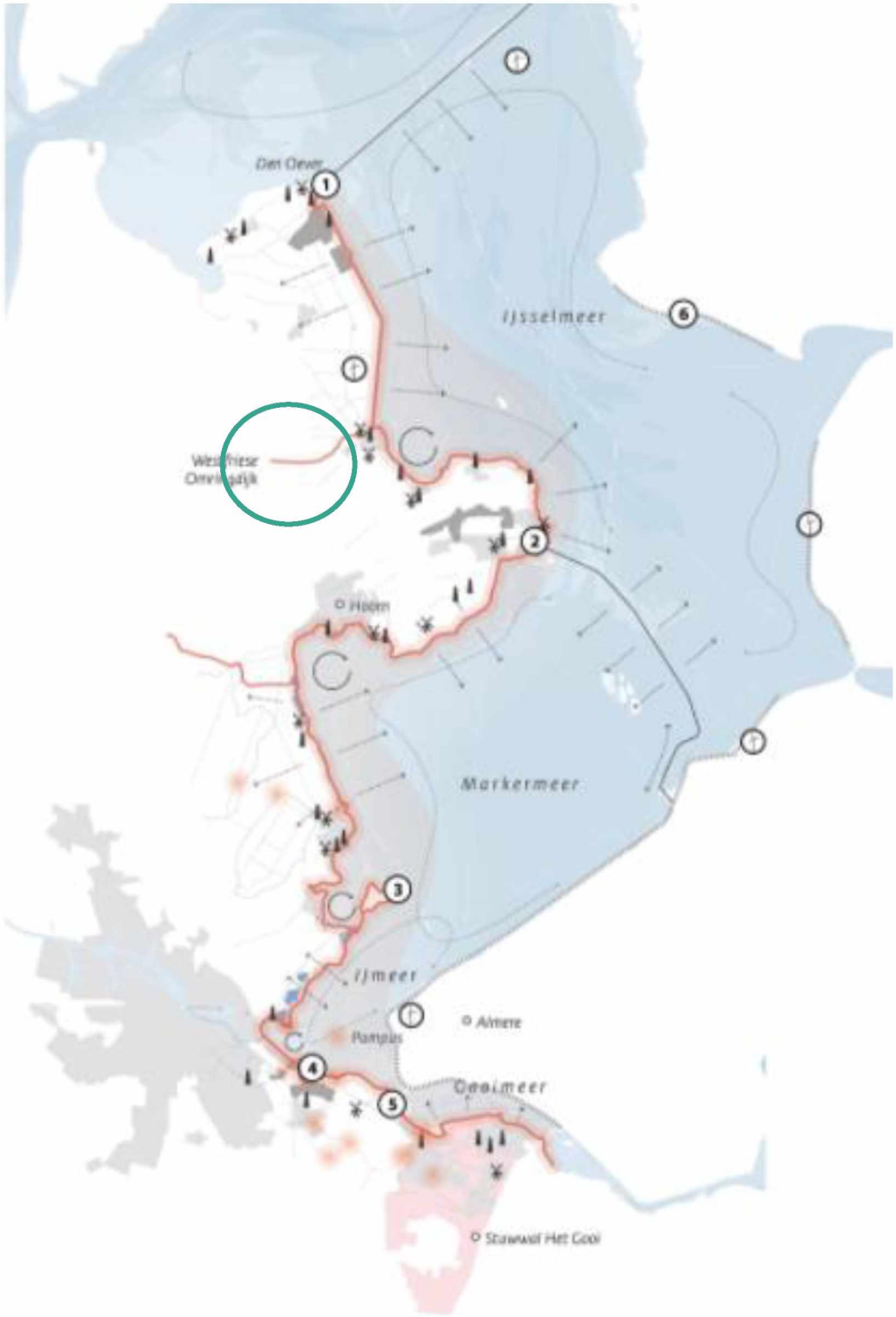

Figuur 7.11 Openheid en ruimtebeleving op het IJsselmeer, met het gedeelte waar de overlap plaatsvindt omcirkeld. (bron: Leidraad Landschap & Cultuurhistorie Provincie Noord-Holland, 2018)

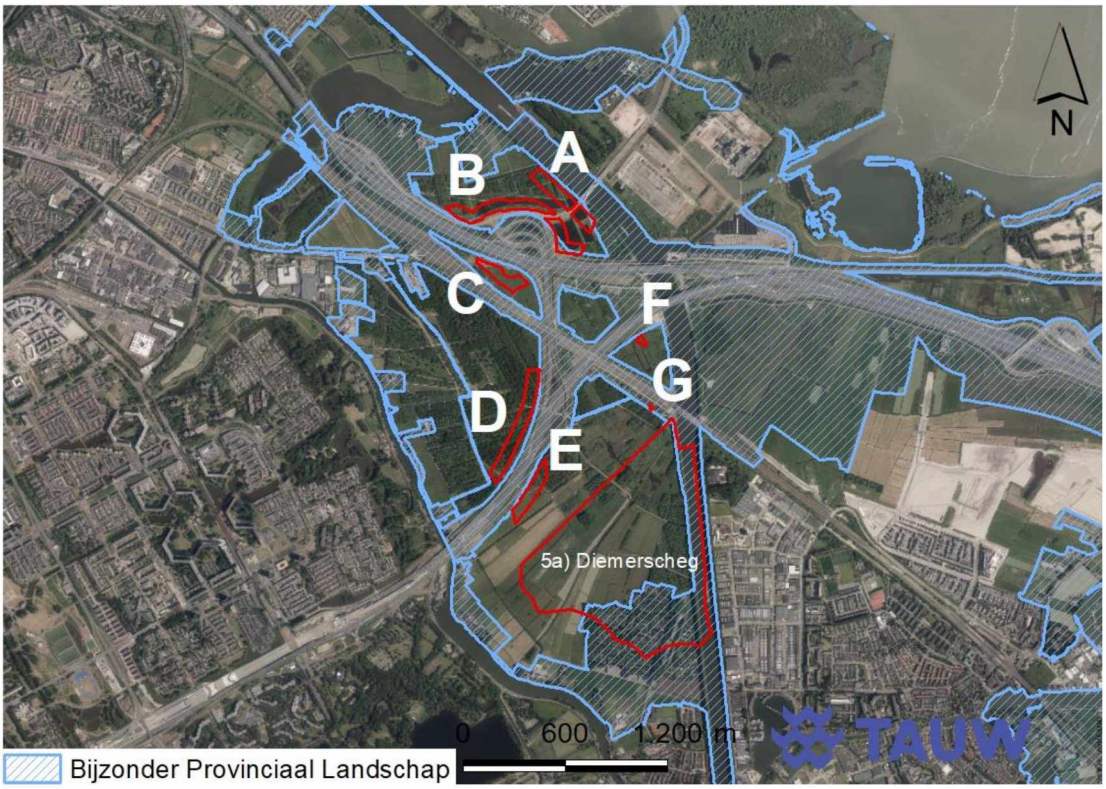

Figuur 7.12 overzichtskaart zoekgebied Diemerscheg-Amsterdam en zoekgebieden A t/m G in Diemen, met de zoekgebieden in het rood

7.3.5 Zoekgebied 5A - Diemerscheg-Amsterdam

Dit zoekgebied betreft het deel van de Diemerscheg dat binnen de gemeente Amsterdam valt. In dit gebied is eigenlijk al een energielandschap aanwezig door de aanwezigheid van de Diemercentrale en de hoogspanningsmasten die het gebied doorkruizen. Er zijn daarnaast verschillende aanknopingspunten voor nieuwe windturbines aan te wijzen, zoals het Amsterdam-Rijnkanaal, het verkeersknooppunt A1/A9 en het spoor. Dit zoekgebied overlapt met het BPL-gebied Vechtstreek-Noord.

Figuur 7.13 Luchtfoto van het deel waar het BPL-gebied en zoekgebied overlappen, vanuit noordoostelijke richting

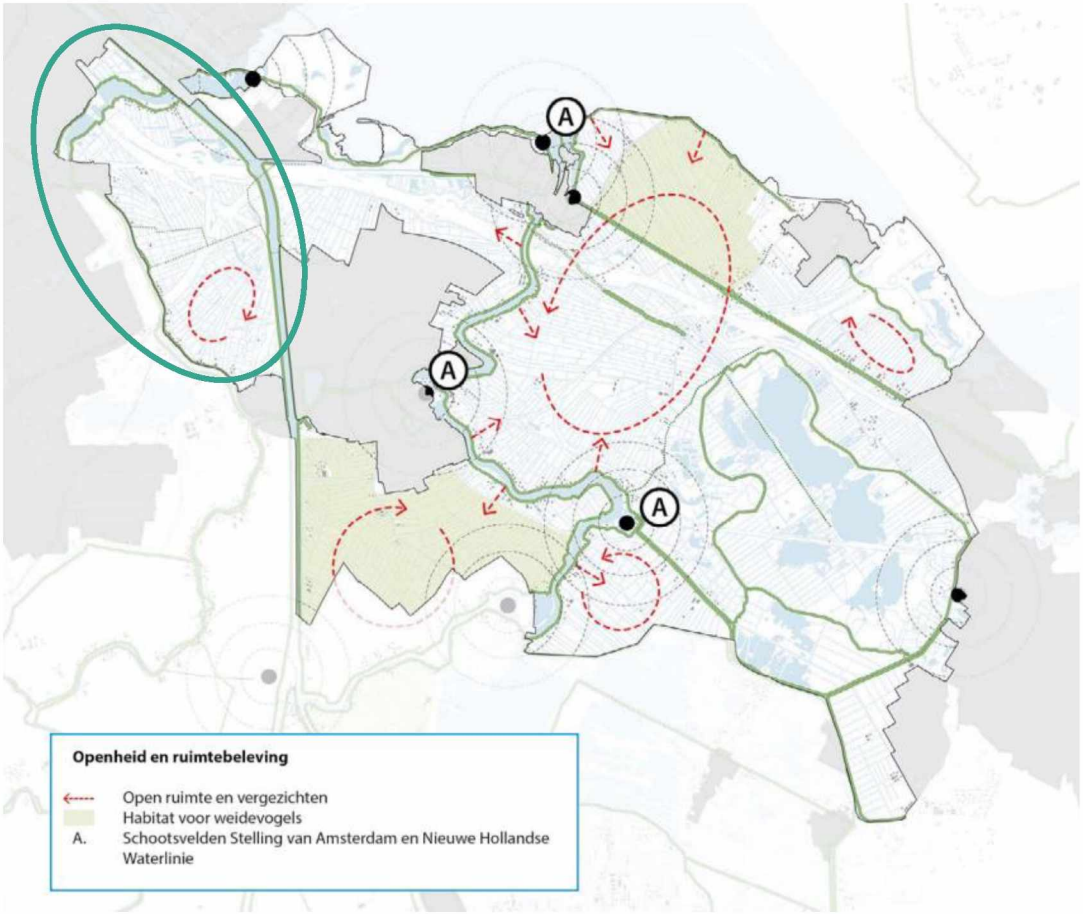

Figuur 7.14 Overzichtskaart openheid en ruimte BPL-gebied Vechtstreek-Noord, met het gedeelte waar de overlap plaatsvindt omcirkeld. (bron: Bijzonder Provinciaal Landschap - 32 landschappen en kernkwaliteiten)

Het BPL-gebied Vechtstreek-Noord bestaat uit een veenlandschap met veenrivieren en -polders, waar de Vecht van zuid naar noord centraal doorheen loopt. Het gebied wordt gekenmerkt door de Vecht en Aetveldsche polder en het Naardermeer. De openheid en ruimtebeleving wordt bepaald door een aantal aaneengesloten open ruimtes en vergezichten, door de Schootsvelden Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandsche Waterlinie. Het gebied kent ten slotte de Vecht en bijbehorende oevers, veenrivieren en enkele (trek)vaarten, Zuiderzeedijk en het Amsterdam-Rijnkanaal als ruimtelijke dragers. Specifiek binnen dit zoekgebied bepaalt de uitwaaierende strokenverkaveling de landschappelijke karakteristiek. Ontwikkelingen die het verkavelingspatroon van de veenweidepolders wijzigen of ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot het dempen of wijzigen van sloten en andere waterlopen zijn een aantasting van deze kernkwaliteit. Dit vormt dus een aandachtspunt bij de plaatsing van mogelijke windturbines.

Conclusie
Het BPL merkt vrijwel het gehele zoekgebied aan als locatie waar open ruimte en vergezichten in stand dienen te worden gehouden, wat de komst van windturbines in de weg staat. Dit heeft echter met name betrekking op de polder die wordt omzoomd door de A9 en het Amsterdam-Rijnkanaal. Mogelijk is er wel ruimte voor de komst van windturbines tegen de randen van de polder aan. Aan de westzijde wordt de open ruimte begrensd door de verhoogd gelegen A9. Aan de oostzijde begrensd het Amsterdam-Rijnkanaal het zoekgebied. Langs deze rand is het landschap bovendien meer besloten door hoog opgaande bosschage. Het kanaal kan worden gezien als een ruimtelijke drager, die ook met een lijnopstelling van windturbines kan worden geaccentueerd. Op deze plek zou goed moeten worden onderzocht in hoeverre windturbines de openheid van de naastgelegen polder aantasten, beleefbaar zijn aan de horizon en niet leiden tot een verdere verrommeling van het landschap. Visualisatie van mogelijke opstellingen is nodig om tot een goede beoordeling te komen.

7.3.6 Zoekgebieden Diemen A t/m G

Binnen de gemeente Diemen zijn de zoekgebieden A t/m G aangewezen als mogelijke ontwikkellocaties voor windturbines en 1 zoekgebied voor zon en wind. Deze zoekgebieden hebben potentie voor lijnopstellingen of clusters, langs infrastructurele lijnen in het landschap zoals het spoor en het knooppunt A9/A1. Voor de zoekgebieden B en G is sprake van overlap met BPL-gebied Vechtstreek-Noord, de overige zoekgebieden overlappen niet.

De precieze begrenzing van BPL-gebied Vechtstreek-Noord op deze plek lijkt een contramal te zijn van andere regimes, waarbij ook infrastructuur zoals de spoorlijn tussen Amsterdam en Weesp en de A9 binnen BPL-gebied vallen. In de voorgaande paragraaf is omschreven wat de provinciale kernwaarden zijn van BPL-gebied Vechtstreek-Noord. De polder tussen de A9 en het Amsterdam-Rijnkanaal staat aangemerkt als open ruimte die als zodanig moet worden behouden. Daarnaast zijn rondom Diemen de veenrivieren Gein, Gaasp en Diem lijnelementen van hoge cultuurhistorische waarde en vaak nog goed herkenbaar in het landschap. Ruimtelijke ontwikkelingen die het natuurlijke verloop of de herkenbaarheid en beleefbaarheid van deze veenrivieren aantast zijn ongewenst.

Conclusie

Dat is voor deze zoekgebieden echter niet het geval. De zoekgebieden A t/m G in Diemen liggen direct aangrenzend aan infrastructurele lijnen in het landschap, zoals de spoorlijn, A9 of A1. Dit biedt de mogelijkheid om opstellingen van windturbines te koppelen aan een van deze reeds aanwezige lijnen in het landschap. De aanwezigheid van dit grote verkeersknooppunt werpt daarnaast de vraag op of de kernkwaliteiten van BPL-gebied Vechtstreek-Noord in deze noordelijke uithoek van het BPL-gebied wel echt tot uiting komen. De infrastructuur in dit deel van het BPL-gebied ligt immers verhoogd, wat eventuele vergezichten per definitie belemmert. Voor de zoekgebieden in Diemen B en G die overlappen met BPL-gebied Vechtstreek-Noord, zou dit geen belemmeringen hoeven opwerpen. Wel dient de ruimtelijke impact van mogelijke opstellingen zorgvuldig te worden onderzocht. Visualisaties zijn nodig om te komen tot een goede beoordeling en om te kunnen inschatten of extra windturbines niet leiden tot ongewenste verrommeling van het landschap.

Figuur 7.15 Luchtfoto van het deel waar het BPL-gebied en zoekgebied overlappen, vanuit noordoostelijke richting

7.3.7 Zoekgebied 5B - Waternet locatie / Gein

Dit zoekgebied kan samen met de turbines in zoekgebied 5a (Diemerscheg-Amsterdam) een nieuw cluster met windturbines vormen. Ruimtelijk gezien kunnen de hoogspanningsmasten als aanknopingspunt dienen. Op deze plek is geen sprake is van overlap met BPL en daarom ook geen sprake van mogelijke aantasting van kernkwaliteiten van het landschap.

7.3.8 Zoekgebied 6A - Knooppunt Holendrecht

Samen met de bestaande turbines bij de Ouderkerkerplas kan mogelijk in samenwerking met de buurgemeenten een klein cluster windturbines worden gerealiseerd rond verkeersknooppunt A2/A9. Dit knooppunt aan infrastructuur vormt een ruimtelijk aanknopingspunt. BPL-gebied Amstelscheg ligt op korte afstand van dit zoekgebied, maar er is geen sprake is van overlap met BPL en daarom ook geen sprake van mogelijke aantasting van kernkwaliteiten van het landschap.

7.4 Conclusie

Overlappingen tussen zoekgebieden voor windturbines uit de RES en het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) zijn te vinden in de volgende zoekgebieden:

- 1B Havengebied Zuid, overlapt met Spaarnwoude e.o. en de Tuinen van West.
- 3 Ring A10 Noord, overlapt met Waterland.
- 5A Diemerscheg, overlapt met Vechtstreek-Noord.
- B en G in Diemen, overlapt met Vechtstreek-Noord.

Een van de conclusies die uit deze toets kan worden getrokken is dat de kaders die het BPL stelt niet definitie uitsluiten dat er windturbines in BPL-gebied geplaatst kunnen worden. De belangrijkste kernkwaliteiten van het landschap waar windturbines mogelijk invloed op hebben, hebben te maken met de openheid en ruimtebeleving van het landschap. Binnen de BPL-gebieden zijn specifieke delen aangewezen die hun open ruimte en vergezichten dienen te behouden. Echter zijn er voor alle overlappende zoekgebieden zones aan te wijzen langs de randen van de open ruimten of langs structuren in het landschap die de openheid al begrenzen. Deze zoekgebieden zouden om die reden niet per definitie te hoeven worden uitgesloten. Zo is het denkbaar dat er opstellingen bedacht kunnen worden die aansluiten bij bestaande ruimtelijke dragers van het landschap, zoals infrastructurele lijnen. Wel vormen de overige kernkwaliteiten van de overlappende BPL-gebieden een aandachtspunt voor de verdere uitwerking dat zorgvuldig onderzocht dient te worden. Visualisaties van mogelijke opstellingen zijn nodig voor een goede beoordeling in de vervolgfase, om per opstelling te bekijken in hoeverre kernkwaliteiten van het landschap wel of niet worden aangetast en hoe nieuwe windturbines zich ruimtelijk verhouden tot het omliggende, bestaande landschap. Voor de zoekgebieden zoals ze nu op tekening staan is dat niet altijd eenvoudig te zeggen, daarom heeft deze toets vooral geleid tot een inventarisatie van aandachtspunten voor de verdere uitwerking.

8 Conclusie

8.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de gemeente Amsterdam heeft TAUW een verkennend onderzoek gedaan naar de consequenties van de geldende natuurwet- en regelgeving voor het plaatsen van windmolens in 7 zoekgebieden in de gemeente Amsterdam en Diemen. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen worden afgegeven en/of ontheffingen kunnen worden verleend. In deze rapportage volgt het antwoord op de volgende vragen:

- Welke natuurwet- en regelgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de geldende natuurwet- en regelgeving?
- Zijn maatregelen en/of een vergunning/ontheffing/melding nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

Dit rapport heeft het karakter van een natuurtoets en betreft een verkennend onderzoek op hoofdlijnen. Het geeft inzicht in de aard en omvang van de te verwachten effecten en (mogelijk) vervolgonderzoek dat ten behoeve van bijvoorbeeld plannen, milieueffectrapportages en/of projecten nog moet worden uitgevoerd.

Per initiatief zal een formele natuurtoets moeten worden uitgevoerd op basis van een concrete projectinformatie zoals het aantal, type, locatie en configuratie van windmolens en de inrichting van werkterreinen. Dit verkennend onderzoek is uitgevoerd om de consequenties per zoekgebied op hoofdlijnen te onderzoeken en om aan te geven welke vervolgonderzoeken er nodig zijn.

8.2 Relevante natuurwet- en regelgeving

Soortenbescherming: Vanwege de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten is een toetsing aan soortenbescherming nodig. Bij windmolens vereist aanvaringsrisico's voor vleermuizen en vogels extra aandacht.

Beschermde houtopstanden: Toetsing aan beschermde houtopstanden is nodig omdat er mogelijk bomen worden gekapt.

Natura 2000: Zoekgebied '4C Buiteneiland' ligt in Natura 2000 gebied Markermeer en IJmeer. Voor alle zoekgebieden geldt dat ze op enige afstand van diverse Natura 2000 gebieden liggen. Een voortoets is nodig.

Provinciaal beschermde gebieden:

- Natuurnetwerk Nederland: Een aantal zoekgebieden ligt in het NNN. Effecten op het oppervlak, samenhang en wezenlijke waarden en kenmerken moeten getoetst worden.
- Bijzonder provinciaal landschap:

8.3 Conclusies toetsing

8.3.1 Soortenbescherming

Conclusie
De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk negatieve effecten op door de Wnb beschermde soorten. Dit geldt voor alle zoekgebieden Door ruimtebeslag kan leefgebied tijdelijk of permanent worden aangetast, kunnen vaste rust en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen worden aangetast en exemplaren kunnen worden gedood of verwond. Ten aanzien van het doden en/of verwonden zijn er aanvaringsrisico's voor vogels en vleermuizen.

Vervolgstappen
Een veldbezoek is nodig om te bepalen of beschermde natuurwaarden daadwerkelijk in of in de nabijheid van een zoekgebied aanwezig kunnen zijn. Als dat niet met zekerheid kan worden uitgesloten is nader onderzoek nodig. Nader onderzoek om aanvaringsrisico's van vleermuizen en vogels te bepalen is altijd nodig. Aan de hand van tellingen en berekeningen moet worden bepaald of er meer dan incidentele slachtoffers vallen en of de additionele sterfte > 1% van de natuurlijke sterkte van een populatie betreft. Hierbij moeten cumulatieve effecten met ander windmolenparken worden beschouwd. Als uit nader onderzoek blijkt dat negatieve effecten optreden, zijn mitigerende maatregelen nodig.

Als het overtreden van verbodsbepalingen, ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet met zekerheid kan worden uitgesloten, moet een ontheffing worden aangevraagd. De mitigerende en/of compenserende maatregelen moeten in een activiteitenplan worden vastgelegd. Het activiteitenplan dient als basis voor de ontheffingsaanvraag.

Naast mitigerende en compenserende maatregelen moeten een alternatievenafweging worden uitgewerkt. Een ontheffing kan pas worden afgegeven als kan worden onderbouwd dat er ten aanzien van bijvoorbeeld de locatie van een windmolen, de locatie en configuratie van een windmolenpark en inrichting van bouwwegen en werkterreinen, plannen en werkwijze geen alternatieven voorhanden zijn die gunstiger uitpakken voor de benadeelde soorten.

Ook moet worden onderbouwd dat er het voornemen een wettelijk belang dient dat een overtreding rechtvaardigt. Doorgaans kan succesvol onderbouwd worden dat windenergie met het oog op klimaatverandering in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid is.

8.3.2 Beschermde houtopstanden

Conclusie
De volgende zoekgebieden liggen niet buiten de bebouwde kom houtopstanden. Voor deze zoekgebieden zijn geen vervolgstappen nodig:

- 1B Haven-Zuid
- 3 Ring A10 Noord

- 4C Buiteneiland
- 5A Diemerscheg
- 5B Waternetlocatie
- 6A Knooppunt Holendrecht.

De volgende zoekgebieden liggen buiten de bebouwde kom houtopstanden het er zijn mogelijk bomenrijen van >20 bomen, houtopstanden met een oppervlak van > 1.000 m^2 en/of boskernen aanwezig:

- Diemen A t/m G.

Vervolgstappen
Nadere toetsing op basis van concrete projectinformatie is nodig voor zoekgebied 5A Diemerscheg en Diemen A t/m G. Aan de hand van een veldbezoek moet worden bepaald of en in hoeverre beschermde houtopstanden worden aangetast, of compensatie nodig is en of een ontheffing voor compensatie elders nodig is. Voor het aantasten van beschermde houtopstanden moet bij bevoegd gezag worden gemeld. In de meeste gevallen geldt herplantplicht.

8.3.3 Natura 2000-gebieden

Conclusie
Zoekgebied 4C Buiteneiland ligt in Natura 2000-gebied Markerkeer en IJmeer. Directe effecten door oppervlakteverlies, trilling, geluid, verontreiniging, optische verstoring aantasting leefgebied van kwalificerende soorten en habitattypen kunnen niet worden uitgesloten. Ook kunnen negatieve effecten niet worden uitgesloten omdat aanvaringsrisico's met kwalificerende vogelsoorten en meervleermuis in omliggende Natura 2000 gebieden niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten.

De overige zoekgebieden liggen niet in Natura 2000 gebieden. Directe en indirecte effecten door oppervlakteverlies, trilling, geluid, verontreiniging, optische verstoring zijn met zekerheid uitgesloten. Wel kan leefgebied van kwalificerende soorten van Natura 2000 gebieden in de omgeving van de zoekgebieden worden aangetast. Ook kunnen negatieve effecten niet worden uitgesloten omdat aanvaringsrisico's met kwalificerende vogelsoorten en meervleermuis in omliggende Natura 2000 gebieden niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten.

Vervolgstappen
Significante gevolgen op Natura 2000-gebieden kunnen niet met zekerheid op voorhand worden uitgesloten. Een passende beoordeling op basis van concrete projectinformatie is noodzakelijk om te bepalen of de mogelijke gevolgen significant zijn. Ook zal uit de passende beoordeling blijken of een Wnb vergunning noodzakelijk is.

8.3.4 Provinciaal beschermde gebieden

8.3.4.1 Natuurnetwerk Nederland

De volgende zoekgebieden liggen niet in het NNN. Vervolgtappen zijn voor deze zoekgebieden niet nodig:

- 1B Haven Zuid
- 4A Sciencepark
- 5B Waternetlocatie
- Diemen G.

De volgende zoekgebieden overlappen met het NNN. Als gevolg van de beoogde activiteit is sprake van (significante) aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlak en samenhang van het NNN:

- 3 Ring A10 Noord
- 4C Buitenhaven
- 5A Diemerscheg
- 6A Knooppunt Holendrecht
- Diemen A t/m F.

Compensatie
Bij overlap met het NNN is er sprake van oppervlakteverlies en verlies van kwaliteit rond de windmolens door verstoring en/of op locaties waar tijdelijke werkterreinen worden gerealiseerd. Dit leidt tot een compensatieopgave die nader bepaald moet worden aan de hand van concrete projectinformatie en de huidige en potentiële kwaliteit van het NNN dat wordt aangetast.
Een nadere toetsing op basis van concrete projectinformatie is nodig. Vervolgonderzoek en veldonderzoek is nodig om een effectbeoordeling op basis van de huidige en potentiële natuurwaarden te doen. De effecten dienen gemitigeerd en zo nodig gecompenseerd te worden. Een compensatieplan is noodzakelijk wanneer na mitigatie nog effecten resteren. Onderzoek is nodig om te bepalen of en waar compensatie mogelijk is. Alleen zoekgebied '3 Ring A10 Noord' ligt in een NNN type dat heel moeilijk of nauwelijks te vervangen is. Overlap van het zoekgebied met dit onderdeel van het NNN kan echter waarschijnlijk worden voorkomen. Ten aanzien van de vervangbaarheid van onderdelen van het NNN is compensatie redelijkerwijs uitvoerbaar. Onderzocht moet worden of er ruimtelijk voldoende mogelijkheden ter compensatie zijn om het oppervlak, samenhang en kwaliteit van het NNN te behouden.

Groot openbaar belang en alternatievenafweging
Het plan is redelijkerwijs uitvoerbaar omdat het opwekken van duurzame energie van groot openbaar belang is. Voor de uitvoerbaarheid is verder van belang dat kan worden aangetoond dat er ten aanzien van de locatie en inrichting van het plangebied geen alternatieven voorhanden zijn die gunstiger uitpakken voor het NNN. Er moet gekeken worden of locaties buiten NNN beschikbaar zijn. Daarnaast moet binnen zoekgebieden naar locaties gezocht worden waar effecten zoveel mogelijk voorkomen worden. Zoekgebieden langs drukke infrastructuur en/of aan

de rand van NNN gebieden zorgen naar verwachting voor relatief geringe negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken, oppervlak en samenhang.

Meerwaardebepaling
Ten aanzien van de meerwaardebepaling in de concept-omgevingsverordening Noord-Holland 2022, kan (op termijn) onderzocht worden of gebruik gemaakt kan worden van de afwijkmogelijkheid van het 'nee, tenzij' principe. De meerwaardebepaling is een afwijkingsmogelijkheid die het mogelijk maakt om activiteiten in NNN te realiseren als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Zo mag de oppervlakte van NNN niet afnemen en moet er een duidelijk aantoonbare meerwaarde voor NNN worden geleverd voor wat betreft kwaliteit en samenhang. Dat laatste moet worden onderbouwd in een gebiedsvisie.

8.3.4.2 Bijzonder Provinciaal Landschap

Overlappingen tussen zoekgebieden voor windturbines uit de RES en het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) zijn te vinden in de volgende zoekgebieden:

- 1B Havengebied Zuid, overlapt met Spaarnwoude e.o. en de Tuinen van West.
- 3 Ring A10 Noord, overlapt met Waterland.
- 5A Diemerscheg, overlapt met Vechtstreek-Noord.
- B en G in Diemen, overlapt met Vechtstreek-Noord.

Een van de conclusies die uit deze toets kan worden getrokken is dat de kaders die het BPL stelt niet definitie uitsluiten dat er windturbines in BPL-gebied geplaatst kunnen worden. De belangrijkste kernkwaliteiten van het landschap waar windturbines mogelijk invloed op hebben, hebben te maken met de openheid en ruimtebeleving van het landschap. Binnen de BPL-gebieden zijn specifieke delen aangewezen die hun open ruimte en vergezichten dienen te behouden. Echter zijn er voor alle overlappende zoekgebieden zones aan te wijzen langs de randen van de open ruimten of langs structuren in het landschap die de openheid al begrenzen. Deze zoekgebieden zouden om die reden niet per definitie te hoeven worden uitgesloten. Zo is het denkbaar dat er opstellingen bedacht kunnen worden die aansluiten bij bestaande ruimtelijke dragers van het landschap, zoals infrastructurele lijnen. Wel vormen de overige kernkwaliteiten van de overlappende BPL-gebieden een aandachtspunt voor de verdere uitwerking dat zorgvuldig onderzocht dient te worden. Visualisaties van mogelijke opstellingen zijn nodig voor een goede beoordeling in de vervolgfase, om per opstelling te bekijken in hoeverre kernkwaliteiten van het landschap wel of niet worden aangetast en hoe nieuwe windturbines zich ruimtelijk verhouden tot het omliggende, bestaande landschap. Voor de zoekgebieden zoals ze nu op tekening staan is dat niet altijd eenvoudig te zeggen, daarom heeft deze toets vooral geleid tot een inventarisatie van aandachtspunten voor de verdere uitwerking.

9 Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten beschermde soorten.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.B., Kalkman, V.J., Ketelaar, R., van der Wiede, M.J.T., 2002. De Nederlandse libellen (odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Grünkorn, T., J. Blew, T. Coppack, O. Krüger, G. Nehls, A. Potiek, M. Reichenbach, J. von Rönn, H. Timmermann & S. Weitekamp, 2016. Ermittlung der Kollisionsraten von (Greif)Vögeln und Schaffung pla- nungsbezogener Grundlagen für die Prognose und Bewertung des Kollisionsrisikos durch Windenergiean- lagen (PROGRESS). Schlussbericht zum durch das Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (BMWi) im Rahmen des 6. Energieforschungsprogrammes der Bundesre

Helldin, J. O., Jung, J., Neumann, W., Olsson, M., Skarin, A., & Widemo, F. (2012). The impact of wind power on terrestrial mammals. A synthesis. Stockholm: The Swedish Environmental Protection Agency

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2013. Rapport 2013-010. Stichting RAVON, Nijmegen.

Krijgsveld K.L., Akershoek K., Schenk F., Dijk F. & Dirksen S. 2009. Collision risk of birds with modern large wind turbines. Ardea 97(3): 357–366.

Łopucki, R., Klich, D., & Gielarek, S. (2017). Do terrestrial animals avoid areas close to turbines in functioning wind farms in agricultural landscapes? Environmental monitoring and assessment, 189(7), 343.

Provincie Noord-Holland, Bijzonder Provinciaal Landschap (2020)
Bijzonder Provinciaal Landschap - Provincie Noord-Holland

Provincie Noord-Holland, Leidraad Landschap & Cultuurhistorie (2018)
Leidraad Landschap en Cultuurhistorie | Provincie Noord-Holland

Rydell, J., L. Bach, M.J. Dubourg-Savage, M. Green, L. Rodrigues & A. Hedenström, 2010. Bat mortality at wind turbines in northwestern Europe. Acta Chiropterologica 12(2): 261-274.

Rydell, J., Engström, H., Hederström, A., Larsen, J. K., Pettersson, J., & Green, M. 2012. The effect of wind power on birds and bats – A synthesis. Stockholm: The Swedish Environmental Protection Agency.

Geraadpleegde internetwebsites:
www.floron.nl
www.libellennet.nl
www.ravon.nl
www.sovon.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuis.net
www.vlindernet.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Gemeente
Amsterdam

Signalen uit de stad

Afwegingskader windturbines Amsterdam

Sanne de Boer & Demis Iossifidis 30-11-2021

CONCEPT

Oplegger gericht aan Stedelijke Klankbordgroep, expertgroepen Gezondheid en Natuur, Klankbordgroepen Gezondheid en Natuur

Beste lezer,

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid. Uitgangspunt van de RES is om circa 17 extra windturbines van gemiddeld 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal).

Na de RES 1.0 is een reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. Een onderdeel van de reflectiefase is het document dat voor u ligt: de **CONCEPT** versie van "*Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam*". Dit afwegingskader is opgesteld naar aanleiding van de raadsbrief d.d. 7 september 2021 die nadere toelichting geeft op de reflectiefase en het afwegingskader.[1]

Deze conceptversie wordt gedeeld met de Stedelijke Klankbordgroep en de twee expertgroepen 'Gezondheid' en 'Natuur'. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. De overige (lokale) klankbordgroepen worden in de week van 13 december geïnformeerd en ontvangen dan een geactualiseerde versie.

In voorliggend concept staan de signalen uit de stad die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 hebben geïnventariseerd.

Mist u belangrijke signalen, thema's of onderwerpen die volgens u in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen? Geef deze dan in een korte opsomming van maximaal ½ A4 aan ons mee. De deadline hiervoor is vermeld in de e-mail.

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. We vragen u daarom nadrukkelijk om op hoofdlijnen de inhoudelijke thema's te toetsen en niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt. Her en der ziet u 'PM' staan in de tekst. Dat betekent dat daar nog een aanvulling komt.

Hartelijk dank voor uw inbreng alvast!

[1] *https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/10508452/1*

Inhoudsopgave

WAT IS HET AFWEGINGSKADER WEL EN NIET? 4
Wat is het afwegingskader? 4
Wat is het afwegingskader niet? 4

INTRODUCTIE 5
Reflectiefase: een extra stap 5
Proces na de reflectiefase 5

OPBOUW VAN HET AFWEGINGSKADER 6
Getoetst bij Stedelijke Klankbordgroep en expertgroepen
Natuur en Gezondheid 6
Afwegingskader per zoekgebied 6
Interactief en overzichtelijk 6

BESTAANDE WET- EN REGELGEVING, AMSTERDAMS BELEID 9

1 LEEFOMGEVING 10
1.1 Gezondheid 11
1.1.1 Geluid en trilling 12
1.1.2 Fijnstof 14
1.2 Hinderbeleving 15
1.2.1 Slagschaduw 16
1.2.2 Knipperlichten 17
1.3 Recreatie & belevingswaarde 18
1.3.1 Buitenactiviteiten 19
1.3.2 Volkstuinen 21
1.4 Natuur 22
1.4.1 Vogels 23
1.4.2 Vleermuizen 25
1.4.3 Planten, insecten, overig 26
1.4.4 Bodem, ondergrond en waterkwaliteit 28
1.5 Veiligheid 29
1.5.1 Technische veiligheid en normen 30
1.6 Ruimtelijke kwaliteit en landschap 31
1.6.1 Ruimtelijke inpassing in een gebied 32
1.6.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde) 34
1.6.3 Horizon 35

2 MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID EN DEMOCRATISCHE LEGITIMATIE 37
2.1 Inspraak en dialoog 38
2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen 39
2.1.2 Gedeelde feitenkennis 40
2.1.3 Transparantie over het proces en de besluitvorming 42
2.2 Meedoen in de opbrengsten 44
2.3 Betrokkenheid buurgemeenten 45

3 SAMENHANGEND & BETAALBAAR ENERGIESYSTEEM 46
3.1 Liever meer zonne-energie 47
3.2 Inzet van alternatieve technieken en innovaties 48
3.3 Lokale productie 50
3.4 Energieafnemers 51

4 BIJDRAGE AAN CO_2-DOELSTELLING 52
4.1 ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk 53
4.2 Opwekpotentie van windturbines 55

CONCEPT

CONCEPT

Wat is het afwegingskader wel en niet?

Voor u ligt het document 'Signalen uit de stad: afwegingkader windturbines Amsterdam'. Met dit afwegingskader wil de gemeente Amsterdam in een helder overzicht laten terugkomen welke signalen Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten[1] meegeven als het gaat om windturbines en de windzoekgebieden die vastgesteld zijn in de RES 1.0.

Dit afwegingskader is onderdeel van de reflectiefase. Zoals aangegeven in de raadsbrief van 7 september jl. is de reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. De reflectiefase heeft als doel inventariseren van- en luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften van een brede groep belanghebbenden.

Wat is het afwegingskader?

Met dit afwegingskader worden de signalen geborgd die tijdens het besluitvormingsproces rondom de RES 1.0 zijn meegegeven vanuit de samenleving. De praktische implicaties van het afwegingskader worden nog tijdens de reflectiefase geborgd in een handreiking participatie, samenwerking en sturing. Zowel het afwegingskader als de handreiking kan door de raad en het stadsbestuur naast de vergunningsaanvraag worden gelegd, wanneer een dergelijke aanvraag vanuit iniatiatiefnemers (bijvoorbeeld energiecoöperaties of andere partijen) gedaan wordt.

Het afwegingskader dient ertoe de signalen die uit de stad zijn meegegeven (dit gaat vaak over zorgen en behoeften) helder en inzichtelijk maken. Het gaat dan om signalen die tot nu toe vanuit de stad zijn meegegeven tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten die plaatsvonden zowel in aanloop naar de RES 10 als tijdens de reflectiefase. Met dit kader geven we geen duiding of weging aan de verschillende signalen, in het document bestaan perspectieven naast elkaar zonder dat de gemeente daarin prioriteert. Een weging vindt plaats op het moment dat de gemeenteraad zich uitspreekt ten behoeve van de vergunningverlening over wel of niet windturbines op een specifieke locatie.

Wat is het afwegingskader niet?

Dit afwegingskader maakt geen nieuwe keuzes ten opzichte van de RES 1.0. Dat betekent dat met dit kader niet opnieuw een keuze gemaakt wordt om windzoekgebieden te schrappen of toe te voegen. Het is geen beslisboom waarmee gebieden af kunnen vallen aan de hand van de signalen die meegegeven zijn. Ook bepaalt dit afwegingskader niet welke inbreng belangrijker of minder belangrijk is. Tijdens de tweede helft van de reflectiefase wordt wel het gesprek gevoerd over de wijze waarop de samenwerking vormt krijgt, de gemeente gaat sturen en waaraan de participatie moet voldoen. Dit alles komt in de handreiking.

[2] *In de tekst gebruiken we af en toe "Amsterdammers" om de leesbaarheid te vergroten. Goed om te benadrukken dat "Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten" bedoelen.*

Introductie

Amsterdam wil haar verantwoordelijkheid nemen, voor nu en voor generaties na ons. Daarom leveren we een bijdrage aan de oplossingen tegen klimaatverandering. Op 27 mei 2021 stemde de Amsterdamse gemeenteraad in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0), waarmee een stap gezet is om de ambitie mogelijk te maken om tot 2030 ongeveer 17 extra windturbines te realiseren van 3 MW (tenminste 127 MW windenergie totaal), samen met de ambitie om voor 400 MW aan zonnepanelen op grote daken (en 150 MW zonnepanelen op kleine daken) te plaatsen.

Reflectiefase: een extra stap

We willen de stappen naar een duurzamer Amsterdam zorgvuldig en samen met Amsterdammers zetten. Met de RES 1.0 is daarom het begin van een nieuwe fase ingeluid, de reflectiefase[3]. Nog voordat initiatiefnemers die windturbines willen plaatsen zich kunnen melden, reflecteren we met deze fase eerst op wat Amsterdammers belangrijk vinden bij de mogelijke realisatie van windturbines. Deze reflectiefase kent drie producten die in de raadsbrief van 7 september 2021 uiteen zijn gezet:

- Een afwegingskader
- Handreiking voor participatie
- Handreiking voor governance (samenwerking en sturing).

Deze drie producten geven richting voor de verdere besluitvorming over windturbines. Ze moeten de raad en het bestuur helpen een zo goed mogelijke afweging te maken in het vervolgproces, en dienen als handvatten voor een doorlopend gesprek met de stad. Het afwegingskader dat voor u ligt is het eerste van deze drie producten.

Proces na de reflectiefase

Ná de reflectiefase volgt het proces waar initiatiefnemers zich bij de gemeente kunnen melden voor het ontwikkelen van een plan in een zoekgebied. De gemeente vraagt de initiatiefnemer een participatieplan, afgestemd met omwonenden, op te stellen. Het afwegingskader dient bij deze stappen voor alle betrokkenen een helder overzicht van alle geluiden die in de stad en specifiek per zoekgebied leven. De handreiking geeft o.a. waar het participatieproces en de samenwerking aan moeten voldoen. Stapsgewijs ziet dit er zo uit:
[PM klik hier voor de schematische weergave]

- Initiatiefnemer maakt een participatieplan in overleg met omwonenden en belanghebbenden om aan te geven hoe de procesparticipatie en financiële participatie er uit moet zien.
- Participatieplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het college. Na goedkeuring volgt de uitvoering van het plan en wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering.
- Tijdens het participatieproces gaat initiatiefnemer met omwonenden en belanghebbenden in gesprek.
- Initiatiefnemer bereidt de onderzoeken voor om de effecten op natuur (Milieueffectrapportage) en gezondheid (Gezondheidseffectenanalyse) inzichtelijk te maken. Deze beoogde aanpak wordt vastgelegd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en door het College ter inzage gelegd zodat iedereen hierop kan reageren. De initiatiefnemers voeren vervolgens de onderzoeken uit. Mogelijk volgen nog andere onderzoeken in deze fase.
- Uitkomsten participatieproces en onderzoeken leiden mogelijk tot een haalbare business case - initiatiefnemer vraagt vergunning aan voor windturbine(s).
- Gemeenteraad spreekt zich uit om de vergunning wel/niet te verlenen en doet dit o.a. op basis van de thema's in het afwegingskader.

CONCEPT

[3] *Voor de windzoekgebieden 'NoordIJplas/ CD' en 'Havengebied' geldt een ander traject.*

CONCEPT

Opbouw van het afwegingskader

Het afwegingskader dat voor u ligt is opgebouwd met drie ''lagen'' aan informatie:

- De wetgevende en beleidsmatige kaders
- De onderverdeling in vier thema's, die voortkomt uit de Handreiking van de RES 2.0.
- Deze vier thema's zijn ingevuld met signalen die door Amsterdammers en andere belanghebbenden zijn meegegeven

Vier hoofdthema's
Met de wet- en regelgeving en het Amsterdamse beleid dat daarop gestoeld is, kijken we naar een logische inhoudelijke onderverdeling voor het afwegingskader. We sluiten aan bij de systematiek zoals genoemd in de Landelijke handreiking RES 2.0, waarin vier afwegingsaspecten genoemd zijn. Deze aspecten maken het mogelijk om de Amsterdamse signalen een plek te geven.[4] De vier hoofdthema's zijn:

- Leefomgeving
- Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie
- Samenhangend & betaalbaar energiesysteem
- CO_2-doelstelling

Input vanuit de samenleving
De indeling van het afwegingskader is gebaseerd op deze vier hoofdthema's. Per thema vind je in het afwegingskader de informatie uit alle zienswijzen en inspraakavonden en processen van de RES en de Omgevingsvisie en tijdens de reflectiefase. Hieronder volgt de lijst van alle input die is meegenomen en verwerkt:

- Informatie- en participatieavonden in november en december 2020
- Reacties die gegeven zijn bij het draagvlakonderzoek door OIS uit najaar 2020
- Vijf informatiebijeenkomsten in april 2021 ten behoeve van de RES 1.0
- Expertsessie van de gemeenteraad in februari 2021
- De Nota van Beantwoording voor de Omgevingsvisie 2050
- Reactienota Noord-Holland Zuid Op weg naar de RES 1.0 van december 2020
- Inspreekavonden georganiseerd door de gemeenteraad in januari, maart en mei 2021
- Alle raadsadressen over windturbines/RES
- Mails van bewoners en belangengroepen die via het RES e-mail adres zijn ontvangen en via de website/contact formulier van gemeente Amsterdam
- Online raadpleging participatieve waardenevaluatie (PWE)
- Uitkomsten Onderzoek naar de leefomgeving[5]

Getoetst bij Stedelijke Klankbordgroep en expertgroepen Natuur en Gezondheid

De signalen uit de stad die in dit afwegingskader terugkomen zijn getoetst bij de Stedelijke Klankbordgroep en de expertgroepen Natuur en Gezondheid.

Afwegingskader per zoekgebied

Het afwegingskader zegt niet alleen iets over wat Amsterdammers gemeentebreed belangrijk vinden, het maakt ook inzichtelijk wat binnen specifieke zoekgebieden thema's zijn die leven. Hiervoor is ook informatie gebruikt die is opgehaald tijdens de reflectiefase middels de 'participatieve waarden evaluatie (PWE)'[6] en het 'Onderzoek naar de leefomgeving'

Interactief en overzichtelijk

Door de informatie uit de stad op een overzichtelijke manier te presenteren en per windzoekgebied te ordenen, ziet u snel welke zorgen en behoeften zijn meegegeven. Het afwegingskader is in te zien als interactieve PDF, waarop doorgeklikt kan worden en inzicht verkregen kan worden zowel stadsbreed als per zoekgebied.

- Het bestand wat voor u voor u zich ziet is een interactieve pdf. Dat betekent dat u met behulp van verschillende knoppen door het document kunt scrollen om de gewenste informatie te lezen;
- Door op een van de 4 grote vlakken (bijvoorbeeld 'Leefomgeving') te klikken komt u terecht bij de toelichting op het hoofdonderwerp. Door te klikken op een van de thema's daaromheen, komt u direct bij de uitwerking van het betreffende thema terecht;
- Bij elk hoofdthema kun u altijd terug door rechtsboven te klikken (in geval van Leefomgeving de dame met de kat);
- Doorklikken in de tekst kan rechtsonder door de pijlen < en > te gebruiken.
- Terug naar het afwegingskader kan via het X tussen de < en >;
- Achter in het bestand: overzichtskaart windzoekgebieden met bijbehorende kaders (zorgen gespecificeerd). PM later invoegen.

[4] *Deze vier hoofdthema's volgen uit de landelijke Handreiking RES 2.0. Bij de invulling van deze hoofdthema's alsook de subthema's die eronder vallen, is het primaire uitgangspunt de situatie in Amsterdam geweest, en niet de (soms generiekere) omschrijvingen en definiëringen vanuit de Handreiking zelf.*
[5] *Voor de verschillende zoekgebieden worden workshops georganiseerd. Tijdens workshops kunnen bewoners aangeven geven hoe zij hun leefomgeving ervaren, bijvoorbeeld waar zij tot rust komen of waar belangrijke speelplekken, fiets-of (hard)looproutes zijn.*
[6] *Met een raadpleging in de vorm van een PWE kan in korte tijd een brede afspiegeling van belanghebbenden worden geïnformeerd, geraadpleegd en deelgenoot gemaakt van bestuurlijke dilemma's. Door middel van deze methode worden burgers als het ware op de stoel van de bestuurder gezet. Zij ervaren zo de dillema's waar bestuurders voor staan en krijgen een overzicht van voor- en nadelen van de verschillende opties. Vervolgens krijgen ze de vraag wat zij zouden adviseren en waarom. Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): https://youtu.be/kdGUqK5KZFI*

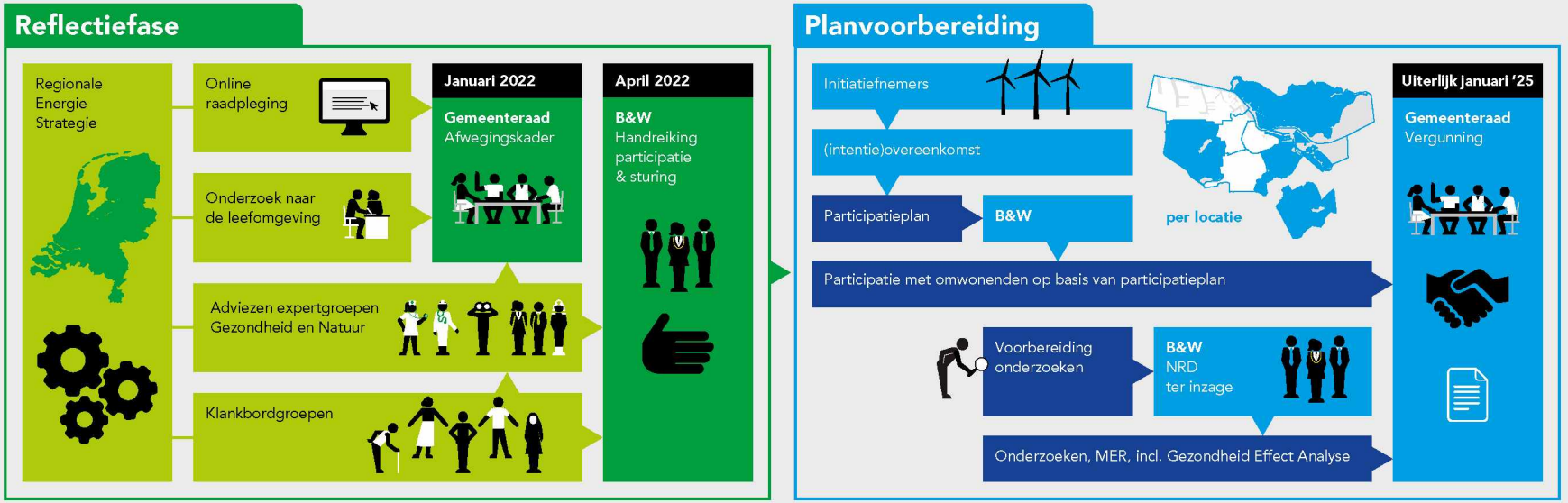

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuze-vraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (GEA).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeenteraad stemt wel/niet in met vergunning-verlening voor plaatsing van een windmolen.

CONCEPT

CONCEPT

Wet & regelgeving
Bijdrage aan CO_2-doelstelling
Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk
Opwekpotentie van windturbines
Leefomgeving
Gezondheid
Hinderbeleving
Recreatie & belevingswaarde
Natuur
Veiligheid
Ruimtelijke kwaliteit en landschap
Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie
Betrokkenheid buurgemeenten
Meedoen in de opbrengsten
Inspraak en dialog
Samenhangend & betaalbaar energiesysteem
Energieafnemers
Lokale productie
Inzet van alternatieve technieken en innovaties
Liever meer zonne-energie

Bestaande wet- en regelgeving, Amsterdams beleid

De basis voor alle besluitvorming in de stad wordt gevormd door de bestaande wet- en regelgeving. Als gemeente zorgen we dat we handelen en toetsen op de nu al geldende juridische kaders. Dat geldt ook voor het zoeken naar geschikte plekken voor het plaatsen van windturbines. Zo is er bij het bepalen van de zoeklocaties gekeken naar geldende beperkingen en beleidskaders met betrekking tot landschap, natuur- en milieu en zijn landelijke veiligheidsregels ten aanzien van afstanden van windturbines het uitgangspunt geweest. Hieronder worden deze op hoofdlijnen opgesomd:

- Om geluidshinder te voorkomen mag een windmolen niet te dicht bij huizen staan. Een windmolen mag gemiddeld niet meer dan 47 decibel geluid maken. 's Nachts mag dit niet meer dan gemiddeld 41 decibel zijn. Hiervoor worden metingen op gevels van woningen in de buurt verricht. Dit staat in het **Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer**. Zie voor meer context paragraaf 1.1 onder leefomgeving.
- **In de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenbesluit)** staat hoe vaak en hoe lang per dag de slagschaduw van een windturbine een woning mag raken. Via de vergunning zijn windturbines bijna altijd verplicht voorzien van een stilstandvoorziening. Die schakelt de windturbine uit tijdens de slagschaduw. Een stilstandvoorziening is nodig als:
  - De afstand van de windturbine tot de woningen en andere 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen) minder dan 12 maal de rotordiameter is. Bij een rotordiameter van 110 meter (blad van 55 meter) geldt dan: binnen een afstand van 1.320 meter.
  - Gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kán optreden
- Voor de afstanden van windturbines tot infrastructuur en overige externe veiligheidsobjecten wordt uitgegaan van de richtlijnen uit de **Handreiking Risicozonering Windturbines**. De afstanden betreffen generieke toetsafstanden. Buiten de genoemde afstand is er in principe geen sprake van een (aanvullend) veiligheidsrisico. De praktijk leert dat windturbines soms geplaatst kunnen worden op kortere afstand dan de toetsingsafstand van objecten op basis van nader (veiligheids)onderzoek, mitigerende maatregelen en overleg met de eigenaar of beheerder van het object of de infrastructuur[8]
- Ten behoeve van de veiligheid en geluidbelasting heeft de Rijksoverheid het **Luchthavenindelingbesluit Schiphol (LIB)** vastgesteld. De LIB regelt welk gebied bestemd is voor gebruik als luchthaven en voor welk gebied daaromheen beperkingen gelden, bijvoorbeeld in de vorm van bouwhoogtebeperkingen voor windturbines.
- De bescherming van natuur komt voort uit de **Wet natuurbescherming**. In deze verkenning is bepaald in hoeverre er ecologische waardevolle gebieden in of in de nabijheid van het projectgebied aanwezig zijn en in hoeverre effecten op de waarden van deze gebieden te verwachten zijn.
- **Natura 2000-gebieden** kennen een beschermingsregime met een externe werking. Dit betekent dat naast windturbines binnen deze gebieden, ook windturbines buiten deze gebieden van invloed kunnen zijn op de natuurlijke waarden waarvoor deze gebieden zijn aangewezen. In een vervolgfase zal nader onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden.
- *Noord-Holland* kent 32 *bijzondere provinciale landschappen*. Dat zijn landschappen waarop we extra zuinig zijn vanwege hun bijzondere eigenschappen en waarde. **Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)** is een beschermingsregime binnen de Omgevingsverordening NH2020 bedoeld om de meest waardevolle landschappen in Noord-Holland te beschermen
- Plannen binnen een gebied in het **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, moeten goedgekeurd worden door de provincie Noord-Holland.
- Er zijn verschillende Rijksmonumenten en Rijksbeschermde dorps- en stadsgezichten. De **Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE)** adviseert een afstand tot windturbines van 1.800 meter, zodat het contrast tussen de windturbines en het beschermde dorpsgezicht wordt afgezwakt. Dit is geen voorgeschreven norm en vormt daarom geen 'harde belemmering', echter wel een belangrijk aandachtspunt
- Wanneer windturbines binnen of in de nabijheid van de Stelling van Amsterdam of elementen daarvan (schootcirkel of zichtlijnen) worden gepositioneerd zal er een **Heritage Impact Assessment (HIA)** moeten worden uitgevoerd. De HIA geeft inzicht in de mogelijk effecten van de windturbines op het UNESCO werelderfgoed.
- De Provincie Noord-Holland wijst stiltegebieden aan, onder andere om waar mogelijk, flora en fauna te beschermen. Binnen deze gebieden gelden regels en richtwaarden om geluidhinder te beperken of te voorkomen. Deze regels zijn vastgelegd in de **Provinciale Milieuverordening (PMV)** van Noord-Holland. Dit vormt echter geen uitsluitingscriterium voor de plaatsing van windenergie

Daarnaast vormen beleidsvisies die eerder vastgesteld zijn onderdeel van de kaders waarbinnen we werken. Dit gaat over de Windvisie 2012, de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050, de Groenvisie 2020-2050 en de Omgevingsvisie 2050.
Natuurlijk is wet- en regelgeving en beleid niet statisch, deze kaders zijn óók aan verandering onderhevig en bewegen mee met ontwikkelingen in de samenleving en met nieuwe technologische inzichten. We houden nauwlettend de laatste ontwikkelingen in de gaten en passen ons beleid daarop aan. Maar dit verandert niets aan het uitgangspunt dat wet- en regelgeving en beleid de belangrijkste basis vormt om vanuit te opereren.

[8] https://energieregionhz.nl/app/uploads/2020/06/Verkenning-windenergie-Amsterdam-Noord.pdf

CONCEPT

CONCEPT

Leefomgeving

Amsterdam leeft en bruist. In onze stadsdelen en buitengebieden maken Amsterdammers gebruik van de fysieke leefomgeving om te wonen, werken en recreëren. In de eigen straat of buurt, of in parken en recreatiegebieden. Elk gebied heeft zijn eigen unieke kenmerken en karakteristieken dat door verschillende Amsterdammers op verschillende manieren wordt beleefd, waar de één juist komt om tot rust te komen en de ander om bijvoorbeeld te sporten of te varen.

De energietransitie heeft impact op de fysieke leefomgeving. Het is één van de grootste ruimtelijke opgaven in de komende decennia, die zal leiden tot veranderingen in onze leefomgeving en in de inrichting van de stad. Ondergrondse leidingen en bovengrondse installaties voor het opwekken en transporteren van nieuwe energie zullen veel ruimte in beslag nemen, terwijl de ruimte al beperkt is in een compacte en groeiende stad als Amsterdam, zowel boven als onder de grond. Dat kan tot dilemma's en weerstand leiden. Binnen het hoofdstuk Leefomgeving zullen we in gaan op de verschillende signalen die vanuit de stad zijn meegegeven als het gaat om de omgeving waarin we wonen, werken en recreëren. Per thema lichten we toe wat Amsterdammers meegegeven hebben in het proces rondom de RES 1.0.

1.1 Gezondheid

Gezondheid staat centraal in de discussie rondom windturbines in de stad. De hinder die mensen ondervinden van windturbines en/of andere geluidsbronnen kan indirect gezondheidsklachten veroorzaken. De mogelijke gevolgen van geluid van windturbines voor de gezondheid nemen we serieus. De onrust en zorgen die hierover zijn geuit tijdens het proces richting RES 1.0 vormen een belangrijk signaal.

Geluid en gezondheid: context

In een dichtbevolkt land als Nederland accepteren we een bepaalde mate van hinder en gezondheidseffecten van geluidsbronnen, zoals windturbines. Zo zijn er afspraken gemaakt over hoeveel geluid windturbines mogen veroorzaken, op bijvoorbeeld gevels van huizen.[9] De hoeveelheid geluid die windturbines mogen veroorzaken is in lijn gebracht met de hoeveelheid geluid die andere geluidsbronnen mogen veroorzaken zoals snelwegen, spoorwegen, industrie en luchthavens. Volgens de regels mag het jaargemiddelde geluidniveau (grenswaarde) Lden[10] voor windturbines in Nederland niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt 41 dB. Ter vergelijking: de voorkeursgrenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is Lden 50 dB. De geluidsnorm voor windturbines is strenger dan de geluidsnorm voor wegverkeer omdat we uit onderzoek weten dat mensen het geluid van windturbines als hinderlijker ervaren dan het geluid van wegverkeer.[11] Bronnen die de overheid o.a. heeft gebruikt bij de afweging over de geluidsnormen is wetenschappelijk onderzoek van het RIVM, de GGD 's en van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State geoordeeld dat de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) buiten toepassing moeten worden gelaten. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapport moeten worden gemaakt. Overheden, zoals de gemeente Amsterdam, moeten nu voor nieuwe windturbineparken een eigen afweging maken over welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar achten.

> 1.1.1 Geluid en trilling

> 1.1.2 Fijnstof

[9] Meer informatie hierover vindt u op de site van het RVO
[10] De Lden is een Europese maat om de geluidsbelasting door omgevingslawaai over een heel etmaal uit te drukken
[11] Om een beeld te krijgen van de huidige geluidsniveaus in de Amsterdamse leefomgeving, zie hier

CONCEPT

CONCEPT

1.1.1 Geluid en trilling

Wat is het?

Draaiende wieken van een windturbine en de wind die langs stilstaande wieken waait, kunnen geluidsoverlast en trillingen veroorzaken. Afhankelijk van de hoogte, omvang van de molen en de snelheid en richting van deze wind, kan deze overlast door geluid en trilling in meer of mindere optreden.

Signalen uit de stad

Er zijn vanuit de stad de volgende signalen meegegeven:

- Bewoners willen weten of er onderzoeken zijn gedaan naar de effecten van geluid op de gezondheid en welke onderzoeken dat zijn. Lichamelijke klachten, stress en slapeloosheid worden als zorg genoemd in relatie tot geluid. Zij willen duidelijkheid over deze effecten en wil dat er voldoende aandacht is voor de gezondheidseffecten op langere termijn.

"Met 17 nieuwe windturbines in en rondom de stad, maak mij ernstig zorgen om mijn en veler gezondheid door de laagfrequente trillingen die de turbines veroorzaken" - Bewoner Amsterdam

- Het is voor veel inwoners cruciaal om te weten welke normen de gemeente hanteert als het gaat om de afstand van windmolens tot woningen, volkstuinen, recreatieplekken. De zorg is geuit dat de windzoek-gebieden te dicht bij woningen in de buurt liggen. Ook willen zij weten hoe oud deze normen zijn en of er wel op basis van de laatste inzichten wordt gehandeld.
- Door inwoners wordt verwezen naar afstandscriteria van woningen in andere landen, die inmiddels veranderd zijn en wil weten of wij ons niet op achterhaalde informatie baseren.
- Bewoners wil weten of er verschil zit in de mate van geluid die verschillende type turbines produceren, en of de gemeente wel voor de stilste kiest.
- Een andere zorg die mensen noemen is de opeenstapeling van nieuwe ontwikkelingen die leiden tot een grotere opstapeling van overlast. Bijvoorbeeld: een inwoner woont al langs een drukke weg, dan wordt er al een bepaalde overlast ervaren, waardoor eventuele aanvullende overlast van geluid of slagschaduw door een windturbine de ervaring nog negatiever maakt.
- Bewoners wil opheldering over het feit dat de afstand tot geluidsgevoelige bestemmingen die de provincie hanteert, 600 meter is terwijl de gemeente 350 meter neemt.

"In Duitsland is de wettelijke afstand van windmolens tot bewoonde huizen recent vergroot tot 1000 meter vanwege de zorg om de gezondheid van haar burgers. In Denemarken zijn recent vanuit eenzelfde zorg om de gezondheid van haar burgers alle projecten met windmolens tot nader onderzoek stilgelegd. - Bewoner Amsterdam

CONCEPT

Door wie geuit

Bewoners, maatschappelijke organisaties, volkstuinparken en medici.

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Alle windturbines in Amsterdam moeten voldoen aan de wettelijke normen (RVO). Dit geldt ook voor de wettelijke regels voor geluid. Zoals eerder beschreven zijn de wettelijke normen niet statisch, maar aan verandering onderhevig. Zoals de uitspraak van Raad van State ook laat zien.
- Hoe ver het geluid van een windturbine draagt is moeilijk aan te geven. Er is geen algemene afstand aan te geven. Dit is namelijk afhankelijk van de windrichting, windsnelheid en het type windturbine. Voor iedere windturbine is maatwerk nodig. Op basis van een precieze locatie moet een geluidsberekening worden gemaakt.
- Op basis van de geluidsberekening worden de gezondheidseffecten voor de omwonenden bepaald. Het al aanwezige geluid in de omgeving van bijvoorbeeld een snelweg en de hiermee samenhangende gezondheidseffecten vormt de uitgangssituatie voor de berekening. Er wordt vervolgens berekend hoeveel extra gezondheidseffecten er zijn door de toevoeging van windturbines in het gebied. Het overzicht van de gezondheidseffecten wordt gebruikt door het bestuur en de gemeenteraad bij de beslissing om wel of geen vergunning te verlenen om de windturbine(s) te bouwen.

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen].
- De Amsterdamse expertgroep gezondheid is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. geluidsnormen en effecten op gezondheid.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep gezondheid. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Het uitvoeren van een Gezondheideffectanalyse per windinitiatief.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van toegepaste audiovisuele simulatie technieken die al worden gebruikt om vliegtuiglawaai in kaart te brengen.

CONCEPT

1.1.2 Fijnstof

[Nog in te vullen]

Signalen uit de stad
- Mensen zijn benieuwd of er een relatie is tussen fijnstof en windmolens en of dit al onderzocht is.

Hoe nemen we deze signalen mee?
[Nog in te vullen]

"Wat ik heb begrepen in Rotterdam is net zo'n soort zoekgebied waar ze zo'n grote windturbine hebben neergezet en waar ook industrie is." - *Bewoner*

1.2 Hinderbeleving

De hinder die inwoners verwachten te ervaren door de komst van windtubines noemen we ook wel 'hinderbeleving'. We trekken geen harde grens tussen hinderbeleving en gezondheid. Er is namelijk een duidelijk verband tussen het geluid van windturbines en hinder. In lijn met de WHO definitie van gezondheid beschouwt het RIVM hinder ook als een schadelijk gezondheidseffect. Omdat we zien dat tijdens de inspraak beide thema's 'gezondheid' en 'hinder' vaak als aparte zorg zijn benoemd, belichten we beide thema's in dit afwegingskader. Onder hinderbeleving scharen we de volgende punten: slagschaduw en knipperlichten.

> 1.2.1 Slagschaduw

> 1.2.2 Knipperlichten

CONCEPT

CONCEPT

1.2.1 Slagschaduw

Wat is het?

Verschillende bewoners hebben hun zorgen geuit over zogeheten slagschaduw. Slagschaduw is de schaduw die een object werpt op een ondergrond of een ander voorwerp. Dit kan bijvoorbeeld een windturbine of lantaarnpaal zijn. Bij een lantaarnpaal gaat het om een vaste schaduw terwijl het bij een windturbine een pulserende schaduw is. Het type molen is bepalend voor de contour van de slagschaduw. Het optreden van slagschaduw is ook afhankelijk van de weersomstandigheden, seizoenen en de positionering van een windturbine ten opzichte van de woning of bijvoorbeeld een sportveld[12].

Signalen uit de stad

De zorg is dat als de zon tegen de bewegende wieken van de windturbine schijnt, er een continu bewegende schaduw ervaren wordt over bijvoorbeeld ramen van woningen. De zorg van bewoners is dat omwonenden dit als hinderlijk zullen ervaren en eventueel zelfs tot gezondheidsklachten kan leiden. Bewoners noemen slagschaduw veelal als onderdeel van verschillende vormen van overlast zoals horizonvervuiling, vermindering van de woningwaarde en geluidsoverlast.

"Door de korte afstand van de megawindturbines tot de woningen ontstaat slagschaduw door de wieken. Dit kan leiden tot epileptische aanvallen bij kinderen"[13] *- Bewoner Zunderdorp (Ring A10)*

Een andere zorg die geuit werd was of de risico's helder zijn rondom slagschaduw en verkeersveiligheid. Verder werd door verschillende bewoners ter overweging meegegeven om windturbines te plaatsen in de buurt van snelwegen, omdat woningen bij snelwegen vaak al beter geïsoleerd zijn, vanwege de mogelijke geluidsoverlast van de snelweg.

Door wie geuit

Bewoners, belangenverenigingen

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Er staan in de milieuwetgeving voorschriften om hinder door slagschaduw te beperken. Zie het kopje ''Wet- en regelgeving''.

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen].
- Het uitvoeren van een Gezondheideffectanalyse per windinitiatief.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van visualisaties om slagschaduw te tonen.

[12] *Aanvullende informatie is te vinden in deze publicatie van het RVO*
[13] *NB. Wanneer je hier gevoelig voor bent*

1.2.2 Knipperlichten

Wat is het?

Het is noodzakelijk om knipperlichten aan te brengen op windmolens, ten behoeve van de veiligheid van het vliegverkeer. Dankzij knipperlichten blijven windmolens 's avonds, 's nachts en bij slecht weer namelijk zichtbaar voor het vliegverkeer. Bij de huidige windturbines zijn de knipperlichten vanaf de grond waarneembaar. [Nog een zin over overlast]

Signalen uit de stad

- Bewoners geven aan dat de aanwezigheid van (knipper)lichten op windturbines als storend zou kunnen worden ervaren door omwonenden en recreanten.
- De zorg is geuit dat het knipperen eventuele gezondheidsklachten als migraine kan verergeren.

"Kun je je voorstellen, dat je thuis op de bank zit en telkens licht door je huiskamer ziet flitsen" - *Bewoner Amsterdam*

- Tot slot zijn er bewoners die de zorg hebben dat knipperlichten kunnen leiden tot het verstoren van de migratieroutes van dieren, in het bijzonder vleermuizen.

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Mogelijkheid bestaat om knipperlichten uit te zetten, in het bijzonder 's nachts. De initiatiefnemer en omwonenden kunnen hier tijdens het participatieproces afspraken over maken.
- Aanvullende informatie is hier te vinden Obstakelverlichting bij windprojecten | RVO.nl | Rijksdienst

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen].

CONCEPT

1.3 Recreatie & belevingswaarde

Recreëren gaat over ontspanning en vermaak. Voor veel Amsterdammers is het groen en de buitenruimte in en rondom Amsterdam een plek om te recreëren: sporten, wandelen, de hond uit te laten of van de natuur te genieten.[14] Veranderingen in het (stedelijke) landschap kunnen de beleving van iemand die recreëert in een gebied, beïnvloeden. Dit kan zowel een positieve als negatieve ervaring zijn. En daarmee kan ook de belevingswaarde veranderen. De belevingswaarde zegt iets over de mate waarin een gebruiker van een gebied, dat gebied als kwalitatief ervaart. Het gaat dus niet om de economische waarde van een gebied maar de zintuiglijke ervaring ervan. De belevingswaarde is sterk afhankelijk van individuele voorkeuren, de activiteiten en de persoonlijke associaties van iemand met een gebied.

> 1.3.1 Buitenactiviteiten

> 1.3.2 Volkstuinen

[14] *Een overzicht van alle parken en recreatiegebieden in de gemeente is hier te vinden https://www.amsterdam.nl/toerisme-vrije-tijd/parken/*

CONCEPT

1.3.1 Buitenactiviteiten

Wat is het?

Buitenactiviteiten die vaak genoemd zijn in het proces rondom de RES 1.0 zijn onder andere: fietsen, surfen, roeien, zwemmen, suppen, varen op het meer, kanoën, wandelen en hardlopen. Het gebruik van volkstuinen valt ook onder recreatie, dit wordt in een aparte paragraaf toegelicht.

Wanneer we kijken naar de verschillende buitenactiviteiten dan zien we dat deze op verschillende wijzen georganiseerd zijn: soms in een sportpark of binnen een vereniging, en soms gaat het over losse inwoners/ bezoekers. Deze nuances komen ook terug wanneer we inzoomen op de verschillende gebieden in het onderzoek leefomgeving. [PM verwijzing maken in def. concept naar resultaten]

Signalen uit de stad

- De terugkerende zorg die genoemd is door bewoners, is de vermindering van de belevingswaarde in het wandel/sport/hondenuitlaat gebied door de aanwezigheid van windturbines in het windzoekgebied. De zorg bestaat dat recreatiewater voor watersporters wordt opgeofferd, dat windturbines ten koste gaan van groene plekken waar kinderen en volwassenen ontspannen en dat sportvelden het moeten ontgelden.
- Men maakt zich niet alleen zorgen over een verminderde beleving maar in sommige gevallen ook over de toegankelijkheid van het gebied.
- Ook is er de zorg gerelateerd aan veiligheid: los van of je ergens mág sporten of recreëren, kan het nog wel veilig?

"Wat zijn de gevolgen voor recreatie t.g.v. de molens nabij de oevers van Amsterdam met het IJmeer denk aan: surfen, roeien, zwemmen, suppen, varen op het meer, wandelen, hardlopen en andere sporten."

- Bewoner Amsterdam

De zorgen en aandachtspunten rondom wandelen, het uitlaten van de hond en bijvoorbeeld fietsroutes zijn stadsbreed geuit. Toch is de impact van deze zorg lokaal van aard, omdat ieder windzoekgebied en omgeving zijn eigen gebruikers en bezoekers kent. Daarom is tijdens de reflectiefase ook lokaal aanvullend onderzoek uitgevoerd met zogenoemde 'context mapping'[15]. Per gebied zullen de resultaten van de 'context mapping' verder toegelicht worden.

[PM Enkele inzichten uit de Context Mapping t.z.t. hier melden]

[15] Contex mapping: voor de verschillende zoekgebieden worden workshops georganiseerd. Tijdens workshops kunnen bewoners aangeven geven hoe zij hun leefomgeving ervaren, bijvoorbeeld waar zij tot rust komen of waar belangrijke speelplekken, fiets-of (hard)looproutes zijn.

CONCEPT

CONCEPT

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Bij het inpassen van een windmolen in bestaand gebied moet rekening gehouden worden met de omgeving. De resultaten uit het onderzoek naar de leefomgeving en input uit de klankbordgroepen geeft een inkijk in wat belangrijk is de verschillende windzoekgebieden. Een initiatiefnemer zal in het participatieproces samen met omwonenden en belanghebbenden spreken over de ruimtelijke inpassen van een windmolen op een potentiële locatie.

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen].
- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.

1.3.2 Volkstuinen

Wat is het?

Volkstuinen vervullen een duurzame, ecologische, educatieve en recreatieve rol in het leven van verschillende Amsterdammers. In Amsterdam is ruim 300 hectare aan volkstuinparken. Het gaat in totaal om ongeveer 6000 volkstuinen op 43 verschillende parken.

Signalen uit de stad

- Er zijn in algemene zin zorgen geuit over het plaatsen van windturbines dicht bij volkstuinen. Bewoners wil weten of er minimale afstanden gelden voor windmolens in de nabijheid van volkstuinen. Inwoners met volkstuinen gaan daar juist heen om te ontsnappen aan het geluid en de drukte van de stad, zo wordt opgemerkt.
- Men wil weten waarom voorbij is gegaan aan de Milieueffectrapportage bij Windvisie 2012: tuinparken zijn kwetsbare objecten? In PlanMER staat dat windturbines (max. 120) niet plaatsbaar zijn naast volkstuinparken omdat dit kwetsbare objecten zijn.
- Men wil ook weten of er onderzocht kan worden of volkstuinparken de status van geluidsgevoelige objecten kunnen krijgen.
- Er is meegegeven dat sommige mensen overnachten in de volkstuinen gedurende bepaalde perioden van het jaar. Omdat dat dit slecht geïsoleerde huisjes zijn, zullen windmolens negatieve gevolgen hebben voor de nachtrust.
- Verder wordt opgemerkt dat niet alle betrokkenen vanuit de volkstuinen zich gezien voelen als stakeholder en/of direct belanghebbende in het RES-traject.

"Volkstuinparken moeten de status van geluidsgevoelig object kunnen krijgen. Veel tuinders wonen immers het grootste deel van het jaar op het tuinpark, dat ook door veel wandelaars wordt bezocht" - *Bestuur Volkstuinpark*

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- Een volkstuinencomplex is geen geluidgevoelig gebouw of geluidgevoelig terrein als bedoeld in de Wet geluid-hinder. Dit betekent dat volkstuinencomplexen niet beschermd worden tegen geluid door de Wet geluidhinder of tegen geluid van windturbines op grond van het Activiteitenbesluit Milieubeheer. Dit is ook de reden dat veel volkstuinencomplexen nabij (snel)wegen liggen.
- Op grond van de Wet ruimtelijke ordening worden bij het mogelijk maken van nieuwe bestemmingen op bepaalde locaties alle ruimtelijk relevante aspecten betrokken. Eén van deze aspecten is bijvoorbeeld geluid. In het kader van een goede ruimtelijke ordening wordt gewogen of geluidsaspecten een belemmering kunnen opleveren voor de bouw van windmolens in de buurt van een volkstuincomplex.

Proces

- Zodra omgevingseffecten worden berekend gedurende het uitvoeren van de milieueffectrapportage (MER) is het mogelijk om de gezondheidseffecten voor volkstuinparken expliciet mee te nemen.

CONCEPT

1.4 Natuur

Niet alleen Amsterdammers leven in onze stad, ook voor veel soorten dieren en planten is Amsterdam de thuishaven. Rondom de stad liggen verschillende gebieden rijk aan dier- en plantsoorten. En ook ín de stad hebben we bijvoorbeeld het Diemerpark dat ruimte aan een groot aantal ringslangen, of het Amsterdamse Bos dat plek biedt aan een verscheidenheid van planten en dieren. Het aantal soorten is in Amsterdam de afgelopen decennia toegenomen, dit geldt bijvoorbeeld voor wilde bijen en dagvlinders, waarvoor ook midden in de stad belangrijke plekken liggen. Dat is het resultaat van initiatieven van bewoners, investeringen van de gemeente en zorgvuldig (ecologisch) beheer.

Een grotere biodiversiteit verbetert de gezondheid van het groen, de bodem en het water. Daarbij levert het een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van het klimaat in de stad: het zorgt voor meer koelte en betere wateropvang. De biodiversiteit bevorderen kan bovendien veel geld schelen, dat anders nodig is voor achterstallig onderhoud, sanering of de bestrijding van plaagdieren.

Vanuit de verschillende signalen uit de stad over windturbines zijn verschillende (locatie) specifieke aandachtspunten genoemd in relatie tot biodiversiteit. Dit varieerde van het uitspreken van de algemene wens om biodiversiteit goed mee te nemen, tot mogelijk specifieke implicaties voor specifieke dier- en plantensoorten. Deze zijn in de paragrafen hieronder verder toegelicht en uitgewerkt.

[PM t.z.t. nog opmerkelijke resultaten opnemen over expertgroep Natuur]

> 1.4.1 Vogels

> 1.4.2 Vleermuizen

> 1.4.3 Planten, insecten, overig

> 1.4.4 Bodem, ondergrond en waterkwaliteit

CONCEPT

CONCEPT

1.4.1 Vogels

Wat is het?

Vogels gebruiken vaak dezelfde vliegroutes om hun bestemming te bereiken. Denk bijvoorbeeld aan het overwinteren van vogels in het zuiden, dan vliegen ze in het najaar richting het zuiden. Maar dichterbij huis gebruiken vogels ook vaste routes om eten op te halen en uit te rusten nabij hun standplaats. Vogels kunnen last hebben van windturbines omdat de turbines hun vliegroutes doorkruizen. Als gevolg veranderen vogels hun vliegroutes of kunnen ze sterven of gewond raken doordat de vogels in botsing komen met de wieken of de mast.[16]

[PM. In samenwerking met de klankbordgroep natuur zijn deze nader geïdentificeerd en op basis van bestaande kennis in beeld gebracht.]

Signalen uit de stad

- Er zijn verschillende zorgen geuit over de impact van windturbines op de vogelpopulatie, bijvoorbeeld doordat de aanleg van windturbines het landschap verandert waardoor vogels de bestaande migratieroutes mogelijk niet (meer) goed gebruiken.

"Ken je het IJmeer, kom maar kijken, duizenden vogels." - *Bewoner IJmeer*

- Vogels raken gedesoriënteerd en in het uiterste geval kan daarmee de populatie van een soort afnemen. Bijvoorbeeld omdat vogels een gebied gaan mijden, waardoor het gebied ongeschikt wordt om te broeden, te rusten en voedsel te zoeken.
- Ook maken bewoners zich zorgen dat windmolens zullen leiden tot lager broedsucces, omdat vogels langer op zoek moeten naar voedsel.
- Een andere zorg die genoemd is zijn de effecten van het botsen op een windturbines. Door een botsing kunnen vogels zich verwonden of overlijden.
- Inwoners maken zich zorgen over de gevolgen van laagfrequent geluid voor vogels, of daar onderzoek naar is gedaan. Door hen wordt verwezen naar de Nationale Windturbinerisicokaart van de Vogelbescherming.
- Bewoners vragen zich af of het betrekken van ecologen en stichtingen zoals de Vogelbescherming voldoende gebeurt.

"Windturbines kunnen het welzijn van vogels sterk beïnvloeden. Vogels botsen tegen de wieken, verliezen foerageergebieden of moeten omvliegen om de molens te ontwijken." - *Vogelwerkgroep Amsterdam*

[16] https://www.milieucentraal.nl/klimaat-en-aarde/energiebronnen/windenergie/#Nadelen-van-windenergie-tegengaan

CONCEPT

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- Het stilzetten van de wieken kan worden toegepast wanneer windturbines in migratieroutes van vogels staan. Een voorbeeld waarbij hiermee geëxperimenteerd en gemonitord wordt is het coöperatieve windpark Krammer.
- PM verwijzen naar de uitkomsten van de natuurtoets en het advies van expertgroep Natuur

Proces

- De Amsterdamse expertgroep natuur is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. impact op landschap en biodiversiteit.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep natuur. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.4.2 Vleermuizen

Wat is het?

Amsterdam kent een grote populatie vleermuizen. In onze stad komen minstens 6 soorten vleermuizen voor.[17] Ook vleermuizen hanteren net als vogels vaste trekroutes tussen hun zomer- en winterplaats. Afhankelijk van de soort zijn de migratieroutes meer of minder lokaal van aard.

Signalen uit de stad

- Vleermuizen worden in de verschillende gesprek- en inspraakmomenten apart genoemd als categorie dieren die overlast kan ervaren door windturbines
- Bewoners geven aan dat er vleermuizen beschermde diersoorten zijn.
- Op IJburg en boven het IJmeer zitten veel vleermuizen en bewoners willen weten hoe de veiligheid van de vleermuizen gewaarborgd kan worden als er windturbines worden geplaatst

"Het probleem waar vleermuizen last van hebben is niet dat ze tegen een paal aanvliegen, maar dat er rondom een windturbine luchtcirculaties plaatsvinden en als een vleermuis daardoor heen vliegt dan implodeert die, letterlijk. Dan klappen zijn longen in elkaar."

- Maatschappelijke organisatie

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Bepaalde tijd van de dag uitzetten; vleermuizen zijn voornamelijk 's avonds en 's nachts actief.

Proces

- De Amsterdamse expertgroep natuur is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. impact op landschap en biodiversiteit.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep natuur. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

[17] https://maps.amsterdam.nl/vleermuizen/?LANG=nl

CONCEPT

1.4.3 Planten, insecten, overig

Wat is het?

Amsterdam is omgeven door waardevolle natuurgebieden, waarvan ook een deel binnen de stadsgrenzen ligt. Ook aan de randen van de stad zijn er verschillende gebieden met hoge ecologische waarde. In een groeiende stad waar er steeds meer vraag is naar woonruimte en de openbare ruimte onze achtertuin is, is er daarom aandacht nodig voor aanleg, behoud en beheer van groen, zodat iedereen daarvan kan blijven genieten.

Signalen uit de stad

- Een andere zorg is dat stukken natuur minder goed begaanbaar worden voor dier en mens, er wordt daarnaast vaak de link gemaakt met trekroutes en broedplaatsen (zoals ook toegelicht bij 'Vogels').

"Per jaar sterven tonnen aan insecten door windmolens, waaronder ook massa's bijen, die belangrijk zijn voor ons milieu." - Bewoner Amsterdam

- Bewoners geven aan zich zorgen te maken over de impact van turbines op de natuur, door werkzaamheden die moeten plaatsvinden om windmolens te plaatsen. Hun zorg is dat het plaatsen van turbines gepaard gaat met bijvoorbeeld verbreding van toegangswegen voor het transport van onderdelen, met als gevolg dat beplanting geruimd moet worden, evenals de dieren die daar leven.
- Een ander geluid is juist dat bewoners kansen zien voor planten, bloemen en insecten omdat door de plaatsing van windturbines sommige gebieden minder bezoekers zullen krijgen, wat ruimte en rust geeft voor planten, bloemen en insecten. Daarnaast geven bewoners aan kansen te zien om delen van de windopbrengsten te investeren in vergroting en verbetering broedgebieden.

"Er zijn in Amsterdam een aantal groengebieden waarvan is afgesproken dat die onder geen enkele voorwaarde mogen worden aangetast." - Bewoner Noorder IJplas

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Zodra er specifieke locaties voor windmolens bekend zijn kan er nader ecologisch onderzoek worden gedaan. In een gebied kan een paar honderd meter verplaatsen van een windturbine namelijk andere ecologische effecten opleveren. Ook kunnen dan mitigerende maatregelen worden bepaald, zoals het stilzetten van windturbines gedurende de vogeltrek of in de schemer als vleermuizen actief zijn.
- PM verwijzen naar de uitkomsten van de natuurtoets en het advies van expertgroep Natuur

CONCEPT

CONCEPT

"Het plaatsen van die turbines gaat gepaard met verbreden van toegangswegen voor het transport van de turbine-onderdelen. De werkruimte voor de bouw is enorm, met als gevolg dat beplanting geruimd moet worden, evenals de dieren die daar leven. Er komt veel meer bij kijken dan simpelweg de paal neerzetten en de wieken ophangen." - *Bewoner Zuidoost*

Proces

- De Amsterdamse expertgroep natuur is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. impact op landschap en biodiversiteit.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep natuur. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.4.4 Bodem, ondergrond en waterkwaliteit

Toelichting thema

[PM nog vullen met algemene opmerking over bescherming van bodem, ondergrond en waterkwaliteit. Landelijke normen en aandachtspunt in wet en regelgeving. Net zoals alle andere ruimtelijke projecten.
>> geen specifieke aanvullende eisen voor windturbines.]

Signalen uit de stad

Over dit onderwerp zijn geen specifieke signalen geuit tijdens het RES proces.

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- PM verwijzen naar de uitkomsten van de natuurtoets en het advies van expertgroep Natuur

Proces

- De Amsterdamse expertgroep natuur is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. impact op landschap en biodiversiteit.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep natuur. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

CONCEPT

1.5 Veiligheid

Veiligheid gaat over de veiligheid van de turbine zelf: de technische eisen en wettelijke normen -en regels waaraan een windturbine moet voldoen wanneer hij geplaatst wordt. Voor windturbines gelden er strenge veiligheidseisen die zijn terug te vinden in de Handreiking Risicozonering Windturbines. Voor windturbines gelden diverse veiligheidseisen vanuit verschillende soorten wet- en regelgeving, van de Spoorwegwet tot het Activiteitenbesluit Milieubeheer.

Er gelden algemene richtlijnen voor veiligheid in Nederland. Op de website van RVO kan gelezen worden welke richtlijnen dit zijn, deze staan toegelicht in de Handreiking risicozonering Windturbines. Welke richtlijn van toepassing is hangt af van het type molen en de omgeving. Bij de aanleg nabij wegen hangt het er bijvoorbeeld vanaf of er ook gevaarlijke stoffen worden vervoerd over de weg en hoeveel mensen er rijden. Voor iedere windturbine moet een veiligheidsberekening van het risico worden gemaakt.

> 1.5.1 Technische veiligheid en normen

CONCEPT

1.5.1 Technische veiligheid en normen

Wat is het?

Windturbines moeten voldoen aan strenge veiligheidseisen.[18] Daarmee wordt bijvoorbeeld gewaarborgd dat de molen onder alle weerscondities veilig in werking kan zijn, of dat, in geval van storingen aan de molen zelf, de veiligheidssystemen ervoor zorgen dat de turbine tot stilstand komt. Daarnaast vindt er elk jaar een beoordeling door een deskundige plaats die het functioneren van de molen moet checken. En die bij het vermoeden van een defect, de windturbine direct buiten bedrijf moet laten stellen. Omdat deze eisen er zijn, is de kans dat een windturbine een veiligheidsrisico oplevert, zeer klein.

Signalen uit de stad

- Zorg over het risico op afbreken van de gondel, mastbreuk of het afbreken van een (deel van een) blad. Ook ijsafwerping gedurende de winter is genoemd als zorg.

Hoe wordt de veiligheid gewaarborgd van de direct omwonende, denk bijvoorbeeld aan het afbreken van een wiek op volle snelheid? Zijn hiervoor studies beschikbaar en zijn deze meegenomen in de zoekgebieden?" - Bewoner Amsterdam

- Mensen willen duidelijkheid voor als ze in de buurt willen wandelen: als er een windturbine komt op een bepaalde plek, op welke afstand moet je dan als wandelaar van die molen vandaan blijven?

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- Om een windmolen te bouwen zijn er allerlei strenge veiligheidseisen waaraan voldaan moet worden, deze staan in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling veiligheidseisen. Dit zijn onder meer risico-contouren. Het Handboek Risicozonering Windturbines helpt bij het bepalen van deze risicocontouren.

Proces

- Voorafgaand aan een vergunningsaanvraag moet een veiligheid toets worden uitgevoerd. Dit gebeurt tegelijkertijd met het uitvoeren van de milieueffectrapportage (MER).

[18] Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling

CONCEPT

1.6 Ruimtelijke kwaliteit en landschap

Binnen Ruimtelijke kwaliteit en landschap scharen we alle thema's die Amsterdammers belangrijk vinden als het gaat over de beleving en ruimtelijke kwaliteit van het landschap: horizonvervuiling, behoud van landschappelijke waarden, de inpassing van een windturbine in een gebied, conflicterende bestemmingen (zoals (nieuwbouw)woningen) en mogelijke waardedaling van woningen.

Historische waarde en cultureel erfgoed
Een deel van ons landschap wordt beschermd door bestaande wet- en regelgeving [PM link naar overzicht toevoegen]. Dat is belangrijk, omdat het landschap in Amsterdam een bepaalde kwetsbaarheid kent vanwege de grote historische waarde en de aanwezigheid van verschillend cultureel erfgoed in de stad en omgeving. Er zijn verschillende monumenten die UNESCO status hebben en daarmee beschermd worden tegen beschadiging. We koesteren de historische waarde en het culturele erfgoed.

> 1.6.1 Ruimtelijke inpassing in een gebied

> 1.6.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde)

> 1.6.3 Horizon

CONCEPT

CONCEPT

1.6.1 Landschappelijke inpassing en integratie in een gebied

Wat is het?

Een windturbine in een gebied staat niet op zichzelf, maar vormt onderdeel van een geheel: een plek waar mensen recreëren, waar mogelijk historisch erfgoed ligt, waar natuur is, dieren leven en mensen wonen en werken. Door op een bredere manier naar de inpassing van een windturbine in een ruimte te kijken ontstaat de mogelijkheid een molen veel meer onderdeel te maken van de omgeving.

Bij het inrichten van een gebied en de beoordeling van een wind-initiatief kijkt de gemeente dan ook nadrukkelijk naar de ruimtelijke samenhang vanuit twee perspectieven:

- Kijkend vanuit de Omgevingsvisie en bijbehorende omgevingsplan, en daarnaast de afwegingen van de hele stad en onze buurgemeenten. Hoe verhoudt een windturbine zich tot de totale omgeving waar die zich in bevindt? Wat is de beste plek in relatie tot woningbouwen de andere opgaven in de stad?
- Kijkend naar de omgeving en de landschappelijke inpasbaarheid. Op welke manier kunnen de turbines integreren dat de ruimtelijke kwaliteit goed is en dat de impact op het landschap niet te groot is. We kijken naar bijvoorbeeld de ordening: cluster versus alleenstaande molens, hoogte en type molen, inpassing van de voet en mogelijke combinaties van functies.

[PM t.z.t. input vanuit de stedelijk klankbordgroep/ PWE invoegen en vanuit team ruimtelijke kwaliteit]

Signalen uit de stad

- Bewoners zijn benieuwd of windturbines voor meerdere functies gebruikt kunnen worden, daar waar dat mogelijk is zou de gemeente daar meer over moeten communiceren. Bewoners denken graag mee over de uitstraling. Ter illustratie bijv. Holendrecht; zoekgebied midden in de natuur, weinig bewoning en veel uitzicht, laat de molen zo veel mogelijk aansluiten op deze karakteristieken

"In welke mate vallen windmolens te combineren met ander ruimtegebruik? Kunnen windmolens bijvoorbeeld gecombineerd worden met bos en/of agrarische functies?" - Bewoner Amsterdam

- Er zijn bewoners die noemen dat op één of enkele plekken windturbines clusteren, een goed idee zou zijn omdat op die manier de overlast beperkt wordt, het aansluiten van de windturbines op het netwerk goedkoper wordt en er meer natuur bespaard worden.

"Versnippering is niet fraai; daarom is het belangrijk te kijken naar een paar clusters i.p.v. te verspreiden over alle zoekgebieden in de stad"
- Bewoners Amsterdam (Gaasperplas/Diemerscheg)

CONCEPT

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- De RES is meegenomen in de Omgevingsvisie en wordt zonodig ook geborgd in omgevingsinstrumenten.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van visualisaties en audiovisuele simulatietecnieken om de effecten op de ruimtelijke kwaliteit en landschap te tonen.

CONCEPT

1.6.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde)

Wat is het?

De stad Amsterdam heeft een enorme woningbouwopgave: het is de ambitie om in 2050 150.000 woningen erbij gebouwd te hebben in de stad. Voor deze hoeveelheid woningen is ruimte nodig. Zoveel mogelijk benutten van de binnenstedelijke ruimte en de buitenruimte leeg houden, dat is een van de strategische keuzes die in de Omgevingsvisie is vastgesteld. De stad wil werken aan verdichting in bestaande buurten, het verduurzamen van de bestaande bouw en het vergroenen van de leefomgeving. In dit hoofdstuk gaat het zowel over de woningbouwopgave als het thema woningwaarde: de waarde van een woning kan dalen of stijgen als gevolg van veranderingen in de omgeving van de woning.

Signalen uit de stad

- We zien terug dat bewoners willen weten hoe de plannen voor windturbines zich verhouden tot nieuwbouwplannen. Straks kunnen die niet meer gerealiseerd worden, is de zorg.

"Het zoekgebied voor wind ligt vooral in het IJmeer. Er zijn ook plannen om een aantal eilanden en nieuwe woongebieden op dezelfde locatie te bouwen. Wat is de status van de nieuwe eilanden en behoort een combinatie van nieuwbouw en windmolens tot de opties?" - Bewoner Amsterdam

- Een andere zorg is de verwachting dat de komst van een windturbine effect heeft op de waardebepaling van een (nieuwbouw) woning. Bewoners vinden het van belang dat mogelijke waardedaling als gevolg van windturbines zo goed mogelijk in beeld wordt gebracht. Bewoners willen weten wat de gemeente gaat doen als de waarde inderdaad daalt. Gaat de gemeente compenseren?
- Het uitzicht op een gebied met windturbines op het water is volgens de insprekers en zienswijzen ook reden voor de waardedaling. Deze zorg leeft meer in gebieden met veel natuur, dan bijvoorbeeld het Havengebied

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- Bij het vaststellen van de zoekgebieden is er rekening gehouden met 350 meter tot bestaande woningen en met vastgestelde bestemmingsplannen.
- Waardedalingen van onroerend goed vormt geen aanleiding om af te zien van de realisatie winden zonneparken. Dit valt onder het 'normaal maatschappelijk risico'. Er geldt wettelijk een minimumniveau van woningwaardedaling is van 2 procent waarvoor planschade niet gecompenseerd wordt. Met de komst van de Omgevingswet (voorzien in 2022) gaat dit percentage naar 4 procent. [PM link]

Proces

- Bij voorgenomen plannen die later mogelijk gerealiseerd worden zal bij de uitwerking van de precieze locaties van windturbines worden rekening gehouden. Dit zal gebeuren tijdens het uitvoeren van de milieueffectrapportage (MER).

1.6.3 Horizon

Wat is het?
De komst van een windturbine heeft impact op de omgeving. Hoe deze impact en de verandering van het landschap ervaren wordt is subjectief. De horizon is constant aan verandering onderhevig. Molens en andere hoge elementen maken samen de horizon.

Signalen uit de stad

- Verschillende bewoners uiten in algemene zin hun zorgen over het veranderende landschap: verrommeling is een veelgehoorde term. Bewoners geven mee goed nadenken over in welke gebieden wél en in welke gebieden geen windturbines plaatsen, omdat deze niet in elk type landschap passen. Een specifieke zorg die geuit wordt, is dat oude historische karakteristieken in het landschap worden verstoord.

"Naast geluid leidt een windturbine tot horizonvervuiling in een stedelijk gebied. Dit past toch niet bij de Omgevingsvisie van de gemeente." - Bewoner Zuidoost

- Sommige bewoners vinden vervuiling van de horizon in mindere mate een zorg, omdat er ook al op veel plekken elektriciteitsmasten staan

"De oostzijde van deze plas is al voorzien van diverse hoogspanningsmasten, dus kan er geen sprake zijn van horizonvervuiling."
- Bewoner Amsterdam over Noorder IJ-plas

- Andere mensen geven aan de verandering van het landschap als gevolg van de plaatsing van windturbines voor lief te zullen nemen omdat groene stroom een belangrijk doel is.
- Bewoners geven aan het open polderlandschap open te willen houden

"De transitie naar veiligere stroom is cruciaal. Uitzicht is aan te wennen, een onleefbare planeet niet" - Bewoner Amsterdam

"Windmolens zijn een onderdeel van de Nederlandse cultuur, en de moderne vallen daar voor mij ook onder." - Bewoner Amsterdam

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- De RES is meegenomen in de Omgevingsvisie en wordt zonodig ook geborgd in omgevingsinstrumenten.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van visualisaties en audiovisuele simulatietecnieken om de effecten op de ruimtelijke kwaliteit en landschap te tonen.
- Wanneer windturbines binnen of in de nabijheid van de Stelling van Amsterdam of elementen daarvan (schootcirkel of zichtlijnen) worden gepositioneerd zal er een Heritage Impact Assessment (HIA) moeten worden uitgevoerd. De HIA geeft inzicht in de mogelijk effecten van de windturbines op het UNESCO werelderfgoed.

CONCEPT

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

De wil en inzet van (bevlogen) Amsterdammers, inwoners van buurgemeenten en andere belanghebbenden is nodig om onze ambities te realiseren. We spannen ons in om ieder die dat wenst te betrekken in het proces om alle wensen, zorgen en behoeften in beeld te brengen. Daarna is het aan de gemeenteraad, de volksvertegenwoordiging, om een belangenafweging te maken bij de te nemen besluiten.

2.1 Inspraak en dialoog

Tijdens het proces en inspraak in aanloop naar de RES 1.0 zijn verschillende zorgen en aandachtspunten benoemd die raken aan het thema maatschappelijke betrokkenheid. Dit gaat over inspraak, participatie en dialoog, meedoen in de opbrengsten en de samenwerking met de buurgemeenten.

> 2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen

> 2.1.2 Gedeelde feitenkennis

> 2.1.3 Transparantie over het proces en de besluitvorming

CONCEPT

2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen

Wat is het?

Door zoveel mogelijk bewoners en belanghebbenden met verschillende perspectieven te betrekken bij de plannen voor windenergie wordt de kans groter dat deze plannen meer mensen aanspreken. Het doel is om ieders zorgen en behoeften zorgvuldig in beeld te brengen zodat deze kunnen worden meegewogen in de besluitvorming over de windzoekgebieden en de locaties voor windturbines.

Signalen uit de stad

- Een zorg die wordt geuit is dat er waarschijnlijk groepen mensen zijn die wel een belang hebben, maar die niet worden gehoord. Dit kan komen door een beperkte toegang tot internet en of media, door een taalbarrière of opleidingsniveau, maar mogelijk ook door beperkte interesse in het onderwerp of andere prioriteiten.

"Mensen hebben eigenlijk nog geen idee wat van wat ze boven het hoofd hangt. Ik maak mij daar best wel zorgen over, want ze hebben eigenlijk nog niet goed mee kunnen denken. De enquête die gedaan is was ook niet in hun eigen taal en was ook online. Hoe hebben zij tot nu toe mee kunnen denken? Eigenlijk helemaal niet" - Bewoner Amsterdam

- Betrekken van de totale samenleving: van onderop en alle lagen in de wijk: oudere generatie vs jongere generatie(s).

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- PM online raadpleging.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het participatieproces wordt vormgegeven. Dit gebeurt in samenspraak met omwonenden. Zie voor een voorbeeld: het participatieplan Noorder IJplas.
- Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- PM Handreiking Participatie en Sturing.

2.1.2 Gedeelde feitenkennis

Wat is het?

Met gedeelde feitenkennis wordt bedoeld dat het van belang is dat alle betrokkenen - gemeente, bewoners, initiatiefnemers - uitgaan van hetzelfde kader aan feiten. Die gedeelde feiten vormen het fundament voor het gesprek dat we in de stad met elkaar voeren.

Signalen uit de stad

- Bewoners stellen dat er op zee genoeg ruimte is om alle windturbines te plaatsen. Bewoners willen de feiten en aannames om te komen tot de doelstelling van 49 TWh op zee die bij de belangenafweging een rol hebben gespeeld kunnen beoordelen.
- Er zijn bewoners die stellen dat de doelstelling van 35 TWh op land al gehaald is. En er daarom geen nieuwe windturbines op land bij hoeven komen. Bewoners willen de feiten en aannames die het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) kunnen beoordelen.

"De RES-doelstelling van 35 TWh is namelijk gewoon al gehaald […]. In januari heeft het planbureau de RES doorgerekend, daar hebben zij de data gebruikt tot 2019. Nou op dezelfde methode hebben wij eigenlijk de data gepakt van de SDE-toekenning, subsidieregeling waarmee de subsidie wordt toegekend […] dan zijn we nu al over die 35 heen." - Kernteam Windalarm

- Er zijn bewoners, waaronder verschillende medici, die de degelijkheid van het wetenschappelijk onderzoek van het RIVM over windturbinegeluid en gezondheidseffecten ter discussie. Terwijl overheden hierop hun beleid baseren.

"Wordt er nog nader onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten, aangezien experts elkaar tegen spreken en het moeilijk is om op basis van de huidige onderzoeken echt goed inzicht te hebben in de gezondheidseffecten?" - Bewoner Amsterdam

- Een ander punt dat we terugzien is dat er zorgen zijn over dat er niet veel onderzoeken zijn die zich specifiek richten op Nederland en de daar voorgestelde normen, dit bemoeilijkt vergelijkingen en een gedeeld feitenkader.

CONCEPT

CONCEPT

"Uit grootschalige wetenschappelijke onderzoeken in verschillende EU-landen en Canada blijkt namelijk dat er gezondheidsschade ontstaat. In Nederland is er een onderschatting van de 'hinder' van windturbines." - *Bewoner Amsterdam*

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Gedeelde feitenkennis speelt op verschillende schaalniveaus. Ook bijvoorbeeld op nationaal niveau. Daarom wordt onderzoek gedaan of een landelijke dialooggroep over wind op land gestart kan worden.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe kennisdeling en -uitwisseling wordt vormgegeven in het participatieproces. Dit gebeurt in samenspraak met omwonenden.
- Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- PM Handreiking Participatie en Sturing.

2.1.3 Transparantie over het proces en de besluitvorming

Wat is het?

Transparantie over het proces en de besluitvorming is belangrijk. Het proces moet begrijpelijk, toegankelijk, betrouwbaar en voorspelbaar zijn. En het moet duidelijk zijn wat, wanneer gebeurt in het proces en wanneer welk besluit genomen gaat worden.

Bovendien moet het helder zijn hoe en wanneer belanghebbenden kunnen meepraten in het proces. Daarnaast moet duidelijk zijn waarover belanghebbenden kunnen mee praten en op welke manier hun input wordt meegenomen in het proces dan wel besluit. Ook gaat het over de vraag hoe snel en adequaat je als overheid reageert op signalen die uit de samenleving worden overgebracht.

Signalen uit de stad

- Bewoners willen weten wanneer ze in het proces worden geïnformeerd: hoor ik het wel op tijd wanneer jullie voornemens zijn in mijn buurt een windturbine te plaatsen?

"Het is echter onduidelijk welk belang de gemeente hecht aan deze inspraak. Het zou de gemeente sieren om duidelijk te maken dat ze werkelijk van plan is om naar bewoners te luisteren die binnen de aangewezen zoekgebied en wonen, werken en leven."

- Bewoner Amsterdam

- Zorgen dat het proces wellicht zo is ingericht dat bewoners geen echte inspraak meer hebben, maar voor voldongen feiten komen te staan. Sommigen hebben het gevoel dat besluiten al genomen zijn en dat er daarna pas geparticipeerd wordt.
- Het gevoel leeft dat het proces nogal snel en gehaast is, met het risico dat er windturbines worden geplaatst op locaties waar niet goed over na is gedacht.

"De gemeente Amsterdam heeft het eigenlijk vrij snel besloten en beklonken" *- Bewoner Amsterdam*

- Mensen geven aan dat het onduidelijk is waar in het proces we nu staan, Mensen willen weten hoelang het proces duurt van het plaatsen van een windturbine van start tot einde, en of er mogelijkheden zijn dit te versnellen?
- Onduidelijk waarom een zoekgebied wel of niet geschikt is. Wat is doorslaggevend.
- Er zijn ook bewoners die geven complimenten over een helder en transparant proces.

CONCEPT

"Ik zie alleen zoekgebieden. Ik mis de criteria. Wat zijn de criteria? Waarom is hierop geen inspraak?" - Bewoner Amsterdam

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- Gemeente Amsterdam deelt informatie over het proces en besluitvorming via de website www.amsterdam.nl/windenergie en de nieuwsbrieven 'Duurzaam020' en 'Duurzame energie'. [PM hyperlinks inschrijven nieuwsbrieven toevoegen].
- PM online raadpleging.

Proces

- Zie processchema.
- PM Handreiking Participatie en Sturing.

CONCEPT

2.2 Meedoen in de opbrengsten

Wat is het?
In Amsterdam wordt alleen steun verleend alleen initiatieven waarbij windturbines worden ontwikkeld met minstens 50% lokaal eigendom, zodat Amsterdammers kunnen profiteren van de opgewekte elektriciteit.

Signalen uit de stad
- Bewoners geven aan het onduidelijk te vinden hoe ze zouden kunnen meeprofiteren en wat ze daarvoor moeten doen.
- Bewoners zijn geïnteresseerd in de mogelijkheden om financieel mee te doen, er is bereidheid hierover na te denken en een stukje eigenaarschap op te nemen.
- De zorg wordt daarnaast geuit dat "anderen" gaan meeprofiteren, niet zij als bewoners maar grote partijen zoals datacenters.
- Andere belangrijke zorg is de verdeling van de lusten en laten: het mag niet zo zijn dat de ene Amsterdammer de lusten heeft als mede-eigenaar en de andere Amsterdammer de lasten als omwonenden van windturbine.
- Bewoners willen weten wat de mogelijkheid is om als directe omwonende van een windturbine méér gecompenseerd te worden: hoe dichter bij een windturbine hoe meer privileges bijvoorbeeld
- Mogelijkheden om financieel me te profiteren moet voor iedereen toegankelijk zijn, oftewel alle doelgroepen moeten kunnen deelnemen

"Financieel voordeel hierbij ondervinden is wel een vereiste en geen financieel nadeel ondervinden van plaatsing bijvoorbeeld als gevolgen van mijn verzekering et cetera." - Bewoner Gaasperplas/Diemerscheg

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoud
- Amsterdam verleent alleen medewerking aan initiatiefnemers die streven naar minimaal 50% lokaal eigendom.
- In de Handreiking RES 2.0 worden vier vormen van financiële participatie onderscheiden: mede-eigenaarschap, financiële deelneming, omgevingsfonds en omwonendenregeling.
- In Amsterdam zet in elk geval in op Omgevingsfondsen, waarmee een windpark een vast bedrag per geproduceerde eenheid elektriciteit afdraagt aan een omgevingsfonds dat ten goede komt aan de directe omgeving van het project.
- Ook streeft Amsterdam naar het uitwerken van een Omwonendenregeling, voor diegenen in de directe omgeving die niet willen of kunnen investeren.

Proces
- In het participatieproces gaat de initiatiefnemer in gesprek met omwonenden en belanghebbenden over mogelijkheden voor financiële participatie en samenwerking.

CONCEPT

2.3 Betrokkenheid buurgemeenten

Wat is het?
Nederland is opgedeeld in 30 energieregio's, zodat over gemeentegrenzen heen samengewerkt wordt aan de opgave om duurzame energie op te wekken. Amsterdam is een eigen deelregio binnen de energieregio Noord-Holland Zuid.

Signalen uit de stad
- Verschillende bewoners willen duidelijkheid over hoe de Amsterdamse zoekgebieden zich verhouden tot de ambities en wensen van buurgemeenten, zo worden er vragen gesteld over meenemen standpunten inwoners buurgemeenten.

"Wij wonen in Weespersluis. […] Ik verbaas me er tot slot over dat ik via een medebewoners bericht krijg over de mogelijke impact van windturbines op mijn adres. Ik heb hier vooralsnog geen enkel bericht van de gemeente over ontvangen" - Bewoner Weespersluis, Weesp

Hoe nemen we deze signalen mee?
- Amsterdam werkt continu samen met haar buurgemeenten binnen het traject van de RES. Met de buurgemeenten is een lokaal ambtelijke samenwerking opgezet, ook bestuurlijk wordt met de buren aanvullend op de energieregio afgestemd.

CONCEPT

CONCEPT

Samenhangend & betaalbaar energiesysteem

De Amsterdamse ambities op het gebied van windenergie staan niet op zichzelf, maar zijn onderdeel van de energietransitie in brede zin. Naast maatregelen voor het besparen van energie, zet Amsterdam ook in op het opwekken van duurzame elektriciteit door zonne-energie en andere energiebronnen. Amsterdam heeft in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 meer dan 300 maatregelen beschreven die bijdragen aan het reduceren van CO_2-uitstoot.

De duurzame elektriciteit is nodig voor onder andere koken, verwarmen van woningen en vervoer. Amsterdam groeit snel, waardoor de vraag naar energie verder toeneemt. Dit heeft gevolgen voor het aanbod (waar halen we de duurzame elektriciteit vandaan), maar ook voor het elektriciteitsnet - de infrastructuur waar we elektriciteit van de aanbodkant (bijv. windturbine) naar de vraagkant (bijv. woning) brengen. Het elektriciteitsnet kan deze groei niet zomaar aan. Het elektriciteitsnetwerk in Amsterdam zal in de komende jaren fors worden uitgebreid. Liander en de gemeente Amsterdam werken samen aan deze opgave.

In Amsterdam wordt de piekvraag naar elektriciteit vrijwel overal hoger dan het piekaanbod. Daarom is het inpassen van duurzame opwek op het elektriciteitsnet over het algemeen goed mogelijk. Vanuit het oogpunt van systeemefficiëntie is het slim om de vraag zo dicht mogelijk bij het aanbod te realiseren. Ook zorgt een goede verdeling van zon en wind voor een efficiëntie benutting van het elektriciteitsnetwerk. De combinatie leidt tot lagere maatschappelijke kosten dan wanneer er alleen ingezet wordt op wind of zon, want door de combinatie hoeft de netbeheerder het elektriciteitsnet op minder plekken te verzwaren.

CONCEPT

3.1 Liever meer zonne-energie

Wat is het?
Zonne-energie is een gangbare manier om duurzaam elektriciteit op te wekken. Het gebruik van daken voor het opwekken van zonne-energie kan veel bijdragen aan de groei van opgewekte duurzame elektriciteit. In Amsterdam kan elektriciteit op daken worden opgewekt voor 400.000 tot 500.000 huishoudens. Naast daken kan ook zonne-energie opgewekt worden op alternatieve locaties waar bijvoorbeeld dubbel ruimtegebruik mogelijk is.

Signalen uit de stad
- Een signaal dat afgegeven wordt is dat er veel meer aandacht moet zijn voor zon op daken. Amsterdammers zien veel potentie in de vele ongebruikte daken om zich heen, zowel op industrieterreinen als op woningen.

"We willen meer structurele oplossingen zoals toch meer zoncapaciteit op dak gebruik in een stad als Amsterdam die zich daar uitstekend voor leent." - *Bewoner IJburg*

- Bewoners geven aan zich af te vragen of er voldoende infrastructuur en capaciteit is om alle opgewekte stroom van zon en wind te vervoeren

"Ik word erg moe van "het verduurzaam verhaal". We moeten alles elektrisch gaan doen maar er is geen infrastructuur voor de toe en afvoer van zoveel stroom" - *Bewoner Amsterdam*

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Naast de ambitie voor windenergie is er ook een ambitie voor zonne- energie: 400 MW aan zonne-energie op grote daken en zonnepanelen in restruimtes.
- Amsterdam zet in op een duurzame, stabielere elektriciteitsvoorziening en daarvoor zijn zonne-energie en windenergie beide nodig. In de winter wordt er meer elektriciteit geproduceerd door windturbines, omdat het vaker waait en de zon minder schijnt. In de zomer wordt er meer elektriciteit geproduceerd door zonnepanelen, omdat de zon vaker schijnt en het minder waait. Een windturbine op land van 3MW levert ongeveer evenveel elektriciteit als 12 voetbalvelden met zonnepanelen. Dit staat gelijk aan de elektriciteitsbehoefte van circa 4.000 Amsterdamse huishoudens.

Proces
- De aanpak voor zonne-energie staat beschreven in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 en RES 1.0.

3.2 Inzet van alternatieve technieken en innovaties

Wat is het?
De energietransitie kent niet maar één oplossing. Er zijn meerdere technieken (denk aan zon en waterstof) en maatregelen (denk aan besparing) mogelijk om de transitie naar duurzame elektriciteit te maken. Naast dat er alternatieven denkbaar zijn, gaat de ontwikkeling van bestaande en nieuwe technieken door. Innovaties volgen elkaar in een hoog tempo op. Met als gevolg dat technieken duurzamer, efficiënter en goedkoper worden, en in het geval van windturbines mogelijk stiller. Er worden ook innovaties verwacht in relatie tot het elektriciteitsnet, zoals tijdelijke opslag van elektriciteit.

Signalen uit de stad

- Er zijn bewoners die zich afvragen of windturbines, door de mogelijke technologische ontwikkelingen, op den duur niet overbodig zouden kunnen worden. Dus of er niet een bepaalde tijdelijkheid verbonden kan worden aan de aanwezigheid van windturbines.

"Zijn windmolens op land wel CO_2-neutraal als je ook de productie, bouw en onderhoud (en sloop na ca 20 jaar) van de installatie meeneemt in de berekening?" - *Bewoner Amsterdam*

- De zorg die bij bewoners leeft is dat de keuzes die nu gemaakt worden in beleid en RES proces ertoe leiden dat nieuwe technologieën later minder goed kunnen worden ingepast.

"Hoe en waar denkt de gemeente de geproduceerde elektriciteit op te slaan? De behoefte aan elektriciteit is immers niet gelijk aan de productie." - *Bewoner Amsterdam*

- Of dat deze nieuwe technologieën de keuze voor het plaatsen van windturbines overbodig zullen maken. Daarnaast willen bewoners weten of er bijvoorbeeld vanuit de gemeente een platform is dat zich inzet nieuwe technologieën zoals bijvoorbeeld thoriumcentrales.

"Er is een brede mix voor nodig om die hele energiemix te verduurzamen" - *Fabrikant windturbines*

CONCEPT

- Diverse bewoners geven aan zich bezig te houden met de uitdaging van opslag van energie. Zo benadrukken bewoners dat het elektriciteitsnet niet is ingericht op het fluctuerende aanbod en de vraag van energie en dat het dus belangrijk is energieopslag mee te nemen. Ook wordt de vraag gesteld wat er gedaan wordt met de opslag van eventuele overproductie.

"Wel vind ik de nadruk op opwekking in geen verhouding staan tot de noodzaak van isolatie. Niet verbruiken blijft beter dan duurzaam opwekken" - Bewoner Amsterdam

- Bewoners geven aan vraagtekens te hebben bij de recyclebaarheid van windturbines en zien het risico ontstaan van een toekomstige schroothoop.

"Ik zie het totaal aan windmolens als tijdelijke energiebron. Op termijn als de technologische ontwikkelingen het toelaten kan het aantal windparken afnemen om plaats te maken voor nieuwe technieken" - Bewoner Amsterdam

- Tijdens gesprekken kwam naar voren dat bewoners zich afvragen of inzetten op alléén besparing niet al voldoende is om de ambities te bereiken

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- Met de ambitie voor windenergie geven we invulling aan één van de afspraken uit het Nederlands Klimaatakkoord, namelijk dat 30 energieregio's onderzoeken waar en hoe het beste hernieuwbare elektriciteit op land opgewekt kan worden met zonne- en windenergie.
- Bovendien zijn in de Routekaart Klimaatneutraal 2050 meer dan 300 acties en maatregelen beschreven die ervoor moeten zorgen dat de CO_2-uitstoot daalt.

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.
- De aandacht voor het behalen van de besparingsopgave wordt meegenomen en uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma dat volgt uit de RES 1.0. Dit sluit ook aan bij de Amsterdamse Routekaart en de activiteiten die hieruit worden georganiseerd.

CONCEPT

3.3 Lokale productie

Wat is het?
Productie van elektriciteit kan op diverse schaalniveaus worden gedaan. Ons huidige energiesysteem wordt aardgas elders (buiten de landsgrenzen) opgekocht en omgezet in elektriciteit. Technieken zoals wind en zon maken het mogelijk om lokaal elektriciteit op te wekken. In het klimaatakkoord is afgesproken om te onderzoeken waar en hoe gemeenten, waterschappen en provinciën in staat zijn hernieuwbare elektriciteit op te wekken. Amsterdam geeft gehoor aan deze afspraak en onderzoekt dus wat er lokaal kan worden opwekt door zon en wind.

Signalen uit de stad

"Elke stad/wijk dient zijn eigen energie op te wekken. Dat is voor een stad als Amsterdam niet rationeel. Ook niet al ons brood, melk en groente worden in de stad verbouwd! Dit vergt een nationale aanpak" - *Bewoner Amsterdam*

- Bewoners vinden dat een stad als Amsterdam, vergeleken andere gebieden in Nederland, geen gunstige plek is voor het plaatsen van windmolens. Afstemming over windenergie moet niet lokaal niveau geadresseerd worden, maar op nationaal niveau.

"Soms wordt gesteld dat Amsterdam verantwoordelijkheid draagt om zoveel mogelijk duurzame energie zelf op te wekken omdat zij de helft van de Noord-Hollandse energie verbruikt. Dat staat echter nergens geschreven in het akkoord. Amsterdam kiest daar zelf voor"
- Maatschappelijke organisatie Energie Landsmeer

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoud
- Amsterdam levert met meer zonnepanelen op daken en 17 extra windmolens in 2030 een lokale bijdrage aan de nationale verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening.

Proces
- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

3.4 Energieafnemers

Wat is het?
Het thema energieafnemers gaat over de vraag wie gebruik maakt van de opgewekte energie. De energie kent verschillende afnemers: bewoners, bedrijven, verkeer, etc. Ook datacenters zijn hier een onderdeel van.

Signalen uit de stad
- Bewoners maken zich zorgen dat energie die opgewekt wordt door de windmolens wordt opgekocht door datacenters.
- Bewoners willen niet de lasten dragen, bijvoorbeeld in de vorm van overlast en horizonvervuiling, terwijl datacenters de lusten van windenergie plukken.

"Maar gaat het wel echt over voorzien in onze eigen energiebehoefte? En niet zoals in Noord-Holland voor datacenters uit het buitenland?"
- Bewoner Amsterdam

- Tech giganten worden ook in algemene zin genoemd als partijen waar de opgewekte energie niet naartoe zou moeten.
- Ook wordt gesteld dat door het aantal datacenters te verminderen, de opgave minder groot wordt.
- Daarnaast zijn er bewoners die aangeven dat er regels zouden moeten stellen die beperkingen stellen aan de hoeveelheid energie die datacenters gebruiken.

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoud
- Technisch gezien gaat de opgewekte stroom het elektriciteitsnet op (op de grote hoop), tenzij er lokale afspraken zijn gemaakt om dit niet te doen. Administratief gezien kan de elektriciteit worden gekoppeld aan particulieren en/of bedrijven (die dan de lokale duurzame elektriciteit afnemen). Dit gebeurt bij de coöperatieve ontwikkeling van windmolens.
- Amsterdam verleent medewerking aan initiatieven waar gestreefd wordt naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Proces
- PM handreiking participatie en sturing

CONCEPT

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Als stad hebben we ons gecommitteerd aan de uitvoering van het Akkoord van Parijs (2015) en het landelijke Klimaatakkoord (2019). Om invulling te geven aan deze uitvoering hebben we de Routekaart 'Amsterdam Klimaatneutraal 2050' opgesteld. Hierin staan de langetermijnvisie op de Amsterdamse energietransitie, de strategie en ook de acties voor de korte termijn. We streven naar een vermindering van de CO_2-uitstoot in Amsterdam met 55% in 2030, en 95% in 2050. Vóór 2040 moet de stad aardgasvrij zijn en over 10 jaar mag er alleen nog uitstootvrij vervoer over de weg en over het water.[9] Het proces van de (concept) RES 1.0 en het uitwerken windzoekgebieden richting RES 2.0 en verder, is in lijn met de Amsterdamse routekaart.

Het doel is om in Amsterdam een bijdrage te leveren aan het verminderen van de CO_2-uitstoot zodat we de klimaatverandering tegen kunnen gaan. Het plaatsen van windturbines is een van de alternatieven om op duurzame wijze elektriciteit op te wekken. Daarmee zorgen we voor een robuust en toekomstbestendig energiesysteem en zorgen we voor minder CO_2-uitstoot.

Tijdens het proces en inspraak voor de RES 1.0 zijn verschillende zorgen en aandachtspunten geuit die gaan over het behalen van de CO_2-doelstelling en de keuzes die gemaakt worden bij de inrichting van ons toekomstig energiesysteem.

[9] *Bron: Omgevingsvisie Amsterdam 2050*

4.1 Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk

Wat is het
In het Klimaatakkoord zijn de volgende doelstellingen voor windenergie opgenomen: 49 TWh op zee (waarvoor het Rijk verantwoordelijk is) en 35 TWh op land (waarvoor energieregio's verantwoordelijk zijn). Het Rijk heeft bij de totstandkoming van de 49 TWh en belangenafweging gemaakt tussen de beschikbare ruimte op zee voor windparken en andere belangen zoals die voor de scheepvaart, visserij en de natuur.

Op regionaal en lokaal niveau onderzoeken 30 energieregio's waar en hoe het beste de 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land opgewekt kan worden met zonne- en windenergie. De energieregio's hebben in de RES 1.0 met behulp van het landelijk RES afwegingskader ook een belangenafweging gemaakt en op basis daarvan zoekgebieden voor wind- en/of zonne-energie aangewezen.

Energieregio Noord-Holland-Zuid, waar Amsterdam als deelregio onderdeel van is, heeft als ambitie om te voldoen aan het aanbod van 2,7 TWh opwek van hernieuwbare elektriciteit op land.

Amsterdam biedt aan om in 2030 in totaal circa 0,7 TWh hernieuwbare elektriciteit op te wekken met tenminste 127 megawatt (MW) opgesteld vermogen windenergie in de windzoekgebieden (huidig vermogen in Q1 2021 is 75 MW) en 400 MW opgesteld vermogen zonne-energie op grote daken en via dubbelgebruik van stedelijke ruimtes.

Al voorafgaand aan de Regionale Energiestrategie heeft Amsterdam de ambitie om windenergie te realiseren in de Windvisie 2012 en later in het coalitieakkoord (mei 2018) door de volgende ambitie op te nemen: "maximum potentie van windenergie benutten."

Signalen uit de stad
- [Signaal nog toevoegen dat mensen stellen dat de ambitie van 35 TW al is behaald en dat wind op land niet meer nodig is]

"Waarom wil Amsterdam zoveel meer windmolens als gevraagd wordt aan het RES-gebied?" - *Bewoner Amsterdam*

CONCEPT

CONCEPT

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoud

- In Nederland is in het Klimaatakkoord afgesproken meer hernieuwbare elektriciteit op te wekken op zee en op land. Er komen dus ook meer windmolens op zee. Dat gebeurt in opdracht van de Rijksoverheid. 60% van onze hernieuwbare elektriciteit komt in 2030 van windmolens van zee. 40% komt van land met windmolens en zonnepanelen.
- In het Klimaatakkoord is een belangenafweging gemaakt bij het bepalen van de doelstelling voor meer windmolens op zee. De ruimte voor windmolens op zee is schaars vanwege andere belangen, zoals die van de scheepvaart, visserij, natuur- en recreatiegebieden, de zandwinning voor onze kustverdediging, oefenterreinen van Defensie, etc. Bovendien is de Noordzee op sommige plekken te diep voor windmolens.
- Meer over wind op zee op de website van het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie.
- Amsterdam levert met meer zonnepanelen op daken en 17 extra windmolens in 2030 een bijdrage aan de nationale verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening.
- De recente prognose uit Klimaatrapportage 2021 voor de CO_2-uitstoot in Amsterdam laat zien dat nu de acties en maatregelen genoemd in de Routekaart Klimaatneutraal 2050 in uitvoering zijn/worden gebracht er toch nog onvoldoende gebeurt om de gewenste ambities te behalen. Er is juist extra inzet nodig. Vandaar dat Amsterdam ook de mogelijkheden voor windenergie verder onderzoekt.

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

4.2 Opwekpotentie van windturbines

Wat is het
De opwekpotentie van een windturbine wordt beïnvloed door vaste factoren zoals het type, het nominaal vermogen (bepaald door de generator), het rendement van de omzetting van windenergie naar elektriciteit en de locatie en omliggende omgeving. En door variabele factoren zoals de windsnelheid, de tijd die een windturbine kan draaien, de seizoensinvloeden en dag- en nachtritme. Het vermogen wordt uitgedrukt in Megawatt (MW).

Signalen uit de stad
- Het rendement van de windturbines op zee ligt hoger dan nabij de stad, inwoners vragen zich daarom af of en waarom de windturbines nabij de stad geplaats moeten worden.

"Kunt u uitleggen waarom er windmolen locaties worden gezocht dichtbij bewoning, terwijl bewezen is dat windmolens in clusters en op zee veel efficiënter en effectiever zijn?" - Bewoner Amsterdam

- Andere inwoners vragen zich af of nieuwe vormen van windturbines goed bij de stad kunnen passen. Veel gehoord zijn de zogenaamde 'windwokkels' en de vraag aan de gemeente dit type windturbine terug te laten komen in de zoekgebieden - het zoeken naar alternatieve plaatsen - locaties voor de windwokkels.

"Waarom geen windmolens in de binnenstad? Bijvoorbeeld windwokkels op de daken" - Bewoner Amsterdam

- Men twijfelt ook over het rendement en efficiency. Vanuit de zorg dat windturbines vaak stil komen te staan, om overlast te voorkomen, waardoor het rendement van een windturbine omlaag gaat.
- Zou het vergroten van de bestaande (kleinere) windturbine in grotere, bijvoorbeeld wanneer deze aan vervanging toe zijn, niet voldoende kunnen zijn om aan de vraag te voldoen?

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoud
- Als specifieke locaties in zicht komen zal een initiatiefnemer tot een haalbare business case moeten komen. Het rendement van een windmolen zal hier een belangrijk onderdeel van zijn. Uit onderzoeken zal onder andere blijken of er omgevingsfactoren zijn die ervoor zullen zorgen dat een molen vaker stil moet worden gezet, waardoor het rendement omlaag gaat.
- Vooralsnog lijkt de ambitie in het kader van de Regionale Energie Strategie alleen met de inzet van grote windmolens te kunnen worden verwezenlijkt.

Proces
- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

CONCEPT

Gemeente Amsterdam

Reflectiefase RES1.0

Signalen uit de stad

Afwegingskader windturbines Amsterdam

Ten behoeve van stedelijke klankbordgroep

Sanne de Boer & team RES

2021-11-29

Reflectiefase RES 1.0 | 3 producten

- **Een afwegingskader**
- Richtlijnen voor participatie
- Richtlijnen voor samenwerking & sturing

Doel van het kader

Het afwegingskader moet:

- Inzichtelijk maken wat bewoners belangrijk vinden, bovenop de technische inzichten
- Perspectieven naast elkaar laten bestaan, zonder daarin te prioriteren
- Informatie geven die helpt bij de latere afweging over zoekgebieden,
- Niet de RES opnieuw ter discussie stellen

Er wordt nu geen beslissing genomen!

Wat zijn de succesfactoren?

Het afwegingskader is een succes als…

- bewoners zich herkennen in het afwegingskader
- De gemeenteraad het kader kan gebruiken bij toekomstige besluiten
- Het een gebundeld product is, dat overzicht biedt

We nemen mee

- Bestaande wet en regelgeving (vormt de basis)
- Handreiking RES 2.0 van NPRES

- Omgevingsvisie 2050
- Landelijk afwegingskader NPRES
- Reactienota concept RES en RES 1.0
- Reacties besluitvormingstraject RES 1.0
- Input uit PWE, Context mapping, eerste bevindingen gezondheid en natuur

Vraag aan u:

- Mist u belangrijke **thema's of onderwerpen** die volgens u in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen?
- Geef deze dan in een korte opsomming van maximaal ½ A4 aan ons mee.

Gemeente
Amsterdam

Opbouw Afwegingskader

Zie pdf

Gemeente
Amsterdam

Signalen uit de stad

Afwegingskader windturbines Amsterdam

CONCEPT 30-11-2021

CONCEPT

Oplegger gericht aan Stedelijke Klankbordgroep, expertgroepen Gezondheid en Natuur, Klankbordgroepen Gezondheid en Natuur

Beste lezer,

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid. Uitgangspunt van de RES is om circa 17 extra windturbines van gemiddeld 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal).

Na de RES 1.0 is een reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. Een onderdeel van de reflectiefase is het document dat voor u ligt: de **CONCEPT** versie van "*Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam*". Dit afwegingskader is opgesteld naar aanleiding van de raadsbrief d.d. 7 september 2021 die nadere toelichting geeft op de reflectiefase en het afwegingskader.[1]

Deze conceptversie wordt gedeeld met de Stedelijke Klankbordgroep en de twee expertgroepen 'Gezondheid' en 'Natuur' en de klankbordgroepen 'Gezondheid' en 'Natuur'. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. De overige (lokale) klankbordgroepen worden in de week van 13 december geïnformeerd en ontvangen dan een geactualiseerde versie.

In voorliggend concept staan de signalen uit de stad die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 hebben geïnventariseerd.

Mist u belangrijke thema's of onderwerpen die volgens u in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen? Geef deze dan in een korte opsomming van maximaal ½ A4 aan ons mee. De deadline hiervoor is vermeld in de e-mail.

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. We vragen u daarom nadrukkelijk om op hoofdlijnen de inhoudelijke thema's te toetsen en niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt. Her en der ziet u 'PM' staan in de tekst. Dat betekent dat daar nog een aanvulling komt.

Hartelijk dank voor uw inbreng alvast!

[1] *https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/10508452/1*

Inhoudsopgave

WAT IS HET AFWEGINGSKADER WEL EN NIET? 4
Wat is het afwegingskader? 4
Wat is het afwegingskader niet? 4

INTRODUCTIE 5
Reflectiefase: een extra stap 5
Proces na de reflectiefase 5

OPBOUW VAN HET AFWEGINGSKADER 6
Getoetst bij Stedelijke Klankbordgroep en expertgroepen
Natuur en Gezondheid 6
Afwegingskader per zoekgebied 6
Interactief en overzichtelijk 6

BESTAANDE WET- EN REGELGEVING, AMSTERDAMS BELEID 9

1 LEEFOMGEVING 10
1.1 Gezondheid 11
1.1.1 Geluid en trilling 12
1.1.2 Fijnstof 14
1.2 Hinderbeleving 15
1.2.1 Slagschaduw 16
1.2.2 Knipperlichten 17
1.3 Recreatie & belevingswaarde 18
1.3.1 Buitenactiviteiten 19
1.3.2 Volkstuinen 21
1.4 Natuur 22
1.4.1 Vogels 23
1.4.2 Vleermuizen 25
1.4.3 Planten, insecten, overig 26
1.4.4 Bodem, ondergrond en waterkwaliteit 28
1.5 Veiligheid 29
1.5.1 Technische veiligheid en normen 30
1.6 Ruimtelijke kwaliteit en landschap 31
1.6.1 Ruimtelijke inpassing in een gebied 32
1.6.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde) 34
1.6.3 Horizon 35

2 MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID EN DEMOCRATISCHE LEGITIMATIE 37
2.1 Inspraak en dialoog 38
2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen 39
2.1.2 Gedeelde feitenkennis 40
2.1.3 Transparantie over het proces en de besluitvorming 42
2.2 Meedoen in de opbrengsten 44
2.3 Betrokkenheid buurgemeenten 45

3 SAMENHANGEND & BETAALBAAR ENERGIESYSTEEM 46
3.1 Liever meer zonne-energie 47
3.2 Inzet van alternatieve technieken en innovaties 48
3.3 Lokale productie 50
3.4 Energieafnemers 51

4 BIJDRAGE AAN CO_2-DOELSTELLING 52
4.1 ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk 53
4.2 Opwekpotentie van windturbines 55

CONCEPT

CONCEPT

Wat is het afwegingskader wel en niet?

Voor u ligt het document 'Signalen uit de stad: afwegingkader windturbines Amsterdam'. Met dit afwegingskader wil de gemeente Amsterdam in een helder overzicht laten terugkomen welke signalen Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten[1] meegeven als het gaat om windturbines en de windzoekgebieden die vastgesteld zijn in de RES 1.0.

Dit afwegingskader is onderdeel van de reflectiefase. Zoals aangegeven in de raadsbrief van 7 september jl. is de reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. De reflectiefase heeft als doel inventariseren van- en luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften van een brede groep belanghebbenden.

Wat is het afwegingskader?

Met dit afwegingskader worden de signalen geborgd die tijdens het besluitvormingsproces rondom de RES 1.0 zijn meegegeven vanuit de samenleving. De praktische implicaties van het afwegingskader worden nog tijdens de reflectiefase geborgd in een handreiking participatie, samenwerking en sturing. Zowel het afwegingskader als de handreiking kan door de raad en het stadsbestuur naast de vergunningsaanvraag worden gelegd, wanneer een dergelijke aanvraag vanuit iniatiatiefnemers (bijvoorbeeld energiecoöperaties of andere partijen) gedaan wordt.

Het afwegingskader dient ertoe de signalen die uit de stad zijn meegegeven (dit gaat vaak over zorgen en behoeften) helder en inzichtelijk maken. Het gaat dan om signalen die tot nu toe vanuit de stad zijn meegegeven tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten die plaatsvonden zowel in aanloop naar de RES 10 als tijdens de reflectiefase. Met dit kader geven we geen duiding of weging aan de verschillende signalen, in het document bestaan perspectieven naast elkaar zonder dat de gemeente daarin prioriteert. Een weging vindt plaats op het moment dat de gemeenteraad zich uitspreekt ten behoeve van de vergunningverlening over wel of niet windturbines op een specifieke locatie.

Wat is het afwegingskader niet?

Dit afwegingskader maakt geen nieuwe keuzes ten opzichte van de RES 1.0. Dat betekent dat met dit kader niet opnieuw een keuze gemaakt wordt om windzoekgebieden te schrappen of toe te voegen. Het is geen beslisboom waarmee gebieden af kunnen vallen aan de hand van de signalen die meegegeven zijn. Ook bepaalt dit afwegingskader niet welke inbreng belangrijker of minder belangrijk is. Tijdens de tweede helft van de reflectiefase wordt wel het gesprek gevoerd over de wijze waarop de samenwerking vormt krijgt, de gemeente gaat sturen en waaraan de participatie moet voldoen. Dit alles komt in de handreiking.

[2] *In de tekst gebruiken we af en toe "Amsterdammers" om de leesbaarheid te vergroten. Goed om te benadrukken dat "Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten" bedoelen.*

Introductie

Amsterdam wil haar verantwoordelijkheid nemen, voor nu en voor generaties na ons. Daarom leveren we een bijdrage aan de oplossingen tegen klimaatverandering. Op 27 mei 2021 stemde de Amsterdamse gemeenteraad in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0), waarmee een stap gezet is om de ambitie mogelijk te maken om tot 2030 ongeveer 17 extra windturbines te realiseren van 3 MW (tenminste 127 MW windenergie totaal), samen met de ambitie om voor 400 MW aan zonnepanelen op grote daken (en 150 MW zonnepanelen op kleine daken) te plaatsen.

Reflectiefase: een extra stap

We willen de stappen naar een duurzamer Amsterdam zorgvuldig en samen met Amsterdammers zetten. Met de RES 1.0 is daarom het begin van een nieuwe fase ingeluid, de reflectiefase[3]. Nog voordat initiatiefnemers die windturbines willen plaatsen zich kunnen melden, reflecteren we met deze fase eerst op wat Amsterdammers belangrijk vinden bij de mogelijke realisatie van windturbines. Deze reflectiefase kent drie producten die in de raadsbrief van 7 september 2021 uiteen zijn gezet:

- Een afwegingskader
- Handreiking voor participatie
- Handreiking voor governance (samenwerking en sturing).

Deze drie producten geven richting voor de verdere besluitvorming over windturbines. Ze moeten de raad en het bestuur helpen een zo goed mogelijke afweging te maken in het vervolgproces, en dienen als handvatten voor een doorlopend gesprek met de stad. Het afwegingskader dat voor u ligt is het eerste van deze drie producten.

Proces na de reflectiefase

Ná de reflectiefase volgt het proces waar initiatiefnemers zich bij de gemeente kunnen melden voor het ontwikkelen van een plan in een zoekgebied. De gemeente vraagt de initiatiefnemer een participatieplan, afgestemd met omwonenden, op te stellen. Het afwegingskader dient bij deze stappen voor alle betrokkenen een helder overzicht van alle geluiden die in de stad en specifiek per zoekgebied leven. De handreiking geeft o.a. waar het participatieproces en de samenwerking aan moeten voldoen. Stapsgewijs ziet dit er zo uit:
[PM klik hier voor de schematische weergave]

- Initiatiefnemer maakt een participatieplan in overleg met omwonenden en belanghebbenden om aan te geven hoe de procesparticipatie en financiële participatie er uit moet zien.
- Participatieplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het college. Na goedkeuring volgt de uitvoering van het plan en wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering.
- Tijdens het participatieproces gaat initiatiefnemer met omwonenden en belanghebbenden in gesprek.
- Initiatiefnemer bereidt de onderzoeken voor om de effecten op natuur (Milieueffectrapportage) en gezondheid (Gezondheidseffectenanalyse) inzichtelijk te maken. Deze beoogde aanpak wordt vastgelegd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en door het College ter inzage gelegd zodat iedereen hierop kan reageren. De initiatiefnemers voeren vervolgens de onderzoeken uit. Mogelijk volgen nog andere onderzoeken in deze fase.
- Uitkomsten participatieproces en onderzoeken leiden mogelijk tot een haalbare business case - initiatiefnemer vraagt vergunning aan voor windturbine(s).
- Gemeenteraad spreekt zich uit om de vergunning wel/niet te verlenen en doet dit o.a. op basis van de thema's in het afwegingskader.

CONCEPT

[3] *Voor de windzoekgebieden 'NoordIJplas/ CD' en 'Havengebied' geldt een ander traject.*

CONCEPT

Opbouw van het afwegingskader

Het afwegingskader dat voor u ligt is opgebouwd met drie ''lagen'' aan informatie:

- De wetgevende en beleidsmatige kaders
- De onderverdeling in vier thema's, die voortkomt uit de Handreiking van de RES 2.0.
- Deze vier thema's zijn ingevuld met signalen die door Amsterdammers en andere belanghebbenden zijn meegegeven

Vier hoofdthema's
Met de wet- en regelgeving en het Amsterdamse beleid dat daarop gestoeld is, kijken we naar een logische inhoudelijke onderverdeling voor het afwegingskader. We sluiten aan bij de systematiek zoals genoemd in de Landelijke handreiking RES 2.0, waarin vier afwegingsaspecten genoemd zijn. Deze aspecten maken het mogelijk om de Amsterdamse signalen een plek te geven.[4] De vier hoofdthema's zijn:

- Leefomgeving
- Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie
- Samenhangend & betaalbaar energiesysteem
- CO_2-doelstelling

Input vanuit de samenleving
De indeling van het afwegingskader is gebaseerd op deze vier hoofdthema's. Per thema vind je in het afwegingskader de informatie uit alle zienswijzen en inspraakavonden en processen van de RES en de Omgevingsvisie en tijdens de reflectiefase. Hieronder volgt de lijst van alle input die is meegenomen en verwerkt:

- Informatie- en participatieavonden in november en december 2020
- Reacties die gegeven zijn bij het draagvlakonderzoek door OIS uit najaar 2020
- Vijf informatiebijeenkomsten in april 2021 ten behoeve van de RES 1.0
- Expertsessie van de gemeenteraad in februari 2021
- De Nota van Beantwoording voor de Omgevingsvisie 2050
- Reactienota Noord-Holland Zuid Op weg naar de RES 1.0 van december 2020
- Inspreekavonden georganiseerd door de gemeenteraad in januari, maart en mei 2021
- Alle raadsadressen over windturbines/RES
- Mails van bewoners en belangengroepen die via het RES e-mail adres zijn ontvangen en via de website/contact formulier van gemeente Amsterdam
- Online raadpleging participatieve waardenevaluatie (PWE)
- Uitkomsten Onderzoek naar de leefomgeving[5]

Getoetst bij Stedelijke Klankbordgroep en expertgroepen Natuur en Gezondheid

De signalen uit de stad die in dit afwegingskader terugkomen zijn getoetst bij de Stedelijke Klankbordgroep en de expertgroepen Natuur en Gezondheid.

Afwegingskader per zoekgebied

Het afwegingskader zegt niet alleen iets over wat Amsterdammers gemeentebreed belangrijk vinden, het maakt ook inzichtelijk wat binnen specifieke zoekgebieden thema's zijn die leven. Hiervoor is ook informatie gebruikt die is opgehaald tijdens de reflectiefase middels de 'participatieve waarden evaluatie (PWE)'[6] en het 'Onderzoek naar de leefomgeving'

Interactief en overzichtelijk

Door de informatie uit de stad op een overzichtelijke manier te presenteren en per windzoekgebied te ordenen, ziet u snel welke zorgen en behoeften zijn meegegeven. Het afwegingskader is in te zien als interactieve PDF, waarop doorgeklikt kan worden en inzicht verkregen kan worden zowel stadsbreed als per zoekgebied.

- Het bestand wat voor u voor u zich ziet is een interactieve pdf. Dat betekent dat u met behulp van verschillende knoppen door het document kunt scrollen om de gewenste informatie te lezen;
- Door op een van de 4 grote vlakken (bijvoorbeeld 'Leefomgeving') te klikken komt u terecht bij de toelichting op het hoofdonderwerp. Door te klikken op een van de thema's daaromheen, komt u direct bij de uitwerking van het betreffende thema terecht;
- Bij elk hoofdthema kun u altijd terug door rechtsboven te klikken (in geval van Leefomgeving de dame met de kat);
- Doorklikken in de tekst kan rechtsonder door de pijlen < en > te gebruiken.
- Terug naar het afwegingskader kan via het X tussen de < en >;
- Achter in het bestand: overzichtskaart windzoekgebieden met bijbehorende kaders (zorgen gespecificeerd). PM later invoegen.

[4] *Deze vier hoofdthema's volgen uit de landelijke Handreiking RES 2.0. Bij de invulling van deze hoofdthema's alsook de subthema's die eronder vallen, is het primaire uitgangspunt de situatie in Amsterdam geweest, en niet de (soms generiekere) omschrijvingen en definiëringen vanuit de Handreiking zelf.*
[5] *Voor de verschillende zoekgebieden worden workshops georganiseerd. Tijdens workshops kunnen bewoners aangeven geven hoe zij hun leefomgeving ervaren, bijvoorbeeld waar zij tot rust komen of waar belangrijke speelplekken, fiets-of (hard)looproutes zijn.*
[6] *Met een raadpleging in de vorm van een PWE kan in korte tijd een brede afspiegeling van belanghebbenden worden geïnformeerd, geraadpleegd en deelgenoot gemaakt van bestuurlijke dilemma's. Door middel van deze methode worden burgers als het ware op de stoel van de bestuurder gezet. Zij ervaren zo de dillema's waar bestuurders voor staan en krijgen een overzicht van voor- en nadelen van de verschillende opties. Vervolgens krijgen ze de vraag wat zij zouden adviseren en waarom. Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): https://youtu.be/kdGUqK5KZFI*

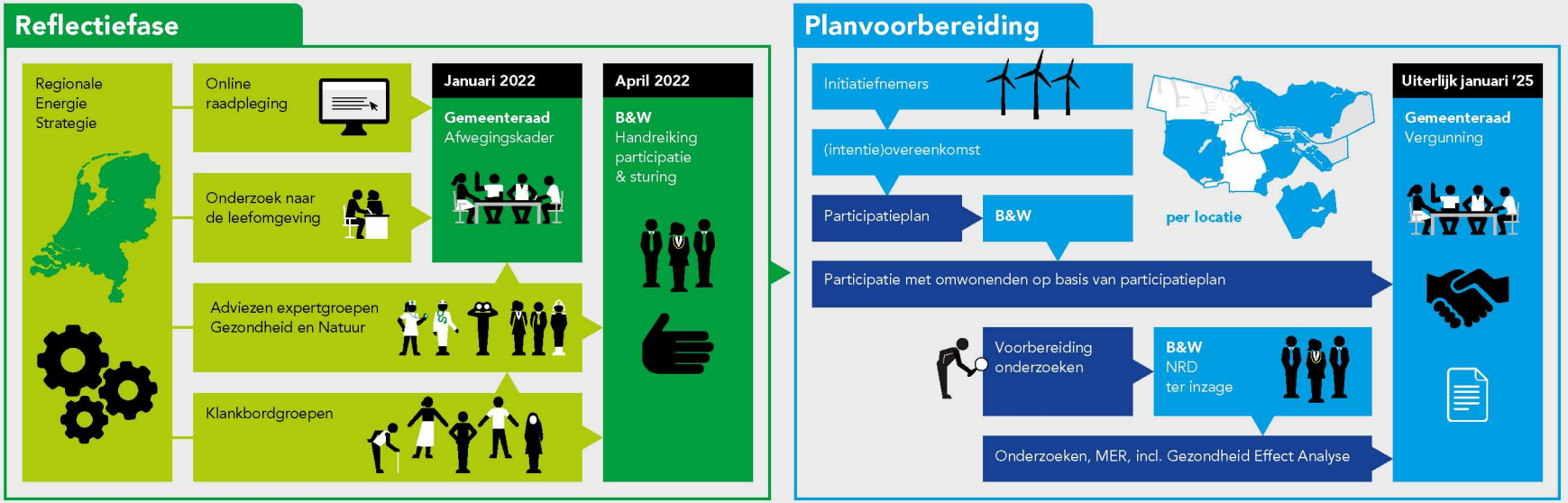

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuze-vraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (GEA).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeenteraad stemt wel/niet in met vergunning-verlening voor plaatsing van een windmolen.

CONCEPT

CONCEPT

Wet & regelgeving
Bijdrage aan CO_2-doelstelling
Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk
Opwekpotentie van windturbines
Leefomgeving
Gezondheid
Hinderbeleving
Recreatie & belevingswaarde
Natuur
Veiligheid
Ruimtelijke kwaliteit en landschap
Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie
Betrokkenheid buurgemeenten
Meedoen in de opbrengsten
Inspraak en dialog
Samenhangend & betaalbaar energiesysteem
Energieafnemers
Lokale productie
Inzet van alternatieve technieken en innovaties
Liever meer zonne-energie

Bestaande wet- en regelgeving, Amsterdams beleid

De basis voor alle besluitvorming in de stad wordt gevormd door de bestaande wet- en regelgeving. Als gemeente zorgen we dat we handelen en toetsen op de nu al geldende juridische kaders. Dat geldt ook voor het zoeken naar geschikte plekken voor het plaatsen van windturbines. Zo is er bij het bepalen van de zoeklocaties gekeken naar geldende beperkingen en beleidskaders met betrekking tot landschap, natuur- en milieu en zijn landelijke veiligheidsregels ten aanzien van afstanden van windturbines het uitgangspunt geweest. Hieronder worden deze op hoofdlijnen opgesomd:

- Om geluidshinder te voorkomen mag een windmolen niet te dicht bij huizen staan. Een windmolen mag gemiddeld niet meer dan 47 decibel geluid maken. 's Nachts mag dit niet meer dan gemiddeld 41 decibel zijn. Hiervoor worden metingen op gevels van woningen in de buurt verricht. Dit staat in het **Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer**. Zie voor meer context paragraaf 1.1 onder leefomgeving.
- **In de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenbesluit)** staat hoe vaak en hoe lang per dag de slagschaduw van een windturbine een woning mag raken. Via de vergunning zijn windturbines bijna altijd verplicht voorzien van een stilstandvoorziening. Die schakelt de windturbine uit tijdens de slagschaduw. Een stilstandvoorziening is nodig als:
  - De afstand van de windturbine tot de woningen en andere 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen) minder dan 12 maal de rotordiameter is. Bij een rotordiameter van 110 meter (blad van 55 meter) geldt dan: binnen een afstand van 1.320 meter.
  - Gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kán optreden
- Voor de afstanden van windturbines tot infrastructuur en overige externe veiligheidsobjecten wordt uitgegaan van de richtlijnen uit de **Handreiking Risicozonering Windturbines**. De afstanden betreffen generieke toetsafstanden. Buiten de genoemde afstand is er in principe geen sprake van een (aanvullend) veiligheidsrisico. De praktijk leert dat windturbines soms geplaatst kunnen worden op kortere afstand dan de toetsingsafstand van objecten op basis van nader (veiligheids)onderzoek, mitigerende maatregelen en overleg met de eigenaar of beheerder van het object of de infrastructuur[8]
- Ten behoeve van de veiligheid en geluidbelasting heeft de Rijksoverheid het **Luchthavenindelingbesluit Schiphol (LIB)** vastgesteld. De LIB regelt welk gebied bestemd is voor gebruik als luchthaven en voor welk gebied daaromheen beperkingen gelden, bijvoorbeeld in de vorm van bouwhoogtebeperkingen voor windturbines.
- De bescherming van natuur komt voort uit de **Wet natuurbescherming**. In deze verkenning is bepaald in hoeverre er ecologische waardevolle gebieden in of in de nabijheid van het projectgebied aanwezig zijn en in hoeverre effecten op de waarden van deze gebieden te verwachten zijn.
- **Natura 2000-gebieden** kennen een beschermingsregime met een externe werking. Dit betekent dat naast windturbines binnen deze gebieden, ook windturbines buiten deze gebieden van invloed kunnen zijn op de natuurlijke waarden waarvoor deze gebieden zijn aangewezen. In een vervolgfase zal nader onderzoek moeten worden gedaan naar de effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden.
- *Noord-Holland* kent 32 *bijzondere provinciale landschappen*. Dat zijn landschappen waarop we extra zuinig zijn vanwege hun bijzondere eigenschappen en waarde. **Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)** is een beschermingsregime binnen de Omgevingsverordening NH2020 bedoeld om de meest waardevolle landschappen in Noord-Holland te beschermen
- Plannen binnen een gebied in het **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, moeten goedgekeurd worden door de provincie Noord-Holland.
- Er zijn verschillende Rijksmonumenten en Rijksbeschermde dorps- en stadsgezichten. De **Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE)** adviseert een afstand tot windturbines van 1.800 meter, zodat het contrast tussen de windturbines en het beschermde dorpsgezicht wordt afgezwakt. Dit is geen voorgeschreven norm en vormt daarom geen 'harde belemmering', echter wel een belangrijk aandachtspunt
- Wanneer windturbines binnen of in de nabijheid van de Stelling van Amsterdam of elementen daarvan (schootcirkel of zichtlijnen) worden gepositioneerd zal er een **Heritage Impact Assessment (HIA)** moeten worden uitgevoerd. De HIA geeft inzicht in de mogelijk effecten van de windturbines op het UNESCO werelderfgoed.
- De Provincie Noord-Holland wijst stiltegebieden aan, onder andere om waar mogelijk, flora en fauna te beschermen. Binnen deze gebieden gelden regels en richtwaarden om geluidhinder te beperken of te voorkomen. Deze regels zijn vastgelegd in de **Provinciale Milieuverordening (PMV)** van Noord-Holland. Dit vormt echter geen uitsluitingscriterium voor de plaatsing van windenergie

Daarnaast vormen beleidsvisies die eerder vastgesteld zijn onderdeel van de kaders waarbinnen we werken. Dit gaat over de Windvisie 2012, de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050, de Groenvisie 2020-2050 en de Omgevingsvisie 2050.
Natuurlijk is wet- en regelgeving en beleid niet statisch, deze kaders zijn óók aan verandering onderhevig en bewegen mee met ontwikkelingen in de samenleving en met nieuwe technologische inzichten. We houden nauwlettend de laatste ontwikkelingen in de gaten en passen ons beleid daarop aan. Maar dit verandert niets aan het uitgangspunt dat wet- en regelgeving en beleid de belangrijkste basis vormt om vanuit te opereren.

[8] *https://energieregionhz.nl/app/uploads/2020/06/Verkenning-windenergie-Amsterdam-Noord.pdf*

CONCEPT

CONCEPT

Leefomgeving

Amsterdam leeft en bruist. In onze stadsdelen en buitengebieden maken Amsterdammers gebruik van de fysieke leefomgeving om te wonen, werken en recreëren. In de eigen straat of buurt, of in parken en recreatiegebieden. Elk gebied heeft zijn eigen unieke kenmerken en karakteristieken dat door verschillende Amsterdammers op verschillende manieren wordt beleefd, waar de één juist komt om tot rust te komen en de ander om bijvoorbeeld te sporten of te varen.

De energietransitie heeft impact op de fysieke leefomgeving. Het is één van de grootste ruimtelijke opgaven in de komende decennia, die zal leiden tot veranderingen in onze leefomgeving en in de inrichting van de stad. Ondergrondse leidingen en bovengrondse installaties voor het opwekken en transporteren van nieuwe energie zullen veel ruimte in beslag nemen, terwijl de ruimte al beperkt is in een compacte en groeiende stad als Amsterdam, zowel boven als onder de grond. Dat kan tot dilemma's en weerstand leiden. Binnen het hoofdstuk Leefomgeving zullen we in gaan op de verschillende signalen die vanuit de stad zijn meegegeven als het gaat om de omgeving waarin we wonen, werken en recreëren. Per thema lichten we toe wat Amsterdammers meegegeven hebben in het proces rondom de RES 1.0.

1.1 Gezondheid

Gezondheid staat centraal in de discussie rondom windturbines in de stad. De hinder die mensen ondervinden van windturbines en/of andere geluidsbronnen kan indirect gezondheidsklachten veroorzaken. De mogelijke gevolgen van geluid van windturbines voor de gezondheid nemen we serieus. De onrust en zorgen die hierover zijn geuit tijdens het proces richting RES 1.0 vormen een belangrijk signaal.

Geluid en gezondheid: context

In een dichtbevolkt land als Nederland accepteren we een bepaalde mate van hinder en gezondheidseffecten van geluidsbronnen, zoals windturbines. Zo zijn er afspraken gemaakt over hoeveel geluid windturbines mogen veroorzaken, op bijvoorbeeld gevels van huizen.[9] De hoeveelheid geluid die windturbines mogen veroorzaken is in lijn gebracht met de hoeveelheid geluid die andere geluidsbronnen mogen veroorzaken zoals snelwegen, spoorwegen, industrie en luchthavens. Volgens de regels mag het jaargemiddelde geluidniveau (grenswaarde) Lden[10] voor windturbines in Nederland niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt 41 dB. Ter vergelijking: de voorkeursgrenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is Lden 50 dB. De geluidsnorm voor windturbines is strenger dan de geluidsnorm voor wegverkeer omdat we uit onderzoek weten dat mensen het geluid van windturbines als hinderlijker ervaren dan het geluid van wegverkeer.[11] Bronnen die de overheid o.a. heeft gebruikt bij de afweging over de geluidsnormen is wetenschappelijk onderzoek van het RIVM, de GGD 's en van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State geoordeeld dat de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) buiten toepassing moeten worden gelaten. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapport moeten worden gemaakt. Overheden, zoals de gemeente Amsterdam, moeten nu voor nieuwe windturbineparken een eigen afweging maken over welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar achten.

> 1.1.1 Geluid en trilling

> 1.1.2 Fijnstof

[9] Meer informatie hierover vindt u op de site van het RVO
[10] De Lden is een Europese maat om de geluidsbelasting door omgevingslawaai over een heel etmaal uit te drukken
[11] Om een beeld te krijgen van de huidige geluidsniveaus in de Amsterdamse leefomgeving, zie hier

CONCEPT

CONCEPT

1.1.1 Geluid en trilling

Wat is het?

Draaiende wieken van een windturbine en de wind die langs stilstaande wieken waait, kunnen geluidsoverlast en trillingen veroorzaken. Afhankelijk van de hoogte, omvang van de molen en de snelheid en richting van deze wind, kan deze overlast door geluid en trilling in meer of mindere optreden.

Signalen uit de stad

Er zijn vanuit de stad de volgende signalen meegegeven:

- Bewoners willen weten of er onderzoeken zijn gedaan naar de effecten van geluid op de gezondheid en welke onderzoeken dat zijn. Lichamelijke klachten, stress en slapeloosheid worden als zorg genoemd in relatie tot geluid. Zij willen duidelijkheid over deze effecten en wil dat er voldoende aandacht is voor de gezondheidseffecten op langere termijn.

"Met 17 nieuwe windturbines in en rondom de stad, maak mij ernstig zorgen om mijn en veler gezondheid door de laagfrequente trillingen die de turbines veroorzaken" - Bewoner Amsterdam

- Het is voor veel inwoners cruciaal om te weten welke normen de gemeente hanteert als het gaat om de afstand van windmolens tot woningen, volkstuinen, recreatieplekken. De zorg is geuit dat de windzoek-gebieden te dicht bij woningen in de buurt liggen. Ook willen zij weten hoe oud deze normen zijn en of er wel op basis van de laatste inzichten wordt gehandeld.
- Door inwoners wordt verwezen naar afstandscriteria van woningen in andere landen, die inmiddels veranderd zijn en wil weten of wij ons niet op achterhaalde informatie baseren.
- Bewoners wil weten of er verschil zit in de mate van geluid die verschillende type turbines produceren, en of de gemeente wel voor de stilste kiest.
- Een andere zorg die mensen noemen is de opeenstapeling van nieuwe ontwikkelingen die leiden tot een grotere opstapeling van overlast. Bijvoorbeeld: een inwoner woont al langs een drukke weg, dan wordt er al een bepaalde overlast ervaren, waardoor eventuele aanvullende overlast van geluid of slagschaduw door een windturbine de ervaring nog negatiever maakt.
- Bewoners wil opheldering over het feit dat de afstand tot geluidsgevoelige bestemmingen die de provincie hanteert, 600 meter is terwijl de gemeente 350 meter neemt.

"In Duitsland is de wettelijke afstand van windmolens tot bewoonde huizen recent vergroot tot 1000 meter vanwege de zorg om de gezondheid van haar burgers. In Denemarken zijn recent vanuit eenzelfde zorg om de gezondheid van haar burgers alle projecten met windmolens tot nader onderzoek stilgelegd. - Bewoner Amsterdam

CONCEPT

Door wie geuit

Bewoners, maatschappelijke organisaties, volkstuinparken en medici.

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Alle windturbines in Amsterdam moeten voldoen aan de wettelijke normen (RVO). Dit geldt ook voor de wettelijke regels voor geluid. Zoals eerder beschreven zijn de wettelijke normen niet statisch, maar aan verandering onderhevig. Zoals de uitspraak van Raad van State ook laat zien.
- Hoe ver het geluid van een windturbine draagt is moeilijk aan te geven. Er is geen algemene afstand aan te geven. Dit is namelijk afhankelijk van de windrichting, windsnelheid en het type windturbine. Voor iedere windturbine is maatwerk nodig. Op basis van een precieze locatie moet een geluidsberekening worden gemaakt.
- Op basis van de geluidsberekening worden de gezondheidseffecten voor de omwonenden bepaald. Het al aanwezige geluid in de omgeving van bijvoorbeeld een snelweg en de hiermee samenhangende gezondheidseffecten vormt de uitgangssituatie voor de berekening. Er wordt vervolgens berekend hoeveel extra gezondheidseffecten er zijn door de toevoeging van windturbines in het gebied. Het overzicht van de gezondheidseffecten wordt gebruikt door het bestuur en de gemeenteraad bij de beslissing om wel of geen vergunning te verlenen om de windturbine(s) te bouwen.

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen].
- De Amsterdamse expertgroep gezondheid is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. geluidsnormen en effecten op gezondheid.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep gezondheid. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Het uitvoeren van een Gezondheideffectanalyse per windinitiatief.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van toegepaste audiovisuele simulatie technieken die al worden gebruikt om vliegtuiglawaai in kaart te brengen.

CONCEPT

1.1.2 Fijnstof

[Nog in te vullen]

Signalen uit de stad
- Mensen zijn benieuwd of er een relatie is tussen fijnstof en windmolens en of dit al onderzocht is.

Hoe nemen we deze signalen mee?
[Nog in te vullen]

"Als bewoner die aan Westpoort woont heb je natuurlijk last van fijnstof, maar het schijnt te zijn net alsof je bij wijze van spreken een asbak op tafel zet met een ventilator ernaast" - *Bewoner*

1.2 Hinderbeleving

De hinder die inwoners verwachten te ervaren door de komst van windtubines noemen we ook wel 'hinderbeleving'. We trekken geen harde grens tussen hinderbeleving en gezondheid. Er is namelijk een duidelijk verband tussen het geluid van windturbines en hinder. In lijn met de WHO definitie van gezondheid beschouwt het RIVM hinder ook als een schadelijk gezondheidseffect. Omdat we zien dat tijdens de inspraak beide thema's 'gezondheid' en 'hinder' vaak als aparte zorg zijn benoemd, belichten we beide thema's in dit afwegingskader. Onder hinderbeleving scharen we de volgende punten: slagschaduw en knipperlichten.

> 1.2.1 Slagschaduw

> 1.2.2 Knipperlichten

CONCEPT

CONCEPT

1.2.1 Slagschaduw

Wat is het?

Verschillende bewoners hebben hun zorgen geuit over zogeheten slagschaduw. Slagschaduw is de schaduw die een object werpt op een ondergrond of een ander voorwerp. Dit kan bijvoorbeeld een windturbine of lantaarnpaal zijn. Bij een lantaarnpaal gaat het om een vaste schaduw terwijl het bij een windturbine een pulserende schaduw is. Het type molen is bepalend voor de contour van de slagschaduw. Het optreden van slagschaduw is ook afhankelijk van de weersomstandigheden, seizoenen en de positionering van een windturbine ten opzichte van de woning of bijvoorbeeld een sportveld[12].

Signalen uit de stad

De zorg is dat als de zon tegen de bewegende wieken van de windturbine schijnt, er een continu bewegende schaduw ervaren wordt over bijvoorbeeld ramen van woningen. De zorg van bewoners is dat omwonenden dit als hinderlijk zullen ervaren en eventueel zelfs tot gezondheidsklachten kan leiden. Bewoners noemen slagschaduw veelal als onderdeel van verschillende vormen van overlast zoals horizonvervuiling, vermindering van de woningwaarde en geluidsoverlast.

"Door de korte afstand van de megawindturbines tot de woningen ontstaat slagschaduw door de wieken. Dit kan leiden tot epileptische aanvallen bij kinderen"[13] *- Bewoner Zunderdorp (Ring A10)*

Een andere zorg die geuit werd was of de risico's helder zijn rondom slagschaduw en verkeersveiligheid. Verder werd door verschillende bewoners ter overweging meegegeven om windturbines te plaatsen in de buurt van snelwegen, omdat woningen bij snelwegen vaak al beter geïsoleerd zijn, vanwege de mogelijke geluidsoverlast van de snelweg.

Door wie geuit

Bewoners, belangenverenigingen

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Er staan in de milieuwetgeving voorschriften om hinder door slagschaduw te beperken. Zie het kopje ''Wet- en regelgeving''.

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen].
- Het uitvoeren van een Gezondheideffectanalyse per windinitiatief.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van visualisaties om slagschaduw te tonen.

[12] *Aanvullende informatie is te vinden in deze publicatie van het RVO*
[13] *NB. Wanneer je hier gevoelig voor bent*

1.2.2 Knipperlichten

Wat is het?

Het is noodzakelijk om knipperlichten aan te brengen op windmolens, ten behoeve van de veiligheid van het vliegverkeer. Dankzij knipperlichten blijven windmolens 's avonds, 's nachts en bij slecht weer namelijk zichtbaar voor het vliegverkeer. Bij de huidige windturbines zijn de knipperlichten vanaf de grond waarneembaar. [Nog een zin over overlast]

Signalen uit de stad

- Bewoners geven aan dat de aanwezigheid van (knipper)lichten op windturbines als storend zou kunnen worden ervaren door omwonenden en recreanten.
- De zorg is geuit dat het knipperen eventuele gezondheidsklachten als migraine kan verergeren.

"Kun je je voorstellen, dat je thuis op de bank zit en telkens licht door je huiskamer ziet flitsen" - *Bewoner Amsterdam*

- Tot slot zijn er bewoners die de zorg hebben dat knipperlichten kunnen leiden tot het verstoren van de migratieroutes van dieren, in het bijzonder vleermuizen.

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Mogelijkheid bestaat om knipperlichten uit te zetten, in het bijzonder 's nachts. De initiatiefnemer en omwonenden kunnen hier tijdens het participatieproces afspraken over maken.
- Aanvullende informatie is hier te vinden Obstakelverlichting bij windprojecten | RVO.nl | Rijksdienst

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen].

CONCEPT

1.3 Recreatie & belevingswaarde

Recreëren gaat over ontspanning en vermaak. Voor veel Amsterdammers is het groen en de buitenruimte in en rondom Amsterdam een plek om te recreëren: sporten, wandelen, de hond uit te laten of van de natuur te genieten.[14] Veranderingen in het (stedelijke) landschap kunnen de beleving van iemand die recreëert in een gebied, beïnvloeden. Dit kan zowel een positieve als negatieve ervaring zijn. En daarmee kan ook de belevingswaarde veranderen. De belevingswaarde zegt iets over de mate waarin een gebruiker van een gebied, dat gebied als kwalitatief ervaart. Het gaat dus niet om de economische waarde van een gebied maar de zintuiglijke ervaring ervan. De belevingswaarde is sterk afhankelijk van individuele voorkeuren, de activiteiten en de persoonlijke associaties van iemand met een gebied.

> 1.3.1 Buitenactiviteiten

> 1.3.2 Volkstuinen

[14] *Een overzicht van alle parken en recreatiegebieden in de gemeente is hier te vinden https://www.amsterdam.nl/toerisme-vrije-tijd/parken/*

CONCEPT

1.3.1 Buitenactiviteiten

Wat is het?

Buitenactiviteiten die vaak genoemd zijn in het proces rondom de RES 1.0 zijn onder andere: fietsen, surfen, roeien, zwemmen, suppen, varen op het meer, kanoën, wandelen en hardlopen. Het gebruik van volkstuinen valt ook onder recreatie, dit wordt in een aparte paragraaf toegelicht.

Wanneer we kijken naar de verschillende buitenactiviteiten dan zien we dat deze op verschillende wijzen georganiseerd zijn: soms in een sportpark of binnen een vereniging, en soms gaat het over losse inwoners/ bezoekers. Deze nuances komen ook terug wanneer we inzoomen op de verschillende gebieden in het onderzoek leefomgeving. [PM verwijzing maken in def. concept naar resultaten]

Signalen uit de stad

- De terugkerende zorg die genoemd is door bewoners, is de vermindering van de belevingswaarde in het wandel/sport/hondenuitlaat gebied door de aanwezigheid van windturbines in het windzoekgebied. De zorg bestaat dat recreatiewater voor watersporters wordt opgeofferd, dat windturbines ten koste gaan van groene plekken waar kinderen en volwassenen ontspannen en dat sportvelden het moeten ontgelden.
- Men maakt zich niet alleen zorgen over een verminderde beleving maar in sommige gevallen ook over de toegankelijkheid van het gebied.
- Ook is er de zorg gerelateerd aan veiligheid: los van of je ergens mág sporten of recreëren, kan het nog wel veilig?

"Wat zijn de gevolgen voor recreatie t.g.v. de molens nabij de oevers van Amsterdam met het IJmeer denk aan: surfen, roeien, zwemmen, suppen, varen op het meer, wandelen, hardlopen en andere sporten."

- Bewoner Amsterdam

De zorgen en aandachtspunten rondom wandelen, het uitlaten van de hond en bijvoorbeeld fietsroutes zijn stadsbreed geuit. Toch is de impact van deze zorg lokaal van aard, omdat ieder windzoekgebied en omgeving zijn eigen gebruikers en bezoekers kent. Daarom is tijdens de reflectiefase ook lokaal aanvullend onderzoek uitgevoerd met zogenoemde 'context mapping'[15]. Per gebied zullen de resultaten van de 'context mapping' verder toegelicht worden.

[PM Enkele inzichten uit de Context Mapping t.z.t. hier melden]

[15] Contex mapping: voor de verschillende zoekgebieden worden workshops georganiseerd. Tijdens workshops kunnen bewoners aangeven geven hoe zij hun leefomgeving ervaren, bijvoorbeeld waar zij tot rust komen of waar belangrijke speelplekken, fiets-of (hard)looproutes zijn.

CONCEPT

CONCEPT

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Bij het inpassen van een windmolen in bestaand gebied moet rekening gehouden worden met de omgeving. De resultaten uit het onderzoek naar de leefomgeving en input uit de klankbordgroepen geeft een inkijk in wat belangrijk is de verschillende windzoekgebieden. Een initiatiefnemer zal in het participatieproces samen met omwonenden en belanghebbenden spreken over de ruimtelijke inpassen van een windmolen op een potentiële locatie.

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen].
- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.

1.3.2 Volkstuinen

Wat is het?

Volkstuinen vervullen een duurzame, ecologische, educatieve en recreatieve rol in het leven van verschillende Amsterdammers. In Amsterdam is ruim 300 hectare aan volkstuinparken. Het gaat in totaal om ongeveer 6000 volkstuinen op 43 verschillende parken.

Signalen uit de stad

- Er zijn in algemene zin zorgen geuit over het plaatsen van windturbines dicht bij volkstuinen. Bewoners wil weten of er minimale afstanden gelden voor windmolens in de nabijheid van volkstuinen. Inwoners met volkstuinen gaan daar juist heen om te ontsnappen aan het geluid en de drukte van de stad, zo wordt opgemerkt.
- Men wil weten waarom voorbij is gegaan aan de Milieueffectrapportage bij Windvisie 2012: tuinparken zijn kwetsbare objecten? In PlanMER staat dat windturbines (max. 120) niet plaatsbaar zijn naast volkstuinparken omdat dit kwetsbare objecten zijn.
- Men wil ook weten of er onderzocht kan worden of volkstuinparken de status van geluidsgevoelige objecten kunnen krijgen.
- Er is meegegeven dat sommige mensen overnachten in de volkstuinen gedurende bepaalde perioden van het jaar. Omdat dat dit slecht geïsoleerde huisjes zijn, zullen windmolens negatieve gevolgen hebben voor de nachtrust.
- Verder wordt opgemerkt dat niet alle betrokkenen vanuit de volkstuinen zich gezien voelen als stakeholder en/of direct belanghebbende in het RES-traject.

"Volkstuinparken moeten de status van geluidsgevoelig object kunnen krijgen. Veel tuinders wonen immers het grootste deel van het jaar op het tuinpark, dat ook door veel wandelaars wordt bezocht" - *Bestuur Volkstuinpark*

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Een volkstuinencomplex is geen geluidgevoelig gebouw of geluidgevoelig terrein als bedoeld in de Wet geluid-hinder. Dit betekent dat volkstuinencomplexen niet beschermd worden tegen geluid door de Wet geluidhinder of tegen geluid van windturbines op grond van het Activiteitenbesluit Milieubeheer. Dit is ook de reden dat veel volkstuinencomplexen nabij (snel)wegen liggen.
- Op grond van de Wet ruimtelijke ordening worden bij het mogelijk maken van nieuwe bestemmingen op bepaalde locaties alle ruimtelijk relevante aspecten betrokken. Eén van deze aspecten is bijvoorbeeld geluid. In het kader van een goede ruimtelijke ordening wordt gewogen of geluidsaspecten een belemmering kunnen opleveren voor de bouw van windmolens in de buurt van een volkstuincomplex.

Proces

- Zodra omgevingseffecten worden berekend gedurende het uitvoeren van de milieueffectrapportage (MER) is het mogelijk om de gezondheidseffecten voor volkstuinparken expliciet mee te nemen.

CONCEPT

1.4 Natuur

Niet alleen Amsterdammers leven in onze stad, ook voor veel soorten dieren en planten is Amsterdam de thuishaven. Rondom de stad liggen verschillende gebieden rijk aan dier- en plantsoorten. En ook ín de stad hebben we bijvoorbeeld het Diemerpark dat ruimte aan een groot aantal ringslangen, of het Amsterdamse Bos dat plek biedt aan een verscheidenheid van planten en dieren. Het aantal soorten is in Amsterdam de afgelopen decennia toegenomen, dit geldt bijvoorbeeld voor wilde bijen en dagvlinders, waarvoor ook midden in de stad belangrijke plekken liggen. Dat is het resultaat van initiatieven van bewoners, investeringen van de gemeente en zorgvuldig (ecologisch) beheer.

Een grotere biodiversiteit verbetert de gezondheid van het groen, de bodem en het water. Daarbij levert het een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van het klimaat in de stad: het zorgt voor meer koelte en betere wateropvang. De biodiversiteit bevorderen kan bovendien veel geld schelen, dat anders nodig is voor achterstallig onderhoud, sanering of de bestrijding van plaagdieren.

Vanuit de verschillende signalen uit de stad over windturbines zijn verschillende (locatie) specifieke aandachtspunten genoemd in relatie tot biodiversiteit. Dit varieerde van het uitspreken van de algemene wens om biodiversiteit goed mee te nemen, tot mogelijk specifieke implicaties voor specifieke dier- en plantensoorten. Deze zijn in de paragrafen hieronder verder toegelicht en uitgewerkt.

[PM t.z.t. nog opmerkelijke resultaten opnemen over expertgroep Natuur]

> 1.4.1 Vogels

> 1.4.2 Vleermuizen

> 1.4.3 Planten, insecten, overig

> 1.4.4 Bodem, ondergrond en waterkwaliteit

CONCEPT

CONCEPT

1.4.1 Vogels

Wat is het?

Vogels gebruiken vaak dezelfde vliegroutes om hun bestemming te bereiken. Denk bijvoorbeeld aan het overwinteren van vogels in het zuiden, dan vliegen ze in het najaar richting het zuiden. Maar dichterbij huis gebruiken vogels ook vaste routes om eten op te halen en uit te rusten nabij hun standplaats. Vogels kunnen last hebben van windturbines omdat de turbines hun vliegroutes doorkruizen. Als gevolg veranderen vogels hun vliegroutes of kunnen ze sterven of gewond raken doordat de vogels in botsing komen met de wieken of de mast.[16]

[PM. In samenwerking met de klankbordgroep natuur zijn deze nader geïdentificeerd en op basis van bestaande kennis in beeld gebracht.]

Signalen uit de stad

- Er zijn verschillende zorgen geuit over de impact van windturbines op de vogelpopulatie, bijvoorbeeld doordat de aanleg van windturbines het landschap verandert waardoor vogels de bestaande migratieroutes mogelijk niet (meer) goed gebruiken.

"Ken je het IJmeer, kom maar kijken, duizenden vogels." - *Bewoner IJmeer*

- Vogels raken gedesoriënteerd en in het uiterste geval kan daarmee de populatie van een soort afnemen. Bijvoorbeeld omdat vogels een gebied gaan mijden, waardoor het gebied ongeschikt wordt om te broeden, te rusten en voedsel te zoeken.
- Ook maken bewoners zich zorgen dat windmolens zullen leiden tot lager broedsucces, omdat vogels langer op zoek moeten naar voedsel.
- Een andere zorg die genoemd is zijn de effecten van het botsen op een windturbines. Door een botsing kunnen vogels zich verwonden of overlijden.
- Inwoners maken zich zorgen over de gevolgen van laagfrequent geluid voor vogels, of daar onderzoek naar is gedaan. Door hen wordt verwezen naar de Nationale Windturbinerisicokaart van de Vogelbescherming.
- Bewoners vragen zich af of het betrekken van ecologen en stichtingen zoals de Vogelbescherming voldoende gebeurt.

"Windturbines kunnen het welzijn van vogels sterk beïnvloeden. Vogels botsen tegen de wieken, verliezen foerageergebieden of moeten omvliegen om de molens te ontwijken." - *Vogelwerkgroep Amsterdam*

[16] https://www.milieucentraal.nl/klimaat-en-aarde/energiebronnen/windenergie/#Nadelen-van-windenergie-tegengaan

CONCEPT

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Het stilzetten van de wieken kan worden toegepast wanneer windturbines in migratieroutes van vogels staan. Een voorbeeld waarbij hiermee geëxperimenteerd en gemonitord wordt is het coöperatieve windpark Krammer.
- PM verwijzen naar de uitkomsten van de natuurtoets en het advies van expertgroep Natuur

Proces

- De Amsterdamse expertgroep natuur is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. impact op landschap en biodiversiteit.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep natuur. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.4.2 Vleermuizen

Wat is het?

Amsterdam kent een grote populatie vleermuizen. In onze stad komen minstens 6 soorten vleermuizen voor.[17] Ook vleermuizen hanteren net als vogels vaste trekroutes tussen hun zomer- en winterplaats. Afhankelijk van de soort zijn de migratieroutes meer of minder lokaal van aard.

Signalen uit de stad

- Vleermuizen worden in de verschillende gesprek- en inspraakmomenten apart genoemd als categorie dieren die overlast kan ervaren door windturbines
- Bewoners geven aan dat er vleermuizen beschermde diersoorten zijn.
- Op IJburg en boven het IJmeer zitten veel vleermuizen en bewoners willen weten hoe de veiligheid van de vleermuizen gewaarborgd kan worden als er windturbines worden geplaatst

"Het probleem waar vleermuizen last van hebben is niet dat ze tegen een paal aanvliegen, maar dat er rondom een windturbine luchtcirculaties plaatsvinden en als een vleermuis daardoor heen vliegt dan implodeert die, letterlijk. Dan klappen zijn longen in elkaar."

- Maatschappelijke organisatie

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Bepaalde tijd van de dag uitzetten; vleermuizen zijn voornamelijk 's avonds en 's nachts actief.

Proces

- De Amsterdamse expertgroep natuur is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. impact op landschap en biodiversiteit.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep natuur. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

[17] https://maps.amsterdam.nl/vleermuizen/?LANG=nl

CONCEPT

1.4.3 Planten, insecten, overig

Wat is het?

Amsterdam is omgeven door waardevolle natuurgebieden, waarvan ook een deel binnen de stadsgrenzen ligt. Ook aan de randen van de stad zijn er verschillende gebieden met hoge ecologische waarde. In een groeiende stad waar er steeds meer vraag is naar woonruimte en de openbare ruimte onze achtertuin is, is er daarom aandacht nodig voor aanleg, behoud en beheer van groen, zodat iedereen daarvan kan blijven genieten.

Signalen uit de stad

- Een andere zorg is dat stukken natuur minder goed begaanbaar worden voor dier en mens, er wordt daarnaast vaak de link gemaakt met trekroutes en broedplaatsen (zoals ook toegelicht bij 'Vogels').

"Per jaar sterven tonnen aan insecten door windmolens, waaronder ook massa's bijen, die belangrijk zijn voor ons milieu." - Bewoner Amsterdam

- Bewoners geven aan zich zorgen te maken over de impact van turbines op de natuur, door werkzaamheden die moeten plaatsvinden om windmolens te plaatsen. Hun zorg is dat het plaatsen van turbines gepaard gaat met bijvoorbeeld verbreding van toegangswegen voor het transport van onderdelen, met als gevolg dat beplanting geruimd moet worden, evenals de dieren die daar leven.
- Een ander geluid is juist dat bewoners kansen zien voor planten, bloemen en insecten omdat door de plaatsing van windturbines sommige gebieden minder bezoekers zullen krijgen, wat ruimte en rust geeft voor planten, bloemen en insecten. Daarnaast geven bewoners aan kansen te zien om delen van de windopbrengsten te investeren in vergroting en verbetering broedgebieden.

"Er zijn in Amsterdam een aantal groengebieden waarvan is afgesproken dat die onder geen enkele voorwaarde mogen worden aangetast." - Bewoner Noorder IJplas

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Zodra er specifieke locaties voor windmolens bekend zijn kan er nader ecologisch onderzoek worden gedaan. In een gebied kan een paar honderd meter verplaatsen van een windturbine namelijk andere ecologische effecten opleveren. Ook kunnen dan mitigerende maatregelen worden bepaald, zoals het stilzetten van windturbines gedurende de vogeltrek of in de schemer als vleermuizen actief zijn.
- PM verwijzen naar de uitkomsten van de natuurtoets en het advies van expertgroep Natuur

CONCEPT

CONCEPT

"Het plaatsen van die turbines gaat gepaard met verbreden van toegangswegen voor het transport van de turbine-onderdelen. De werkruimte voor de bouw is enorm, met als gevolg dat beplanting geruimd moet worden, evenals de dieren die daar leven. Er komt veel meer bij kijken dan simpelweg de paal neerzetten en de wieken ophangen." - *Bewoner Zuidoost*

Proces

- De Amsterdamse expertgroep natuur is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. impact op landschap en biodiversiteit.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep natuur. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

CONCEPT

1.4.4 Bodem, ondergrond en waterkwaliteit

Toelichting thema

[PM nog vullen met algemene opmerking over bescherming van bodem, ondergrond en waterkwaliteit. Landelijke normen en aandachtspunt in wet en regelgeving. Net zoals alle andere ruimtelijke projecten.
>> geen specifieke aanvullende eisen voor windturbines.]

Signalen uit de stad

Over dit onderwerp zijn geen specifieke signalen geuit tijdens het RES proces.

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- PM verwijzen naar de uitkomsten van de natuurtoets en het advies van expertgroep Natuur

Proces

- De Amsterdamse expertgroep natuur is gestart tijdens de reflectiefase om het gesprek te voeren over o.a. impact op landschap en biodiversiteit.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep natuur. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.5 Veiligheid

Veiligheid gaat over de veiligheid van de turbine zelf: de technische eisen en wettelijke normen -en regels waaraan een windturbine moet voldoen wanneer hij geplaatst wordt. Voor windturbines gelden er strenge veiligheidseisen die zijn terug te vinden in de Handreiking Risicozonering Windturbines. Voor windturbines gelden diverse veiligheidseisen vanuit verschillende soorten wet- en regelgeving, van de Spoorwegwet tot het Activiteitenbesluit Milieubeheer.

Er gelden algemene richtlijnen voor veiligheid in Nederland. Op de website van RVO kan gelezen worden welke richtlijnen dit zijn, deze staan toegelicht in de Handreiking risicozonering Windturbines. Welke richtlijn van toepassing is hangt af van het type molen en de omgeving. Bij de aanleg nabij wegen hangt het er bijvoorbeeld vanaf of er ook gevaarlijke stoffen worden vervoerd over de weg en hoeveel mensen er rijden. Voor iedere windturbine moet een veiligheidsberekening van het risico worden gemaakt.

> 1.5.1 Technische veiligheid en normen

CONCEPT

CONCEPT

1.5.1 Technische veiligheid en normen

Wat is het?

Windturbines moeten voldoen aan strenge veiligheidseisen.[18] Daarmee wordt bijvoorbeeld gewaarborgd dat de molen onder alle weerscondities veilig in werking kan zijn, of dat, in geval van storingen aan de molen zelf, de veiligheidssystemen ervoor zorgen dat de turbine tot stilstand komt. Daarnaast vindt er elk jaar een beoordeling door een deskundige plaats die het functioneren van de molen moet checken. En die bij het vermoeden van een defect, de windturbine direct buiten bedrijf moet laten stellen. Omdat deze eisen er zijn, is de kans dat een windturbine een veiligheidsrisico oplevert, zeer klein.

Signalen uit de stad

- Zorg over het risico op afbreken van de gondel, mastbreuk of het afbreken van een (deel van een) blad. Ook ijsafwerping gedurende de winter is genoemd als zorg.

Hoe wordt de veiligheid gewaarborgd van de direct omwonende, denk bijvoorbeeld aan het afbreken van een wiek op volle snelheid? Zijn hiervoor studies beschikbaar en zijn deze meegenomen in de zoekgebieden?" - Bewoner Amsterdam

- Mensen willen duidelijkheid voor als ze in de buurt willen wandelen: als er een windturbine komt op een bepaalde plek, op welke afstand moet je dan als wandelaar van die molen vandaan blijven?

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Om een windmolen te bouwen zijn er allerlei strenge veiligheidseisen waaraan voldaan moet worden, deze staan in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling veiligheidseisen. Dit zijn onder meer risico-contouren. Het Handboek Risicozonering Windturbines helpt bij het bepalen van deze risicocontouren.

Proces

- Voorafgaand aan een vergunningsaanvraag moet een veiligheid toets worden uitgevoerd. Dit gebeurt tegelijkertijd met het uitvoeren van de milieueffectrapportage (MER).

[18] Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling

1.6 Ruimtelijke kwaliteit en landschap

Binnen Ruimtelijke kwaliteit en landschap scharen we alle thema's die Amsterdammers belangrijk vinden als het gaat over de beleving en ruimtelijke kwaliteit van het landschap: horizonvervuiling, behoud van landschappelijke waarden, de inpassing van een windturbine in een gebied, conflicterende bestemmingen (zoals (nieuwbouw)woningen) en mogelijke waardedaling van woningen.

Historische waarde en cultureel erfgoed
Een deel van ons landschap wordt beschermd door bestaande wet- en regelgeving [PM link naar overzicht toevoegen]. Dat is belangrijk, omdat het landschap in Amsterdam een bepaalde kwetsbaarheid kent vanwege de grote historische waarde en de aanwezigheid van verschillend cultureel erfgoed in de stad en omgeving. Er zijn verschillende monumenten die UNESCO status hebben en daarmee beschermd worden tegen beschadiging. We koesteren de historische waarde en het culturele erfgoed.

> 1.6.1 Ruimtelijke inpassing in een gebied

> 1.6.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde)

> 1.6.3 Horizon

CONCEPT

CONCEPT

1.6.1 Landschappelijke inpassing en integratie in een gebied

Wat is het?

Een windturbine in een gebied staat niet op zichzelf, maar vormt onderdeel van een geheel: een plek waar mensen recreëren, waar mogelijk historisch erfgoed ligt, waar natuur is, dieren leven en mensen wonen en werken. Door op een bredere manier naar de inpassing van een windturbine in een ruimte te kijken ontstaat de mogelijkheid een molen veel meer onderdeel te maken van de omgeving.

Bij het inrichten van een gebied en de beoordeling van een wind-initiatief kijkt de gemeente dan ook nadrukkelijk naar de ruimtelijke samenhang vanuit twee perspectieven:

- Kijkend vanuit de Omgevingsvisie en bijbehorende omgevingsplan, en daarnaast de afwegingen van de hele stad en onze buurgemeenten. Hoe verhoudt een windturbine zich tot de totale omgeving waar die zich in bevindt? Wat is de beste plek in relatie tot woningbouwen de andere opgaven in de stad?
- Kijkend naar de omgeving en de landschappelijke inpasbaarheid. Op welke manier kunnen de turbines integreren dat de ruimtelijke kwaliteit goed is en dat de impact op het landschap niet te groot is. We kijken naar bijvoorbeeld de ordening: cluster versus alleenstaande molens, hoogte en type molen, inpassing van de voet en mogelijke combinaties van functies.

[PM t.z.t. input vanuit de stedelijk klankbordgroep/ PWE invoegen en vanuit team ruimtelijke kwaliteit]

Signalen uit de stad

- Bewoners zijn benieuwd of windturbines voor meerdere functies gebruikt kunnen worden, daar waar dat mogelijk is zou de gemeente daar meer over moeten communiceren. Bewoners denken graag mee over de uitstraling. Ter illustratie bijv. Holendrecht; zoekgebied midden in de natuur, weinig bewoning en veel uitzicht, laat de molen zo veel mogelijk aansluiten op deze karakteristieken

"In welke mate vallen windmolens te combineren met ander ruimtegebruik? Kunnen windmolens bijvoorbeeld gecombineerd worden met bos en/of agrarische functies?" - Bewoner Amsterdam

- Er zijn bewoners die noemen dat op één of enkele plekken windturbines clusteren, een goed idee zou zijn omdat op die manier de overlast beperkt wordt, het aansluiten van de windturbines op het netwerk goedkoper wordt en er meer natuur bespaard worden.

"Versnippering is niet fraai; daarom is het belangrijk te kijken naar een paar clusters i.p.v. te verspreiden over alle zoekgebieden in de stad"
- Bewoners Amsterdam (Gaasperplas/Diemerscheg)

CONCEPT

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- De RES is meegenomen in de Omgevingsvisie en wordt zonodig ook geborgd in omgevingsinstrumenten.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van visualisaties en audiovisuele simulatietecnieken om de effecten op de ruimtelijke kwaliteit en landschap te tonen.

CONCEPT

1.6.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde)

Wat is het?

De stad Amsterdam heeft een enorme woningbouwopgave: het is de ambitie om in 2050 150.000 woningen erbij gebouwd te hebben in de stad. Voor deze hoeveelheid woningen is ruimte nodig. Zoveel mogelijk benutten van de binnenstedelijke ruimte en de buitenruimte leeg houden, dat is een van de strategische keuzes die in de Omgevingsvisie is vastgesteld. De stad wil werken aan verdichting in bestaande buurten, het verduurzamen van de bestaande bouw en het vergroenen van de leefomgeving. In dit hoofdstuk gaat het zowel over de woningbouwopgave als het thema woningwaarde: de waarde van een woning kan dalen of stijgen als gevolg van veranderingen in de omgeving van de woning.

Signalen uit de stad

- We zien terug dat bewoners willen weten hoe de plannen voor windturbines zich verhouden tot nieuwbouwplannen. Straks kunnen die niet meer gerealiseerd worden, is de zorg.

"Het zoekgebied voor wind ligt vooral in het IJmeer. Er zijn ook plannen om een aantal eilanden en nieuwe woongebieden op dezelfde locatie te bouwen. Wat is de status van de nieuwe eilanden en behoort een combinatie van nieuwbouw en windmolens tot de opties?" - Bewoner Amsterdam

- Een andere zorg is de verwachting dat de komst van een windturbine effect heeft op de waardebepaling van een (nieuwbouw) woning. Bewoners vinden het van belang dat mogelijke waardedaling als gevolg van windturbines zo goed mogelijk in beeld wordt gebracht. Bewoners willen weten wat de gemeente gaat doen als de waarde inderdaad daalt. Gaat de gemeente compenseren?
- Het uitzicht op een gebied met windturbines op het water is volgens de insprekers en zienswijzen ook reden voor de waardedaling. Deze zorg leeft meer in gebieden met veel natuur, dan bijvoorbeeld het Havengebied

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Bij het vaststellen van de zoekgebieden is er rekening gehouden met 350 meter tot bestaande woningen en met vastgestelde bestemmingsplannen.
- Waardedalingen van onroerend goed vormt geen aanleiding om af te zien van de realisatie winden zonneparken. Dit valt onder het 'normaal maatschappelijk risico'. Er geldt wettelijk een minimumniveau van woningwaardedaling is van 2 procent waarvoor planschade niet gecompenseerd wordt. Met de komst van de Omgevingswet (voorzien in 2022) gaat dit percentage naar 4 procent. [PM link]

Proces

- Bij voorgenomen plannen die later mogelijk gerealiseerd worden zal bij de uitwerking van de precieze locaties van windturbines worden rekening gehouden. Dit zal gebeuren tijdens het uitvoeren van de milieueffectrapportage (MER).

1.6.3 Horizon

Wat is het?

De komst van een windturbine heeft impact op de omgeving. Hoe deze impact en de verandering van het landschap ervaren wordt is subjectief. De horizon is constant aan verandering onderhevig. Molens en andere hoge elementen maken samen de horizon.

Signalen uit de stad

- Verschillende bewoners uiten in algemene zin hun zorgen over het veranderende landschap: verrommeling is een veelgehoorde term. Bewoners geven mee goed nadenken over in welke gebieden wél en in welke gebieden geen windturbines plaatsen, omdat deze niet in elk type landschap passen. Een specifieke zorg die geuit wordt, is dat oude historische karakteristieken in het landschap worden verstoord.

"Naast geluid leidt een windturbine tot horizonvervuiling in een stedelijk gebied. Dit past toch niet bij de Omgevingsvisie van de gemeente." - Bewoner Zuidoost

- Sommige bewoners vinden vervuiling van de horizon in mindere mate een zorg, omdat er ook al op veel plekken elektriciteitsmasten staan

"De oostzijde van deze plas is al voorzien van diverse hoogspanningsmasten, dus kan er geen sprake zijn van horizonvervuiling."
- Bewoner Amsterdam over Noorder IJ-plas

- Andere mensen geven aan de verandering van het landschap als gevolg van de plaatsing van windturbines voor lief te zullen nemen omdat groene stroom een belangrijk doel is.
- Bewoners geven aan het open polderlandschap open te willen houden

"De transitie naar veiligere stroom is cruciaal. Uitzicht is aan te wennen, een onleefbare planeet niet" - Bewoner Amsterdam

"Windmolens zijn een onderdeel van de Nederlandse cultuur, en de moderne vallen daar voor mij ook onder." - Bewoner Amsterdam

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- De RES is meegenomen in de Omgevingsvisie en wordt zonodig ook geborgd in omgevingsinstrumenten.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van visualisaties en audiovisuele simulatietecnieken om de effecten op de ruimtelijke kwaliteit en landschap te tonen.
- Wanneer windturbines binnen of in de nabijheid van de Stelling van Amsterdam of elementen daarvan (schootcirkel of zichtlijnen) worden gepositioneerd zal er een Heritage Impact Assessment (HIA) moeten worden uitgevoerd. De HIA geeft inzicht in de mogelijk effecten van de windturbines op het UNESCO werelderfgoed.

CONCEPT

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

De wil en inzet van (bevlogen) Amsterdammers, inwoners van buurgemeenten en andere belanghebbenden is nodig om onze ambities te realiseren. We spannen ons in om ieder die dat wenst te betrekken in het proces om alle wensen, zorgen en behoeften in beeld te brengen. Daarna is het aan de gemeenteraad, de volksvertegenwoordiging, om een belangenafweging te maken bij de te nemen besluiten.

2.1 Inspraak en dialoog

Tijdens het proces en inspraak in aanloop naar de RES 1.0 zijn verschillende zorgen en aandachtspunten benoemd die raken aan het thema maatschappelijke betrokkenheid. Dit gaat over inspraak, participatie en dialoog, meedoen in de opbrengsten en de samenwerking met de buurgemeenten.

> 2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen

> 2.1.2 Gedeelde feitenkennis

> 2.1.3 Transparantie over het proces en de besluitvorming

CONCEPT

2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen

Wat is het?

Door zoveel mogelijk bewoners en belanghebbenden met verschillende perspectieven te betrekken bij de plannen voor windenergie wordt de kans groter dat deze plannen meer mensen aanspreken. Het doel is om ieders zorgen en behoeften zorgvuldig in beeld te brengen zodat deze kunnen worden meegewogen in de besluitvorming over de windzoekgebieden en de locaties voor windturbines.

Signalen uit de stad

- Een zorg die wordt geuit is dat er waarschijnlijk groepen mensen zijn die wel een belang hebben, maar die niet worden gehoord. Dit kan komen door een beperkte toegang tot internet en of media, door een taalbarrière of opleidingsniveau, maar mogelijk ook door beperkte interesse in het onderwerp of andere prioriteiten.

"Mensen hebben eigenlijk nog geen idee wat van wat ze boven het hoofd hangt. Ik maak mij daar best wel zorgen over, want ze hebben eigenlijk nog niet goed mee kunnen denken. De enquête die gedaan is was ook niet in hun eigen taal en was ook online. Hoe hebben zij tot nu toe mee kunnen denken? Eigenlijk helemaal niet" - Bewoner Amsterdam

- Betrekken van de totale samenleving: van onderop en alle lagen in de wijk: oudere generatie vs jongere generatie(s).

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- PM online raadpleging.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het participatieproces wordt vormgegeven. Dit gebeurt in samenspraak met omwonenden. Zie voor een voorbeeld: het participatieplan Noorder IJplas.
- Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- PM Handreiking Participatie en Sturing.

2.1.2 Gedeelde feitenkennis

Wat is het?

Met gedeelde feitenkennis wordt bedoeld dat het van belang is dat alle betrokkenen - gemeente, bewoners, initiatiefnemers - uitgaan van hetzelfde kader aan feiten. Die gedeelde feiten vormen het fundament voor het gesprek dat we in de stad met elkaar voeren.

Signalen uit de stad

- Bewoners stellen dat er op zee genoeg ruimte is om alle windturbines te plaatsen. Bewoners willen de feiten en aannames om te komen tot de doelstelling van 49 TWh op zee die bij de belangenafweging een rol hebben gespeeld kunnen beoordelen.
- Er zijn bewoners die stellen dat de doelstelling van 35 TWh op land al gehaald is. En er daarom geen nieuwe windturbines op land bij hoeven komen. Bewoners willen de feiten en aannames die het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) kunnen beoordelen.

"De RES-doelstelling van 35 TWh is namelijk gewoon al gehaald […]. In januari heeft het planbureau de RES doorgerekend, daar hebben zij de data gebruikt tot 2019. Nou op dezelfde methode hebben wij eigenlijk de data gepakt van de SDE-toekenning, subsidieregeling waarmee de subsidie wordt toegekend […] dan zijn we nu al over die 35 heen." - Kernteam Windalarm

- Er zijn bewoners, waaronder verschillende medici, die de degelijkheid van het wetenschappelijk onderzoek van het RIVM over windturbinegeluid en gezondheidseffecten ter discussie. Terwijl overheden hierop hun beleid baseren.

"Wordt er nog nader onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten, aangezien experts elkaar tegen spreken en het moeilijk is om op basis van de huidige onderzoeken echt goed inzicht te hebben in de gezondheidseffecten?" - Bewoner Amsterdam

- Een ander punt dat we terugzien is dat er zorgen zijn over dat er niet veel onderzoeken zijn die zich specifiek richten op Nederland en de daar voorgestelde normen, dit bemoeilijkt vergelijkingen en een gedeeld feitenkader.

CONCEPT

CONCEPT

"Uit grootschalige wetenschappelijke onderzoeken in verschillende EU-landen en Canada blijkt namelijk dat er gezondheidsschade ontstaat. In Nederland is er een onderschatting van de 'hinder' van windturbines." - *Bewoner Amsterdam*

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Gedeelde feitenkennis speelt op verschillende schaalniveaus. Ook bijvoorbeeld op nationaal niveau. Daarom wordt onderzoek gedaan of een landelijke dialooggroep over wind op land gestart kan worden.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe kennisdeling en -uitwisseling wordt vormgegeven in het participatieproces. Dit gebeurt in samenspraak met omwonenden.
- Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- PM Handreiking Participatie en Sturing.

2.1.3 Transparantie over het proces en de besluitvorming

Wat is het?

Transparantie over het proces en de besluitvorming is belangrijk. Het proces moet begrijpelijk, toegankelijk, betrouwbaar en voorspelbaar zijn. En het moet duidelijk zijn wat, wanneer gebeurt in het proces en wanneer welk besluit genomen gaat worden.

Bovendien moet het helder zijn hoe en wanneer belanghebbenden kunnen meepraten in het proces. Daarnaast moet duidelijk zijn waarover belanghebbenden kunnen mee praten en op welke manier hun input wordt meegenomen in het proces dan wel besluit. Ook gaat het over de vraag hoe snel en adequaat je als overheid reageert op signalen die uit de samenleving worden overgebracht.

Signalen uit de stad

- Bewoners willen weten wanneer ze in het proces worden geïnformeerd: hoor ik het wel op tijd wanneer jullie voornemens zijn in mijn buurt een windturbine te plaatsen?

"Het is echter onduidelijk welk belang de gemeente hecht aan deze inspraak. Het zou de gemeente sieren om duidelijk te maken dat ze werkelijk van plan is om naar bewoners te luisteren die binnen de aangewezen zoekgebied en wonen, werken en leven."

- Bewoner Amsterdam

- Zorgen dat het proces wellicht zo is ingericht dat bewoners geen echte inspraak meer hebben, maar voor voldongen feiten komen te staan. Sommigen hebben het gevoel dat besluiten al genomen zijn en dat er daarna pas geparticipeerd wordt.
- Het gevoel leeft dat het proces nogal snel en gehaast is, met het risico dat er windturbines worden geplaatst op locaties waar niet goed over na is gedacht.

"De gemeente Amsterdam heeft het eigenlijk vrij snel besloten en beklonken" *- Bewoner Amsterdam*

- Mensen geven aan dat het onduidelijk is waar in het proces we nu staan, Mensen willen weten hoelang het proces duurt van het plaatsen van een windturbine van start tot einde, en of er mogelijkheden zijn dit te versnellen?
- Onduidelijk waarom een zoekgebied wel of niet geschikt is. Wat is doorslaggevend.
- Er zijn ook bewoners die geven complimenten over een helder en transparant proces.

CONCEPT

"Ik zie alleen zoekgebieden. Ik mis de criteria. Wat zijn de criteria? Waarom is hierop geen inspraak?" - Bewoner Amsterdam

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Gemeente Amsterdam deelt informatie over het proces en besluitvorming via de website www.amsterdam.nl/windenergie en de nieuwsbrieven 'Duurzaam020' en 'Duurzame energie'. [PM hyperlinks inschrijven nieuwsbrieven toevoegen].
- PM online raadpleging.

Proces

- Zie processchema.
- PM Handreiking Participatie en Sturing.

2.2 Meedoen in de opbrengsten

Wat is het?
In Amsterdam wordt alleen steun verleend alleen initiatieven waarbij windturbines worden ontwikkeld met minstens 50% lokaal eigendom, zodat Amsterdammers kunnen profiteren van de opgewekte elektriciteit.

Signalen uit de stad
- Bewoners geven aan het onduidelijk te vinden hoe ze zouden kunnen meeprofiteren en wat ze daarvoor moeten doen.
- Bewoners zijn geïnteresseerd in de mogelijkheden om financieel mee te doen, er is bereidheid hierover na te denken en een stukje eigenaarschap op te nemen.
- De zorg wordt daarnaast geuit dat "anderen" gaan meeprofiteren, niet zij als bewoners maar grote partijen zoals datacenters.
- Andere belangrijke zorg is de verdeling van de lusten en laten: het mag niet zo zijn dat de ene Amsterdammer de lusten heeft als mede-eigenaar en de andere Amsterdammer de lasten als omwonenden van windturbine.
- Bewoners willen weten wat de mogelijkheid is om als directe omwonende van een windturbine méér gecompenseerd te worden: hoe dichter bij een windturbine hoe meer privileges bijvoorbeeld
- Mogelijkheden om financieel me te profiteren moet voor iedereen toegankelijk zijn, oftewel alle doelgroepen moeten kunnen deelnemen

"Financieel voordeel hierbij ondervinden is wel een vereiste en geen financieel nadeel ondervinden van plaatsing bijvoorbeeld als gevolgen van mijn verzekering et cetera." - Bewoner Gaasperplas/Diemerscheg

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Amsterdam verleent alleen medewerking aan initiatiefnemers die streven naar minimaal 50% lokaal eigendom.
- In de Handreiking RES 2.0 worden vier vormen van financiële participatie onderscheiden: mede-eigenaarschap, financiële deelneming, omgevingsfonds en omwonendenregeling.
- In Amsterdam zet in elk geval in op Omgevingsfondsen, waarmee een windpark een vast bedrag per geproduceerde eenheid elektriciteit afdraagt aan een omgevingsfonds dat ten goede komt aan de directe omgeving van het project.
- Ook streeft Amsterdam naar het uitwerken van een Omwonendenregeling, voor diegenen in de directe omgeving die niet willen of kunnen investeren.

Proces
- In het participatieproces gaat de initiatiefnemer in gesprek met omwonenden en belanghebbenden over mogelijkheden voor financiële participatie en samenwerking.

CONCEPT

CONCEPT

2.3 Betrokkenheid buurgemeenten

Wat is het?
Nederland is opgedeeld in 30 energieregio's, zodat over gemeentegrenzen heen samengewerkt wordt aan de opgave om duurzame energie op te wekken. Amsterdam is een eigen deelregio binnen de energieregio Noord-Holland Zuid.

Signalen uit de stad
- Verschillende bewoners willen duidelijkheid over hoe de Amsterdamse zoekgebieden zich verhouden tot de ambities en wensen van buurgemeenten, zo worden er vragen gesteld over meenemen standpunten inwoners buurgemeenten.

"Wij wonen in Weespersluis. […] Ik verbaas me er tot slot over dat ik via een medebewoners bericht krijg over de mogelijke impact van windturbines op mijn adres. Ik heb hier vooralsnog geen enkel bericht van de gemeente over ontvangen" - Bewoner Weespersluis, Weesp

Hoe nemen we deze signalen mee?
- Amsterdam werkt continu samen met haar buurgemeenten binnen het traject van de RES. Met de buurgemeenten is een lokaal ambtelijke samenwerking opgezet, ook bestuurlijk wordt met de buren aanvullend op de energieregio afgestemd.

CONCEPT

Samenhangend & betaalbaar energiesysteem

De Amsterdamse ambities op het gebied van windenergie staan niet op zichzelf, maar zijn onderdeel van de energietransitie in brede zin. Naast maatregelen voor het besparen van energie, zet Amsterdam ook in op het opwekken van duurzame elektriciteit door zonne-energie en andere energiebronnen. Amsterdam heeft in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 meer dan 300 maatregelen beschreven die bijdragen aan het reduceren van CO_2-uitstoot.

De duurzame elektriciteit is nodig voor onder andere koken, verwarmen van woningen en vervoer. Amsterdam groeit snel, waardoor de vraag naar energie verder toeneemt. Dit heeft gevolgen voor het aanbod (waar halen we de duurzame elektriciteit vandaan), maar ook voor het elektriciteitsnet - de infrastructuur waar we elektriciteit van de aanbodkant (bijv. windturbine) naar de vraagkant (bijv. woning) brengen. Het elektriciteitsnet kan deze groei niet zomaar aan. Het elektriciteitsnetwerk in Amsterdam zal in de komende jaren fors worden uitgebreid. Liander en de gemeente Amsterdam werken samen aan deze opgave.

In Amsterdam wordt de piekvraag naar elektriciteit vrijwel overal hoger dan het piekaanbod. Daarom is het inpassen van duurzame opwek op het elektriciteitsnet over het algemeen goed mogelijk. Vanuit het oogpunt van systeemefficiëntie is het slim om de vraag zo dicht mogelijk bij het aanbod te realiseren. Ook zorgt een goede verdeling van zon en wind voor een efficiëntie benutting van het elektriciteitsnetwerk. De combinatie leidt tot lagere maatschappelijke kosten dan wanneer er alleen ingezet wordt op wind of zon, want door de combinatie hoeft de netbeheerder het elektriciteitsnet op minder plekken te verzwaren.

CONCEPT

3.1 Liever meer zonne-energie

Wat is het?
Zonne-energie is een gangbare manier om duurzaam elektriciteit op te wekken. Het gebruik van daken voor het opwekken van zonne-energie kan veel bijdragen aan de groei van opgewekte duurzame elektriciteit. In Amsterdam kan elektriciteit op daken worden opgewekt voor 400.000 tot 500.000 huishoudens. Naast daken kan ook zonne-energie opgewekt worden op alternatieve locaties waar bijvoorbeeld dubbel ruimtegebruik mogelijk is.

Signalen uit de stad
- Een signaal dat afgegeven wordt is dat er veel meer aandacht moet zijn voor zon op daken. Amsterdammers zien veel potentie in de vele ongebruikte daken om zich heen, zowel op industrieterreinen als op woningen.

"We willen meer structurele oplossingen zoals toch meer zoncapaciteit op dak gebruik in een stad als Amsterdam die zich daar uitstekend voor leent." - *Bewoner IJburg*

- Bewoners geven aan zich af te vragen of er voldoende infrastructuur en capaciteit is om alle opgewekte stroom van zon en wind te vervoeren

"Ik word erg moe van "het verduurzaam verhaal". We moeten alles elektrisch gaan doen maar er is geen infrastructuur voor de toe en afvoer van zoveel stroom" - *Bewoner Amsterdam*

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Naast de ambitie voor windenergie is er ook een ambitie voor zonne- energie: 400 MW aan zonne-energie op grote daken en zonnepanelen in restruimtes.
- Amsterdam zet in op een duurzame, stabielere elektriciteitsvoorziening en daarvoor zijn zonne-energie en windenergie beide nodig. In de winter wordt er meer elektriciteit geproduceerd door windturbines, omdat het vaker waait en de zon minder schijnt. In de zomer wordt er meer elektriciteit geproduceerd door zonnepanelen, omdat de zon vaker schijnt en het minder waait. Een windturbine op land van 3MW levert ongeveer evenveel elektriciteit als 12 voetbalvelden met zonnepanelen. Dit staat gelijk aan de elektriciteitsbehoefte van circa 4.000 Amsterdamse huishoudens.

Proces
- De aanpak voor zonne-energie staat beschreven in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 en RES 1.0.

3.2 Inzet van alternatieve technieken en innovaties

Wat is het?
De energietransitie kent niet maar één oplossing. Er zijn meerdere technieken (denk aan zon en waterstof) en maatregelen (denk aan besparing) mogelijk om de transitie naar duurzame elektriciteit te maken. Naast dat er alternatieven denkbaar zijn, gaat de ontwikkeling van bestaande en nieuwe technieken door. Innovaties volgen elkaar in een hoog tempo op. Met als gevolg dat technieken duurzamer, efficiënter en goedkoper worden, en in het geval van windturbines mogelijk stiller. Er worden ook innovaties verwacht in relatie tot het elektriciteitsnet, zoals tijdelijke opslag van elektriciteit.

Signalen uit de stad

- Er zijn bewoners die zich afvragen of windturbines, door de mogelijke technologische ontwikkelingen, op den duur niet overbodig zouden kunnen worden. Dus of er niet een bepaalde tijdelijkheid verbonden kan worden aan de aanwezigheid van windturbines.

"Zijn windmolens op land wel CO_2-neutraal als je ook de productie, bouw en onderhoud (en sloop na ca 20 jaar) van de installatie meeneemt in de berekening?" - *Bewoner Amsterdam*

- De zorg die bij bewoners leeft is dat de keuzes die nu gemaakt worden in beleid en RES proces ertoe leiden dat nieuwe technologieën later minder goed kunnen worden ingepast.

"Hoe en waar denkt de gemeente de geproduceerde elektriciteit op te slaan? De behoefte aan elektriciteit is immers niet gelijk aan de productie." - *Bewoner Amsterdam*

- Of dat deze nieuwe technologieën de keuze voor het plaatsen van windturbines overbodig zullen maken. Daarnaast willen bewoners weten of er bijvoorbeeld vanuit de gemeente een platform is dat zich inzet nieuwe technologieën zoals bijvoorbeeld thoriumcentrales.

"Er is een brede mix voor nodig om die hele energiemix te verduurzamen" - *Fabrikant windturbines*

CONCEPT

- Diverse bewoners geven aan zich bezig te houden met de uitdaging van opslag van energie. Zo benadrukken bewoners dat het elektriciteitsnet niet is ingericht op het fluctuerende aanbod en de vraag van energie en dat het dus belangrijk is energieopslag mee te nemen. Ook wordt de vraag gesteld wat er gedaan wordt met de opslag van eventuele overproductie.

"Wel vind ik de nadruk op opwekking in geen verhouding staan tot de noodzaak van isolatie. Niet verbruiken blijft beter dan duurzaam opwekken" - *Bewoner Amsterdam*

- Bewoners geven aan vraagtekens te hebben bij de recyclebaarheid van windturbines en zien het risico ontstaan van een toekomstige schroothoop.

"Ik zie het totaal aan windmolens als tijdelijke energiebron. Op termijn als de technologische ontwikkelingen het toelaten kan het aantal windparken afnemen om plaats te maken voor nieuwe technieken"
- Bewoner Amsterdam

- Tijdens gesprekken kwam naar voren dat bewoners zich afvragen of inzetten op alléén besparing niet al voldoende is om de ambities te bereiken

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Met de ambitie voor windenergie geven we invulling aan één van de afspraken uit het Nederlands Klimaatakkoord, namelijk dat 30 energieregio's onderzoeken waar en hoe het beste hernieuwbare elektriciteit op land opgewekt kan worden met zonne- en windenergie.
- Bovendien zijn in de Routekaart Klimaatneutraal 2050 meer dan 300 acties en maatregelen beschreven die ervoor moeten zorgen dat de CO_2-uitstoot daalt.

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.
- De aandacht voor het behalen van de besparingsopgave wordt meegenomen en uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma dat volgt uit de RES 1.0. Dit sluit ook aan bij de Amsterdamse Routekaart en de activiteiten die hieruit worden georganiseerd.

CONCEPT

3.3 Lokale productie

Wat is het?
Productie van elektriciteit kan op diverse schaalniveaus worden gedaan. Ons huidige energiesysteem wordt aardgas elders (buiten de landsgrenzen) opgekocht en omgezet in elektriciteit. Technieken zoals wind en zon maken het mogelijk om lokaal elektriciteit op te wekken. In het klimaatakkoord is afgesproken om te onderzoeken waar en hoe gemeenten, waterschappen en provinciën in staat zijn hernieuwbare elektriciteit op te wekken. Amsterdam geeft gehoor aan deze afspraak en onderzoekt dus wat er lokaal kan worden opwekt door zon en wind.

Signalen uit de stad

"Elke stad/wijk dient zijn eigen energie op te wekken. Dat is voor een stad als Amsterdam niet rationeel. Ook niet al ons brood, melk en groente worden in de stad verbouwd! Dit vergt een nationale aanpak" - *Bewoner Amsterdam*

- Bewoners vinden dat een stad als Amsterdam, vergeleken andere gebieden in Nederland, geen gunstige plek is voor het plaatsen van windmolens. Afstemming over windenergie moet niet lokaal niveau geadresseerd worden, maar op nationaal niveau.

"Soms wordt gesteld dat Amsterdam verantwoordelijkheid draagt om zoveel mogelijk duurzame energie zelf op te wekken omdat zij de helft van de Noord-Hollandse energie verbruikt. Dat staat echter nergens geschreven in het akkoord. Amsterdam kiest daar zelf voor"
- Maatschappelijke organisatie Energie Landsmeer

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Amsterdam levert met meer zonnepanelen op daken en 17 extra windmolens in 2030 een lokale bijdrage aan de nationale verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening.

Proces
- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

3.4 Energieafnemers

Wat is het?
Het thema energieafnemers gaat over de vraag wie gebruik maakt van de opgewekte energie. De energie kent verschillende afnemers: bewoners, bedrijven, verkeer, etc. Ook datacenters zijn hier een onderdeel van.

Signalen uit de stad
- Bewoners maken zich zorgen dat energie die opgewekt wordt door de windmolens wordt opgekocht door datacenters.
- Bewoners willen niet de lasten dragen, bijvoorbeeld in de vorm van overlast en horizonvervuiling, terwijl datacenters de lusten van windenergie plukken.

"Maar gaat het wel echt over voorzien in onze eigen energiebehoefte? En niet zoals in Noord-Holland voor datacenters uit het buitenland?"
- Bewoner Amsterdam

- Tech giganten worden ook in algemene zin genoemd als partijen waar de opgewekte energie niet naartoe zou moeten.
- Ook wordt gesteld dat door het aantal datacenters te verminderen, de opgave minder groot wordt.
- Daarnaast zijn er bewoners die aangeven dat er regels zouden moeten stellen die beperkingen stellen aan de hoeveelheid energie die datacenters gebruiken.

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Technisch gezien gaat de opgewekte stroom het elektriciteitsnet op (op de grote hoop), tenzij er lokale afspraken zijn gemaakt om dit niet te doen. Administratief gezien kan de elektriciteit worden gekoppeld aan particulieren en/of bedrijven (die dan de lokale duurzame elektriciteit afnemen). Dit gebeurt bij de coöperatieve ontwikkeling van windmolens.
- Amsterdam verleent medewerking aan initiatieven waar gestreefd wordt naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Proces
- PM handreiking participatie en sturing

CONCEPT

CONCEPT

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Als stad hebben we ons gecommitteerd aan de uitvoering van het Akkoord van Parijs (2015) en het landelijke Klimaatakkoord (2019). Om invulling te geven aan deze uitvoering hebben we de Routekaart 'Amsterdam Klimaatneutraal 2050' opgesteld. Hierin staan de langetermijnvisie op de Amsterdamse energietransitie, de strategie en ook de acties voor de korte termijn. We streven naar een vermindering van de CO_2-uitstoot in Amsterdam met 55% in 2030, en 95% in 2050. Vóór 2040 moet de stad aardgasvrij zijn en over 10 jaar mag er alleen nog uitstootvrij vervoer over de weg en over het water.[9] Het proces van de (concept) RES 1.0 en het uitwerken windzoekgebieden richting RES 2.0 en verder, is in lijn met de Amsterdamse routekaart.

Het doel is om in Amsterdam een bijdrage te leveren aan het verminderen van de CO_2-uitstoot zodat we de klimaatverandering tegen kunnen gaan. Het plaatsen van windturbines is een van de alternatieven om op duurzame wijze elektriciteit op te wekken. Daarmee zorgen we voor een robuust en toekomstbestendig energiesysteem en zorgen we voor minder CO_2-uitstoot.

Tijdens het proces en inspraak voor de RES 1.0 zijn verschillende zorgen en aandachtspunten geuit die gaan over het behalen van de CO_2-doelstelling en de keuzes die gemaakt worden bij de inrichting van ons toekomstig energiesysteem.

[9] *Bron: Omgevingsvisie Amsterdam 2050*

4.1 Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk

Wat is het

In het Klimaatakkoord zijn de volgende doelstellingen voor windenergie opgenomen: 49 TWh op zee (waarvoor het Rijk verantwoordelijk is) en 35 TWh op land (waarvoor energieregio's verantwoordelijk zijn). Het Rijk heeft bij de totstandkoming van de 49 TWh en belangenafweging gemaakt tussen de beschikbare ruimte op zee voor windparken en andere belangen zoals die voor de scheepvaart, visserij en de natuur.

Op regionaal en lokaal niveau onderzoeken 30 energieregio's waar en hoe het beste de 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land opgewekt kan worden met zonne- en windenergie. De energieregio's hebben in de RES 1.0 met behulp van het landelijk RES afwegingskader ook een belangenafweging gemaakt en op basis daarvan zoekgebieden voor wind- en/of zonne-energie aangewezen.

Energieregio Noord-Holland-Zuid, waar Amsterdam als deelregio onderdeel van is, heeft als ambitie om te voldoen aan het aanbod van 2,7 TWh opwek van hernieuwbare elektriciteit op land.

Amsterdam biedt aan om in 2030 in totaal circa 0,7 TWh hernieuwbare elektriciteit op te wekken met tenminste 127 megawatt (MW) opgesteld vermogen windenergie in de windzoekgebieden (huidig vermogen in Q1 2021 is 75 MW) en 400 MW opgesteld vermogen zonne-energie op grote daken en via dubbelgebruik van stedelijke ruimtes.

Al voorafgaand aan de Regionale Energiestrategie heeft Amsterdam de ambitie om windenergie te realiseren in de Windvisie 2012 en later in het coalitieakkoord (mei 2018) door de volgende ambitie op te nemen: "maximum potentie van windenergie benutten."

Signalen uit de stad

- [Signaal nog toevoegen dat mensen stellen dat de ambitie van 35 TW al is behaald en dat wind op land niet meer nodig is]

"Waarom wil Amsterdam zoveel meer windmolens als gevraagd wordt aan het RES-gebied?" - *Bewoner Amsterdam*

CONCEPT

CONCEPT

Hoe nemen we deze signalen mee?

Inhoudelijk

- In Nederland is in het Klimaatakkoord afgesproken meer hernieuwbare elektriciteit op te wekken op zee en op land. Er komen dus ook meer windmolens op zee. Dat gebeurt in opdracht van de Rijksoverheid. 60% van onze hernieuwbare elektriciteit komt in 2030 van windmolens van zee. 40% komt van land met windmolens en zonnepanelen.
- In het Klimaatakkoord is een belangenafweging gemaakt bij het bepalen van de doelstelling voor meer windmolens op zee. De ruimte voor windmolens op zee is schaars vanwege andere belangen, zoals die van de scheepvaart, visserij, natuur- en recreatiegebieden, de zandwinning voor onze kustverdediging, oefenterreinen van Defensie, etc. Bovendien is de Noordzee op sommige plekken te diep voor windmolens.
- Meer over wind op zee op de website van het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie.
- Amsterdam levert met meer zonnepanelen op daken en 17 extra windmolens in 2030 een bijdrage aan de nationale verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening.
- De recente prognose uit Klimaatrapportage 2021 voor de CO_2-uitstoot in Amsterdam laat zien dat nu de acties en maatregelen genoemd in de Routekaart Klimaatneutraal 2050 in uitvoering zijn/worden gebracht er toch nog onvoldoende gebeurt om de gewenste ambities te behalen. Er is juist extra inzet nodig. Vandaar dat Amsterdam ook de mogelijkheden voor windenergie verder onderzoekt.

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

4.2 Opwekpotentie van windturbines

Wat is het
De opwekpotentie van een windturbine wordt beïnvloed door vaste factoren zoals het type, het nominaal vermogen (bepaald door de generator), het rendement van de omzetting van windenergie naar elektriciteit en de locatie en omliggende omgeving. En door variabele factoren zoals de windsnelheid, de tijd die een windturbine kan draaien, de seizoensinvloeden en dag- en nachtritme. Het vermogen wordt uitgedrukt in Megawatt (MW).

Signalen uit de stad
- Het rendement van de windturbines op zee ligt hoger dan nabij de stad, inwoners vragen zich daarom af of en waarom de windturbines nabij de stad geplaats moeten worden.

"Kunt u uitleggen waarom er windmolen locaties worden gezocht dichtbij bewoning, terwijl bewezen is dat windmolens in clusters en op zee veel efficiënter en effectiever zijn?" - Bewoner Amsterdam

- Andere inwoners vragen zich af of nieuwe vormen van windturbines goed bij de stad kunnen passen. Veel gehoord zijn de zogenaamde 'windwokkels' en de vraag aan de gemeente dit type windturbine terug te laten komen in de zoekgebieden - het zoeken naar alternatieve plaatsen - locaties voor de windwokkels.

"Waarom geen windmolens in de binnenstad? Bijvoorbeeld windwokkels op de daken" - Bewoner Amsterdam

- Men twijfelt ook over het rendement en efficiency. Vanuit de zorg dat windturbines vaak stil komen te staan, om overlast te voorkomen, waardoor het rendement van een windturbine omlaag gaat.
- Zou het vergroten van de bestaande (kleinere) windturbine in grotere, bijvoorbeeld wanneer deze aan vervanging toe zijn, niet voldoende kunnen zijn om aan de vraag te voldoen?

Hoe nemen we deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Als specifieke locaties in zicht komen zal een initiatiefnemer tot een haalbare business case moeten komen. Het rendement van een windmolen zal hier een belangrijk onderdeel van zijn. Uit onderzoeken zal onder andere blijken of er omgevingsfactoren zijn die ervoor zullen zorgen dat een molen vaker stil moet worden gezet, waardoor het rendement omlaag gaat.
- Vooralsnog lijkt de ambitie in het kader van de Regionale Energie Strategie alleen met de inzet van grote windmolens te kunnen worden verwezenlijkt.

Proces
- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

CONCEPT

Wanneer	Opstellen en toetsen Afwegingskader	Wie		Flappen besluitvorming Afwegingskader/Uitvoeringsprogr.	Wie
30/11	Toelichten CONCEPT in stedelijke KBG	[redacted] e.a.			
30/11 - 8/12?	Inhoudelijke aanvullingen op CONCEPT versie	[redacted]/....			
1/12	Doorzetten CONCEPT versie naar: Stedelijke klankbordgroep VZ Expertgroepen natuur/gezondheid KBG natuur en gezondheid Team RES Juristen, Tegenlezer Communicatie RES partners	[redacted]		Raadsflap: - Afwegingskader <u>besluit</u> - <u>Kennisname</u>: o Evaluatie o Context mapping o PWE o Verslagen KBG?	
2/12	Toelichten CONCEPT in KBG gezondheid	[redacted] e.a.		Eerste versie Raadsflap naar [redacted] screening R&D/[redacted]	[redacted]/...
2/12	CONCEPT afwegingskader aanleveren voor priostaf 6/12	[redacted]			
6/12	Deadline reacties stedelijke KBG			Verwerken opmerkingen Raadsflap [redacted] Opstellen Collegeflap/flap WH	[redacted]/...
6/12	Toelichten CONCEPT in KBG natuur	[redacted] e.a.			
6/12	**Priostaf:** Opgemaakte CONCEPT versie, Eerste reacties KBG'en evt. bespreken flappen	[redacted]		**(Flappen in priostaf bespreken)**	
8/12	Deadline reacties expertgroepen én KBG natuur en gezondheid				
8/12 (of 15/12!!)	MA.Ak Oost: Context mapping en afwegingskader	[redacted]			
6/12 - 9/12	Verwerken reacties KBG'en Verwerken Context Mapping en PWE	[redacted]/team RES		Álle flappen delen met [redacted].	
9/12	Versturen Lokale CONCEPT versie aan lokale KBG'en lokale procesgroepen ambtelijk	[redacted]			
13/12??	**Extra priostaf over communicatiestrategie afwegingskader??**	[redacted]			
13/12 - 16/12	Lokale Concept bespreken in lokale KBG'en Input via verslagen van de KBG'en	[redacted] e.a.		Verwerken opmerkingen alle flappen [redacted]	
13/12 – 16/12	Tekstuele aanpassingen team RES	Team RES/[redacted]			
15/12				**Woensdag voor 9.30** aanleveren alle flappen voor akkoord WH	
16/12	Aanleveren priostaf 99% versie	[redacted]			
20/12	**Priostaf:** **99% versie** **Incl. resultaten PWE en Cont. Map + input KBG'en** **Definitief akkoord op flappen**			**(Flappen in priostaf bespreken)**	
21/12				Uitvoeringsprogramma RES in eerste College = openbaar = communicatie!	[redacted]
22/12				Aanleveren flappen Andreas voor besluitvorming B&W 11/01	
11/01				**B&W = afw kader openbaar**	
9/02				**Cie FED**	
16/02				**Raad**	

Gisteren is tijdens de vergadering van .... de conceptversie van het afwegingskader besproken. Bij deze sturen we u zoals toegezegd deze conceptversie voor een beknopte reactie voor **datum x** per e-mail aan RESAmsterdam@amsterdam.nl

Dit betreft een concept versie
In bijgaand concept afwegingskader staan de zorgen en behoeften die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 geïnventariseerd hebben. Deze conceptversie wordt gedeeld met de Stedelijke Klankbordgroep en de twee expertgroepen én klankbordgroepen 'Gezondheid' en 'Natuur'. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. De overige (lokale) klankbordgroepen worden in de week van 13 december geïnformeerd en ontvangen dan een geactualiseerde versie.

We vragen uw reactie op hoofdlijnen: mist er nog iets?
In voorliggend concept staan de signalen uit de stad die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 hebben geïnventariseerd. Mist u belangrijke thema's of onderwerpen die volgens u in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen? Geef deze dan in een korte opsomming van maximaal ½ A4 aan ons mee.

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. We vragen u daarom nadrukkelijk om op hoofdlijnen de inhoudelijke thema's te toetsen en niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt. Her en der ziet u 'PM' staan in de tekst. Dat betekent dat daar nog een aanvulling komt.

Waarom een afwegingskader?
Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid. Uitgangspunt van de RES is om circa 17 extra windturbines van gemiddeld 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal).
Na de RES 1.0 is een reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. Een onderdeel van de reflectiefase is het document dat voor u ligt: de CONCEPT versie van "Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam". Dit afwegingskader is een van de resultaten van de reflectiefase en bedoeld om de zorgen en signalen uit de stad te borgen in het besluitvormingsproces.

Na de reflectiefase start de uitvoering van de participatie om met initiatiefnemers en omwonenden te komen tot de benodigde onderzoeken en een mogelijke vergunningaanvraag om een windturbine te plaatsen in het zoekgebied. De gemeente hecht eraan dat dit proces zorgvuldig verloopt. Zowel op het vlak van de wet-en regelgeving als er voor te zorgen dat de vragen van bewoners een plek krijgen in de overwegingen. Deze zorgen worden nu samengevat in een afwegingskader dat in februari 2022 aan de Raad zal worden aangeboden.

Dit afwegingskader streeft ernaar zicht te geven in welke zorgen en behoeften zijn meegegeven tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten waar onder andere inwoners, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers aan hebben deelgenomen. Zowel in aanloop naar de RES 1.0 als tijdens de reflectiefase waar we nu in zitten met de online raadpleging (PWE) en lokale workshops.

Tot slot
Het bijgevoegde document is het concept afwegingskader. Graag ontvangen we uw reactie hierop via het mailadres RESAmsterdam@amsterdam.nl voor eerder genoemde deadline.

Zoals aangegeven vragen wij u om deze versie in vertrouwen te behandelen en niet breder te verspreiden. Hartelijk dank voor uw reactie!

| Datum | [redacted] | [redacted] | [redacted]

	Referentienummer	zaaknaam/omschrijving	gemeente	straatnaam	huisnummer	huisletter	toevoeging	postcode	woonplaats	leeftijd	Geef hieronder een uitgebreidere beschrijving van uw belangen en uzelf	Wat is/zijn uw maximale doelstelling van deze belangenbehartiging?	Is er iets u dat het hoofd u zien moet?	Richtzone		Leeftijd	Check KTA's en LCB's	Logo	Opmerkingen	Opgroeien voor						Gevalecteerd voor							
																					Bedrijf	Natuur/Recr	Natuur Bebo	Natuur/Land	Natuur/Land	Landschap	Cultuurhist	Leefmilieu	Bedrijf	Natuur/Recr	Natuur Bebo	Natuur/Land	Natuur/Land	Landschap	Cultuurhist	Leefmilieu
22-10	WZI-22074		74	Wesse	[redacted]					21 - 30 jaar	Geen een bijzonder ja	Geen actieve wens	Heeft bijdrage met thema Geo-actief	geen actief recht Gaje	ja	ja																	
18-10	WZI-17128		55	Wesse	[redacted]					31 - 40 jaar	Actief betrokken Ring in Wij zijn een	Info minder verplichtingen / geluidhinder	Is ik bij elke bijdrage - Nieuw Weer	Zou ik het mogen heeft mijn belangenbijdrage in het Wijk ik een het plaatsen van een windmolen. Wat kan ik eraan doen?	ja	ja															
28-10	WZI-19001		129	Wesse	[redacted]					31 jaar en ouder	Geen inzet mogelijk Zijlweer 7 Ik Ring	Belangenbehartigingen die invulling aan het werk en we hoffelijke	Is ik bij elke bijdrage - Nieuw Weer	Wij willen deelnemen aan het gesprek omdat het plan voldoet aan de richtlijnen in de gebieden in de Zwette en het algemeen belang is dat gehoord	ja	ja															
15-10	ZUI-21011		41	Wesse	[redacted]					31 - 40 jaar	Geen een deskundig Nieuw Weer, die stig de Zwette is een	Bescherming van overlast ng. Nu is er Nu is er een actief bestuur	Heeft bijdrage met thema Geo-actief	Ik gewoon dat de Zwette moet uitkomen qua Nu is er Nu is er Actief bestuur is een stille gebied	ja	nee	ja															
29-10	ZUI-21742		34	Wesse	[redacted]					31 jaar en ouder	Woningcorp Ondersteuning van Ring	De bijgedachte eigenlijk geef Zwette	Is ik bij elke bijdrage - Nieuw Weer	Weing bedrijfsleven bijzonder overgaan stig vanwege van Ondersteuning hoogte	ja	ja	ja														
14-10	WZI-17216		31	Wesse	[redacted]					31 - 40 jaar	conferentiecentrum bijdrage in U.K.	Het bedrijf en een een bijdrage in Nieuw	Is ik bij elke bijdrage - Nieuw Weer	Actief een belangrijk een een bijdrage in het bedrijf een een het bedrijf een een U.K.	ja	ja	ja														
2-11	WZI-19009			Wesse	[redacted]						Verbeterpje Oosterhout		Is ik bij elke bijdrage - Nieuw Weer	Wonen	ja	ja																
28-10	ZUI-21003		131	Wesse	[redacted]					31 jaar en ouder	Belangenvereniging Kasteel Wijzeregge is actief Winkhoudse w.v. Bestuurs	gericht en gericht en actief	Heeft bijdrage met thema Geo-actief	Ter beschikking en een open een bijdrage in het bestuur mogelijk een	ja	nee	ja	Is belangenvereniging in nieuw werd. Actief een actief in bestuur													
28-10	WZI-19004		74	Wesse	[redacted]					31 - 40 jaar	[redacted]	Een een bijdrage Ik een een bijdrage een een een

| | | |

| | | |

	Referentienumme	nummer indiening	polder/tit	voornaam	achternaam	postcode	email	leeftijd	Goed hoorder aanvullende belangenopmerkingen/ met e.e.mailadr.	Heeft de voorgenomen doorkruising van deze belangen gevolgen?	Is welke activiteit leeft u ontroer?	Motivatie		Mening	check/Stem (1)	com		Ongelijkwaardigheid voor					Gelijkwaardigheid voor						
																		Geschiedenis	Natuur	Cultuurhistorie	Recreatie	Overig	Geschiedenis	Natuur	Cultuurhistorie	Recreatie	Overig	Opmerkingen	
21-10	73081	113	Merwe					55 - 65 jaar	Hoogvliet, Rhoon e	Doorkruising van 4 open e. Rhoonse A stal uur zonder uitzicht op de. De belangen van de. Inwoners van Rhoon	Klankbordgroep met Rhoonse Eiendomsbelt	De voorkeur van de omgevingsvisie is duidelijk. Het richtbeeld van de gemeente laat zien dat er ruimte is voor de. Inwoners van Rhoon om hier een woning te bouwen. Het is daarom niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hier een woning te bouwen. Het is daarom niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hier een woning te bouwen.		ja	Nee	Nee	Beste m. belangrijke stakeholder. Ideaal e. 30 km in Oost e. N											
21-10	73153	4	Merwe				hotmail.com	75 - 85 jaar			Klankbordgroep met Rhoonse Eiendomsbelt	Mooi dat er bij het gesprek ook de. Inwoners van Rhoon aanwezig waren. Het is belangrijk dat de. Inwoners van Rhoon goed geïnformeerd worden over de. Plannen en dat de. Inwoners van Rhoon de. Mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen.		ja	Nee	Nee												
21-10	7996-7978	139	Merwe				hotmail.nl	35 - 45 jaar	energie cooperatie de Weidvogel	duisterne stroomopwelling voor een diverse leden, die omgeving. Hierbij betrekt e om balans en lasten te delen	Klankbordgroep met Rhoonse Eiendomsbelt	Ik denk dat het een goed idee is om een energie cooperatie op te richten. Het is belangrijk dat de. Inwoners van Rhoon de. Mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen. Het is niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen.		ja	n/a	n/a												
21-10	3100-6360	38	Merwe				hotmail.com	35 - 45 jaar	is bereikt of voordelen van windenergie op land en zonnepanelen op. Een windpark. Een zwart project. Noordersplein	Duisterne energie. Hy and for the people. Een zwart project. Noordersplein	Klankbordgroep met Rhoonse Eiendomsbelt	Ik denk dat het een goed idee is om een energie cooperatie op te richten. Het is belangrijk dat de. Inwoners van Rhoon goed geïnformeerd worden over de. Plannen en dat de. Inwoners van Rhoon de. Mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen. Het is niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen.		ja	n/a	n/a												
21-10	8108-3310	82	Merwe				gmail.nl	35 - 45 jaar	Media adeur van het zeeland en aan de gemeenteraad met gezond te die Rhoonse en wild molens.		Klankbordgroep met Rhoonse Eiendomsbelt	Ik denk dat het een goed idee is om een energie cooperatie op te richten. Het is belangrijk dat de. Inwoners van Rhoon goed geïnformeerd worden over de. Plannen en dat de. Inwoners van Rhoon de. Mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen. Het is niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen.	0	ja	Ja	gaat ook	grote potten k. Haarlem politiek?					ja					
16-10	7133-3862	35	Merwe				outlook.com	35 - 45 jaar	schrijven	Geen/helaas jammer van windturbines	Klankbordgroep met Rhoonse Eiendomsbelt	Ik ben het niet eens met de. Komst van windturbines. Het is niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen. Het is niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen.		ja	Nee	Nee												
22-10	3940-3337	229	Merwe					45 jaar en ouder	natuur, Duurzaam	Ook bewoners. In contact brengen met de natuur. In balans en het belang stellen, natuureducatie, aandacht voor het groen, flora en fauna, mensen met een achterstand in contact brengen	Klankbordgroep met Rhoonse Eiendomsbelt	Ik ben het niet eens met de. Komst van windturbines. Het is niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen. Het is niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen.		nee	Nee	Nee												
19-10	7753-2901	28	Merwe				hotmail.com	55 - 65 jaar	de woners overgrow te. Ieffaerheid. amsterdam	Ik houd van bescherming groene. Ieffaerheid en bescherming biodiversiteit.	Klankbordgroep met Rhoonse Eiendomsbelt	Ik denk. Ieffaerheid goed dat. Uitterraft in om. Amsterdam. Naastgezinsfiet. dat ook. Inwoners dat zich het gelukkig voelen om hier te wonen. Het is niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen.		ja	Nee	Nee												
20-10	3439-2393	210	Merwe				outlook	25 - 35 jaar	Natuur & Milieufederatie Noord-Holland	Nee	Klankbordgroep met Rhoonse Eiendomsbelt	Het begrijpen we informatievoorziening voor de gemeenteraad. Het is niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen. Het is niet logisch dat de. Inwoners van Rhoon geen mogelijkheid krijgen om hun. Mening te geven over de. Plannen.		ja	nee	nee												
19-10	0310-4484	75	Merwe					35 - 45 jaar	Ik ben nieuwsgierig. Ik ook ook voor zorg, jeugd hulp, sociale bijstand, wonen, werk, politiek en ik wonen.	De. Ineffect van een windturbine op een mens met een psychische. Ik ben bij de. Ik ook ook de

	Referentienummer	nummer inlening	gedicht	voornaam		achternaam	postcode	e-mail		leeftijd	Doel: hernemen van vele belangrijke eigenschappen uit het ui meedoet	Valt u de voornaamste dorpskring eindoor belangrijkheid?	In welke artikelen heeft u interesse?	Motivatie		leeg	check 4.45pm (1)	opm	Opmerkingen	Opgegeven voor						Overblijvend voor							
																					Bezoekheid	Verzoc	Energie	Verblijfsrecht	Overig	Actief	Bezoekheid	Verzoc	Verblijfsrecht	Overig	Actief	Actief	
44400	4406.XXX	446	Meervoud						50+, 45 jaar	Impact of welzijn, Lunetzijlen kwetsbaar		wil toelichten en zeggenschap, niet ongelijk te, bijdrage/zeggenschap voor mede-actief		klantbloedgroep met thema Duurzaamheid	Ik vind het in de zeeppolitieke en de gezondheid en de bijdrage/zeggenschap en een concern mee voorbeeld en gezellig mededing thuis/de mindelijk en mede actief en mee en de belangen.	ja	leeg	5:07			leeg	leeg						leeg	leeg							
14400	1466.777	1.18	Meervoud						45 jaar en ouder	Bewoner van het ui en in het bijzonder De Hoge Dijk. Wil mits mede denken		het het ui en in het bijzonder De Hoge Dijk en Arkelstein 20 bezwaren tegen het plaatsen van windturbines.		klantbloedgroep met thema Natuur	Het plaatsen van windturbines (tot 15) is de wens en in de strijd te natuur in een mede denken en alternatieve mogelijkheden voor het plaatsen van turbines.	ja	leeg	5:07			leeg	leeg						leeg	leeg							
15100	4436.1174	7	Meervoud						50+, 45 jaar	Buurtbewoner/Zuidoost en een mantelzorger/gebr		Actief meedenken om met duurzame vorige gevallenheid te bijgevoegen en opgaat mogelijke manier		klantbloedgroep met thema Duurzaamheid	Ik ben heel benieuwd wat ontwikkelingsbeurt in is voor inbakbeat. Daarnaast wil ikik laten met de natuur uitgaven (wetgoed/hekke/lary volgendat er hebbr blijft waarbij we verlijfzoer gezondheid gaat, en waarover bestemmingsstiftaanmaes	ja	leeg	5:07			leeg	leeg						leeg	leeg							
17100	0400.4864	8.7	Meervoud						50+, 45 jaar	Bewoner		ik wildat Arnhem/omliggende mogelijkheden houd voor vast en komme. De stad is druk en het is belangrijk dat er ruimte met nat omheen is. Daarnaast beschermingvande diversiteit bijzonk kwetsbaar		klantbloedgroep met thema Natuur	ik wildat Arnhem/omliggende mogelijkheden houd voor vast en komme. De stad is druk en het is belangrijk dat er ruimte met nat omheen is. Daarnaast beschermingvande diversiteit bijzonk kwetsbaar	ja	leeg	5:07			leeg	leeg						leeg	leeg							
2500	2.750.4.012	2.28	Meervoud						45 jaar en ouder	Natuurlijk ook en betrokkenheid bij discussies meer		het het belangrijkvande belangrijkvande 100 bewoners		klantbloedgroep met thema Duurzaamheid	Het verlagen mogelijk maken 100 bewoners wenst ij ik het het gezondheid vraagbomen welkijk wenden bulgaria contact stel	ja	leeg	5:07			leeg	leeg						leeg	leeg							
19100	4547.0172	4	Meervoud						50+, 45 jaar	ook zeker betrokken bij		zeker zo, is ook zeker mogelijk duurzame vorige gevallenheid, omvolle, kinderen en zo volg mogelijk, bedoel ik geven. Ook wel in actieve betrokkenheid bij		klantbloedgroep met thema Duurzaamheid	Kinder- en Ambachtsbelang de belangrijkste is natuur en een gezondheid zo, het zo belangrijk, en een goed gezondheid zo, het zo belangrijk, en een goed gezondheid zo, het zo belangrijk, en een goed

| | | |

Key	Value	Status	Priority	Owner	Region	Score	Notes
Ship Mountain	59	Shipped	P2	Ivan	Europe	0.1	Ship Mountain Ship Mountain Ship Mountain

Morgen tijdens de vergadering van de klankbordgroep gezondheid zal bijgaande conceptversie van het afwegingskader worden besproken. Bij deze sturen we u deze conceptversie alvast toe. We vragen u om een beknopte reactie (max ½ A4) op het thema gezondheid uiterlijk 8 december per e-mail aan RESAmsterdam@amsterdam.nl te sturen. Dit wordt hierna verder toegelicht.

Dit betreft een concept versie
In bijgaand concept afwegingskader staan de zorgen en behoeften die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 geïnventariseerd hebben. Deze conceptversie wordt gedeeld met de Stedelijke Klankbordgroep en de twee expertgroepen én klankbordgroepen 'Gezondheid' en 'Natuur'. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. De overige (lokale) klankbordgroepen worden in de week van 13 december geïnformeerd en ontvangen dan een geactualiseerde versie.

We vragen uw reactie op hoofdlijnen: mist er nog iets?
In voorliggend concept staan de signalen uit de stad die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 hebben geïnventariseerd. Mist u belangrijke thema's of onderwerpen die volgens u in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen? Geef deze dan in een korte opsomming van maximaal ½ A4 aan ons mee.

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. We vragen u daarom nadrukkelijk om op hoofdlijnen de inhoudelijke thema's te toetsen en niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt. Her en der ziet u 'PM' staan in de tekst. Dat betekent dat daar nog een aanvulling komt.

Waarom een afwegingskader?
Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid. Uitgangspunt van de RES is om circa 17 extra windturbines van gemiddeld 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal).
Na de RES 1.0 is een reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. Een onderdeel van de reflectiefase is het document dat voor u ligt: de CONCEPT versie van "Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam". Dit afwegingskader is een van de resultaten van de reflectiefase en bedoeld om de zorgen en signalen uit de stad te borgen in het besluitvormingsproces. Na het vaststellen van dit afwegingskader volgt in het tweede deel van de reflectiefase nog een advies door de expertgroepen natuur en gezondheid hoe met specifieke onderwerpen binnen deze thema's in het vervolg kan worden omgegaan.

Na de reflectiefase start de uitvoering van de participatie om met initiatiefnemers en omwonenden te komen tot de benodigde onderzoeken en een mogelijke vergunningaanvraag om een windturbine te plaatsen in het zoekgebied. De gemeente hecht eraan dat dit proces zorgvuldig verloopt. Zowel op het vlak van de wet-en regelgeving als er voor te zorgen dat de vragen van bewoners een plek krijgen in de overwegingen. Deze zorgen worden nu samengevat in een afwegingskader dat in februari 2022 aan de Raad zal worden aangeboden.

Dit afwegingskader streeft ernaar zicht te geven in welke zorgen en behoeften zijn meegegeven tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten waar onder andere inwoners, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers aan hebben deelgenomen. Zowel in aanloop naar de RES 1.0 als tijdens de reflectiefase waar we nu in zitten met de online raadpleging (PWE) en lokale workshops.

Tot slot

Het bijgevoegde document is het concept afwegingskader. Graag ontvangen we uw reactie hierop via het mailadres RESAmsterdam@amsterdam.nl voor eerder genoemde deadline.
Zoals aangegeven vragen wij u om deze versie in vertrouwen te behandelen en niet breder te verspreiden. Hartelijk dank voor uw reactie!

Overzicht vragen en antwoorden KBG Zuidoost

[concept]

Over de reflectiefase

1. **Wat is het doel van de reflectiefase? Reflecteren is toch ook terugkijken op het proces en ideeën, randvoorwaarden en indicatoren aanpassen. Hoe verhoudt zich dit tot het feit dat de zoekgebieden niet heroverwogen mogen worden?**

   Antwoord: De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. De gemeenteraad heeft tevens besloten tot een reflectiefase. In de reflectiefase geven inwoners, deskundigen en belanghebbenden hun zorgen en signalen via verschillende activiteiten. Met de opbrengst daarvan maakt de gemeente een afwegingskader dat later binnen het door de raad vastgestelde kader van de RES 1.0 wordt gebruikt bij het bepalen of er wel of niet windmolens komen op een bepaalde locatie.

2. **Is er nog ruimte om alternatieven ten opzichten van Wind binnen gemeentegrenzen te onderzoeken?**

   Antwoord: Op 22 april 2020 heeft de gemeenteraad de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 vastgesteld. Hierin is de ambitie vastgelegd om in Amsterdam voor 2030 t.o.v. 1990 55% minder CO2 uit te stoten. Om de ambities te halen is 52 MW extra aan windmolens nodig binnen de zoekgebieden Wind uit de RES 1.0. Overigens voorziet de Routekaart in een reeks aan maatregelen om de ambitie te halen, waaronder voor 2030 400 MW zon op 50% van de geschikte daken. 'Wind' en 'zon' worden toegepast omdat dit duurzame technieken zijn die zich technisch en economisch hebben bewezen.

3. **Is het bekend dat Amsterdam alleen een ambitie heeft om 50 mw te winnen en dat dit geen plicht is?**

   Antwoord: Op 22 april 2020 heeft de gemeenteraad de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 vastgesteld. Hierin is de ambitie vastgelegd om in Amsterdam voor 2030 t.o.v. 1990 55% minder CO2 uit te stoten. Om de ambities te halen is in de Routekaart opgenomen dat 52 MW extra aan windmolens nodig.

Over de klankbordgroepen

4. **Wat is het doel / de invloed van de klankbordgroepen? Graag een uiteenzetting van de zaken waarop we kunnen reflecteren.**

   Antwoord: De vraag die centraal staat in de reflectiefase is: wat moet meegewogen worden bij de beslissingen over de exacte locaties voor windmolens in Amsterdam? In deze fase, die duurt tot april 2022, wordt daartoe extra tijd genomen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad, en om extra onderzoeken te doen. Deze informatie wordt opgehaald via verschillende activiteiten (de pwe; de context-mapping werkboeken; de expertgroepen natuur- en gezondheid) en gebundeld in het afwegingskader. Naast het afwegingskader, worden in de reflectie fase ook de richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance opgeleverd (zie ook slides 11 en 12 in de presentatie). Deze drie producten worden naar de gemeenteraad gestuurd ter vaststelling.

   De zeven klankbordgroepen (stedelijk, vier windrichtingen, gezondheid en natuur) hebben in de reflectiefase een belangrijke rol, met elk een eigen focus. De belangrijkste rol van de klankbordgroepen is om te reflecteren op de informatie die wordt opgehaald in de PWE, de context mapping werkboeken en de expertgroepen: zijn de goede groepen geraadpleegd? Wie ontbreken? Welke informatie lijkt te ontbreken? Hoe wordt de informatie verwerkt in het afwegingskader? Op deze manier leveren de klankbordgroepen rechtstreeks input aan de producten van de reflectiefase. De stedelijke klankbordgroep kijkt hierbij vooral mee met zaken die voor de hele stad

spelen, zoals de online raadpleging (PWE) en het afwegingskader. Bij de lokale klankbordgroepen ligt de focus op wat er in een specifiek gebied speelt. Waar moet daar rekening mee gehouden worden?

Daarnaast denken de leden van de lokale klankbordgroepen mee over de richtlijnen voor participatie en governance. Wat is nodig bij het vervolg van de participatie in de volgende fase met de initiatiefnemer specifiek in dit gebied? Waar moet de gemeente op toezien? Hoe draagt de gemeente er zorg voor dat bewoners niet het gevoel krijgen dat zij er in de vervolgfase alleen voor staan? Maar ook, wat is belangrijk in de samenwerking tussen RES partners en mede-overheden als buurgemeenten. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

5. **In de klankbordgroep Gezondheid werd gezegd dat de expertgroep al voor de kerstvakantie met een advies moet komen. Hoe verhoudt zich dit tot de uitkomsten van de klankbordgroepen als de expertgroep al advies moet geven zonder deze uitkomsten?**
   Antwoord: De experts in de expertgroep Gezondheid gaan in gesprek over bestaande wet- en regelgeving, de milieueffectenrapportage en aanvullende onderzoeken en beleid. Wat is wel en niet bekend en wat betekent dit voor normen t.a.v. gezondheidseffecten?

   De klankbordgroep Gezondheid geeft zorgen en vragen mee aan de expertgroep Gezondheid, over onderwerpen die zij belangrijk vinden om mee te nemen in het advies. Deze worden meegenomen in de bijeenkomsten van de expertgroep. De expertgroep levert voor januari belangrijke input (conceptadvies) voor het afwegingskader, maar het uiteindelijke advies gaat verder dan dat en gaat naar het college van B&W en de gemeenteraad.

6. **Er wordt gesproken over een expertgroep (gezondheid). Welke experts hebben hierin zitting en wat is hun expertise en achtergrond? Heeft ook iemand als [redacted] hierin zitting en is er ook een ervaringsdeskundige?**
   Antwoord: De expertgroep wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter [redacted], professor Milieurecht. De expertgroep bestaat uit professionals die door het verrichten van onderzoek of de uitoefening van hun vak beschikken over wetenschappelijke kennis over en inzichten in de gezondheidseffecten van windturbines. In de expertgroep zijn opgenomen:

   - [redacted] | Onafhankelijk voorzitter
   - [redacted] | Expert GGD
   - [redacted] | Expert voorgedragen door windcoöperaties
   - [redacted] | Expert voorgedragen door Windalarm
   - [redacted] en [redacted] | Secretariaat ter ondersteuning van expertgroep

Over de zoekgebieden

7. **Kunnen er wél of géén gebieden afvallen als de gezondheid of hoogwaardige natuur wordt bedreigd? In de brief van 14 september is door RES aangegeven dat: "Als uit die onderzoeken blijkt dat er onaanvaardbare gezondheidsrisico's en/of onaanvaardbare schade aan de natuur te verwachten zijn, dan wordt er op die locatie(s) geen windturbine gerealiseerd".**
   Antwoord: Het citaat klopt. Als uit die onderzoeken blijkt dat er onaanvaardbare gezondheidsrisico's en/of onaanvaardbare schade aan de natuur te verwachten zijn, dan wordt er op die locatie(s) geen windturbine gerealiseerd. Dat wil zeggen dat op die specifieke geen windmolen mogelijk is. Dit hoeft niet te betekenen dat het zoekgebied afvalt.

8. **Welke afstandsnormen (tot bestemmingen) worden nu gehanteerd?**
   Antwoord: In Nederland is er geen afstandsgrens tot woningen, maar een geluidsnorm. De hoeveelheid geluid die een windmolen maakt is leidend voor het bepalen van de afstand tot bijvoorbeeld woningen. In de praktijk blijkt dat binnen een straal van 350 meter er eigenlijk geen

windmolen kan komen. Vanaf 350 meter is het een geleidelijke schaal: hoe verder de afstand tot een woning hoe kansrijker het wordt voor de initiatiefnemer(s) om het project rendabel te krijgen. Op verdere afstand moet de molen immers minder vaak worden stilgezet om aan de geluidsnorm te voldoen. Hoe vaker de molen moet worden stilgezet, hoe minder de opbrengst voor de initiatiefnemer(s).

Voor iedere windturbine of windpark moet een geluidsberekening worden gemaakt. Volgens de regels mag het jaargemiddelde geluidniveau (grenswaarde) Lden niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt een aparte norm. Het aantal toegestane decibel voor windturbines in de wet- en regelgeving is tot stand gekomen op basis van een afweging tussen het te verwachten percentage mensen dat hinder heeft van het geluid en de noodzaak om meer duurzame energie op te wekken in een dichtbevolkt land. Deze regelgeving is erop gericht om eventuele overlast binnen aanvaardbare grenzen te houden. Ter vergelijking: de voorkeursgrenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is Lden = 50 dB.

9. **Door wie, wanneer en op basis waarvan worden de exacte locaties en hoeveelheid windturbines bepaald?**
   Antwoord: Dit is van meerdere factoren afhankelijk. Na het afronden van de reflectiefase en daarmee het vaststellen van het afwegingskader en de handreiking' kunnen coöperatieve en/of commerciële partijen het initiatief nemen om samen met de gemeente, bewoners en andere belanghebbenden een participatieplan opstellen. In dat plan staat o.a. hoe bewoners betrokken worden in het lokale participatieproces en hoe zij kunnen profiteren van de opgewekte schone elektriciteit. Als het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente wordt het uitgevoerd. Er wordt daarna samengewerkt met bewoners aan een concreet plan voor windmolens. Vaak worden verschillende varianten met windmolenlocaties besproken, met alle voor- en nadelen voor bewoners en natuur. En er worden veel dingen nader onderzocht. Er worden bijvoorbeeld geluids- en veiligheidsberekeningen gemaakt en de effecten op de natuur worden onderzocht. Uiteindelijk zal de initiatiefnemer een vergunningaanvraag doen bij het bevoegd gezag voor de bouw van een of meerdere windmolens op de precieze locatie(s). Pas als de vergunningaanvraag wordt goedgekeurd kan het windmolenproject starten.

Vragen voor bijeenkomsten

Afwegingskader [voor derde bijeenkomst KBG Zuidoost over het afwegingskader op 16 december a.s.]

- Waaruit bestaat het afwegingskader en hoe gaat dit gebruikt worden?
- Hoe wordt de motie Erkens en Leijten meegenomen in het afwegingskader?
- Er komt een afwegingskader waarvan werd gezegd dat dit geen harde eisen zijn maar meer werkt zoals een test van de consumentenbond. Is de conclusie juist dat de gemeente geen harde eisen stelt aan initiatiefnemers voor windturbines? Dus ook geen harde eisen met betrekking tot schade voor de gezondheid en schade aan recreatiegebieden?

Over onderzoeken en risico's gezondheid en natuur [te bespreken bij agenda van de klankbordgroep in aankomende bijeenkomst]

- Wanneer is de schade en/ of gezondheidsrisico onaanvaardbaar? Graag een indicatie, of mogen wij daar ook iets over zeggen?
- Welke indicatoren worden gebruikt om risico's voor natuur te bepalen?
- Wordt er een MER opgesteld als een zoekgebied niet afvalt tijdens de reflectiefase? Kunnen wij het MER onderzoek van de provincie ontvangen dat op 'super hoofdlijnen' is uitgevoerd (RNED?)
- Op de notitie reikwijdte en detail is inspraak mogelijk. Dit is een vrij technisch document. Is het een idee om een toelichting te geven in de klankbordgroep, naast de formele inspraak? Komen

er nog extra inspraak activiteiten op de NRD? Komt er een NRD per zoeklocatie of één NRD voor alle gebieden samen?

- Doordat de zoekgebieden zo zijn vastgesteld dat windturbines te dicht op bewoning en recreatie komen, creëert de gemeente gezondheidsrisico's. Vraag: waar in het verdere proces wordt de gezondheid van de omwonenden wel afdoende beschermd door de gemeente?
- Waarom wordt er niet meer geld vrijgemaakt door de gemeenteraad waardoor niemand 25 jaar of langer ernstige overlast hoeft te ervaren? De kosten die ermee gemoeid zijn staan in schril contrast met de gezondheidskosten van mens en dien en van de waarde van de natuur.

Mix aan vragen [te bespreken bij agenda van de klankbordgroep in aankomende bijeenkomst]

- Hoeveel windturbines komen er maximaal in en rondom Zuid-Oost op grondgebied van Diemen én Amsterdam? Kunnen we een totaal plaatje ontvangen?
- Er werd gesproken over 4 uitgangspunten bij plaatsing Windindustrie. Ik mis echter het onderhoud en de verwijdering na afloop van de levensduur. Komen er ook cijfers beschikbaar over de impact van windturbines? Kwa benodigde oppervlakte afgesloten toegangswegen, druk op veenbodem waardoor CO2 vrijkomt, hoeveelheid beton per turbine, hoeveel zeldzame metalen per turbine etc. Om zo een overwogen keuze te kunnen maken?
    a) Wat gebeurt er met de met kunststof versterkte wieken, de rotorbladen?
    b) Hoe wordt de fundering verwijderd?
    c) Is het bekend dat de wieken langzaam deeltjes afscheiden, oa Bisfenol. Dat dit in het milieu terechtkomt en zo drinkwater vergiftigd?
    3) Is het bekend dat, als "iedereen een steentje bij moet dragen", juist de volkstuinders enorm veel stenen bijdragen?

Gisteren is tijdens de vergadering van .... de conceptversie van het afwegingskader besproken. Bij deze sturen we u zoals toegezegd deze conceptversie voor een beknopte reactie voor **datum x** per e-mail aan RESAmsterdam@amsterdam.nl

Gisteren is tijdens de tweede vergadering van de stedelijke klankbordgroep de conceptversie van het afwegingskader besproken. Bij deze sturen we u zoals toegezegd deze conceptversie voor een beknopte reactie uiterlijk op **maandag 6 december 2021** per e-mail aan RESAmsterdam@amsterdam.nl. Graag als onderwerp " afwegingskader" noteren in uw email.

Dit betreft een concept versie
In bijgaand concept afwegingskader staan de zorgen en behoeften die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 geïnventariseerd hebben. Deze conceptversie wordt gedeeld met de Stedelijke Klankbordgroep en de twee expertgroepen én klankbordgroepen 'Gezondheid' en 'Natuur'. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. De overige (lokale) klankbordgroepen worden in de week van 13 december geïnformeerd en ontvangen dan een geactualiseerde versie.

We vragen uw reactie op hoofdlijnen: mist er nog iets?
In voorliggend concept staan de signalen uit de stad die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 hebben geïnventariseerd. Mist u belangrijke thema's of onderwerpen die volgens u in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen? Geef deze dan in een korte opsomming van maximaal ½ A4 aan ons mee.

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. We vragen u daarom nadrukkelijk om op hoofdlijnen de inhoudelijke thema's te toetsen en niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt. Her en der ziet u 'PM' staan in de tekst. Dat betekent dat daar nog een aanvulling komt.

Waarom een afwegingskader?
Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid. Uitgangspunt van de RES is om circa 17 extra windturbines van gemiddeld 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal).
Na de RES 1.0 is een reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. Een onderdeel van de reflectiefase is het document dat voor u ligt: de CONCEPT versie van "Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam". Dit afwegingskader is een van de resultaten van de reflectiefase en bedoeld om de zorgen en signalen uit de stad te borgen in het besluitvormingsproces.

Na de reflectiefase start de uitvoering van de participatie om met initiatiefnemers en omwonenden te komen tot de benodigde onderzoeken en een mogelijke vergunningaanvraag om een windturbine te plaatsen in het zoekgebied. De gemeente hecht eraan dat dit proces zorgvuldig verloopt. Zowel op het vlak van de wet-en regelgeving als er voor te zorgen dat de vragen van bewoners een plek krijgen in de overwegingen. Deze zorgen worden nu samengevat in een afwegingskader dat in februari 2022 aan de Raad zal worden aangeboden.

Dit afwegingskader streeft ernaar zicht te geven in welke zorgen en behoeften zijn meegegeven tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten waar onder andere inwoners, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers aan hebben deelgenomen. Zowel in aanloop naar de RES 1.0 als tijdens de reflectiefase waar we nu in zitten met de online raadpleging (PWE) en lokale workshops.

Tot slot
Het bijgevoegde document is het concept afwegingskader. Graag ontvangen we uw reactie hierop via het mailadres RESAmsterdam@amsterdam.nl voor eerder genoemde deadline.
Zoals aangegeven vragen wij u om deze versie in vertrouwen te behandelen en niet breder te verspreiden. Hartelijk dank voor uw reactie!

concept Afwegingskader Reflectiefase Windmolens (KBG -Gezondheid)
concept Afwegingskader Reflectiefase Windmolens (KBG -Natuur)

Geachte heer/mevrouw,

Morgen tijdens de tweede vergadering van de klankbordgroep **Gezondheid** zal bijgaande conceptversie van het afwegingskader worden besproken. Bij deze sturen we u deze conceptversie alvast toe. We vragen u om een beknopte reactie (max ½ A4) op het thema gezondheid uiterlijk op 8 december 2021 per e-mail aan RESAmsterdam@amsterdam.nl te sturen. Graag als onderwerp "Afwegingskader" noteren in uw email.

Maandag 6 december 2021 zal tijdens de tweede vergadering van de klankbordgroep **Natuur** de conceptversie van het afwegingskader worden besproken. Bij deze sturen we u deze conceptversie alvast toe. We vragen u om een beknopte reactie (max ½ A4) op het thema natuur uiterlijk op **8 december 2021** per e-mail aan RESAmsterdam@amsterdam.nl te sturen. Graag als onderwerp "Afwegingskader" noteren in uw email.

Dit wordt hierna verder toegelicht.

Dit betreft een concept versie
In bijgaand concept afwegingskader staan de zorgen en behoeften die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 geïnventariseerd hebben. Deze conceptversie wordt gedeeld met de Stedelijke Klankbordgroep en de twee expertgroepen én klankbordgroepen 'Gezondheid' en 'Natuur'. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. De overige (lokale) klankbordgroepen worden in de week van 13 december geïnformeerd en ontvangen dan een geactualiseerde versie.

We vragen uw reactie op hoofdlijnen: mist er nog iets?
In voorliggend concept staan de signalen uit de stad die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 hebben geïnventariseerd. Mist u belangrijke onderwerpen op het thema gezondheid//natuur die volgens u in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen? Geef deze dan in een korte opsomming van maximaal ½ A4 aan ons mee.

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. We vragen u daarom nadrukkelijk om op hoofdlijnen de inhoudelijke thema's te toetsen en niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt. Her en der ziet u 'PM' staan in de tekst. Dat betekent dat daar nog een aanvulling komt.

Waarom een afwegingskader?
Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid. Uitgangspunt van de RES is om circa 17 extra windturbines van gemiddeld 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal).
Na de RES 1.0 is een reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. Een onderdeel van de reflectiefase is het document dat voor u ligt: de CONCEPT versie van "Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam". Dit afwegingskader is een van de resultaten van de reflectiefase en bedoeld om de zorgen en signalen uit de stad te borgen in het besluitvormingsproces. Na het vaststellen van dit afwegingskader volgt in het tweede deel van de reflectiefase nog een advies door de expertgroepen natuur en gezondheid hoe met specifieke onderwerpen binnen deze thema's in het vervolg kan worden omgegaan.

Na de reflectiefase start de uitvoering van de participatie om met initiatiefnemers en omwonenden te komen tot de benodigde onderzoeken en een mogelijke vergunningaanvraag om een windturbine te plaatsen in het zoekgebied. De gemeente hecht eraan dat dit proces zorgvuldig verloopt. Zowel op het vlak van de wet-en regelgeving als er voor te zorgen dat de vragen van bewoners een plek krijgen in de overwegingen. Deze zorgen worden nu samengevat in een afwegingskader dat in februari 2022 aan de Raad zal worden aangeboden.

Dit afwegingskader streeft ernaar zicht te geven in welke zorgen en behoeften zijn meegegeven tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten waar onder andere inwoners, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers aan hebben deelgenomen. Zowel in aanloop naar de RES 1.0 als tijdens de reflectiefase waar we nu in zitten met de online raadpleging (PWE) en lokale workshops.

Tot slot
Het bijgevoegde document is het concept afwegingskader. Graag ontvangen we uw reactie op het thema gezondheid//natuur hierop via het mailadres RESAmsterdam@amsterdam.nl voor eerder genoemde deadline.
Zoals aangegeven vragen wij u om deze versie in vertrouwen te behandelen en niet breder te verspreiden.
Hartelijk dank voor uw reactie!

Gemeente Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 2602
1000 CP Amsterdam

Telefoon 020 [redacted]
Emailadres bij vragen:
[redacted]@amsterdam.nl

Tauw BV
Postbus 20748
1001 NS Amsterdam

IBAN [redacted]
BIC [redacted]
BTW nr [redacted]
KvK nr [redacted]

Inkooporder

Datum 01-12-2021
Inkooporder nummer [redacted]
Referentie [redacted]

Behandeld door [redacted]

Email [redacted]@amsterdam.nl
Contractnummer [redacted]
Uw referentie
Betreft A'dam SOK Groen

Afleveradres
KN Team Bedrijv.Energie&Infra
Ruimte en Duurzaamheid

Verzoek te leveren / verrichten	Aantal	Prijs €	Bedrag €
A'dam SOK Groen *Betreft uw kenmerk*		[redacted]	[redacted]

[redacted]

A'dam SOK Groen: Thematische verkenning Natuur
Bij facturering dit nummer vermelden, anders kunnen wij uw factuur niet in behandeling nemen:

Inkooporder [redacted]
Facturen versturen naar:

Totaal [redacted]

Facturen zonder vermelding van inkoopordernummer kunnen wij helaas niet in behandeling nemen.
Facturen dienen conform de inkoopvoorwaarden aangeleverd te worden via e-facturatie. Meer informatie over e-facturatie kunt u vinden op amsterdam.nl/efacturatie.

Deze inkooporder is geaccordeerd door de verantwoordelijk budgethouder.

Voor deze order gelden de - bij de KvK onder nr [redacted] gedeponeerde – Algemene Inkoopvoorwaarden Gemeente Amsterdam. Zie ook www.amsterdam.nl/ondernemen/inkoop-aanbesteden.

TAUW bv
Zekeringstraat 43g
Postbus 20748
1001 NS Amsterdam

Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam
t.a.v. de heer/mevrouw
Postbus 12693
1100 AR AMSTERDAAM

Retouradres: Postbus 20748, 1001 NS Amsterdam

Datum	11 november 2021	**Contactpersoon**	[redacted]
Kenmerk	O001-1283624DRE-V01-aao-NL	**Telefoonnummer**	+31 6 [redacted]
Onderwerp	A'dam SOK Groen: Thematische verkenning Natuur		

Geachte heer/mevrouw,

Graag gaan wij middels deze offerte in op de vraag om Amsterdam te ondersteunen bij de thematische verkenning Natuur, die ten behoeve van windenergie in Amsterdam wordt gevraagd. Deze brief bevat hiervoor een aanbieding.

Aanleiding
De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 ingestemd met het inlassen van een reflectiefase. De reflectiefase is opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften van een brede groep belanghebbenden. Deze worden geïnventariseerd, vastgelegd en hanteerbaar gemaakt voor de gemeenteraad.

Doel
Het doel van de thematische verkenning natuur is om meer inzicht te krijgen in de elementen (onderwerpen en onderzoeken) die moeten worden mee genomen in een milieueffectrapportage bij windturbineprojecten in Amsterdam.

Thematische verkenning en input afwegingskader
De reflectiefase moet leiden tot een afwegingskader en in een vervolgstap tot een handboek voor participatie en sturing voor toekomstige windenergieprojecten in Amsterdam. Er worden diverse activiteiten op stedelijk en lokaal niveau georganiseerd om input te leveren voor het afwegingskader en het handboek. Zo worden er naast de thematische verkenning natuur, ook nog andere thematische verkenningen uitgevoerd. Deze verkenningen geven eveneens input ten behoeve van het afwegingskader en ten behoeve van het handboek.

Expertgroep en begeleidingsgroep
Er komt een expertgroep en een begeleidingsgroep. De expertgroep bestaat uit circa 5 vertegenwoordigers, inclusief een onafhankelijke voorzitter. De expertgroep wordt begeleid door een begeleidingsgroep. Deze groep zal bestaan uit 15 personen.

De begeleidingsgroep dient de werkgroep te voeden met informatie en vragen. De expertgroep wordt gevraagd hier op te reageren en de opbrengsten te verwerken in onder andere een inbreng ten behoeve van het afwegingskader en ten behoeve van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) voor de milieueffectrapportage. Met dit advies worden de behoeften en aandachtspunten in beeld gebracht. De milieueffectrapportage is onder ander basis voor een gemotiveerde keuze voor het wel of niet toestaan van een windturbinelocatie. De expertgroep wordt ook gevoed met (tussen)resultaten uit de Participatie Waarde Evaluatie (PWE, uitgevoerd door Populytics).

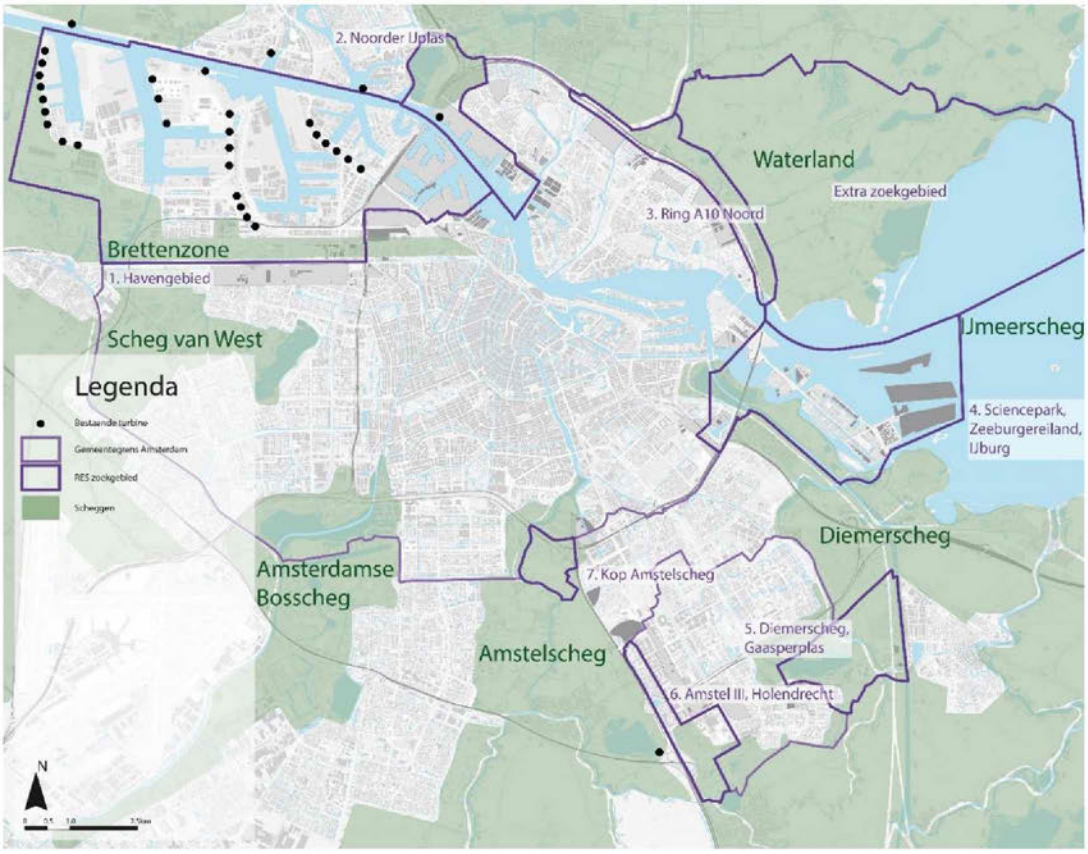

Scheggen Amsterdam met zoekgebieden RES

Producten thematische verkenning Natuur

Eindproducten van de thematische verkenning naar natuur zijn op te delen in drie onderdelen, die hieronder vermeld staan. Ten behoeve hiervan vinden diverse activiteiten plaats, die per onderdeel zijn gespecificeerd.

1 *Natuurtoets voor zoekgebieden gemeente Amsterdam en Diemen*
Ter inhoudelijke verdieping vindt een Natuurtoets plaats voor de zoekgebieden wind in de gemeente Amsterdam (en Diemen via een opdracht van die gemeente), waar dit nog niet gedaan is. Er is al wel een Quickscan natuur uit november 2020 en voor het zoekgebied Knooppunt Holendrecht (A2/A9) ligt er ook een aanvullende natuurtoets. De huidige quickscan is op hoofdlijnen op basis van de concept-RES. De aangeboden natuurtoets gaat specifieker in op voorkeursgebieden wind, zoals vastgesteld in de gemeenteraad van

9 maart 2021. Door in te zoomen op de voorkeursgebieden kunnen enerzijds vragen uit de expertgroep/klankbordgroep Natuur beter beantwoord worden en biedt het input, op het juiste detailniveau, voor het afwegingskader. In de natuurtoets wordt bv op basis van onze kennis aangegeven in hoeverre bepaalde natuurdoeltypen te compenseren zijn.
Tegelijkertijd vindt een toetsing plaats van de zoekgebieden aan het inhoudelijk beleid van het Bijzonder provinciaal landschap aangaande de beschreven kernkwaliteiten. Dit wordt verwerkt in de natuurtoets. De inhoudsopgave van de natuurtoets is reeds met u gedeeld. Onderdeel van de Natuur- en BPL toets zijn de voorkeursgebieden wind van de gemeente Diemen (gelegen in de Diemerscheg).

2 *Stadsecoloog voor deelname aan expertgroep en begeleidingsgroep*

- Stadsecoloog neemt deel aan de expertisegroep
- Stadsecoloog neemt natuurtoets en expertise mee
- Drie – vier expertsessies tussen november en maart
- Organiseren van een excursie naar de zoekgebieden voor de expertgroep
- Organiseren van een excursie voor de begeleidingsgroep. In combinatie met een deels visueel verslag
- Stadsecoloog levert actieve bijdrage aan eindproduct van de expertgroep (werkdocument natuur)

3 *Uitgangspunten/Scope van de thematische verkenning Natuur*

- Afbakening: De dialoog gaat niet over de beleidsmatige/politieke keuzes m.b.t. de RES, of over andere (duurzame) opwekmogelijkheden
- Oplevering eindproduct: Het eerste advies omtrent het afwegingskader wordt naar aanleiding van de vragen die geïnventariseerd zijn en het eerste gesprek met de begeleidingsgroep opgeleverd in december. Het tweede advies na afronding van de gesprekken en na een 2e bijeenkomst met de begeleidingsgroep in februari
- Planning: Start in week 46, eerste expertgroep november, eerste begeleidingsgroep november, 2e begeleidingsgroep eind januari, einde opdracht eind februari

Werkstappen en planning

Voor het leveren van de eindproducten voor de verkenning Natuur zien wij de volgende werkstappen voor ons. Deze werkstappen zijn in de tabel uitgezet tegen de planning.

1 Opstarten
2 Drie werkbijeenkomsten expertgroep, inclusief excursie
3 Natuur- en BPL toets zoekgebieden wind Amsterdam; excursie met expertgroep
4 Conclusies toets met expertgroep bespreken en ambtelijk met buurgemeenten bespreken
5 Begeleidingsgroep 1; hoofdlijnen voor afwegingskader bespreken en ophalen wensen, excursie met begeleidingsgroep
6 Concept opzet en inhoud voor onderdeel Natuur in afwegingskader opstellen, afstemming met RES team

7 Uitkomsten van natuur in lokale begeleidingsgroepen (extern) en lokale procesgroepen (stadsdelen en buurgemeenten) delen. Format zal mogelijk een presentatie zijn met mogelijke vraag om input te leveren
8 Input Stadsecoloog voor werkdocument Expertgroep voor afwegingskader opleveren
9 Begeleidingsgroep 2; terugkoppelen opzet en inhoud afwegingskader
10 Definitieve opstelling en aanbieding vanuit Stadsecoloog voor werkdocument voor raad
11 Doorloop inzet stadecoloog en in mindere mate op proces tot en met maart 2022; 4 uur per week [redacted], 1 uur per week: [redacted]

	weken	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	1	2	3	4	5	6	7	8
		Oktober 2021				november				december			Januari 2022				februari			
1	Opstarten																			
2	Expertgroep				1			2			3			4?			5?			
3	Natuur- en BPL toets																			
4	Conclusies toets in- en extern ambtelijk bespreken																			
5	Begeleidings-groep 1																			
6	Concept aanbevelingen natuur voor afwegingskader																			
7	Ambtelijke afstemming																			
8	Input afwegingskader opleveren																			
9	Begeleidings-groep 2																			
10	Definitief afwegingskader en handreiking opleveren																			

In te zetten team en expertise TAUW

Voor het bijdragen aan de thematische verkenning Natuur stellen wij de volgende mensen voor:

- [redacted], sr landschapsarchitect; zij is bekend met de RES opgaven in Amsterdam en Noord-Holland en de verkenningen en afwegingen vanuit natuur en landschap voor de RES-zoekgebieden [redacted] coördineert de werkzaamheden van TAUW en zorgt voor de kwaliteitsborging

- [redacted]; adviseur, stedenbouwkundige en bekend met de RES opgave in Amsterdam. Hij heeft gewerkt aan de visualisaties van wind in het kader van de RES en aan de landschappelijke beoordeling van RES zoekgebieden. Hij is bekend en heeft ervaring met de toetsing aan landschappelijke kernkwaliteiten uit het Bijzonder provinciaal landschap
- [redacted], ecoloog. [redacted] heeft de nodige Noord-Holland RES-ervaring en is tevens goed ingevoerd in het beleid rondom NNN gebieden. [redacted] is in de lead voor de natuurtoets en neemt deel in de expertgroep als stadsecoloog namens de gemeente Amsterdam
- Projectmedewerker, ecoloog. Ondersteuning voorzitter expertgroep en verzorgt verslaglegging

Naast deze medewerkers heeft TAUW veel kennis op het gebied van milieu effect rapportages. Waar nodig kan een beroep op collega's worden gedaan om de juiste kennis hieromtrent in te brengen.

Aanbiedingsprijs

Uurtarieven SOK Groen 2021 exclusief BTW

- Projectmanager ([redacted]) [redacted] EUR/uur
- Adviseur ([redacted]) [redacted] EUR/uur
- Projectadviseur ([redacted]) [redacted] EUR/uur
- Projectmedewerker [redacted] EUR/uur

Omdat nog onduidelijk is hoeveel tijdsbesteding de verschillende producten kosten is in de raming rekening gehouden met een gemiddelde inzet per week van de verschillende medewerkers. Uiteindelijk brengen wij de daadwerkelijk gemaakte uren in rekening.

Raming Amsterdam wind	Projectmanager	Adviseur	Projectadviseur	Projectmedewerker	
	€ [redacted]	€ [redacted]	€ [redacted]	€ [redacted]	
Opstarten afstemmen opdracht en inzet [redacted]	10		28	8	€ [redacted]
Natuur en BPL toets	4	18	110		€ [redacted]
inzet [redacted] expertgroep 2 dagen per week 2021 week 46 t/m 51			108		€ [redacted]
Inzet [redacted] 4 uur per week 2021 week 46 t/m 51		24			€ [redacted]
Inzet ondersteuner voorzitter 1 dag per week 2021 week 46 t/m 51				48	€ [redacted]
Inzet [redacted] coordinatie opdracht en kwaliteitsborging 2021 week 46 t/m 51	18				€ [redacted]
Doorloop [redacted] en [redacted] jan / feb / mrt 12 weken	20		60		€ [redacted]
Totaal					€ [redacted]

Kenmerk O001-1283624DRE-V01-aao-NL

De Natuurtoets beslaat 6 zoekgebieden, waaronder Haven Zuid, Ring A10 Noord, Strand/Buiteneiland, Diemerscheg, Waternetlocatie en Knooppunt Holendrecht. Het zoekgebied Diemerscheg ligt in zowel gemeente Amsterdam als gemeente Diemen. Deze opdracht voor de Natuurtoets wordt mede verleend door gemeente Diemen. De kosten voor gemeente Diemen bedragen de helft van de kosten voor het zoekgebied Diemerscheg (€ [redacted] excl. btw). De kosten worden door TAUW direct aan gemeente Diemen gefactureerd.
De kostenramingen zijn gebaseerd op de voor dit jaar geldende tarieven. Wij zullen tijdens de looptijd van dit project optredende loon- en prijsontwikkelingen doorberekenen.

Betalingsregeling
Wij zullen de kosten per vier weken in rekening brengen op basis van de werkelijke bestede uren en gemaakte kosten en/of voortgang van de werkzaamheden.

TAUW hanteert een betalingstermijn van 30 dagen na factuurdatum.

Geldigheidsduur
Deze aanbieding geldt tot 1 december 2021.

Coördinatie
[redacted] zal de werkzaamheden coördineren. De projectleiding is in handen van [redacted]

Voorwaarden
Wij zullen de opdracht uitvoeren overeenkomstig de bepalingen opgenomen in de 'Raamovereenkomst (ROK) adviesdiensten voor groen producten voor de gemeente Amsterdam'.

Op deze opdracht zijn de Algemene Inkoopvoorwaarden voor leveringen en diensten van 14 maart 2014 van de Gemeente Amsterdam van toepassing (geregistreerd bij de KvK van 17 januari 2006 onder KvK-nummer: NI 39281) met uitsluiting van andere algemene voorwaarden van welke aard dan ook.

Bij de uitvoering van al haar opdrachten volgt TAUW de door het RIVM en de Rijksoverheid afgekondigde richtlijnen en maatregelen om de verdere verspreiding van het Corona virus (COVID-19) tegen te gaan. Dit brengt ook onzekerheden met zich mee voor de nakoming van de verplichtingen van partijen uit deze overeenkomst. Het naleven van deze richtlijnen en maatregelen door TAUW kan vertraging(en) en/of wijziging(en) van de uitvoering van de opdracht met zich meebrengen. TAUW doet er alles aan om vertraging en/of wijzigingen van de opdracht zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Echter, alle eventuele gevolgen van deze richtlijnen en maatregelen vormen omstandigheden die niet aan TAUW toe te rekenen zijn en tevens heeft TAUW voor die gevolgen alsdan recht op kostenvergoeding en termijnverlenging. Zodra een opdracht gevolgen van deze richtlijnen en maatregelen ondervindt, zal TAUW daarover zo spoedig mogelijk met de opdrachtgever in contact treden.

Kenmerk O001-1283624DRE-V01-aao-NL

Door de huidige situatie is het verstandig elkaar niet fysiek op te zoeken, maar om meer digitaal samen te werken. Om projecten doorgang te laten vinden zullen overleggen, participerende bijeenkomsten, presentaties en andere sessies online plaats moeten vinden. Om u daarbij te helpen hebben wij voor verschillende soorten overleggen en werkvormen digitale middelen ter beschikking, waarmee bijeenkomsten en ons advieswerk door kunnen gaan. Hierbij kunt u denken aan standaard apps, maar ook aan specifieke TAUW-producten waarmee wij u ondersteunen. Wij gaan hierover graag het gesprek met u aan.

Wij verwachten dat dit voorstel tegemoetkomt aan uw wensen. Op uw verzoek geven wij natuurlijk graag een toelichting.

Als u ons opdracht verleent op basis van deze offerte, vragen wij u deze brief ondertekend retour te zenden.

Met vriendelijke groet,

[redacted], BU Leefomgeving
M +31 6 [redacted]
E [redacted]@tauw.com

In te vullen door de opdrachtgever:	(s.v.p. in blokletters)
Naam:	Functie:
Datum:	Handtekening:
Factuuradres (indien afwijkend van postadres):	Stempel opdrachtgever:
E-mailadres voor factuur:	
BTW-nummer:	
Uw order-/bestelnummer ten behoeve van vermelding op onze factuur:	

Kenmerk O001-1283624DRE-V01-aao-NL

In te vullen door de opdrachtgever:	(s.v.p. in blokletters)

Lokale procesgroep Oost
Datum: 23/11/21
Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]
[redacted] sluit vandaag aan [redacted] MAAK020, betrokken bij voorbereiding Ma.akbank Wind.

Ma.ak bank – klankbordgroep Oost
N.a.v. Staf SD Oost op 22/11 en de eerste Maakbank sessie:
Insteek vanuit RES en PHO: De Ma.ak bank heeft de lead, gegadigden die zich hebben aangemeld voor de klankbordgroepen kunnen hier evt. aan deelnemen.
NPBO heeft hier een advies voor opgesteld. Planning van de reflectiefase is wel leidend voor tussentijdse resultaten.
Deelname is nadrukkelijk ook toegankelijk voor buurgemeenten.
Aanpak is mogelijk iets anders dan de andere lokale klankbordgroepen, doelstelling is hetzelfde voor wat betreft feedback op de producten van de RES. Daarnaast is de maakbank vrij in haar eigen aanpak.

Wat nodig vanuit proces Reflectiefase
Toelichting proces aan de hand van de infographic.
Eerste input geven op afwegingskader en lokaal opgehaalde input uit context mapping, dit sluit goed aan op stap 1 in een MAAK proces, gezamenlijke beelden delen.
Agenda 29 november apart afstemmen met [redacted]. ([redacted])
Tweede stap nader met elkaar afstemmen via de procesgroep. à hierover is nu aangeboden om een in aparte vervolgsessie feedback op de lokale pagina voor Oost op te halen. ([redacted] stemt af met [redacted]).

Communicatie
Ook afstemmen met communicatie vanuit Maakbank proces (eigen nieuwsbrief etc.) ([redacted])

(RF overleg 1/12) - afspraken en redeneerlijnen van werkgroep RF.

- **Zorgen nav de presentatie van de CM in de kbg Noord**.
    - Validiteit van de onderzoeksmethodiek is kwetsbaar, als deelnemers niet meer kunnen reageren op de uitkomsten van het onderzoek. Heeft ermee te maken, dat CM 'etnologisch onderzoek' is, waarbij vanuit de eigen logica van de groep. → vangen we op door een presentatie van de resultaten in de kbg'en in januari. Als tweede ring toehoorders worden de deelnemers uitgenodigd.
    - Betekent dat CM rapport pas in januari klaar is, maar de resultaten al eerder verwerkt worden in het afwegingskader. AK is voor kerst klaar.
    - CM rapport wordt via de Dagmail aan de raad gestuurd ter kennis, voorafgaand aan de raadsbehandeling.
    - Ruwe data kan niet beschikbaar worden gesteld. [redacted] laat een Cie. mee kijken, van vier wetenschappers voor de onderzoeksverantwoording.
- **PWE: wens om de data beschikbaar te stellen aan de stedelijke kbg.**
    - Is besproken met Populytics, is niet mogelijk, mag niet vanuit privacy.
    - Ondanks mogelijke interpretatie, is dit **niet** toegezegd in de stedelijke kbg.
    - Wordt zo opgenomen in het verslag.
- **KBG en planning: vraag om duidelijkheid te geven over de data en over de thema's op de agenda. (PWE, CM, afwegingskader.)**
    - [redacted] stuurt overzichtsschema aan [redacted], die zet het op de schijf en past A dam schema in xls aan.
    - Voorstel: kbg delen in twee groepen. Want de groep is te groot.
- **Invulling komende kbg'en:**
    - Parallel te werken aan afwegingskader: eerst centrale ppt presentatie zonder vragen, vervolgens vragen in twee groepen. 30 min. Toelichting, 30 min. discussie/ gesprek.
    - Voorbereiding: kbg natuur en gezondheid: krijgen afwk van te voren gestuurd. Pdf van [redacted] spreekt voor zich.
      → concept afwk gaat alleen naar stedelijk, natuur en gezondheid. Lokale groepen krijgen volgende versie met lokale informatie.
      → Input uit lokale kbg overleg wordt alleen via verslag opgenomen bij afwegingskader.
- **Hoe gaan we om met vragen vanuit de kbg:**
    - Antwoord op een aantal vragen doen we in Zuidoost. Was uitzondering, gaan we niet meer doen.
    - Vragen komen in de bijeenkomst aan de orde.
    - Verder: FAQ standaardiseren, en daarna verwijzen.
- **Ruimte voor de nut en noodzaak discussie in de kbg'en:**
    - Kleine groep die dit regelmatig ter sprake komen,
    - Behoefte om de discussie te verbreden, geef duidelijk aan wat er anders nog gebeurd dan windmolens.
    - Frame het als 'bezorgenis over klimaat' en welke maatregelen kan je als Amsterdam nemen → wordt al opgepakt vanuit communicatie,
    - Geef dit als advies vanuit de klankbordgroepen mee aan de wethouder/ gemeenteraad. Laat mensen in gesprek met elkaar over klimaatmaatregelen.
    - Hierop komt team RES terug en stemt af met team strategie / duurzaamheid.
- **Zuidoost:**
    - Vragen zuidoost:
        - moeten op hoofdlijn worden beantwoord,
        - ook over het afwegingskader,

    - Context mapping: wordt toegelicht, met data en met hoofdlijnen,
- Samenstelling groepen: principe een keer in een groep. Wordt opgenomen in uitnodiging voor groep in Oost.
- **Maak Oost:**
    - Maak bank heeft andere insteek dan RES kbg, er is wel afgesproken dat Maak als KBG fungeert, dit past in de praktijk echter niet.
    - Aparte groep om op de inhoud te reageren, maar hoe samenstelling? Gebeurd op basis van de maak groep.
    - Uitnodiging door RES Amsterdam, voorzitter door PM, pres. Door team [redacted], pres. Door [redacted] → [redacted] stemt af met [redacted] voor CM, en met [redacted], voor PM.
- **Lering uit de evaluatie:**
    - Proces informatie: die is oké, gaat over wat komt wanneer ?
    - Procedurele antwoorden: daar gaat de raad over, het bestuur. → zijn onbevredigend.

Vooruitkijken:

Wanneer en wat en hoe bespreken we e.e.a. in januari? Incl. inwerkperiode raad.

➔ [redacted] er[redacted] maken een planning voor voorjaar 2022.

Verslag Lokale Procesgroep Noord
Datum: 24 november 2021
Voorzitter: [redacted]
Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] en [redacted]

Mededelingen - zijn er niet.

PWE / Online raadpleging:

- ca. 2500 x ingevuld
- berichten ontvangen waarin gesteld wordt dat de enquête manipulatief zou zijn
- We geven aan dat er ruimte is om duidelijk mening te geven
- Populytics heeft daarnaast een FAQ opgesteld en is op de hoogte van dergelijke berichten

Context mapping

- ca. 220 x ingevuld
- nog extra acties in OBA Waterlandplein (*update: heeft 11 nieuwe ingevulde wekboeken opgeleverd*)
- wat gebeurt er met de nieuw coronamaatregelen? (*antwoord: de sessies zijn doorgegaan, maar waren ook de laatste*)

Klankbordgroepen

- Iedere klankbordgroep weer anders in hoe rustig of onrustig de groep was.
- Ruimte om zorgen te uiten, de klankbordgroepen krijgen de kansen om feedback te geven op PWE, context mapping en afwegingskader.

Handreiking participatie & sturing

- Mededeling dat we in januari in gesprek willen over hoe samen te werken met buurgemeenten en stadsdelen.
- Het verzoek tijd vrij te maken binnen jullie organisatie om bij te dragen. Geef aan tijdens dit overleg in januari wat er nu gebeurt en hoe dat wordt ervaren, en hoe wil je deelnemen.
- Afspraak om dit via twee wegen te doen: ambtelijk door degenen aanwezig, maar ook bestuurlijk door WH Van Doornink te vragen om aan buurgemeenten te vragen hier tijd voor vrij te maken en mee te denken.

Communicatie

- Vooral zelfde type mens zien we steeds terug
- Reflectie: terugkoppeling moet in brokken en duidelijker
- Grote groep toch niet bereikt - voorstel met busje door de buurt (maar wanneer deze in te zetten). Het niveau is veel te hoog. Belangrijk is om de groep niet vergeten.
- We zitten nog op een abstract niveau van beleidvorming en voor sommige mensen is dat abstractie niveau lastig te volgen - die haken mogelijk pas aan wanneer er locaties specifiek aangewezen worden.

Verslag Lokale Procesgroep Nieuw West
Datum: 25 november 2021
Voorzitter [redacted]

Mededelingen
[redacted]?

PWE / Online raadpleging:

- ca. 2500 x ingevuld
- berichten ontvangen waarin gesteld wordt dat de enquête manipulatief zou zijn
- We geven aan dat er ruimte is om duidelijk mening te geven
- Populytics heeft daarnaast een FAQ opgesteld en is op de hoogte van dergelijke berichten

Context mapping

- ca. 220 x ingevuld
- nog extra acties in OBA Geuzenveld (*update: heeft 6 nieuwe ingevulde werkboeken opgeleverd*)
- wat gebeurt er met de nieuw coronamaatregelen? (*antwoord: de sessies zijn doorgegaan, maar waren ook de laatste*)

Klankbordgroepen

- Iedere klankbordgroep weer anders in hoe rustig of onrustig de groep was.
- Ruimte om zorgen te uiten, de klankbordgroepen krijgen de kansen om feedback te geven op PWE, context mapping en afwegingskader.

Handreiking participatie & sturing

- Mededeling dat we in januari in gesprek willen over hoe samen te werken met buurgemeenten en stadsdelen.
- Het verzoek tijd vrij te maken binnen jullie organisatie om bij te dragen. Geef aan tijdens dit overleg in januari wat er nu gebeurt en hoe dat wordt ervaren, en hoe wil je deelnemen.
- Afspraak om dit via twee wegen te doen: ambtelijk door degenen aanwezig, maar ook bestuurlijk door WH Van Doornink te vragen om aan buurgemeenten te vragen hier tijd voor vrij te maken en mee te denken.

Communicatie

- Vooral zelfde type mens zien we steeds terug
- Reflectie: terugkoppeling moet in brokken en duidelijker
- We zitten nog op een abstract niveau van beleidvorming en voor sommige mensen is dat abstractie niveau lastig te volgen - die haken mogelijk pas aan wanneer er locaties specifiek aangewezen worden.

Verslag Lokale Procesgroep Zuidoost
Datum: 25 november 2021
Voorzitter: [redacted]

Mededelingen

- Gemeente Ronde Venen heeft een brief gestuurd naar gemeente Amsterdam met daarin de mededeling dat het college verwacht dat er geen windmolens komen langs de gemeentegrenzen van Amsterdam. Gemeente Amsterdam (team RES) zorgt voor officiële beantwoording van de brief.
- [redacted] / [redacted] koppelt kort terug over klankbordgroep Zuidoost. [redacted] geeft aan dat er onduidelijkheid was over hoe lang WH Sikkes kon meeluisteren met het gesprek. [redacted] biedt excuses aan voor deze onduidelijkheid.
- [redacted] geeft aan dat ze aanwezig was bij Bewonersplatform Regiersbos en daar heeft ze volgende signalen opgehaald over enquete:
    - Toegankelijkheid taal (te moeilijk)
    - Is het allemaal al niet bepaald?
- [redacted] vult aan dat ze ook gehoord had tijdens workshop Context Mapping in Gein dat mensen de PWE manipulatief vinden (zie ook volgende punt)

PWE / Online raadpleging:

- ca. 2500 x ingevuld
- berichten ontvangen waarin gesteld wordt dat de enquête manipulatief zou zijn
- We geven aan dat er ruimte is om duidelijk mening te geven
- Populytics heeft daarnaast een FAQ opgesteld en is op de hoogte van dergelijke berichten

Context mapping

- ca. 220 x ingevuld
- nog extra acties in OBA Reigersbos (*update: dit heeft nog nieuwe ingevulde werkboeken opgeleverd*)
- wat gebeurt er met de nieuw coronamaatregelen? (*antwoord: de sessies zijn doorgegaan, maar waren ook de laatste*)

Klankbordgroepen

- Iedere klankbordgroep weer anders in hoe rustig of onrustig de groep was.
- Ruimte om zorgen te uiten, de klankbordgroepen krijgen de kansen om feedback te geven op PWE, context mapping en afwegingskader.

Handreiking participatie & sturing

- Mededeling dat we in januari in gesprek willen over hoe samen te werken met buurgemeenten en stadsdelen.
- Het verzoek tijd vrij te maken binnen jullie organisatie om bij te dragen. Geef aan tijdens dit overleg in januari wat er nu gebeurt en hoe dat wordt ervaren, en hoe wil je deelnemen.
- Afspraak om dit via twee wegen te doen: ambtelijk door degenen aanwezig, maar ook bestuurlijk door WH Van Doornink te vragen om aan buurgemeenten te vragen hier tijd voor vrij te maken en mee te denken.

Communicatie

- Vooral zelfde type mens zien we steeds terug
- Reflectie: terugkoppeling moet in brokken en duidelijker
- We zitten nog op een abstract niveau van beleidvorming en voor sommige mensen is dat abstractie niveau lastig te volgen - die haken mogelijk pas aan wanneer er locaties specifiek aangewezen worden.

Uw buurt en wind-molens

Meer duurzame energie

Gemeente Amsterdam wil graag meer duurzame energie opwekken met windmolens. We onderzoeken de beleving van bewoners en gebruikers van buurten waar mogelijk windmolens kunnen komen. Zoals hier in het Havengebied. Door mee te doen, draagt u bij aan informatie voor de gemeenteraad. Hiermee kan de raad later een keuze maken over de mogelijke locaties voor windmolens in Amsterdam.

Deel uw ervaring en kennis

U maakt gebruik van de buurt en weet daarom veel van de buurt af. U kent de parken, het winkelcentrum, de straten en recreatiegebieden in de buurt het best. We willen graag weten hoe u over de buurt denkt: waar bent u trots op in de buurt? Wat vindt u fijn of juist minder fijn aan de buurt? Hoe denkt u over windmolens? In dit werkboek stellen we u een aantal eenvoudige vragen. Voor het invullen van het werkboek heeft u geen extra kennis of vaardigheden nodig. U bent de expert!

Inhoudsopgave

1. Maak een fotocollage van de buurt 6

2. Maak een fotocollage van de toekomst 8

3. Belangrijke plekken 10

4. Maak een windmolens collage 16

5. Informatie over u 18

6. Uw relatie tot dit gebied 18

7. Ruimte voor aanvullende gedachten 20

Het invullen van het werkboek duurt +/- 35 minuten.

De resultaten uit dit onderzoek worden anoniem verwerkt.

De komst van windmolens in Amsterdam roept veel reacties op. Er is een brede behoefte om mee te denken. Daarom is de Gemeente Amsterdam gestart met de reflectiefase. Het doel van de reflectiefase is om te luisteren naar de verschillende ideeën en behoeften die er zijn. Dit werkboek is onderdeel van de reflectiefase.

Het belangrijkste doel van het werkboek is om uw kennis en ideeën over de buurt in kaart te brengen. Door deze kennis te koppelen aan uw ideeën over windmolens kunnen wij beter begrijpen hoe u denkt over de komst van windmolens in uw buurt. En waarom u dat denkt.

Deze informatie wordt gedeeld met de gemeenteraad en meegenomen in de lokale gesprekken tijdens de reflectiefase.

Wat willen wij van u weten?
Wat vragen wij u?
Uw mening over windmolens
Wie bent u
Wat is uw relatie tot het gebied?
Ruimte voor aanvullende gedachten
Persoonlijke informatie
Vertel over uw buurt
Lokale informatie voor de gemeenteraad
Uw ideeën over windmolens
De toekomst van de buurt
Belangrijke plekken
Uw mening over de buurt
Belangrijke plekken in de buurt

Teken de grenzen van het gebied waar u komt voor bijvoorbeeld werk, recreatie, sociale activiteiten of omdat u er woont.

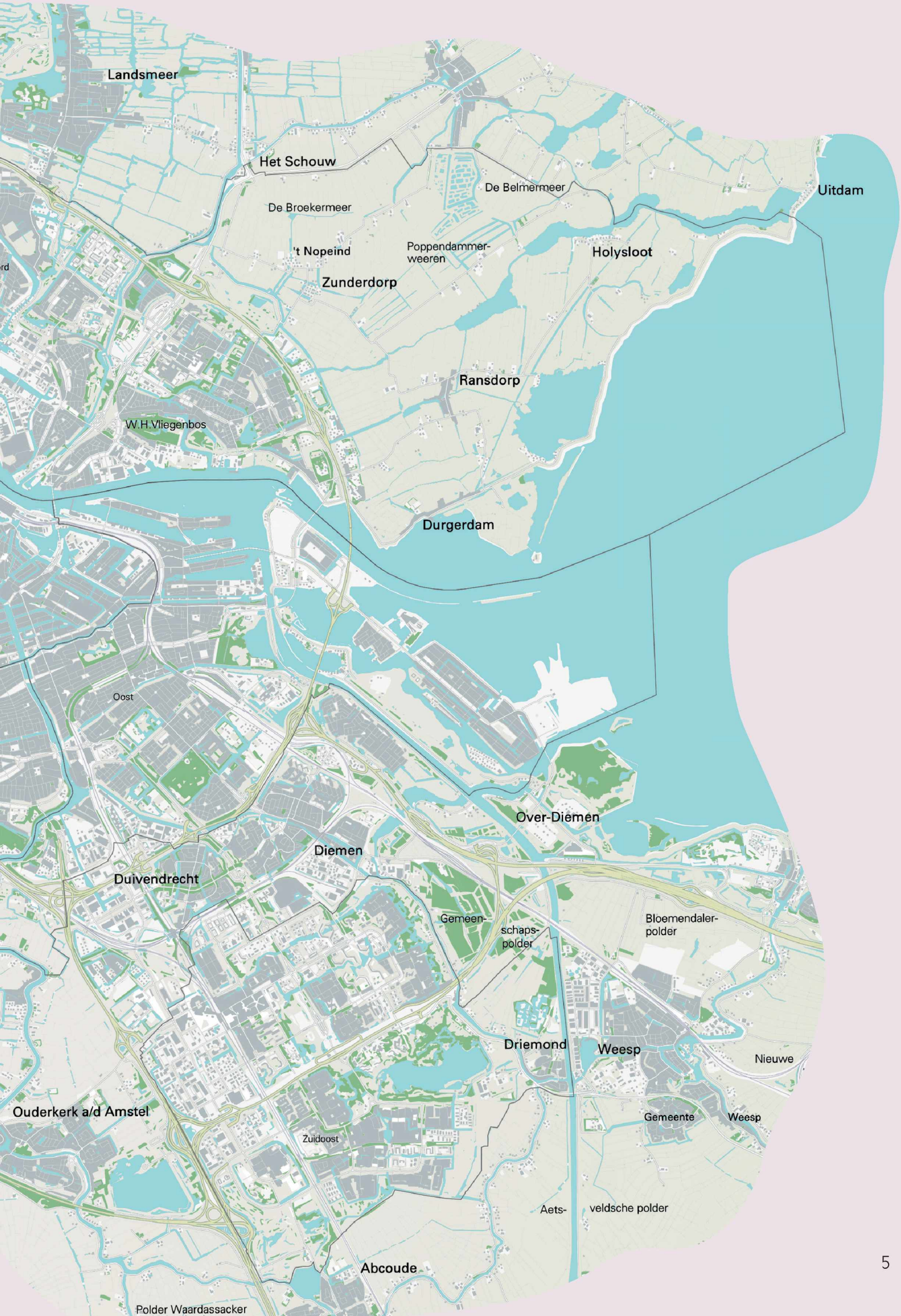
Landsmeer
Het Schouw
De Broekermeer
De Belmermeer
Uitdam
't Nopeind
Poppendammer-
weeren
Holysloot
Zunderdorp
Ransdorp
W.H.Vliegenbos
Durgerdam
Oost
Over-Diemen
Diemen
Duivendrecht
Gemeen-
schaps-
polder
Bloemendaler-
polder
Driemond
Weesp
Nieuwe
Ouderkerk a/d Amstel
Gemeente
Weesp
Zuidoost
Aets-
veldsche polder
Abcoude
Polder Waardassacker

1. Maak een fotocollage van de buurt

Hoe zou u deze buurt beschrijven aan een nieuwe bewoner of bezoeker?

Kies drie plaatjes uit die volgens u deze buurt het beste beschrijft. Beschrijf vervolgens de plaatjes en licht uw keuzes toe.

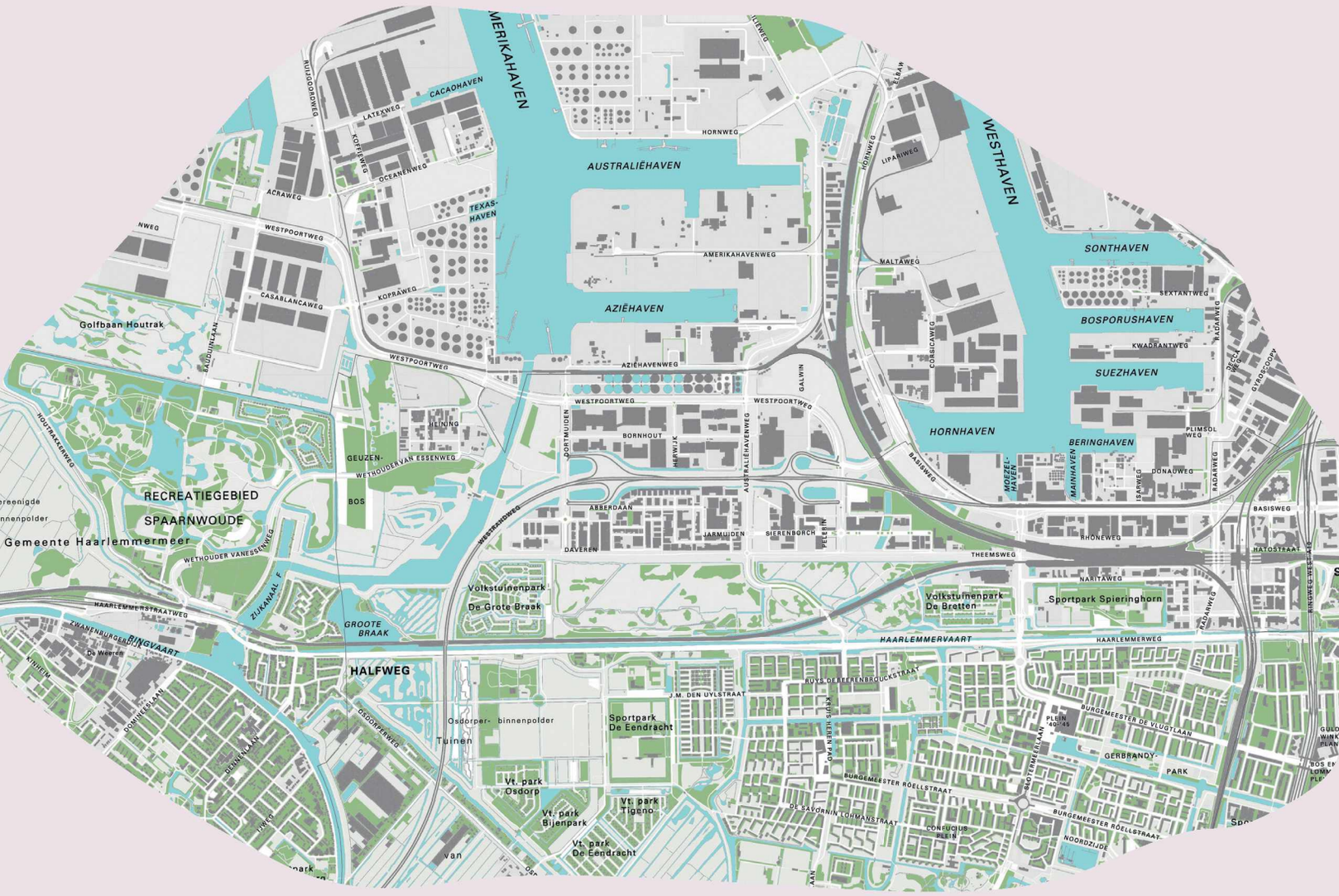

Beschrijf de plaatjes in een paar woorden

1. .....
2. .....
3. .....

1. ☐
2. ☐
3. ☐

Uw toelichting:

.....

.....

.....

.....

.....

kies drie plaatjes van het stickervel en plaats ze hier

Deze buurt is...

Beoordeel de onderstaande uitspraken met een cijfer tussen 1 en 5, waarbij 1 'helemaal niet mee eens' is, 3 'neutraal' en 5 'helemaal mee eens' is

In deze buurt kunnen ook mensen met een laag inkomen wonen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Deze buurt is een goede plek om een huis te bezitten

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Deze buurt is een goede plek om kinderen op te voeden

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Deze buurt is een fijne plek voor ouderen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

In deze buurt hebben de mensen goed contact met elkaar

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

In deze buurt zijn genoeg voorzieningen zoals buurthuizen, speeltuinen of scholen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Deze buurt is veilig

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

In deze buurt is er genoeg groen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

In deze buurt kan ik makkelijk een rustige plek opzoeken

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

In deze buurt zijn er genoeg mogelijkheden voor recreatie en vrije tijd

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Deze buurt is veel bezig met duurzaamheid

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

2. Maak een fotocollage van de toekomst

Hoe ziet de buurt eruit in 2035?

Kies 3 plaatjes uit die voor u beschrijven hoe u hoopt dat de buurt er in de toekomst uit ziet.

Beschrijf de plaatjes in een paar woorden

1. .....
2. .....
3. .....

1. ☐ 2. ☐ 3. ☐

Uw toelichting:

.....

.....

.....

.....

.....

kies drie plaatjes van het stickervel en plaats ze hier

Het belangrijkste in deze buurt voor de toekomst is...

U heeft net uw visie voor de buurt beschreven. Welke van de onderstaande onderwerpen zijn belangrijk in uw ideale buurt? Beoordeel de uitspraken met 1 'niet belangrijk', met 3 'best belangrijk' of met 5 'heel belangrijk'. U mag maar 4 onderwerpen 5 punten geven. Zo geeft u aan welke onderwerpen voor u een hoge prioriteit hebben.

Een buurt waar ook mensen mensen met een laag inkomen kunnen wonen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Een goede buurt om een huis te bezitten

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Een goede buurt voor kinderen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Een goede buurt voor ouderen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Een buurt waar mensen goed contact met elkaar hebben

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Een buurt met goede voorzieningen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Een veilige buurt

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Een groene buurt

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Een buurt met voldoende rust

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Een buurt met ruimte voor recreatie

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Een duurzame buurt

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

3. Belangrijke plekken

noem de plek en beschrijf het

plaats de stickers met dezelfde kleur op de kaart

begin-punt

tweede plek

derde plek

vierde plek

eind-punt

Als u een rondleiding door deze buurt zou geven, waar zou u mensen dan mee naar toe nemen?

Kies een begin- en eindpunt en maak een route langs vijf plekken. Markeer de plekken met een sticker en licht toe waarom deze plek onderdeel van de rondleiding moet zijn.

Waar zijn de mensen het meest trots op in deze buurt?

Plak een groene sticker op alle plekken om trots op te zijn en beschrijf kort wat/waar het is en ook waarom u er trots op bent.

Wat zijn de mooiste plekken in deze buurt?

Plak een gele sticker op de mooiste plekken
en beschrijf kort waar/wat het is.

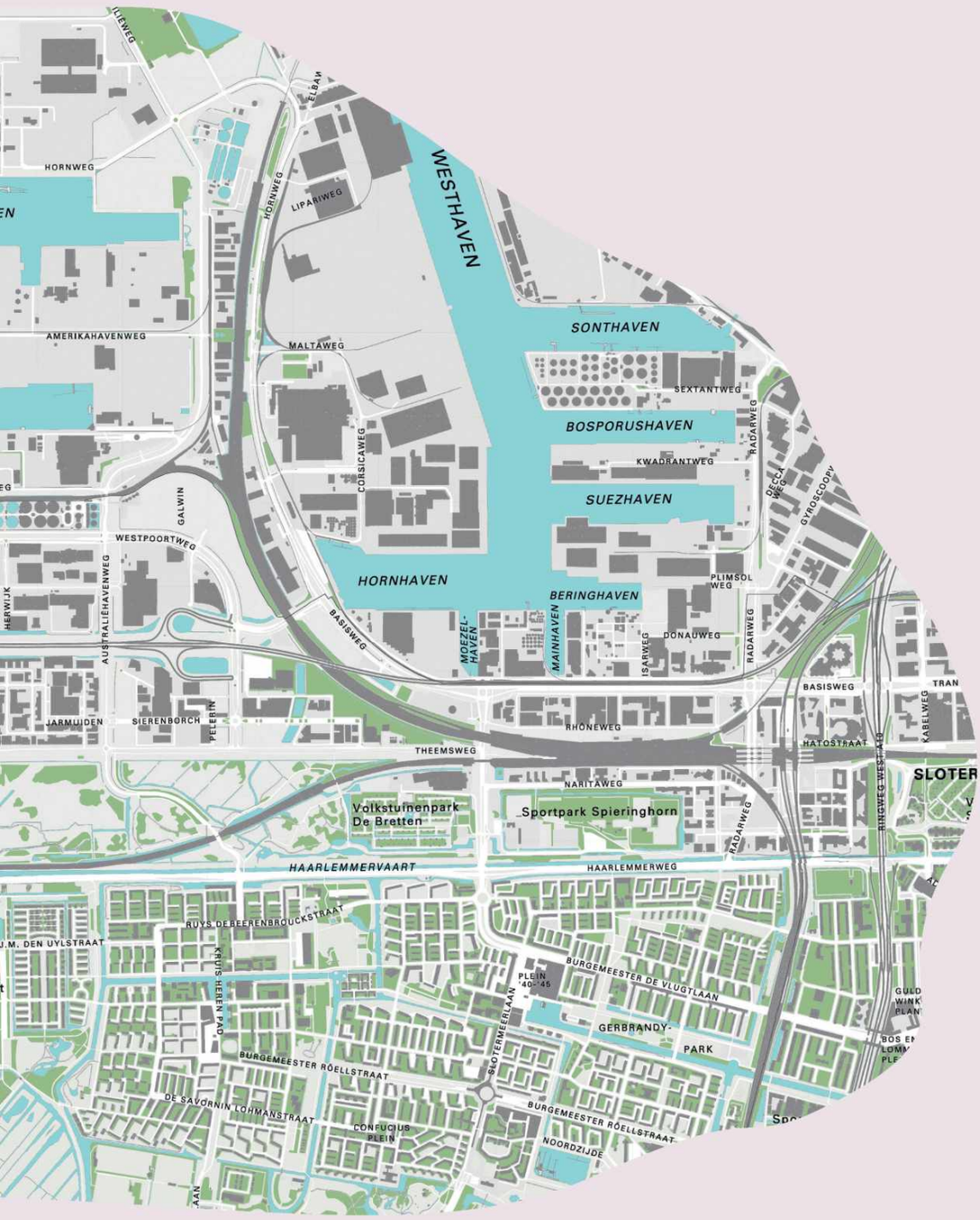

Welke plekken die net buiten de kaart vallen zijn belangrijk voor jou?

Teken ze in de ruimte rondom de kaart en licht kort toe.

Wat ontbreekt er in deze buurt?

Plak een blauwe sticker op plekken waar iets ontbreekt
en beschrijf kort wat er zou moeten zijn.

4. Maak een windmolens collage

Als hier windmolens zouden komen, welke effecten zou dat dan hebben op de buurt en waar en door wie zou die impact gevoeld worden?

Kies drie plaatjes uit die voor u de effecten beschrijven, benoem de plaatjes en licht uw keuzes toe.

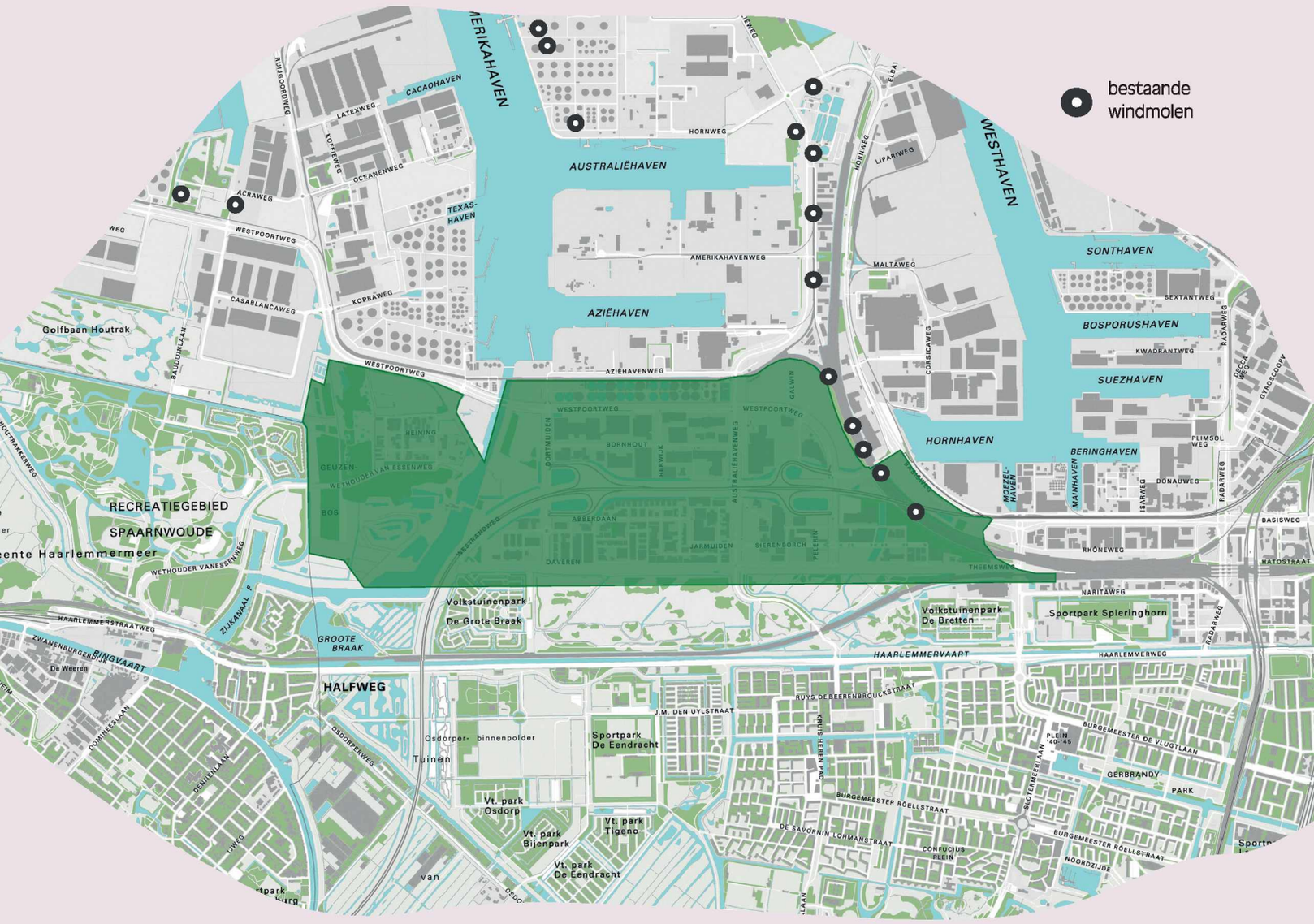

Beschrijf de plaatjes in een paar woorden

1. .....
2. .....
3. .....

1. ☐ 2. ☐ 3. ☐

Uw toelichting:

.....

.....

.....

.....

.....

kies drie plaatjes van het stickervel en plaats ze hier

De komst van windmolens zal effect hebben op...

Beoordeel de onderstaande uitspraken met een cijfer tussen 1 voor een 'negatief effect', 3 voor 'geen effect' en 5 voor een 'positief effect'.

De mogelijkheid voor mensen met een laag inkomen om hier te wonen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

De waarde van de huizen van huiseigenaren

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Hoe goed de buurt is voor kinderen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Hoe fijn de buurt is voor ouderen

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Het contact tussen de mensen in de buurt

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

De voorzieningen zoals buurthuizen en scholen in de buurt

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

De veiligheid in de buurt

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

Het groen in de buurt

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

De rust in de buurt

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

De ruimte voor recreatie en vrije tijd in de buurt

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

De duurzaamheid van de buurt

○ ○ ○ ○ ○
1 2 3 4 5

5. Informatie over u

1. Wat is uw postcode?

.....

2. Hoe ziet uw huishouden eruit?

   ○ Ik woon alleen
   ○ Ik woon met anderen
   ○ Ik woon met mijn partner
   ○ Ik woon met mijn gezin
   ○ Ik woon samen met mijn familie (twee generaties of meer)

3. Bent u huurder of eigenaar van uw huis?

   ○ Ik huur een kamer
   ○ Ik huur een woning
   ○ Ik ben huiseigenaar

4. Hoe oud bent u?

   ○ <20
   ○ 20-29
   ○ 30-39
   ○ 40-49
   ○ 50-59
   ○ 60-69
   ○ 70-79
   ○ >80

5. Wat is uw hoogst behaalde opleiding?

   ○ Basisschool
   ○ Middelbare School
   ○ LBO/MBO
   ○ HBO/WO

woont u hier?

of bent u bezoeker?

6. Uw relatie tot dit gebied

Als u woont in dit gebied:

1. Hoe lang woont u al hier? (in jaren)

   ○ <1 ○ 1-3 ○ 4-6 ○ 7-9 ○ >10

2. Hoe vaak per week verlaat u deze buurt?

   ○ Bijna nooit
   ○ 1-2 keer per week
   ○ 3-5 keer per week
   ○ Meer dan 5 keer per week

3. Waarom? Schrijf de drie belangrijkste redenen op waarom u uw buurt verlaat

   1. .....
   2. .....
   3. .....

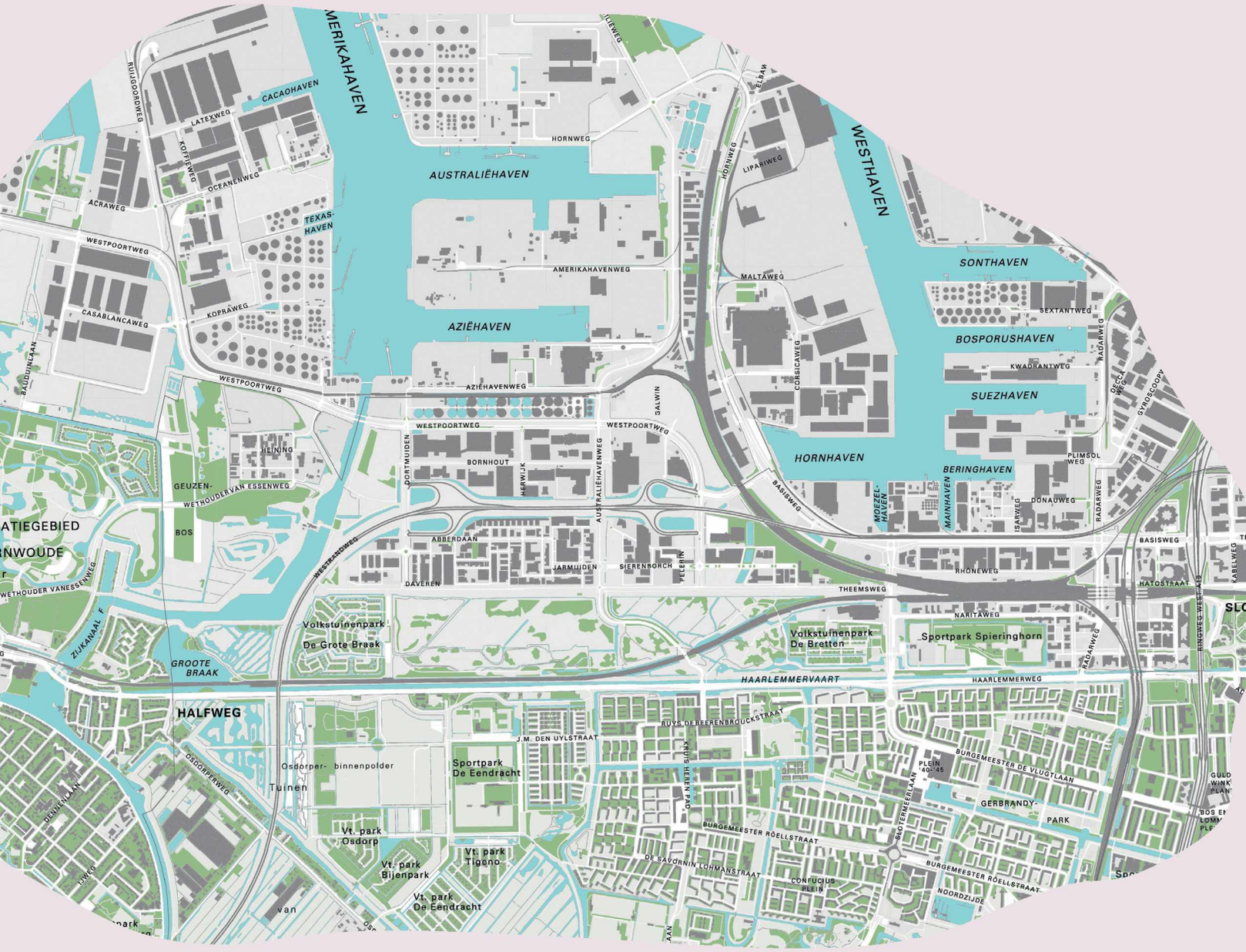

Als u een bezoeker bent in dit gebied:

1. Hoe lang komt u hier al? (in jaren)

○	○	○	○	○
<1	1-3	4-6	7-9	>10

2. Hoe vaak per week komt u in dit gebied?

   ○ Bijna nooit
   ○ 1-2 keer per week
   ○ 3-5 keer per week
   ○ Meer dan 5 keer per week

3. Waarom? Schrijf de drie belangrijkste redenen op waarom u dit gebied bezoekt

   1. .....
   2. .....
   3. .....

7. Ruimte voor aanvullende gedachten

Graag bieden we u ook de ruimte om los van het werkboek uw ideeën, gedachten, zorgen of aandachtspunten op te schrijven (graag in blokletters).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Colofon

Het project Context Mapping is een onderdeel van de Reflectiefase Zoekgebieden voor Windenergie van de Gemeente Amsterdam, najaar 2021.

Gemeente Amsterdam

Verslag bijeenkomst RES KBG Natuur

Datum: 24.11.2021
Auteurs: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 24 november jl. vond de eerste klankbordgroep Natuur van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De algehele planning van de RES wind Amsterdam en de rol en opzet van de klankbordgroepen in dit proces is toegelicht. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de aankomende bijeenkomsten.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met het onderwerp natuur, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens en in het participatieproces. Er waren twee stagiairs vanuit Public Mediation aanwezig bij deze bijeenkomst in verband met hun bachelor scriptie – zij hebben slechts geluisterd en geen aantekeningen gemaakt tijdens de bijeenkomst.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens. Hieronder staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige punten, maar niet alle, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Deelnemers maken zich zorgen om het leefgebied van mens en dier. Het is een randvoorwaarde dat de biodiversiteit en de natuur waar de mens van afhankelijk is niet geschaad worden.
- Het is belangrijk om schaarse groene ruimte in en rond Amsterdam te beschermen voor eigen gezondheid en die van dieren en planten. Amsterdam heeft groene zones als buffer tegen de verstening en daar moet zorgvuldig mee worden omgegaan. Het is daarbij belangrijk voor mens en dier om rust te vinden, niet alleen wat betreft geluid, maar ook de omgeving en de zorg werd geuit dat dit straks niet meer mogelijk zal zijn.
- De noodzaak werd benadrukt echt vanuit de natuur te denken en te handelen. Natuur gaat over gezondheid en vice versa. Er is behoefte om terug naar de tekentafel te gaan om een werkende oplossing te bedenken waar de natuur niet nog fragieler mee gemaakt wordt en mensen niet zieker worden.
- Een stem geven aan de elementen die niet voor zichzelf kunnen praten, alles dat leeft en groeit om ons heen. Dat zijn dieren en planten, maar ook de toekomstige generaties.
- Als olie en gas vaarwelgezegd moeten worden voor de volgende generaties, dan moeten er alternatieve energiebronnen komen want mensen hebben energie nodig. Ergens moet de rekening komen te liggen.
- Onderzoek ook alternatieven, zoals het beter isoleren van huizen waardoor mensen minder energie verbruiken.
- Het is belangrijk dat er ook alternatieve locaties onderzocht worden. Er is onenigheid over het idee van het plaatsen van windmolens op de Noordzee. Aan de ene kant werd gesteld dat het te makkelijk is om te zeggen we plaatsen windturbines op de Noordzee want dit is ook gevoelig natuurgebied. Aan de andere kant werd de afweging gemaakt dat voor wind op zee minder turbines nodig zijn voor dezelfde hoeveelheid energie dan wanneer deze in

en rond de stad worden geplaatst. Daarbij werd gesteld dat de turbines niet thuishoren in een drukbevolkt gebied waarin natuur al zo kwetsbaar en schaars is.

- Een essentieel element dat mist in de discussie is het gesprek met buurgemeenten. Ook daar worden groene gebieden bedreigd.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Hieronder staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige punten, maar niet alle, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers hierin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Deelnemers maken zich zorgen dat hun input niet serieus meegenomen wordt in de uiteindelijke besluiten over het plaatsen van windmolens in de zoekgebieden. Toch is er hoop dat de deelnemers met hun kennis een bijdrage kunnen leveren bij locaties waarover gesproken gaat worden. Het is belangrijk dat de input gehoord wordt en dat er iets mee gedaan zal worden.
- Het is belangrijk voor de leden van de klankbordgroep dat het een uitkomst van hun reflectie kan zijn dat sommige zoekgebieden niet geschikt zijn en dat dat daar dan ook naar geluisterd wordt.
- De zorg werd geuit dat de klankbordgroepen te laat komen en dat de praktijk nu eigenlijk al te ver in het proces is om de input van de klankbordgroep echt nog verschil te laten maken.
- Er is meerdere keren gevraagd om de tekeningen waarop de windmolens zijn ingetekend in de zoekgebieden aan te passen zodat de windmolens niet meer op parken, tuinen en huizen komen te staan. Hier is tot dusver nog niks mee gedaan. Dit is een zorg die in meerdere klankbordgroepen op tafel is gelegd.

De klankbordgroep en de expertgroep

Rol klankbordgroep

In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij zij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang in het gebied, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluitdend advies te komen, maar om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces en om aan de hand daarvan advies te geven en voorwaarden te stellen.

De klankbordgroep dient als adviserend orgaan naar de expertgroep die aan iedere thematische groen (natuur of gezondheid) gekoppeld is en daarmee ook de gemeenteraad. De rol van de klankbordgroep is onder andere ~~het stellen van vragen en~~ het stellen van vragen aan de expertgroep. Deze zal de vragen over hoe natuur moet worden meegenomen vanuit hun kennis en expertise beantwoorden. Hierbij hoeft er geen consensus te zijn en kunnen zij reageren vanuit hun kennis. De leden van de klankbordgroep kunnen hier vervolgens weer input op aanleveren. Uiteindelijk zal de expertgroep een advies schrijven dat meegegeven wordt aan de gemeenteraad. De aandachtspunten van de klankbordgroep, zoals verwoord in de notulen, worden tevens aan de gemeenteraad aangeboden. Er zijn nog andere manieren waarop de leden van de klankbordgroep bijdragen aan het advies dat uiteindelijk aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd. Deze worden toegelicht in het hoofdstuk 'Reflectiefase' (pagina 3).

Commented [ ]: Ik snap niet wat hier staat.

De expertgroep

De expertgroep bestaat uit vier experts: [redacted], [redacted], [redacted] en [redacted]. Voorzitter van de expertgroep en aanwezig bij bijeenkomsten van de klankbordgroep is [redacted].

De opdracht van de expertgroep is het opstellen van een advies over de effecten op natuur en

landschap en hoe deze worden meegenomen in toekomstige afwegingen. De expertgroep zal onder andere kijken naar: welke aspecten spelen een rol? Wat is het detailniveau van de onderzoeken? Welke criteria moeten er aan bod komen? Hoe maak je een goede afweging? Daarbij hoort ook informatie over hoe de afweging doorwerkt in procedures en hoe monitoring een rol kan spelen. Andere thema's zijn de effecten voor buurgemeenten: hoe moet er worden omgegaan met samenhangende effecten? En hoe stel je vast of er een alternatief is. Dit zijn allemaal vragen waar de experts zich mee bezig zullen houden. De expertgroep zal wel naar zoekgebieden kijken, maar zal niet tot een gedetailleerd oordeel komen over waar turbines wel of niet geplaatst kunnen worden.

Vragen van de leden van de klankbordgroep:

- Is dit een klankbordgroep 'Natuur' of een klankbordgroep 'Natuur en Landschap'? Dat is een wezenlijk en belangrijk verschil.
- Wordt er in deze klankbordgroep alleen naar prioritaire zoekgebieden gekeken of ook naar reserve zoekgebieden? v
- Wat is de status van de klankbordgroepen? Moet de gemeente er iets mee of kunnen ze er ook niks mee doen?

Commented [[redacted]]: Natuur en landschap. Wat betreft landschap ligt de focus voor deze expertgroep op bescherming en niet beleving. Beleving wordt meegenomen in de expertgroep over ruimtelijke inpassing.

Commented [[redacted]]: vraag [redacted]

Commented [[redacted]]: Alleen naar de voorkeursgebieden.

Commented [[redacted]]: Checken [redacted].

Commented [[redacted]]: De klankbordgroepen adviseren de gemeente en mogen feedback geven op de producten die tijdens de reflectiefase worden geproduceerd. Voor Natuur is dat onder andere het afwegingskader en natuurtoets.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Reflectiefase

In de reflectiefase wordt de tijd genomen extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de gemeente Amsterdam en buurgemeenten en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Om dit te doen vinden in de reflectiefase, die loopt tot april 2022, verschillende activiteiten plaats:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en twee thematische klankbordgroepen voor gezondheid en natuur.

Alle uitkomsten die uit de activiteiten komen worden verwerkt in een **afwegingskader** waarin alle belangrijke zorgen en ideeën per thema staan opgedeeld. Dit afwegingskader is bedoeld voor de gemeenteraad, om te raadplegen indien initiatiefnemers een vergunning willen aanvragen. M.b.v het afwegingskader kan duidelijkheid gegeven worden welke locaties wel en welke niet geschikt zijn voor de plaatsing van een windmolen. In dit afwegingskader wordt het onderwerp natuur en landschap dus nadrukkelijk toegevoegd.

Naast het afwegingskader wordt er met behulp van de klankbordgroep een **handreiking over participatie en sturing** gemaakt. Vanuit de klankbordgroep natuur werd een voorzet gedaan: het zou goed zijn als natuur direct in het participatieplan staat dat er uiteindelijk zal komen.

Er is nog een product dat specifiek is voor de klankbordgroep natuur en de gekoppelde expertgroep. Er wordt op dit moment een **natuurtoets** uitgevoerd. Er is eerder een onderzoek gedaan naar landschappelijke waarden voor de zoekgebieden uit de Concept RES. Omdat deze zoekgebieden zijn aangepast wordt er momenteel een nieuwe natuurtoets uitgevoerd waarbij meer diepgang wordt gegeven aan wat er nu speelt wat betreft natuur en landschap binnen de huidige zoekgebieden. De natuurtoets wordt uitgevoerd door [redacted], [redacted] van de gemeente Amsterdam. De uitkomsten van de natuurtoets worden met de klankbordgroep gedeeld wanneer deze bekend zijn waarna de deelnemers van de klankbordgroep kunnen reageren.

Een vraag die door meerdere deelnemers is aangekaart is **of gehele zoekgebieden af kunnen**

vallen in deze fase. Het antwoord hierop is nee, niet in deze fase, maar de voorwaarden worden wel aangescherpt. Wel komt als resultaat van de reflectiefase meer duidelijkheid over waar specifieke ~~lokaties~~locaties aan moeten voldoen en welke daarmee dus ook niet geschikt zullen zijn voor de plaatsing van een windmolen. Zorgen over natuur zijn onderdeel van deze voorwaarden.

Na de activiteiten in de reflectiefase worden zodra er specifieke locaties voor windturbines bekend zijn tevens de ~~Milieueffect Rapportages~~milieueffectrapportage (MER) en de gezondheidseffect analyse~~s~~ uitgevoerd. Wanneer hieruit blijkt dat de gebieden niet geschikt zijn, zullen deze alsnog afvallen.

Pas wanneer er na het doorlopen van het participatieproces een haalbaar plan wordt geformuleerd op basis van deze onderzoeken kan een partij een omgevingsvergunning aanvragen en dat is het moment waarop de gemeenteraad (met behulp van het afwegingskader en de andere uitkomsten van de klankbordgroep) wel of niet zal instemmen met de vergunningverlening.

Planning en agenda volgende bijeenkomsten

Er zijn een aantal thema's die om meer aandacht vragen dan nu aan ze besteed kon worden:

- Er is behoefte aan meer informatie over de **MER-rapportage** en ook over de al bestaande MER van de provincie Noord-Holland. Daarbij wordt aangekaart dat als Amsterdam zich presenteert als groen het de vraag is of een reguliere MER voldoende maatstaf is om al de groene pretenties waar te maken.
- Het is belangrijk dat duidelijk wordt hoe het **afwegingskader** er precies uit ziet. Wat wil men dat daarin komt zodat de gemeenteraad het ook ziet? De klankbordgroep noemt hierbij specifiek een overzicht van wegingsfactoren.
- Het **participatieplan** van initiatiefnemers en de rol van natuur en landschap daarin moet worden geagendeerd..
- Er bestaat de mogelijkheid tot een **excursie**: samen met leden van de klankbordgroep en leden van de expertgroep de zoekgebieden in gaan en kijken naar de effecten op natuur en landschap.
- De input die de klankbordgroep zal leveren voor het **tussenadvies** van het afwegingskader. Dit zal tijdens de tweede bijeenkomst op 6 december besproken worden. De expertgroep komt hierover op 7 december bij elkaar.

Planning komende bijeenkomsten

In totaal vinden er 6 bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Natuur. De tweede bijeenkomst staat gepland op 6 december en staat in het teken van het afwegingskader en vragen aan de expertgroep. De derde op 15 december aanstaande, de invulling daarvan wordt nader bepaald. De overige bijeenkomsten worden in de eerste maanden van 2022 gepland. De klankbordgroepen zullen in het vervolg starten om 19u en eindigen om 21u.

Voor de volgende bijeenkomst: zet alvast de gedachten die u heeft over het afwegingskader en de aandachtspunten en voorwaarden die daarin moeten staan op de mail.

Input, vragen en opmerkingen kunnen gemaild worden naar: [redacted]@public-mediation.nl .

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven
Bewoner Zuidoost
Energie coöperatie Zuiderlicht
Windalarm
Buurtbewoner De Diem
Waterlandse Weide
Windalarm
Vogelwerkgroep Amsterdam
Natuurmonumenten
ZoGroen
Behoud Waterland
Natuurlijk Frankendael/Volkstuinvereniging Linnaeus
Bewoner IJburg
Wetlandwacht
Bewoner Landelijk Noord
Tuinpark Buikslotermeer
Stichting Erf Abcoudermeer
Bewoner De Hoge Dijk

Voorzitter expertgroep Natuur (Berenschot) – [redacted]
Public Mediation – [redacted]
Public Mediation – [redacted]
Public Mediation – [redacted]
Public Mediation – [redacted]

Wanneer	Opstellen en toetsen Afwegingskader	Wie		Flappen besluitvorming Afwegingskader/Uitvoeringsprogr.	Wie
30/11	Toelichten CONCEPT in stedelijke KBG	[redacted] e.a.			
30/11 - 8/12?	Inhoudelijke aanvullingen op CONCEPT versie	[redacted]/....			
1/12	Doorzetten CONCEPT versie naar: Stedelijke klankbordgroep VZ Expertgroepen natuur/gezondheid KBG natuur en gezondheid Team RES Juristen, Tegenlezer Communicatie RES partners	[redacted]		Raadsflap: - Afwegingskader <u>besluit</u> - <u>Kennisname</u>: o Evaluatie o Context mapping o PWE o Verslagen KBG?	
2/12	Toelichten CONCEPT in KBG gezondheid	[redacted] e.a.		Eerste versie Raadsflap naar [redacted]	[redacted]/...
2/12	CONCEPT afwegingskader aanleveren voor priostaf 6/12	[redacted]			
6/12	Deadline reacties stedelijke KBG			Verwerken opmerkingen Raadsflap [redacted] Opstellen Collegeflap/flap WH	[redacted]/...
6/12	Toelichten CONCEPT in KBG natuur	[redacted] e.a.			
6/12	**Priostaf:** Opgemaakte CONCEPT versie, Eerste reacties KBG'en evt. bespreken flappen	[redacted], [redacted]		**(Flappen in priostaf bespreken)**	
8/12	Deadline reacties expertgroepen én KBG natuur en gezondheid				
8/12 (of 15/12??)	MA.Ak Oost: Context mapping en afwegingskader	[redacted], [redacted]			
6/12 - 9/12	Verwerken reacties KBG'en Verwerken Context Mapping en PWE	[redacted]/team RES		Álle flappen delen met [redacted]. Alle flappen naar screening	
10/12	<u>Versturen Lokale CONCEPT versie aan</u> lokale KBG'en lokale procesgroepen ambtelijk [redacted]s/[redacted]?	[redacted]			
13/12??	**Extra priostaf over communicatiestrategie afwegingskader??**	[redacted]			
13/12 - 16/12	Lokale Concept bespreken in lokale KBG'en Input via verslagen van de KBG'en	[redacted] e.a.		Verwerken opmerkingen alle flapper[redacted]	
13/12 – 16/12	Tekstuele aanpassingen team RES	Team RES/[redacted]			
15/12				**Woensdag voor 9.30** aanleveren alle flappen voor akkoord WH **Evaluatie gereed**	
16/12	Aanleveren priostaf 99% versie	[redacted]			
20/12	**Priostaf:** **99% versie** **Incl. resultaten PWE en Cont. Map + input KBG'en** **Definitief akkoord op flappen**			**(Flappen in priostaf bespreken)**	
21/12				Uitvoeringsprogramma RES in eerste College = openbaar = communicatie!	[redacted]
22/12				Aanleveren flappen Andreas voor besluitvorming B&W 11/01	
11/01				**B&W = afw kader openbaar**	
9/02				**Cie FED**	
16/02				**Raad**	

Lokale procesgroep Oost
Datum: 23/11/21
Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]
[redacted] sluit vandaag aan [redacted] MAAK020, betrokken bij voorbereiding Ma.akbank Wind.

Ma.ak bank – klankbordgroep Oost
N.a.v. Staf SD Oost op 22/11 en de eerste Maakbank sessie:
Insteek vanuit RES en PHO: De Ma.ak bank heeft de lead, gegadigden die zich hebben aangemeld voor de klankbordgroepen kunnen hier evt. aan deelnemen.
NPBO heeft hier een advies voor opgesteld. Planning van de reflectiefase is wel leidend voor tussentijdse resultaten.
Deelname is nadrukkelijk ook toegankelijk voor buurgemeenten.
Aanpak is mogelijk iets anders dan de andere lokale klankbordgroepen, doelstelling is hetzelfde voor wat betreft feedback op de producten van de RES. Daarnaast is de maakbank vrij in haar eigen aanpak.

Wat nodig vanuit proces Reflectiefase
Toelichting proces aan de hand van de infographic.
Eerste input geven op afwegingskader en lokaal opgehaalde input uit context mapping, dit sluit goed aan op stap 1 in een MAAK proces, gezamenlijke beelden delen.
Agenda 29 november apart afstemmen met [redacted]. ([redacted])
Tweede stap nader met elkaar afstemmen via de procesgroep. à hierover is nu aangeboden om een in aparte vervolgsessie feedback op de lokale pagina voor Oost op te halen. ([redacted] stemt af met [redacted]).

Communicatie
Ook afstemmen met communicatie vanuit Maakbank proces (eigen nieuwsbrief etc.) ([redacted])

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Oost
Datum: dinsdag 7 december 11:00-12:00
Voorzitter: [redacted]

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Oost
Datum: dinsdag 7 december 11:00-12:00
Voorzitter: [redacted]

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

---

agenda 7/12 + verslag + Afwegingskader tbv (LPG) Reflectiefase RES windrichting Oost

Beste collega's,

Op dinsdag 7 december is er weer een lokale procesgroep voor windrichting Oost. Tijdens deze werkgroep lichten we het afwegingskader toe en vragen we jullie input op de **lokale** belangen die benoemd moeten worden in het afwegingskader. **Jullie input is dus zeer gewenst!**

Afwegingskader
Deze week is het concept afwegingskader gedeeld met de stedelijke klankbordgroep, expertgroepen én klankbordgroepen Gezondheid en Natuur. Deze klankbordgroepen zijn gevraagd om aan te geven of en welke thema's of onderwerpen er nu nog ontbreken in het afwegingskader die wel belangrijk zijn om te benoemen wanneer het gaat over windturbines in Amsterdam.

In het gedeelde concept afwegingskader ontbreken nu nog de lokaal specifieke inzichten die onder meer verzameld zijn met context mapping. Deze inzichten worden komende week verwerkt en daarna (in de week van 13 december) zal het concept afwegingskader ook gedeeld worden met de lokale klankbordgroepen.

Wij delen het concept afwegingskader zoals dat ook naar de stedelijke klankbordgroep is gegaan alvast met jullie. Klik hier om de bijlage te downloaden.

Daarnaast willen we jullie (stadsdelen én buurgemeenten) vragen om na te denken over de vraag: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?

Actie gewenst!
Dit betekent concreet:

1. dat we jullie van te voren willen vragen na te denken over welke lokale belangen van belang zijn, zodat we hier gesprek over kunnen voeren tijdens de lokale procesgroep.
2. Na de lokale procesgroep zal er ook nog ruimte zijn om nog toevoegingen/lokale belangen per mail te delen, maar de deadline daarvoor is 13 december 2021 voor 14:00 uur. Graag jullie input mailen aan [redacted]:[redacted]@amsterdam.nl

NB. Zoals aangegeven gaat het om een concept afwegingskader (nog onder embargo) van het afwegingskader en we vragen jullie daarom het graag vertrouwelijk te behandelen en niet breder te verspreiden.

Agenda LPG Oost 7 december 2021

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

NB: een verslag van het vorige overleg is zoals gebruikelijk bijgevoegd.

Alvast bedankt voor jullie input!

Met vriendelijke groet,
namens [redacted]

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Noord
Datum: woensdag 8 december (14:00-15:00 uur)
Voorzitter: [redacted]

Agenda LPG Noord 8 december 2021

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Noord
Datum: woensdag 8 december (14:00-15:00 uur)
Voorzitter: [redacted]

Agenda LPG Noord 8 december 2021

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

Verslag Lokale Procesgroep Noord
Datum: 24 november 2021
Voorzitter: [redacted]
Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] en [redacted]

Mededelingen - zijn er niet.

PWE / Online raadpleging:

- ca. 2500 x ingevuld
- berichten ontvangen waarin gesteld wordt dat de enquête manipulatief zou zijn
- We geven aan dat er ruimte is om duidelijk mening te geven
- Populytics heeft daarnaast een FAQ opgesteld en is op de hoogte van dergelijke berichten

Context mapping

- ca. 220 x ingevuld
- nog extra acties in OBA Waterlandplein (*update: heeft 11 nieuwe ingevulde wekboeken opgeleverd*)
- wat gebeurt er met de nieuw coronamaatregelen? (*antwoord: de sessies zijn doorgegaan, maar waren ook de laatste*)

Klankbordgroepen

- Iedere klankbordgroep weer anders in hoe rustig of onrustig de groep was.
- Ruimte om zorgen te uiten, de klankbordgroepen krijgen de kansen om feedback te geven op PWE, context mapping en afwegingskader.

Handreiking participatie & sturing

- Mededeling dat we in januari in gesprek willen over hoe samen te werken met buurgemeenten en stadsdelen.
- Het verzoek tijd vrij te maken binnen jullie organisatie om bij te dragen. Geef aan tijdens dit overleg in januari wat er nu gebeurt en hoe dat wordt ervaren, en hoe wil je deelnemen.
- Afspraak om dit via twee wegen te doen: ambtelijk door degenen aanwezig, maar ook bestuurlijk door WH Van Doornink te vragen om aan buurgemeenten te vragen hier tijd voor vrij te maken en mee te denken.

Communicatie

- Vooral zelfde type mens zien we steeds terug
- Reflectie: terugkoppeling moet in brokken en duidelijker
- Grote groep toch niet bereikt - voorstel met busje door de buurt (maar wanneer deze in te zetten). Het niveau is veel te hoog. Belangrijk is om de groep niet vergeten.
- We zitten nog op een abstract niveau van beleidvorming en voor sommige mensen is dat abstractie niveau lastig te volgen - die haken mogelijk pas aan wanneer er locaties specifiek aangewezen worden.

agenda 8/12 +verslag 24/11 + Afwegingskader tbv (LPG) Reflectiefase RES windrichting Noord

Beste collega's,

Op woensdag 8 december is er weer een lokale procesgroep voor windrichting Noord. Tijdens deze werkgroep lichten we het afwegingskader toe en vragen we jullie input op de **lokale** belangen die benoemd moeten worden in het afwegingskader. **Jullie input is dus zeer gewenst!**

Afwegingskader
Deze week is het concept afwegingskader gedeeld met de stedelijke klankbordgroep, expertgroepen én klankbordgroepen Gezondheid en Natuur. Deze klankbordgroepen zijn gevraagd om aan te geven of en welke thema's of onderwerpen er nu nog ontbreken in het afwegingskader die wel belangrijk zijn om te benoemen wanneer het gaat over windturbines in Amsterdam.

In het gedeelde concept afwegingskader ontbreken nu nog de lokaal specifieke inzichten die onder meer verzameld zijn met context mapping. Deze inzichten worden komende week verwerkt en daarna (in de week van 13 december) zal het concept afwegingskader ook gedeeld worden met de lokale klankbordgroepen.

Wij delen het concept afwegingskader zoals dat ook naar de stedelijke klankbordgroep is gegaan alvast met jullie. Klik hier om de bijlage te downloaden.

Daarnaast willen we jullie (stadsdelen én buurgemeenten) vragen om na te denken over de vraag: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?

Actie gewenst!
Dit betekent concreet:

1. dat we jullie van te voren willen vragen na te denken over welke lokale belangen van belang zijn, zodat we hier gesprek over kunnen voeren tijdens de lokale procesgroep.
2. Na de lokale procesgroep zal er ook nog ruimte zijn om nog toevoegingen/lokale belangen per mail te delen, maar de deadline daarvoor is 13 december 2021 voor 14:00 uur. Graag jullie input mailen aan [redacted]:[redacted]@amsterdam.nl

NB. Zoals aangegeven gaat het om een conceptversie van het afwegingskader en we vragen jullie daarom dit stuk vertrouwelijk te behandelen en niet breder te verspreiden.

Agenda LPG Noord 8 december 2021

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

NB: een verslag van het vorige overleg is zoals gebruikelijk bijgevoegd.

Alvast bedankt voor jullie input!

Met vriendelijke groet,
namens [redacted]

agenda 9/12 +verslag 25/11 + Afwegingskader tbv (LPG) Reflectiefase RES windrichting Zuidoost

Beste collega's,

Op donderdag 9 december is er weer een lokale procesgroep voor windrichting Zuidoost. Tijdens deze werkgroep lichten we het afwegingskader toe en vragen we jullie input op de **lokale** belangen die benoemd moeten worden in het afwegingskader. **Jullie input is dus zeer gewenst!**

Afwegingskader
Deze week is het concept afwegingskader gedeeld met de stedelijke klankbordgroep, expertgroepen én klankbordgroepen Gezondheid en Natuur. Deze klankbordgroepen zijn gevraagd om aan te geven of en welke thema's of onderwerpen er nu nog ontbreken in het afwegingskader die wel belangrijk zijn om te benoemen wanneer het gaat over windturbines in Amsterdam.

In het gedeelde concept afwegingskader ontbreken nu nog de lokaal specifieke inzichten die onder meer verzameld zijn met context mapping. Deze inzichten worden komende week verwerkt en daarna (in de week van 13 december) zal het concept afwegingskader ook gedeeld worden met de lokale klankbordgroepen.

Wij delen het concept afwegingskader zoals dat ook naar de stedelijke klankbordgroep is gegaan alvast met jullie. Klik hier om de bijlage te downloaden.

Daarnaast willen we jullie (stadsdelen én buurgemeenten) vragen om na te denken over de vraag: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?

Actie gewenst!
Dit betekent concreet:

1. dat we jullie van te voren willen vragen na te denken over welke lokale belangen van belang zijn, zodat we hier gesprek over kunnen voeren tijdens de lokale procesgroep.
2. Na de lokale procesgroep zal er ook nog ruimte zijn om nog toevoegingen/lokale belangen per mail te delen, maar de deadline daarvoor is 13 december 2021 voor 14:00 uur. Graag jullie input mailen aan [redacted]: [redacted]@amsterdam.nl

NB. Zoals aangegeven gaat het om een conceptversie van het afwegingskader en we vragen jullie daarom dit stuk vertrouwelijk te behandelen en niet breder te verspreiden.

Agenda LPG Zuidoost 9 december 2021

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

NB: een verslag van het vorige overleg is zoals gebruikelijk bijgevoegd.

Alvast bedankt voor jullie input!

Met vriendelijke groet,
namens [redacted]

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Zuidoost
Datum: donderdag 9 december 10:00-11:00
Voorzitter: [redacted] // [redacted]

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Zuidoost
Datum: donderdag 9 december 10:00-11:00
Voorzitter: [redacted] // [redacted]

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

Verslag Lokale Procesgroep Zuidoost
Datum: 25 november 2021
Voorzitter: [redacted]

Mededelingen

- Gemeente Ronde Venen heeft een brief gestuurd naar gemeente Amsterdam met daarin de mededeling dat het college verwacht dat er geen windmolens komen langs de gemeentegrenzen van Amsterdam. Gemeente Amsterdam (team RES) zorgt voor officiële beantwoording van de brief.
- [redacted] / [redacted] koppelt kort terug over klankbordgroep Zuidoost. [redacted] geeft aan dat er onduidelijkheid was over hoe lang WH Sikkes kon meeluisteren met het gesprek. [redacted] biedt excuses aan voor deze onduidelijkheid.
- [redacted] geeft aan dat ze aanwezig was bij Bewonersplatform Regiersbos en daar heeft ze volgende signalen opgehaald over enquête:
    - Toegankelijkheid taal (te moeilijk)
    - Is het allemaal al niet bepaald?
- [redacted] vult aan dat ze ook gehoord had tijdens workshop Context Mapping in Gein dat mensen de PWE manipulatief vinden (zie ook volgende punt)

PWE / Online raadpleging:

- ca. 2500 x ingevuld
- berichten ontvangen waarin gesteld wordt dat de enquête manipulatief zou zijn
- We geven aan dat er ruimte is om duidelijk mening te geven
- Populytics heeft daarnaast een FAQ opgesteld en is op de hoogte van dergelijke berichten

Context mapping

- ca. 220 x ingevuld
- nog extra acties in OBA Reigersbos (*update: dit heeft nog nieuwe ingevulde werkboeken opgeleverd*)
- wat gebeurt er met de nieuw coronamaatregelen? (*antwoord: de sessies zijn doorgegaan, maar waren ook de laatste*)

Klankbordgroepen

- Iedere klankbordgroep weer anders in hoe rustig of onrustig de groep was.
- Ruimte om zorgen te uiten, de klankbordgroepen krijgen de kansen om feedback te geven op PWE, context mapping en afwegingskader.

Handreiking participatie & sturing

- Mededeling dat we in januari in gesprek willen over hoe samen te werken met buurgemeenten en stadsdelen.
- Het verzoek tijd vrij te maken binnen jullie organisatie om bij te dragen. Geef aan tijdens dit overleg in januari wat er nu gebeurt en hoe dat wordt ervaren, en hoe wil je deelnemen.
- Afspraak om dit via twee wegen te doen: ambtelijk door degenen aanwezig, maar ook bestuurlijk door WH Van Doornink te vragen om aan buurgemeenten te vragen hier tijd voor vrij te maken en mee te denken.

Communicatie

- Vooral zelfde type mens zien we steeds terug
- Reflectie: terugkoppeling moet in brokken en duidelijker
- We zitten nog op een abstract niveau van beleidvorming en voor sommige mensen is dat abstractie niveau lastig te volgen - die haken mogelijk pas aan wanneer er locaties specifiek aangewezen worden.

Verslag Lokale Procesgroep Zuidoost
Datum: 25 november 2021
Voorzitter: [redacted]

Mededelingen

- Gemeente Ronde Venen heeft een brief gestuurd naar gemeente Amsterdam met daarin de mededeling dat het college verwacht dat er geen windmolens komen langs de gemeentegrenzen van Amsterdam. Gemeente Amsterdam (team RES) zorgt voor officiële beantwoording van de brief.
- [redacted] / [redacted] koppelt kort terug over klankbordgroep Zuidoost. [redacted] geeft aan dat er onduidelijkheid was over hoe lang WH Sikkes kon meeluisteren met het gesprek [redacted] biedt excuses aan voor deze onduidelijkheid.
- [redacted] geeft aan dat ze aanwezig was bij Bewonersplatform Regiersbos en daar heeft ze volgende signalen opgehaald over enquête:
    - Toegankelijkheid taal (te moeilijk)
    - Is het allemaal al niet bepaald?
- [redacted] vult aan dat ze ook gehoord had tijdens workshop Context Mapping in Gein dat mensen de PWE manipulatief vinden (zie ook volgende punt)

PWE / Online raadpleging:

- ca. 2500 x ingevuld
- berichten ontvangen waarin gesteld wordt dat de enquête manipulatief zou zijn
- We geven aan dat er ruimte is om duidelijk mening te geven
- Populytics heeft daarnaast een FAQ opgesteld en is op de hoogte van dergelijke berichten

Context mapping

- ca. 220 x ingevuld
- nog extra acties in OBA Reigersbos (*update: dit heeft nog nieuwe ingevulde werkboeken opgeleverd*)
- wat gebeurt er met de nieuw coronamaatregelen? (*antwoord: de sessies zijn doorgegaan, maar waren ook de laatste*)

Klankbordgroepen

- Iedere klankbordgroep weer anders in hoe rustig of onrustig de groep was.
- Ruimte om zorgen te uiten, de klankbordgroepen krijgen de kansen om feedback te geven op PWE, context mapping en afwegingskader.

Handreiking participatie & sturing

- Mededeling dat we in januari in gesprek willen over hoe samen te werken met buurgemeenten en stadsdelen.
- Het verzoek tijd vrij te maken binnen jullie organisatie om bij te dragen. Geef aan tijdens dit overleg in januari wat er nu gebeurt en hoe dat wordt ervaren, en hoe wil je deelnemen.
- Afspraak om dit via twee wegen te doen: ambtelijk door degenen aanwezig, maar ook bestuurlijk door WH Van Doornink te vragen om aan buurgemeenten te vragen hier tijd voor vrij te maken en mee te denken.

Communicatie

- Vooral zelfde type mens zien we steeds terug
- Reflectie: terugkoppeling moet in brokken en duidelijker
- We zitten nog op een abstract niveau van beleidvorming en voor sommige mensen is dat abstractie niveau lastig te volgen - die haken mogelijk pas aan wanneer er locaties specifiek aangewezen worden.

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Nieuw-West/Haven
Datum: Donderdag 9 december (11:00-12:00 uur)
Voorzitter [redacted]

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Nieuw-West/Haven
Datum: Donderdag 9 december (11:00-12:00 uur)
Voorzitter: [redacted]

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

---

agenda 9/12 +verslag 25/11 + Afwegingskader tbv (LPG) Reflectiefase RES windrichting Nieuw-West

Beste collega's,

Op donderdag 9 december is er weer een lokale procesgroep voor windrichting Nieuw-West. Tijdens deze werkgroep lichten we het afwegingskader toe en vragen we jullie input op de **lokale** belangen die benoemd moeten worden in het afwegingskader. **Jullie input is dus zeer gewenst!**

Afwegingskader
Deze week is het concept afwegingskader gedeeld met de stedelijke klankbordgroep, expertgroepen én klankbordgroepen Gezondheid en Natuur. Deze klankbordgroepen zijn gevraagd om aan te geven of en welke thema's of onderwerpen er nu nog ontbreken in het afwegingskader die wel belangrijk zijn om te benoemen wanneer het gaat over windturbines in Amsterdam.

In het gedeelde concept afwegingskader ontbreken nu nog de lokaal specifieke inzichten die onder meer verzameld zijn met context mapping. Deze inzichten worden komende week verwerkt en daarna (in de week van 13 december) zal het concept afwegingskader ook gedeeld worden met de lokale klankbordgroepen.

Wij delen het concept afwegingskader zoals dat ook naar de stedelijke klankbordgroep is gegaan alvast met jullie.
Klik hier om de bijlage te downloaden.

Daarnaast willen we jullie (stadsdelen én buurgemeenten) vragen om na te denken over de vraag: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?

Actie gewenst!
Dit betekent concreet:

1. dat we jullie van te voren willen vragen na te denken over welke lokale belangen van belang zijn, zodat we hier gesprek over kunnen voeren tijdens de lokale procesgroep.
2. Na de lokale procesgroep zal er ook nog ruimte zijn om nog toevoegingen/lokale belangen per mail te delen, maar de deadline daarvoor is 13 december 2021 voor 14:00 uur. Graag jullie input mailen aan [redacted]: [redacted]@amsterdam.nl

NB. Zoals aangegeven gaat het om een conceptversie van het afwegingskader en we vragen jullie daarom dit stuk vertrouwelijk te behandelen en niet breder te verspreiden.

Agenda LPG Nieuw-West 9 december 2021

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?

- Wvttk

NB: een verslag van het vorige overleg is zoals gebruikelijk bijgevoegd.

Alvast bedankt voor jullie input!

Met vriendelijke groet,
namens [redacted]

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Fri, 3 Dec 2021 12:26:42 +0100
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>
Subject: RES KBG Nieuw-West 2e bijeenkomst aanvullend
Attachments: Context Mapping presentatie.pptx, Def_ Nieuw-West 2e KBG 29nov RES _SB[11] - Alleen-lezen.pptx, Routekaart.pptx

Beste klankbordgroep-leden van KBG Nieuw-West,

In de bijlage staat de algemene presentatie van [redacted], de presentatie van [redacted] over Context Mapping en de routekaart van het besluitvormingsproces.

Datum volgende KBG bijeenkomst
De volgende bijeenkomst van deze klankbordgroep Nieuw-West is op dinsdag 14 december van 17.00-19.00u. We gaan het dan o.a. hebben over het afwegingskader. De link en agenda versturen wij in aanloop naar de bijeenkomst. Suggesties voor agendapunten kunnen naar [redacted].

Verslagen
Volgende week versturen wij het aangepaste verslag van de eerste bijeenkomst en het concept verslag van de tweede bijeenkomst.

Groeten,
[redacted]

[redacted]
Public Mediation
Unravelling public controversies

Cabralstraat 1, Amsterdam
www.public-mediation.nl

Context Mapping

Klankbordgroep Nieuw-West

Deze presentatie:

- Wat is context mapping en waarom ingezet in de reflectiefase
- Tot stand komen van het werkboek
- Resultaten
- Reflectie + vragen

Context Mapping methode

- Onderzoek + co-design participatie
- Op zoek naar Waarden & Ervaringen
- Gebruik van visuele producten (kaarten, foto’s, kleuren)
- Breng omgeving (**Context**) in kaart (**Map**)

Waarom Context Mapping in de reflectiefase?

- Verbreden van het gesprek
- Meer context bij argumenten van deelnemers
- Informatie expliciet in beeld: Infographics en kaarten
- Lokale ‘zachte’ informatie, die doorgaans niet bij de raad terecht komt
- Toegankelijkheid

Tot stand komen werkboek

- Op basis van al bestaande thema’s
- Zoekgebieden als uitgangspunt
- Met behulp van andere onderzoekers
- Door middel van workshops op locatie: vanuit die locaties ook mensen benaderd om mee te doen

Deelnemers en aantallen

- 17 sessies in Amsterdam
  - 7 locaties in Noord
  - 6 locaties in Zuidoost
  - 2 locaties in Nieuw-West
  - 2 locaties in Oost
- Totaal 252 ingevulde werkboeken

- Mensen benaderd via locaties + communicatie kanalen Gemeente. Inschrijven + open inloop

Demografische informatie

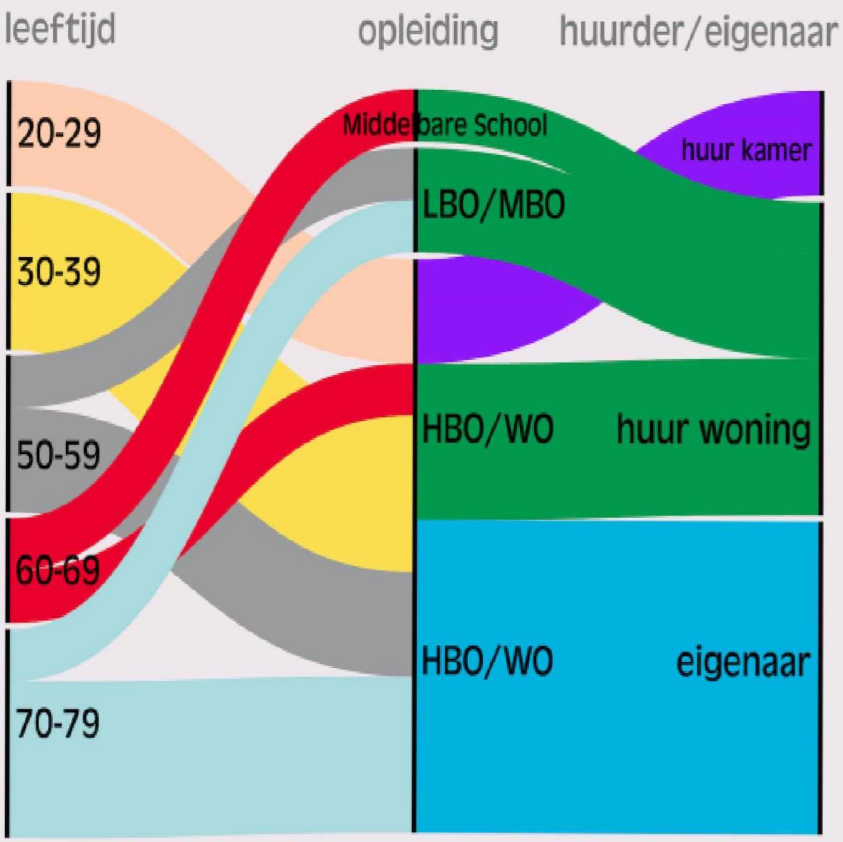

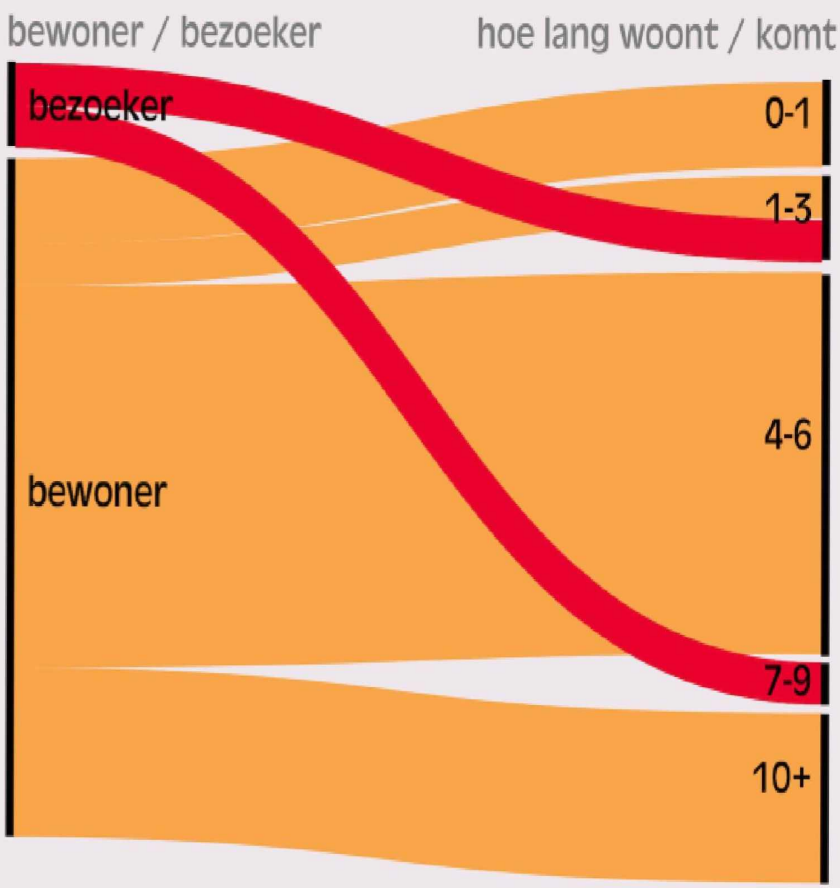

Huidige buurtbeschriving

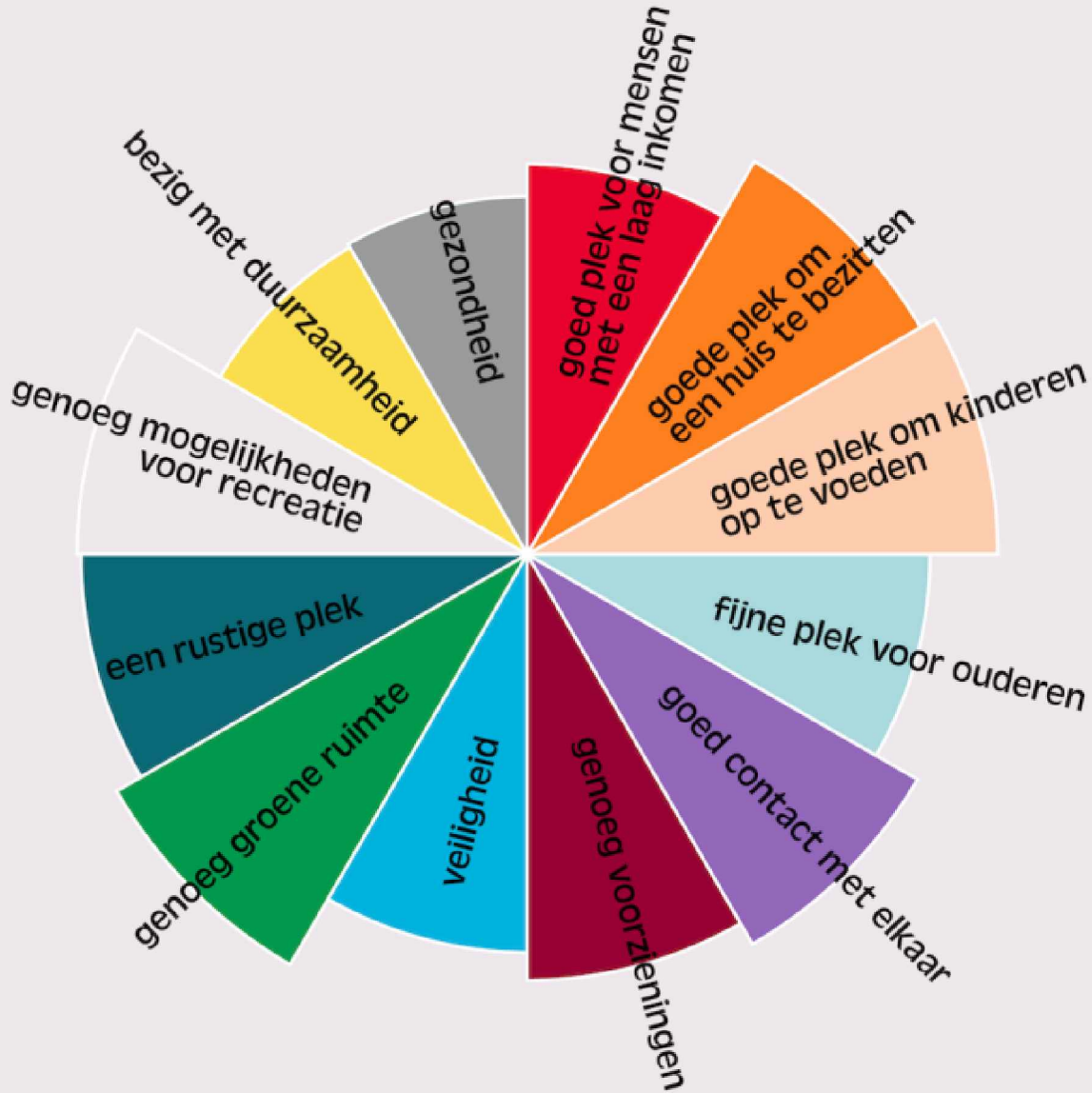

Collectieve activa

voorzieningen,
aandachtspunten
(sociaal/ruimtelijk)

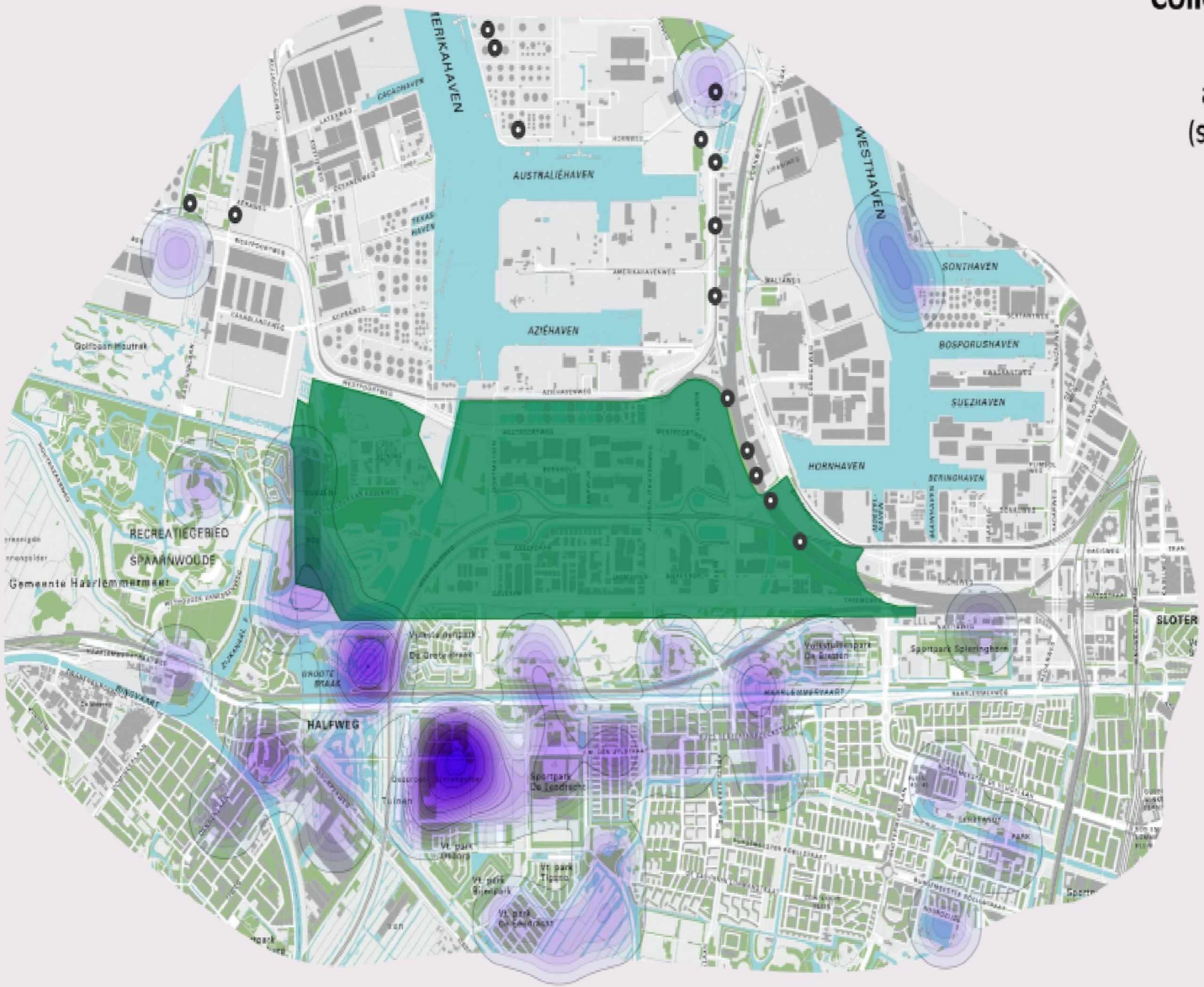

Havengebied

prioriteit voor de toekomst vs zorgen over het effect van mindmolens

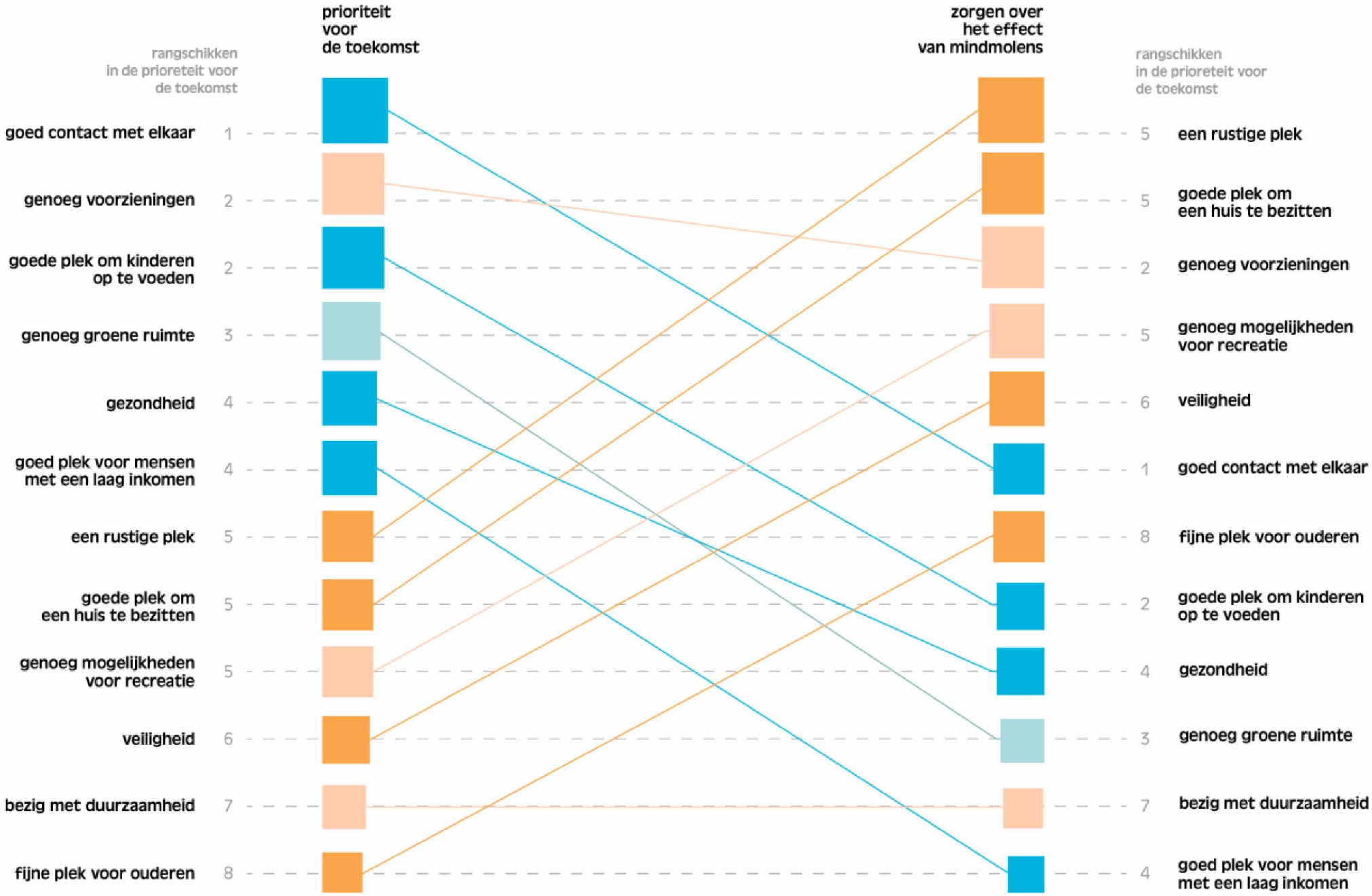

Verandering van rang tussen prioriteit voor de toekomsten zorgen over windmolens

winst

- 5 tot 8
- 2 tot 4
- -1 tot 1
- -2 tot -4
- -5 tot -8
- -8 tot -10

verlies

Reflectie: wat kwamen wij tegen tijdens de workshops?

- Diversiteit/representatie
- Toekomstplannen en nieuwbouw
- Transparante data en vertrouwen
- Gezondheid als belangrijke zorg
- Behoefte aan een breder gesprek over duurzaamheidsmaatregelen

Vragen

- Herkennen jullie je in de kaarten van Nieuw-West? Zijn er nog dingen die we aan onze analyse kunnen toevoegen?
- Missen jullie onderwerpen/zorgen in de door ons samengestelde infographics?
- Wat zouden de toekomstige bewoners van Nieuw-West nog kunnen toevoegen aan het gesprek?

Tweede bijeenkomst Klankbordgroep Nieuw-West

Reflectiefase RES Wind

RES Amsterdam
2 december 2021

Agenda vandaag

17.00 Welkom
17.05 Onderzoek naar de leefomgeving (Context Mapping): toelichting en bespreking
18.00 Vragen
18.35 Verslag bijeenkomst 17 november jl.
18.45 Afspraken volgende bijeenkomst
19.00 Afronding

Spelregels klankbordgroep

- Veiligheid : Chatham House Rule: alles gebruiken, maar niet herleidbaar tot persoon
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen titel
- Communicatie en verslaglegging
- Aanwezigheid (vervanging)

- Camera aan
- Microfoon uit
- Steek je (digitale) hand op als je iets wilt zeggen
- Vragen en reacties kunnen ook via de chat

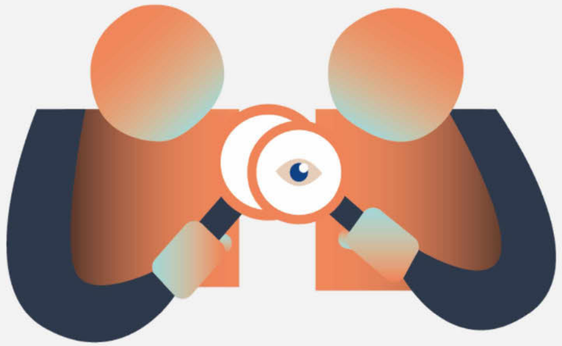

Welkom en mededelingen

Mededelingen

- Afwegingskader (lokaal) wordt tijdens derde bijeenkomst van de klankbordgroep besproken
- We maken een planning voor de eerder genoemde onderwerpen:
  - Ervaringen van omwonenden met windmolens in de buurt
  - richtlijnen voor participatie initiatiefnemers
  - richtlijnen voor samenwerking met buurgemeenten

Onderzoek naar de leefomgeving

Context Mapping

Klankbordgroep Sessie

Vragen

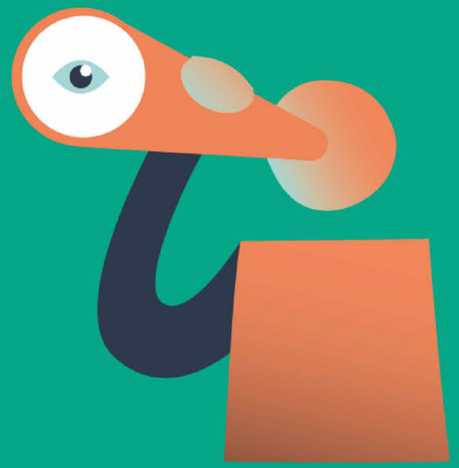

Onderwerpen vanuit vorige keer

- Ervaring van leden van de klankbordgroep die eerder windmolens vlakbij hun woning hebben gehad
- Informatie over het type windmolen (grootte)
- Andere onderwerpen agenderen?

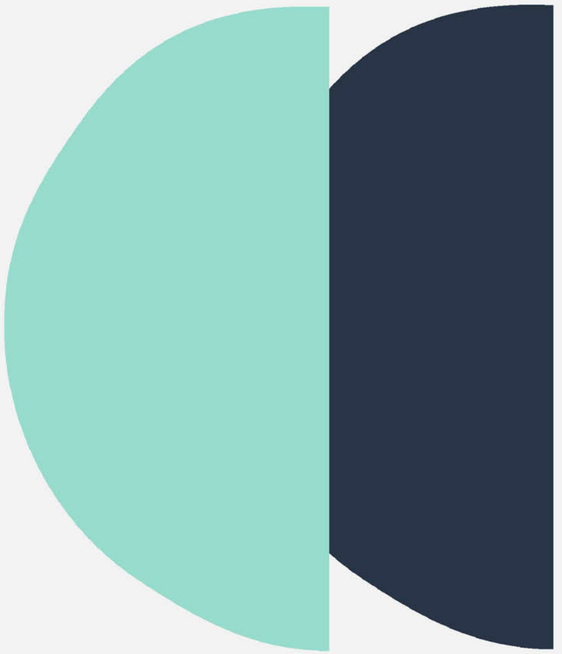

Vragen

- Zijn er vragen?

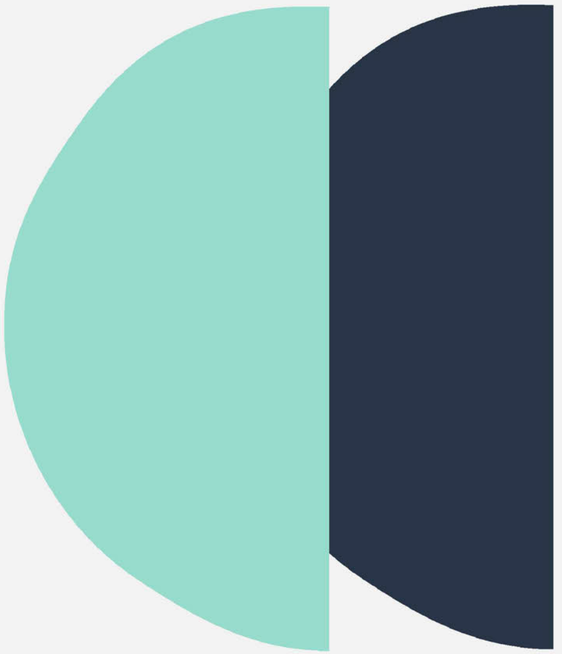

Verslagen en afronden

Verslag 1e KBG Bijeenkomst

- Er kan nog gereageerd worden op het verslag van afgelopen bijeenkomst tot zondag 12 december.
- Aangepaste verslag wordt met wijzigingen zichtbaar nogmaals gedeeld ter vaststelling
- Vragen en opmerkingen delen met [redacted] ([redacted]@public-mediation.nl)

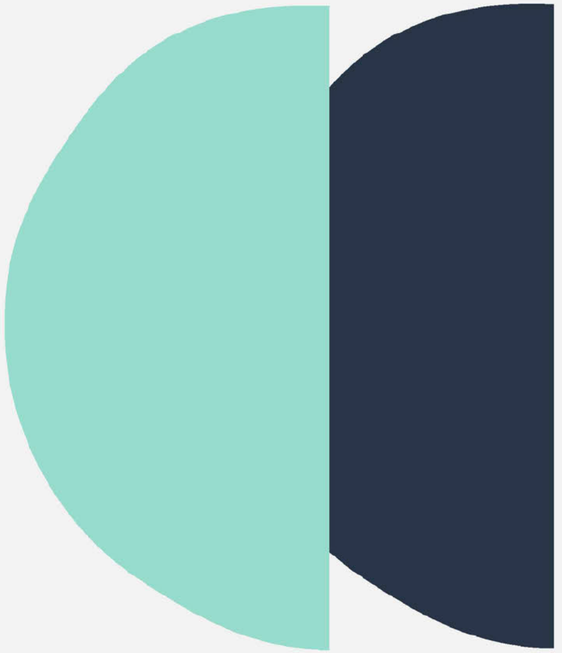

Volgende bijeenkomst

Volgende bijeenkomst klankbordgroep Nieuw West
Dinsdag 14 december van 17.00 tot 19.00u

- Agenda: Afwegingskader
- Andere onderwerpen?

Bijeenkomsten Stedelijke KBG over PWE

Mogelijkheid om deel te nemen als toehoorders aan bijeenkomsten stedelijke klankbordgroep over online raadpleging (PWE)

- 7 december 19.00-21.00u: analyse PWE en feedback
  Bijeenkomst in aanwezigheid van Populytics: In deze bijeenkomst wordt terugkoppeling gegeven over hoe onder andere de feedback van 30 november is verwerkt.

Secretariaat KBG Nieuw-West

- [redacted] neemt het secretariaat van deze klankbordgroep over van [redacted].
- Te bereiken op <[redacted]@public-mediation.nl>

Afronding

Afspraken

- Delen overzicht van totaal planning sessies KBGen
- Andere afspraken?

Dank!

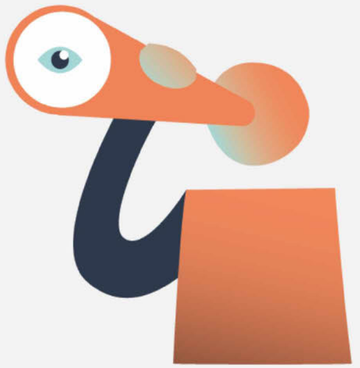

Fijne avond

Gemeente Amsterdam

Besluitvormingsproces

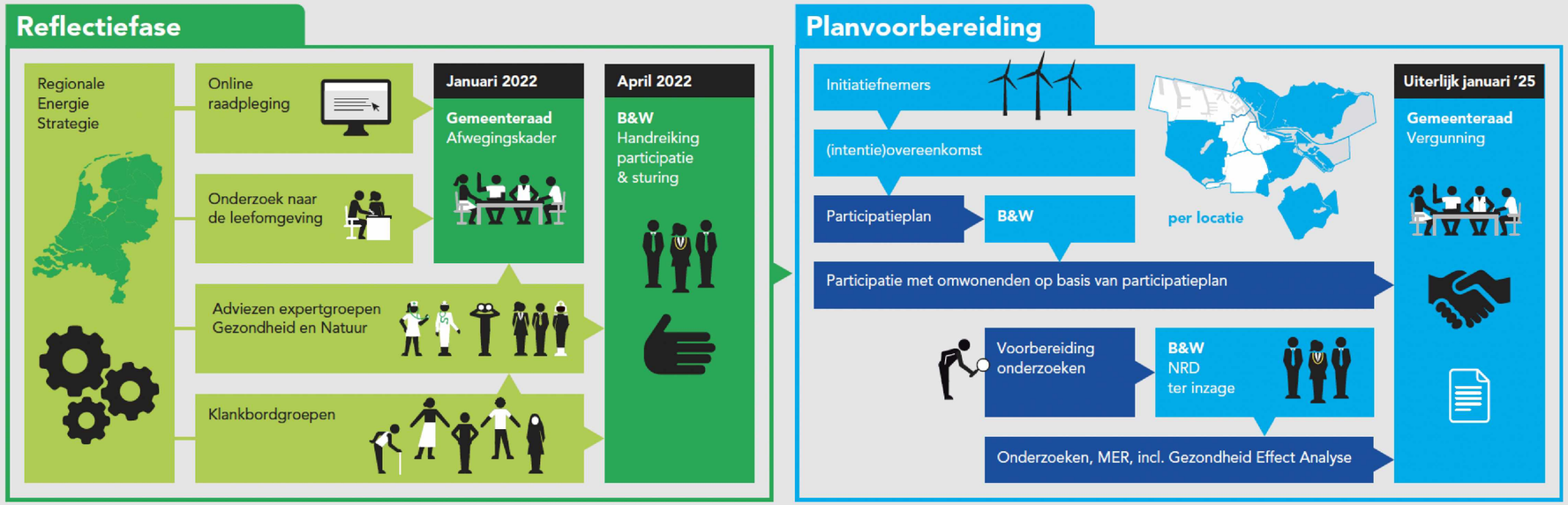

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuze-vraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (GEA).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeenteraad stemt wel/niet in met vergunning-verlening voor plaatsing van een windmolen.

Reflectiefase

Regionale Energie Strategie

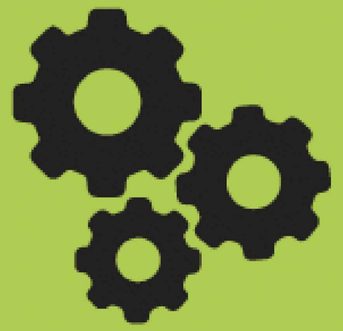

Online raadpleging

Onderzoek naar de leefomgeving

Adviezen expertgroepen Gezondheid en Natuur

Klankbordgroepen

Januari 2022

Gemeenteraad
Afwegingskader

April 2022

B&W
Handreiking participatie & sturing

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuze-vraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Planvoorbereiding

Initiatiefnemers

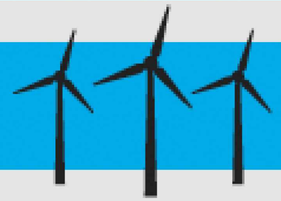

(intentie)overeenkomst

Participatieplan

B&W

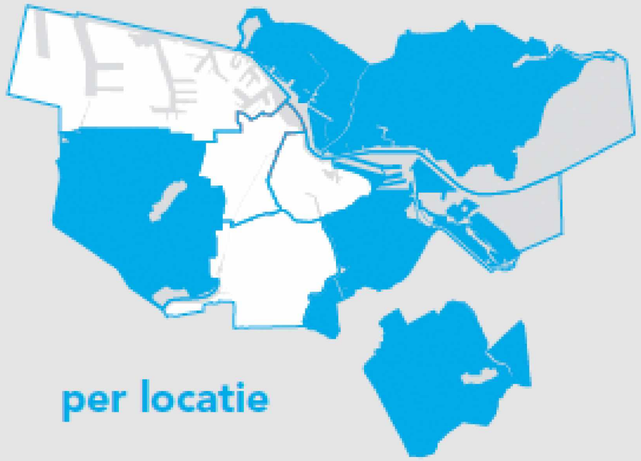

per locatie

Participatie met omwonenden op basis van participatieplan

Voorbereiding onderzoeken

B&W
NRD
ter inzage

Onderzoeken, MER, incl. Gezondheid Effect Analyse

Uiterlijk januari '25

Gemeenteraad
Vergunning

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (GEA).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeenteraad stemt wel/niet in met vergunning-verlening voor plaatsing van een windmolen.

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail
[redacted]	[redacted]	zangvogelvereniging de Ringmasters	nog geen contactgegevens
[redacted]	[redacted]	Buurtbewoner Zuidoost	[redacted]@yahoo.com
[redacted]	[redacted]	GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis	[redacted]projectondersteuning.nl
[redacted]	[redacted]	Buurtbewoner Gein	[redacted]@yahoo.com
[redacted]	[redacted]	Stop Windturbines Gein	[redacted]abcoude.nl
[redacted]	[redacted]	Bewoners Weespersluis	[redacted]@outlook.com
[redacted]	[redacted]	zangvogelvereniging de Ringmasters	[redacted]@hotmail.com
[redacted]	[redacted]	Leesclub Zuidoost	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Buurtbewoner Holendrecht	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Diemerwind	[redacted]@hotmail.com
[redacted]	[redacted]	Volkstuinvereniging Linnaeus	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis	
[redacted]	[redacted]	Volkstuinvereniging Frankendael	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	JongRES	[redacted]@jongresnederland.nl
[redacted]	[redacted]	Bewonersvereniging Holendrecht Oost	[redacted]@deLaagbouw.nl
[redacted]	[redacted]	StopWindturbinesGein	[redacted]@online.nl
[redacted]	[redacted]	Veenwind (de Ronde Venen)	[redacted]@veenwind.nl
[redacted]	[redacted]	Bewonersgroep Stammerdijk Diemen	[redacted]@hotmail.com
[redacted]	[redacted]	Vereniging Gein3Dorp	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	StichtingErfAbcoudermeer	[redacted]@kpnplanet.nl

Tijdslijn afwegingskader RES Amsterdam

2-12-2021

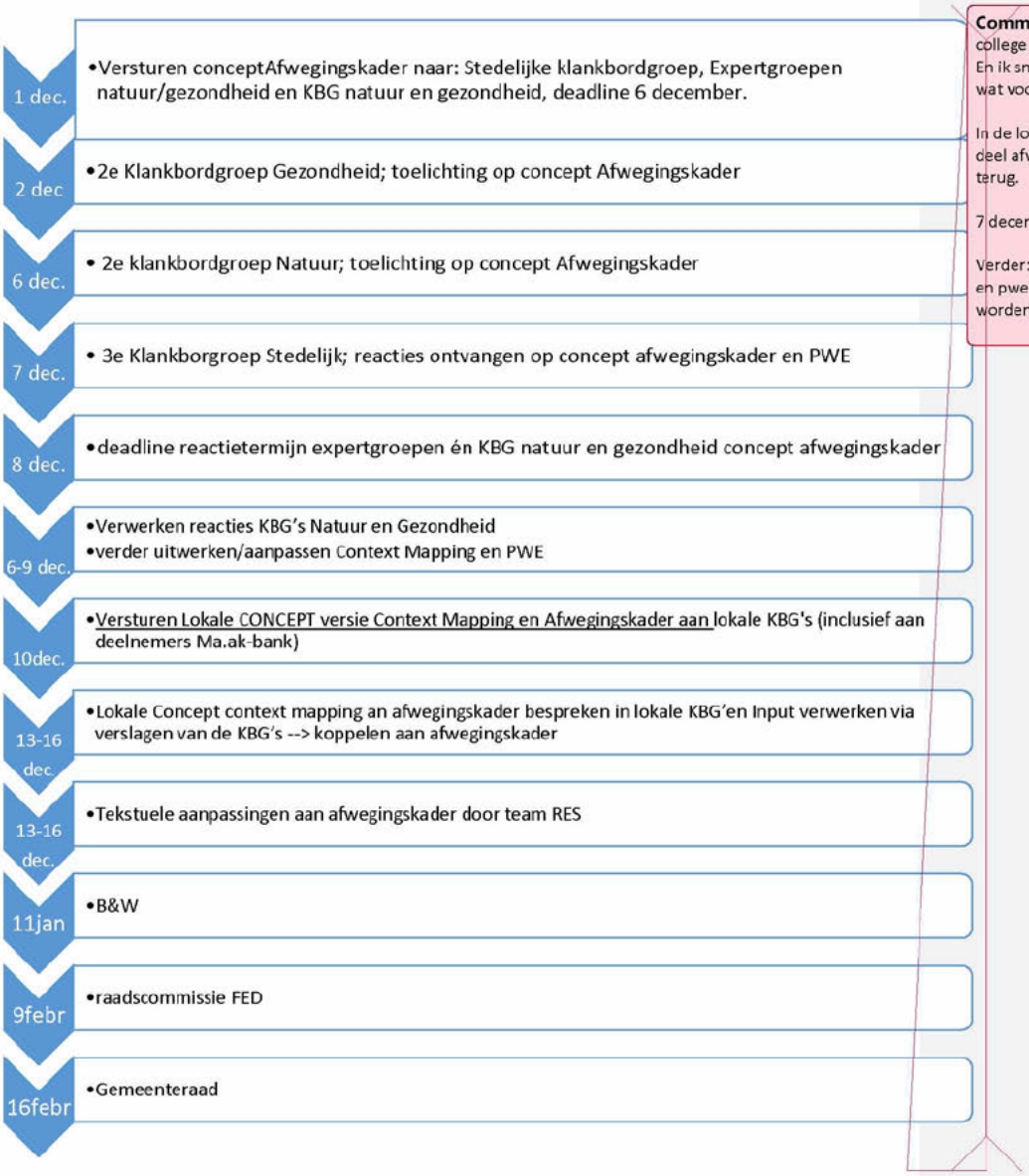

Commented [redacted]: Ajb nog datum aanleveren voor college toevoegen, 20 december.
En ik snap de logica van cm en pwe niet. Wanneer wordt wat voorgelegd?

In de lokale groepen is de cm besproken, alleen het lokale deel afwegingskader komt in de week na 13 december terug.

7 december: toelichting en reactie op PWE in stedelijke kbg.

Verder: goed kijken wanneer we plannen de onderdelen cm en pwe klaar te hebben, wanneer nog reactie gegeven kan worden.

Tijdslijn Handreiking Participatie& Sturing

In de maanden februari en maart worden aanvullende bijeenkomsten gepland met de stedelijke en lokale klankbordgroepen. Deze zijn bedoeld om feedback te geven op de ontwikkeling van de Handreiking participatie, samenwerking en sturing. Naar verwachting gaat het om twee bijeenkomsten. Planning van de data voor de bijeenkomsten vindt in overleg met de KBG's plaats. Naar verwachting stelt B&W de handreiking vast in april 2022.

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Fri, 3 Dec 2021 13:14:55 +0100
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>
Subject: RES KBG Zuidoost datum 3e bijeenkomst en aanvullend bij 2e bijeenkomst
Attachments: CM ZO Presentatie KBG -Zuidoost .pptx, Zuidoost 2e KBG 1 dec RES020.pptx, Zuidoost RES KBG mailadressen.xlsx

Beste klankbordgroep-leden van KBG Zuidoost,

Bedankt voor jullie aanwezigheid afgelopen bijeenkomst. In de bijlage staat de algemene presentatie van [redacted] (geanonimiseerd), de presentatie van [redacted] over Context Mapping en de mailadressen van de personen uit de groep (niet delen met derden).

Datum volgende KBG bijeenkomst
Het lukt niet om de KBG Bijeenkomst te verplaatsen in verband met de planning met de andere klankbordgroepen die parallel lopen. Dat datum blijft daarom donderdag 16 december van 19.00-21.00u. De link en agenda versturen wij in aanloop naar de bijeenkomst. Suggesties voor agendapunten en vragen kunnen naar [redacted].

Verslagen
Volgende week versturen wij het aangepaste verslag van de eerste bijeenkomst en het concept verslag van de tweede bijeenkomst.

Mailadressen
Het is uiterst belangrijk dat de mailadressen niet gedeeld worden buiten deze groep.

Afwegingskader
Momenteel kijken de klankbordgroepen Stedelijk, Gezondheid en Natuur nog naar het concept afwegingskader. Zij leveren daarop hun input. Daarna krijgen de lokale klankbordgroepen (zoals deze KBG Zuidoost) de mogelijkheid dit aan te vullen met lokale kennis. Dat is een verzoek vanuit de groepen. Op dit moment wordt dat uitgewerkt zodat het kan worden voorgelegd.

Mede namens [redacted],

Groeten,
[redacted]

[redacted]
Public Mediation
Unravelling public controversies

Cabralstraat 1, Amsterdam
www.public-mediation.nl

Context Mapping

Klankbordgroep Sessie

Context Mapping Methode

- Etnografisch onderzoek
- Op zoek naar Waarden & Ervaringen
- Gebruik van visuele producten (kaarten, foto’s, kleuren)
- Breng omgeving (**Context**) in kaart (**Map**)

Waarom Context Mapping in de RES Reflectiefase?

- Waarden & Ervaringen; meer context bij argumenten van deelnemers
- Bewuste en onbewuste informatie
- Toegankelijkheid
- Informatie in beeld: Infographics en kaarten
- Lokale ‘zachte’ informatie, die doorgaans niet bij de raad terecht komt
- Technisch vs. effect op bewoners

Strategie: Opstellen onderzoek

- Gebruik van methodiek en advies TU Delft
- Locatie gebruiken als leidraad;
  - Zoekgebieden als leidraad voor het werkboek
  - Gebruiker en bewoners van gebieden benaderen (Geotargeting)
- Vragen opgesteld op basis van eerdere onderzoeken, raadsbrieven, media.

Communicatie en locaties

- Doelgroep op basis van locaties
- Volkstuinen, Sport, Buurthuizen, etc.
- Lokale kanalen eerst
- Flyeren
- Communicatie door stadsdeel

Deelnemers en aantallen

- 17 sessies in Amsterdam
  - 7 locaties in Noord
  - 6 locaties in Zuidoost
  - 2 locaties in Nieuw-West
  - 2 locaties in Oost
- Totaal 252 ingevulde werkboeken

Zuidoost

Location	Date	Aanmeldingen	Show ups	Werkboeken
Holendrecht	6.11	11	8	8
Matchzo	8.11	19	17	17
La Place	9.11	26	17	18
Gein	13.11	43	44	44
Weesp	15.11	14	5	5
OBA Reigersbos	27.11	Ad hoc		14

Data verwerking

- Antwoorden worden gedigitaliseerd
- Antwoorden op vragen worden gekwantificeerd
- Locaties op kaarten worden samengevat in infographics
- Kwalitatieve antwoorden

Diemerscheg

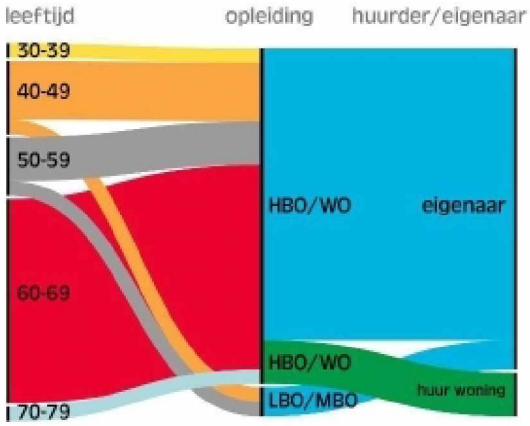

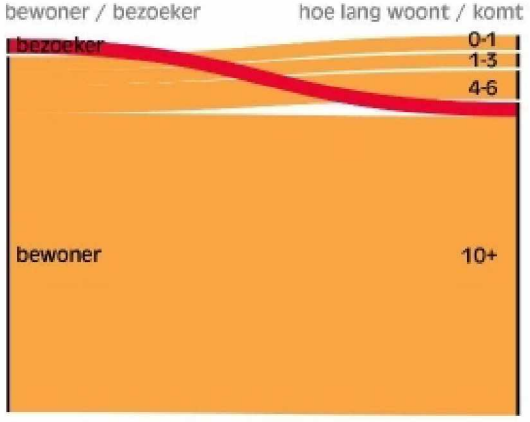

Knooppunt Holendrecht

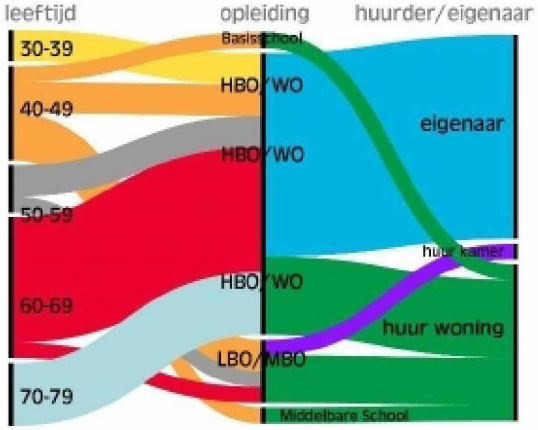

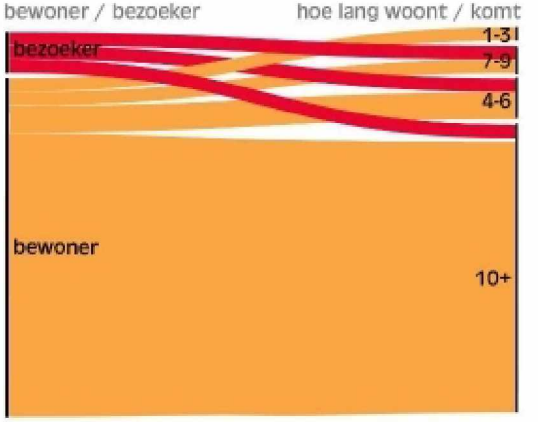

Gaasperplas

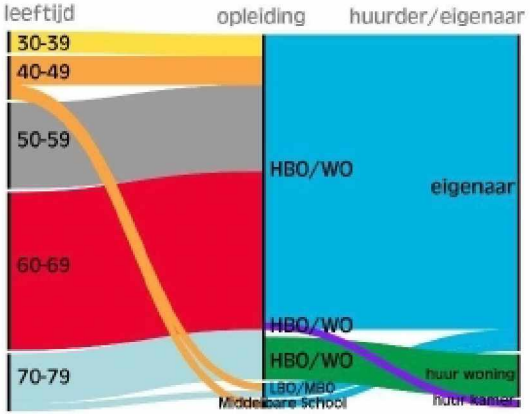

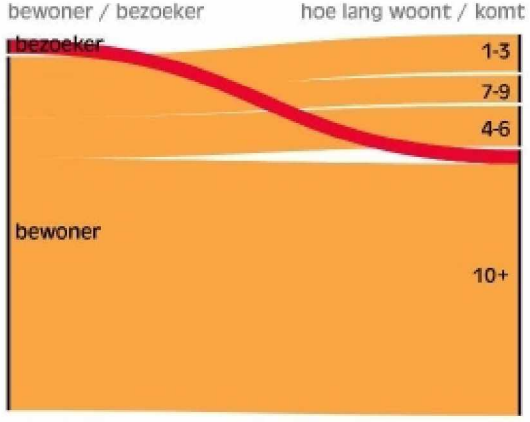

Demografische informatie

Diemerscheg

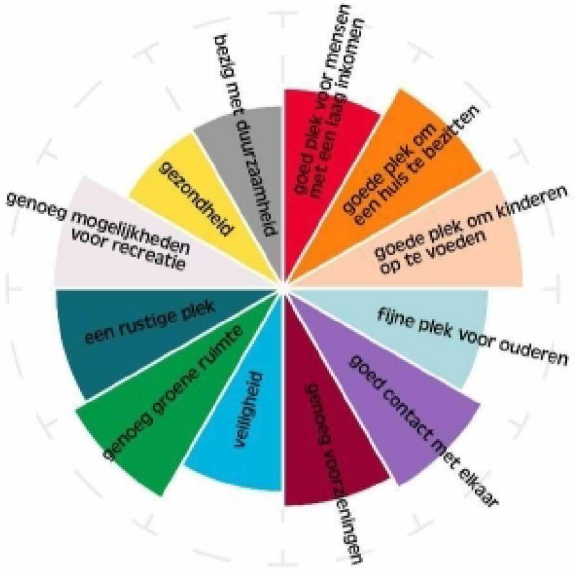

Knooppunt Holendrecht

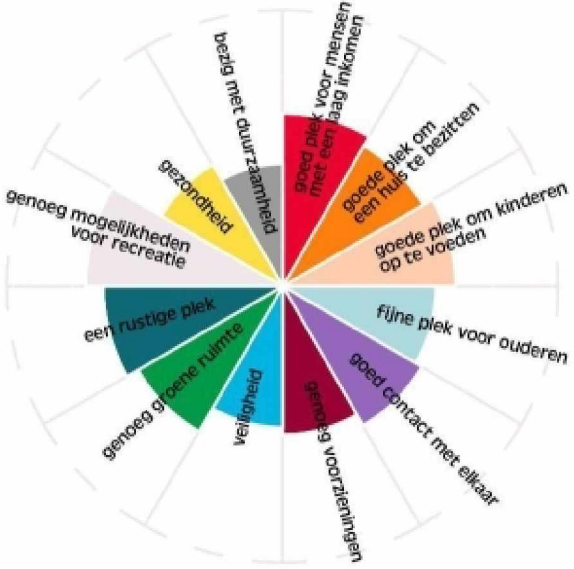

Gaasperplas

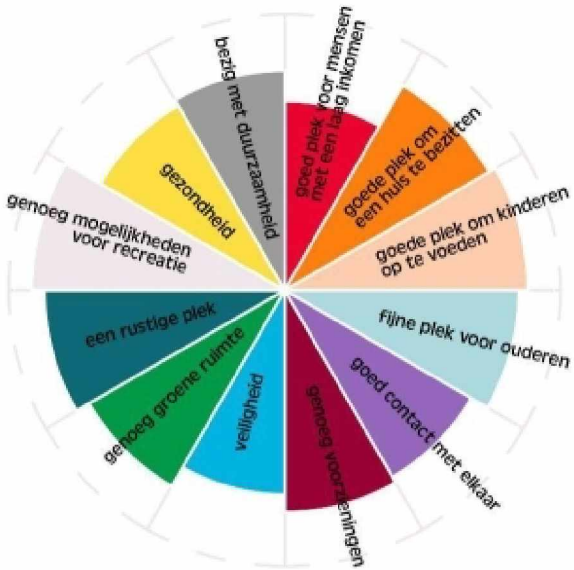

Huidige buurtbeschriving

Gaasperplas

prioriteit voor de toekomst vs zorgen over het efffect van mindmolens

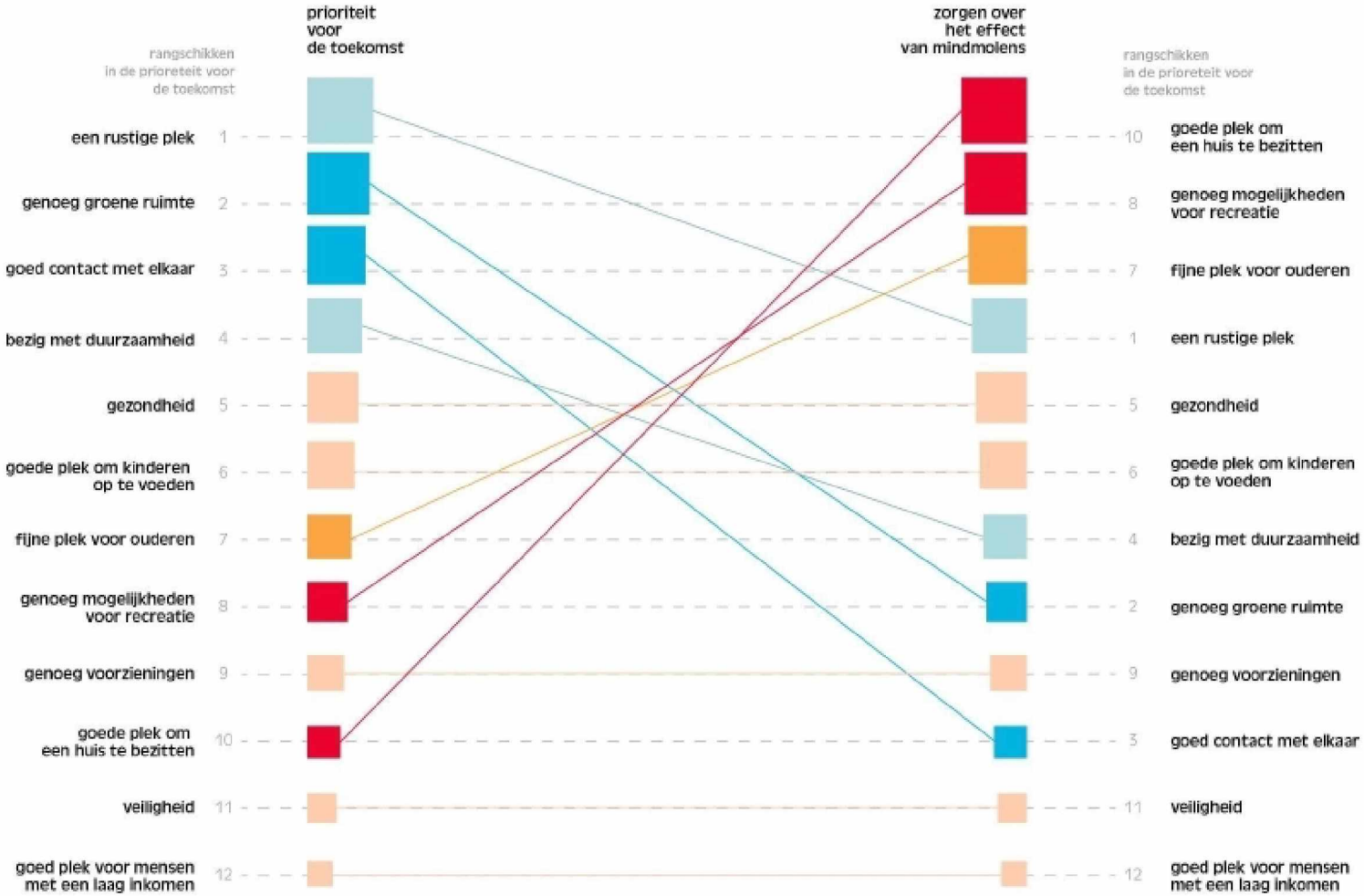

Verandering van rang tussen huidige beschrijving en zorgen over windmolens

winst

- 5 tot 8
- 2 tot 4
- -1 tot 1
- -2 tot -4
- -5 tot -8
- -8 tot -10

verlies

Knooppunt Holendrecht

prioriteit voor de toekomst vs zorgen over het effect van mindmolens

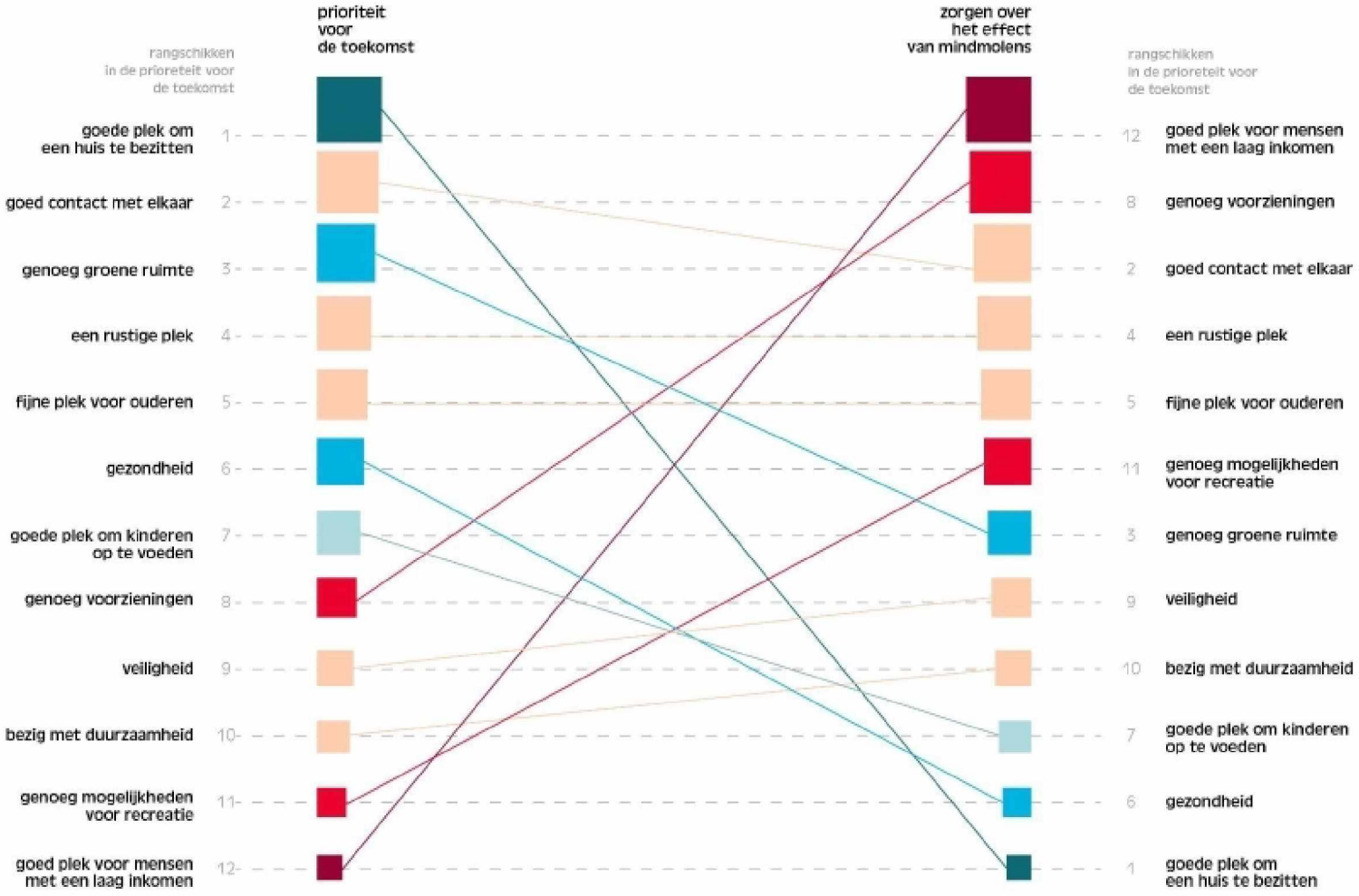

Verandering van rang tussen huidige beschrijving en zorgen over windmolens

winst

- 9 tot 11
- 5 tot 8
- 2 tot 4
- -1 tot 1
- -2 tot -4
- -5 tot -8
- -9 tot -11

verlies

Gaasperplas

prioriteit voor de toekomst vs zorgen over het efffect van mindmolens

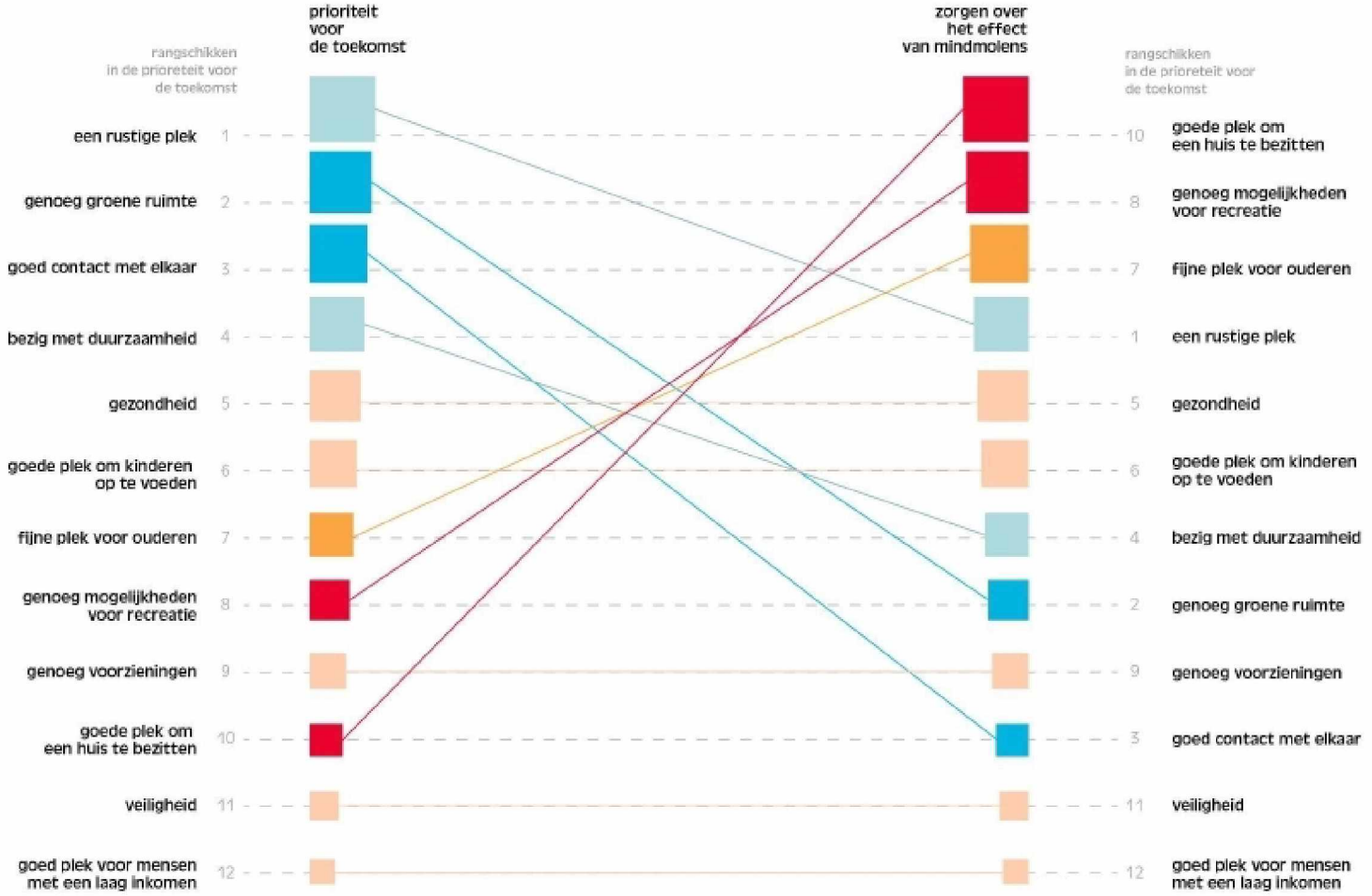

Verandering van rang tussen huidige beschrijving en zorgen over windmolens

winst

- 5 tot 8
- 2 tot 4
- -1 tot 1
- -2 tot -4
- -5 tot -8
- -8 tot -10

verlies

Thema’s tijdens de bijeenkomsten

- Diversiteit
- Toekomstplannen en nieuwbouw
- Transparante data en vertrouwen
- Gezondheid als belangrijke zorg
- Behoefte aan een breder gesprek over duurzaamheidsmaatregelen

Nieuwbouwprojecten vs. huidige situatie

- Gebruik van kaarten van de huidige situatie

- Zorgen over de toekomstige bewoners van nieuwe projecten
- Zorgen over andere deelnemers die de nieuwbouwprojecten niet kennen

- Wat willen jullie ons hierover meegeven?

Representatie vs. bereidheid

- Toegankelijkheid is de sleutel
- Lokaal werven, Geotargeting, Buurtlocaties

- Representatie

- Over welke groepen zijn er zorgen? Wie hebben we gemist in Noord?

Transparantie en Vertrouwen

- Data analyse

- Zorgen over interpretatie van data, wantrouwen naar de gemeente

- Hoe zorgen we voor meer vertrouwen in het rapport? Wat kunnen we meegeven?

Gezondheid is meer dan rust

- Vragen over rust en geluid waren niet voldoende → Toevoeging van sticker

- Zorgen over gezondheid als grootste thema

- Wat zijn de zorgen over gezondheid in Noord? Wat geven jullie mee?

Een breder gesprek over duurzaamheid

- RES-fase, scope betreft windmolens

- Behoefte aan het gesprek over alternatieven

- Wat kunnen we hieruit opmaken? Hoe nemen we dit voldoende mee in ons rapport?

Tweede bijeenkomst Klankbordgroep Zuidoost

Reflectiefase RES Wind

RES Amsterdam
1 december 2021

Spelregels klankbordgroep

- Chatham House Rule: alles gebruiken, maar niet herleidbaar tot personen.
- Luisteren om te begrijpen en om te leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring.

- Camera aan
- Microfoon uit
- Steek je (digitale) hand op als je iets wilt zeggen
- Vragen en reacties kunnen ook via de chat

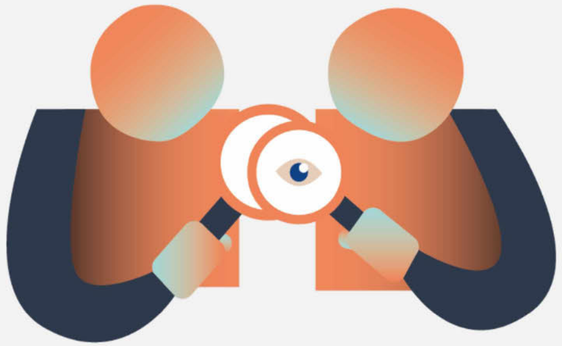

Agenda vandaag

- Welkom en actualiteiten
- Verslag bijeenkomst 22 november jl.
- Onderzoek naar de leefomgeving (Context Mapping): 1e opbrengsten Zuid-Oost
- Ingekomen vragen:
  - Risico's gezondheid en natuur
  - Meerwaarde en doel klankbordgroep
  - → Toelichting op functie van deze groep
- Afspraken volgende bijeenkomst (o.a. afwegingskader)
- Afronding

Secretariaat KBG Zuidoost

- [redacted] neemt het secretariaat van deze klankbordgroep over van [redacted].
- Te bereiken op <[redacted]@public-mediation.nl>

- Vraag: onderling delen e-mailadressen

Verslag 1e KBG Bijeenkomst

- Er kan nog gereageerd worden op het verslag van afgelopen bijeenkomst tot maandag 6 december.
- We verwerken de opmerkingen momenteel. Aangepaste verslag wordt met wijzigingen zichtbaar nogmaals gedeeld ter vaststelling.
- Vragen en opmerkingen delen met [redacted] ([redacted]@public-mediation.nl)

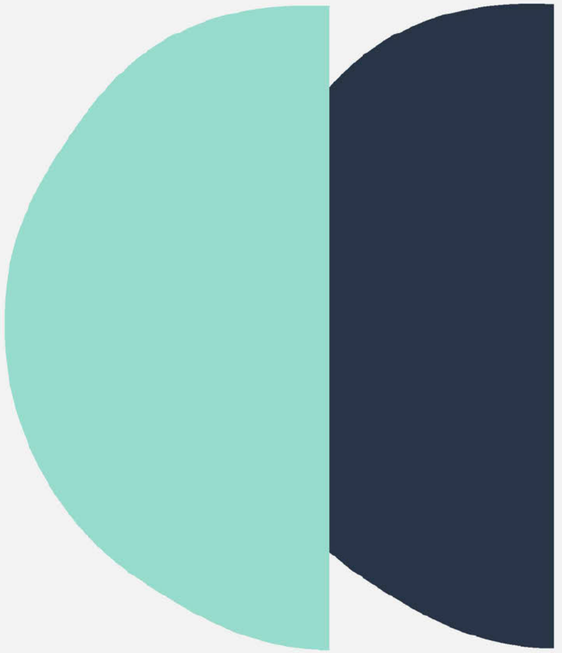

Onderzoek naar de buurt

[redacted]

Vragen uit de KBG

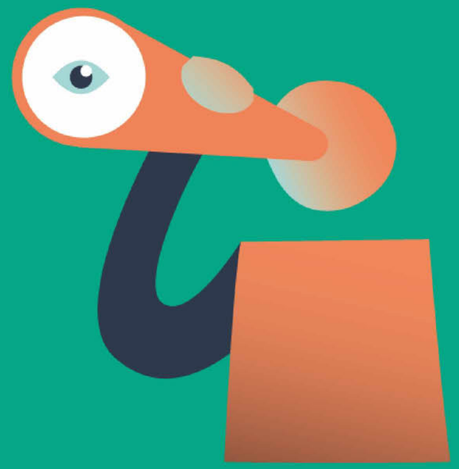

Vragen n.a.v. vorige bijeenkomst

- Een aantal vragen in *<u>concept</u>* beantwoord in een pdf-file die [redacted] gemaild heeft.
- In de volgende twee slides nog veel vragen die niet beantwoord zijn, maar thuis horen in andere klankbordgroepen

Vragen over risico’s

- Wanneer is de schade en / of gezondheidsrisico onaanvaardbaar? Graag een indicatie, of mogen wij daar ook iets over zeggen?
- Welke indicatoren worden gebruikt om risico’s voor natuur te bepalen?
- Wordt er een MER opgesteld als een zoekgebied niet afvalt tijdens de reflectiefase? Kunnen wij het MER onderzoek van de provincie ontvangen dat op 'super hoofdlijnen' is uitgevoerd (RNED?)
- Op de notitie reikwijdte en detail is inspraak mogelijk. Dit is een vrij technisch document. Is het een idee om een toelichting te geven in de klankbordgroep, naast de formele inspraak? Komen er nog extra inspraak activiteiten op de NRD? Komt er een NRD per zoeklocatie of één NRD voor alle gebieden samen?
- Doordat de zoekgebieden zo zijn vastgesteld dat windturbines te dicht op bewoning en recreatie komen, creëert de gemeente gezondheidsrisico’s. Vraag: waar in het verdere proces wordt de gezondheid van de omwonenden wel afdoende beschermd door de gemeente?
- Waarom wordt er niet meer geld vrijgemaakt door de gemeenteraad waardoor niemand 25 jaar of langer ernstige overlast hoeft te ervaren? De kosten die ermee gemoeid zijn staan in schril contrast met de gezondheidskosten van mens en dien en van de waarde van de natuur.

Vragen risico’s

- Hoeveel windturbines komen er maximaal in en rondom Zuid-Oost op grondgebied van Diemen én Amsterdam? Kunnen we een totaal plaatje ontvangen?
- Er werd gesproken over 4 uitgangspunten bij plaatsing Windindustrie. Ik mis echter het onderhoud en de verwijdering na afloop van de levensduur. Komen er ook cijfers beschikbaar over de impact van windturbines? Kwa benodigde oppervlakte afgesloten toegangswegen, druk op veenbodem waardoor CO2 vrijkomt, hoeveelheid beton per turbine, hoeveel zeldzame metalen per turbine etc. Om zo een overwogen keuze te kunnen maken?
  a) Wat gebeurt er met de met kunststof versterkte wieken, de rotorbladen? b) Hoe wordt de fundering verwijderd?
  b) Is het bekend dat de wieken langzaam deeltjes afscheiden, oa Bisfenol. Dat dit in het milieu terechtkomt en zo drinkwater vergiftigd?
  c) Is het bekend dat, als "iedereen een steentje bij moet dragen", juist de volkstuinders enorm veel stenen bijdragen?

Timing verslagen

- Een van jullie stelde via de mail de vraag of de verslagen eerder gedeeld kunnen worden.
- → [redacted] neemt deze taak over

Doel en taak van deze KBG

- Drie van jullie stelden via de mail de vraag wat het doel en de taak is van deze KBG.
- PWE
- Context Mapping
- Afwegingskader

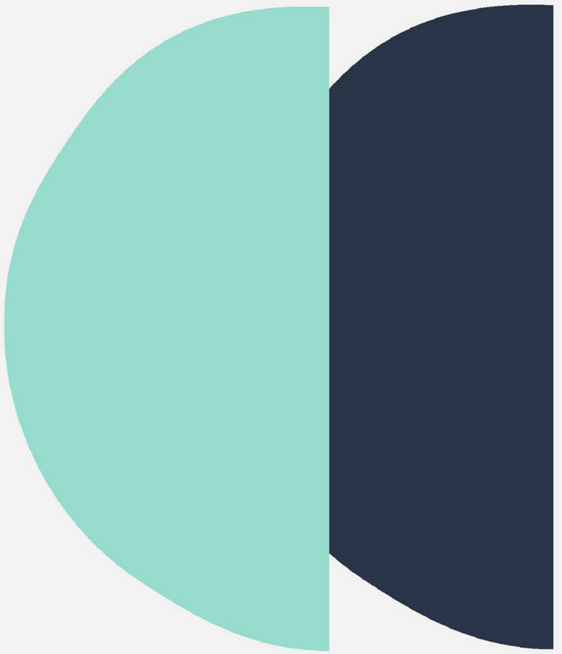

Wat wordt waar besproken?

Stedelijke klankbordgroep bespreekt zaken die spelen voor heel Amsterdam

In ieder geval:

- Wat komt er uit de PWE?
- Hoe ziet het afwegingskader eruit?
- Lessen uit de evalatie?
- Richtlijnen voor participatie stedelijk
- Richtlijnen voor governance stedelijk

Wat wordt waar besproken?

Expertgroepen bespreken specifieke thema's

Gezondheid:

- Wet- en regelgeving t.a.v. gezondheid
- MER
- Aanvullende onderzoeken
- Aanvullend beleid

Natuur:

- Wet- en regelgeving
- MER
- Aanvullende onderzoeken
- Aanvullend beleid

Wat wordt waar besproken?

Leefomgeving/ruimtelijke kwaliteit

- Wet- en regelgeving
- Aanvullende studies
- Bestaande beleidsplannen t.a.v. woningbouw bijvoorbeeld (Amsterdam en buurgemeenten)

Wat wordt waar besproken?

Lokale klankbordgroepen

Wat speelt er in dit gebied? Waar moet rekening mee worden gehouden?

Concreet in ieder geval:

- Wat komt er uit de ‘context-mapping’? Reacties en aanvullingen: Wat willen kbg leden extra meegeven t.b.v afwegingskader?
- Wat is nodig bij vervolg van participatie in volgende fase?
- Wat is nodig in samenwerking met buurgemeenten?

Rol klankbordgroepen

- Delen, uitwisselen en bespreken van informatie
- Uitwisselen van standpunten en belangen
- Klankborden bij verschillende activiteiten

In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. Het doel is níet om tot overeenstemming of tot eensluitend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces.

Timing traject

- Een van jullie vroeg via email de vraag of de tijdlijnen van de gemeente realistisch zijn.

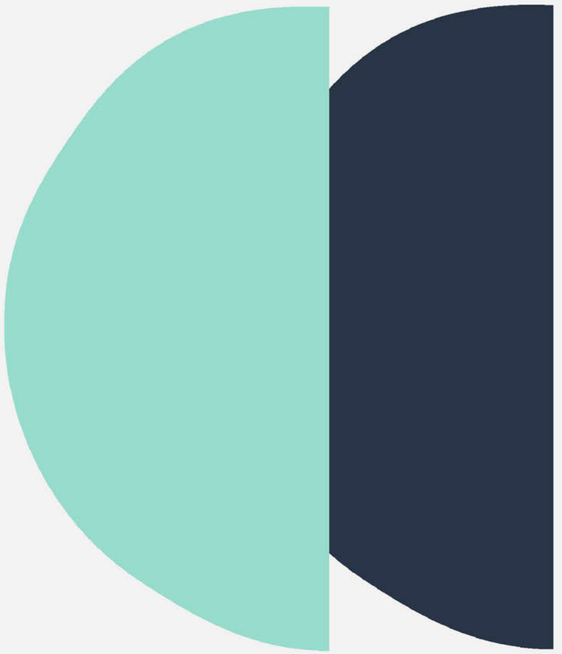

Wat gebeurt er met de opbrengst

- Een van jullie vraagt in een email hoe het geluid uit deze klankbordgroep bij de gemeente terecht komt.
- Een van jullie vraagt hoe de opbrengsten van context mapping gebruikt worden.

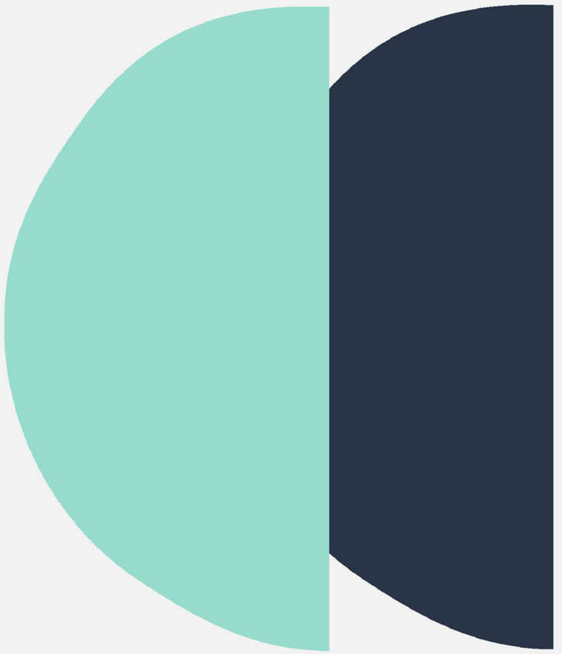

Film over Gaasperplas/Geingebied

- [redacted] van Windalarm heeft een film gemaakt
- https://youtu.be/Pycee0NoOm4

Afronden

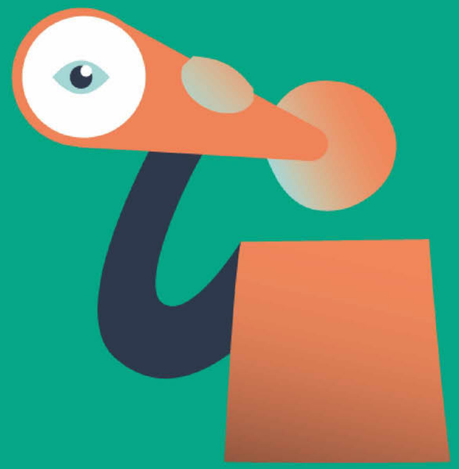

Volgende bijeenkomst

Volgende bijeenkomst klankbordgroep Zuidoost:
Donderdag 16 december van 19.00 tot 21.00u

- Agenda: Afwegingskader
- Andere onderwerpen?

Openstaande vragen

- tekst

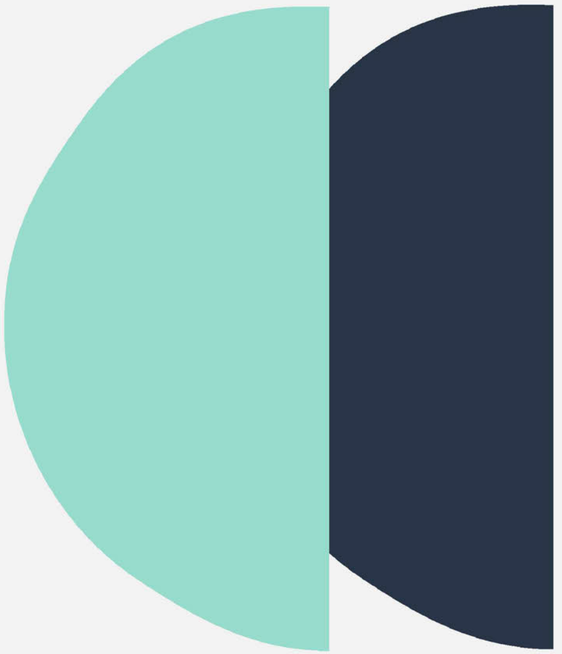

Bijeenkomsten Stedelijke KBG over PWE

Mogelijkheid om deel te nemen als toehoorders aan bijeenkomsten stedelijke klankbordgroep over online raadpleging (PWE)

- 7 december 19.00-21.00u: analyse PWE en feedback
  Bijeenkomst in aanwezigheid van Populytics: In deze bijeenkomst wordt terugkoppeling gegeven over hoe onder andere de feedback van 30 november is verwerkt.

Afronding

Afspraken

- Delen overzicht van totaal planning sessies andere KBG’en
- Andere afspraken?

Dank en fijne avond!

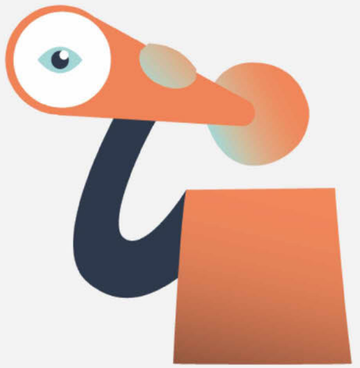

Fijne avond

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Fri, 3 Dec 2021 15:10:57 +0100
To: "RESAmsterdam" <[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>
Subject: Presentatie, bijeenkomst stedelijke KBG PWE en volgende bijeenkomst Noord | KBG Noord
Attachments: Presentatie 2e lokale KBGNoord 29 nov 2021_def.pdf

Beste leden van de klankbordgroep Noord,

Graag delen wij hierbij de presentatie van de tweede bijeenkomst van de klankbordgroep afgelopen maandag met u. De volgende bijeenkomst (3e) vindt op **13 december a.s. plaats van 19.00 tot 21.00u**. Het afwegingskader zal tijdens die bijeenkomst centraal staan. Begin volgende week sturen wij u het verslag van de bijeenkomst toe en aanvullende informatie ter voorbereiding op de derde bijeenkomst. Onderstaand nog een uitnodiging voor de tweede stedelijke bijeenkomst over de PWE, het document van de routekaart en een vraag vanuit ons over het delen van contactgegevens.

Stedelijke klankbordgroep bijeenkomst over online raadpleging (PWE): 7 december 19.00 tot 21.00u
In deze bijeenkomst deelt Populytics de resultaten van de analyse van de PWE verder en wordt terugkoppeling gegeven over hoe feedback van de bijeenkomst op 30 november is verwerkt. Wij nodigen u uit om hieraan deel te nemen in de tweede ring.

Microsoft Teams link: Click here to join the meeting

Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal
Hier kunt u de routekaart Amsterdam Klimaatneutraal vinden waarover gesproken is tijdens de bijeenkomst: routekaart Amsterdam Klimaatneutraal

Verzoek delen contactgegevens
Tenslotte is verzocht of wij de deelnemerslijst van deze klankbordgroep met contactgegevens kunnen delen (met u). Mocht u hier bezwaar tegen hebben, dan hoor ik dat graag voor aankomende dinsdag.

Begin volgende week sturen wij u het verslag van de bijeenkomst toe en aanvullende informatie voor de derde bijeenkomst op 13 december.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

public mediation

[redacted]
[redacted] PM

+31 (0)6 [redacted]
www.public-mediation.nl

Tweede bijeenkomst Klankbordgroep Noord

Reflectiefase RES Wind

RES Amsterdam
29 november 2021

Agenda vandaag

- Welkom en mededelingen
- Onderzoek naar de leefomgeving (Context Mapping)
- Verslag bijeenkomst 16 november jl.
- Afspraken volgende keer
- Informatie bijeenkomsten over PWE
- Afronding

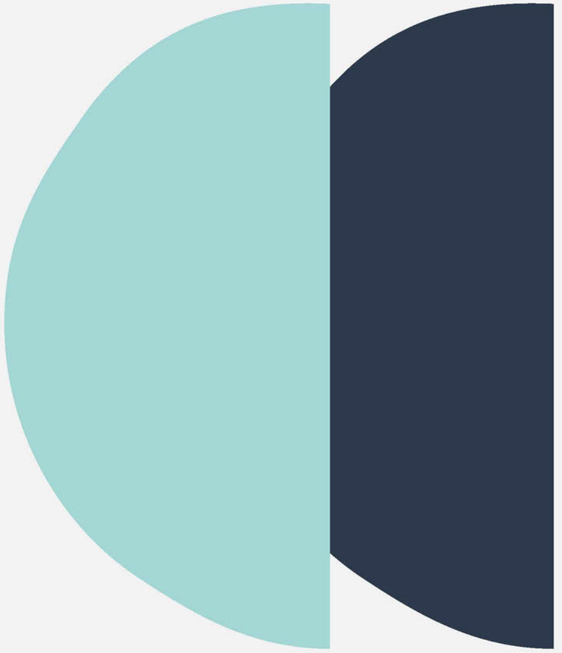

Spelregels klankbordgroep

- Veiligheid : Chatham House Rule: alles gebruiken, maar niet herleidbaar tot persoon
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen titel
- Communicatie en verslaglegging
- Aanwezigheid (vervanging)

- Camera aan
- Microfoon uit
- Steek je (digitale) hand op als je iets wilt zeggen
- Vragen en reacties kunnen ook via de chat

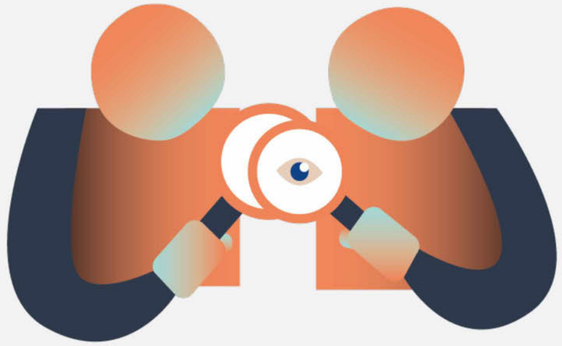

Welkom en mededelingen

Mededelingen

- Afwegingskader (lokaal) wordt tijdens derde bijeenkomst van de klankbordgroep besproken
- Vraag delen contactgegevens met de groep?
- Signalen over online raadpleging (PWE) gedeeld met Populytics. Zij hebben voorgestelde wijziging gemaakt.

Kennismaking nieuwe leden van de klankbordgroep

- Wie ben je? Wat is je relatie tot Noord?
- Wat vind je belangrijk in de discussie over windmolens?
- Wat vind je belangrijk in het participatieproces?

Onderzoek naar de leefomgeving

Context Mapping

Klankbordgroep Sessie

Context Mapping Methode

- Etnografisch onderzoek
- Op zoek naar Waarden & Ervaringen
- Gebruik van visuele producten (kaarten, foto’s, kleuren)
- Breng omgeving (Context) in kaart (Map)

Waarom Context Mapping in de RES Reflectiefase?

- Waarden & Ervaringen; meer context bij argumenten van deelnemers
- Bewuste en onbewuste informatie
- Toegankelijkheid
- Informatie in beeld: Infographics en kaarten
- Lokale ‘zachte’ informatie, die doorgaans niet bij de raad terecht komt
- Technisch vs. effect op bewoners

Strategie: Opstellen onderzoek

- Gebruik van methodiek en advies TU Delft
- Locatie gebruiken als leidraad;
  - Zoekgebieden als leidraad voor het werkboek
  - Gebruiker en bewoners van gebieden benaderen (Geotargeting)
- Vragen opgesteld op basis van eerdere onderzoeken, raadsbrieven, media.

Communicatie en locaties

- Doelgroep op basis van locaties
- Volkstuinen, Sport, Buurthuizen, etc.
- Lokale kanalen eerst
- Flyeren
- Communicatie door stadsdeel

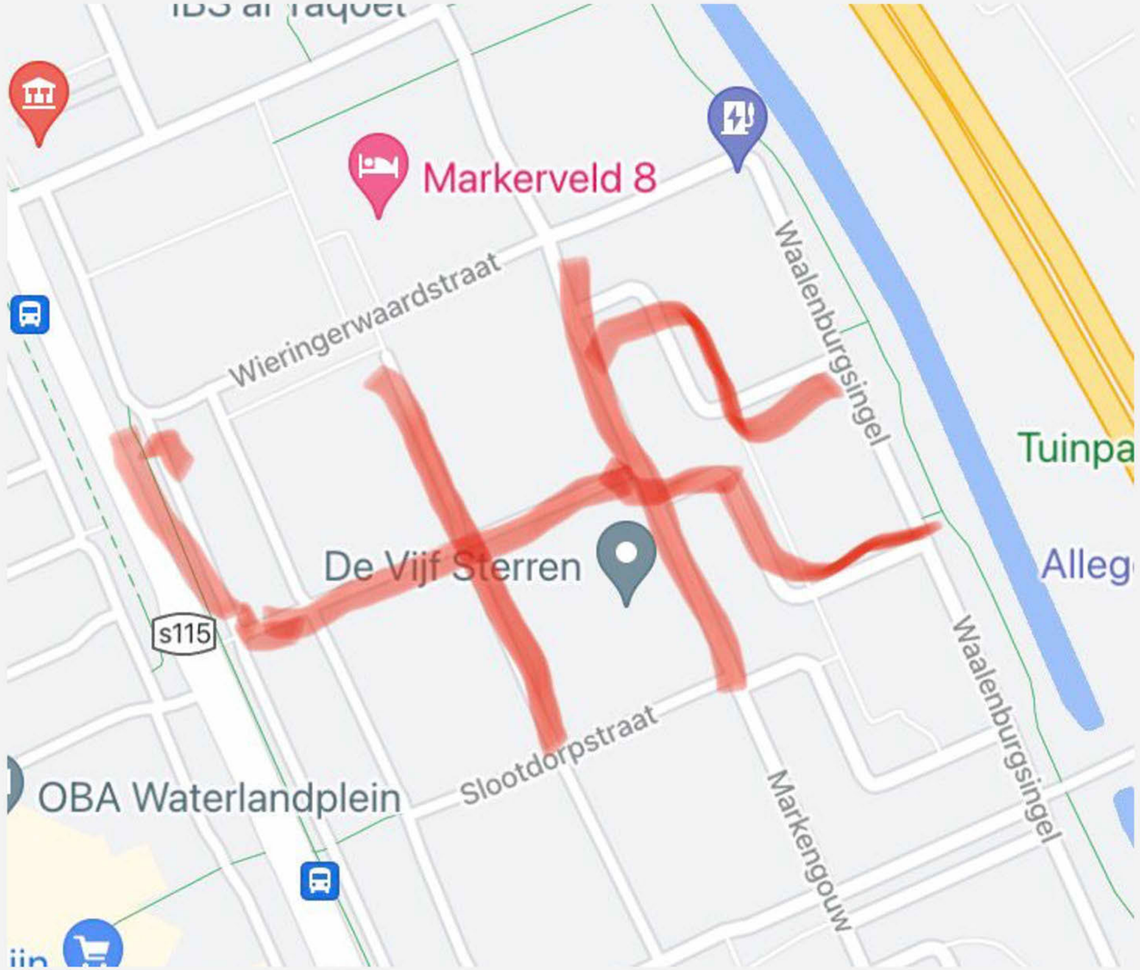

Deelnemers en aantallen

- 17 sessies in Amsterdam
  - 7 locaties in Noord
  - 6 locaties in Zuidoost
  - 2 locaties in Nieuw-West
  - 2 locaties in Oost
- Totaal 252 ingevulde werkboeken

Noord

Location	Datum	Aanmeldingen	Show ups	Werkboeken
Dorpshuis Ransdorp	3.11	25	18	13
Hogelant School	3.11	5	4	4
Boven t' ij Taalschool	10.11	28	16	16
Golfbaan Waterland	11.11	27	22	21
ASV De Dijk	12.11	19	22	10
Zeilvereniging Het Y	15.11	12	9	3
OBA Waterlandpleinbuurt	27.11	Ad hoc		11

Zuidoost

Location	Date	Aanmeldingen	Show ups	Werkboeken
Holendrecht	6.11	11	8	8
Matchzo	8.11	19	17	17
La Place	9.11	26	17	18
Gein	13.11	43	44	44
Weesp	15.11	14	5	5
OBA Reigersbos	27.11	Ad hoc		14

Data verwerking

- Antwoorden worden gedigitaliseerd
- Antwoorden op vragen worden gekwantificeerd
- Locaties op kaarten worden samengevat in infographics
- Kwalitatieve antwoorden

Eerste vragen?

Thema’s tijdens de bijeenkomsten

- Diversiteit
- Toekomstplannen en nieuwbouw
- Transparante data en vertrouwen
- Gezondheid als belangrijke zorg
- Behoefte aan een breder gesprek over duurzaamheidsmaatregelen

Thema’s in Noord

- Zorgen over representatie van de buurt; hebben mijn buren een stem?
- Zorgen over het ‘gebruik’ van Noord

Nieuwbouwprojecten vs. huidige situatie

- Gebruik van kaarten van de huidige situatie

- Zorgen over de toekomstige bewoners van nieuwe projecten
- Zorgen over andere deelnemers die de nieuwbouwprojecten niet kennen

- Wat willen jullie ons hierover meegeven?

Representatie vs. bereidheid

- Toegankelijkheid is de sleutel
- Lokaal werven, Geotargeting, Buurtlocaties
- Representatie
- Over welke groepen zijn er zorgen? Wie hebben we gemist in Noord?

Transparantie en Vertrouwen

- Data analyse
- Zorgen over interpretatie van data, wantrouwen naar de gemeente
- Hoe zorgen we voor meer vertrouwen in het rapport? Wat kunnen we meegeven?

Gezondheid is meer dan rust

- Vragen over rust en geluid waren niet voldoende → Toevoeging van sticker
- Zorgen over gezondheid als grootste thema
- Wat zijn de zorgen over gezondheid in Noord? Wat geven jullie mee?

Een breder gesprek over duurzaamheid

- RES-fase, scope betreft windmolens
- Behoefte aan het gesprek over alternatieven
- Wat kunnen we hieruit opmaken? Hoe nemen we dit voldoende mee in ons rapport?

Hoe maken we onze inzichten leesbaar voor de raad?

Agenda KBG Noord

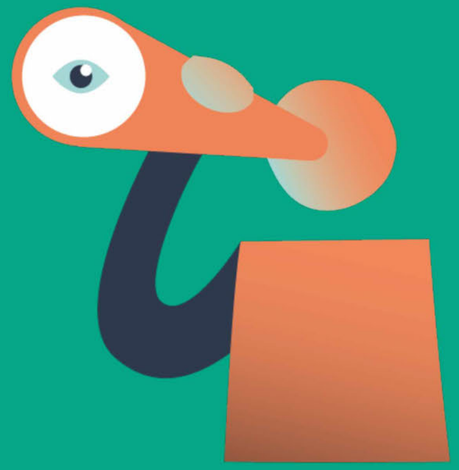

Verslag bijeenkomst 16 nov jl.

- Vragen en opmerkingen delen met [redacted]@public-mediation.nl)
- Aangepaste verslag wordt met wijzigingen zichtbaar nogmaals gedeeld ter vaststelling
- Graag reactie voor a.s. vrijdag

Volgende bijeenkomst

Volgende bijeenkomst klankbordgroep Noord:
maandag 13 december van 19.00 tot 21.00u

- Agenda: Afwegingskader
- Andere onderwerpen?

Bijeenkomsten Stedelijke KBG over PWE

Mogelijkheid om deel te nemen als toehoorders aan bijeenkomsten stedelijke klankbordgroep over online raadpleging (PWE)

- **30 november 19.00-21.00u: analyse PWE**
  Bijeenkomst in aanwezigheid van Populytics: In deze bijeenkomst wordt een eerste analyse van de online raadpleging (PWE) gedeeld en gevraagd om feedback.

- **7 december 19.00-21.00u: analyse PWE en feedback**
  Bijeenkomst in aanwezigheid van Populytics: In deze bijeenkomst wordt terugkoppeling gegeven over hoe onder andere de feedback van 30 november is verwerkt.

Afronding

Afspraken

- Delen overzicht van totaal planning sessies KBGen
- Andere afspraken?

Dank!

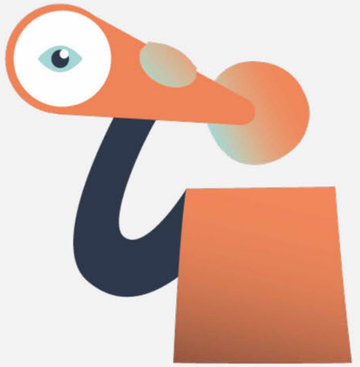

public mediation

[redacted]

+31 (0)6 [redacted]

[redacted]@public-mediation.nl

[redacted]

[redacted]

+31 (0)6 [redacted]

[redacted]@public-mediation.nl

Unraveling Public Controversy

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Fri, 3 Dec 2021 16:06:12 +0100
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@aef.nl>
Subject: RES KBG Gezondheid 2e bijeenkomst aanvullend
Attachments: Gezondheid klankbordgroep RES Mailadressen.xlsx

Beste klankbordgroep-leden van KBG Gezondheid,

Bedankt voor jullie aanwezigheid afgelopen bijeenkomst. In de bijlage staan de mailadressen van de personen uit de groep. Het is uiterst belangrijk dat de mailadressen niet gedeeld worden buiten deze groep.

Datum volgende KBG bijeenkomst
De volgende KBG staat gepland op maandag 13 december. Over de tijd houden we een kleine stemming. KLIK HIER om te stemmen of we deze groep van 17:00-19:00u of van 19:00-21:00u moeten organiseren. Als je geen voorkeur hebt, willen we vragen om níét te stemmen. De poll sluit maandag 6 december einde van de dag.

Vragen aan de Expertgroep
Zoals besproken in de bijeenkomst presenteren wij als groep de vijf belangrijkste vragen die nog niet op het lijstje met "witte vlekken" staan van de expertgroep. De input hiervoor levert ieder van ons door middel van het Google Document dat jullie van [redacted] al in de mail hebben ontvangen. Schrijf de vragen onder het juiste kopje. Mail [redacted] als het niet lukt om in dit document te schrijven.

Verslagen
Volgende week versturen wij het aangepaste verslag van de eerste bijeenkomst en het concept verslag van de tweede bijeenkomst.

Groeten,
[redacted]

[redacted]
Public Mediation
Unravelling public controversies

Cabralstraat 1, Amsterdam
www.public-mediation.nl

voornaam		achternaam	email		belang	check A'dam (1)	opm	Opmerking [redacted]	Opgegeven voor							A'dam
									Gezondheid	Natuur	Stedelijk	Nieuw-west	Oost	Zuidoost	Noord	
[redacted]		[redacted]	[redacted]@upcmail.nl	Ja	bur	bur	Diemen - belangrijke stakeholder. Moet in ZO en in Oost erin.	Hoe zit Diemen er wel in?	bur							gez
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@hotmail.com	Ja	bur	kri			bur							gez
[redacted]		[redacted]	[redacted]@windvogel.nl	Ja	ene	ene	windvogel is onderdeel van Amsterdam Wind, niet landelijk.		ene					ene		gez
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@gmail.com	Ja	ene	ene			ene	ene	ene					gez
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@xs4all.nl	Ja	kri	gzh arts	groep artsen. Waarom politiek?		kri						kri	gez
[redacted]		[redacted]	[redacted]@outlook.com	Ja	kri	kri			kri							gez
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@online.nl	Ja	nat	nat			nat					nat		gez
[redacted]		[redacted]	[redacted]@hotmail.com	Ja	nat	nat			nat	nat						gez
[redacted]		[redacted]	[redacted]@mnh.nl	Ja	nmo	nmo			nmo	nmo	nmo					gez
[redacted]		[redacted]	[redacted]@clientenbelangamsterdam.nl	Ja	ond	lan			ond		ond					gez
[redacted]		[redacted]	[redacted]@hotmail.com	Ja	buu	buu			buu	buu		buu				gez
[redacted]		[redacted]	[redacted]@gmail.com	Ja	rec	rec			rec	rec					rec	gez
[redacted]		[redacted]	[redacted]@gmail.com	Ja	vlk	vlk	vt frankendael		vlk	vlk						gez
[redacted]		[redacted]	[redacted]@me.com	Ja	vve	vve			vve		vve		vve			gez
[redacted]		[redacted]	[redacted]@gmail.com	Ja	wyk	wyk			wyk		wyk					gez
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@xs4all.nl													

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail
[redacted]	[redacted]	Natuur & Milieufederatie Noord-Holland	[redacted]@mnh.nl
[redacted]	[redacted]	Dorpsraad Driemond	[redacted]@driemond.info
[redacted]	[redacted]	Natuurlijk IJburg	[redacted]@mac.com
[redacted]	[redacted]	Bewoner Landsmeer	[redacted]@hotmail.com
[redacted]	[redacted]	Windalarm	[redacted]@carbid.nl
[redacted]	[redacted]	Windalarm	[redacted]@windalarm.org
[redacted]	[redacted]	Koepelcoöperatie Energie samen	[redacted]@inter.nl.net
[redacted]	[redacted]	Bewoner Amsterdam Noord	[redacted]@xs4all.nl
[redacted]	[redacted]	VVE IJburg	[redacted]@tue.nl
[redacted]	[redacted]	Watersport Vereniging IJburg	[redacted]@wvijburg.nl
[redacted]	[redacted]	Jong RES (soms[redacted])	[redacted]@jongresnederland.nl
[redacted]	[redacted]	Volkstuinpark Buikslotermeer	[redacted]@kpnmail.nl
[redacted]	[redacted]	Bewoner Amsterdam Zuid	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Gein3Dorp	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Energiecoöperatie Amsterdam Wind	[redacted]@amsterdam-wind.nl
[redacted]	[redacted]	Noorderlingen Voor de Wind	[redacted]@gmail.com

Tweede ring

[redacted]	[redacted]	Tuinpark Buikslotermeer	[redacted]@orion.nl

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Fri, 3 Dec 2021 16:56:28 +0100
To: "[redacted]@mnh.nl" [redacted]@mnh.nl>; [redacted]@driemond.info" <[redacted]@driemond.info>; [redacted]@mac.com" <[redacted]@mac.com>; [redacted]@hotmail.com" <[redacted]@hotmail.com>; [redacted]@carbid.nl" <[redacted]@carbid.nl>; [redacted]@windalarm.org" <[redacted]@windalarm.org>; "[redacted]@inter.nl.net" [redacted]@inter.nl.net>; [redacted]@xs4all.nl" [redacted]@xs4all.nl>; [redacted]@tue.nl" [redacted]@tue.nl>; [redacted]@wvijburg.nl" <[redacted]@wvijburg.nl>; [redacted]@jongresnederland.nl" [redacted]@jongresnederland.nl>; [redacted]@kpnmail.nl" <[redacted]@kpnmail.nl>; [redacted]@gmail.com" [redacted]@gmail.com>; [redacted]@gmail.com" [redacted]@gmail.com>; [redacted]@amsterdam-wind.nl" [redacted]@amsterdam-wind.nl>; [redacted]@gmail.com" [redacted]@gmail.com>; [redacted]@orion.nl" <[redacted]@orion.nl>; [redacted]@upcmail.nl" [redacted]@upcmail.nl>
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>; "RESAmsterdam" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Presentatie en contactgegevens leden klankbordgroep | KBG Stedelijk
Attachments: Presentatie 2e KBG Stedelijk 30nov21_def.pdf, Leden KBG Stedelijk met contactgegevens.xlsx

Beste leden van de stedelijke klankbordgroep,

Zoals beloofd sturen wij u hierbij de deelnemerslijst van de klankbordgroep met contactgegevens toe. Deze gegevens graag niet met mensen buiten de groep delen. Bijgevoegd kunt u ook alvast de powerpoint van de bijeenkomst afgelopen dinsdag vinden. Het verslag van deze bijeenkomst sturen wij u tezamen met de agenda voor 7 december zo spoedig mogelijk toe.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

public mediation

[redacted]
[redacted] PM

+31 (0)6 [redacted]
www.public-mediation.nl

Tweede bijeenkomst Stedelijke Klankbordgroep Reflectiefase RES Wind

RES Amsterdam
30 november 2021

Agenda vandaag

- Welkom en actualiteiten
- Afwegingskader (tot 20:00)
- Online Raadpleging (PWE) (tot 20:45)
- Verslag bijeenkomst 18 november jl.
- Afspraken volgende keer (+ extra ingekomen punten)
- Einde (21:00 u)

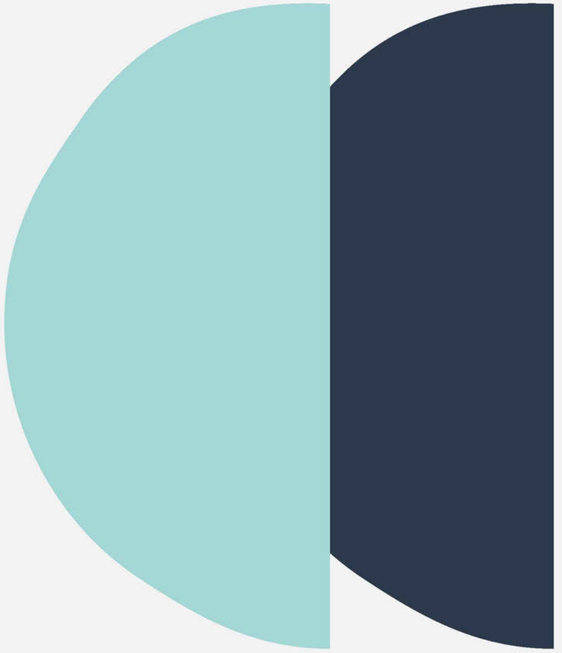

Spelregels klankbordgroep

- Chatham House Rule: alles gebruiken, maar niet herleidbaar tot persoon
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen titel
- Communicatie en verslaglegging
- Aanwezigheid (vervanging)

  - Camera aan
  - Microfoon uit
  - Steek je (digitale) hand op als je iets wilt zeggen
  - Vragen en reacties kunnen ook via de chat

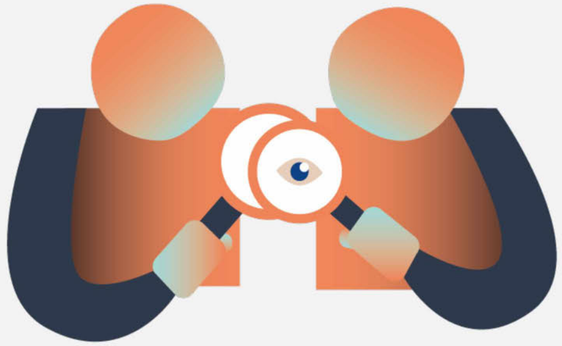

Welkom en actualiteiten

Vragen/verzoeken

- Vragen over doel van de klankbordgroepen in proces
- Tweede kring toehoorders aanwezig i.v.m. bespreking online raadpleging
- Delen namen en contactgegevens met de groep?

Spelregels tweede ring

- Camera aan
- Microfoon uit
- Aan einde bijeenkomst mogelijkheid om kort en bondig via de chat een reactie mee te geven (bijv. voor team Populytics om mee te nemen in analyse)

Het Afwegingskader

[redacted] (Over Morgen)

Online Raadpleging (PWE)

[redacted] (Populytics/TU Delft)

Agenda voor het vervolg

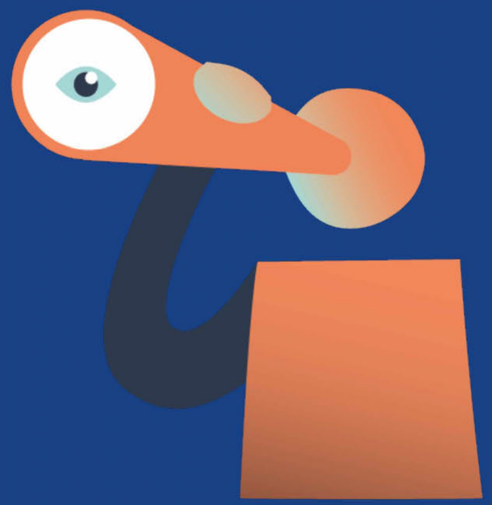

Verslag bijeenkomst 18 nov jl.

- Vragen en opmerkingen delen met [redacted]@public-mediation.nl)
- Aangepaste verslag wordt met wijzigingen zichtbaar nogmaals gedeeld ter vaststelling
- Graag reactie voor het weekend

Volgende bijeenkomst KBG

Dinsdag 7 december 2021 van 19.00 tot 21.00u

Agenda: Analyse en interpretatie raadpleging (PWE) met Populytics

- Hoe zijn reacties en aanvullingen verwerkt?
- Welke conclusies tekenen zich af?

Agenda Stedelijke KBG

- Zes bijeenkomsten
  → Focus op de stad: wat speelt hier? Wat is hier belangrijk? Wat willen we meegeven?

Welke andere onderwerpen wilt u bespreken in de KBG?

- ....
- Richtlijnen participatie (jan- maart)
- Richtlijnen governance (jan- maart)

Agenda Stedelijke KBG

Andere onderwerpen ontvangen via de mail:

- Noodzaak windturbines in Amsterdam
- Motie provinciale staten over plaatsing van windturbines in het Ijmeer
- Rapport GS Noord-Holland: Ongeschiktheid gebieden Waterland/IJmeer, Amsterdam, ring A10 noord
- Health Impact Assessment
- Financiële participatie

Afronding

Afspraken

- Delen overzicht van totaal planning sessies KBGen
- Andere afspraken?

Dank!

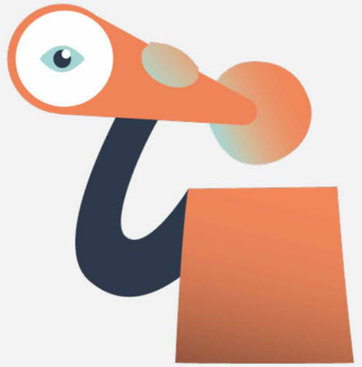

public mediation

[redacted]

[redacted]

+31 (0)6 [redacted]

[redacted]@public-mediation.nl

[redacted]

[redacted]

+31 (0)6 [redacted]

[redacted]@public-mediation.nl

Unraveling

Public

Controversy

Wanneer	Opstellen en toetsen Afwegingskader	Wie		Flappen besluitvorming Afwegingskader/Uitvoeringsprogr.	Wie
30/11	Toelichten CONCEPT in stedelijke KBG	[redacted] e.a.			
30/11 - 8/12?	Inhoudelijke aanvullingen op CONCEPT versie	[redacted]/....			
1/12	Doorzetten CONCEPT versie naar: Stedelijke klankbordgroep VZ Expertgroepen natuur/gezondheid KBG natuur en gezondheid Team RES Juristen, Tegenlezer Communicatie RES partners	[redacted]		Raadsflap: - Afwegingskader <u>besluit</u> - <u>Kennisname</u>: o Evaluatie o Context mapping o PWE o Verslagen KBG?	
2/12	Toelichten CONCEPT in KBG gezondheid	[redacted] e.a.		Eerste versie Raadsflap naar [redacted]	[redacted]/...
2/12	CONCEPT afwegingskader aanleveren voor priostaf 6/12	[redacted]			
6/12	Deadline reacties stedelijke KBG			Verwerken opmerkingen Raadsflap [redacted] Opstellen Collegeflap/flap WH	[redacted]/...
6/12	Toelichten CONCEPT in KBG natuur	[redacted] e.a.			
6/12	**Priostaf:** Opgemaakte CONCEPT versie, Eerste reacties KBG'en evt. bespreken flappen	[redacted]		**(Flappen in priostaf bespreken)**	
8/12	Deadline reacties expertgroepen én KBG natuur en gezondheid				
8/12 (of 15/12??)	MA.Ak Oost: Context mapping en afwegingskader	([redacted])			
6/12 - 9/12	Verwerken reacties KBG'en Verwerken Context Mapping in lokale versie Afwk.	[redacted]/team RES		Álle flappen delen met [redacted]. Alle flappen naar screening	
10/12	<u>Versturen Lokale CONCEPT versie aan</u> lokale KBG'en lokale procesgroepen ambtelijk [redacted]?	[redacted]			
13/12??	**Extra priostaf over communicatiestrategie afwegingskader??**	[redacted]			
13/12 - 16/12	Lokale Concept bespreken in lokale KBG'en Input via verslagen van de KBG'en	[redacted] e.a.		Verwerken opmerkingen alle flappen [redacted]	
13/12 – 16/12	- Tekstuele aanpassingen team RES - Verwerken laatste opmerkingen KBG'stedelijk, gezondheid natuur - Invoegen pagina samenvatting PWE in Afw. Kader (de PWE wordt apart ter informatie aan de Raad aangeboden en online beschikbaar gemaakt)	Team RES/[redacted]			
15/12	**Evaluatie gereed**			**Woensdag voor 9.30** aanleveren alle flappen voor akkoord WH	
16/12	Aanleveren priostaf 99% versie	[redacted]			
20/12	**Priostaf:** **99% versie** **Incl. resultaten PWE en Cont. Map + input KBG'en** **Definitief akkoord op flappen**			**(Flappen in priostaf bespreken)**	
21/12				Uitvoeringsprogramma RES in eerste College = openbaar = communicatie!	[redacted]
22/12				Aanleveren flappen Andreas voor besluitvorming B&W 11/01	
11/01				**B&W = afw kader openbaar**	
9/02				**Cie FED**	
16/02				**Raad**	

NB PWE:

- wordt toegelicht en besproken in Stedelijke KBG 7/12.
- Kan in vervolgproces Reflectiefase nogmaals worden besproken (dit wordt niet meer meegenomen in het afwegingskader, maar zal input zijn voor de handreiking).
- De PWE wordt apart ter informatie aan de Raad aangeboden en online beschikbaar gemaakt.

NB Context Mapping:

- Wordt in de week van 6/12 verwerkt in het lokale deel van het afwegingskader.
- Uitkomsten worden in de lokale KBG'en in januari nader toegelicht (met mogelijkheid voor deelnemers aan de CM om ook aan te sluiten). Is input voor de handreiking.
- De rapportage CM wordt apart ter informatie aan de Raad aangeboden en online beschikbaar gemaakt.

| | | |

	Referentienummer	zaaknaam/omschrijving	gemeente	straatnaam	huisnummer	postcode	plaats	soort	leeftijd	Geef hieronder een uitgebreidere beschrijving van uw zienswijze of uw reactie(s)	Hoe kan de voorgenomen duurverlenging van deze beleggingsrecht af	Is er iets u dat betrokken u interesse?	Richtlijn		Lees	Wat is Wilma Dijk	Logo	Opmerkingen	Opgroeien voor					Geselecteerd voor						
																				Bezwaar Raad	Bezwaar Raad	Bezwaar Raad	Bezwaar Raad	Zienswijze	Bezwaar Raad	Bezwaar Raad	Bezwaar Raad	Bezwaar Raad	Zienswijze	
10-10	WOI-10274		74	Wassenaar	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	31 - 50 jaar	Bewoner binnenlijn	Geen verbeid van plaats verlenging beschermde vaarlangen	Wordt de uitgang met thema Geo-actief	geen of niet in de gaan een uitbreiding en uit gebruikmaakt zoals er nu een hoort krijg te zeggen	Ja	Nee	Wat is Wilma Dijk	Logo						Stof								
18-10	WOI-11728		56	Wassenaar	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	51 - 65 jaar	Actief beroepen Flag in dit is aldermens.	Info minder verplichtingen / geluid gehoord.	Is in de de stille omgeving - Natura Winst	Zou de het mogelijk heeft mijn beleggingsfirma's ben in de in een het plaatsen van wat minder te. Wat we me te stedelijke gebieden aanvragen de mogelijkheden gaat voor de gebiedseffecten voor mens en dier.	Ja	Nee	Wat is Wilma Dijk	Logo						Stof								
26-10	WOI-11908		129	Wassenaar	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	31 jaar en ouder	Geen nieuwe vergunning Zijlweg 7 Te Berg.	De beleggingsfirma's gingen die beschikt aan het nieuw - en het Natura 2 aan de nieuwe regels, was minder de verwachte van het te willen te pas en de de natuur en overheden aan het te willen te pas en de natuur en overheden aan de Zeeheren en beleggingsgebied(s) voor gemeente.	Is in de de stille omgeving - Natura Winst	Wij willen daarmee op te begrijpen zou het het plan worden voor de beschikbare te gebruiken in de Zeeheren en beleggingsgebied(s) voor gemeente.	Ja	Nee	Wat is Wilma Dijk	Logo						Stof								
15-10	WOI-12011		41	Wassenaar	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	51 - 65 jaar	Geen verdachtheid Nieuw Water, de stilte, de Zeeheren en	Beoogd land voor verwerking Nuts- en Nuwe- en gas-rollend binnen een directe regeling	Wordt de uitgang met thema Geo-actief	Ik geneem dat is dat de Zeeheren moet uitkomen aan Nuwe- en Nuts- en de Zeeheren wat ik er gedaan tot.	Ja	Nee	Wat is Wilma Dijk	Logo						Wat								Ik ben bekend dagen
29-10	WOI-11742		84	Wassenaar	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	31 jaar en ouder	Weerspoel Oude overeenkomst vergunning	De beleggingsfirma's gingen bij Zeeheren	Is in de de stille omgeving - Natura Winst	Nieuw land Zeeheren bij en hun overgaan mij, wanneer ook overeenkomsten hebben.	Ja	Ja	Wat is Wilma Dijk	Logo						Wat								
30-10	WOI-11924		31	Wassenaar	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	51 - 65 jaar	conform overeenkomst en bij U.	Het is dat er u een een stilte, stilte in. Wanneer ook	Is in de de stille omgeving - Natura Winst	Zou het het mogelijk is en, we moeten ook te hebben, u ook, dat we te willen een een de het moeten. Ik, u de moeten en daarmee ook mij, wat tegen te stellen, een te stilte in.	Ja	Ja	Wat is Wilma Dijk	Logo						Wat								Ik ben de WOI, zoals de bij U of in de nuwste
2-11	WOI-12123			Wassenaar	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	Volledige Overlet Raad			Is in de de stille omgeving - Natura Winst		Ja	n.b.															
29-10	129-10083		131	Wassenaar	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	31 jaar en ouder	Beleggingsvergunning Zeeheren Wassenaar Locatie Westhoudse w.v. Bezwaar	gemeente gelbo-rollend stellen	Wordt de uitgang met thema Geo-actief	Te: Jeroen stelling en u toegaan stille naar te stellen mogelijkheden	Ja	Ja	Wat is Wilma Dijk	Logo	A beleggingsvergunning in nieuw werd. Actieplan wel in bezwaar.						Wat								Ik ben bekend dagen, meldt mij [redacted] aan
29-10	WOI-11924		74	Wassenaar	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	51 - 65 jaar	[redacted] conform overeenkomst en bij U.	Het is dat er u een een stilte, stilte in. Wanneer ook	Is in de de stille omgeving - Natura Winst	Zou het het mogelijk is en, we moeten ook te hebben, u ook, dat we te willen een een de het moeten. Ik, u de moeten en daarmee ook mij, wat tegen te stellen, een te stilte in.	Ja	Ja	Wat is Wilma Dijk	Logo						Wat								Ik ben de WOI, zoals de bij U of in de nuwste

[redacted]

| | | |

| | | |

	Referentienummer	Nummer indiening	gelacht	voornaam	tussenvoegsel	achternaam	postcode	email	leeftijd	Goed hoorder aanvulde welke belangengroep vindt ml u moeilijk	Hoe is de voorgestelde doelstelling van deze belangengroep?	Is welke activiteit heeft u interesse?	Motivatie		Nieuwsbrief	check U Stem 2021	Opm	Opmerking	Doorstroom	Engagement door: Verzoek	Deelname	Inbreng	Deelname aan: Nieuwsbrief	Meeting	Peiling	Een stem	Overleg	Gesprek	Andere	KIEZER	
21-10	73084155	93	Mevrouw	[redacted]				[redacted]	55 - 64 jaar	Hulpen, Kleinen	Doelstelling van fusie is Oosten & dat u zo goed mg met de belangen van de Inwoners van Oosten compromissen werft. Dat uit tijd is contact. Uiteindelijk gaat het werft en gewerkt laaref ten worden	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	De voorkeur van de voorgestelde is beter. Hier is hoe ontwikkeling & de positie heeft om Hema en Oost uit beheid van reduceringsplan beleg. Ik oefgang een stimulans van Inspanningsplan met aspecte, Uitkomst de belangen van Inwoners van Amsterdam en bouwgemeenten, zoals by Slomerlie Oosten.	ja	hoe	hoe	Sterke m. belangelijke stakeholder. Mooie 30 km in Oost is fijn	nee, ik ben nieuw en wil graag		hoe								
21-10	73084155	94	Mevrouw					[redacted]	55 - 64 jaar			Klankbordgroep met Hema Gezondheid		ja	hoe															
21-10	7896 3678	139	Mevrouw					[redacted]	35 - 44 jaar	energie cooperatie (de Windvogel	duurzame stroomopwekking voor en door de leden, de omgeving hierbij betrokken toekomstige leden	Klankbordgroep met Hema Gezondheid		ja	ante	ante	eindtijgelijk individueel wanneer mate stemmen vinkt, meer leden bij,		ante				ante							
21-10	3100 4360	31	Mevrouw					[redacted]	35 - 44 jaar	is bereikt of voordelen van windenergie op je kleurplaatje of is energie coöperatie Amsterdam actief	Duurzame energie by and for the people. Een wet project Noordergolas	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	[redacted]	ante	ante	ante			ja	ante											
21-10	1108 3310	32	Mevrouw					[redacted]	35 - 44 jaar	Mede auteur van het oostelijke aanbouwgebied mbt gezondheidsfaciliteiten en wijkhuis.		Klankbordgroep met Hema Gezondheid	[redacted]	ja	ja	ja/ja/ja	graag actief in Noorder politiek?		ja											
16-10	7133 5862	35	Mevrouw					[redacted]	35 - 44 jaar	winkelier	Geconcentreerde inzet in een winkelstraat	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	[redacted]	ja	ja	ja													
22-10	1940 3337	229	Mevrouw					[redacted]	45 jaar en ouder	netwerken, Oosterbeek	Ook bewoners in contact brengen met de netwerken en mensen met een psychische. Hiermee bij of een stabiele begeleiding chronisch zieken, hoeksteen ouders met mentale dragers.	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	[redacted]	ja	net	net															
19-10	773 3 2901	28	Mevrouw					[redacted]	55 - 64 jaar	de wens voor groene leefbaarheid en bescherming bestaat wel.	de kloof en bescherming groene leefbaarheid en bescherming bestaat wel.	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	[redacted]	ja	net	net															
19-10	1439 2393	207	Mevrouw					[redacted]	25 - 34 jaar	Netwerk Amsterdam Noord en Oosterbeek omgeving	Netwerken en samenwerken en kwaliteit verbeteren	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	[redacted]	ja	ante	ante															
19-10	0030 4484	75	Mevrouw					[redacted]	35 - 44 jaar	Ik ben nieuw in de wijk en wil graag meer mensen met een psychische. Hiermee bij of een stabiele begeleiding chronisch zieken, hoeksteen ouders met mentale dragers.	De leefbaarheid van een netwerken en mensen met een psychische. Hiermee bij of een stabiele begeleiding chronisch zieken, hoeksteen ouders met mentale dragers.	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	[redacted]	ja	ond	ja+				ond	ond										
8-10	1	44	Mevrouw					[redacted]	35 - 44 jaar	Hoe het samenwerken tussen de verschillende partijen verbeterd kan worden	Ik ben geen vrijwilliger, ben wel betrokken bij de wijk en wil graag meer weten	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	[redacted]	ja	ond					ond	ond										
18-10	597 24 80	24	Mevrouw					[redacted]	45 jaar en ouder	Ik krijg hevige reuma klachten en ben bij de Oosterbeekse Atletiek Club	Ontwikkeling activiteiten			hoo	hoo		hoo													
18-10	1335 4547	30	Mevrouw					[redacted]	45 jaar en ouder	Sportactieve 45 jarig oppositie 7 x 5 km sportieve wijking nu ijslo nieuwe wate. ijmo. Sportwedstrijden	Sport stimuleren is de weg in te bewegingen te krijgen met een fitness het water. Door urbas, te fit, verhuur, een uitdagende voor iedereen uniek is en bij hun omwille krijg opdat mone mijnet. Nzorvisitte	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	[redacted]	ja	mo	mo															
17-10	jose derks	140	Mevrouw					[redacted]	60 - 69 jaar	wethouderservaring in de regio	wethouderservaring in de regio	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	wethouderservaring in de regio	ja	ank	ank														
16-10	7866 7387	113	Mevrouw					[redacted]	45 jaar en ouder	Vv EC Hatte Lbzug	De kring regt op	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	De kring regt op		vvs	vvs														
16-10	2615 4164	99	Mevrouw					[redacted]	55 - 64 jaar	De wens ging op de Kerk	Heb ik een initiatief dat bewoners van de woonwijk Dorlt gelegen in de directe omgeving werkt en logistiek de Glasgebouw naast de Glasparade	Klankbordgroep met Hema Gezondheid	Ik ben geïnteresseerd in het bevorderen van de gezondheid van bewoners. Ik ben ook

Refe rentienummer	nummer indiening	gestuurd	voornaam	tussenvoegsels	achternaam	provincie(s) waarop	e-mail	woonplaats	Soort bijdrage	Wat is de voorgenomen activiteit/opgave waarvoor de bijdrage wordt gevraagd?	Is werkzaamheid/activiteit al uitgevoerd	Motivatie		Inhoudelijke toets	Opmerkingen	Opmerkingen	Eigenaarschap soort					Beschikbaarheid soort							
																	Natuur	Natuur	Natuur	Natuur	Natuur	Natuur	Natuur	Natuur	Natuur	Natuur	Natuur	Natuur	Natuur
3640	3889 8704	18	Mevrou						10 - 99 jaar	Nieuwe Zeeboezem en Ecovallei Rijn en IJ	Het betreffende werk was geen activiteit, …met als doel om de ontwikkeling van deze soorten te bev…	Klimaatbestendig met Ruimte Executief	In overleg te stroomlijnen met de gebiedsbeheerders van de gebiedsgerichte aanpak Natuurnetwerk Nederland. Overlegtafel Natuur en Klimaat.	Ja	Ja	Ja																
3640	3864 777	18	Mevrou						40 jaar en ouder	Meerdere van natuur in en rechtsgebied De Hoge Dijk en Arnhemse de IJssel	Het natuur en recreatieve gebied De Hoge Dijk en Arnhemse de IJssel, beheerders tegenover plaatsen van winkelcentres.	Klimaatbestendig met Ruimte Executief	Het plaatsen van winkelcentres dichtbij bevestigingen in de nabije natuur in en rond Arnhem/de nabije natuur in en rond Arnhem/de nabije natuur in en rond Arnhem/

| | | |

| | | |

Tijdslijn afwegingskader RES Amsterdam *6-12-2021*

Wanneer	Wat en aan welke groep
1/12	• Versturen concept afwegingskader naar: Stedelijke klankbordgroep, Expertgroepen natuur/gezondheid en KBG'en natuur en gezondheid
2/12-7/12	• Toelichting op concept Afwegingskader in 2e Stedelijke klankbordgroep, 2e Klankbordgroep Gezondheid en 2e klankbordgroep Natuur.
6/12	• Deadline reacties concept afwegingskader van Stedelijke Klankborgroep
8/12	• Deadline reacties expertgroepen én KBG'en natuur en gezondheid
10/12	• Deadline aanleveren van input ter verwerking in concept afwegingskader • Versturen concept afwegingskader met lokaal deel aan lokale KBG'en (inclusief de deelnemers Ma.ak-bank) • Versturen concept afwegingskader met lokaal deel aan lokale procesgroepen incl. ambtelijke collega's buurgemeenten
6/12 – 10-12	• Toelichting concept lokale deel context mapping en toets met lokale procesgroepen (o.a. ambtenaren buurgemeenten)
13/12-16/12	• Bespreken lokale deel concept afwegingskader in lokale KBG'en (Noord, Ma.ak-bank, Zuidoost, Nieuw West)
17/12	• Deadline opnemen bijlages in concept afwegingskader
	Bestuurlijke besluitvorming
11/1/2022	• Behandeling afwegingskader in B&W (openbaar, onder voorbehoud van collegebesluit)
9/2	• Behandeling in commissie FED (gepland)
16/2	• Behandeling in gemeenteraad (gepland)

Tijdslijn Handreiking Participatie, Samenwerking & Sturing

In de maanden januari tot maart worden aanvullende bijeenkomsten gepland met de stedelijke en lokale klankbordgroepen. Deze zijn bedoeld om – mede naar aanleiding van het afwegingskader, context mapping en PWE - feedback te geven op de ontwikkeling van de Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing. Planning van de data voor de bijeenkomsten vindt in overleg met de KBG'en plaats. B&W stelt de handreiking vast in april 2022.

Tijdslijn afwegingskader RES Amsterdam *6-12-2021*

Wanneer	Wat en aan welke groep
1/12	• Versturen concept afwegingskader naar: Stedelijke klankbordgroep, Expertgroepen natuur/gezondheid en KBG'en natuur en gezondheid
2/12-7/12	• Toelichting op concept Afwegingskader in 2e Stedelijke klankbordgroep, 2e Klankbordgroep Gezondheid en 2e klankbordgroep Natuur.
6/12	• Deadline reacties concept afwegingskader van Stedelijke Klankborgroep
8/12	• Deadline reacties expertgroepen én KBG'en natuur en gezondheid
10/12	• Deadline aanleveren van input ter verwerking in concept afwegingskader • Versturen concept afwegingskader met lokaal deel aan lokale KBG'en (inclusief de deelnemers Ma.ak-bank) • Versturen concept afwegingskader met lokaal deel aan lokale procesgroepen incl. ambtelijke collega's buurgemeenten
6/12 – 10-12	• Toelichting concept lokale deel context mapping en toets met lokale procesgroepen (o.a. ambtenaren buurgemeenten)
13/12-16/12	• Bespreken lokale deel concept afwegingskader in lokale KBG'en (Noord, Ma.ak-bank, Zuidoost, Nieuw West)
17/12	• Deadline opnemen bijlages in concept afwegingskader
	Bestuurlijke besluitvorming
11/1/2022	• Behandeling afwegingskader in B&W (openbaar, onder voorbehoud van collegebesluit)
9/2	• Behandeling in commissie FED (gepland)
16/2	• Behandeling in gemeenteraad (gepland)

Tijdslijn Handreiking Participatie, Samenwerking & Sturing

In de maanden januari tot maart worden aanvullende bijeenkomsten gepland met de stedelijke en lokale klankbordgroepen. Deze zijn bedoeld om – mede naar aanleiding van het afwegingskader, context mapping en PWE - feedback te geven op de ontwikkeling van de Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing. Planning van de data voor de bijeenkomsten vindt in overleg met de KBG'en plaats. B&W stelt de handreiking vast in april 2022.

Verslag bijeenkomst Stedelijke KBG

Datum: 30.11.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Opzet bijeenkomst

Op 30 november jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de stedelijke klankbordgroep van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Aan het begin van de bijeenkomst was er de mogelijkheid voor KBG-leden om verduidelijkende vragen te stellen over het RES proces in Amsterdam. Daarna zijn het afwegingskader en de online raadpleging (PWE) toegelicht en besproken. Bij de bijeenkomst was een tweede ring aanwezig van leden van de andere klankbordgroepen, die graag de bespreking van de online raadpleging meekregen.

Verdere toelichting RES proces

Aan het begin van de bijeenkomst is het RES proces verder toegelicht aan de hand van vragen:

De reflectiefase

In aanloop naar de vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 zijn er meerdere inspraakavonden geweest in de gemeenteraad. Daarin is te kennen gegeven dat insprekers zich onvoldoende betrokken voelden bij de totstandkoming van de RES en dat zij hun twijfels hadden over of hun belangen wel meegenomen waren. Daarop is de reflectiefase ingesteld, om extra de tijd te nemen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later nodig is bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Het RES team is de reflectiefase ingegaan met de hypothese dat nog niet alle belangen goed in beeld waren.

Doel van de klankbordgroepen

De belangrijkste rol van de klankbordgroepen is om te reflecteren op de informatie die wordt opgehaald en verzameld in de online raadpleging (PWE), de context mapping werkboeken, het afwegingskader en de expertgroepen: zijn de goede groepen geraadpleegd? Welke informatie lijkt te ontbreken? Wat zijn aandachtspunten? Op deze manier leveren de klankbordgroepen rechtstreeks input aan de producten van de reflectiefase. De stedelijke klankbordgroep kijkt hierbij vooral mee met zaken die voor de hele stad spelen, zoals de online raadpleging (PWE) en het afwegingskader. Daarnaast denken de leden van de klankbordgroepen mee over de richtlijnen voor participatie en governance. Wat is nodig bij het vervolg van de participatie in de volgende fase met de initiatiefnemer? Deze reflecties worden vastgelegd in de verslagen van de klankbordgroepen. De verslagen worden na vaststelling toegankelijk gemaakt en gedeeld met de gemeenteraad.

Tijdlijn afwegingskader

Vanuit de klankbordgroep is er de zorg dat hun input niet volledig meegenomen wordt omdat er nog bijeenkomsten van de klankbordgroep plaatsvinden nadat het afwegingskader al is voorgelegd in januari 2022. Ook na januari 2022 wordt alles wat in de klankbordgroep aan bod komt meegegeven aan de gemeenteraad door middel van de verslagen.

Ambitie en communicatie

De gemeenteraad heeft een ambitie vastgesteld van 50MW extra opgesteld vermogen windenergie in de stad vanaf 2030. In de planvoorbereidingsfase worden onderzoeken uitgevoerd op de specifieke locaties waar windmolens worden voorgesteld door de initiatiefnemer. Als er uit de onderzoeken blijkt

dat windmolens leiden tot onaanvaardbare effecten op de gezondheid en natuur worden deze niet geplaatst. Gezien de eerdere haalbaarheidsonderzoeken die hebben plaatsgevonden, ligt het niet in de lijn der verwachting van de gemeente dat de ambitie niet gehaald kan worden. Echter wordt dit pas duidelijk wanneer de onderzoeken naar effecten op gezondheid en milieu op specifieke locaties zijn uitgevoerd.

Aangedragen alternatieven

Verschillende bewoners en andere belanghebbenden in de stad hebben bij de gemeente alternatieven aangedragen om hernieuwbare energie op te wekken. In de klankbordgroep is opgemerkt dat indien de gemeente kiest voor een bepaalde maatregel, ook beargumenteerd moet kunnen worden waarom niet voor een alternatief wordt gekozen. De gemeente heeft schriftelijk gereageerd op de voorstellen voor alternatieven[1]

Afwegingskader

Het afwegingskader is toegelicht door [redacted] van bureau Over Morgen. Na deze bijeenkomst krijgt de klankbordgroep een eerste concept van het afwegingskader toegestuurd om op te reageren. Er is gevraagd aan de leden of zij vooral kijken of alle thema's en onderwerpen die zij belangrijk vinden er nu instaan en voldoende belicht worden.

Doel

In het afwegingskader wordt alle opgehaalde informatie uit eerder ingediende zienswijzen en inspraakrondes, de online raadpleging (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving en eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid gebundeld en gestructureerd. Het moet bestuurders en de gemeenteraad inzicht geven in welke signalen en geluiden in de stad zijn geuit en wat inwoners en andere belanghebbenden belangrijk vinden, om hen een goede afweging te kunnen laten maken over de ontwikkeling van windturbines op een locatie. Het kader biedt overzicht van de thema's en onderwerpen, zonder daar een prioritering in aan te brengen. Het kader wordt in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Opbouw

Het afwegingskader is een bestand waarin per thema informatie opgezocht kan worden. In het hart staat de bestaande wet- en regelgeving. De vier belangrijkste hoofdthema's die zijn aangedragen in de stad staan daar omheen: 1) leefomgeving, 2) maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie, 3) samenhangend & betaalbaar energiesystemen en 4) bijdragen aan CO_2-doelstelling. Daarbinnen staan de verschillende onderwerpen. Per onderwerp wordt een feitelijke beschrijving gegeven, een overzicht van signalen uit de stad en hoe deze meegenomen worden.

Opmerkingen en vragen:

Door leden van de klankbordgroep zijn verschillende vragen gesteld over het afwegingskader:

- *Toekomstige ontwikkelingen:* Het afwegingskader maakt zichtbaar wat nu belangrijk gevonden wordt in de stad en in de gebieden. Dat is stap 1. Vervolgens wordt bij het maken van afwegingen (per zoekgebied) naar de actualiteiten gekeken voor deze thema's/onderwerpen.
- *Ingediende zienswijzen Omgevingsvisie:* De nota van beantwoording is meegenomen in het afwegingskader.
- *Hoe te gebruiken:* Naast de gemeenteraad, kan een initiatiefnemer het kader ook gebruiken als hulpmiddel om inzicht te krijgen in welke belangen en zorgen er in een specifiek gebied spelen.

[1] Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake alternatieven voor windmolens (7 februari 2021). Bijgevoegd als bijlage bij het verslag.

- Integrale afweging: In het afwegingskader vallen geen zoekgebieden af. Sommige leden van de klankbordgroep maken zich zorgen dat er uiteindelijk suboptimale locaties gekozen worden omdat het qua locaties afhankelijk is van waar een initiatiefnemer zich aanmeldt. Het onderwerp integrale afweging tussen gebieden wordt meegenomen naar de volgende bijeenkomst.
- *Rol expertgroepen:* De eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid en onderwerpen die zij agenderen worden meegenomen in het afwegingskader. Het complete advies ligt er nog niet voor januari 2022. Dit uiteindelijke advies wordt in het vervolgproces met een initiatiefnemer ook meegenomen.
- *Lokaal proces:* Het afwegingskader biedt nu, als hulpmiddel, een overzicht zonder weging van wat er de afgelopen jaren is opgehaald. Het vervangt niet de stappen in het participatieproces op een lokaal niveau binnen een zoekgebied bij een initiatief.
- *Correlatie en weging punten:* Hoe worden correlatie en causaliteit tussen onderdelen helder gemaakt? En hoe zit het Amsterdamse karakter hierin? Het afwegingskader is neutraal. Er wordt geen weging gegeven aan de verschillende punten. Wel kan over één thema meer zorgen zijn geuit door belanghebbenden in en rondom de stad dan een ander, maar in de basis is de weging gelijk. Het is aan de gemeenteraad daar invulling aan te geven.
- *Verhouding met RES Noord-Holland-Zuid (NHZ):* In het programma RES NHZ wordt gewerkt aan een implementatieplan. Dit gaat op hetzelfde moment richting het College en de gemeenteraad als het afwegingskader.
- *Waarden:* In de klankbordgroep komt vaker het aantal gehinderden ter sprake als belangrijke factor voor in de afweging. In reactie daarop is gevraagd hoe andere waarden meegenomen worden in het afwegingskader met betrekking tot bijvoorbeeld landschap en cultuur (van belanghebbenden in buurgemeenten). In de tekst van het afwegingskader wordt vaak over Amsterdammers gesproken, echter zijn ook de waarden, als landschap en natuur, opgenomen die belanghebbenden in buurgemeenten hebben meegegeven in dit proces.

Online Raadpleging PWE

De online raadpleging (volgens de Participatieve Waarde Evaluatie, PWE) is toegelicht door [redacted] van Populytics. Hij heeft een inkijk gegeven in de eerste bevindingen uit de analyse[2].

Doel

Bij de PWE wordt een respondent op de stoel van een bestuurder of een raadslid gezet. Zij krijgen een keuze voorgeschoteld en moeten het advies dat zij geven kwalitatief onderbouwen. Deze onderbouwingen zijn zeer waardevol om van te leren. Wat vinden respondenten belangrijk? Door deze methode krijgt men niet alleen inzicht in wat belanghebbenden die positief of heel kritisch tegenover een vraagstuk staan van belang vinden, maar juist ook de 'middengroep'. Dit is de groep die vaker niet de behoefte of mogelijkheid heeft om mee te doen aan bijvoorbeeld participatietrajecten of bewonersavonden. Middels de PWE leert men welke waarden burgers hebben en welke gevoelens van onrechtvaardigheid achter de zorgen en weerstand zitten. Deze inzichten kunnen omgezet worden in handelingsperspectieven.

Respondenten

Aan de PWE nemen respondenten deel uit een panel mee tegen betaling (ca. 700 respondenten) en middels de open raadpleging (ca. 4000 respondenten tot nu toe). Daarbij wordt gekeken of inzichten in beide groepen terugkomen of juist verschillen. De representativiteit van het panel wordt in de eindrapportage toegelicht.

[2] Onderstaand worden eerste bevindingen en conclusies vermeld, die nog niet definitief zijn.

Eerste bevindingen

Uit de analyse zijn de eerste voorzichtige conclusies gekomen over waarden:

1. Een meerderheid van het panel en de open raadpleging vindt dat Amsterdam zoveel mogelijk energie moet opwekken in Amsterdam zelf. Echter is er onenigheid, met name in de resultaten van de open raadpleging, of windmolens hier het beste middel voor zijn.
2. De waarde gezondheid wordt heel belangrijk gevonden. Waar de nadruk op wordt gelegd verschilt: op het gebied van effecten door o.a. geluidsoverlast of effecten op recreatie en rust.
3. De waarden natuur/landschap en duurzaamheid zijn soms met elkaar in conflict. Er bestaat onder de respondenten verschil in mening over de mate waarin de waarde natuur/landschap geschonden wordt.

Gevoelens van onrechtmatigheid

Daarnaast is inzicht ontstaan in de gevoelens van onrechtmatigheid. Uit de eerste analyses blijkt dat er sprake is van een gevoel van drievoudige onrechtmatigheid: 1) op het gebied van invloed (windmolens zijn ongevraagd), 2) er kan niet aan ontsnapt worden in de omgeving van woningen, 3) omwonenden ervaren de lasten maar niet de lusten. Deze gevoelens leiden tot voorwaarden die mensen stellen: alle alternatieve opties voor het opwekken van hernieuwbare energie in de stad moeten verkend zijn en er moet gekeken worden in welke mate het nodig is om windenergie op te wekken. De drievoudige onrechtvaardigheid die ervaren wordt, toont dat er een duidelijke inspanningsverplichting wordt gevraagd van de gemeente.

Handelingsperspectief

Aan de hand van de PWE is inzicht ontstaan in de waarden die drie groepen zeer belangrijk vinden:

- 'Voorstanders': verantwoordelijkheid, rechtvaardigheid, duurzaamheid
- 'Tegenstanders': gezondheid, rechtvaardigheid, natuur
- 'Middengroep' (voorzichtige conclusie): vinden al deze waarden in zekere mate belangrijk

Deze inzichten tonen hoe de groepen verbinding met elkaar kunnen zoeken aan de hand van de waarden die zij belangrijk vinden. Zo zouden 'voorstanders' wellicht bereid zijn tot andere creatieve oplossingen in Amsterdam. Om verbinding te zoeken tussen 'voorstanders' en de 'middengroep' zou bijvoorbeeld gekeken kunnen worden naar het onrechtvaardigheidsgevoel dat omwonenden enkel te maken hebben met de lasten en niet van de lusten kunnen profiteren.

Vragen en opmerkingen:

- *Inkadering van de PWE:* Er zijn verschillende vragen gesteld over waarom de PWE op deze wijze is opgezet. Zo ligt de focus op de ambitie (het aantal megawatt) en niet op effecten voor belanghebbenden, en zijn andere onderwerpen als datacenters die uit de klimaatraadpleging zijn gekomen niet meegenomen. Daarbij werd opgemerkt dat de middengroep tot een compromis wordt 'gedwongen' omdat er niet de optie in de PWE is om de ambitie anders of buiten Amsterdam in te vullen.

  In reactie werd aangegeven dat er in een PWE raadpleging altijd sprake is van een keuze die pijn kan doen. Het is een keuze met een beperking. Daardoor moet men aangeven wat zij meer en minder belangrijk vinden, en kunnen zij niet de keuze afwentelen. Voorafgaand daaraan wordt eerst bewust de vraag gesteld in welke mate de respondent vindt dat er extra windmolens moeten komen in Amsterdam. De antwoorden hierop worden meegenomen in de analyse. Sommige respondenten vinden de keuzepijn heel vervelend en anderen juist interessant. Naar aanleiding van de PWE in Amsterdam gaat het Populytics team kijken of er in bepaalde situaties eventueel een optie moet kunnen zijn om het PWE deel over te slaan in de raadpleging.

Wat betreft de aanvullende onderwerpen als datacenters, is deze informatie belangrijk om mee te nemen in de duiding van de resultaten van de PWE. Zo kan de bouw van datacenters, die relatief veel energie gebruiken, bijvoorbeeld extra bijdragen aan het onrechtvaardigheidsgevoel.

- *Volkstuinen:* In de bijeenkomst is toegelicht dat het de bedoeling is dat de volkstuinen in de nabije toekomst een buurtfunctie gaan vervullen in de verdichte stad. Het zullen recreatiegebieden zijn, niet alleen voor de tuinders, maar ook voor anderen uit de buurt. Er is een zorg geuit over de bewoording van het punt over de volkstuinen in de PWE. Uit de raadpleging leek te komen dat mensen het gevoel van onrechtvaardigheid sterker ervaren bij een woonhuis, dan bij de volkstuinen. Het team van Populytics gaat hier in de kwalitatieve data naar kijken.

- *Ruwe data PWE:* Er is gevraagd of de ruwe data van de PWE gedeeld kan worden. De data mag alleen gedeeld worden als de antwoorden niet herleid kunnen worden tot een persoon. Het anonimiseren zou zeer tijdrovend zijn omdat de antwoorden van iedere respondent daarvoor bekeken moeten worden. Populytics gaat kijken of/hoe de data van de analyse gedeeld kan worden.

- *Compensatie:* Als aandachtspunt werd genoemd dat er vaak gesproken wordt over financiële compensatie van omwonenden. Echter is het niet duidelijk hoe de compensatie berekend en verdeeld wordt als er sprake is van een groot aantal gehinderde omwonenden in een gebied.

Volgende bijeenkomst en afspraken

De eerstvolgende bijeenkomst vindt plaats op 7 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Hierin zal verder gesproken worden over de analyse van de resultaten van de PWE en zullen deze met behulp van de klankbordgroep verder geduid worden. Daarnaast zal aandacht besteed worden aan het onderwerp afweging tussen de zoekgebieden en het besluitvormingsproces.

Voorgestelde onderwerpen voor verdere bijeenkomsten

- Voorstel om een locatie te bezoeken met windmolens/windpark om te leren van ervaringen van omwonenden.
- Alternatieve molens

Afspraken

- Het concept afwegingskader wordt de dag na de bijeenkomst gedeeld. De leden van de klankbordgroep kunnen per mail feedback aanleveren, met het verzoek om dit uiterlijk de ochtend van 6 december te delen. De nadruk ligt op welke onderwerpen leden van de klankbordgroep nog missen in het afwegingskader.
- Leden die bezwaar hebben tegen het delen van hun contactgegevens met de andere leden van de klankbordgroep kunnen dit zo snel mogelijk doorgeven aan [redacted] ([redacted]@public-mediation.nl)
- De Microsoft Teams chat wordt geanonimiseerd opgenomen in het verslag.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig

Natuur & Milieufederatie Noord-Holland
Dorpsraad Driemond
Natuurlijk IJburg
Windalarm
Koepelcoöperatie Energie samen

Bewoner Amsterdam Noord
Watersport Vereniging IJburg
Jong RES
Volkstuinpark Buikslotermeer
Gein3Dorp
Energiecoöperatie Amsterdam Wind
Noorderlingen Voor de Wind

[redacted] (Over Morgen)
[redacted] (Populytics/ TU Delft)
[redacted] (Populytics)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, Team RES)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, Team RES)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, Team RES)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Bijlage 2: MS Teams chat [geanonimiseerd]

30/11/2021 18:55 Start meeting
[30/11/2021 19:07] wat bedoel je met 'tweede ring'?
[30/11/2021 19:08] komen er notulen?
[30/11/2021 19:09] lukt het om de twee onderdelen Afwegingskader en. PWE voor 2030 u te. behandelen (ik moet helaaas weg om 2030)
[30/11/2021 19:07] wat bedoel je met 'tweede ring'?
[30/11/2021 19:08] komen er notulen?
[30/11/2021 19:09] lukt het om de twee onderdelen Afwegingskader en. PWE voor 2030 u te. behandelen (ik moet helaaas weg om 2030)
[30/11/2021 19:18] Duidelijk antwoord [naam], dank
[30/11/2021 19:18] Wie bepaalt wat "onaanvaardbaar" is?
[30/11/2021 19:19] [naam], jij spreekt over de haalbaarheidsstudies die tot nu toe gedaan zijn. Kan de gemeente delen welke onderzoeken dat dan zijn?
[30/11/2021 19:21] Komen we nog aan de agenda van vanavond. toe?
[30/11/2021 19:23] wat is daarvan het voordeel, uitwisselen mailadressen?
[30/11/2021 19:23] Het is dus netter om in de commuicatie NIET meer te stellen dat die 17 windturbines er komen. Er moet gesproken worden van een ambitie waarvan de haalbaarheid nog getoetst moet worden.
[30/11/2021 19:24] [naam] wij hebben het verzoek gekregen van andere leden
[30/11/2021 19:25] nav [naam] wil ik aangeven dat de wettelijke normen itt tot er werd gezegd niet zijn toegepast bij de tuinparken, aangezien de externe veiligheidsnormen niet zijn meegenomen en er zelfs zoekgebieden over de tuinparken heen lopen
[30/11/2021 19:26] @ [naam] Samenwerking sturing tussen wie?
[30/11/2021 19:28] Wanneer is het draft afwegingskader beschikbaar voor commentaar?
[30/11/2021 19:29] Graag tzt nog reflectie op of het nu om 350 m of 500 m afstandregel gaat tot woningen. Op website gemeente staat nl 500 m: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/windmolens-geluid-gezondheid/
[30/11/2021 19:29] [naam] morgenochtend zei [naam] net
[30/11/2021 19:30] Als ik het goed begrijp is het aan intiatiefnemers om binnen de zoekgebieden binnen de vastgestelde kaders een voorstel te doen voor de plaatsing van een of meerdere windturbines. Is het denkbaar dat de intiatiefnemers met meer dan 50MW aan voorstellen komen ? Welke keuzes worden

er dan gemaakt ?

[30/11/2021 19:31] Ik begrijp nu dat er geen afweging gemaakt en ook geen kader gesteld wordt in het afwegings kader. Het is gewoon een samenvatting van alle feedback die de afgelopen 2 jaar geuit zijn.

[30/11/2021 19:34] Is het NH provinciale MER addendum onderdeel van het (draft) afwegings kader? Daar staan nl MER effecten van de Amsterdamse plannen in gespecificeerd.

[30/11/2021 19:36] De vraag is dat er dus geen afweging gemaakt wordt.

[30/11/2021 19:38] Voorbeeld: In de haven zijn er weinig bezwaren.In de overige gebieden wel. Stel dat straks alle zoekgebieden 'open staan', zou er ineens 50MW buiten de haven gerealiseerd kunnen worden, terwijl dat eigenlijk onwenselijk is... Hoe wordt dat voorkomen?

[30/11/2021 19:39] Als reactie op [naam]: dat zou dan ons advies voor het afwegingskader kunnen zijn: dat dat voorkomen moet worden.

[30/11/2021 19:40] Weer misleidende plaatjes over de grote van de windturbines, deze zijn max 88 meter.

[30/11/2021 19:40] Leveren wij dan een advies af als groep? Het is mij nog steeds niet echt duidelijk

[30/11/2021 19:41] Hoe kan wet en regelgeving de kern zijn. Niet alles wat wettelijk mag s wenselijk

[30/11/2021 19:41] Nee, we leveren zienswijze.

[30/11/2021 19:44] Kern moet zijn wat wenselijk en optimaal is

[30/11/2021 19:44] ziet er. mooi uit

[30/11/2021 19:44] Ja het hele concept van Ruimtelijke Ordening is buiten beeld. Het enige telt is of het juridisch mag. Het handig om een integrale afweging te maken. Kijk naar ademdum MER van de provincie, dat is echt een opluchting. Daar kunnen bestuitvormers wat mee.

[30/11/2021 19:44] Hoe kun je de thema's onderling vergelijken/ afwegen?

[30/11/2021 19:44] welke invloed kunnen wij uitoefenen op dit afwegingskader? ik heb geen behoefte aan geconfronteerd te worden met vaststaande nota's.

[30/11/2021 19:44] Eens [naam] Wenselijk en Optimaal

[30/11/2021 19:46] Technisch vraagje... Het is lastig om in een dergelijke pdf commentaar te leveren. Hoe zie je dit? Track-changes?

[30/11/2021 19:46] Is eerder aangegeven, middels max een aparte a4

[30/11/2021 19:47] (halve a4 geloof ik zelfs)

[30/11/2021 19:49] sorry... a4tje dat is belachelijk als commetaar op 80(?) pagina's tekst

[30/11/2021 19:49] half aviertje ging over thema's die je mist.

[30/11/2021 19:50] Dus ik kan commentaar leveren door te editten in de 80 pagina

[30/11/2021 19:50] @[naam] (alle vragen zijn goed)

[30/11/2021 19:53] Hoe zit landschapswaarde in het afwegingskader

[30/11/2021 19:54] @ [naam] laatset bullet slide 1: Samenwerking & sturing tussen wie?

[30/11/2021 19:56] waarom zo snel? Er is maanden over gedaan en dan in 5 dagen response?

[30/11/2021 19:57] nog neutraal? Of komt die kleuring nog?

[30/11/2021 19:57] Doen jullie wel een weging per thema?

[30/11/2021 19:57] Ik vind de response tijd ook echt kort.

[30/11/2021 19:58] Kun je dat woord 'nog'verduidelijken. s het de bedoeling dat er op een laer tijdstip wel een afweging '/weging door 'jullie'komt?

[30/11/2021 20:01] Ik stel voor om het woord 'áfwegings kader' te vervangen door 'informatie overzicht' zolang er geen afweging en geen kader is.

[30/11/2021 20:02] @[naam] Puntb is dat je dus geen afweging maakt over meerdere zoekgebieden

[30/11/2021 20:02] Sorry, [naam], maar dat is geen antwoord op de vraag, maar laten we later op dit thema terugkomen...

[30/11/2021 20:03] Ja en ze worden onderling niet vergeleken (per thema) zoals de provincie doet.

[30/11/2021 20:04] mijn vraag is niet beantwoord over een meer amsterdams wegingskader / opgaves omgevingsvisie en integrale afweging en de vraag of het mer addendum prov en de zienswijzen daarop zijn meegenomen

[30/11/2021 20:04] je hebt gelijk [naam]!

[30/11/2021 20:05] Hoe kan je dan een goede afweging maken als politiek en in het publike debat?

[30/11/2021 20:05] Die hou je tegoed

[30/11/2021 20:06] @[naam] is er behalve deze ppt een document beschikbaar waarin deze enquete en de data verweking beschreven is?

[30/11/2021 20:06] *Reactie op: Sorry, [naam], maar dat is geen antwoord op de vraag, maar laten we later op dit thema terugkomen...*

Om de vraag duidelijker te stellen. Als alle zoekgebieden straks 'open' staan, dan bepaald de gemeente niet wanneer er een initiatiefnemer komt. Zodra er een komt, kun je als gemeente wellicht ja of nee zeggen. Maar met het vraagteken of er daarna nog meer initiatieven komen, dan weet je niet of je uiteindelijk de optimale plekken voor windturbines gaat verkrijgen....

[30/11/2021 20:08] is een heel belangrijk punt [naam]. Komt ook uit de PWE

[30/11/2021 20:09] Nog een vraag aan [naam]: Begrijp ik dat er vanuit RES NHZ een implementatieplan wordt voorgelegd aan de gemeenteraad Amsterdam? Waar gaat dat dan over, en hoe past dat in de besluitvorming?

[30/11/2021 20:10] [naam] Hoeveel antwoorden van open respondenten zijn er nu binnen?

[30/11/2021 20:10] Het is ook net of je de keuzes van de uiteindelijke invulling aan de initiatiefnemers overlaat. Hun afwegingskader ziet er waarschijnlijk anders uit.

[30/11/2021 20:10] 'zoveel mogelijk' is natuurlijk niet gedefineerd. Zijn ze voor windmolens in het Vondel park?

[30/11/2021 20:12] Welke groepen zijn vertegenwoordigd in het panel, hoeveel respondenten? hoeveel respondenten buiten het panel?

[30/11/2021 20:12] Voor de gemeente gaat het volgens mij niet om maximaal 17 molens, en waar kun je die dan het beste (of minste slechtste) te plaatsen. Meer mag ook. Dus gaat het om het vinden van zoekgebieden waar de ruimte er is en de afweging dmv het afweginskader positief of aanvaardbaar uitvalt.

[30/11/2021 20:13] Geen ranking tussen gebieden. Ons advies zou wel kunnen zijn om bv te beginnen met de gebieden die de minste overlast veroorzaken, zoals d e haven. En dat onderdeel moet zijn van het afwegingskader.

[30/11/2021 20:14] beetje extreem voorbeeld.Ik heb de vraag hier ook in de straat gesteld: Wat heeft uw voorkeur? (i) Dat uw kind niet van de honger doodgaat of (ii) niet door een automobilist op straat doodgereden wordt (iii) tijdens zwemles verdrinkt in het gemeentelijke zwembad.

[30/11/2021 20:15] ...maar wel een duidelijk voorbeeld, [naam].

[30/11/2021 20:16] *Reactie op: Geen ranking tussen gebieden. Ons advies zou wel kunnen zijn om bv te beginnen met de gebieden die de minste overlast veroorzaken, zoals d e haven. En dat onderdeel moet zijn van het afwegingskader.*

Interessante suggestie. Sluit ook goed aan bij streven jongRES, namelijk daadkrachtig optreden door de gemeente en zo snel mogelijk op de no-regret locaties alvast windmolens bouwen. Discussie over resterend aantal windmolens totdat ambitie is gehaald (mits wettelijk mogelijk) kan parallel gevoerd worden. Geen tijd te verliezen!

[30/11/2021 20:16] Hebben mensen een idee over hoeveel volkstuinders dit gaat. minimaal 3000. Volkstuinparken liggen in de Amsterdamse Scheggen

[30/11/2021 20:17] Wie bepaalt 'echt nodig' als je 49TWh +40TWh? op zee zet waar niemand er last van heeft?

[30/11/2021 20:17]Zoals bij Cop26 was te zien kunnen wij ons als mensheid geen natuurverlies kunnen veroorloven

[30/11/2021 20:18] Met plaatsen, veranderd het karakter van de volkstuingemeenschap. Blijven tuinders dan in deze parken?

[30/11/2021 20:20] Middengroup? Dat ligt aan de vraagstelling? Iedereen is voor verantwoordelijkheid. Mensen hebben geen benul waar ze voor kiezen. Sorry

[30/11/2021 20:21] Het uigangspunt van de PWE was "de molens komen er", er zijn heen alternatieven buiten de stad. Dan geef je de middengroep geen uitweg, die er wel is.

[30/11/2021 20:21] Iedereen is voor verantwoordelijkheid.

[30/11/2021 20:21] @[naam] doe de invullers niet tekort. Heb je zelf de PWE al ingevuld? Ik denk dat dit mensen goed helpt om mening te vormen.

[30/11/2021 20:22] Als je bijv zou vragen wat heeft u liever:-10% minder groei van de Adam datacenters of - geen winmolens binnen 1500m van woningen - kiest 99% voor minder groei van de datacenters.

[30/11/2021 20:23] Geld geven aan omwonenden werk in dunbvolkte gebieden. Er is 40.000 per molen te verdelen. Over 10.000 mensen is dat 4 euro per jaar.

[30/11/2021 20:23] 20% van mensen heeft buiten last van WT's. Wat denk je van vleermuizen die exploderen, wat denk je van alle andere dieren in het ecosysteem, waar wij ook onderdeel van zijn, die vele malen sterker horen en trillingen voelen

[30/11/2021 20:23] Bij volkstuinen worden de windturbines dichterbij geplaatst, 200 meter. Ook overdag meer hinder. Tuinders zijn veel buiten

[30/11/2021 20:23] Bij financiële vergoeding gaat het om de bedragen. Maakt uit of he 30000 eurp per jaar krijgt (als boer) of een tientje korting op je elctra rekening. (die door de andere burgens betaald wordt)

[30/11/2021 20:24] Ik heb het de PWE ingevuld. Een onderzoek met uiterst voorspelbare uitkomsten.

[30/11/2021 20:24] [naam] antwoorden van open respondenten zijn er nu binnen?

[30/11/2021 20:25] Sowieso gaat dit alleen maar over geld toch? Want die WT's in Amsterdam leveren veel minder op dan wat je nodig hebt. Consuminderen!

[30/11/2021 20:25] @[naam]. Kunnen we morgen contact hebben over toegang tot de de geanonimiseerde ruwe data?

[30/11/2021 20:25] Dat is juist het goede van het onderzoek doordat je het kader stelt 'de molens komen er'. Anders kun je nooit onderzoeken hoe men er echt over denkt en gaat het steeds over datacenters en kerncentrales.

[30/11/2021 20:27] @[naam] Discussie is meer dan wat vragen noteren !!!!

[30/11/2021 20:28] Stroom en water waar wij voor betalen. Van de datacenters.

[30/11/2021 20:28] Dat is echt appels met peren vergelijken [naam]. Opwek en verbruik.

[30/11/2021 20:30] Nee hoor [naam]. De WT's MOETEN rond Amsterdam zonder dat de burger er iets van zal krijgen maar datacenters wel, zie Zeewolde.

[30/11/2021 20:30] Ofwel, waarom is de vraag niet gesteld om mensen liever 10% minder groei van datacenters hebben wat 67 MW oplevert dan 25 MW wind buiten de haven?

[30/11/2021 20:30] Klimaatverandering leidt ook tot de dood; misschien pas volgende generatie, gaan we dat dan ook meenemen?

[30/11/2021 20:30]

Dank [naam] en alle anderen, voor de goede sessie, helaas moet ik er eerder uit vanavond

[30/11/2021 20:31] Niet indien de gemeente doelstellingen heeft als 55 % Co2 reductie op eigen verbruik, Dan heeft vraag direct met opwek te maken.

[30/11/2021 20:31] Ja, dat kun je ook meenemen. Kom maar door met die cijfers [redacted]

[30/11/2021 20:31] Je kunt best tegen datacenters in en rond Amsterdam zijn. En die niet plaatsen. Maar daarmee los je het energieprobleem van Amsterdam niet op.

[30/11/2021 20:32] *Reactie op: Klimaatverandering leidt ook tot de dood; misschien pas volgende generatie, gaan we dat dan ook meenemen?*

Hoi [naam], De 25MW buiten de haven is een druppel op een gloeiende plaat, waarvoor op andere wijzen betere alternatieven zijn.

[30/11/2021 20:32] elke druppel op de gloeiende plaat helpt om de plaat af te koelen

[30/11/2021 20:32] Het gaat over ruimtelijke ordening

[30/11/2021 20:32] [naam] Ruwe data beschikbaar?

[30/11/2021 20:33] Wie heeft die beperkingen verzonnen?

[30/11/2021 20:34] Op welke wijze worden de opmerkingen uit de losse velden meegenomen??

[30/11/2021 20:34] Waarom is er geen overleg geweest over de keuze van de beperkingen

[30/11/2021 20:35] Behoefte aan ruwe data groeit bij mij.

[30/11/2021 20:35] *Reactie op: elke druppel op de gloeiende plaat helpt om de plaat af te koelen*

Je kunt ook een deel van de stad afbreken en dan kun je nog meer windturbines kwijt. Het gaat om de verhouding tussen voordelen en nadelen. Als de voordelen slechts een druppel zijn, in plaats van een emmer water, dan zul je ook moeten erkennen dat de nadelen snel groter zijn dan de druppel.

[30/11/2021 20:35] Ongelooflijk, 4€ city hoppen via Schiphol, meer wegen bouwen want 80 km/uur= niet sexy in je tesla , over kleiner wonen wordt niet gesproken. Heel veel gelul weinig wol.

[30/11/2021 20:36] Je kunt ook een deel van de stad afbreken en dan kun je nog meer windturbines kwijt. Het gaat om de verhouding tussen voordelen en nadelen. Als de voordelen slechts een druppel zijn, in plaats van een...Over water, we spoelen nog steeds drinkwater door de plee. Ook dat kost energie

[30/11/2021 20:36] Het zijn niet de werkelijke keuzes waar we voor staan. Bijvoorbeeld: volkstuinders hebben ook overdag last van windmolens als ze onbeschermd buiten werken, en niet alleen snachts.

[30/11/2021 20:36] PWE is niet verkeerd, maar je moet wel overleggen over de randvoorwaarden

[30/11/2021 20:36] Of op zee!

[30/11/2021 20:37] Is bekend hoeveel mensen de enquete hebben afgebroken

[30/11/2021 20:37] Ongelooflijk botte opmerking over afwenteling. Dit is precies het gevoel dat leeft in Driemond. De stad wentelt het af.

[30/11/2021 20:39] Landelijk, regionaal en stedelijk staan niet los van elkaar. Als dit wel zo is dan strooi je confetti

[30/11/2021 20:39] Ik vind dat je hier wel heel goed conclusies uit kunt trekken, juist omdat je het scherp stelt. Het besluit is genomen door de gemeente dat de ambitie er is.

[30/11/2021 20:39] Over de enquête, heb net een uur aan de telefoon gehangen met een buur die niet wist hoe ze het in moest vullen, echt heel toegankelijk die enquête, vooral met 183 nationaliteiten in de stad, die op geen enkele manier meegenomen worden in dit proces. Schandalig. De hoogopgeleide dame die ik sprak kwam er niet uit. Wat denken jullie van mensen die geen Nederlands of slecht Nederlands spreken

[30/11/2021 20:39] Hoe zijn die 700 geselecteerd?

[30/11/2021 20:40] Er waren 2000 mensen in het pannel

[30/11/2021 20:40] Ruwe data wanneer?

[30/11/2021 20:40] open raadpleging 2000 panel via een onderzoeksbureau, (met beloning)

[30/11/2021 20:41] Er zijn ook laagdrempelige methoden met inloopspreekuur in bv de OBA om allerlei nationaliteiten en opleidingsnvieaus mee te nemen in de participatie. " Mijn buurt en windmolens"

[30/11/2021 20:41] De pwe is niet valide. Er wordt niet onderzocht wat het beoogt omdat het de mensen geen keuzes laat maken over de werkelijke problemen, daarbij fictieve bedragen en wattages inzetten. De pwe is een prachtig spelletje om een schijnafwegingskader te scheppen.

[30/11/2021 20:42] Excuus 2000 openraadpleging, 700 via onderzoeksbureau (met beloning) werd gezeg

[30/11/2021 20:42] [naam]

[30/11/2021 20:42] Ik zou de gegevens dus niet gaan delen [naam] . '-)

[30/11/2021 20:42] 4000 open

[30/11/2021 20:42] Mijn vraag over het frame van het volkstuinpark is niet beantwoord

[30/11/2021 20:42] morgen contact hierover?

[30/11/2021 20:42] 700 panel

[30/11/2021 20:43] Werving is nog niet afgelopen (in reactie op de aantallen).

[30/11/2021 20:43] Wel gestuurd door de vraagstelling

[30/11/2021 20:44] Je kunt vrij eenvoudig de op personen herleidbare data verwijderen. IK kan je daar wel (onbezoldigd) mee helpen.

[30/11/2021 20:44] Er zijn ook laagdrempelige methoden met inloopspreekuur in bv de OBA om allerlei nationaliteiten en opleidingsnvieaus mee te nemen in de participatie. " Mijn buurt en windmolens"

Behalve dat de oproepen allen in NL waren en er niet alleen taal barrière maar ook ongeletterdheid speelt. Daarnaast zijn juist die mensen ALLEEN maar bezig met overleven dus hebben helemaal geen tijd om gezellig de OBA binnen te lopen.

[30/11/2021 20:44] andere gemeenten geven de ruwe data geanonymideerd

[30/11/2021 20:44] Ik zou die tendentieuze quotes ook weglaten uit de rapportage

[30/11/2021 20:45] *Reactie op: Ik zou die tendentieuze quotes ook weglaten uit de rapportage*

Mee eens; de quotes zijn best scherp en geven geen statisch juist beeld maar vormen sterk de mening van de lezer.

[30/11/2021 20:47] Wanneer komt onderbouwing?

[30/11/2021 20:47] [naam] heb je suggesties hoe deze groepen dan wel te benaderen als het nu niet volstaat?

[30/11/2021 20:49] [naam], je geeft allerlei meeningen. Zonder data erbij. Vast goed bedoelingen maar mijn angst is dat jij dus in je uppie een 'samenvatting'aan het maken ben. Vandaar de ruwe data.

[30/11/2021 20:49] Het hele verhaal over verantwoordeijkheid gebruikt de gemeente om windmolens te propageren

[30/11/2021 20:50] Ik ben dit helemaal mee eens. Een echt gesprek over Co2 reducties is er niet.

[30/11/2021 20:50] REr was een tijd in Amsterdam dat alles in 4 talen werd aangekondigd. Toen F, E, NL, Arabisch. Nu zouden er andere talen toegevoegd moeten worden. Dat is een begin.

[30/11/2021 20:50] Of dat de gegeven argumentatie niet klopt. Dat is wat anders dan beter uitleggen.

[30/11/2021 20:51] Klimaatmaatregelen die de persoonlijke levenssfeer van burgers direct raken zijn pas acceptabel als andere maatregelen zichtbaar maximaal zijn toegepast en de overheid een streng beleid voert tegen grote vervuilende sectoren. Bescherm lage inkomens en voorkom dat de kloof tussen arm en rijk groter wordt. De vervuiler moet betalen. De baten van een maatregel moeten hoger zijn dan de kosten en er mag geen beter alternatief zijn

[30/11/2021 20:51] Gevoelens management?

[30/11/2021 20:52] Klimaat rechtvaardigheid is niet hetzelfde als de inwoners van onze stad laten lijden, en al zeker niet de zwakste groepen (zuidoost bv) en al helemaal niet de natuur die nooit gevraagd wordt.

[30/11/2021 20:52] Mijn eigen analyse op basis van de Ruwe data lijkt me

[30/11/2021 20:53] Geen data geen bevindingen

[30/11/2021 20:53] Door een goede (landelijke) ruimtelijke ordening kan gevoel van onrechtvaardigheid worden voorkomen. dan hebben alle opties op tafel gelegen en kunnen mensen volgen waarom er iets in hun omgeving veranderd.

[30/11/2021 20:55] Het is denk ik niet juist te spreken over tegenstanders. De meeste (misschien) alle deelnemers aan dit overleg zijn voorstanders van groene energie en (denk ik) windturbines, de issues gaan over de manier waarop dit proces wordt vormgegeven, zoals afstand tot bebouwing, gevolgen voor natuur en volksgezondheid en de manier waarop dit door de gemeente wordt gecommuniceerd.

[30/11/2021 20:56] Prio aan het beschikbaar maken van de geanonimiseerde ruwe data graag.

Zoals gezegd kan ik je daarbij helpen.

[30/11/2021 20:57] Alle Scheggen meenemen

[30/11/2021 20:57] Dat klopt ik ben juist voorstander van duurzame energie en een transitie. Ook zo snel mogelijk maatregelen om klimaatverandering zoveel mogelijk te mitigeren. Maar er is met onze samenleving geen gesprek over de energietransitie

[30/11/2021 20:57] alle onderwerpen lijken van belang voor de volgende keer.

[30/11/2021 20:58]

[naam], ik ben benieuwd naar jouw bevindingen na ruwe data te hebben doorgenomen.

[30/11/2021 20:58] Graag deze chat bijvoegen bij de Notulen

[30/11/2021 20:59] Dat klopt ik ben juist voorstander van duurzame energie en een transitie. Ook zo snel mogelijk maatregelen om klimaatverandering zoveel mogelijk te mitigeren. Maar er is met onze samenleving geen gesprek...Ook geen gesprek over besparing overigens

[30/11/2021 20:59] Hoeksche Waard

[30/11/2021 20:59] Goed idee!

[30/11/2021 20:59] de Windvogel

[30/11/2021 21:00] https://windalarm.org/video

[30/11/2021 21:00] De windvogel is een kleine molen toch?

[30/11/2021 21:00] de Windvogel. Ben ik geweest, heftig

[30/11/2021 21:00] Windcooperatie
[30/11/2021 21:00] Hoeksche Waard. Was ik ook, ga je dood
[30/11/2021 21:00] We kunnen jullie verwelkomen in Driemond
[30/11/2021 21:00] Amstelvogel is een kleintje
[30/11/2021 21:01] We kunnen jullie verwelkomen in Driemond. [redacted], ik zit daar in volkstuin.
[30/11/2021 21:01] 8jjjjjjjj
[30/11/2021 21:01] [redacted], dank jewel!
[30/11/2021 21:02] bedankt voor e presentaties
[30/11/2021 21:02] bedankt
[30/11/2021 21:03] Niet vergeten correlatie en causaliteit tussen diverse onderdelen in wehgingskader. Mag ook graag in de agenda.
30/11/2021 21:27 Einde meeting

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Mon, 6 Dec 2021 21:44:57 +0100
To: "[redacted]@mnh.nl" <[redacted]mnh.nl>; [redacted]@driemond.info" <[redacted]@driemond.info>; "[redacted]@mac.com" <[redacted]@mac.com>; "[redacted]@hotmail.com" <[redacted]0@hotmail.com>; "[redacted]@carbid.nl" <[redacted]@carbid.nl>; "[redacted]@windalarm.org" <[redacted]@windalarm.org>; "[redacted]@inter.nl.net" <[redacted]@inter.nl.net>; "[redacted]@xs4all.nl" <[redacted]@xs4all.nl>; "[redacted]@tue.nl" <[redacted]@tue.nl>; "[redacted]@wvijburg.nl" <[redacted]@wvijburg.nl>; "[redacted]@jongresnederland.nl" <[redacted]@jongresnederland.nl>; "[redacted]@kpnmail.nl" <[redacted]@kpnmail.nl>; "[redacted]@gmail.com" <[redacted]@gmail.com>; "[redacted]@gmail.com" <[redacted]@gmail.com>; "[redacted]@amsterdam-wind.nl" <[redacted]@amsterdam-wind.nl>; "[redacted]@gmail.com" <[redacted]@gmail.com>; "[redacted]@orion.nl" <[redacted]@orion.nl>; "[redacted]@upcmail.nl" <[redacted]@upcmail.nl>
Cc: "RESAmsterdam" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]public-mediation.nl>
Subject: Agenda en link bijeenkomst 7 december en verslag tweede bijeenkomst | KBG Stedelijk
Attachments:
SV80_21_Beantwoording_schriftelijke_vragen_Naoum_Néhmé_alternatieven_voor_windmolens_V8.pdf, Overzicht RES Amsterdam KBG sessies_061221.pdf, Verslag bijeenkomst KBG Stedelijk RES Amsterdam 30 nov 2021_concept.pdf

Beste leden van de stedelijke klankbordgroep,

Graag stuur ik u hierbij de agenda en link toe voor de bijeenkomst morgenavond (7 december) van 19.00 tot 21.00u. Tijdens de bijeenkomst gaan wij verder in gesprek over de analyse van de online raadpleging (PWE) met Populytics.

Ook kunt u in de bijlage het verslag van de tweede bijeenkomst vinden. Excuses voor de late toezending. Vanzelfsprekend hoeft u niet voor de bijeenkomst morgen te reageren op het verslag. De vaststelling zal geagendeerd worden voor de bijeenkomst hierna.

Agenda 7 december (19.00 – 21.00u)

- Welkom
- Online raadpleging (PWE): analyse en feedback
- Zoekgebieden en besluitvorming
- Afspraken volgende keer
- Afronding (21u)

Link bijeenkomst (7 dec)
Microsoft Teams meeting: Click here to join the meeting

Verslag
In de bijlage treft u het verslag van de tweede bijeenkomst van de klankbordgroep op 30 november jl. Vragen over of opmerkingen op het verslag kunt u mij toesturen. Wij vragen u graag kort en bondig te reageren. Zoals afgesproken is de MS Teams chat geanonimiseerd in de bijlage opgenomen.

Extra bijlagen
In de bijlage treft u daarnaast:

- Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake alternatieven voor windmolens
- Overzicht van alle KBG sessies RES Amsterdam

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]
[redacted] PM

public mediation

+31 (0)6 [redacted]
www.public-mediation.nl

Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad

Schriftelijke vragen

R

Jaar	**2021**
Afdeling	**1**
Nummer	**80**
Datum indiening	**7 februari 2021**
Datum akkoord	**19 maart**

Onderwerp

Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake alternatieven voor windmolens

Aan de gemeenteraad

Toelichting door vragensteller:

In Amsterdam zijn momenteel zeven zoekgebieden aangewezen voor de plaatsing van totaal zeventien windmolens. Omdat het Westelijk Havengebied ruimte biedt voor zo'n 8 tot 9 windturbines is er sprake van een mogelijke plaatsing van windturbines in het groen en/of in de directe woonomgeving van veel Amsterdammers. Uit draagvlakonderzoek blijkt dat er onder omwonenden geen draagvlak is voor de plaatsing van deze windmolens op deze locaties.

Voor de Amsterdamse fractie van de VVD is draagvlak onder bewoners die het meeste gevolgen ondervinden van windmolens leidend bij de afweging om wel of geen windturbines te bouwen. Omdat dit draagvlak ontbreekt, maar de fractie van de VVD wel de doelen m.b.t. duurzame energieopwekking uit de Regionale Energiestrategie (RES) wil halen, zoeken wij naar alternatieven. Een mogelijk alternatief is door onze fractie gepresenteerd tijdens de commissievergadering Financiën, Economie en Duurzaamheid op 14 januari 2021. Dit plan zet in op een verhoogde ambitie van zonne-energie op grote daken (van 60% benutting naar 70%) om zo dezelfde doelen te halen.[1]

Een intensivering van zonne-energie op daken kan uitkomst bieden. Maar de Amsterdamse fractie van de VVD wil dat het college ook kijkt naar alle andere mogelijkheden die belanghebbenden en bewoners hebben gesuggereerd, zoals het opwekken van zonne-energie langs onze wegen, in droogmakerijen of op water. Daarom vraagt de Amsterdamse fractie van de VVD het college te reageren op de uitvoerbaarheid, wenselijkheid en de betaalbaarheid van deze alternatieven.

Gezien het vorenstaande heeft het lid Naoum Néhmé, namens de fractie van de VVD, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen aan het college van burgemeester en wethouders gesteld:

Vragen over een hogere inzet voor zonne-energie op grote daken:

1. In de concept-RES staat het voornemen om in 2030 60% van de grote daken te benutten voor de opwekking van zonne-energie. Naar welk percentage moet de opwekking van zonne-energie volgens het college worden verhoogd om een alternatief te bieden voor de 9 windturbines die in de concept-RES gepland staan?

[1] https://www.vvdamsterdam.nl/nieuws/42308/acht-vragen-over-het-bouwen-van-windmolens-binnen-de-amsterdamse-gemeentegrenzen

Antwoord:
1 MW opgesteld vermogen aan windenergie wekt jaarlijks ongeveer evenveel duurzame elektriciteit op als 2,7 MW opgesteld vermogen aan zonnepanelen. Met een windturbine van 3 MW wordt dus ongeveer evenveel duurzame elektriciteit opgewekt als met 8 MW aan zonnepanelen. 9 windturbines van 3MW wekken dus ongeveer evenveel duurzame elektriciteit op als 72 MW aan zonnepanelen. Dit komt overeen met de hoeveelheid duurzame elektriciteit die kan worden opgewekt op 10% van de grote daken. Het college ziet een verhoging van de ambitie voor zon op daken echter niet als alternatief voor windenergie. De mogelijkheden voor het opwekken van wind- en zonne-energie moeten beiden worden benut om de klimaatdoelstellingen te halen. Zie ook het antwoord op vraag 2.

2. Hoe haalbaar acht het college deze verhoogde inzet op zonne-energie om tot eenzelfde opwekking uit te komen als met 9 windturbines? Graag een toelichting.

Antwoord:
Het collega acht deze verhoging niet haalbaar.

De ambitie van Amsterdam voor 2050 is om alle daken te benutten en de doelstelling voor zonnepanelen in 2030 is al hoog. De geambieerde groei voor Amsterdam voor 2030 is twee keer zo hoog als de landelijke prognose voor de groei van het aantal zonnepanelen (inclusief 'kleine daken')[2]. Per jaar moet er in Amsterdam ongeveer 50MW extra opgesteld vermogen worden gerealiseerd. Dit zijn ongeveer 150.000-170.000 zonnepanelen. Er vanuit gaande dat de komende jaren eerst de beste daken worden benut, is het vasthouden van een dergelijke groei een grote uitdaging.

De gemeente realiseert zelf geen zonprojecten (behalve op eigen daken), maar is afhankelijk van besluitvorming van gebouweigenaren. Er zijn verschillende redenen waardoor de uitrol van zonnepanelen op daken moeilijker is dan het lijkt. In Amsterdam hebben we bijvoorbeeld relatief vaak te maken met verschillende belangen tussen gebouweigenaren en gebruiker(s). Ook is er een groot aandeel VVE's met complexe besluitvormingsprocessen. Daarnaast zijn niet alle dakconstructies geschikt en zijn er eigenaren die andere plannen hebben met hun dak zoals de aanleg van een dakterras of luchtverversingsinstallaties. Amsterdam doet er alles aan om het plaatsen van zonnepanelen voor dakeigenaren zo makkelijk mogelijk te maken, maar de uiteindelijke beslissing om ze te plaatsen ligt bij hen. Het college ziet het voor het halen van de doelstellingen als cruciaal dat gemeenten instrumenten krijgen om te sturen op het gebruik van grote bedrijfsdaken als eigenaren zelf geen initiatief tonen.[3]

Bovendien is een goede mix van wind- en zonne-energie nodig. Zonnepanelen en windturbines vullen elkaar aan omdat beiden hun eigen piekmomenten kennen. Zonnepanelen produceren meer elektriciteit in de zomermaanden, terwijl windturbines juist in de winter meer elektriciteit opleveren. Daarnaast leveren zonnepanelen overdag

---

[2] Opgesteld vermogen zonne-energie: in Amsterdam in 2019: 73MW. Ambitie in 2030: 550 MW. Groeifactor 2019-2030: 7,5 / in Nederland in 2019: 6,9 GW. Prognose volgens PBL in 2030: 26 GW. Groeifactor 2019-2030: 3,8.
[3] Het rijk werkt aan een wijziging van het Besluit bouwwerken leefomgeving om gemeenten de bevoegdheid te geven om bij maatwerk te bepalen dat de daken van industriefuncties gebruikt worden voor de opwek van hernieuwbare energie of maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie.

elektriciteit en windturbines ook 's nachts. De combinatie zorgt voor een stabielere duurzame energieproductie. Zie antwoord op vraag 23.

3. Vindt het college, het ontbrekende draagvlak bij omwonenden meewegend, het wenselijker om de doelen uit de RES te behalen met een verhoogde inzet op zonne-energie dan met het bouwen van 9 windturbines? Graag een toelichting.

Antwoord:
Zie antwoord op vraag 2. Het verhogen van de ambitie voor zonne-energie op daken in 2030 is wat het college betreft geen alternatief voor het opwekken van windenergie.

4. Welke kosten gaan er naar schatting van het college gemoeid met extra inzet op zonne-energie?

Antwoord:
De gemeente ondersteunt nu al bewoners, bedrijven, VVE's, maatschappelijke organisaties en corporaties met het realiseren van zonnepanelen[4]. Hiervoor zijn middelen voor adviezen, onderzoek en ambtelijke capaciteit beschikbaar. Daarnaast heeft de gemeente in het kader van duurzaam herstel 4 miljoen euro vrijgemaakt. Om extra te versnellen of hogere doelstellingen te stellen zou Amsterdam zonnepanelen moeten gaan subsidiëren. Aangezien er voor meerdere honderden miljoenen wordt geïnvesteerd in zonnepanelen zou zelfs een beperkte subsidie leiden tot extra kosten van tientallen miljoenen euro's.
Een dergelijke extra inzet van middelen acht het college niet haalbaar.

5. Wat valt er te zeggen over onderhoudskosten bij (extra) zonne-energie op grote daken? En hoe verhouden deze kosten zich tot de onderhoudskosten van 8 of 9 windturbines?

Antwoord:
De onderhoudskosten zijn voor rekening van de eigenaar van het zonne-energiesysteem of windenergiesysteem. De gemeente heeft hier geen invloed of sturing op.

Voor zonsystemen is sprake van vaste en variabele operationele kosten voor onderhoud en beheer van de installatie. De hoogte van de kosten zijn af te leiden uit het advies van het Planbureau voor de leefomgeving (PBL) over de basisbedragen van de subsidieregeling Stimulering Duurzame Energie (SDE)++ 2021[5] en bedragen circa €0,020 per opgewekte kWh.

Voor windturbines is sprake van onderhoud- en beheerkosten voor het uitvoeren van inspecties, preventief onderhoud en toezicht. De hoogte van de kosten zijn af te leiden uit het PBL-advies over de hoogte van de SDE++ 2021[6] en bedragen circa €0,014 per opgewekte kWh.

Voor zonnepanelen en windturbines geldt dat de onderhoudskosten worden meegenomen in de businesscase van de ontwikkelende partij. Als de onderhoudskosten te hoog zijn in relatie tot de opbrengsten wordt een project niet gerealiseerd.

Vragen over het opwekken van (meer) zonne-energie op en langs onze infrastructuur:

---

[4] Meer Informatie over het Amsterdamse programma voor zonnepanelen is te vinden op de website www.amsterdam.nl/zon.
[5] Bron: https://www.pbl.nl/publicaties/eindadvies-basisbedragen-sde-plus-plus-2021
[6] Bron: https://www.pbl.nl/publicaties/eindadvies-basisbedragen-sde-plus-plus-2021

6. Valt er volgens het college winst te behalen bij het (extra) opwekken van zonne-energie op en langs onze infrastructuur, zoals met panelen langs geluidswallen?

Antwoord:
Het college is voorstander van dubbel ruimtegebruik langs infrastructuur als dit vanuit ruimtelijk en natuuroogpunt goed kan worden ingepast. Het college heeft dit ook opgenomen in de concept RES Noord-Holland Zuid.

De gronden langs rijkswegen zijn in eigendom van het Rijksvastgoedbedrijf. Het college heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) per brief gevraagd om gronden langs Rijksinfrastructuur op te nemen in het Rijksprogramma Opwekking van Energie op Rijksvastgoed (OER) en samen met de gemeente Amsterdam en omliggende gemeenten aan de slag te gaan met zonprojecten. Het ministerie heeft mondeling bevestigd dat de gronden langs de A5 en de geluidsschermen langs de A10 Noord worden opgenomen in het landelijke programma.

7. Kan het college, kijkend naar de totale lengte van de snelwegen die door de gemeente lopen, een inschatting maken van de hoeveelheid energie die hier kan worden opgewekt bij een optimalisatie van zonne-energie langs snelwegen?

Antwoord:
Het college heeft samen met Rijkswaterstaat West Nederland Noord (RWS) de mogelijkheden geïnventariseerd om energie op te weken langs de Rijkswegen in Amsterdam. In Amsterdam zijn de gronden langs de A5 kansrijk vanwege het karakter van het landschap en omdat aan deze wegen geen infrastructurele aanpassingen zijn voorzien in de komende 15 jaar.

In totaal is er ruimte voor circa 11 MW aan financieel haalbare projecten op de rijksgronden. Vanwege de beperkte potentie ten opzichte van het dakpotentieel is er hiervoor echter geen aparte doelstelling opgenomen.

Het plaatsen van zonnepanelen op de bestaande geluidsschermen is complex en wordt financieel gezien door RWS nog niet haalbaar geacht. Het vervroegd vervangen van schermen door nieuwe schermen van zonnepanelen is financieel niet haalbaar vanwege de extra afschrijving die hiermee is gemoeid.

Met RWS is afgesproken dat de integratie van zonnepanelen wordt meegenomen bij de afweging over de vervanging van de geluidsschermen langs de A10. De ruimtelijke inpassing en technische en financiële haalbaarheid spelen hierbij een rol. De komende jaren worden schermen langs de A10 Noord vervangen. Op basis van de lengte van dit scherm schat het college in dat hier maximaal 0,5- 1 MW aan zonnepanelen kan worden geplaatst.

Naast een inventarisatie van locaties langs bestaande infrastructuur wordt ook bij de aanleg van nieuwe infrastructuur nagegaan wat de mogelijkheden zijn voor de opwek van zonne-energie. Een voorbeeld is de Gaasperdammertunnel waar panelen op zijn gelegd.

8. Hoeveel windmolens kan Amsterdam 'besparen' met deze optimalisatie?

Antwoord:

Zie antwoord op vraag 2, 6 en 7. Het college ziet de kansen voor het opwekken van duurzame elektriciteit door zon langs rijkswegen niet als alternatief voor windturbines, maar als aanvulling daarop.

9. Heeft het college met Rijkswaterstaat de mogelijkheden onderzocht voor het optimaliseren van zonne-energie langs de snelwegen in Amsterdam? Zo ja, wat is de uitkomst van dit onderzoek? Zo nee, is het college bereid dit alsnog te gaan doen?

Antwoord:
Ja. Zie antwoord op vraag 6 en 7.

10. Vindt het college dit alternatief a), wenselijk, b) realistisch, c) betaalbaar?

Antwoord:
Zie antwoord op vraag 6 en 7.

11. Wat valt er te zeggen over onderhoudskosten bij deze optie? En hoe verhouden deze kosten zich tot de onderhoudskosten van 8 of 9 windturbines?

Antwoord:
Zie ook het antwoord op vraag 5. De onderhoud- en beheerkosten voor grotere zonnevelden zijn af te leiden uit het PBL-advies over de hoogte van de SDE++ 2021[7] en bedragen circa €0,016 /kWh.

12. Is het college bekend met de ideeën om droogmakerijen (gedempte meertjes) te gebruiken voor de aanleg van drijvende zonnevelden?

Antwoord:
Ja.

13. Hoeveel hectare aan droogmakerijen is er in potentie geschikt voor zonne-energie?

Antwoord:
De totale oppervlakte van droogmakerijen op Amsterdams grondgebied is ongeveer 300 hectare. Het college heeft niet onderzocht in hoeverre deze locaties geschikt zijn voor zonne-energie.

14. Hoeveel zonne-energie kan er naar schatting van het college worden opgewekt door (drijvende) zonnevelden aan te leggen in droogmakerijen?

Antwoord:
Zie antwoord op vraag 13. Het college kan alleen een grove schatting geven. Stel dat de eigenaren van de grond bereid zijn 10% van de gronden beschikbaar te stellen voor het

[7] Bron: https://www.pbl.nl/publicaties/eindadvies-basisbedragen-sde-plus-plus-2021

opwekken van zonne-energie en er wordt gerekend met 0,6 tot 1 MW per hectare, dan zou er technisch gezien 18 tot 30 MW vermogen aan zonnepanelen kunnen worden geplaatst.

15. Hoeveel windmolens kan Amsterdam 'besparen' met deze optie?

Antwoord:
Zie antwoord vraag 1. Dit staat gelijk aan 7 tot 11 MW windvermogen, hetgeen overeenkomt met 2 à 4 windturbines van 3 MW.

16. Vindt het college dit alternatief a), wenselijk, b) realistisch, c) betaalbaar?

Antwoord:
In de RES-sessies met bewoners en belanghebbenden in 2019 en 2020 was er weinig steun voor zonneweides in landschappelijk gebied. Men wilde eerst de daken benutten. Dit uitgangspunt is overgenomen door de gemeenteraad in de concept RES Noord-Holland Zuid. De raad heeft besloten dat zonneweides in Waterland niet wenselijk zijn en dat Waterland dient als aanvullend zoekgebied onder de voorwaarde 'nee, tenzij' wanneer de andere zoekgebieden niet voldoende zijn om de ambitie te realiseren. Het gebruik van Waterland is ook niet haalbaar vanwege provinciaal beleid. De provinciale verordening staat zonneweides hier niet toe.[8] De droogmakerijen grenzen bijvoorbeeld niet aan stedelijk gebied en het is weidevogelgebied. Ook zijn bij deze optie de maatschappelijke kosten voor de netbeheerder groter (zie antwoord op vraag 23)

Het college acht deze optie daarom momenteel niet wenselijk en/of realistisch en heeft niet onderzocht of deze optie technisch haalbaar of betaalbaar is.

17. Wat valt er te zeggen over onderhoudskosten bij deze optie? En hoe verhouden deze kosten zich tot de onderhoudskosten van 8 of 9 windturbines?

Antwoord:
Zie antwoord op vraag 5 en 11.

Vragen over het aanleggen van zonne-eilanden:

18. Kent het college de onderzoeken over de aanleg van (drijvende) zonne-eilanden?

Antwoord:
Ja.

19. Hoe kijkt het college naar a) de wenselijkheid, b) de uitvoerbaarheid en c) de betaalbaarheid van drijvende zonnevelden?

Antwoord:

---

[8] Bron: Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) en Uitvoeringsregeling opstellingen voor zonne-energie in het landelijk gebied Noord-Holland (https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Bouwen_Wonen/Bouwen_in_landelijk_gebied).

In de RES-sessies met bewoners en belanghebbenden in 2019 en 2020 was er weinig steun voor zonneweides op water. Men wilde eerst de daken benutten. Dit uitgangspunt is overgenomen door de gemeenteraad in de concept RES Noord-Holland Zuid.

Op 10 februari 2021 is motie #61 van het lid Ceder inzake zonnepanelen op de Noorder IJ-plas aangenomen. De motie vraagt om de Noorder IJ-plas alsnog aan te wijzen als zoekgebied voor zon op water.

Het college ziet zonnepanelen op water daarom vooralsnog alleen als optie op de Noorder IJ-plas.

Een grove schatting van de potentie op de Noorder IJ-plas in relatie tot de potentie van windturbines in het gebied:

- Als 1/3 van de volledige oppervlakte van de Noorder IJ-plas wordt belegd met zonnepanelen dan wekt dat ongeveer evenveel duurzame elektriciteit op als 1 windmolen van 3 MW[9]. Hierbij is gekeken naar de volledige oppervlakte van de Noorder IJ-plas. Er kunnen ook nog praktische bezwaren zijn zoals het uit de kant plaatsen, lichtinval, ecologie, etc, waardoor de technische potentie van de plas kleiner is dan de volledige oppervlakte.
- De technische potentie van windturbines op en direct rond de Noorder IJ-plas is 5 stuks (Pondera, 2020).

20. Welke ecologische voor- en-of nadelen kunnen drijvende zonnevelden hebben?

Antwoord:
Deze vraag kan pas worden beantwoord na onderzoek voor een specifieke locatie en is zeer afhankelijk van de op een locatie aanwezige flora en fauna, en de grootte en de opzet van een drijvend zonneveld. Uit onderzoek van de provincie blijkt een combinatie van natuureilanden met drijvende zonneweides een positief effect kan hebben op de waterkwaliteit in het IJsselmeer.

21. Wat valt er te zeggen over onderhoudskosten bij deze optie? En hoe verhouden deze kosten zich tot de onderhoudskosten van 8 of 9 windturbines?

Antwoord:
Zie ook het antwoord op vraag 5. De vaste en variabele onderhoud- en beheerkosten voor grotere zonnevelden drijvend op zijn af te leiden uit het PBL-advies over de hoogte van de SDE++ 2021[10] en bedragen circa €0,019 /kWh.

Overige vraag:

22. De fractie van de VVD benadrukt dat niet per se een van de vier hierboven geschetste alternatieven volledig uitgevoerd hoeft te worden. Combinaties zijn ook mogelijk,

---

9 Oppervlakte plas is 45 ha, maximale potentie zonnepanelen is 1 MW per ha, benuttingspercentage zonnepanelen op water is 50%, benutting van 1/3 van de plas geeft 7,5 MW zonnepanelen.
10 Bron: https://www.pbl.nl/publicaties/eindadvies-basisbedragen-sde-plus-plus-2021

bijvoorbeeld 65% zonne-energie op daken, aangevuld met een deel aan zonne-energie langs (snel)wegen en een deel aan drijvende zonnevelden. Kan een combinatie van de hierboven geschetste plannen volgens het college in zijn totaliteit voldoen aan de ambities uit de RES m.b.t. duurzame energieopwekking?

Antwoord:
Het college waardeert de ideeën van de indieners om zoveel mogelijk duurzame elektriciteit op te wekken op grondgebied van Amsterdam. Het verhogen van de ambitie voor zonne-energie (op daken, langs infrastructuur, op land, en op water) in 2030 is wat het college betreft geen alternatief voor windenergie, want:

- Zon op dak: de doelstelling is al hoog. Er is een grote afhankelijkheid van gebouweigenaren. Een hogere doelstelling wordt niet haalbaar geacht (zie antwoord op vraag 2).
- Zon langs infrastructuur: is al vastgelegd in de RES Noord-Holland Zuid en de potentie is beperkt (zie antwoord op vraag 6 en 7).
- Zon op land: Het college acht deze optie momenteel niet wenselijk en/of realistisch (zie antwoord op vraag 16).
- Zon op water: Het college ziet zonnepalen op water vooralsnog alleen als optie op de Noorder IJ-plas (zie antwoord op vraag 19). De potentie is echter beperkt.
- Met betrekking tot alle voorgestelde alternatieven: De combinatie van wind en zon zorgt voor een stabielere duurzame energieproductie en minder maatschappelijke kosten voor de netbeheerder. Zie antwoord op vraag 2 en 23.

23. Eerder heeft het college aangegeven dat het de plaatsing van 17 windmolens binnen de gemeentegrenzen (in plaats van meer zonne-energie of windmolens elders) van belang is voor de netstabiliteit en kostenefficiëntie. Kan het college toelichten welke data en/of berekeningen hieraan ten grondslag liggen? En wat heeft de extra inzet op zonne-energie (en dus minder windmolens in Amsterdam) voor gevolgen voor de netstabiliteit?

Antwoord:
Het college heeft Liander gevraagd deze vraag te helpen beantwoorden:

Bij netstabiliteit gaat het enerzijds over hoogspanning en anderzijds over midden- en laagspanning. TenneT is in Nederland verantwoordelijk voor instandhouding van de netstabiliteit en de versterking van de hoogspanningsinfrastructuur, voor midden- en laagspanning is dat Liander in Amsterdam.

De toename van duurzame energie maakt dat het aanbod van elektriciteit minder voorspelbaar wordt en de piekmomenten groter worden. Deze pieken komen voor als er veel zon of wind is en er dus veel energie aan het net wordt teruggeleverd. Het elektriciteitsnet wordt zo efficiënt mogelijk benut door een goede mix van zonne- en windenergie. Want er staat op een donkere dag vaak veel wind en het is vaak windstil bij stralend weer. De combinatie van wind en zon zorgt dus voor een stabielere duurzame energieproductie. En het zorgt ervoor dat Liander het elektriciteitsnet op minder plekken hoeft te verzwaren: efficiency in maatschappelijke kosten, in tijd en in (de openbare) ruimte. Een andere belangrijke factor in kostenefficiency is het zoveel mogelijk combineren van opwek en vraag. Dit betekent dat de opgewekte zonne- en windenergie in de buurt is van plekken waar veel vraag is, wat het geval is in Amsterdam. De opgewekte stroom hoeft hierdoor geen grote afstanden af te leggen. Dit zorgt ervoor dat de belasting van het elektriciteitsnet minder groot is en er minder uitbreiding nodig is.

Berekeningen en achtergrond:

- Voor het opwekken van elektriciteit via zon is ongeveer een factor drie meer opgesteld vermogen nodig (en dus energie-infrastructuur) dan voor het opwekken van elektriciteit via wind. Zie pagina 10 op: https://www.netbeheernederland.nl/_upload/RadFiles/New/Documents/Net-NL-nr32.pdf

- Liander geeft Amsterdam inzicht in de efficiency van het energiesysteem. Dit doet de netbeheerder vanuit het belang van de maatschappelijke kosten en het tijdig realiseren van de klimaatdoelen. Liander heeft in juli 2020 het RES aanbod van Amsterdam (met 50 MW wind) doorgerekend: hier zijn zowel voor zon als wind geen grote knelpunten uitgekomen. Op het bestaande net in Amsterdam is genoeg ruimte om opgewekte stroom terug te leveren aan het net. De opgewekte stroom hoeft hierdoor geen grote afstanden af te leggen. De berekeningen van Liander naar aanleiding van de RES van Amsterdam zijn hier na te lezen: https://energieregionhz.nl/app/uploads/2020/10/Aanbevelingen-voor-systeemefficientie-NoordHollandZuid-okt2020.pdf .

Burgemeester en wethouders van Amsterdam

Femke Halsema, burgemeester Peter Teesink, secretaris

Overzicht sessies klankbordgroepen RES Amsterdam

Versie 6 december 2021

Nieuw-West

- Woensdag 17 november, 17.00- 19.00u: Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
- Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u: Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
- Dinsdag 14 december, 17.00- 19.00u

Noord

- Dinsdag 16 november, 17.00- 19.00u: Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
- Maandag 29 november, 19.00- 21.00u: Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
- Maandag 13 december, 19.00- 21.00u

Zuidoost

- Maandag 22 november, 17.00- 19.00u: Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
- Woensdag 1 december, 19.00- 21.00u: Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
- Donderdag 16 december, 19.00- 21.00u

Stedelijk

- Donderdag 18 november, 17.00- 19.00u: Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
- Dinsdag 30 november, 19.00- 21.00u: Toelichting afwegingskader en online raadpleging (PWE)
- Dinsdag 7 december, 19.00- 21.00u

Gezondheid

- Dinsdag 23 november, 17.00- 19.00u: Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
- Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u: Afwegingskader + samenspel/input expertgroep

Natuur

- Woensdag 24 november, 17.00- 19.00u: Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
- Maandag 6 december, 19.00 – 21.00u: Afwegingskader + samenspel/input expertgroep

Evaluatie participatie RES Amsterdam

CONCEPT VERSIE 30 NOV 2021

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Universiteit Leiden

GovernEUR Ezafung

Commented [redacted]: In algemene zin graag meer bronvermelding bij uitspraken en conclusies. Dok om citaten "..." te kunnen begrijpen, c.q. te duiden. Wat zijn uw eigen conclusies? Wat zijn citaten?

Commented [redacted]: In algemene zin graag ook meer nuance aanbrengen tussen 'voorstanders' en 'tegenstanders'. Dit is wel een erg zwart-witte benadering. Er zijn ook mensen met vragen, zorgen en/of wensen. Die kunt u niet eenvoudig in het hokje "voorstander" of "tegenstander" plaatsen.

INHOUD

H1_ Introductie 3
1.1 Aanleiding 3
1.2 Analysekader 4
1.3 Aanpak 6
1.4 Leeswijzer 7
H2_ Uitgangssituatie 8
H3_ Atelierfase 11
3.1 Feitenrelaas 12
3.2 Analyse 14
3.3 Conclusies atelierfase 15
H4_ Bewustwordingsfase. 16
4.1 Feitenrelaas 17
4.2 Analyse 18
4.3 Conclusies bewustwordingsfase 20
H5_ Conflictfase 22
5.1 Feitenrelaas 23
5.2 Analyse 25
5.4 Conclusies conflictfase 27
Intermezzo: Hoe werd de RES breder ervaren? 28
Hoofdstuk 6: Conclusies 29
Bijlagen 30
Uitwerking criteria voor goede participatie 30
Overzicht acties participatieproces 31
Geïnterviewden 31

H1_ INTRODUCTIE

1.1 Aanleiding

Op 10 februari 2021 heeft de gemeenteraad Amsterdam twee moties aangenomen om het participatieproces rond de Regionale Energie Strategie (RES) te evalueren voor wat betreft de ambitie en zoekgebieden voor windmolens te evalueren. Dit naar aanleiding van hevige protesten, eerst in IJburg en later ook in andere delen van Amsterdam, tegen de mogelijke plaatsing van windmolens in de zoekgebieden uit de concept RES Amsterdam (onderdeel van de RES Noord-Holland Zuid). Naar aanleiding van deze moties heeft de gemeente Amsterdam contact gezocht met Prof.dr.ir [redacted] van de Universiteit Leiden om deze evaluatie uit te voeren. De Universiteit Leiden werkt daarbij samen met GovernEUR, in de personen van [redacted] en [redacted], verbonden aan de faculteit Bestuurskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

De moties:

- Motie Kreuger (JA21) en Boomsma (CDA): "Te evalueren hoe adequaat en op welke manier Amsterdam tot op heden haar inwoners heeft geïnformeerd over het RES-proces. Daarbij te bekijken voor welke middelen/methoden/kanalen is gekozen en welke doelgroepen daarbij juist wel en niet zijn bereikt. Daaruit vervolgens lessen te trekken en het de volgende keer beter te doen."
- Motie Kiliç (DENK): "Het participatieproces tot dusver grondig te evalueren om hieruit lering te trekken voor het verder vervolg van de RES."

Voor we ingaan op het analysekader en de aanpak is het goed de scope van de evaluatie helder te maken. Deze evaluatie gaat over het *participatieproces* van de RES. We geven dus geen antwoord op vragen over bijvoorbeeld de hoogte van de ambitie of bestaande geluidsnormen toereikend zijn, etc. Uiteraard benoemen we deze wel. Wel geven we antwoord op stellingen en vragen over de kwaliteit van het participatieproces. Ten tweede behandelen we de periode van (de aanloop naar) het RES proces tot aan de vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021. De reflectiefase die later in 2021 is gehouden valt buiten deze evaluatie. Dat betekent dat conclusies over de effecten dus gaan over voorlopige effecten. Het is heel goed mogelijk dat de uiteindelijke effecten nog veranderen, bijvoorbeeld door de reflectiefase, de participatieprocessen rond concrete windplannen (zoals rond de Noorder IJplas / Cornelis Douwesterrein) of gebeurtenissen buiten de participatie zoals veranderingen van (rijks)beleid of verkiezingen. Tot slot willen we benadrukken dat dit een onafhankelijke evaluatie is. Wij hebben het analysekader ontwikkeld, de respondenten geselecteerd, de analyses uitgevoerd en de conclusies getrokken. Hierin hebben gemeenten en participanten geen enkele rol gehad. Wel is de gemeente gevraagd eventuele feitelijke onjuistheden in het conceptrapport te identificeren.

Commented [redacted]: Vraag:
Kunt u dit waardeoordeel toelichten? Wie bepaalt wat "hevig" is? We hebben als gemeente inderdaad protesten gezien en spandoeken e.d. Maar of dit "hevig" is qua frequentie en aantallen unieke mensen? Misschien bedoelt u de toon van bepaalde protesten?

Commented [redacted]: Vraag:
Zou u de zin kunnen verduidelijken?

Punt is namelijk dat de participatie over windenergie niet stopt na de vaststelling van de RES 1.0.

En hiervoor ook aandacht te besteden bij uw conclusies?

Het zou fijn zijn als u deze evaluatie in breder perspectief kunt plaatsen.

1.2 Analysekader

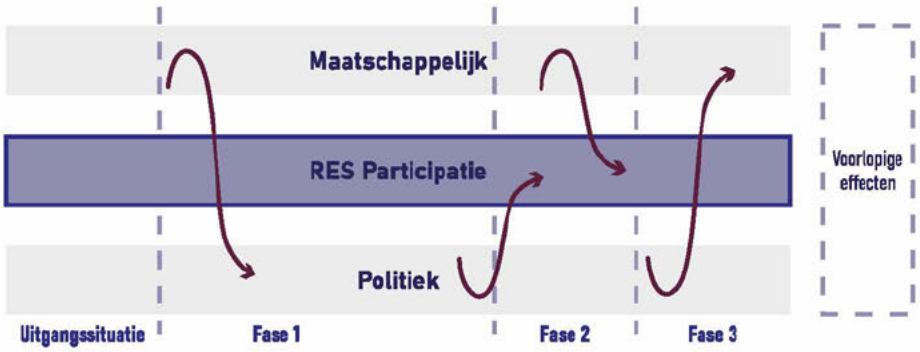

Bij de evaluatie is gebruik gemaakt van het bovenstaand analysekader. De elementen worden hieronder toegelicht.

Verschillende lagen van participatie

Participatie vindt niet alleen plaats binnen het georganiseerde participatieproces van de RES (de 'RES participatie'). Ook buiten de bijeenkomsten zijn burgers actief betrokken. Allereerst is er de politieke participatie. Indirect via de verkozen raadsleden, maar ook direct door bijvoorbeeld in te spreken bij de gemeenteraad. Ten tweede is er de maatschappelijke participatie door bijvoorbeeld een coöperatief windproject te starten, de media te benaderen of actie te voeren. Protesten en initiatieven zijn immers ook vormen van participatie. De politieke en maatschappelijke participatie beïnvloeden voortdurend de RES participatie en deze kan daarom niet als losstaand proces gezien worden. Daarom kijken we naar (de interactie tussen) participatie op drie lagen: de RES participatie (inclusief de stukken en studies die daarbij zijn verschenen), de politieke laag (inclusief moties, besluiten, ed) en de maatschappelijke laag (inclusief media).

Fasen

Behalve naar verschillende lagen van participatie, kijken we ook naar de participatie in verschillende fasen. Het proces heeft zich in de loop van de tijd ontwikkeld. Daarom delen we proces op in vier fasen die ieder afzonderlijk geanalyseerd worden.

- De aanloopfase die de uitgangssituatie van de RES participatie vormt (fase 0).
- De atelierfase (fase 1) waarin de uitgangssituatie, scenario's, bod en eerste zoekgebieden worden ontwikkeld. Deze fase loopt van april 2019 (start RES proces) tot aan april 2020 (bespreking van de concept RES in de raad).
- De bewustwordingsfase (fase 2) waarin de gemeente bewoners begint te benaderen om hun reacties op te halen en de RES te verfijnen, maar waarin bewoners zich opeens geconfronteerd zien met de gemeentelijke plannen. De fase loopt tot december 2020, de terugkoppelbijeenkomst waarin de mismatch duidelijk wordt.
- De conflictfase (fase 3) die eindigt met de vaststelling van de RES 1.0.

Commented [redacted]: Vraag:
Zou u kunnen duiden wat u verstaat onder "Maatschappelijk" in uw analysekader?

Commented [redacted]: Een suggestie ter context:

De mogelijkheid om beleid bij te stellen door maatschappelijke participatie varieert afhankelijk van het moment.

Ambtelijk wordt aan de slag gegaan met een bestuurlijke opdracht en/of de wens van de gemeenteraad.

In procesmanagement termen wordt er "gewyberd" van consolidatie naar consolidatie (opstellen concept RES, reactienota concept RES, RES 1.0), met georganiseerde activiteiten op het gebied van haalbaarheid en draagvlak.

Soms lijkt het alsof in uw evaluatie impliciet of expliciet aangegeven wordt dat de ruimte om wijzigingen voor te stellen te allen tijde even groot is.

Commented [redacted]: Verzoek:
Graag alle fasen met een datum - van tot van - te markeren. De eerste en laatste bullit zijn nu niet van een datum voorzien. Dit maakt de periode van een fase overzichtelijker.

Eigenschappen van goede participatie

Voor het participatieproces maken we gebruik van de randvoorwaarden voor goede participatie uit het rapport 'Betrokken bij Klimaat'[1]. Hoewel dit rapport gaat over burgerfora, een verregaande vorm van participatie waarbij burgers beleidsvoorstellen maken, zijn deze elementen ook van toepassing voor 'lichtere' vormen van participatie uit de participatieladder zoals informeren en consulteren. De leidende vragen en thema's zijn als volg:

- In hoeverre stond het juiste vraagstuk centraal?
- Klopte de politieke inbedding?
- Wat gebeurde er met de input van deelnemers?
- Wat was de samenstelling en representativiteit van de deelnemers?
- Hoe was de ondersteuning en uitvoering door de gemeente en de RES?
- Hoe werden deelnemers geïnformeerd in het participatieproces en wat was de relatie met de bredere communicatie van de gemeente?
- Was de discussie tijdens de bijeenkomsten representatief voor de bredere houding en discussie in Amsterdam?

Commented [REDACTED]: Vraag:
Bullit 2 en de laatste bullits zijn ja/nee vragen. Is dat de bedoeling? Het laat namelijk weinig ruimte tot nuance.

In de bijlage is een verdere operationalisering van de vragen te vinden.

Effecten van participatie

Er zijn verschillende bedoelde effecten van een participatieproces. Deze verschillen voor bewoners en de gemeente (zie figuur). Een eerste set van bedoelde effecten is democratisch. Bewoners kunnen door de participatie zeggenschap over besluiten krijgen, zich inzetten voor het publieke belang (actief burgerschap) en hebben het recht meegenomen te worden in beslissingen die hen aangaan (democratisch recht). Op haar beurt kan de gemeente participatie inzetten om ideeën en belangen van met name groepen die anders over het hoofd worden gezien in besluiten mee te nemen (inclusiviteit), de kloof met de burger te verkleinen en vanuit het democratisch ideaal dat alle bewoners een stem horen te hebben. Een tweede set redenen is meer instrumenteel. Via een goed participatietraject kunnen bewoners hun belangen behartigen en kennis opdoen over de plannen van de gemeente. De gemeente kan het gebruiken om draagvlak te creëren. Participatie kan de geloofwaardigheid van beslissingen vergroten en deze legitimeren. Participatie kan verder helpen in de omgang met conflicten, door bijvoorbeeld wederzijds begrip te creëren en tegemoet te komen aan bepaalde belangen, waardoor draagvlak ontstaat. Een andere instrumentele reden voor de gemeente is inhoudelijk: een goed participatieproces kan leiden tot nieuwe inzichten en oplossingen. Bewoners hebben vaak unieke kennis over lokale oplossingen en problemen die experts en beleidsmakers niet hebben. Wanneer hierdoor nieuwe oplossingen naar voren komen en besluiten veranderen, verbetert de kwaliteit van het beleid.

[1] Commissie Brenninkmeijer/ adviescommissie Burgerbetrokkenheid bij Klimaat (2021), 'Betrokken bij klimaat; burgerfora aanbevolen'. Hoewel dit rapport specifiek gaat over burgerfora zijn veel randvoorwaarden in algemeen zin breder van toepassing op participatietrajecten.

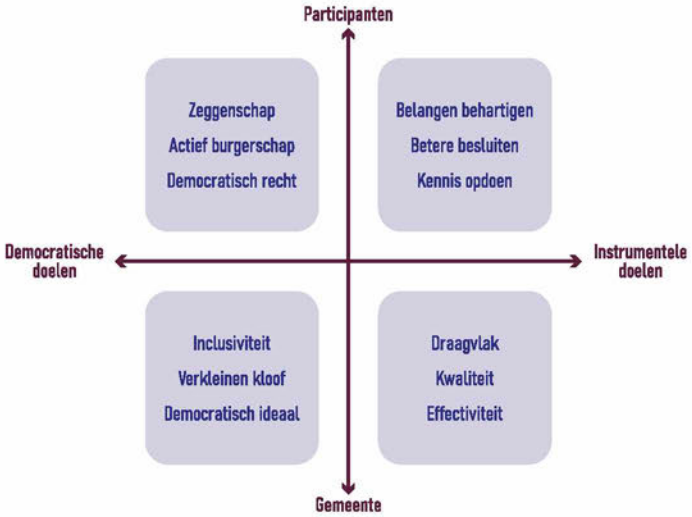

1.3 Aanpak

Bij de evaluatie hebben we gebruik gemaakt van verschillende bronnen en methoden. Op basis van het grote aantal beschikbare rapporten, verslagen van bijeenkomsten, moties en andere raadsstukken en media (kranten, tv, websites en enkele social media) is een feitenrelaas opgesteld met de belangrijkste gebeurtenissen per laag en fase.

Deze zijn getoetst en besproken in een serie interviews. In totaal zijn 23 mensen geïnterviewd in drie rondes (zie Bijlage). In iedere ronde is een goede balans tussen perspectieven gezocht en verdere interviewsuggesties verzameld. In de interviews is gevraagd naar de acties, keuzes en ervaringen met het participatieproces aan de hand van het analysekader. Deze mensen waren allemaal actief betrokken en zichtbaar in de discussie.

Verder zijn twee bijeenkomsten in detail bekeken (chats, presentaties, discussie, vragen en antwoorden) : de informatieavond "windmolens in Amsterdam" op 6 december 2020 waar de resultaten van de eerder gehouden informatiebijeenkomsten per stadsdeel werden teruggekoppeld en de stadsbrede online bijeenkomst op 19 april '21. Om op deze manier beter inzicht te krijgen in wat er nu precies gebeurde in de bijeenkomsten dat de ervaringen van de geïnterviewden helpt verklaren.

Tot slot konden wij afstemmen met twee andere, gelijktijdig lopende onderzoeken naar het RES proces en windenergie in Amsterdam. Allereerst een survey van I+O research in opdracht van de RES Noord-Holland waarin de ervaringen met de RES gepeild zijn. Dit geeft een beeld van de bredere beleving in Amsterdam, dus ook buiten de geïnterviewde actief betrokkenen. Ook maakt het vergelijking met andere deelregio's mogelijk. Ten tweede hebben contact gehad over de Participatieve Waarde Evaluatie van Populytics in opdracht van de gemeente Amsterdam. Aan deze PWE zijn enkele vragen toegevoegd om meer inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het draagvlak voor windenergie in Amsterdam. De dataverzameling van de PWE was nog niet afgerond bij het afronden van deze evaluatie.

1.4 Leeswijzer

PM

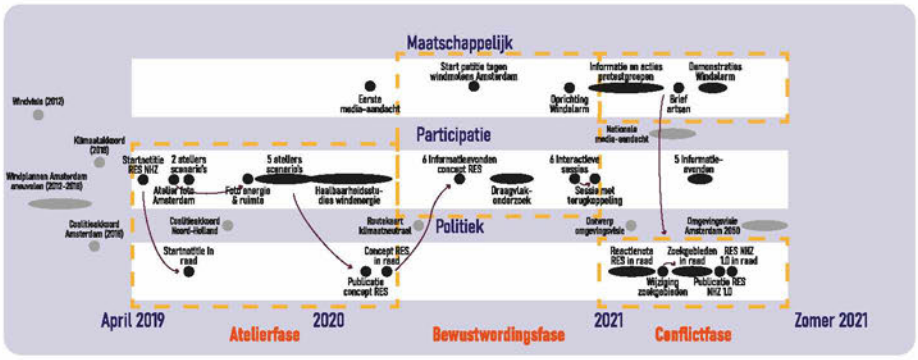

H2_ UITGANGSSITUATIE

Amsterdamse klimaatambities

De gemeente Amsterdam heeft al lange tijd een ambitieus klimaatbeleid. In 2007 legde de gemeente zich vast op een CO_2-reductie van 40% in 2025 ten opzichte van 1990 en een klimaatneutrale gemeentelijke organisatie in 2015. De praktijk blijkt weerbarstig en de ambities lijken lastig te halen. Zo was in 2020 de CO_2 uitstoot 11% *gestegen* ten opzichte van 1990, overigens mede door de groei van de stad. Opeenvolgende coalities ontwikkelen dan ook plannen en routekaarten om de klimaatambities te halen. Onderdeel van de plannen is het opwekken van meer windenergie.

Windvisie: de eerste zoekgebieden

In 2012 verschijnt de Windvisie Amsterdam met als opdracht om te kijken waar windmolens geplaatst kunnen om een ambitie van ca 400 MW in 2040 te realiseren. Belangrijk argument voor deze ambitie is dat de gemeente "haar verantwoordelijkheid dient te nemen voor het creëren van ruimte voor windmolen(parken)". Bij de ruimtelijke inpassing in de windvisie ligt de nadruk op de kansen om de ruimtelijke kwaliteit te verhogen, bijvoorbeeld door windmolens als baken te laten dienen voor de oriëntatie in het stedelijk weefsel. In deze windvisie worden voor het eerst zoekgebieden gedefinieerd. Dat gebeurt aan de hand van de volgende criteria: aansluiting bij de ruimtelijke visie, geluid, slagschaduw, externe veiligheid en natuur/ecologie. Ook in een scenario waarbij het maximaal aantal windmolens geplaatst worden, blijkt hooguit 235 MW (~70 windmolens) haalbaar.

De provincie houdt plannen tegen

De Provincie Noord-Holland staat echter in de weg van de Amsterdamse plannen. Na 2011 vindt de provincie, op basis van eerdere protesten in de kop van Noord-Holland, dat het maatschappelijk draagvlak teveel onder druk staat door de groei en schaalvergroting van windenergie. In 2012 besluit de Provinciale Staten geen nieuwe windmolens op land toe te staan. In 2015 en 2016 is dit voornemen verder uitgewerkt in de provinciale ruimtelijke verordening-. Hierin staan verschillende beperkende voorwaarden zoals een afstandnorm van 600 meter, tenminste 6 windmolens op rij plaatsen, en dat er voor elke nieuwe windmolen, twee oude moeten worden verwijderd. Het gevolg is dat in 2015 de provincie vanuit Amsterdam aanvragen heeft gekregen voor 46 windmolens, maar dat

Afstand, geluid en business case

Deze onderwerpen spelen een belangrijke rol in het RES proces. Hoewel sommige andere landen afstandsnormen tot woningen hebben, geldt in Nederland een geluidsnorm (dat geldt overigens voor alle geluidsbronnen in Nederland). Wel mogen overheden zelf een strengere geluids- of afstandsnorm bepalen. Zo heeft provincie Noord-Holland, als enige provincie, een afstandsnorm van 600m ingesteld. Met de 600m afstandsnorm is het plaatsen van windmolens in verreweg de meeste zoekgebieden onmogelijk. Deze afstandsnorm vervalt echter. Ook de geluidnorm vertaalt zich naar een bepaalde afstand tot woonkernen. Welke afstand dat is, hangt af van de windmolen, het type grondoppervlak, windprofiel en andere geluidsbronnen. Door windmolens op sommige momenten langzamer te laten draaien kan hij dichter bij bebouwing komen te staan en toch binnen de geluidsnorm blijven. Wel levert de turbine daardoor minder stroom. De gemeente Amsterdam gaat er op dit moment van uit dat de business case daarom binnen een afstand van 250 meter niet rendabel is

Commented [redacted]: Suggestie om te noemen als context: De ambitieuze ambitie 55% reductie CO2 in 2030 (t.o.v. 1990) is voor de verkiezingen in 2018 vastgesteld door de vorige gemeenteraad.

Commented [redacted]: Verzoek:
Er is maar 1 Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 opgeleverd. Deze zin suggereert meerdere routekaarten. Graag dit aanpassen.

Commented [redacted]: Verzoek:
Deze zin loopt nog niet. Graag dit aanpassen.

Commented [redacted]: Verzoek:
De combinatie van de afstandsnorm + 6 op een rij maakte de uitbreiding van windmolens in Amsterdam onmogelijk. Graag dit aanpassen.

Commented [redacted]: Vraag:
Uit welk document komt dit? Wij kennen namelijk geen aanvraag vanuit Amsterdam voor 46 windmolens.

al deze plannen sneuvelen. De gemeente lobbyt, zoekt het conflict op en tekent beroep aan bij de Raad van State, maar wordt uiteindelijk in het ongelijk gesteld. Hierdoor blijft de realisatie van de windvisie achter en zijn er tot 2018 ~~zijn er~~ geen windmolens bijgekomen. Het opgesteld vermogen is op dat moment ruim 65 MW.

Verwachtingen over draagvlak

Krantenberichten geven een duidelijk beeld van hoe de gemeente en coöperaties op dat moment denken over het draagvlak. Zo wil NDSM Energie in samenwerking met burgercoöperatie 'Onze Energie' windmolens plaatsen. Zij krijgen een (voorlopige) vergunning waar geen bezwaren op binnenkomen, hoewel de provincie zegt wel degelijk protestbrieven te krijgen. Wethouder Choho zegt: *"Juist bij Amsterdam, waar maar weinig weerstand was tegen windmolens, gooiden deze extra eisen roet in het eten. Zo komen de vijf extra windmolens bij de NDSM-werf - een bottom-up project, aldus Choho - net te dicht bij Tuindorp Oostzaan."* Het Parool concludeert *"Met die onwrikbare houding maakt [de provincie] in Amsterdam geen vrienden. Overal in het land verdringen omwonenden zich om te protesteren tegen windmolens. In Amsterdam komen ze niet opdagen. Of ze zijn er niet, dat kan natuurlijk ook."*

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord uit 2018 streeft de coalitie om de groene koploper van Nederland en Europa te worden en spreekt het de ambitie uit de CO2 uitstoot in Amsterdam terug te dringen met 55% in 2030 en 95% in 2050. De coalitie wil het potentieel voor windmolens in Amsterdam maximaal benutten. Na de provinciale verkiezingen in 2019 wil de provincie de extra eisen laten vervallen en blokkeert de Amsterdamse ambities daarom niet meer. De uitwerking van deze ambitie valt in twee beleidssporen: de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal waarin de stad haar ambities uitwerkt en de Regionale Energie Strategie, het uiteindelijke onderwerp van deze evaluatie. In de uitnodiging aan de stad van de Routekaart uit januari 2019 wordt de ambitie voor 2030 concreet: *"Samen met stakeholders zetten we ons in om geschikte windlocaties (ca. 50 MW) vergund te krijgen en op te nemen in de Regionale Energie Strategie. We vinden dat de aanleg ervan uiterlijk in 2026 moet plaatsvinden."* Deze 50 MW vormt de opdracht voor de betrokken ambtenaren en zal niet meer aangepast worden.

Regionale Energie Strategie

In het Klimaatakkoord (2018) is aangegeven dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. Gezamenlijk moeten deze regio's komen tot een bod van 35 TWh duurzame energie op land in 2030 via (vooral) zon en wind. De RES heeft geen wettelijke status. Het bevoegd gezag voor windmolens en windparken is de gemeente (tot 5 MW), de provincie (5-100MW) of het Rijk (>100 MW). Amsterdam is een deelregio van RES Noord-Holland Zuid. Alle deelregio's in de regio hebben globaal dezelfde stappen doorlopen om te komen tot een concept RES en een RES 1.0. Bovendien ondersteunt de regio de deelregio's door communicatie via de website, studies en ondersteuning bij bijeenkomsten.

Conclusie

De gemeente Amsterdam is zeer ambitieus in het tegengaan van klimaatverandering en ~~wil~~ zij wil daarvoor een grote verantwoordelijkheid ~~op~~nemen. Dit vertaalt zich in een stevige windambitie. Tegelijkertijd lukt het tot 2018 niet deze ambities te realiseren. Door een beperkt grondgebied, maar

Commented [redacted]: Verzoek:
Het zou fijn zijn als de geluidsnorm i.r.t. afstand in de context wordt geplaatst. In Nederland hebben we namelijk voor geen enkele geluidsbron (wegen, spoorwegen, luchthavens, industrie, windmolens) afstandsnormen. Nu lijkt het alsof dit alleen voor windmolens het geval is.

Commented [redacted]: Verzoek tot aanpassen:
Pas na het vaststellen van de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 en de concept RES Amsterdam door de gemeenteraad in 2020 werd deze opdracht "hard" voor de betrokken ambtenaren.

De 50 MW in de Routekaart - Uitnodiging aan de stad werd ambtelijk gezien als een vertrekpunt. In de ateliers in 2019 hebben we de 50 MW niet in presentaties/stukken gebruikt.

vooral door tegenwerking vanuit de provincie. De stad gaat er van uit dat er breed draagvlak is, zeker voor coöperatieve projecten vanuit bewoners, maar kan deze aanname al 10 jaar in de praktijk niet testen omdat de provincie dwarsligt. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 en de provinciale verkiezingen in 2019[2], is de gemeente bij het aantreden van de nieuwe coalitie dan ook vastbesloten om de windambities en het draagvlak nu écht te verzilveren. Het RES proces is daarin een belangrijk middel.

Commented [redacted]: Verzoek tot aanpassen / vraag: Wij kunnen deze bewering niet staven met de periode van de RES.

Welke bron is hier gebruikt? Wellicht komt deze uitspraak voort uit de citaten van bestuurders uit de krant van tussen 2012-2016. Wij hebben de huidige bestuurders dit nooit horen zeggen – dat er uitgegaan wordt van breed draagvlak.

Dat er breed draagvlak zou zijn was ook geen ambtelijke aanname. Dit is ook de reden waarom wij ambtelijk het draagvlakonderzoek hebben laten uitvoeren. Om dit te peilen.

[2] De uitwerking zal dan nog even op zich laten wachten. De eisen zullen vervallen in van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020/2022. Deze ligt september '21 ter inzage en zal naar verwachting in werking treden met de nieuwe Omgevingswet.

H3_ATELIERFASE

Gemeenten voeren de communicatie
Zolang het een strategie is, lijkt voor veel bewoners de Regionale Energie Strategie een abstract verhaal. Totdat de strategie uitgevoerd wordt, het concreet wordt, en iets voor henzelf betekent. Vaak is dat het moment waarop bewoners zich overvallen voelen en het gevoel hebben dat ze niet mee hebben kunnen praten.

"zo'n scenarioatelier, het is hoog over, niet specifiek, niet precies over waar iets gaat komen"

"De intentie was goed, namelijk we gaan volledig open kaart spelen, maar dat werd heel technocratisch aangevlogen"

"Er zit een groot verschil tussen Amsterdam en de rest van de regio. De raad van Amsterdam had in een eerder stadium al een eigen ambitie geformuleerd voor de eigen bijdrage aan opwek van duurzame energie in 2030"

Het Parool

Windmolens niet alleen meer in de haven, misschien zelfs in het groen

"ik denk dat mensen in deze fase nog niet gesensibiliseerd waren"

"er lag al een opdracht van de raad"

"ik wist er niets vanaf"

"de ateliers van 2019 zijn aan heel veel mensen voorbijgegaan"

"het was ook wel een overkill op het duurzaamheidsdossier"

Binnen het stedelijk gebied gelden veel beperkingen gerelateerd aan veiligheid en geluid. Er zijn dan ook weinig plekken waar windenergie eenvoudig een plek kan krijgen. Het havengebied biedt wel mogelijkheden voor windenergie.

"een soort in-crowd die komt omdat ze het interessant vinden"

"wij gaan niet het probleem van Amsterdam oplossen, dat is het sentiment in de regio"

"Windturbines ingepast op bepaalde locaties vonden mensen aantrekkelijker dan zonneweides in het groen"

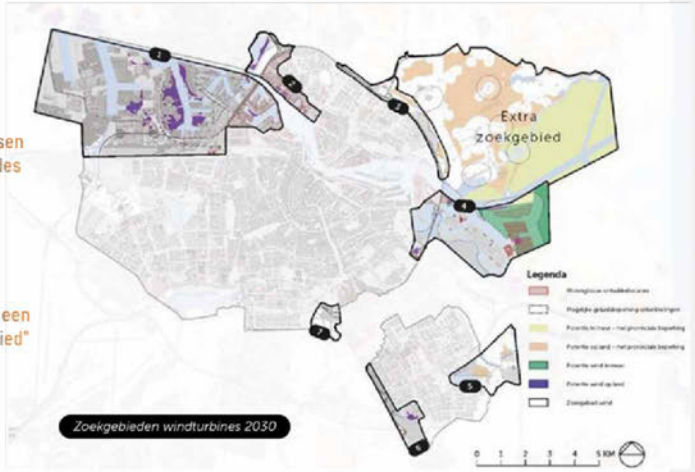

"het is een zoekgebied en niet een hebben-het-al-gevonden-gebied"

3.1 Feitenrelaas

Het proces van de RES Amsterdam start in het voorjaar van 2019 met de startnotitie RES NHZ. Deze notitie is regionaal opgesteld in samenwerking met alle overheden, waaronder gemeente Amsterdam. De aanpak bestaat uit vier stappen die moeten leiden tot een concept RES: (1) huidige potentie in kaart brengen, (2) scenario's uitwerken, (3) scenario's verrijken in ateliers, en (4) het opstellen van de concept RES. Per stap ~~biedt~~ faciliteert ~~NP~~ programma RES NHZ de mogelijkheid 'ateliers' te organiseren. De invulling van de ateliers en de communicatie wordt ~~overgelaten~~ ingevuld ~~aan~~ door de gemeenten. Gemeente Amsterdam wil via de RES haar ambitie voor het opwekken van duurzame energie door wind vastleggen. Deze ambitie zal vervolgens ook worden opgenomen in andere beleidsdocumenten die parallel worden opgesteld (waaronder de R~~r~~outekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050, T~~t~~ransitievisie Warmte Amsterdam en O~~o~~mgevingsvisie Amsterdam 2050). Over de juridische status van de RES 1.0 wordt in de startnotitie RES verder opgemerkt dat geen beroep bij de Raad van State kan worden aangetekend. Dit kan pas bij een juridisch bindend besluit als ~~en dit pas kan wanneer het concreet wordt in~~ een omgevingsbesluit of omgevingsplan. In juli 2019 wordt de startnotitie in de gemeenteraad besproken. Er worden enkele informatieve vragen over het proces gesteld, verder krijgt de notitie geen aandacht.

In ~~de zomer~~het voorjaar van 2019 wordt de eerste stap gezet, namelijk een inventarisatie van energie en ruimte ~~per deelregio~~voor de energieregio. In de energieregio worden 3 ateliers georganiseerd. ~~deelregio~~ Amsterdam organiseert ~~wordt voor de inventarisatie~~ één atelier ~~georganiseerd~~specifiek voor de deelregio Amsterdam. Andere deelregio's hebben dit niet gedaan. Tijdens dit atelier gaan ambtenaren van de gemeente, vertegenwoordigers van andere publieke organisaties (o.a. netbeheerder, haven, metropoolregio) en energiecoöperaties in gesprek over de inventarisatie. De resultaten worden vastgelegd in een 'fotodocument', met als conclusie dat er veel beperkingen zijn en dus maar weinig plekken waar windenergie mogelijk is.

De tweede stap, het uitwerken van de scenario's wordt ~~eveneens~~ in de zomer opgepakt. Op 9 juli en 3 september worden twee ateliers gehouden waarin drie scenario's voor energieopwekking in Amsterdam worden besproken. In het scenario 'leefbaarheid' komen alleen extra windmolens in hindergebieden, in scenario 'kostenefficiëntie' komen ze ook op agrarische grond en bij onderstations (installaties in het hoogspanningsnet); in scenario 'maximaal energie' ook op het water, in bos en in restruimte. Bij de ateliers zijn mensen aanwezig vanuit gemeente Amsterdam, andere publieke organisaties, energiecoöperaties, natuurorganisaties, adviesbureaus en enkele bewoners die deel zijn van het duurzaamheidsnetwerk 02025.

In de periode 28 oktober t/m 11 december volgen vijf ateliers in de stadsdelen om de drie scenario's te verrijken. Voor de ateliers wordt breed en openbaar uitgenodigd en er zijn in totaal 176 aanwezigen, met naast de eerder betrokken partijen (gemeente, publieke organisaties, energiecoöperaties, natuurorganisaties) ook VVE's, lokale stichtingen en bewoners. Voor windenergie wordt toegelicht dat de opgave is om 50 MW wind te realiseren. De meeste aanwezigen geven een voorkeur voor scenario leefbaarheid (met name vanwege betrokkenheid bewoners, groene ruimte), gevolgd door bouwstenen van scenario maximale energie (genoeg duurzame opwek, tempo).

Commented [redacted]: Verzoek om in deze fase toe te voegen:
Alle technische haalbaarheidsstudies ([redacted], [redacted], [redacted] en [redacted]) zijn uitgevoerd of in gang gezet voor de vaststelling van de concept RES Amsterdam en Routekaart.

De uitkomsten uit de ateliers in 2019 in relatie tot de technische haalbaarheidsstudies gaf ambtelijk geen reden om het vertrekpunt van 50 MW aan te passen.

Commented [redacted]: Verzoek tot aanpassen:
Dat is afgesproken met het programma RES NHZ.

Commented [redacted]: Verzoek:
Gelieve de precieze titels te gebruiken.

Commented [redacted]: Verzoek:
Dit is conform landelijke afspraken voor de RESsen. Het is goed om in uw evaluatie continu onderscheid te maken in wat landelijk bepaald is en waaraan Amsterdam en alle andere overheden zich met het tekenen van het Klimaatakkoord hebben gecommitteerd.

.

Commented [redacted]: Verzoek:
Gelieve hier volledig te zijn. U heeft de lijst / overzicht met participanten.

Commented [redacted]: Dit is feitelijk onjuist. De vraag tijdens het atelier was "Welke elementen van de scenario's zijn wel of niet kansrijk en waarom"? Wat zijn kansen en knelpunten en waarom?" Zie de presentaties.

Scenario kostenefficiëntie was het minst populair (te traag, niet vergaand genoeg, te weinig betrokkenheid bewoners). Het algemene beeld daarbij is dat de aanwezigen vinden dat Amsterdam een ambitieus energiebeleid moet hebben. Er zijn kleine verschillen tussen de stadsdelen. In de sessies in noord en oost waren de reacties over wind op agrarische grond negatief, en in de sessie in zuidoost waren de reacties over wind op binnenwater negatief. De meeste kritische reacties gaan niet over wind, maar over zon op land.

Op 12 februari 2020 verschijnt de concept-RES Amsterdam. Met het publiceren wordt de concept RES aangeboden aan NHZ als de bijdrage van deelregio Amsterdam. In de concept-RES Amsterdam wordt de ambitie uitgesproken voor 50MW extra windenergie door het realiseren van 17 nieuwe windmolens. Hiervoor zijn zeven zoekgebieden aangewezen: (1) Havengebied, (2) Noorder IJplas en havengebied van stadsdeel Noord, (3) ten noorden ring A10, (4) Zeeburgereiland/IJburg/Sciencepark, (5) Gaasperplas/Driemond, (6) Amstel III en omgeving, en (7) Amsterdam-Zuid. Waterland/IJmeer is aangewezen als extra zoekgebied, mochten de andere gebieden onvoldoende zijn. In de concept RES wordt over de participatie via de ateliers de ambitieuze grondhouding voor het opwekken van duurzame energie onderstreept, mits leefbaarheid gewaarborgd en groen beschermd wordt. Naast het officiële persbericht, verschijnen de eerste krantenartikelen over het voorstel.

Op 5 en 11 maart 2020 worden respectievelijk de raadscommissie en gemeenteraad in gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen te uiten bij de concept-RES. Enkele partijen zetten vraagtekens bij het nut en de noodzaak van de energietransitie. Het merendeel van de partijen steunt de ambitie van 50 MW en roept op dit als minimale ambitie te zien. Wel hebben partijen vragen bij de verschillende zoekgebieden en dan met name over de afstand tot woningen en de impact op groene gebieden. Verschillende moties worden aangenomen, waaronder een motie om de ambities van 50 MW wind en 400 MW zon als ondergrens te beschouwen, meer onderzoek te doen naar de impact op biodiversiteit en ruimte te bieden voor lokaal eigenaarschap. Ook wordt een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen het participatieproces te versterken. Ruim een maand later wordt ook de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 vastgesteld, waarin de windambitie en zoekgebieden eveneens zijn opgenomen.

Commented [redacted]: Verzoek:
Het is relevant te benoemen dat ook het dagelijks bestuur van de stadsdelen en de stadsdeelcommissies zijn uitgenodigd voor wensen en bedenkingen. En hiervan ook gebruik hebben gemaakt. Naast deze gevraagde wensen en bedenkingen zijn er ook ongevraagde adviezen door stadsdelen gegeven. Goed om te benoemen dat deze geen deel uitmaken van uw scope, mits u ervoor kiest deze buiten beschouwing te laten.

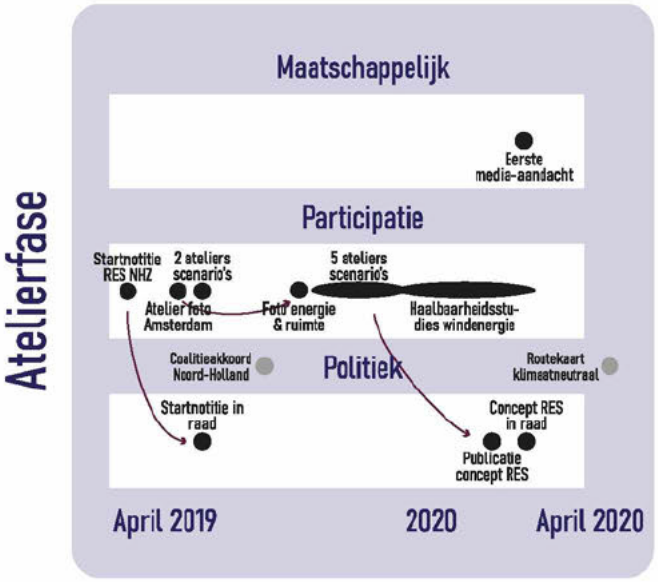

Figuur Tijdlijn van de atelierfase

3.2 Analyse

In hoeverre stond het juiste vraagstuk centraal?

De participatiebijeenkomsten zijn gestart vanuit een open vraag, namelijk waar is duurzame opwek van energie wel of niet kansrijk, en waarom. Bij deze open vraag is wel een vertrekpunt geformuleerd, namelijk de ambitie om 50 MW extra windenergie binnen de stadsgrenzen te realiseren: *"50 MW is een afspiegeling van het coalitieakkoord en een afweging tussen wat maximum potentie is en dat de politiek ambitie wil hebben"*. Deze ambitie werd op voorhand gepresenteerd en de ateliers gaven geen aanleiding om deze ambitie bij te stellen. Dit verschilde van andere deelregio's binnen NHZ waar de ambitie op weg naar de concept-RES werd ontwikkeld: *"Er zit een groot verschil tussen Amsterdam en de rest van de regio. De raad van Amsterdam had in een eerder stadium al een eigen ambitie geformuleerd voor de eigen bijdrage aan opwek van duurzame energie in 2030"*. Tijdens de ateliers zijn de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie breed verkend, vanuit een ambitieuze grondhouding van zowel gemeente als participanten. Een belangrijk argument voor de Amsterdamse ambitie is dat Amsterdam veel energie gebruikt en daarom ook haar bijdrage moet leveren aan het opwekken van duurzame energie.

Commented [redacted]: Verzoek:
Graag deze quote nader duiden. Van wie is deze afkomstig?

Dit lijkt namelijk te gaan over de atelierfase waarin de 50 MW niet aan de orde gekomen is.

Commented [redacted]: Vraag:
Graag aangeven wat u bedoelt met "eerder".

Klopte de politieke inbedding?

De stappen richting de concept RES, inclusief politieke besluitvorming, zijn vooraf goed doordacht. In deze fase is er echter zowel in het participatieproces als in het politieke proces geen besef van de mogelijk impact van de RES Amsterdam. Dit geldt ook voor de ambitie om 50 MW extra windenergie te realiseren. Deze ambitie is vastgesteld in februari 2019 bij eerste stap van de routekaart

Amsterdam Klimaatneutraal 2050, waarbij geen politieke discussie hierover is gevoerd. Deze ambitie dient tijdens de ateliers als vertrekpunt en wordt niet bediscussieerd. Bij de concept-RES wordt de ambitie van 50 MW extra windenergie opnieuw vastgesteld, nu is hierover wel politieke discussie en een meerderheid van de raad steunt een motie om deze ambitie als ondergrens te beschouwen.

Commented [REDACTED]: Verzoek ter verduidelijking:
In de concept RES Amsterdam is de ambitie van 50MW vastgesteld.

De ambitie is geformuleerd op basis van de input van de ateliers, de haalbaarheidsstudies en de politieke afweging o.a. ook met de stadsdeelbestuurders.

Wat gebeurde er met de input van de deelnemers?

Vanaf de start tot de concept-RES is de inhoud breed verkend, met participatie via de ateliers als één van de vele activiteiten. De afwegingen die zijn gemaakt, zoals het vaststellen van de ambitie en het aanwijzen van de zoekgebieden, is niet goed herleidbaar wat voortkomt uit de inbreng van participanten en wat voortkomt uit onderzoeken, beleid, et cetera. Wel wordt de hoofdboodschap uit de ateliers meegenomen, namelijk een ambitieuze grondhouding voor duurzame opwek en twee specifieke punten: *"Twee dingen die toen duidelijk werden in de ateliertijd, geen windmolens in landelijk noord en grote terughoudendheid voor zon op land"*.

Wat was de samenstelling en representativiteit van de deelnemers?

Voor de eerste twee stappen (fotodocument, opstellen scenario's) is gekozen een aantal partijen uit te nodigen. Bewoners werden niet uitgenodigd, omdat zij al werden betrokken bij gesprekken over de Routekaart. Voor de derde stap (verrijken scenario's) zijn bewoners actief uitgenodigd, er waren echter weinig geïnteresseerden. De meeste deelnemers kwamen uit de (professionele) duurzaamheidshoek. Zo vertellen aanwezigen: *"uiteindelijk kwam daar een bepaald type mensen op af"* en *"een soort in-crowd die komt omdat ze het interessant vinden"*. In het uitnodigingsbeleid is geen aandacht voor het vroegtijdig organiseren van weerstand. Daarbij speelde een rol dat er in die periode al heel veel participatie over duurzaamheid werd georganiseerd, er nog geen maatschappelijke aandacht was voor windenergie in Amsterdam en mensen niet persoonlijk werden uitgenodigd.

Commented [REDACTED]: Suggestie voor context:
Gebaseerd op de contacten die Amsterdam had in het proces van opstellen Routekaart en starten van het gesprek met de stad van de routekaart.

Commented [REDACTED]: Suggestie voor context:
Het was een voorstel van de energieregio om hier geen bewoners voor uit te nodigen, Amsterdam is deze redeneerlijn gevolgd omdat tegelijk al gesprekken met bewoners voor de Routekaart (met daarin windenergie), de Transitievisie Warmte en de Circulaire strategie plaats vonden.

Commented [REDACTED]: Suggestie voor context / toevoeging van een feit:
De uitnodiging was zo concreet mogelijk geformuleerd "meepraten over duurzame energie in uw buurt, o.a. zonneweides en windturbines" om ook mensen aan te spreken die niet met het thema bekend waren. Ook zijn 3D animaties gemaakt om tijdens de workshops te laten zien.

Commented [REDACTED]: Checkvraag:
Dit roept bij ons de vraag op in hoeverre het gebruikelijk is om in deze fase van een beleidsproces persoonlijke brieven te sturen? Hoe kijkt de Universiteit Leiden hier tegenaan? Kunt u andere beleidsprocessen (stadsbreed) benoemen waarvoor persoonlijke uitnodigingen op deze schaal zijn verstuurd?

Hoe was de ondersteuning en uitvoering door de gemeente?

In de werkwijze van de gemeente zijn de stappen uit de startnotitie RES NHZ leidend. Bij de startnotitie heeft de RES NHZ opties voor het organiseren van ateliers aangeboden en gemeente Amsterdam heeft hier gebruik van gemaakt. De participatiebijeenkomsten in deze fase zijn door gemeente en NHZ gezamenlijk vormgegeven. Gemeente Amsterdam heeft voor het gehele proces richting RES 1.0 geen afzonderlijk plan voor participatie en communicatie opgesteld. De ondersteuning door de gemeente heeft plaatsgevonden vanuit de logica van het stapsgewijs trechteren, waarbij onderliggende informatie transparant wordt gedeeld. Vanuit deze logica is in de atelierfase en de concept RES gekozen om zoekgebieden in hun volle breedte en hoogte te benoemen. Dit heeft in latere fases tot veel discussie geleid. Zoals een betrokkene vanuit gemeente Amsterdam verwoord: *"Juist omdat we wilden laten zien hoe we tot concretisering kwamen, heeft ertoe geleid dat mensen het totale beeld als einduitkomst zagen"*

Hoe werden deelnemers geïnformeerd in het participatieproces en wat was de relatie met de bredere communicatie van de gemeente?

In deze fase is de stap gemaakt van abstracte scenario's naar concrete zoekgebieden. Mensen mochten in de ateliers meedenken over de abstracte scenario's, maar nog niet over de concrete zoekgebieden. Uitnodigingen voor de ateliers om de scenario's te verrijken zijn verspreid via

Commented [REDACTED]: Suggestie om anders te formuleren:
Deze stap is in feite na de ateliers gemaakt, o.a. op basis van de input van de ateliers.

algemene kanalen, zoals gemeentelijke websites, social media, nieuwsbrieven en duurzaamheidsnetwerken. Bewoners zijn niet persoonlijk uitgenodigd.

Was de discussie tijdens de bijeenkomsten representatief voor de bredere discussie in Amsterdam?

In deze periode worden de eerste besluiten genomen en verschijnen de eerste berichten in de media. Zo kopt het Parool: *"Windmolens niet alleen meer in de haven, misschien zelfs in het groen"."* (12 februari 2020). Desondanks krijgt het onderwerp windenergie in Amsterdam geen maatschappelijke aandacht.

Commented [redacted]: Suggestie om anders te formuleren: Als afronding van deze fase worden de eerste besluiten genomen – concept RES.

Commented [redacted]: Ter context:
Dit betrof dat de titelpagina van het Parool. En toch weinig maatschappelijke aandacht.

3.3 Conclusies atelierfase

In de atelierfase heeft de gemeente inhoudelijk grote stappen gezet, zoals het bepalen van de ambitie en het vaststellen van de zoekgebieden. Daarbij heeft een kleine groep participanten uit de (vaak professionele) duurzaamheidsnetwerken meegedacht over de abstracte scenario's. Er is door de gemeente geen tegengeluid georganiseerd, waardoor aannames over het draagvlak niet getoetst konden worden. In zowel het participatieve als politieke proces is de status en impact van de RES Amsterdam door de gemeente niet expliciet gemaakt, en door respectievelijk participanten en politici niet beseft. Vanuit de gemeente werd wel verwacht dat er weerstand tegen windenergie zou optreden in het proces. In deze fase was daar, mede door het uitnodigingsbeleid en de abstractie, nog geen sprake van. Vanuit de bestuurlijke opdracht: *so far so good*.

Commented [redacted]: Ter context:

De aanname over dat de ambtenaren en/of het huidig bestuur voorafgaand aan de RES dachten dat er breed draagvlak zou zijn voor windturbines herkennen wij niet.

Een duidelijker beeld van draagvlak werd ons als ambtenaren voor het eerst duidelijk na het houden van het draagvlakonderzoek (najaar 2020) en in de chats van de informatieavonden in de zomer 2020 waar negatieve reacties aan de orde kwamen. Kortom in het najaar 2020.

De participatieavonden in november/december 2020 maakten wat dat betreft de recente inzichten waar.

Misschien was het juist wel nodig om eerst een stap concreter te worden (met de concept RES Amsterdam) om de benodigde aandacht te krijgen?

Wellicht kunt u in dit licht aangeven hoe we in 2019 'tegengeluid' hadden kunnen organiseren als we überhaupt nog geen goed beeld hadden van draagvlak? Windalarm bestond nog niet. En zoals u ook meldt zijn de uitnodigingen in 2019 breed en openbaar verstuurd.

Commented [redacted]: Vraag:
Is dit uw conclusie?

H4_ BEWUSTWORDINGSFASE.

Beeld (nog op te maken)

"ik merkte dat het bij weinig mensen leefde. En toen had ik zoiets: mensen moeten even wakker gemaakt worden"

"ik snap jullie echt niet: er was geen participatie"

"Ik vind gezien de enorme druk van klimaatverandering dat wij een offer moeten maken en kreeg vervolgens het hele dorp over me heen."

"We zijn heel transparant en zuiver geweest"

"Je wordt in feite in een soort fuik gezogen."

"inspraak is de voedingsbodem van cynisme."

"Komen er ook tegenstanders aan het woord?"

"plotseling werd het protest heel vlammend. Waarom precies op dat moment is ook nog een raadsel voor mij"

"Als je goed leest staat het daar echt wel."

"Ik denk dat mensen pas wakker worden als het om hun directe leefomgeving gaat. Mensen hebben het misschien wel gezien maar niet geregistreerd."

"Amsterdam is in de regio altijd degene met meer ambitie, wil snel vooruit, en heeft meer menskracht en slagkracht om snel aan de slag te gaan, meer dan de rest."

"Wat wij in november voor ogen hadden was het ophalen waarover mensen zorgen over hadden en dat werd geïnterpreteerd als: plaats waar molens moeten komen."

"Die vraag lag niet voor en hebben we niet voorgelegd."

"Aan het einde van de rit, dan maak je de keuzes politiek."

"Het is geen communicatieprobleem of framing probleem, het klopt gewoon inhoudelijk niet. En die burgers komen er niet tussen."

"Bij een nieuw speeltoestel krijg je een brief, maar van de windplannen had nog niemand gehoord. Puur toeval dat wij wel aanwezig waren."

"Zo'n term als 'zoekgebieden' is ook heel vaag."

4.1 Feitenrelaas

Tijdens en na de ~~goedkeuring~~ raadsbespreking van de ConceptRES Amsterdam & concept RES NHZ gaat het participatieproces verder om reacties uit de stad op te halen en op basis daarvan de zoekgebieden te concretiseren. Al tijdens het opstellen van de concept RES, worden voor de deelgebieden studies naar de haalbaarheid van windenergie uitgevoerd. Voor sommige deelgebieden zijn mogelijke opstellingen ingetekend (o.a. havengebied en Brettenzone, IJburg, Noord en Noorder IJplas), voor een ander deelgebied zijn clusters geschetst (Amsterdam Zuid-Oost).

In juni 2020 worden de mensen per deelgebied geïnformeerd in een digitale informatieavond. In totaal worden 6 informatieavonden gehouden en zijn er 525 aanmeldingen. Tijdens de informatiebijeenkomst wordt de context geschetst, de ambitie in de concept RES gepresenteerd en wordt verteld hoe de zoekgebieden verder verkend zullen worden. Doel is om reacties op de concept RES NHZ op te halen. De reacties zijn heel divers. In sommige sessies is de sfeer vooral informatief (Amsterdam Zuid-Oost, Amsterdam Oost, Havengebied, Amstelscheg, Noorder IJplas), in andere sessies worden heftige discussies over het specifieke zoekgebied gevoerd (o.a. Amsterdam Noord, Gaasperplas en Driemond). De meeste discussie gaat over nut en noodzaak, de overlast (normen voor geluid en slagschaduw) en impact op het gebied.

In augustus en september ~~n de zomer~~ van 2020 voert de onderzoeksafdeling van gemeente Amsterdam een draagvlakonderzoek uit naar het plaatsen van extra windmolens. Hieruit blijkt dat een meerderheid van 65% van de bewoners van Amsterdam en 56% van de bewoners rondom zoekgebieden positief is over het plaatsen van extra windmolens en respectievelijk 14 en 30% tegen. Dit wordt ook in het persbericht van de gemeente benadrukt. De derde conclusie, dat de meerderheid van mensen die zelf in en rond een zoekgebied wonen (muv Havengebied en Brettenzone) tegen plaatsing van windmolens is, staat hier niet in.

Een bewoner uit IJburg start in juni een petitie tegen de windmolens nadat hij van buurtgenoten over de plannen hoorden. Na een paar maanden wordt besloten om een actiegroep op te richten. In november komt een kleine groep mensen bij elkaar en starten Windalarm. Zij beginnen zich te verdiepen en het netwerk groeit snel.

Ook tekent de gemeente Amsterdam in de zomer een intentieovereenkomst met NDSM Energie en de 4 burgercoöperaties verenigd in Amsterdam-Wind om windmolens aan de Noorder IJplas en het Cornelis Douwesterrein te bouwen. Deze plannen kunnen doorgang vinden nu de provincie haar beleid gaat wijzigen en de Concept-RES klaar is. In samenspraak met de omgeving, waarbij kritische bewoners ondermeer eisen om een 0-variant door te laten rekenen, wordt een participatieplan opgesteld. ~~Deze ontwikkelingen lopen~~Dit initiatief is voortgekomen uit reeds vastgesteld beleid (Windvisie 2012) en loopt dus voor op de andere gebieden en de definitieve RES. In totaal hebben de

Commented [redacted]: Verzoek om te verduidelijken: Het proces 'zoekgebieden concretiseren is pas in oktober 2020 gestart, na afloop van de reactietermijn op de concept RES NHZ.

Commented [redacted]: Zie eerdere opmerkingen over de haalbaarheidstudies. Die zijn eerder gedaan.

Commented [redacted]: Verzoek: Wellicht ergens toevoegen dat door Corona maatregelen fysieke bijeenkomsten niet mogelijk waren?

Commented [redacted]: Verzoek om volledigere te zijn:

Er zijn 2 persberichten geweest hierover.

Ook van bureau OIS zelf. Hierin staat wel dat de meerderheid van mensen die zelf in en rond een zoekgebied wonen tegen de plaatsing van windmolens is:

https://onderzoek.amsterdam.nl/artikel/ruime-meerderheid-is-positief-over-extra-windmolens

Deze conclusie is ook overgenomen in de verschillende media:

https://www.parool.nl/amsterdam/bijna-twee-derde-amsterdammers-positief-over-windmolens-maar-niet-in-eigen-omgeving~b81ed3c5/

https://www.ad.nl/amsterdam/bijna-twee-derde-amsterdammers-positief-over-windmolens-maar-niet-in-eigen-omgeving~a81ed3c5/?referrer=https://www.google.com/

Voor de volledigheid verwijs ik u naar de beantwoording van schriftelijke vragen hierover:

https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/10135812/1/SV150_21_Raadsinformatiebrief_sv_Kreuger_cs_zoekgebieden_wind_TA2021-000341

Commented [redacted]: Suggestie voor meer context: De concept RES is niet het juridisch, planologische kader voor medewerking aan dit initiatief. Dat is de Windvisie 2012. De Windvisie 2012 (waarin dit gebied als kansrijk en wenselijk is aangeduid voor windenergie) + regels in het nationaal Klimaatakkoord / concept RES Amsterdam (streven naar 50% lokaal eigendom, procesparticipatie en financiële participatie regelen in participatieplan, vergunningen voor 2025 verlenen) hebben bijgedragen aan de inhoud en ondertekening van de intentieovereenkomst.

coöperaties 3.000 leden. Dit zijn niet per se bewoners rond de zoekgebieden (vermoedelijk enkele tientallen rond de Noorder IJplas), en ook zij hebben vragen, maar steunen de coöperatieve windinitiatieven.

Alle tussen 1 juni en 1 oktober 2020 ontvangen reacties op de concept RES NHZ worden verwerkt in de reactienota op de concept RES, die aan college en raad wordt aangeboden. Dit zijn voor Amsterdam 65 reacties, ongeveer de helft van alle reacties op de concept RES NHZ. Vervolgens start de fase 'concretiseren zoekgebieden' vanuit programma RES NHZ .

In november vinden 6 online interactieve sessies plaats, tijdens elke sessie staat één zoekgebied centraal. Het aantal plaatsen per avond was beperkt in verband met de online werkvorm, in totaal hebben 315 mensen zich voor de sessies aangemeld. Na een introductie gaan de deelnemers in kleine groepjes via Miro aan de slag met het plaatsen van windmolens in de verschillende gebieden. De meeste sessies leiden tot heftige discussies, deels over het uitgangspunt van 50MW wind in Amsterdam en deels over de specifieke impact in het gebied (met name geluid, slagschaduw, leefomgeving, natuur). Mensen van Windalarm zijn "ziedend" na de bijeenkomst in IJburg. Zij willen geen windmolens op minder dan 1500 meter afstand van woningen. Ook niet in andere gebieden in Amsterdam. Het gevolg is dat Windalarm zich niet meer richt op het participatieproces maar op het publieke debat.

Op 7 december worden de resultaten teruggekoppeld via een online bijeenkomst. Deze bijeenkomst vormt een kantelpunt in het participatieproces. Bij die december bijeenkomst zijn er 623 unieke kijkers. De verantwoordelijke wethouder heeft voor het eerst een grote rol in de bijeenkomsten. In haar presentatie benoemt zij de zorgen die naar voren kwamen nadrukkelijk. Maar deze zorgen leiden niet tot duidelijke bijstellingen van de zoekgebieden, ambities of het participatietraject. Na haar presentatie neemt de Participatiecoalitie het woord. Deze neemt het op voor de gemeente en benadrukt dat de "gemeente [met het participatieproces] echt heel serieus bezig is". Als reactie hierop stroomt in de tussentijd de chat vol met kritische opmerkingen in de trant van: "Jullie hebben vanavond in de presentatie laten zien dat jullie alleen je eigen argumenten laten zien in wat er is opgehaald. Hoe kunnen we er op vertrouwen dat wat er vanavond wordt gezegd ook echt wordt laten zien?" , en "jullie hebben het voortdurend over de participatieavonden. Echter eerder uitgeloot! Dus nu pas eerste mogelijkheid om mee te doen." Uiteindelijk worden in de chat 2570 reacties gegeven waarvan een flink deel woordelijk hetzelfde is. In de beantwoording wordt in de regel verwezen naar formele en procedurele kaders: wetten, (inter-)nationale afspraken en officiële rekenmodellen, eerdere stappen in het participatieproces en latere mogelijkheden van inspraak. Bij vragen over het draagvlak wordt met name gewezen op het draagvlakonderzoek en de (inspraakmogelijkheden bij) de politieke besluitvorming. Een week later organiseert Windalarm zelf een informatiebijeenkomst om te vertellen over de plannen van de gemeente.

4.2 Analyse

In hoeverre stond het juiste vraagstuk centraal?

De gemeente heeft in deze fase algemene reacties gevraagd per deelgebied op de concept RES (juni '20) en gevraagd waar deelnemers de 17 windmolens het liefst zien om zo inzicht te krijgen in de achterliggende argumentatie. Steeds nadrukkelijker hebben deelnemers, die vaak voor het eerst aanwezig waren, andere vragen centraal gezet: het nut en noodzaak van de 17 wind turbines; het

Commented [redacted]: Suggestie om in de context te plaatsen:

Commented [redacted]: Verzoek om aan te vullen: Aanvullend biedt de gemeente X inloopspreekuren aan. Gelieve aantal op te zoeken.

Commented [redacted]: Verzoek: Het ging vooral over in kleine groepen een verdiepend gesprek te kunnen voeren. Dit had niet per se te maken met de online werkvorm. Ook een fysieke bijeenkomst zouden we liever doen met een beperkt aantal bewoners.

Commented [redacted]: Verzoek tot verduidelijken: Dit betreft inmiddels een raadsambitie en slaat niet meer op het vertrekpunt uit 2019.

Commented [redacted]: Wellicht ter check bij Windalarm: wij weten niet of Windalarm tegen windmolens in het havengebied van Amsterdam is.

Commented [redacted]: Een vertegenwoordiger van de participatiecoalitie.

Commented [redacted]: Verzoek: Graag in perspectief plaatsen dat een (groot) deel van deze reacties afkomstig is van enkele individuen. Staat ook in het betreffende verslag.

Commented [redacted]: Verzoek: Graag benoemen dat de gemeente alle vragen tijdens de avonden telkens heeft beantwoord, zowel van deze avonden, de november avonden en de info avonden uit juni. Dit was een grote inspanning.

Commented [redacted]: Verzoek tot verduidelijking: Wat bedoelt u met deze fase? Dit gaat eigenlijk over twee separate fases: ophalen input en verwerken ervan in een reactienota tbv aanpassingen aan de RES 1.0, én ophalen van argumentatie voor de verdere concretisering van de zoekgebieden.

Commented [redacted]: Dit is feitelijk niet geheel juist: De voorliggende vraag was: welke gebieden acht u geschikt en minder geschikt, en waarom? (argumenten). Het gesprek ging inderdaad niet over de ambitie. Die werd als uitgangspunt gehanteerd.

bestaan van maatschappelijk draagvlak; en de hinder en mogelijke gezondheidseffecten van de windmolens. Voor de gemeente staat de ambitie ~~doelstelling~~ niet (meer) ter discussie tot onvrede van kritische omwonenden. Daardoor ontstaat een mismatch tussen de vraag die de gemeente stelt en de vragen die een groot deel van de aanwezigen wil bespreken. Doordat de vragen van omwonenden grotendeels buiten de kaders van het RES participatieproces vallen, verplaatst de discussie zich daarom in de volgende fase (deels) naar het maatschappelijke en politieke debat.

Klopte de politieke inbedding?

De gemeente heeft in deze fase de eerdere politieke besluiten over ~~doel~~ ambitie en proces uitgevoerd. Met de nodige vaart om op tijd klaar te zijn voor de RES 1.0. Verder gebeurt er niets in het politieke proces. In presentaties worden bewoners gewezen op de mogelijkheden om ook verder in het proces, bijvoorbeeld ~~rond~~ in aanloop naar de vergunningverlening van concrete windprojecten te kunnen participeren en /of inspraak te hebben.

Wat gebeurde er met de input van de deelnemers?

De gemeente heeft op en rond de bijeenkomsten ruimte geboden voor vragen. Ook vragen over nut en noodzaak. Deze leiden niet tot bijstelling. Het grootste deel van de vragen wordt beantwoord, waarbij enerzijds verwezen wordt naar wettelijke kaders en procedures en anderzijds naar het draagvlak in de gemeenteraad en het draagvlakonderzoek. Zeker de heel kritische deelnemers interpreteren deze antwoorden als enerzijds: "u bent met uw vragen 'te vroeg', 'te laat' of 'de verantwoordelijkheid ligt elders'" en anderzijds: "wij horen u, maar het draagvlak wordt bepaald door de politiek en de geënquêteerde bewoners". De groep tegenstanders voelt zich daardoor niet gehoord en hebben het gevoel in "een fuik" te worden gezogen.

Ondermeer de Milieufederatie en energie-coöperaties leveren hun input rechtstreeks aan de gemeente. Hun input sluit aan bij wat de gemeente wil en wordt verwerkt. Vervolgens hebben zij het participatieproces zelf niet meer nodig om hun belang in te brengen.

Wat was de samenstelling en representativiteit van de deelnemers?

Het zwaartepunt van de deelnemers is verschoven naar bewoners die zich zorgen maken over de impact op hun leefomgeving. De representativiteit is onderwerp van discussie geworden. De gemeente benadrukte het politieke draagvlak en de resultaten van het draagvlakonderzoek. Zij stelt dat op de bijeenkomsten veel tegenstanders komen, maar zij niet representatief zijn voor de Amsterdammer. Tegenstanders, grotendeels verbonden via het netwerk van Windalarm, bestrijden dit. Zij hebben daarvoor verschillende argumenten. Bijvoorbeeld dat de deelnemers op de december bijeenkomst voor het overgrote deel negatief reageren en de opzet van het draagvlakonderzoek niet goed is. Bovendien stellen zij dat de belangen van omwonenden, die immers de directe effecten ondervinden en ook in het draagvlakonderzoek overwegend tegen zijn, zwaarder wegen dan de belangen van mensen uit het centrum. Voorstanders, zoals de energiecoöperaties, wijzen op de bijna 3.000 leden die zij door heel Amsterdam hebben en positief staan tegenover windplannen. Zij en andere geïnterviewden geven aan dat voorstanders zich gezien de heftigheid van de discussie liever niet in de discussie mengen. Hierdoor komt de gemeente vanaf de december bijeenkomst tegenover de tegenstanders te staan in plaats van dat zij een discussie tussen verschillende belangen faciliteert.

Hoe was de ondersteuning en uitvoering door de gemeente?

Commented [redacted]: Bedoelt u hier het bestuur of de ambtelijke organisatie?

Commented [redacted]: We hebben het ambitie genoemd en niet doelstelling, vooral vanwege de grote interdependentie (van bv medewerking Provincie en Rijk) en onzekerheden in het proces.

Commented [redacted]: We zijn nog wel benieuwd naar de onderbouwing van het woord "groot" deel van de aanwezigen?

Commented [redacted]: Graag verwijzen naar de afspraken in het Klimaatakkoord waardoor deadlines zijn opgelegd voor de RESsen.

Commented [redacted]: De RES regio NHZ heeft meerdere malen bij het Rijk en NP RES aangegeven dat meer politieke steun en communicatie voor het proces van de RES gewenst is, en ook toegezegd is, in het bijzonder met blik op de groeiende weerstand voor wind op land.

Commented [redacted]: We hebben in de presentaties gecommuniceerd dat in de projectvoorbereidingsfase met initiatiefnemers meer participatie (procesparticipatie en financiële participatie) plaatsvindt en dat we dit vereisen. Daarnaast is er uiteraard het reguliere inspraakproces (MER, vergunning).

Commented [redacted]: Bijstelling van wat? Kunt u dit toelichten? Dit impliceert dat een raadsbesluit zomaar teruggedraaid kan worden.

Commented [redacted]: We hebben daarnaast alle unieke vragen in de chats ook inhoudelijk beantwoord. Deze zijn allemaal terug te lezen op de website van de Energieregio Noord-Holland Zuid (zie alle verslagen en de chats). Dat was een enorme inspanning. Het is wel erg kort de bocht om te schrijven dat we alleen hebben verwezen naar wettelijke kaders en het draagvlakonderzoek.

Commented [redacted]: U kunt hier onderscheid maken tussen partijen die onderdeel zijn van het RES proces landelijk en regionaal (energiecooperaties en milieufederatie), en partijen die dat niet zijn. De eerste hebben deels ook tijdens de ontwikkeling van de RES al input gegeven, de tweede hebben input tijdens het proces gegeven.
Beide zijn verwerkt en mee genomen in de fase naar de RES 1.0.

Commented [redacted]: Is dit een quote? We kunnen deze uitspraak niet plaatsen.

Commented [redacted]: Waaruit blijkt dit?

Commented [redacted]: Ten opzichte van welke bijeenkomsten? In Juni 2020 waren ook bewoners aanwezig met vragen, zorgen en wensen. In november / december meer bewoners met zorgen.

Commented [redacted]: Wat is de bron van deze uitspraak en wie is "zij"?

Commented [redacted]: Heeft u rekening gehouden met de analyse van het verslag van de bijeenkomst van 7 december waaruit blijkt dat x procent van de inbreng van x personen afkomstig is. Een beperkt aantal personen heeft nadrukkelijk

De onafhankelijke moderator heeft binnen de gestelde kaders de discussie evenwichtig gefaciliteerd en 3D renders boden een helder beeld van de ruimtelijke implicaties van de windmolens. De ambtelijke ondersteuning is uitgebreid, maar werd uiteindelijk nog steeds verrast door de veelheid en felheid van de reacties. Deelnemers, die vaak voor het eerst meededen, hebben de discussie niet ervaren als goede en gelijkwaardige deliberatie omdat zij andere vragen hadden (zie eerder). De werkvormen hebben dit gevoel versterkt en werkten daardoor contraproductief. Een voorbeeld is de werkopdracht van de november bijeenkomsten, waarin deelnemers is gevraagd in welke zoekgebieden zij de 17 windmolens wilden plaatsen en waarom. De gemeente wilde hiermee inzicht krijgen in de voor- en nadelen van verschillende zoekgebieden. Deze opdracht heeft deelnemers echter de indruk gegeven dat zij daarmee 'de overlast aan andere buurten moesten geven' en zij waren argwanend dat wanneer zij ergens windmolens zouden plaatsen, dit later gebruikt zou worden als argument dat er draagvlak was.

Hoe werden deelnemers geïnformeerd in het participatieproces en wat was de relatie met de bredere communicatie van de gemeente?

De uitnodigingen voor de bijeenkomsten zijn breed verspreid. Zo hebben bijvoorbeeld voor de juni bijeenkomsten de nieuwsbrieven van de stadsdelen 51.500 mensen bereikt, en (geo-targetted) social media zeker 120.000 mensen. Tegelijkertijd geven veel geïnterviewden aan pas deze periode voor het eerst van de plannen te hebben gehoord en dat veel bewoners er nog niets van weten. Het is waarschijnlijk dat mensen die de uitnodigingen hebben gezien, zich niet hebben gerealiseerd welke impact de windplannen zouden hebben en dat zij hierop invloed konden uitoefenen. Wel zijn er deze fase, en mede door de lage drempel om digitaal deel te nemen, toch 1350 aanmeldingen voor de bijeenkomsten. Het is niet waarschijnlijk dat meer aanmeldingen inhoudelijk gezien andere uitkomsten had gegeven.

Was de discussie tijdens de bijeenkomsten representatief voor de bredere discussie in Amsterdam?

In deze fase heeft de bredere discussie in Amsterdam überhaupt pas echt gestalte gekregen doordat een grotere groep zich bewust werd van de implicaties van windmolens in Amsterdam. Nu pas ontstond de bredere discussie. De onderwerpen verschuiven hierdoor ten opzichte van de eerdere reacties op de concept RES, waarbij de participatie, nut en noodzaak en overlast bovenaan het lijstje prioriteiten komen te staan.

Prioriteitsonderwerpen Chat 7 december (steekproef, fase 2)	Reacties concept RES (fase 1)
Participatie en draagvlak	Behoud open landschap
Nut en Noodzaak	Natuur
Overlast	Dichtbij woningen
Natuur	Participatie
Overig, inclusief specifieke vragen zoekgebied	Overlast

4.3 Conclusies bewustwordingsfase

Commented [redacted]: Kunt u specifieker zijn: welke discussie of dialoog? Er zat een groot verschil in de bijeenkomsten van juni en in die van november/ december.

Commented [redacted]: Dit punt vinden wij ambtelijk interessant, graag zouden wij hierover meer willen weten:

In hoeverre veronderstelt de Universiteit Leiden dat een dergelijke brede, abstractere dialoog over de opwek van duurzame elektriciteit & bijbehorende belangen in Amsterdam gevoerd had kunnen worden met dezelfde hoeveelheid betrokkenen in de fase voor de vaststelling van de concept zoekgebieden + ambitie? En binnen de maanden waarin de concept RES diende te worden opgesteld conform afspraken in het Klimaatakkoord?

Dit punt is een wezenlijke vraag in de participatie-paradox: meer mensen raken betrokken naarmate de inhoud en het proces concreter worden. Hoe betrek je mensen in het meest abstracte deel van beleid maken?

Commented [redacted]: Zie eerder punt over voorgelegde vraag.

Commented [redacted]: Waarom acht u dit "waarschijnlijk"?

Commented [redacted]: Aan welke bijeenkomsten refereert u?

Commented [redacted]: Hoe bent u ermee omgegaan dat sommige individuele personen de chat nadrukkelijk hebben beïnvloed?

In de bewustwordingsfase gaan de windplannen van de gemeente breder leven in de stad. Bewoners worden benaderd voor bijeenkomsten en de zoekgebieden worden concreter. De discussie verandert deelnemers, inhoudelijk en qua sfeer. Veel meer bewoners die niet, of minder, betrokken zijn bij de duurzaamheidsnetwerken in de stad gaan deelnemen. Zij zijn ook begaan met het klimaat maar brengen inhoudelijk vooral zorgen over het effect op omwonenden naar voren, Veel deelnemers vragen zich af waarom Amsterdam zoveel windmolens wil plaatsen. Doordat de gemeenteraad al akkoord is gegaan met de ambities en met de zoekgebieden (waar de windmolens überhaupt kunnen staan) kunnen die vragen wel besproken worden, maar is er geen echte mogelijkheid meer binnen het participatieproces om deze ter discussie te stellen. Dit wekt wrevel en de discussie wordt feller. Mede door het werk van Windalarm dat met een breed netwerk tegenargumenten ontwikkelt en op de achtergrond veel van de weerstand coördineert. De inhoudelijke zorgen en het gebrek aan mogelijkheden om bij te sturen, vertaalt zich in kritiek op het participatieproces waar werkelijke inspraak over ambitie en overlastnormen nauwelijks mogelijk is. Tegelijkertijd schept een brede enquête een ander beeld. Dit draagvlakonderzoek stelt dat tegenover het gebrek aan draagvlak bij omwonenden in de zoekgebieden, er wel degelijk een stadsbreed draagvlak is bij 56-65% van de bewoners die het eens zijn dat er extra windmolens in Amsterdam komen.

Commented [redacted]: Deze zin loopt nog niet.

Commented [redacted]: Dit is een waarderende uitspraak. Is dat uw conclusie?

Commented [redacted]: Het lijkt ons ook relevant te benoemen dat al deze ontwikkelingen hebben plaatsgevonden tussen het vaststellen van de concept RES en RES 1.0. Er is een levendige discussie ontstaan over alle facetten rondom windenergie, en alternatieven voor windenergie, in Amsterdam. Gemeenteraadsleden worden meegenomen in alle perspectieven, voordat het definitieve beleidsstuk wordt vastgesteld.

H5_ CONFLICTFASE

"de raad heeft toen een besluit genomen, ook na alles gehoord te hebben"

"een golf via mails en toen raadsadressen en toen WOB-verzoeken"

"ambtenaren die bezig zijn om vragen te beantwoorden die niet bedoeld zijn als vragen om informatie"

"In de tussentijd werd stoom afgeblazen in de gemeenteraad"

"staan de zoekgebieden ter discussie of niet, dat bleef onduidelijk"

"natuurlijk leidt het geluid niet direct tot schade, maar het leidt vooral tot slapeloosheid en stress"

"de regenten in de ivoren toren gaan gewoon doen wat zij hebben bedacht, ongeacht of het een slim idee is of niet"

"we vroegen ons af of de rapporten wel klopten en onze oproep is dan, zoek het uit"

"maar wij wilden gewoon gesprek"

"gemeente Amsterdam vertelt niet aan mensen dat naastliggende gemeente ook aan het zoeken zijn"

"de voorstanders horen we gewoon veel minder"

"participatie doen we aan mee maar is voor ons niet relevant, we willen juist terug naar het politieke besluit"

"iedereen heeft mogen zeggen wat hij mocht zeggen"

"dat IJburg rood zou worden dat had je kunnen zien aankomen"

"we zagen ook dat reacties en argumenten zich gingen herhalen"

"ik vind het echt onethisch om grote groepen mensen bang te maken met desinformatie"

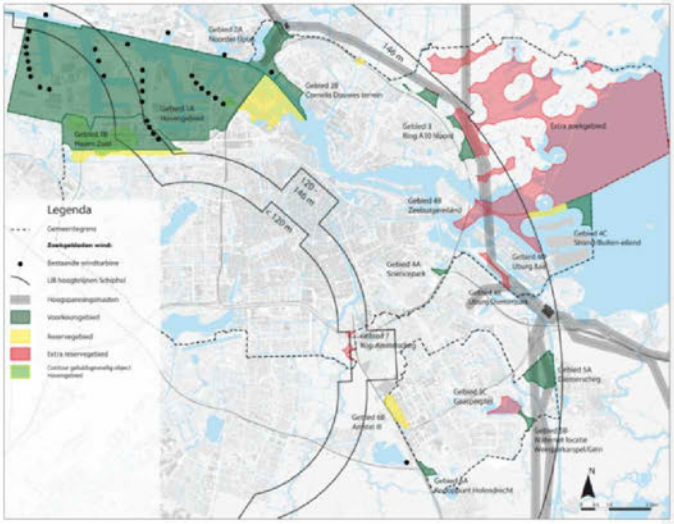

"wat dat betreft is het gelukt, de gemeenteraad heeft de doelstelling overeind gehouden"

"het lijkt alsof participatie alleen gebruikt wordt om af te vinken"

"wij worden als gekke Henkie weggezet"

5.1 Feitenrelaas

In de winter van 2020-2021 groeit het maatschappelijk en politiek debat. Er worden verschillende protestgroepen opgericht, waaronder Windalarm, Stichting Stop Windmolens Geingebied, Amsterdam Zuidoost zegt NEE en Stichting Red de Hoge Dijk. Ook zijn er bestaande stichtingen die zich uitlaten over windmolens, zoals volkstuinverenigingen en de Stichting Beschermers Amstelland. Via het netwerk van Windalarm is er veel contact tussen de protestgroepen, waarbij zij elkaar vinden in hun protest tegen windmolens in Amsterdam. De standpunten op andere vlakken, zoals wind op land in het algemeen en over alternatieve oplossingen, verschillen. In het maatschappelijk debat voert het protest van Windalarm de boventoon. Zij publiceren en verspreiden informatie (huis-aan-huis flyers, spandoeken, media), organiseren protestacties, en benaderen de gemeente zowel politiek als ambtelijk. Zij benadrukken vooral dat de windmolens te dicht bij grote hoeveelheden woningen komen. Teveel mensen ervaren daardoor ernstige hinder, en stellen dat de effecten van die hinder zijn groter dan waarvan overheden uitgaan in de normen en onderzoeken. Een ander belangrijk geluid is de brief die 104 artsen op 29 maart 2021 toesturen aan de gemeenteraad, waarin zij hun zorgen uitspreken over de impact van windmolens op de volksgezondheid. In het maatschappelijke debat domineert het tegengeluid. Soms komen voorstanders aan het woord, waaronder energiecoöperaties, natuur- en milieugroepen, en inwoners. Maar de felle reacties op hun inbreng leiden ertoe dat zij zich vaak weer terugtrekken uit de maatschappelijke discussie.

De gemeente gaat aan de slag met de honderden reacties, waaronder e-mails, WOB-verzoeken, Raadsadressen en inspraakreacties. Ondertussen worden de stappen naar vaststelling van de RES 1.0 gezet. In januari 2021 wordt de reactienota concept RES Noord-Holland Zuid in de gemeenteraad besproken, hierbij wordt ook het draagvlakonderzoek geagendeerd. Voorafgaand spreken [xx] mensen in en wordt door de gemeenteraad een expertmeeting georganiseerd. Er is in de raad veel discussie over nut en noodzaak van windmolens in Amsterdam, met als argumenten met name geluid, gezondheid, natuur en draagvlak. In reactie hierop schetst de wethouder het participatieproces, waarbij benadrukt wordt dat de participatie via de ateliers en informatiebijeenkomsten vroegtijdig plaatsvindt en verdere participatie rond concrete locaties georganiseerd zal worden. Er worden meerdere moties aangenomen gericht op een beter participatieproces, waaronder een motie om extra expertsessies voor bewoners te organiseren in de relevante stadsdelen (opgevolgd met de bijeenkomsten in april 2021), het participatieproces te evalueren (opgevolgd door voorliggende evaluatie) en een extra bewonersparticipatie fase toe te voegen (opvolging door de reflectiefase).

In maart 2021 worden de windzoekgebieden verkleind en geprioriteerd. Met de prioritering worden de zoekgebieden Zeeburgereiland, Amstelscheg en Gaasperplas opgenomen als extra reservegebied. Het verkleinen en prioriteren heeft plaatsgevonden op basis van technische mogelijkheden, wettelijke beperkingen, en effecten op landschap, natuur, leefbaarheid en recreatie. Bij het wegen van de effecten zijn ook de reacties van participanten meegenomen. Het college benadrukt de bijdrage die Amsterdam aan de doelstellingen wil leveren en geeft aan in april een extra ronde informatiebijeenkomsten te organiseren. De raad wordt geïnformeerd over de gewijzigde zoekgebieden en agendeert dit onderwerp. Op 25 maart en 21 april vergaderen respectievelijk commissie en raadsvergadering over de aanpassing van de windzoekgebieden. Voorafgaand spreken 200 mensen in, waarvan het merendeel kritisch is op de plannen. In het politieke debat staan gezondheid, de afstand tot woningen en de afwenteling van de ene op de andere wijk centraal. Alle

Commented [redacted]: Gelieve aan te geven wat u precies bedoelt. Bedoelt u hier het aantal artikelen in de media? Of refereert u hier aan insprekers? Waar wordt volgens u het maatschappelijk debat gevoerd?

Commented [redacted]: Is dit uw conclusie? Of een bewoording van Windalarm?

Commented [redacted]: Gelieve aan te geven wat u precies bedoelt. Bedoelt u hier het aantal artikelen in de media? Of refereert u hier aan insprekers? Waar wordt volgens u het maatschappelijk debat gevoerd?

Commented [redacted]: Wij missen hier nog een verwijzing naar de bewonersbrief die in het voorjaar 2021 verstuurd is naar alle bewoners in en om zoekgebieden.

Commented [redacted]: Zou u vollediger willen zijn over deze uitspraak? Het gaat om meer gebieden.

Commented [redacted]: Heeft u in beeld over hoeveel unieke insprekers het gaat per inspraakavond? Zo niet, dan graag aangeven dat dit buiten uw scope van onderzoek valt. Wij hebben zelf meerdere dezelfde individuen gezien tijdens de verschillende inspraakavonden.

moties die worden ingediend, onder andere over minder of geen windenergie en het aanhouden van 600 meter afstand, worden verworpen.

In april organiseert de gemeente een extra ronde van vijf informatieavonden. In een studio-setting wordt per stadsdeel gesproken met voor- en tegenstanders. Op deze manier wordt aandacht besteed aan klimaatverandering en de ambitie om duurzame energie op te wekken, maar ook aan de zorgen rond geluid, natuur, slagschaduw en gezondheid. Geïnteresseerden [aantal?] kunnen de informatieavonden via de stream volgen. In dezelfde periode start Windalarm een serie protesten, waaronder demonstraties op locatie en een botenparade.

De RES 1.0 Noord-Holland Zuid, met daarin het Amsterdamse bod voor circa 17 extra windmolens van 3 MW per stuk, verschijnt op 21 april 2021. Deze wordt op 26 mei 2021 besproken in de gemeenteraad van Amsterdam. De avond voor de raadsvergadering is een inspraakavond waar de eerste 100 aanmeldingen mogen inspreken. De meeste insprekers spreken zich uit tegen de plannen. In het raadsdebat wordt vooral gesproken over nut en noodzaak van wind op land, het draagvlak voor de plannen en de effecten op gezondheid. De raad stemt in met de RES 1.0 en neemt daarbij een motie aan waarin het college wordt verzocht een werkgroep op te zetten met alle partijen om te komen tot een gemeenschappelijk feitenoverzicht. Bij de RES 1.0 worden ook de plannen voor het vervolg vastgesteld, namelijk een reflectiefase [eerder aangekondigd?] gericht op het ontwikkelen van een afwegingskader om windmolenlocaties en het proces rond deze locaties te toetsen. Dit is een tussenstap voordat initiatiefnemers onder regie van de gemeente aan de slag gaan met een participatieplan, onderzoeken en vergunningaanvraag voor een windzoekgebied.

Parallel aan het proces van de RES 1.0 wordt ook de Omgevingsvisie Amsterdam 2050 in ontwerp vastgesteld (januari), ter inzage gelegd (januari-maart), beantwoord (mei) en vastgesteld (juli). Dit is relevant omdat in deze Omgevingsvisie de zoekgebieden uit de RES 1.0 worden opgenomen als *"voorkeursgebied windenergie op Amsterdams grondgebied"*. Er komen in totaal 181 zienswijzen, waarvan 180 tegen windmolens in Amsterdam. In reactie verwijst de gemeente naar de integrale afweging die in het RES-proces heeft plaatsgevonden en de voorkeursgebieden worden conform de RES 1.0 vastgesteld op 7 juli 2021.

Commented [redacted]: Verzoek om te checken: Weet u dit zeker? Volgens ons zijn namelijk per avond dat er moties zijn ingediend over de RES ook moties aangenomen.

Commented [redacted]: Vraag: in hoeverre in de Universiteit Leiden nagegaan of er sprake was van unieke personen die hebben ingesproken gedurende de 3 inspreekavonden in Q1/2 van 2021?

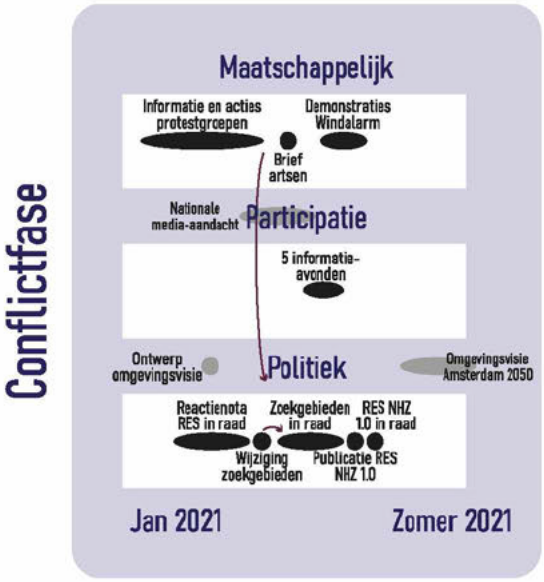

Figuur X. Tijdlijn conflictfase

5.2 Analyse

In hoeverre stond het juiste vraagstuk centraal?

De ambitie van 50 MW door extra windenergie binnen de stadsgrenzen is het vertrekpunt. Er is in het participatieproces geen ruimte voor het heroverwegen van nut en noodzaak, de omvang van de ambitie en alternatieve oplossingen. Deze vragen vloeien over de kaders van het proces heen naar het maatschappelijke en politieke debat, waar veel nadruk komt te liggen op het effect van windmolens op de gezondheid van mensen. Dit heeft nog steeds een relatie met afstandsnormen en hinder die in eerdere fasen een rol speelden, maar nu met een focus op gezondheid. Tijdens deze fase verplaatst het proces zich door de stad, met eerst protest uit IJburg, daarna uit Noord en even later ook uit Zuidoost. In de participatiebijeenkomsten speelt de term 'zoekgebieden' een belangrijke rol. De gemeente benadrukt dat met de RES 1.0 zoekgebieden worden vastgesteld; een term waarmee ambtenaren willen benadrukken dat deze gebieden nog niet definitief als windlocaties vaststaan: *"het is een zoekgebied en niet een hebben-het-al-gevonden-gebied"*. In het parallelle proces van de Omgevingsvisie worden de gebieden aangewezen als voorkeursgebieden. Participanten benoemen dit ook: *"dat een ambtenaar dan zet, het gaat alleen nog maar om zoekgebieden, maar nee, het gaat om voorkeursgebieden en je hebt dan een voorkeur voor dit gebied"*.

Klopte de politieke inbedding?

In deze fase vinden discussie en debat plaats in de politieke arena en niet meer in het participatieve proces. De inbreng van bewoners en belangengroepen komt tot de raad via de inspraakavonden, door protestacties en via de media. Protestgroepen kiezen hier ook bewust voor: *"participatie doen we aan*

Commented [redacted]: Zie eerdere opmerkingen. Hier graag specifiek over zijn in relatie tot de betreffende fase.

Commented [redacted]: De tijdsdruk die voortkomt uit het algemene RES proces tussen concept RES en RES 1.0 heeft als logica ingegeven dat er alleen gekeken wordt naar een concretisering van het reeds bewandelende pad.

Alternatieve oplossingen voor duurzame elektriciteitsoplossingen zijn in het traject van de Routekaart aan de orde geweest en in de politieke arena:

Bij de beantwoording van schriftelijke vragen in de politieke arena zijn ook alternatieven tot windenergie beargumenteerd, zie: https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/9910160/1/SV80_21_Beantwoording_schriftelijke_vragen_Naoum_N%C3%A9hm%C3%A9_alternatieven_voor_windmolens_V8

Commented [redacted]: Kunt u deze zin verduidelijken? De ontwerp omgevingsvisie heeft eerst de concept zoekgebieden opgenomen. De omgevingsvisie heeft na aanpassing van de concept zoekgebieden en prioritering ervan in het vervolg alleen de voorkeursgebieden wind opgenomen.

Commented [redacted]: Ter context: de voorkeurszoekgebieden zijn in maart 2021 gecommuniceerd. Daarvoor waren er alleen zoekgebieden – zonder prioritering. Ook in het heden /nu zijn er om de ambitie te halen keuzes te maken tussen, en in, de vastgestelde voorkeurszoekgebieden.

Commented [redacted]: Vindt u de participatiesessies in april 2021 geen onderdeel van het participatieve proces?

mee, maar is voor ons niet relevant, we willen juist terug naar het politieke besluit". De inspraakavonden en raadsvergaderingen worden gekenmerkt door felheid en gepolariseerde standpunten.

Wat gebeurde er met de input van de deelnemers?

Het is in de RES 1.0 onduidelijk hoe de input van participanten is meegewogen in het aanscherpen en prioriteren van de zoekgebieden. In deze afweging hebben zowel onderzoek, als wettelijke en technische beperkingen, als beleid, als participatie een rol gespeeld. Zo vertelt een betrokkene: *"als je dan vraag wat gaf de doorslag, vaak is het een combinatie van de verschillende punten"*. Dit maakt het echter onduidelijk hoe de input van participanten heeft meegewogen in het aanscherpen en prioriteren van de zoekgebieden. Het protest heeft daarnaast geleid tot aanpassing van het proces, er wordt namelijk een extra ronde informatieavonden georganiseerd en een reflectiefase ingebouwd. Verder is veel input geleverd via de honderden e-mails en raadadressen. De gemeente reageert hier vooral op door uitleg te geven, deze input leidt niet tot inhoudelijke aanpassingen.

Wat was de samenstelling en representativiteit van de deelnemers?

Onder de deelnemers in het proces is vooral het tegengeluid te horen. Het protest wordt vooral geassocieerd met Windalarm, maar het aantal protestgroepen en hun standpunten zijn meer divers. Met de informatieavonden in april 2021 kwamen voor het eerst in het participatieproces verschillende standpunten aan bod. Dit werd gewaardeerd door de aanwezigen: *"op die manier ontstond een betere balans tussen voorstanders, tegenstanders en onafhankelijken"* en *"iedereen heeft mogen zeggen wat hij mocht zeggen"*.

Hoe was de ondersteuning en uitvoering door de gemeente?

In de uitvoering van de participatie vanuit de gemeente zien we drie belangrijke lijnen. Er werd verder gewerkt aan de RES 1.0. Daarnaast kreeg de gemeente te maken met honderden e-mails en raadsadressen van verontruste bewoners en van de protestgroepen. De gemeente reageert hierop door: *"zuiver en transparant in wat je doet, je moet continu het perspectief er tegenover of ernaast stellen, en aangeven hoe jij erin staat"*. Door de hoeveelheid werk die hiermee gepaard ging, kregen de verontruste bewoners pas laat een reactie en de informatieve antwoorden pasten niet bij de onrust die mensen voelden: *"op onze e-mails wordt pas na maanden gereageerd op de toon van, we zullen het even uitleggen, maar wij wilden gewoon gesprek"*. Als derde werden de extra informatieavonden georganiseerd, waarbij bewust werd gekozen voor een setting waarin verschillende argumenten op tafel kwamen.

Hoe werden deelnemers geïnformeerd in het participatieproces en wat was de relatie met de bredere communicatie van de gemeente?

De gemeentelijke informatievoorziening raakt in toenemende mate versnipperd. Deels doordat twee websites worden gebruikt, de website van de RES NHZ en de gemeentelijke website. Er is ook versnippering doordat iedere gemeente afzonderlijk werkt aan plannen voor windenergie en deze informatie niet actief met bewoners van andere gemeenten wordt gecommuniceerd. Zo vertelt een bewoner aan de rand van de stad: *"gemeente Amsterdam vertelt niet aan mensen aan de rand van de stad dat naastliggende gemeenten daar ook aan het zoeken zijn"*. Daarnaast vindt in deze fase een felle discussie over feiten plaats, waarbij verschillende rapporten en wetenschappelijke onderzoeken

Commented [redacted]: Is dit een quote of uw conclusie? Graag verduidelijken. In de RES 1.0 staat namelijk het nationale afwegingskader van programma RES en per gebied beschreven welke belangen doorslaggevend zijn geweest bij het bepalen van de zoekgebieden en de prioritering. En welke aandachtspunten er nog zijn per gebied.

Bedoelt u dat de gemeente per individu inzicht had moeten geven hoe het belang is meegenomen? Of per groep, en hoe definieer je dan een groep? Hoe ziet u dat voor zich?

Commented [redacted]: Wat voor inhoudelijke aanpassingen? Timing is belangrijk: de meeste input komt op het moment dat de aangepaste zoekgebieden al in het besluitvormingstraject zitten. Aanpassing kan dus alleen plaats vinden in de politieke arena door bijv. moties.

Commented [redacted]: Misschien een vermelding waard dat het voor de gemeente tot de dag van vandaag niet duidelijk is namens wie Windalarm precies spreekt. C.q. hoe het netwerk in elkaar zit.

Op de website van Windalarm staat dat ze >200 leden heeft, maar niet of dit er 201, of 10.000, of meer zijn.

Commented [redacted]: U kunt hier nog specifieker zijn: dit ging over ambtenaren, collegeleden en raadsleden?

Commented [redacted]: Dit is eigenlijk het enige wat je als ambtenaar kan doen: "open en transparant zijn, afspraken nakomen, daardoor navolgbaar zijn, als er een perspectief wordt geplaatst, er een ander perspectief naast zetten als dat nodig is"

Commented [redacted]: Op welke feiten berust deze conclusie? "toenemende mate" en "versnipperd" zijn waarderende uitspraken.

Commented [redacted]: Dit was al sinds begin van het proces zo, alle communicatie voor participatie via de gemeente site, en alle communicatie over het proces van de energieregio via de site van NHZ.

De gemeente Amsterdam heeft naar alle inwoners in en om zoekgebieden brieven gestuurd.

Commented [redacted]: Dit is feitelijk onjuist:

Meer informatie hierover vindt u in de beantwoording van schriftelijke vragen:

https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/10135202/1/SV149_21_Raadsinformatiebrief_schriftelijke_vragen_Nehme_zoekgebieden_wind_TA2021-000403

Amsterdam heeft veel gecommuniceerd naar inwoners van andere buurgemeenten o.a. over de uitnodigingen om mee te praten over windturbines. Zie het overzicht van participatiestappen bij de besluitvorming over de RES 1.0 (als

Commented [redacted]: Ik snap de quote, maar zie bovenstaande.

in stelling worden gebracht. Dit heeft met name betrekking op het effect van windmolens op de gezondheid van omwonenden.

Was de discussie tijdens de bijeenkomsten representatief voor de bredere discussie in Amsterdam?

De discussie over het draagvlak is in de stad voor windmolens blijft voortduren. In het maatschappelijke en politieke debat zijn tegenstanders veel meer te horen dan voorstanders. Voorstanders trekken zich regelmatig terug uit de maatschappelijke discussie: *"je wilt inspreken als je voor bent, maar als je dan ook nog eens uitgescholden wordt door de buurt"* en *"wij werden er echt op aangevallen [...] en zijn uiteindelijk van social media afgestapt"*. Onder de voorstanders komt ook de positie van de coöperaties ter discussie te staan. Voor de één is hun betrokkenheid een teken van lokaal draagvlak, anderen benadrukken dat leden van coöperaties vaak niet in de zoekgebieden wonen.

5.4 Conclusies conflictfase

Vanaf januari 2021 is er sprake van conflict en polarisatie, waardoor dialoog en discussie niet meer op een constructieve wijze mogelijk zijn. Dit speelt zich vooral af in het maatschappelijke en politieke debat, het participatieve proces is beperkt tot één serie ingelaste informatieavonden. Het protest tegen de plannen komt in volle omvang op de gemeente af. De gemeente probeert overeind te blijven in de veelheid aan protest en zet tegelijkertijd de stappen richting de RES 1.0. Bewoners voelen zich door de gemeente niet gehoord en zetten hun protest voort. Ondertussen gaat de politieke besluitvorming verder en wordt de RES 1.0 door een meerderheid van de raad vastgesteld.

Commented [redacted]: Note: als er ergens in NL gekozen is voor windmolens, zijn er twee uiteinden in een spectrum, of de windmolen wordt neergezet door een groot bedrijf waar alle opbrengsten heen vloeien, of volledig in lokaal eigendom (via coöperaties). Waarom een coöperatie (die voor een ieder toegankelijk is) ter discussie wordt gesteld is ons een raadsel. Het is de enige manier om lokaal eigendom te kunnen stimuleren / daar inspanningen voor te verrichten. Daarom is in het Klimaatakkoord opgenomen om te streven naar 50% lokaal eigendom.

Commented [redacted]: Checkvraag: U concludeert dat dialoog en discussie niet meer mogelijk was in de serie (die terug te kijken is) in april 2021?

Commented [redacted]: Ter context: in november/december 2020 een serie participatie, en in april 2021 een nieuwe serie. In mei besluitvorming in de raad. En in Q1 2021 een enorme hoeveelheid raadsadressen, WOBs, beleidsstukken klaarmaken e.d.

INTERMEZZO: HOE WERD DE RES BREDER ERVAREN?

Het vragenlijstonderzoek van I+O research in opdracht van de RES Noord-Holland Zuid geeft een beeld hoe het RES proces in Amsterdam ook buiten de actief betrokkenen die zijn geïnterviewd is ervaren. Het overgrote deel (84%) van de Amsterdammers geeft aan (heel erg) geïnteresseerd te zijn in duurzame energie en 69% geeft aan op zijn minst gehoord te hebben dat Amsterdam zoekgebieden voor zonneweides en windmolens heeft aangewezen en 58% weet (ongeveer) welke zoekgebieden dat zijn. Het RES proces is dus breed bekend.

Commented [REDACTED]: Vraag: Betrekt u in uw conclusie naar wie deze vragenlijst verzonden is? Wat is de basis van de respondenten?

Het aantal dat zich betrokken voelde bij het proces is iets lager. Op een schaal van 1-10 geeft de helft (53%) een 6 of hoger. Ook geeft een klein deel aan voldoende of juist geïnformeerd te zijn (respectievelijk 22% en 21%). De grootste groep was het met deze stellingen oneens (45%/ 39%). Minder dan een derde wist dat zij hun mening konden geven over het aanwijzen van zoekgebieden, wat behoorlijk lijkt, maar van deze groep had slechts 2% tot 8% dit ook daadwerkelijk gedaan. Dan gaat het dus over slechts een paar mensen in de steekproef van ruim 500 respondenten.

Een belangrijke vraag is hoe mensen betrokken wilde zijn bij de keuze voor specifieke windlocaties en de manier waarop ze daarvan kunnen meeprofiteren. Tien procent vindt het voldoende om geïnformeerd te worden, 57% vindt dat hun mening en advies gevraagd moet worden en 33% wil daadwerkelijk meebeslissen.

In grote lijnen komt dit overeen met de antwoorden uit de andere deelregio's in Noord-Holland Zuid. Bijvoorbeeld of mensen voldoende/ juist geïnformeerd zijn en hoe zij verder betrokken willen zijn. Toch zijn er een aantal verschillen. In de andere deelregio's hebben minder mensen gehoord over de zoekgebieden en waar deze zijn. De uitkomsten van het RES proces zijn dus breder bekend in Amsterdam mogelijk door de brede aandacht voor de (protesten tegen) windenergie in de media. Toch is de betrokkenheid in de andere deelregio's wat groter: daar gaf 63% aan betrokken te voelen en gaven mensen die wisten geven 2 tot 4x zo vaak aan daadwerkelijk bijvoorbeeld bijeenkomsten bijgewoond hebben of hun mening gegeven te hebben over de concept RES. Hoewel het gaat om een kleine groep respondenten, is dit consistent over verschillende manieren om deel te nemen. Dit ondanks het intensieve participatieproces in Amsterdam. Dit lijkt te bevestigen dat het een kleinere groep Amsterdammers was, die zich heeft laten horen en erg betrokken is bij duurzaamheidsbeleid (in de eerste fase) of juist erg tegen windmolens is (in de derde fase).

	Amsterdam	Andere deelregio's NHZ
Betrokkenheid bij het RES proces (>5 op een schaal van 1-10)	53%	62%
Gehoord dat er zoekgebieden zijn aangewezen	69%	48%
Weet (ongeveer) waar die zijn	58%	49%
Voldoende geïnformeerd	22%	24%
Juist geïnformeerd	21%	21%
Wisten dat ze hun mening konden geven (Deel hiervan dat dit ook gedaan heeft, gemiddeld over vier inspraakmogelijkheden)	28% (5%)	25% (14%)

Op basis van antwoorden van het I+O panel Amsterdam (N>500) en de rest van NHZ (N>750), gewogen naar leeftijd

HOOFDSTUK 6: CONCLUSIES

BIJLAGEN

Uitwerking criteria voor goede participatie

Leidende vragen	Criteria
1. In hoeverre stond het juiste vraagstuk centraal?	• Begin met een vraag die: (1) Aansluit bij het te nemen besluit, (2) beknopt en duidelijk is, (3) relevant en interessant is • Duidelijke randvoorwaarden • Betrokkenheid burgers bij het bepalen van de vraag
2. Klopte de politieke inbedding?	• Randvoorwaarden en planning gesteld in het RES proces • Heldere en begrijpelijke verbinding tussen participatieproces en politieke besluitvorming • Politiek commitment aan participatieproces
3. Wat gebeurde er met de input van de deelnemers?	• Vooraf duidelijkheid wat bestuurders met de uitkomsten gaan doen • Er wordt verantwoording gegeven over hoe uitkomsten worden gebruikt (verantwoordingsplicht en/of besprekingsplicht en/of plicht tot regelgeving)
4. Wat was de samenstelling en representativiteit van de deelnemers?	• Gelijke kansen om deel te nemen • Vertegenwoordiging van alle belangen
5. Hoe was de ondersteuning en uitvoering door de gemeente en de het RES-team NHZ?	• Faciliteren van goede en gelijkwaardige deliberatie • Onafhankelijke en onpartijdige voorzitter • Monitoring en evaluatie • Voldoende middelen
6. Hoe werden de deelnemers geïnformeerd in het participatieproces Wat was de relatie met de communicatie van de gemeente?	• betrouwbaarheid van de informatie (de wetenschappelijke onderbouwing van de technische argumenten) • Saillantie van de informatie (sluit het aan bij de beleving?, is het relevant voor de doelen van de deelnemers?, tijdig?) • Transparantie
7. Hoe verhoudt het proces zich met de bredere	• Middelen en bereik van de algemene communicatie door de gemeente

	communicatie van de gemeente?	• Congruentie van de boodschap
8.	Was de discussie tijdens de bijeenkomsten representatief voor de bredere houding en discussie in Amsterdam?	• Afstemming tussen mini- en maxi-publiek • Aanpalende activiteiten • Voeden van discussies op social media

Overzicht acties participatieproces

(eerder toegezonden tabel Gemeente Amsterdam)

Geïnterviewden

dWanneer	Opstellen en toetsen Afwegingskader	Wie	Flappen besluitvorming Afwegingskader/Uitvoeringsprogr.	Wie
30/11	Toelichten CONCEPT in stedelijke KBG	[redacted] e.a.		
30/11 - 8/12?	Inhoudelijke aanvullingen op CONCEPT versie	[redacted]/....		
1/12	Doorzetten CONCEPT versie naar: Stedelijke klankbordgroep VZ Expertgroepen natuur/gezondheid KBG natuur en gezondheid Team RES Juristen, Tegenlezer Communicatie RES partners	[redacted]	Raadsflap: - Afwegingskader <u>besluit</u> - <u>Kennisname</u>: ○ Evaluatie ○ Context mapping ○ PWE ○ Verslagen KBG?	
2/12	Toelichten CONCEPT in KBG gezondheid	[redacted] e.a.	Eerste versie Raadsflap naar [redacted]	[redacted]/...
2/12	CONCEPT afwegingskader aanleveren voor priostaf 6/12	[redacted]		
6/12	Deadline reacties stedelijke KBG		Verwerken opmerkingen Raadsflap [redacted] Opstellen Collegeflap/flap WH	[redacted]/...
6/12	Toelichten CONCEPT in KBG natuur	[redacted] e.a.		
6/12	**Priostaf:** Opgemaakte CONCEPT versie, Eerste reacties KBG'en evt. bespreken flappen	[redacted]	**(Flappen in priostaf bespreken)**	
8/12	Deadline reacties expertgroepen én KBG natuur en gezondheid			
8/12 (of 15/12??)	MA.Ak Oost: Context mapping en afwegingskader	[redacted]		
6/12 - 9/12	Verwerken reacties KBG'en Verwerken Context Mapping in lokale versie Afwk.	[redacted]/team RES	Álle flappen delen met [redacted] Alle flappen naar screening en [redacted]	
10/12	<u>Versturen Lokale CONCEPT versie aan</u> lokale KBG'en lokale procesgroepen ambtelijk [redacted]?	[redacted]		
13/12??	**Extra priostaf over communicatiestrategie afwegingskader??**	[redacted]		
13/12 - 16/12	Lokale Concept bespreken in lokale KBG'en Input via verslagen van de KBG'en	[redacted] e.a.	Verwerken opmerkingen alle flappen [redacted]	
13/12 – 16/12	- Tekstuele aanpassingen team RES - Verwerken laatste opmerkingen KBG'en - Invoegen input PWE in Afw. Kader (de PWE wordt apart ter informatie aan de Raad aangeboden en online beschikbaar gemaakt)	Team RES/[redacted]		
			Screening???	
15/12	**Evaluatie gereed**		**Woensdag voor 9.30** aanleveren alle flappen voor akkoord WH	
16/12	Aanleveren priostaf 99% versie	[redacted]		
20/12	**Priostaf:** **99% versie** **Incl. resultaten PWE en Cont. Map + input KBG'en** **Definitief akkoord op flappen**		**(Flappen in priostaf bespreken)**	
21/12			Uitvoeringsprogramma RES in eerste College = openbaar = communicatie!	[redacted]
22/12			Aanleveren flappen Andreas voor besluitvorming B&W 11/01	
11/01			**B&W = afw kader openbaar**	
19/1			Flap gereed: ter info CM en Evaluatie	
21/1			<u>Deadline CIE en RAAD</u> om aan te leveren (CM en Evaluatie)	
9/02			**Cie FED**	
16/02			**Raad**	

NB PWE:

- wordt toegelicht en besproken in Stedelijke KBG 7/12.
- Kan in vervolgproces Reflectiefase nogmaals worden besproken (dit wordt niet meer meegenomen in het afwegingskader, maar zal input zijn voor de handreiking).
- De PWE wordt apart ter informatie aan de Raad aangeboden en online beschikbaar gemaakt. Wel voor Raad 16/2

NB Context Mapping:

- Wordt in de week van 6/12 verwerkt in het lokale deel van het afwegingskader.
- Uitkomsten worden in de lokale KBG'en in januari nader toegelicht (met mogelijkheid voor deelnemers aan de CM om ook aan te sluiten). Is input voor de handreiking.
- De rapportage CM wordt in januari apart ter informatie aan de Raad aangeboden en online beschikbaar gemaakt. Wel voor Raad 16/2.

Lokale procesgroep Oost
Datum: 7/12/21
Aanwezig: [redacted] (voorzitter) [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]. [redacted] (Maabank)
Afwezig: [redacted] (Diemen), [redacted].

Agenda LPG Oost 7 december 2021

- Mededelingen
- Planning
- Toelichting afwegingskader algemeen
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
- Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
- Wvttk

Input [redacted]:
Extra feedback bijeenkomst voor KBG Oost tbv afwegingskader (KBG Oost + Maakbank mensen uitgenodigd.)
[redacted] stelt zich voor + [redacted] + [redacted]

[redacted] licht planning toe mbt afwegingskader.
Proces uitleg wordt toegevoegd op de internetpagina.
[redacted] zal ook comm. planning toelichten.
Uiterlijk volgende week contact tussen comm. RES + Comm SD + buurgemeenten om input te leveren op de planning

[redacted] licht extra bijeenkomst voor Oost mbt planning afwegingskader toe.:
Ook Maakbank Oost en deelnemers KBG Oost dat die ook worden uitgenodigd voor input voor reflectiefase + afwegingskader.
5 mensen hebben zich aangemeld feedback op afwegingskader.
Woensdag 15 december online - voorzitter PM [redacted].
Toelichting op contextmapping + afwegingskader.
Stukken worden deze week verstuurd.
Alle input worden als een bijlage opgenomen bij het afwegingskader (gezien tijdsdruk).

[redacted] en [redacted] geven aan hoe maakbank overleg met RES verliep etc.
.....
De groep bespreekt hoe de relatie verloopt
Pieter krijgt reactie van team RES Wind op of wij willen deelnemen aan maakbank.

[redacted]: stukken van PWE en context mapping worden deze week verstuurd.
Actie: Graag zsm reactie [redacted] en [redacted] zullen deze week nog hun input geven.

Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?

[redacted] geeft aan dat ze het verzoek niet helemaal snapt.
[redacted] legt uit dat LPG de voel sprieten zijn binnen de stadsdelen / gebieden.
Of misschien scholen etc.
Gaat om signalen die jullie opvangen vanuit SD commissie gebiedsmakelaars website wat dan ook welke signalen worden opgevangen vanuit ambtelijke kanalen.

Gesprek geïnitieerd tussen [redacted] en WH MvD.

Verslag Lokale Procesgroep Nieuw West
Datum: 25 november 2021
Voorzitter: [redacted]

Mededelingen
[redacted]?

PWE / Online raadpleging:

- ca. 2500 x ingevuld
- berichten ontvangen waarin gesteld wordt dat de enquête manipulatief zou zijn
- We geven aan dat er ruimte is om duidelijk mening te geven
- Populytics heeft daarnaast een FAQ opgesteld en is op de hoogte van dergelijke berichten

Context mapping

- ca. 220 x ingevuld
- nog extra acties in OBA Geuzenveld (*update: heeft 6 nieuwe ingevulde werkboeken opgeleverd*)
- wat gebeurt er met de nieuw coronamaatregelen? (*antwoord: de sessies zijn doorgegaan, maar waren ook de laatste*)

Klankbordgroepen

- Iedere klankbordgroep weer anders in hoe rustig of onrustig de groep was.
- Ruimte om zorgen te uiten, de klankbordgroepen krijgen de kansen om feedback te geven op PWE, context mapping en afwegingskader.

Handreiking participatie & sturing

- Mededeling dat we in januari in gesprek willen over hoe samen te werken met buurgemeenten en stadsdelen.
- Het verzoek tijd vrij te maken binnen jullie organisatie om bij te dragen. Geef aan tijdens dit overleg in januari wat er nu gebeurt en hoe dat wordt ervaren, en hoe wil je deelnemen.
- Afspraak om dit via twee wegen te doen: ambtelijk door degenen aanwezig, maar ook bestuurlijk door WH Van Doorninck te vragen om aan buurgemeenten te vragen hier tijd voor vrij te maken en mee te denken.

Communicatie

- Vooral zelfde type mens zien we steeds terug
- Reflectie: terugkoppeling moet in brokken en duidelijker
- We zitten nog op een abstract niveau van beleidvorming en voor sommige mensen is dat abstractie niveau lastig te volgen - die haken mogelijk pas aan wanneer er locaties specifiek aangewezen worden.

Rondvraag / opmerkingen:

- De woningen in het Havengebied (buiten Sloterdijk Centrum). [redacted] (omgevingsmanager RES/Wind) is gewezen op de gebiedsmanager en gaat een gesprek inplannen.
- De woningen langs de Haarlemmerweg en de bewoners die wij daar treffen. Lijkt op het verhaal van Amsterdam Noord en de galerijflats langs de A10 (laag geletterd en overleven e.d.).

Verslag Lokale Procesgroep Nieuw West
Datum: 25 november 2021
Voorzitter: [redacted]

Mededelingen

PWE / Online raadpleging:

- ca. 2500 x ingevuld
- berichten ontvangen waarin gesteld wordt dat de enquête manipulatief zou zijn
- We geven aan dat er ruimte is om duidelijk mening te geven
- Populytics heeft daarnaast een FAQ opgesteld en is op de hoogte van dergelijke berichten

Context mapping

- ca. 220 x ingevuld
- nog extra acties in OBA Geuzenveld (*update: heeft 6 nieuwe ingevulde werkboeken opgeleverd*)
- wat gebeurt er met de nieuw coronamaatregelen? (*antwoord: de sessies zijn doorgegaan, maar waren ook de laatste*)

Klankbordgroepen

- Iedere klankbordgroep weer anders in hoe rustig of onrustig de groep was.
- Ruimte om zorgen te uiten, de klankbordgroepen krijgen de kansen om feedback te geven op PWE, context mapping en afwegingskader.

Handreiking participatie & sturing

- Mededeling dat we in januari in gesprek willen over hoe samen te werken met buurgemeenten en stadsdelen.
- Het verzoek tijd vrij te maken binnen jullie organisatie om bij te dragen. Geef aan tijdens dit overleg in januari wat er nu gebeurt en hoe dat wordt ervaren, en hoe wil je deelnemen.
- Afspraak om dit via twee wegen te doen: ambtelijk door degenen aanwezig, maar ook bestuurlijk door WH Van Doorninck te vragen om aan buurgemeenten te vragen hier tijd voor vrij te maken en mee te denken.

Communicatie

- Vooral zelfde type mens zien we steeds terug
- Reflectie: terugkoppeling moet in brokken en duidelijker
- We zitten nog op een abstract niveau van beleidvorming en voor sommige mensen is dat abstractie niveau lastig te volgen - die haken mogelijk pas aan wanneer er locaties specifiek aangewezen worden.

Rondvraag / opmerkingen:

- De woningen in het Havengebied (buiten Sloterdijk Centrum). [redacted] (omgevingsmanager RES/Wind) is gewezen op de gebiedsmanager en gaat een gesprek inplannen.
- De woningen langs de Haarlemmerweg en de bewoners die wij daar treffen. Lijkt op het verhaal van Amsterdam Noord en de galerijflats langs de A10 (laag geletterd en overleven e.d.).

Verslag Lokale Procesgroep Nieuw West
Datum: 25 november 2021
Voorzitter: [redacted]

Mededelingen

PWE / Online raadpleging:

- ca. 2500 x ingevuld
- berichten ontvangen waarin gesteld wordt dat de enquête manipulatief zou zijn
- We geven aan dat er ruimte is om duidelijk mening te geven
- Populytics heeft daarnaast een FAQ opgesteld en is op de hoogte van dergelijke berichten

Context mapping

- ca. 220 x ingevuld
- nog extra acties in OBA Geuzenveld (*update: heeft 6 nieuwe ingevulde werkboeken opgeleverd*)
- wat gebeurt er met de nieuw coronamaatregelen? (*antwoord: de sessies zijn doorgegaan, maar waren ook de laatste*)

Klankbordgroepen

- Iedere klankbordgroep weer anders in hoe rustig of onrustig de groep was.
- Ruimte om zorgen te uiten, de klankbordgroepen krijgen de kansen om feedback te geven op PWE, context mapping en afwegingskader.

Handreiking participatie & sturing

- Mededeling dat we in januari in gesprek willen over hoe samen te werken met buurgemeenten en stadsdelen.
- Het verzoek tijd vrij te maken binnen jullie organisatie om bij te dragen. Geef aan tijdens dit overleg in januari wat er nu gebeurt en hoe dat wordt ervaren, en hoe wil je deelnemen.
- Afspraak om dit via twee wegen te doen: ambtelijk door degenen aanwezig, maar ook bestuurlijk door WH Van Doorninck te vragen om aan buurgemeenten te vragen hier tijd voor vrij te maken en mee te denken.

Communicatie

- Vooral zelfde type mens zien we steeds terug
- Reflectie: terugkoppeling moet in brokken en duidelijker
- We zitten nog op een abstract niveau van beleidvorming en voor sommige mensen is dat abstractie niveau lastig te volgen - die haken mogelijk pas aan wanneer er locaties specifiek aangewezen worden.

Rondvraag / opmerkingen:

- De woningen in het Havengebied (buiten Sloterdijk Centrum). [redacted] (omgevingsmanager RES/Wind) is gewezen op de gebiedsmanager en gaat een gesprek inplannen.
- De woningen langs de Haarlemmerweg en de bewoners die wij daar treffen. Lijkt op het verhaal van Amsterdam Noord en de galerijflats langs de A10 (laag geletterd en overleven e.d.).

Verslag Lokale Procesgroep Noord
Datum: 8 december 2021
Voorzitter [redacted]
Aanwezig [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] en [redacted]

Mededelingen - zijn er niet.

Zijn ver vragen over eerdere verslag?

[redacted] geeft aan dat wel " grote groepen niet zijn bereikt" maar zegt dat met alle comm. middelen wel grote groep binnen de zoekgebieden is wel bereikt heeft wel info ontvangen, maar deze heeft niet gereageerd of geparticipeerd.
[redacted]: bereiken: Komt er een terugkoppeling vanuit sociale media? Is die er? <
[redacted] zal hier op terugkomen bij onderwerp Communicatie.

[redacted] gaat eerder weg.

Annotatie tbv commissie SD Noord; ze hebben gehoord over berichten de opmerkingen over de participatie vragen. Ongevraagd advies wordt behandeld D66)
Ze hebben adviezen gegeven hoe we het beter kunnen doen in het vervolg.
Annotatie is aangepast door [redacted] en is verstuurd naar [redacted].
[redacted] geeft aan dat er ook een officiële schriftelijke reactie volgt.
Ze gaan eerst onderling kijken in de commissie of iedereen van commissie eens is met het ongevraagde advies.
We wachten af wat het vervolg zal zijn.
[redacted] is

PWE stand 5.200 per 8 december
CM: 250 ingevuld – er waren inclusief nog OBA workshops.
KBG Noord: 2x bijeen gekomen. Volgende week maandag 13 dec. is 3e bijeenkomst gaat over afwegingskader Noord. Specifieke onderdelen voor Noord en uitkomsten CM worden dan besproken.

[redacted]: [redacted] heeft nieuwe baan. [redacted] zal het overnemen.
Vraag binnengekomen rondom het advies van SD noord op de omgevingsvisie.
In hoeverre is daarbinnen geregeld over bindend advies van de raad bij het plaatsen van windmolens. Als adviesrecht van de raad aangaande plaatsing van windmolens bindend is ongeacht eerder besluiten rondom advies zoekgebieden?? [[redacted] snapt dit niet zo goed]
Je hebt dus als raad nog andere weg
[redacted] zal de mail hierover doorsturen naar het team RES. [redacted].

[redacted]: Noorder ijplas : visie : de zonnepanelen op water waren eerst van de baan. Maar blijkt nu via RES toch weer op de agenda de staan.
[redacted] wel graag stand van zaken weten voor de mensen in de gebieden.
[redacted] zal STAVA omtrent Noorderijplas lezen en reageren richting [redacted].

Communicatie:
[redacted] heeft overzicht van wat is gedaan. SD Noord heeft ook veel gedaan.

[redacted] kan vragen
[redacted] – heeft zelf ook acties onderomen
Maartje zal terugkoppeling geven mbt statistieken van social media comm. uitingen over de RF fase.
Wat betreft CM zijn in Noord 77 boeken ingevuld.
Zuidoost staat op 1 meer dan 100 boeken ingevuld noord staat op 2
Cijfers / analyse PWE vanuit Noord volgen nog volgende keer.

Werving is gestopt. We gaan nu verder met strategie mbt comm over afwegingskader.
We zullen aan publiek een terugkoppeling geven.
Het product op zich is niet zo toegangelijk.
Daarna planfase en ....??
Noorder IJPlas zitten we in .. [fase].

[redacted]: waarom zit CD Noorderijplas niet betrokken in KBG – reflectiefase? Moeten we wel steeds blijven meenemen in onze communicatie.

Er komt ook een gezondheidseffecten analyse.

--
1. Planning afwegingskader
Waar staan we nu etc. [redacted] heeft deze naar iedereen toegestuurd.
We zitten nu in week van resultaten verwerken PWE en CM naar afwegingskader.
Sted. + Natuur + Gezond hebben hun input al kunnen geven.
Nu bezig ook met afwegingskader per stadsdeel. Dat zal volgende week worden besproken in KBG-en. Dat deze input kan niet meer worden meegenomen gezien de planning behandeling in Cie en Raad.
Maar de input wordt wel meegenomen als een los verslag als bijlage bij het afwegingskader.

Bureau Overmorgen is i.s.m. team RES alle input aan het verwerken in het afwegingskader.
Naam is eigenlijk niet helemaal correct en geeft verwarring. Dit product leidt niet tot een ja of nee. We noemen het nu daarom " signalen uit de stad".
[redacted] zegt dat dit een van de argumenten van het ongevraagde advies dat wordt besproken bij SD Noord.

Team RES zal afwegingskader zal vrijdag naar KBG worden verstuurd en ook naar LPG-en

Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
Lokale belangen:
- [redacted] heeft het over een flat bewoners
- [redacted] geeft aan? .....alle ontwikkelingen in de stad en Havenstad moet worden aangesloten bij de plannen van RES/Wind.
Er wordt heel veel nieuwe huizen gebouwd is over 10 jaar is nieuwe stadsdeel. Dus is belangrijk dat zij ook worden benoemd in afwegingskader.
Er is ook contact met collega's van ruimtelijke ontwikkeling. Of via omgevingsvisie

- [redacted]: ze zag een advies aanvraag binnenkomen vanwege nieuwe energiekabels etc. ivm toename vraag elektriciteit: mag dat er daar als er ook evt. windmolens komen.

[redacted]: Ja er is contact met Liander en geeft aan dat we dit ook meenemen in het afwegingskader

[redacted] zal mail hierover sturen naar [redacted].

Tot maandag 13 dec 12:00 uur kunnen jullie nog zaken inbrengen.

WWFT

[redacted]: Wordt gewaardeerd als buurgemeenten officieel op de hoogte worden gehouden bij stappen etc ivm alleen via team RES/Wind Amsterdam.

[redacted] uitnodigen voor volgende keer.

/Andersson Elffers Felix

MEMO

Aan **Gemeente Amsterdam**
Ter attentie van [redacted]
van **Expertgroep Gezondheidseffecten windturbines**
datum **8 december 2021**

onderwerp **Reactie op 'Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam'**

Geachte heer [redacted],

U heeft ons als expertgroep gevraagd te reageren op het concept-afwegingkader windturbines Amsterdam. Deze vraag heeft ons eerlijk gezegd wat overvallen, omdat wij als expertgroep pas net van start zijn gegaan en wij nog geen inhoudelijke uitspraken kunnen doen over onze bevindingen over de gezondheidseffecten van windturbines.

Tegelijkertijd lezen wij dat dit afwegingskader niet is bedoeld om tot een nadere afweging of bepaling van te maken afwegingen te komen, maar een overzicht is van signalen uit de stad. In dit licht verzoeken wij u in het afwegingskader niet de indruk te wekken dat het werk van onze expertgroep input is voor dit kader, zoals bijv. op pagina 6 lijkt te gebeuren.

Wij hebben kort naar het afwegingskader gekeken en vanuit onze expertise ons drie vragen gesteld:

1. Klopt de gepresenteerde informatie met onze expertise en kennis over gezondheidseffecten van windturbines?
2. Herkennen wij de gepresenteerde signalen uit de stad over gezondheidseffecten van windturbines uit de signalen die ons hebben bereikt?
3. Kunnen wij een advies geven over de alinea 'Hoe gaat de gemeente om met deze signalen?'

Ad 1. Juistheid gepresenteerde informatie
In de opzet van het afwegingskader zijn gezondheid en hinder als twee verschillende aspecten gepresenteerd. Uit de wetenschappelijke literatuur over gezondheidseffecten blijkt echter dat hinder juist wordt beschouwd als een gezondheidseffect in zichzelf en bovendien impact lijkt te hebben op andere aspecten van gezondheid. Wij menen daarom dat het niet zinvol is hinder afzonderlijk te presenteren. In ieder geval zal ons advies over gezondheidseffecten naar onze verwachting ook betrekking hebben op hinder en de effecten daarvan op andere aspecten van gezondheid.

Wij menen dat de informatie over de vigerende gezondheidsnormen rond windturbines op pagina 9 niet juist is. Door een recente uitspraak van de Raad van State zijn de hier aangehaalde geluidsnormen voor windturbines niet meer rechtsgeldig. Wij adviseren u op dit punt de informatie te corrigeren. Ook op pagina 11 wordt in eerste instantie de indruk gewekt dat deze normen nog van toepassing zijn en pas in tweede instantie aangegeven dat deze normen door de Raad van State buiten werking zijn verklaard.

Ad 2. Weergave signalen uit de stad
Als expertgroep hebben wij op basis van de signalen die wij hebben waargenomen uit onder andere inbreng bij de gemeenteraad zeven centrale punten gedestilleerd:

1. Gezondheidseffecten voor kinderen
2. Gezondheidseffecten voor mensen met risicofactoren (zoals ouderen met vaak chronische aandoeningen)
3. Gezondheidseffecten van laagfrequent geluid en infrageluid
4. Invloed van verschillende geluidbronnen op elkaar (cumulatie en maskering)

bezoekadres Maliebaan 16 3581 CN Utrecht telefoon + 31 30 [redacted]
postadres Postbus 85198 3508 AD Utrecht website www.aef.nl

5. Vrijkomen van schadelijke stoffen (bijv. Bisfenol A) door eroderen wieken
6. Invloed van (tip)hoogte van windturbines op gezondheidseffecten
7. Vergelijking van ervaren hinder door windturbines met andere geluidbronnen (zoals wegverkeer en vliegverkeer)

Deze punten komen ons tot op heden voor als de kern van de geuite zorgen vanuit de stad. Wij hebben de klankbordgroep gezondheidseffecten uitgenodigd aanvullende circa vijf vragen of zorgen vanuit haar midden bij ons neer te leggen. Deze punten zullen gezamenlijk centraal staan in de verdiepende gesprekken binnen onze expertgroep. Niet al deze punten treffen wij aan in uw overzicht van signalen uit de stad.

Ad 3. Hoe gaat de gemeente hiermee om?
U schetst op pagina 13 van het afwegingskader, hoe de gemeente procesmatig en inhoudelijk wil omgaan met de signalen uit de stad. Bij het proces geeft u aan dat onze expertgroep gesprekken voert over oa. de geluidsnormen en effecten op de gezondheid. Wij vinden deze formulering vrijblijvend. Wij dringen erop aan dat u aangeeft dat de expertgroep op verzoek van de gemeente komt met een advies over de gezondheidseffecten van windturbines en dat u dat zal verwerken in de normen die de gemeente hanteert ten aanzien van gezondheidseffecten.

Wat betreft de inhoud geeft u aan dat alle windmolens moeten voldoen aan de wettelijke normen voor geluid. Wij wijzen erop dat de gemeente hieraan geen kaders kan ontlenen, zolang het rijk geen rechtsgeldige normen heeft gesteld. De gemeente zal vooralsnog zelf beredeneerd normen moeten formuleren. Bovendien wekt u de indruk dat als er wel rechtsgeldige wettelijke normen zouden bestaan, deze de basis zouden vormen voor de gemeentelijke normstelling. De impact van te plaatsen windturbines zouden dan per locatie aan de hand van deze normen in gezondheidseffect-analyses worden onderzocht. Vervolgens gaat u in uw tekst in op aspecten als de vraag of de afstand tot windturbines relevant is en de mogelijke impact van omgevingsgeluiden.
Uw concept-tekst wekt de indruk dat de gemeente al weet hoe de gezondheidseffecten van windturbines moeten worden vastgesteld en aan de hand van welke normen deze moeten worden getoetst, terwijl u daar juist advies over heeft gevraagd. Deze tekst zou vooruitlopen op onze advisering en daarmee schade toebrengen aan de door u beoogde reflectie. Wij bevelen u aan de formulering van het afwegingskader op dit punt te heroverwegen.

Namens de expertgroep,
Vriendelijke groet,

[redacted]

Reactie expertgroep Windturbines en Natuur op afwegingskader "Signalen uit de stad"

Ralph Kohlmann (voorzitter), namens expertgroep Windturbines en Natuur

8 december 2021

Inleiding

De expertgroep Windturbines en Natuur werkt aan een advies over de effecten op natuur en beschermd landschap die betrokken moeten worden bij de afweging om tot plaatsing van windturbines te kunnen besluiten. In dit proces is de expertgroep gevraagd om te reageren op het document "Signalen uit de stad". Tijdens de bijeenkomst van de expertgroep op 7 december is dit document besproken.

Deze reactie is daarvan de weerslag en wordt gesteund door alle deelnemers aan de expertgroep.

Reactie op het proces en de status van het document

- In het document wordt onvoldoende aandacht besteed aan het proces van de expertgroepen die voor gezondheid en natuur in het leven zijn geroepen:
  - Op pagina 5 wordt bij de toelichting op de reflectiefase niet gesproken over de expertgroepen en het advies dat zij opleveren.
  - Op pagina 6 wordt gesteld dat het afwegingskader is getoetst door de expertgroepen. Het document kwam echter pas enkele dagen voor bespreking in de expertgroep beschikbaar en na bespreking was er weinig ruimte voor uitwerking van een doorwrochte reactie. Die beperkt zich dan ook tot hoofdlijnen.
  - Op pagina 7 wordt gesteld dat het advies van de expertgroepen is meegenomen in het afwegingskader, dit is niet het geval. Het advies van de expertgroep Natuur wordt in februari 2022 afgerond.
- Het document lijkt te hinken op twee gedachten. Het is aangekondigd als een afwegingskader, maar de uitwerking van de verschillende onderwerpen betreft vooral de zorgen en meningen van inwoners in de stad. Daarmee leest het vooral als een verslag van de inspraak en participatie. De inhoudelijke aandachtspunten wisselen sterk van relevantie, zijn niet altijd inhoudelijk correct geformuleerd en belangrijke thema's en kaders ontbreken. De expertgroep ziet niet goed voor zich hoe dit document als afwegingskader kan functioneren.

Reactie op de inhoud van het document

- Het document is naar binnen gericht en gaat vooral in op de Amsterdamse context. Er wordt onvoldoende ingegaan op (de betekenis van) natuur en landschap op hogere schaalniveaus. De experts wijzen op regionale/provinciale structuren en nationale en internationale doelstellingen voor soorten en gebieden.
- Nederland heeft een (wettelijk gereguleerde) verantwoordelijkheid in het beschermen van soorten en instandhouden van de biodiversiteit, onder meer vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Daaraan moeten initiatieven worden getoetst. Deze boodschap zou steviger moeten doorklinken.
- Bij vogels ligt de nadruk sterk op aanvaringen van trekvogels. Het gaat echter om een veel breder pallet aan mogelijke effecten (niet alleen trek maar alle vogelbewegingen, naast sterfte ook verstoring).
- Bodemkwaliteit, ondergrond en waterkwaliteit valt in het afwegingskader onder natuur. De experts geven aan dat deze onderwerpen normaal gesproken niet bij natuur worden behandeld, maar onder de categorie "milieu" vallen.
- De punten onder de kopjes 'hoe nemen we de signalen mee' hebben een totaal verschillend karakter. Met name de opmerkingen over stilstandvoorzieningen bij zowel de vogels als de vleermuizen kunnen de experts niet goed plaatsen. Die zijn heel prematuur, want het is vooralsnog niet duidelijk of dat helpt. Bovendien zijn eventuele mitigerende maatregelen pas aan de orde aan het einde van de rit, als de beslissingen over de locatie al zijn genomen.

- Bij de inleidende tekst onder Leefomgeving ligt het accent op het recreatief gebruik van parken en recreatiegebieden. Ook hier is beleving van rust en ruimte in (beschermde) natuur en landschappen een belangrijke component.
- Bij toetsingskaders wordt weliswaar kort ingegaan op de Bijzondere Provinciale Landschappen en de omgevingsverordening, maar hierbij kan duidelijker worden vermeld dat de kernkwaliteiten van deze landschappen in principe niet mogen worden aangetast. De expertgroep verwijst voor nadere informatie hierover naar de provinciale reactie op dit onderdeel (zie bijlage)
- In paragraaf 1.6 over landschap komt het UNESCO-beleid terug en het gemeentelijk beleid, maar niet het provinciale beleid: het beschermingsregime BPL en bij inpassing de ruimtelijke kwaliteitseis die stelt dat rekening gehouden dient te worden met de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Dit zou in aanvulling op de tekst over UNESCO op pagina 36 onder het kopje 'proces' moeten worden opgenomen.

Advies

De expertgroep wil zich niet verbinden aan het document wanneer dit als afwegingskader wordt gepositioneerd. Breng daarom een duidelijke scheiding aan tussen de inbreng van de inwoners en de inbreng van de expertgroep:

- Positioneer het document "signalen uit de stad" als een overzicht van geuite zorgen tijdens inspraak en participatie op weg naar RES 1.0
- Gebruik de adviezen van de expertgroepen voor een meer inhoudelijk doorwrocht en feitelijk afwegingskader, dat in de loop van 2022 kan worden vastgesteld.

Bijlage: reactie provincie Noord-Holland op pagina 7 van afwegingskader

BPL:

Voor BPL is het nog wat onduidelijk. Hier zien we er graag de volgende zin aan toevoegt: Er moet voldaan worden aan de regels van de provinciale omgevingsverordening (wanneer dit ook bij NNN vermeld wordt). In ieder geval opnemen: De kernkwaliteiten van deze landschappen mogen in principe niet worden aangetast.

NNN:
Bij NNN staat nu dat de provincie het plan moet goedkeuren, maar eigenlijk is de gemeente nog het bevoegd gezag. Onze verordening bevat instructieregels voor gemeenten bij het opstellen van hun ruimtelijke plannen.

In plaats van "goedgekeurd door provincie "zou ik zeggen: "moet voldoen aan regels van de provinciale omgevingsverordening"

of je zou die hele zin kunnen weglaten. In ieder geval dient wel opgenomen te worden voor NNN: "in de basis geldt dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet worden aangetast, de oppervlakte van het NNN en de onderlinge samenhang van de NNN-gebieden mag niet verminderen."

Unesco

Wat betreft Unesco. Hier worden plannen binnen en buiten het werkingsgebied werelderfgoederen van uitzonderlijke universele waarden genoemd. Onze verordening ziet alleen op plannen binnen het werkingsgebied. Wel is het zo dat de gemeente, vanuit een goede ruimtelijke ordening, ook de effecten van plannen buiten het werkingsgebied op het werelderfgoed beoordelen.

Bij plannen binnen het werkingsgebied moet worden aangetoond dat de kernkwaliteiten van de Stelling van Amsterdam niet worden aangetast. In eerste instantie kan (onder voorbehoudt dat de Partiële herziening van de omgevingsverordening wordt vastgesteld) gebruik worden gemaakt van het Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies dat als bijlage is opgenomen bij het artikel over werelderfgoederen in de partiele herziening Hollandse Waterlinies. Dit is een praktisch toepasbaar toetsingsinstrument waarmee de impact van initiatieven op de Hollandse Waterlinies duidelijk wordt en daarmee op de kans rijkheid ervan. Het instrument houdt hierbij de redeneerlijn aan van een Heritage Impactment Assessment. Mocht dat niet voldoende duidelijkheid geven dan kan dat via een Heritage Impact Assessment voor een concreet intiatief.

Verslag Lokale Procesgroep Noord
Datum: 8 december 2021
Voorzitter: [redacted]
Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] en [redacted] (notulist)

Mededelingen

- [redacted] geeft aan dat in de notulen staat dat " grote groepen niet zijn bereikt" , maar zegt dat met alle comm. middelen wel grote groep binnen de zoekgebieden info hebben ontvangen, maar zij niet hebben gereageerd of geparticipeerd.
- [redacted] gaat eerder weg.
- Annotatie tbv commissie SD Noord: Ongevraagd advies van D'66. Ze hebben adviezen gegeven hoe we het beter kunnen doen in het vervolg. Annotatie is aangepast door [redacted] em [redacted] en is verstuurd naar [redacted]. [redacted] geeft aan dat er ook een officiële schriftelijke reactie volgt. Ze gaan eerst onderling kijken in de commissie of iedereen van commissie eens is met het ongevraagde advies.We wachten af wat het vervolg zal zijn.
- PWE stand 5.200 per 8 december
- CM: 250 ingevuld – inclusief OBA workshops (Noord OBA Waterlandplein; 11 respondenten)
- KBG Noord: 2x bijeen gekomen. Volgende week maandag 13 dec. is 3e bijeenkomst gaat over afwegingskader Noord. Specifieke onderdelen voor Noord en uitkomsten CM worden dan besproken.
- [redacted]: [redacted] heeft nieuwe baan. [redacted] zal het overnemen.
- Vraag binnengekomen rondom het advies van SD noord op de omgevingsvisie. In hoeverre is daarbinnen geregeld over bindend advies van de raad bij het plaatsen van windmolens? Als adviesrecht van de raad aangaande plaatsing van windmolens bindend is ongeacht eerder besluiten rondom advies zoekgebieden?? Je hebt dus als raad nog andere mogelijkheden. [redacted] zal de mail hierover doorsturen naar het team RES.
- [redacted]: Noorder ijplas; de zonnepanelen op water waren eerst van de baan. Maar lijken nu via RES toch weer op de agenda de staan. [redacted] wel graag stand van zaken weten voor de mensen in de gebieden. [redacted] zal STAVA omtrent Noorderijplas lezen en reageren richting [redacted].

Eerdere verslag?
Geen opmerkingen.

Communicatie:

- [redacted] geeft overzicht van wat is gedaan. In SD Noord is ook veel gedaan.
- [redacted]: Komt er een terugkoppeling vanuit sociale media? Is die er? [redacted] zal terugkoppeling geven mbt statistieken van social media comm. uitingen over de RF fase.
- Wat betreft CM zijn in Noord 77 boeken ingevuld en scoort in vergelijking met de andere stadsdelen daarmee hoog (2e plaats).
- [redacted]: waarom zit CD Noorderijplas niet betrokken in KBG – reflectiefase? Moeten we wel steeds blijven meenemen in onze communicatie.

Planning afwegingskader
Waar staan we nu? [redacted] heeft de planning naar iedereen toegestuurd.
We zitten nu in week van resultaten verwerken PWE en CM naar afwegingskader.

Sted. + Natuur + Gezond hebben hun input al kunnen geven.
Nu bezig ook met afwegingskader per stadsdeel. Dat zal volgende week worden besproken in KBG-en. Hun reactie/bijdrage zal als bijlage worden toegevoegd aan het afwegingskader.

Bureau Overmorgen is i.s.m. team RES alle input aan het verwerken in het afwegingskader.
Naam is eigenlijk niet helemaal correct en geeft verwarring. Dit product leidt niet tot een ja of nee. We noemen het nu daarom " signalen uit de stad".
[redacted] zegt dat dit een van de argumenten is van het ongevraagde advies dat wordt besproken bij SD Noord.

Team RES zal afwegingskader per stadsdeel vrijdag naar de loklae KBG-en sturen. Ook de LPG-en krijgen het toegezonden.

Input ophalen bij LPG Noord: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?

- houd rekening met de volkstuinenparken. Mensen zitten er veel, sommigen een half jaar lang,
- vindt er afstemming plaats met Liander en Tennet. Houd rekening met geplande electriciteitsvoorzieningen,
- neem de plannen voor nieuwbouw mee in de planvorming,
- De Galerijflats langs de A10 vragen aandacht. Zij hebben al veel last van het verkeer. Betreft kwetsbare groepen. Wordt hier rekening mee gehouden?
- alle ontwikkelingen in *Havenstad* .. wordt dat meegenomen? Over 10 jaar is dit een nieuw stadsdeel Noord/Sloterdijk

Tot maandag 13 dec 12:00 uur kunnen de leden van LPG-en nog hun punten inbrengen.

WWFT

- Verder schijnt RWS zonnepanelen langs de A10 te willen plaatsen en hiervoor een participatietraject te starten. Zij worden tzt naar ons doorverwezen.
- [redacted]: Wordt gewaardeerd als buurgemeenten officieel op de hoogte worden gehouden bij stappen etc ivm alleen via team RES/Wind Amsterdam.
- [redacted] uitnodigen voor volgende keer.

--

From: [redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Wed, 8 Dec 2021 19:10:46 +0100
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@public-mediation.nl>
Subject: RES KBG Zuidoost - Afwegingskader

Beste leden van de klankbordgroep Zuidoost,

De volgende bijeenkomst van de klankbordgroep vindt plaats op donderdag 16 december van 19.00 tot 21.00u.

Zoals eerder aangekondigd staat deze bijeenkomst in het teken van het afwegingskader (met een focus op het lokale deel). Tijdens de bijeenkomst zal het afwegingskader eerst toegelicht worden door [redacted] (Over Morgen), waarna we hierover in gesprek gaan vanuit het lokale perspectief. De input en reacties worden vastgelegd in het verslag van de bijeenkomst, dat beschikbaar komt voor de raad als bijlage bij het afwegingskader.

Informatie en vraag ter voorbereiding op de bijeenkomst
Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het deel van het afwegingskader met de signalen uit de lokale windzoekgebieden door het team. Wij vragen jullie het deel met de betreffende windzoekgebieden van Zuidoost voorafgaand aan de bijeenkomst door te nemen: welke thema's of onderwerpen missen in dit lokale deel van het afwegingskader? **Belangrijk: Vrijdagmiddag zal het deel met daarin de informatie voor de lokale gebieden (ca. 2 pagina's per windzoekgebied) toegestuurd worden ter voorbereiding op de bijeenkomst.**

Ter kennisneming is het algemene deel van het afwegingskader (eerste concept) te downloaden. Het lokale deel moet daar nog aan toegevoegd worden. We willen vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. Let alstublieft niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt. Her en der zien jullie 'PM' staan in de tekst. Dat betekent dat daar nog een aanvulling komt.

KLIK HIER om de bijlage te downloaden.
Wij vragen jullie deze versie in vertrouwen te behandelen en niet verder te verspreiden.

Wat is het afwegingskader?
Dit afwegingskader is een bundeling van signalen uit de stad. Het kader geeft inzicht in de zorgen en behoeften van (vooral) bewoners. Deze informatie is opgehaald tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten waar o.a. inwoners, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers aan hebben deelgenomen: zowel in aanloop naar de RES 1.0 (ingediende zienswijzen en inspraakrondes) als tijdens de reflectiefase waar we nu in zitten met de online raadpleging (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving en eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid. Reeds is eerste feedback uit de bijeenkomsten van de klankbordgroep meegegeven aan het team van het afwegingskader. Het afwegingskader is een van de producten van de reflectiefase, maar ook geen eindstation.

De agenda en MS Teams link versturen we volgende week. Vragen en opmerkingen kunnen deze week aan [redacted] gericht worden. Ik ben namelijk afwezig tot maandag.

Mede namens [redacted],

Groeten,
[redacted]

[redacted]
Public Mediation
Unravelling public controversies

Cabralstraat 1, Amsterdam
www.public-mediation.nl

From: [redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Wed, 8 Dec 2021 19:25:03 +0100
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@public-mediation.nl>
Subject: RES KBG Nieuw-West Afwegingskader

Beste leden van de klankbordgroep Nieuw-West,

De volgende bijeenkomst van de klankbordgroep vindt plaats op dinsdag 14 december van 17.00-19.00u.

Zoals eerder aangekondigd staat deze bijeenkomst in het teken van het afwegingskader (met een focus op het lokale deel). Tijdens de bijeenkomst zal het afwegingskader eerst toegelicht worden door [redacted] (Over Morgen), waarna we hierover in gesprek gaan vanuit het lokale perspectief. De input en reacties worden vastgelegd in het verslag van de bijeenkomst, dat beschikbaar komt voor de raad als bijlage bij het afwegingskader.

Informatie en vraag ter voorbereiding op de bijeenkomst
Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het deel van het afwegingskader met de signalen uit de lokale windzoekgebieden door het team. Wij vragen jullie het deel met de betreffende windzoekgebieden van Nieuw-West voorafgaand aan de bijeenkomst door te nemen: welke thema's of onderwerpen missen in dit lokale deel van het afwegingskader? **Belangrijk: Vrijdagmiddag zal het deel met daarin de informatie voor de lokale gebieden (ca. 2 pagina's per windzoekgebied) toegestuurd worden ter voorbereiding op de bijeenkomst.**

Ter kennisneming is het algemene deel van het afwegingskader (eerste concept) te downloaden. Het lokale deel moet daar nog aan toegevoegd worden. We willen vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. Let alstublieft niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt. Her en der zien jullie 'PM' staan in de tekst. Dat betekent dat daar nog een aanvulling komt.

KLIK HIER om de bijlage te downloaden.
Wij vragen jullie deze versie in vertrouwen te behandelen en niet verder te verspreiden.

Wat is het afwegingskader?
Dit afwegingskader is een bundeling van signalen uit de stad. Het kader geeft inzicht in de zorgen en behoeften van (vooral) bewoners. Deze informatie is opgehaald tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten waar o.a. inwoners, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers aan hebben deelgenomen: zowel in aanloop naar de RES 1.0 (ingediende zienswijzen en inspraakrondes) als tijdens de reflectiefase waar we nu in zitten met de online raadpleging (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving en eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid. Reeds is eerste feedback uit de bijeenkomsten van de klankbordgroep meegegeven aan het team van het afwegingskader. Het afwegingskader is een van de producten van de reflectiefase, maar ook geen eindstation.

De agenda en MS Teams link versturen we volgende week. Vragen en opmerkingen kunnen deze week aan [redacted] gericht worden. Ik ben namelijk afwezig tot maandag.

Mede namens [redacted],

Groeten,
[redacted]

[redacted]
Public Mediation
Unravelling public controversies

Cabralstraat 1, Amsterdam
www.public-mediation.nl

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Wed, 8 Dec 2021 19:51:51 +0100
To: "RESAmsterdam" [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>
Subject: Informatie bijeenkomst 13 december a.s. | KBG Noord
Attachments: Overzicht RES Amsterdam KBG sessies_061221.pdf, Noord leden KBG en contactgegevens.xlsx

Beste leden van de klankbordgroep Noord,

De eerstvolgende bijeenkomst van de klankbordgroep vindt plaats op maandag 13 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Zoals eerder aangekondigd staat deze bijeenkomst geheel in het teken van het afwegingskader (met een focus op het lokale deel). Tijdens de bijeenkomst zal het afwegingskader eerst toegelicht worden door [redacted] (Over Morgen), waarna u hierover in gesprek zal gaan vanuit uw lokale perspectief. Uw input en reacties worden vastgelegd in het verslag van de bijeenkomst, dat beschikbaar komt voor de raad als bijlage bij het afwegingskader.

Hieronder lichten wij het afwegingskader toe, vindt u informatie ter voorbereiding op de bijeenkomst en kunt u de agenda en link voor de bijeenkomst vinden.

Informatie en vraag ter voorbereiding op de bijeenkomst
Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het deel van het afwegingskader met de signalen uit de lokale gebieden. Wij vragen u graag het deel met de betreffende windzoekgebieden voor Noord voorafgaand aan de bijeenkomst door te nemen: welke thema's of onderwerpen missen volgens u in dit lokale deel van het afwegingskader? ***Belangrijk: Vrijdagmiddag zal het deel met de informatie voor de lokale gebieden (ca. 2 pagina's per windzoekgebied) aan u toegestuurd worden ter voorbereiding op de bijeenkomst.***

Ter kennisneming kunt u alvast het algemene deel van het afwegingskader (eerste concept) onderstaand downloaden. Het lokale deel moet daar nog aan toegevoegd worden. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. Let alstublieft niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt. Her en der ziet u 'PM' staan in de tekst. Dat betekent dat daar nog een aanvulling komt.

Klik hier om het algemene deel van het afwegingskader (eerste concept) te downloaden.
Wij vragen u deze versie in vertrouwen te behandelen en niet verder te verspreiden.

Wat is het afwegingskader?
Dit afwegingskader is een bundeling van signalen uit de stad. Het streeft ernaar zicht te geven in de zorgen en behoeften van bewoners en andere belanghebbenden. Deze informatie is opgehaald tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten waar o.a. inwoners, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers aan hebben deelgenomen: zowel in aanloop naar de RES 1.0 (ingediende zienswijzen en inspraakrondes) als tijdens de reflectiefase waar we nu in zitten met de online raadpleging (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving en de expertgroepen Natuur en Gezondheid. Reeds is eerste feedback uit de bijeenkomsten van de klankbordgroep Noord meegegeven aan het team van het afwegingskader. Het afwegingskader is een van de producten van de reflectiefase, maar ook geen eindstation.

Agenda bijeenkomst 13 december
19.00u Welkom en spelregels herbevestigen
19.10 Toelichting afwegingskader: wat is het en hoe wordt het straks door de raad gebruikt? Wat is al meegegeven aan feedback door andere klankbordgroepen?
20.00 Reflectie op het afwegingskader: wat wil de KBG Noord meegeven? (uiteen in drie groepen)
20.30 Samenvatting en planning 2022
21.00 Afronding

Link bijeenkomst
MS Teams link: Click here to join the meeting

Aangepaste opzet bijeenkomst, contactgegevens en verslagen

Tenslotte gaan wij de komende bijeenkomst een andere structuur aanbrengen opdat er meer ruimte komt voor een gesprek met elkaar. Het verslag van de tweede bijeenkomst (29 nov) en de aangepaste versie van het verslag van de eerste bijeenkomst (16 nov) komen er zo spoedig mogelijk aan. In de bijlage kunt u de lijst met leden van de klankbordgroep met contactgegevens vinden en het overzicht van de sessies van alle klankbordgroepen.

Wij horen het graag als u vragen hierover heeft.

Met vriendelijke groet, ook namens [redacted],

[redacted]

public mediation

[redacted]
[redacted] PM

+31 (0)6 [redacted]
www.public-mediation.nl

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail
[redacted]	[redacted]	tuinpark Buikslotermeer	[redacted]@yahoo.com
[redacted]	[redacted]	Jong Res	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Ondernemers Cornelis Douwesgebied	[redacted]@[redacted]kunststoffen.nl
[redacted]	[redacted]	Bewoners Buikslotermeerdijk	[redacted]@[redacted].net
[redacted]	[redacted]	Bedrijven Oostzaan	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Buurtverenigingen: Nieuwendammerdijk/Twellegea/Scheepmakers en Noordrust	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Buurtvereniging Zonneplein	[redacted]@hotmail.com
[redacted]	[redacted]	Bewoonster Zunderdorp	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Volkstuinpark Tuinwijk	[redacted]@hetnet.nl
[redacted]	[redacted]	NDSMenergie	[redacted]@ndsmenergie.nl
[redacted]	[redacted]	Schoonschip	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Sportpark Melkweg - Bestuur C.K.V. Vlug & Vaardig	[redacted]@hotmail.com
[redacted]	[redacted]	Bewoner Landsmeer	[redacted]@geenwindmolensinlandsmeer.nl
[redacted]	[redacted]	Bewonersgroep Amsterdam Noord	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Stichting Behoud landelijk noord (in oprichting)	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Energie coöperatie NIJP	[redacted]@icloud.com
[redacted]	[redacted]	Windalarm Noord	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Voor de Wind	[redacted]@nikhef.nl
[redacted]	[redacted]	Bewonersvereniging NIJP	[redacted]@nl.kiwi.nz

/Andersson Elffers Felix

MEMO

Aan **Gemeente Amsterdam**
Ter attentie van [redacted]
van **Expertgroep Gezondheidseffecten windturbines**
datum **9 december 2021**

onderwerp **Reactie op 'Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam'**

Geachte heer [redacted],

U heeft ons als expertgroep gevraagd te reageren op het concept-afwegingkader windturbines Amsterdam. Deze vraag heeft ons eerlijk gezegd wat overvallen, omdat wij als expertgroep pas net van start zijn gegaan en wij nog geen inhoudelijke uitspraken kunnen doen over onze bevindingen over de gezondheidseffecten van windturbines.

Tegelijkertijd lezen wij dat dit afwegingskader niet is bedoeld om tot een nadere afweging of bepaling van te maken afwegingen te komen, maar een overzicht is van signalen uit de stad. In dit licht verzoeken wij u in het afwegingskader niet de indruk te wekken dat het werk van onze expertgroep input is voor dit kader, zoals bijv. op pagina 6 lijkt te gebeuren.

Wij hebben kort naar het afwegingskader gekeken en vanuit onze expertise ons drie vragen gesteld:

1. Klopt de gepresenteerde informatie met onze expertise en kennis over gezondheidseffecten van windturbines?
2. Herkennen wij de gepresenteerde signalen uit de stad over gezondheidseffecten van windturbines uit de signalen die ons hebben bereikt?
3. Kunnen wij een advies geven over de alinea 'Hoe gaat de gemeente om met deze signalen?'

Ad 1. Juistheid gepresenteerde informatie
In de opzet van het afwegingskader zijn gezondheid en hinder als twee verschillende aspecten gepresenteerd. Uit de wetenschappelijke literatuur over gezondheidseffecten blijkt echter dat hinder juist wordt beschouwd als een gezondheidseffect in zichzelf en bovendien impact lijkt te hebben op andere aspecten van gezondheid. Wij menen daarom dat het niet zinvol is hinder afzonderlijk te presenteren. In ieder geval zal ons advies over gezondheidseffecten naar onze verwachting ook betrekking hebben op hinder en de effecten daarvan op andere aspecten van gezondheid.

Wij menen dat de informatie over de vigerende gezondheidsnormen rond windturbines op pagina 9 niet juist is. Door een recente uitspraak van de Raad van State zijn de hier aangehaalde geluidsnormen voor windturbines niet meer rechtsgeldig. Wij adviseren u op dit punt de informatie te corrigeren. Ook op pagina 11 wordt in eerste instantie de indruk gewekt dat deze normen nog van toepassing zijn en pas in tweede instantie aangegeven dat deze normen door de Raad van State buiten werking zijn verklaard.

Ad 2. Weergave signalen uit de stad
Als expertgroep hebben wij op basis van de signalen die wij hebben waargenomen uit onder andere inbreng bij de gemeenteraad zeven centrale punten gedestilleerd:

1. Gezondheidseffecten voor kinderen
2. Gezondheidseffecten voor mensen met risicofactoren (zoals ouderen met vaak chronische aandoeningen)
3. Gezondheidseffecten van laagfrequent geluid en infrageluid
4. Invloed van verschillende geluidbronnen op elkaar (cumulatie en maskering)
5. Vrijkomen van schadelijke stoffen (bijv. Bisfenol A) door eroderen wieken
6. Invloed van (tip)hoogte van windturbines op gezondheidseffecten
7. Vergelijking van ervaren hinder door windturbines met andere geluidbronnen (zoals wegverkeer en vliegverkeer)

Deze punten komen ons tot op heden voor als de kern van de geuite zorgen vanuit de stad. Wij hebben de klankbordgroep gezondheidseffecten uitgenodigd aanvullende circa vijf vragen of zorgen vanuit haar midden bij ons neer te leggen. Deze punten zullen gezamenlijk centraal staan in de verdiepende gesprekken binnen onze expertgroep. Niet al deze punten treffen wij aan in uw overzicht van signalen uit de stad.

Ad 3. Hoe gaat de gemeente hiermee om?
U schetst op pagina 13 van het afwegingskader, hoe de gemeente procesmatig en inhoudelijk wil omgaan met de signalen uit de stad. Bij het proces geeft u aan dat onze expertgroep gesprekken voert over oa. de geluidsnormen en effecten op de gezondheid. Wij vinden deze formulering vrijblijvend. Wij dringen erop aan dat u aangeeft dat de expertgroep op verzoek van de gemeente komt met een advies over de gezondheidseffecten van windturbines en dat u dat zal betrekken bij het bepalen van de normen die de gemeente hanteert ten aanzien van gezondheidseffecten.

Wat betreft de inhoud geeft u aan dat alle windmolens moeten voldoen aan de wettelijke normen voor geluid. Wij wijzen erop dat de gemeente hieraan geen kaders kan ontlenen, zolang het rijk geen rechtsgeldige normen heeft gesteld. De gemeente zal vooralsnog zelf beredeneerd normen moeten formuleren. Bovendien wekt u de indruk dat als er wel rechtsgeldige wettelijke normen zouden bestaan, deze de basis zouden vormen voor de gemeentelijke normstelling. De impact van te plaatsen windturbines zouden dan per locatie aan de hand van deze normen in gezondheidseffect-analyses worden onderzocht. Vervolgens gaat u in uw tekst in op aspecten als de vraag of de afstand tot windturbines relevant is en de mogelijke impact van omgevingsgeluiden.
Uw concept-tekst wekt de indruk dat de gemeente al weet hoe de gezondheidseffecten van windturbines moeten worden vastgesteld en aan de hand van welke normen deze moeten worden getoetst, terwijl u daar juist advies over heeft gevraagd. Deze tekst zou vooruitlopen op onze advisering en daarmee schade toebrengen aan de door u beoogde reflectie. Wij bevelen u aan de formulering van het afwegingskader op dit punt te heroverwegen.

Namens de expertgroep,
Vriendelijke groet,

[redacted]
Voorzittter

Verslag Lokale Procesgroep Nieuw West
Datum: 9 december 2021
Voorzitter [redacted]
Aanwezig [redacted] (Zaanstad), [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]

Mededelingen

- Mededelingen: geen

Notulen vorige keer: geen opmerkingen:

CM – 250 reacties binnengekomen (schatting 12 voor Nieuw West)
PWE – gaat richting 6.000

Dit alles wordt nu verwerkt in het afwegingskader en vertaalt naar lokale gebieden.
A.s. vrijdag worden dat toegestuurd naar LPG's en de lokale klankbordgroepen.
Als jullie opmerkingen hebben

KBG terugkoppelingen:
KBG Nieuw West nu 2x samengekomen. Verloopt rustig en gaat over wat wel of niet kan .
Bretten naar voren gekomen staat nu als reservegebied.

Toegevoegd agendapunt: Communicatie

Veel acties geweest in wijken en buurten om mensen te informeren over de participatie mogelijkheden. [redacted] heeft een lijst met acties ook tav Nieuw West.
Vervolgt traject waar mee bezig zijn. Als afwegingskader openbaar wordt. Dan framen dat het maar 1 onderdeel is in een lang traject waarbij nog iedereen wordt betrokken, participatie, inspraakrondes, etc.
We gaan duidelijker communiceren dat het afwegingskader een deel van het proces is.

Nieuwe website dat besluitvormingsproces duidelijker wordt beschreven voor iedereen.
- uiterlijk volgende week contact opgenomen met comm. adviseurs medewerkers van stadsdelen en buurgemeenten om comm strategie te bepalen.

Planning:
[redacted] licht de planning tbv afwegingskader toe.
7 KBG groepen advies groepen die advies geven.
Daarnaast ook expertgroepen Natuur en Gezondheid. Die komen later met hun advies.
Die hebben groepen hebben afwegingskader al ontvangen en hebben een toelichting gehad in hun KBG.
1 dec concept verstuurd naar KBG en KBG Natuur en Gezondheid
6 dec. Deadline: stedelijke kbg
8 dec. – KBG natuur en gezondheid
- ook expertgroepen komen met onafhankelijk advies.

10 dec. Wordt het verstuurd naar lokale KBG en Lokale procesgroepen.
- 16 feb in raad - vaststelling

Graag jullie reactie voor maandag 13 dec. 13:00 uur. Mail naar [redacted].
Raadsadressen, raadsbrieven, CM en

[redacted] – [vraagt naar nieuwe contouren die kaarten ontwikkeld zijn bezig met kaarten bij te weken.??]
[redacted] zal zijn signaal doormailen naar [redacted].
[redacted] zal ook mail doorsturen ter kennisgevening.

[redacted]geeft aan dat het volgens haar lijkt dat de kaart is aangepast mbt de dijk / de Bretten zoekgebied.

[redacted]: bewoners aan de overkant hebben last van de Haven – als er nog meer windmolens komen zou last kunnen

[redacted] vraagt over specifieke belangen van lokale bedrijven. Geeft aan dat daar weinig over staat genoteerd in afwegingskader.
[redacted] zegt dat bedrijven minder strenge eisen hebben mbt geluidshinder.
Maar er zijn wel andere belevingsnormen die ook gelden voor bedrijven. Bijvoorbeeld van slagschaduw.

[redacted]: congestieproblemen :persbericht vanuit Liander??? Energieproductie?
[redacted]: in Nieuw-West is bijna geen net congestie (alleen om 2 klein plaatsen). Maar zou in toekomst wel kunnen spelen.
Zie info link van [redacted]: https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/college/wethouder/marieke-doorninck/persberichten/gemeente-amsterdam-liander-tennet-gaan/
[redacted]
https://www.liander.nl/transportcapaciteit/noord-holland?cmp=kaartnoordholland
Hier nog de actuele kaart van Liander. Momenteel (maar we zien dus dat de veranderingen snel gaan) is er nog voldoende teruglevercapaciteit in de grootste delen van Amsterdam. Afnemen van energie begint wel een flink probleem te worden, zoals ook uit het persbericht blijkt.

Uitleg over verder proces irt afwegingskader.
Als er dan een initiatief voor windmolens op bepaalde plek dan gaat vervolg proces
Gaat om verzamelen van signalen vanuit de stad die worden samengevat.
Er is dan document die tzt door Raad kan worden geraadpleegd bij het afgeven van evt. vergunning.
Voor initiatieven worden ook weer participatieplannen opgesteld.
Gekeken naar MER, Gezondheidsanalyse, participatie etc. . dan zal de raad een beslissing nemen en kunnen terugblikken op afwegingskader.

Gemeente raad maakt dan de afweging tzt en zal kijken naar alles wat is verzameld en dan besluit nemen over de vergunningaanvraag voor initiatiefnemer(s)..

Handreiking participatie en sturing moet ook nog na afwegingskader worden vastgesteld door de raad en dat is ook belangrijk instrument voor referentie bij afgeven vergunning.

[redacted] zal wat nu is verzameld aan toevoegingen /aanvullingen en die door te mailen naar [redacted].
Nadere aanvullingen kunnen tot 13 dec 13:00 uur worden gemaild naar [redacted].

Rond vraag:
[redacted]: Herinnering dat Zaandstad wil weten hoeveel Zaankanters hebben deelgenomen aan CM + KBG + PWE.
[redacted] zal dit checken en naar [redacted] mailen

Verslag Lokale Procesgroep Zuidoost
Datum: 9 december 2021
Voorzitter [redacted]
Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]

Mededelingen

- Mededelingen

Notulen vorige keer: geen opmerkingen:
[redacted] vraagt: er Staat in 1 januari gesprekken op ambtelijk en bestuurlijk niveau over gaat over uitvoerings.....
Is een onderdeel dat jullie als ambtenaren tijd vrijmaken hiervoor.
[redacted] vraagt of dat binnen de LPG overleggen kan gebeuren.

[redacted]: heeft een vraag over volkstuinen verenigingen. Ze had gehoord dat WH was langs geweest om de plannen te bespreken (voor Wind).
Actie: wij van team RES gaan informeren hierover of er een evt. terugkoppeling is bij een bestuursassistent.

[redacted]: Hij had gehoord dat het een goed gesprek was geweest. Meer niet.
[redacted] zegt is wel belangrijk

[redacted]: zeggen over lopende natuuronderzoek (en-en-en zoekgebieden?? en natuurlandschap) Amsterdam en provincie zijn hierbij aangesloten. Natuurtoest: [BPL?]
De zoekgebieden zijn niet van dusdanige waarde dat het niet gecompenseerd kan worden.
Dan zou men kunnen zoeken naar natuurgebieden of er compensatie mogelijkheden zijn bij de Diemerscheg.
Dus nu moet Tauw dan eerst weer onderzoeken mbt compensatiemogelijkheden. Dan pas gaat Diemen er weer over praten met belanghebbenden...

CM – 250 reacties binnengekomen
PWE – gaat richting 6.000

Dit alles wordt nu verwerkt in het afwegingskader en vertaalt naar lokale gebieden.
A.s. vrijdag worden dat toegestuurd naar LPG's en de lokale klankbordgroepen.
Als jullie opmerkingen hebben

KBG terugkoppelingen:
KBG ZO is pittige groep, veel weerstand en drang om duidelijkheid te krijgen, waar geen bindende eisen kunnen stellen etc.
Feitelijke rol van KGB ; gaat om signalen vanuit de stad die worden samengevat.
Na MER, GEzondheidsanalyse, participatie etc. . dan zal de raad een beslissing nemen adhv het afwegingskader.

Toegevoegd agendapunt: Communicatie

Veel acties geweest in wijken en buurten om mensen te informeren over de participatie mogelijkheden. [redacted] heeft een lijst met acties ook tav Zuidoost.
Vervolgt traject waar mee bezig zijn. Als afwegingskader openbaar wordt. Dan framen dat het maar 1 onderdeel is in een lang traject waarbij nog iedereen wordt betrokken, participatie, inspraakrondes, etc.
We gaan duidelijker communiceren dat het afwegingskader

Nieuwe website dat besluitvormingsproces duidelijker wordt beschreven voor iedereen.
- uiterlijk volgende week contact opgenomen met comm. adviseurs medewerkers van stadsdelen en buurgemeenten om comm strategie te bepalen.

Voor SD Zuidoost – [redacted]

Planning afwegingskader algemeen

- 16 feb in raad - vaststelling

7 KBG groepen advies groepen die advies geven.

Daarnaast ook expertgroepen Natuur en Gezondheid. Die komen later met hun advies.
Die hebben groepen hebben afwegingskader al ontvangen en hebben een toelichting gehad in hun KBG.
6 dec. Deadline: stedelijke kbg
8 dec. – KBG natuur en gezondheid
- ook expertgroepen komen met onafhankelijk advies.

10 dec. Wordt het verstuurd naar lokale KBG en Lokale procesgroepen.

[redacted] merkt op dat toch gek is dat : reacties lokale KBG nu als bijlagen wordt toegevoegd; vreemd want was toch procesmatig beter geweest om eerst meerder KGB overleggen te hebben gehad en onderwerpen besproken en dan pas werken richting afwegingskader.
Nu nergens tijd voor geweest.
Ook [redacted] geeft aan de bewoners belanghebbenden voelen zich nu niet serieus genomen in het RF proces.
[redacted]: begrijpt dat maar zegt KBG zijn adviesgroepen en geven adviezen mbt signalen van de stad en proces.

- KAN NIET WORDEN BESPROKEN IS ER NOG NIET
- Voorbeeld afwegingskader per windrichting
  (samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)
-

Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?

- Bijvoorbeeld ontwikkelingen voor een woonplan of groten bedrijven plan / zaken in bestemmingsplan of denk aan volkstuinen is daar voldoende aandacht voor in het afwegingskader Zaken die mogelijk ontbreken in het afwegingskader.

Graag jullie reactie voor maandag 13 dec. 13:00 uur.

[redacted] geeft aan: bewoners Stammerdijk
[redacted] gaat om invoering "vrije ruimte gebieden" voor bewoners /belanghebbende die worden middels participatieprojecten kunnen bijv. gebouwen een andere bestemming krijgen.
[redacted] zal link doorsturen.

[redacted] zal checken in verslagen van bestuurlijke overleggen met gem. Diemen. En evt. belangrijke onderdelen daarvan doormailen naar [redacted].

[redacted] vraagt hoe hun opmerkingen/toevoegingen meegenomen in het afwegingskader.

- Wvttk

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail	reactieAfwegingskader
[redacted]	[redacted]	Natuur & Milieufederatie Noord-Holland	[redacted]@mnh.nl	ja
[redacted]	[redacted]	Dorpsraad Driemond	[redacted]@driemond.info	ja
[redacted]	[redacted]	Natuurlijk IJburg	[redacted]@mac.com	
[redacted]	[redacted]	Bewoner Landsmeer	[redacted]@hotmail.com	
[redacted]	[redacted]	Windalarm	[redacted]@carbid.nl	ja
[redacted]	[redacted]	Windalarm	[redacted]@windalarm.org	ja
[redacted]	[redacted]	Koepelcoöperatie Energie samen	[redacted]@inter.nl.net	Ja
[redacted]	[redacted]	Bewoner Amsterdam Noord	[redacted]@xs4all.nl	
[redacted]	[redacted]	VVE IJburg	[redacted]@tue.nl	ja
[redacted]	[redacted]	Watersport Vereniging IJburg	[redacted]@wvijburg.nl	ja+aanvulling
[redacted]	[redacted]	Jong RES (soms[redacted])	[redacted]@jongresnederland.nl	
[redacted]	[redacted]	Volkstuinpark Buikslotermeer	[redacted]@kpnmail.nl	ja
[redacted]	[redacted]	Bewoner Amsterdam Zuid	[redacted]@gmail.com	
[redacted]	[redacted]	Gein3Dorp	[redacted]@gmail.com	
[redacted]	[redacted]	Energiecoöperatie Amsterdam Wind	[redacted]@amsterdam-wind.nl	
[redacted]	[redacted]	Noorderlingen Voor de Wind	[redacted]@gmail.com	ja
Tweede ring				
[redacted]	[redacted]	Tuinpark Buikslotermeer	[redacted]@orion.nl	

Voornaam		Achternaam		Mail		Perspectief/organisatie	reactieAfwegingskader
voornaam		achternaam	postcode	email	leeftijd	Geef hieronder aan via welke belangengroep en/of rol u meedoet.	
Niels		Honcoop	1113GZ	niels.honcoop@upcmail.nl	50 - 64 jaar	Burgers Diemen	
William	De	Boer	1087DC	wde_boer@hotmail.com	35 - 49 jaar	Inwoner IJburg op persoonlijke titel	
Inge		Verhoef	3981ja	inge.verhoef@windvogel.nl	35 - 49 jaar	energiecooperatie De Windvogel	
Paul	van	Egmond	1051 JH	paul.v.egmond@gmail.com	35 - 49 jaar	Ik ben actief voorstander van windenergie op land vrijwilliger bij energiecooperatie Amsterdam Wind	
Edwin	Van de	Ketterij	1022LN	ketterij@xs4all.nl	35 - 49 jaar	Mede auteur van het raadsadres aan de gemeenteraad mbt gezondheidseffecten van windmolens.	ja
S.		Brands	1025ML	simone.brands@outlook.com	35 - 49 jaar	Windwiki	
Anke	van	Tijen	1107DL	apvantijen@online.nl	65 jaar en ouder	Bewoonster: actief betrokken b/d wijk Gein/Geingebied en belangengroepen m.b.t. natuur, diversiteit	
Anna		Costello	1022XX	reabhloid@hotmail.com	50 - 64 jaar	Bewoners voor groene leefbaarheid Amsterdam	
Mayra		Smit	1507CB	m.smit@mnh.nl	35 - 49 jaar	Natuur & Milieufederatie Noord-Holland	
Deborah		Lauria	1018 LL	d.lauria@clientenbelangamsterdam.nl	35 - 49 jaar	Clientenbelang Amsterdam: voor zorg, jeugdhulp, toegankelijkheid, vervoer, werk, geldzaken en wonen.	JA/Nee ziet van af
Saskia		Schalkwijk	1062 GZ	sschalkwijk@sigra.nl	35 - 49 jaar	Sigra: het samenwerkingsverband van ziekenhuizen en zorgorganisaties in Amsterdam	
Tiny		De Bruin	1037RR	tinyvelink@hotmail.com	65 jaar en ouder	Belangenvereniging Industriegebied Achtersluispolder BIA	ja
Marianne		Boer	1037rr	boermh@gmail.com	65 jaar en ouder	Sportleider v. A'dam, opgericht 2 A'dam sportvereniging nu ijplas recreatie. Kano. Sportraad a'dam.	
Els		Timmerman	1076SW	e.timmervrouw@gmail.com	50 - 64 jaar	volkstuinvereniging Frankendael	ja
Jan		Hendriks	1087EC	janhen@me.com	65 jaar en ouder	VvE Create IJburg	
Miro		Popovic	1106 ZM	miropop196@gmail.com	50 - 64 jaar	Bewonersgroep Gein	

Deborah		Lauria	1018 LL	d.lauria@clientenbelangamsterdam.nl	35 - 49 jaar	Clientenbelang Amsterdam: voor zorg, jeugdhulp, toegankelijkheid, vervoer, werk, geldzaken en wonen.		Klankbordgroep met thema Gezondheid

Voornaam	Achternaam		Perspectief/organisatie	Mail	reactieAfwegingskader
Cecile		Ter Borgh-Stam	Inwoner Zunderdorp. Landelijk Noord.	Cecile@terborgh.eu	
Jaap		Wolff	Privé.Bewoner van natuur en recreatiegebied De Hoge Dijk. Namens medebewoners	jaapwolff@gmail.com	
Robert		Alten	Buurtbewoner Zuidoost en recreant Gaasperplas	amsterdam@kerstkonijn.nl	
Roy	van	Reijsen	Bewoner	royvanreijsen@xs4all.nl	
Cees A. J.		Wiegel	Bestuurslid VvE en bestuurslid Erf Abcoudermeer	wiegelcees@gmail.com	
Aukje	van	Bezeij	een energiecoöperatie	aukje@zuiderlicht.nu	
Heleen	van den	Hombergh	Windalarm, bewoner Oost	hvdhombergh@yahoo.com	
Marlein		Bong	Lid van kerngroep Windalarm Amsterdam en coordinator Windalarm divisie Amstetdam Noord Waterland	hannemarleinbong@gmail.com	
Martijn	de	Jong	Natuurmonumenten	m.dejong@natuurmonumenten.nl	
Alexander		Geene	Stichting de Waterlandse Weide	geene@schoutenhuisbv.nl	
Anne		Drabbe	Buurtbewoners organisatie de Diem	bodine@drabbe.org	
Gerard		Korthof	Voorzitter stichting Stemmen voor stiller. Bewoners Nellestein eo, Gaasperplas, Gaasperdam.	stemmenvoorstiller@gmail.com	
Rineke		Neppelenbroek	voorzitter Stichting Behoud Waterland	rineke.neppelenbroek@xs4all.nl	
~~Margriet~~	~~van~~	~~Weelden~~	Bestuurslid tuinpark Buikslotermeer	~~m.vanweelden@kpnmail.nl~~	
Renate	M	Nollen	Volkstuin vereniging Linnaeus	renate912@gmail.com	
Ewout		Huibers	Vogelwerkclub Amsterdam	ewout@ewout.tv	
Henk		Smit	wetlandwacht	wetlandwachtijmeer@gmail.com	
Daphne		Meijer	Energiecooperatie KBG Natuur zit naast Daphne Meijer ook Aukje Bezeij van cooperatie Zuiderlicht.	daphne@amsterdamenergie.eu	
Sonja		Brilman		s.brilman@orion.nl	ja

ROUTE VIA COLLEGE		WETHOUDER		COLLEGE			COMMISSIE			
Deadline Screening maandag 17.00 uur	Map of staf Deadline Bestuurszaken ma / wo 9.30 uur	Map	Uitslag map of staf	Finaal advies vragen op/vanaf	Goedkeuren college uiterlijk	College	Deadline commissie en raad	Commissie	Raad	**Opmerking**
4-okt	11-okt	12-okt	18-okt	20-okt	26-okt	2-nov	5-nov	24-nov	1-dec	
		herfstreces		27-okt	2-nov	9-nov	26-nov	15-dec	22-dec	**herfstreces 16/10 -24/10**
18-okt	25-okt	26-okt	1-nov	3-nov	9-nov	16-nov	26-nov	15-dec	22-dec	
25-okt	1-nov	2-nov	8-nov	10-nov	16-nov	23-nov	26-nov	15-dec	22-dec	
1-nov	8-nov	9-nov	15-nov	17-nov	23-nov	30-nov	17-dec	19-jan	26-jan	
8-nov	15-nov	16-nov	22-nov	24-nov	30-nov	7-dec	17-dec	19-jan	26-jan	
15-nov	22-nov	23-nov	29-nov	1-dec	7-dec	14-dec	17-dec	19-jan	26-jan	
22-nov	29-nov	30-nov	6-dec	8-dec	14-dec	21-dec	21-jan	9-feb	16-jan	
29-nov	6-dec	7-dec	13-dec	**kerstreces**			21-jan	9-feb	16-feb	**kerstreces 27/12 - 09/01**
6-dec	13-dec	14-dec	20-dec	**kerstreces**			21-jan	9-feb	16-feb	
13-dec	20-dec	21-dec	27-dec	29-dec	4-jan	11-jan	21-jan	9-feb	16-feb	
		kerstreces		5-jan	11-jan	18-jan	21-jan	9-feb	16-feb	
		kerstreces		12-jan	18-jan	25-jan	25-mrt		20-apr	**16 maart verkiezingen**
3-jan	10-jan	11-jan	17-jan	19-jan	25-jan	1-feb	25-mrt		20-apr	
10-jan	17-jan	18-jan	24-jan	26-jan	1-feb	8-feb	25-mrt		20-apr	
17-jan	24-jan	25-jan	31-jan	2-feb	8-feb	15-feb	25-mrt		20-apr	
24-jan	31-jan	1-feb	7-feb		**voorjaarsreces**		25-mrt		20-apr	**voorjaarsreces 19/2 - 27/2**
31-jan	7-feb	8-feb	14-feb	16-feb	22-feb	1-mrt	25-mrt		20-apr	
7-feb	14-feb	15-feb	21-feb	23-feb	1-mrt	8-mrt	25-mrt		20-apr	
14-feb		**voorjaarsreces**		2-mrt	8-mrt	15-mrt	25-mrt		20-apr	**voorjaarsreces 19/2 - 27/2**
21-feb	28-feb	1-mrt	7-mrt	9-mrt	15-mrt	22-mrt	25-mrt		20-apr	
28-feb	7-mrt	8-mrt	14-mrt	16-mrt	22-mrt	29-mrt	29-apr		1-jun	
7-mrt	14-mrt	15-mrt	21-mrt	23-mrt	29-mrt	5-apr	29-apr		1-jun	
14-mrt	21-mrt	22-mrt	28-mrt	30-mrt	5-apr	12-apr	29-apr		1-jun	
21-mrt	28-mrt	29-mrt	4-apr	6-apr	12-apr	19-apr	29-apr		1-jun	
28-mrt	4-apr	5-apr	11-apr	13-apr	19-apr	26-apr	29-apr		1-jun	
4-apr	11-apr	12-apr	18-apr	**meireces**			27-mei		22-jun	**meireces 1/5 - 8/5**
11-apr	**Tweede paasdag**	19-apr	25-apr	27-apr	3-mei	10-mei	27-mei		22-jun	
Tweede paasdag	25-apr	26-apr	2-mei	4-mei	10-mei	17-mei	27-mei		22-jun	
25-apr	**meireces**			11-mei	17-mei	24-mei	27-mei		22-jun	**meireces 1/5 - 8/5**
2-mei	9-mei	10-mei	16-mei	18-mei	24-mei	31-mei	17-jun		13-jul	
9-mei	16-mei	17-mei	23-mei	25-mei	31-mei	7-jun	17-jun		13-jul	
16-mei	23-mei	24-mei	30-mei	1-jun	7-jun	14-jun	17-jun		13-jul	
23-mei	30-mei	31-mei	6-jun	8-jun	14-jun	21-jun	19-aug		14-sep	
30-mei	**Tweede pinksterdag**	7-jun	13-jun	15-jun	21-jun	28-jun	19-aug		14-sep	
Tweede pinksterdag	13-jun	14-jun	20-jun	22-jun	28-jun	5-jul	19-aug		14-sep	
13-jun	20-jun	21-jun	27-jun	29-jun	5-jul	12-jul	19-aug		14-sep	
20-jun	27-jun	28-jun	4-jul							
27-jun	4-jul	5-jul	11-jul							
4-jul	11-jul	12-jul	18-jul							**zomerreces 17/7 - 28/8**
11-jul										
				17-aug	23-aug	30-aug	9-sep		5-okt	
				24-aug	30-aug	6-sep	9-sep		5-okt	
				31-aug	6-sep	13-sep	21-okt		9-nov	
22-aug	29-aug	30-aug	5-sep	7-sep	13-sep	20-sep	21-okt		9-nov	
29-aug	5-sep	6-sep	12-sep	14-sep	20-sep	27-sep	21-okt		9-nov	
5-sep	12-sep	13-sep	19-sep	21-sep	27-sep	4-okt	21-okt		9-nov	
12-sep	19-sep	20-sep	26-sep	28-sep	4-okt	11-okt	21-okt		9-nov	
19-sep	26-sep	27-sep	3-okt	**herfstreces**			4-nov		30-nov	**herfstreces 15/10 - 23/10**
26-sep	3-okt	4-okt	10-okt	12-okt	18-okt	25-okt	4-nov		30-nov	
3-okt	10-okt	11-okt	17-okt	19-okt	25-okt	1-nov	4-nov		30-nov	
10-okt	**herfstreces**			26-okt	1 npv	8-nov	25-nov		21-dec	**herfstreces 15/10 - 23/10**
17-okt	24-okt	25-okt	31-okt	2-nov	8-nov	15-nov	25-nov		21-dec	
24-okt	31-okt	1 npv	7-nov	9-nov	15-nov	22-nov	25-nov		21-dec	
31-okt	7-nov	8-nov	14-nov	16-nov	22-nov	29-nov				
7-nov	14-nov	15-nov	21-nov	23-nov	29-nov	6-dec				
14-nov	21-nov	22-nov	28-nov	30-nov	6-dec	13-dec				
21-nov	28-nov	29-nov	5-dec	7-dec	13-dec	20-dec				
28-nov	5-dec	6-dec	12-dec	**kerstreces**						**kerstreces 24/12 - 07/01**
5-dec	12-dec	13-dec	19-dec	**kerstreces**						
12-dec	19-dec	20-dec	26-dec	28-dec	3-jan	10-jan				

Bestuursmappen rondom het kerstreces 2021/2022

Wethouder Van Doorninck

Laatste bestuursmap: donderdag 23 december 2021

Eerste bestuursmap: dinsdag 11 januari 2022

De laatste mappen voor dit jaar zijn op 21 en 23 december

Aanleveren bij screening en finscreening is uiterlijk maandag 13 december voor 17.00 uur en maandag 20 december voor 09.30 uur bij Bestuurszaken.

NIET VIA COLLEGE		WETHOUDER						COMMISSIE	
Deadline Screening maandag 17.00 uur	Map of staf Deadline Bestuurszaken ma / wo 9.30 uur	Map	Uitslag map of staf				Deadline commissie en raad	Commissie	
4-okt	11-okt	12-okt	18-okt				5-nov	24-nov	
		herfstreces	25-okt				5-nov	24-nov	
18-okt	25-okt	26-okt	1-nov				5-nov	24-nov	
25-okt	1-nov	2-nov	8-nov				26-nov	15-dec	
1-nov	8-nov	9-nov	15-nov				26-nov	15-dec	
8-nov	15-nov	16-nov	22-nov				26-nov	15-dec	**kerstreces 27/12 - 09/01**
15-nov	22-nov	23-nov	29-nov				17-dec	19-jan	**kerstreces 27/12 - 09/01**
22-nov	29-nov	30-nov	6-dec				17-dec	19-jan	
29-nov	6-dec	7-dec	13-dec				17-dec	19-jan	
6-dec	13-dec	14-dec	20-dec				21-jan	9-feb	
13-dec	20-dec	21-dec	27-dec				21-jan	9-feb	
		kerstreces							
		kerstreces							
3-jan	10-jan	11-jan	17-jan				21-jan	9-feb	**voorjaarsreces 19/2 - 27/2**
10-jan	17-jan	18-jan	24-jan				25-mrt		
17-jan	24-jan	25-jan	31-jan				25-mrt		
24-jan	31-jan	1-feb	7-feb				25-mrt		
31-jan	7-feb	8-feb	14-feb				25-mrt		
7-feb	14-feb	15-feb	21-feb				25-mrt		
14-feb		**voorjaarsreces**					25-mrt		
21-feb	28-feb	1-mrt	7-mrt				25-mrt		
28-feb	7-mrt	8-mrt	14-mrt				25-mrt		
7-mrt	14-mrt	15-mrt	21-mrt				25-mrt		
14-mrt	21-mrt	22-mrt	28-mrt				29-apr		**meireces 1/5 - 8/5**
21-mrt	28-mrt	29-mrt	4-apr				29-apr		
28-mrt	4-apr	5-apr	11-apr				29-apr		
4-apr	11-apr	12-apr	18-apr				29-apr		
11-apr	**Tweede Paasdag**	19-apr	25-apr				29-apr		
Tweede Paasdag	25-apr	26-apr	2-mei				27-mei		
25-apr	**meireces**						27-mei		
2-mei	9-mei	10-mei	16-mei				27-mei		
9-mei	16-mei	17-mei	23-mei				27-mei		
16-mei	23-mei	24-mei	30-mei				17-jun		
23-mei	30-mei	31-mei	6-jun				17-jun		
30-mei	**Tweede pinksterdag**	7-jun	13-jun				17-jun		**zomerreces 17/7 - 28/8**
Tweede pinksterdag	13-jun	14-jun	20-jun				19-aug		
13-jun	20-jun	21-jun	27-jun				19-aug		
20-jun	27-jun	28-jun	4-jul				19-aug		
27-jun	4-jul	5-jul	11-jul				19-aug		
4-jul	11-jul	12-jul	18-jul				19-aug		
					zomerreces				
22-aug	29-aug	30-aug	5-sep				9-sep		
29-aug	5-sep	6-sep	12-sep				21-okt		**herfstreces 15/10 - 23/10**
5-sep	12-sep	13-sep	19-sep				21-okt		
12-sep	19-sep	20-sep	26-sep				21-okt		
19-sep	26-sep	27-sep	3-okt				21-okt		
26-sep	3-okt	4-okt	10-okt				21-okt		
3-okt	10-okt	11-okt	17-okt				21-okt		
10-okt	**herfstreces**						21-okt		
17-okt	24-okt	25-okt	31-okt				4-nov		
24-okt	31-okt	1 npv	7-nov				25-nov		
31-okt	7-nov	8-nov	14-nov				25-nov		
7-nov	14-nov	15-nov	21-nov				25-nov		
14-nov	21-nov	22-nov	28-nov						
21-nov	28-nov	29-nov	5-dec						
28-nov	5-dec	6-dec	12-dec						
5-dec	12-dec	13-dec	19-dec						
12-dec	19-dec	20-dec	26-dec						

4. Introductie

Het klimaat verandert. Wat helpt, is meer schone energie gebruiken. Amsterdam wil daarom meer schone energie opwekken. Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windturbines van 3 MW te bouwen in 2030 (50 MW windenergie). Dat is het uitgangspunt van afspraken die zijn gemaakt in de Regionale Energie Strategie (RES) waar Amsterdam deel van uitmaakt. Maar inwoners van Amsterdam en omstreken maken zich zorgen om windmolens. Ze hebben veel vragen en zorgen. Daarom wil de gemeente graag hun mening horen. Populytics is gevraagd om een raadpleging te ontwerpen waarin inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten hun voorkeuren kunnen uiten over de windenergie ambitie van Amsterdam om zo een bijdrage te leveren aan de dialoog over dit onderwerp. In deze raadpleging is gebruik gemaakt van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) methodiek.

Een PWE-raadpleging is geen draagvlakonderzoek. Het doel is niet om in kaart te brengen hoeveel mensen er voor of tegen het bouwen van windmolens binnen Amsterdam zijn. We onderzoek wel welke overwegingen, waarden en zorgen Amsterdammers belangrijk vinden in de besluitvorming rond windenergie en hoe zij bepaalde waarden tegen elkaar afwegen. PWE is een nuttig hulpmiddel om te ontdekken in welke mate Amsterdammers verschillend of juist hetzelfde denken over verschillende dimensies die relevant zijn in de besluitvorming rond windenergie. Wanneer we verschillende perspectieven ontdekken, dan kunnen we ook achterhalen wat de kenmerken zijn van Amsterdammers die vanuit een bepaald perspectief naar het onderwerp kijken. We kijken ook naar welke waarden er volgens Amsterdammers belangrijk zijn in de besluitvorming over windenergie en welke waarden er achter bepaalde zorgen zitten. Idealiter proberen we ook gemeenschappelijke waarden vast te stellen en doen we voorstellen hoe deze waarden kunnen worden vertaald in beslissingen van de gemeente. Tot slot doen we een aantal voorstellen voor de dialoog over windenergie. Welke argumenten en oplossingsrichtingen kan een groep Amsterdammers met een bepaald perspectief op windenergie het best gebruiken als zij toenadering willen zoeken tot een groep Amsterdammers met een ander perspectief.

Commented [[redacted]]: Het is de ambitie van Amsterdam om 17 windturbines te realiseren. Dit gebeurt binnen het kader van de Regionale Energie Strategie (RES). Regionale Energie Strategie komt voor uit afspraken die gemaakt zijn in het landelijk Klimaatakkoord.

Zie ook hieronder voor de lange versie.

Commented [[redacted]]: Deze gaat iets te snel.

Het uitgangspunt van de RES is onderzoeken wat en hoe er hernieuwbare elektriciteit met zon en wind kan worden opgewekt in de 30 energieregio's.

Energieregio Noord-Holland-Zuid, waar Amsterdam als deelregio onderdeel van is, heeft als ambitie om te voldoen aan het aanbod van 2,7 TWh opwek van hernieuwbare elektriciteit op land op te wekken.

Amsterdam biedt aan om in 2030 in totaal circa 0,7 TWh hernieuwbare elektriciteit op te wekken met tenminste 127 megawatt (MW) opgesteld vermogen windenergie in de windzoekgebieden (huidig vermogen in Q1 2021 is 75 MW) en 400 MW opgesteld vermogen zonne-energie op grote daken en via dubbelgebruik van stedelijke ruimtes. Dit zijn in 2030 ca. 17 windturbines van ongeveer 3 MW en de helft van de geschikte daken in Amsterdam met zonnepanelen.

Commented [[redacted]]: Graag nog een check op consistent gebruik van windturbines / windmolens. Worden nu allebei gebruikt.

1. De raadpleging is een onderdeel van de reflectiefase

Deze raadpleging is deel van de reflectiefase. De gemeente schrijft hierover: "In de reflectiefase geven inwoners, deskundigen en belanghebbenden hun mening en advies via verschillende activiteiten. Met de opbrengst daarvan maakt de gemeente een afwegingskader dat later wordt gebruikt bij het bepalen of er wel of niet windmolens komen op een bepaalde locatie. Daarna maken we afspraken over samenwerking met partners en belanghebbenden, en over sturing door de gemeente. Verder stellen we klankbordgroepen samen waaraan belangenorganisaties met verschillende perspectieven kunnen deelnemen."

In de reflectiefase vinden er een aantal activiteiten plaats:

- Een online raadpleging, waar u nu het rapport over leest
- Een onderzoek naar de leefomgeving in de verschillende zoekgebieden door middel van 'context mapping' waarmee de zoekgebieden in kaart en beeld gebracht worden;
- Verdiepende verkenningen op de thema~~''~~s gezondheid en~~,~~ natuur en ~~ruimtelijke kwaliteit~~landschap;

- Een evaluatie van het participatieproces tot ~~nu toe~~vaststelling RES 1.0 (mei 2021).

De verschillende onderdelen van de reflectiefase worden van input voorzien door ~~een aantal~~zeven klankbordgroepen en twee expertgroepen~~- en begeleidingsgroepen~~. Na de reflectiefase volgt de ~~planfase~~projectvoorbereidingsfase, meer informatie over het vervolgtraject kunt u vinden op de website van de gemeente Amsterdam.

2. Waarom een PWE-raadpleging?

Populytics gebruikt de PWE-methode om burgerparticipatie te faciliteren. Wij hebben deze methode recent ingezet in RES Regio Foodvalley, in Gemeente Súdwest-Fryslân en samen met onderzoekers van de TU Delft bij de Nationale klimaatraadpleging. U kunt deze voorbeeldprojecten vinden op onze website.

De essentie van een PWE is dat burgers een advies kunnen geven over een keuzevraagstuk van de overheid. Burgers worden als het ware op de stoel van de overheid gezet. Het keuzevraagstuk van een overheid wordt nagebootst in een online omgeving. Burgers worden zich bewust van het dilemma waar de overheid voor staat. Ze krijgen een overzicht van de voor- en nadelen van de opties waartussen de overheid kan kiezen en de beperkingen die er zijn (bijvoorbeeld: 'er is beperkt publiek budget'). Vervolgens wordt er aan de deelnemende burgers gevraagd wat zij hun overheid zouden adviseren. Ten slotte lichten burgers hun keuzes toe, wat een scherp beeld oplevert van hun waarden, zorgen en de kansen die zij zien. Omdat de drempel om te participeren relatief laag is – deelname aan een PWE kost gemiddeld zo'n 20 minuten en je kunt participeren waar en wanneer je maar wilt – faciliteert de methode participatie van een grote en diverse groep burgers. PWE is een vorm van burgerparticipatie die het midden houdt tussen simplistische methoden als een referendum of een opiniepeiling aan de ene kant en intensieve participatievormen zoals een burgerforum of een bewonersavond aan de andere kant. Burgers kunnen in een PWE laagdrempelig, maar toch inhoudelijk participeren.

Een belangrijke reden waarom PWE-raadplegingen regelmatig worden toegepast in Nederland en in het buitenland, is dat een grote groep burgers behoefte heeft aan deze vorm van participatie. Je kan het vergelijken met de keuze die je hebt tussen verschillende wandelroutes

in een natuurgebied. Sommige wandelaars willen een kort rondje lopen om snel de highlights mee te pikken, maar er zijn ook diehards die graag de langste route lopen om alle details van het wandelgebied te ervaren. Daarnaast is er een derde groep die het liefst de tussenroute neemt. Deze mensen willen graag de belangrijkste facetten van het wandelgebied ervaren, maar ze nemen niet de langste route omdat ze op hun vakantie ook nog allerlei andere dingen willen doen. Met burgerparticipatie is het net zo. Sommige burgers willen graag meedoen aan een referendum of een opiniepeiling waarin een complex vraagstuk wordt platgeslagen in een "Ja/Nee keuze" en ze binnen een minuut klaar zijn. Ook zijn er burgers die graag dagen achter elkaar met elkaar en met ambtenaren en experts in gesprek willen gaan. Maar er is ook een grote middengroep die graag op een genuanceerde manier zijn voorkeur wil uiten op basis van een totaalplaatje van keuzeopties en effecten. PWE voorziet in de participatiebehoefte van de middengroep.

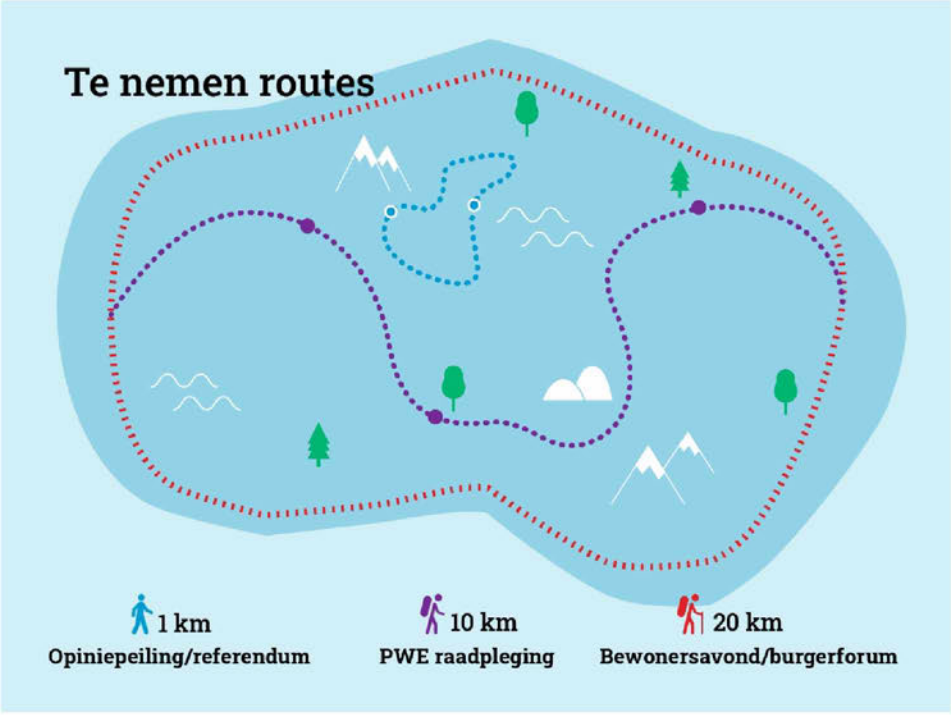

Figuur 11 PWE sluit aan bij de participatiebehoefte van de middengroep

PWE is naast een participatie-instrument ook een beleidsevaluatie-instrument dat als doel heeft om met geavanceerde technieken de voorkeuren van burgers voor overheidsbeleid te meten (Mouter et al., 2021a). De analyses bieden bijvoorbeeld inzicht in de verschillen/overeenkomsten tussen groepen Nederlanders. Verderop in het rapport zullen wij ook verschillende groepen in de stad identificeren wat betreft hun perspectieven op windenergie.

Ten slotte kan een PWE ook inzicht geven in de keuzes die de overheid moet maken en in welke context dat gebeurt. Doordat burgers in de PWE als het ware in de schoenen van de overheid staan en de effecten van hun keuzes te zien krijgen, wordt hun advies in een groter geheel geplaatst en krijgen zij inzicht in de gevolgen van hun keuzes. Hierdoor krijgen burgers meer begrip voor de keuzes die de overheid moet maken, en de complexe afwegingen waar de overheid voor staat.

3. De kern van de raadpleging 'Denk mee over windenergie in Amsterdam'

Deelnemers konden in de periode 4 november tot en met 5 december 2021 deelnemen aan deze raadpleging. De raadpleging was te bereiken via een online platform en bestond uit drie onderdelen. We lichten de onderdelen toe, in het volgende hoofdstuk zullen we meer informatie geven over hoe de raadpleging tot stand is gekomen.

In het eerste gedeelte konden deelnemers aangeven of ze achter het voorgenomen beleid staan om extra windmolens te bouwen in Amsterdam. Ook konden ze aangeven of ze het eens zijn met de stelling 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf.' We starten met deze vragen om ruimte te bieden om het te hebben over de wenselijkheid van windmolens en de windambitie. Op die manier krijgen deelnemers de ruimte hun initiële bezwaren te delen. Des te meer omdat in het hierop volgende PWE-keuzevraagstukgedeelte de windambitie als uitgangspunt wordt genomen.

In het tweede gedeelte kregen deelnemers acht mogelijke aanvullende eisen te zien die de gemeente zou kunnen stellen aan plannen voor windmolens. De eisen waren:

1. Stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens
2. Verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven
3. Zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens
4. De windmolens moeten het bouwen van woningen zo min mogelijk in de weg zitten

5. Bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam

6. Verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur

7. Bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk

8. Zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie

Deelnemers kregen bij elke eis informatie over wat de eisen precies inhouden en wat de gevolgen zijn van het adviseren van een aanvullende eis aan de gemeente. Gevolgen waar zij informatie over kregen waren: 1) Mogelijk te halen Megawatts energie door extra windmolens; 2) kosten voor mensen die windmolens willen bouwen; 3) aantal mensen met lichte hinder door extra windmolens; 4) aantal mensen met ernstige hinder door extra windmolens; 5) aantal mensen dat schone energie kan gebruiken door extra windmolens.

Wanneer deelnemers meer informatie wilden hebben over de opties die zij konden kiezen in de raadpleging, dan konden ze dit vinden door op de "i" knop te drukken. De figuur hieronder geeft een voorbeeld van een informatiescherm van de optie “Stel strengere eisen aan het geluid van windmolens”.

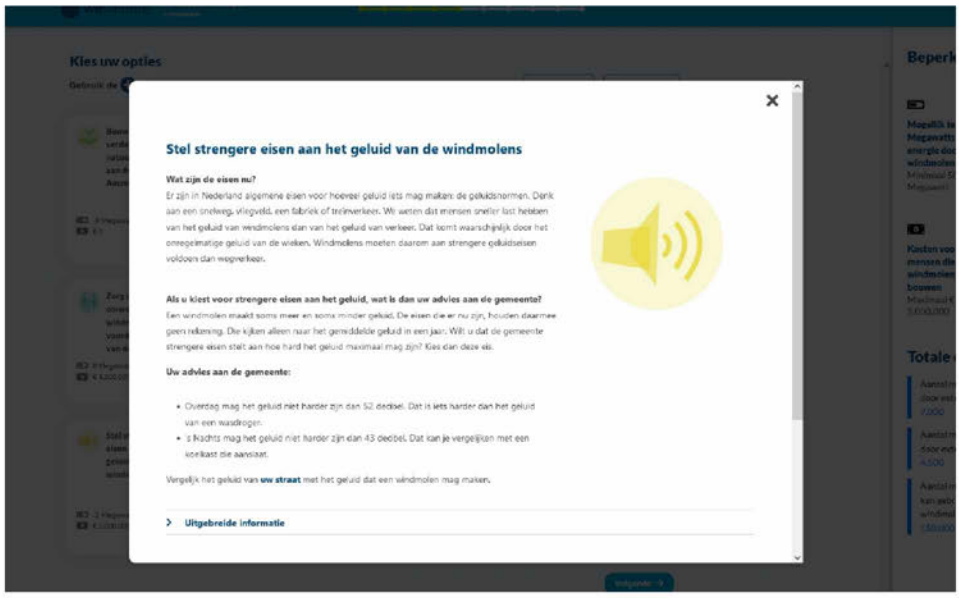

Figuur 12 Screenshot van een informatiescherm bij onderdeel 2

Deelnemers mochten eisen aanklikken die zij goed vonden. Maar zij konden niet zomaar alles kiezen: Het uitgangspunt bij deze PWE was dat de gemeente wil zorgen voor 50 megawatt extra windenergie. Dat zijn ongeveer 17 nieuwe windmolens. Deelnemers konden alleen eisen kiezen waarbij minimaal 50 megawatt extra windenergie in de zoekgebieden mogelijk zou zijn. Bovendien was er een beperkt budget. Deelnemers konden maximaal 5 miljoen euro uitgeven aan kosten voor mensen die windmolens willen bouwen. Dit is een fictief getal, want het totale budget voor van het bouwen van windmolens is onbekend. De reden om een beperking in de PWE op te nemen is dat deelnemers hierdoor worden gedwongen om verschillende eisen te prioriteren. Ze kunnen niet alles kiezen en ze kunnen niet verdergaan in de raadpleging zonder dat ze een pijnlijke keuze hebben gemaakt. Zoals in elke PWE is er sprake dus van keuzepijn. Nadat deelnemers hun voorkeur aangaven door de eis(en) te selecteren, kregen zij de ruimte om dit met argumenten toe te lichten of hun zorgen of andere suggesties te delen.

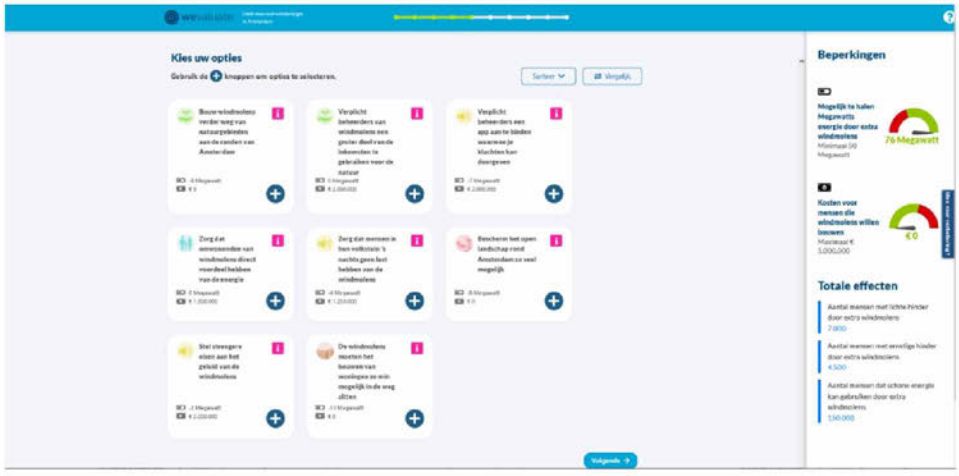

Figuur 13 Screenshot van het hoofdscherm bij onderdeel 2

In het derde onderdeel van deze raadpleging werd door middel van stellingen en vragen doorgevraagd op bepaalde onderwerpen. Deelnemers konden bijvoorbeeld aangeven welk uitgangspunt zij belangrijk zouden vinden bij ruimtelijke keuzes (zie figuur boven) en aangeven of en welke zorgen zij hebben over gezondheidseffecten van windmolens. Ook werd het gevraagd hoe belangrijk zij de volgende waarden zou vinden in een situatie dat er windmolens komen: ‘zoveel mogelijk schone energie opwekken’, ‘natuur beschermen’, ‘beschermen dierenwelzijn’,

'beschermen landschap', 'voorkomen overlast', 'gezondheid van mensen', 'mogelijkheid van bewoners om mee te praten', 'genoeg ruimte om woningen te bouwen', 'de kosten voor de mensen die windmolens willen bouwen', 'voordelen voor omwonenden', 'ervoor zorgen dat Amsterdam zelfvoorzienend is qua energie opwekken.' Dit stelde burgers in staat om ook hun advies te geven over andere aspecten van het vraagstuk. Tegelijkertijd kregen burgers in dit onderdeel ook de ruimte om eigen ervaringen of andere ideeën en argumenten te delen met de gemeente. Als afronding van de raadpleging konden bewoners aangeven in hoeverre ze vonden dat de mening van de bewoners moet worden meegeteld in de besluitvorming ten opzichte van adviezen van experts en werd er aan het gevraagd om de kwaliteit van de raadpleging te beoordelen.~~Page Break~~

5. Methodologie

In deze sectie geven wij informatie over het opzetten van de PWE, de data-verzameling, de kenmerken van de deelnemers en de analysemethoden die wij gebruiken.

1. Het opzetten van de PWE

Een Participatieve Waarde Evaluatie bestaat in feite uit vier elementen: 1) het vaststellen van een vraagstelling(en) die onderwerp zijn van de PWE; 2) een aantal opties waar de deelnemer tussen kan kiezen; 3) informatie over deze opties (beschrijving, positieve effecten en negatieve effecten); en 4) een beperking die ervoor zorgt dat deelnemers niet alle opties kunnen kiezen. Hieronder leggen we uit welke keuzes wij hebben gemaakt in deze vier stappen.

Stap 1: De vraagstelling

Het doel van deze raadpleging is om inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten te betrekken bij de dialoog over de windenergie ambitie van Amsterdam. De raadpleging moet in kaart brengen welke afwegingen deelnemers maken en welke waarden en zorgen ze belangrijk vinden bij het bepalen van locaties voor windmolens.

Bij de start van het ontwerptraject voorzagen wij verschillende mogelijke ontwerpen van de PWE taak in de raadpleging.

1. **Keuze tussen zoekgebieden:** In de PWE keuzetaak kunnen concrete locaties in de zoekgebieden worden voorgelegd. Deelnemers kunnen dan bijvoorbeeld aangeven welke locaties zij meer of minder geschikt vinden voor windenergie. Daarbij geven we hen informatie over bijvoorbeeld technische mogelijkheden, ruimtelijke criteria/overwegingen en maatschappelijke aspecten. Deelnemers zouden dan gevraagd worden om een afweging te maken tussen locaties, en die te beargumenteren.

Commented [redacted]: Dit is geloof ik de eerste keer dat je het specifiek keuzetaak noemt. Komt het overeen met een eerder element dat je ergens hebt opgesomd? Gaat vooral over consistent taalgebruik / gebruik zelfde terminologie door het bestand.

2. **Keuze tussen waarden die een rol spelen bij de afweging voorin ~~de richtlijnen van~~ de realisatie van windenergieprojecten:** Voorafgaande aan de start van het ontwerptraject gaf de gemeente Amsterdam aan ook graag input te willen van burgers voor het opstellen van ~~richtlijnen~~ afwegingskader voor de realisatie van windenergieprojecten. Zij willen de zorgen en overwegingen die leven in de stad bundelen in een afwegingskader te gebruiken bij het realiseren van windmolens. Het afwegingskader wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. ~~om informatie aan te leveren voor de gemeenteraad om een handreiking op te stellen voor keuzes over het plaatsen van windmolens.~~ In een PWE-raadpleging kunnen wij deelnemers ~~waarden of conceptrichtlijnen~~ vraagstukken en waarden voorleggen. Die ~~conceptrichtlijnen~~ vraagstukken kunnen ruimtelijke aspecten in zich dragen (e.g. hoe dicht bij bewoning of andere gemeenten mogen plannen gerealiseerd worden?), maar ook bestuurlijk (e.g. hoe kunnen omwonenden en inwoners meebeslissen of profiteren?). Door diverse ~~conceptrichtlijnen~~ vraagstukken te ontwikkelen zetten we deelnemers aan het denken en nodigen we hen uit een prioritering te maken in mogelijke eisen die je zou kunnen stellen aan ~~plannen~~ bij het realiseren van voor windmolens.

3. **Keuze tussen windenergie in Amsterdam en alternatieve vormen/locaties om energie op te wekken:** in een dergelijke opzet zouden deelnemers verschillende alternatieve vormen van windenergie binnen en buiten Amsterdam tegen elkaar afwegen (denk aan windenergie op zee, op het platte land, zonne-energie, kernenergie en biomassa). Ook zouden energiebesparingsopties kunnen worden toegevoegd aan de PWE zoals isolatie en energiebesparing.

Commented [redacted]: Ook ideeën

Commented [redacted]: Ik vind in deze alinea moeilijk wat er allemaal gebeurd: richtlijnen, handreiking, conceptrichtlijnen. Ik ben ook even zoekende hoe dit te scheiden en aan te laten haken op de terminologie uit de reflectiefase.

Commented [redacted]: Hier zit de toegevoegde waarde. De signalen zijn ontvangen en zijn gebruikt om onderwerpen in de PWE te 'stoppen'.

Commented [redacted]: Weer een andere benaming. Vraagstukken of waarden?

Commented [redacted]: Een keuze om dit niet te doen is ook omdat de RES niet over al deze alternatieve vormen van opwek gaat. De RES gaat over zon en wind.

We hebben er om verschillende redenen voor gekozen om de tweede optie als startpunt te nemen voor het ontwerpen van de PWE keuzetaak. We hebben gekozen op basis van de criteria: 1) in hoeverre leidt de PWE keuzetaak tot keuzepijn, dit is relevant omdat het deelnemers dwingt tot het maken van afwegingen; 2) in hoeverre levert de keuzetaak relevante input op voor de reflectiefase en het afwegingskader.

De eerste optie leidt tot veel keuzepijn, maar de vraag is of we wat gaan leren over de waarden en zorgen van inwoners relevante informatie oplevert voor de reflectiefase. Bij het vaststellen van de RES Zuid-Noord-Holland is al een prioritering gemaakt tussen zoekgebieden, die als uitgangpunt dient voor de reflectiefase. Wanneer we voor de eerste vraagstelling zouden kiezen, dan zouden we een beleidsbeslissing nabootsen die al is genomen waardoor de toegevoegde waarde voor het afwegingskader minder relevant zou zijn.

De belangrijkste reden om niet te kiezen voor de derde vraagstelling als startpunt van het ontwerp van de PWE keuzetaak is dat het in deze casus nauwelijks zou leiden tot keuzepijn. Deelnemers zouden er in deze keuzetaak voor kunnen kiezen om de windambitie van de gemeente (127 MW windenergie) in zijn geheel niet te realiseren om in plaats daarvan te kiezen voor het bouwen van windmolens op zee, elders in Nederland of het bouwen van een

kerncentrale. Dit zou deelnemers niet dwingen om heel scherp na te denken over wat zij nou het meest belangrijk vinden bij de besluitvorming van de gemeente over windenergie. En dit is één van de waardevolle elementen van een PWE raadpleging. In aanvulling dat de derde optie nauwelijks keuzepijn oplevert, levert het dus ook minder relevante informatie op wanneer de gemeente toch besluit om extra windmolens in de stad te bouwen.

De tweede vraagstelling biedt generieke informatie voor het afwegingskader en prioritering in zorgen en ideeën die spelen bij het realiseren van windenergieprojecten. De keuzepijn is aanwezig in dit ontwerp. Het laat de deelnemers zien dat keuzes niet in een vacuüm plaatsvinden. We hebben gekozen voor de tweede vraagstelling omdat wij denken dat dit ontwerp zowel leidt tot keuzepijjin, als relevante informatie oplevert voor de reflectiefase en het afwegingskader. Het geeft inzicht in de prioritering van zorgen en waarden van Amsterdammers rondom windenergie, we krijgen zo inzichten in voorwaarden die gesteld worden en gaan verder dan een ja-nee discussie over de wenselijkheid van windmolens. Bovendien past deze vraagstelling goed ~~past~~ bij de uitgangspunten van de reflectiefase omdat verschillende onderwerpen zoals geluid, gezondheid, natuur en ruimte expliciet verweven zitten in de PWE keuzetaak: *"Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windturbines van 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal). Dat is het uitgangspunt voor de RES 1.0 en daarmee ook voor de reflectiefase. We gaan onderzoeken hoe we de windturbines kunnen realiseren en daarbij zullen we geen onaanvaardbare risico's nemen. Dit doen we door onderzoeken naar geluid en gezondheid, natuur en ruimte, onder ander met een milieueffectrapportage en met een gezondheidseffectanalyse. En met een afwegingskader als resultaat uit de reflectiefase.[1]"*

-

We hebben er niet voor gekozen om twee vraagstellingen op te nemen in de PWE keuzetaak omdat uit een eerder traject bleek dat dit de drempel voor mensen om te participeren hierdoor te hoog werd (Mouter et al., 2021c). Ondanks de keuze voor de tweede vraagstelling voor de PWE keuzetaak, hebben we vragen opgenomen in de gehele raadpleging om ook te leren over voorkeuren wat betreft de andere twee mogelijke vraagstellingen.

-Voorafgaand aan de PWE keuzetaak hebben we een onderdeel toegevoegd waarin deelnemers gevraagd naar de mate waarin ze het eens zijn met het bouwen van extra windmolens in de stad inclusief een mogelijkheid tot toelichting. Na de PWE keuzetaak hebben we deelnemers gevraagd welke uitgangspunten zijn belangrijk vonden bij het selecteren van locaties van windmolens.

Commented [[redacted]]: Zie ook mijn bovenstaande opmerking

Commented [[redacted]]: Misschien een gevaarlijke uitspraak omdat we wel ons beperken tot RES/Wind.

Commented [[redacted]]: Deze zin kan puntiger.

Eigen hersenspinsel hieronder:
Benoem nogmaals de toegevoegde waarde van de PWE. Het afwegingskader laat overzicht van alle signalen zien, maar kent geen prioritering toe.

Met de PWE vragen we bewoners hun ideeën en opvattingen over het beleid EN een keuze te maken door aan te geven welke signalen/thema's zij het belangrijkst vinden bij het realiseren van windenergie.

Commented [[redacted]]: Lange zin. Even opknippen.

Commented [[redacted]]: Waar komt dit citaat vandaan?

Commented [[redacted]]: Valt onder afbakening / scope van het onderzoek. Komt daar een apart kopje voor?

Commented [[redacted]]: Let er op dat dit in lijn is met andere termen die je gebruikt: richtlijnen, waarden, vraagstukken. Het gevaar is dat mensen het onderscheid tussen deze termen niet snapt.

Berenschot

FACTUUR

Gemeente Amsterdam
Ruimte en Duurzaamheid
T.a.v. [redacted]
Postbus 2602
1000 CP AMSTERDAM

Datum
8 december 2021
Factuurnr. / Debiteurnr.
[redacted]
Uw referentie

Projectnummer
[redacted]
Projectleider
[redacted]
Uw btw-nummer

Projectomschrijving: Voorzitter expertgroep windenergie en natuur

Routecode [redacted]
Projectnummer [redacted]
Inkooporder [redacted]

50% van projectbudget à € [redacted] na opdrachtverlening	€ [redacted]
Totaal exclusief btw	€ [redacted]
21 % btw over € [redacted]	€ [redacted]
Te betalen	**€** [redacted]

Wij verzoeken u het verschuldigde bedrag binnen 30 dagen over te maken naar IBAN: [redacted] BIC code: [redacted] ten name van Berenschot B.V. onder vermelding van factuurnummer: [redacted].

Bij overschrijding van de betalingstermijn zal, conform onze algemene voorwaarden, rente in rekening worden gebracht. Voorzover geen btw is vermeld, zijn de werkzaamheden hiervan vrijgesteld.
Ons btw-nummer is [redacted].

CONCEPT

Oplegger gericht aan Lokale Klankbordgroepen Noord, Nieuw-West, Oost, Zuidoost

Amsterdam, 8 december 2021

Beste lezer,

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid. Uitgangspunt van de RES is om circa 17 extra windturbines van gemiddeld 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal).

Na de RES 1.0 is een reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. Een onderdeel van de reflectiefase is het Afwegingskader. Dit afwegingskader is opgesteld naar aanleiding van de raadsbrief d.d. 7 september 2021 die nadere toelichting geeft op de reflectiefase en het afwegingskader.[1] Het afwegingskader bestaat uit 2 delen: Deel 1 Signalen uit de stad en Deel 2 Windzoekgebieden Signalen per zoekgebied.

Deel 1 heeft u afgelopen woensdag digitaal ontvangen via Public Mediation. Dit betreft de CONCEPT versie van "*Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam*".

Voor u ligt nu de **CONCEPT** versie van Deel 2 "**Signalen per Windzoekgebied**". Deze conceptversie wordt gedeeld met de Lokale Klankbordgroepen Noord, Nieuw-West, Oost, Zuidoost. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. In het stuk zijn de signalen rond de verschillende windzoekgebieden beschreven, die tot nu toe in het proces van de RES 1.0 zijn geïnventariseerd. Daarnaast zijn de resultaten van het Leefbaarheidsonderzoek (*Context Mapping*) verwerkt. Goed om te weten dat de resultaten van het Leefbaarheidsonderzoek ook t.t. als zelfstandig document worden opgeleverd.

Graag bespreken we komende week tijdens de klankbordbijeenkomsten Deel 2: de Signalen per windzoekgebied. Vraag aan u is: mist u belangrijke signalen of onderwerpen bij de beschrijving van het windzoekgebied die volgens u in het vervolgproces een plek moeten krijgen? Geef dat dan tijdens de bijeenkomst aan ons mee. Van de bijeenkomst wordt een verslag gemaakt wat ter informatie wordt meegezonden met de stukken voor bespreking in de gemeenteraad.

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. Daarom vragen wij u om vooral te kijken naar signalen bij de betreffende windzoekgebieden van uw klankbordgroep. Dit betreft per windrichting ongeveer 2 á 4 pagina's.

Hartelijk dank voor uw inbreng alvast!

[1] *https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/10508452/1*

Windzoekgebied Havengebied

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Havengebied

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook het Havengebied. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Er zijn zorgen over laagfrequent geluid bij de volkstuinen, de nabijgelegen woningen maar ook juist in de recreatiegebieden, die door geluidsoverlast hun functie van rust kunnen verliezen.
- Daarnaast zijn er zorgen over 'cumulatie' van geluid: de regio heeft al te maken met veel industriële geluidsbronnen, zoals het geluid van de A5, de haven en van Schiphol. Daarnaast is het gebied rondom de Tuinen van West en ook Spaarnwoude een geliefde plek voor festivals in de zomer, die incidenteel geluidsoverlast geven.

Recreatie & belevingswaarde

- Het zoekgebied grenst aan recreatieparken en sportvelden, zoals Sportpark Spieringhorn. Deze sport- en recreatieparken worden ook gebruikt door Amsterdammers die niet uit Nieuw-West komen, en op zoek zijn naar rust aan de buitengrenzen van de stad. Een van de plekken die hier veel voor wordt gebruikt is het gebied rondom de Tuinen van West, waar zich ook moes- en pluktuinen bevinden.
- Op Volkstuinpark De Bretten en Tuinpark de Groote Braak zijn er in de zomer én wintermaanden mensen die verblijven op de tuinparken.
- Naast dat het Brettenpad een rustgebied is voor dieren, wordt het gebied veel gebruikt als recreatief natuurgebied, o.a. door wandelaars en fietsers.

Natuur

- Er zijn zorgen geuit over de impact van windturbines op de vogels in het Havengebied. Bewoners hebben opgemerkt dat hier onder andere vogelkolonies van kokmeeuwen en visdieven bevinden.
- Brettenpad: het zoekgebied grenst aan het Brettenpad, een natuur/recreatiegebied met biodiversiteit, dat onderdeel is van het 'Scheggennetwerk'. Dit netwerk van Scheggen vormt de 'groene long' van Amsterdam. Ook is het Brettenpad een rustgebied voor dieren die leven in en rondom de stad.
- Bewoners geven aan dat de onderl van het zoekgebied grenst aan belangrijke natuurgebieden.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Doordat in de toekomst woningbouw gepland staat in en nabij het Havengebied (rondom Sloterdijk en in buurgemeenten) zijn er vragen over de mate van geschiktheid van dit gebied. Hoe gaat woningbouw hand in hand met windturbines?
- Er zijn zorgen over mogelijke vervuiling van de horizon. Tegelijkertijd zijn er ook geluiden van bewoners die het hiermee niet eens zijn, omdat die vinden dat windturbines juist passen binnen dit industriële gebied.
- Bewoners vinden dit gebied geschikt om windturbines te clusteren. Dit wordt gezien als fraaier voor het uitzicht ten opzichte van verspreide plaatsing.
- Een zorg is dat mensen die zich nu al niet in een ideale woon- of leefsituatie bevinden meer problemen zullen krijgen door de komst van windturbines. Een voorbeeld is dat veel bewoners in Nieuw-West met grote gezinnen in (veelal) minder goed geïsoleerde huizen leven.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Er zijn vragen met betrekking tot de transparantie over het proces en besluitvorming: wat betreft de transparantie over het proces en de besluitvorming is het voor bewoners uit het zoekgebied en omstreken niet altijd even duidelijk waarom en hoeveel windturbines er in dit zoekgebied komen. Hier is meer duidelijkheid over gewenst.
- Een probleem dat wordt benoemd is dat enkele doelgroepen niet worden bereikt in het (participatie-) proces. Voornamelijk bewoners met een migratieachtergrond en praktisch opgeleiden.

CONCEPT

CONCEPT

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Naast windturbines wordt gesteld dat zonne-energie wellicht aanvullend geschikt is in dit zoekgebied, bijvoorbeeld als op de geluidsschermen van de A5, waardoor opwek van zonne-energie hand in hand kan gaan met het tegengaan van geluidsoverlast.

Bijdrage CO_2-doelstelling

Opwekpotentie van windturbines

- Vragen gaan over of oude windturbines in het Havengebied vervangen kunnen worden door nieuwere, en meer rendabele windturbines.
- Vragen gaan over de hoogte van de windturbines: het is niet duidelijk hoe hoog de windturbines zouden worden aangezien het zoekgebied een hoogtebeperking door Schiphol heeft.

Windzoekgebied Ring A10 Noord

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Ring A10 Noord

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook de Ring A10 Noord. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen gaan over de effecten van geluid en trillingen op de gezondheid. In het bijzonder een zorgpunt wat op termijn de gezondheidseffecten op kinderen zijn en de consequenties van het opstapelende geluid afkomstig van de A10.
- Verlies van rust (gezondheid in de vorm van rust) en slapeloosheid. Voornamelijk zorgen over laagfrequent geluid.
- Windturbines komen te dicht bij de leefomgeving: er moeten duidelijke normen worden gesteld die verantwoord kunnen worden met onafhankelijk onderzoek.

Hinderbeleving

- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.
- Zorgen over de mogelijke overlast van knipperlichten en de mogelijke effecten op gezondheid of kans op irritatie.

Recreatie & belevingswaarde

- Dit is een rand van de stad: veel groen, landelijk karakter met UNESCO-locaties
- Amsterdammers uit het zoekgebied zelf en omliggende buurten gebruiken Landelijk Noord voor diverse buitenactiviteiten en om te ontsnappen uit de drukte. Bewoners zijn bezorgd of deze recreatieve waarde verminderd door windturbines, doordat er ruimtelijk minder plek zal zijn, en doordat een windturbine de omgeving in 'stukken hakt'.
- In dit zoekgebied zijn meerdere volkstuinparken aanwezig. Bewoners uit dit gebied, volkstuinders en volkstuinbestuurders maken zich zorgen over de effecten op gezondheid en de veiligheid van deze parken.

Natuur

- De omgeving Ring A10 is een belangrijk leefgebied is (o.a. broedgebied en vogeltrek) voor verscheidende vogelsoorten. Er zijn zorgen over het beïnvloeden van het leefklimaat van deze vogels.
- Zorgen geuit over de vleermuizenpopulatie van Amsterdam in relatie tot windturbines.
- Het gebied wordt ervaren als waardevol natuur- en groengebied. De zorg is dat windturbinewindturbines hierop in algemene zin een negatieve invloed zullen hebben.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- De identiteit van Noord hangt samen met het landelijke karakter van dit deel van de stad en de aanwezigheid van UNESCO-locaties. Bewoners uit dit gebied geven aan hier te zijn komen wonen voor deze specifieke en unieke kenmerken.
- Zorg is dat de mensen die dit kunnen (betalen) de buurt verlaten wegens verlies van buurtkarakter en leefbaarheid, met alle gevolgen van dien voor de rest van de buurtbewoners. Dit uit zich ook in bezorgdheid over sociale cohesie, veiligheid en onrust binnen de buurt. De buurt heeft er baat bij dat er niet een selectie plaats zal vinden bij de komst van windturbines tussen mensen die vertrekken of (moeten) blijven.
- Bewoners uit dit zoekgebied vrezen voor het dalen van de huidige woningwaarde en vragen zich af wie en hoe dit dan gecompenseerd gaat worden.
- Vragen gaan over hoe windturbineplannen zich verhouden tot plannen voor nieuwbouw (onder meer in buurgemeenten Zaanstad, Oostzaan en Landsmeer).
- Het gebied heeft een kostbaar open karakter wat geschaad zou worden wanneer de gemeente besluit hier windturbines te plaatsen. Tegelijkertijd zijn er ook bewoners die aangeven dat de horizon al vervuild is door de snelweg en de hoogspanningsmasten.
- Er zijn bewoners die aangeven dat windturbines ruimtelijk gezien niet passen in het zoekgebied van de Ring A10.
- De buurt wordt gezien als een buurt die momenteel erg kindvriendelijk is. Een signaal is dat de komst van windturbines hier invloed op kan hebben, gezien de ruimtelijke inpassing en bijbehorende veiligheid.

CONCEPT

CONCEPT

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Bewoners in dit zoekgebied uiten zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. De gemeente moet hier voldoende aandacht aan schenken.
- Door diverse bewoners worden de gebruikte onderzoeken van de gemeente Amsterdam in twijfel getrokken. Ze geven aan deze achterhaald en/of niet toepasbaar te vinden op de Nederlandse situatie. Bovendien vinden zij het onduidelijk of de ambitie van Amsterdam al behaald is. Zij zien graag meer transparantie in de onderzoeken en resultaten hiervan.
- Vragen gaan over indirecte communicatie, bijvoorbeeld waarom bewoners niet direct, maar via-via geïnformeerd te zijn.
- Zorg is dat de inbreng van bewoners geen stempel heeft op het uiteindelijke resultaat.
- Vragen gaan over waarom dit zoekgebied wel geschikt is, en bijvoorbeeld IJburg uiteindelijk niet.
- Bewoners vragen zich af hoe zij kunnen meedoen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in dit zoekgebied.
- Bewoners geven aan dat het belangrijk is om buurgemeenten op de juiste manier te betrekken.
- Buurgemeenten maken zich ook zorgen over het plaatsen van windturbines aan de gemeentegrenzen.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Wat betreft het energiesysteem hebben bewoners de voorkeur voor meer zonne-energie (bijvoorbeeld op geluidsschermen langs de wegen). De verwachting is dat dit minder overlast geeft en minder gezondheidsrisico's.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Vragen gaan over of er ook gekeken kan worden naar kleinere vormen van windturbines, zoals de 'tulpvormige windturbines'.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk

- Bewoners in dit zoekgebied geven mee dat Amsterdam niet geschikt is voor windturbines. Volgens hen moet de gemeente op nationaal niveau afstemmen.

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners zijn kritisch op de opwekpotentie van windturbines. Er wordt meegegeven dat windturbines niet rendabel zullen zijn vergeleken met bijvoorbeeld windturbines op zee.

Windzoekgebied IJmeer bij Strandeiland/ Buiteneiland - IJburg/ Durgerdam en Omgeving

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland - IJburg/Durgerdam en Omgeving

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland – Ijburg/Durgerdam en Omgeving. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over effecten op de gezondheid. Er wordt gewezen op de mentale gezondheid: vergezichten zijn 'essentieel voor de ziel'.

Hinderbeleving

- Verlies van rust: het IJmeer, waar het zoekgebied nu ligt, wordt gezien als de uitgewezen plek in IJburg om tot rust te komen.
- Windturbines komen te dicht bij de woningen van (toekomstige) bewoners.

Recreatie & belevingswaarde

- Het IJmeer is de centrale recreatieplek van IJburg, aangezien de rest van het eiland niet over veel groen beschikt.
- Dit zoekgebied heeft waarde voor natuur en recreatie. Het IJmeer wordt onder meer gebruikt voor de volgende sportuitoefeningen: surfen, roeien, zwemmen en varen. Bewoners spreken uit dat zij bang zijn dat de recreatieve waarde afneemt wanneer er windturbines geplaatst worden door de ruimtelijke inperking en het verliezen van toegang tot het gebied.

Natuur

- Bewoners geven aan dat rondom het IJmeer veel vogels aanwezig zijn. Onder andere is dit gebied een broedgebied en trekrouteplaats.
- Boven het IJmeer zijn diverse soorten vleermuizen aanwezig. Er zijn zorgen geuit over de gevolgen van windturbines voor deze dieren.
- Bewoners begrijpen niet goed waarom dit kostbare natura 2000- en NNN-gebied aangetast mag/kan worden. Zij zijn bang dat de natuur geschaad wordt.

Veiligheid

- Er zijn bewoners die zich zorgen maken over hun veiligheid door de aanwezigheid van windturbines in dit gebied.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Het IJmeer is onderdeel van de identiteit van de omgeving. Mensen die op IJburg en aan het water langs Durgerdam zijn gaan wonen, hebben dit vaak gedaan omdat zij graag in de buurt van water willen wonen, dan wel voor het uitzicht over het water. Het behoud van het IJmeer en het uitzicht speelt hier dus een centrale rol.
- Bewoners zien IJburg als een 'dorp in de stad' en kiezen bewust voor het landelijke karakter van deze omgeving. Windturbines vinden ze daar niet bij passen. Zorg is dat mensen de omgeving zullen verlaten om deze reden.
- Er zijn zorgen over de sociale cohesie en onrust binnen de buurt, alsmede over de veiligheid in de buurt.
- Vragen gaan over hoe er rekening worden gehouden wordt met de nieuwbouwwoningen van Strandeiland en Buiteneiland.
- Verwachting is dat windturbines grote landschappelijke impact hebben. Zorgen gaan over de mogelijke aantasting van het nu nog open landschape en de natuur in dit gebied.
- Er wordt aangegeven dat het ruimtelijk gezien hier niet past.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimiteit

Inspraak en dialoog

- Vragen gaan over waarom het IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland IJburg een geschikte zoeklocatie is.
- Zorgen dat bewoners en andere belanghebbenden niet voldoende worden geïnformeerd of meegenomen in de planvorming.
- Er is veel zorg over het proces en de onderzoeken die hieraan zijn verbonden. Vraag is om meer openheid over de besluitvorming.
- Waarde wordt gehecht aan onafhankelijk onderzoek.

CONCEPT

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever zonne-energie

- Wat betreft het energiesysteem hebben bewoners de voorkeur voor meer zonne-energie (bijvoorbeeld op geluidsschermen langs de wegen). De verwachting is dat dit minder overlast geeft en minder gezondheidsrisico's.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Daarnaast wordt er voorgesteld dat er ook gekeken zou kunnen worden naar kleinere vormen van windturbines, zoals de 'tulpvormige windturbines'.

Windzoekgebied Sciencepark

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Sciencepark

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook Sciencepark. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Vragen van onder andere bewoners uit Diemen over de potentiële gezondheidsrisico's.
- Er zijn zorgen over de afstand tot woningen en (recreatie)voorzieningen

Recreatie & belevingswaarde

- Naast het zoekgebied ligt een volkstuinpark.
- Er zijn ook veel recreatiemogelijkheden in dit gebied, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van de vele sportvelden.
- Er wordt door de bewoners ook verwezen naar Anna's Tuin en Ruigte als een belangrijke plek voor natuur (permacultuur) in de regio.

Natuur

- Er zijn specifieke zorgen over vogels en vleermuizen in relatie tot de windturbines.
- Bewoners maken zich zorgen over het verlies van biodiversiteit aan de randen van de stad.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Bewoners geven aan te verwachten dat windturbines grote landschappelijke impact hebben.
- Er wordt aangegeven dat het ruimtelijk gezien hier niet lijkt te passen. Redenen:
  - Omgeven door (water en auto/trein)wegen
  - Drukte
  - Geluid cumulatie: er is al veel geluidsoverlast door de verschillende functies in het gebied (zoals de universiteit)

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimiteit

Inspraak en dialoog

- Bewoners hopen dat ook verschillende groepen, zoals de studenten en onderzoekers die gebruikmaken van de Sciencepark campus en de woningontwikkelaars/makelaars in het gebied, betrokken worden bij de keuzes over windturbines.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn. Ook pleiten bewoners voor meer kleinschaliger windenergie.

Windzoekgebied Diemerscheg

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Diemerscheg

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook de Diemerscheg. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over de mogelijke effecten van windturbines op de gezondheid.
- Ook zorgen over de gezondheidseffecten voor bewoners van Weespersluis, Driemond en Weesp.
- Als zorg worden verlies van rust en slapeloosheid genoemd.
- Zorgen dat windturbines te dichtbij komen

Hinderbeleving

- Zorgen over slagschaduw

Recreatie & belevingswaarden

- Het zoekgebied wordt gebruikt door omwonenden voor recreatieve doeleinden. Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan door de ruimtelijke inperking en het verliezen van toegang tot het gebied.
- In de Diemerscheg bevinden zich twee volkstuinparken waar niet alleen mensen dagelijks gebruik van maken, maar ook voor een langere periode verblijven. Volkstuinders maken zich zorgen over de effecten op hun gezondheid en veiligheid van de omgeving.

Natuur

- Zorgen over de vogelpopulatie die leeft in en rondom dit zoekgebied als er windturbines komen.
- In de Diemerscheg zijn vleermuizen aanwezig. Bewoners hebben zorgen over een negatieve invloed van windturbines op de aanwezige populatie.
- De Diemerscheg wordt door bewoners omschreven als een van de groene longen van Amsterdam. Zorgen gaan over de mogelijke effecten van windturbines op de natuur en biodiversiteit, inclusief insecten.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- De identiteit van de Diemerscheg wordt gekenmerkt door het vele groen. Belangrijk om het vele groen te behouden.
- Zorgen gaan over de gevolgen voor de volgende generaties: met de komst van meer nieuwbouw die waarschijnlijk gezinnen met kinderen zal trekken, moet de buurt ook voor hen leefbaar en groen blijven. Dit is een belangrijke factor voor cohesie en saamhorigheid in de buurt. Van belang is dan ook dat duurzame keuzes gezamenlijk gemaakt worden en dat iedereen (ook de toekomstige bewoners) hierbij moet worden meegenomen.
- Door bewoners is aangekaart dat er in de Diemerscheg nieuwbouw in aanleg is. Nabij het zoekgebied worden nieuwbouwwijken Weespersluis en Bloemendalerpolder ontwikkeld, vragen gaan over hoe rekening wordt gehouden met deze nieuwbouwwijken.
- Zorgen over de mogelijke gevolgen voor de woningwaarde
- Bewoners geven aan waarde te hechten aan de rust en openheid van dit landschap en willen dat dit ook in de nabije toekomst zo blijft, dus zonder windturbines in beeld.
- Bewoners vinden de windturbines niet passen binnen dit zoekgebied en vrezen dat het karakter drastisch zal veranderen.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Er heerst een gevoel van ontevredenheid over de transparantie in het proces en de besluitvorming. Bewoners in dit zoekgebied vinden dat ze slecht geïnformeerd zijn, maar ook de bewoners van de buurgemeenten zoals Weespersluis, Weesp en Driemond geven dat aan.
- Verschillende bewoners rondom de Diemerscheg geven aan het oneens te zijn met gebruikte onderzoeken, omdat die onvoldoende oog hebben voor de negatieve effecten van windturbines

Meedoen in de opbrengsten

- Bewoners rondom dit zoekgebied willen weten hoe zij mee kunnen profiteren van de opwek die windturbines leveren.

CONCEPT

CONCEPT

Betrokkenheid buurtgemeenten

- Door de aangrenzende buurgemeenten die Diemerscheg heeft is betrokkenheid en samenwerking belangrijk, geven bewoners aan. Veel bewoners van bijvoorbeeld Weespersluis en Weesp hebben zorgen over het zoekgebied Diemerscheg.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Verzoek is om in te zetten op meer zonne-energie.

Lokale productie

- Bewoners uit het zoekgebied en omstreken buurgemeenten geven aan dat dit complexe vraagstuk ook voor een groot deel op nationaal niveau opgelost zou moeten worden
- De bewoners van het Diemerscheg gebied geven aan zelf ook graag aan de slag te gaan met duurzaamheid, zoals het installeren van zonnepanelen en het ontmoedigen van het autogebruik in de regio.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Energieafnemers

- Er zijn zorgen over de rol die energieafnemers hebben in deze kwestie. Hoe borgt de gemeente Amsterdam dat deze groep er niet vandoor gaat met de lokale opbrengsten?

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners vinden windturbines op het land, en in dit gebied, inefficiënt. Ze geven aan dat windturbines op zee veel meer rendement opleveren.

Windzoekgebied Waternet locatie Weesperkarspel

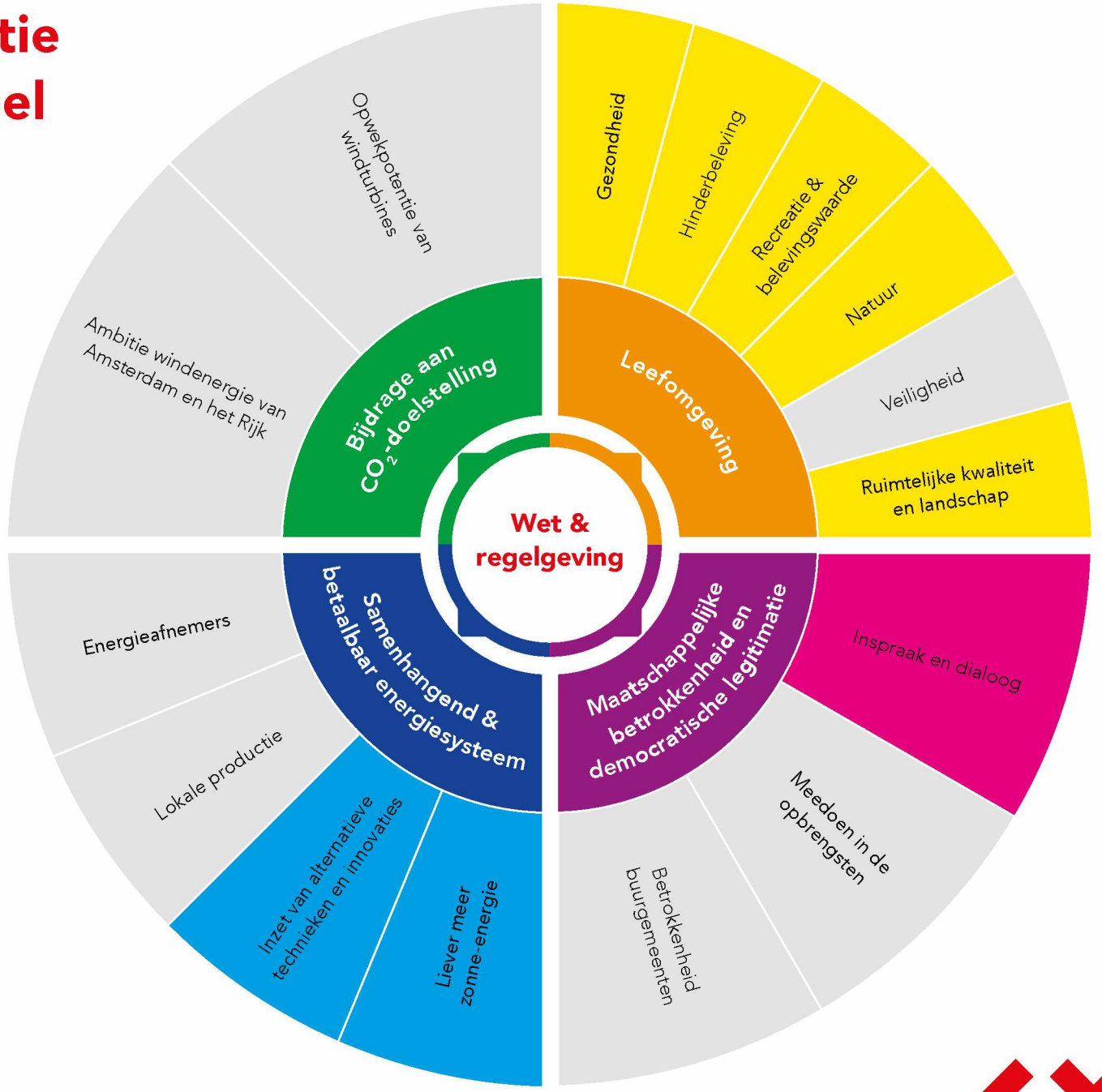

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Waternet locatie Weesperkarspel

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook Waternet locatie Weesperkarspel. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over geluid en trillingen van windturbines omdat deze mogelijk de gezondheid kunnen schaden.

Hinderbeleving

- Verlies van rust: voornamelijk in de vorm van geluidshinder voor kinderen en kwetsbaren.
- De zorg is geuit dat windturbines te dicht bij de leefomgeving komen.
- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.

Recreatie & belevingswaarde

- Dit zoekgebied wordt gebruikt door omwonenden voor recreatieve doeleinden.
- Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan. Dit heeft met name te maken met het feit dat veel bewoners die rondom Gaasperplas wonen niet over 'eigen' groen beschikken (zoals een tuin) en dus afhankelijk zijn van deze openbare plek voor hun recreatieve groen.

Natuur

- Naast de invloeden op mensen zijn er zorgen over het effect op vogels. Met name de weidevogels die in omringende weidegebieden aanwezig zijn, worden genoemd.
- Volgens bewoners wordt de locatie ingesloten door de hoofdgroenstructuur van Amsterdam en wordt een uniek stukje groen in Amsterdam aangetast, wat ook invloed heeft op de algehele biodiversiteit van Amsterdam.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Zorgen over potentiële waardedaling van de bestaande bouw.
- Bewoners uit voornamelijk Gein verwachten dat windturbines de horizon sterk vervuilen.
- Zorgen over een mismatch tussen het uniek stukje van dit historische zoekgebied met al aanwezige (historische) molens en de karakteristieken van de nieuwe windturbines.
- Vragen gaan over waar er nu een zoekgebied is nadat er veel geld is gestopt in het verbeteren van de leefbaarheid door de bouw van de Gaasperdammertunnel.
- Zorgen gaan over eventuele negatieve gezondheidseffecten gecombineerd met waardedaling van de woningen, en zijn vooral bang dat de diversiteit en buurtcohesie hieronder zal lijden. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen.
- Bewoners geven aan het gevoel te hebben dat de omgeving geen invloed heeft op de uiteindelijke besluiten. Bovendien wordt aangegeven dat de informatievoorziening als ondermaats ervaren wordt.
- Bewoners vinden dat de gebruikte onderzoeken niet aansluiten op de Nederlandse situatie.
- Vragen gaan over of de RES-doelstelling al mogelijk is behaald.

CONCEPT

CONCEPT

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Voorkeur voor de inzet op meer zonne-energie.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Windzoekgebied Knooppunt Holendrecht

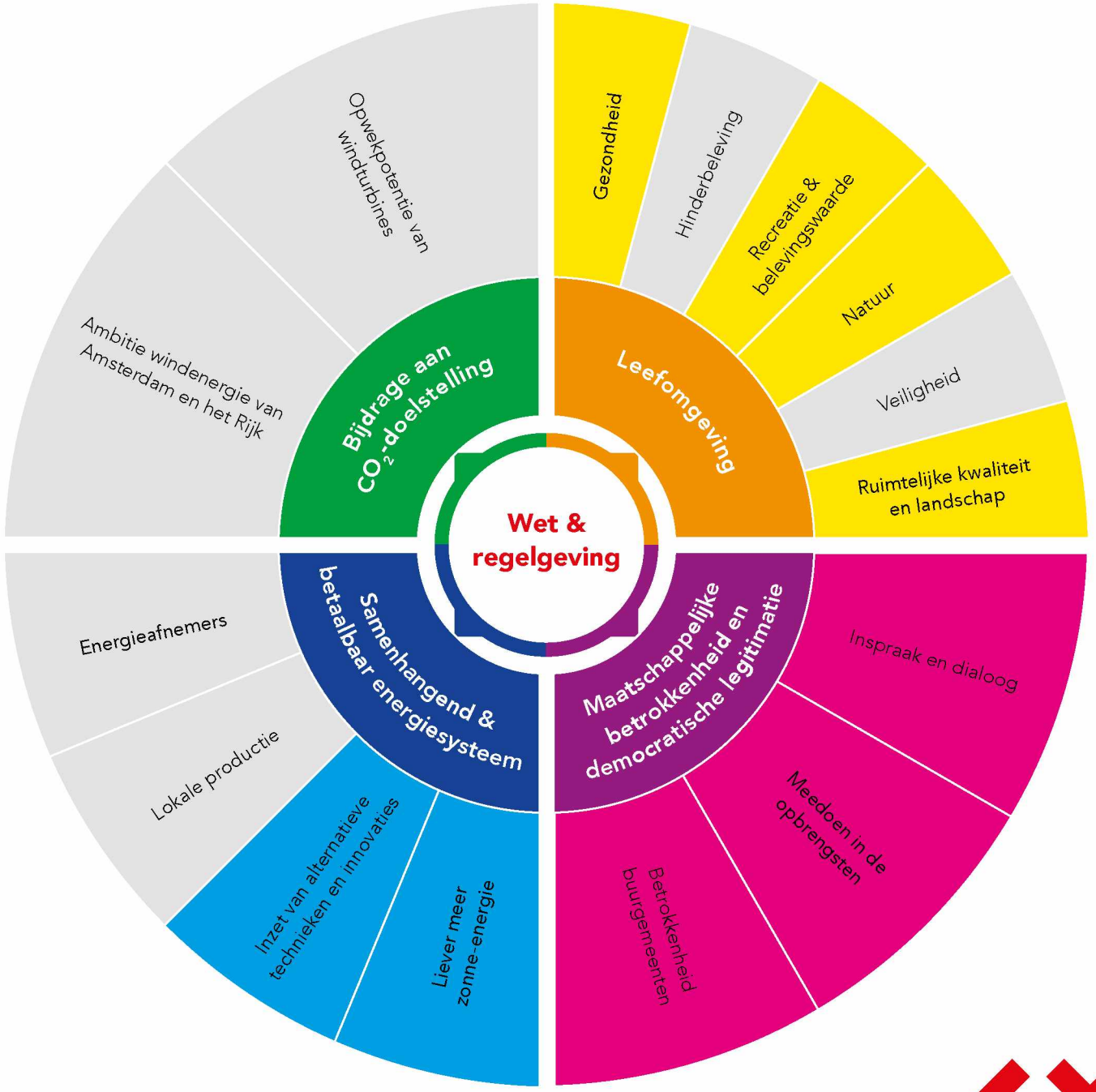

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Knooppunt Holendrecht

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over de gezondheidseffecten als gevolg van windturbines. Ook voor bewoners van buurgemeenten zoals Abcoude (De Ronde Venen).
- Aandacht voor de aanwezigheid van het AMC. Hier liggen mensen die al ziek zijn, wellicht (tijdelijk) overgevoelig voor geluid, maar in elk geval geen extra gezondheidsrisico's kunnen lopen.
- Veel van de huizen in dit gebied zijn slecht geïsoleerd.

Recreatie & belevingswaarde

- Er zijn zorgen over de buitenactiviteiten in dit zoekgebied.
- Er is een golfclub in de buurt gevestigd waar veel Amsterdammers gebruik van maken.
- De Ouderkerkerplas en Abcoudermeer worden genoemd als plekken met recreatieve waarde.

Natuur

- Het gebied in de buurt van de Ouderkerkplas wordt door vogels als trekroute gebruik, dit is een zorgpunt van bewoners uit Amsterdam en omstreken.
- In het zoekgebied Knooppunt Holendrecht dient de gemeente bij het plaatsen van de windturbines rekening te houden met de aanwezige natuur.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Zorgen geuit over eventuele negatieve gezondheidseffecten gecombineerd met waardedaling van de woningen, en zijn vooral bang dat de diversiteit en buurtcohesie hieronder zal lijden. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.
- Vragen gaan over het mogelijk clusteren van windturbines en het aansluiten van windturbines op de karakteristieken van een gebied.
- Bewoners geven aan dat de 'kantorenkant' van knooppunt Holendrecht een betere plek is voor windturbines, aangezien deze gebouwen beter geïsoleerd zijn.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Bewoners in dit zoekgebied uiten zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociale en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. Het is van belang dat zij ook meegenomen worden in participatietrajecten.
- Bewoners voelen zich 'de dupe' van keuzes waar andere Amsterdammers profijt van hebben. Impact lijkt nu vaak uit te vallen naar mensen met een laag inkomen.
- Bewoners uit de omgeving geven mee dat zij slecht zijn geïnformeerd.
- Zorgen geuit dat de stem van bewoners weinig tot geen impact heeft.

Meedoen in de opbrengsten

- Vragen gaan over kunnen meedoen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in dit zoekgebied. Veel van de bewoners beschikken niet over de middelen om echt mee te kunnen doen en te kunnen profiteren van de windturbines.

Betrokkenheid buurgemeenten

- Doordat het knooppunt Holendrecht zich bevindt aan de rand van verschillende gemeenten dreigt een samenklontering van windturbines. Vragen gaan over of er voldoende wordt afgestemd met buurgemeenten.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Voorkeur geuit voor de inzet op meer zonne-energie.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Vragen over of minder hoge windturbines niet beter zijn.

CONCEPT

CONCEPT

Oplegger gericht aan Lokale Klankbordgroepen Noord, Nieuw-West, Oost, Zuidoost

Amsterdam, 8 december 2021

Beste lezer,

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid. Uitgangspunt van de RES is om circa 17 extra windturbines van gemiddeld 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal).

Na de RES 1.0 is een reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. Een onderdeel van de reflectiefase is het Afwegingskader. Dit afwegingskader is opgesteld naar aanleiding van de raadsbrief d.d. 7 september 2021 die nadere toelichting geeft op de reflectiefase en het afwegingskader.[1] Het afwegingskader bestaat uit 2 delen: Deel 1 Signalen uit de stad en Deel 2 Windzoekgebieden Signalen per zoekgebied.

Deel 1 heeft u afgelopen woensdag digitaal ontvangen via Public Mediation. Dit betreft de CONCEPT versie van "*Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam*".

Voor u ligt nu de **CONCEPT** versie van Deel 2 "**Signalen per Windzoekgebied**". Deze conceptversie wordt gedeeld met de Lokale Klankbordgroepen Noord, Nieuw-West, Oost, Zuidoost. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. In het stuk zijn de signalen rond de verschillende windzoekgebieden beschreven, die tot nu toe in het proces van de RES 1.0 zijn geïnventariseerd. Daarnaast zijn de resultaten van het Leefbaarheidsonderzoek (*Context Mapping*) verwerkt. Goed om te weten dat de resultaten van het Leefbaarheidsonderzoek ook t.t. als zelfstandig document worden opgeleverd.

Graag bespreken we komende week tijdens de klankbordbijeenkomsten Deel 2: de Signalen per windzoekgebied. Vraag aan u is: mist u belangrijke signalen of onderwerpen bij de beschrijving van het windzoekgebied die volgens u in het vervolgproces een plek moeten krijgen? Geef dat dan tijdens de bijeenkomst aan ons mee. Van de bijeenkomst wordt een verslag gemaakt wat ter informatie wordt meegezonden met de stukken voor bespreking in de gemeenteraad.

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. Daarom vragen wij u om vooral te kijken naar signalen bij de betreffende windzoekgebieden van uw klankbordgroep. Dit betreft per windrichting ongeveer 2 á 4 pagina's.

Hartelijk dank voor uw inbreng alvast!

[1] *https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/10508452/1*

Windzoekgebied Havengebied

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Havengebied

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook het Havengebied. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Er zijn zorgen over laagfrequent geluid bij de volkstuinen, de nabijgelegen woningen maar ook juist in de recreatiegebieden, die door geluidsoverlast hun functie van rust kunnen verliezen.
- Daarnaast zijn er zorgen over 'cumulatie' van geluid: de regio heeft al te maken met veel industriële geluidsbronnen, zoals het geluid van de A5, de haven en van Schiphol. Daarnaast is het gebied rondom de Tuinen van West en ook Spaarnwoude een geliefde plek voor festivals in de zomer, die incidenteel geluidsoverlast geven.

Recreatie & belevingswaarde

- Het zoekgebied grenst aan recreatieparken en sportvelden, zoals Sportpark Spieringhorn. Deze sport- en recreatieparken worden ook gebruikt door Amsterdammers die niet uit Nieuw-West komen, en op zoek zijn naar rust aan de buitengrenzen van de stad. Een van de plekken die hier veel voor wordt gebruikt is het gebied rondom de Tuinen van West, waar zich ook moes- en pluktuinen bevinden.
- Op Volkstuinpark De Bretten en Tuinpark de Groote Braak zijn er in de zomer én wintermaanden mensen die verblijven op de tuinparken.
- Naast dat het Brettenpad een rustgebied is voor dieren, wordt het gebied veel gebruikt als recreatief natuurgebied, o.a. door wandelaars en fietsers.

Natuur

- Er zijn zorgen geuit over de impact van windturbines op de vogels in het Havengebied. Bewoners hebben opgemerkt dat hier onder andere vogelkolonies van kokmeeuwen en visdieven bevinden.
- Brettenpad: het zoekgebied grenst aan het Brettenpad, een natuur/recreatiegebied met biodiversiteit, dat onderdeel is van het 'Scheggennetwerk'. Dit netwerk van Scheggen vormt de 'groene long' van Amsterdam. Ook is het Brettenpad een rustgebied voor dieren die leven in en rondom de stad.
- Bewoners geven aan dat de onderl van het zoekgebied grenst aan belangrijke natuurgebieden.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Doordat in de toekomst woningbouw gepland staat in en nabij het Havengebied (rondom Sloterdijk en in buurgemeenten) zijn er vragen over de mate van geschiktheid van dit gebied. Hoe gaat woningbouw hand in hand met windturbines?
- Er zijn zorgen over mogelijke vervuiling van de horizon. Tegelijkertijd zijn er ook geluiden van bewoners die het hiermee niet eens zijn, omdat die vinden dat windturbines juist passen binnen dit industriële gebied.
- Bewoners vinden dit gebied geschikt om windturbines te clusteren. Dit wordt gezien als fraaier voor het uitzicht ten opzichte van verspreide plaatsing.
- Een zorg is dat mensen die zich nu al niet in een ideale woon- of leefsituatie bevinden meer problemen zullen krijgen door de komst van windturbines. Een voorbeeld is dat veel bewoners in Nieuw-West met grote gezinnen in (veelal) minder goed geïsoleerde huizen leven.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Er zijn vragen met betrekking tot de transparantie over het proces en besluitvorming: wat betreft de transparantie over het proces en de besluitvorming is het voor bewoners uit het zoekgebied en omstreken niet altijd even duidelijk waarom en hoeveel windturbines er in dit zoekgebied komen. Hier is meer duidelijkheid over gewenst.
- Een probleem dat wordt benoemd is dat enkele doelgroepen niet worden bereikt in het (participatie-) proces. Voornamelijk bewoners met een migratieachtergrond en praktisch opgeleiden.

CONCEPT

CONCEPT

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Naast windturbines wordt gesteld dat zonne-energie wellicht aanvullend geschikt is in dit zoekgebied, bijvoorbeeld als op de geluidsschermen van de A5, waardoor opwek van zonne-energie hand in hand kan gaan met het tegengaan van geluidsoverlast.

Bijdrage CO_2-doelstelling

Opwekpotentie van windturbines

- Vragen gaan over of oude windturbines in het Havengebied vervangen kunnen worden door nieuwere, en meer rendabele windturbines.
- Vragen gaan over de hoogte van de windturbines: het is niet duidelijk hoe hoog de windturbines zouden worden aangezien het zoekgebied een hoogtebeperking door Schiphol heeft.

Windzoekgebied Ring A10 Noord

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Ring A10 Noord

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook de Ring A10 Noord. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen gaan over de effecten van geluid en trillingen op de gezondheid. In het bijzonder een zorgpunt wat op termijn de gezondheidseffecten op kinderen zijn en de consequenties van het opstapelende geluid afkomstig van de A10.
- Verlies van rust (gezondheid in de vorm van rust) en slapeloosheid. Voornamelijk zorgen over laagfrequent geluid.
- Windturbines komen te dicht bij de leefomgeving: er moeten duidelijke normen worden gesteld die verantwoord kunnen worden met onafhankelijk onderzoek.

Hinderbeleving

- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.
- Zorgen over de mogelijke overlast van knipperlichten en de mogelijke effecten op gezondheid of kans op irritatie.

Recreatie & belevingswaarde

- Dit is een rand van de stad: veel groen, landelijk karakter met UNESCO-locaties
- Amsterdammers uit het zoekgebied zelf en omliggende buurten gebruiken Landelijk Noord voor diverse buitenactiviteiten en om te ontsnappen uit de drukte. Bewoners zijn bezorgd of deze recreatieve waarde verminderd door windturbines, doordat er ruimtelijk minder plek zal zijn, en doordat een windturbine de omgeving in 'stukken hakt'.
- In dit zoekgebied zijn meerdere volkstuinparken aanwezig. Bewoners uit dit gebied, volkstuinders en volkstuinbestuurders maken zich zorgen over de effecten op gezondheid en de veiligheid van deze parken.

Natuur

- De omgeving Ring A10 is een belangrijk leefgebied is (o.a. broedgebied en vogeltrek) voor verscheidende vogelsoorten. Er zijn zorgen over het beïnvloeden van het leefklimaat van deze vogels.
- Zorgen geuit over de vleermuizenpopulatie van Amsterdam in relatie tot windturbines.
- Het gebied wordt ervaren als waardevol natuur- en groengebied. De zorg is dat windturbinewindturbines hierop in algemene zin een negatieve invloed zullen hebben.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- De identiteit van Noord hangt samen met het landelijke karakter van dit deel van de stad en de aanwezigheid van UNESCO-locaties. Bewoners uit dit gebied geven aan hier te zijn komen wonen voor deze specifieke en unieke kenmerken.
- Zorg is dat de mensen die dit kunnen (betalen) de buurt verlaten wegens verlies van buurtkarakter en leefbaarheid, met alle gevolgen van dien voor de rest van de buurtbewoners. Dit uit zich ook in bezorgdheid over sociale cohesie, veiligheid en onrust binnen de buurt. De buurt heeft er baat bij dat er niet een selectie plaats zal vinden bij de komst van windturbines tussen mensen die vertrekken of (moeten) blijven.
- Bewoners uit dit zoekgebied vrezen voor het dalen van de huidige woningwaarde en vragen zich af wie en hoe dit dan gecompenseerd gaat worden.
- Vragen gaan over hoe windturbineplannen zich verhouden tot plannen voor nieuwbouw (onder meer in buurgemeenten Zaanstad, Oostzaan en Landsmeer).
- Het gebied heeft een kostbaar open karakter wat geschaad zou worden wanneer de gemeente besluit hier windturbines te plaatsen. Tegelijkertijd zijn er ook bewoners die aangeven dat de horizon al vervuild is door de snelweg en de hoogspanningsmasten.
- Er zijn bewoners die aangeven dat windturbines ruimtelijk gezien niet passen in het zoekgebied van de Ring A10.
- De buurt wordt gezien als een buurt die momenteel erg kindvriendelijk is. Een signaal is dat de komst van windturbines hier invloed op kan hebben, gezien de ruimtelijke inpassing en bijbehorende veiligheid.

CONCEPT

CONCEPT

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Bewoners in dit zoekgebied uiten zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. De gemeente moet hier voldoende aandacht aan schenken.
- Door diverse bewoners worden de gebruikte onderzoeken van de gemeente Amsterdam in twijfel getrokken. Ze geven aan deze achterhaald en/of niet toepasbaar te vinden op de Nederlandse situatie. Bovendien vinden zij het onduidelijk of de ambitie van Amsterdam al behaald is. Zij zien graag meer transparantie in de onderzoeken en resultaten hiervan.
- Vragen gaan over indirecte communicatie, bijvoorbeeld waarom bewoners niet direct, maar via-via geïnformeerd te zijn.
- Zorg is dat de inbreng van bewoners geen stempel heeft op het uiteindelijke resultaat.
- Vragen gaan over waarom dit zoekgebied wel geschikt is, en bijvoorbeeld IJburg uiteindelijk niet.
- Bewoners vragen zich af hoe zij kunnen meedoen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in dit zoekgebied.
- Bewoners geven aan dat het belangrijk is om buurgemeenten op de juiste manier te betrekken.
- Buurgemeenten maken zich ook zorgen over het plaatsen van windturbines aan de gemeentegrenzen.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Wat betreft het energiesysteem hebben bewoners de voorkeur voor meer zonne-energie (bijvoorbeeld op geluidsschermen langs de wegen). De verwachting is dat dit minder overlast geeft en minder gezondheidsrisico's.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Vragen gaan over of er ook gekeken kan worden naar kleinere vormen van windturbines, zoals de 'tulpvormige windturbines'.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk

- Bewoners in dit zoekgebied geven mee dat Amsterdam niet geschikt is voor windturbines. Volgens hen moet de gemeente op nationaal niveau afstemmen.

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners zijn kritisch op de opwekpotentie van windturbines. Er wordt meegegeven dat windturbines niet rendabel zullen zijn vergeleken met bijvoorbeeld windturbines op zee.

Windzoekgebied IJmeer bij Stran eiland/ Buiteneiland - IJburg/ Durgerdam en Omgeving

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland - IJburg/Durgerdam en Omgeving

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland – Ijburg/Durgerdam en Omgeving. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over effecten op de gezondheid. Er wordt gewezen op de mentale gezondheid: vergezichten zijn 'essentieel voor de ziel'.

Hinderbeleving

- Verlies van rust: het IJmeer, waar het zoekgebied nu ligt, wordt gezien als de uitgewezen plek in IJburg om tot rust te komen.
- Windturbines komen te dicht bij de woningen van (toekomstige) bewoners.

Recreatie & belevingswaarde

- Het IJmeer is de centrale recreatieplek van IJburg, aangezien de rest van het eiland niet over veel groen beschikt.
- Dit zoekgebied heeft waarde voor natuur en recreatie. Het IJmeer wordt onder meer gebruikt voor de volgende sportuitoefeningen: surfen, roeien, zwemmen en varen. Bewoners spreken uit dat zij bang zijn dat de recreatieve waarde afneemt wanneer er windturbines geplaatst worden door de ruimtelijke inperking en het verliezen van toegang tot het gebied.

Natuur

- Bewoners geven aan dat rondom het IJmeer veel vogels aanwezig zijn. Onder andere is dit gebied een broedgebied en trekrouteplaats.
- Boven het IJmeer zijn diverse soorten vleermuizen aanwezig. Er zijn zorgen geuit over de gevolgen van windturbines voor deze dieren.
- Bewoners begrijpen niet goed waarom dit kostbare natura 2000- en NNN-gebied aangetast mag/kan worden. Zij zijn bang dat de natuur geschaad wordt.

Veiligheid

- Er zijn bewoners die zich zorgen maken over hun veiligheid door de aanwezigheid van windturbines in dit gebied.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Het IJmeer is onderdeel van de identiteit van de omgeving. Mensen die op IJburg en aan het water langs Durgerdam zijn gaan wonen, hebben dit vaak gedaan omdat zij graag in de buurt van water willen wonen, dan wel voor het uitzicht over het water. Het behoud van het IJmeer en het uitzicht speelt hier dus een centrale rol.
- Bewoners zien IJburg als een 'dorp in de stad' en kiezen bewust voor het landelijke karakter van deze omgeving. Windturbines vinden ze daar niet bij passen. Zorg is dat mensen de omgeving zullen verlaten om deze reden.
- Er zijn zorgen over de sociale cohesie en onrust binnen de buurt, alsmede over de veiligheid in de buurt.
- Vragen gaan over hoe er rekening worden gehouden wordt met de nieuwbouwwoningen van Strandeiland en Buiteneiland.
- Verwachting is dat windturbines grote landschappelijke impact hebben. Zorgen gaan over de mogelijke aantasting van het nu nog open landschape en de natuur in dit gebied.
- Er wordt aangegeven dat het ruimtelijk gezien hier niet past.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimiteit

Inspraak en dialoog

- Vragen gaan over waarom het IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland IJburg een geschikte zoeklocatie is.
- Zorgen dat bewoners en andere belanghebbenden niet voldoende worden geïnformeerd of meegenomen in de planvorming.
- Er is veel zorg over het proces en de onderzoeken die hieraan zijn verbonden. Vraag is om meer openheid over de besluitvorming.
- Waarde wordt gehecht aan onafhankelijk onderzoek.

CONCEPT

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever zonne-energie

- Wat betreft het energiesysteem hebben bewoners de voorkeur voor meer zonne-energie (bijvoorbeeld op geluidsschermen langs de wegen). De verwachting is dat dit minder overlast geeft en minder gezondheidsrisico's.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Daarnaast wordt er voorgesteld dat er ook gekeken zou kunnen worden naar kleinere vormen van windturbines, zoals de 'tulpvormige windturbines'.

Windzoekgebied Sciencepark

CONCEPT

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Sciencepark

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook Sciencepark. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Vragen van onder andere bewoners uit Diemen over de potentiële gezondheidsrisico's.
- Er zijn zorgen over de afstand tot woningen en (recreatie)voorzieningen

Recreatie & belevingswaarde

- Naast het zoekgebied ligt een volkstuinpark.
- Er zijn ook veel recreatiemogelijkheden in dit gebied, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van de vele sportvelden.
- Er wordt door de bewoners ook verwezen naar Anna's Tuin en Ruigte als een belangrijke plek voor natuur (permacultuur) in de regio.

Natuur

- Er zijn specifieke zorgen over vogels en vleermuizen in relatie tot de windturbines.
- Bewoners maken zich zorgen over het verlies van biodiversiteit aan de randen van de stad.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Bewoners geven aan te verwachten dat windturbines grote landschappelijke impact hebben.
- Er wordt aangegeven dat het ruimtelijk gezien hier niet lijkt te passen. Redenen:
  - Omgeven door (water en auto/trein)wegen
  - Drukte
  - Geluid cumulatie: er is al veel geluidsoverlast door de verschillende functies in het gebied (zoals de universiteit)

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimiteit

Inspraak en dialoog

- Bewoners hopen dat ook verschillende groepen, zoals de studenten en onderzoekers die gebruikmaken van de Sciencepark campus en de woningontwikkelaars/makelaars in het gebied, betrokken worden bij de keuzes over windturbines.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn. Ook pleiten bewoners voor meer kleinschaliger windenergie.

Windzoekgebied Diemerscheg

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Diemerscheg

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook de Diemerscheg. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over de mogelijke effecten van windturbines op de gezondheid.
- Ook zorgen over de gezondheidseffecten voor bewoners van Weespersluis, Driemond en Weesp.
- Als zorg worden verlies van rust en slapeloosheid genoemd.
- Zorgen dat windturbines te dichtbij komen

Hinderbeleving

- Zorgen over slagschaduw

Recreatie & belevingswaarden

- Het zoekgebied wordt gebruikt door omwonenden voor recreatieve doeleinden. Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan door de ruimtelijke inperking en het verliezen van toegang tot het gebied.
- In de Diemerscheg bevinden zich twee volkstuinparken waar niet alleen mensen dagelijks gebruik van maken, maar ook voor een langere periode verblijven. Volkstuinders maken zich zorgen over de effecten op hun gezondheid en veiligheid van de omgeving.

Natuur

- Zorgen over de vogelpopulatie die leeft in en rondom dit zoekgebied als er windturbines komen.
- In de Diemerscheg zijn vleermuizen aanwezig. Bewoners hebben zorgen over een negatieve invloed van windturbines op de aanwezige populatie.
- De Diemerscheg wordt door bewoners omschreven als een van de groene longen van Amsterdam. Zorgen gaan over de mogelijke effecten van windturbines op de natuur en biodiversiteit, inclusief insecten.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- De identiteit van de Diemerscheg wordt gekenmerkt door het vele groen. Belangrijk om het vele groen te behouden.
- Zorgen gaan over de gevolgen voor de volgende generaties: met de komst van meer nieuwbouw die waarschijnlijk gezinnen met kinderen zal trekken, moet de buurt ook voor hen leefbaar en groen blijven. Dit is een belangrijke factor voor cohesie en saamhorigheid in de buurt. Van belang is dan ook dat duurzame keuzes gezamenlijk gemaakt worden en dat iedereen (ook de toekomstige bewoners) hierbij moet worden meegenomen.
- Door bewoners is aangekaart dat er in de Diemerscheg nieuwbouw in aanleg is. Nabij het zoekgebied worden nieuwbouwwijken Weespersluis en Bloemendalerpolder ontwikkeld, vragen gaan over hoe rekening wordt gehouden met deze nieuwbouwwijken.
- Zorgen over de mogelijke gevolgen voor de woningwaarde
- Bewoners geven aan waarde te hechten aan de rust en openheid van dit landschap en willen dat dit ook in de nabije toekomst zo blijft, dus zonder windturbines in beeld.
- Bewoners vinden de windturbines niet passen binnen dit zoekgebied en vrezen dat het karakter drastisch zal veranderen.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Er heerst een gevoel van ontevredenheid over de transparantie in het proces en de besluitvorming. Bewoners in dit zoekgebied vinden dat ze slecht geïnformeerd zijn, maar ook de bewoners van de buurgemeenten zoals Weespersluis, Weesp en Driemond geven dat aan.
- Verschillende bewoners rondom de Diemerscheg geven aan het oneens te zijn met gebruikte onderzoeken, omdat die onvoldoende oog hebben voor de negatieve effecten van windturbines

Meedoen in de opbrengsten

- Bewoners rondom dit zoekgebied willen weten hoe zij mee kunnen profiteren van de opwek die windturbines leveren.

CONCEPT

CONCEPT

Betrokkenheid buurtgemeenten

- Door de aangrenzende buurgemeenten die Diemerscheg heeft is betrokkenheid en samenwerking belangrijk, geven bewoners aan. Veel bewoners van bijvoorbeeld Weespersluis en Weesp hebben zorgen over het zoekgebied Diemerscheg.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Verzoek is om in te zetten op meer zonne-energie.

Lokale productie

- Bewoners uit het zoekgebied en omstreken buurgemeenten geven aan dat dit complexe vraagstuk ook voor een groot deel op nationaal niveau opgelost zou moeten worden
- De bewoners van het Diemerscheg gebied geven aan zelf ook graag aan de slag te gaan met duurzaamheid, zoals het installeren van zonnepanelen en het ontmoedigen van het autogebruik in de regio.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Energieafnemers

- Er zijn zorgen over de rol die energieafnemers hebben in deze kwestie. Hoe borgt de gemeente Amsterdam dat deze groep er niet vandoor gaat met de lokale opbrengsten?

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners vinden windturbines op het land, en in dit gebied, inefficiënt. Ze geven aan dat windturbines op zee veel meer rendement opleveren.

Windzoekgebied Waternet locatie Weesperkarspel

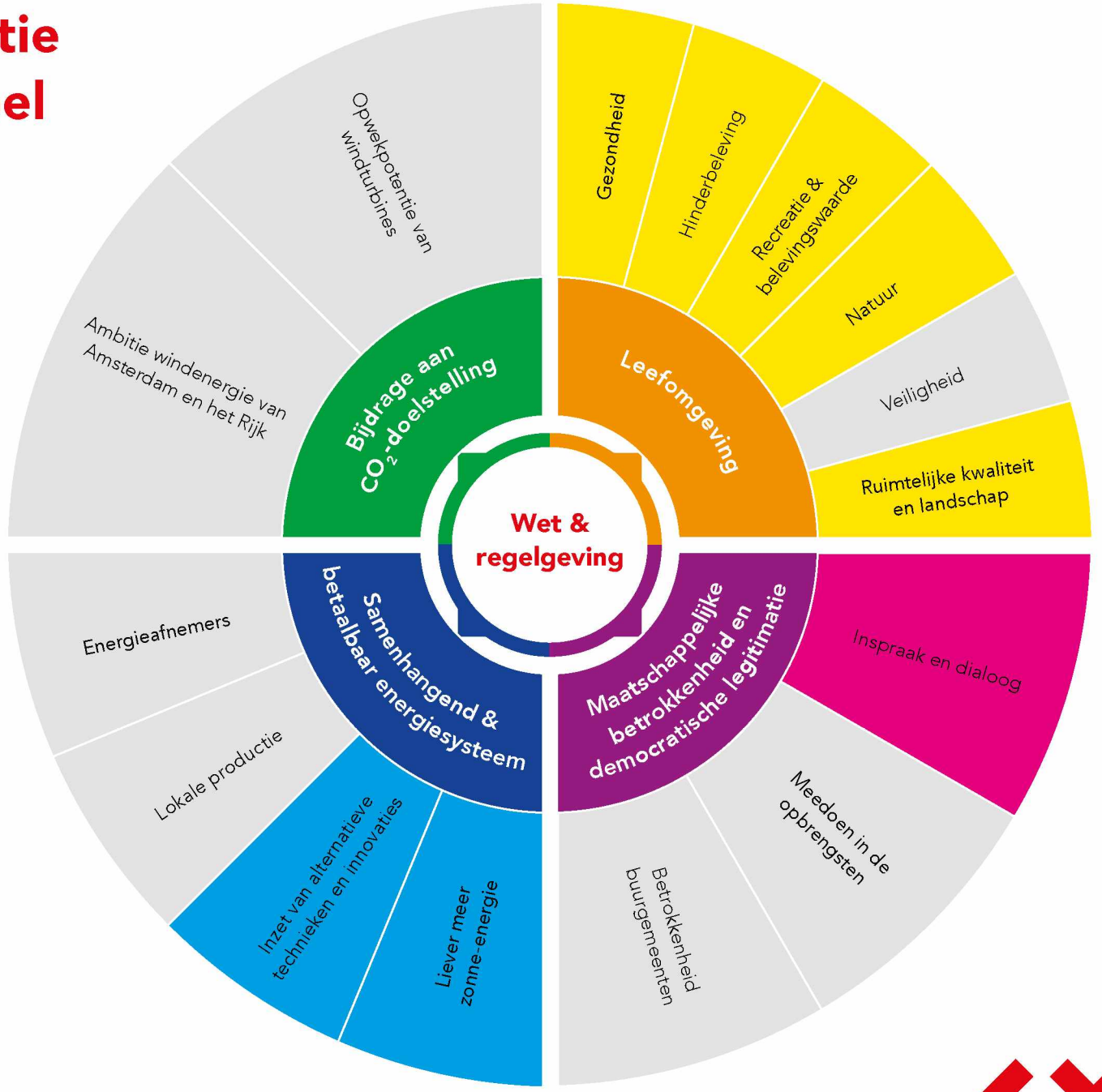

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Waternet locatie Weesperkarspel

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook Waternet locatie Weesperkarspel. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over geluid en trillingen van windturbines omdat deze mogelijk de gezondheid kunnen schaden.

Hinderbeleving

- Verlies van rust: voornamelijk in de vorm van geluidshinder voor kinderen en kwetsbaren.
- De zorg is geuit dat windturbines te dicht bij de leefomgeving komen.
- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.

Recreatie & belevingswaarde

- Dit zoekgebied wordt gebruikt door omwonenden voor recreatieve doeleinden.
- Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan. Dit heeft met name te maken met het feit dat veel bewoners die rondom Gaasperplas wonen niet over 'eigen' groen beschikken (zoals een tuin) en dus afhankelijk zijn van deze openbare plek voor hun recreatieve groen.

Natuur

- Naast de invloeden op mensen zijn er zorgen over het effect op vogels. Met name de weidevogels die in omringende weidegebieden aanwezig zijn, worden genoemd.
- Volgens bewoners wordt de locatie ingesloten door de hoofdgroenstructuur van Amsterdam en wordt een uniek stukje groen in Amsterdam aangetast, wat ook invloed heeft op de algehele biodiversiteit van Amsterdam.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Zorgen over potentiële waardedaling van de bestaande bouw.
- Bewoners uit voornamelijk Gein verwachten dat windturbines de horizon sterk vervuilen.
- Zorgen over een mismatch tussen het uniek stukje van dit historische zoekgebied met al aanwezige (historische) molens en de karakteristieken van de nieuwe windturbines.
- Vragen gaan over waar er nu een zoekgebied is nadat er veel geld is gestopt in het verbeteren van de leefbaarheid door de bouw van de Gaasperdammertunnel.
- Zorgen gaan over eventuele negatieve gezondheidseffecten gecombineerd met waardeda[illegible] van de woningen, en zijn vooral bang dat de diversiteit en buurtcohesie hieronder zal lijden. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen.
- Bewoners geven aan het gevoel te hebben dat de omgeving geen invloed heeft op de uiteindelijke besluiten. Bovendien wordt aangegeven dat de informatievoorziening als ondermaats ervaren wordt.
- Bewoners vinden dat de gebruikte onderzoeken niet aansluiten op de Nederlandse situatie.
- Vragen gaan over of de RES-doelstelling al mogelijk is behaald.

CONCEPT

CONCEPT

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Voorkeur voor de inzet op meer zonne-energie.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Windzoekgebied Knooppunt Holendrecht

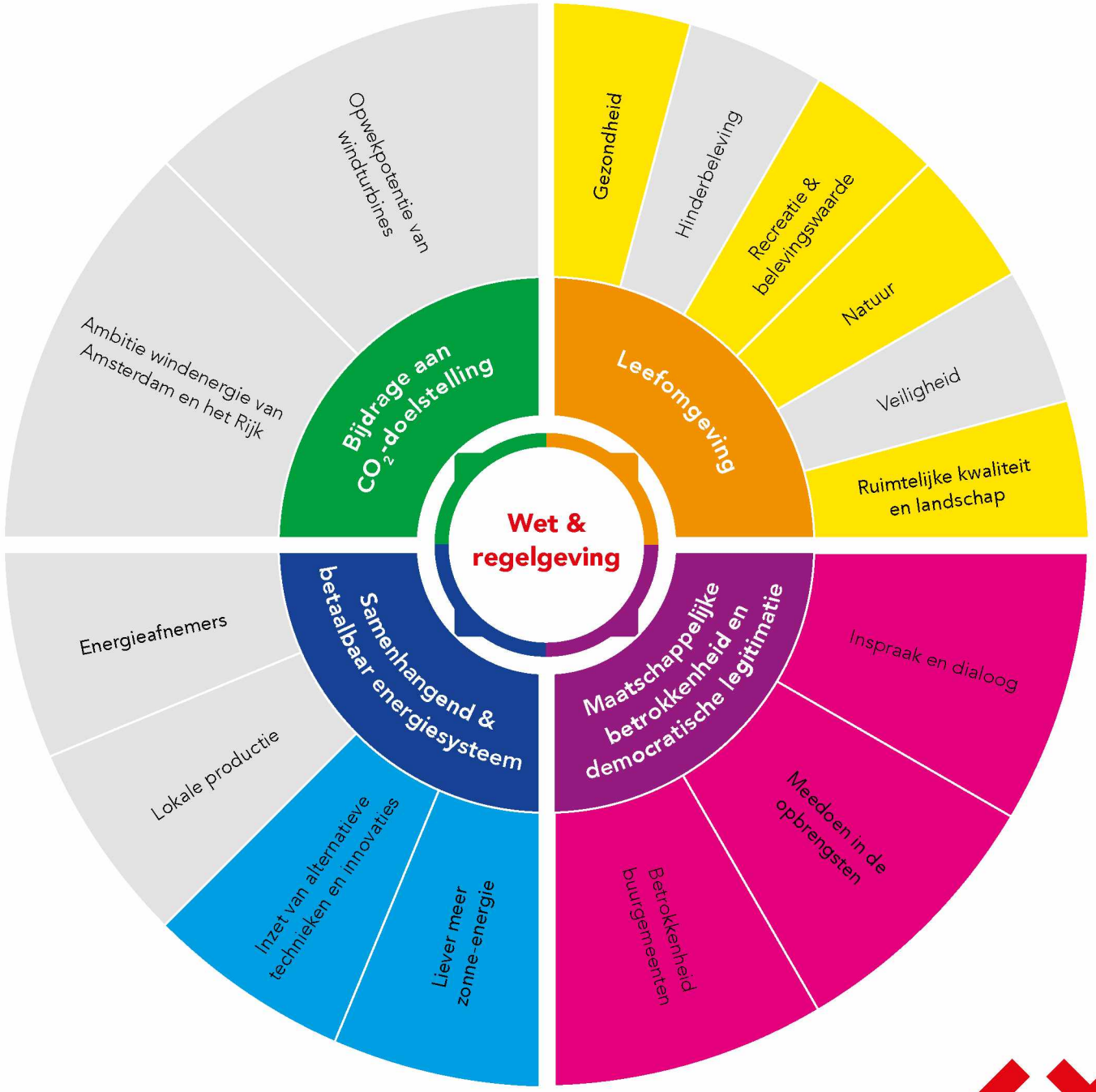

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Knooppunt Holendrecht

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over de gezondheidseffecten als gevolg van windturbines. Ook voor bewoners van buurgemeenten zoals Abcoude (De Ronde Venen).
- Aandacht voor de aanwezigheid van het AMC. Hier liggen mensen die al ziek zijn, wellicht (tijdelijk) overgevoelig voor geluid, maar in elk geval geen extra gezondheidsrisico's kunnen lopen.
- Veel van de huizen in dit gebied zijn slecht geïsoleerd.

Recreatie & belevingswaarde

- Er zijn zorgen over de buitenactiviteiten in dit zoekgebied.
- Er is een golfclub in de buurt gevestigd waar veel Amsterdammers gebruik van maken.
- De Ouderkerkerplas en Abcoudermeer worden genoemd als plekken met recreatieve waarde.

Natuur

- Het gebied in de buurt van de Ouderkerkplas wordt door vogels als trekroute gebruik, dit is een zorgpunt van bewoners uit Amsterdam en omstreken.
- In het zoekgebied Knooppunt Holendrecht dient de gemeente bij het plaatsen van de windturbines rekening te houden met de aanwezige natuur.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Zorgen geuit over eventuele negatieve gezondheidseffecten gecombineerd met waardedaling van de woningen, en zijn vooral bang dat de diversiteit en buurtcohesie hieronder zal lijden. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.
- Vragen gaan over het mogelijk clusteren van windturbines en het aansluiten van windturbines op de karakteristieken van een gebied.
- Bewoners geven aan dat de 'kantorenkant' van knooppunt Holendrecht een betere plek is voor windturbines, aangezien deze gebouwen beter geïsoleerd zijn.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Bewoners in dit zoekgebied uiten zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociale en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. Het is van belang dat zij ook meegenomen worden in participatietrajecten.
- Bewoners voelen zich 'de dupe' van keuzes waar andere Amsterdammers profijt van hebben. Impact lijkt nu vaak uit te vallen naar mensen met een laag inkomen.
- Bewoners uit de omgeving geven mee dat zij slecht zijn geïnformeerd.
- Zorgen geuit dat de stem van bewoners weinig tot geen impact heeft.

Meedoen in de opbrengsten

- Vragen gaan over kunnen meedoen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in dit zoekgebied. Veel van de bewoners beschikken niet over de middelen om echt mee te kunnen doen en te kunnen profiteren van de windturbines.

Betrokkenheid buurgemeenten

- Doordat het knooppunt Holendrecht zich bevindt aan de rand van verschillende gemeenten dreigt een samenklontering van windturbines. Vragen gaan over of er voldoende wordt afgestemd met buurgemeenten.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Voorkeur geuit voor de inzet op meer zonne-energie.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Vragen over of minder hoge windturbines niet beter zijn.

CONCEPT

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail	Sessie 1 22 nov 2021	Opmerking	Sessie 2 1 dec 2021	Opmerking	Sessie 3 13 dec 2021	Opmerking	Sessie 4	Opmerking	Sessie 5	Opmerking	Sessie 6	Opmerking
[redacted]	[redacted]	zangvogelvereniging de Ringmasters	nog geen contactgegevens				Nieuw uitgenodigd! Kan mogelijk niet online deelnemen								
[redacted]	[redacted]	Buurtbewoner Zuidoost	[redacted]@yahoo.com	x											
[redacted]	[redacted]	GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis	[redacted]projectondersteuning.nl	x	[redacted], vervanging voor [redacted]	X	[redacted] neemt deel ipv [redacted]								
[redacted]	[redacted]	Buurtbewoner Gein	[redacted]@yahoo.com	x		x									
[redacted]	[redacted]	Stop Windturbines Gein	[redacted]abcoude.nl												
[redacted]	[redacted]	Bewoners Weespersluis	[redacted]@outlook.com	x		X									
[redacted]	[redacted]	zangvogelvereniging de Ringmasters	[redacted]@hotmail.com				Nieuw uitgenodigd! Kan mogelijk niet online deelnemen								
[redacted]	[redacted]	Leesclub Zuidoost	[redacted]@gmail.com	x		x									
[redacted]	[redacted]	Buurtbewoner Holendrecht	[redacted]@gmail.com												
[redacted]	[redacted]	Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus	[redacted]@gmail.com	x		x									
[redacted]	[redacted]	Diemerwind	[redacted]@hotmail.com	x		x									
[redacted]	[redacted]	Volkstuinvereniging Linnaeus	[redacted]@gmail.com	x		x									
[redacted]	[redacted]	GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis	[redacted].nl				Afgemeld								
[redacted]	[redacted]	Volkstuinvereniging Frankendael	[redacted]@gmail.com	x		x									
[redacted]	[redacted]	JongRES	[redacted]@jongresnederland.nl	x			Of mogelijk iemand anders van JongRES?								
[redacted]	[redacted]	Bewonersvereniging Holendrecht Oost	[redacted]@deLaagbouw.nl												
[redacted]	[redacted]	StopWindturbinesGein	[redacted]@online.nl	x		x	Sluit mogelijk iets later aan								
[redacted]	[redacted]	Veenwind (de Ronde Venen)	[redacted]@veenwind.nl	x		x									
[redacted]	[redacted]	1. Bewonersgroep Stammerdijk Diemen	[redacted]@hotmail.com	x		x									
[redacted]	[redacted]	Vereniging Gein3Dorp	[redacted]@gmail.com	x		x									
[redacted]	[redacted]	StichtingErfAbcoudermeer	[redacted]@kpnplanet.nl	x		x									
[redacted]	[redacted]	Bewoner	[redacted]@gmail.com												
[redacted]	[redacted]	zangvogelvereniging de Ringmasters	[redacted]@gmail.com			x									
[redacted]	[redacted]	Gemeente Amsterdam, lid DB Zuidoost		x	om welkom te heten										
[redacted]	[redacted]	Gemeente Diemen		x	om welkom te heten										
[redacted]	[redacted]	Gemeente Diemen, wethouder		x	om welkom te heten										
[redacted]	[redacted]	Context mapping onderzoek	[redacted]@dzp.nl				Om toelichting te geven over onderzoek								
[redacted]	[redacted]	Gemeente Amsterdam, Team RES	[redacted]@amsterdam.nl	x											
[redacted]	[redacted]	Gemeente Amsterdam, Team RES	[redacted]@amsterdam.nl	x											
[redacted]	[redacted]	PM	[redacted]@public-mediation.nl	x											
[redacted]	[redacted]	PM	[redacted]@public-mediation.nl				Neemt secretariaat over								
[redacted]	[redacted]	PM	[redacted]@public-mediation.nl	x											

x

Oplegger gericht aan Lokale Klankbordgroepen Noord, Nieuw-West, Oost, Zuidoost

Amsterdam, 8 december 2021

Beste lezer,

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid. Uitgangspunt van de RES is om circa 17 extra windturbines van gemiddeld 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal).

Na de RES 1.0 is een reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. Een onderdeel van de reflectiefase is het Afwegingskader. Dit afwegingskader is opgesteld naar aanleiding van de raadsbrief d.d. 7 september 2021 die nadere toelichting geeft op de reflectiefase en het afwegingskader.[1] Het afwegingskader bestaat uit 2 delen: Deel 1 Signalen uit de stad en Deel 2 Windzoekgebieden Signalen per zoekgebied.

Deel 1 heeft u afgelopen woensdag digitaal ontvangen via Public Mediation. Dit betreft de CONCEPT versie van "*Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam*".

Voor u ligt nu de **CONCEPT** versie van Deel 2 "**Signalen per Windzoekgebied**". Deze conceptversie wordt gedeeld met de Lokale Klankbordgroepen Noord, Nieuw-West, Oost, Zuidoost. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen. In het stuk zijn de signalen rond de verschillende windzoekgebieden beschreven, die tot nu toe in het proces van de RES 1.0 zijn geïnventariseerd. Daarnaast zijn de resultaten van het Leefbaarheidsonderzoek (*Context Mapping*) verwerkt. Goed om te weten dat de resultaten van het Leefbaarheidsonderzoek ook t.t. als zelfstandig document worden opgeleverd.

Graag bespreken we komende week tijdens de klankbordbijeenkomsten Deel 2: de Signalen per windzoekgebied. Vraag aan u is: mist u belangrijke signalen of onderwerpen bij de beschrijving van het windzoekgebied die volgens u in het vervolgproces een plek moeten krijgen? Geef dat dan tijdens de bijeenkomst aan ons mee. Van de bijeenkomst wordt een verslag gemaakt wat ter informatie wordt meegezonden met de stukken voor bespreking in de gemeenteraad.

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. Daarom vragen wij u om vooral te kijken naar signalen bij de betreffende windzoekgebieden van uw klankbordgroep. Dit betreft per windrichting ongeveer 2 á 4 pagina's.

Hartelijk dank voor uw inbreng alvast!

[1] *https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/10508452/1*

Introductie Deel 2: Afwegingskader per zoekgebied: input uit ‘Onderzoek naar de leefomgeving’

Naast het afwegingskader voor de hele stad, is er een afwegingskader per zoekgebied gemaakt. Per zoekgebied houdt in: voor de voorkeursgebieden uit de RES 1.0. Zie hiervoor het kaartje hieronder.

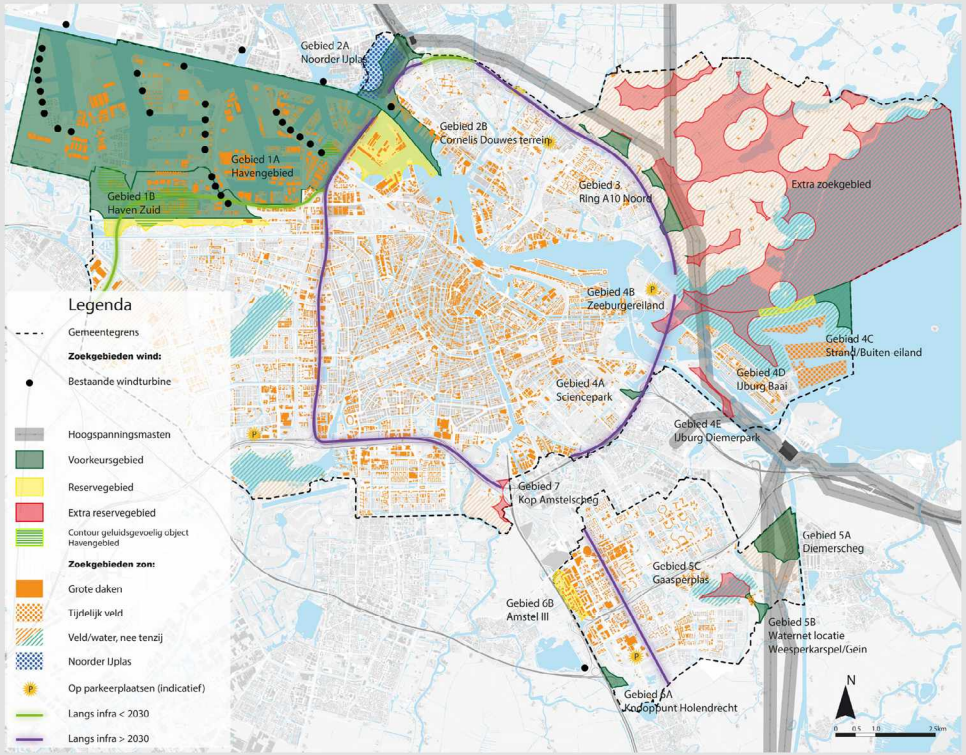

Om te komen tot een afwegingskader per zoekgebied is, naast informatie uit de inspreekavonden, raadsadressen en e-mails, ook informatie gebruikt die is opgehaald tijdens deze reflectiefase door middel van een onderzoek naar de leefomgeving.

Belangrijk is te benadrukken dat elk afwegingskader per zoekgebied op hoofdlijnen inzicht geeft in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dat specifieke zoekgebied. U zult zien dat sommige thema’s niet of nauwelijks genoemd zijn in bepaalde gebieden, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema’s geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Windzoekgebied Havengebied

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Havengebied

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook het Havengebied. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Er zijn zorgen over laagfrequent geluid bij de volkstuinen, de nabijgelegen woningen maar ook juist in de recreatiegebieden, die door geluidsoverlast hun functie van rust kunnen verliezen.
- Daarnaast zijn er zorgen over 'cumulatie' van geluid: de regio heeft al te maken met veel industriële geluidsbronnen, zoals het geluid van de A5, de haven en van Schiphol. Daarnaast is het gebied rondom de Tuinen van West en ook Spaarnwoude een geliefde plek voor festivals in de zomer, die incidenteel geluidsoverlast geven.

Recreatie & belevingswaarde

- Het zoekgebied grenst aan recreatieparken en sportvelden, zoals Sportpark Spieringhorn. Deze sport- en recreatieparken worden ook gebruikt door Amsterdammers die niet uit Nieuw-West komen, en op zoek zijn naar rust aan de buitengrenzen van de stad. Een van de plekken die hier veel voor wordt gebruikt is het gebied rondom de Tuinen van West, waar zich ook moes- en pluktuinen bevinden.
- Op Volkstuinpark De Bretten en Tuinpark de Groote Braak zijn er in de zomer én wintermaanden mensen die verblijven op de tuinparken.
- Naast dat het Brettenpad een rustgebied is voor dieren, wordt het gebied veel gebruikt als recreatief natuurgebied, o.a. door wandelaars en fietsers.

Natuur

- Er zijn zorgen geuit over de impact van windturbines op de vogels in het Havengebied. Bewoners hebben opgemerkt dat hier onder andere vogelkolonies van kokmeeuwen en visdieven bevinden.
- Brettenpad: het zoekgebied grenst aan het Brettenpad, een natuur/recreatiegebied met biodiversiteit, dat onderdeel is van het 'Scheggen-netwerk'. Dit netwerk van Scheggen vormt de 'groene long' van Amsterdam. Ook is het Brettenpad een rustgebied voor dieren die leven in en rondom de stad.
- Bewoners geven aan dat de zuidkant van het zoekgebied grenst aan belangrijke natuurgebieden.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Doordat in de toekomst woningbouw gepland staat in en nabij het Havengebied (rondom Sloterdijk en in buurgemeenten) zijn er vragen over de mate van geschiktheid van dit gebied. Hoe gaat woningbouw hand in hand met windturbines?
- Er zijn zorgen over mogelijke vervuiling van de horizon. Tegelijkertijd zijn er ook geluiden van bewoners die het hiermee niet eens zijn, omdat die vinden dat windturbines juist passen binnen dit industriële gebied.
- Bewoners vinden dit gebied geschikt om windturbines te clusteren. Dit wordt gezien als fraaier voor het uitzicht ten opzichte van verspreide plaatsing.
- Een zorg is dat mensen die zich nu al niet in een ideale woon- of leefsituatie bevinden meer problemen zullen krijgen door de komst van windturbines. Een voorbeeld is dat veel bewoners in Nieuw-West met grote gezinnen in (veelal) minder goed geïsoleerde huizen leven.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Er zijn vragen met betrekking tot de transparantie over het proces en besluitvorming: wat betreft de transparantie over het proces en de besluitvorming is het voor bewoners uit het zoekgebied en omstreken niet altijd even duidelijk waarom en hoeveel windturbines er in dit zoekgebied komen. Hier is meer duidelijkheid over gewenst.
- Een probleem dat wordt benoemd is dat enkele doelgroepen niet worden bereikt in het (participatie-) proces. Voornamelijk bewoners met een migratieachtergrond en praktisch opgeleiden.

CONCEPT

CONCEPT

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Naast windturbines wordt gesteld dat zonne-energie wellicht aanvullend geschikt is in dit zoekgebied, bijvoorbeeld als op de geluidsschermen van de A5, waardoor opwek van zonne-energie hand in hand kan gaan met het tegengaan van geluidsoverlast.

Bijdrage CO_2-doelstelling

Opwekpotentie van windturbines

- Vragen gaan over of oude windturbines in het Havengebied vervangen kunnen worden door nieuwere, en meer rendabele windturbines.
- Vragen gaan over de hoogte van de windturbines: het is niet duidelijk hoe hoog de windturbines zouden worden aangezien het zoekgebied een hoogtebeperking door Schiphol heeft.

Windzoekgebied Ten noorden van de ring A10 Noord

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Ten noorden van de ring A10 Noord

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook de Ring A10 Noord. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen gaan over de effecten van geluid en trillingen op de gezondheid. In het bijzonder een zorgpunt wat op termijn de gezondheidseffecten op kinderen zijn en de consequenties van het opstapelende geluid afkomstig van de A10.
- Verlies van rust (gezondheid in de vorm van rust) en slapeloosheid. Voornamelijk zorgen over laagfrequent geluid.
- Windturbines komen te dicht bij de leefomgeving: er moeten duidelijke normen worden gesteld die verantwoord kunnen worden met onafhankelijk onderzoek.

Hinderbeleving

- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.
- Zorgen over de mogelijke overlast van knipperlichten en de mogelijke effecten op gezondheid of kans op irritatie.

Recreatie & belevingswaarde

- Dit is een rand van de stad: veel groen, landelijk karakter met UNESCO-locaties
- Amsterdammers uit het zoekgebied zelf en omliggende buurten gebruiken Landelijk Noord voor diverse buitenactiviteiten en om te ontsnappen uit de drukte. Bewoners zijn bezorgd of deze recreatieve waarde verminderd door windturbines, doordat er ruimtelijk minder plek zal zijn, en doordat een windturbine de omgeving in 'stukken hakt'.
- In dit zoekgebied zijn meerdere volkstuinparken aanwezig. Bewoners uit dit gebied, volkstuinders en volkstuinbestuurders maken zich zorgen over de effecten op gezondheid en de veiligheid van deze parken.

Natuur

- De omgeving Ring A10 is een belangrijk leefgebied is (o.a. broedgebied en vogeltrek) voor verscheidende vogelsoorten. Er zijn zorgen over het beïnvloeden van het leefklimaat van deze vogels.
- Zorgen geuit over de vleermuizenpopulatie van Amsterdam in relatie tot windturbines.
- Het gebied wordt ervaren als waardevol natuur- en groengebied. De zorg is dat windturbinewindturbines hierop in algemene zin een negatieve invloed zullen hebben.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- De identiteit van Noord hangt samen met het landelijke karakter van dit deel van de stad en de aanwezigheid van UNESCO-locaties. Bewoners uit dit gebied geven aan hier te zijn komen wonen voor deze specifieke en unieke kenmerken.
- Zorg is dat de mensen die dit kunnen (betalen) de buurt verlaten wegens verlies van buurtkarakter en leefbaarheid, met alle gevolgen van dien voor de rest van de buurtbewoners. Dit uit zich ook in bezorgdheid over sociale cohesie, veiligheid en onrust binnen de buurt. De buurt heeft er baat bij dat er niet een selectie plaats zal vinden bij de komst van windturbines tussen mensen die vertrekken of (moeten) blijven.
- Bewoners uit dit zoekgebied vrezen voor het dalen van de huidige woningwaarde en vragen zich af wie en hoe dit dan gecompenseerd gaat worden.
- Vragen gaan over hoe windturbineplannen zich verhouden tot plannen voor nieuwbouw (onder meer in buurgemeenten Zaanstad, Oostzaan en Landsmeer).
- Het gebied heeft een kostbaar open karakter wat geschaad zou worden wanneer de gemeente besluit hier windturbines te plaatsen. Tegelijkertijd zijn er ook bewoners die aangeven dat de horizon al vervuild is door de snelweg en de hoogspanningsmasten.
- Er zijn bewoners die aangeven dat windturbines ruimtelijk gezien niet passen in het zoekgebied van de Ring A10.
- De buurt wordt gezien als een buurt die momenteel erg kindvriendelijk is. Een signaal is dat de komst van windturbines hier invloed op kan hebben, gezien de ruimtelijke inpassing en bijbehorende veiligheid.

CONCEPT

CONCEPT

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Bewoners in dit zoekgebied uiten zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. Gevraagd wordt of de gemeente hier meer aandacht aan kan schenken.
- Door diverse bewoners worden de gebruikte onderzoeken van de gemeente Amsterdam in twijfel getrokken. Ze geven aan deze achterhaald en/of niet toepasbaar te vinden op de Nederlandse situatie. Bovendien vinden zij het onduidelijk of de ambitie van Amsterdam al behaald is. Zij zien graag meer transparantie in de onderzoeken en resultaten hiervan.
- Vragen gaan over indirecte communicatie, bijvoorbeeld waarom bewoners niet direct, maar via-via geïnformeerd te zijn.
- Zorg is dat de inbreng van bewoners geen stempel heeft op het uiteindelijke resultaat.
- Vragen gaan over waarom dit zoekgebied wel geschikt is, en bijvoorbeeld IJburg uiteindelijk niet.
- Bewoners geven aan dat het belangrijk is om buurgemeenten op de juiste manier te betrekken.

Meedoen in de opbrengsten

- Bewoners vragen zich af hoe zij kunnen meedoen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in dit zoekgebied.

Betrokkenheid buurgemeenten

- Buurgemeenten maken zich ook zorgen over het plaatsen van windturbines aan de gemeentegrenzen.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Wat betreft het energiesysteem hebben bewoners de voorkeur voor meer zonne-energie (bijvoorbeeld op geluidsschermen langs de wegen). De verwachting is dat dit minder overlast geeft en minder gezondheidsrisico's.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Vragen gaan over of er ook gekeken kan worden naar kleinere vormen van windturbines, zoals de 'tulpvormige windturbines'.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk

- Bewoners in dit zoekgebied geven mee dat Amsterdam niet geschikt is voor windturbines. Volgens hen moet de gemeente op nationaal niveau afstemmen.

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners zijn kritisch op de opwekpotentie van windturbines. Er wordt meegegeven dat windturbines niet rendabel zullen zijn vergeleken met bijvoorbeeld windturbines op zee.

Windzoekgebied Strandeiland/ Buiteneiland

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoek-gebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Strandeiland/Buiteneiland

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoek-gebieden, zo ook IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland – Ijburg/Durgerdam en Omgeving. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over effecten op de gezondheid. Er wordt gewezen op de mentale gezondheid: vergezichten zijn 'essentieel voor de ziel'.

Hinderbeleving

- Verlies van rust: het IJmeer, waar het zoekgebied nu ligt, wordt gezien als de uitgewezen plek in IJburg om tot rust te komen.
- Windturbines komen te dicht bij de woningen van (toekomstige) bewoners.

Recreatie & belevingswaarde

- Het IJmeer is de centrale recreatieplek van IJburg, aangezien de rest van het eiland niet over veel groen beschikt.
- Dit zoekgebied heeft waarde voor natuur en recreatie. Het IJmeer wordt onder meer gebruikt voor de volgende sportuitoefeningen: surfen, roeien, zwemmen en varen. Bewoners spreken uit dat zij bang zijn dat de recreatieve waarde afneemt wanneer er windturbines geplaatst worden door de ruimtelijke inperking en het verliezen van toegang tot het gebied.

Natuur

- Bewoners geven aan dat rondom het IJmeer veel vogels aanwezig zijn. Onder andere is dit gebied een broedgebied en trekrouteplaats.
- Boven het IJmeer zijn diverse soorten vleermuizen aanwezig. Er zijn zorgen geuit over de gevolgen van windturbines voor deze dieren.
- Bewoners begrijpen niet goed waarom dit kostbare natura 2000- en NNN-gebied aangetast mag/kan worden. Zij zijn bang dat de natuur geschaad wordt.

Veiligheid

- Er zijn bewoners die zich zorgen maken over hun veiligheid door de aanwezigheid van windturbines in dit gebied.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Het IJmeer is onderdeel van de identiteit van de omgeving. Mensen die op IJburg en aan het water langs Durgerdam zijn gaan wonen, hebben dit vaak gedaan omdat zij graag in de buurt van water willen wonen, dan wel voor het uitzicht over het water. Het behoud van het IJmeer en het uitzicht speelt hier dus een centrale rol.
- Bewoners zien IJburg als een 'dorp in de stad' en kiezen bewust voor het landelijke karakter van deze omgeving. Windturbines vinden ze daar niet bij passen. Zorg is dat mensen de omgeving zullen verlaten om deze reden.
- Er zijn zorgen over de sociale cohesie en onrust binnen de buurt, alsmede over de veiligheid in de buurt.
- Vragen gaan over hoe er rekening worden gehouden wordt met de nieuwbouwwoningen van Strandeiland en Buiteneiland.
- Verwachting is dat windturbines grote landschappelijke impact hebben. Zorgen gaan over de mogelijke aantasting van het nu nog open landschape en de natuur in dit gebied.
- Er wordt aangegeven dat het ruimtelijk gezien hier niet past.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimiteit

Inspraak en dialoog

- Vragen gaan over waarom het IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland IJburg een geschikte zoeklocatie is.
- Zorgen dat bewoners en andere belanghebbenden niet voldoende worden geïnformeerd of meegenomen in de planvorming.
- Er is veel zorg over het proces en de onderzoeken die hieraan zijn verbonden. Vraag is om meer openheid over de besluitvorming.
- Waarde wordt gehecht aan onafhankelijk onderzoek.

CONCEPT

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever zonne-energie

- Wat betreft het energiesysteem hebben bewoners de voorkeur voor meer zonne-energie (bijvoorbeeld op geluidsschermen langs de wegen). De verwachting is dat dit minder overlast geeft en minder gezondheidsrisico's.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Daarnaast wordt er voorgesteld dat er ook gekeken zou kunnen worden naar kleinere vormen van windturbines, zoals de 'tulpvormige windturbines'.

Windzoekgebied Science Park

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Science Park

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook Sciencepark. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Vragen van onder andere bewoners uit Diemen over de potentiële gezondheidsrisico's.
- Er zijn zorgen over de afstand tot woningen en (recreatie)voorzieningen

Recreatie & belevingswaarde

- Naast het zoekgebied ligt een volkstuinpark.
- Er zijn ook veel recreatiemogelijkheden in dit gebied, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van de vele sportvelden.
- Er wordt door de bewoners ook verwezen naar Anna's Tuin en Ruigte als een belangrijke plek voor natuur (permacultuur) in de regio.

Natuur

- Er zijn specifieke zorgen over vogels en vleermuizen in relatie tot de windturbines.
- Bewoners maken zich zorgen over het verlies van biodiversiteit aan de randen van de stad.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Bewoners geven aan te verwachten dat windturbines grote landschappelijke impact hebben.
- Er wordt aangegeven dat het ruimtelijk gezien hier niet lijkt te passen. Redenen:
  - Omgeven door (water en auto/trein)wegen
  - Drukte
  - Geluid cumulatie: er is al veel geluidsoverlast door de verschillende functies in het gebied (zoals de universiteit)

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimiteit

Inspraak en dialoog

- Bewoners hopen dat ook verschillende groepen, zoals de studenten en onderzoekers die gebruikmaken van de Sciencepark campus en de woningontwikkelaars/makelaars in het gebied, betrokken worden bij de keuzes over windturbines.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn. Ook pleiten bewoners voor meer kleinschaliger windenergie.

Windzoekgebied Diemerscheg-Amsterdam

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

CONCEPT

Diemerscheg-Amsterdam

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook de Diemerscheg. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over de mogelijke effecten van windturbines op de gezondheid.
- Ook zorgen over de gezondheidseffecten voor bewoners van Weespersluis, Driemond en Weesp.
- Als zorg worden verlies van rust en slapeloosheid genoemd.
- Zorgen dat windturbines te dichtbij komen

Hinderbeleving

- Zorgen over slagschaduw

Recreatie & belevingswaarden

- Het zoekgebied wordt gebruikt door omwonenden voor recreatieve doeleinden. Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan door de ruimtelijke inperking en het verliezen van toegang tot het gebied.
- In de Diemerscheg bevinden zich twee volkstuinparken waar niet alleen mensen dagelijks gebruik van maken, maar ook voor een langere periode verblijven. Volkstuinders maken zich zorgen over de effecten op hun gezondheid en veiligheid van de omgeving.

Natuur

- Zorgen over de vogelpopulatie die leeft in en rondom dit zoekgebied als er windturbines komen.
- In de Diemerscheg zijn vleermuizen aanwezig. Bewoners hebben zorgen over een negatieve invloed van windturbines op de aanwezige populatie.
- De Diemerscheg wordt door bewoners omschreven als een van de groene longen van Amsterdam. Zorgen gaan over de mogelijke effecten van windturbines op de natuur en biodiversiteit, inclusief insecten.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- De identiteit van de Diemerscheg wordt gekenmerkt door het vele groen. Belangrijk om het vele groen te behouden.
- Zorgen gaan over de gevolgen voor de volgende generaties: met de komst van meer nieuwbouw die waarschijnlijk gezinnen met kinderen zal trekken, moet de buurt ook voor hen leefbaar en groen blijven. Dit is een belangrijke factor voor cohesie en saamhorigheid in de buurt. Van belang is dan ook dat duurzame keuzes gezamenlijk gemaakt worden en dat iedereen (ook de toekomstige bewoners) hierbij moet worden meegenomen.
- Door bewoners is aangekaart dat er in de Diemerscheg nieuwbouw in aanleg is. Nabij het zoekgebied worden nieuwbouwwijken Weespersluis en Bloemendalerpolder ontwikkeld, vragen gaan over hoe rekening wordt gehouden met deze nieuwbouwwijken.
- Zorgen over de mogelijke gevolgen voor de woningwaarde
- Bewoners geven aan waarde te hechten aan de rust en openheid van dit landschap en willen dat dit ook in de nabije toekomst zo blijft, dus zonder windturbines in beeld.
- Bewoners vinden de windturbines niet passen binnen dit zoekgebied en vrezen dat het karakter drastisch zal veranderen.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Er heerst een gevoel van ontevredenheid over de transparantie in het proces en de besluitvorming. Bewoners in dit zoekgebied vinden dat ze slecht geïnformeerd zijn, maar ook de bewoners van de buurgemeenten zoals Weespersluis, Weesp en Driemond geven dat aan.
- Verschillende bewoners rondom de Diemerscheg geven aan het oneens te zijn met gebruikte onderzoeken, omdat die onvoldoende oog hebben voor de negatieve effecten van windturbines

Meedoen in de opbrengsten

- Bewoners rondom dit zoekgebied willen weten hoe zij mee kunnen profiteren van de opwek die windturbines leveren.

Betrokkenheid buurtgemeenten

- Door de aangrenzende buurgemeenten die Diemerscheg heeft is betrokkenheid en samenwerking belangrijk, geven bewoners aan. Veel bewoners van bijvoorbeeld Weespersluis en Weesp hebben zorgen over het zoekgebied Diemerscheg.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Verzoek is om in te zetten op meer zonne-energie.

Lokale productie

- Bewoners uit het zoekgebied en omstreken buurgemeenten geven aan dat dit complexe vraagstuk ook voor een groot deel op nationaal niveau opgelost zou moeten worden
- De bewoners van het Diemerscheg gebied geven aan zelf ook graag aan de slag te gaan met duurzaamheid, zoals het installeren van zonnepanelen en het ontmoedigen van het autogebruik in de regio.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Energieafnemers

- Er zijn zorgen over de rol die energieafnemers hebben in deze kwestie. Hoe borgt de gemeente Amsterdam dat deze groep er niet vandoor gaat met de lokale opbrengsten?

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners vinden windturbines op het land, en in dit gebied, inefficiënt. Ze geven aan dat windturbines op zee veel meer rendement opleveren.

CONCEPT

Windzoekgebied
Waternet locatie
Weesperkarspel/Gein

CONCEPT

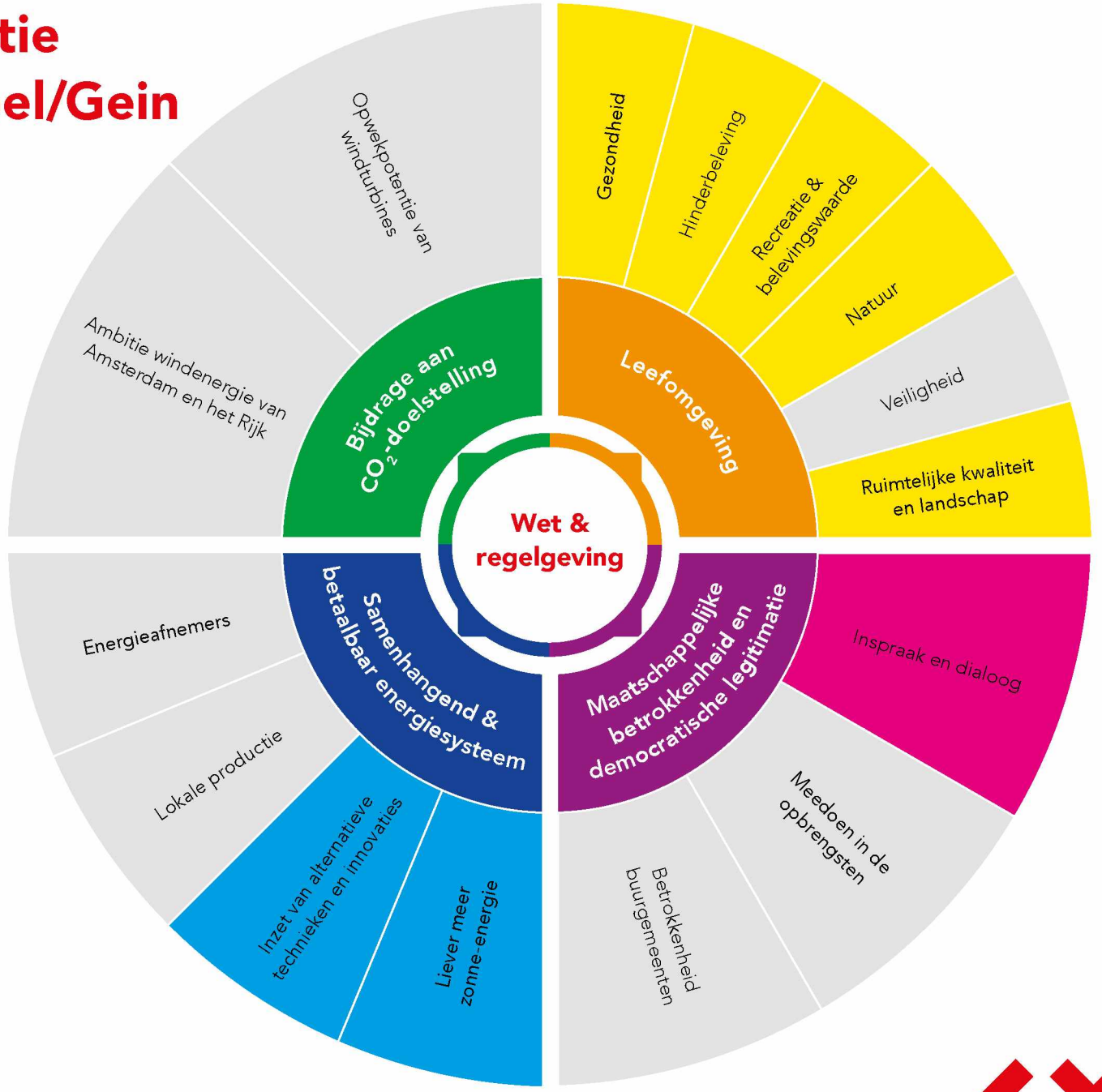

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoek-gebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Waternet locatie Weesperkarspel/Gein

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook Waternet locatie Weesperkarspel. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over geluid en trillingen van windturbines omdat deze mogelijk de gezondheid kunnen schaden.

Hinderbeleving

- Verlies van rust: voornamelijk in de vorm van geluidshinder voor kinderen en kwetsbaren.
- De zorg is geuit dat windturbines te dicht bij de leefomgeving komen.
- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.

Recreatie & belevingswaarde

- Dit zoekgebied wordt gebruikt door omwonenden voor recreatieve doeleinden.
- Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan. Dit heeft met name te maken met het feit dat veel bewoners die rondom Gaasperplas wonen niet over 'eigen' groen beschikken (zoals een tuin) en dus afhankelijk zijn van deze openbare plek voor hun recreatieve groen.

Natuur

- Naast de invloeden op mensen zijn er zorgen over het effect op vogels. Met name de weidevogels die in omringende weidegebieden aanwezig zijn, worden genoemd.
- Volgens bewoners wordt de locatie ingesloten door de hoofdgroenstructuur van Amsterdam en wordt een uniek stukje groen in Amsterdam aangetast, wat ook invloed heeft op de algehele biodiversiteit van Amsterdam.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Zorgen over potentiële waardedaling van de bestaande bouw.
- Bewoners uit voornamelijk Gein verwachten dat windturbines de horizon sterk vervuilen.
- Zorgen over een mismatch tussen het uniek stukje van dit historische zoekgebied met al aanwezige (historische) molens en de karakteristieken van de nieuwe windturbines.
- Vragen gaan over waar er nu een zoekgebied is nadat er veel geld is gestopt in het verbeteren van de leefbaarheid door de bouw van de Gaasperdammetunnel.
- Zorgen over dat de diversiteit en buurtcohesie zal lijden onder windturbines. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen.
- Bewoners geven aan het gevoel te hebben dat de omgeving geen invloed heeft op de uiteindelijke besluiten. Bovendien wordt aangegeven dat de informatievoorziening als ondermaats ervaren wordt.
- Bewoners vinden dat de gebruikte onderzoeken niet aansluiten op de Nederlandse situatie.
- Vragen gaan over of de RES-doelstelling al mogelijk is behaald.

CONCEPT

CONCEPT

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Voorkeur voor de inzet op meer zonne-energie.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Windzoekgebied Knooppunt Holendrecht

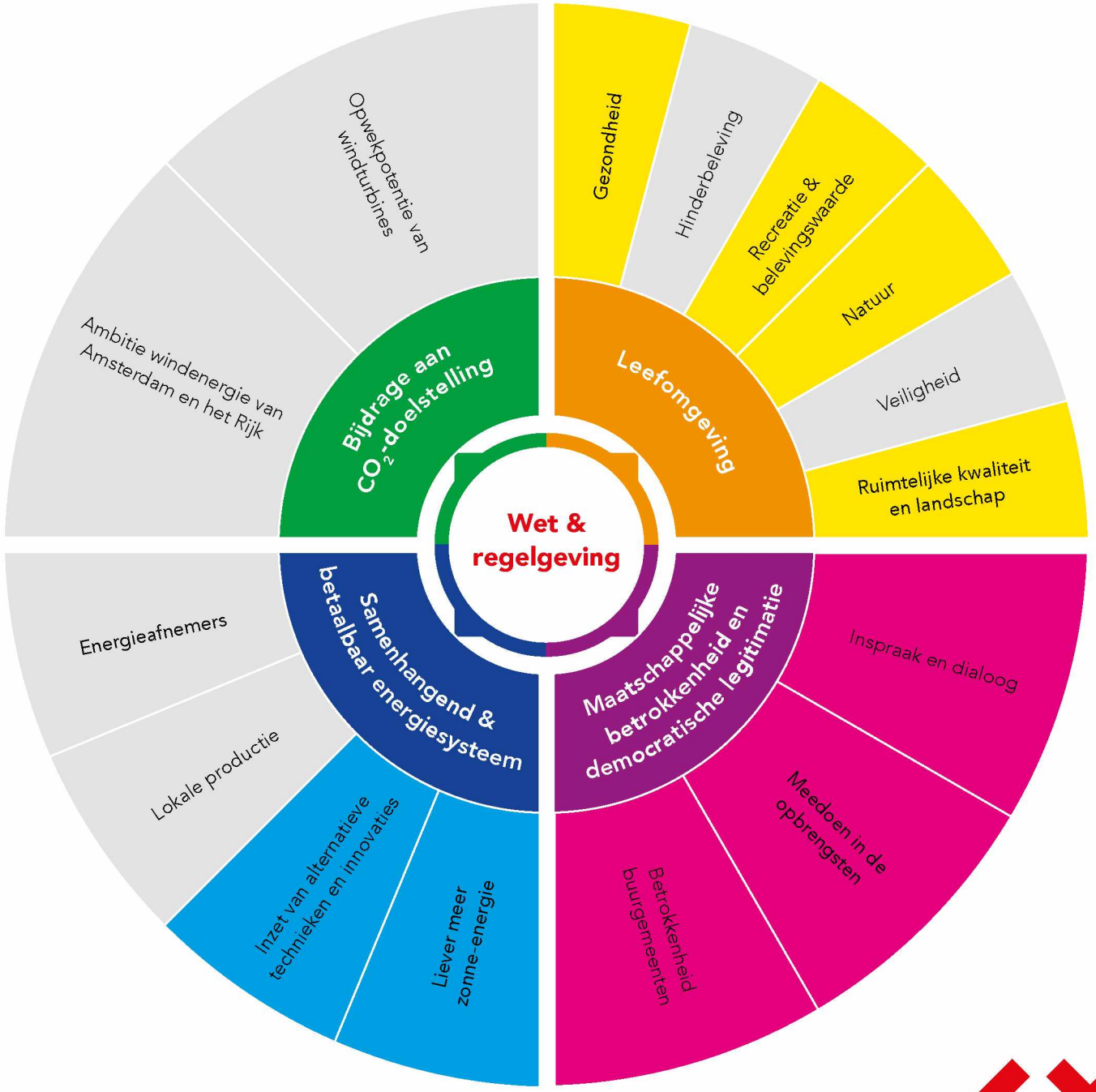

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

CONCEPT

Knooppunt Holendrecht

Leefomgeving

Gezondheid

- Zorgen over de gezondheidseffecten als gevolg van windturbines. Ook voor bewoners van buurgemeenten zoals Abcoude (De Ronde Venen).
- Aandacht voor de aanwezigheid van het AMC. Hier liggen mensen die al ziek zijn, wellicht (tijdelijk) overgevoelig voor geluid, maar in elk geval geen extra gezondheidsrisico's kunnen lopen.
- Veel van de huizen in dit gebied zijn slecht geïsoleerd.

Recreatie & belevingswaarde

- Er zijn zorgen over de buitenactiviteiten in dit zoekgebied.
- Er is een golfclub in de buurt gevestigd waar veel Amsterdammers gebruik van maken.
- De Ouderkerkerplas en Abcoudermeer worden genoemd als plekken met recreatieve waarde.

Natuur

- Het gebied in de buurt van de Ouderkerkplas wordt door vogels als trekroute gebruik, dit is een zorgpunt van bewoners uit Amsterdam en omstreken.
- In het zoekgebied Knooppunt Holendrecht dient de gemeente bij het plaatsen van de windturbines rekening te houden met de aanwezige natuur.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Zorgen geuit over eventuele negatieve gezondheidseffecten gecombineerd met waardedaling van de woningen, en zijn vooral bang dat de diversiteit en buurtcohesie hieronder zal lijden. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.
- Vragen gaan over het mogelijk clusteren van windturbines en het aansluiten van windturbines op de karakteristieken van een gebied.
- Bewoners geven aan dat de 'kantorenkant' van knooppunt Holendrecht een betere plek is voor windturbines, aangezien deze gebouwen beter geïsoleerd zijn.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Bewoners in dit zoekgebied uiten zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociale en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. Het is van belang dat zij ook meegenomen worden in participatietrajecten.
- Bewoners voelen zich 'de dupe' van keuzes waar andere Amsterdammers profijt van hebben. Impact lijkt nu vaak uit te vallen naar mensen met een laag inkomen.
- Bewoners uit de omgeving geven mee dat zij slecht zijn geïnformeerd.
- Zorgen geuit dat de stem van bewoners weinig tot geen impact heeft.

Meedoen in de opbrengsten

- Vragen gaan over kunnen meedoen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in dit zoekgebied. Veel van de bewoners beschikken niet over de middelen om echt mee te kunnen doen en te kunnen profiteren van de windturbines.

Betrokkenheid buurgemeenten

- Doordat het knooppunt Holendrecht zich bevindt aan de rand van verschillende gemeenten dreigt een 'samenklontering' van windturbines. Vragen gaan over of er voldoende wordt afgestemd met buurgemeenten.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Voorkeur geuit voor de inzet op meer zonne-energie.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Vragen over of minder hoge windturbines niet beter zijn.

CONCEPT

Gemeente Amsterdam

Besluitvormingsproces

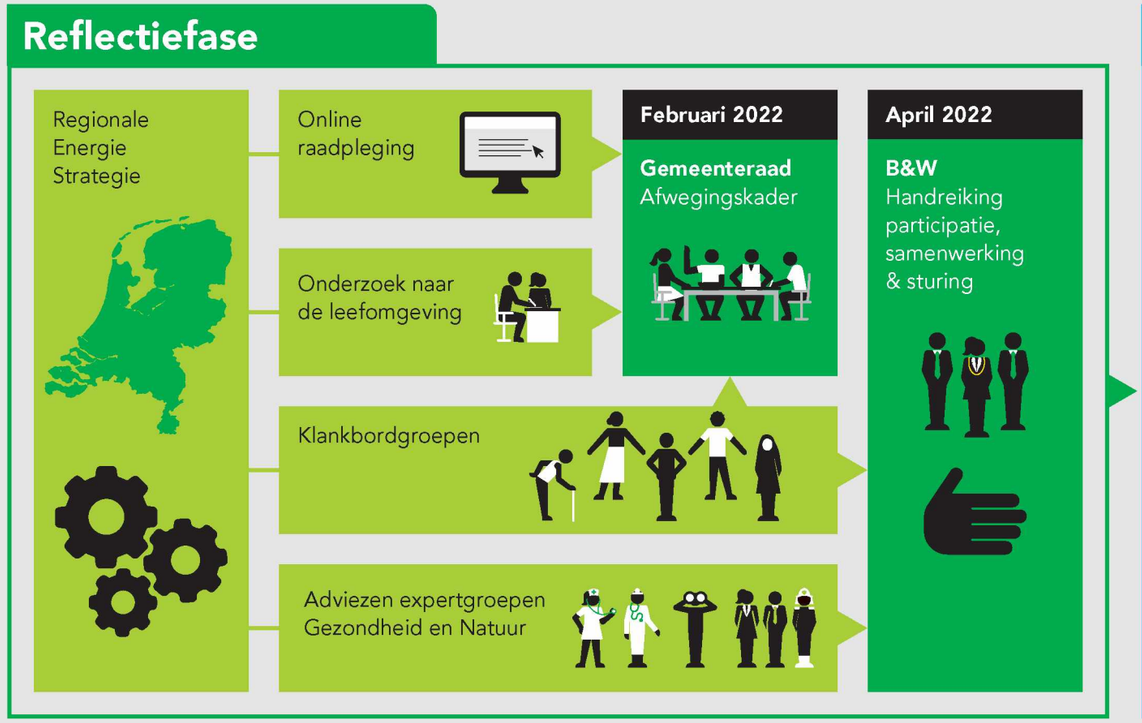

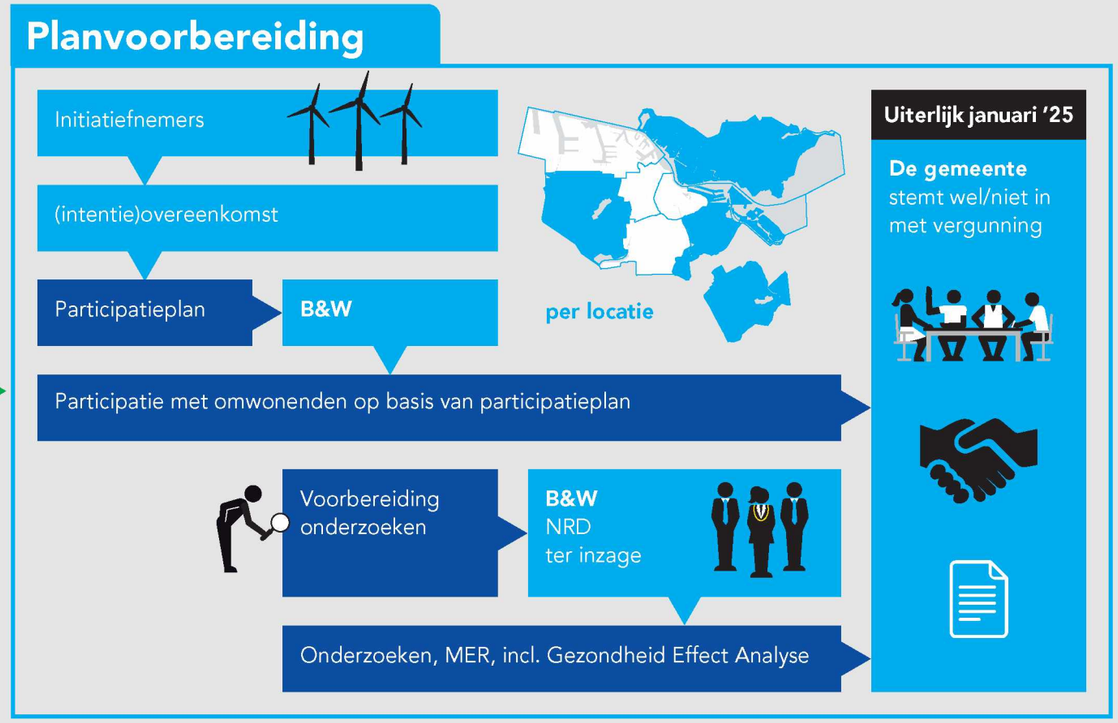

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuzevraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (**NRD**) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (**GEA**).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeente stemt wel/niet in met vergunningverlening voor plaatsing van een windmolen.

10/12/21
Concept Lokale signalen uit de stad - (deel II) Afwegingskader windturbines Amsterdam

Geachte heer/mevrouw,

U heeft deze week het algemene deel van het CONCEPT Afwegingskader ontvangen ter informatie.
Bijgaand ontvangt u deel II van het afwegingskader met de lokale zorgen en behoeften.
Volgende week tijdens de vergadering van de lokale klankbordgroepen zal dit worden besproken.

Klik hier om bijlage te downloaden [de link komt alleen als het document te groot is].

We vragen u vriendelijk om vooraf met name dit lokale deel II van het afwegingskader te bekijken (ca. 2 pagina's per windzoekgebied).
Na de toelichting in de klankbordgroep kunt u een reactie geven op de zoekgebieden die voor uw klankbordgroep relevant zijn.

Uw input en reacties worden vastgelegd in het verslag van de bijeenkomst, dat beschikbaar komt voor de raad bij het afwegingskader.

Dit wordt hierna verder toegelicht.

Dit betreft een concept versie
In het afwegingskader staan de zorgen en behoeften die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 hebben geïnventariseerd.
Een eerste versie van het algemene deel is al gedeeld met de Stedelijke Klankbordgroep en de klankbordgroepen 'Gezondheid' en 'Natuur'.
Bijgaande versie deel II van het afwegingskader bevat in aanvulling daarop ook een inventarisatie van de lokale zorgen en behoeften. We willen u vragen dit stuk vertrouwelijk te behandelen en als concept, dus nog niet definitief, te beschouwen.

We vragen uw reactie op hoofdlijnen: mist er nog iets?
In voorliggend concept staan de lokale signalen uit de stad die we tot nu toe in het proces van de RES 1.0 hebben geïnventariseerd. Mist u belangrijke onderwerpen voor uw lokale deel/zoekgebied die volgens u in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen? Geef deze dan in de klankbordgroep volgende week aan in het gesprek.

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. We vragen u daarom nadrukkelijk om op hoofdlijnen de inhoudelijke thema's te toetsen voor uw zoekgebied en niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt.
NB: Soms zijn thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in een gebied. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolgproces. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, een gezondheidseffectanalyse of andere onderzoeken.

Waarom een afwegingskader?
Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad van Amsterdam ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid. Uitgangspunt van de RES is om circa 17 extra windturbines van gemiddeld 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal).
Na de RES 1.0 is een reflectiefase opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. Een onderdeel van de

reflectiefase is het document: "**Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam**". De concept versie van het algemene deel van dit document heeft u afgelopen woensdag ontvangen. Dit afwegingskader is een van de resultaten van de reflectiefase en bedoeld om de zorgen en signalen uit de stad te borgen in het besluitvormingsproces. Na het vaststellen van dit afwegingskader volgt in het tweede deel van de reflectiefase nog een advies door de expertgroepen natuur en gezondheid hoe met specifieke onderwerpen binnen deze thema's in het vervolg kan worden omgegaan.

Na de reflectiefase start de uitvoering van de participatie om met initiatiefnemers en omwonenden te komen tot de benodigde onderzoeken en een mogelijke vergunningaanvraag om een windturbine te plaatsen in het zoekgebied. De gemeente hecht eraan dat dit proces zorgvuldig verloopt. Zowel op het vlak van de wet- en regelgeving als er voor te zorgen dat de vragen van bewoners een plek krijgen in de overwegingen. Deze zorgen worden nu samengevat in een afwegingskader dat in februari 2022 aan de Raad zal worden aangeboden.

Dit afwegingskader streeft ernaar zicht te geven in welke zorgen en behoeften zijn meegegeven tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten waar onder andere inwoners, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers aan hebben deelgenomen. Zowel in aanloop naar de RES 1.0 als tijdens de reflectiefase waar we nu in zitten met de online raadpleging (PWE) en lokale workshops.

Tot slot
Het bijgevoegde document is het concept lokale deel van afwegingskader. Graag ontvangen we uw reactie tijdens de lokale klankbordgroep.
Zoals aangegeven vragen wij u om deze versie in vertrouwen te behandelen en niet breder te verspreiden.
Hartelijk dank alvast voor uw reactie!

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Team Regionale Energiestrategie (RES) Amsterdam
Afdeling Duurzaamheid | Gemeente Amsterdam
Contact en vragen via : online contactformulier
Wilt u op de hoogte blijven over de RES en windenergie? Meld u aan
Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam
Volg ons via:
Website Amsterdam Windenergie
Nieuwsbrief Duurzame Energie
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail
[redacted]	[redacted]	tuinpark Buikslotermeer	[redacted]@yahoo.com
[redacted]	[redacted]	Jong Res	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Ondernemers Cornelis Douwesgebied	[redacted].nl
[redacted]	[redacted]	Bewoners Buikslotermeerdijk	[redacted].net
[redacted]	[redacted]	Bedrijven Oostzaan	[redacted]@gmail.com
		Buurtverenigingen:	
[redacted]	[redacted]	Nieuwendammerdijk/Twellegea/Scheepmakers en Noordrust	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Buurtvereniging Zonneplein	[redacted]@hotmail.com
[redacted]	[redacted]	Bewoonster Zunderdorp	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Volkstuinpark Tuinwijk	[redacted]@hetnet.nl
[redacted]	[redacted]	NDSMenergie	[redacted]@ndsmenergie.nl
[redacted]	[redacted]	Schoonschip	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Sportpark Melkweg - Bestuur C.K.V. Vlug & Vaardig	[redacted]@hotmail.com
[redacted]	[redacted]	Bewoner Landsmeer	[redacted]@geenwindmolensinlandsmeer.nl
[redacted]	[redacted]	Bewonersgroep Amsterdam Noord	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Stichting Behoud landelijk noord (in oprichting)	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Energie coöperatie NIJP	[redacted]@icloud.com
[redacted]	[redacted]	Windalarm Noord	[redacted]@gmail.com
[redacted]	[redacted]	Voor de Wind	[redacted]@nikhef.nl
[redacted]	[redacted]	Bewonersvereniging NIJP	[redacted]@nl.kiwi.nz

Beste collega's,

Afgelopen week bespraken we tijdens de lokale procesgroep Reflectiefase RES het Concept Afwegingskader: "**Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam"**. (die hebben jullie al eerder van ons ontvangen).

Bijgaand ontvangen jullie deel II van het afwegingskader met de **lokale** zorgen en behoeften. (ca. 2 pagina's per windzoekgebied). Deze is vandaag ook gedeeld met de lokale klankbordgroepen en wordt komende week besproken tijdens de vergaderingen van de lokale klankbordgroepen.

Jullie input is zeer gewenst!
Missen jullie belangrijke onderwerpen voor het lokale deel/zoekgebied die volgens jullie in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen?
Graag jullie toevoegingen**/lokale** belangen mailen aan [redacted]:
[redacted]@amsterdam.nl (en in CC [redacted]@amsterdam.nl en [redacted]@amsterdam.nl)
De deadline daarvoor is **maandag 13 december 2021 voor 14:00 uur**!

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. We vragen jullie daarom nadrukkelijk om op **hoofdlijnen** de inhoudelijke thema's te toetsen voor jullie zoekgebied en niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt.

Tijdens ons overleg van 8/12 hebben enkele van jullie al *(harde/zachte)* lokale belangen aan ons doorgegeven in relatie tot windturbines die ambtelijk al bekend zijn om rekening mee te houden?

Voor LPG Noord waren dat:
1. houd rekening met de volkstuinenparken. Mensen zitten er veel, sommigen een half jaar lang,
2. vindt afstemming plaats met Liander en Tennet. Houd rekening met geplande elektriciteitsvoorzieningen.
3. neem de plannen voor nieuwbouw mee in de planvorming.
4. De Galerijflats langs de A10 vragen aandacht. Zij hebben al veel last van het verkeer. Betreft kwetsbare groepen. Wordt hier rekening mee gehouden?
5. alle ontwikkelingen in Havenstad, wordt dat meegenomen? Over 10 jaar is dit een nieuw stadsdeel Noord/Sloterdijk.
6. Verder schijnt RWS zonnepanelen langs de A10 te willen plaatsen en hiervoor een participatietraject te starten. Zij worden t.z.t. naar ons doorverwezen.

NB. Zoals aangegeven gaat het om een conceptversie van het lokale afwegingskader en we vragen jullie daarom dit stuk vertrouwelijk te behandelen en niet breder te verspreiden.

Alvast bedankt, we waarderen jullie inzet en input enorm!

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Beste collega's,

Afgelopen week bespraken we tijdens de lokale procesgroep Reflectiefase RES het Concept Afwegingskader: "**Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam"**. (die hebben jullie al eerder van ons ontvangen).

Bijgaand ontvangen jullie deel II van het concept afwegingskader met de **lokale** zorgen en behoeften. (ca. 2 pagina's per windzoekgebied). Deze is vandaag ook gedeeld met de lokale klankbordgroepen en wordt komende week besproken tijdens de vergaderingen van de lokale klankbordgroepen.

Jullie input is zeer gewenst!
Missen jullie belangrijke onderwerpen voor het lokale deel/zoekgebied die volgens jullie in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen?
Graag jullie toevoegingen**/lokale** belangen mailen aan [redacted]:
[redacted]@amsterdam.nl (en in CC [redacted]@amsterdam.nl en [redacted]@amsterdam.nl)
De deadline daarvoor is **maandag 13 december 2021 voor 14:00 uur**!

Het is kort-dag, dat realiseren wij ons als projectteam RES Amsterdam. We vragen jullie daarom nadrukkelijk om op **hoofdlijnen** de inhoudelijke thema's te toetsen voor jullie zoekgebied en niet op zinsnedes/spelling. Daar wordt nog aan gewerkt.
NB. Zoals aangegeven gaat het om een conceptversie van het lokale afwegingskader en we vragen jullie daarom dit stuk vertrouwelijk te behandelen en niet breder te verspreiden.

Tijdens ons overleg van 9/12 hebben enkele van jullie al *(harde/zachte)* lokale belangen aan ons doorgegeven in relatie tot windturbines die ambtelijk al bekend zijn om rekening mee te houden.

Voor LPG Nieuw-West/Haven waren dat lokaal:
1. Heeft de congestie op het elektriciteitsnet de aandacht? https://www.liander.nl/transportcapaciteit/noord-holland?cmp=kaartnoordholland (actuele kaart van Liander). Momenteel (maar we zien dus dat de veranderingen snel gaan) is er nog voldoende teruglevercapaciteit in de grootste delen van Amsterdam. Afnemen van energie begint wel een flink probleem te worden, zoals ook uit het persbericht blijkt.
2. Houd rekening met de bewoners in Sloterdijk 3
    a. De woonlocatie voor kwetsbare jongeren;
    b. Woonwagens aan de Weth. Van Essenweg,
    c. het gemaal aan de Weth. Van Essenweg, waar 2 gezinnen wonen,
    d. Stadsnomaden vlak bij het Waternetterrein (wonen ín een caravan, maar tijdelijk en worden regelmatig verplaatst).
3. bewoners van Nauerna en Westzaan zullen in algemene zin hinder ondervinden van het havengebied. Dat er ook nog extra turbines bijkomen kan deze beleving versterken.

Alvast bedankt, we waarderen jullie inzet en input enorm!

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Verslag bijeenkomst KBG Noord

Datum: 29.11.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 29 november jl. vond de tweede bijeenkomst van de lokale klankbordgroep Noord van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze bijeenkomst stond in het teken van het onderzoek naar de lokale leefomgeving, dat is toegelicht door [redacted]. Het team van het onderzoek had een aantal onderwerpen specifiek voor Noord voorbereid waar zij graag over in gesprek wilden met de klankbordgroep.

Actualiteiten

- Op 13 december a.s. wordt de derde bijeenkomst georganiseerd over het afwegingskader.
- De leden van de klankbordgroep Noord kunnen in de tweede ring deelnemen aan bijeenkomsten van de stedelijke klankbordgroep op 30 november en 7 december a.s., waarin de online raadpleging (PWE) behandeld wordt.

Kennismaking nieuwe leden

Aan de bijeenkomt namen enkele nieuwe leden van de klankbordgroep voor het eerst deel. Zij hebben zich geïntroduceerd en inzicht gegeven in hun relatie met Amsterdam Noord, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windturbines en in het participatieproces. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussies belangrijk vinden.

Belangrijk in de discussie over windturbines

- De stad Amsterdam zou zoveel mogelijk haar eigen duurzame energie op moeten wekken. Een lid gaf aan vanuit hun initiatief zo min mogelijk energie te willen gebruiken en wat er gebruikt wordt zelf op te willen wekken.
- Rekening houden met geluidsoverlast voor en invloed op gezondheid van de volkstuinders. Zij mogen gedurende 6-7 maanden in het jaar overnachten in de tuinhuizen. Daarnaast zouden ze moeten tuinieren in de slagschaduw als de molens dichtbij worden geplaatst.

Belangrijk in het participatieproces

- Bewoners moeten goed meegenomen worden op allerlei gebieden. De participatie wordt nu onvoldoende bevonden. Tegelijkertijd moet de gemeente haar verantwoordelijkheid nemen om lastige beslissingen te nemen.
- Een goede dialoog.

Onderzoek naar de leefomgeving

In de reflectiefase wordt de tijd genomen extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Een van de activiteiten binnen deze fase is het onderzoek naar de leefomgeving, aan de hand van de methode Context Mapping. Het onderzoek is uitgevoerd door Perception Design Studio.

Het onderzoek vormt input voor het deel met lokale signalen van het afwegingskader. Daarnaast worden de analyse van het onderzoek en de reacties van de klankbordgroep, vastgelegd in dit verslag, gedeeld met de gemeenteraad.

Methode en doel

De opzet van het onderzoek is afgeleid van de methode van Context Mapping. Dit is een vorm van etnografisch onderzoek waarbij de nadruk ligt op het expliciet maken van behoeften en waarden van mensen in relatie tot een bepaalde omgeving of product. In de RES is dit toegepast om de waarde en ervaringen van gebruikers van een gebied in kaart te brengen. Er kome bewuste en onbewuste informatie, die een deelnemer als vanzelfsprekend ervaart en vaak niet zal expliciteren, aan het licht. Dit is doorgaans lokale 'zachte' informatie die minder snel bij de gemeenteraad terechtkomt, in vergelijk met meer technische argumenten.

In het onderzoek hebben gebruikers van de lokale gebieden tijdens workshops een werkboek ingevuld waarin zij vragen hebben beantwoord over hun buurt. De vragen zijn opgesteld aan de hand van eerdere onderzoeken, raadsbrieven en berichtgeving in de media. Door vragen te combineren met het gebruik van visuele methoden, zoals geografische kaarten en collages, brachten deelnemers als het ware letterlijk hun omgeving in kaart. Uit deze kaarten valt veel af te lezen: hoe ervaren mensen hun buurt? Welke plekken vinden zij belangrijk en waarom? Waar zijn ze juist het minst trots op? En in het kader van de ontwikkelingen rondom windenergie: hoe denken ze dat de eventuele komst van windturbines hun leefomgeving zal veranderen? Hierdoor ontstaat een rijker beeld van hoe windturbines invloed zouden hebben op het dagelijks leven in dat gebied.

Opzet en analyse

De locatie is als leidraad gebruikt. Bewoners en gebruikers zijn in het gebied benaderd, onder andere door te flyeren. Er zijn in Noord op 7 locaties workshops gehouden waarin mensen werkboeken in konden vullen. Van het totaal van 252 werkboeken in Amsterdam, zijn er 78 werkboeken ingevuld in Noord. Veel van de data, zoals locaties op kaarten, wordt samengevat in infographics. De analyse wordt uitgevoerd door studenten die betrokken waren bij de workshops in Noord.

Twee genoemde observaties van het team zijn dat veel van de deelnemers kritisch zijn op het plaatsen van (extra) windturbines en hier vele zorgen over hebben. Daarnaast is in de workshops veelvuldig aangegeven dat mensen het over alternatieve vormen van opwekking van duurzame energie in hun gebieden willen hebben.

Vragen en opmerkingen van de klankbordgroep

- *Insteek:* Door een lid van de klankbordgroep werd opgemerkt dat het onderzoek met een meer open vraagstelling ingestoken had moeten worden, over verschillende vormen van opwekking van duurzame energie. Dit punt is door het team ook vaker gehoord.
- *Volkstuinen:* In de werkboeken zijn de locaties van de volkstuinen niet opgenomen.
- *Transparantie:* Een aantal leden van de klankbordgroep willen dat ruwe data gedeeld wordt. De ruwe data kan niet gedeeld worden in verband met het beschermen van de anonimiteit. Wel kan de dataset van de analyse mogelijk gedeeld worden, met daarin de grafieken en onderbouwingen van de conclusies. Het team gaat hiernaar kijken.

Aandachtspunten besproken met KBG

De opgehaalde data voor het gebied Noord was ten tijde van de presentatie nog niet geanalyseerd. Het team van het onderzoek wilde daarom graag met de klankbordgroep in gesprek over kanttekeningen die de leden van de klankbordgroep en het team zelf al opmerken en willen plaatsen bij bevindingen en conclusies van het onderzoek. Daarnaast moet de analyse objectief zijn, maar kan de klankbordgroep al belangrijke lokale informatie meegeven voor de duiding van resultaten. Het team had enkele thema's waar zij met de klankbordgroep over in gesprek wilde: 1) diversiteit/representativiteit, 2) toekomstplannen en nieuwbouw, 3) transparante data en vertrouwen, 4) gezondheid als belangrijke zorg en 5) behoefte aan breder gesprek over duurzaamheidsmaatregelen.

Diversiteit en representativiteit

Bij alle zoekgebieden zag het team van het onderzoek een bepaald profiel van deelnemers terug: mensen van boven de veertig met een Nederlandse achtergrond die voornamelijk kritisch waren op het plaatsen van extra windturbines in Amsterdam. Velen daarvan hadden ook een koopwoning. Ook deelnemers van de workshops hebben hun zorgen geuit dat zij bepaalde groepen niet terugzagen bij de workshops. In het onderzoek is gevraagd naar opleidingsniveau, status van de woning en waar mensen woonachtig zijn.

Aan de leden van de klankbordgroep is gevraagd over welke groepen de klankbordgroep zorgen heeft dat zij niet voldoende zijn gehoord. Het is niet mogelijk om opnieuw te werven voor het onderzoek, maar in het rapport wordt meegenomen dat de geluiden bepaalde groepen missen. Door leden van de klankbordgroep zijn genoemd:

- Jeugd en jongvolwassenen
- Volkstuinders
- Laaggeletterden/ mensen die de Nederlandse taal minder machtig zijn
- Inwoners en raden van de dorpen in de omgeving van Amsterdam (o.a. Oostzaan, Ransdorp, Zunderdorp)
- Ouderen en mensen die slecht ter been zijn (toegankelijkheid), specifiek zijn inwoners van de Schellingwouderdijk genoemd
- Bewoners van sociale huurwoningen langs de A10, waarvan velen een migratieachtergrond hebben
- Eigenaren van onroerend goed in CD en bewoners aan de overkant van Keerkringpark (nieuwbouw Spaandammerbuurt/ Houthavens/Havenstad)
- Toekomstige bewoners van nieuwbouwprojecten in Noord

Ontwikkelingen in Noord

Ook in de workshops werd opgemerkt dat de kaarten in de werkboeken de huidige situatie weergeven. Dat betekent dat bewoners van toekomstige nieuwbouw in Noord geen stem hebben. Het team kijkt of in de resultaten nieuwbouwprojecten in de infographics meegenomen kunnen worden. Ook leden van de klankbordgroep benadrukten dat Noord enorm in ontwikkeling is. Het is belangrijk om ontwikkelingen in dit gebied voor de komende jaren mee te nemen en daarvoor in kaart te brengen wat projectontwikkelaars mogelijk van plan zijn.

Informatievoorziening en status

De leden van de klankbordgroep gaven aan dat er meer aandacht moet worden besteed aan informatievoorziening en aan de status van een (participatie)activiteit om een grotere groep bewoners te betrekken. Ten eerste zoeken mensen die geïnteresseerd zijn in een vraagstuk zelf informatie op, bijvoorbeeld via de website van de gemeente. Andere inwoners komen hier pas achter als er in de meer gebruikte kanalen aandacht aan besteed wordt, bijvoorbeeld door een groot artikel in een krant als het Parool. Ook van die mensen is het belangrijk om hun stem te horen. Daarbij werd opgemerkt dat mensen over een langere periode geïnformeerd moeten worden. Ook werd de oproep gedaan aan leden in de klankbordgroep om anderen uit Noord te betrekken. Ten tweede is het belangrijk om ergens status aan te verlenen voordat iets aan de burger wordt gevraagd. Status en duidelijkheid over wat er gedaan wordt met de input is belangrijk voor mensen om ergens energie in te willen stoppen. Ze moeten vooraf goed voorgelicht worden.

Vragen en opmerkingen

- *Representativiteit:* Er werd aangegeven dat relatief veel inwoners in Noord bezig zijn met overleven en daardoor geen aandacht kunnen besteden aan vraagstukken als de plaatsing van windturbines. Tegelijkertijd werd er aangegeven dat er ook wel inwoners zijn in noord die met duurzame energie bezig zijn.

- *Respons:* Er namen minder deelnemers mee aan het onderzoek dan origineel ingeschat. Het team wijst hier verschillende mogelijke redenen voor aan: vooraf inschrijving voor de workshops door Covid-19 maatregelen en de duur van het invullen van het werkboek. De klankbordgroep maakt zich zorgen dat hierdoor geen goed beeld wordt weergeven van de geluiden in Noord. Echter is dit onderzoek geen steekproef: het gaat over het in beeld brengen van waarden en ervaringen. Het ongevraagd advies van de stadsdeelcommissie Noord richting het College over dit onderzoek wordt nog behandeld.
- *Steekproef bevolkingsgegevens:* In de bijeenkomst werd ook voorgesteld om bevolkingsgegevens uit een database te nemen en op basis daarvan een representatieve steekproef te maken. Sommige belangrijke lokale informatie kan echter niet teruggevonden worden in een database. Bijvoorbeeld de stem van bewoners bij de A10 of de volkstuinders die niet tot een specifieke demografische groep behoren.

Informatie en bespreken van de resultaten met deelnemers
Daarbij wilde het team in gesprek met de leden van de klankbordgroep over hoe de data en resultaten teruggegeven kunnen worden aan de deelnemers van de workshops. Dit is onderdeel van de context mapping methode.

Ontbrekende context
Door de klankbordgroep werd opgemerkt dat er te weinig context werd gegeven in het werkboek over het vraagstuk windturbines voor deelnemers om dit goed in te kunnen vullen: om wat voor windturbines zou het gaan? Wat voor effecten kan een windturbine hebben? Die context hebben deelnemers nodig om te kunnen vertellen over hun buurt. Wat is de relevantie van deze vragen voor het vraagstuk? In reactie daarop werd door het team aangegeven dat het onderzoek gezien kan worden als een soort nulmeting, met vragen die niet direct gerelateerd zijn aan bijvoorbeeld windturbines. Zo werd deelnemers onder andere gevraagd of zij kunnen visualiseren hoe hun buurt er in de toekomst uit zal zien en of zij kunnen aanwijzen op welke plek in de buurt zij het meest tot rust komen.

Methode
Daarbij werd kritisch gereageerd op het gebruik van de context mapping methode. In dit onderzoek is het in een afgeleide vorm toegepast. Door een lid van de klankbordgroep werd bezwaar gemaakt tegen deze vorm omdat bij context mapping met deelnemers samengewerkt zou moeten worden aan de vraagstelling en feedback gegeven zou moeten worden in verschillende rondes. Het zou niet ingezet moeten worden voor beleidsmatige en politiek beladen onderwerpen.

Gezondheid
In het onderzoek was een vraag opgenomen over rust, omdat onder andere in raadsbrieven vaker is opgenomen dat gebruikers van een gebied geen rust meer kunnen vinden door geluid en schaduw van windturbines. Vanuit deelnemers van de workshops is de vraag gekomen om specifiek het thema gezondheid toe te voegen. Het team gaat input van deelnemers in de open vragen hiervoor meenemen, maar heeft aan de klankbordgroep gevraagd of zij het thema gezondheid nog specifiek wil duiden voor Noord. Zijn er specifieke punten wat betreft gezondheid waar in Noord zorgen over zijn? Daarop werd aangegeven dat gezondheid een subjectief en relatief begrip is. Het is een te breed begrip om hier te bespreken.

Vragen over het RES proces

In de bijeenkomst zijn ook verschillende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over het RES proces en de reflectiefase.

- *Integrale gesprek over duurzame energie:* Er is in de klankbordgroep behoefte aan het integrale gesprek over (opwekking van) duurzame energie. Meer informatie hierover staat in de routekaart Amsterdam Klimaat Neutraal. Deze wordt gedeeld met de klankbordgroep.

- *Verwachtingen reflectiefase:* Deelnemers hebben andere verwachtingen van de reflectiefase,

met name dat er wordt teruggekeken op of de goede keuzes zijn gemaakt. Mensen voelen zich niet gehoord en de opzet van het proces is voor hen onduidelijk. In reactie daarop is aangegeven dat in de reflectiefase zowel terug als vooruit gekeken wordt. Onderzoekers van de Universiteit Leiden voeren een onderzoek uit naar de participatie in het traject tot aan de vaststelling van de RES 1.0 en formuleren op basis hiervan adviezen. Er wordt vooruit gekeken door extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden en om de belanghebbenden mee te nemen in de stappen die gezet worden.

- *Input klankbordgroep en afwegingskader:* Er zijn zorgen over wat er met de input van de klankbordgroep gebeurt. Hoe vindt dit zijn weg in het afwegingskader? In de zeven klankbordgroepen worden verschillende onderwerpen besproken, zodat al deze onderwerpen aan bod kunnen komen. In de stedelijke klankbordgroep wordt gekeken naar het algemene deel van het afwegingskader. Het lokale deel van het afwegingskader voor Noord wordt tijdens de volgende bijeenkomst van de klankbordgroep besproken. De input en reacties van de klankbordgroep worden vastgelegd in het verslag van die bijeenkomst, dat beschikbaar komt voor de raad bij het afwegingskader. Ook het onderzoek naar de leefomgeving (context mapping) levert lokale informatie voor het afwegingskader. Het afwegingskader is geen beslisboom, maar vormt een verzamelrapport met 'signalen uit de stad', dat inzicht geeft in de zorgen en behoeften van bewoners en andere belanghebbenden.

- *Ambitie gemeenteraad:* Daarnaast is er nog onduidelijkheid over de ambitie van 50MW van de gemeente. Mag de ambitie nog ter discussie worden gesteld? Wat gebeurt als de windturbines tot onacceptabele schade leiden? Het uitgangspunt voor dit proces is het gemeenteraadsbesluit met de ambitie voor 50MW (17 windturbines). Nu wordt gekeken hoe deze ambitie ingevuld kan worden. Als uit onderzoeken op specifieke locaties in de planvoorbereidingsfase blijkt dat windmolens op die locaties onaanvaardbare effecten op de natuur en gezondheid veroorzaken, komen er op die locatie geen windturbines.

Planning en agenda volgende bijeenkomsten

De eerstvolgende bijeenkomst van de klankbordgroep vindt plaats op maandag 13 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Die bijeenkomst staat geheel in het teken van het afwegingskader. Voorafgaand aan de bijeenkomst wordt informatie ter voorbereiding gedeeld met de klankbordgroep leden.

Komende bijeenkomsten

Het onderwerp financiële participatie van omwonenden wordt geagendeerd voor een bijeenkomst begin 2022. Op dat moment staan de richtlijnen voor participatie (financieel en in het proces) en governance op de agenda.

Afspraken

- De routekaart Amsterdam klimaatneutraal wordt gedeeld met de klankbordgroep. De routekaart kan hier gedownload worden: https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/klimaatneutraal/
- Op de vraag van het onderzoeksteam over specifieke punten voor het thema gezondheid in Noord kunnen mensen nog via de mail reageren.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven

Bedrijven Oostzaan
Bewoner Landsmeer
Bewoners Buikslotermeerdijk
Bewoonster Zunderdorp
Buurtvereniging Zonneplein
Buurtverenigingen: Nieuwendammerdijk/Twellegea/Scheepmakers en Noordrust
Energie coöperatie NIJP
NDSMenergie
Ondernemers Cornelis Douwesgebied
Schoonschip
Stichting Behoud landelijk Noord
Tuinpark Buikslotermeer
Volkstuinpark Tuinwijk
Voor de Wind
Windalarm Noord

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Onderzoek naar de leefomgeving)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Bijlage 2: MS Teams chat

De MS Teams chat van de bijeenkomst is geanonimiseerd.

[Start meeting]
[29/11/2021 19:07] Ik zou het op prijs hebben gesteld als [naam] zou hebben gemeld dat hij ook secretaris van Amsterdam Energie is.
[29/11/2021 19:08] is NDSM energie en Amsterdam Wind ook aanwezig?
[29/11/2021 19:09] Ik ben er
[29/11/2021 19:10] draagvlak??\
[29/11/2021 19:15] Onderzoek naar de leefomgeving, kunt u ons het onderzoek tbv NoorderIJplas en Cornelis Douw naar ons toesturen?
[29/11/2021 19:17] Mooi!
[29/11/2021 19:23] is deze context mapping ook bij de buurgemeenten terechtgekomen, zo ja, hoe, bij wie, op postcode niveau?
[29/11/2021 19:24] ja, die zijn ook uitgenodigd
[29/11/2021 19:24] niks vernomen in Oostzaan!
[29/11/2021 19:24] samen met de buurtgemeenten zijn de postcodes geselcteerd
[29/11/2021 19:25] dat is jammer idd
[29/11/2021 19:25] en nu?
[29/11/2021 19:25] [naam] vinkt het doodleuk af.....
[29/11/2021 19:26] ik weet niet hoe en of oostzaan is aangehaakt, bij de workshops contextmapping ze zijn iig wel uitgenodigd bij de online raadpleging
[29/11/2021 19:30] op vrijdag 26 november is er een uitnodiging verstuurd via NHD aan de buurgemeenten, als je dit met een uitnodiging bedoeld.....
[29/11/2021 19:32] vraag aan de initiatiefnemers: Onderzoek naar de leefomgeving, kunt u ons het onderzoek tbv NoorderIJplas en Cornelis Douwes naar ons toesturen?
[29/11/2021 19:32] Waarom wordt er hier gezegd dat de respons tegenviel en jullie daarom een extra sessie in de OBA hebben georganiseerd, terwijl Gemeente Amsterdam heeft gecommuniceerd dat er vanwege coronamaatregelen een aantal workshops verwijderd moest worden? Lijkt me dan een leugen van de Gemeente?!

[29/11/2021 19:38] veel mensen in het zoek gebied hebben het moeilijk met "overleven" en is dit een onderwerp wat dan niet aan de orde komt
[29/11/2021 19:39] en daardoor niet reageren
[29/11/2021 19:39] De enige juiste vergelijking lijkt me tussen alle demografische gegevens van de deelnemers t.o.v. alle inwoners van Noord.
[29/11/2021 19:40] Ik denk dat mensen bij het concept 'workshop' iets heel anders verwachten, ook op basis van alle inspraakavonden. Waardoor de drempel erg hoog laag om hier aan te participeren.
[29/11/2021 19:41] als dat 'overleven' ook deels financieel is is deelname aan een cooperatief windpark een deel van de oplossing...
[29/11/2021 19:42] Ten koste van je eigen gezondheid?!?! Fantast
[29/11/2021 19:42] Ja,,,,,,
[29/11/2021 19:43] ja [naam].....wil je de molen
[29/11/2021 19:43] Beste [naam] als je over overleven praat heb je geen geld om te investeren
[29/11/2021 19:43] ZO is het
[29/11/2021 19:43] IK deel de opmerking van [naam]: Windmolens zijn toch een onderdeel van de energie-transitie (zie mijn eerdere gestuurde opmerking)....;
[29/11/2021 19:44] Hi [naam], ik begrijp dat je je zorgen maakt over gezondheid. Verzet je je ook zo enthousiast tegen bv. snelwegen in je omgeving?
[29/11/2021 19:44] Ja [naam]! Dat doe ik
[29/11/2021 19:44] .....voordelen van een windturbine op 350 meter van mijn huis.....dus ik ziek voor jou idee.....
[29/11/2021 19:45] [naam]; dat is heel makkelijk op te lossen, achtergetstelde lening etc etc. Initiele investering is echt geen issue!
[29/11/2021 19:46] [naam], ik wens jou zo'n financiele situatiegerust toe. Dan leer je wellicht inn te zien wat armoede is...
[29/11/2021 19:46] Top [naam]! Zou ook een mooi voorstel voor deal met de gemeente zijn; windmolens in je buurt alleen als de gemeente er ook voor zorgt dat je wijk/omgeving autovrij wordt.
[29/11/2021 19:47] "als dat 'overleven' ook deels financieel is is deelname aan een cooperatief windpark een deel van de oplossing... " ah, u bent 1 van de initiatiefnemers, uw geste is wel erg selectief....
[29/11/2021 19:47] We zullen je schip eens naast Damen slepen, dan piep je wel anders. En daarna naar NIJP.
[29/11/2021 19:50] Hmmmm kan niet goed vergelijken maar me dunkt dat J. v. Hasseltkanaal ook heel wat geluid te verstouwen krijgt.. leven in de stad (zeker in wijk volop in ontwikkeling) geeft overlast.
[29/11/2021 19:52] ha [naam], gezellig als altijd. Fyi; Helaas is [naam] geen collega meer, hij is vertrokken bij Milieudefensie.
[29/11/2021 19:57] Hoe kan ik vaststellen of de bevolking representatief was/is als ik geen demografische gegevens van de steekproef en de gehee bevolking van Noord ie? Ik ben helaas niet helderziend
[29/11/2021 19:58] Wat is VEEL? Wat s oud? Objectieve cijfers hebben we nodig
[29/11/2021 19:58] Fijn
[29/11/2021 20:01] https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/klimaatneutraal/
[29/11/2021 20:01] [naam] Ik kijk uit naar de daadwerkelijke isolatie van alle sociale huurwoningen
[29/11/2021 20:03] Het merendeel van mensen in de buurt van de zoekgebieden leest geen krant. Ik leer er eentje beter Nederlands schrijven en spreken. In de hele straat woont volgens niemand die een krant leest....
[29/11/2021 20:03] aan [naam], wil jij nog aan de groep melden dat jij een initiatiefnemer bent van Amsterdam Energie?
[29/11/2021 20:04] Ter info: zij komen uit alle bekende gebieden in de wereld waar vluchtelingen zijn
[29/11/2021 20:05] Initiatiiefnemer is te veel eer. Zit wel in bestuur. Wil nl. heel graag dat 020 zijn/haar eigen groene stroom gaat opwekken.
[29/11/2021 20:06] naast zo veel mogelijk besparen
[29/11/2021 20:12] Er is dus inderdaad geen grondslag voor "de meeste mensen vinden dat" vanwege de lage en selecte opkomst
[29/11/2021 20:13] aan [naam], wordt het voorgelegd aan de Raad of aan het College?
[29/11/2021 20:13] [naam] Ik kijk ook uit naar jullie inzet en vooral daadkracht om alle sociale huurwoningen in Noord zsm op een voor de bewoners betaalbare wijze te isoleren. Dank alvast.
[29/11/2021 20:15] Van de Gemeente verwacht ik nl geen enkele daadkracht gezien de recente publicatie mbt de wachtlijsten voor sociale huurwoningen 😟

[29/11/2021 20:17] Nogmaals: hoe ik kan ik op basis van het gestelde een conclusie trekken. Obv 252 deelnemers uit 17 sessies? En dus...? Ik vind dit nogal onnowel dat wij conclusies zouden (moeten) kunnen trekken op basis daarvan

[29/11/2021 20:19] Mee eens [naam]. En daar schort het in 020 dus aan helaas
[29/11/2021 20:21] voorgelegd aan de raad
[29/11/2021 20:24] Begrijpen we het proces echt niet of zijn sommigen gewoon ontevreden over de door hun verwachte uitkomst...?
[29/11/2021 20:25] aan [naam], 17 WT's, I'm lost, in- of exclusief NIJP / CD??
[29/11/2021 20:26] HOE kun je nu al dat afwegeingskader bepalen? Alleen as je op de uitkomst STUURT! Als bestuurder bij een bedrijf, stond je vandaag nog op straat...
[29/11/2021 20:27] Zeer eens met [naam]
[29/11/2021 20:28] Spijer op z'n kop [naam]!
[29/11/2021 20:28] top [naam], gemmente is niet transparant
[29/11/2021 20:28] Transpararent? [naam] Als je nu dus het afwegingskader weer weet? No 1,5 sessie van de kbd van de 6?
[29/11/2021 20:29] Crimineel organisatie die Gemeente Amsterdam!
[29/11/2021 20:31] Wat [naam] zegt is dat er sowieso 17 turbines MOETEN komen
[29/11/2021 20:31] Dus wat doen we hier?
[29/11/2021 20:31] Dus wel HOE 50MW wind wordt gehaald maar niet OF. Dat is geen reflectie over afwegingskader. Op geen enkel mogelijke wijze
[29/11/2021 20:32] We kunnen zeggen en schrijven wat we willen, onze criminele organisatie gaat gewoon door.
[29/11/2021 20:33] @[naam]: [naam] is t/m november werkzaam bij Milieudefensie. Kennelijk net een week (of twee?) vertrokken naar Natuur&Milieu als lobbyist. Bij het samenstellen van de klankbordgroepen was hij echter werkzaam voor Milieudefensie.
[29/11/2021 20:34] [naam] zei vorige keer over CD gebied dat daar voorlopig niet gebouwd wordt en dat het wel 15 jaar kan duren. Dat was inderdaad het oude bestemmingsplan van 10 jaar geleden. Echter is Damen op de hoogte dat op zijn locatie woningen zullen komen en moeten zij daar weg zijn in 2027 en dat is geen 15 jaar meer maar 5 jaar. Te kort om een windturbine af te schrijven, daar wij een juridische procedure verwachten. Het is belangrijk dat iedereen de juiste informatie kent.
[29/11/2021 20:35] o zeker. wat [naam] nu doet weet ik eigenlijk niet.
[29/11/2021 20:35] We worden keer op keer van half complete informatie voorzien. Niet de gehele waarheid vertellen, is in mijn woordenboek ook liegen....
[29/11/2021 20:41] Aanvullend het CD + NIJP worden buiten beschouwing gelaten omdat de procedure daar al verder is. Echter is het zo dat in de verstreken jaren ook de vooruitgang van een buurt in ogenschouw genomen moet worden. In 6 jaar tijd is er in het CD gebied veel verandert, juist door de gemeente zelf (projectgebiedsambtenaar) De gemeente wil daar woningen en daarom investeerd al jaren eigenaren van bedrijfspanden niet meer in hun onroerendgoed omdat aan het IJ woningenbouw moet komen, volgens de gemeente. De vraag, is het stadhuis (wethouder) wel op de hoogte wat ambtenaren in Noord voor strategie hebben en dat al 6 toy 10 jaar lang?
[29/11/2021 20:42] jeugd!!!!!
[29/11/2021 20:46] representatie: ik heb vorige keer echt in de klankbordgroep aangegeven dat ik niet diegene ben die de buurt (ondernemers in CDgebied) voorlicht en info verstrekt. Daar is de organisatie verantwoordelijk voor. graag opnemen in het verslag
[29/11/2021 20:47] [naam]: graag even dimmen, en vertel over 10 min. waar jouw ongenoegen zitten c.q. wat jij graag wil?!!
[29/11/2021 20:47] Andermaal maar half en sturend onderzoek: als je goed doet, laat je de situatie nu zien en hoe het straks wordt.
[29/11/2021 20:48] laten we toekomstige generaties dan ook meepraten..?
[29/11/2021 20:49] Ja [naam]: ALLE groepen die niet hebben meegedaan. Maar vooral mensen die slecht of geen Nederlands spreken/schrijven
[29/11/2021 20:50] Blijft onduidelijk waarover we nu aan het reflecteren zij
[29/11/2021 20:50] Eigenaren van onroerend goed in CD en vorige keer ook gezegd, bewoners aan de overkant van Keerkringpark (nieuwbouw Spaandammerbuurt (houthavens/Havenstad)
[29/11/2021 20:51] Als nu de 0-meting is; wanneer is dan de 1-, 2-, 3- meting voorzien?
[29/11/2021 20:52] Waarom worden wij als burgers betrokken bij de problemen van een context mapping onderzoek
[29/11/2021 20:54] ja weet ik ook niet
[29/11/2021 20:54] "Welkom in de kleuterklas van de Gemeente Amsterdam" is mijn beste omschrijving [naam]

[29/11/2021 20:56] klankbord had ik graag de notuleren doorgenomen, omdat het belangrijk is dat het daar goed staat weergegeven
[29/11/2021 20:58] Als ik kijk naar de generatie van rond de 40-45 j (= ouders met kinderen, w.o. 1 zoon van mij met zijn gezin) zijn niet erg bezig met deze transitie-vragen... zeker in deze periode...naast hun gezin, loopbaan/werk, ook nog eens Corona met 'isolatie-maatregelen'
[29/11/2021 20:58] NDSM wind heb ik de vraag: er gaan ondernemers beleggen in windturbines waardoor andere ondernemers veel financiele schade zullen ondervinden. Kun je me vertellen specifiek met naam welk bedrijf investeren wil EN ook naast de turbine is gevestigd?
[29/11/2021 21:00] zinnige opmerkng, [naam]: zoals De Heren-2 (investeerder) gaan straks het Gebied "Oranjewerf/etc': wij (de bevolking, hebben daar geen 'grip' op....
[29/11/2021 21:03] Verslag: ik heb vorige keer gezegd dat ondernemers met nieuwbouw in CDgebied rekening hebben gehouden dat we straks ook in CD gebied mogen wonen 2027. Op dit moment wonen er naar ik weet nu geen mensen in dit gebied, omdat de bestemming dat niet toe laat
[29/11/2021 21:04] Het zijn windturbines vooral om we hoge turbines voor ogen hebben. Mensen denken in beelden, we blijven dan een oude Zaanse molen zien maar daar hebben we het nu niet over. Graag als gemeente over Turbines spreken
[29/11/2021 21:04] [naam] Ik zag je daarstraks knikken toen [naam] aangaf dat als uit de onderzoeken blijkt dat de windmolens niet geplaatst kunnen worden op bepaalde plekken, dat dit niet gaat gebeuren. Zou je dit vanuit de gemeente kunnen bevestigen?
[29/11/2021 21:05] Volgende keer graag de belangrijkste thema's als eerste op de agenda,, We stappen over gezondheid heen nadat we twee uur lang over koetjes en kalfjes hebben gepraat...
[29/11/2021 21:05] maak me zorgen vooral de woningen langs de ring a10 zijn sociale huurwoningen
[29/11/2021 21:05] maak me zorgen vooral de woningen langs de ring a10 zijn sociale huurwoningen
[29/11/2021 21:06] gezondheid: geluid, slagschaduw. veiligheid ook belangrijk. hinder (geluid, visueel) zie ik als onderdeel van gezondheid.
[29/11/2021 21:06] Mbt gezondheid: wat kan ik nu meer of eter zeggen dan in het raadsadres van 100 artsen?!?!?!?!?!
[29/11/2021 21:06] de volkstuin huisjes staan dicht bij het zoek gebied en zouden veel last hebben
[29/11/2021 21:06] Turbines
[29/11/2021 21:07] Ik stel bij deze voor; dat WIJ het onderzoek in elkaar draaien....
[29/11/2021 21:09] Welke data kunnen we noteren voor de volgende 4 overleggen?
[29/11/2021 21:09] Verzoek: graag deelnemers lijst met mail-adressen!!! voor onderlinge contacten.....: graag een antwoord op mijn al eerder gestelde vraag daarover!!!
[29/11/2021 21:10] Voor CD gebied daar zit ik voor, elke Eigenaar van het pand een serieuze brief sturen met de stand van zaken met plaatjes waarin zij kunnen zien dat in hun gebied een turbine kan komen en vraag ze om input
[29/11/2021 21:10] lieve mensen.. of je hebt al veel gedetailleerde info (over bv. hoogte turbines) en dan kan je nog maar heel beperkt invloed uitoefenen of je hebt nu invloed en dan weet je gewoon nog niet precies waar je het over hebt. Zullen we een beetje volwassen proberen te zijn?.
[29/11/2021 21:11] Maar informeer ons (voldoende)!!!
[29/11/2021 21:12] via plaatjes met weinig tekst
[29/11/2021 21:13] alternatieven: zonnenpanelen warmtepompen, opvang regenwater, afvalstroom centraal regelen per buurt,
[29/11/2021 21:15] Bij CD gebied In het IJ woonboten met zonnenpanelen
[Einde meeting]

Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Stadsloket Oost
Oranje-Vrijstaatplein 2
1093 NG Amsterdam

Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Aan de bewoner van deze woning

Datum 7 januari 2021
Onderwerp Informatie over mogelijke plaatsing van windmolens

Beste bewoner van IJburg of Zeeburgereiland,

U ontvangt deze brief omdat we u willen informeren over het proces van mogelijke plaatsing van windmolens. Wij, onze collega's in het college van B en W, de leden van de gemeenteraad van Amsterdam en het stadsdeelbestuur Oost, hebben duidelijk gehoord dat een aantal bewoners zich hier zorgen over maakt. De meeste zorgen gaan over geluid, zicht, effecten op de natuur en de veiligheid als gevolg van eventuele plaatsing van windmolens. Wij begrijpen deze zorgen, daarom willen we u graag verder informeren over dit proces.

In tegenstelling tot berichten die rondgaan, staat nog niet vast dat er windmolens bij IJburg zúllen komen. Wel willen we die mogelijkheid goed onderzoeken. Daar zijn we nu nog mee bezig.

Achtergrond
Om een eerlijke bijdrage te leveren aan de wereldwijde strijd tegen klimaatverandering heeft de Amsterdamse gemeenteraad besloten om, naast het inzetten van energie uit zon en aardwarmte, uiterlijk in 2030 ongeveer zeventien extra windmolens te plaatsen binnen de gemeentegrens van Amsterdam. Deze windmolens wekken duurzame energie op die grotendeels zal worden gebruikt voor lokale huishoudens en bedrijven. IJburg/Zeeburgereiland is een van de mogelijke locaties voor het opwekken van windenergie.

Zoekgebieden
Op dit moment onderzoeken we waar in onze gemeente windenergie het beste kan worden opgewekt. Bewoners zijn in 2019 uitgenodigd om mee te denken over duurzame energie-opwek en mogelijke locaties voor windmolens. Mede op basis van deze input heeft de gemeenteraad in het voorjaar 2020 zeven zogenaamde zoekgebieden aangewezen voor mogelijke windmolens. Naast IJburg, Zeeburgereiland en SciencePark zijn dit het Havengebied en Sloterdijk/Brettenzone, de Noorder IJ-plas en Havengebied Noord, de smalle strook ten noorden van de Ring A10 Noord, Gaasperplas en Diemerscheg, Amstel III en omgeving, en Kop Amstelscheg (Zuid).

Zeer waarschijnlijk plaatsen we niet in alle zeven zoekgebieden windmolens. We verwachten nu dat ongeveer de helft van de zeventien molens past in het Havengebied. Voor de overige molens zoeken we locaties in (een van) de andere zoekgebieden.

We onderzoeken de hoeveelheid energie die per locatie opgewekt kan worden, het draagvlak onder -met name- bewoners, de ruimtelijke inpassing en de elektriciteitsinfrastructuur. Om het draagvlak te peilen is in september 2020 een enquête uitgevoerd, zijn er interactieve avonden gehouden en spreekuren georganiseerd voor bewoners en alle betrokkenen. Uiteraard houden we in het onderzoek rekening met de eisen op het gebied van geluid, schaduw, natuur en milieu.

In het voorjaar 2021 beslissen we, mede op basis van de uitkomsten van alle ontvangen reacties, of en hoe we de zoekgebieden aanpassen. Bij de besluitvorming in de gemeenteraad kunt u als inspreker een reactie geven.

Meepraten, meeprofiteren en inspraak
Na de definitieve vaststelling van de zoekgebieden kunnen partijen zich melden om in een zoekgebied windmolens te realiseren. Dat kunnen energiebedrijven zijn, maar ook energie-coöperaties of bijvoorbeeld waterschappen. Deze partijen moeten, voorafgaand aan de vergunningaanvraag, samen met de omgeving een plan opstellen dat beschrijft hoe bewoners worden betrokken, kunnen meepraten en meeprofiteren en ook hoe de inspraak is geregeld. Bewoners worden per brief uitgenodigd om actief deel te nemen aan het opstellen van dit participatieplan.

Daarnaast moeten voorafgaand aan de vergunningsaanvraag meerdere onderzoeken zijn uitgevoerd. Denk aan een milieueffectrapportage waarin heel concreet is aangegeven welke mogelijke schade op de natuur kan optreden en of dat aanvaardbaar is. Ook moet onderzoek worden gedaan naar geluid en windsnelheden.
Pas als het participatieplan door het gemeentebestuur is goedgekeurd en de onderzoeken zijn afgerond, kan een plan voor realisatie van een windmolen verder worden uitgewerkt en een vergunning aangevraagd. Tegen een verleende vergunning kan bezwaar en/of beroep worden aangetekend.

Noodzaak
We zien de snelle overstap van gas, olie en kolen naar vooral zon, wind en aardwarmte als een dringende noodzaak om de klimaatverandering te stoppen. Als stadsbestuur realiseren we ons zeer goed dat onze leefomgeving daarbij ook gaat veranderen. Niet alleen in Amsterdam, ook in de rest van het land. Amsterdam kiest voor een traject waarin bewoners en anderen in de omgeving van de zoekgebieden intensief worden betrokken.

Informatie
Heeft u naar aanleiding van deze brief nog vragen, neem dan contact met ons op door het contactformulier in te vullen op Amsterdam.nl/windenergie. Op deze website vindt u meer informatie over windenergie en over de ontwikkelingen rondom windenergie in Amsterdam.

Met vriendelijke groet,

Marieke van Doorninck
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid

Rick Vermin
Portefeuillehouder Duurzaamheid en Energietransitie Stadsdeel Oost

Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Stadsloket Zuid
Pres. Kennedylaan 923
1079 MZ Amsterdam

Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Informatie over plekken voor windmolens in Zuid

Datum 15 februari 2021
Onderwerp Windmolens in Amsterdam

Beste bewoner of ondernemer in Amsterdam Zuid,

Veel mensen maken zich zorgen over de mogelijke komst van windmolens in hun buurt. De meeste zorgen gaan over geluid, uitzicht, gezondheid, veiligheid en de effecten op de natuur. Wij begrijpen deze zorgen goed, want windmolens kunnen impact hebben op de leefomgeving.

In de strijd tegen klimaatverandering willen we aardgas en olie vervangen door schone energiebronnen als de wind en de zon. Daarom is het onder meer nodig om ook in Amsterdam nieuwe windmolens te plaatsen.

Op dit moment kijken we welke plekken hiervoor het meest geschikt zijn. Uiteraard moeten de molens straks allemaal voldoen aan de landelijke normen op gebied van geluid, slagschaduw en het effect op de natuur. In Amsterdam zoeken we een plek voor zo'n 17 windmolens, waarvan ongeveer de helft in het Havengebied kan worden neergezet. De andere zoekgebieden zijn: Sloterdijk/Brettenzone, Gaasperplas en Diemerscheg, Amstel III en omgeving, Kop Amstelscheg (Zuid), IJburg, Zeeburgereiland en SciencePark, de Noorder IJ-plas en Havengebied Noord en de smalle strook ten noorden van de Ring A10 Noord. Niet in al deze zoekgebieden komen uiteindelijk windmolens.

Het vinden van geschikte plekken voor nieuwe windmolens is een hele puzzel, en uiteindelijk zullen we niet iedereen tevreden kunnen stellen. We kunnen u wel twee dingen beloven. Er komen geen windmolens op plaatsen waar ze onaanvaardbare hinder of zelfs schade aan mens of natuur opleveren. En we zullen bij het kiezen van locaties een goed onderbouwde afweging maken, waarin ook de zorgen en bezwaren van bewoners en ondernemers een rol spelen.

Dit voorjaar beslist de gemeenteraad of de zoekgebieden voor windmolens die nu in beeld zijn, hetzelfde blijven of worden aangepast. Het definitief vaststellen van de zoekgebieden is het startpunt van het verdere participatietraject. Initiatiefnemers die een windmolen willen

plaatsen, gaan samen met bewoners en de gemeente op zoek naar de beste plek voor de windmolen(s) binnen het zoekgebied. Op Amsterdam.nl/windenergie vindt u meer informatie over het vervolgproces. Via deze website en via de nieuwsbrief houden we u op de hoogte van bijeenkomsten die de gemeente de komende periode gaat organiseren over dit onderwerp.

Heeft u vragen of opmerkingen? Vul dan het contactformulier op de website in en wij nemen contact met u op.

Met vriendelijke groet,

Marieke van Doorninck
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid

Rocco Piers
Lid dagelijks bestuur Zuid

Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Stadsloket Amsterdam West
Bos en Lommerplein 250
1055 EK Amsterdam

Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Informatie over plekken voor windmolens in West

Datum 15 februari 2021
Onderwerp Windmolens in Amsterdam

Beste bewoner of ondernemer in Amsterdam West,

Veel mensen maken zich zorgen over de mogelijke komst van windmolens in hun buurt. De meeste zorgen gaan over geluid, uitzicht, gezondheid, veiligheid en de effecten op de natuur. Wij begrijpen deze zorgen goed, want windmolens kunnen impact hebben op de leefomgeving.

In de strijd tegen klimaatverandering willen we aardgas en olie vervangen door schone energiebronnen als de wind en de zon. Daarom is het onder meer nodig om ook in Amsterdam nieuwe windmolens te plaatsen.

Op dit moment kijken we welke plekken hiervoor het meest geschikt zijn. Uiteraard moeten de molens straks allemaal voldoen aan de landelijke normen op gebied van geluid, slagschaduw en het effect op de natuur. In Amsterdam zoeken we een plek voor zo'n 17 windmolens, waarvan ongeveer de helft in het Havengebied kan worden neergezet. De andere zoekgebieden zijn: Sloterdijk/Brettenzone, Gaasperplas en Diemerscheg, Amstel III en omgeving, Kop Amstelscheg (Zuid), IJburg, Zeeburgereiland en SciencePark, de Noorder IJ-plas en Havengebied Noord en de smalle strook ten noorden van de Ring A10 Noord. Niet in al deze zoekgebieden komen uiteindelijk windmolens.

Het vinden van geschikte plekken voor nieuwe windmolens is een hele puzzel, en uiteindelijk zullen we niet iedereen tevreden kunnen stellen. We kunnen u wel twee dingen beloven. Er komen geen windmolens op plaatsen waar ze onaanvaardbare hinder of zelfs schade aan mens of natuur opleveren. En we zullen bij het kiezen van locaties een goed onderbouwde afweging maken, waarin ook de zorgen en bezwaren van bewoners en ondernemers een rol spelen.

Dit voorjaar beslist de gemeenteraad of de zoekgebieden voor windmolens die nu in beeld zijn, hetzelfde blijven of worden aangepast. Het definitief vaststellen van de zoekgebieden is het startpunt van het verdere participatietraject. Initiatiefnemers die een windmolen willen

plaatsen, gaan samen met bewoners en de gemeente op zoek naar de beste plek voor de windmolen(s) binnen het zoekgebied. Op Amsterdam.nl/windenergie vindt u meer informatie over het vervolgproces. Via deze website en via de nieuwsbrief houden we u op de hoogte van bijeenkomsten die de gemeente de komende periode gaat organiseren over dit onderwerp.

Heeft u vragen of opmerkingen? Vul dan het contactformulier op de website in en wij nemen contact met u op.

Met vriendelijke groet,

Met vriendelijke groet,

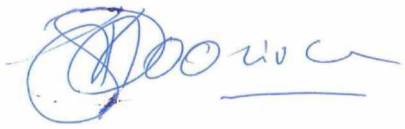

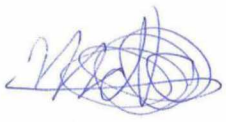

Marieke van Doorninck
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid

Melanie van der Horst
Portefeuillehouder Duurzaamheid
Stadsdeel West

Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Stadsloket Zuidoost
Anton de Komplein 150
1102 CW Amsterdam

Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Informatie over plekken voor windmolens in Zuidoost

Datum 15 februari 2021
Onderwerp Windmolens in Amsterdam

Beste bewoner of ondernemer in Amsterdam Zuidoost,

Veel mensen maken zich zorgen over de mogelijke komst van windmolens in hun buurt. De meeste zorgen gaan over geluid, uitzicht, gezondheid, veiligheid en de effecten op de natuur. Wij begrijpen deze zorgen goed, want windmolens kunnen impact hebben op de leefomgeving.

In de strijd tegen klimaatverandering willen we aardgas en olie vervangen door schone energiebronnen als de wind en de zon. Daarom is het onder meer nodig om ook in Amsterdam nieuwe windmolens te plaatsen.

Op dit moment kijken we welke plekken hiervoor het meest geschikt zijn. Uiteraard moeten de molens straks allemaal voldoen aan de landelijke normen op gebied van geluid, slagschaduw en het effect op de natuur. In Amsterdam zoeken we een plek voor zo'n 17 windmolens, waarvan ongeveer de helft in het Havengebied kan worden neergezet. De andere zoekgebieden zijn: Sloterdijk/Brettenzone, Gaasperplas en Diemerscheg, Amstel III en omgeving, Kop Amstelscheg (Zuid), IJburg, Zeeburgereiland en SciencePark, de Noorder IJ-plas en Havengebied Noord en de smalle strook ten noorden van de Ring A10 Noord. Niet in al deze zoekgebieden komen uiteindelijk windmolens.

Het vinden van geschikte plekken voor nieuwe windmolens is een hele puzzel, en uiteindelijk zullen we niet iedereen tevreden kunnen stellen. We kunnen u wel twee dingen beloven. Er komen geen windmolens op plaatsen waar ze onaanvaardbare hinder of zelfs schade aan mens of natuur opleveren. En we zullen bij het kiezen van locaties een goed onderbouwde afweging maken, waarin ook de zorgen en bezwaren van bewoners en ondernemers een rol spelen.

Dit voorjaar beslist de gemeenteraad of de zoekgebieden voor windmolens die nu in beeld zijn, hetzelfde blijven of worden aangepast. Het definitief vaststellen van de zoekgebieden is het startpunt van het verdere participatietraject. Initiatiefnemers die een windmolen willen

plaatsen, gaan samen met bewoners en de gemeente op zoek naar de beste plek voor de windmolen(s) binnen het zoekgebied. Op Amsterdam.nl/windenergie vindt u meer informatie over het vervolgproces. Via deze website en via de nieuwsbrief houden we u op de hoogte van bijeenkomsten die de gemeente de komende periode gaat organiseren over dit onderwerp.

Heeft u vragen of opmerkingen? Vul dan het contactformulier op de website in en wij nemen contact met u op.

Met vriendelijke groet,

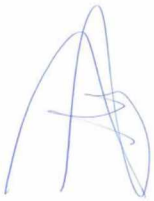

Marieke van Doorninck
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid

Dirk de Jager
Portefeuillehouder Duurzaamheid
Stadsdeel Zuidoost

Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Plein '40-'45 nr. 1
1064 SW Amsterdam

Postbus 2003
1000 CA Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Informatie over plekken voor windmolens in Nieuw-West

Datum 15 februari 2021
Onderwerp Windmolens in Amsterdam

Beste bewoner of ondernemer in Amsterdam Nieuw-West,

Veel mensen maken zich zorgen over de mogelijke komst van windmolens in hun buurt. De meeste zorgen gaan over geluid, uitzicht, gezondheid, veiligheid en de effecten op de natuur. Wij begrijpen deze zorgen goed, want windmolens kunnen impact hebben op de leefomgeving.

In de strijd tegen klimaatverandering willen we aardgas en olie vervangen door schone energiebronnen als de wind en de zon. Daarom is het onder meer nodig om ook in Amsterdam nieuwe windmolens te plaatsen.

Op dit moment kijken we welke plekken hiervoor het meest geschikt zijn. Uiteraard moeten de molens straks allemaal voldoen aan de landelijke normen op gebied van geluid, slagschaduw en het effect op de natuur. In Amsterdam zoeken we een plek voor zo'n 17 windmolens, waarvan ongeveer de helft in het Havengebied kan worden neergezet. De andere zoekgebieden zijn: Sloterdijk/Brettenzone, Gaasperplas en Diemerscheg, Amstel III en omgeving, Kop Amstelscheg (Zuid), IJburg, Zeeburgereiland en SciencePark, de Noorder IJ-plas en Havengebied Noord en de smalle strook ten noorden van de Ring A10 Noord. Niet in al deze zoekgebieden komen uiteindelijk windmolens.

Het vinden van geschikte plekken voor nieuwe windmolens is een hele puzzel, en uiteindelijk zullen we niet iedereen tevreden kunnen stellen. We kunnen u wel twee dingen beloven. Er komen geen windmolens op plaatsen waar ze onaanvaardbare hinder of zelfs schade aan mens of natuur opleveren. En we zullen bij het kiezen van locaties een goed onderbouwde afweging maken, waarin ook de zorgen en bezwaren van bewoners en ondernemers een rol spelen.

Dit voorjaar beslist de gemeenteraad of de zoekgebieden voor windmolens die nu in beeld zijn, hetzelfde blijven of worden aangepast. Het definitief vaststellen van de zoekgebieden is het startpunt van het verdere participatietraject. Initiatiefnemers die een windmolen willen plaatsen, gaan samen met bewoners en de gemeente op zoek naar de beste plek voor de

windmolen(s) binnen het zoekgebied. Op Amsterdam.nl/windenergie vindt u meer informatie over het vervolgproces. Via deze website en via de nieuwsbrief houden we u op de hoogte van bijeenkomsten die de gemeente de komende periode gaat organiseren over dit onderwerp.

Heeft u vragen of opmerkingen? Vul dan het contactformulier op de website in en wij nemen contact met u op.

Met vriendelijke groet,

Marieke van Doorninck
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid

Ronald Mauer
Portefeuillehouder Duurzaamheid
Stadsdeel Nieuw-West

Onze stad en windmolens:

Een onderzoek naar lokale wensen en zorgen over windenergie

Rapportage van Context Mapping traject
Reflectiefase Team RES Wind, najaar 2021
Perception Design Studio | Public Mediation

Inleiding

De grootste uitdaging van de klimaatverandering is misschien wel het moeten heroverwegen van onze levensstijl. De uitdaging gaat niet alleen over "hernieuwbare energie", maar ook over een bredere re-evaluatie van onze samenleving: wat zijn de gedeelde waarden en normen? Voor de overheid is de "klimaatuitdaging" een uitnodiging om burgers te betrekken in dit gesprek; om samen na te denken over hoe we uitdagingen en problemen kunnen aanpakken, zowel op globaal als lokaal niveau. De klimaatuitdaging biedt een kans om anders na te denken over hoe we ons kunnen inzetten, en over wat we belangrijk vinden in onze samenleving. We moeten openstaan voor een nieuwe kijk op de wereld, en zullen daarom ook met "nieuwe ogen" naar de wereld moeten kijken.

Net zoals klimaatmodellen inzicht geven in de complexiteit van mondiale uitdagingen, kunnen politici gebruik maken van "visuele methoden" om inzicht te krijgen in de lokale complexiteit, die van belang is in de energietransitie. "Infographics" en kaarten, gemaakt op basis van gegevens vanuit de lokale gemeenschap, de bewoners zelf, kunnen waardevolle informatie geven, juist omdat zo verschillende stemmen aan het woord komen. Visuele methoden nodigen uit om de ideeën en de beleving van buurtbewoners vorm te geven, en helpen daarmee in het voeren van verschillende soorten gesprekken. Dit is wat "Context Mapping" biedt: het brengt de lokale beleving van buurtbewoners in kaart, zodat we, vanuit dit gesprek, kunnen samenwerken in het aangaan van klimaatuitdagingen.

De kaarten en infographics in dit rapport zijn gebaseerd op de beleving van de omgeving en de ervaringen van bewoners; ze helpen zo om een levendig beeld te schetsen van lokale buurten. De antwoorden op de vragen uit het werkboek zijn niet alleen "leuk" of "interessant" om te weten, maar vormen een essentiële bijdrage aan het gesprek over de energietransitie. Ruimtelijke veranderingen kun je niet zomaar intekenen op geografische kaarten — er wordt natuurlijk geleefd in deze gebieden. En hoe kun je inzicht geven in de "levendigheid" van een buurt, welke plekken zijn daarbij van belang, en waarom? Deze "belangrijke plekken", waar buurtbewoners trots op zijn, of waar ze tot rust komen, zijn niet altijd bekend bij de gemeente. De informatie die is verzameld in het "Context Mapping" onderzoek heeft als doel om verdieping te brengen in het gesprek over windenergie binnen de stadsgrenzen. Hoe zien de mensen die in zoekgebieden wonen de toekomst van hun buurt? Hoe kunnen we zorgen en wensen expliciet maken en verbinden met specifieke plekken op de kaart? Op welke manier speelt de beleving van de leefomgeving een rol in de energietransitie? Dit zijn vragen die centraal staan in het Context Mapping onderzoek. Omdat voor de Context Mapping werkboeken geen voorbereiding, voorkennis of gevorderd Nederlands vereist is, is de methode ook geschikt voor mensen die in eerste instantie niet de weg weten te vinden naar burgerparticipatie.

Het Context Mapping onderzoek past in de reflectiefase, ingelast door de gemeente Amsterdam. Het doel van deze periode van herbezinning is om met inwoners, belanghebbenden en deskundigen de kwaliteiten van de zoekgebieden in kaart te brengen. De informatie die wordt verzameld in de reflectiefase wordt aangeboden aan de gemeenteraad.

Het Context Mapping proces is gecoördineerd door [redacted] (Perception Design Studio) in samenwerking met [redacted] (DZP) en [redacted] Public Mediation). Het grafisch ontwerp en de dataverwerverking zijn uitgevoerd door [redacted]. Daarnaast is het Context Mapping project ondersteund door een adviesgroep bestaande uit [redacted] (TU Delft), [redacted] (TU Delft), [redacted] (Aalto University) en [redacted] (mede-ontwikkelaar, Participatory Narrative Inquiry methode).

De workshops en het onderzoeksproces is ondersteund door 9 Rietveld studenten, in afstemming met medewerkers van Team RES en de gebiedsteams van de verschillende stadsdelen.

Inleidende Inzichten

Ter inleiding plaatsen wij graag een aantal inleidende kanttekeningen bij het Context Mapping onderzoek. Deze kanttekeningen komen voort uit onze observaties gedurende het onderzoek en de gesprekken die we hebben gevoerd met de deelnemers. Deze punten komen in dit rapport nog in meer detail aan bod, maar zijn van belang om mee te nemen bij het lezen en duiden van dit onderzoek.

Gesprekken vs. werkboeken

Veel deelnemers hadden behoefte aan een gesprek met de onderzoekers en afgevaardigden van de gemeente. Voor sommigen was dit aanleiding om aan te geven het werkboek niet in te willen vullen, aangezien zij meer behoefte hadden aan een discussieavond of inspraakmoment. Ook waren er deelnemers met zorgen over wat er met de resultaten van het onderzoek zou gebeuren, en of hun zorgen wel gehoord werden door de gemeente. Veelal leidde dit tot een goed gesprek, en nieuwe inzichten voor het onderzoek. Na gesprekken met het onderzoeksteam kozen sommige deelnemers er alsnog voor om het werkboek in te vullen.

Representatie van doelgroepen

De deelnemers van de workshops behoren vaak tot dezelfde demografische groep: huiseigenaren, ouder dan 60 jaar, die meer dan 10 jaar in de buurt wonen. Deze groep is dus niet representatief voor de gebruikers en bewoners van de verschillende zoekgebieden. Omdat dit onderzoek er op gericht is ervaringen op te halen uit de buurt, zijn de inzichten een zeer waardevolle basis voor een gesprek over windmolens. Dit onderzoek had beslist niet het doel een steekproef te nemen van alle mogelijke ervaringen in de buurt. De lezer dient er echter rekening mee te houden dat diverse doelgroepen (jonger, lager opgeleid, huurders) niet evenredig zijn vertegenwoordigd. Binnen de antwoorden zien we wel een spreiding van perspectieven op de buurten.

Bereiken van diverse doelgroepen

De methode is gericht op de toegankelijkheid voor een bredere doelgroep, maar helaas heeft het onderzoek niet in alle zoekgebieden een diverse doelgroep kunnen bereiken. De onderzoekers hebben op deze trend gereageerd door workshops te organiseren tijdens evenementen in buurthuizen, of door mensen uit te nodigen om het werkboek in te vullen op OBA-locaties. Dit heeft een andere demografie opgeleverd. Deze verschuiving is waar te nemen in de demografische resultaten van Holendrecht en Havengebied Zuid.

Georganiseerde deelnemers

Naast een vergelijkbaar demografisch profiel, hadden veel deelnemers ook een andere overeenkomst: betrokkenheid bij het onderwerp van de plaatsing van windmolens binnen de stad. Deze deelnemers maken bijvoorbeeld al deel uit van georganiseerde belangengroepen, en hebben de behoefte om hun inzichten te delen. Inzichten vanuit gezondheids- en technische onderzoeken, die echter geen onderdeel uitmaken van de doelstelling van deze methodiek. Toch heeft het werkboek, en de gesprekken tijdens de workshops, hen de kans geboden hun ervaringen en zorgen op een andere manier te delen.

Breder gesprek over duurzaamheidsmaatregelen

Uit de gesprekken en de geschreven teksten in de werkboeken wordt duidelijk dat er behoefte is aan een breder gesprek over duurzaamheidsmaatregelen. Een gesprek over windturbines alleen wordt als te beperkt ervaren. Vanwege de scope van reflectiefase RES is in dit onderzoek enkel aandacht besteed aan windenergie, maar veel deelnemers kwamen ook met ideeën voor andere vormen hernieuwbare energie aan. Deelnemers missen een discussie en inspraak in het proces rondom de bredere context van klimaatadaptatie binnen de stad..

Behoefte aan meer informatie

Deelnemers van de workshops en klankbordgroepen uitten hun zorgen over het gebrek aan informatie. Deelnemers gaven aan dat veel buurtgenoten nog niet geïnformeerd zijn over het thema windenergie in de buurt, en zagen dit als oorzaak van de lagere opkomst bij sommige workshops. Deze lage opkomst is deels te verklaren door de korte tijdspanne waarbinnen dit onderzoek is uitgevoerd, en de moeilijkheid van het bereiken van diverse doelgroepen met de ingezette communicatiekanalen. Echter, het is duidelijk dat er een sterke behoefte is aan duidelijke informatie en een dialoog over wat nodig is voor de energietransitie, wat de belangen zijn, welke maatregelen ingezet kunnen worden en hoe hier politiek-bestuurlijke beslissingen over worden gemaakt. Hierbij is specifiek aandacht nodig voor de groep (moeilijk te bereiken) laaggeletterden, jongeren en mensen met een migratie-achtergrond.

Terugkoppeling deelnemers

De methode is *gebaseerd* op etnografisch onderzoek, en heeft daarom ook het doel om de resultaten terug te koppelen naar de deelnemers. Door tijdsdruk en maatregelen t.a.v covid heeft een gesprek tussen deelnemers en onderzoekers over de uiteindelijke analyse nog niet kunnen plaatsvinden. De onderzoekers hopen dat daar alsnog ruimte voor is. Wel zijn de resultaten van het onderzoeken in hoofdlijnen gedeeld met de lokale klankbordgroepen.

Inhoudsopgave

Deel I: Opbouw en verantwoording van het onderzoek

Wat is Context Mapping 4
Context Mapping in de Reflectiefase RES 5
Opzet van het onderzoek 6
Ontwerp van het werkboek 6
Context Mapping Workshops 8
Verwerken van de gegevens 9
Doeleinden van de resultaten 9

Deel II: Resultaten

Handleiding Infographics en Inleiding Resultaten 10
Uitkomsten per zoekgebied 17
Knooppunt Holendrecht 19
Gaasperplas 26
Diemerscheg 33
Noord 40
IJmeer 47
Science Park 54
Havengebied Zuid 61
Conclusies 68

Wat is Context Mapping

In het kort is “Context Mapping” een vorm van etnografisch onderzoek waarbij deelnemers uit verschillende doelgroepen “visuele objecten” (zoals kaarten, foto’s, etcetera) bewerken, invullen, samenstellen of beschrijven. Deze opdrachten zijn gebundeld in een werkboek die de deelnemers gezamenlijk invullen tijdens een daarvoor ingerichte workshop. Op deze manier brengen deelnemers hun ervaringen (context) letterlijk in kaart (map). Deze informatie wordt vervolgens verbeeld en gepresenteerd als basis voor dialoog en besluitvorming.

De methode is ontwikkeld door onderzoekers van de TU Delft (faculteit Industrieel Ontwerpen), en wordt gebruikt als een manier om gebruikers als ervaringsdeskundigen te betrekken bij ontwerpprocessen. De methode faciliteert deelnemers in het observeren van en reflecteren op hun omgeving of situatie. Het Context Mapping onderzoek, dat is uitgevoerd ten behoeve van de Reflectiefase RES, onderzoekt het dagelijks gebruik van de leefomgeving, met als doel om de “gebruikerscontext” mee te nemen in het gemeentelijk beleid over de plaatsing van windmolens.

Het doel van dit onderzoek is het expliciet maken van behoeften en waarden van mensen in relatie tot hun leefomgeving (hun buurt of plek die zij bezoeken), en welke invloed de komst van windmolens hierop kan hebben. Een van de technieken die hiervoor wordt ingezet is het stellen van vragen die mensen niet direct verwachten en niet met ja of nee kunnen beantwoorden. Zo wordt deelnemers onder andere gevraagd of zij kunnen visualiseren hoe hun buurt er in de toekomst uit zal zien en of zij kunnen aanwijzen op welke plek in de buurt zij het meest tot rust komen en wat volgens hen de effecten zullen zijn van windmolens. Ook kunnen deelnemers hun buurt een score geven op basis van een aantal kenmerken, zoals duurzaamheid, groen, veiligheid, gezondheid en sociale voorzieningen. Deze vragen worden gecombineerd met het gebruik van visuele methoden, zoals het bewerken van plattegronden en het maken van fotocollages.

Context Mapping in de Reflectiefase RES

Het aanbieden van verschillende participatiemethodes (naast een dialoog en raadpleging) zorgt ervoor dat inwoners zich op een intuïtieve wijze — dus zonder voorbereiding — kunnen uitdrukken over hun ervaringen, waarden, wensen en voorkeuren. Daarnaast heeft Context Mapping een lokaal karakter dat de zoekgebieden als uitgangspunt neemt. Het vormt daarom een belangrijke aanvulling op de kennis verkregen uit eerdere participatieactiviteiten en communicatie tussen de gemeente en bewoners, maatschappelijke organisaties en belanghebbenden, zoals de inspreekavonden, raadsadressen en e-mails. Dat betekent ook dat Context Mapping niet als doel heeft om een draagvlakonderzoek te zijn, en om deze reden ook geen representatieve steekproef laat zien. In aanvulling op deze eisen kozen de onderzoekers voor extra selectiecriteria voor het Context Mapping traject:

Ruimtelijk focus

Dit onderzoek streeft ernaar om de ruimtelijke omstandigheden in de gebieden te koppelen aan menselijke ervaring. De bedoeling van deze ruimtelijke focus is om 1) zorgen en wensen te verbinden met de lokale omgeving, en 2) eventuele discussies over oplossingen en beslissingen te plaatsen in een lokale context. Het idee hierachter is dat ruimtelijke keuzes niet alleen te maken zijn op basis van objectieve informatie (bijvoorbeeld een geografische kaart), maar ook in grote mate samenhangt met hoe bewoners deze geografische kaart ervaren: Op welke plek op deze kaart komen zij tot rust? Wat is hun favoriete uitzicht? Hoe ervaren zij de groene gebieden?

Verbreden van het gesprek

Naast het verzamelen van zorgen en wensen van deelnemers met betrekking tot de mogelijke plaatsing van windmolens, zorgt dit onderzoek er ook voor dat er inzicht ontstaat in de ervaringen van bewoners. De ervaringen bepalen mede hoe zij over windmolens denken. Deze onderliggende waarden zijn niet altijd onderdeel van het gesprek over windmolens, maar beïnvloeden wel hoe het gesprek gevoerd wordt.

Tijd als factor

Opvattingen zijn gebaseerd op ervaringen (uit het verleden) en aspiraties (voor de toekomst). Dit onderzoek brengt daarom overwegingen van het heden als de toekomst in kaart.

Toegankelijkheid deelname

Deze methode is door de visuele benadering aantrekkelijker voor belanghebbenden die minder bedreven zijn in deelname aan formele participatieprocessen. Zo worden ook de ervaringen van soms moeilijk te bereiken groepen meegenomen. Het werkboek is daarom door de communicatieafdeling van het stadsbestuur gecontroleerd op B1-niveau Nederlands.

Participatie door consultatie

Context Mapping is bedoeld als de start van een proces waarin deelnemers in gesprek gaan met overheidsinstanties op basis van hun ervaringen en hun visie voor de toekomst. Op deze manier wordt er ruimte geboden om van eenzijdig adviseren (consulteren van de gemeente) te komen tot het coproduceren van oplossingen.

Opzet van het onderzoek

Deze sectie beschrijft hoe het onderzoek is opgezet, en geeft inzicht in de ideeën achter de gebruikte methodiek. Het werkboek zelf kan daarbij ter hand genomen worden ter verduidelijking. Ter overzicht, het onderzoek is ingedeeld in 7 opdrachten/onderdelen (zie bijlage voor werkboek).

1. "Heden": de beleving van de buurt in het heden.
2. "Toekomst": de wensen voor de beleving van de buurt in de toekomst
3. "Belangrijke plekken": het in kaart brengen van de belangrijke plekken in de buurt
4. "Windmolens": een inzicht in de verwachtingen van bewoners rondom de invloed van het plaatsen van windmolens op de beleving van de buurt.
5. Informatie over de deelnemer.
6. Relatie van deelnemer met het gebied.
7. Ruimte voor aanvullende opmerkingen.

Ontwerp van het werkboek

Stap 1: Opstellen van vragen met behulp van thema's

Het doel van het Context Mapping onderzoek is om inzicht te verzamelen over de specifieke zorgen en wensen die spelen binnen de zoekgebieden. Om de juiste vragen hierover te formuleren, is een thematische benadering gekozen, op basis van hoofdthema's en inzichten. Deze thema's en inzichten zijn door de gemeente geïdentificeerd in eerdere inspraak activiteiten over de zoekgebieden voor wind. Deze thema's zijn:

- Gezondheid
- Rust en recreatie
- Natuur en Biodiversiteit
- Leven/wonen
- Beleving van het proces
- Voorkeuren voor alternatieven

Vervolgens hebben wij gekeken naar de rol van deze thema's binnen de verschillende zoekgebieden. Daarvoor zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Wat zijn de relaties tussen bovengenoemde thema's?
- Welke rol spelen bovengenoemde thema's in het heden en in de toekomst?
- Hoe verhouden de resultaten van de gegevens zich tot de ruimtelijke ervaringen van de deelnemers?
- Wat zijn de verbanden tussen deze thema's en de demografische kenmerken van de deelnemers?
- Welke thema's ontbrekener?

Op basis van de bovenstaande onderzoeksvragen is een lijst van 12 stellingen ontwikkeld. De deelnemers zijn gevraagd de stellingen te beoordelen op basis van een puntensysteem. Per stelling worden 5 punten vergeven, waarbij 5 de hoogste mate van prioriteit aangeeft.

Deze stellingen gebruikt bij 3 van de 7 opdrachten in het werkboek: 1) "Heden": hoe zou u de buurt beschrijven aan een nieuwkomer? 2) "Toekomst": Wat zijn uw prioriteiten voor de buurt in 2035?, en 4) "Windmolens": hoe zou de plaatsing van windmolens de beleving van de buurt kunnen beïnvloeden?

De 12 stellingen die zijn geformuleerd:

- In deze buurt kunnen ook mensen met een laag inkomen wonen (Thema: leven/wonen, laag inkomen)
- Deze buurt is een goede plek om een huis te bezitten (Thema: leven/wonen, huiseigenaren)
- Deze buurt is een goede plek om kinderen op te voeden (Thema: leven/wonen, gezondheid, familie/kinderen)
- Deze buurt is een fijne plek voor ouderen (Thema: leven/wonen, gezondheid, familie/ouderen)
- In deze buurt hebben de mensen goed contact met elkaar (Thema: leven/wonen)
- In deze buurt zijn genoeg voorzieningen zoals buurthuizen, speeltuinen of scholen (Thema: leven/wonen)
- Deze buurt is veilig (Thema: leven/wonen)
- In deze buurt is er genoeg groen (Thema: natuur en biodiversiteit)
- In deze buurt kan ik makkelijk een rustige plek opzoeken (Thema: rust and recreatie, gezondheid)
- In deze buurt zijn er genoeg mogelijkheden voor recreatie en vrije tijd (Thema: rust and recreatie)
- Deze buurt is veel bezig met duurzaamheid (Thema: voorkeur voor alternatieven)
- In deze buurt kan je gezond leven

In eerste instantie was het thema 'gezondheid' onderdeel van het thema 'rust en recreatie', in de vorm van recreatie maar ook in de vorm van stilte, zoals een 'rustige plek'. In de loop van het proces kwamen deelnemers met de suggestie dat gezondheid ook als aparte stelling opgenomen moest worden, namelijk de stelling: 'In deze buurt kan je gezond leven.' Vanaf dat moment is deze extra stelling in het werkboek opgenomen. In de sectie 'verwerken van de opbrengst' wordt hier nog verder op ingegaan.

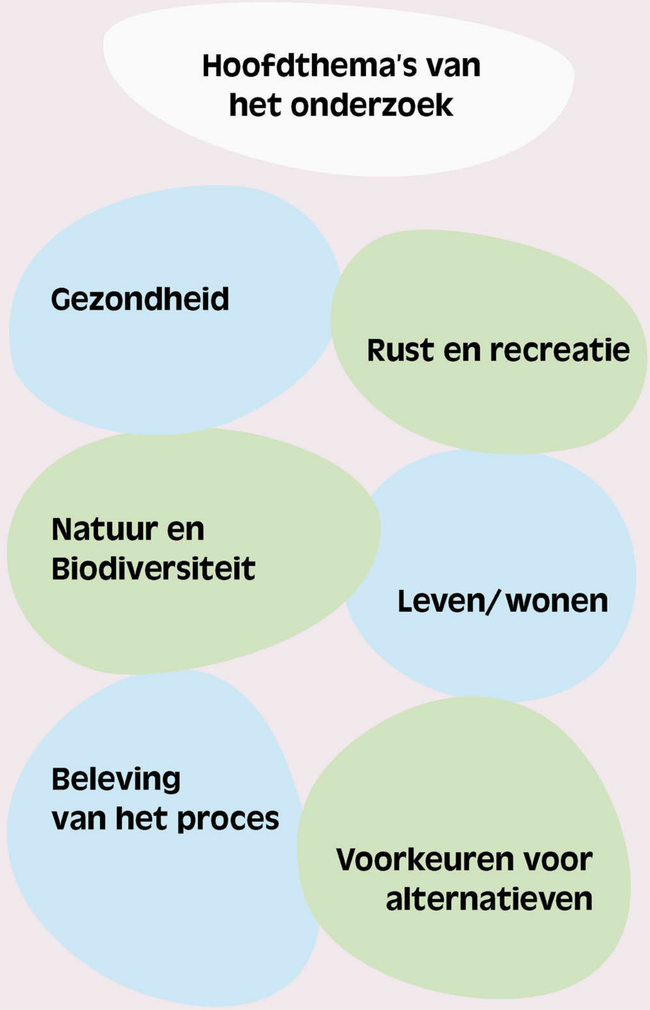

Er is bewust gekozen om het thema "beleving van het proces" niet op te nemen in de stellingen. De reden hiervoor is dat het werkboek zich richt op lokale ruimtelijke overwegingen, niet op het proces. In plaats daarvan werden de deelnemers uitgenodigd om eventuele verdere opmerkingen te plaatsen op de achterpagina van het werkboek, waar ruimte was om vrijuit aanvullende gedachten te delen.

Stap 2: Koppeling maken tussen ervaringen en ruimtelijke dynamiek

Een van de belangrijkste kenmerken van dit onderzoek is het in kaart brengen van de lokale ruimtelijke context, om inzicht te geven in de beleving van de buurt, die meegewogen kan worden in de verdere besluitvorming over het plaatsen van windmolens. De beleving en waardering van parken, wandelroutes, open ruimtes, uitzichtpunten, etc die de ervaring van de buurt kenmerken, kunnen zo een plaats krijgen in het besluitvormingsproces. De belangrijkste thema's worden daarbij in kaart gebracht door de deelnemers punten te laten geven middels de 12 stellingen.

Om te achterhalen welke plekken binnen en rond een zoekgebied het belangrijkst zijn voor de deelnemers, stellen wij de deelnemers in opdracht 3. "Belangrijke plekken", drie vragen: 1) Als u een rondleiding door deze buurt zou geven, waar zou u de mensen dan mee naartoe nemen? 2) Waar zijn mensen het meest trots op in deze buurt, en 3) Wat zijn de mooiste plekken in deze buurt? Deelnemers doen dit door gekleurde stickers op de betreffende plekken op de kaart te plakken en schriftelijk toelichting te geven.

Om de kaarten af te bakenen, is er gebruik gemaakt van een radius van 2000 meter rondom de zoekgebieden. Deze afstand is in overeenstemming met de resultaten van het onderzoek van Droes en Koster uit 2021 (Wind turbines, solar farms, and house prices), waarin wordt voorgesteld dat huizenprijzen negatief kunnen worden beïnvloed binnen een afstand van 2000 meter van windprojecten. Door dit selectieproces hebben wij de drie afzonderlijke zoekgebieden in Zuid-Oost opgesplitst in verschillende werkboeken (Holendrecht, Gaasperplas en Diemerscheg) en het zoekgebied IJmeer zo ontworpen dat het zowel stadsdeel Noord als Oost omvat. In totaal zijn er zeven werkboeken gemaakt voor de voorkeursgebieden (zoals opgenomen in de RES 1.0), namelijk: A10 Noord, IJmeer, Science Park, Holendrecht, Gaasperplas, Diemerscheg, Haven Zuid. Voorkeursgebieden Havengebied, Noorder IJplas en Cornelis Douwesterrein vormen geen onderdeel van de Reflectiefase RES en daarom zijn er geen werkboeken gemaakt voor deze drie voorkeursgebieden.

Stap 3: "Participatory Narrative Inquiry" (Participatief narratief vraag onderzoek)

Daarnaast hebben wij ervoor gekozen om in het werkboek vragen op te nemen volgens de methodiek van "Participatory Narrative Inquiry (PNI)". Dit is een methode die deelnemers vraagt om persoonlijke verhalen in te brengen, en hen vervolgens uitnodigt om hun eigen verhalen toe te lichten, om zo tot betekenisvolle inzichten te komen. Eerst wordt de deelnemers gevraagd een fotocollage te maken, waarbij een sfeerimpressie van de buurt wordt geschetst middels het plaatsen van stickers, die de deelnemers kunnen kiezen uit een stickervel (zie bijlage / werkboek). Daarbij kunnen de deelnemers een toelichting te geven Daarna werd de deelnemers gevraagd punten te geven bij de 12 stellingen (zie sectie...). De gemiddelde puntentelling per stelling maken het mogelijk om patronen in de antwoorden van de deelnemers te ontdekken, en om verbindingen te maken tussen de verschillende thema's.

Gedurende het ontwerp van de werkboeken en tijdens de analysefase is er advies ingewonnen van deskundigen. Een adviesgroep bestaande uit [redacted] (TU Delft), [redacted] (TU Delft) en [redacted] (Aalto University) is aan het begin van de ontwerpfase van het onderzoek bijeengekomen om feedback te geven, en opnieuw aan het eind van de dataverzameling om de resultaten te beoordelen. [redacted] (mede-ontwikkelaar van de Participatory Narrative Inquiry methode) gaf begeleiding bij de onderzoeksopzet en tijdens de periode van dataverzameling en analyse.

Context Mapping Workshops

Om het werkboek ter plekke in te vullen en daarbij toelichting te kunnen geven over de methode en de opdrachten, én om een toegankelijke vorm van participatie te organiseren, hebben wij ervoor gekozen om workshops te organiseren. Deelnemers van de verschillende deelgebieden hebben de werkboeken ingevuld tijdens de workshops, waarbij de onderzoekers aanwezig waren om vragen te beantwoorden en toelichting te geven.

Workshop locaties

De selectie van workshoplocaties vond plaats in overleg met team RES en de stadsdelen. De stadsdelen stelden locaties voor om tegemoet te komen aan uiteenlopende groepen: in de buurt van lage-inkomensbuurten, in de buurt van toekomstige buurten, in buurthuizen en nabij sportcomplexen. De sessies vonden plaats op doordeweekse avonden of midden op de dag in het weekend, en elke workshop bood plaats aan maximaal 70 deelnemers gedurende twee opeenvolgende sessies van een uur.

Communicatie over de workshops

De communicatie over de workshops en uitnodiging voor deelname verliep via de gemeente. Zo zijn er centrale communicatiekanalen ingezet evenals lokale communicatiekanalen vanuit de stadsdelen. De communicatiestrategie bestond uit een combinatie van flyeren op workshoplocaties en op openbare plekken zoals bibliotheken en buurthuizen. Daarnaast werd er contact opgenomen met belanghebbenden via e-mail en Whatsapp-groepen. Ook is sociale media ingezet (zowel via gemeentelijke kanalen als geo-targeting), zijn er uitnodigingen geplaatst in verschillende lokale kranten en is er een samenwerking aangegaan met de OBA. In samenwerking met de communicatieafdeling van de stadsdelen zijn er tevens met hulp van Perception Design Studio en Public Mediation 1500 flyers neergelegd op in de stadsdelen en via brievenbussen. Voor een volledige lijst van alle communicatieactiviteiten verwijzen we naar de documentatie van Team-RES.

Workshops

In totaal zijn er 19 workshops in de zoekgebieden georganiseerd. Het streven was om tijdens elke workshop ten minste één lid van het team RES van de gemeente en één lid van het stadsdeel op locatie te hebben, naast de aanwezigheid van Public Mediation en het Perception Design Studio-team. De locaties met bijbehorende data waren als volgt:

- Noord: Hogelant School (3 november)
- Noord: Buurthuis Ransdorp (3 november)
- Oost: Strandlokaal IJburg (6 november)
- Zuidoost: Buurthuis Holendrecht (6 november)
- Zuid-Oost: Matchzo Sport en Activiteiten (8 november)
- Zuid-Oost: La Place Riverside (9 november)
- Noord: NL Training Boven T" IJ (10 november)
- Noord: Golfbaan Waterland (11 november)
- Noord: ASV De Dijk (12 november)
- Zuid-Oost: Buurthuis Gein (13 november)
- Oost: Café Restaurant Polder (13 november)
- Noord: Zeilvereniging Het Y (15 november)
- Zuid-Oost: Sportcomplex Papelaan (15 november)
- Nieuw West: Grand Café Hermes (17 november)
- Nieuw West: Sportpark Spieringhorn (20 november, geannuleerd wegens te weinig registraties).

Aanvullende workshops

Tijdens de sessies uitten sommige deelnemers hun bezorgdheid over het feit dat veel buurtgenoten niet op de hoogte waren van de workshops. De organisatoren van de workshops merkten ook op dat veel deelnemers dezelfde demografische kenmerken hadden. Vanwege deze twee factoren is ervoor gekozen om een aantal extra workshops te organiseren.

Op 22 en 26 november werden tijdens een buurtdiner en een Nederlandse les in Buurthuis Holendrecht werkboeken ingevuld. Deze workshops zijn georganiseerd met als doel om bewoners met andere demografische kenmerken te bereiken.

Op 27 november werden drie inloopsessies gehouden op OBA-locaties in Geuzenveld, Waterlandplein en Reigersbos. Deze workshops zijn georganiseerd om bewoners die niet tijdig op de hoogte waren nog een extra mogelijkheid te geven om een werkboek in te vullen.

Door deze extra initiatieven zijn er 53 extra werkboeken ingevuld, op een totaal van 259 werkboeken ingevuld gedurende 19 sessies.

Verwerken van de gegevens

Na de laatste workshop zijn de ingevulde werkboeken geanalyseerd om inzicht te krijgen in 1) de behoeften en waardering van bewoners over de buurt(of de buurt of plek die zij bezoeken). en 2) inzicht te geven in de verwachtingen van de bewoners over de invloed van de plaatsing van windmolens op de buurt. De resultaten zijn inzichtelijk gemaakt met behulp van grafieken en kaarten (zie sectie...). De resultaten geven inzicht in de belangrijkste lokale kenmerken per buurt. Per zoekgebied zijn de werkboeken in vijf fasen geanalyseerd:

Fase 1. Analyse van de stellingen

Als eerste zijn de resultaten met betrekking tot de 12 stellingen verwerkt. De deelnemers hebben punten toebedeeld aan de 12 stellingen bij drie van de opdrachten uit het werkboek: opdracht 1) heden 2) toekomst en 4) windmolens (zie “Opzet van het onderzoek”, pagina 6).

De antwoorden op deze drie opdrachten werden afzonderlijk verzameld en geanalyseerd. Voor elke stelling werd het gemiddelde bepaald het van het totale aantal deelnemers. Zo is het mogelijk om de verschillende thema’s te vergelijken.

Zoals al genoemd is de stelling “in deze buurt kun je gezond leven” na de derde workshop in het werkboek toegevoegd. Er zijn 27 (of 10,4%) van de 259 werkboeken ingevuld zonder de nieuwe stelling over gezondheid. In de zoekgebieden Noord en IJmeer, waar het thema gezondheid niet in alle werkboeken werd genoemd zijn de gegevens aangepast om de boeken weer te geven die het nieuwe thema bevatten.

Fase 2. Analyse aanvullende toelichtingen

Vervolgens zijn de teksten geanalyseerd die bij opdracht 1, 2 en 4 horen. Deze teksten geven extra toelichting bij de stellingen, bijvoorbeeld door uit te leggen hoe sociale factoren samengaan met begrippen als rust en recreatie. De toelichtingen van de deelnemers zijn gecodeerd aan de hand van de geformuleerde thema’s (zie “Ontwerp van het werkboek”, pagina 6). Zo zijn de meest voorkomende an thema’s per zoekgebied in kaart gebracht, zie de resultaten sectie.

Fase 3. Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Het plakken van gekleurde stickers op de kaart in opdracht 3). “Belangrijke Plekken” geeft inzicht in de ruimtelijke patronen en locaties die van belang en/of waarde zijn voor de deelnemers. Opdracht 3 laat de deelnemers gekleurde stickers plaatsen in 3 kaarten/deelopdrachten: 1)belangrijke plekken voor een rondje door de buurt (locaties van betekenis), 2) plekken waar mensen trots op zijn (sociaal-relevante locaties) en de mooiste plekken in de buurt (natuurlijk-relevante locaties), en 3) ontbrekende plekken. De eerste 2 kaarten zijn gecombineerd om een overzicht te geven van de meest belangrijke plekken. De laatste kaart geeft inzicht in plekken die ontbreken aangezien er gewerkt was met een afstand van 2000 meter rondom het zoekgebied, en wat er ontbreekt in de buurt zelf. Deze informatie geeft een aanvullend beeld over ....

Fase 4. Analyse teksten: Aanvullende gedachten

Op de achterpagina kunnen deelnemers aanvullende gedachten delen.

De teksten op de laatste pagina zijn per zoekgebied geanalyseerd; er zijn opmerkingen en thema’s uitgefilterd (zie resultaten sectie). De volledige teksten zullen online worden gepubliceerd.

Doeleinden van de resultaten

Aangezien het “Context Mapping” onderzoek dient ter ondersteuning materiaal van verdere participatie- en besluitvormingsprocessen, zijn de resultaten van het onderzoeksproces gebruikt voor verschillende doeleinden. Zo zijn:

- Voorlopige resultaten gedeeld met lokale klankbordgroepen om feedback te verzamelen over de onderzoeksopzet en de eerste resultaten, en is;
- Ruimtelijke en thematische informatie opgenomen in het afwegingskader, te gebruiken door de gemeenteraad voor verdere besluitvorming over windenergie in Amsterdam.

De resultaten in het volgende deel van dit rapport kunnen worden gebruikt als basisinformatie voor verder dialoog rondom lokale processen.

Handleiding Infographics en Inleiding Resultaten

Dit is een actuele kaart van het zoekgebied Science Park, Stadsdeel Oost, met een radius van 2000 meter.

Demografische gegevens van de deelnemers

**Deze stroomdiagrammen laten de demografische informatie van de deelnemers zien.
In het eerste diagram worden leeftijd, opleidingsniveau en informatie over huisvesting getoond. Het tweede diagram gaat over de relatie met het gebied; is de deelnemer bewoner of bezoeker, en hoe lang maakt de deelnemer al gebruik van het gebied? Voor beide diagrammen geldt dat de stromen die met elkaar verbonden zijn de overeenkomsten laten zien tussen de verschillende demografische groepen.**

Wat kan de lezer hier zien? Het overgrote deel van deelnemers is huiseigenaar en hoogopgeleid. De meeste deelnemers zijn tussen de 50 en 69 jaar oud. Ook zien we dat het gros van de deelnemers langer dan 10 jaar in het gebied woont.

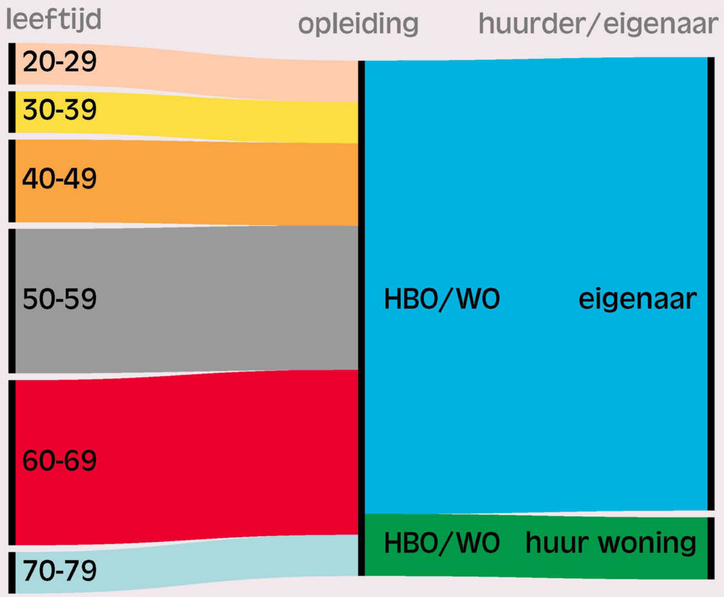

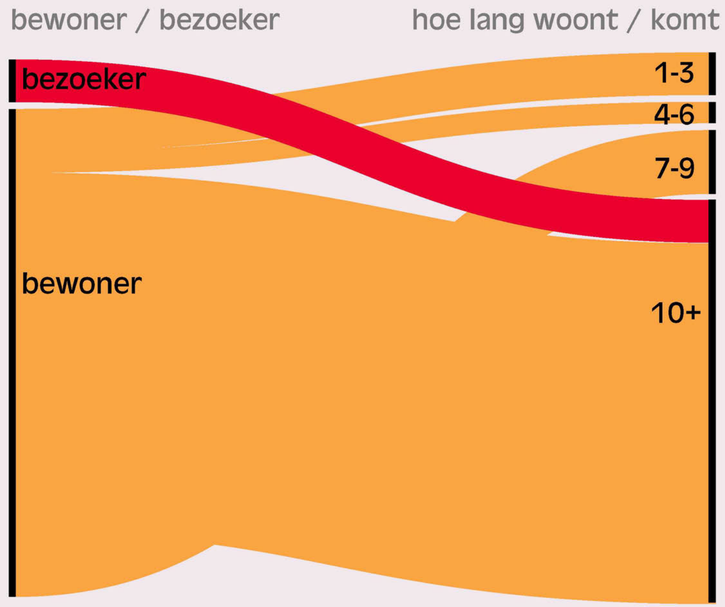

Hedendaagse buurtbeschrijving

Dit taartdiagram laat zien hoe deelnemers het gebied ervaren op basis van de antwoorden die zijn gegeven over de 12 stellingen bij opdracht 1 “Heden”.

Deze diagram biedt een 0-meting over de ervaring van de buurt die gebruikt kan worden als context bij de wensen en zorgen voor de toekomst en het verwachte effect van windturbines. De stellingen zijn kloksgewijs gesorteerd van meest naar minst genoemd.

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Deze heatmap laat de belangrijkste plekken in het gebied volgens de deelnemers zien.

Deze plekken zijn bepaald op basis van de vragen bij kaart 1 en 2 van opdracht 3) “Belangrijke Plekken”: 1) Welke plekken zou je laten zien op een tour door het gebied? 2a) Waar zijn mensen het meest trots op in deze buurt? En 2b) Wat zijn de mooiste plekken in de buurt? Hoe donkerder paars, des te vaker is de plek als “belangrijk” gemarkeerd door de deelnemers.

De kaart laat zien dat

het Flevopark,

Anna’s Tuin & Ruigte

en Sportpark Voorland

aangemerkt worden als belangrijke plekken.

Analyse windmolens en toekomst

Deze grafiek, gebaseerd op de stellingen van opdracht 2 “Toekomst” en 4 “Windmolens”, geeft een overzicht van de prioriteiten voor de toekomst van de buurt (linker staafdiagram), in relatie tot de bezorgdheid over de plaatsing van windturbines (rechter staafdiagram).

De lengte van de staafdiagrammen geeft aan in hoeverre de deelnemers dit thema belangrijk vinden.

Elke analyse is ook gecombineerd met de aanvullende toelichtingen van de deelnemers.

Samenvattende analyse van de stellingen

Hier staan drie samenvattingen: de top vier van toekomstige prioriteiten voor de buurt; de top vier van onderwerpen die van belang zijn rondom windmolens; en de vier thema's met het grootste verschil tussen toekomstige prioriteiten en de plaatsing van windturbines. Dit laatste overzicht geeft een indicatie van mogelijk conflicterende thema's in de buurt.

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. Een buurt is een rustige plek
2. Een buurt met genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. Een buurt is een goede plek om een huis te bezitten
4. Een buurt met genoeg voorzieningen

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
2. Dat er niet genoeg voorzieningen
3. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om een huis te bezitten
4. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om kinderen op te voeden

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
2. Genoeg voorzieningen
3. Goede plek om een huis te bezitten
4. Goede plek om kinderen op te voeden

Overzicht van workshops per stadsdeel

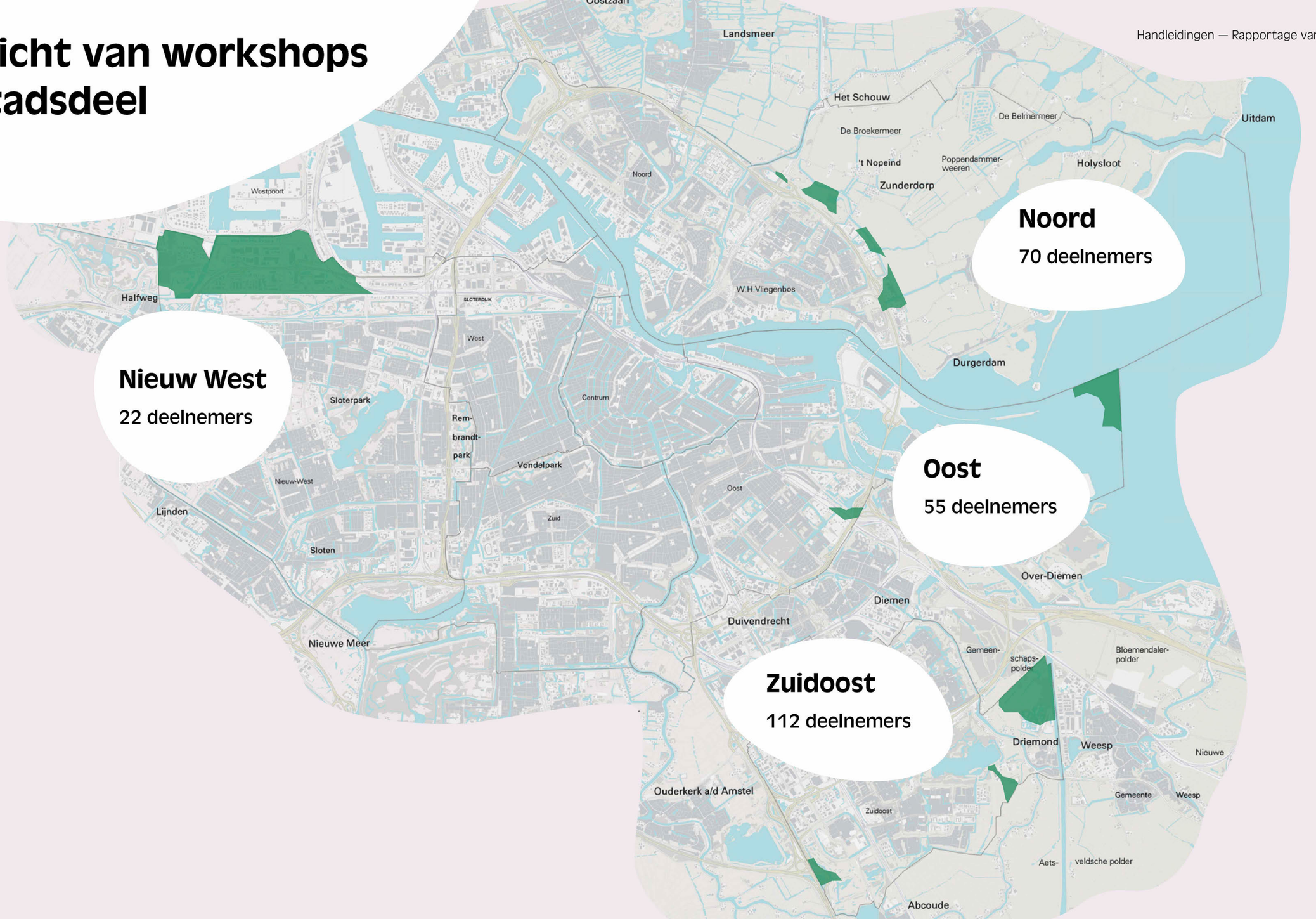

Noord

70 deelnemers

Nieuw West

22 deelnemers

Oost

55 deelnemers

Zuidoost

112 deelnemers

Uitkomsten per zoekgebied

Huidige buurtbeschrijvingen van alle zoekgebieden

Knooppunt Holendrecht

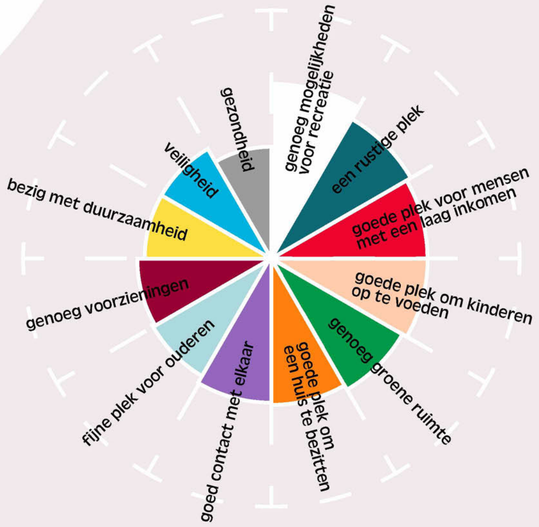

Gaasperplas

Diemerscheg

Noord

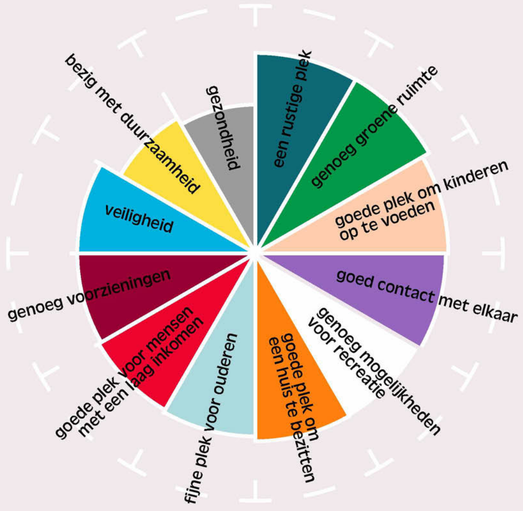

Ijburg

Science Park

Havengebied

Knooppunt Holendrecht

Stadsdeel Zuidoost

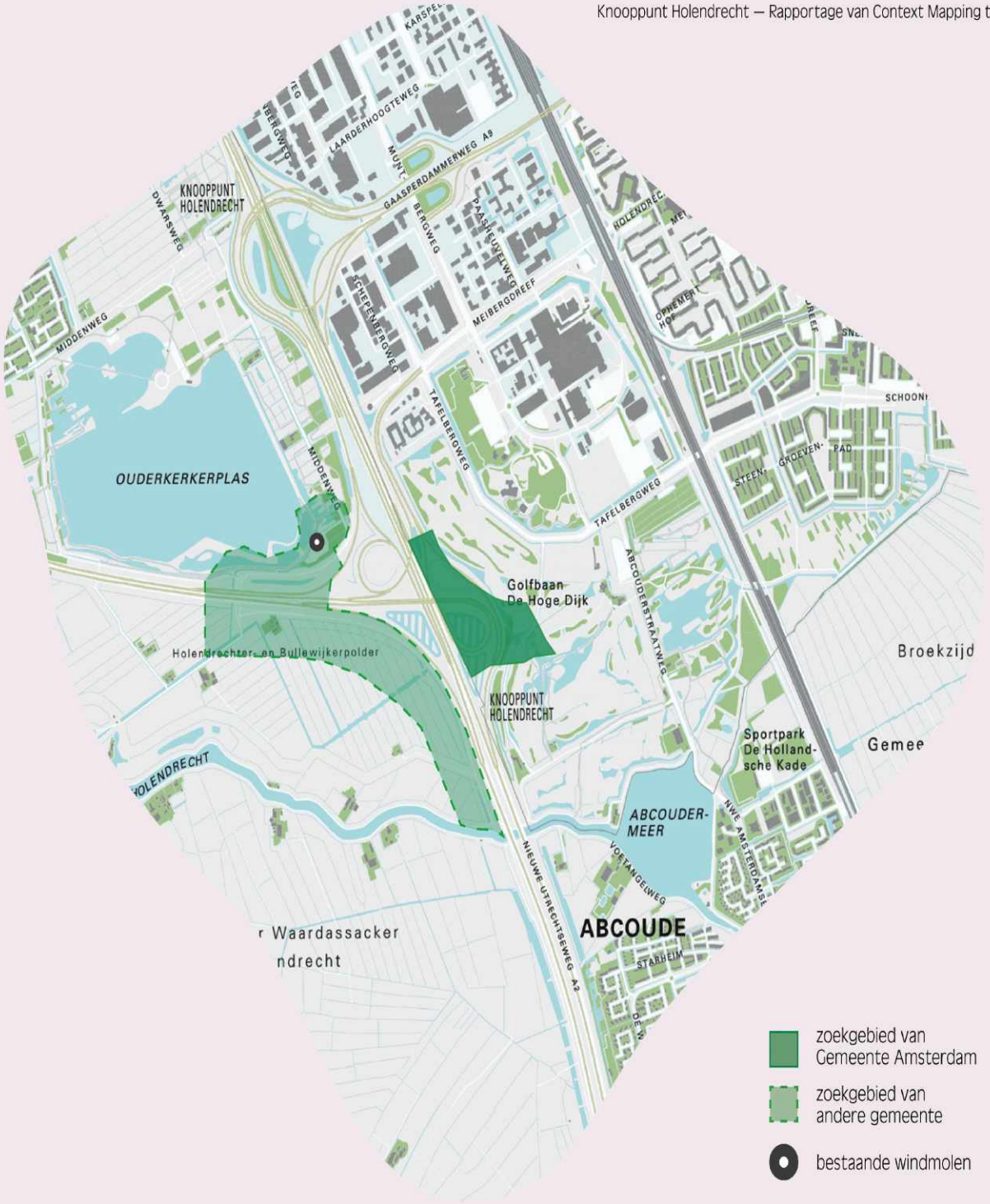

31 deelnemers

Demografische gegevens

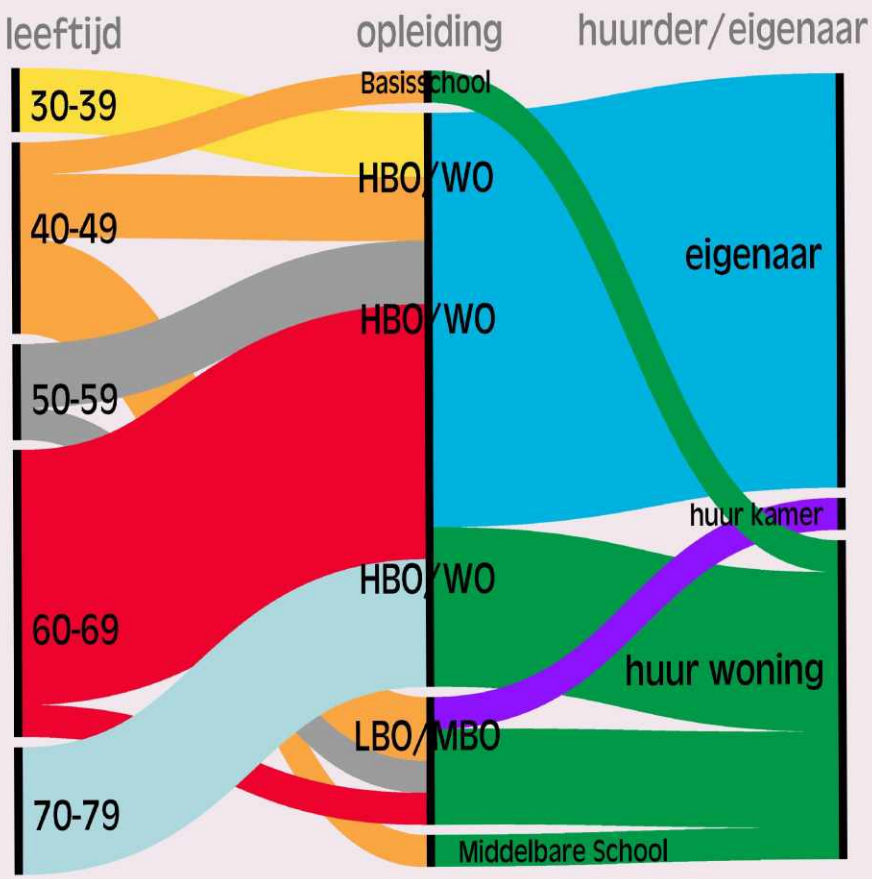

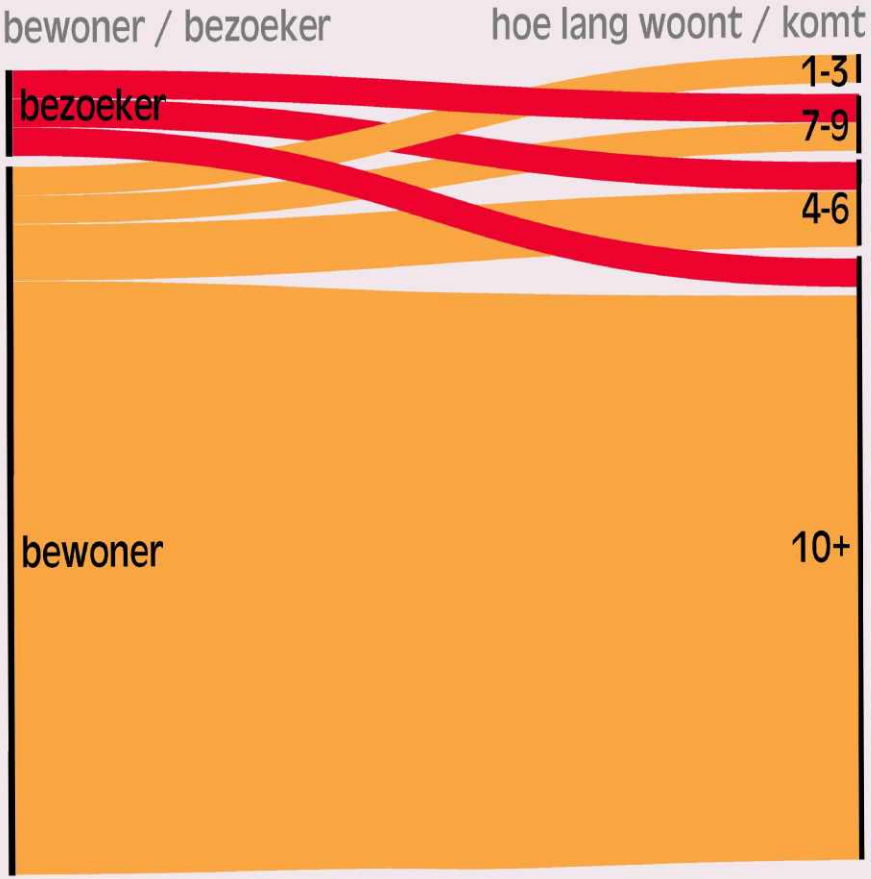

Citaten vanuit de buurt

“Ik hou van Holendrecht. Ik weet dat mensen ons zien als een ‘probleemwijk’ in sommige opzichten.Maar wij zijn gezegend om hier te mogen wonen. Multi-cultureel en betaalbaar (nog), met veel rust en groen om ons heen (nog).”

“Het is vol met bebouwing, en het gaat nog voller worden. Er is veel diversiteit onder de bewoners, en dit gaat goed, maar er zijn mensen zonder werk, en met een laag inkomen.”

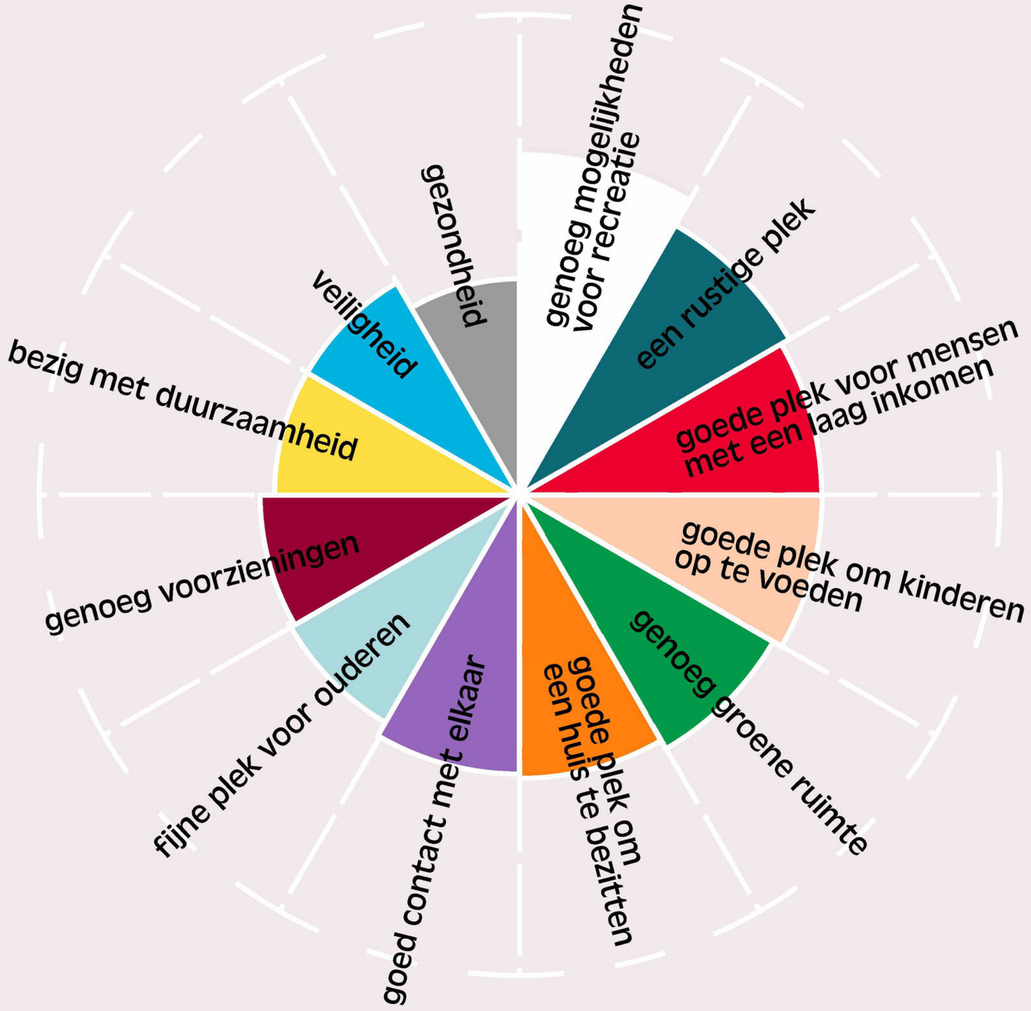

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

In deze heatmap komen met name drie belangrijke gebieden naar voren.

Eén daarvan is recreatiegebieden de Hoge Dijk (de golfbaan en de zwemplas) een veel genoemde plek.

Het Gein park en Sportpark Hollandse Kade zijn ook aangeduid.

Daarnaast is het AMC, die door deelnemers als waardevol wordt aangeduid.

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Uit de geschreven toelichtingen bij opdracht 1 t/m 6 blijkt dat deelnemers zich zorgen maken over de verdeeldheid in de buurt. Saamhorigheid tussen buurtbewoners is belangrijk voor de bewoners. De deelnemers maken zich zorgen dat Holendrecht, een gebied waar veel mensen met een laag inkomen wonen, de dupe zal worden van de wensen van de stad. Verder geven deelnemers aan overlast te ervaren van de snelwegen en vliegtuigen en dat de gemeente zaken als afvalproblematiek niet oplost. Ze vertrouwen er niet op dat de windmolens hen dan wel ten goede zullen komen. Mensen met lagere inkomens zouden minder kansen hebben om deze plek te verlaten, en het licht en geluid van de windmolens kan zorgen voor nog meer overlast. Tot slot zijn deelnemers bang dat de windmolens te dicht bij het woongebied zullen komen te staan. Sommigen stellen het kantorengebied voor als alternatief.

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. De buurt is een goede plek voor mensen met een laag inkomen
2. De buurt met genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. De buurt met genoeg groene ruimte
4. De buurt is een fijne plek voor ouderen

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat het geen gezonde buurt meer is
2. Dat het geen rustige plek meer is
3. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
4. Dat de buurt geen fijne plek meer zal zijn voor ouderen

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Een rustige plek
2. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. Fijne plek voor ouderen
4. Genoeg groene ruimte

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

Deelnemers vragen om andere alternatieven te onderzoeken, zoals zonne-energie:

"..verduurzamen woningen: zonnepanelen + isolatie + warmtepompen."

Deelnemer werkboek 2

Andere suggesties gaan over meer sociale activiteiten in buurthuizen, zoals meer voorzieningen voor jongeren creëren.

"Maak meer ruimte voor de Jeugd zoals sportplekken en activiteiten, computer ruimtes."

Deelnemer werkboek 7

De meeste deelnemers hebben geen aanvullende gedachten gedeeld.

Gaasperplas

Stadsdeel Zuidoost

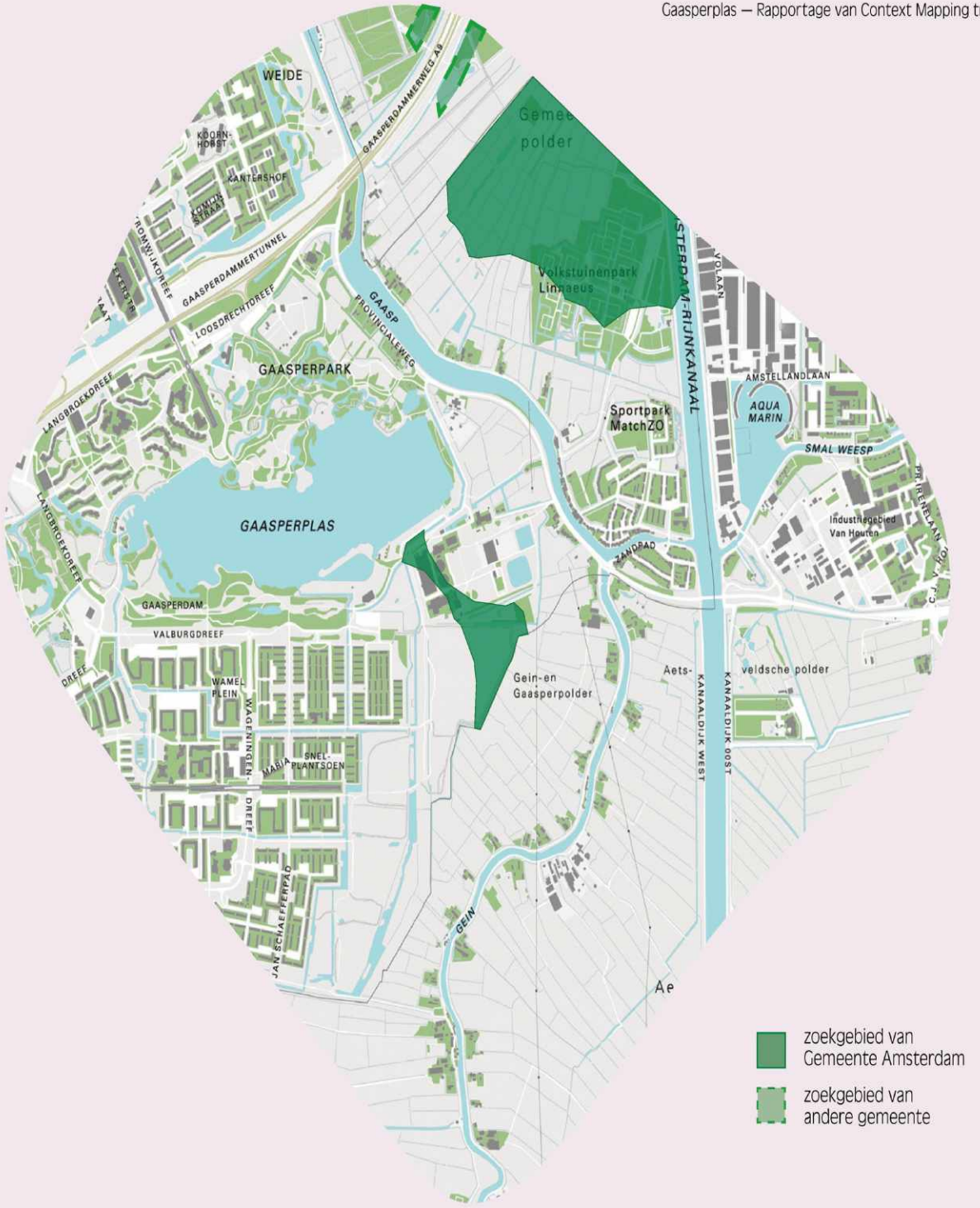

54 deelnemers

Demografische gegevens

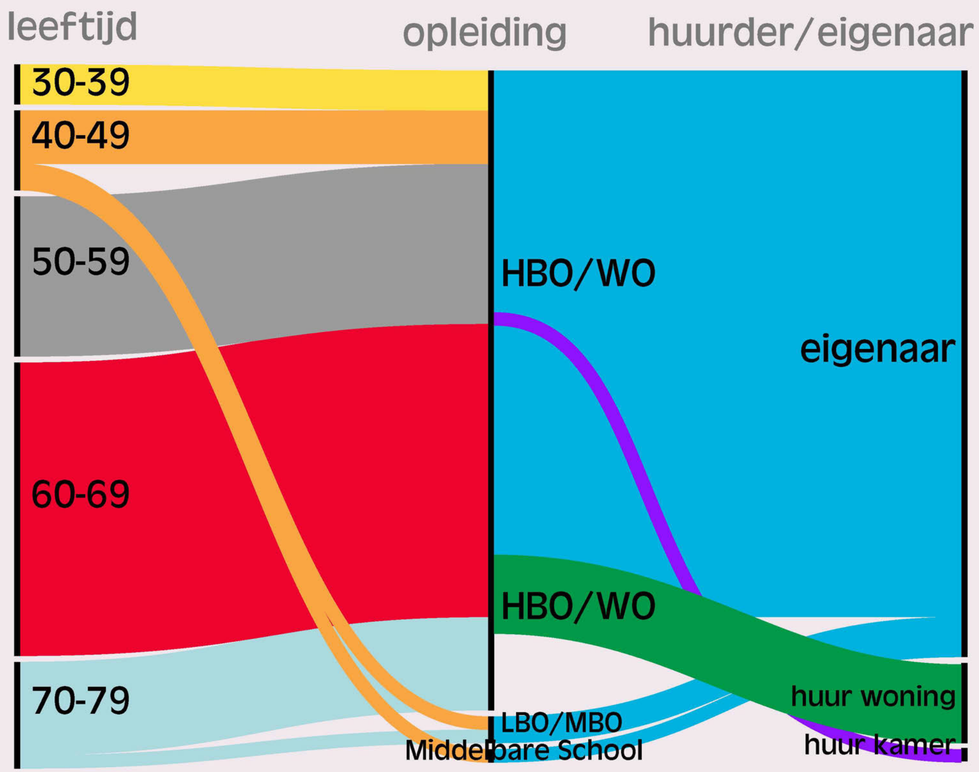

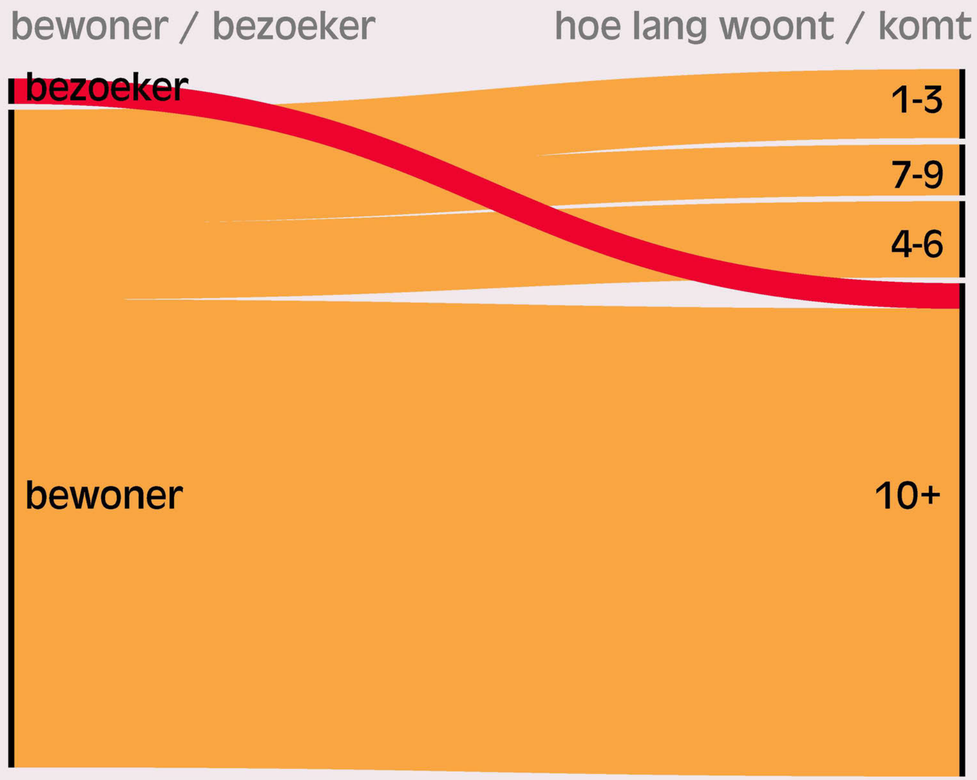

Citaten vanuit de buurt

“Aan de rand van de stad is het goed wonen voor iedereen. Je kunt [er] actief recreëren en er is veel natuur. De metro en fiets maken de stad goed bereikbaar. De diversiteit in de buurt is heel prettig en stads.”

“Dit is een fantastische gemengde buurt waar zwart en wit, jong en oud, vrouw en man, door elkaar heen sport en recreëert. Het is een buurt. Maar het schaarse groen heeft nu al te veel functies.”

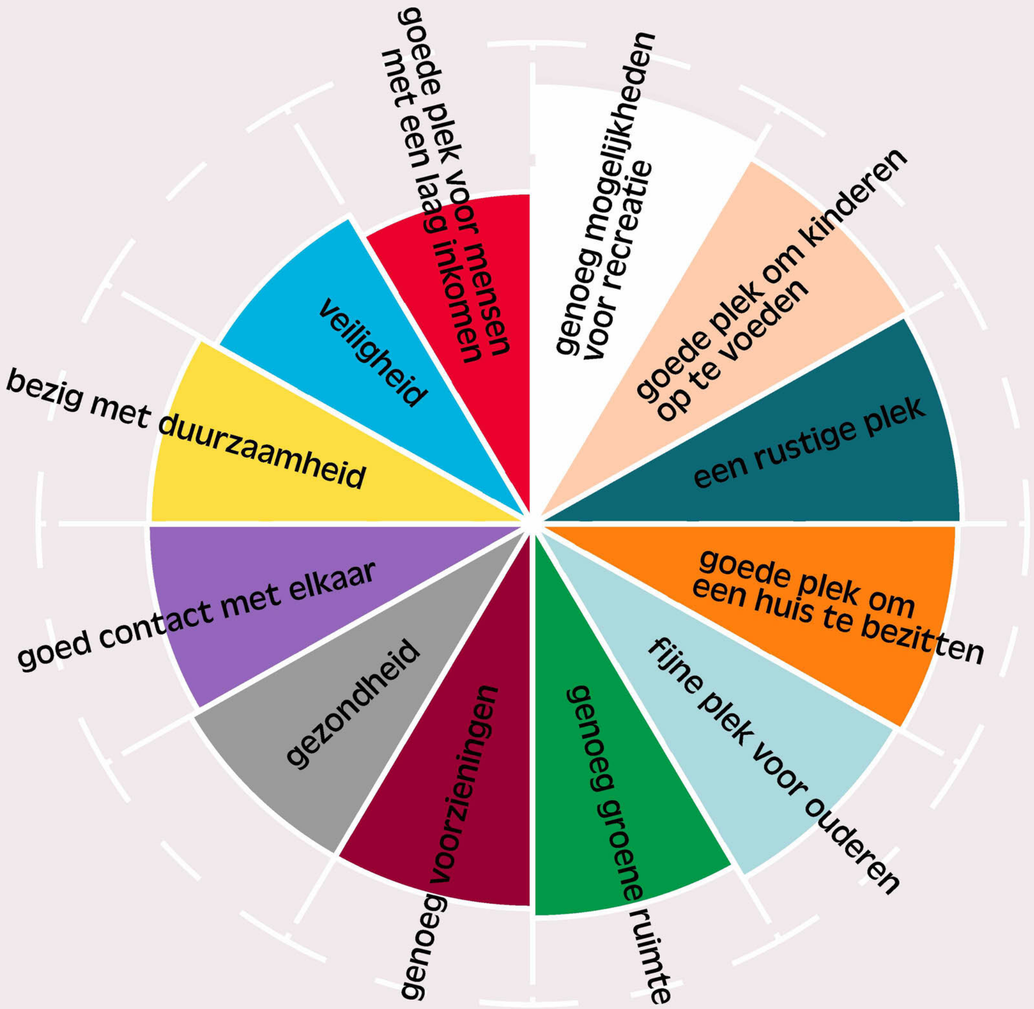

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Het Gaasperpark,

de Gaasperplas

en de Gaasperzoom worden door veel deelnemers aangeduid als belangrijk.

Er wordt duidelijk veelvuldig gebruik gemaakt van deze recreatiegebieden.

Rondom de rivier de Gein zijn ook een aantal belangrijke plekken aangegeven.

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Deelnemers zijn in de huidige situatie erg tevreden over de recreatiemogelijkheden. Deelnemers maken zich grote zorgen over het effect van windmolens op de groene gebieden en parken. Met name geluidsoverlast zou er voor zorgen dat bewoners en bezoekers niet meer kunnen recreëren in de gebieden. Deelnemers geven aan dat dit onevenredig impact zou hebben op mensen met lagere inkomens, die afhankelijk zijn van deze gratis gebieden voor recreatie.

Volgens de deelnemers komen de windmolens te dicht op het woongebied. Ze maken zich zorgen over de gezondheidseffecten van de overlast. Slapeloosheid en verlies van rust zullen leiden tot ziekte. Onder de deelnemers zijn er ook zorgen over de impact van windmolens op huisbezit. De mogelijke overlast zou kunnen leiden tot waardedaling van de huizen.. Maar, deelnemers denken ook dat mensen met een hoger inkomen de kans hebben om de overlast van windmolens te ontvluchten, en de buurt zullen verlaten. De zorg is dat mensen met lagere inkomens dichtbij de windmolens moeten blijven wonen.

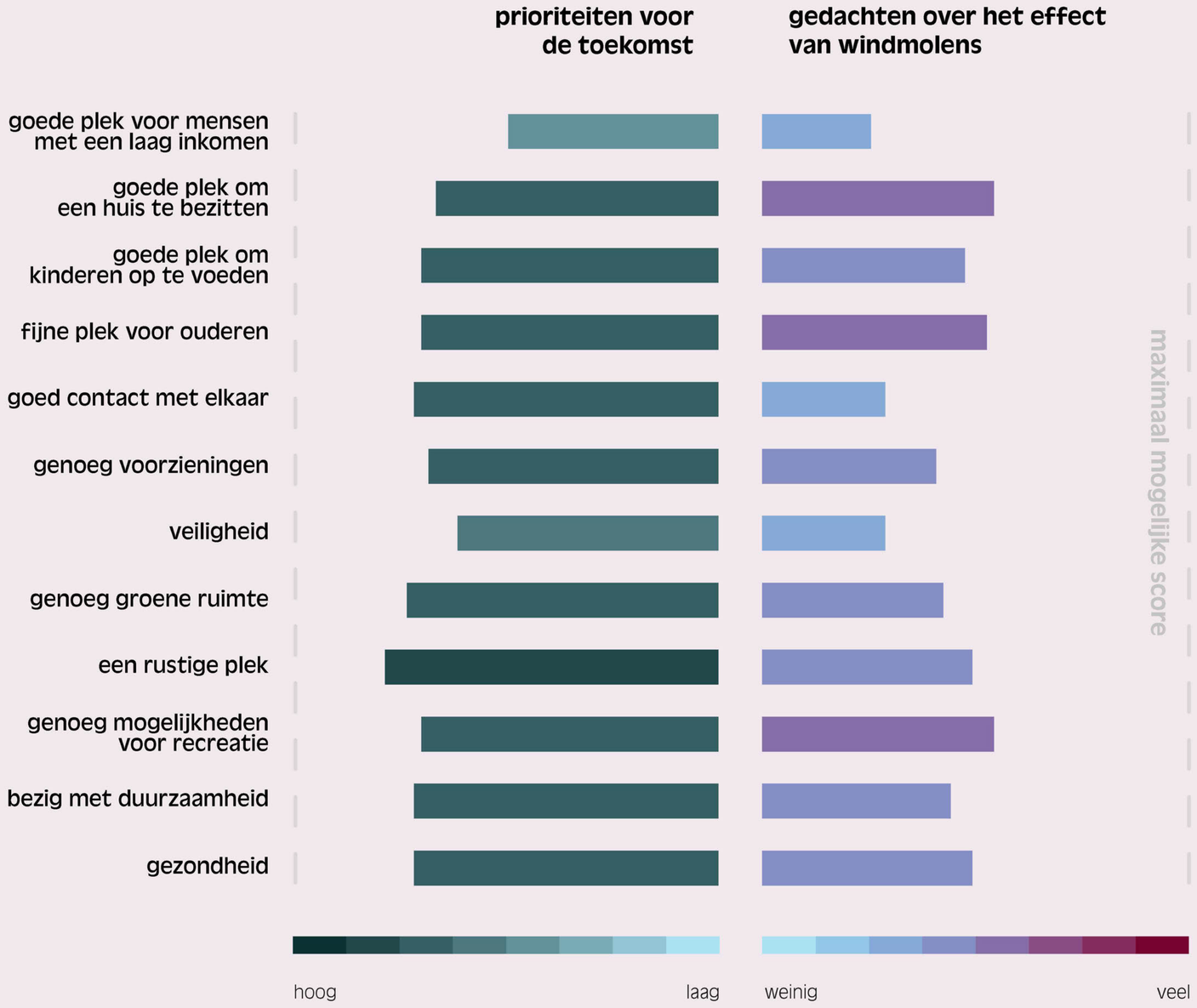

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. De buurt is een rustige plek
2. De buurt met genoeg groene ruimte
3. De buurt is bezig met duurzaamheid / Goed contact met elkaar
4. De gezonde buurt

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om een huis te bezitten
2. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
3. Dat de buurt geen fijne plek meer zal zijn voor ouderen
4. Dat het geen rustige plek meer is zijn voor ouderen / Dat het geen gezonde buurt meer is

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Een rustige plek
2. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. Fijne plek voor ouderen
4. Goede plek om een huis te bezitten

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

Een groot deel van de deelnemers roept op tot meer participatie en wil graag betrokken worden bij het denken over de verduurzaming van Amsterdam:

"..ik ben voor participatie waarbij bewoners tijdig, volledig en eerlijk worden geïnformeerd: neem ons mee en werk met ons samen. "

Deelnemer werkboek 43

Verder komen de thema's gezondheid en natuur veel naar voren, zoals in de meeste zoekgebieden:

"..de natuur is hier beschermd (gemeentelijk beleid + provinciaal) 3. Recreëren is niet meer aan de orde terwijl het aantal bewoners toeneemt"

Deelnemer werkboek 55

Diemerscheg

Stadsdeel Zuidoost

Gemeente Gooise
Gemeenschapspolder
DIEMER-
BOS
Gemeenschaps-
polder
WEIDE
GAASPERPARK
GAASPERPLAS
Volkstuinenpark
Linnaeus
Sportpark
Papelaan
Sportpark
MatchZO
AQUA
MARIN
SMAL WEESP
AMSTERDAM-RIJNKANAAL
Gein-en
Gaasperpolder
veldsche polder
Bullewijk
Bullewijkerdijk
Bullewijkerdijk
Bullewijkerd

27 deelnemers

Demografische gegevens

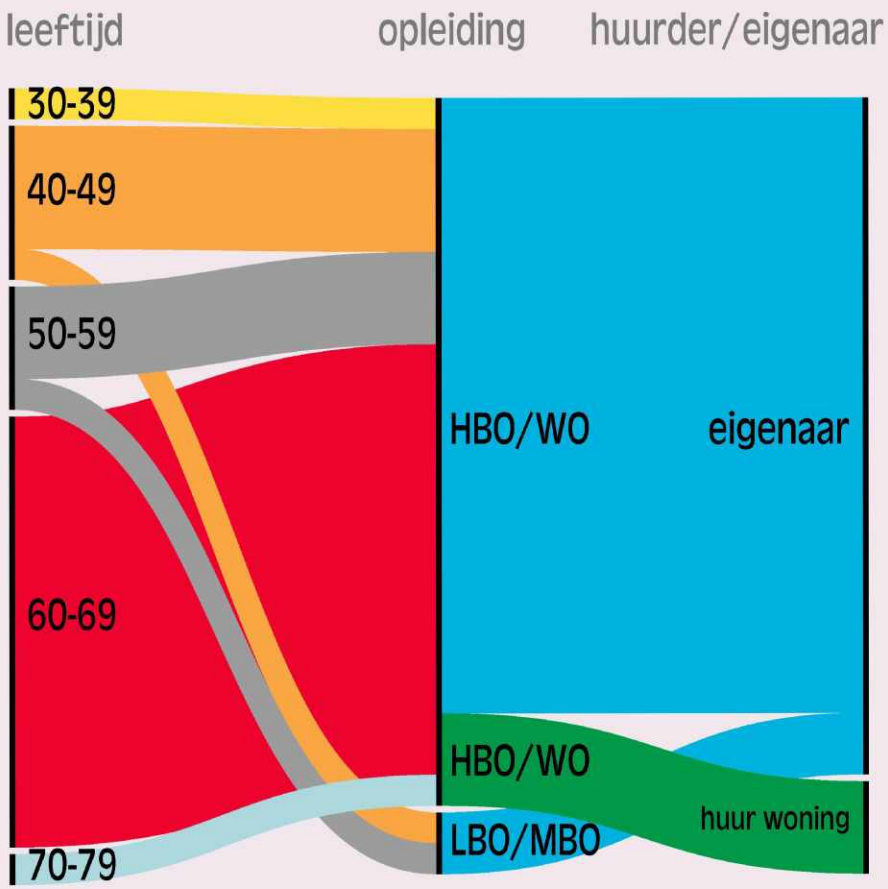

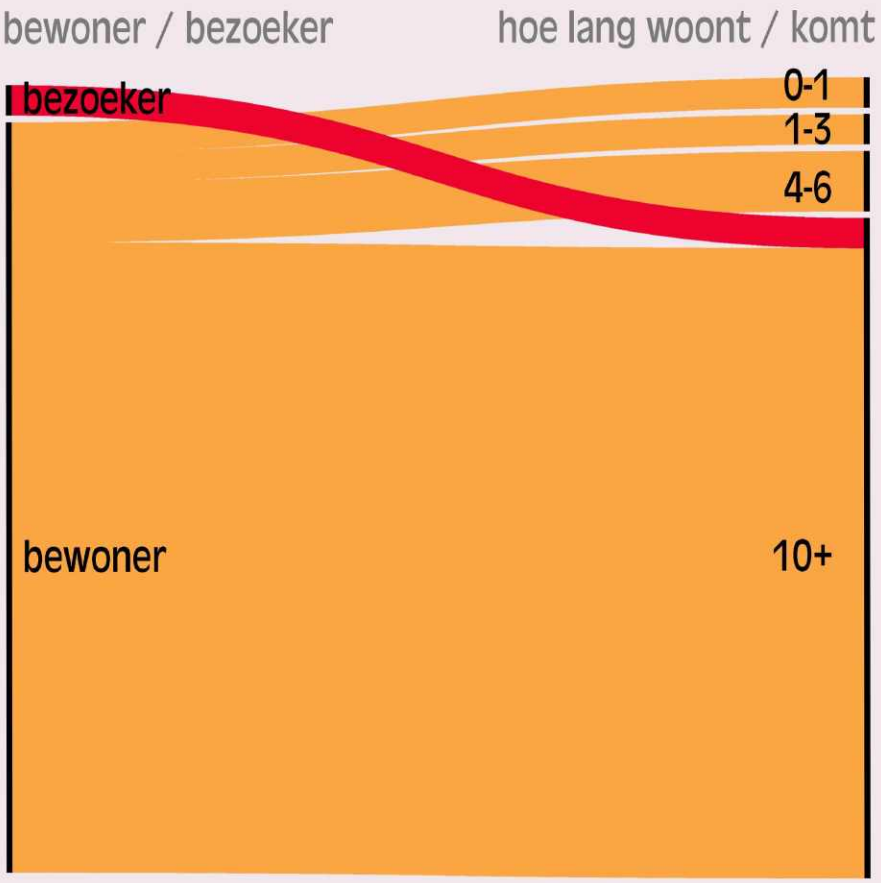

Citaten vanuit de buurt

“Hier is natuurbeleving, recreatie en volkstuinen de kern.”

“Een groene buurt onder zware druk van vliegverkeer, autoverkeer (provinciale weg), electriciteitsmasten, recreanten, woningbouw.”

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Dit zijn de meest waardevolle plekken voor mensen uit Diemerscheg.

Je kunt hier zien dat het zoekgebied midden tussen deze belangrijke plekken terechtkomt. De deelnemers maken veel gebruik van de (groene) recreatiegebieden zoals de polders, volkstuinen en parken.

De belangrijkste plekken zijn:

Volkstuinen Linnaeus en Frankendael,

het Diemerbos

en het dorp Driemond.

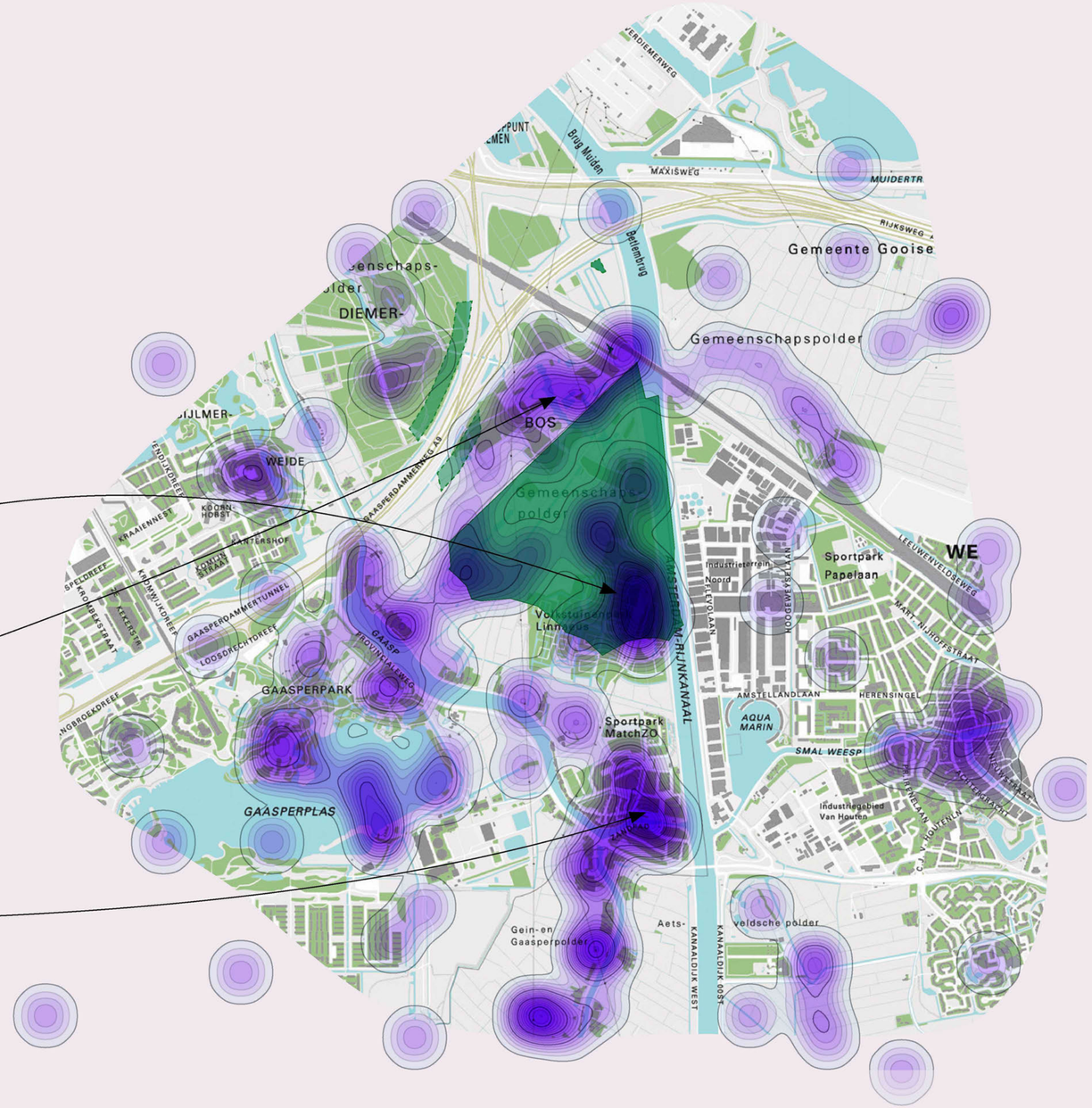

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Deelnemers maken zich het meest zorgen dat windturbines impact zullen hebben op de rust in de omgeving, gezondheid en de ruimte voor groen. Uit de toelichtingen komen de gezondheidszorgen sterk naar voren. De windmolens komen volgens de deelnemers te dicht bij de woongebieden, waar mensen door licht en geluidsoverlast last zullen krijgen van gezondheidsklachten. Horizonvervuiling is ook een grote zorg voor de deelnemers. Een aantal deelnemers stelt voor kleinere windmolens te plaatsen die minder overlast geven dan “megaturbines”. Zij delen zorgen over het ontbreken van nieuwbouw op de plattegronden. De toekomstige bewoners van deze nieuwbouw zullen heel dichtbij windmolens komen te wonen, aldus de deelnemers.

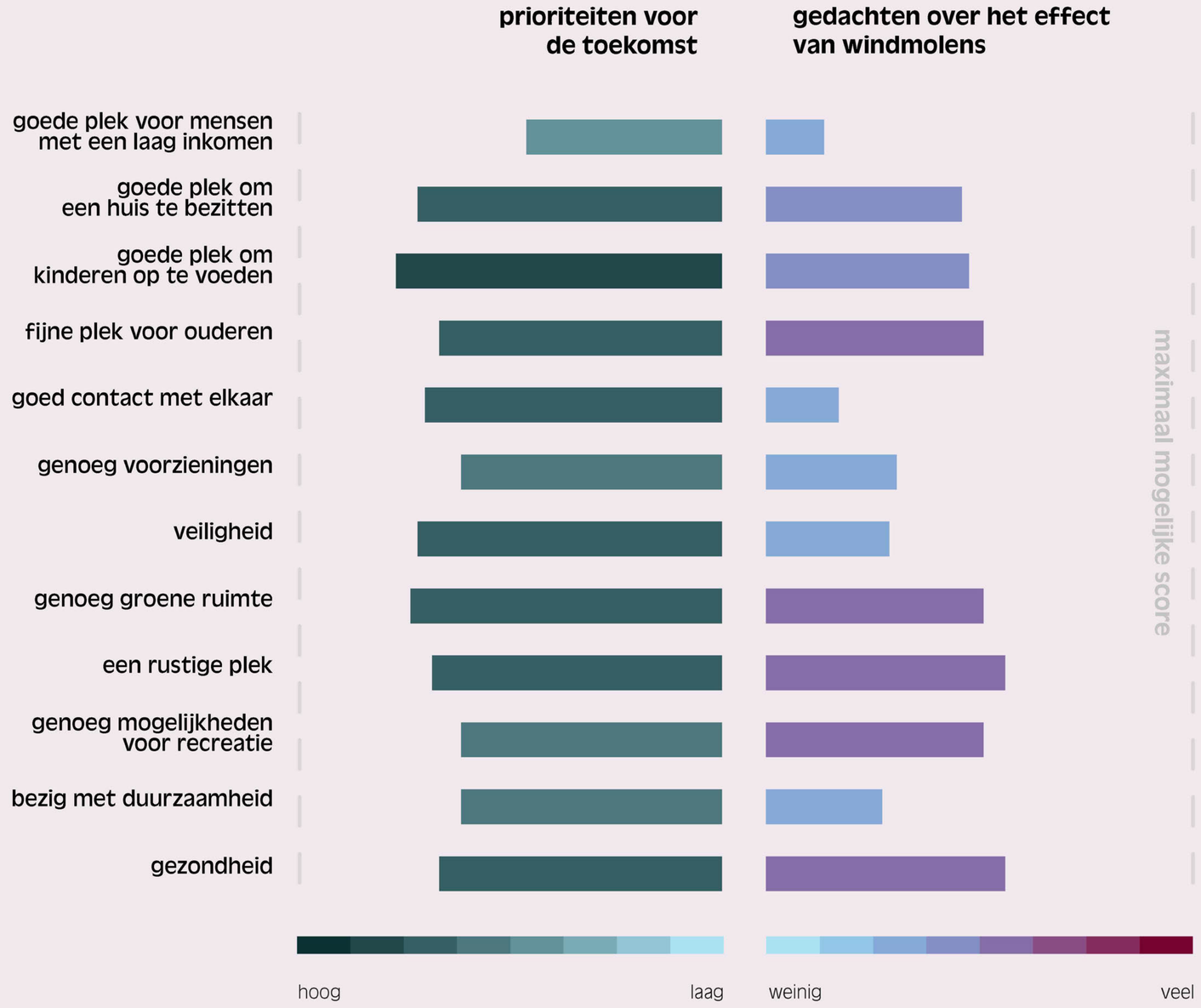

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. De buurt is een goede plek om kinderen op te voeden
2. De buurt met genoeg groene ruimte
3. De buurt is een goede plek om een huis te bezitten
4. De veilige buurt

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat het geen rustige plek meer is
2. Dat het geen gezonde buurt meer is
3. Dat er niet genoeg groene ruimte meer is in de buurt
4. Dat de buurt geen fijne plek meer zal zijn voor ouderen

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg groene ruimte
2. Een rustige plek
3. Goede plek om kinderen op te voeden
4. Gezondheid

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

Wat naar voren komt is de vraag om samenwerking tussen gemeente Amsterdam en Diemen wat betreft de zoekgebieden:

"Graag afstemming met gemeente diemen omdat deze gemeente ook een ambitie heeft op dit gebied."

Deelnemer werkboek 15

Een ander prominent onderwerp is de al bestaande overlast in dit gebied, van vliegtuigen en van snelwegen. Er wordt gepleit voor een erkenning van cumulatie van geluid vanuit de gemeente:

"Wij hebben al heel veel last van vliegtuigen (soms 2 keer per 3 minuten laag overvliegend). Bij noord en oostenwind veel herrie A9 wegens ontbreken geluidswal noordzijde gaasper. + herrie van treinverkeer."

Deelnemer werkboek 7

Tot slot geven participanten aan dat er ook rekening moet worden gehouden met de nieuwbouwwijk Weespersluis in Weesp:

"..(staat niet erop, dan lijkt het alsof daar niemand woont, terwijl daar 2900 huizen komen. Daar moet je geen windmolens naast zetten!!"

Deelnemer werkboek 5

Stadsdeel Noord

70 deelnemers

Demografische gegevens

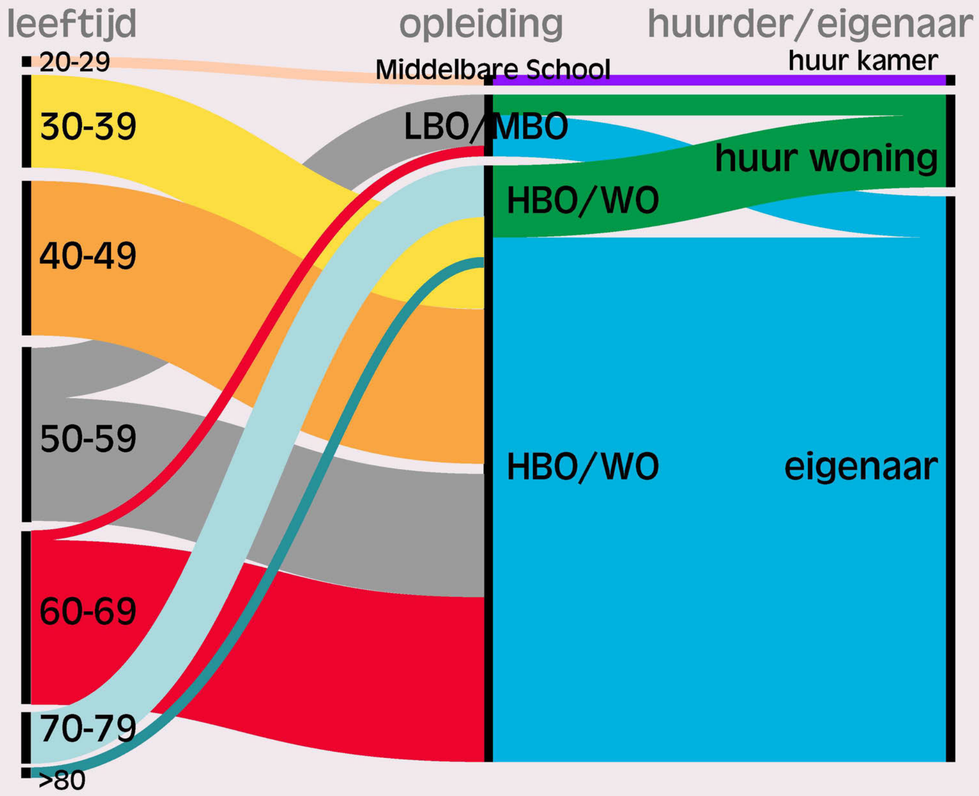

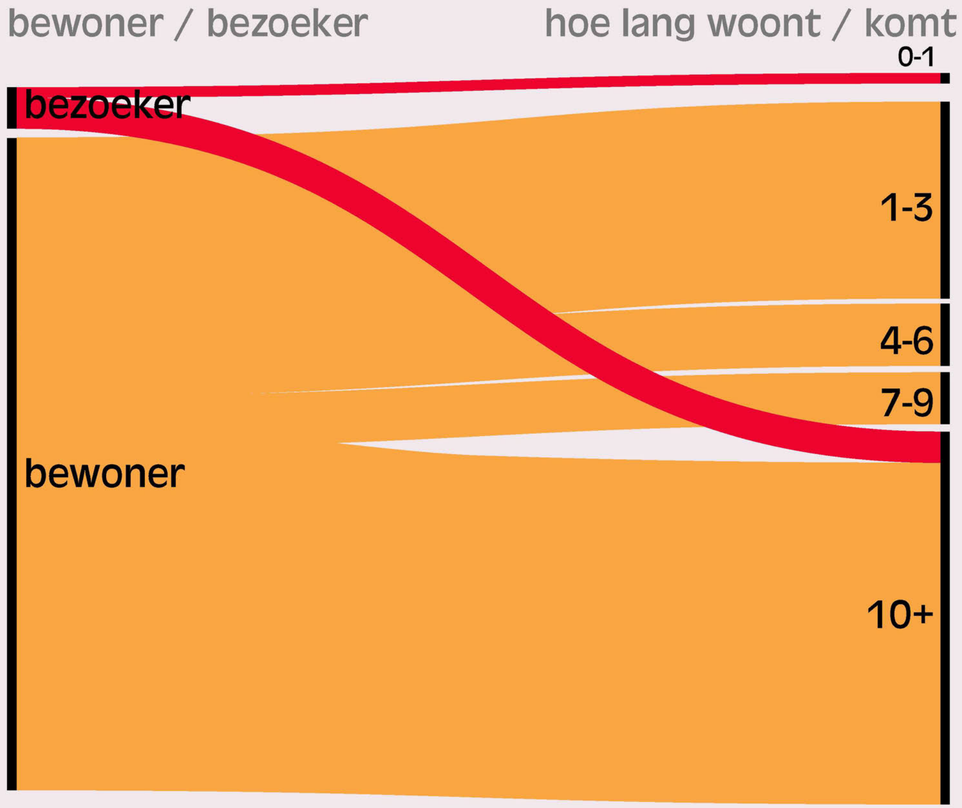

Citaten vanuit de buurt

“Een mooie rustig gelegen, groene wijk, echter de wijk wordt begrensd door de A10, die verkeersherrie en CO2 uitstoot geeft. Veel nieuwbouw wordt dicht op elkaar gebouwd, dat is zorgwekkend.”

“Een fijne buurt aan de rand van de stad, waar plek is voor jong en oud van alle soorten en smaken. Dichtbij de stad en nog dichter bij de rust van het platteland, uitstekend om te recreëren en ontmoeten, sporten, gezond samen te leven, thuis.”

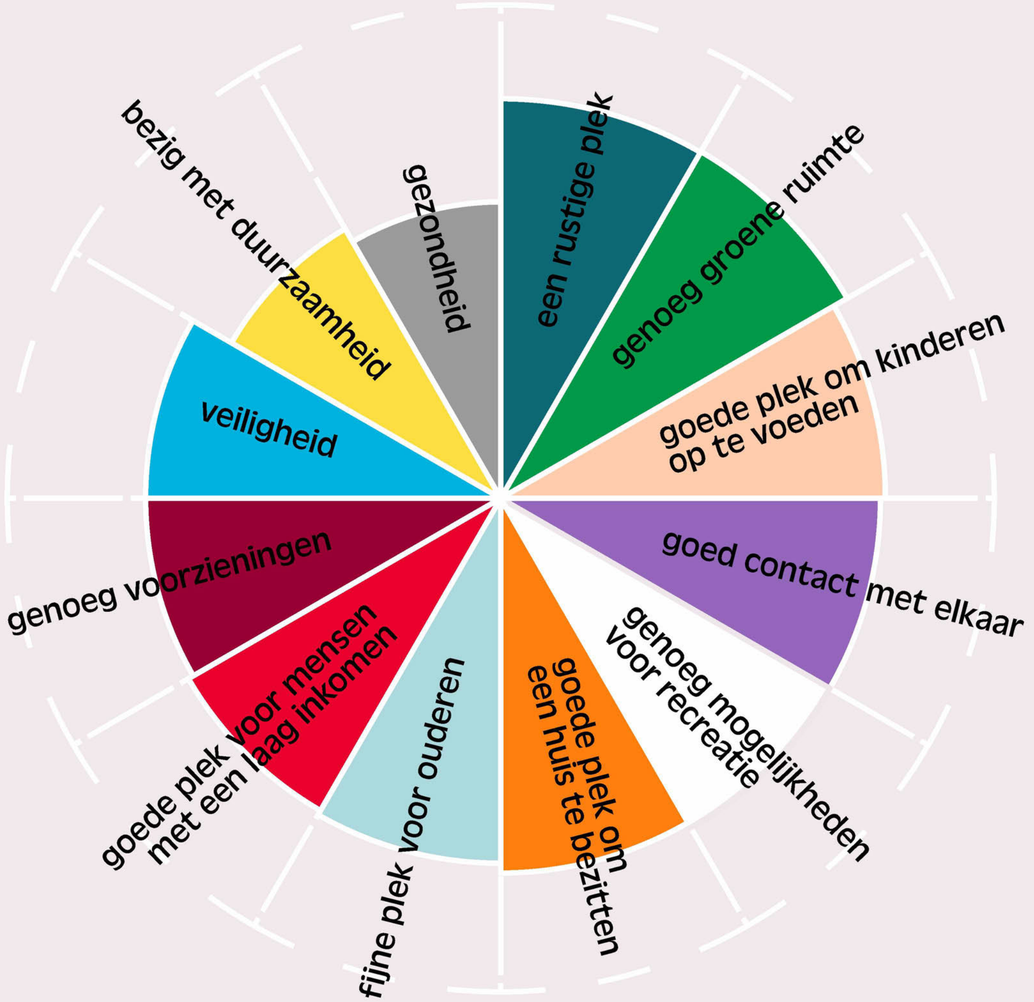

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

De belangrijkste locaties voor deelnemers in Noord zijn de recreatiegebieden langs de A10:

de golfbaan,

sportparken,

en talrijke volkstuinen.

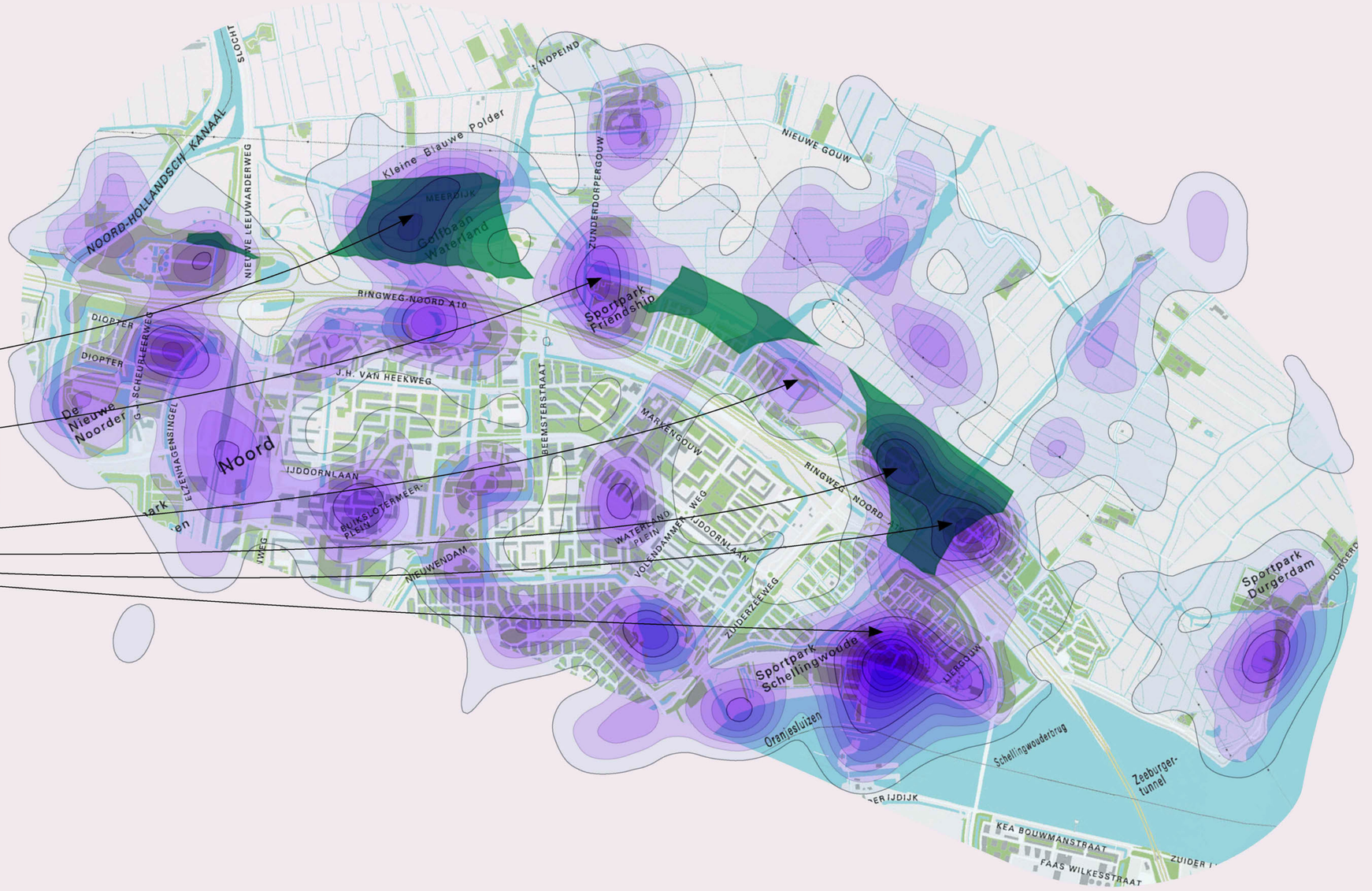

Ook van belang zijn de landelijke fiets- en wandelpaden, en de diverse dorpen. Sommige bewoners wijzen op het nieuw aangelegde “Pepijnpad”, alsmede het Noord Hollands Kanaal en het uitzicht vanaf Durgergram.

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Het toekomstbeeld dat deelnemers schetsen van Noord draait met name om het behouden van de huidige kwaliteiten: groen, rust, recreatie en ruimte voor natuur en dier. Deelnemers spreken van behoud van het landelijke of dorpse karakter. Ze willen graag samenwerken met de omgeving voor verduurzaming en meer saamhorigheid.

In de grafieken zien we rust, ruimte voor groen en recreatie als belangrijkste zorgen onder deelnemers. Echter, in de geschreven teksten komen de zorgen over gezondheid sterk naar voren, deelnemers noemen het effect van de geluidsoverlast op de nachtrust als belangrijkste zorg. Dit verlies van rust, geeft mogelijk gezondheidsgevolgen. Deelnemers geven aan dat de afstand van de windmolens tot woongebieden te dichtbij is. Ze denken dat de komst van windmolens over het algemeen een negatieve invloed zal hebben op de leefbaarheid; op de mogelijkheden voor kinderen, op de waarde van de huizen en de beleving de buurt. Ook denken de deelnemers dat welvarende mensen zullen vertrekken vanwege de overlast, en dat er daarmee segregatie zal ontstaan in het gebied tussen mensen met hogere en lagere inkomens.

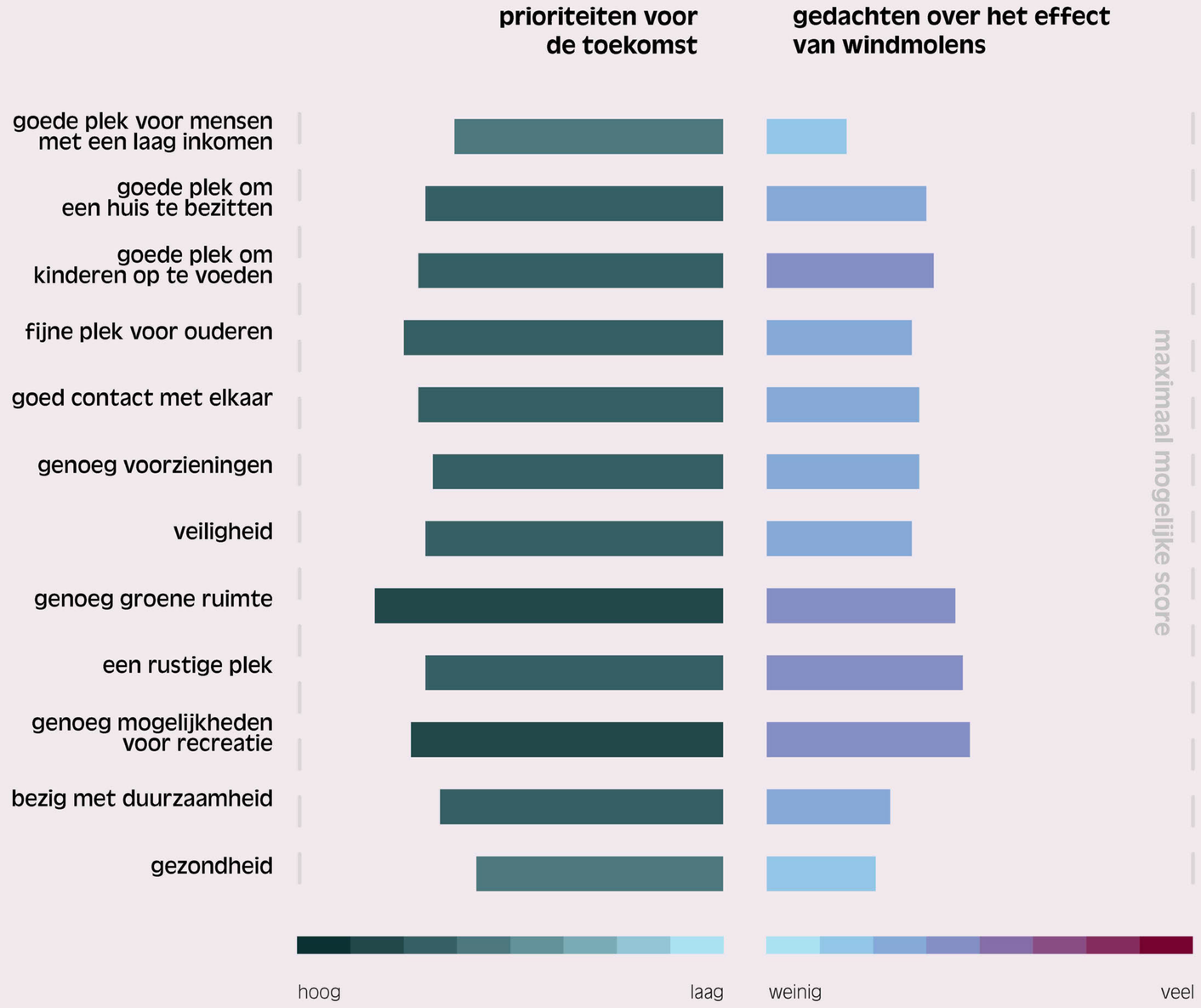

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. Een buurt met genoeg groene ruimte
2. Een buurt is een fijne plek voor ouderen
3. Een buurt met genoeg mogelijkheden voor recreatie
4. Een buurt is een goede plek om kinderen op te voeden

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
2. Dat het geen rustige plek meer is
3. Dat er niet genoeg groene ruimte meer is in de buurt
4. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om kinderen op te voeden

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg groene ruimte
2. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. Een rustige plek
4. Goede plek om kinderen op te voeden

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

In Noord zijn er ook ernstige zorgen over de mogelijke gezondheidsrisico"s van windmolens en wordt opgeroepen om onafhankelijk onderzoek te leveren die aantoont wat de precieze gevolgen van windmolens zijn in de nabijheid van mens en dier:

"Graag gedegen en onafhankelijk onderzoek naar gezondheid bewoners."

Deelnemer werkboek 60

Zorgen over de representativiteit en inclusiviteit van het proces zijn ook prominent aanwezig:

"Onderzoek totaal niet representatief. Niet te maken voor anderstalige. Ook niet zichtbaar tijdens deze zitting."

Deelnemer werkboek 25

Een ander veelgenoemd onderwerp is de natuur en hoe deze aangetast zou worden door de plaatsing van windmolens:

"Windmolens zullen de kernkwaliteiten van dit gebied (rust, ruimte, natuur & weidevogels) zeer ernstig en onherstelbaar aantasten."

Deelnemer werkboek 23

Verder geven deelnemers aan niet tegen duurzaamheid te zijn, maar windmolens op land zouden geen goede manier zijn om duurzaamheid te promoten:

"Windmolens prima maar graag ver op zee en niet waar mensen wonen"

Deelnemer werkboek 33

Sommige deelnemers geven aan weinig vertrouwen in de gemeente te hebben, en vragen zich af hoe de gemeente om zal gaan met de resultaten van onderzoeken:

"Wie zegt dat er niet weer selectief wordt rond geshopt in de uitkomsten van deze workshops?"

Deelnemer werkboek 45

IJmeer

Stadsdeel Oost/Noord

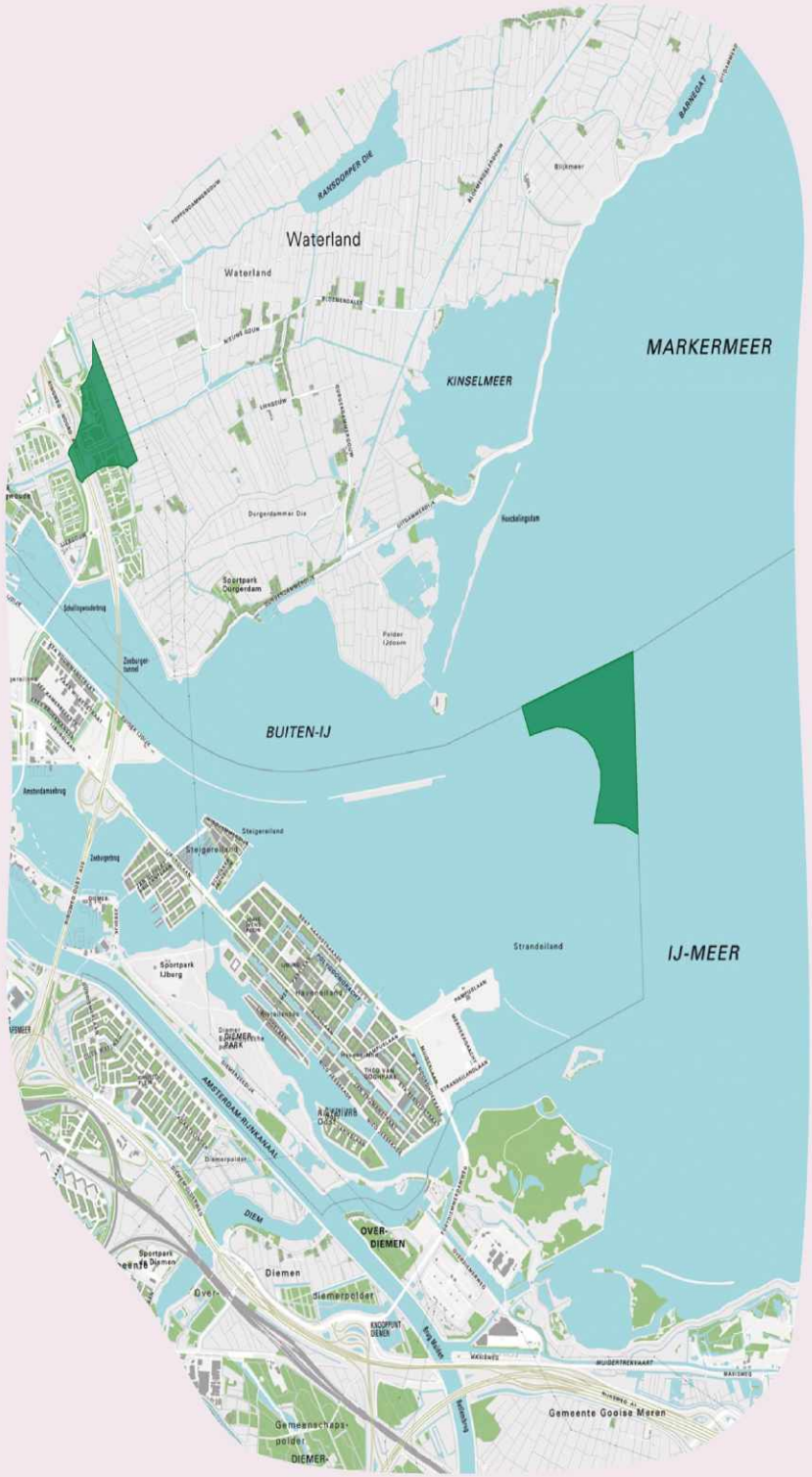

zoekgebied van Gemeente Amsterdam

28 deelnemers

Demografische gegevens

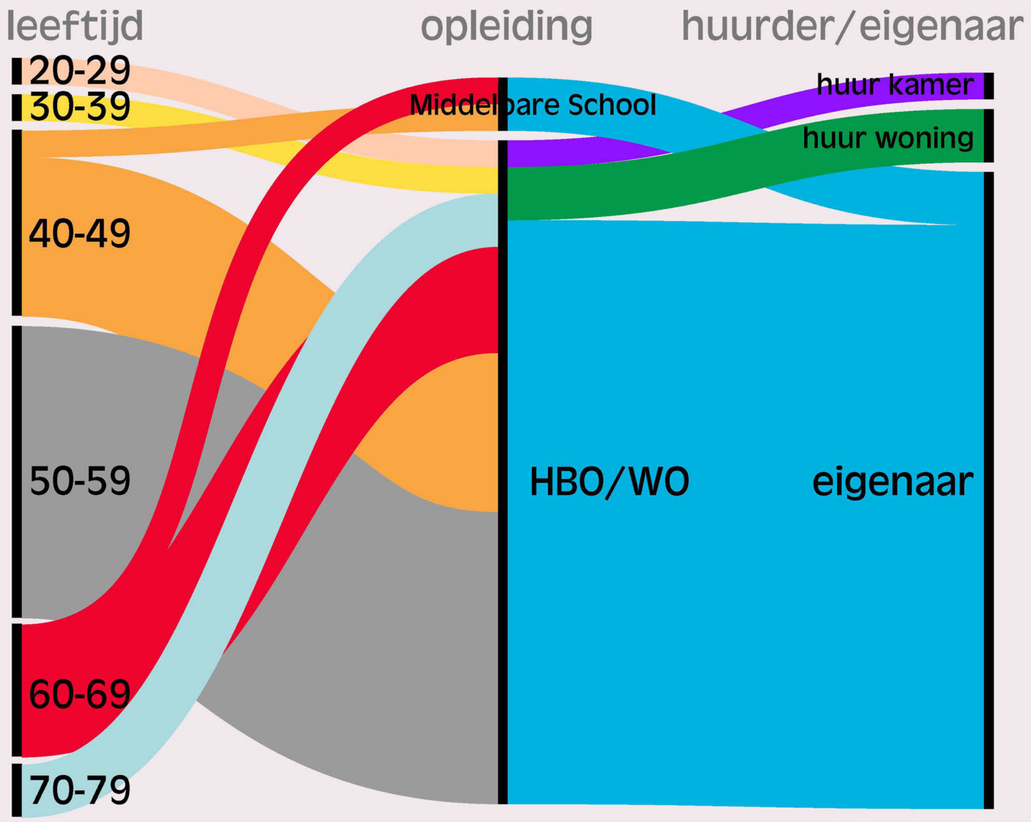

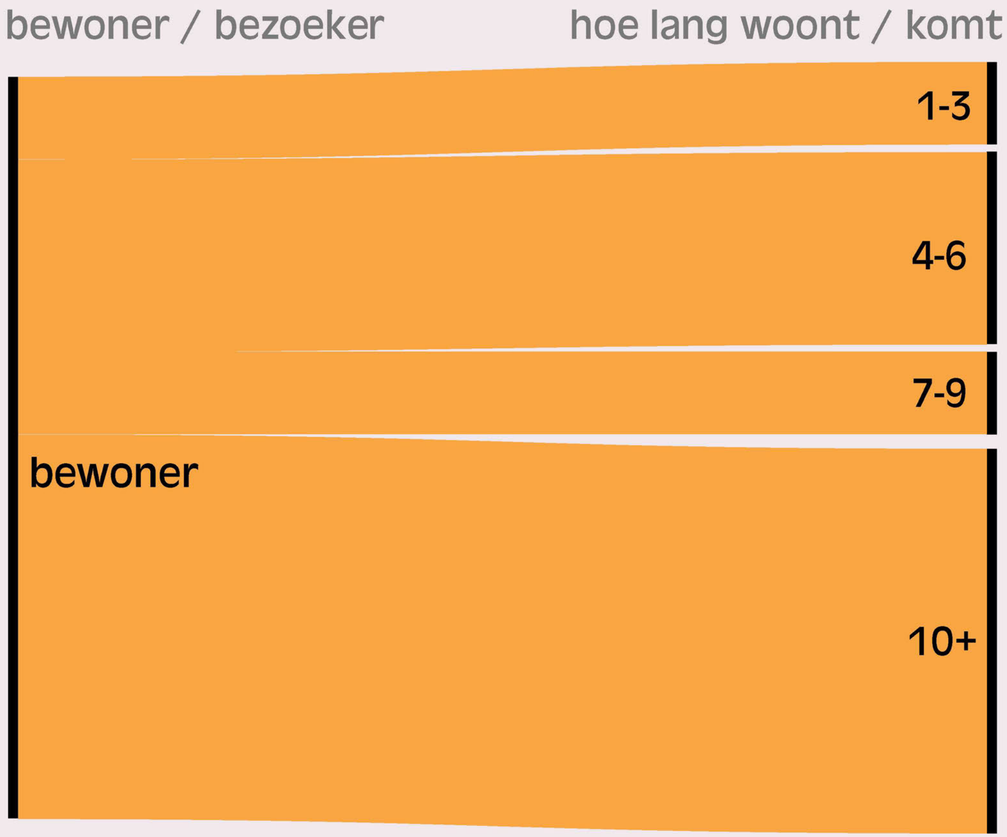

Citaten vanuit de buurt

“Het leukste van IJburg is het water... S’avonds loop ik even naar het water en kijk naar de zonsondergang. Dan krijg ik rust en ben ik gelukkig.”

“IJburg is voor mij leven omringd door natuur. IJmeer per eiland, Diemerpark, verder het beste van twee werelden, stedelijk en buiten. Gemengde wijk, stad op fietsafstand.”

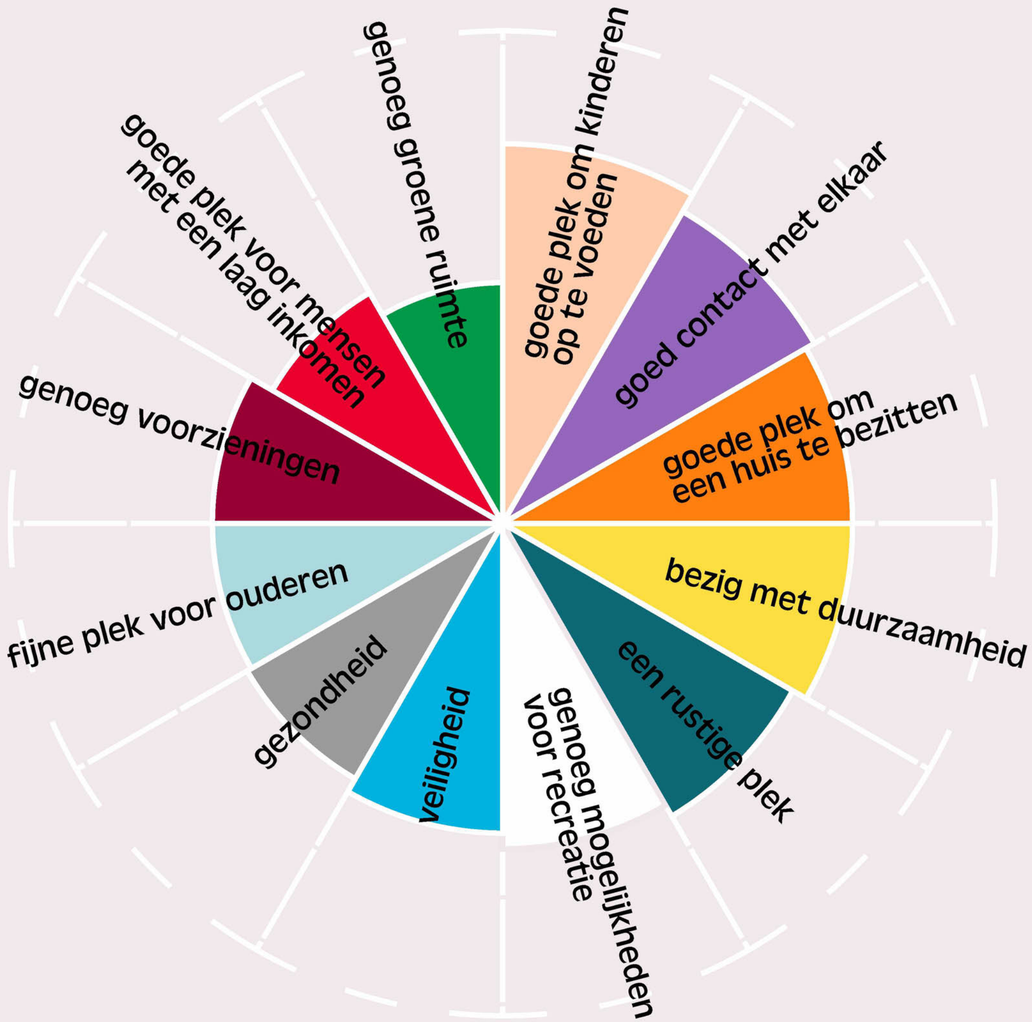

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Op de heatmap zien we veel gekleurde plekken, waaronder ook verschillende plekken in het water. Water recreanten hebben de plekken waar zij vaak komen in aangemerkt, bijvoorbeeld

het gebied rondom Vuurtoreneiland wat grenst aan het zoekgebied.

Sportpark Durgerdam met het bijbehorende water,

Steigereiland,

het centrum van IJburg

en de Diemer Vijfhoek

worden vaak aangeduid.

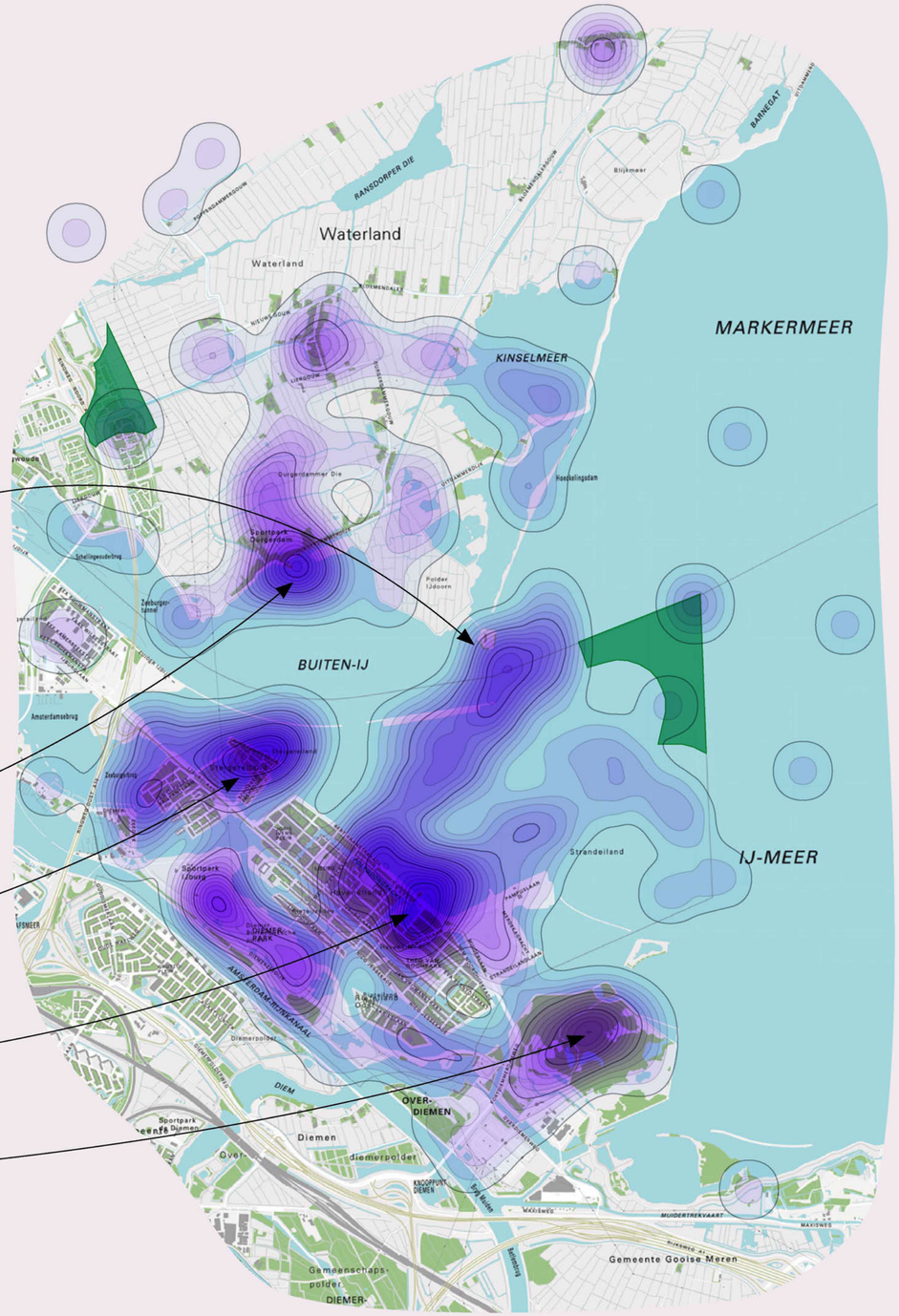

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Deelnemers zijn blij met de omgeving IJmeer zoals die is. Op IJburg zien deelnemers wel graag meer lokale voorzieningen omwille van het buurtgevoel. De deelnemers willen het water, het uitzicht en de mogelijkheden voor recreatie in de toekomst behouden. Deelnemers zijn van mening dat windturbines een negatieve impact zouden hebben op deze waarden. Het unieke uitzicht zou verpest worden door de windturbines. Horizonvervuiling is daarom een belangrijk thema.

Daarnaast zijn de effecten op gezondheid een grote zorg. De effecten op zowel mensen en dieren. Specifiek in dit gebied bestaan er zorgen over het effect van de trilling op de vissen in het water. Deelnemers dichten serieuze gezondheidsklachten toe aan de mogelijke windmolens, zoals slapeloosheid en effecten op de mentale gezondheid.

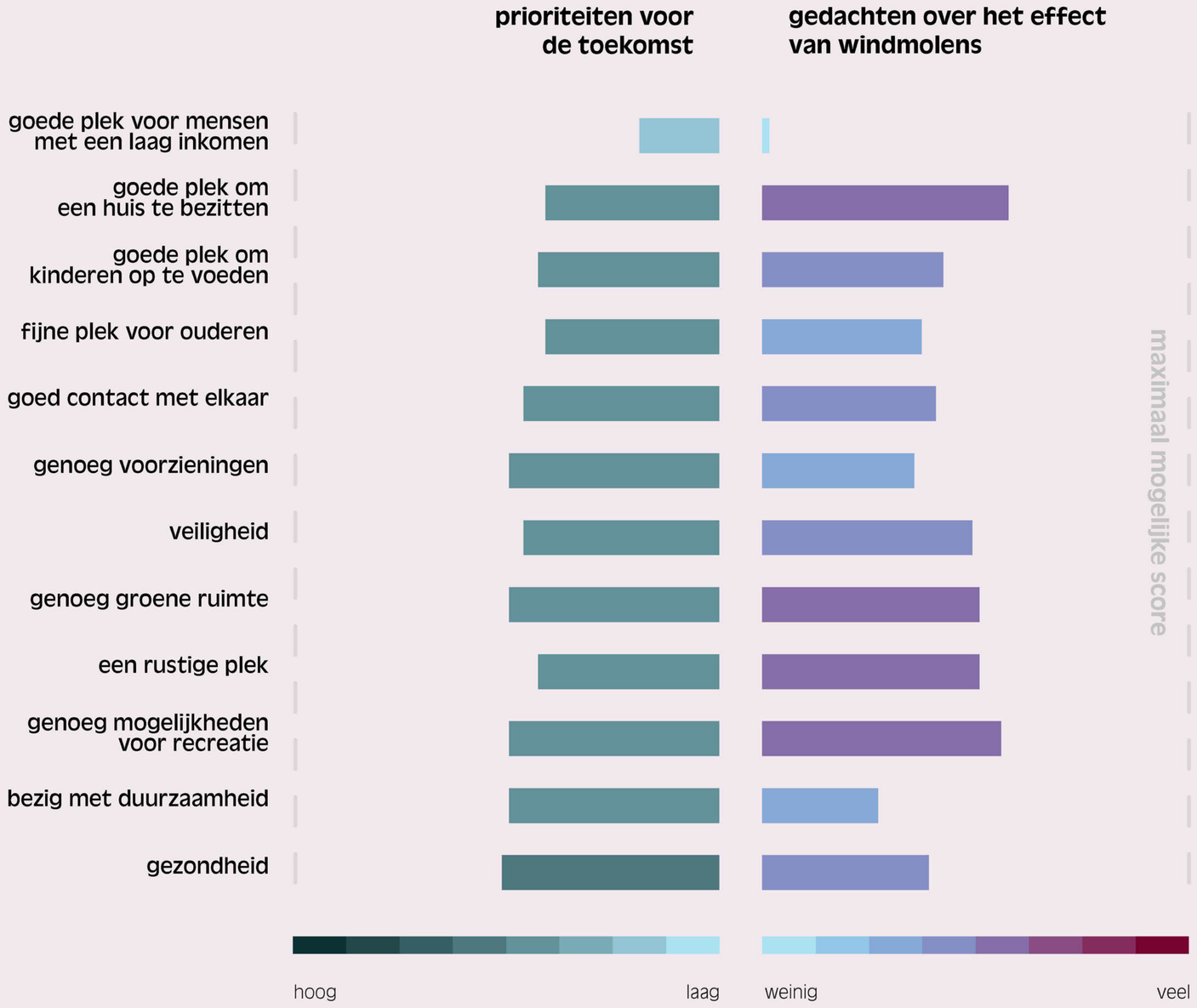

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. Een gezonde buurt
2. Een buurt die bezig is met duurzaamheid
3. Een buurt met genoeg groene ruimte
4. Een buurt met genoeg mogelijkheden voor recreatie

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om een huis te bezitten
2. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
3. Dat het geen rustige plek meer is
4. Dat er niet genoeg groene ruimte meer is in de buurt

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
2. Genoeg groene ruimte
3. Goede plek om een huis te bezitten
4. Veiligheid

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

Vergelijkbaar met andere zoekgebieden is de grootste zorg het thema van gezondheid:

"Grootste zorg: gezondheidseffecten windturbines, altijd 10x tiphoogte afstand van bewoning (let op >2025 extra bewoners Strandeiland)."

Deelnemer werkboek 18

Ook komen alternatieven aan bod:

"Zet nog meer in op zonne energie op alle gebouwen."

Deelnemer werkboek 17

Redelijk uniek voor dit zoekgebied zijn de zorgen over de invloed van windmolens op het esthetische uitzicht van het IJmeer:

"Lelijkheid van het landschap"

Deelnemer werkboek 1

Er wordt kritiek geuit op de methode van context mapping en hoe deze irrelevante zaken zou onderzoeken:

"Dit onderzoek onderzoekt allerlei zaken die mensen niet relevant vinden."

Deelnemer werkboek 11

Science Park

Stadsdeel Oost

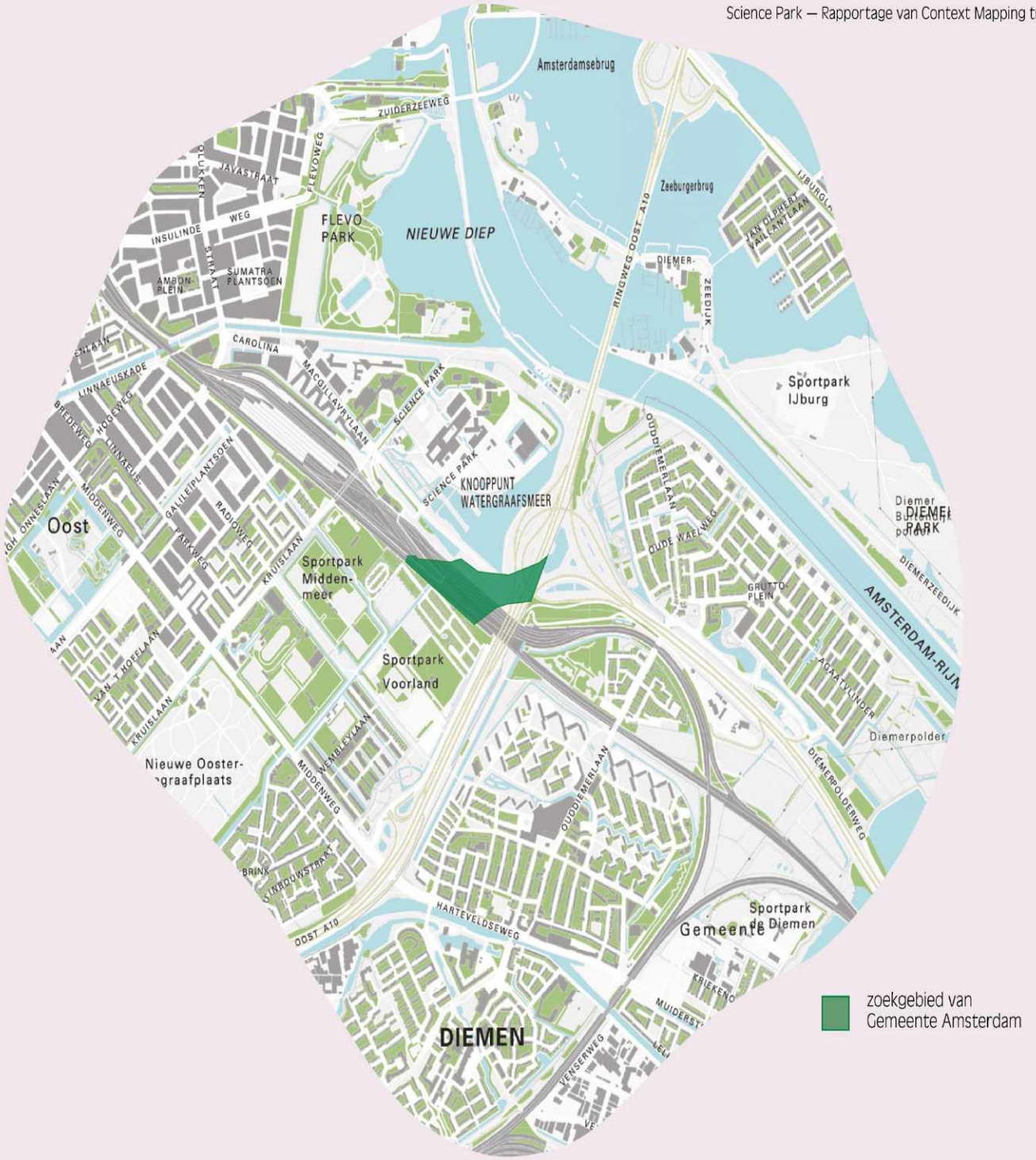

27 deelnemers

Demografische gegevens

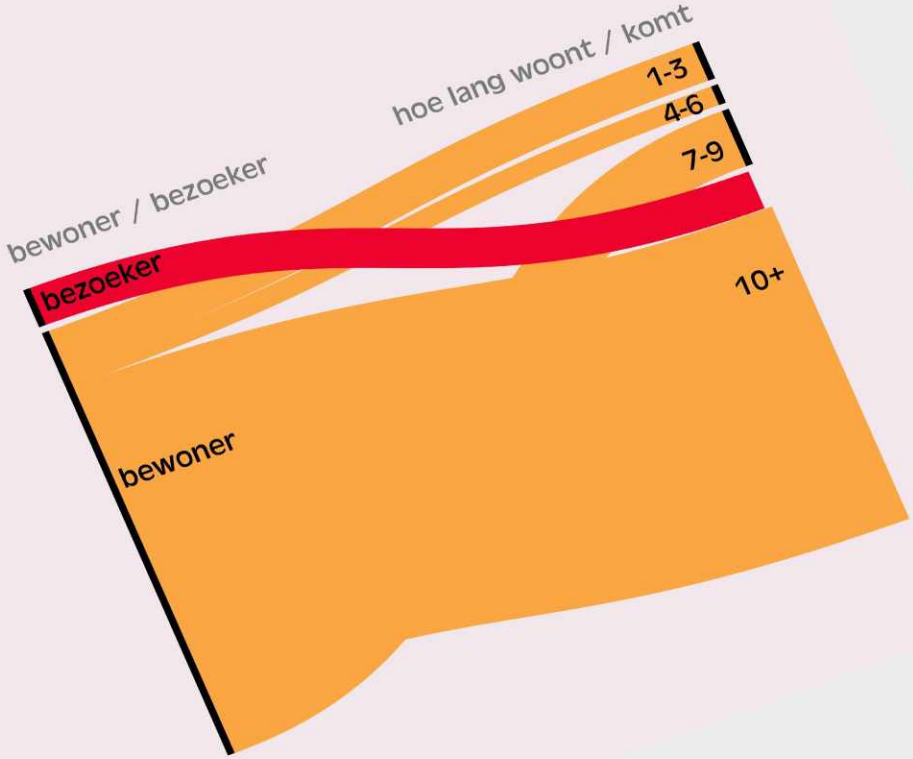

Citaten vanuit de buurt

“Veel mogelijkheden om te sporten, wandelen, tuinieren. Wel overlast van snelweg geluid en ongezonde lucht.”

“De Diemense leefomgeving scoort relatief laag door de aanwezige snelwegen, spoor verbindingen, A'dam Rijnkanaal, elektriciteitsmasten en de Vattenfall centrale (+mogelijk een biomassa centrale).”

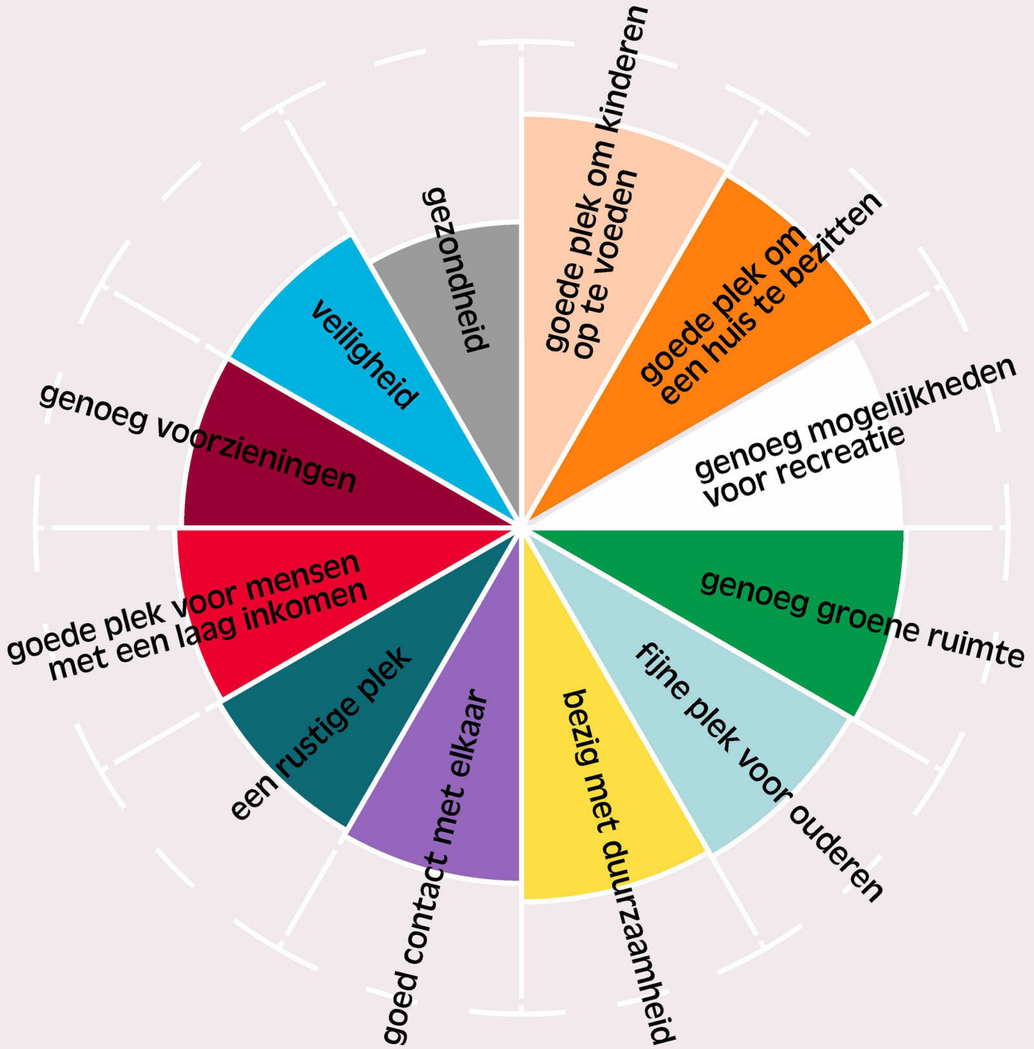

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Op de kaart zien we een aantal vlekken om het zoekgebied heen. Dit zijn sport-, recreatie- en groengebieden zoals

Tuinpark Nieuwe Levenskracht,

Anna's Tuin & Ruigte,

en Sportpark Middenmeer.

Ook Science Park was een veelgenoemde plek.

Andere belangrijke plekken zijn

het Frankendaelpark,

het Flevopark

en begraafplaats de nieuwe Ooster.

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Science Park mag van de deelnemers nog meer als wetenschappelijk gebied op de kaart komen, met mogelijkheden voor buurtbewoners om in contact te komen met de universiteit. Deelnemers willen de goede groenvoorzieningen en ruimte voor natuur behouden of uitbreiden. Deelnemers beschrijven ambities rondom een klimaatneutrale buurt en de verduurzaming van woningen. Verder delen deelnemers een gevoel van onzekerheid over de toekomst van de buurt: Hoeveel woningen komen er bij en hoeveel druk komt er op het gebied te staan?

Deze onzekerheid komt terug in de zorgen over windmolens en de mogelijke effecten hiervan. Ook zijn er zorgen over cumulatieve overlast door bebouwing en verdichting en de bestaande geluidsoverlast in de buurt. Hierdoor kan toegankelijkheid van de groengebieden afnemen. Het geluid kan de natuur (met name dieren) verstoren, een waarde die juist belangrijk is voor bewoners. Deelnemers verwachten een beperking in ruimte voor groen recreatie en sport. In de grafieken is te zien dat er ook zorgen zijn over huis bezit in relatie tot windmolens, en zorgen over de leefbaarheid voor ouderen en kinderen. Op deze zorgen is minder toelichting gegeven in de geschreven antwoorden.

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. Een buurt is een rustige plek
2. Een buurt met genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. Een buurt is een goede plek om een huis te bezitten
4. Een buurt met genoeg voorzieningen

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
2. Dat er niet genoeg voorzieningen
3. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om een huis te bezitten
4. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om kinderen op te voeden

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
2. Genoeg voorzieningen
3. Goede plek om een huis te bezitten
4. Goede plek om kinderen op te voeden

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

In het zoekgebied rondom Sciencepark bestaan veelal zorgen over de negatieve gevolgen van windmolens op de gezondheid van mens en dier:

"Ik vind het belangrijk dat er goed onderzocht wordt wat het effect van de windmolens is op de biodiversiteit/ vogelpopulatie en de gezondheid van omwonenden."

Deelnemer werkboek 27

Verder wordt opgeroepen om de Natura 2000 gebieden te beschermen:

"Dieren die tegen de windmolen aanvliegen. Dieren die verdwijnen door geluid/trilling."

Deelnemer werkboek 5

Een significant deel van de deelnemers hebben aangegeven mee te willen denken over mogelijke alternatieven. Zo worden voorstellen gemaakt over de mogelijkheid van zonnepanelen op platte daken, langs de ring A10 of de mogelijkheden van isolatie van sociale huurwoningen en andere (nieuw)bouw:

"Er ligt een ring A10 van ongeveer 60 hectare om de stad ongebruikt. ... Met maar 30 hectare (zonnecollectoren) kun je de stad van energie voorzien"

Deelnemer werkboek 3

Ook vinden zij de afstandsnorm van 350 meter te dichtbij en zien eigenlijk geen mogelijkheid tot het plaatsen van windmolens wanneer deze norm opgerekt zou worden:

"Die 350 m zijn veel te krap. Als je die oprekt naar 500 of 1000 meter dan past het al nergens"

Deelnemer werkboek 21

Er zijn zorgen over de mate van participatie en invloed in vorige fases en de huidige fase:

"We worden gelokt en geleid in de richting die de gemeente wil. Met genoeg ingevulde enquêtes kan er weer een verplichte informele en/of inspraak waarde worden afgevinkt"

Deelnemer werkboek 23

Havengebied Zuid

Stadsdeel Nieuw-West

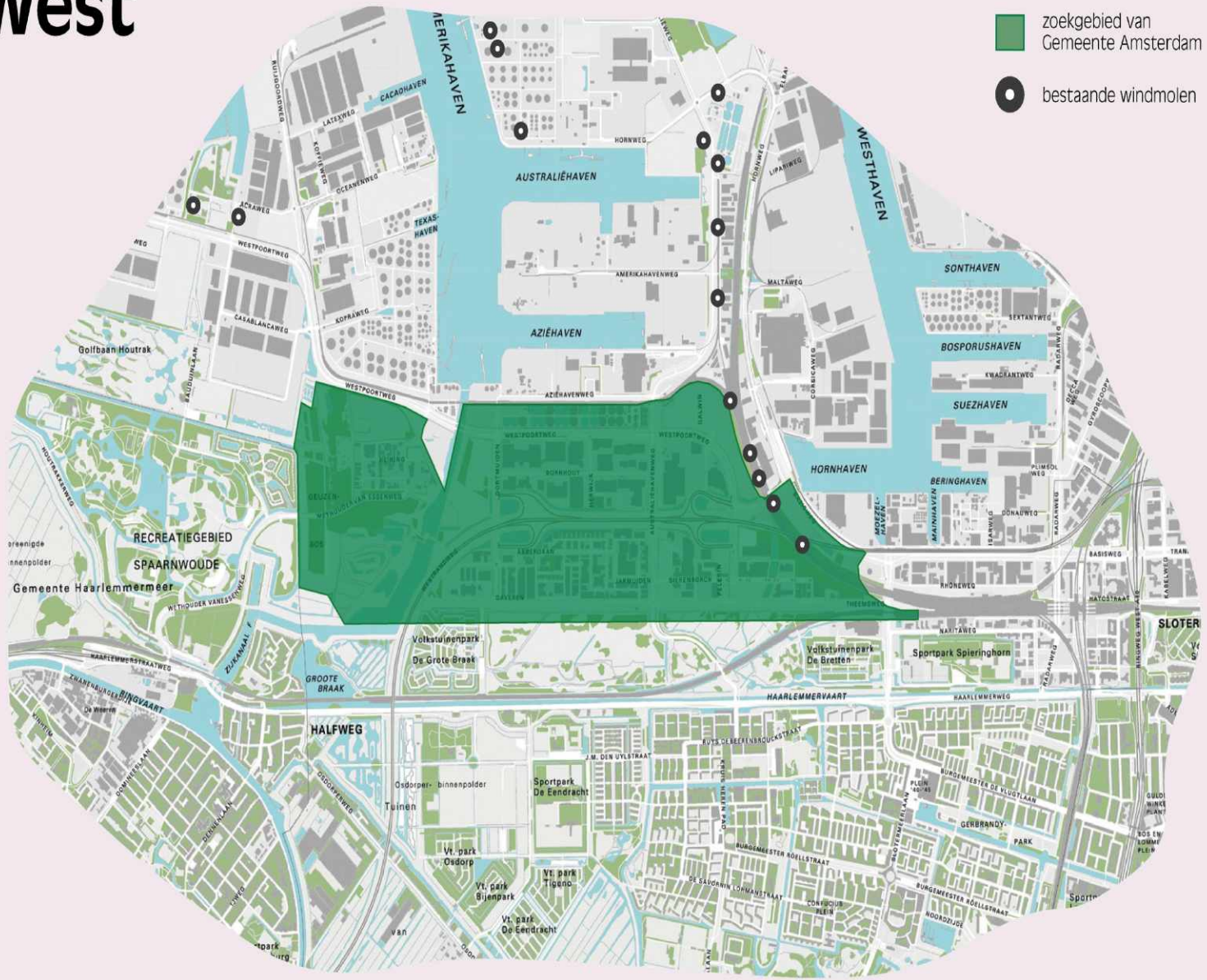

22 deelnemers

Demografische gegevens

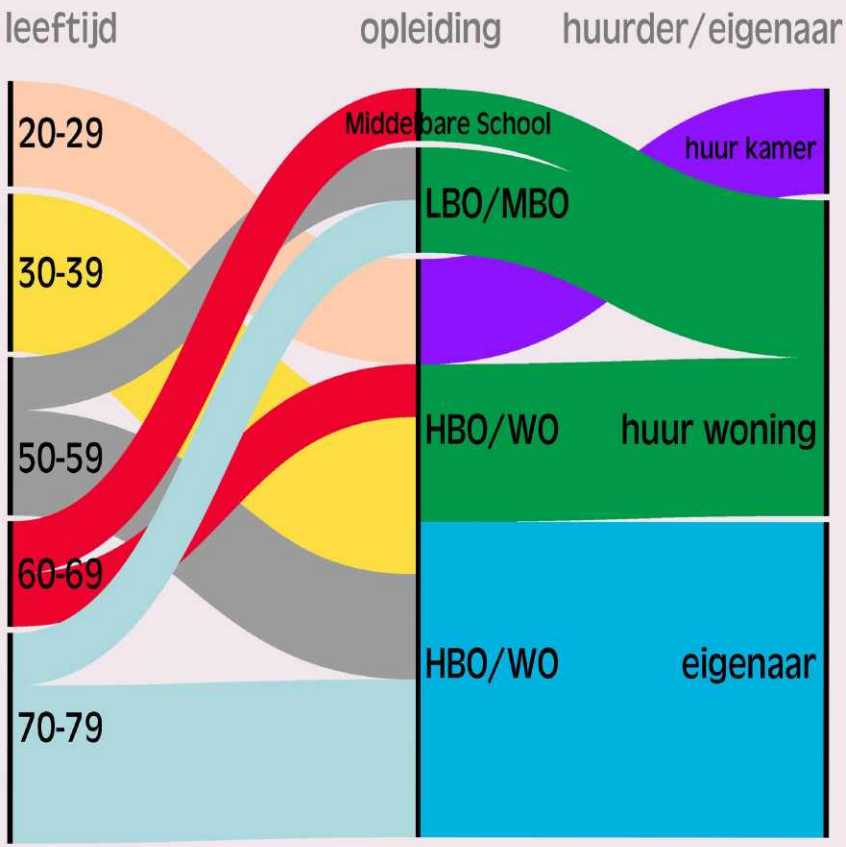

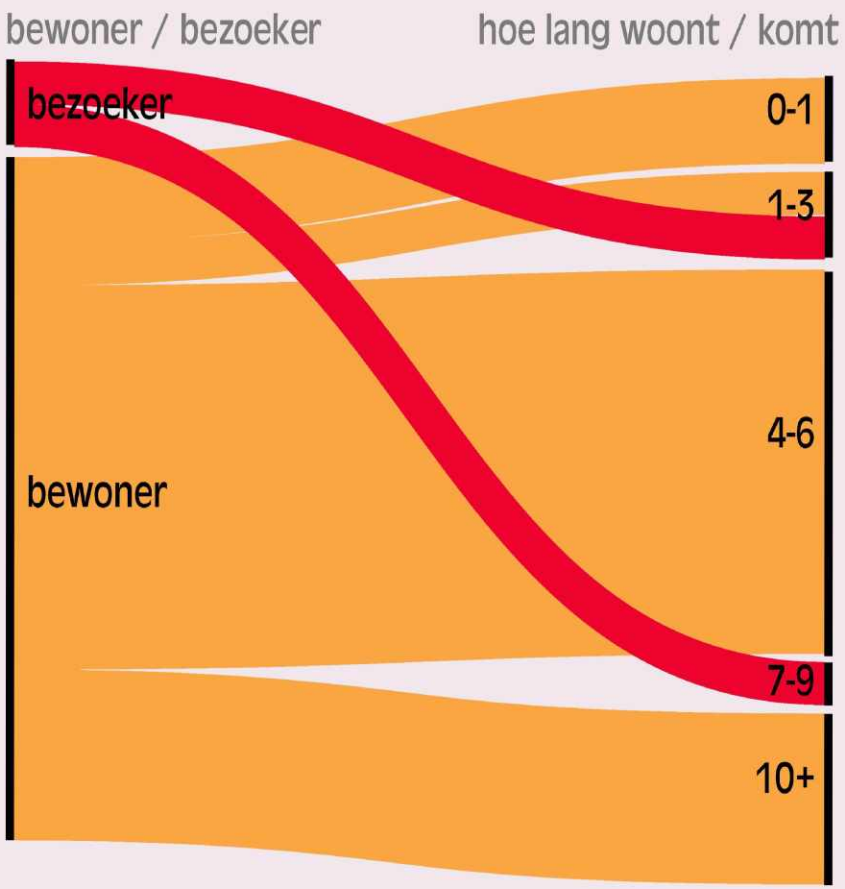

Citaten vanuit de buurt

“Mooi wonen, water, park vlakbij, veel geluid en stof van haven, A9, A5, A200, vliegtuigen. Per 24 uur gemiddeld over 2 mnd. 55 dB. Dat is boven wat is toegestaan.”

“Een fijne buurt waar soms cohesie ontbreekt. Kindvriendelijk, en je auto parkeren is altijd mogelijk. In Geuzenveld is de auto welkom. Als je geen auto hebt is er geen openbaar vervoer op loopafstand.”

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

De kaart laat een groter zoekgebied zien, met daaromheen een aantal aangeduide plekken. Deze plekken zijn recreatiegebieden die meermaals zijn genoemd, met als meest genoemde

de Osdorper Binnenpolder

en de Groote Braak (recreatieplas).

Daarna volgen

het Geuzenbos,

recreatiegebied Spaarnwoude,

Sportpark de Eendracht

en Volkstuinen de Bretten.

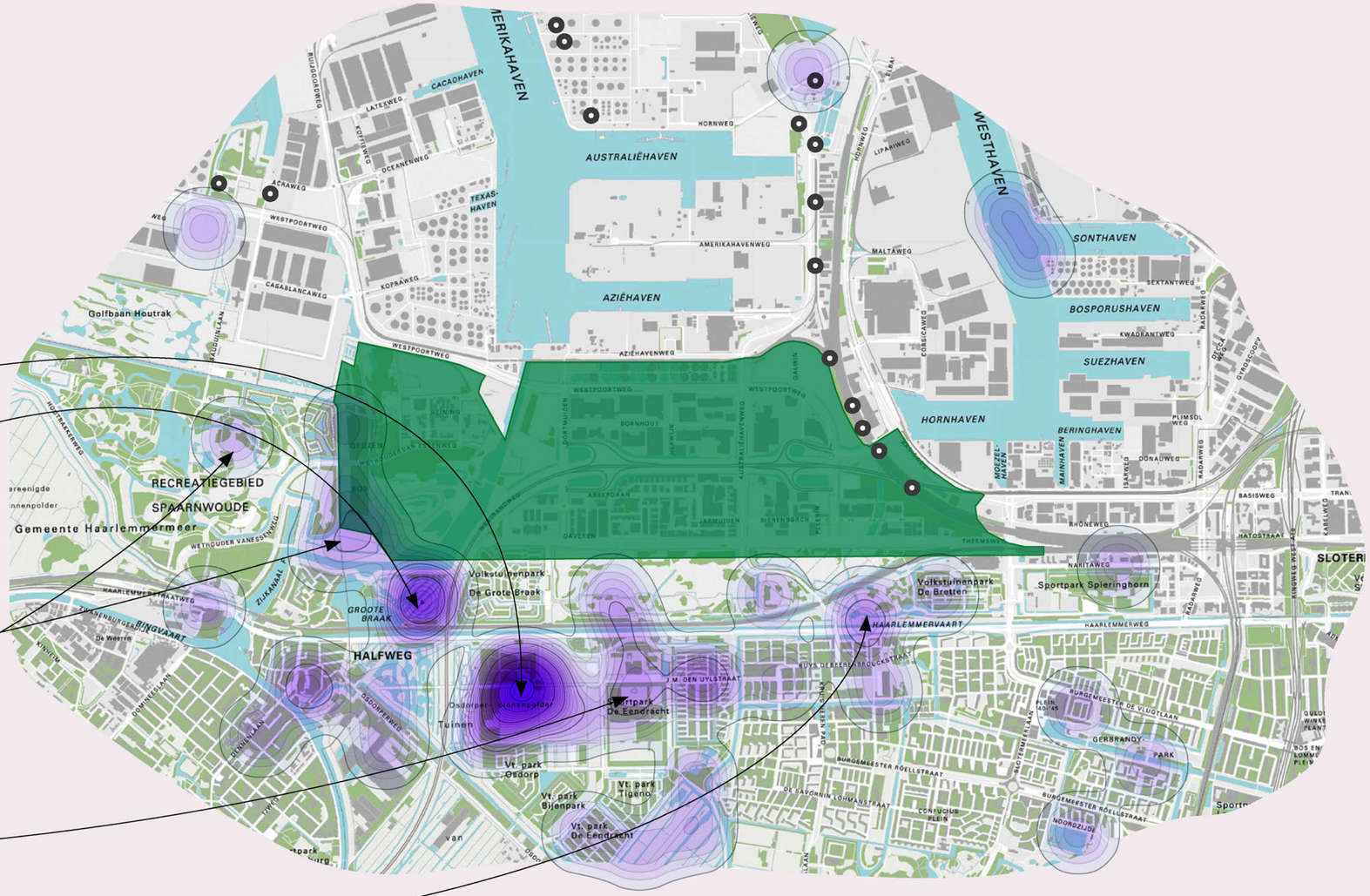

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Deelnemers in Havengebied Zuid vinden voor de toekomst een sociale buurt van groot belang. Deelnemers hebben behoefte aan meer voorzieningen, specifiek cafés die mogelijkheid geven tot ontmoeting. Ook hechten deelnemers waarde aan de kindvriendelijkheid van de buurt, de ruimte voor groen en het behoud hiervan in de omgeving. Het is belangrijk om in gedachte te houden dat deelnemers vaak de woongebieden rondom het zoekgebied beschrijven.

Er zijn deelnemers die enthousiast zijn over de komst van windmolens. Deelnemers vinden windmolens in het industriële gebied passen, en verwachten daarom minder overlast. De windmolens zijn voor hen een toevoeging in het landschap, passend bij de industriële uitstraling.

Andere deelnemers maken zich zorgen dat de plaatsing van windturbines een negatieve invloed zal hebben op de waarde van de huizen in het gebied. Deelnemers denken dat de komst van windturbines de rust zal verstoren en dat dit effect zal hebben op mens en natuur. Deelnemers hebben zorgen over de gezondheid van omwonenden door licht- en geluidsoverlast. In de infographic is ook te zien dat er zorgen zijn over mogelijke waardedaling.

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. Goed contact met elkaar
2. Een buurt is een goede plek om kinderen op te voeden
3. Een buurt met genoeg voorzieningen
4. Een buurt met genoeg groene ruimte

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat het geen rustige plek meer is
2. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om een huis te bezitten
3. Dat er niet genoeg voorzieningen
4. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg voorzieningen
2. Een rustige plek
3. Goed contact met elkaar
4. Goede plek om een huis te bezitten

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

Zorg over waardedaling door windmolens:

“Waardedaling ten gevolge van windmolens/turbines.”

Deelnemer werkboek 1

Verder zijn er positieve geluiden te horen wat betreft windmolens:

“We willen graag dat de windmolens hier komen, dan krijgen wij schone energie. Ik vind ze mooi en ze hebben een goede bedoeling.”

Deelnemer werkboek 9

Een groot deel van de ingevulde werkboeken zijn niet verzameld tijdens de workshops, maar tijdens een spontane sessie in de OBA. Hierdoor wordt andere visie weergegeven.

Conclusies

Observaties Deel 1: Gegevensverzameling

Een van de meest opvallende observaties tijdens de workshops is dat een grote meerderheid van de deelnemers tot een specifieke demografie behoorde: hoog opgeleide huiseigenaren van boven de 60, die 10 jaar of langer in de buurt wonen (+/- 80% van de respondenten voldeed aan dit profiel). De onderzoekers hebben op deze trend gereageerd door workshops te organiseren tijdens evenementen in buurthuizen, of door mensen uit te nodigen om het werkboek in te vullen op OBA-locaties. Dit heeft een andere demografie opgeleverd. Deze verschuiving is waar te nemen in de demografische resultaten van Holendrecht en Havengebied Zuid. Onderzoekers zijn benieuwd naar de resultaten van een participatieproces waarbij actief wordt geprobeerd om diverse groepen te benaderen, bijvoorbeeld door in contact te treden met middelbare scholen, burger initiatieven, of buurthuizen.

Veel respondenten die workshops bij hebben gewoond, gaven aan zich buitengesloten te voelen in het participatieproces van de RES. Het werkboek werd in eerste instantie vaak gezien als een poging om een bepaalde uitkomst uit de “participatie” te halen. Veel deelnemers vroegen om een meer openbare uitleg over hoe de gegevens in de volgende fasen van het RES-proces worden gebruikt. De onderzoekers waren niet in staat om aan dit verzoek te voldoen, wat het wantrouwen van de deelnemers tegenover het proces niet hielp verminderen. Een mandaat van de gemeenteraad met specifieke stappen om de data te betrekken in verdere fases van participatie zou de onderzoekers geholpen hebben om een deel van het vertrouwen terug te winnen, en een betere werkrelatie op te bouwen met bezorgde burgers.

Observaties Deel 2: Analyse van de gegevens

Bij het verwerken van de gegevens merkten de onderzoekers een sterke prevalentie van sociale factoren op. Dit werd waargenomen in de beschrijvingen die de respondenten gaven over hun buurt, in het heden. Natuur, biodiversiteit en recreatie zijn belangrijk als toekomstige prioriteiten van de deelnemers. En alhoewel er ook bezorgdheid is over de plaatsing van windmolens, lijken sociale factoren ook de belangrijkste kenmerken/wensen voor buurten van de toekomst te zijn. Deelnemers in alle zoekgebieden beoordelen de mogelijkheid om kinderen op te voeden in de buurt in de top vier van belangrijke kenmerken. De mogelijkheid om een huis te kopen is aanwezig in de top vier van 5 van de 7 zoekgebieden. In totaal kwamen deze twee uitspraken 12 keer voor, terwijl de uitspraken over Rust, Recreatie en Groen in totaal 9 keer voorkwamen. Windmolens worden niet alleen gezien als een bedreiging voor natuur- en recreatiegebieden, maar ook voor de algehele leefbaarheid van de buurt.

Voortbouwend op de relatie tussen sociale thema’s en windmolens, observeerden de onderzoekers dat

windprojecten discussies over onderliggende sociale dynamieken uitlokt, of het nu gaat om de relatie tussen identiteit en landschap in Noord, IJmeer en Diemerscheg, of om diversiteit in Zuidoost. Inzicht in de onderlinge dynamiek tussen energieprojecten en sociale factoren in de buurt, kan de overheid en initiatiefnemers helpen om deze zorgen mee te nemen in toekomstige stappen van het proces.

Aanbevelingen aan de gemeenteraad voor toekomstig gebruik van de Context Mapping resultaten

Context Mapping is een participatieve ontwerpmethode. Alle ontwerpprocessen vereisen twee componenten: 1) het vermogen om zowel beperkingen (zorgen en pijnpunten) als potentiële alternatieven/oplossingen te bespreken, en 2) het bedenken van oplossingen door middel van een iteratief proces.

Om vertrouwen op te bouwen en toe te werken naar co-creatieve oplossingen die het lokale gebied aanpakken, moeten de resultaten van de reflectiefase gedeeld worden met de gemeenschap op een manier die co-creatie van oplossingen tussen burgers en ambtenaren mogelijk maakt. Verder stellen de onderzoekers voor dat toekomstige participatieprocessen antwoorden op de zorgen van de deelnemers onderzoeken middels van potentiële ontwerpoplossingen.

5435 AMSTERDAMMERS DENKEN MEE OVER WINDENERGIE IN AMSTERDAM

POPULYTICS
What would you do?

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics, een startup van de TU Delft.

www.populytics.nl

Inhoud

1. Introductie 16

1.1. De raadpleging is een onderdeel van de reflectiefase 17

1.2. Waarom een PWE-raadpleging? 17

1.3. De kern van de raadpleging 'Denk mee over windenergie in Amsterdam' 20

2. Methodologie 25

2.1. Het opzetten van de PWE 25

2.2. Dataverzameling 36

Socio-demografische gegevens van de deelnemers 37

3. Resultaten 44

3.1. Beschrijvende resultaten 45

6.2 Uitkomsten latente klasse clusteranalyses 55

4. Kwalitatieve resultaten 62

Perspectieven en posities ten opzichte van windenergie in de stad 62

Argumenten en waarden die belangrijk zijn voor deelnemers 71

Overwegingen voor de verdeling van windmolens over de stad 84

Rechtvaardigheid 90

5. Referenties 94

Appendix: Lijst met vragen gesteld door deelnemers over gezondheid 95

Type gezondheidseffecten 95

Geluidsoverlast 102

Samenvatting

Introductie

Het klimaat verandert. Wat helpt, is meer schone energie gebruiken. Amsterdam wil daarom meer schone energie opwekken. Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windmolens van 3 megawatt te bouwen in 2030. Dat is het uitgangspunt van afspraken die zijn gemaakt in de Regionale Energie Strategie (RES) waar Amsterdam deel van uitmaakt. Maar inwoners van Amsterdam en omstreken maken zich zorgen om windmolens. Ze hebben veel vragen en zorgen. Daarom wil de gemeente graag meer inzicht krijgen in de afwegingen die Amsterdammers maken rond dit onderwerp. Populytics is gevraagd om een raadpleging uit te voeren waarin inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten hun voorkeuren kunnen uiten over de windenergie ambitie van de stad. Het hoofddoel van deze raadpleging is het leveren van een bijdrage aan de dialoog over dit onderwerp.

Methode

In deze raadpleging maken we gebruik van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) methodiek. De essentie van een PWE is dat grote groepen burgers een advies kunnen geven over een keuzevraagstuk van de overheid. Burgers worden als het ware op de stoel van de overheid gezet. Het keuzevraagstuk van een overheid wordt nagebootst in een online omgeving. Burgers worden zich bewust van het dilemma waar de overheid voor staat. Ze krijgen een overzicht van de voor- en nadelen van de opties waartussen de overheid kan kiezen en de beperkingen die er zijn (bijvoorbeeld: 'er is beperkt publiek budget'). Vervolgens wordt er aan de deelnemende burgers gevraagd wat zij hun overheid adviseren.

Doel van de raadpleging

Deze PWE raadpleging is geen draagvlakonderzoek. Het doel is niet om in kaart te brengen hoeveel mensen voor of tegen het bouwen van windmolens binnen Amsterdam zijn. We onderzoeken wel welke overwegingen, waarden en zorgen Amsterdammers belangrijk vinden in de besluitvorming rond windenergie en hoe zij bepaalde waarden tegen elkaar afwegen. De kan gebruikt worden om te ontdekken in welke mate Amsterdammers verschillend of juist hetzelfde denken over verschillende dimensies die relevant zijn in de besluitvorming rond windenergie. Wanneer we verschillende perspectieven ontdekken, dan kunnen we ook achterhalen wat de kenmerken zijn van Amsterdammers die vanuit een bepaald perspectief naar het onderwerp kijken. We kijken ook naar welke waarden er volgens Amsterdammers belangrijk zijn in de besluitvorming over windenergie,

welke waarden burgers delen en welke waarden er achter bepaalde zorgen zitten. We doen ook voorstellen hoe bovenstaande inzichten zouden kunnen bijdragen aan de dialoog over windenergie.

Onderdeel 1: beoordeling van de ambitie

Amsterdammers konden in de periode 4 november tot en met 5 december 2021 deelnemen aan deze raadpleging. De raadpleging bestond uit drie onderdelen. In het eerste gedeelte konden deelnemers aangeven of ze achter het voorgenomen beleid staan om extra windmolens te bouwen in Amsterdam. Ook kregen deelnemers de volgende vraag voorgelegd: 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?' Deelnemers werd ook gevraagd om hun keuzes toe te lichten. We starten met deze vragen om deelnemers de kans te geven om de wenselijkheid van windmolens en de windambitie te bespreken. Op die manier krijgen zij de ruimte hun initiële bezwaren te delen over de ambities van de gemeente rond duurzame energie in het algemeen en windenergie in het bijzonder.

Onderdeel 2: prioriteiten binnen de ambitie

In het tweede gedeelte van de raadpleging kregen deelnemers acht mogelijke aanvullende eisen te zien die de gemeente zou kunnen stellen aan plannen voor windmolens. De eisen waren: 1) stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens; 2) verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven; 3) zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens; 4) de windmolens moeten het bouwen van woningen zo min mogelijk in de weg zitten; 5) bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam; 6) verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur; 7) bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk; 8) zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie. Deelnemers kregen bij elke eis informatie over wat de eisen precies inhouden en wat de gevolgen zijn van het adviseren van een aanvullende eis aan de gemeente. Deelnemers mochten eisen aanklikken die zij goed vonden. Maar zij konden niet zomaar alles kiezen: Het uitgangspunt bij deze PWE-keuzetaak was dat de gemeente wil zorgen voor 50 megawatt extra windenergie. Dat zijn ongeveer 17 nieuwe windmolens. Deelnemers konden alleen eisen kiezen waarbij minimaal 50 megawatt extra windenergie in

de zoekgebieden mogelijk zou zijn. Bovendien was er een beperkt budget van maximaal 5 miljoen euro aan kosten voor mensen die windmolens willen bouwen. Nadat deelnemers hun voorkeur aangaven door de eis(en) te selecteren, kregen zij de ruimte om dit met argumenten toe te lichten of hun zorgen of andere suggesties te delen.

Onderdeel 3: verdieping

In het derde onderdeel van deze raadpleging werd door middel van stellingen en vragen doorgevraagd op bepaalde onderwerpen. Deelnemers konden bijvoorbeeld aangeven welk uitgangspunt zij belangrijk zouden vinden bij ruimtelijke keuzes en aangeven of en welke zorgen zij hebben over gezondheidseffecten van windmolens. Ook werd hen gevraagd hoe belangrijk zij verschillende waarden vinden die een rol spelen in besluitvorming over windenergie.

Open en gesloten raadpleging

We hebben de PWE opengesteld voor alle Amsterdammers die mee wilden doen. Ook mensen die in de buurt van Amsterdam wonen konden meedoen. Aan deze open raadpleging deden 4.453 mensen mee. We hebben de raadpleging opengesteld voor alle Amsterdammers omdat we er zo voor zorgen dat er geen deelnemers worden uitgesloten die wel hun stem willen laten horen. Een nadeel van deze open raadpleging is dat het waarschijnlijk is dat deelnemers die een groot belang hebben en interesse hebben in het onderwerp oververtegenwoordigd zijn onder de deelnemers. Beleidsmakers willen echter vaak ook weten hoe een gemiddelde groep deelnemers publieke waarden afweegt rond het beleidsdilemma dat onderwerp is van de raadpleging. Daarom hebben we de raadpleging ook uitgevoerd door 982 deelnemers random te trekken uit een internetpanel.

Analyse

De keuzes en motivaties van deelnemers zijn op drie verschillende manieren geanalyseerd. Ten eerste geven wij een overzicht van de keuzes die deelnemers hebben gemaakt. Welke eis is door deelnemers vaak gekozen en welke minder vaak? Welke waarden vinden deelnemers meer en minder belangrijk in de besluitvorming rond windenergie. Ten tweede hebben we de antwoorden van de deelnemers ook geanalyseerd met geavanceerde analyses zoals het

latente klasse clustermodel om te kijken of er verschillende groepen Amsterdammers te onderscheiden zijn wat betreft hun voorkeuren. Ten derde hebben we de geschreven antwoorden systematisch geanalyseerd om beter te begrijpen waarom burgers een voorkeur hebben voor een bepaalde eis of zich juist zorgen maken. Ook probeerden we vast te stellen of groepen Amsterdammers met een verschillende voorkeur over windenergie toch gelijksoortige of juist andere argumenten noemen.

Gezondheid, verantwoordelijkheid, duurzaamheid, rechtvaardigheid en natuur/landschap

Uit de PWE volgt dat gezondheid, verantwoordelijkheid, duurzaamheid, rechtvaardigheid en natuur/landschap belangrijke waarden zijn voor een ruime meerderheid van de Amsterdammers bij keuzes die moeten worden gemaakt rond de duurzame energie ambities van Amsterdam. Voor elk van deze waarden geldt dat slechts een klein deel vindt dat ze onbelangrijk zijn voor de besluitvorming.

Verantwoordelijkheid

Een eerste uitdaging voor de dialoog is dat bewoners met een verschillende perceptie over de wenselijkheid van windenergie binnen Amsterdam heel anders denken over de concrete invulling van deze waarden. Zo vindt een grote groep deelnemers het terugdringen van klimaatverandering van belang en het kiezen van windenergie binnen de gemeentegrenzen wordt gezien als een manier voor de stad Amsterdam om hier haar steentje aan bij te dragen en zo *verantwoordelijkheid* te nemen. Deze deelnemers vinden dat Amsterdam deze *verantwoordelijkheid* niet mag afschuiven. Een andere grote groep deelnemers stelt juist dat de gemeente haar *verantwoordelijkheid* moet nemen voor het beschermen van de gezondheid van haar burgers. Verantwoordelijkheid is een belangrijke waarde voor de dialoog over duurzame energie en windenergie, maar niet iedereen bedoelt er hetzelfde mee en dit kan tot spraakverwarringen en onbegrip leiden.

Rechtvaardigheid

Dezelfde uitdaging zien wij bij de waarde *rechtvaardigheid.* Deze waarde komt terug in verschillende gedaanten in de raadpleging en iedere keer zien we dat een groot deel van de Amsterdammers deze waarde belangrijk vindt. Maar in de geschreven antwoorden zien we ook dimensies van

rechtvaardigheid terugkomen die we niet expliciet een plek hebben gegeven in de raadpleging en die maar door een paar deelnemers expliciet wordt genoemd. Een eerste vorm van *rechtvaardigheid* die we vaak terug zien komen is *intergenerationele rechtvaardigheid*. Een groot deel van de deelnemers die positief zijn over het bouwen van windmolens in Amsterdam vindt dat de huidige generatie alles uit de kast moet trekken om klimaatverandering tegen te gaan om er zo voor te zorgen dat de aarde leefbaar blijft voor toekomstige generaties.

Een tweede vorm van *rechtvaardigheid* is dat de lusten en lasten eerlijk worden verdeeld tussen bewoners (en bedrijven). Dit wordt ook wel *intragenerationele rechtvaardigheid* genoemd. De vorm van *intragenerationele rechtvaardigheid* die zowel door een grote groep voorstanders als een grote groep tegenstanders van windenergie binnen Amsterdam wordt gedeeld is dat de lusten van windenergie zoveel mogelijk terecht moeten komen bij omwonenden die ook de lasten ervaren. Er bestaat rond het plaatsen van windmolens de regel dat 50% van het eigenaarschap is belegd in de omgeving, maar we zien dat verschillende deelnemers aan deze raadpleging vrezen dat dit in de realiteit betekent dat niet de bewoners die last zullen hebben van de windmolens substantiële lusten zullen ervaren maar juist vermogende Amsterdammers die kunnen investeren. Dit wordt door hen als onrechtvaardig ervaren. Er zijn ook nog andere vormen van *intragenerationele rechtvaardigheid* die we terug zien komen in de geschreven antwoorden. Sommige deelnemers vinden het oneerlijk dat de minder bedeelden in de samenleving – die langs de randen van de stad wonen – de lasten van windenergie zullen ervaren, terwijl vermogende Amsterdammers die in het centrum en oud-zuid wonen nauwelijks overlast zullen ervaren. Uit de raadpleging blijkt ook dat bewoners van de stadsdelen Noord en Zuidoost relatief negatief zijn over het plaatsen van extra windmolens binnen Amsterdam dan bewoners uit stadsdelen zoals West, Zuid en het centrum. Andere deelnemers hebben het gevoel dat de windmolens ten kosten gaan van gewone burgers en vooral gunstig zijn voor de CO_2 balans van datacenters en technologiebedrijven. Ook zijn er deelnemers die het zorgelijk vinden dat de windmolens zullen worden gebouwd en beheerd door bedrijven/mensen die uiteindelijk ook winst willen maken, waardoor er een belangenconflict kan ontstaan tussen de ontwikkelaar die winst wil maken en de omgeving die schade wil beperken. Dan zijn er ook nog deelnemers die vrezen dat als er windmolens gebouwd worden dit vooral ten koste zal gaan van delen van Amsterdammers waar relatief veel laagopgeleide burgers wonen die niet zo makkelijk de weg naar de gemeente kunnen vinden om zo de komst van windmolens tegen te houden.

Een derde vorm van *rechtvaardigheid* gaat over het beschermen van de persoonlijke levenssfeer. Een grote groep deelnemers ervaart dat het plaatsen van een windmolens direct ingrijpt op hun dagelijks leven en persoonlijke levenssfeer. Het gaat niet alleen om de gezondheidsrisico's die mensen ervaren, maar ook om een aantasting van het uitzicht vanuit huis, een aantasting van de rust en mogelijkheden voor recreatie en ontspanning. Dit argument wordt zowel genoemd door mensen die geen windmolen willen in de buurt van hun woonhuis, in de buurt van hun volkstuin en in de buurt van een plek waar zij rust en ontspanning vinden tijdens het recreëren. Een extra complicatie rond de woonhuizen is dat mensen ervaren dat ze niet kunnen ontsnappen aan deze aantasting van hun leefomgeving. Daarbij geven sommige deelnemers aan dat de aantasting van de leefomgeving als heftig wordt ervaren omdat deze onvrijwillig is. Zo zegt een deelnemer: *"Omwonenden horen niet opeens ongevraagd overlast ervan te krijgen."* Een uitdaging voor de dialoog rond dit thema is dat de mate waarin het plaatsen van een windmolen een aantasting vormt voor de leefomgeving verschillend wordt ervaren door de deelnemers. Sommige mensen vrezen dat hun dagelijks leven ingrijpend zal worden verstoord en dat een windmolen in de buurt van een huis invloed kan hebben op hun slaap en de ontwikkeling van hun kinderen, terwijl anderen zich hier geen zorgen over maken. Ook valt het op dat sommige deelnemers het feit dat er in een stad al veel lawaai is als reden aandragen dat het plaatsen van windmolens extra problematisch is, terwijl anderen dit juist als argument gebruiken waarom het plaatsen van windmolens niet zo'n groot probleem is.

Een vierde vorm van *rechtvaardigheid* die een rol speelt is *procedurele rechtvaardigheid*. We zien dat deelnemers het heel erg belangrijk vinden dat bewoners mogen meepraten over besluiten rond windenergie. De gemiddelde deelnemer aan de raadpleging vindt dit zelfs even belangrijk als het beschermen van landschap en dierenwelzijn. Een tweede dimensie van *procedurele rechtvaardigheid* die sterk samenhangt met de ervaren aantasting van de persoonlijke levenssfeer en de waarde verantwoordelijkheid is dat bewoners ervaren dat er zorgvuldig genoeg is gekeken naar: 1) alternatieve manieren om de duurzame energieambities van de gemeente in te vullen die de persoonlijke leefomgeving minder aantasten; 2) de risico's op gezondheidseffecten van windmolens en het beperken/voorkomen van deze risico's. Uit de raadpleging volgt verder dat deelnemers denken dat deze risico's beter kunnen worden beperkt door het stellen van strengere eisen aan het geluid van de windmolens dan via een verplichting voor beheerders om een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven.

Natuur, landschap en duurzaamheid

Uit de raadpleging blijkt dat natuur, landschap en duurzaamheid belangrijke waarden zijn voor een ruime meerderheid van de deelnemers aan deze raadpleging. Een uitdaging voor de dialoog is dat verschillende groepen Amsterdammers deze waarden anders prioriteren. We zien dat er een grote groep is die een bijdrage leveren aan het voorkomen van klimaatverandering belangrijker vindt dan het beschermen van natuur en landschap, terwijl er een andere grote groep is die juist het beschermen van natuur en landschap de belangrijkste waarde vindt. Daarbij is er onenigheid over de mate waarin het plaatsen van windmolens een schending zal betekenen van de waarde natuur. Zie bijvoorbeeld de volgende twee quotes van deelnemers die hier verschillend over denken.

"Flats (16%), katten (14%), en elektriciteitsmasten (10%) zijn de belangrijkste doodsoorzaak waar vogels tegenaan vliegen. Windturbines nog minder dan 1 procent."

"Windmolens hier plaatsen staat ook haaks op het streven dit soort gebieden te beschermen, waaronder de vogels."

Deelnemers denken verschillend over het belang van windenergie en mogelijkheden woningbouw

We zien dat groepen deelnemers aan de raadpleging heel verschillend denken over de mate waarin de gemeente ervoor moet zorgen dat de windmolens zo worden neergezet dat de woningbouw in de toekomst er zo weinig mogelijk last van heeft. Sommige deelnemers vinden de woningcrisis zo nijpend dat het bouwen van windmolens de bouw van woningen nooit in de weg mag zitten, terwijl de kwantitatieve modellen ook een cluster identificeren in de open raadpleging waarin geen van de deelnemers de gemeente adviseert om er bij het bouwen van windmolens rekening mee te houden dat de bouw van woningen zo min mogelijk mag worden belemmerd. Deze groep deelnemers vindt met name het beschermen van natuur en landschap van groot belang.

Groepen Amsterdammers met verschillende voorkeuren

We hebben de kwantitatieve- en de kwalitatieve analyses gebruikt om te ontdekken of er verschillende perspectieven en posities zijn wat betreft voorkeuren voor windenergie in de stad. We zien dat het aantal posities dat geïdentificeerd kan worden afhangt van de data die je analyseert en de analysemethode die je toepast. Kijken we alleen naar de kwantitatieve keuzes van het panel, dan

zien we alleen een cluster dat positief is over windenergie en een gematigd cluster. Kijken we naar de kwantitatieve keuzes van de open raadpleging, dan zien we een cluster dat positief is over windenergie in Amsterdam, een cluster dat negatief is en een neutraal cluster. Kijken we ook naar de kwalitatieve data, dan zien we dat met name het positieve en negatieve cluster kunnen worden opgedeeld in subclusters. Om in de samenvatting goed recht te doen aan de verschillende databronnen combineren we de positieve en neutrale clusters van de open raadpleging en de panelraadpleging en splitsen we het positieve en negatieve cluster in twee subclusters op basis van de kwalitatieve data.

Allereerst zien we een groot 'Cluster 1' met deelnemers die positief zijn over extra windenergie in Amsterdam. In de PWE keuzetaak kiezen deelnemers van dit cluster relatief vaak voor de eis "zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie". Deze deelnemers vinden dat Amsterdam haar verantwoordelijkheid moet nemen in de strijd tegen klimaatverandering en niet haar verantwoordelijkheid moet afschuiven. Deelnemers uit dit cluster zijn relatief jong, ze wonen relatief vaak in een huurwoning en de meerderheid voelt zich betrokken bij het milieu. Als we naar de argumenten kijken van deelnemers uit Cluster 1 dan kan dit cluster worden verdeeld in twee subclusters. Cluster 1a vindt dat alles uit de kast moet worden gehaald om klimaatverandering tegen te gaan. Er moet nu gehandeld worden en Amsterdam moet het goede voorbeeld geven. Cluster 1b is gematigder. Dit cluster is positief over het bouwen van extra windmolens in Amsterdam, maar noemt tegelijkertijd met name de voorwaarden 'niet in de buurt van woningen', 'niet te veel overlast bewoners', 'kijk naar overlast natuur', 'kijk naar alternatieven', 'wel in de buurt van industrie'.

In de open raadpleging zien we een groot 'Cluster 2' met deelnemers die negatief zijn over extra windenergie in Amsterdam. Leden van dit cluster kiezen relatief vaak voor de eisen 'bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk' en 'bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam'. Een relatief groot deel van de leden van dit cluster wekt op dit moment zelf schone energie op. In de panelraadpleging kunnen we geen groot cluster ontdekken met deelnemers die negatief zijn over extra windenergie. Een relatief groot deel van de deelnemers aan de open raadpleging die tot deze groep behoren woont in Amsterdam Zuidoost of buiten Amsterdam. De grote meerderheid heeft een koopwoning. Als we naar de kwalitatieve argumenten kijken, dan kan ook dit cluster worden opgedeeld in twee subclusters. Aan de ene kant het Cluster 2a dat vindt dat windmolens bouwen in Amsterdam een slecht en irreëel plan is. Er is

volgens hen niet genoeg ruimte voor, windmolens leiden tot veel schade en zijn financieel niet haalbaar en men vindt dat duurzame energie opwekken niet per se in Amsterdam hoeft en landelijk opgelost moet worden. Aan de andere kant is er een gematigder Cluster 2b. Dit cluster is negatief over windenergie, maar vindt wel dat Amsterdam zoveel mogelijk moet doen om energie binnen de gemeentegrenzen op te wekken. Verschillende leden van dit cluster geven aan dat het belangrijk is om klimaatverandering aan te pakken, maar tegelijkertijd vragen zij zich af of er wel ruimte is voor windenergie in Amsterdam, of er geen geschiktere plekken zijn binnen en buiten de stad. Ook zijn er leden van dit cluster die zeggen dat windenergie een slecht idee is en zij maken zich zorgen over de overlast van windmolens en gezondheidsschade. Leden van Cluster 2b komen ook met een hoop voorwaarden. Er moet meer onderzoek gedaan worden naar gezondheidseffecten van windmolens, windmolens moeten alleen geplaatst worden op grote afstand van woningen. Windmolens moeten niet ten kosten van alles binnen Amsterdam worden geplaatst en er moet worden gekeken of steden op een andere manier kunnen bijdragen aan de energietransitie dan via windmolens.

Tot slot vinden we met name in de open raadpleging een Cluster 3 dat neutraal is over het bouwen van extra windmolens in Amsterdam. Een ruime meerderheid van dit cluster vindt wel dat Amsterdam zoveel mogelijk moet doen om energie binnen de gemeentegrenzen op te wekken. Vrouwen, ouderen en laagopgeleiden zijn relatief sterk vertegenwoordigd in dit cluster en dat geldt ook voor mensen die op dit moment niet bezig zijn met schone energie, maar dit wel zouden willen. Leden van dit cluster noemen zowel argumenten die pleiten voor windenergie in Amsterdam ('windenergie nodig om klimaatverandering tegen te gaan' en 'Amsterdam moet ook verantwoordelijkheid nemen') als argumenten die pleiten tegen windenergie in Amsterdam ('er is hier niet genoeg ruimte', 'windmolens geven te veel overlast' en 'we moeten op andere manieren bijdragen'). Leden uit dit cluster noemen met name een hoop voorwaarden ('alleen op grote afstand van woningen', 'niet te veel overlast bewoners', 'kijk naar overlast natuur', 'kijk naar alternatieven' en 'wel in de buurt van industrie').

Input voor de dialoog over windenergie

Het hoofddoel van deze raadpleging is input geven voor de dialoog over windenergie in Amsterdam. Als we kijken naar de resultaten dan zien we aan de ene kant dat een dialoog tussen Clusters 1a en 2a moeilijk zal zijn. Cluster 1a is zeer positief over windenergie en vindt dat Amsterdam het goede voorbeeld moet geven en Cluster 2a vindt het bouwen van windmolens in Amsterdam een slecht,

irreëel en financieel onhaalbaar plan en ze zijn sceptisch over de kansen van duurzame energie in Amsterdam. Wel zien we in de resultaten dat er voor verschillende clusters voldoende basis is om in dialoog te gaan. Cluster 3 is in principe de makkelijkste deelnemer in een dialoog omdat er begrip is voor zowel de argumenten van Clusters 1 en 2. Interessant zijn bijvoorbeeld Clusters 1b en 2b. Zij hebben een tegenovergestelde mening over de wenselijkheid van windenergie in Amsterdam, maar zij delen het idee dat Amsterdam moet proberen om zoveel mogelijk windenergie op te wekken binnen de gemeentegrenzen en zij maken zich beide – in meerdere en mindere mate – zorgen over de negatieve gezondheidseffecten van windturbines.

Welke argumenten en oplossingsrichtingen zouden leden van Clusters 1b en 2b kunnen gebruiken als ze toenadering willen zoeken tot elkaar? In een dialoog is het voor Cluster 2b belangrijk om te focussen op alternatieve oplossingen om duurzame energiedoelstellingen te halen binnen Amsterdam en niet op oplossingen buiten Amsterdam zoals wind op zee, windmolens buiten Amsterdam en kernenergie. Voor Cluster 1b is het belangrijk dat Amsterdam als stad haar verantwoordelijkheid neemt en oplossingen buiten Amsterdam voelen als het afschuiven van deze verantwoordelijkheid.

In een dialoog is het voor Cluster 1b belangrijk om de verschillende gevoelens van onrechtvaardigheid bij Cluster 2b te erkennen inclusief het belang om zorgvuldig te kijken naar: 1) alternatieve manieren om de duurzame energieambities van de gemeente in te vullen die de persoonlijke leefomgeving minder aantasten; 2) de risico's op gezondheidseffecten van windmolens en het beperken/voorkomen van deze risico's. De dialoog zou kunnen gaan over wat er nodig is voor Cluster 2b om ervoor te zorgen dat er voldoende zorgvuldig naar bovenstaande twee punten gekeken is. Ook kan de dialoog gaan over oplossingsrichtingen die ervoor zouden kunnen zorgen dat rechtvaardigheidsoverwegingen die belangrijk zijn voor dit onderwerp goed worden ingebed. Zijn er oplossingen die ervoor zorgen dat lusten en lasten eerlijk(er) worden verdeeld tussen omwonenden en ontwikkelaars? Zijn er oplossingen die ervoor zorgen dat de plaatsing van een windmolen minder als onvrijwillig wordt ervaren? Wat is volgens leden van Cluster 2b een goede oplossing om ervoor te zorgen dat zij voldoende kunnen meepraten over (de operationele) keuzes rond windenergie? Wij bevelen aan om oplossingen die in deze raadpleging worden genoemd (of die in binnen- en buitenland succesvol zijn toegepast) te gebruiken als input voor de dialoog om te kijken in hoeverre deze kunnen worden toegepast in Amsterdam. Financieren van isolatie, het geven van een korting op de elektriciteitsprijs en het ontwikkelen van windmolens vanuit de gemeente om ervoor te zorgen dat er zoveel mogelijk voordelen naar omwonenden gaan zijn voorbeelden van dergelijke oplossingen die ook door deelnemers aan deze raadpleging worden genoemd.

1. Introductie

Het klimaat verandert. Wat helpt, is meer schone energie gebruiken. Amsterdam wil daarom meer schone energie opwekken. Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windmolens van 3 MW te bouwen in 2030 (50 MW windenergie). Dit gebeurt binnen het kader van de Regionale Energie Strategie (RES). En de RES komt voort uit afspraken die gemaakt zijn in het landelijk Klimaatakkoord. Maar inwoners van Amsterdam en omstreken maken zich zorgen om windmolens. Ze hebben veel vragen en zorgen. Daarom wil de gemeente graag hun mening horen. Populytics is gevraagd om een raadpleging te ontwerpen waarin inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten hun voorkeuren kunnen uiten over de windenergie ambitie van Amsterdam om zo een bijdrage te leveren aan de dialoog over dit onderwerp. In deze raadpleging is gebruik gemaakt van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) methodiek.

Een PWE-raadpleging is geen draagvlakonderzoek. Het doel is niet om in kaart te brengen hoeveel mensen er voor of tegen het bouwen van windmolens binnen Amsterdam zijn. We onderzoek wel welke overwegingen, waarden en zorgen Amsterdammers belangrijk vinden in de besluitvorming rond windenergie en hoe zij bepaalde waarden tegen elkaar afwegen. PWE is een nuttig hulpmiddel om te ontdekken in welke mate Amsterdammers verschillend of juist hetzelfde denken over verschillende dimensies die relevant zijn in de besluitvorming rond windenergie. Wanneer we verschillende perspectieven ontdekken, dan kunnen we ook achterhalen wat de kenmerken zijn van Amsterdammers die vanuit een bepaald perspectief naar het onderwerp kijken. We kijken ook naar welke waarden er volgens Amsterdammers belangrijk zijn in de besluitvorming over windenergie en welke waarden er achter bepaalde zorgen zitten. Idealiter proberen we ook gemeenschappelijke waarden vast te stellen en doen we voorstellen hoe deze waarden kunnen worden vertaald in beslissingen van de gemeente. Tot slot doen we een aantal voorstellen voor de dialoog over windenergie. Welke argumenten en oplossingsrichtingen kan een groep Amsterdammers met een bepaald perspectief op windenergie het best gebruiken als zij toenadering willen zoeken tot een groep Amsterdammers met een ander perspectief.

1.1. De raadpleging is een onderdeel van de reflectiefase

Deze raadpleging is deel van de reflectiefase. De gemeente schrijft hierover: "In de reflectiefase geven inwoners, deskundigen en belanghebbenden hun mening en advies via verschillende activiteiten. Met de opbrengst daarvan maakt de gemeente een afwegingskader dat later wordt gebruikt bij het bepalen of er wel of niet windmolens komen op een bepaalde locatie. Daarna maken we afspraken over samenwerking met partners en belanghebbenden, en over sturing door de gemeente. Verder stellen we klankbordgroepen samen waaraan belangenorganisaties met verschillende perspectieven kunnen deelnemen."

In de reflectiefase vinden er een aantal activiteiten plaats:

- Een online raadpleging, waar u nu het rapport over leest
- Een onderzoek naar de leefomgeving in de verschillende zoekgebieden door middel van 'context mapping' waarmee de zoekgebieden in kaart en beeld gebracht worden;
- Verdiepende verkenningen op de thema's gezondheid en natuur en landschap;
- Een evaluatie van het participatieproces tot vaststelling RES 1.0 (mei 2021).

De verschillende onderdelen van de reflectiefase worden van input voorzien door zeven klankbordgroepen en twee expertgroepen. Na de reflectiefase volgt de projectvoorbereidingsfase, meer informatie over het vervolgtraject kunt u vinden op de website van de gemeente Amsterdam.

1.2. Waarom een PWE-raadpleging?

Populytics gebruikt de PWE-methode om burgerparticipatie te faciliteren. Wij hebben deze methode recent ingezet in RES Regio Foodvalley, in Gemeente Súdwest-Fryslân en samen met onderzoekers van de TU Delft bij de Nationale klimaatraadpleging. U kunt deze voorbeeldprojecten vinden op onze website.

De essentie van een PWE is dat burgers een advies kunnen geven over een keuzevraagstuk van de overheid. Burgers worden als het ware op de stoel van de overheid gezet. Het keuzevraagstuk van een overheid wordt nagebootst in een online omgeving. Burgers worden zich bewust van het dilemma waar de overheid voor staat. Ze krijgen een overzicht van de

voor- en nadelen van de opties waartussen de overheid kan kiezen en de beperkingen die er zijn (bijvoorbeeld: 'er is beperkt publiek budget'). Vervolgens wordt er aan de deelnemende burgers gevraagd wat zij hun overheid zouden adviseren. Ten slotte lichten burgers hun keuzes toe, wat een scherp beeld oplevert van hun waarden, zorgen en de kansen die zij zien. Omdat de drempel om te participeren relatief laag is – deelname aan een PWE kost gemiddeld zo'n 20 minuten en je kunt participeren waar en wanneer je maar wilt – faciliteert de methode participatie van een grote en diverse groep burgers. PWE is een vorm van burgerparticipatie die het midden houdt tussen simplistische methoden als een referendum of een opiniepeiling aan de ene kant en intensieve participatievormen zoals een burgerforum of een bewonersavond aan de andere kant. Burgers kunnen in een PWE laagdrempelig, maar toch inhoudelijk participeren.

Een belangrijke reden waarom PWE-raadplegingen regelmatig worden toegepast in Nederland en in het buitenland, is dat een grote groep burgers behoefte heeft aan deze vorm van participatie. Je kan het vergelijken met de keuze die je hebt tussen verschillende wandelroutes in een natuurgebied. Sommige wandelaars willen een kort rondje lopen om snel de highlights mee te pikken, maar er zijn ook diehards die graag de langste route lopen om alle details van het wandelgebied te ervaren. Daarnaast is er een derde groep die het liefst de tussenroute neemt. Deze mensen willen graag de belangrijkste facetten van het wandelgebied ervaren, maar ze nemen niet de langste route omdat ze op hun vakantie ook nog allerlei andere dingen willen doen. Met burgerparticipatie is het net zo. Sommige burgers willen graag meedoen aan een referendum of een opiniepeiling waarin een complex vraagstuk wordt platgeslagen in een "Ja/Nee keuze" en ze binnen een minuut klaar zijn. Ook zijn er burgers die graag dagen achter elkaar met elkaar en met ambtenaren en experts in gesprek willen gaan. Maar er is ook een grote middengroep die graag op een genuanceerde manier zijn voorkeur wil uiten op basis van een totaalplaatje van keuzeopties en effecten. PWE voorziet in de participatiebehoefte van de middengroep.

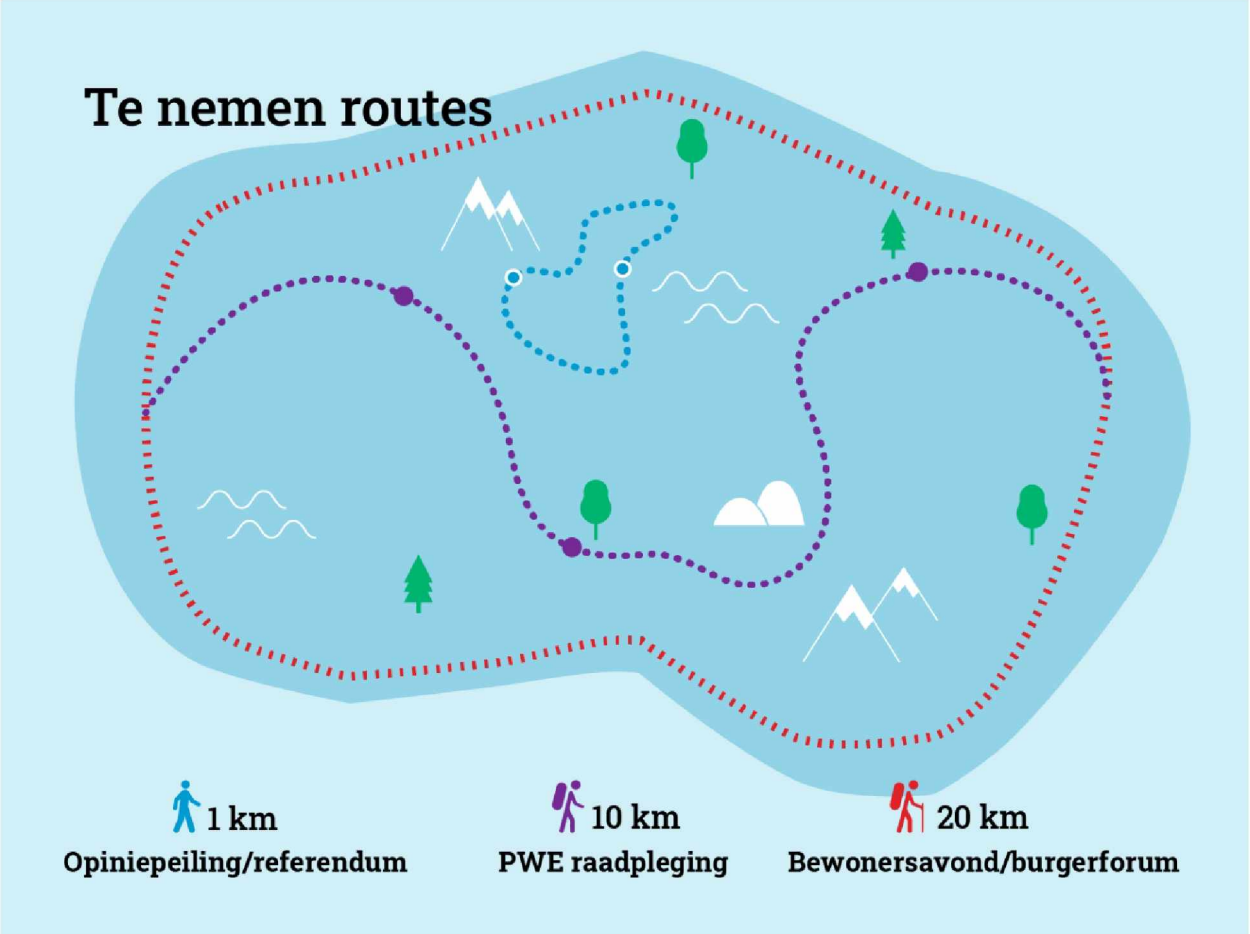

Figuur 11 PWE sluit aan bij de participatiebehoefte van de middengroep

PWE is naast een participatie-instrument ook een beleidsevaluatie-instrument dat als doel heeft om met geavanceerde technieken de voorkeuren van burgers voor overheidsbeleid te meten (Mouter et al., 2021a). De analyses bieden bijvoorbeeld inzicht in de verschillen/overeenkomsten tussen groepen Nederlanders. Verderop in het rapport zullen wij ook verschillende groepen in de stad identificeren wat betreft hun perspectieven op windenergie.

Ten slotte kan een PWE ook inzicht geven in de keuzes die de overheid moet maken en in welke context dat gebeurt. Doordat burgers in de PWE als het ware in de schoenen van de overheid staan en de effecten van hun keuzes te zien krijgen, wordt hun advies in een groter geheel geplaatst en krijgen zij inzicht in de gevolgen van hun keuzes. Hierdoor krijgen burgers

meer begrip voor de keuzes die de overheid moet maken, en de complexe afwegingen waar de overheid voor staat.

1.3. De kern van de raadpleging 'Denk mee over windenergie in Amsterdam'

Deelnemers konden in de periode 4 november tot en met 5 december 2021 deelnemen aan deze raadpleging. De raadpleging was te bereiken via een online platform en bestond uit drie onderdelen. We lichten de onderdelen toe, in het volgende hoofdstuk zullen we meer informatie geven over hoe de raadpleging tot stand is gekomen.

In het eerste gedeelte konden deelnemers aangeven of ze achter het voorgenomen beleid staan om extra windmolens te bouwen in Amsterdam. Ook konden ze aangeven of ze het eens zijn met de stelling 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf.' We starten met deze vragen om ruimte te bieden om het te hebben over de wenselijkheid van windmolens en de windambitie. Op die manier krijgen deelnemers de ruimte hun initiële bezwaren te delen. Des te meer omdat in het hierop volgende PWE-keuzevraagstukgedeelte de windambitie als uitgangspunt wordt genomen.

In het tweede gedeelte kregen deelnemers acht mogelijke aanvullende eisen te zien die de gemeente zou kunnen stellen aan plannen voor windmolens. De eisen waren:

1. Stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens
2. Verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven
3. Zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens
4. De windmolens moeten het bouwen van woningen zo min mogelijk in de weg zitten
5. Bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam
6. Verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur

7. Bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk

8. Zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie

Deelnemers kregen bij elke eis informatie over wat de eisen precies inhouden en wat de gevolgen zijn van het adviseren van een aanvullende eis aan de gemeente. Gevolgen waar zij informatie over kregen waren: 1) Mogelijk te halen Megawatts energie door extra windmolens; 2) kosten voor mensen die windmolens willen bouwen; 3) aantal mensen met lichte hinder door extra windmolens; 4) aantal mensen met ernstige hinder door extra windmolens; 5) aantal mensen dat schone energie kan gebruiken door extra windmolens.

Wanneer deelnemers meer informatie wilden hebben over de opties die zij konden kiezen in de raadpleging, dan konden ze dit vinden door op de "i" knop te drukken. De figuur hieronder geeft een voorbeeld van een informatiescherm van de optie “Stel strengere eisen aan het geluid van windmolens”.

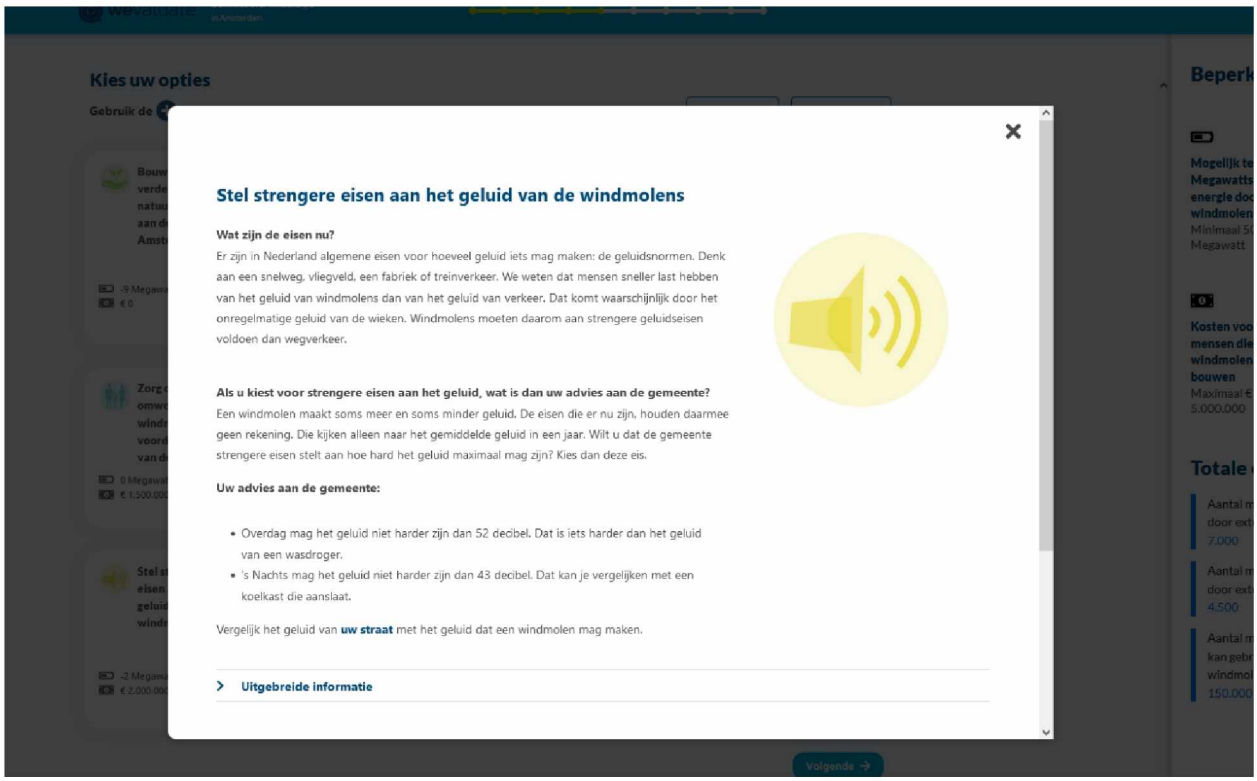

Figuur 12 Screenshot van een informatiescherm bij onderdeel 2

Deelnemers mochten eisen aanklikken die zij goed vonden. Maar zij konden niet zomaar alles kiezen: Het uitgangspunt bij deze PWE was dat de gemeente wil zorgen voor 50 megawatt extra windenergie. Dat zijn ongeveer 17 nieuwe windmolens. Deelnemers konden alleen eisen kiezen waarbij minimaal 50 megawatt extra windenergie in de zoekgebieden mogelijk zou zijn. Bovendien was er een beperkt budget. Deelnemers konden maximaal 5 miljoen euro uitgeven aan kosten voor mensen die windmolens willen bouwen. Dit is een fictief getal, want het totale budget voor van het bouwen van windmolens is onbekend. De reden om een beperking in de PWE op te nemen is dat deelnemers hierdoor worden gedwongen om verschillende eisen te prioriteren. Ze kunnen niet alles kiezen en ze kunnen niet verdergaan in de raadpleging zonder dat ze een pijnlijke keuze hebben gemaakt. Zoals in elke PWE is er sprake dus van keuzepijn. Nadat deelnemers hun voorkeur aangaven door de eis(en) te selecteren, kregen zij de ruimte om dit met argumenten toe te lichten of hun zorgen of andere suggesties te delen.

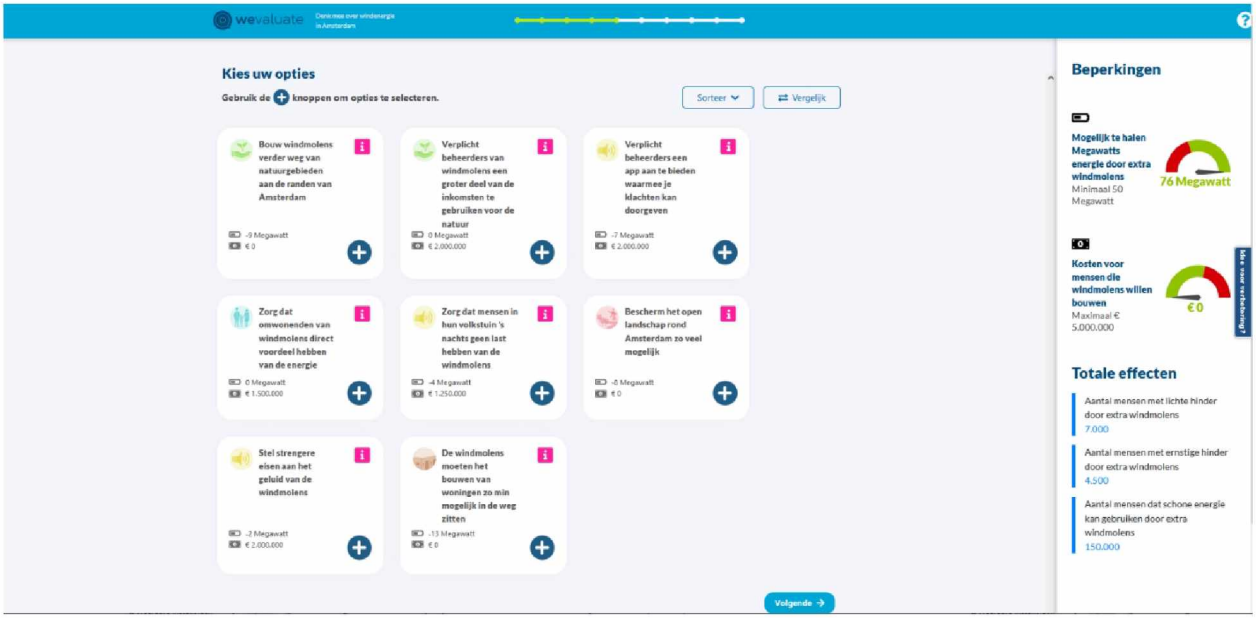

Figuur 13 Screenshot van het hoofdscherm bij onderdeel 2

In het derde onderdeel van deze raadpleging werd door middel van stellingen en vragen doorgevraagd op bepaalde onderwerpen. Deelnemers konden bijvoorbeeld aangeven welk

uitgangspunt zij belangrijk zouden vinden bij ruimtelijke keuzes en aangeven of en welke zorgen zij hebben over gezondheidseffecten van windmolens. Ook werd het gevraagd hoe belangrijk zij de volgende waarden zou vinden in een situatie dat er windmolens komen: 'zoveel mogelijk schone energie opwekken', 'natuur beschermen', 'beschermen dierenwelzijn', 'beschermen landschap', 'voorkomen overlast', 'gezondheid van mensen', 'mogelijkheid van bewoners om mee te praten', 'genoeg ruimte om woningen te bouwen', 'de kosten voor de mensen die windmolens willen bouwen', 'voordelen voor omwonenden', 'ervoor zorgen dat Amsterdam zelfvoorzienend is qua energie opwekken.' Dit stelde burgers in staat om ook hun advies te geven over andere aspecten van het vraagstuk. Tegelijkertijd kregen burgers in dit onderdeel ook de ruimte om eigen ervaringen of andere ideeën en argumenten te delen met de gemeente. Als afronding van de raadpleging konden bewoners aangeven in hoeverre ze vonden dat de mening van de bewoners moet worden meegeteld in de besluitvorming ten opzichte van adviezen van experts en werd er aan het gevraagd om de kwaliteit van de raadpleging te beoordelen.

2. Methodologie

In deze sectie geven wij informatie over het opzetten van de PWE, de data-verzameling, de kenmerken van de deelnemers en de analysemethoden die wij gebruiken.

2.1. Het opzetten van de PWE

Een Participatieve Waarde Evaluatie bestaat in feite uit vier elementen: 1) het vaststellen van een vraagstelling(en) die onderwerp zijn van de PWE; 2) een aantal opties waar de deelnemer tussen kan kiezen; 3) informatie over deze opties (beschrijving, positieve effecten en negatieve effecten); en 4) een beperking die ervoor zorgt dat deelnemers niet alle opties kunnen kiezen. Hieronder leggen we uit welke keuzes wij hebben gemaakt in deze vier stappen.

Stap 1: De vraagstelling

Het doel van deze raadpleging is om inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten te betrekken bij de dialoog over de windenergie ambitie van Amsterdam. De raadpleging moet in kaart brengen welke afwegingen deelnemers maken en welke waarden en zorgen ze belangrijk vinden bij het bepalen van locaties voor windmolens.

Bij de start van het ontwerptraject voorzagen wij verschillende mogelijke ontwerpen van de PWE taak in de raadpleging.

1. **Keuze tussen zoekgebieden:** In de PWE keuzetaak kunnen concrete locaties in de zoekgebieden worden voorgelegd. Deelnemers kunnen dan bijvoorbeeld aangeven welke locaties zij meer of minder geschikt vinden voor windenergie. Daarbij geven we hen informatie over bijvoorbeeld technische mogelijkheden, ruimtelijke criteria/overwegingen en maatschappelijke aspecten. Deelnemers zouden dan gevraagd worden om een afweging te maken tussen locaties, en die te beargumenteren.
2. **Keuze tussen waarden die een rol spelen bij de afweging voorde realisatie van windenergieprojecten:** Voorafgaande aan de start van het ontwerptraject gaf de gemeente Amsterdam aan ook graag input te willen van burgers voor het opstellen

van afwegingskader voor de realisatie van windenergieprojecten. Zij willen de zorgen,overwegingen en ideeen die leven in de stad bundelen in een afwegingskader te gebruiken bij het realiseren van windmolens. Het afwegingskader wordt vervolgens voorgelegd aan de gemeenteraad. In een PWE-raadpleging kunnen wij deelnemers eisen en waarden voorleggen. Die eisen kunnen ruimtelijke aspecten in zich dragen (e.g. hoe dicht bij bewoning of andere gemeenten mogen plannen gerealiseerd worden?), maar ook bestuurlijk (e.g. hoe kunnen omwonenden en inwoners meebeslissen of profiteren?). Door diverse eisen te ontwikkelen zetten we deelnemers aan het denken en nodigen we hen uit een prioritering te maken in mogelijke eisen die je zou kunnen stellen aan bij het realiseren van voor windmolens.

3. **Keuze tussen windenergie in Amsterdam en alternatieve vormen/locaties om energie op te wekken:** in een dergelijke opzet zouden deelnemers verschillende alternatieve vormen van energie binnen en buiten Amsterdam tegen elkaar afwegen (denk aan windenergie op zee, op het platte land, zonne-energie, kernenergie en biomassa). Ook zouden energiebesparingsopties kunnen worden toegevoegd aan de PWE zoals isolatie en energiebesparing.

We hebben er om verschillende redenen voor gekozen om de tweede optie als startpunt te nemen voor het ontwerpen van de PWE keuzetaak. We hebben gekozen op basis van de criteria: 1) in hoeverre leidt de PWE keuzetaak tot keuzepijn, dit is relevant omdat het deelnemers dwingt tot het maken van afwegingen; 2) in hoeverre levert de keuzetaak relevante input op voor de reflectiefase en het afwegingskader.

De eerste optie leidt tot veel keuzepijn, maar de vraag is of we wat gaan leren over de waarden en zorgen van inwoners relevante informatie oplevert voor de reflectiefase. Bij het vaststellen van de RES Noord-Holland-Zuid is al een prioritering gemaakt tussen zoekgebieden, die als uitgangpunt dient voor de reflectiefase. Wanneer we voor de eerste vraagstelling zouden kiezen, dan zouden we een beleidsbeslissing nabootsen die al is genomen waardoor de toegevoegde waarde voor het afwegingskader minder relevant zou zijn.

De belangrijkste reden om niet te kiezen voor de derde vraagstelling als startpunt van het ontwerp van de PWE keuzetaak is dat het in deze casus nauwelijks zou leiden tot keuzepijn. Deelnemers zouden er in deze keuzetaak voor kunnen kiezen om de windambitie van de gemeente (127 MW windenergie) in zijn geheel niet te realiseren om in plaats daarvan te kiezen voor het bouwen van windmolens op zee, elders in Nederland of het bouwen van een kerncentrale. Dit zou deelnemers niet dwingen om heel scherp na te denken over wat zij nou het meest belangrijk vinden bij de besluitvorming van de gemeente over windenergie. En dit is één van de waardevolle elementen van een PWE raadpleging. In aanvulling dat de derde optie nauwelijks keuzepijn oplevert, levert het ook minder relevante informatie op wanneer de gemeentebesluit om extra windmolens in de stad te bouwen. Het opwekken van duurzame energie door windmolens en/of zonnepanelen is het uitgangspunt van de RES.

De tweede vraagstelling biedt generieke informatie voor het afwegingskader en prioritering in zorgen en ideeën die spelen bij het realiseren van windenergieprojecten. De keuzepijn is aanwezig in dit ontwerp. We hebben gekozen voor de tweede vraagstelling omdat wij denken dat dit ontwerp zowel leidt tot keuzepijn, als relevante informatie oplevert voor de reflectiefase en het afwegingskader. Het geeft inzicht in de prioritering van zorgen en waarden van Amsterdammers rondom windenergie. We krijgen zo inzichten in voorwaarden die gesteld worden en gaan verder dan een ja-nee discussie over de wenselijkheid van windmolens. Bovendien past deze vraagstelling goed bij de uitgangspunten van de reflectiefase omdat verschillende onderwerpen zoals geluid, gezondheid, natuur en ruimte expliciet verweven zitten in de PWE keuzetaak: *"Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windmolens van 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal). Dat is het uitgangspunt voor de RES [1.0] en daarmee ook voor de reflectiefase. We gaan onderzoeken hoe we de windmolens kunnen realiseren en daarbij zullen we geen onaanvaardbare risico's nemen. Dit doen we door onderzoeken naar geluid en gezondheid, natuur en ruimte, onder ander met een milieueffectrapportage en met een gezondheidseffectanalyse. En met een afwegingskader als resultaat uit de reflectiefase.*[1]*"*

We hebben er niet voor gekozen om twee vraagstellingen op te nemen in de PWE keuzetaak omdat uit een eerder traject bleek dat dit de drempel voor mensen om te participeren hierdoor te hoog werd (Mouter et al., 2021c). Ondanks de keuze voor de tweede vraagstelling

voor de PWE keuzetaak, hebben we vragen opgenomen in de gehele raadpleging om ook te leren over voorkeuren wat betreft de andere twee mogelijke vraagstellingen.

Stap 2: Het vaststellen van de keuzeopties

Nadat we in Stap 1 hadden bepaald dat de PWE taak in de raadpleging zou gaan over de waarden die een rol spelen in de richtlijnen van de realisatie van windenergieprojecten was het zaak om de keuzeopties te bepalen die deelnemers voorgeschoteld zouden krijgen in de PWE keuzetaak. Om deze keuzeopties samen te stellen hebben we achtergronddocumenten bestudeerd zoals de Omgevingsvisie van Amsterdam[1], document over gezondheidsaspecten van windenergie[2] en de 'Quickscan[3]; [4] van informatiebijenkomsten met inwoners tijdens het RES proces; raadsstukken en gesprekken met ambtenaren binnen de gemeente. We hebben op basis van deze informatie terugkerende thema's (waarden) die spelen in de stad op een rijtje gezet. Zo zagen we dat in de informatiebijeenkomsten veelvuldig de waarden gezondheid en het behoud van natuur worden genoemd. We stelden de volgende initiële lijst met waarden op:

- Gezondheid
- Geluidshinder
- Natuur en landschap
- Recreatie

---

[1] Omgevingsvisie Amsterdam, juli 2021, HYPERLINK "https://amsterdam2050.nl/"https://amsterdam2050.nl/

[2]Zie bijvoorbeeld de website van het RIVM over dit onderwerp: https://www.rivm.nl/documenten/windturbines-en-gezondheid

[4]Quickscan windzoekgebieden in relatie tot landschappelijke waarden, cultureel erfgoed en natuurwaarden, Februari 2021 https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/9731690/1#search=%22quickscan%20ecologisch%22

- Woningwaarde
- Historische en culturele waarde
- Verdeling over de stad
- Proces/inspraak
- Conflict met ander ruimtegebruik (zoals woningbouw)
- Verdeling van lusten en lasten

Deze lijst met waarden hebben we vervolgens vertaald in aanvullende eisen die gesteld zouden kunnen worden aan de ontwikkeling van windmolens.

De uiteindelijke set met eisen is:

1. Stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens
2. Verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven
3. Zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens
4. De windmolens moeten het bouwen van woningen zo min mogelijk in de weg zitten
5. Bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam
6. Verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur
7. Bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk
8. Zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie

Omdat zorgen over gezondheid en geluidshinder vaak aan elkaar gekoppeld zijn hebben we deze samengevoegd tot één eis waarin er strengere eisen worden gesteld aan geluidshinder. In de aanvullende vragen is er ook gelegenheid voor deelnemers om zorgen die zij hebben over gezondheidseffecten kenbaar te maken en de vragen door te geven die zij hierover hebben. De waarde natuur en landschap hebben wij uit elkaar gehaald, omdat wij benieuwd waren of er andere voorkeuren zijn met betrekking tot behoud en compensatie van natuurgevolgen, en met betrekking tot gevolgen voor het landschap. De waarde 'historisch

een culturele waarde' is onderdeel van de eis over bescherming van het landschap. Invloed op recreatie komt naar voren in een keuzeoptie over het beperken van geluidshinder voor nachtrecreatie in volkstuinen, en in een optie over bescherming van het landschap. Invloed op woningwaarde nemen we niet mee als zodanig omdat vanuit de economische literatuur bekend is dat woningwaarde vaak een combinatie is van meerdere waarden die te maken heeft met woonplezier, mogelijke overlast, aanwezigheid van natuur in de omgeving. Het onderwerp verdeling over de stad komt niet naar voren in de PWE keuzetaak, maar wel in de aanvullende vragen. Zo ook het onderwerp 'Proces/inspraak'. Ten slotte komt het mogelijke conflict tussen windmolens en ander ruimtegebruik naar voren in een keuzeoptie over woningbouw. De verdeling van lusten en lasten komt terug in de eis dat omwonenden direct voordeel moeten hebben van de windmolen.

Wij hebben een conceptversie met eisen opgesteld en die besproken met de gemeente en met enkele belanghebbenden. Vanuit de belanghebbende werd aangegeven dat deze eisen de zorgen en gesprekken die zij hadden met inwoners reflecteerden.

Stap 3. Het vaststellen van informatie over de effecten van de keuzeopties

De volgende stap in het opzetten van de PWE keuzetaak bestaat uit het vaststellen van de effecten van de keuzeopties. In eerste instantie wilden we werken met één effect: de invloed van keuzes op het opgesteld vermogen van windmolens meenemen. Maar naar aanleiding van een gesprek met twee belanghebbende partijen hebben we ervoor gekozen de lijst met effecten uit te breiden om zo een breder zicht te krijgen de mate waarin deze effecten een rol spelen in de voorkeur van Amsterdammers voor een bepaalde eis. De effecten die zijn meegenomen zijn, zijn:

1. Afname/toename mogelijk te halen Megawatts energie door extra windmolens;
2. Toename kosten voor mensen die windmolens willen bouwen;
3. Afname/toename aantal mensen met lichte hinder door extra windmolens;
4. Afname/toename aantal mensen met ernstige hinder door extra windmolens;
5. Afname/toename aantal mensen dat schone energie kan gebruiken door extra windmolens.

De inschatting van de effecten van de eisen is gebaseerd op gesprekken gevoerd met ambtenaren van de gemeente over dit onderwerp. Bovendien hebben we gesprekken gevoerd met experts (van ingenieursbureaus) en met twee belangenorganisaties.

- **De afname/toename mogelijk te halen Megawatts (MW) energie door extra windmolens.** We zijn in het uitgangspunt uitgegaan van het theoretische mogelijk opgesteld vermogen beschreven in de RES-NHZ 1.0 (hier beschikbaar). De RES 1.0 gaat uit van een bandbreedte van 57-95,8 MW aan extra opgesteld vermogen. Wij hebben hiervan het gemiddelde gehanteerd. Verschillende eisen kunnen mogelijk als gevolg hebben dat een aantal windmolens niet kunnen worden gebouwd, maar dit precieze effect is niet op voorhand te bepalen. Vandaar dat we voor het effect van het selecteren van een eis op het opgesteld vermogen telkens bandbreedtes hebben gehanteerd.
- **De toename kosten voor mensen die windmolens willen bouwen.** Er zijn twee bronnen van extra kosten voor projectontwikkelaars: (i) directe investeringskosten (bijvoorbeeld voor een verplichte app waarmee omwonenden klachten kunnen doorgeven); en (ii) kosten door een lagere energieopbrengst wanneer een eis leidt tot meer stilstand en dus een reductie van het aantal vollasturen. De directe investeringskosten van een verplichte app of strengere normen zijn gebaseerd op inschattingen van een ingenieursbureau gespecialiseerd in geluidshinder. Vanwege de onzekerheid van deze inschatting is wederom een bandbreedte gehanteerd. Voor overige eisen, zoals een deel van de inkomsten in de natuur investeren, waren geen gangbare bedragen bekend dus is er een inschatting gemaakt en een bandbreedte gehanteerd. Om de kosten door een lagere energieopbrengst te berekenen zijn we op basis van advies van een ander ingenieursbureau uitgegaan van een energieprijs van €50 per mwh. Om het effect van eisen op de afname in vollasturen te bepalen hebben we ook een ingenieursbureau om inschattingen gevraagd. Wederom hanteren we hier overal bandbreedtes omdat er veel onzekerheid bestaat over de energieprijs en de reductie in vollasturen.
- **De Afname/toename aantal mensen met lichte en ernstige hinder.** De cijfers voor dit effect zijn gebaseerd op de MER Addendum Wind op Land voor de Provincie Noord-Holland (Anteagroup, 2021) wij hebben met een expert gesproken en die gaf aan dat

ongeveer 40% van de hinder 'ernstig' te noemen is. We hebben dit percentage gebruikt om deze effecten in twee groepen te verdelen. In de uitgangspositie schatten we het aantal gehinderden 25% lager in dan in het rapport van Anteagroup, omdat de schattingen in dit rapport expliciet als worst-case scenario staan beschreven. Voor het schatten van de effecten van de eisen op geluidshinder hebben we de aanname gedaan dat een eis die geluidshinder moet verminderen leidt tot minder mensen met ernstige geluidshinder, maar meer mensen met lichte geluidshinder, omdat het aannemelijk is dat een deel van de ernstig gehinderden verplaatst naar licht gehinderden. Alleen als in een heel windzoekgebied alle windmolens zouden wegvallen dan hebben we een afname in zowel lichte als ernstige geluidshinder gehanteerd.

- **De afname/toename van het aantal mensen dat schone energie kan gebruiken.** Dit is grotendeels gebaseerd op een berekening van energieopbrengst de afname/toename van mogelijk te halen Megawatts. Wij verrekenen hierin ook gevolgen door stilstand voorzieningen. De mogelijk opgewekt megawatturen windenergie zijn omgerekend naar personen. Dit is gebaseerd op een gemiddeld verbruik van 2730 kwh per jaar per huishouden en een gemiddelde van 2,1 personen per huishouden.

De appendix geeft een overzicht van de effectschattingen die zijn gemaakt en hoe die tot stand zijn gekomen. De informatie over deze effecten is voorgelegd aan experts op het gebied van MERs/Geluidshinder van windmolens en business case ontwikkeling van windmolens om de informatie te verifiëren en waar nodig aan te vullen of aan te passen.

Naast de betrouwbaarheid van de informatie, is er ook gekeken naar de begrijpelijkheid van de informatie, om te zorgen dat deelnemers met verschillende opleidingsniveaus konden deelnemen. Communicatie-experts hebben de teksten gereviseerd en ingekort.

Uiteraard hebben de effectschattingen van de keuzeopties een onzekerheidsmarge. Een zekere onzekerheidsmarge is geen probleem gezien het feit dat je vanuit de keuzes die deelnemers maken juist wil leren hoe de effecten van een eis de voorkeuren voor een eis beïnvloeden. Om te kunnen bepalen in welke mate voorkeuren van Amsterdammers voor een keuzeoptie afhangen van de effecten van die keuzeoptie (bijvoorbeeld van de kosten van de

keuzeoptie en de invloed van de keuzeoptie op de hinder) is het nodig om verschillende versies van de PWE te maken en deze versies random toe te wijzen aan deelnemers. De onzekerheidsmarges worden gebruikt om bandbreedten op te stellen van de effecten van de keuzeopties. Om een voorbeeld te geven, sommige respondenten kregen te zien dat de strengere geluidseisen zou leiden tot een afname van 450 mogelijk ernstig gehinderden, terwijl andere respondenten te zien kregen dat het zou leiden tot een afname van 2300 mogelijk ernstig gehinderden. De noodzaak van het presenteren van verschillende informatie kunnen we illustreren met een voorbeeld: stel dat je wilt weten hoeveel geld mensen bereid zijn te betalen voor een kopje koffie en je vraagt 1.000 mensen of zij bereid zijn om 50 cent voor het kopje koffie te betalen. Stel dat alle individuen deze vraag met 'ja' beantwoorden, dan weet je niet of deze mensen ook 80 cent of zelfs 1,50 euro bereid zijn te betalen voor de koffie. Als je de betalingsbereidheid voor een kopje koffie wilt weten, dan is het veel slimmer om de 1.000 mensen bijvoorbeeld in 10 groepen in te delen. De eerste groep krijgt dan de vraag of zij bereid zijn om 50 cent te betalen, de tweede groep wordt gevraagd of zij 75 cent willen betalen etc. Om deze reden maken we verschillende versies (designs) van het experiment. In de appendix vindt u een overzicht van de effectschattingen die wij hebben gedaan voor deze PWE. Deelnemers kregen aan het begin van de PWE een melding te zien dat de effectschattingen een onzekerheidsmarge hebben.

Stap 4: Vaststelling beperkingen deelnemers

In deze PWE-raadpleging moesten deelnemers een advies geven binnen twee beperkingen. Het mogelijk aantal te behalen megawatts energie met extra windmolens, en de kosten voor mensen die windmolens willen bouwen. De reden om een beperking in de PWE op te nemen is dat deelnemers hierdoor worden gedwongen om verschillende eisen te prioriteren. Ze kunnen niet alles kiezen. In eerdere PWE-raadplegingen is ervoor gekozen om respondenten keuzes te laten maken waarin ze beperkt werden door een financiële budgetrestrictie (Mouter et al., 2021a; Mulderij et al., 2021) of een beperkte capaciteit van het zorgstelsel (Mouter et al., 2021b). In andere PWEs is ervoor gekozen om respondenten een beperkt aantal punten te laten verdelen (Mouter et al., 2021c; Spruit en Mouter; 2020; 2021).

Het uitgangspunt bij de PWE keuzetaak was dat de gemeente wil zorgen voor 50 megawatt extra windenergie. Dat zijn ongeveer 17 nieuwe windmolens. Wij hebben deze beperking gebaseerd op de Regionale Energie Strategie die is vastgesteld door de gemeenteraad. Deelnemers konden alleen eisen kiezen waarbij minimaal 50 megawatt extra windenergie in de zoekgebieden mogelijk zou zijn. Bovendien was er ook een beperkt budget. Deelnemers konden maximaal 5 miljoen euro uitgeven aan kosten voor mensen die windmolens willen bouwen. Deze beperking is toegevoegd omdat het stellen van extra eisen aan windenergieprojecten in de werkelijkheid ook beperkt is door een bepaald budget. Lopen de kosten te hoog op voor de ontwikkelaars, dan is de business case niet meer rond te krijgen. Het totale budget dat in Amsterdam kan worden besteed aan extra eisen is natuurlijk niet objectief te bepalen, want heel veel variabelen spelen hierbij een rol. De restrictie is zodoende vastgesteld op basis van een *best guess*. We hebben zowel een energie coöperatie als een ingenieursbureau gevraagd een inschatting te doen van de maximale extra kosten die gemaakt kunnen worden bij de bouw van een windturbine, zonder dat de business case daarbij in het geding komt. De aanname hierbij was dat er minstens 2% rendement moet kunnen worden behaald. Van deze inschattingen hebben we het gemiddelde genomen, hetgeen een kostenrestrictie opleverde van €20.500 per 3MW opgesteld vermogen. Door dit door te rekenen naar 17 windmolens met een levensduur van 15 jaar zijn we afgerond uitgekomen op de restrictie van 5 miljoen euro.

2.2. Dataverzameling

We hebben de PWE uitgevoerd door deelnemers random te trekken uit een internetpanel en we hebben de PWE opengesteld voor alle Amsterdammers die mee wilden doen. Deelnemers uit het internetpanel kregen een vergoeding voor hun deelname. Waarom hebben we de raadpleging zowel gedaan met een panel als met groep die zichzelf heeft aangemeld? Ten eerste is het belangrijk dat er geen deelnemers worden uitgesloten die wel hun stem willen laten horen. Door de raadpleging open te stellen voor alle Amsterdammers voorkomen we dat dit gebeurt. Een nadeel van deze open raadpleging is dat het waarschijnlijk is dat deelnemers die een groot belang hebben en interesse hebben in het onderwerp oververtegenwoordigd zijn onder de deelnemers. Beleidsmakers willen echter vaak ook weten hoe een gemiddelde groep deelnemers publieke waarden afwegen rond het

beleidsdilemma dat onderwerp is van de raadpleging. Om hieraan tegemoet te komen is het verstandig om random deelnemers uit te nodigen om mee te doen aan de raadpleging en hen een vergoeding te bieden waardoor de drempel om mee te doen lager wordt. Een nadeel van een gesloten raadpleging is echter dat er mogelijk maar weinig mensen deelnemen die veel over het onderwerp hebben nagedacht en je wil juist dat ook deze mensen meedoen omdat zij vaak dieper hebben nagedacht over de waarden die zij belangrijk vinden rond een bepaald onderwerp. Kortom zowel een open als een gesloten raadpleging hebben voordelen en nadelen en daarom hebben we besloten om deze vormen te combineren. Daarbij leert de ervaring dat het voor beleidsmakers, burgers en belangenorganisaties relevant is om inzicht te krijgen in de mate waarin deze twee typen raadplegingen tot andere uitkomsten leiden.

In dit rapport rapporteren wij over de voorkeuren van zowel de open als panel raadpleging. Maar in de reflectiefase is er ook voor gekozen om, los van de PWE, meerdere participatiemethoden te combineren om in de diverse participatiebehoeften die in de samenleving leven te voorzien. Er zijn bijvoorbeeld Context Mapping workshops in bepaalde wijken gehouden om gedetailleerde informatie op te halen over de leefwereld van Amsterdammers en de mogelijke invloed van windmolens daarop.

Socio-demografische gegevens van de deelnemers

982 Amsterdammers deden mee nadat zij waren geselecteerd vanuit een internetpanel en 4.453 deelnemers deden mee aan de open raadpleging. Hieronder rapporteren wij de kenmerken van de deelnemers uit het internetpanel en de open deelname. We hebben geprobeerd om het internetpanel zo te trekken dat het een zo representatief mogelijk beeld oplevert van de voorkeuren van de Amsterdamse populatie boven de 18 jaar voor de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Meer specifiek was het doel om ervoor te zorgen dat van allerlei groepen bewoners in ieder geval 30 mensen deelnamen (bijvoorbeeld 30 jonge hoogopgeleide vrouwen, 30 oudere laagopgeleide mannen etc). Dit wordt gezien als een minimum aantal deelnemers om te kunnen herwegen wanneer blijkt dat de steekproef niet helemaal representatief is en het toch belangrijk is om op dit niveau uitspraken te doen. In tweede instantie was het doel om ervoor te zorgen dat het panel representatief is voor de

Amsterdamse bevolking op de kenmerken leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Dit doel is in deze raadpleging relatief minder van belang omdat de hypothese is dat voorkeuren voor beleidsopties rond het thema windenergie waarschijnlijk van andere kenmerken dan leeftijd, opleiding en geslacht af zullen hangen (zoals woonlocatie en perceptie op de energietransitie).

Statistische testen laten zien dat het internetpanel niet representatief is op de kenmerken leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. De leeftijdsgroepen van 35-49 en 50-64 jaar zijn oververtegenwoordigd in het panel ondervertegenwoordigd. Bovendien zaten er relatief meer vrouwen en hoog opgeleiden in het internetpanel vergeleken met de Amsterdamse populatie. Om voor het gebrek aan representativiteit te corrigeren heeft er een herweging plaatsgevonden. Die rapporteren wij in de resultatensectie. De open deelname verschilt qua kenmerken sterk van de populatie. Dit is te verwachten, want het doel is om iedereen die wil participeren de kans te geven om te participeren. De leeftijdsgroep onder 35 jaar is in tegenstelling tot het panel ondervertegenwoordigd in de open raadpleging. Bovendien zijn mannen oververtegenwoordigd en was het overgrote deel van de deelnemers hoog opgeleid.

*Tabel 2-X Kenmerken van de steekproef. De Chi-Square tests zijn eenzijdig (rechts). Een hogere Chi-Squared waarde (Chi.Sq) betekent een betere match met de populatie. ^De percentages van geslacht (M/V) tellen niet op tot 100% omdat deelnemers ook konden aangeven dat zij zichzelf als geen van beide identificeren. **Populatiegegevens komen uit het Basisbestand Gebieden Amsterdam. Voor leeftijd en geslacht waren cijfers uit 2021 beschikbaar, voor opleidingsniveau waren gegevens uit 2016 beschikbaar.*

	Internet panel	Open deelname	Populatie (BBGA, 2021)**	Chi-sq test panel
Man	393 (40,8%^)	2.562 (63,3%)^	49,6%	Chi.Sq. 0,86
Vrouw	570 (59,2%)^	1.483 (39,7%)^	50,4%	
20-34 jaar	276 (28,4)%	478 (13,0)%	29,5%	Chi.Sq. 1,00
35-49 jaar	285 (29,3)%	1.195 (32,4)%	20,8%	
50-64 jaar	243 (25,0)%	1.576 (42,8)%	17,8%	

65+ jaar	158 (16,2)%	914 (24,8)%	13,0%	
Basisonderwijs,vmbo, mbo 1, havo/vwo-onderbouw	80 (8,3%)	131 (3,1%)	24,0%	Chi.Sq. 0,91
Havo/vwo-bovenbouw, mbo 2-4	281 (29,1%)	554 (13,2%)	32,0%	
Hbo, wo	603 (62,6)%	3.506 (83,7%)	44,0%	

We hebben ook aan deelnemers gevraagd of zij in Amsterdam wonen of dat ze op een andere manier met de stad verbonden zijn. Bijna alle deelnemers uit het panel woonden in Amsterdam. Een substantieel deel van de deelnemers aan de open raadpleging woont niet in Amsterdam.

Wat is uw situatie?	Panel		Open	
Ik woon in Amsterdam	947	96,4%	3527	79,2%
Ik ben ondernemer in Amsterdam.	87	8,9%	638	14,3%
Ik werk in Amsterdam	361	36,8%	1637	36,8%
Ik besteed vrije tijd in Amsterdam	431	43,9%	1982	44,5%
Ik kom nooit in Amsterdam	3	0,3%	16	0,4%
Ik woon in een gemeente naast Amsterdam	6	0,6%	791	17,8%

We hebben deelnemers in de raadpleging ook gevraagd de vier cijfers van hun postcode in te vullen, aan de hand waarvan we een beeld kunnen geven van de verdeling van de deelnemers over de stad. Tabel X laat deze verdeling zien. We zien dat de verdeling tussen het panel en de open deelname erg verschillend is. In de open deelname zijn bewoners uit Noord, Oost en

Zuid-Oost oververtegenwoordigd, terwijl deelnemers uit het sample redelijk evenwichtig zijn verdeeld over de stad.

Tabel 21X Verdeling van de deelnemers over de stadsdelen op basis van de opgegeven postcodes. Een deel van de postcodes lag buiten de gemeente Amsterdam (1,0% in het panel en 19,6% in de open raadpleging). Bovendien heeft een deel van de deelnemers geen postcode opgegeven (11,3% in het panel en 9,4% in de open raadpleging)

	Internet panel	Open deelname	Populatie (BBGA,2021)	Chi.Sq test panel
Centrum	113 (13,4%)	206 (6,7%)	10,0%	1,00
Noord	101 (12,0%)	979 (31,7%)	11,6%	
Oost	138 (16,4%)	941 (30,5%)	16,2%	
Zuid-Oost	69 (8,2%)	444 (14,4%)	10,3%	
Zuid	142 (16,9%)	169 (5,5%)	16,7%	
West	136 (16,2%)	168 (5,4%)	17,0%	
Nieuw-West	143 (17,0%)	178 (5,8%)	18,3%	

Een opvallend verschil tussen deelnemers uit het panel en de open raadpleging is dat de meerderheid van de deelnemers uit het panel in een huurwoning woont, terwijl de meerderheid van de deelnemers aan de open raadpleging juist in een koopwoning woont.

Woont u in een koopwoning of in een huurwoning?	Panel		Open	
Ik woon in een huurwoning.	581	59,2%	850	19,1%
Ik woon in een koopwoning.	348	35,4%	3326	74,7%

We hebben ook verdiepende vragen gesteld over de manier waarop mensen nu wonen. Het valt op dat relatief veel deelnemers uit het panel in de buurt van een drukke weg wonen als we dit vergelijken met deelnemers aan de open raadpleging. Deelnemers aan de open raadpleging wonen relatief vaak in een landelijke omgeving met veel groen en water.

Hoe woont u?	Panel		Open	
Ik woon aan een rustige weg	268	27,3%	1487	33,4%
Ik woon aan een drukke weg, of dichtbij een drukke weg	403	41,0%	1164	26,1%
Ik woon aan water	151	15,4%	1341	30,1%
Mijn omgeving is groen of landelijk	126	12,8%	1652	37,1%
Ik woon buiten de ring	180	18,3%	1081	24,3%
In mijn buurt is veel geluid	311	31,7%	1244	27,9%
In mijn buurt is het stil	180	18,3%	1024	23,0%
Ik heb een vrij uitzicht	118	12,0%	242	5,4%

We hebben ook aan deelnemers gevraagd of en hoe zij op dit moment bezig zijn met schone energie. Uit de antwoorden volgt dat deelnemers uit de open raadpleging relatief sterk betrokken zijn bij het onderwerp al dan niet doordat zij zelf schone energie gebruiken of opwekken of dat zij dicht in de buurt wonen van een locatie waar mogelijk windmolens komen.

Bent u bezig met schone energie? U mag meer antwoorden geven.	Panel		Open	
Nee, maar dat zou ik wel willen	197	20,1%	276	6,2%
Ja, ik gebruik groene stroom van mijn energieleverancier	452	46,0%	2514	56,5%
Ja, ik wek zelf schone energie op in of bij mijn huis	98	10,0%	1664	37,4%
Ja, ik investeer in schone energieopwekking elders.	55	5,6%	598	13,4%
Ja, ik woon dichtbij een plek waar mogelijk windmolens komen	53	5,4%	1272	28,6%
Ja, ik woon dichtbij een windmolen of een zonneveld	16	1,6%	109	2,4%
Ja, ik werk in de duurzame-energiesector	10	1,0%	161	3,6%
Ja, ik ben actief bij een energiecoöperatie	13	1,3%	126	2,8%
Ja, ik kom op voor omwonenden van schone energieprojecten	12	1,2%	208	4,7%
Ja, vanuit mijn betrokkenheid bij het milieu	210	21,4%	1753	39,4%

Tot slot vroegen we deelnemers naar hun financiële situatie en dit kwam redelijk overeen tussen het panel en de open raadpleging.

Welke zin past het beste bij u?	Panel		Open	
Ik heb iedere maand genoeg geld	551	56,1%	2530	57%
Ik heb iedere maand te weinig geld	187	19,0%	1073	24%
Ik heb iedere maand meer dan genoeg geld	146	14,9%	563	13%

3. Resultaten

De keuzes en motivaties van deelnemers zijn op drie verschillende manieren geanalyseerd. Ten eerste geven wij een overzicht van de keuzes die deelnemers hebben gemaakt in sectie 4.1. We beschrijven bijvoorbeeld of er een verschil is tussen leeftijdsgroepen en het gebied waar Amsterdammers wonen wat betreft hun voorkeuren voor windenergie en de eisen die zij stellen aan windenergie. We presenteren deze resultaten op een grafische manier en bewust niet numeriek (bijvoorbeeld *"X% vindt dat er extra windmolens moeten komen in Amsterdam"*). Er zijn drie redenen waarom we geen percentages presenteren: 1) de nadruk in de berichtgeving en het publieke debat over de studie komt dan mogelijk te liggen op de percentages, terwijl wij van mening zijn dat met name de (gemeenschappelijke) waarden, zorgen en kansen die deelnemers zien de meest waardevolle informatie is voor de reflectiefase die volgt uit een PWE raadpleging; 2) de percentages bieden schijnzekerheden. Zelfs als we de panelraadpleging representatief maken op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau via herwegingsmethoden, dan nog is het risicovol om de claim te maken dat er representatieve uitspraken kunnen worden gedaan voor de gehele bevolking van Amsterdam omdat waarschijnlijk andere kenmerken zoals woonlocatie en perceptie op klimaatbeleid invloed kan hebben op voorkeuren; 3) het is onduidelijk in hoeverre de exacte percentages zijn beïnvloed door de precieze formulering van de vraagstelling. In de literatuur is het bekend dat je via framing van de vraagstelling de antwoorden van respondenten kan beïnvloeden. Er zijn een aantal afstudeeronderzoeken gedaan rond dit onderwerp in de context van een PWE (de Geus, 2019; Peeters, 2020) en hieruit volgde dat deelnemers soms wel en soms niet te beïnvloeden waren door de vraagstelling aan te passen of door bepaalde informatie te benadrukken. Als je het precieze percentage zou willen bepalen dat een bepaalde eis steunt, dan zou je eigenlijk verschillende varianten van de PWE moeten uitvoeren die van elkaar verschillen in vraagstelling.

Ten tweede hebben we de keuzes van de deelnemers ook geanalyseerd met geavanceerde analyses zoals het latente klasse clustermodel.

Ten derde hebben we de kwalitatieve motivaties geanalyseerd die deelnemers gaven nadat ze een keuze hadden gemaakt tussen de verschillende eisen en hun voorkeuren hadden uitgesproken over het kiezen voor windenergie binnen Amsterdam en de duurzame energieambities van de stad. Een team onderzoekers heeft de kwalitatieve argumenten in twee ronden geanalyseerd. In de eerste ronde zijn de argumenten die respondenten hebben genoemd doorgelezen en op basis hiervan is een lijst vastgesteld van categorieën van argumenten. Voor elke categorie is een code vastgesteld. In de tweede ronde zijn de argumenten van 1.200 respondenten gecodeerd. Op basis van deze analyse hebben we voor elke maatregel een argumentenkaart gemaakt. We geven ook kwantitatief weer hoe vaak argumenten zijn genoemd. Dit geeft een indicatie van de mate waarin een argument leeft onder een bepaalde groep inwoners van Amsterdam. De argumenten die burgers noemen, kunnen worden gebruikt om beter te begrijpen waarom burgers een voorkeur hebben voor een bepaalde eis of zich juist zorgen maken.

3.1. Beschrijvende resultaten

Deel 1 van de raadpleging: stellingen over het voorgenomen beleid

In het eerste deel van de raadpleging konden deelnemers aangeven of ze achter het voorgenomen beleid staan om extra windmolens te bouwen in Amsterdam. We stelden de deelnemers hiervoor twee vragen: (i) ‘Bent u het ermee eens dat er extra windmolens komen in Amsterdam?’ (ii) ‘De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?’. Figuur 4-1 laat zien hoe de deelnemers uit beide raadpleging antwoord gaven op deze vragen. In beide raadplegingen is het merendeel van de deelnemers voor zoveel mogelijk duurzame energie in Amsterdam. Wat betreft het voornemen om extra windmolens in Amsterdam te plaatsen zijn de meningen meer verdeeld. In het internetpanel was een kleine meerderheid voor. In de open raadpleging was juist een kleine minderheid tegen.

Figuur 41 Titel

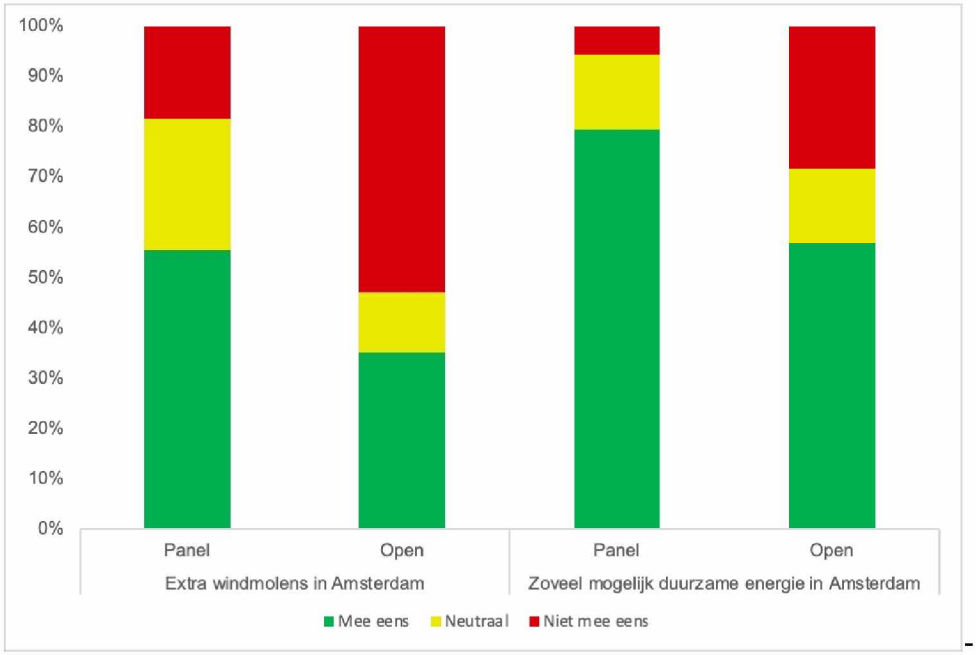

Deel 2 van de raadpleging: eisen voor de bouw van extra windmolens

In het tweede deel van de raadpleging werd aan deelnemers gevraagd welke extra eisen ze zouden aanbevelen voor de bouw van de extra windmolens in Amsterdam. Hierbij moest in ieder geval de windambitie van 50 MW extra opgesteld vermogen worden behaald, waardoor niet alle eisen konden worden gekozen.

Figuur 4-1 laat zien welk deel van de deelnemers de eisen aanbeveelt. Het is duidelijk dat een de eis 'verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven' het minst wordt aanbevolen. Deze werd in beide raadpleging door slechts een klein deel van de deelnemers gekozen. De vier eisen die het vaakst zijn aanbevolen zijn (van links naar rechts): (i) 'stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens', (ii) 'bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam', (iii) 'bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk', en (iv) 'zorg dat omwonenden van windmolens direct voordeel hebben van de energie'. Het valt op dat deelnemers aan het internetpanel deze maatregelen ongeveer even vaak hebben gekozen. In de open raadpleging werden drie van deze vier eisen relatief vaker gekozen dan in het internetpanel, namelijk de eis over geluidsnormen, de eis over open landschap beschermen en de eis over afstand tot natuurgebied bewaren. De eis over direct voordeel voor omwonenden werd minder vaak gekozen door deelnemers aan de

open raadpleging, terwijl deze juist het vaakst werd gekozen door deelnemers aan het internetpanel. Een ander opvallend resultaat is dat de eis 'bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam' in beide raadplegingen vaker wordt gekozen dan de eis 'verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur'.

Figuur 4-2 Verdeling deelnemers dat de keuzeopties aanbeveelt

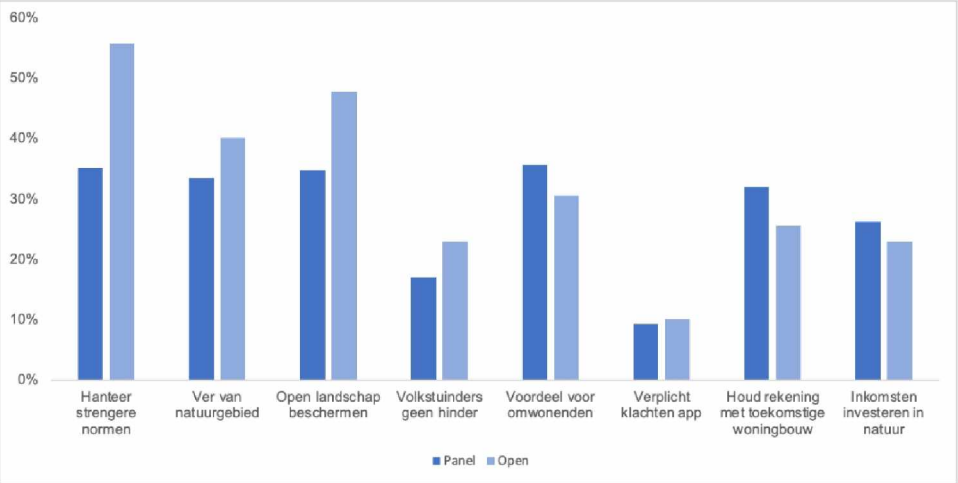

Verderop in het rapport onderzoeken we op een meer geavanceerde manier welke kenmerken van deelnemers invloed hebben op de keuzes die zij maken in de PWE via een latente klasse clusteranalyse. We kunnen ook voor één specifiek kenmerk kijken of er verschillen zijn tussen groepen. Zo hebben we gekeken naar hoe vaak verschillende leeftijdsgroepen de eisen aanbevelen. Grafiek X en X geven hiervoor de resultaten. Deze grafieken zijn opgesteld door het aantal keren dat deelnemers uit een bepaalde leeftijdsgroep een eis hebben geselecteerd te delen door het totaal aantal deelnemers in de betreffende leeftijdsgroep. Over het algemeen komen de keuzes voor de verschillende eisen geclusterd per leeftijdsgroep overeen met het patroon in figuur 4-1. Zoals al bleek uit figuur 4-1 worden de meeste eisen vaker gekozen in de open raadpleging, maar door naar de verdeling per leeftijdscategorie te kijken blijkt dat dit verschil het grootste is onder de leeftijdsgroep 'jonger dan 35 jaar'. In de panelraadpleging worden alle eisen maar weinig gekozen door deelnemers jonger dan 35 jaar; de meest gekozen eis is 'zorg dat omwonenden van windmolens direct voordeel hebben van de energie'. Deze eis wordt in de open raadpleging daarentegen door een veel groter deel van de deelnemers uit deze leeftijdsgroep gekozen. De antwoorden van de twee oudste leeftijdscategorieën komen het meest overeen tussen beide raadplegingen. Het verschil tussen beide raadplegingen wat betreft het aantal deelnemers dat een eis heeft geselecteerd is voor deze groepen alleen … voor de eis 'stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens'.

Figuur 4-1 Verdelingdeelnemers uit het internetpanel dat de eisen aanbeveelt per leeftijdsgroep

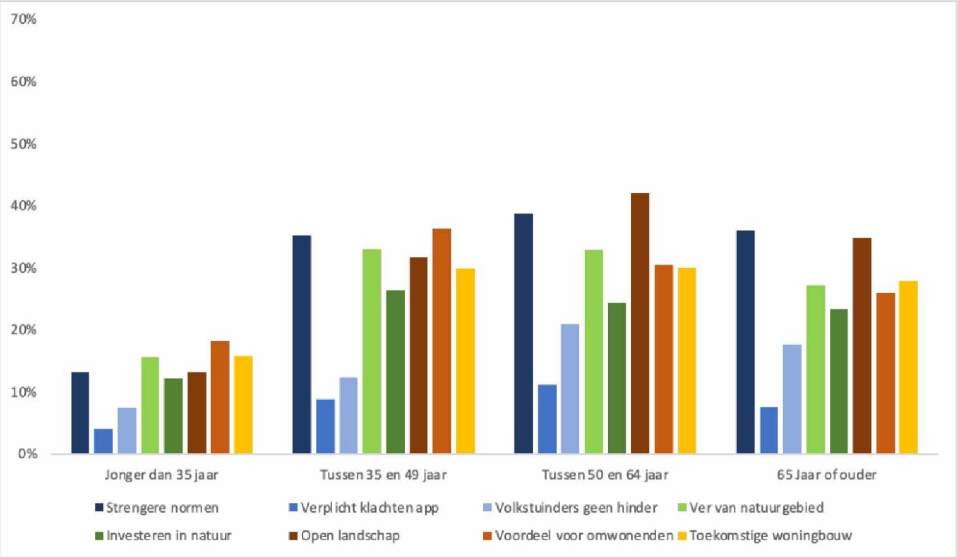

Figuur 4-2 Verdeling deelnemers uit de open raadpleging dat de eisen aanbeveelt per leeftijdsgroep

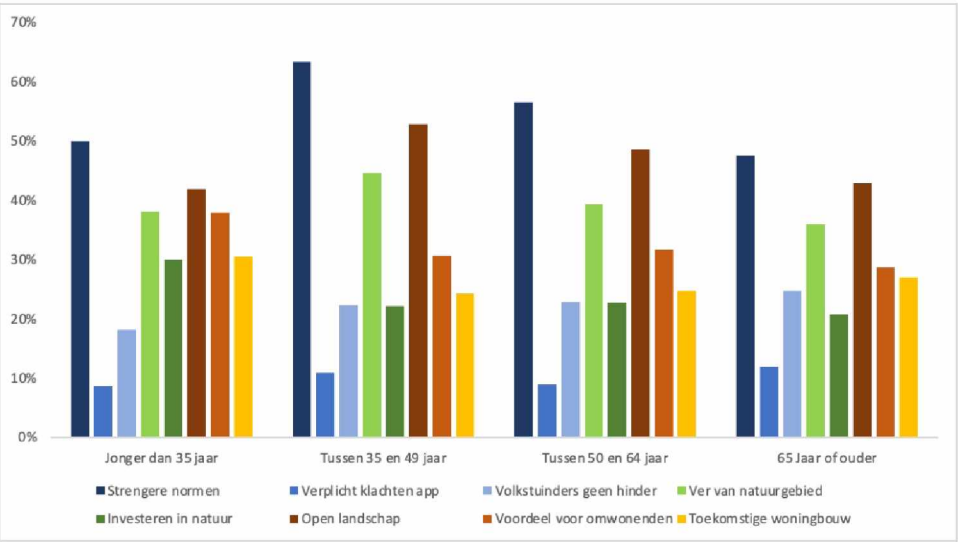

Panel X verdeling eisen / windmolens stelling

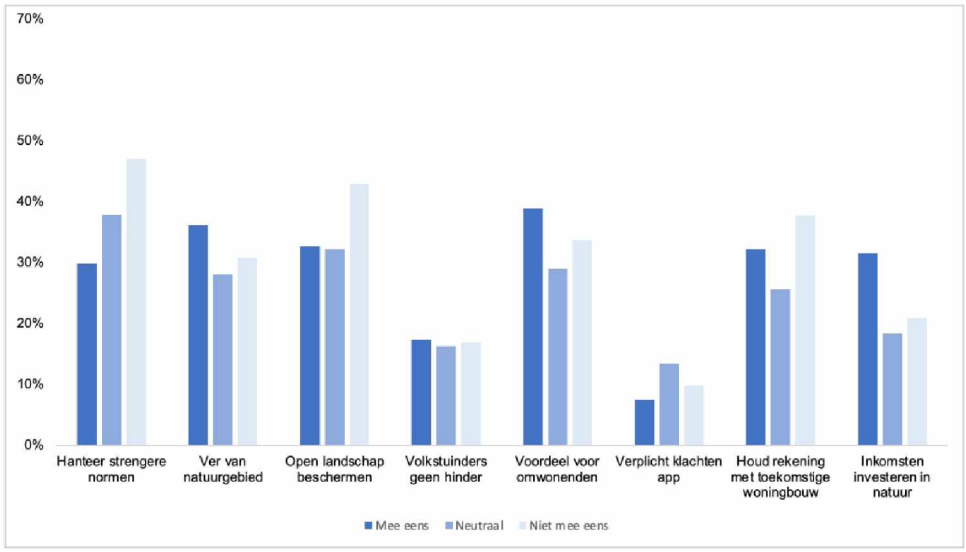

Open X verdeling eisen / windmolens stelling

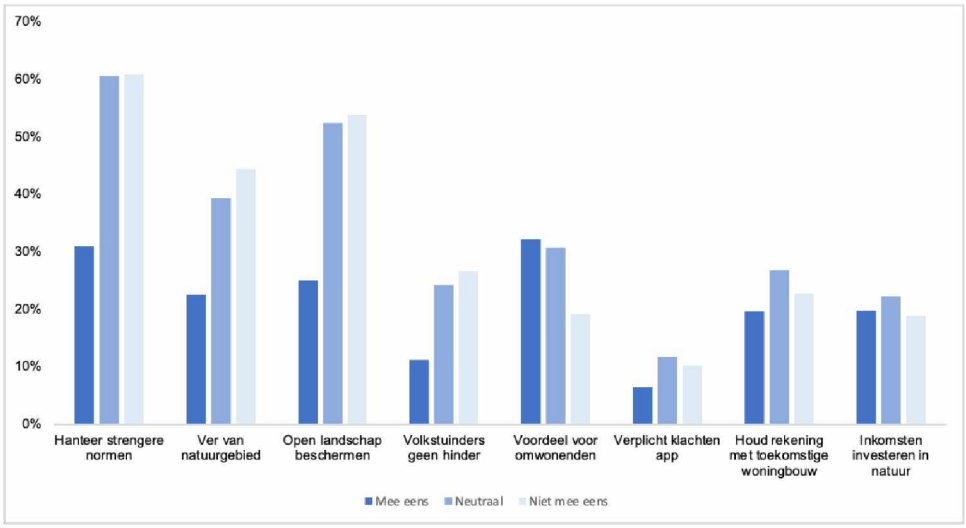

combinatie van keuzeoptiesFiguur 3-2 laat zien dat een grote groep deelnemers niet probeert om de optie te adviseren die het grootste effect heeft op de verbetering van verkeersveiligheid. Dit is opmerkelijk aangezien vergelijkbaar onderzoek uitwijst dat Nederlanders verkeersveiligheid een belangrijke, en vaak de meest belangrijke, waarde vinden als het gaat om publieke besluitvorming over transport (Mouter et al., 2017; 2018; 2021). 3-3 Verschil tussen geadviseerde set aan keuzeopties en optimale set aan keuzeopties als het gaat om voorkomen verkeersdoden. De x-as geeft het verschil in verkeersdoden van de door deelnemers gemaakt keuze ten opzichte de portfolio met de minste verkeersdoden weer. De y-as geeft het aantal deelnemers aan dat keuzes maakt.

Om te onderzoeken of deelnemers hun perceptie over duurzame energie zouden veranderen door het uitvoeren van de hierboven beschreven keuzetaak vroegen we de deelnemers afloop van het tweede deel van de raadpleging opnieuw de vraag 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?' Tabel X laat zien hoe de antwoorden van deelnemers op deze twee vragen zich verhouden tot elkaar verhouden. Op de grijs gekleurde diagonaal is te zien dat het merendeel van de

deelnemers in beide gevallen hetzelfde antwoord. Slechts een klein deel van de deelnemers veranderd na het invullen van de keuzetaak van mening wat betreft deze stelling. In de groep mensen die voorafgaande aan de keuzetaak neutraal was over de ambitie om zoveel mogelijk schone energie op te wekken in Amsterdam veranderen de meeste mensen van mening na de keuzetaak, al verschilt de manier waarop. In het panel is 20% van achteraf het eens met de stelling (in plaats van neutraal). In de open raadpleging is 24% het achteraf juist oneens met de stelling (in plaats van neutraal).

Tabel X

	Mee eens		**Neutraal**		**Niet mee eens**	
Voor keuzetaak	*Panel*	*Open*	*Panel*	*Open*	*Panel*	*Open*
Mee eens	90%	86%	7%	7%	3%	6%
Neutraal	20%	12%	69%	64%	11%	24%
Niet mee eens	11%	4%	8%	5%	81%	90%

We vroegen de deelnemers na afloop van deel twee ook hoe belangrijk ze de verschillende kenmerken vonden die werden gepresenteerd in de keuzetaak. Door deze vraag op deze manier na de keuzetaak te stellen leren we wat deelnemers belangrijk vinden als ze geen rekening hoeven houden met beperkingen. Figuur X en X laten het resultaat zien. Het valt op het merendeel van de deelnemers aan het panel de meeste zaken belangrijk vindt. Alleen beperkte kosten voor ontwikkelaars, zoveel mogelijk voordeel voor omwonenden en eigen energie opwekken worden niet door een meerderheid van het panel als belangrijk gezien. In de open raadpleging zit meer variatie in de antwoorden. Sommige kenmerken worden door een groter deel van de deelnemers belangrijk gevonden vergeleken met het panel, zoals overlast voorkomen en de gezondheid van mensen. De zojuist beschreven kenmerken die in het panel al geen meerderheid van de deelnemers belangrijk vond wordt in de open raadpleging tevens door een nog kleiner deel als belangrijk gezien.

Figuur X: Panel

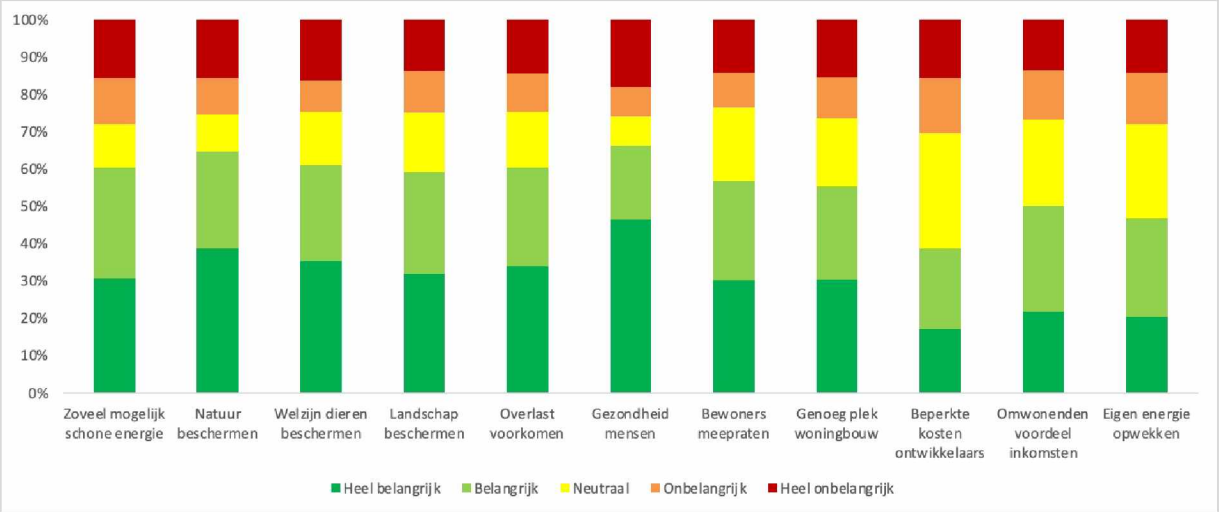

Figuur X: Open

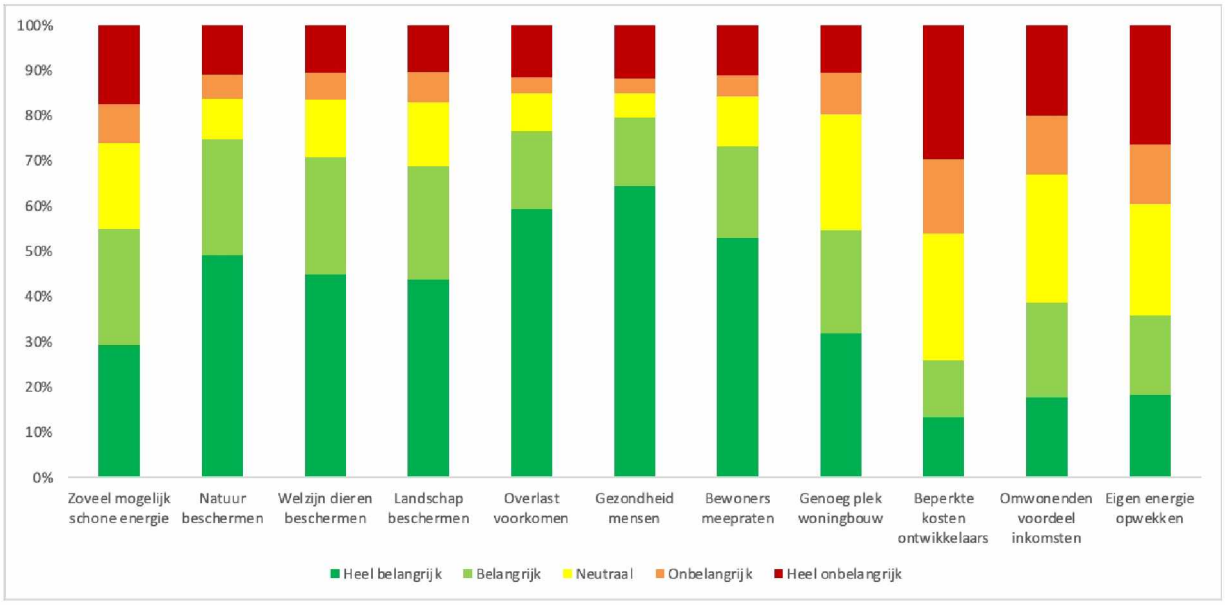

Deel 3 van de raadpleging: uitgangspunten bij de bouw van extra windmolens

In het derde deel van de raadpleging kregen deelnemers drie verschillende uitgangspunten voor de plaatsing van 17 extra windmolens in Amsterdam te zien. Vervolgens werd aan de deelnemers gevraagd welke zij zouden kiezen als zij een gemeenteraadslid zouden zijn, oftewel welk uitgangspunt zij het belangrijkst vinden. De drie uitgangspunten waren: (1) we kunnen windmolens zo veel mogelijk langs wegen en het spoor zetten; (2) we kunnen ze ook juist zo veel mogelijk verdelen over de stad; en (3) we kunnen veel kleine windmolens neerzetten, of een paar grote.

Figuur X: Panel

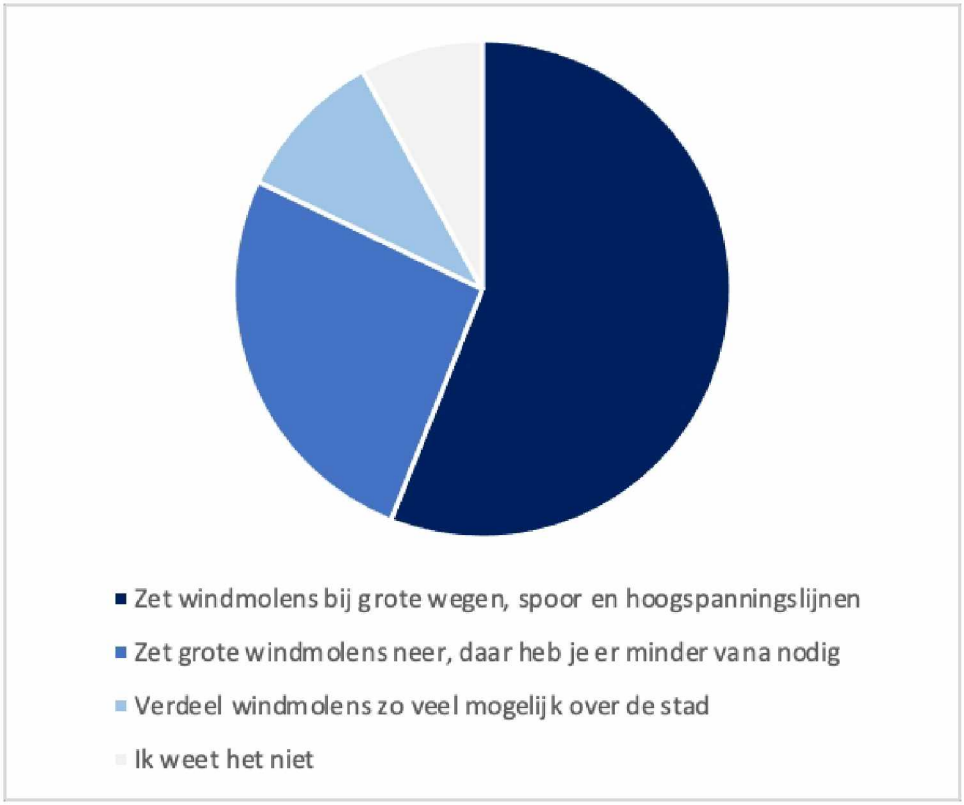

Figuur X: Open

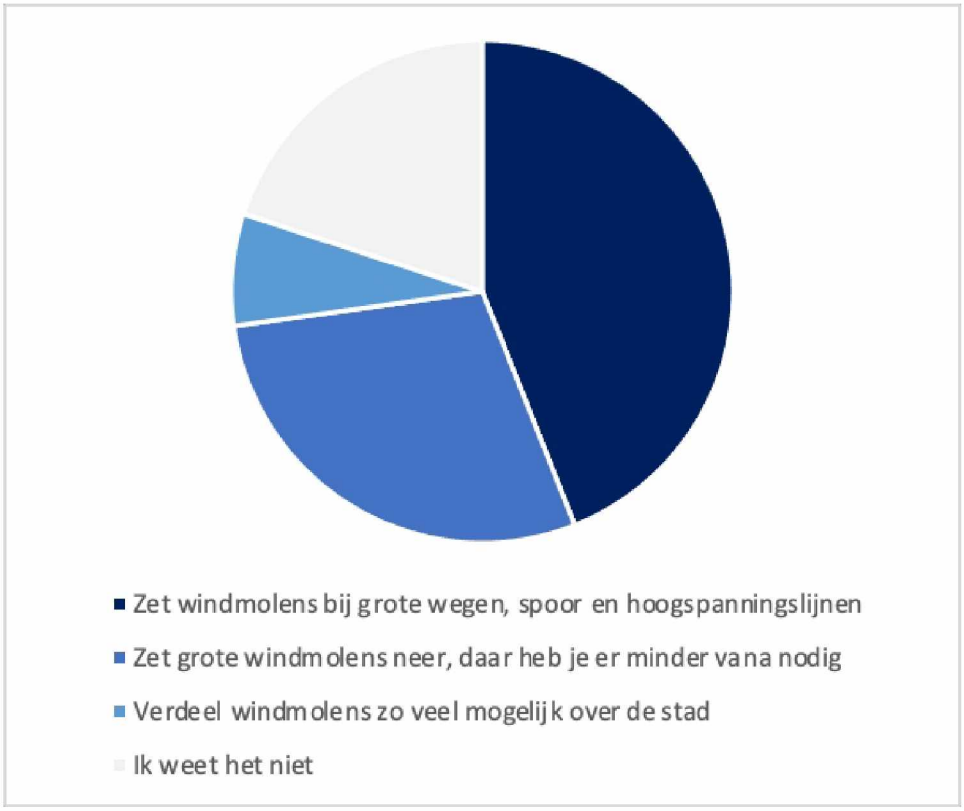

Deel 4 van de raadpleging: stellingen over windmolens en duurzaamheid

Figuur X: Hieronder staan meningen over windmolens. Wat vindt u van deze meningen?

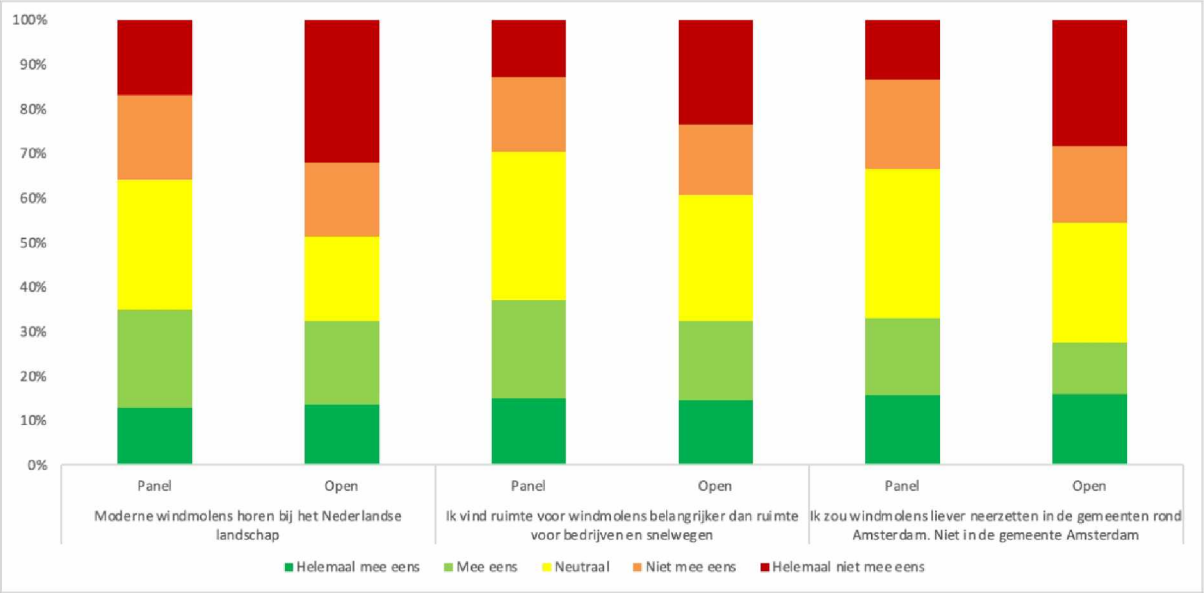

Figuur X: natuur en gezondheid stellingen

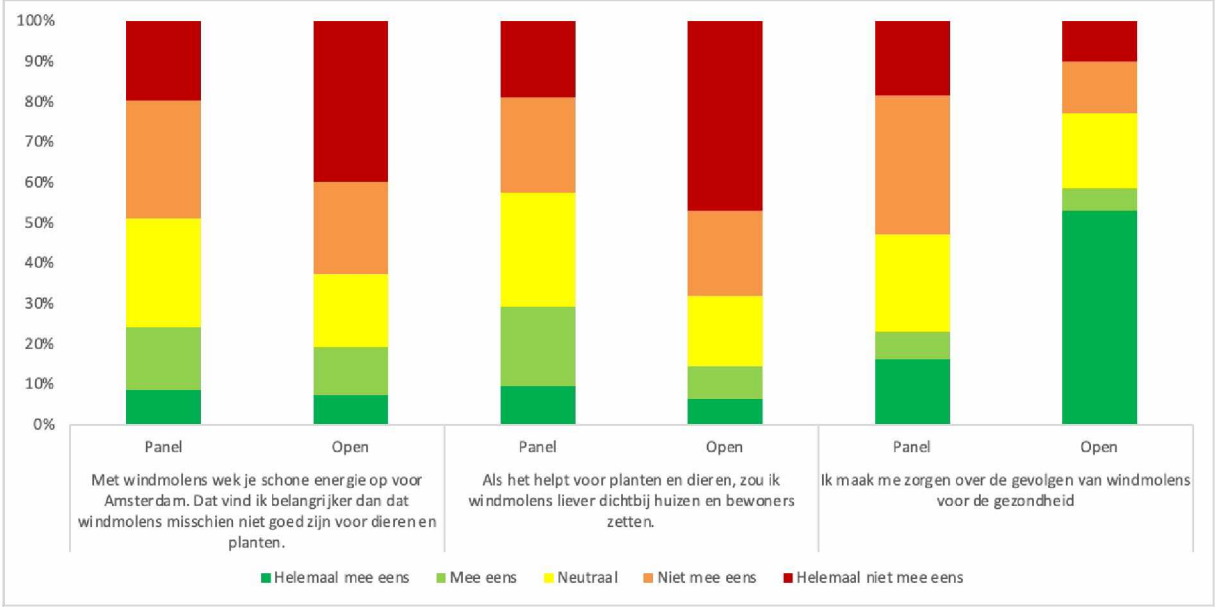

Stel U Voor: Er Zijn Plannen Voor Windmolens, En De Gemeente Moet Daarover Beslissen. Welke Inwoners Zijn Dan Het Belangrijkste? Zijn Er Inwoners Naar Wie We Méér Moeten Luisteren Dan Naar Andere Inwoners?

Figuur X: panel

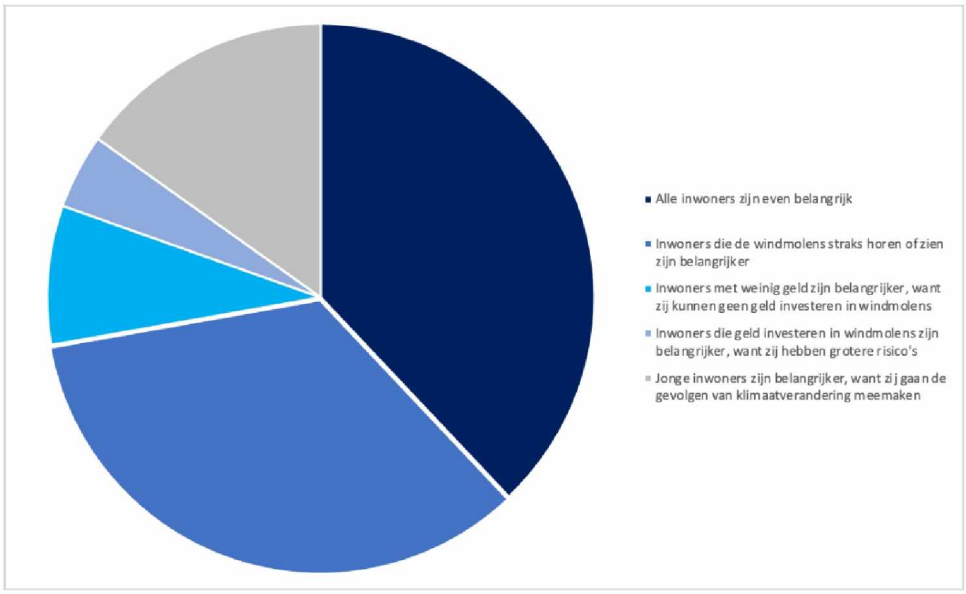

Figuur X: open raadpleging

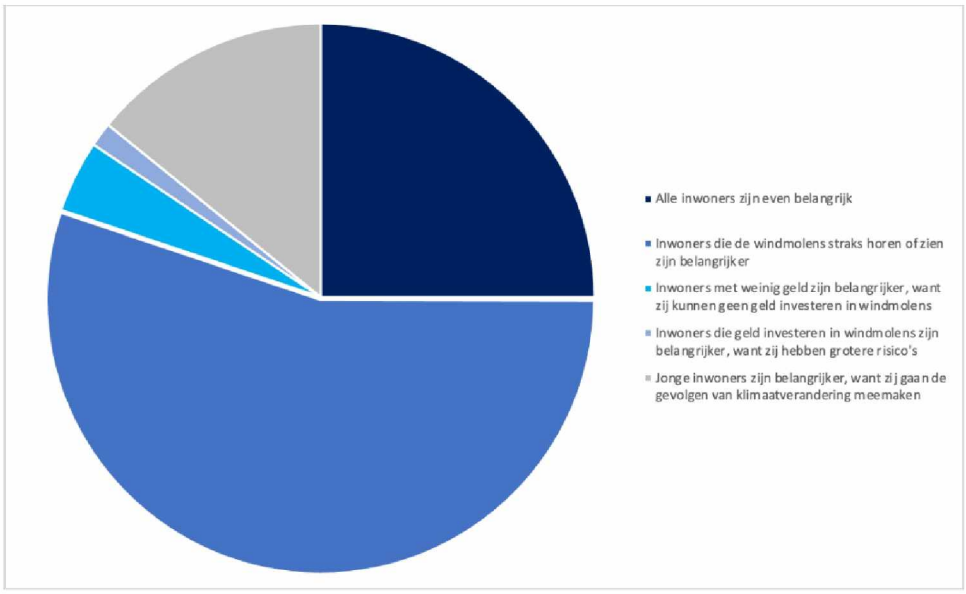

6.2 Uitkomsten latente klasse clusteranalyses

De antwoorden op de stellingen aan het begin van de raadpleging en de voorkeuren van deelnemers voor de acht eisen zijn geanalyseerd met Latente Klasse Clusteranalyses (LCCAs). Deze methode identificeert groepen individuen die de voorkeur geven aan eenzelfde combinatie van eisen, of een zelfde antwoord geven op de stellingen, een zogenoemd cluster. Het model identificeert clusters die maximaal homogeen zijn (binnen het cluster) en onderling maximaal verschillen (tussen de clusters). Daarnaast laat de analyse zien welke segmenten van de bevolking (in termen van leeftijd, geslacht en andere relevante variabelen) relatief vaak voorkomen in bepaalde clusters. Zo kan bepaald worden welke eisen relatief populair zijn onder bepaalde groepen deelnemers. Een voordeel van deze methode ten opzichte van andere methodes is dat op basis van statistische criteria een optimaal

aantal clusters kan worden bepaald. We hebben zowel LCCAs uitgevoerd voor de deelnemers uit het panel als deelnemers aan de open raadpleging.

LCCA panelraadpleging

De LCCA laat zien dat er drie clusters zijn te identificeren onder de deelnemers van de open raadpleging wat betreft hun reactie op de stellingen en hun voorkeuren voor de acht eisen, terwijl de deelnemers uit de panelraadpleging zijn op te delen in twee clusters. Hieronder geven we een beschrijving van de clusters. We geven ook informatie over de grootte van het cluster. We willen direct opmerken dat deze cijfers gaan over de deelnemers van de raadpleging, maar deze kunnen uiteraard **niet** worden doorvertaald naar alle inwoners van Amsterdam. Daarnaast laat de analyse zien welke segmenten van de bevolking (in termen van leeftijd, geslacht en andere relevante variabelen) relatief vaak voorkomen in bepaalde clusters

De LCCA waarmee we de percepties van respondenten uit het panel over extra windmolens in Amsterdam en de duurzame energieambitie analyseren deelt respondenten op in twee clusters. In een groot gematigd cluster zijn verschillende perspectieven vertegenwoordigd. In dit cluster vind je een substantieel aantal mensen die het eens zijn met het plaatsen van extra windmolens in Amsterdam, maar ook een substantieel aandeel mensen die het oneens is met het plaatsen van extra windmolens in Amsterdam. Een kleiner cluster is zeer positief over het bouwen van extra windmolens in Amsterdam en nagenoeg alle leden van dit cluster vinden dat Amsterdam zoveel mogelijk schone energie moet opwekken op eigen grondgebied. Slechts een zeer beperkt aantal variabelen bleek een significante invloed te hebben op de clusterverdeling. Allerlei standaard variabelen zoals inkomen, geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, en woonlocatie hebben geen significante invloed op het cluster waarin respondenten kunnen worden ingedeeld. Wel vinden we in cluster 2 relatief veel respondenten die in een huurhuis wonen, betrokken zijn bij het milieu en zelf schone energie gebruiken of hierin investeren.

	Cluster 1 (63,6%) Gematigd over wenselijkheid extra windmolens	**Cluster 2 (36,4%)** Positief over wenselijkheid extra windmolens
Eens met extra windmolens	41,6%	83,5%
Neutraal extra windmolens	33,3%	11,3%
Oneens met extra windmolens	25,1%	5,2%
Eens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	71,4%	99,4%

Neutraal over zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	20,0%	0,5%
Oneens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	8,6%	0%
Kenmerken van de clusters		
Ik gebruik groene stroom van mijn energieleverancier	45,1%	54,5%
Ik investeer in schone energieopwekking elders	3,2%	9,5%
Ik ben betrokken bij het milieu	16,3%	34,3%
Ik woon in een huurwoning	57,0%	65,8%
Ik woon in een koopwoning	39,9%	33,6%

De LCCA waarmee we de eisen die respondenten uit het panel stellen aan besluitvorming over windenergie analyseren deelt respondenten op in twee clusters. Het eerste cluster is relatief groot en heeft een relatief sterke voorkeur voor beleidsopties die zich richten op het reduceren van geluidsoverlast zoals de stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens, de verplichting voor beheerders om een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven en ervoor zorgen dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens. Het tweede cluster heeft een relatief sterke voorkeur voor beleidsopties die zich richten op het beschermen van natuur & landschap zoals 'bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam' 'verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur' en 'bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk'. Ook adviseert bijna de helft van de deelnemers uit dit cluster de eis 'zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie'. De LCCA identificeert ook welke groepen uit de bevolking ondervertegenwoordigd of oververtegenwoordigd zijn in één van de twee clusters. Slechts een beperkt aantal variabelen bleek een significante invloed te hebben op de clusterverdeling. Vrouwen zijn relatief sterk vertegenwoordigd en dit geldt ook voor mensen. Ook de woonlocatie van deelnemers en hun betrokkenheid bij het milieu bleek invloed te hebben op het cluster waarin zij kunnen worden ingedeeld. Allerlei andere variabelen zoals inkomen, leeftijd, opleidingsniveau en of mensen in een koophuis of huurhuis wonen hebben geen significante invloed op het cluster waarin zij kunnen worden ingedeeld.

	Cluster 1 (73%) Focus op geluidseisen	**Cluster 2 (27%)** Focus op natuur en landschap
Strengere eisen geluid windmolens	40,0%	29,2%
Bescherm natuur	21,2%	71,7%
Bescherm landschap	29,7%	56,2%
Bescherm volkstuin	18,5%	14,1%
Voordeel omwonenden	31,9%	48,4%
Verplichte app	14,0%	0,3%
Ruimte woningbouw	35,7%	21,9%
Investeren in natuur	12,7%	67,3%
Kenmerken van de clusters		
Eens met extra windmolens	49,3%	70,3%
Neutraal extra windmolens	30,2%	14,8%
Oneens met extra windmolens	20,4%	15,0%
Percentage vrouwen	56,8%	71,5%
Ik ben betrokken bij het milieu	16,8%	37,2%
Ik woon in Noord	11,2%	13,5%
Ik woon in het centrum	11,4%	16,4%
Ik woon in Zuid	12,6%	23,4%
Ik woon in Zuidoost	9,7%	3,5%
In mijn buurt is het stil	15,9%	27,1%

LCCA open raadpleging

De LCCA waarmee we de percepties van respondenten uit de open raadpleging over extra windmolens in Amsterdam en de duurzame energieambitie analyseren deelt respondenten op in drie clusters. Een gematigd cluster, een cluster met deelnemers die tegenstander zijn van extra windmolens in Amsterdam en een cluster met mensen die voorstander zijn van extra windmolens in Amsterdam. In

tegenstelling tot de LCCA van de panelraadpleging hebben bijna alle variabelen die we hebben getest een significante invloed op het cluster waarin deelnemers kunnen worden ingedeeld. Vrouwen en ouderen zijn oververtegenwoordigd in het gematigde cluster, jongeren en mensen met een huurwoning in het cluster dat positief is over extra windmolens in Amsterdam. Het is opvallend dat mensen die zelf schone energie opwekken oververtegenwoordigd zijn in het cluster dat negatief is over extra windmolens in Amsterdam. Bewoners van Zuidoost, Amsterdammers die buiten de ring wonen en mensen die buiten Amsterdam wonen zijn ook oververtegenwoordigd in dit cluster. Eén van de meest opvallende resultaten is dat de variabele 'ik woon dichtbij een plek waar mogelijk windmolens komen' geen significante invloed heeft op het cluster waarin respondenten kunnen worden ingedeeld.

	Cluster 1 (43,5%) Gematigd over wenselijkheid extra windmolens in Adam	**Cluster 2 (30,6%)** Tegenstander van extra windmolens in Adam	**Cluster 3 (25,9%)** Voorstander van extra windmolens in Adam
Eens met extra windmolens	31,5%	3,5%	95,6%
Neutraal extra windmolens	24,4%	4,0%	1,1%
Oneens met extra windmolens	44,1%	92,5%	3,3%
Eens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	66,2%	17,3%	96,3%
Neutraal over zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	19,4%	14,8%	2,6%
Oneens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	14,4%	68,0%	1,0%
Kenmerken van de clusters			
Ik gebruik groene stroom van mijn energieleverancier	60,2%	49,5%	69,6%
Ik investeer in schone energieopwekking elders	10,4%	13,3%	23,1%
Ik ben betrokken bij het milieu	37,9%	36,0%	51,8%
Ik wek zelf schone energie in of bij mijn huis op	37,9%	39,4%	37,7%
Ik woon in een huurwoning	19,4%	13,6%	28,3%

Ik woon in een koopwoning	80,3%	85,8%	70,9%
Hbo of WO	79,5%	86,4%	88,5%
Percentage vrouwen	42,4%	30,0%	30,7%
Tussen 20 en 34 jaar	9,2%	11,9%	17,8%
Tussen 65 en 79 jaar	25,4%	16,5%	14,1%
Ik heb iedere maand meer dan genoeg geld	25,8%	26,2%	36,1%
Ik heb iedere maand genoeg geld	69,2%	66,4%	57,8%
Ik heb iedere maand te weinig geld	5,0%	7,3%	6,1%
Ik woon buiten Amsterdam	20,4%	28,2%	15,0%
Ik woon in Noord	27,2%	24,0%	17,4%
Ik woon in het centrum	2,7%	4,4%	9,2%
Ik woon in Zuidoost	10,6%	14,3%	4,8%
Ik woon buiten de ring	40,8%	44,2%	29,3%
Ik heb vrij uitzicht	23,8%	29,9%	21,9%
Ik kom op voor omwonenden van schone energieprojecten	3,0%	8,0%	2,3%
Ik werk in de duurzame energiesector	2,9%	2,7%	8,0%
Ik ben actief bij een energie coöperatie	2,2%	1,5%	6,0%

De LCCA waarmee we de eisen die respondenten uit de open raadpleging stellen aan besluitvorming over windenergie analyseren deelt respondenten op in drie clusters. Het valt op dat de clusters redelijk sterke gelijkenissen vertonen met de clusters uit de panelraadpleging. Het eerste cluster is relatief groot en heeft een relatief sterke voorkeur voor beleidsopties die zich richten op het reduceren van geluidsoverlast zoals de stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens, de verplichting voor beheerders om een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven en ervoor zorgen dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens. Ook heeft dit cluster een relatief sterke voorkeur voor het ruimte maken voor woningbouw. Het tweede cluster heeft een relatief sterke voorkeur voor beleidsopties die zich richten op het beschermen van natuur & landschap zoals 'bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam' en 'bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk'. Het derde cluster vindt het vooral

belangrijk dat de baten van windmolens worden verdeeld over natuur en omwonenden. De LCCA identificeert ook welke groepen uit de bevolking ondervertegenwoordigd of oververtegenwoordigd zijn in één van de drie clusters. Het aantal variabelen dat invloed heeft op de indeling in clusters is een stuk kleiner dan bij de LCCA over de percepties over windenergie en duurzame energie. Deelnemers die in cluster 3 kunnen worden ingedeeld zijn relatief jong en positief over extra windmolens in Amsterdam.

	Cluster 1 (49,0%) Focus op geluidseisen en ruimte voor woningbouw	**Cluster 2 (31,2%)** Focus op natuur en landschap	**Cluster 3 (19,7%)** Focus op voordeel voor omwonenden
Strengere eisen geluid windmolens	64.5%	69.1%	18.3%
Bescherm natuur	10.1%	91.9%	34.0%
Bescherm landschap	42.6%	72.8%	26.5%
Bescherm volkstuin	26.6%	23.4%	8.2%
Voordeel omwonenden	22.4%	20.7%	78.0%
Verplichte app	14.6%	3.1%	11.6%
Ruimte woningbouw	42.5%	0.0%	31.5%
Investeren in natuur	12.5%	29.1%	42.4%
Kenmerken van de clusters			
Eens met extra windmolens	31,9%	23,5%	84,0%
Neutraal extra windmolens	13,7%	13,0%	6,8%
Oneens met extra windmolens	54,5%	63,5%	9,2%
Eens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	52,7%	48,5%	92,0%
Neutraal over zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	14,7%	17,8%	4,5%
Oneens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	32,8%	33,7%	3,6%
Ik ben betrokken bij het milieu	35,7%	44,3%	48,5%
Tussen 20 en 34 jaar	11,0%	9,1%	20,2%
Tussen 65 en 79 jaar	22,8%	17,7%	15,6%

Ik woon buiten Amsterdam	22,4%	21,8%	18,1%
Ik woon in Noord	21,7%	30,4%	17,9%
Ik woon in het centrum	5,0%	3,5%	6,8%
Ik woon in Zuidoost	10,7%	12,7%	5,1%
Ik woon buiten de ring	38,5%	45,5%	29,3%
Mijn omgeving is groen of landelijk	28,2%	41,5%	22,8%
Ik ben actief bij een energie coöperatie	1,9%	1,6%	7,9%

4. Kwalitatieve resultaten

Een team van tien analisten heeft de kwalitatieve argumenten in twee ronden geanalyseerd. In de eerste ronde zijn de argumenten die respondenten hebben genoemd doorgelezen en op basis hiervan is een lijst vastgesteld van categorieën van argumenten. Voor elke categorie is een code vastgesteld. In de tweede ronde zijn de antwoorden van een selectie van respondenten gecodeerd. Op basis van deze analyse hebben we van de vragen uit deel één en twee een argumentenkaart gemaakt. We geven ook kwantitatief weer hoe vaak argumenten zijn genoemd. Dit geeft een indicatie van de mate waarin een argument leeft onder deelnemers. In aanvulling hierop rapporteren we de antwoorden op vragen waarvan we de diversiteit aan argumenten weergeven, maar deze niet kwantificeren.

De argumenten die deelnemers noemen, kunnen worden gebruikt om beter te begrijpen waarom burgers een voorkeur hebben voor een bepaalde keuzeoptie of zich juist zorgen maken om een keuzeoptie.

Perspectieven en posities ten opzichte van windenergie in de stad.

In de vorige sectie hebben een aantal clusters geïdentificeerd in de perspectieven ten opzichte van windenergie in de stad. Kijken we naar de kwantitatieve keuzes, dan zien we een cluster dat positief is over windenergie in Amsterdam, een cluster dat gematigd is en in de open raadpleging een cluster dat negatief is over extra windmolens in Amsterdam. Als we kijken naar de kwalitatieve data, dan zien we dat met name het positieve en negatieve cluster zijn op te delen in subclusters. We zien bijvoorbeeld dat respondenten die negatief zijn over extra windmolens in Amsterdam, maar die wel vinden dat de gemeente zoveel mogelijk

schone energie moet opwekken binnen de gemeentegrenzen andere argumenten noemen dan mensen die negatief zijn over windenergie in Amsterdam en die ook negatief zijn over de ambitie om zoveel mogelijk schone energie op te wekken binnen Amsterdam. We hebben de deelnemers uitgesplitst in zes groepen:

1) Positief over extra windmolens en positief over schone energie opwekken in de gemeente

2) Positief over extra windmolens en neutraal/negatief over schone energie opwekken in de gemeente

3) Neutraal over extra windmolens en positief over schone energie opwekken in de gemeente

4) Neutraal over extra windmolens en neutraal/negatief over schone energie opwekken in de gemeente

5) Negatief over extra windmolens en positief over schone energie opwekken in de gemeente

6) Negatief over extra windmolens en neutraal/negatief over schone energie opwekken in de gemeente

In de laatste coderingsronde hebben we per cluster de argumenten van 250 deelnemers gecodeerd. De tabel hieronder geeft een overzicht van de genoemde argumenten per cluster deelnemers voor de toelichting bij de vraag ' Bent u het ermee eens dat er extra windmolens komen in Amsterdam?' en de toelichting na de vraag De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?'.

70 deelnemers uit de groep die positief staat ten opzichte van extra windmolens in Amsterdam en het opwekken van zoveel mogelijk duurzame energie in de stad (Groep 1) geeft aan dat dit nodig is om klimaatverandering tegen te gaan. Ook geven verschillende deelnemers uit deze groep aan dat er snel gehandeld moet worden om klimaatverandering terug te dringen. Verschillende deelnemers uit deze groep geven aan dat zij het belangrijk vinden dat Amsterdam haar verantwoordelijkheid neemt voor het bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering.

"Dat ik het belangrijk vind dat windmolens er komen, omdat we als Amsterdam verantwoordelijkheid moeten nemen"

"Hoog tijd dat we ook in stedelijk gebied onze verantwoordelijkheid nemen"

"Opwekken van schone energie is noodzakelijk om aan de klimaatdoelstellingen van Parijs voor 2030 te kunnen voldoen. Daarvoor is ook windenergie nodig en neemt Amsterdam, gewild of ongewild, terecht zijn verantwoordelijkheid hierin met een aandeel"

"Ook Amsterdam dient haar bijdrage te leveren, maar wel op een wijze die geen nadelige effecten voor de inwoners heeft."

"Iedereen moet z'n steentje bijdragen aan een schonere en groenere wereld"

"We moeten solidair zijn en gebruiken als stad veel energie."

Tegelijkertijd stelt men ook voorwaarden, bijvoorbeeld dat windmolens niet te dicht bij woningen geplaatst moeten worden.

"Mee eens maar geen windmolen plaatsen bij woonwijken."

"Ik begrijp dat het nodig is maar er zijn andere plekken waar deze geplaatst kunnen worden. Niet bij de wijken dichtbij."

Een tweede cluster is wat gematigder en staat positief ten opzichte van het bouwen van extra windmolens, en neutraal/negatief ten opzichte van het zoveel mogelijk opwekken van duurzame energie binnen Amsterdam. Zij verwijzen ook naar de noodzaak voor windenergie voor klimaatverandering en de verantwoordelijkheid van Amsterdam om een bijdrage te leveren aan duurzame energie. Wat hier opvalt is dat veel vaker de afstand tot woningen als voorwaarde wordt genoemd.

"ik ben in principe niet tegen windmolens in Amsterdam, als zij maar ver genoeg bij de bebouwde kom vandaan worden geplaatst."

"Zolang de mooie stukken niet aangetast worden. Geen windmolens in het centrum of in pure woonwijken

"Als ze op minder dan 1500 m afstand van woningen staan, maak ik bezwaar. "

Ook het beperken van de invloed op natuur is belangrijk voor hen als voorwaarde.

> *"Mee eens maar niet in of dicht bij natuurgebieden. Vogels mogen niet twee keer de dupe worden van zowel de klimaatverandering als de energietransitie."*

Cluster 3 en 4 staan neutraal tegenover extra windmolens en zijn positief of neutraal/negatief over energie opwekken in de gemeente. Zij stellen wel voorwaarden aan ontwikkeling van windmolens. Het beperken van overlast en afstand tot woningen zijn daarbij belangrijke argumenten voor hen.

> *"We kunnen de overlast van het verkrijgen van schone energie niet ten koste van anderen laten komen. Ik kan de geluidsoverlast en de gevolgen daarvan niet zelf bepalen en de hoeveelheid storend geluid zou ik willen ervaren voordat ik daar een mening over kan vormen. "*

> *" Mits plaatsing geen tot minimale last veroorzaakt."*

Ook valt op dat ze aangeven dat er nog onzekerheid is over informatie.

> *"Er moet eerst goed gekeken worden naar de impact op de omgeving en of er wel locaties in de gemeente zijn op voldoende afstand van de bewoonde omgeving. Zonder overlast, natuurschade en horizon vervuiling."*

> *"Zolang er onduidelijkheid over de gezondheids impact. Ben ik terug houdend, van een gemeente zou ik in het kader van verantwoordelijk bestuur het zelfde verwachten en de impact op burgers beter onder zoeken."*

Het statement van de bovenstaande deelnemer is interessant omdat er ook wordt verwezen naar verantwoordelijkheid, maar nu niet voor het leveren van een bijdrage in de strijd tegen klimaatverandering, maar in het beschermen van de gezondheid van Amsterdammers.

Ook noemen deelnemers uit dit cluster dat er geschiktere locaties zijn:

> *"De hamvraag is natuurlijk "waar". Amsterdam heeft ook veel water (zonder woonboten), het Amsterdamse bos en landerijen (waar niet al te veel mensen wonen). "*

> *"Belang van CO2 reductie is cruciaal, echter, men moet goed nadenken over persoonlijke impact. Daarom vooral belangrijk om goed na te denken over locaties en voorkeur hebben locaties waarbij persoonlijk impact geminimaliseerd wordt. Dat is wat mij betreft stap 1. Pas zodra dat duidelijk is en de conclusie dat het niet anders kan dan plaatsing in Amsterdam, dan is dat pas iets waar ik "EENS" op kan antwoorden."*

Een vijfde en zesde cluster bestaat uit deelnemers die aangeven tegen extra windmolens in de stad te zijn. Beide groepen geven aan dat er niet genoeg ruimte in de stad is voor extra windmolens. Ze stellen voorwaarden met betrekking tot afstand tot behuizing en mogelijke overlast. Een verschil is dat in cluster zes er meer deelnemers aangeven windmolens een slecht idee te vinden en dat er in Amsterdam te weinig ruimte is voor windmolens, terwijl cluster vijf liever ontwikkelingen van alternatieve technologie ziet.

Tabel xx: Toelichting bij antwoord op de vraag: 'Bent u het ermee eens dat er extra windmolens komen in Amsterdam?' In de appendix staan per argument voorbeelden van citaten van deelnemers.

Argumenten voor	***Code***	***1)***	***2)***	***3)***	***4)***	***5)***	***6)***	***Totaal***	***%***
Windenergie is nodig om klimaatverandering tegen te gaan	K1	70	29	11	3	1	0	**114**	**7,6**
Er moet nu gehandeld worden	K2	5	3	0	2	1	0	**11**	**0,7**
Dit is nodig voor toekomstige generaties	K3	0	1	0	0	0	0	**1**	**0,1**
Windenergie is een goed idee	K4	0	4	0	6	1	0	**11**	**0,7**
Er moeten veel meer windmolens komen	K5	1	1	0	2	0	0	**4**	**0,3**
WIndenergie is overal nodig, dus ook in Amsterdam	K6	1	4	0	2	0	0	**7**	**0,5**
Het is goedkope energie	K7	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Er zijn geen reeele alternatieven	K8	0	1	1	0	0	0	**2**	**0,1**
Windenergie is snel en makkelijk realiseerbaar	K9	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Amsterdam moet ook verantwoordelijkheid nemen (steentje bijdragen)	K10	10	11	1	0	0	0	**22**	**1,5**
Amsterdam moet zichzelf kunnen voorzien van duurzame energie	K11	2	1	0	0	0	0	**3**	**0,2**
Amsterdam is een grootgebruiker	K12	1	1	0	1	0	0	**3**	**0,2**
Amsterdam moet het voortouw nemen	K13	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
En geen veratnwoordelijkheid afschuiven naar andere gebieden	K14	2	3	0	0	0	0	**5**	**0,3**
Het goede voorbeeld geven	K15	1	0	0	0	0	0	**1**	**0,1**
Voorwaarden									
Zolang het maar niet in mijn buurt is	K16	0	1	4	6	5	4	**20**	**1,3**
Zolang het maar niet in de buurt van woningen	K17	8	27	6	20	22	16	**99**	**6,6**
Het is nodig maar mag niet ten koste gaan van woongenot	K18	0	1	1	4	2	0	**8**	**0,5**
Zolang het maar in gebieden is waar industrie is.	K19	2	19	13	10	9	10	**63**	**4,2**
Zolang het niet ten koste van de leefomgeving en kwaliteit van leven van mensen	K20	1	3	1	7	2	5	**19**	**1,3**
Zolang er niet (te veel) overlast is voor inwoners	K21	3	13	21	16	6	1	**60**	**4,0**
Zolang er geen gevolgen zijn voor de gezondheid	K23	3	8	2	5	0	3	**21**	**1,4**
Zolang het veilig is	K24	0	0	0	0	0	2	**2**	**0,1**

Zolang Europese normen met betrekking tot geluid worden gebruikt	K25	2	1	0	2	3	1	**9**	**0,6**
Zolang het niet ten koste gaat van dieren en natuur	K26	4	14	4	10	6	4	**42**	**2,8**
Mee eens, maar niet te veel aantasting van het landschap	K27	0	1	0	5	2	0	**8**	**0,5**
Mee eens, maar dan op grote afstand van behuizing	K28	0	4	9	24	20	4	**61**	**4,1**
Ik weet het (nog) niet	K29	0	0	12	16	0	0	**28**	**1,9**
Tegenargumenten									
De gemeente Noord-holland heeft al genoeg gedaan	K30	0	0	0	3	2	0	**5**	**0,3**
Er is hier niet genoeg ruimte	K31	0	4	5	22	34	45	**110**	**7,4**
Er is hier al veel overlast	K32	0	0	0	11	13	11	**35**	**2,3**
Er is elders minder overlast	K33	0	1	0	8	9	24	**42**	**2,8**
Er zijn geschiktere plekken buiten de stad	K34	2	6	14	29	48	26	**125**	**8,4**
Er zijn geschiktere plekken binnen de stad	K35	3	1	0	16	12	1	**33**	**2,2**
Windmolens leiden tot teveel schade en overlast	K36	0	1	1	11	40	23	**76**	**5,1**
Windmolens leiden tot gezondheidsschade	K37	0	0	1	2	23	5	**31**	**2,1**
WIndmolens leiden tot verlies woningwaarde	K38	0	0	0	0	2	1	**3**	**0,2**
Steden moeten op andere manier bijdragen (alternatieven voor windmolens)	K39	0	1	8	12	30	19	**70**	**4,7**
Mee oneens, er zijn alternatieve technologieën (buiten de stad) mogelijk	K40	0	4	8	20	26	13	**71**	**4,8**
Windmolens zijn een slecht idee	K41	0	0	2	0	24	33	**59**	**4,0**
Een paar windmolens heeft nauwelijke effect	K42	0	0	1	1	4	3	**9**	**0,6**
Ze zijn financieel niet rendabel	K43	0	0	0	2	5	7	**14**	**0,9**
Er moet nog meer onderzoek gedaan worden / er is te veel onduidelijk	K44	0	1	4	6	8	6	**25**	**1,7**
Overig									
Er moet niet te lang meer over gesproken worden	K45	2	0	0	0	0	1	**3**	**0,2**
De juiste locaties moeten nog worden gevonden	K46	2	13	11	10	3	0	**39**	**2,6**
De gevolgen van windmolens zijn maar voor enkelingen, dat is te rechtvaardigen	K47	0	0	0	0	4	0	**4**	**0,3**
We houden vast aan levensstandaarden die niet nodig zijn / te hoog zijn	K48	0	0	2	1	1	1	**5**	**0,3**
Overig / niet gecategoriseerd	K49	9	21	15	8	6	8	**67**	**4,5**
	NA	0	0	18	4	8	11	**41**	**2,7**

	Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1491**	**100,0**

Tabel XX: Toelichting bij de vraag 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?' In de appendix staan per argument voorbeelden van citaten van deelnemers.

Argumenten voor	***Code***	***1)***	***2)***	***3)***	***4)***	***5)***	***6)***	***Totaal***	***%***
We moeten klimaatverandering aanpakken	L1	3	0	7	5	13	0	**28**	**9,5**
Om een toekomst voor jongeren veilig te stellen	L2	1	0	0	0	2	0	**3**	**0,9**
En innovatie kan ook wat opleveren	L3	1	0	0	0	4	0	**5**	**0,1**
Het is goed (zoveel mogelijk) zelfvoorzienend te zijn	L4	2	0	3	2	27	0	**34**	**0,9**
Amsterdam is groot genoeg om dit mogelijk te maken	L5	0	0	1	0	2	0	**3**	**0,3**
Het is eerlijk	L6	4	1	4	0	2	0	**11**	**0,6**
Het is niet solidair dit naar anderen te schuiven	L7	3	2	0	1	3	1	**10**	**0,0**
Anderen gemeenten doen het ook / gelijkheid	L8	0	0	0	1	0	0	**1**	**0,2**
Specifiek buurgemeenten moeten niet belast worden	L9	0	4	0	0	1	1	**6**	**0,0**
Amsterdam moet het goede voorbeeld geven	L10	1	0	0	0	0	0	**1**	**1,8**
Zolang het maar niet ten koste van alles gaat	L11	1	1	9	18	30	7	**66**	**0,2**
Zolang het maar niet te dicht bij woningen is	L12	1	2	5	11	18	7	**44**	**0,2**
Voorwaarden									
Zolang het niet effectiever is buiten de stad	L13	0	2	0	5	3	2	**12**	**0,0**
En er ook op landelijk en provinciaal niveau gehandeld wordt	L14	0	1	0	3	0	1	**5**	**0,4**
Zolang buurgemeenten niet belast worden	L15	0	0	0	6	3	0	**9**	**0,1**
Kies voor alternatieven voor windenergie binnen de gemeentegrenzen	L16	6	3	7	17	82	20	**135**	**1,7**
Zet in op zonnepanelen	L17	4	1	18	11	57	17	**108**	**8,2**
Zet in op kernenergie	L18	0	1	1	3	7	7	**19**	**0,7**
Kies voor alternatieve locaties	L19	0	12	1	40	16	17	**86**	**5,2**
Argumenten tegen									

Het is geen goed idee om energie op te wekken in Amsterdam	L20	0	1	1	20	7	25	**54**	**1,6**
Het is niet realistisch	L21	0	5	4	12	3	16	**40**	**5,0**
Het gaat ten koste van de groene gebieden in en om de stad	L22	0	1	4	7	12	6	**30**	**1,7**
Het gaat ten koste van de leefbaarheid van de stad	L21a	1	3	1	11	11	8	**35**	**0,2**
Het is onzin zelfvoorzienend te willen zijn	L22a	0	2	0	6	0	2	**10**	**0,7**
Het is niet nodig op eigen grondgebied op te wekken	L23	0	27	0	24	1	24	**76**	**3,5**
Het is geen verplichting vanuit het rijk / Amsterdam hoeft niet beste jongetje van de klas te zijn	L24	0	0	0	5	0	4	**9**	**0,7**
Stop eerst met vervuilen	L25	0	1	1	2	5	3	**12**	**5,1**
Het zal een bepaalde groep inwoners meer raken, dat is oneerlijk	L26	0	1	0	5	7	1	**14**	**2,3**
De omgeving heeft veel aan Amsterdam, daar mogen ze ook wat voor terugdoen	L27	0	1	0	1	1	0	**3**	**0,4**
Het gaat om duurzame energie opwekken, dat hoeft niet per se in Amsterdam	L28	0	2	0	26	2	16	**46**	**9,1**
Overig									
Maak afspraak met andere gebieden en gemeenten	L29	0	2	2	13	2	5	**24**	**2,9**
Zoek naar alternatieven	L30	0	2	0	13	23	26	**64**	**3,5**
Los het landelijk op	L31	1	4	2	15	3	24	**49**	**10,4**
Overig/ niet gecategoriseerd	L32	0	10	8	14	6	10	**48**	**2,7**
	NA	24	0	10	8	1	60	**103**	**6,3**
	Totaal	**53**	**92**	**89**	**305**	**354**	**310**	**1203**	**2,6**

Argumenten en waarden die belangrijk zijn voor deelnemers

Deelnemers konden er in de PWE-keuzetaak voor kiezen om aanvullende eisen te adviseren aan de gemeenteraad met betrekking tot het plaatsen van extra windmolens in Amsterdam. Wij hebben van 1500 deelnemers, ingedeeld in de zes bovenstaande clusters, de antwoorden systematisch gecodeerd. De tabellen hieronder geven per eis de gecodeerde antwoorden weer. We rapporteren hier algemene bevindingen op basis van de tabellen.

Uit de vragen die zijn gesteld na de PWE keuze-taak volgt dat gezondheid, verantwoordelijkheid, duurzaamheid, rechtvaardigheid en natuur/landschap belangrijke waarden zijn voor een ruime meerderheid van de Amsterdammers bij keuzes die moeten worden gemaakt rond windambities van Amsterdam.

De waarde "gezondheid" en het streven om overlast te beperken zijn voorvoorkomende argumenten in de motivaties van de keuzes die deelnemers maakten in de PWE keuzetaak. Het komt voor in de argumentatie bij vier van de zeven opties, bijvoorbeeld bij het stellen van strengere geluidsnormen:

> *"Geluidsoverlast is schadelijk voor de gezondheid van mensen."*
>
> *"Het is wetenschapelijk bewezen dat geluid overlast van windmolens negative gezondheid effecten kan hebben, op slaap van de mensen en groei van de kinderen."*
>
> *"Mensen mogen geen last hebben van die herrie."*
>
> *"Het grootste probleem is de geluidshinder voor omwoners, duizenden mensen die milde of zelfs ernstige last ondervinden van windmolens is onacceptabel."*
>
> *"Ik woon in een gebied waar mogelijk windmolens geplaatst zullen worden en maak me ernstig zorgen over de gezondheidseffecten van de molens. Mede omdat dit niet goed onderzocht is en de gemeente gebruik gemaakt heeft van niet gevalideerde rapporten."*

Maar ook gevolgen van windmolens voor natuur, recreatie en rust voor gezondheid worden genoemd:

> *"Amsterdam is een drukke stad en er moet daarom ook een leefbare omgeving omheen zijn. Goed voor de fysieke en mentale gezondheid van de bewoners."*

"De Natuur in Amsterdam moeten we koesteren. Natuur draagt bij aan het welzijn van de mens en de luchtkwaliteit."

Voor een aantal deelnemers is het daarom van extra belang om volkstuinen te beschermen:

"De volkstuinen zijn een oase van rust voor de mensen die nu in een klein huis in de stad wonen. Door hier de rust en het uitzicht te verstoren wordt dit afgenomen van deze mensen."

"Mensen met volkstuinen wonen vaak in dichtbevolkt gebied, zonder tuin en met nauwelijks buitenruimte. De volkstuin is hun buitenruimte. Ze hebben daar ook recht op rust."

Dit is ook een verbinding met het thema verantwoordelijkheid, wat we bij de vorige sectie naar voren zagen komen. Net als het halen van klimaatdoelstellingen wordt ook het beschermen van bewoners als kernverantwoordelijkheid van de gemeente genoemd door deelnemers aan deze raadpleging:

"Mensen hebben het gevoel dat er niks/niet genoeg wordt gedaan ter bescherming:" Ik ben er mega op tegen dat ze uberhaupt komen. Maar dat ze al helemaal geen rekening mee houden hoeveel geluid ze geven maakt het alleen maar erger. jullie doen niks voor de bewoners het gaat alleen maar om de winst voor de stad zelf."

Uit de raadpleging blijkt ook dat natuur, landschap en duurzaamheid belangrijke waarden zijn voor een ruime meerderheid van de deelnemers aan deze raadpleging. Een uitdaging voor de dialoog is dat verschillende groepen Amsterdammers deze waarden anders prioriteren. We zien dat er een groep is die een bijdrage leveren aan het voorkomen van klimaatverandering belangrijker vindt dan het beschermen van natuur en landschap, terwijl er een andere grote groep is die juist het beschermen van natuur en landschap de belangrijkste waarde vindt.

"Groene energie moet niet ten koste gaan van de natuur."

"Dit lijkt mij heel logisch, natuurgebieden en duurzaamheid zouden elkaar niet in de weg moeten zitten."

"Rondom natuurgebieden moet je geen windmolens bouwen. Laat de natuur de natuur zijn. In natuurgebieden broeden vele verschillende

vogelsoorten en andere water- en landdieren. De windmolens gaan het broedproces verstoren en vele diersoorten komen niet meer terug als er windmolens worden geplaatst. Dit verstoort de ecologische diversiteit die er nu heerst."

" Laten we extra natuurgebieden creëren op andere plekken, waarmee we eventuele verstoring van het milieu kunnen compenseren. Ik vind mensen niet zielig, maar het milieu krijgt de klappen, dat moeten we beschermen."

"Gewoon compensatie regeling. Bijvoorbeeld nadenken over minimalisering van de impact. Geef een beetje terug."

Daarbij is er onenigheid over de mate waarin het plaatsen van windmolens een schending is van de waarde natuur. Zie bijvoorbeeld de volgende twee quotes van deelnemers die hier verschillend over denken.

"Flats (16%), katten (14%), en elektriciteitsmasten (10%) zijn de belangrijkste doodsoorzaak waar vogels tegenaan vliegen. Windturbines nog minder dan 1 procent."

"Windmolens hier plaatsen staat ook haaks op het streven dit soort gebieden te beschermen, waaronder de vogels."

Deelnemers denken verschillend over het belang van windenergie en mogelijkheden woningbouw. We zien dat groepen deelnemers aan de raadpleging heel verschillend denken over de mate waarin de gemeente ervoor moet zorgen dat de windmolens zo worden neergezet dat de woningbouw in de toekomst er zo weinig mogelijk last van heeft. Sommige deelnemers vinden de woningcrisis zo nijpend dat het bouwen van windmolens de bouw van woningen nooit in de weg mag zitten:

"De woningnood is dramatisch. Schone energie heeft meer tijd dan men denkt."

"Ik vind de woningnood een belangrijker en vooral acuter en Amsterdamser probleem dan het effect dat een gemeente als Amsterdam op korte termijn kan bijdragen aan de vergroening."

"De woningmarkt moet veel beter, zeker voor studenten die nu gemiddeld â,¬800 betalen voor een schoenendoos."

Echter, in de latente klasse clusteranalyses van de open raadpleging identificeren we ook een cluster waarin geen van de deelnemers de gemeente adviseert om er bij het bouwen van windmolens rekening mee te houden dat het de bouw van woningen zo min mogelijk in de weg mag zitten.

Tabel XX: Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij ‘ Stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens’

Argumenten voor	Code	1)	2)	3)	4)	5)	6)	Totaal	%
Overlast moet beperkt worden	A1	14	8	15	6	9	14	**66**	**25,5**
Bewoners dienen beschermd te worden	A2	4	3	2	1	1	5	**16**	**6,2**
Bij woningen moet overlast beperkt worden	A3	4	18	6	3	7	6	**44**	**17,0**
Er is al veel geluidsoverlast in Amsterdam, plaatsing van windmolens zal het erger maken	A4	1	5	7	5	5	5	**28**	**10,8**
Er zijn in de stad meer mensen die mogelijk gevolgen kunnen ondervinden.	A5	1	0	0	3	4	1	**9**	**3,5**
Er is onzekerheid over de gevolgen voor de gezondheid (je moet voorzichtig zijn)	A6	0	0	0	2	4	1	**7**	**2,7**
Dat is slecht voor de gezondheid	A7	4	10	12	13	4	16	**59**	**22,8**
Gezondheidsgevolgen brengen kosten met zich mee	A8	0	2	1	0	0	1	**4**	**1,5**
Geluid geeft effect op het leefklimaat/leefbaarheid	A9	3	2	1	1	5	1	**13**	**5,0**
Windmolens maken hele dag door geluid	A10	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Strengere eisen over geluid zal weerstand verminderen/wegnemen	A11	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Er zijn ook andere geluidsnormen die aangescherpt worden	A12	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Argumenten tegen / zorgen									
Er zijn alternatieven voor windmolens	A13	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Voorwaarden									
Zorg dat er mogelijkheden zijn om windmolens weg te halen als blijkt dat de hinder te ernstig is.	A14	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Gezondheid en woongenot gaan voor duurzame energie	A15	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Overig									
Let ook op andere bronnen van geluid van duurzame energietechnologie	A16	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Overig /niet gecategoriseerd	A17	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
	NA	**0**	**1**	**0**	**0**	**5**	**7**	**13**	**5,0**
	Totaal	**31**	**49**	**44**	**34**	**44**	**57**	**259**	**100,0**

Tabel XX: Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam'

Argumenten voor	Code	1)	2)	3	4	5	6	**Totaal**	**%**
Dit is beter voor de natuur	B1	7	2	5	1	0	1	**16**	**7,0**
Duurzame energie opwekking is voor behoud natuur, het kan niet ten koste gaan van de natuur	B2	1	2	3	1	0	2	**9**	**4,0**
Natuur moet beschermd worden	B3	10	4	7	5	6	9	**41**	**18,1**
Met name vogels ondervinden negatieve gevolgen	B4	2	3	1	2	4	6	**18**	**7,9**
Zo is er zo min mogelijk overlast voor dieren	B5	2	1	5	3	2	1	**14**	**6,2**
We moeten zuinig zijn op de natuur die er nog is	B6	2	1	6	3	8	2	**22**	**9,7**
Hoort niet in natuur thuis	B7a	0	4	0	6	5	3	**18**	**7,9**
Natuur is goed voor het welzijn/gezondheid van de mens	B8b	0	0	0	0	1	5	**6**	**2,6**
Natuur is belangrijk voor de leefkwaliteit van Amsterdam	B7b	4	2	0	2	2	1	**11**	**4,8**
Beperk overlast voor bewoners	B9	2	1	1	3	4	0	**11**	**4,8**
Ik woon daar in de buurt	B10	0	0	0	0	1	1	**2**	**0,9**
Windmolens verpesten het uitzicht / zijn lelijk	B11	0	7	0	1	1	3	**12**	**5,3**
Bouw niet tegen buurgemeenten aan	B12	0	0	5	1	1	0	**7**	**3,1**
Neem geen onnodige risico's	B13	0	0	1	0	1	0	**2**	**0,9**
Overig /niet gecategoriseerd	B14	3	2	0	5	7	8	**25**	**11,0**
	NA	0	0	1	4	2	6	**13**	**5,7**
	Totaal	**33**	**29**	**35**	**37**	**45**	**48**	**227**	**100,0**

Tabel XX: Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk'

Argumenten voor	Code	1)	2)	3)	4)	5)	6)	Totaal	%
Amsterdam is vol, we moeten buitengebieden beschermen	C1	6	11	2	4	6	10	**39**	**16,8**
Er zijn al veel andere bouwactiviteiten	C2	0	1	1	0	2	4	**8**	**3,4**
Het open landschap is belangrijk voor natuur	C3	3	5	2	5	5	5	**25**	**10,8**
Bijzonder/uniek landschap moet beschermd worden	C4	7	6	4	5	3	6	**31**	**13,4**
Keuzes die we nu maken hebben langdurige/grote gevolgen voor het landschap	C5	2	3	1	1	2	0	**9**	**3,9**
Groen rond de stad is belangrijk voor de leefkwaliteit van Amsterdam	C6	3	6	1	2	1	1	**14**	**6,0**
Natuur en uitzichten zijn nodig voor rust en welzijn	C7	3	3	2	2	2	2	**14**	**6,0**
Het buitengebied is belangrijk voor recreatie en ontspanning	C8	1	3	3	6	3	3	**19**	**8,2**
Het druist in tegen andere initiatieven om de stad en omgeving leefbaar te maken	C9	0	0	1	2	0	0	**3**	**1,3**
Het buitengebied is belangrijk voor de gezondheid van stadsbewoners	C10	1	2	0	1	2	0	**6**	**2,6**
Zo min mogelijk mensen moeten er last van hebben	C11	0	1	2	2	1	0	**6**	**2,6**
Het is niet eerlijk tegenover de mensen die aan de randen van Amsterdam wonen	C12	0	1	0	0	0	0	**1**	**0,4**
Het heeft gevolgen voor buurgemeenten, dat is niet eerlijk	C13	1	2	0	0	0	0	**3**	**1,3**
Het is niet mooi	C14	5	9	3	5	5	9	**36**	**15,5**
Windmolens vallen minder op een meer stedelijke omgeving / passen beter in andere gebieden	C15	0	4	3	1	0	0	**8**	**3,4**
Argumenten tegen / zorgen									
We moeten dit probleem landelijk oplossen, alleen binnen de grenzen kijken is te beperkt.	C16	0	0	1	1	2	0	**4**	**1,7**
Voorwaarden									
Er moet optimaal gekozen worden	C17	1	0	2	0	0	0	**3**	**1,3**
Als er niet te veel mensen op uitkijken dan is er minder hinder / is het misschien acceptabel	C18	0	2	0	0	0	1	**3**	**1,3**
Overig /niet gecategoriseerd	**C19**	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
	NA	1	3	4	11	0	0	**0**	**0,0**
	Totaal	**34**	**62**	**32**	**48**	**34**	**41**	**232**	**100**

Tabel XX: Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens'

Argumenten voor	Code	1)	2)	3)	4)	5)	6)	**Totaal**	**%**
Zo min mogelijk mensen zouden last moeten hebben van geluid / hinder is nooit acceptabel	D1	3	3	3	1	0	9	**19**	**20,7**
Volkstuinen liggen al in gebieden met meer geluidsoverlast, daarom moeten ze buiten schot blijven.	D2	1	0	0	0	0	2	**3**	**3,3**
Volkstuinhuisjes zijn niet goed geïsoleerd, daardoor is er extra last.	D3	0	1	0	1	0	0	**2**	**2,2**
Volkstuinen moeten gezien worden als woningen, en er moeten dus dezelfde regels gelden	D4	1	1	0	0	0	2	**4**	**4,3**
Regels moeten overal hetzelfde zijn	D5	1	2	0	0	1	0	**4**	**4,3**
Geluidsoverlast is ongezond / Nachtrust moet beschermd worden	D6	1	4	3	1	2	3	**14**	**15,2**
Oudere mensen (met volkstuinen) moeten beschermd worden	D7	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Volkstuinen moeten beschermd worden, want het zijn juist plekken van rust	D8	2	4	7	3	1	2	**19**	**20,7**
Volkstuinen zijn bijzondere plekken, die een belangrijke rol spelen in de (groen)visie van de stad	D9	0	3	0	0	0	1	**4**	**4,3**
Volkstuinen zijn natuurgebieden	D10	0	1	1	0	0	0	**2**	**2,2**
Argumenten tegen									
Recreatie is nooit belangrijker dan bewoning	D11	0	0	0	2	1	0	**3**	**3,3**
Zo houd je illegale bewoning van volkstuinen in stand.	D12	1	0	2	0	0	0	**3**	**3,3**
Voorwaarden									
Als iemand hinder ondervindt, dan moet diegene gecompenseerd worden	D13	0	1	1	0	0	0	**2**	**2,2**
Overig /niet gecategoriseerd	D14	2	3	0	3	5	0	**13**	**14,1**
	NA	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
	Totaal	**12**	**23**	**17**	**11**	**10**	**19**	**92**	**100,0**

Tabel XX: Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie'

Argumenten voor	Code	1)	2)	3)	4)	5)	6)	**Totaal**	**%**
Omwonende ervaren (mogelijk) gevolgen en daarom is het logisch hen tegemoet te komen.	E1	9	6	4	3	3	7	**32**	**16,4**
Het erkent mogelijke gevolgen voor omwonenden.	E2	0	0	0	4	0	0	**4**	**2,1**
Het kan de ervaring van overlast verminderen	E3	2	5	3	3	0	2	**15**	**7,7**
Dit vergroot draagvlak.	E4	20	9	7	0	1	2	**39**	**20,0**
Dat is eerlijk(er) / Als je de lasten hebt, dan ook de lusten	E5	15	7	2	3	7	3	**37**	**19,0**
Op deze manier worden arme bewoners gecompenseerd / Profiteren niet enkel rijken	E6	2	2	0	4	0	0	**8**	**4,1**
Geld/winsten moeten lokaal blijven	E7	5	0	2	3	1	0	**11**	**5,6**
Specifieke compensatie: Compenseer effect op woningwaarde	E8	0	1	0	4	1	0	**6**	**3,1**
Het creeert bewustzijn en betrokkenheid	E9	5	0	0	4	1	0	**10**	**5,1**
Voorwaarden									
Enkel als ze ook mogen investeren, en iedereen mee kan doen	E10	0	0	0	4	0	0	**4**	**2,1**
Overig /niet gecategoriseerd	E11	3	3	2	3	4	5	**20**	**10,3**
	NA	0	0	0	4	1	4	**9**	**4,6**
	Totaal	**61**	**33**	**20**	**39**	**19**	**23**	**195**	**100,0**

Tabel XX: Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven'

Argumenten voor	Code	1)	2)	3)	4)	5)	6)	**Totaal**	**%**
Het kan overlast verminderen omdat windmolens worden stilgezet	F1	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
Dit zet de beheerder aan tot handelen als er overlast is	F2	0	0	1	1	0	0	**2**	**6,5**
Invloed hebben is belangrijk voor ervaren overlast.	F3	1	1	1	2	1	0	**6**	**19,4**
Zo zullen mensen zich gehoord voelen	F4	1	1	2	0	0	2	**6**	**19,4**
Zo krijg je kennis over impact en zicht op klachten	F5	1	0	2	1	0	0	**4**	**12,9**
Voorwaarden									

Mits er ook gevolg gegeven wordt aan klachten.	F6	2	0	2	1	2	1	**8**	**25,8**
Overig /niet gecategoriseerd	F7	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
	NA	0	0	2	3	0	0	**5**	**16,1**
	Totaal	**5**	**2**	**10**	**8**	**3**	**3**	**31**	**100,0**

Tabel XX: Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'De windmolens moeten het bouwen van woningen zo min mogelijk in de weg zitten'

Argumenten	Code	1)	2)	3)	4)	5)	6)	Totaal	%
Er is geen ruimte voor windmolens en woningen samen.	G1	3	5	1	1	1	0	**11**	**7,6**
Woningen moeten niet in de buurt van windmolens komen te staan.	G2	1	3	3	3	1	3	**14**	**9,7**
Woningen horen bij een stad, windmolens niet.	G3	0	0	1	2	0	0	**3**	**2,1**
De woningcrisis oplossen is belangrijk(er)	G4	5	10	11	8	7	8	**49**	**34,0**
Specifiek ook de woningnood van mensen met een kleine portemonnee	G5	1	3	0	0	2	0	**6**	**4,2**
Woningnood is een urgenter probleem	G6	5	9	1	2	1	2	**20**	**13,9**
Het woningprobleem kun je niet anders oplossen. / Er zijn meerdere alternatieven voor windmolens (en lokaties voor windmolens).	G7	0	4	2	1	0	0	**7**	**4,9**
Windmolens kun je op grotere afstand plaatsen, woningen niet.	G8	0	1	0	0	2	0	**3**	**2,1**
Er zijn specifieke plekken die ik wil beschermen	G9	0	0	0	0	0	0	**0**	**0,0**
De lasten van windmolens moeten beperkt blijven	G10	1	1	0	0	0	0	**2**	**1,4**
Argumenten tegen									
Is het wel logisch te blijven bouwen?	G11	0	0	0	0	1	0	**1**	**0,7**
Overig /niet gecategoriseerd	G13	2	3	0	3	0	4	**12**	**8,3**
	NA	0	0	1	12	1	2	**16**	**11,1**
	Totaal	**18**	**39**	**20**	**32**	**16**	**19**	**144**	**100,0**

Tabel XX: Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur'

Argumenten voor	Code	1)	2)	3)	4)	5)	6)	Totaal	
Invloed op natuur moet gecompenseerd worden	H1	1	11	13	8	5	6	**44**	**20,2**
Natuurbescherming is de reden dat windmolens worden geplaatst	H2	3	3	2	0	0	1	**9**	**4,1**
Natuur is belangrijker dan geld.	H3	2	5	2	0	1	0	**10**	**4,6**
Natuur is belangrijk	H4	9	0	5	1	0	2	**17**	**7,8**
Bescherming natuur is nodig	H5	6	0	1	0	1	2	**10**	**4,6**
Dit is de verantwoordelijkheid van beheerders	H6	0	16	0	1	0	0	**17**	**7,8**
Dit is een goede manier om draagvlak te creeeren	H7	1	11	0	0	0	0	**12**	**5,5**
Dit is een goede/eerlijke manier om inwoners te compenseren	H8	0	16	0	1	0	0	**17**	**7,8**
Voorwaarden									
Mits er ook andere maatregelen voor natuurbescherming rond windmolens worden genomen.	H9	0	16	1	0	0	0	**17**	**7,8**
Natuurbeheer is een taak van de overheid	H10	1	11	0	0	0	0	**12**	**5,5**
Overig /niet gecategoriseerd	H11	4	0	0	3	2	3	**12**	**5,5**
	NA	0	16	1	21	1	2	**41**	**18,8**
	Totaal	**27**	**105**	**25**	**35**	**10**	**16**	**218**	**100,0**

Suggesties voor aanvullende eisen

Deelnemers konden ook aangeven of er eisen waren die zij zouden willen stellen, maar die niet in de keuzetaak voorkwam. Onderstaande tabel geeft een overzicht van antwoorden van 1000 deelnemers op deze vraag.

	Argumenten
Algemeen	Dat er helemaal geen windmolens komen
	Dat de windmolens elders komen te staan
	Dat de ambitie naar beneden wordt bijgesteld
	Zoek naar alternatieven
	Leg eerst op alle daken zonnepanelen
Eisen met betrekking tot overlast	Minimum afstand tot woningen
	Rekening houden met windrichting
	Houden aan landelijke/ Europese normen
	Reken niet met jaargemiddelden bij geluid
	Dag en nacht geen overlast bij volkstuinen
	Geen slagschaduw
	Eisen stellen aan trillingen
	Eisen stellen aan lichtvervuiling
	Zorg dat er absoluut geen gezondheidseffecten zijn
	Zorg dat er eerst voldoende onderzoek is gedaan naar gevolgen
Technische eisen aan windmolens	Beperk de hoogte van windmolens
	Zet in op innovatieve ontwerpen
	Dat windmolens recyclebaar zijn
Eisen met betrekking tot het uiterlijk en inpassing windmolens in het landschap	Beperking van horizonvervuiling
	Origineel/ leuk ontwerp windmolens
Eisen met betrekking tot het kunnen handelen bij overlast	Dat er een regel is om bij geluidsoverlast windmolens weg te halen of te stoppen
	Maak het mogelijk dat molens verplaatst worden bij overlast.
	Maximum termijn stellen aan vergunning

Welke eisen missen deelnemers mbt gemeente en besluitvorming?	Dat er goede voorlichting moet zijn
	Dat de gemeente eerlijk is
	Dat de nationale overheid hierover gaat / of niet de gemeente
	Dat de gemeenteraad zich goed informeert
	Dat dit landelijk wordt opgelost, in niet de gemeente Amsterdam
	Pleit ervoor dat dit buiten de gemeente wordt opgelost
Eisen met betrekking tot lokaties	Niet in de buurt van X
	Plaats ze in de buurt van rijke wijken
	Plaats ze in buurgemeenten
	Wel in de buurt van Y
	Plaats ze in zee
Eisen met betrekking tot betrekken omwonenden / inwoners amsterdam	Mogen investeren
	Dat omwonenden akkoord moeten zijn met de bouw
	Dat omwonenden mogen meebeslissen over het plaatsen van windmolens
	Dat omwonenden akkoord moeten zijn met de lokaties
	Dat jongeren meer centraal staan
	Leefgenot inwoners centraal stellen
Eisen met betrekking tot energiebesparing	Neem energiebesparende maatregelen thuis
	Verplaats bedrijven die veel energie gebruiken
Eisen met betrekking tot mensen die windmolens willen bouwen	Dat er financiële steun komt voor mensen die windmolens willen bouwen
	De gemeente zou zelf windmolens moeten ontwikkelen
	Niet samenwerken met zomaar alle bedrijven en investeerders
	Windmolenbouwers verantwoordelijk stellen voor eventueel afval
Geen eisen/ Tegenargumenten	Horizonvervuiling is ook zonder windmolens het geval
	We moeten accepteren dat er windmolens komen
	We moeten er aan wennen
	Klimaatverandering/ Schone energie is belangrijker dan mens en dier
	Maak een afweging
	Geen eisen

Voorwaarden (mits,... tenzij...)	Liever meer kleine windmolens dan minder grote
	Stoppen met Biomassa

Overwegingen voor de verdeling van windmolens over de stad

We vroegen deelnemers in het laatste deel van de raadpleging om hun mening te geven over de verdeling van windmolens over de stad. Hierin konden deelnemers aangeven welk uitgangspunt zij het belangrijkst vonden. Ze konden kiezen uit drie uitgangspunten:

- **Uitgangspunt 1: zet windmolens bij grote wegen, spoor en hoogspanningslijnen**
  Bij grote wegen, spoorwegen en hoogspanningslijnen is al veel geluid. Dan merk je minder van het geluid van de windmolens.
- **Uitgangspunt 2: zet grote windmolens neer, daar heb je er minder van nodig**
  In het IJmeer kunnen we grote windmolens neerzetten. Daar gelden namelijk geen regels voor de
  hoogte. In de rest van de stad mogen we niet hoger bouwen dan 150 meter. Dat komt doordat vliegtuigen er last van kunnen hebben als ze willen landen op Schiphol. Het voordeel van grote windmolens is dat ze meer energie opwekken. We hebben dan minder windmolens nodig om genoeg energie voor de doelstelling op te wekken.
- **Uitgangspunt 3: verdeel windmolens zo veel mogelijk over de stad**
  Zet geen groepen windmolens neer. Verdeel de windmolens over verschillende plekken in de stad. Zo verdeel je de voordelen en nadelen ook over de stad.

Het eerste uitgangspunt is het meest gekozen door deelnemers aan deze raadpleging. Het derde uitgangspunt wordt door slechts een klein aantal deelnemers gekozen.

We vroegen deelnemers hun keuzes toe te lichten. De tabel hieronder geeft weer welke argumenten worden gebruikt als onderbouwing per keuzeoptie. Onder de tabel geven we voorbeelden hiervan. Het interessant dat bij alle drie de uitgangspunten het beperken van overlast als argument wordt genoemd door deelnemers om voor het uitgangspunt te kiezen.

Uitgangspunt	Argument
Uitgangspunt 1: zet windmolens bij grote wegen, spoor en hoogspanningslijnen	Behoud van het (historisch landschap
	Horizonvervuiling zoveel mogelijk beperken
	Afstand tot natuur zo groot mogelijk houden
	Overlast in het algemeen moet beperkt worden
	Geluidsoverlast beperken door te bouwen op plekken waar al geluidsoverlast is
	Door afstand tot woningen zo groot mogelijk te houden
	Windmolens horen niet in de stad
	De mensen die hier in de buurt wonen kunnen beter tegen overlast
	Draagvlak behouden
	Liever helemaal geen windmolens.
Uitgangspunt 2: zet grote windmolens neer, daar heb je er minder van nodig	Overlast in het algemeen beperken
	Horizonvervuiling zoveel mogelijk beperken
	Grote windmolens zijn visueel mooier
	Wekt de meeste energie op
	Liever geen windmolens binnen de stad
Uitgangspunt 3: verdeel windmolens zo veel mogelijk over de stad	Zo min mogelijk overlast gemiddeld genomen
	Eerlijk de lasten verdelen
	Grote windmolens zijn te ongewenst

Uitgangspunt 1: zet windmolens bij grote wegen, spoor en hoogspanningslijnen

Deelnemers die dit uitgangspunt het belangrijkst vinden, noemen vaak de invloed van windmolens op het landschap. Ze pleiten bijvoorbeeld voor het behoud van het landschap, onder andere door horizonvervuiling zoveel mogelijk te beperken.

> *"Er wordt alleen maar gesproken over geluid. Minstens zo erg dan de horizonvervuiling van >150 m hoge windmolens. We verknallen het Hollandse landschap en in het bijzonder Amsterdam. Echt een historische en bizarre blunder."*
>
> *"Daar heb je geen vervuiling van landschap en stilte, want dat is al vervuild."*
>
> *"Hier is het landschap toch al beïnvloed, alleen de A2 vind ik minder geschikt. Deze loopt door Amstelland en daar moeten we van af blijven."*
>
> *"Op deze plekken ervaar je minder overlast van het geluid en van het zicht"*

Deelnemers geven ook aan dat dit een manier zou kunnen zijn om overlast zoveel mogelijk te beperken, bijvoorbeeld omdat er op deze locaties al (geluids)overlast is en de afstand tot woningen zo beperkt kan blijven.

> *"Zorg dat niemand er last van heeft"*
>
> *"Ik denk dat uitgangspunt 1 voor de minste overlast zorgt."*
>
> *"Cluster de bronnen van geluidsoverlast en wees spaarzaam met de stiltegebieden. Het Markermeer (waar het IJmeer aan vastzit) heeft nu het probleem dat de Marker Wadden het water niet voldoende reinigen. Hierdoor zijn er meer van nodig. Almere heeft onder andere daarom plannen om vergelijkbare plannen eilanden in het Markermeer en eventueel ook IJmeer te bouwen die én het water zuiveren en waar ook op gewoond kan worden. Als je dus grote windmolens in het IJmeer zet, dan fiets je door de plannen van Almere heen waar gemeente Amsterdam ook baat bij kan hebben."*
>
> *"Geen windmolens in het IJmeer zo dichtbij de bewoning en de nieuwe eilanden. Wel buiten de gemeentegrenzen ver uit het zicht. Plaats ze binnen de gemeente op plekken waar al geluid is."*
>
> *"Cluster de nadelen."*

"Windturbines moeten zover mogelijk weg staan van woningen. De afstand tot woningen zal uitgebreid moeten worden onderzocht door het RIVM (in plaats van de huidige literatuurstudie)."

"Windturbines zijn industriële bouwwerken, houd ze daarom zo ver mogelijk weg van waar mensen wonen. Uitgangspunt 1 klinkt dan logischer dan 2 en 3."

Deelnemers geven ook aan dat als er mensen die in de buurt van infrastructuur wonen die meer gewend zijn aan (geluids)overlast.

"Bewoners die daar wonen zijn al gewend aan de overlast, hebben zelf gekozen om daar te gaan wonen. Ik verwacht dat je dan minder klachten krijgt, minder procedures etc. Grote wegen, spoor etc zijn sowieso al niet midden in de natuur en ook niet mooi voor het oog dus goed om dit te combineren met de windmolens. Zo kunnen we andere plekken rustig/mooi houden."

Deelnemers noemen ook een aantal voorwaarden. Bijvoorbeeld dat er dan wel genoeg demping van geluid moet zijn op die plekken:

"Met tegenzin gekozen. Windmolens op lawaaiige plekken bouwen is op zich een goede keuze, behalve als er al overlast bestaat door het geluid. Bepaalde plekken zoals de Groene Scheg gaan hun rustgevende functie voor de stad zo wel verliezen, vrees ik. Over het algemeen denk ik dat er in de hele stad heel veel groen bij moet om het toenemende achtergrondgeluid te dempen."

Dat er in gesprek over gegaan moet worden met omwonenden:

"Geluidsoverlast is volgens mij één van de grootste bezwaren, dus als je dit kan ondervangen door windmolens te bouwen op plekken waar al veel geluidsoverlast is, is dat mooi meegenomen. Maar ook hiervoor is het belangrijk om in gesprek te blijven met omwonenden. Liefst worden er windmolens gebouwd op plekken waar bewoners geen last van hebben. Maar als dat niet overal kan, dan ook de bewoners erbij betrekken."

Maar het biedt wellicht ook kansen:

> *"Het landschap verandert. Zoals in de jaren 60 snelwegen kwamen, nu is het de beurt aan windmolens. Graag daar waar al geluidsoverlast of visuele 'vervuiling', van hoogspanningskabels, spoorlijnen, zijn. Wees er trots op en ontwerp het als een mooi lint door het landschap naast snelwegen, spoorbanen en hoogspanningsmasten"*

Uitgangspunt 2: zet grote windmolens neer, daar heb je er minder van nodig

Deelnemers die uitgangspunt 2 het belangrijkst vinden, vinden dat bijvoorbeeld omdat door grote windmolens neer te zetten overlast beperkt kan blijven tot een paar plekken, zowel voor omwonenden als de invloed op het landschap.

> *"...Optie 2 geeft hoop ik de minste overlast voor omwonenden."*
>
> *"Minder horizon vervuiling"*
>
> *"Grote windmolens zijn visueel rustiger. Kleinere windmolens draaien sneller en geven daardoor een onrustiger beeld. De acceptatie van grote windmolens zal waarschijnlijk sneller gaan."*

Meer energie opwekken door grote windmolens, is ook een argument wat meerdere malen terugkomt:

> *"Op deze manier is er naar mijn idee het minste overlast en wordt er veel energie opgewekt."*
>
> *"Groot is vele malen efficiënter dan kleinere windmolens."*

Hoewel deelnemers dan liever de molens op andere plekken zien:

> *"Grote windmolens op plaatsen waar ze geen overlast geven, dus buiten de randstad en/of op zee, zouden een deel van de benodigde energie kunnen opwekken."*
>
> *"Nee, alleen in de haven passen een paar grote windmolens"*
>
> *"Feitelijk zeg ik, wil ik zeggen, bouw de molens op zee. Of in de markerwaard. Niet in of rond de stad."*

Ten slotte geeft een deelnemer mee dat grote windmolens ook een kans bieden:

> *"Als ze groot zijn, worden ze iconischer. Zorg ervoor dat ze er leuk uit zien..."*

Uitgangspunt 3: verdeel windmolens zo veel mogelijk over de stad

Deelnemers die voor het derde uitgangspunt kiezen doen dat omdat ze, net als bij de andere opties overlast willen beperken. Maar er wordt ook aangegeven dat met dit uitgangspunt de lusten en lasten eerlijk worden verdeeld.

> *"Als het moet dan maar eerlijk de lasten verdelen. Beter is het echter in dunbevolkte gebieden windmolens te plaatsen."*

Het liefst zouden deelnemer dan wel zien dat de windmolens die over de stad verdeeld worden kleiner zijn dan de in de tekst aangegeven 150 meter.

> *"150 meter hoge windmolens is absurd. Da's de hoogte van een halve Eiffeltoren. Zet dan meer kleine molens neer verdeeld over de stad."*

Rechtvaardigheid

Ten slotte komt de waarde rechtvaardigheid terug in op verschillende plaatsen waar deelnemers hun keuzes kunnen motiveren. Rechtvaardigheid komt terug in verschillende gedaanten. Een eerste vorm van *rechtvaardigheid* die we vaak terug zien komen is *intergenerationele rechtvaardigheid*. Een groot deel van de deelnemers die positief zijn over het bouwen van windmolens in Amsterdam vindt dat de huidige generatie alles uit de kast moet trekken (en offers moet maken) om klimaatverandering tegen te gaan om er zo voor te zorgen dat de aarde leefbaar blijft voor toekomstige generaties.

Een tweede vorm van *rechtvaardigheid* is dat de lusten en lasten eerlijk worden verdeeld tussen bewoners (en bedrijven). Dit wordt ook wel *intragenerationele rechtvaardigheid* genoemd. De vorm van *intragenerationele rechtvaardigheid* die zowel door een grote groep voorstanders als een grote groep tegenstanders van windenergie binnen Amsterdam wordt gedeeld is dat de

lusten van windenergie zoveel mogelijk terecht moeten komen bij omwonenden die ook de lasten ervaren. Er bestaat rond het plaatsen van windmolens de regel dat 50% van het eigenaarschap is belegd in de omgeving, maar we zien dat verschillende deelnemers aan deze raadpleging vrezen dat dit in de realiteit betekent dat niet de bewoners die last zullen hebben van de windmolens substantiële lusten zullen ervaren maar juist vermogende Amsterdammers die kunnen investeren. Dit wordt door hen als onrechtvaardig ervaren.

Er zijn ook nog andere vormen van *intragenerationele rechtvaardigheid* die we terug zien komen in de geschreven antwoorden. Sommige deelnemers vinden het oneerlijk dat de minder bedeelden in de samenleving – die langs de randen van de stad wonen – de lasten van windenergie zullen ervaren, terwijl vermogende Amsterdammers die in het centrum en oud-zuid wonen nauwelijks overlast zullen ervaren.

> *"Compensatie, anders profiteert vooral de grachtengordel en oud-zuid terwijl de overlast bij andere buurten komt te liggen."*
>
> *"In mijn optiek is geluidsoverlast het belangrijkste bezwaar tegen windmolens, ik vindt dat de horizonvervuiling en andere nadelen een 'noodzakelijk' kwaad zijn. Maar geluidsoverlast tast de gezondheid van bewoners aan, en vaak zijn dat al de minder bedeelden in de samenleving - althans die in Amsterdam langs de randen van de stad wonen, waar de windmolens worden geplaatst. Die staan immers niet in de Herengracht."*

Andere deelnemers hebben het gevoel dat de windmolens ten kosten gaan van gewone burgers en vooral gunstig zijn voor de CO_2 balans van datacenters en technologiebedrijven.

> *"Zoals bij de plaatsing van zonnen panelen op het dak het voordeel bij de bewoner komt, kan het voor windmolens zo zijn dat bewoners en kleine schalige ondernemers kunnen intekenen op opbrengsten uit wind. Hieronder vallen bijvoorbeeld bewoners van appartementen gebouwen. De windparken naast gebieden met veel bewoners zouden niet ten gunste moeten komen van energieslurpende datacenters van grote techbedrijven die hiermee goede sier willen maken in hun co2 balans."*

Ook zijn er deelnemers die het zorgelijk vinden dat de windmolens zullen worden gebouwd en beheerd door bedrijven/mensen die uiteindelijk ook winst willen maken, waardoor er een

belangenconflict kan ontstaan tussen de ontwikkelaar die winst wil maken en de omgeving die schade wil beperken.

> *"Het bouwen van elektraliciteitsvoorzieningen in een dichtbevolkt land als NL moet vooral zijn voor de omwonenden. Bedrijven met alleen zicht op profijt kunnen beter elektricteitsslurpende voorzieningen bouwen in gebieden die groene energie makkelijker faciliteren."*

Dan zijn er ook nog deelnemers die vrezen dat als er windmolens gebouwd worden dit vooral ten koste zal gaan van delen van Amsterdammers waar relatief veel laagopgeleide burgers wonen die niet zo makkelijk de weg naar de gemeente kunnen vinden.

Een derde vorm van *rechtvaardigheid* gaat over het beschermen van de persoonlijke levenssfeer. Een grote groep deelnemers ervaart dat het plaatsen van een windmolens direct ingrijpt op hun dagelijks leven en persoonlijke levenssfeer. Het gaat niet alleen om de gezondheidsrisico's die mensen ervaren, maar ook om een aantasting van het uitzicht vanuit huis, een aantasting van de rust en mogelijkheden voor recreatie en ontspanning. Dit argument wordt zowel genoemd door mensen die geen windmolen willen in de buurt van hun woonhuis, in de buurt van hun volkstuin en in de buurt van een plek waar zij rust en ontspanning vinden tijdens het recreëren. Een extra complicatie rond de woonhuizen is dat mensen ervaren dat ze niet kunnen ontsnappen aan deze aantasting van hun leefomgeving. Daarbij geven sommige deelnemers aan dat de aantasting van de leefomgeving als heftig wordt ervaren omdat deze onvrijwillig is. Zo zegt een deelnemer: *"Omwonenden horen niet opeens ongevraagd overlast ervan te krijgen."*

Een vierde vorm van *rechtvaardigheid* die een rol speelt is *procedurele rechtvaardigheid*. Een dimensie van *procedurele rechtvaardigheid* die sterk samenhangt met de ervaren aantasting van de persoonlijke levenssfeer en de waarde verantwoordelijkheid is dat bewoners ervaren dat er zorgvuldig genoeg is gekeken naar: 1) alternatieve manieren om de duurzame energieambities van de gemeente in te vullen die de persoonlijke leefomgeving minder

aantasten; 2) de risico's op gezondheidseffecten van windmolens en het beperken/voorkomen van deze risico's.

5. Referenties

Appendix: Lijst met vragen gesteld door deelnemers over gezondheid

We stelden deelnemers de vraag: "De komende maanden komt er een landelijk onderzoek naar de gevolgen van windmolens op de gezondheid. Op welke vragen wilt u antwoord?" Hieronder geven wij een beeld van de antwoorden van deelnemers.

Type gezondheidseffecten

Algemeen

Gezondheid en leefbaarheid.

Hoeveel procent van de mensen ondervindt gezondheidseffecten?

Welke criteria moeten worden gesteld aan windmolens om gezondheidsklachten uit te sluiten?

Hoe groot is de invloed op onze gezondheid? Wordt het veel erger voor onze gezondheid dan het nu is?

I think its important if there are risks for health to make it clear and open and also put the alternatives in such a way that we are all safe, also if necessary put them away from people.

What are the health effects and how severe are they?

Uitsluitsel over of, en zo ja welke gezondheidsschade windmolens veroorzaken.

Op alle gezondheidsaspecten.

Wat doet geluid van windmolens met gezondheid van burgers, wetende dat hoog, wisselend en continu geluid sowieso niet goed is voor mensen. Zijn er andere ontwerpen windmolens die dat probleem niet hebben?

Hoe kan een windmolen de gezondheid aantasten, zou hierover meer info willen hebben

Wat is de impact op de gezondheid door overlast aan geluid en irritatie dat deze grote lelijke dingen continue in beeld staan en ongewenst zijn.

Of er een effect is op de gezondheid.

Wat de gevolgen zijn van windmolens voor de gezondheid, en hoe kunnen de negatieve gevolgen worden beperkt

Welke effecten heeft een windmolen op de gezondheid (negatief en positief)

Psychische schade, gehoorschade, kankerverwekkend?

Hebben windmolens invloed op de gezondheid van mensen en wat kunnen we doen om dat te voorkomen?

Wat is de invloed op hart en vaatziekten

Windmolens ziekmakend! Fabel of feit? Op welke afstand tot een woning

Op alle vragen.

Er ZIJN gevolgen van windmolens voor de gezondheid. Ik wil weten vanaf welke afstand het veilig is. Dit is zeker meer van 700m

Wat merk je ervan als bewoner. Zoals trillingen, schaduw, geluid e.d.. En wat merken dieren en natuur ervan?

Gehoor schade, licht gevoeligheid en projectie

Zijn windmolens slecht voor mens, dier en flora?

Heeft het invloed op de gezondheid? Wat voor invloed?

Hoe schadelijk is het wonen dichtbij windmolens?

Gezondheid, noodzaak voor 17 turbines i.h.k.v. de ambitie van Amsterdam (aanpassen ambitie want groen stroom van de Noordzee inkopen is ook duurzaam)

Of het schadelijk is, en zo ja: hoe schadelijk.

Welke gezondheidsrisico's zijn er?

In hoeverre beïnvloedt het gebruik van de windmolens de gezondheid van de mensen (geluidseffect en mogelijk elektromagnetische straling)

Zijn de windmolens schadelijk voor ons gezondheid?

Effect op gezondheid van geluid, trilling, horizonvervuiling, onrecyclebaar materiaal dat ergens gedumpt moet worden.

Of het inderdaad schadelijk is

Overlast van windmolens en effect op gezondheid

Welke echte gezondheidsschade kan je oplopen door windmolens, behalve de beleving van overlast (wat niet per se gezondheidsschade is)

Wat zijn de risico's

Welke gezondheidseffecten door windmolens worden veroorzaakt en in welke mate en bestaat er een verschil in gezondheidseffecten tussen verschillende windmolens, wat is een veilige afstand tussen windmolens en woonwijken

Welke invloed het heeft op de gezondheid van omwonende.

Hoe gezondheidsproblemen die veroorzaakt worden door windmolens zich verhouden tot elektriciteitsleidingen, wegen/verkeer, vliegverkeer, andere energieopwekking zoals kolen/nucleaire centrales.

Wat is het effect in vergelijking met andere bronnen

Ik vraag me af of het echt ongezond is als ze op de juiste plekken komen.

Is er überhaupt een gezondheidsrisico?

Hoe hoog is het aantal decibels waarbij geen hinder of gezondheidsschade optreedt?

Wat doet het met je algehele gezondheid, dat permanente geluid en de slagschaduwen, met je stresslevel, welzijn, functioneren

Is er een gevaar voor de gezondheid?

Is er gevaar voor de gezondheid als je er dichtbij woont

Kan een mens/dier/plant (blijvende) schade oplopen door windmolens. Zowel fysiek als psychisch lijkt me belangrijk. Ik hoor om mij heel veel mensen over geluidsoverlast en schaduw door de wieken. Ik maak me hier totaal geen zorgen over maar het is denk ik belangrijk dat dit vooraf heel grondig wordt uitgezocht.

Welke negatieve en positieve aantoonbare effecten heeft plaatsing van een turbine vlakbij een woonwijk die ook al last heeft van de fijnstof en CO2 uitstoot van de A10?

Wat voor positieve gezondheidseffecten hebben het plaatsen van windmolens in Amsterdam (vermijding van fijnstof uitstoot, CO2 uitstoot en andere emissies die de luchtkwatiteit beinvloeden uit fossiele opwekking van energie)

Heeft de aanwezigheid van windmolens effect op de gezondheid van mensen? Hoe zouden windmolens nog minder geluid kunnen maken

Op welke manier hebben windmolens effect op de gezondheid?

Welk effect hebben windmolens op lichamelijke en geestelijke gezondheid? Op slaappatroon?

Welke klachten ontstaan bij mensen wanneer windturbines vlak bij woonwijken worden geplaatst?

Wat zijn de gezondheidsrisico's voor omwonenden.

Wat is het eventuele effect van windmolens op de gezondheid (geluid, trilling)?

Wat zijn objectieve gezondheidsaspecten en ziekmakende belevingsaspecten?

Op welke wijze kunnen windmolens schadelijk zijn voor de gezondheid

Welke oplossingen zijn er straks als onderzoek toch mensen overlast ondervinden? Stel een hele wijk ondervindt veel overlast. Worden de molens dan stilgelegd? Mag iedereen verhuizen? Wat doet dat met een wijk?

Wat het effect is op de gezondheid

Windmolens zijn vervuilend. Wanneer dringt dat eens door? Er komen giftige gassen bij vrij. Het geluid en het uiterlijk interesseren me geen bal. Het gaat over gezondheid.

Psychisch / mentaal

Er moet gekeken worden naar lichamelijke gezondheid en ook naar geestelijke gezondheid en dit moet zeer serieus bekeken worden.

Wat voor effect heeft het op de gezondheid en mentale gezondheid?

Wat betekent een windmolen voor de fysieke en mentale gezondheid

Of het psychische problemen kan veroorzaken.

Je hebt een fysieke gezondheid en een psychische gezondheid. Dat laatste kan een grote rol spelen bij het plaatsen van windmolens in de buurt van woonwijken.

Vragen betr gezondheid, fysiek en mentaal

Of het voornemen een windmolen te plaatsen effect heeft op de geestelijke volksgezondheid...

Klopt het dat windmolens voor chronische gezondheidsklachten kunnen leiden (in welke vorm dan ook) bij bewoners in de buurt van windmolens?

Met name de gevolgen voor de mentale gezondheid.

Psychologische effecten

The effect of constant low level noise pollution on mental health.

Wat zijn de pzygische gevolgen voor de bewobers

Wat het gevolg is van het geluid van de windmolens op de mentale gezondheid en daarmee de lichamelijke.

Is het schadelijk voor de mentale en emotionele gezondheid?

Een algeheel onderzoek naar alle mogelijke lichamelijk en geestelijke gezondheidsklachten die kunnen voortkomen uit te dichtbij een windmolen wonen.

Wat doet continu geluid met het hoofd van de mens. Het gaat niet op een uurtje met het geluid dealen. Het gaat om hele dagen, weken, maanden en jaren.

Kun je er psychische klachten van krijgen?

Hoeveel invloed hebben windmolens op de mentale gezondheid van mensen en dieren en de nachtrust?

Het geluid en de trillingen kunnen stress veroorzaken?

Zorgen windmolens voor stress, geluidsoverlast?

Wat is de invloed van het geluid op de stresshuishouding van mens en dier?

De mate van stress, slaapverstoring en hartklachten die windmolens veroorzaken. Wat voor invloed de grootte van de windmolens heeft op het ultrasone geluidsoverlast.

Invloed op stress, slaap en gevoel dat mensen zich niet gehoord voelen

Slaap en ontspanning

Effect windmolens op slaap en ontspanning.

Psychische en fysieke klachten - en hun effecten (ook de secundaire -> slechter slapen = ...) - incl de effecten op kinderen en hun ontwikkeling

Wat is het effect van zeer lage frequenties op de nachtrust. Dat windmolens ruisen is okay, maar goede nachtrust moet wel geborgd zijn.

Hoe groot is de verstoring van de nachtrust in verhouding tot de afstand van de molen tot de woning

Effect op slaapproblemen

Hoeveel geluid maakt een windmolen en zorgt dit voor een reductie in REM-slaap?

Geluidsoverlast en stress, herrie en slapen

Psychische en somatische last van windmolens, geluidslast, last van het licht, er gebukt onder gaan omdat je huis minder waard is, concentratievermindering, enz, enz

Zijn er überhaupt gezondheidsnadelen van windmolens. Behalve stress en slapeloosheid en daardoor hoge bloedruk en stress...en daardoor slapeloosheid etc. zijn die er volgens mij niet.

Wat is de invloed op het slapen?

Lawaai beïnvloeding slaappatroon

Of het geluid effect heeft op je mentale gezondheid.

Wat is de invloed van onregelmatig geluid op de nachtrust, welbevinden, stress en gezondheid

Hoeveel geluidshinder er nachts is

In hoeverre beïnvloedt het onze concentratie, onze slaap.

Is het schadelijk voor de gezondheid, b.v.: wordt de nachtrust verstoord door het geluid?

Neem niet alleen fysieke impact mee, maar ook hoe het doorwerkt op de beleving van de omgeving, rustgevoel.

Nachtrust, of dit verstoord wordt. Eventueel of het gevaar kan opleveren voor mensen met epilepsie, wieken die steeds schaduw geven

Kun je nog uitrusten/ontspannen als je continu het geluid van windmolens hoort en de slagschaduw ziet.

Welke invloed heeft het geluid van windmolens op slaapkwaliteit en op de gemoedstoestand van de omliggende bewoners. Ik weet dat het geluud van snelwegen een impact heeft, hoe zit dat voor windmolens?

Wat voor invloed heeft het geluid van de windmolens op je nachtrust.

Of het lawaai van de windmolens storend kan zijn voor de slaap.

In een gestreste omgeving hebben bewoners behoefte aan tijden van rust. Een windmolen kun je niet dresseren. Wat is het effect op de mens?

Is wonen dichtbij windmolens ongezond. Zorgt het voor slechte nachtrust en stress?

Hinderen windmolens de slaap?

Gezondheidsrisico, slapeloosheid, overspannenheid

Welbevinden en gezondheidsklachten door zorgen

Algemeen welbevinden van mensen die dicht bij windmolens wonen. Serieus onderzoek naar ALLE gezondheidsklachten.

In welke mate is er beïnvloeding van woongenot, mentale en lichamelijke gezondheid

Wat is het effect op de gezondheid van mensen die zich zorgen maken over de klimaatverandering

Stress, psychisch welbevinden

Welke zorgen voortkomen uit tegenreactie op verandering. En daarmee wat werkelijk aantoonbaar een effect op de gezondheid heeft.

Aantasting landschap/leefomgeving (verminderd welbehagen).

Is er daadwerkelijk sprake van invloed op de gezondheid? Of worden de eventuele klachten veroorzaakt door een gevoel van machteloosheid?

Of weerstand niet één van de factoren is die gezondheidsklachten veroorzaakt (oftewel: het gevoel geen controle te hebben over de omgeving, wat resulteert in stress).

Kwetsbare groepen

Wat de gevolgen zijn voor kinderen en zwangeren.

Gevolgen van geluid en geluidsgolven (hoorbaar en niet hoorbaar) op gezondheid met name betreffende kinderen, chronisch zieken en hartpatiënten.

Psychische en fysieke klachten incl de effecten op kinderen en hun ontwikkeling

Effect op jonge kinderen

Invloed op kinderen, gezondheid

Lange termijn

Of het op langere termijn effecten zou hebben.

Is de op korte en lange termijn ongezond?

Ik wil dat er gekeken wordt naar de gevolgen direct en op langere termijn

Niet zo zeer specifieke vraag maar ik zou graag willen dat er aandacht is voor de lange termijn (20+ jaar) effecten van wonen vlakbij een molen. En dan ook met name de psychische gezondheid, denk aan slaapproblemen.

Of windmolens op de lange termijn schade kunnen geven, en op welke manier

Hoeveel effect dit heeft op lange termijn. Zelf vind ik dat er wordt gezegd dat veel dingen slecht voor je zijn maar velen mensen blijven dit ook doen.

Welke schadelijke effecten brengt dit met zich mee op langer termijn?

Lange termijn effecten.

Wat zijn de effecten op langer termijn?

Effecten voor de (mentale) gezondheid op de langere termijn

Antwoord in het algemeen en voor de langere termijn los van kosten en de schone energie die ze opleveren.

Lange termijn gezondheid effecten

Wat het voor effect heeft op de lange termijn.

Geluidsoverlast

Hoe werkt het?

Waar is het geluid van windmolens mee te vergelijken?

De gevolgen van het geluid dat windmolens maken op de gezondheid, zowel het continue geluid als het piek geluid.

Hoe het geluid van windmolens te vergelijken is met de snelweg. En of het überhaupt boven het geluid van de a10 uitkomt

Wat zijn de mogelijke risico's? Wat is de toename in omgevingsgeluid?

Is het geluid schadelijk voor mensen? Wat de gevolgen zijn, qua geluid, voor omwonenden op afstand van 500m, 1km, 1,5 km, etc. al dan niet rekening houdend met de windrichting omdat geluid, zeker met wind, ver kan "dragen".

Totaalbeeld hoe lawaai gezondheid beïnvloed en welk deel windmolens daarvan zouden kunnen betreffen. Er worden nu woonwijken tegen snelwegen aangebouwd, vliegen vliegtuigen laag over woonwijken enz. Dus in relatie tot die bestaande overlast zou de belasting van windmolens beoordeeld moeten worden.

De relativeringsvraag: we weten dat langdurig blootstellen aan geluid negatief is voor de gezondheid. Het is onvermijdelijk dat wonen in de buurt van een molen dus ongezonder zal blijken dan wonen in een of ander perfect stille paradijs. Helaas wonen we daar niet, we wonen in een drukke stad vol lawaai van verkeer, medebewoners en bedrijven. Idem voor andere mogelijke invloeden dan geluid. Wat is het verschil (absoluut maar vooral ook procentueel) tussen wel of geen molens gegeven die bestaande achtergrond.

Kan het geluid minder?

Welke geluidsoverlast de molens kunnen opleveren.

Zorgen ze voor geluidsoverlast en hoe worden de grondstoffen ontgonnen

Hoeveel meer geluid dan verschillende omgevingen maakt een windmolen?

Het enige wat ik me kan voorstellen is lawaai, de rest is perceptie. Maar lawaai hebben we ook van wegen, kroegen, treinen, trams, hond van de buren. Lawaai hoort er helaas bij.

Er vanuit gaande dat de stad toch al heel veel geluid produceert. (Moet je maar eens door en rond de stad gaan wandelen). In hoeverre mensen werkelijk last hebben van de mogelijke geluidstoevoeging van windmolens. Ik vermoed dat het geluid van het autoverkeer er in decibellen er ver overheen gaat.

Wat is het geluid

Maximale geluidsproductie en frequentie van windmolens

Gemeten geluidsoverlast. Bewoners horen geen geluidsoverlast te ervaren van windmolens in hun buurt.

Wat is de overlast, waar komen ze en wat levert het op voor de Amsterdammer

Heb je last van geluid

In hoeverre windmolens geluidsoverlast veroorzaken, en in hoeverre dat schadelijk is voor omwonenden.

Wat zijn de gevolgen van geluidsoverlast?

Gevolgen geluidsoverlast.

Wat is het gevolg van geluidsoverlast?

Kan het geluid gevolgen hebben voor de gezondheid?

Welke invloed heeft geluidshinder op de gezondheid.

Wat de gevolgen zijn van geluid en trillingen op niveaus als stress, bloeddruk (aderen), nachtrust.

In hoeverre is het geluid van windmolens schadelijk voor de gezondheid?

Wat doet de geluidshinder met de gezondheid?

Welke invloed het geluid en de (laagfrequente) trillingen hebben op de gezondheid

Hoe gek word je van een continu monotoon geluid?

Ik ben al mijn hele leven doof aan één oor. Hoeveel geluid kan mijn oor nog hebben met windmolens in de achtertuin?

Invloed van geluidsbeleving van windmolens op de individuele gezondheid.

Invloed van de geluidsproductie van de windmolens op de gezondheid

Wat heeft het geluid voor een invloed op het welzijn van de mens.

Geluid en daarmee gehoorschade. Ook constant dreunende geluiden schaden gezondheid ernstig en levensvreugde.

Of je psychische klachten krijgt door geluidsoverlast

Heeft de nabijheid van windmolens invloed op de gezondheid?

Effect op het welzijn

Gevolg van het geluid

Hebben windmolens schadelijke effect op je gezondheid.

Gevolgen van geluidsoverlast en slagschaduw

Wat zijn de gevolgen op korte termijn vs de opbrengsten op lange termijn

Wat de gevolgen zijn van het geluid van windmolens op de gezondheid van mensen.

Waarin verschilt overlast van windmolens van die van andere soorten omgevingsgeluid wat betreft gevolgen voor gezondheid?

Wat zijn de gevolgen voor de volksgezondheid bij korte afstanden tot bebouwing

Wat zijn de langdurige gevolgen voor het welzijn en de gezondheid van de omwonenden.

Wat doet het met mensen om dicht bij een windmolen te leven? Kan het schadelijke gevolgen hebben?

Gevolgen voor de gezondheid. Maar die zijn negatief en dat is al lang onderzocht. Dus gewoon geen windmolens plaatsen in de stad.

Wetenschappelijk onderzoek naar de gevolgen van geluid en de gevolgen voor het landschap op het welzijn van mensen.

What are the long term consequences of noise generated by windmills? How does this depend on distance and height of the windmills?

Hoeveelheid herrie per type oftewel maat windmolen. Gevolgen van geluidsoverlast voor mens: slaap, leerprestaties, stress, ontwikkeling kinderen. Gevolgen voor natuur: effect voor groei planten en bomen, effect voor de verschillende diersoorten zoals vogels, bijen, insecten, zoogdieren. Zeer uitgebreid en vooral kritisch onderzoek en literatuurstudie graag.

Als je windmolens plaatst bij elkaar in een gebied ver van bewoning af, dan zijn er geen gevolgen voor de gezondheid

Zijn er gevolgen van windmolens op de gezondheid van mensen en zo ja, welke gevolgen dan?

De gevolgen van plotselinge geluidsoverlast, minder direct zonlicht,

Waarom zou dit gevolgen voor de gezondheid kunnen hebben?

Voor de gevolgen voor slaapverstoring en mentale gezondheid.

Geluid veroorzaakt stress, in hoeverre (balans Db's en hoeveelheid stress)? en met welke gevolgen?

Welke schadelijke gevolgen heeft dat?

Voor zover ik weet zijn er geen gevolgen van windmolens op de gezondheid. Een snelle zoektocht brengt me bij een rapport van het RIVM over dit onderwerp uit 2020. Hieruit blijkt dat de grootste "gezondheidseffecten" gerelateerd zijn aan irritatie rondom windmolens en hun plaatsing. Een geteste remedie in dit rapport is om mensen te betrekken bij het plaatsingsproces en mee te laten denken over kosten en baten. Ik heb zo het gevoel dat dit een van de redenen was voor deze vragenlijst.

Wat zijn de gevolgen voor de volksgezondheid

Zijn er aantoonbare gevolgen van windmolens op de gezondheid dan? Ik heb me hier niet in verdiept

In hoeverre heeft de geluidsoverlast gevolgen voor de mens.

Gevolgen voor de gezondheid, nachtrust, gehoor.

Ik vind de vraag omtrent de gevolgen voor onze gezondheid ondergeschikt. We hebben het er al die jaren zelf naar gemaakt. Niemand zat (en een groot deel zit nog steeds) niet in over de gevolgen van ons energieverbruik op mens en dier en consumeert er vrolijk op los alsof er allemaal geen einde aan komt. Dus nu gaan huilebalken om de gevolgen voor de gezondheid van de mens? Laat me niet lachen! We zullen offers moeten brengen als we deze aardkloot willen redden van de ondergang. De natuur om ons heen heeft dat al lang gedaan. Het enige criterium dat voor mij geldt is of de plaatsing van windmolens gevolgen heeft voor flora en fauna. De mens komt wat mij betreft pas op de derde plaats.

In hoeverre die gevolgen er zijn en de ernst ervan.

Welke invloed heeft langdurig blootstaan aan de nabijheid van windmolens (met name geluidsoverlast) op de lichamelijke en geestelijke gezondheid van mensen die in de nabijheid ervan wonen?

Heeft het geluid en de slagschaduw van windmolenwieken een negatieve invloed op de gezondheid van mens en dier?

De langdurige geluidshinder, vaststellen wat daar de consequenties v zijn op de gezondheid van een mens, het welbevinden, mentaal

Wat is de invloed van de geluidsoverlast en de gewijzigde windstromen

Hoeveel invloed het geluid van de windmolens heeft op de gezondheid van mensen

Geluid en schaduw effect

Wat is de impact van het geluid? Wat is de impact van als de windmolen op is, kan het gerecycled worden of is er schade bij afvoeren materialen?

Effect van geluidshinder op gezondheid en nachtrust omwonenden

Effecten geluidsoverlast

Het effect van het lawaai op leven en slaap.

Hoe beïnvloeden windmolens de kwaliteit van leven voor bepaalde mensen? Hoe denken zij dat dat opgelost kan worden?

Trillingen / brommen

De invloed van de ultra-sonore trillingen!

Is het zo, da windmolens een constante brom laten horen als ze in werking zijn?

De lage frequentie welk effect heeft dat op de gezondheid

Invloed van laagfrequent geluid.

Of de geluids/ en -of stralings golven die niet of nauwelijks hoorbaar of voelbaar zijn schadelijk zijn voor mens of dier

Wat voor schade/overlast veroorzaakt trillingen en langdurig geluid.

Geluidhinder, met name laagfrequent geluid.

Wat zijn naast directe ook de indirecte gevolgen van hinder (met name geluid en trillingen) op de psyche en gezondheid.

Welke invloed het geluid en de (laagfrequente) trillingen hebben op de gezondheid

De gevolgen van het bromgeluid wat het geeft. Er is al te veel lawaai in de stad.

Of het resonerende geluid van windmolens negatief effect heeft op het welbevinden van mensen.

Geluidsfrequentie overlast, zowel lage als hoge frequenties

Effecten geluid op gezondheid, maar ook op hinderbeleving. Je hoeft er niet per se letterlijk ziek van te worden om toch hinder te beleven. Ook kijken naar ultrasoon geluid, de Deense normen.

Invloed laagfrequent geluid. Minimale afstand voor windturbines tot woonwijken in verhouding tot o.a. de hoogte.

Maken windturbines laagfrequent geluid en welke invloed heeft dat voor de gezondheid.

Effecten door laagfrequent geluid (zoemen, suizen)

Slagschaduw

Wat zijn de gevolgen van het geluid en de slagschaduw van een windmolen in de nabije omgeving? Zowel op korte als op lange termijn.

Wat voor invloed hebben de molens op de gezondheid. Dan gaat het over het geluid, trilling en slagschaduw. Misschien zijn er nog meer invloeden die windmolens hebben dan wil ik daar ook duidelijkheid over. Hoop dat het wel een eerlijk onderzoek is.

En de slagschaduw wat heeft dat voor een effect?

Schadelijke effecten van laagfrequent geluid, schadelijke effecten van slagschaduw

Geluid, slagschaduw, hoogte van de windmolens

Wat is het effect van het gebrom en de slagschaduw

Geluid, slagschaduw, zichtgevolgen

Effect grote windturbines op geluid en slagschaduw voor bewoners

Beïnvloeding lichtwisseling door wieken. En dat voor 1 windmolen in de directe omgeving Ã©n een omgeving vol windmolens.

Effect grote windturbines op geluid en slagschaduw voor bewoners

rotorbladenbeweging en rust voor de ogen.

Wat is de lichamelijke en geestelijke schade bij de mens, vanwege het beperkte uitzicht, continue geluid en niet aflatende slagschaduw

Effect grote windturbines op geluid en slagschaduw voor bewoners

Effecten geluidsoverlast en slagschaduwoverlast. Er van uit gaande dat het in de stad (helaas) nergens stil is.

Landschap verpesting en schaduw en laagfreqent geluid

Effecten van windmolens dicht bij woongebieden en volkstuinen tgv geluid en schaduw.

In hoeverre beïnvloeden geluid en slagschaduwen de gezondheid en welzijn van mensen.

Effect van geluid, van slagschaduw, de onrust van de continue beweging

Hoe schadelijk is de slagschaduw van de wieken?

Krachtvelden / straling

Of de krachtvelden rond windmolens kanker kunnen verwekken

Wat is de invloed van geluid en elektromagnetische straling

Geluidsoverlast en stralingshinder

Gehoorschade en eventuele straling die ervan af komt?

Milieu

Wat zijn de gezondheidseffecten en wat zijn de kansen dat die optreden? Hoe kunnen ze voorkomen worden? Zijn ze schadelijker dan de rook van fossiele brandstoffen?

Wat zijn de gevolgen op de gezondheid als er geen molens komen?

Verspreiden de windmolens fijnstof?

Zijn windmolens schadelijker voor de gezondheid dan uitlatgassen van autos?

Dieren

Of het de gezondheid van mensen en dieren schaadt

Of deze de natuur niet aantasten en schadelijk zijn voor dieren

Wat de gevolgen zijn voor gezondheid van mens en dier

Effect op flora en fauna

Effect van geluid op welbevinden van mens en dier

Zijn er gevolgen voor de gezondheid van mens, dier en voor de natuur?

Hoe veel vogels gaan gemiddeld dood

Wat zijn de gevolgen op langere termijn voor vogels en insecten.

Wat deze invloeden zijn. Maar ook voor dieren.

Wat is de impact op de gezondheid van zowel mensen, als dieren, als natuurwelzijn.

Oorzaken en Randvoorwaarden

Afstand

Op welke afstand hebben windmolens geen aantoonbare schadelijke gevolgen voor de gezondheid?

Wat is een veilige afstand tot woningen om langdurige overlast te voorkomen?

De minimale afstand tot aan woongebied in verhouding met de grootte van de windmolen.

Wetenschappelijk bewijs dat het geluid schadelijk is op 500 meter afstand.

Wat is een (gezonde) afstand?

Hoe ver windmolens van woningen verwijderd moeten zijn om geen geluidsoverlast (en gezondheidsschade) te veroorzaken.

Wat is de geluidsoverlast? hoe ver reiken de laag frequentie trillingen?

Wat voor impact heeft het op je gezondheid wanneer je relatief dichtbij een windmolen woont

Op welke afstand je gezondheid niet meer te lijden heeft van windmolens. En dan moet die afstand de norm worden.

Welke afstand acceptabel is.

Tot hoeveel meter reiken de schadelijke gevolgen van een windmolen?

Minimale afstand tot woningen wat geen gezondheidsschade veroorzaakt, impact op fauna

Wat is objectief een veilige afstand? Hiermee wordt gesjoemeld zo het uitkomt (of dat lijkt zo). 800m hanteert Amsterdam, maar Europees is 1500m. Dat maakt mensen heel achterdochtig t.o.v. de overheid. Goed onafhankelijk onderzoek kan helpen om in elk geval een norm te stellen. Belangrijk is dan wel dat de uitkomsten van dat onderzoek ook gerespecteerd worden, ook als dat negatief uitpakt voor de plaatsing van windmolens (al hoop ik dat niet).

Wat is een gezonde afstand tussen leefruimte van mensen en grote windmolens?

Wat is de afstand tussen huizen en molens zonder dat een mens last heeft van het geluid van de wieken.

Invloed geluid en licht op gezondheid gerelateerd aan de afstand tussen windmolen en huizen/verblijfsruimtes

Tot op welke afstand windmolens schadelijk zijn.

Welke minimale afstand er nodig is om molens te plaatsen van huizen

Minimale afstand die nodig is voor windmolens om er geen last van te hebben.

Wat is een 'veilige' afstand voor mens en dier?

Op welke afstand van huizen en bedrijven kun je windmolens plaatsen zonder dat mensen gezondheidsproblemen krijgen.

Geluidsoverlast, dus geen molens bij bebouwde gebieden.

Hoeveel afstand er nodig is tussen de mens en de windmolen (windrichtingen daarin meegenomen) zodat de mens geen geluidshinder ervaart. Verandering van uitzicht deert mij niet. Geluidshinder wel.

Is er een gevaar voor omwonenden? Op welke afstand van een windmolen?

Hoever grote en kleinere molens minimaal van de buurt af mogen staan om geen slechte effecten te hebben qua overlast en gezondheid.

Bij welke uitkomst wordt besloten om die windmolens niet zo dicht op woonwijken te plaatsen?

Hoogte

Onderzoek naar effecten op gezondheid van hypermolens (dus alles boven de 150 meter) Dat is tot op dit moment niet tot nauwelijks onderzocht

Of de gemeente zich gaat houden aan de normen rond maximale hoogte van de molens alsmede minimale afstand tot woongebieden, Want tot nu toe is de gemeente nog niet echt genegen om hierover harde afspraken te maken.

Veiligheid

Wat is veilig?

Gevaren op dagelijkse basis

Hoeveel gevaar levert een op hol geslagen windmolen. Zijn windmolens gevaarlijker in een land waar ijs en sneeuw voorkomt.

Normen

Waarom wordt er afgeweken van de geluidsnormen zoals ze bv in Duitsland gelden.

Wat zijn de uitgangspunten? afstand tot woningbouw, geluidsoverlast?

Ik wil geen gemiddeldes zie, dus echt alle pieken en dalen bij alle weersomstandigheden en bebouwing moeten ruim binnen de normen vallen

Zijn de huidige eisen om geluidshinder te voorkomen streng genoeg? Geluidshinder kan ernstige gevolgen hebben voor de gezondheid van mensen (en dus ook draagvlak verminderen).

Aan welke eisen het moet voldoen om NIET schadelijk te zijn voor de gezondheid.

Hoe kan de norm worden herzien, op zo'n manier dat er minder gezondheidsschade en overlast ontstaat?

Hoe moeten de huidige geluidsnormen worden aangepast zodat mensen echt blij zijn met windmolens?

Wat is een acceptabele norm? Hoeveel overlast is acceptabel? Waarom wijken de regels af in het buitenland (2 km van bebouwing), Wat is de rol van het RIVM inzake belangenverstrengeling met windlobby?

Oplossingen

Op welke manier valt negatieve subjectieve beleving in te perken

Mogelijkheden om nadelige effecten te beperken b.v. voorzieningen aanbrengen waardoor vogels en vleermuizen wegblijven bij de draaiende wieken

Ik ben benieuwd of betrokkenheid (mede eigenaar zijn of financieel voordeel krijgen) helpt tegen (gezondheids)klachten

Kunnen windturbines o.b.v. concrete en bewezen causale gezondheidsklachten en aangetoonde nadelige gevolgen voor de natuur weer weggehaald worden? Met andere woorden, gaat de gemeente Amsterdam ook zorgen voor de kleine lettertjes in het contract die een exit strategie mogelijk maken?

Hoe het technisch mogelijk is om de windmolens stiller te laten werken en ze zo uit te rusten dat er geen vogels tegenaan vliegen. Het probleem "geluid" moet technisch op te lossen zijn.

Eerder onderzoek

De negatieve gezondheidseffecten zijn allang aangetoond door verschillende gerenomeerde instanties in binnen en buitenland. In Duitsland is de minimale afstandsnorm voor windmolens 1000 meter en die van het RIVM 650 Waarom houdt de gemeente zich hier niet gewoon aan?

Er bestaan vast al buitenlandse onderzoeken hierover, kijk hier eerst eens naar.

Kijk naar recente uitspraken van een rechter in Frankrijk!

Geen, er zijn al genoeg onderzoeken gedaan die dit onderwerp belicht hebben.

Vragen omtrent het onderzoek

Hoe schadelijk is de overlast daadwerkelijk? Is het onderzoek daadwerkelijk objectief? Wordt de ervaring van andere parken en klachten aldaar serieus meegenomen? Wordt internationaal onderzoek meegenomen?

Maak het landelijk onderzoek openbaar en dan stel ik vragen.

Onafhankelijk onderzoek? Of ook weer gestuurd door de groenlinksers? Afstand tussen windmolens en woongebied/woning. Is in andere landen groter dan hier. Geluidsnorm, maar ook effect van het draaien van de molen, de schaduw die het telkens geeft. Ik word er draaierig van

Allereerst dat het een volledig onafhankelijk onderzoek is. Niet de slager, die z'n eigen vlees keurt.

Wie doet dat onderzoek? Wie betaalt het onderzoek. Krijgt een burgerinitiatief ook budget van de Gemeenten Amsterdam, om onafhankelijk hetzelfde onderzoek te laten doen, door een ander bureau?

Of het onderzoek absoluut onafhankelijk is geschied.

Ik wil vooral een onafhankelijk onderzoek, zonder belangenverstrengeling.

Hoe goed zijn de gezondheidsschadeclaims onderbouwd?

Ten eerste wil ik dat er eerlijk onderzoek gedaan wordt en niet in het voordeel van de gemeente. Ik wil dat er gekeken wordt naar de gevolgen direct en op langere termijn. Wellicht aanbieden van therapie als mensen last hebben van geluid of dubbele ramen

Of dit onderzoek door neutrale instantie wordt gedaan, of door klimaat drammers

tav deze enquete: de uitkomsten van dit onderzoek moeten eerst worden afgewacht, deze enquete moet nu worden stopgezet - pas als de uitkomsten bekend zijn kan de enquete worden voortgezet.

Wie voert het onderzoek uit en wat is exact de opdracht? Hoe wordt het onderzoek uitgevoerd?

Wie voort dit onderzoek uit en is dit daadwerkelijk objectief nu is gebleken dat het RIVM onderzoek niet objectief was. Wat is de minimale afstand van windmolens tot bewoning zodat er geen enkel gezondheidseffect voor bewoners van Amsterdam mogelijk is?

Hier is voldoende internationaal onderzoek naar gedaan. Ik vertrouw dit onderzoek niet als het in opdracht van de gemeente wordt uitgevoerd.

Algemene zorgen / suggesties

Komt er een opkoopregeling voor woningen die te maken krijgen met overlast?

Een echt antwoord van de betrokkenen die er nu mee te maken hebben en niet van belanghebbende figuren en partij bonzen zoals mevr Doorninck.

Ook niet wetenschappelijk aantoonbare klachten zijn klachten die ontstaan door windmolens. Ik wil dat dat wordt meegenomen in de onderzoeken en mee laten bepalen in de mate van overlast die windmolens veroorzaken. De alternatieve zorg is niet voor niets zo'n grote tak binnen de gezondheidszorg. De wetenschap kan niet alles verklaren maar dat wil niet zeggen dat de klachten niet reëel zijn.

Ga gewoon nou op zeewind halen! Dan zijn we overal vanaf.

In uw evaluatie vorm, legt u op ludieke wijze een verband tussen het aantal mensen die blij zullen zijn door de schone energie geproduceerd door de windmolen en het aantal mensen die eraan zullen lijden. Bestaat er ook zo een vergelijking voor andere vormen van schone energie? (hoeveel boze burgers per km2 bijvoorbeeld).

Wat zijn de ervaringen v omwonenden in andere (grote) steden

Is Nederland, mede door zijn dicht bevolktheid überhaupt geschikt als windmolen land? Zou het niet veel gezonder zijn om voor zonnepanelen e.d. te gebruiken

Wat zijn de plannen rondom Amsterdam Zuidoost?

Hoeveel en waar komen ze

Gaan de kosten van stroom omhoog na het bouwen van de windmolens?

Wat het uiteindelijk financieel oplevert. Nu helemaal met de stijgende energieprijzen

Indien er maar 1 spoor is van ongezondheid dan niet plaatsen

Wanneer beginnen ze met kerncentrales te bouwen.

Kan je ook zelf kleinschalig windenergie opwekken?

Hoe pas je een woonhuis aan zodat je er geen last van hebt.

Wat doen windmolens met gezondheid van mensen, geluid en uitzicht. Wat doet het met de huizenprijzen

Alternatieven (o.a. zonnepanelen)

Onze stad en windmolens:

Een onderzoek naar lokale wensen en zorgen over windenergie

Rapportage van Context Mapping traject
Reflectiefase Team RES Wind, najaar 2021
Perception Design Studio | Public Mediation

Inleiding

De grootste uitdaging van de klimaatverandering is misschien wel het moeten heroverwegen van onze levensstijl. De uitdaging gaat niet alleen over "hernieuwbare energie", maar ook over een bredere re-evaluatie van onze samenleving: wat zijn de gedeelde waarden en normen? Voor de overheid is de "klimaatuitdaging" een uitnodiging om burgers te betrekken in dit gesprek; om samen na te denken over hoe we uitdagingen en problemen kunnen aanpakken, zowel op globaal als lokaal niveau. De klimaatuitdaging biedt een kans om anders na te denken over hoe we ons kunnen inzetten, en over wat we belangrijk vinden in onze samenleving. We moeten openstaan voor een nieuwe kijk op de wereld, en zullen daarom ook met "nieuwe ogen" naar de wereld moeten kijken.

Net zoals klimaatmodellen inzicht geven in de complexiteit van mondiale uitdagingen, kunnen politici gebruik maken van "visuele methoden" om inzicht te krijgen in de lokale complexiteit, die van belang is in de energietransitie. "Infographics" en kaarten, gemaakt op basis van gegevens vanuit de lokale gemeenschap, de bewoners zelf, kunnen waardevolle informatie geven, juist omdat zo verschillende stemmen aan het woord komen. Visuele methoden nodigen uit om de ideeën en de beleving van buurtbewoners vorm te geven, en helpen daarmee in het voeren van verschillende soorten gesprekken. Dit is wat "Context Mapping" biedt: het brengt de lokale beleving van buurtbewoners in kaart, zodat we, vanuit dit gesprek, kunnen samenwerken in het aangaan van klimaatuitdagingen.

De kaarten en infographics in dit rapport zijn gebaseerd op de beleving van de omgeving en de ervaringen van bewoners; ze helpen zo om een levendig beeld te schetsen van lokale buurten. De antwoorden op de vragen uit het werkboek zijn niet alleen "leuk" of "interessant" om te weten, maar vormen een essentiële bijdrage aan het gesprek over de energietransitie. Ruimtelijke veranderingen kun je niet zomaar intekenen op geografische kaarten — er wordt natuurlijk geleefd in deze gebieden. En hoe kun je inzicht geven in de "levendigheid" van een buurt, welke plekken zijn daarbij van belang, en waarom? Deze "belangrijke plekken", waar buurtbewoners trots op zijn, of waar ze tot rust komen, zijn niet altijd bekend bij de gemeente. De informatie die is verzameld in het "Context Mapping" onderzoek heeft als doel om verdieping te brengen in het gesprek over windenergie binnen de stadsgrenzen. Hoe zien de mensen die in zoekgebieden wonen de toekomst van hun buurt? Hoe kunnen we zorgen en wensen expliciet maken en verbinden met specifieke plekken op de kaart? Op welke manier speelt de beleving van de leefomgeving een rol in de energietransitie? Dit zijn vragen die centraal staan in het Context Mapping onderzoek. Omdat voor de Context Mapping werkboeken geen voorbereiding, voorkennis of gevorderd Nederlands vereist is, is de methode ook geschikt voor mensen die in eerste instantie niet de weg weten te vinden naar burgerparticipatie.

Het Context Mapping onderzoek past in de reflectiefase, ingelast door de gemeente Amsterdam. Het doel van deze periode van herbezinning is om met inwoners, belanghebbenden en deskundigen de kwaliteiten van de zoekgebieden in kaart te brengen. De informatie die wordt verzameld in de reflectiefase wordt aangeboden aan de gemeenteraad.

Het Context Mapping proces is gecoördineerd door [redacted] (Perception Design Studio) in samenwerking met [redacted] (DZP) en [redacted] (Public Mediation). Het grafisch ontwerp en de dataverwerverking zijn uitgevoerd door [redacted]. Daarnaast is het Context Mapping project ondersteund door een adviesgroep bestaande uit [redacted] (TU Delft), [redacted] (TU Delft), [redacted] (Aalto University) en [redacted] (mede-ontwikkelaar, Participatory Narrative Inquiry methode).

De workshops en het onderzoeksproces is ondersteund door 9 Rietveld studenten, in afstemming met medewerkers van Team RES en de gebiedsteams van de verschillende stadsdelen.

Inleidende Inzichten

Ter inleiding plaatsen wij graag een aantal inleidende kanttekeningen bij het Context Mapping onderzoek. Deze kanttekeningen komen voort uit onze observaties gedurende het onderzoek en de gesprekken die we hebben gevoerd met de deelnemers. Deze punten komen in dit rapport nog in meer detail aan bod, maar zijn van belang om mee te nemen bij het lezen en duiden van dit onderzoek.

Gesprekken vs. werkboeken

Veel deelnemers hadden behoefte aan een gesprek met de onderzoekers en afgevaardigden van de gemeente. Voor sommigen was dit aanleiding om aan te geven het werkboek niet in te willen vullen, aangezien zij meer behoefte hadden aan een discussieavond of inspraakmoment. Ook waren er deelnemers met zorgen over wat er met de resultaten van het onderzoek zou gebeuren, en of hun zorgen wel gehoord werden door de gemeente. Veelal leidde dit tot een goed gesprek, en nieuwe inzichten voor het onderzoek. Na gesprekken met het onderzoeksteam kozen sommige deelnemers er alsnog voor om het werkboek in te vullen.

Representatie van doelgroepen

De deelnemers van de workshops behoren vaak tot dezelfde demografische groep: huiseigenaren, ouder dan 60 jaar, die meer dan 10 jaar in de buurt wonen. Deze groep is dus niet representatief voor de gebruikers en bewoners van de verschillende zoekgebieden. Omdat dit onderzoek er op gericht is ervaringen op te halen uit de buurt, zijn de inzichten een zeer waardevolle basis voor een gesprek over windmolens. Dit onderzoek had beslist niet het doel een steekproef te nemen van alle mogelijke ervaringen in de buurt. De lezer dient er echter rekening mee te houden dat diverse doelgroepen (jonger, lager opgeleid, huurders) niet evenredig zijn vertegenwoordigd. Binnen de antwoorden zien we wel een spreiding van perspectieven op de buurten.

Bereiken van diverse doelgroepen

De methode is gericht op de toegankelijkheid voor een bredere doelgroep, maar helaas heeft het onderzoek niet in alle zoekgebieden een diverse doelgroep kunnen bereiken. De onderzoekers hebben op deze trend gereageerd door workshops te organiseren tijdens evenementen in buurthuizen, of door mensen uit te nodigen om het werkboek in te vullen op OBA-locaties. Dit heeft een andere demografie opgeleverd. Deze verschuiving is waar te nemen in de demografische resultaten van Holendrecht en Havengebied Zuid.

Georganiseerde deelnemers

Naast een vergelijkbaar demografisch profiel, hadden veel deelnemers ook een andere overeenkomst: betrokkenheid bij het onderwerp van de plaatsing van windmolens binnen de stad. Deze deelnemers maken bijvoorbeeld al deel uit van georganiseerde belangengroepen, en hebben de behoefte om hun inzichten te delen. Inzichten vanuit gezondheids- en technische onderzoeken, die echter geen onderdeel uitmaken van de doelstelling van deze methodiek. Toch heeft het werkboek, en de gesprekken tijdens de workshops, hen de kans geboden hun ervaringen en zorgen op een andere manier te delen.

Breder gesprek over duurzaamheidsmaatregelen

Uit de gesprekken en de geschreven teksten in de werkboeken wordt duidelijk dat er behoefte is aan een breder gesprek over duurzaamheidsmaatregelen. Een gesprek over windturbines alleen wordt als te beperkt ervaren. Vanwege de scope van reflectiefase RES is in dit onderzoek enkel aandacht besteed aan windenergie, maar veel deelnemers kwamen ook met ideeën voor andere vormen hernieuwbare energie aan. Deelnemers missen een discussie en inspraak in het proces rondom de bredere context van klimaatadaptatie binnen de stad..

Behoefte aan meer informatie

Deelnemers van de workshops en klankbordgroepen uitten hun zorgen over het gebrek aan informatie. Deelnemers gaven aan dat veel buurtgenoten nog niet geïnformeerd zijn over het thema windenergie in de buurt, en zagen dit als oorzaak van de lagere opkomst bij sommige workshops. Deze lage opkomst is deels te verklaren door de korte tijdspanne waarbinnen dit onderzoek is uitgevoerd, en de moeilijkheid van het bereiken van diverse doelgroepen met de ingezette communicatiekanalen. Echter, het is duidelijk dat er een sterke behoefte is aan duidelijke informatie en een dialoog over wat nodig is voor de energietransitie, wat de belangen zijn, welke maatregelen ingezet kunnen worden en hoe hier politiek-bestuurlijke beslissingen over worden gemaakt. Hierbij is specifiek aandacht nodig voor de groep (moeilijk te bereiken) laaggeletterden, jongeren en mensen met een migratie-achtergrond.

Terugkoppeling deelnemers

De methode is *gebaseerd* op etnografisch onderzoek, en heeft daarom ook het doel om de resultaten terug te koppelen naar de deelnemers. Door tijdsdruk en maatregelen t.a.v covid heeft een gesprek tussen deelnemers en onderzoekers over de uiteindelijke analyse nog niet kunnen plaatsvinden. De onderzoekers hopen dat daar alsnog ruimte voor is. Wel zijn de resultaten van het onderzoeken in hoofdlijnen gedeeld met de lokale klankbordgroepen.

Inhoudsopgave

Deel I: Opbouw en verantwoording van het onderzoek

Wat is Context Mapping 4
Context Mapping in de Reflectiefase RES 5
Opzet van het onderzoek 6
Ontwerp van het werkboek 6
Context Mapping Workshops 8
Verwerken van de gegevens 9
Doeleinden van de resultaten 9

Deel II: Resultaten

Handleiding Infographics en Inleiding Resultaten 10
Uitkomsten per zoekgebied 17
Knooppunt Holendrecht 19
Gaasperplas 26
Diemerscheg 33
Noord 40
IJmeer 47
Science Park 54
Havengebied Zuid 61
Conclusies 68

Wat is Context Mapping

In het kort is “Context Mapping” een vorm van etnografisch onderzoek waarbij deelnemers uit verschillende doelgroepen “visuele objecten” (zoals kaarten, foto’s, etcetera) bewerken, invullen, samenstellen of beschrijven. Deze opdrachten zijn gebundeld in een werkboek die de deelnemers gezamenlijk invullen tijdens een daarvoor ingerichte workshop. Op deze manier brengen deelnemers hun ervaringen (context) letterlijk in kaart (map). Deze informatie wordt vervolgens verbeeld en gepresenteerd als basis voor dialoog en besluitvorming.

De methode is ontwikkeld door onderzoekers van de TU Delft (faculteit Industrieel Ontwerpen), en wordt gebruikt als een manier om gebruikers als ervaringsdeskundigen te betrekken bij ontwerpprocessen. De methode faciliteert deelnemers in het observeren van en reflecteren op hun omgeving of situatie. Het Context Mapping onderzoek, dat is uitgevoerd ten behoeve van de Reflectiefase RES, onderzoekt het dagelijks gebruik van de leefomgeving, met als doel om de “gebruikerscontext” mee te nemen in het gemeentelijk beleid over de plaatsing van windmolens.

Het doel van dit onderzoek is het expliciet maken van behoeften en waarden van mensen in relatie tot hun leefomgeving (hun buurt of plek die zij bezoeken), en welke invloed de komst van windmolens hierop kan hebben. Een van de technieken die hiervoor wordt ingezet is het stellen van vragen die mensen niet direct verwachten en niet met ja of nee kunnen beantwoorden. Zo wordt deelnemers onder andere gevraagd of zij kunnen visualiseren hoe hun buurt er in de toekomst uit zal zien en of zij kunnen aanwijzen op welke plek in de buurt zij het meest tot rust komen en wat volgens hen de effecten zullen zijn van windmolens. Ook kunnen deelnemers hun buurt een score geven op basis van een aantal kenmerken, zoals duurzaamheid, groen, veiligheid, gezondheid en sociale voorzieningen. Deze vragen worden gecombineerd met het gebruik van visuele methoden, zoals het bewerken van plattegronden en het maken van fotocollages.

Context Mapping in de Reflectiefase RES

Het aanbieden van verschillende participatiemethodes (naast een dialoog en raadpleging) zorgt ervoor dat inwoners zich op een intuïtieve wijze — dus zonder voorbereiding — kunnen uitdrukken over hun ervaringen, waarden, wensen en voorkeuren. Daarnaast heeft Context Mapping een lokaal karakter dat de zoekgebieden als uitgangspunt neemt. Het vormt daarom een belangrijke aanvulling op de kennis verkregen uit eerdere participatieactiviteiten en communicatie tussen de gemeente en bewoners, maatschappelijke organisaties en belanghebbenden, zoals de inspreekavonden, raadsadressen en e-mails. Dat betekent ook dat Context Mapping niet als doel heeft om een draagvlakonderzoek te zijn, en om deze reden ook geen representatieve steekproef laat zien. In aanvulling op deze eisen kozen de onderzoekers voor extra selectiecriteria voor het Context Mapping traject:

Ruimtelijk focus

Dit onderzoek streeft ernaar om de ruimtelijke omstandigheden in de gebieden te koppelen aan menselijke ervaring. De bedoeling van deze ruimtelijke focus is om 1) zorgen en wensen te verbinden met de lokale omgeving, en 2) eventuele discussies over oplossingen en beslissingen te plaatsen in een lokale context. Het idee hierachter is dat ruimtelijke keuzes niet alleen te maken zijn op basis van objectieve informatie (bijvoorbeeld een geografische kaart), maar ook in grote mate samenhangt met hoe bewoners deze geografische kaart ervaren: Op welke plek op deze kaart komen zij tot rust? Wat is hun favoriete uitzicht? Hoe ervaren zij de groene gebieden?

Verbreden van het gesprek

Naast het verzamelen van zorgen en wensen van deelnemers met betrekking tot de mogelijke plaatsing van windmolens, zorgt dit onderzoek er ook voor dat er inzicht ontstaat in de ervaringen van bewoners. De ervaringen bepalen mede hoe zij over windmolens denken. Deze onderliggende waarden zijn niet altijd onderdeel van het gesprek over windmolens, maar beïnvloeden wel hoe het gesprek gevoerd wordt.

Tijd als factor

Opvattingen zijn gebaseerd op ervaringen (uit het verleden) en aspiraties (voor de toekomst). Dit onderzoek brengt daarom overwegingen van het heden als de toekomst in kaart.

Toegankelijkheid deelname

Deze methode is door de visuele benadering aantrekkelijker voor belanghebbenden die minder bedreven zijn in deelname aan formele participatieprocessen. Zo worden ook de ervaringen van soms moeilijk te bereiken groepen meegenomen. Het werkboek is daarom door de communicatieafdeling van het stadsbestuur gecontroleerd op B1-niveau Nederlands.

Participatie door consultatie

Context Mapping is bedoeld als de start van een proces waarin deelnemers in gesprek gaan met overheidsinstanties op basis van hun ervaringen en hun visie voor de toekomst. Op deze manier wordt er ruimte geboden om van eenzijdig adviseren (consulteren van de gemeente) te komen tot het coproduceren van oplossingen.

Opzet van het onderzoek

Deze sectie beschrijft hoe het onderzoek is opgezet, en geeft inzicht in de ideeën achter de gebruikte methodiek. Het werkboek zelf kan daarbij ter hand genomen worden ter verduidelijking. Ter overzicht, het onderzoek is ingedeeld in 7 opdrachten/onderdelen (zie bijlage voor werkboek).

1. "Heden": de beleving van de buurt in het heden.
2. "Toekomst": de wensen voor de beleving van de buurt in de toekomst
3. "Belangrijke plekken": het in kaart brengen van de belangrijke plekken in de buurt
4. "Windmolens": een inzicht in de verwachtingen van bewoners rondom de invloed van het plaatsen van windmolens op de beleving van de buurt.
5. Informatie over de deelnemer.
6. Relatie van deelnemer met het gebied.
7. Ruimte voor aanvullende opmerkingen.

Ontwerp van het werkboek

Stap 1: Opstellen van vragen met behulp van thema's

Het doel van het Context Mapping onderzoek is om inzicht te verzamelen over de specifieke zorgen en wensen die spelen binnen de zoekgebieden. Om de juiste vragen hierover te formuleren, is een thematische benadering gekozen, op basis van hoofdthema's en inzichten. Deze thema's en inzichten zijn door de gemeente geïdentificeerd in eerdere inspraak activiteiten over de zoekgebieden voor wind. Deze thema's zijn:

- Gezondheid
- Rust en recreatie
- Natuur en Biodiversiteit
- Leven/wonen
- Beleving van het proces
- Voorkeuren voor alternatieven

Vervolgens hebben wij gekeken naar de rol van deze thema's binnen de verschillende zoekgebieden. Daarvoor zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Wat zijn de relaties tussen bovengenoemde thema's?
- Welke rol spelen bovengenoemde thema's in het heden en in de toekomst?
- Hoe verhouden de resultaten van de gegevens zich tot de ruimtelijke ervaringen van de deelnemers?
- Wat zijn de verbanden tussen deze thema's en de demografische kenmerken van de deelnemers?
- Welke thema's ontbrekener?

Op basis van de bovenstaande onderzoeksvragen is een lijst van 12 stellingen ontwikkeld. De deelnemers zijn gevraagd de stellingen te beoordelen op basis van een puntensysteem. Per stelling worden 5 punten vergeven, waarbij 5 de hoogste mate van prioriteit aangeeft.

Deze stellingen gebruikt bij 3 van de 7 opdrachten in het werkboek: 1) "Heden": hoe zou u de buurt beschrijven aan een nieuwkomer? 2) "Toekomst": Wat zijn uw prioriteiten voor de buurt in 2035?, en 4) "Windmolens": hoe zou de plaatsing van windmolens de beleving van de buurt kunnen beïnvloeden?

De 12 stellingen die zijn geformuleerd:

- In deze buurt kunnen ook mensen met een laag inkomen wonen (Thema: leven/wonen, laag inkomen)
- Deze buurt is een goede plek om een huis te bezitten (Thema: leven/wonen, huiseigenaren)
- Deze buurt is een goede plek om kinderen op te voeden (Thema: leven/wonen, gezondheid, familie/kinderen)
- Deze buurt is een fijne plek voor ouderen (Thema: leven/wonen, gezondheid, familie/ouderen)
- In deze buurt hebben de mensen goed contact met elkaar (Thema: leven/wonen)
- In deze buurt zijn genoeg voorzieningen zoals buurthuizen, speeltuinen of scholen (Thema: leven/wonen)
- Deze buurt is veilig (Thema: leven/wonen)
- In deze buurt is er genoeg groen (Thema: natuur en biodiversiteit)
- In deze buurt kan ik makkelijk een rustige plek opzoeken (Thema: rust and recreatie, gezondheid)
- In deze buurt zijn er genoeg mogelijkheden voor recreatie en vrije tijd (Thema: rust and recreatie)
- Deze buurt is veel bezig met duurzaamheid (Thema: voorkeur voor alternatieven)
- In deze buurt kan je gezond leven

In eerste instantie was het thema 'gezondheid' onderdeel van het thema 'rust en recreatie', in de vorm van recreatie maar ook in de vorm van stilte, zoals een 'rustige plek'. In de loop van het proces kwamen deelnemers met de suggestie dat gezondheid ook als aparte stelling opgenomen moest worden, namelijk de stelling: 'In deze buurt kan je gezond leven.' Vanaf dat moment is deze extra stelling in het werkboek opgenomen. In de sectie 'verwerken van de opbrengst' wordt hier nog verder op ingegaan.

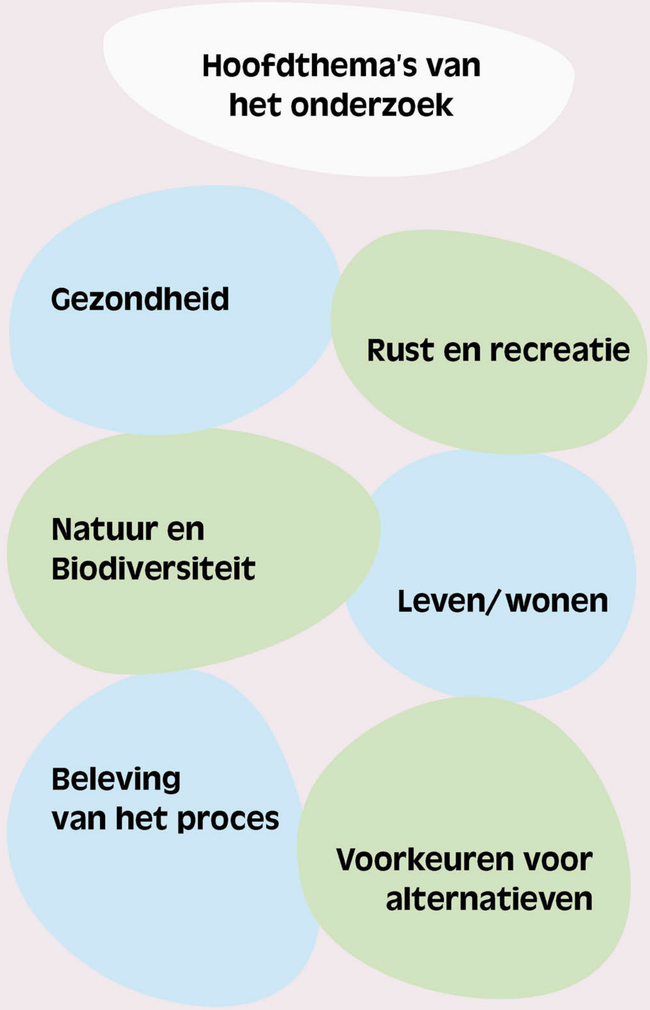

Er is bewust gekozen om het thema "beleving van het proces" niet op te nemen in de stellingen. De reden hiervoor is dat het werkboek zich richt op lokale ruimtelijke overwegingen, niet op het proces. In plaats daarvan werden de deelnemers uitgenodigd om eventuele verdere opmerkingen te plaatsen op de achterpagina van het werkboek, waar ruimte was om vrijuit aanvullende gedachten te delen.

Stap 2: Koppeling maken tussen ervaringen en ruimtelijke dynamiek

Een van de belangrijkste kenmerken van dit onderzoek is het in kaart brengen van de lokale ruimtelijke context, om inzicht te geven in de beleving van de buurt, die meegewogen kan worden in de verdere besluitvorming over het plaatsen van windmolens. De beleving en waardering van parken, wandelroutes, open ruimtes, uitzichtpunten, etc die de ervaring van de buurt kenmerken, kunnen zo een plaats krijgen in het besluitvormingsproces. De belangrijkste thema's worden daarbij in kaart gebracht door de deelnemers punten te laten geven middels de 12 stellingen.

Om te achterhalen welke plekken binnen en rond een zoekgebied het belangrijkst zijn voor de deelnemers, stellen wij de deelnemers in opdracht 3. "Belangrijke plekken", drie vragen: 1) Als u een rondleiding door deze buurt zou geven, waar zou u de mensen dan mee naartoe nemen? 2) Waar zijn mensen het meest trots op in deze buurt, en 3) Wat zijn de mooiste plekken in deze buurt? Deelnemers doen dit door gekleurde stickers op de betreffende plekken op de kaart te plakken en schriftelijk toelichting te geven.

Om de kaarten af te bakenen, is er gebruik gemaakt van een radius van 2000 meter rondom de zoekgebieden. Deze afstand is in overeenstemming met de resultaten van het onderzoek van Droes en Koster uit 2021 (Wind turbines, solar farms, and house prices), waarin wordt voorgesteld dat huizenprijzen negatief kunnen worden beïnvloed binnen een afstand van 2000 meter van windprojecten. Door dit selectieproces hebben wij de drie afzonderlijke zoekgebieden in Zuid-Oost opgesplitst in verschillende werkboeken (Holendrecht, Gaasperplas en Diemerscheg) en het zoekgebied IJmeer zo ontworpen dat het zowel stadsdeel Noord als Oost omvat. In totaal zijn er zeven werkboeken gemaakt voor de voorkeursgebieden (zoals opgenomen in de RES 1.0), namelijk: A10 Noord, IJmeer, Science Park, Holendrecht, Gaasperplas, Diemerscheg, Haven Zuid. Voorkeursgebieden Havengebied, Noorder IJplas en Cornelis Douwesterrein vormen geen onderdeel van de Reflectiefase RES en daarom zijn er geen werkboeken gemaakt voor deze drie voorkeursgebieden.

Stap 3: "Participatory Narrative Inquiry" (Participatief narratief vraag onderzoek)

Daarnaast hebben wij ervoor gekozen om in het werkboek vragen op te nemen volgens de methodiek van "Participatory Narrative Inquiry (PNI)". Dit is een methode die deelnemers vraagt om persoonlijke verhalen in te brengen, en hen vervolgens uitnodigt om hun eigen verhalen toe te lichten, om zo tot betekenisvolle inzichten te komen. Eerst wordt de deelnemers gevraagd een fotocollage te maken, waarbij een sfeerimpressie van de buurt wordt geschetst middels het plaatsen van stickers, die de deelnemers kunnen kiezen uit een stickervel (zie bijlage / werkboek). Daarbij kunnen de deelnemers een toelichting te geven Daarna werd de deelnemers gevraagd punten te geven bij de 12 stellingen (zie sectie...). De gemiddelde puntentelling per stelling maken het mogelijk om patronen in de antwoorden van de deelnemers te ontdekken, en om verbindingen te maken tussen de verschillende thema's.

Gedurende het ontwerp van de werkboeken en tijdens de analysefase is er advies ingewonnen van deskundigen. Een adviesgroep bestaande uit [redacted] (TU Delft), [redacted] (TU Delft) en [redacted] (Aalto University) is aan het begin van de ontwerpfase van het onderzoek bijeengekomen om feedback te geven, en opnieuw aan het eind van de dataverzameling om de resultaten te beoordelen. [redacted] (mede-ontwikkelaar van de Participatory Narrative Inquiry methode) gaf begeleiding bij de onderzoeksopzet en tijdens de periode van dataverzameling en analyse.

Context Mapping Workshops

Om het werkboek ter plekke in te vullen en daarbij toelichting te kunnen geven over de methode en de opdrachten, én om een toegankelijke vorm van participatie te organiseren, hebben wij ervoor gekozen om workshops te organiseren. Deelnemers van de verschillende deelgebieden hebben de werkboeken ingevuld tijdens de workshops, waarbij de onderzoekers aanwezig waren om vragen te beantwoorden en toelichting te geven.

Workshop locaties

De selectie van workshoplocaties vond plaats in overleg met team RES en de stadsdelen. De stadsdelen stelden locaties voor om tegemoet te komen aan uiteenlopende groepen: in de buurt van lage-inkomensbuurten, in de buurt van toekomstige buurten, in buurthuizen en nabij sportcomplexen. De sessies vonden plaats op doordeweekse avonden of midden op de dag in het weekend, en elke workshop bood plaats aan maximaal 70 deelnemers gedurende twee opeenvolgende sessies van een uur.

Communicatie over de workshops

De communicatie over de workshops en uitnodiging voor deelname verliep via de gemeente. Zo zijn er centrale communicatiekanalen ingezet evenals lokale communicatiekanalen vanuit de stadsdelen. De communicatiestrategie bestond uit een combinatie van flyeren op workshoplocaties en op openbare plekken zoals bibliotheken en buurthuizen. Daarnaast werd er contact opgenomen met belanghebbenden via e-mail en Whatsapp-groepen. Ook is sociale media ingezet (zowel via gemeentelijke kanalen als geo-targeting), zijn er uitnodigingen geplaatst in verschillende lokale kranten en is er een samenwerking aangegaan met de OBA. In samenwerking met de communicatieafdeling van de stadsdelen zijn er tevens met hulp van Perception Design Studio en Public Mediation 1500 flyers neergelegd op in de stadsdelen en via brievenbussen. Voor een volledige lijst van alle communicatieactiviteiten verwijzen we naar de documentatie van Team-RES.

Workshops

In totaal zijn er 19 workshops in de zoekgebieden georganiseerd. Het streven was om tijdens elke workshop ten minste één lid van het team RES van de gemeente en één lid van het stadsdeel op locatie te hebben, naast de aanwezigheid van Public Mediation en het Perception Design Studio-team. De locaties met bijbehorende data waren als volgt:

- Noord: Hogelant School (3 november)
- Noord: Buurthuis Ransdorp (3 november)
- Oost: Strandlokaal IJburg (6 november)
- Zuidoost: Buurthuis Holendrecht (6 november)
- Zuid-Oost: Matchzo Sport en Activiteiten (8 november)
- Zuid-Oost: La Place Riverside (9 november)
- Noord: NL Training Boven T" IJ (10 november)
- Noord: Golfbaan Waterland (11 november)
- Noord: ASV De Dijk (12 november)
- Zuid-Oost: Buurthuis Gein (13 november)
- Oost: Café Restaurant Polder (13 november)
- Noord: Zeilvereniging Het Y (15 november)
- Zuid-Oost: Sportcomplex Papelaan (15 november)
- Nieuw West: Grand Café Hermes (17 november)
- Nieuw West: Sportpark Spieringhorn (20 november, geannuleerd wegens te weinig registraties).

Aanvullende workshops

Tijdens de sessies uitten sommige deelnemers hun bezorgdheid over het feit dat veel buurtgenoten niet op de hoogte waren van de workshops. De organisatoren van de workshops merkten ook op dat veel deelnemers dezelfde demografische kenmerken hadden. Vanwege deze twee factoren is ervoor gekozen om een aantal extra workshops te organiseren.

Op 22 en 26 november werden tijdens een buurtdiner en een Nederlandse les in Buurthuis Holendrecht werkboeken ingevuld. Deze workshops zijn georganiseerd met als doel om bewoners met andere demografische kenmerken te bereiken.

Op 27 november werden drie inloopsessies gehouden op OBA-locaties in Geuzenveld, Waterlandplein en Reigersbos. Deze workshops zijn georganiseerd om bewoners die niet tijdig op de hoogte waren nog een extra mogelijkheid te geven om een werkboek in te vullen.

Door deze extra initiatieven zijn er 53 extra werkboeken ingevuld, op een totaal van 259 werkboeken ingevuld gedurende 19 sessies.

Verwerken van de gegevens

Na de laatste workshop zijn de ingevulde werkboeken geanalyseerd om inzicht te krijgen in 1) de behoeften en waardering van bewoners over de buurt(of de buurt of plek die zij bezoeken). en 2) inzicht te geven in de verwachtingen van de bewoners over de invloed van de plaatsing van windmolens op de buurt. De resultaten zijn inzichtelijk gemaakt met behulp van grafieken en kaarten (zie sectie...). De resultaten geven inzicht in de belangrijkste lokale kenmerken per buurt. Per zoekgebied zijn de werkboeken in vijf fasen geanalyseerd:

Fase 1. Analyse van de stellingen

Als eerste zijn de resultaten met betrekking tot de 12 stellingen verwerkt. De deelnemers hebben punten toebedeeld aan de 12 stellingen bij drie van de opdrachten uit het werkboek: opdracht 1) heden 2) toekomst en 4) windmolens (zie “Opzet van het onderzoek”, pagina 6).

De antwoorden op deze drie opdrachten werden afzonderlijk verzameld en geanalyseerd. Voor elke stelling werd het gemiddelde bepaald het van het totale aantal deelnemers. Zo is het mogelijk om de verschillende thema’s te vergelijken.

Zoals al genoemd is de stelling “in deze buurt kun je gezond leven” na de derde workshop in het werkboek toegevoegd. Er zijn 27 (of 10,4%) van de 259 werkboeken ingevuld zonder de nieuwe stelling over gezondheid. In de zoekgebieden Noord en IJmeer, waar het thema gezondheid niet in alle werkboeken werd genoemd zijn de gegevens aangepast om de boeken weer te geven die het nieuwe thema bevatten.

Fase 2. Analyse aanvullende toelichtingen

Vervolgens zijn de teksten geanalyseerd die bij opdracht 1, 2 en 4 horen. Deze teksten geven extra toelichting bij de stellingen, bijvoorbeeld door uit te leggen hoe sociale factoren samengaan met begrippen als rust en recreatie. De toelichtingen van de deelnemers zijn gecodeerd aan de hand van de geformuleerde thema’s (zie “Ontwerp van het werkboek”, pagina 6). Zo zijn de meest voorkomende an thema’s per zoekgebied in kaart gebracht, zie de resultaten sectie.

Fase 3. Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Het plakken van gekleurde stickers op de kaart in opdracht 3). “Belangrijke Plekken” geeft inzicht in de ruimtelijke patronen en locaties die van belang en/of waarde zijn voor de deelnemers. Opdracht 3 laat de deelnemers gekleurde stickers plaatsen in 3 kaarten/deelopdrachten: 1)belangrijke plekken voor een rondje door de buurt (locaties van betekenis), 2) plekken waar mensen trots op zijn (sociaal-relevante locaties) en de mooiste plekken in de buurt (natuurlijk-relevante locaties), en 3) ontbrekende plekken. De eerste 2 kaarten zijn gecombineerd om een overzicht te geven van de meest belangrijke plekken. De laatste kaart geeft inzicht in plekken die ontbreken aangezien er gewerkt was met een afstand van 2000 meter rondom het zoekgebied, en wat er ontbreekt in de buurt zelf. Deze informatie geeft een aanvullend beeld over ....

Fase 4. Analyse teksten: Aanvullende gedachten

Op de achterpagina kunnen deelnemers aanvullende gedachten delen.

De teksten op de laatste pagina zijn per zoekgebied geanalyseerd; er zijn opmerkingen en thema’s uitgefilterd (zie resultaten sectie). De volledige teksten zullen online worden gepubliceerd.

Doeleinden van de resultaten

Aangezien het “Context Mapping” onderzoek dient ter ondersteuning materiaal van verdere participatie- en besluitvormingsprocessen, zijn de resultaten van het onderzoeksproces gebruikt voor verschillende doeleinden. Zo zijn:

- Voorlopige resultaten gedeeld met lokale klankbordgroepen om feedback te verzamelen over de onderzoeksopzet en de eerste resultaten, en is;
- Ruimtelijke en thematische informatie opgenomen in het afwegingskader, te gebruiken door de gemeenteraad voor verdere besluitvorming over windenergie in Amsterdam.

De resultaten in het volgende deel van dit rapport kunnen worden gebruikt als basisinformatie voor verder dialoog rondom lokale processen.

Handleiding Infographics en Inleiding Resultaten

Dit is een actuele kaart van het zoekgebied Science Park, Stadsdeel Oost, met een radius van 2000 meter.

Demografische gegevens van de deelnemers

**Deze stroomdiagrammen laten de demografische informatie van de deelnemers zien.
In het eerste diagram worden leeftijd, opleidingsniveau en informatie over huisvesting getoond. Het tweede diagram gaat over de relatie met het gebied; is de deelnemer bewoner of bezoeker, en hoe lang maakt de deelnemer al gebruik van het gebied? Voor beide diagrammen geldt dat de stromen die met elkaar verbonden zijn de overeenkomsten laten zien tussen de verschillende demografische groepen.**

Wat kan de lezer hier zien? Het overgrote deel van deelnemers is huiseigenaar en hoogopgeleid. De meeste deelnemers zijn tussen de 50 en 69 jaar oud. Ook zien we dat het gros van de deelnemers langer dan 10 jaar in het gebied woont.

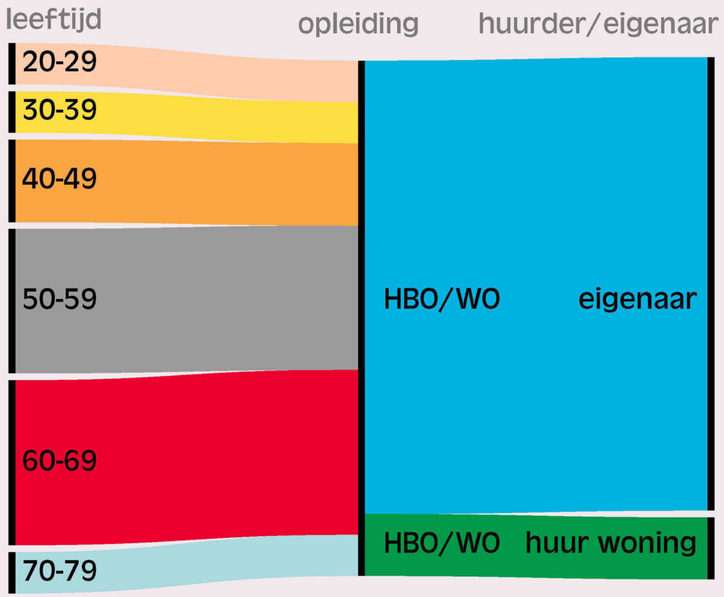

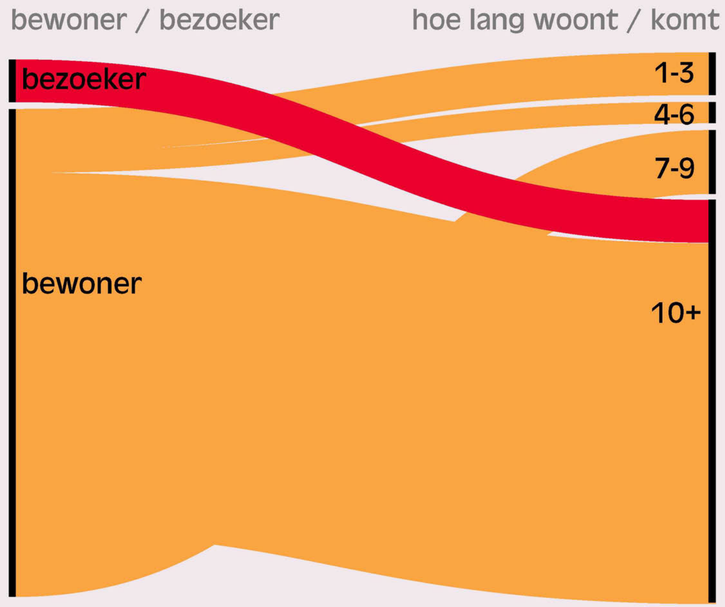

Hedendaagse buurtbeschrijving

Dit taartdiagram laat zien hoe deelnemers het gebied ervaren op basis van de antwoorden die zijn gegeven over de 12 stellingen bij opdracht 1 “Heden”.

Deze diagram biedt een 0-meting over de ervaring van de buurt die gebruikt kan worden als context bij de wensen en zorgen voor de toekomst en het verwachte effect van windturbines. De stellingen zijn kloksgewijs gesorteerd van meest naar minst genoemd.

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Deze heatmap laat de belangrijkste plekken in het gebied volgens de deelnemers zien.

Deze plekken zijn bepaald op basis van de vragen bij kaart 1 en 2 van opdracht 3) “Belangrijke Plekken”: 1) Welke plekken zou je laten zien op een tour door het gebied? 2a) Waar zijn mensen het meest trots op in deze buurt? En 2b) Wat zijn de mooiste plekken in de buurt? Hoe donkerder paars, des te vaker is de plek als “belangrijk” gemarkeerd door de deelnemers.

De kaart laat zien dat

het Flevopark,

Anna’s Tuin & Ruigte

en Sportpark Voorland

aangemerkt worden als belangrijke plekken.

Analyse windmolens en toekomst

Deze grafiek, gebaseerd op de stellingen van opdracht 2 “Toekomst” en 4 “Windmolens”, geeft een overzicht van de prioriteiten voor de toekomst van de buurt (linker staafdiagram), in relatie tot de bezorgdheid over de plaatsing van windturbines (rechter staafdiagram).

De lengte van de staafdiagrammen geeft aan in hoeverre de deelnemers dit thema belangrijk vinden.

Elke analyse is ook gecombineerd met de aanvullende toelichtingen van de deelnemers.

Samenvattende analyse van de stellingen

Hier staan drie samenvattingen: de top vier van toekomstige prioriteiten voor de buurt; de top vier van onderwerpen die van belang zijn rondom windmolens; en de vier thema's met het grootste verschil tussen toekomstige prioriteiten en de plaatsing van windturbines. Dit laatste overzicht geeft een indicatie van mogelijk conflicterende thema's in de buurt.

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. Een buurt is een rustige plek
2. Een buurt met genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. Een buurt is een goede plek om een huis te bezitten
4. Een buurt met genoeg voorzieningen

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
2. Dat er niet genoeg voorzieningen
3. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om een huis te bezitten
4. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om kinderen op te voeden

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
2. Genoeg voorzieningen
3. Goede plek om een huis te bezitten
4. Goede plek om kinderen op te voeden

Overzicht van workshops per stadsdeel

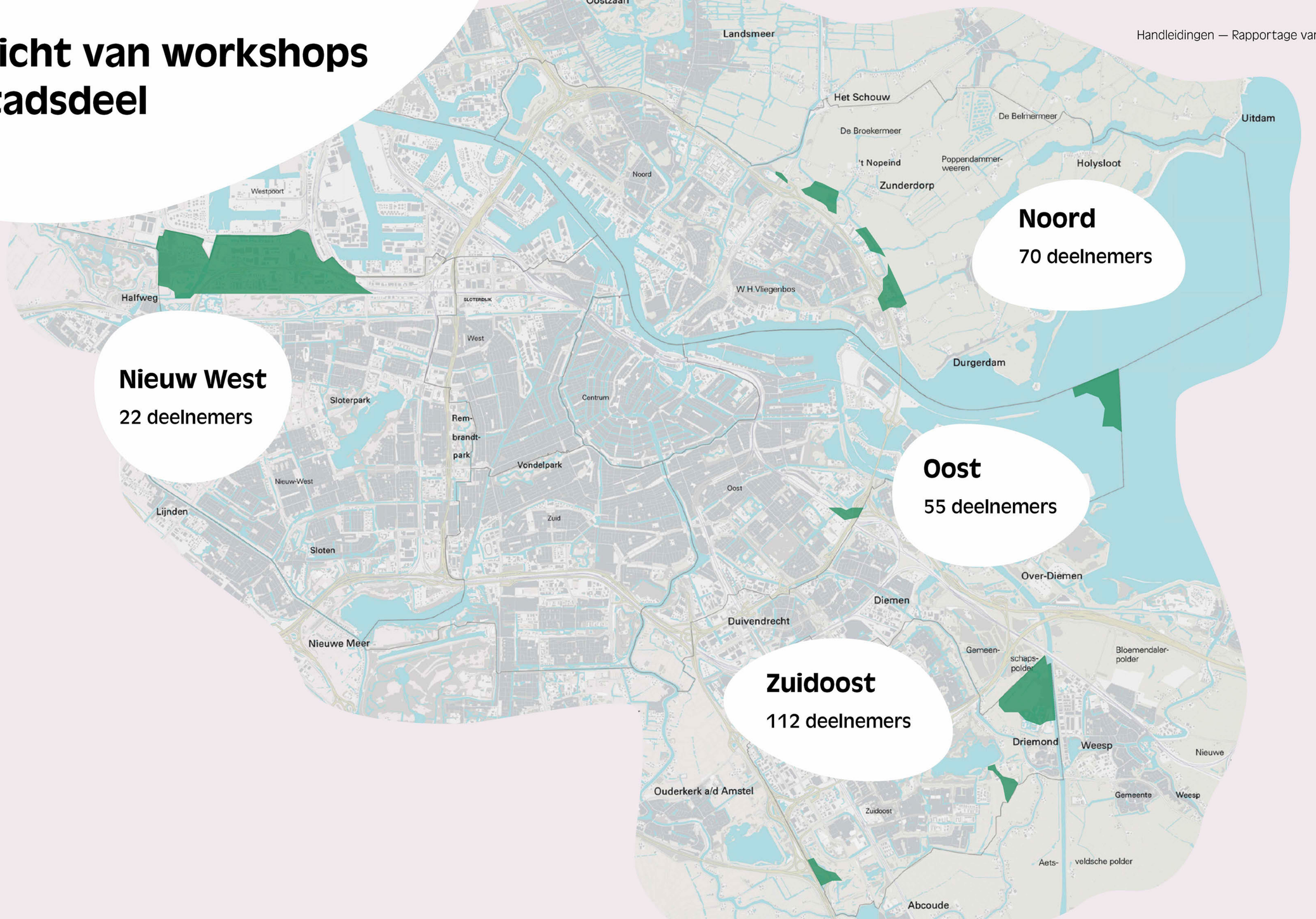

Noord

70 deelnemers

Nieuw West

22 deelnemers

Oost

55 deelnemers

Zuidoost

112 deelnemers

Uitkomsten per zoekgebied

Huidige buurtbeschrijvingen van alle zoekgebieden

Knooppunt Holendrecht

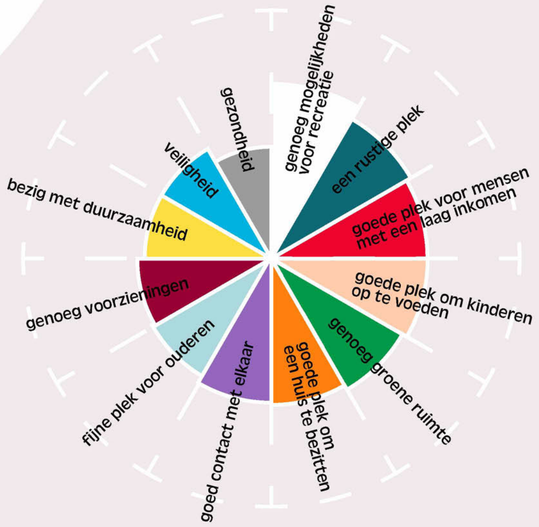

Gaasperplas

Diemerscheg

Noord

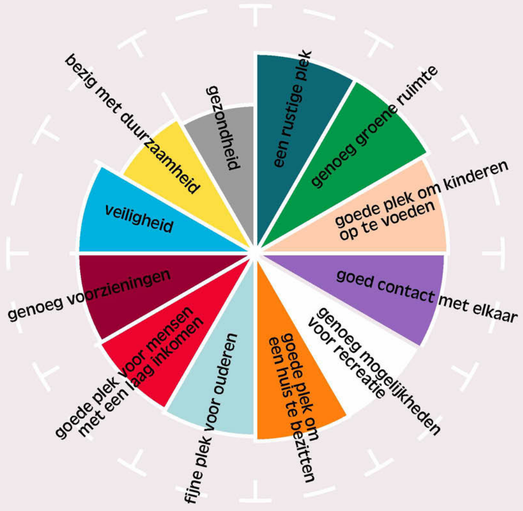

Ijburg

Science Park

Havengebied

Knooppunt Holendrecht

Stadsdeel Zuidoost

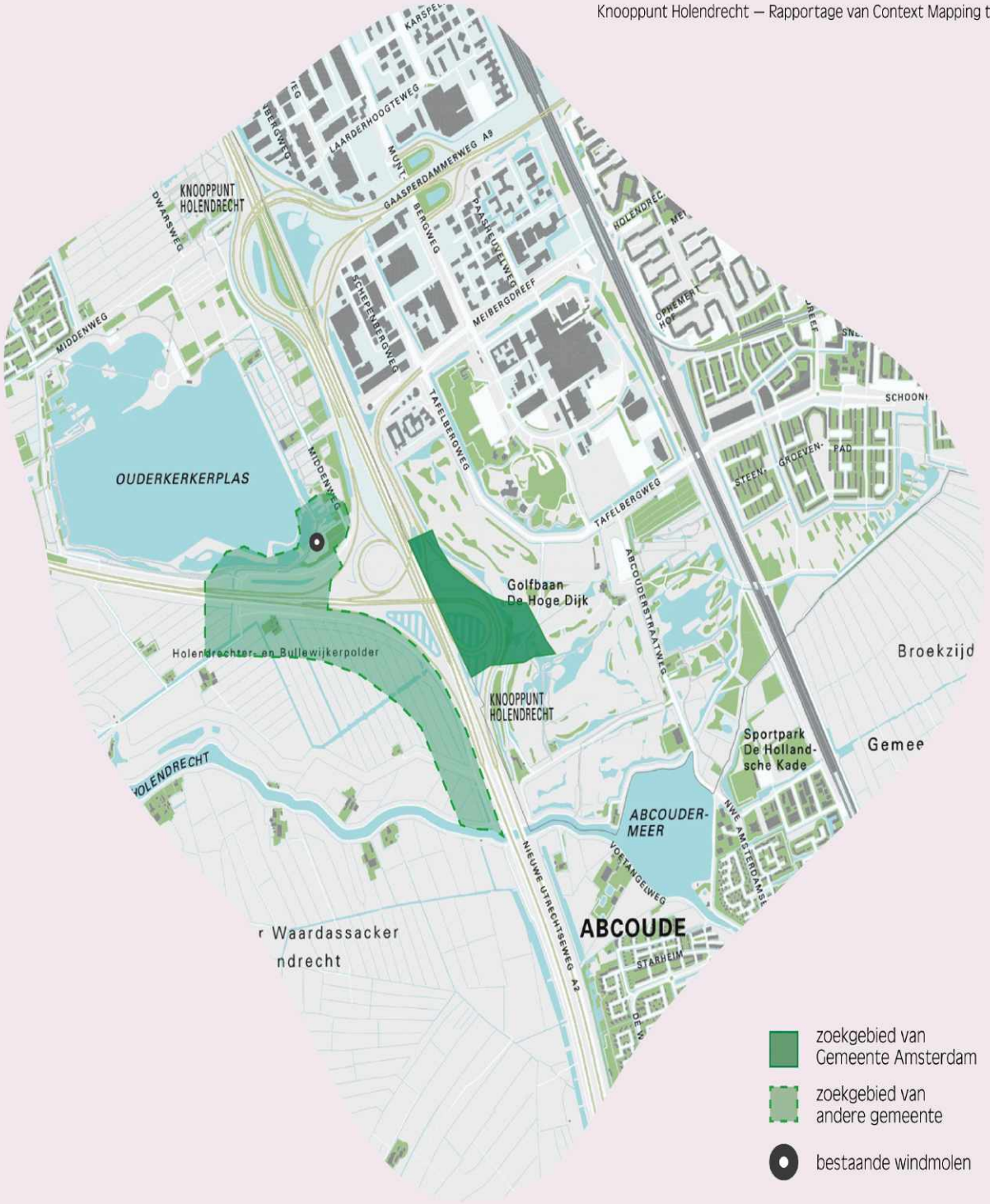

31 deelnemers

Demografische gegevens

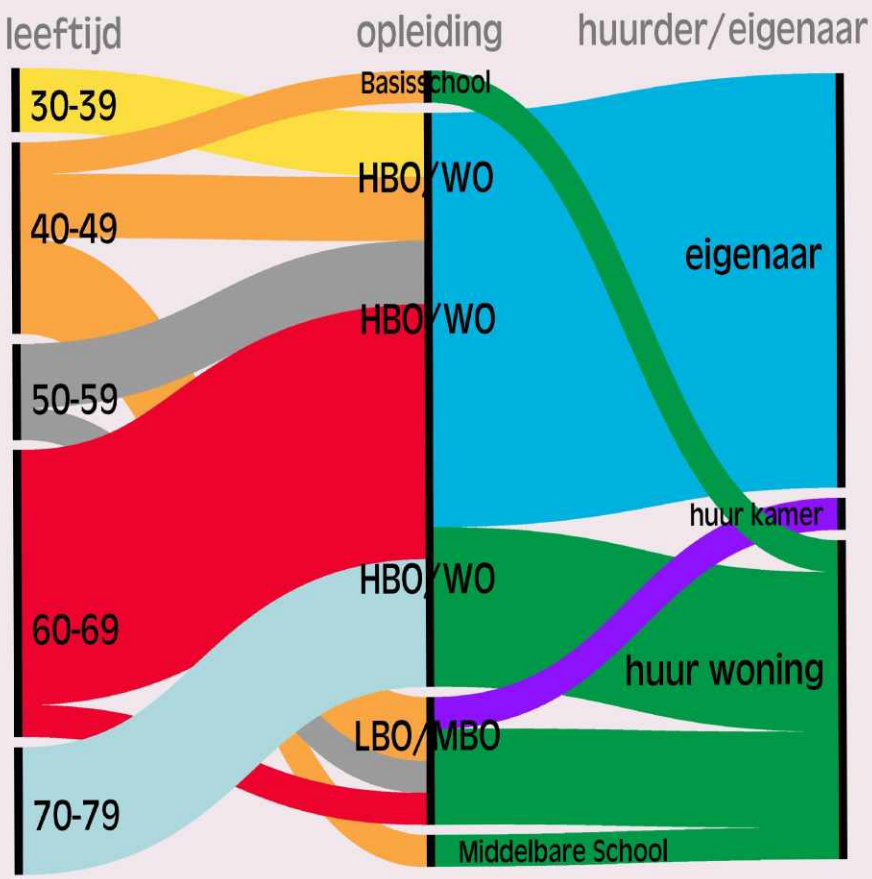

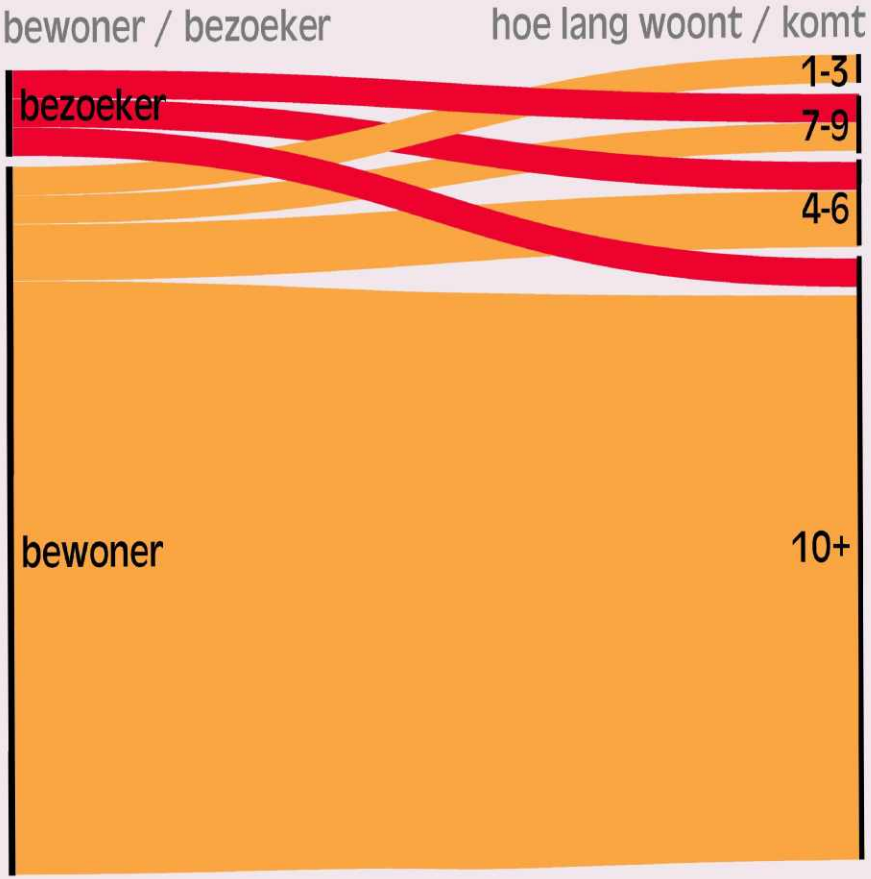

Citaten vanuit de buurt

“Ik hou van Holendrecht. Ik weet dat mensen ons zien als een ‘probleemwijk’ in sommige opzichten.Maar wij zijn gezegend om hier te mogen wonen. Multi-cultureel en betaalbaar (nog), met veel rust en groen om ons heen (nog).”

“Het is vol met bebouwing, en het gaat nog voller worden. Er is veel diversiteit onder de bewoners, en dit gaat goed, maar er zijn mensen zonder werk, en met een laag inkomen.”

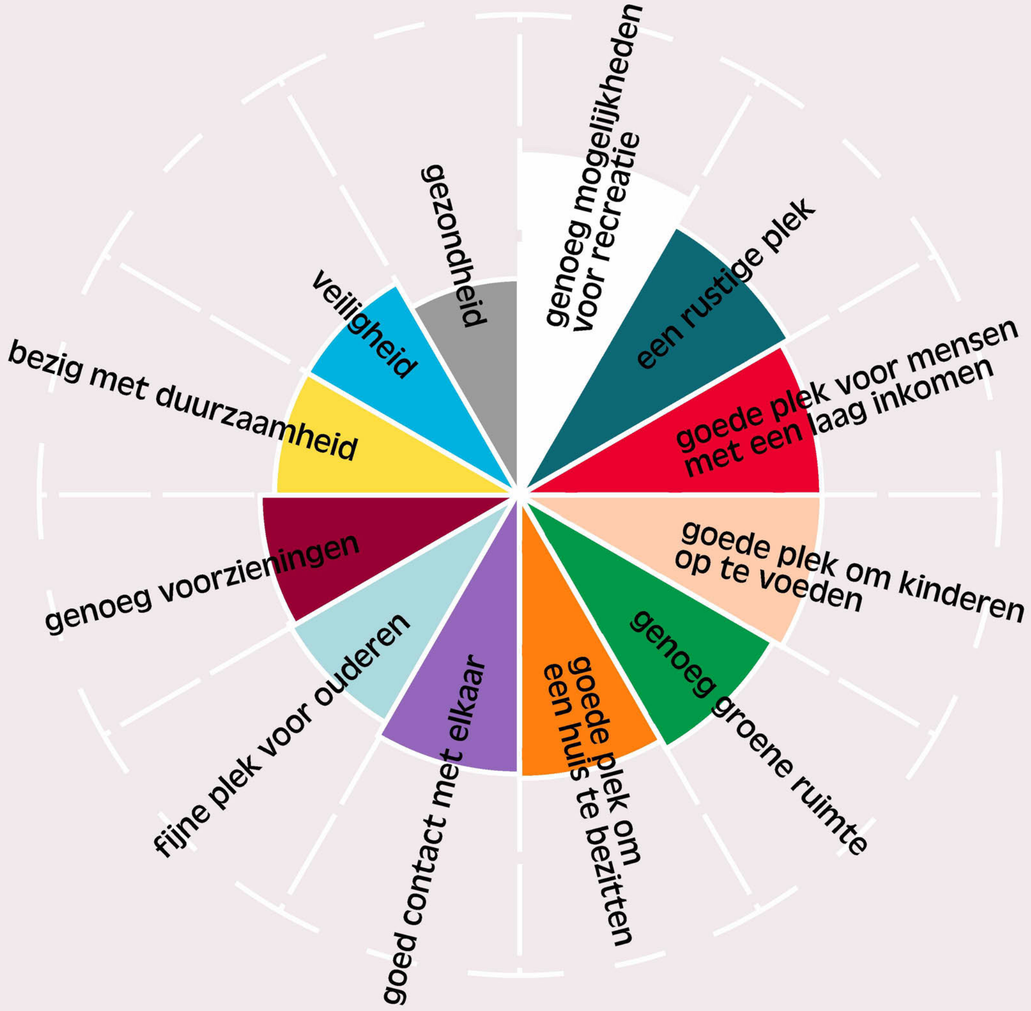

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

In deze heatmap komen met name drie belangrijke gebieden naar voren.

Eén daarvan is recreatiegebieden de Hoge Dijk (de golfbaan en de zwemplas) een veel genoemde plek.

Het Gein park en Sportpark Hollandse Kade zijn ook aangeduid.

Daarnaast is het AMC, die door deelnemers als waardevol wordt aangeduid.

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Uit de geschreven toelichtingen bij opdracht 1 t/m 6 blijkt dat deelnemers zich zorgen maken over de verdeeldheid in de buurt. Saamhorigheid tussen buurtbewoners is belangrijk voor de bewoners. De deelnemers maken zich zorgen dat Holendrecht, een gebied waar veel mensen met een laag inkomen wonen, de dupe zal worden van de wensen van de stad. Verder geven deelnemers aan overlast te ervaren van de snelwegen en vliegtuigen en dat de gemeente zaken als afvalproblematiek niet oplost. Ze vertrouwen er niet op dat de windmolens hen dan wel ten goede zullen komen. Mensen met lagere inkomens zouden minder kansen hebben om deze plek te verlaten, en het licht en geluid van de windmolens kan zorgen voor nog meer overlast. Tot slot zijn deelnemers bang dat de windmolens te dicht bij het woongebied zullen komen te staan. Sommigen stellen het kantorengebied voor als alternatief.

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. De buurt is een goede plek voor mensen met een laag inkomen
2. De buurt met genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. De buurt met genoeg groene ruimte
4. De buurt is een fijne plek voor ouderen

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat het geen gezonde buurt meer is
2. Dat het geen rustige plek meer is
3. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
4. Dat de buurt geen fijne plek meer zal zijn voor ouderen

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Een rustige plek
2. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. Fijne plek voor ouderen
4. Genoeg groene ruimte

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

Deelnemers vragen om andere alternatieven te onderzoeken, zoals zonne-energie:

"..verduurzamen woningen: zonnepanelen + isolatie + warmtepompen."

Deelnemer werkboek 2

Andere suggesties gaan over meer sociale activiteiten in buurthuizen, zoals meer voorzieningen voor jongeren creëren.

"Maak meer ruimte voor de Jeugd zoals sportplekken en activiteiten, computer ruimtes."

Deelnemer werkboek 7

De meeste deelnemers hebben geen aanvullende gedachten gedeeld.

Gaasperplas

Stadsdeel Zuidoost

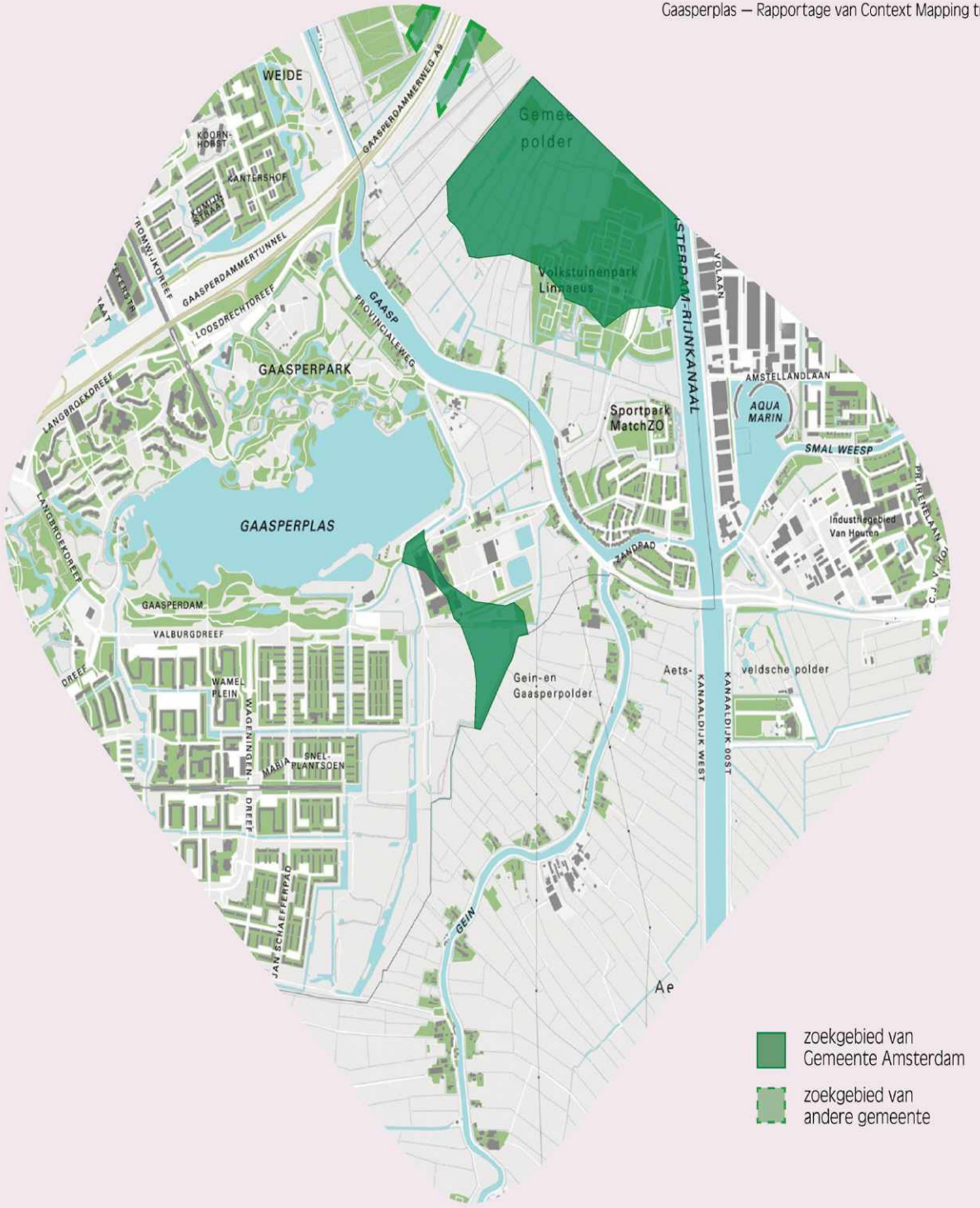

54 deelnemers

Demografische gegevens

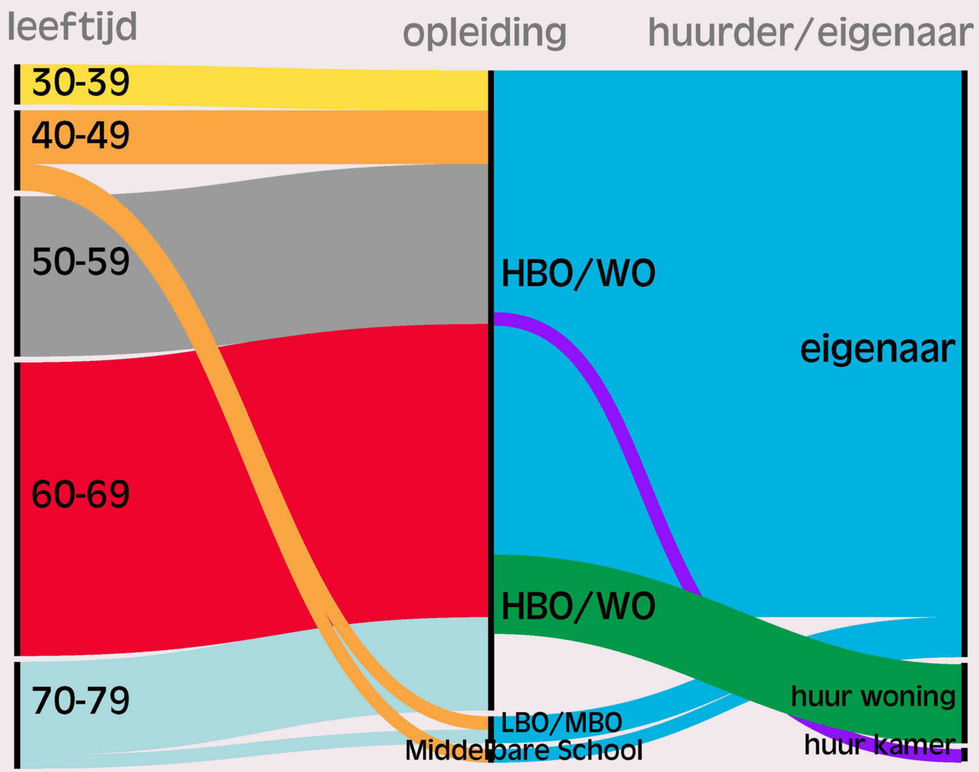

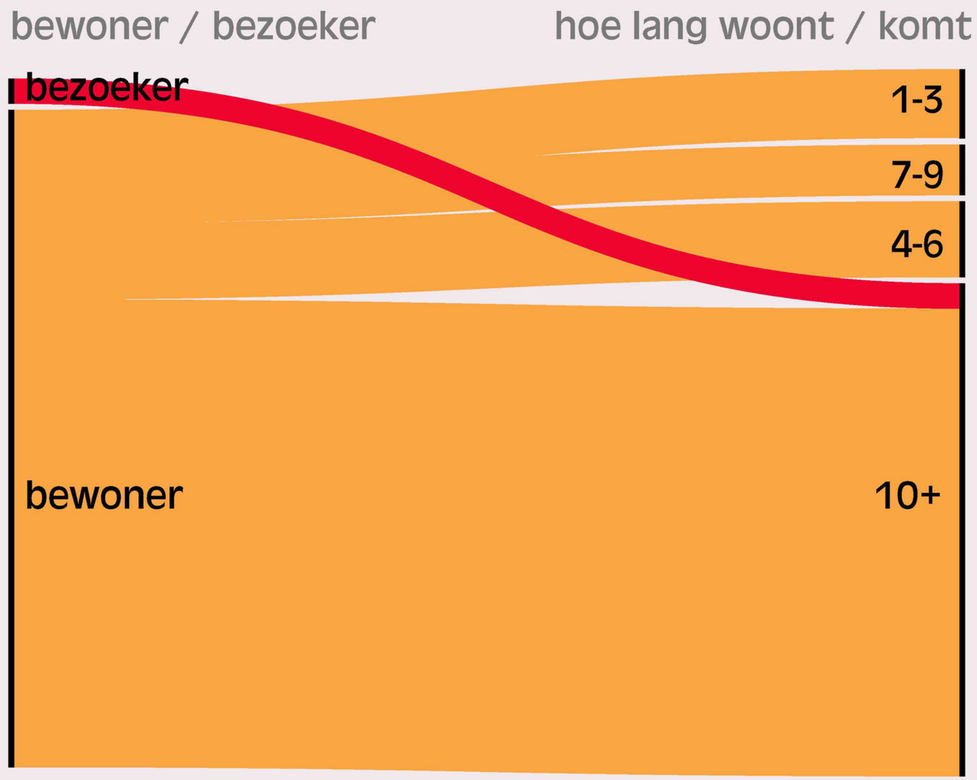

Citaten vanuit de buurt

“Aan de rand van de stad is het goed wonen voor iedereen. Je kunt [er] actief recreëren en er is veel natuur. De metro en fiets maken de stad goed bereikbaar. De diversiteit in de buurt is heel prettig en stads.”

“Dit is een fantastische gemengde buurt waar zwart en wit, jong en oud, vrouw en man, door elkaar heen sport en recreëert. Het is een buurt. Maar het schaarse groen heeft nu al te veel functies.”

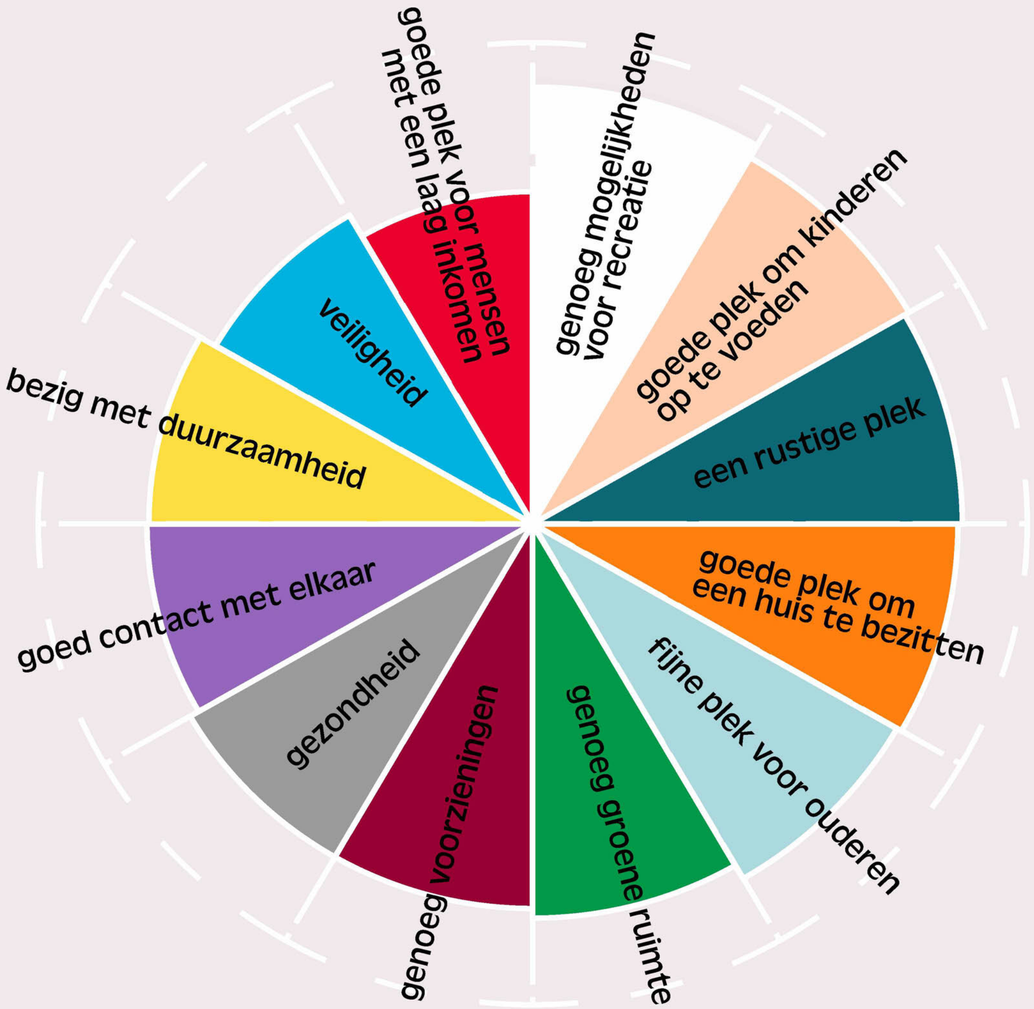

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Het Gaasperpark,

de Gaasperplas

en de Gaasperzoom worden door veel deelnemers aangeduid als belangrijk.

Er wordt duidelijk veelvuldig gebruik gemaakt van deze recreatiegebieden.

Rondom de rivier de Gein zijn ook een aantal belangrijke plekken aangegeven.

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Deelnemers zijn in de huidige situatie erg tevreden over de recreatiemogelijkheden. Deelnemers maken zich grote zorgen over het effect van windmolens op de groene gebieden en parken. Met name geluidsoverlast zou er voor zorgen dat bewoners en bezoekers niet meer kunnen recreëren in de gebieden. Deelnemers geven aan dat dit onevenredig impact zou hebben op mensen met lagere inkomens, die afhankelijk zijn van deze gratis gebieden voor recreatie.

Volgens de deelnemers komen de windmolens te dicht op het woongebied. Ze maken zich zorgen over de gezondheidseffecten van de overlast. Slapeloosheid en verlies van rust zullen leiden tot ziekte. Onder de deelnemers zijn er ook zorgen over de impact van windmolens op huisbezit. De mogelijke overlast zou kunnen leiden tot waardedaling van de huizen.. Maar, deelnemers denken ook dat mensen met een hoger inkomen de kans hebben om de overlast van windmolens te ontvluchten, en de buurt zullen verlaten. De zorg is dat mensen met lagere inkomens dichtbij de windmolens moeten blijven wonen.

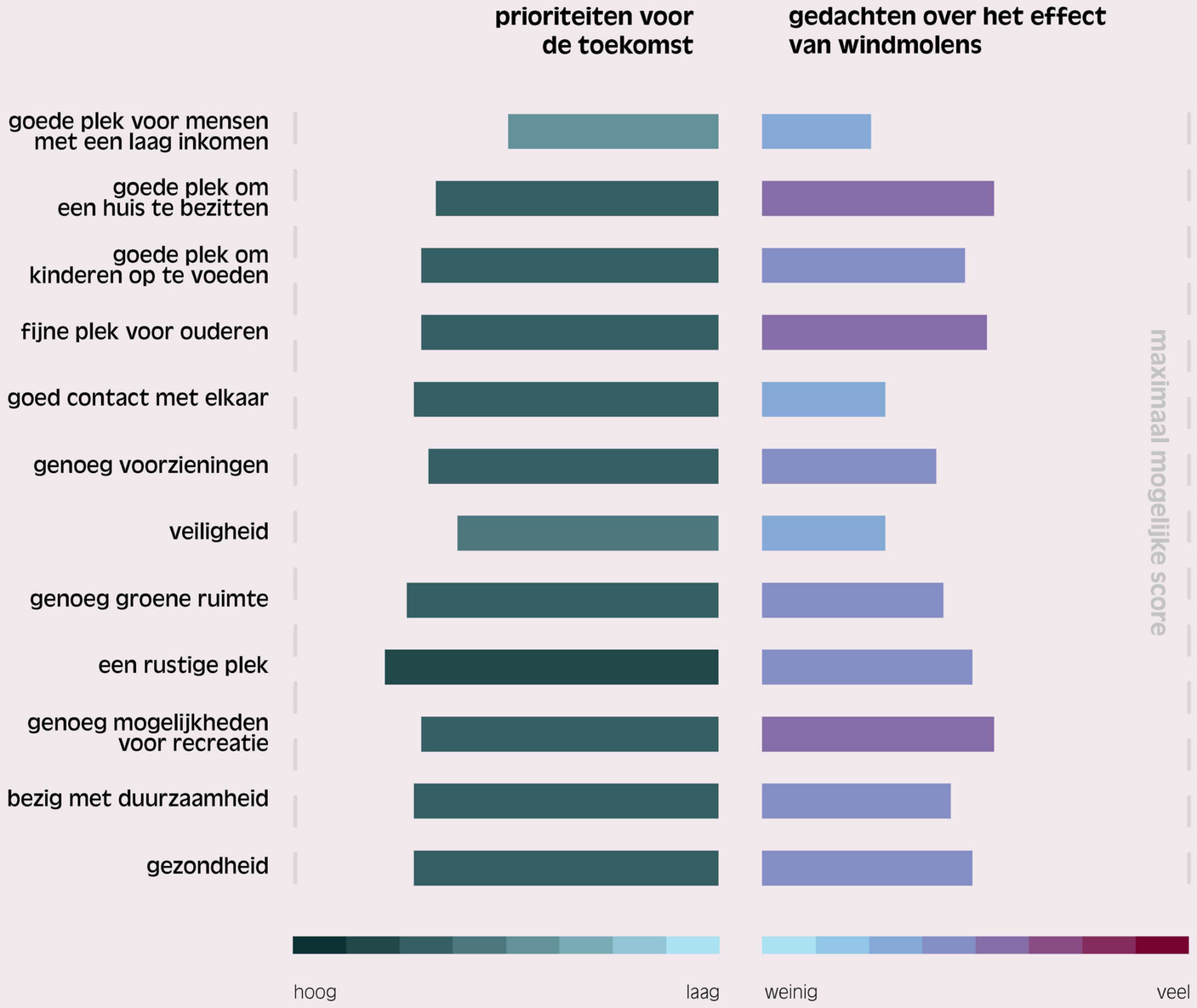

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. De buurt is een rustige plek
2. De buurt met genoeg groene ruimte
3. De buurt is bezig met duurzaamheid / Goed contact met elkaar
4. De gezonde buurt

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om een huis te bezitten
2. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
3. Dat de buurt geen fijne plek meer zal zijn voor ouderen
4. Dat het geen rustige plek meer is zijn voor ouderen / Dat het geen gezonde buurt meer is

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Een rustige plek
2. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. Fijne plek voor ouderen
4. Goede plek om een huis te bezitten

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

Een groot deel van de deelnemers roept op tot meer participatie en wil graag betrokken worden bij het denken over de verduurzaming van Amsterdam:

"..ik ben voor participatie waarbij bewoners tijdig, volledig en eerlijk worden geïnformeerd: neem ons mee en werk met ons samen. "

Deelnemer werkboek 43

Verder komen de thema's gezondheid en natuur veel naar voren, zoals in de meeste zoekgebieden:

"..de natuur is hier beschermd (gemeentelijk beleid + provinciaal) 3. Recreëren is niet meer aan de orde terwijl het aantal bewoners toeneemt"

Deelnemer werkboek 55

Diemerscheg

Stadsdeel Zuidoost

Gemeente Gooise
Gemeenschapspolder
DIEMER-
BOS
Gemeenschaps-
polder
WEIDE
GAASPERPARK
GAASPERPLAS
Volkstuinenpark
Linnaeus
Sportpark
Papelaan
Sportpark
MatchZO
AQUA
MARIN
SMAL WEESP
AMSTERDAM-RIJNKANAAL
Gein-en
Gaasperpolder
veldsche polder
Bullewijk
Bullewijkerdijk
Bullewijkerdijk
Bullewijkerd

27 deelnemers

Demografische gegevens

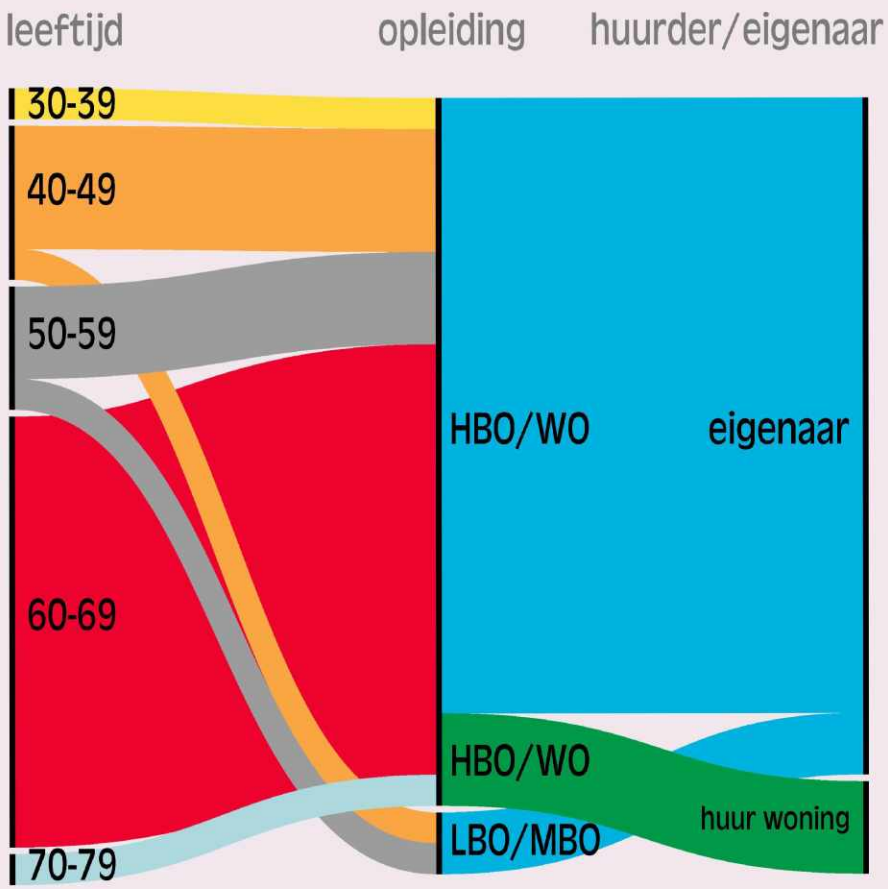

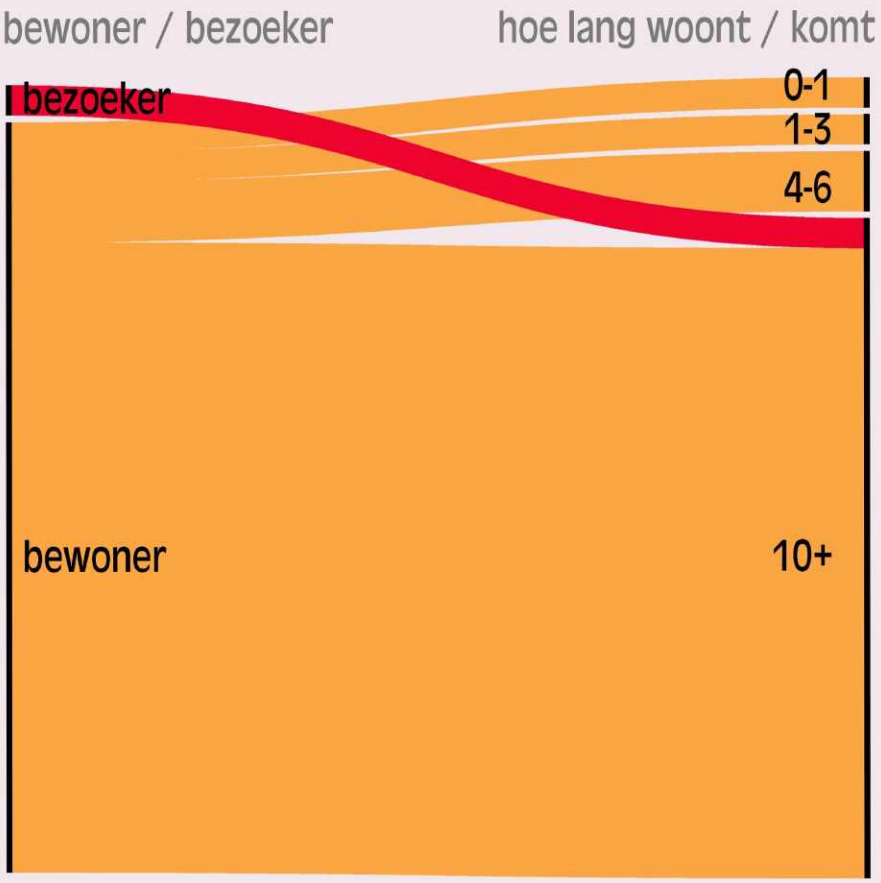

Citaten vanuit de buurt

“Hier is natuurbeleving, recreatie en volkstuinen de kern.”

“Een groene buurt onder zware druk van vliegverkeer, autoverkeer (provinciale weg), electriciteitsmasten, recreanten, woningbouw.”

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Dit zijn de meest waardevolle plekken voor mensen uit Diemerscheg.

Je kunt hier zien dat het zoekgebied midden tussen deze belangrijke plekken terechtkomt. De deelnemers maken veel gebruik van de (groene) recreatiegebieden zoals de polders, volkstuinen en parken.

De belangrijkste plekken zijn:

Volkstuinen Linnaeus en Frankendael,

het Diemerbos

en het dorp Driemond.

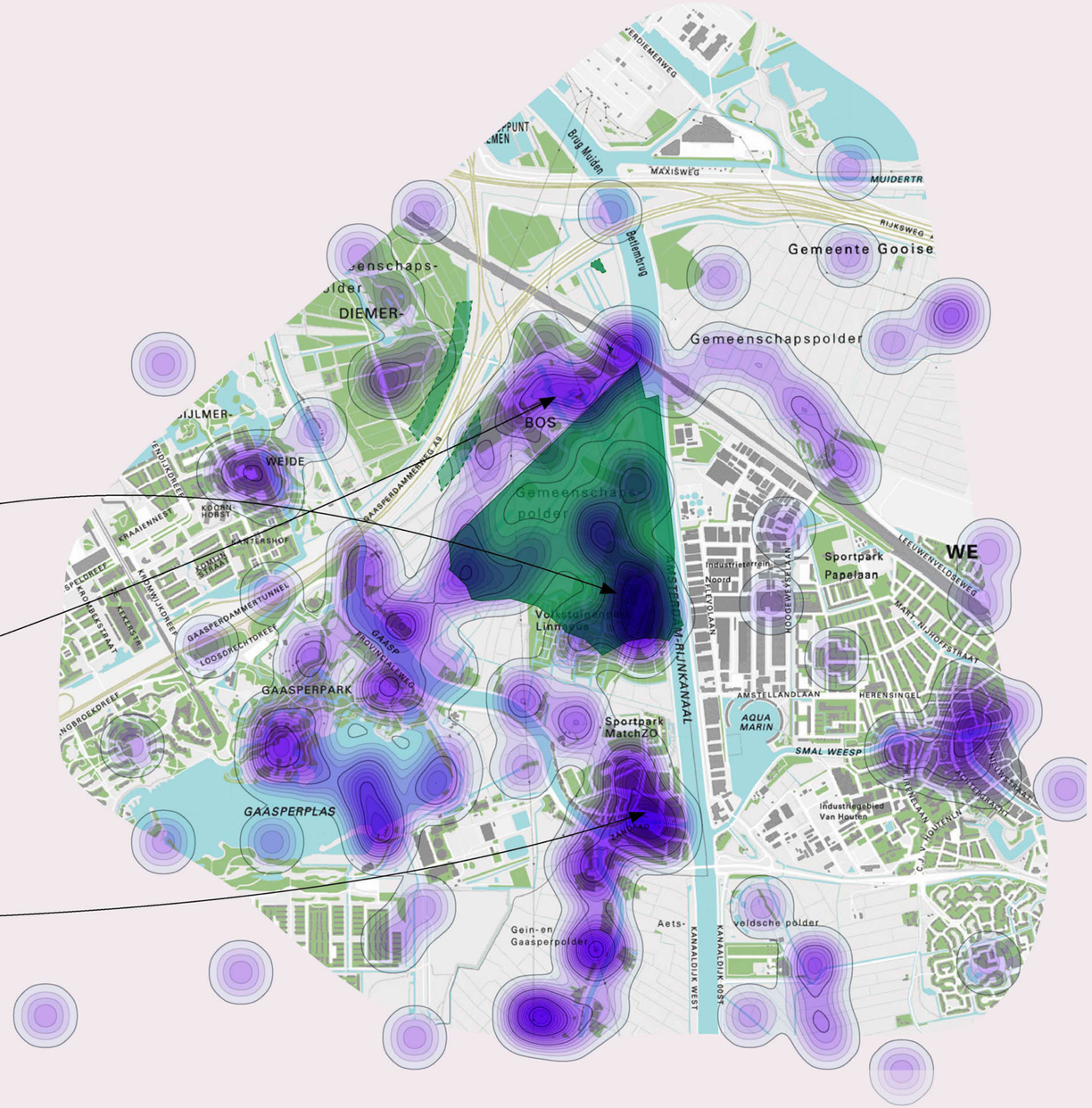

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Deelnemers maken zich het meest zorgen dat windturbines impact zullen hebben op de rust in de omgeving, gezondheid en de ruimte voor groen. Uit de toelichtingen komen de gezondheidszorgen sterk naar voren. De windmolens komen volgens de deelnemers te dicht bij de woongebieden, waar mensen door licht en geluidsoverlast last zullen krijgen van gezondheidsklachten. Horizonvervuiling is ook een grote zorg voor de deelnemers. Een aantal deelnemers stelt voor kleinere windmolens te plaatsen die minder overlast geven dan “megaturbines”. Zij delen zorgen over het ontbreken van nieuwbouw op de plattegronden. De toekomstige bewoners van deze nieuwbouw zullen heel dichtbij windmolens komen te wonen, aldus de deelnemers.

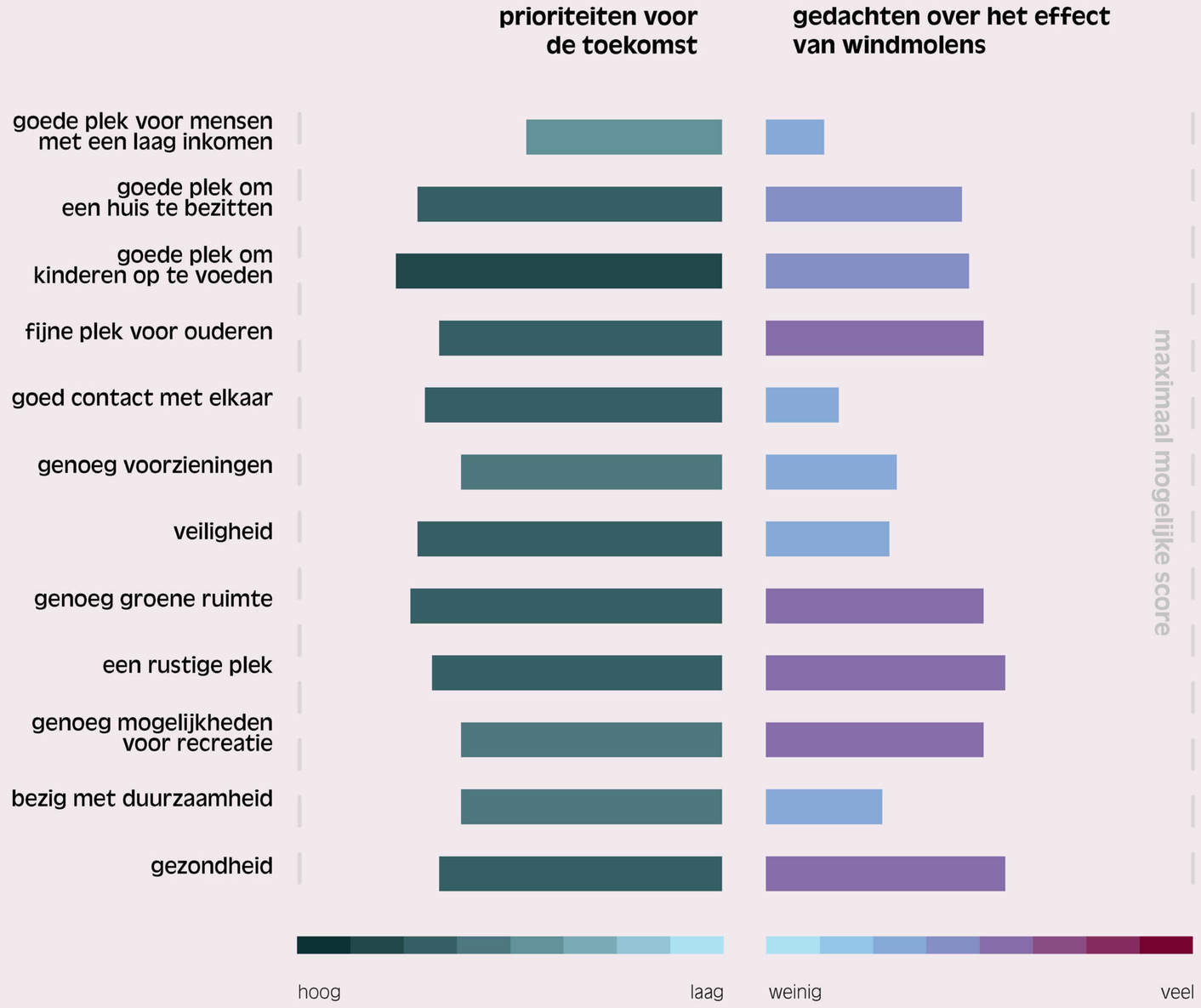

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. De buurt is een goede plek om kinderen op te voeden
2. De buurt met genoeg groene ruimte
3. De buurt is een goede plek om een huis te bezitten
4. De veilige buurt

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat het geen rustige plek meer is
2. Dat het geen gezonde buurt meer is
3. Dat er niet genoeg groene ruimte meer is in de buurt
4. Dat de buurt geen fijne plek meer zal zijn voor ouderen

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg groene ruimte
2. Een rustige plek
3. Goede plek om kinderen op te voeden
4. Gezondheid

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

Wat naar voren komt is de vraag om samenwerking tussen gemeente Amsterdam en Diemen wat betreft de zoekgebieden:

"Graag afstemming met gemeente diemen omdat deze gemeente ook een ambitie heeft op dit gebied."

Deelnemer werkboek 15

Een ander prominent onderwerp is de al bestaande overlast in dit gebied, van vliegtuigen en van snelwegen. Er wordt gepleit voor een erkenning van cumulatie van geluid vanuit de gemeente:

"Wij hebben al heel veel last van vliegtuigen (soms 2 keer per 3 minuten laag overvliegend). Bij noord en oostenwind veel herrie A9 wegens ontbreken geluidswal noordzijde gaasper. + herrie van treinverkeer."

Deelnemer werkboek 7

Tot slot geven participanten aan dat er ook rekening moet worden gehouden met de nieuwbouwwijk Weespersluis in Weesp:

"..(staat niet erop, dan lijkt het alsof daar niemand woont, terwijl daar 2900 huizen komen. Daar moet je geen windmolens naast zetten!!"

Deelnemer werkboek 5

Stadsdeel Noord

70 deelnemers

Demografische gegevens

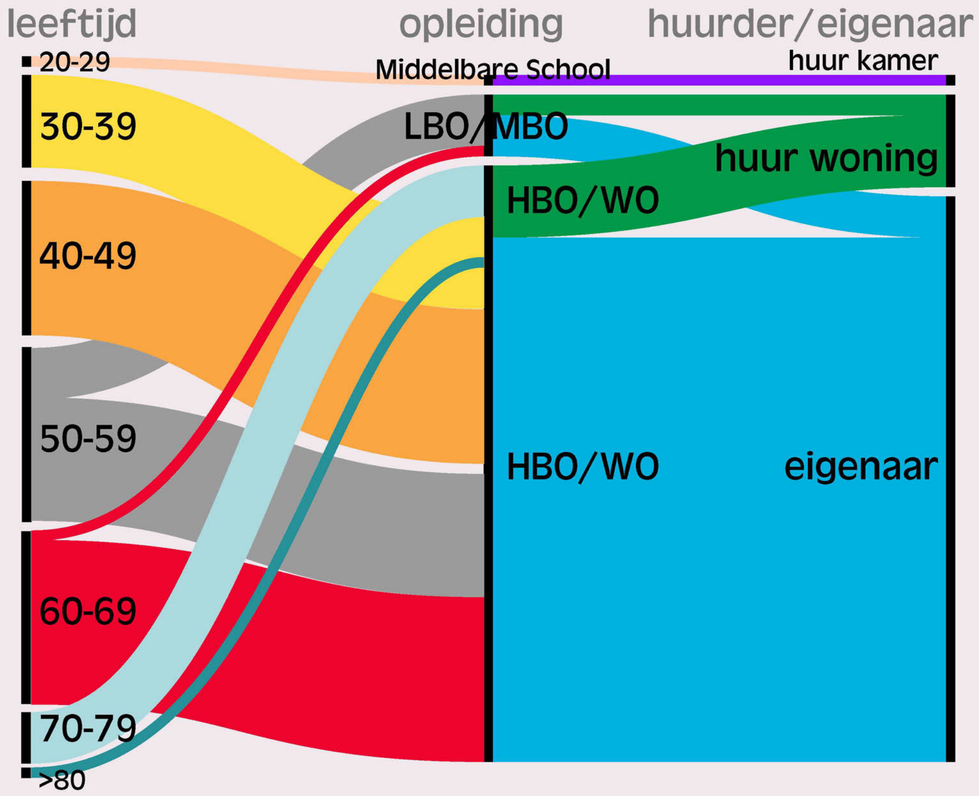

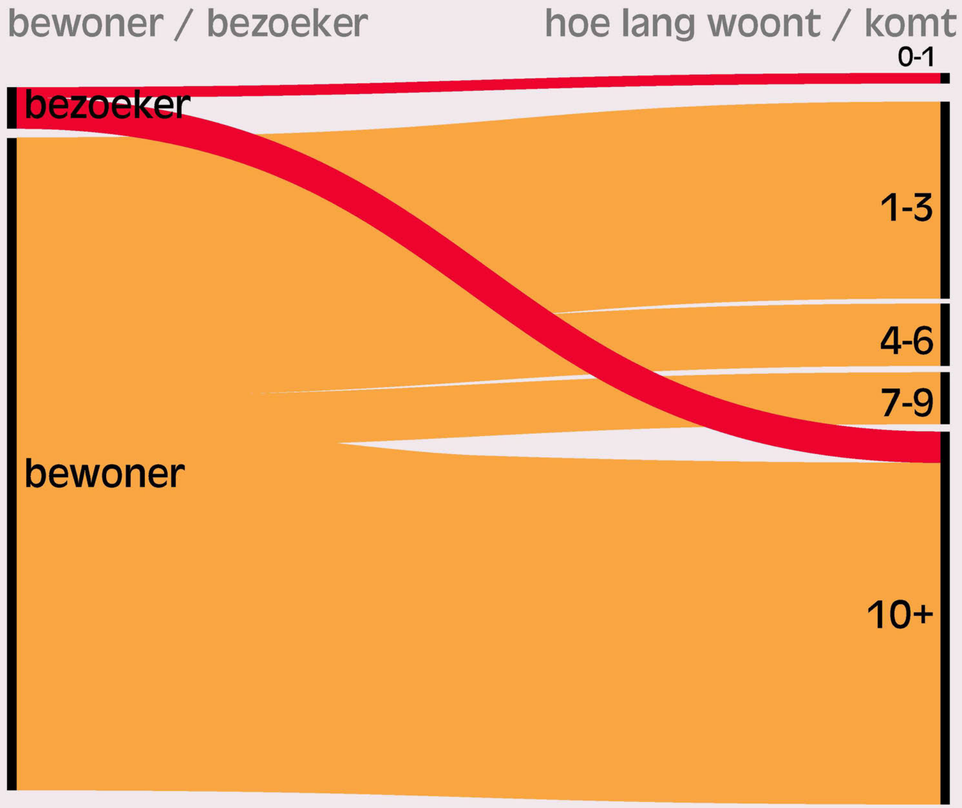

Citaten vanuit de buurt

“Een mooie rustig gelegen, groene wijk, echter de wijk wordt begrensd door de A10, die verkeersherrie en CO2 uitstoot geeft. Veel nieuwbouw wordt dicht op elkaar gebouwd, dat is zorgwekkend.”

“Een fijne buurt aan de rand van de stad, waar plek is voor jong en oud van alle soorten en smaken. Dichtbij de stad en nog dichter bij de rust van het platteland, uitstekend om te recreëren en ontmoeten, sporten, gezond samen te leven, thuis.”

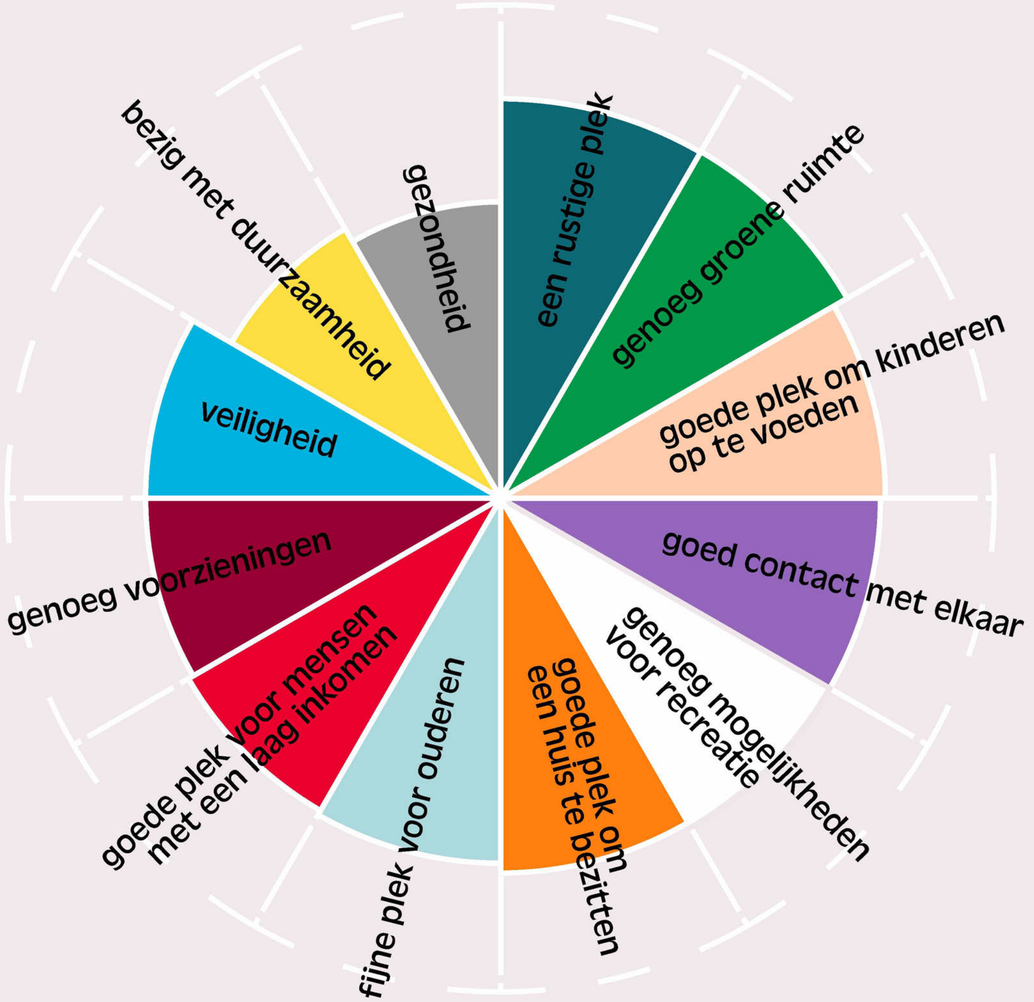

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

De belangrijkste locaties voor deelnemers in Noord zijn de recreatiegebieden langs de A10:

de golfbaan,

sportparken,

en talrijke volkstuinen.

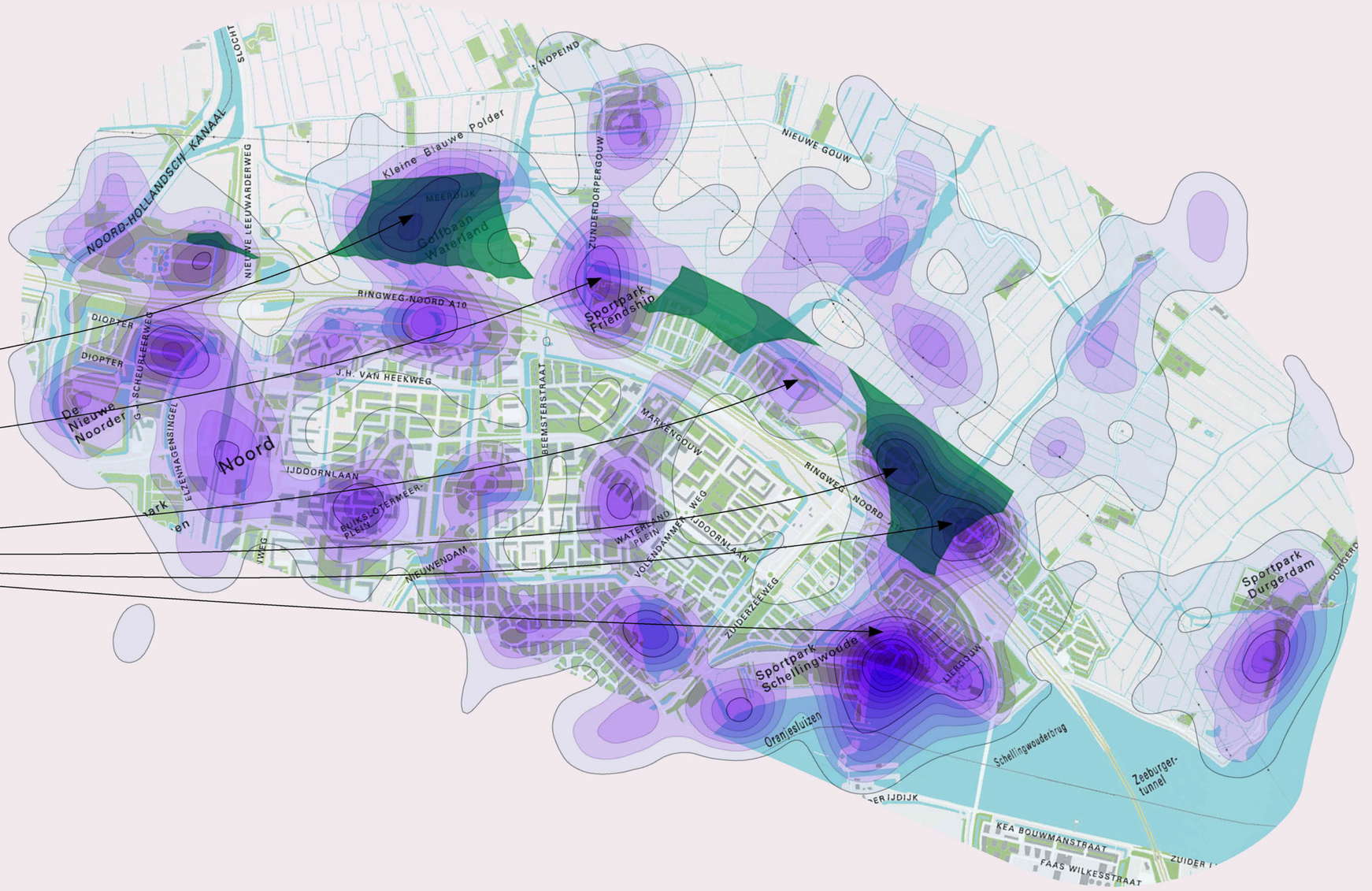

Ook van belang zijn de landelijke fiets- en wandelpaden, en de diverse dorpen. Sommige bewoners wijzen op het nieuw aangelegde “Pepijnpad”, alsmede het Noord Hollands Kanaal en het uitzicht vanaf Durgergram.

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Het toekomstbeeld dat deelnemers schetsen van Noord draait met name om het behouden van de huidige kwaliteiten: groen, rust, recreatie en ruimte voor natuur en dier. Deelnemers spreken van behoud van het landelijke of dorpse karakter. Ze willen graag samenwerken met de omgeving voor verduurzaming en meer saamhorigheid.

In de grafieken zien we rust, ruimte voor groen en recreatie als belangrijkste zorgen onder deelnemers. Echter, in de geschreven teksten komen de zorgen over gezondheid sterk naar voren, deelnemers noemen het effect van de geluidsoverlast op de nachtrust als belangrijkste zorg. Dit verlies van rust, geeft mogelijk gezondheidsgevolgen. Deelnemers geven aan dat de afstand van de windmolens tot woongebieden te dichtbij is. Ze denken dat de komst van windmolens over het algemeen een negatieve invloed zal hebben op de leefbaarheid; op de mogelijkheden voor kinderen, op de waarde van de huizen en de beleving de buurt. Ook denken de deelnemers dat welvarende mensen zullen vertrekken vanwege de overlast, en dat er daarmee segregatie zal ontstaan in het gebied tussen mensen met hogere en lagere inkomens.

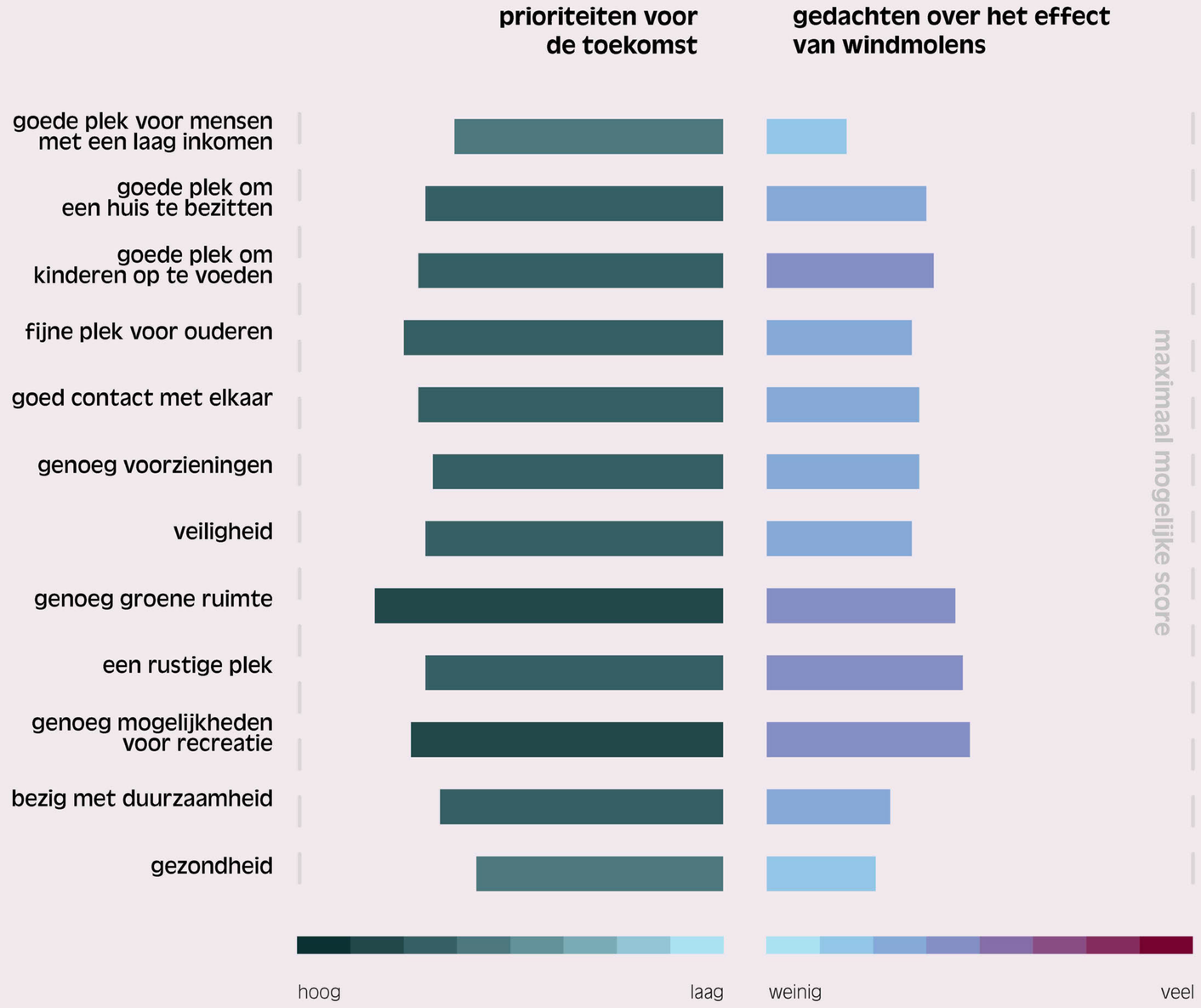

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. Een buurt met genoeg groene ruimte
2. Een buurt is een fijne plek voor ouderen
3. Een buurt met genoeg mogelijkheden voor recreatie
4. Een buurt is een goede plek om kinderen op te voeden

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
2. Dat het geen rustige plek meer is
3. Dat er niet genoeg groene ruimte meer is in de buurt
4. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om kinderen op te voeden

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg groene ruimte
2. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. Een rustige plek
4. Goede plek om kinderen op te voeden

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

In Noord zijn er ook ernstige zorgen over de mogelijke gezondheidsrisico"s van windmolens en wordt opgeroepen om onafhankelijk onderzoek te leveren die aantoont wat de precieze gevolgen van windmolens zijn in de nabijheid van mens en dier:

"Graag gedegen en onafhankelijk onderzoek naar gezondheid bewoners."

Deelnemer werkboek 60

Zorgen over de representativiteit en inclusiviteit van het proces zijn ook prominent aanwezig:

"Onderzoek totaal niet representatief. Niet te maken voor anderstalige. Ook niet zichtbaar tijdens deze zitting."

Deelnemer werkboek 25

Een ander veelgenoemd onderwerp is de natuur en hoe deze aangetast zou worden door de plaatsing van windmolens:

"Windmolens zullen de kernkwaliteiten van dit gebied (rust, ruimte, natuur & weidevogels) zeer ernstig en onherstelbaar aantasten."

Deelnemer werkboek 23

Verder geven deelnemers aan niet tegen duurzaamheid te zijn, maar windmolens op land zouden geen goede manier zijn om duurzaamheid te promoten:

"Windmolens prima maar graag ver op zee en niet waar mensen wonen"

Deelnemer werkboek 33

Sommige deelnemers geven aan weinig vertrouwen in de gemeente te hebben, en vragen zich af hoe de gemeente om zal gaan met de resultaten van onderzoeken:

"Wie zegt dat er niet weer selectief wordt rond geshopt in de uitkomsten van deze workshops?"

Deelnemer werkboek 45

IJmeer

Stadsdeel Oost/Noord

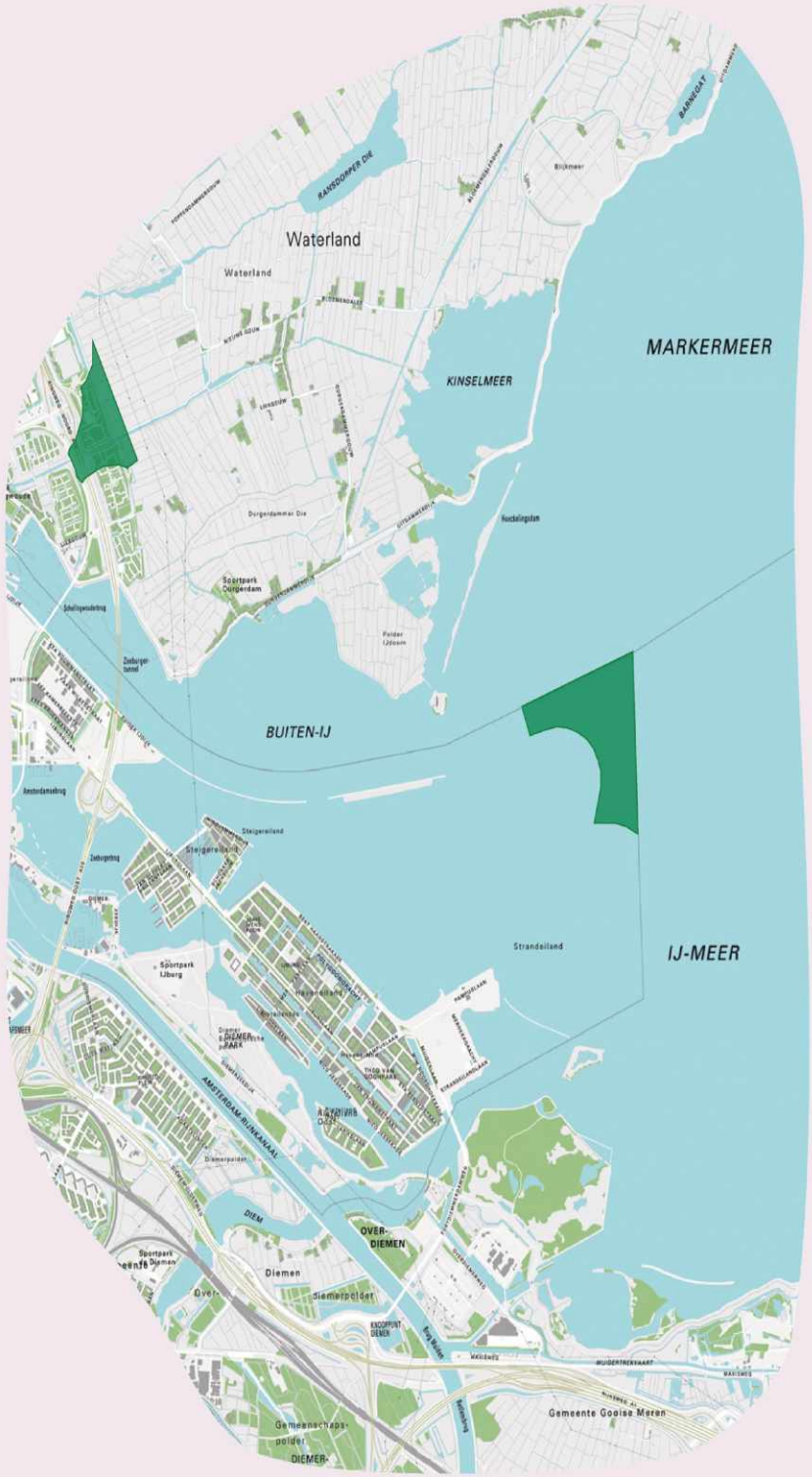

zoekgebied van Gemeente Amsterdam

28 deelnemers

Demografische gegevens

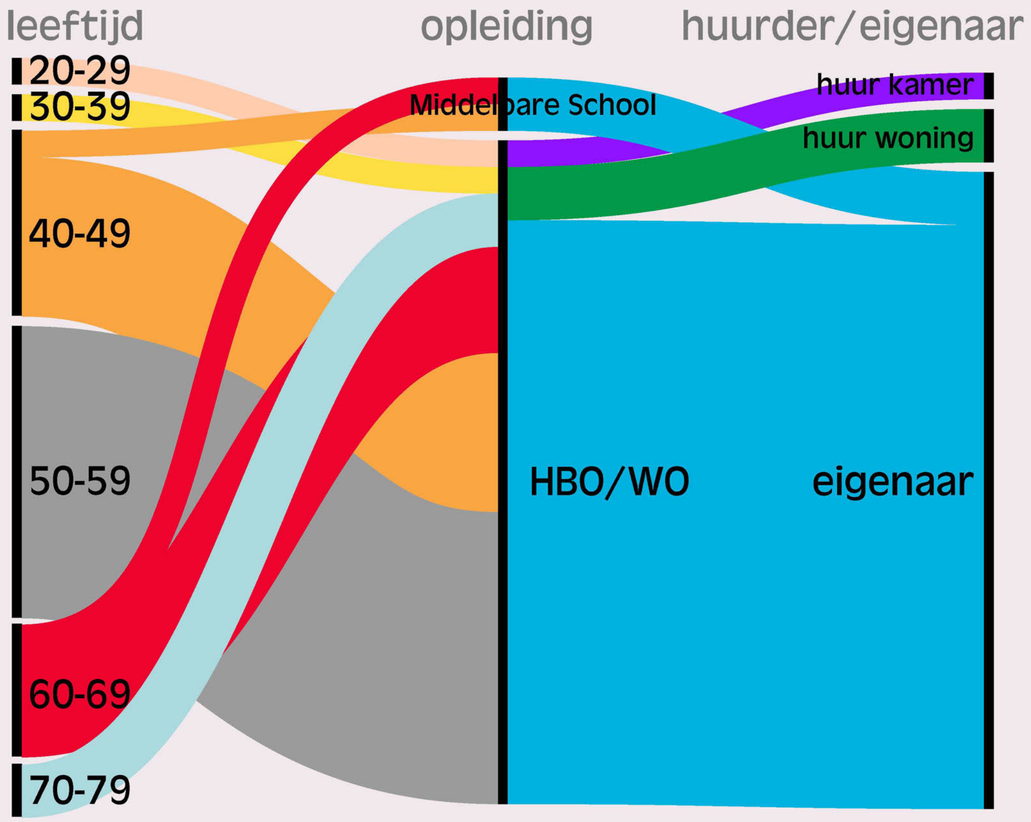

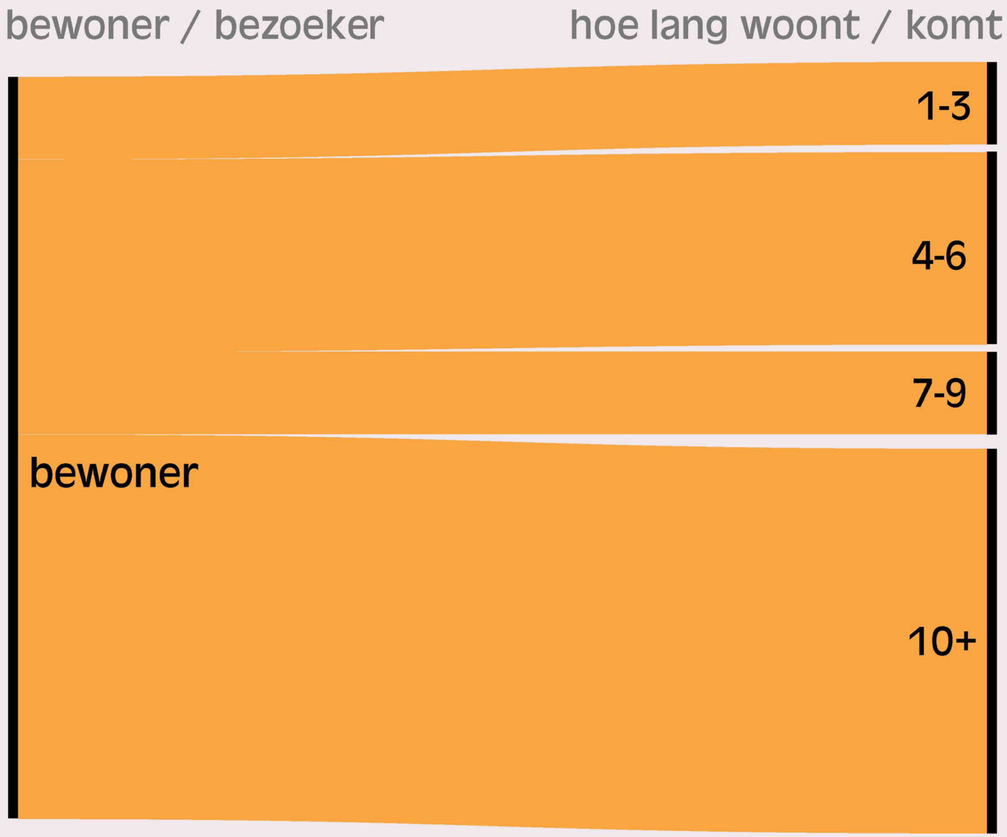

Citaten vanuit de buurt

“Het leukste van IJburg is het water... S’avonds loop ik even naar het water en kijk naar de zonsondergang. Dan krijg ik rust en ben ik gelukkig.”

“IJburg is voor mij leven omringd door natuur. IJmeer per eiland, Diemerpark, verder het beste van twee werelden, stedelijk en buiten. Gemengde wijk, stad op fietsafstand.”

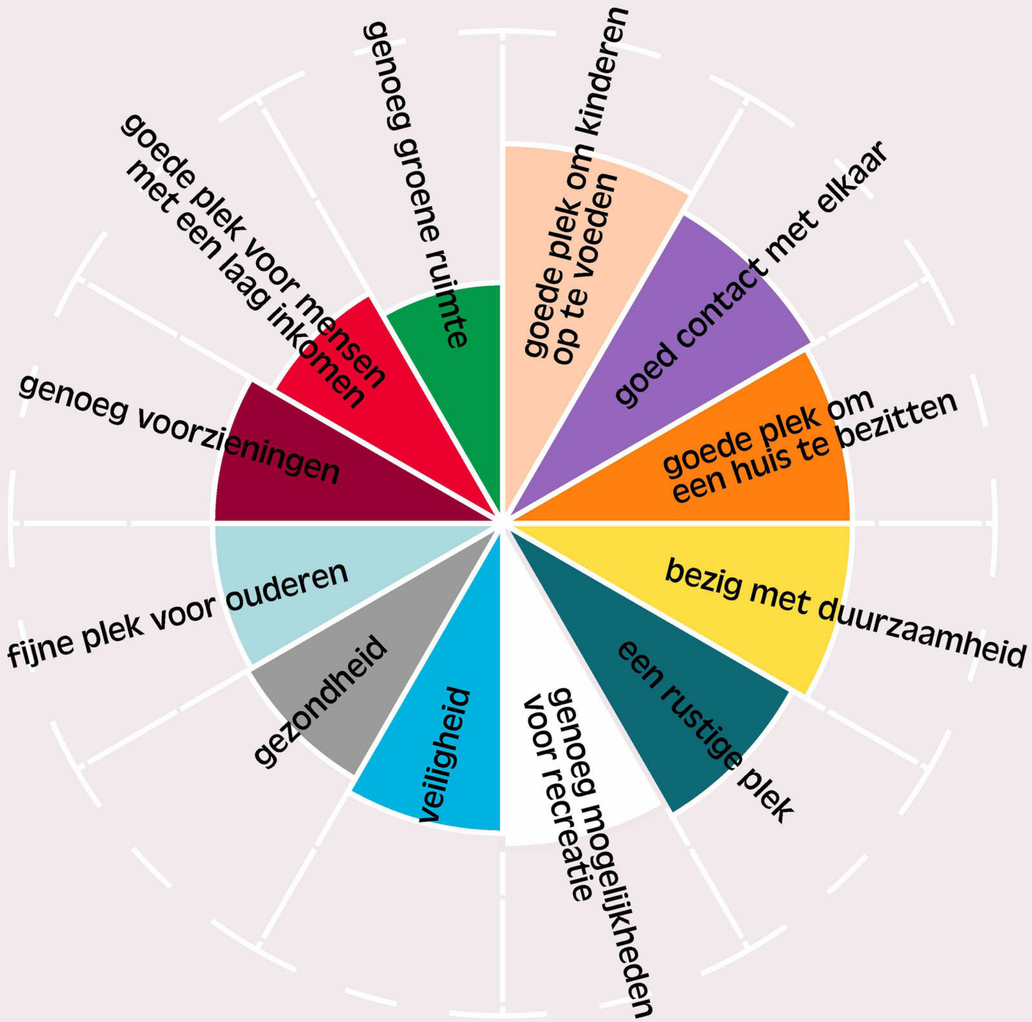

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Op de heatmap zien we veel gekleurde plekken, waaronder ook verschillende plekken in het water. Water recreanten hebben de plekken waar zij vaak komen in aangemerkt, bijvoorbeeld

het gebied rondom Vuurtoreneiland wat grenst aan het zoekgebied.

Sportpark Durgerdam met het bijbehorende water,

Steigereiland,

het centrum van IJburg

en de Diemer Vijfhoek

worden vaak aangeduid.

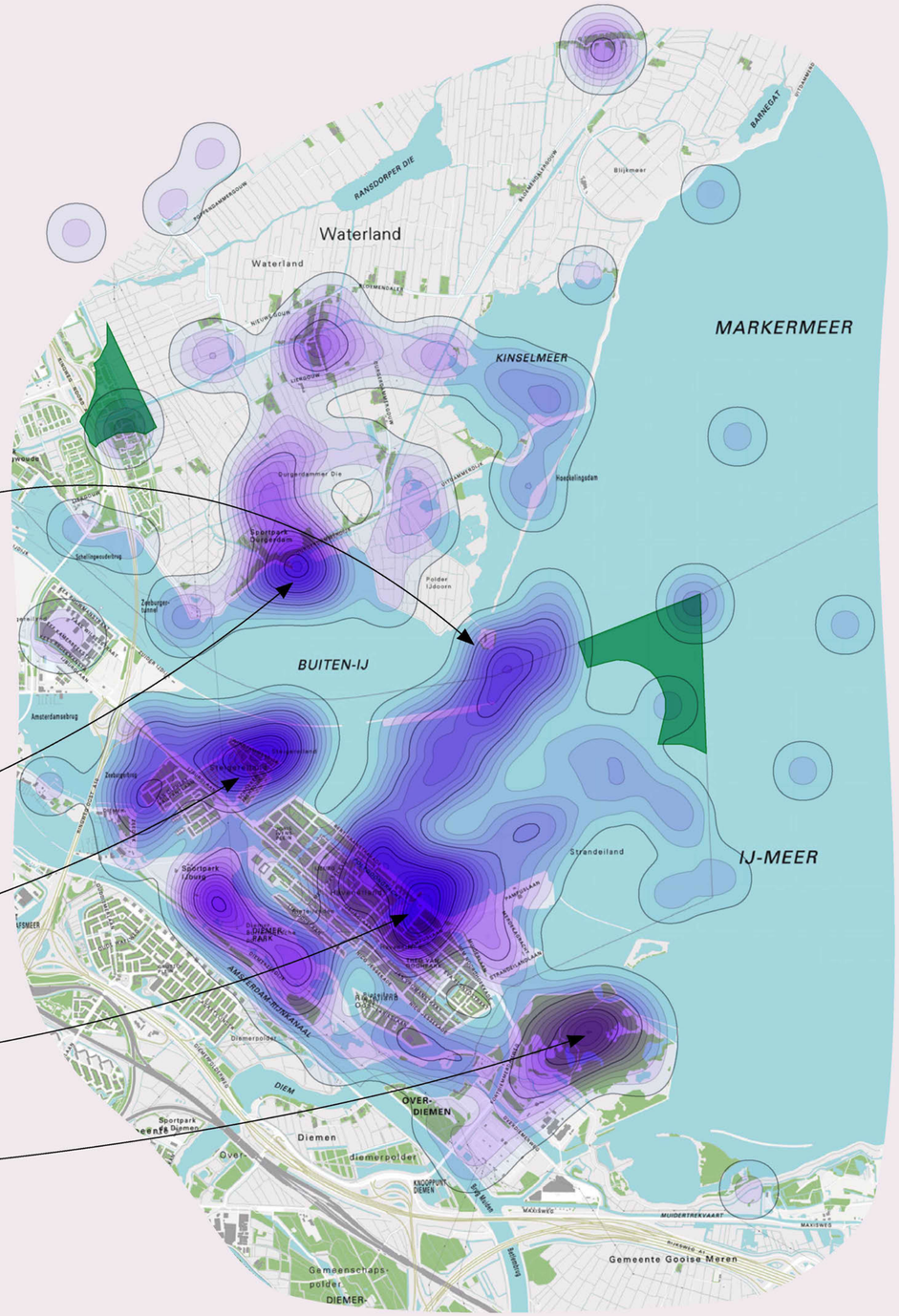

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Deelnemers zijn blij met de omgeving IJmeer zoals die is. Op IJburg zien deelnemers wel graag meer lokale voorzieningen omwille van het buurtgevoel. De deelnemers willen het water, het uitzicht en de mogelijkheden voor recreatie in de toekomst behouden. Deelnemers zijn van mening dat windturbines een negatieve impact zouden hebben op deze waarden. Het unieke uitzicht zou verpest worden door de windturbines. Horizonvervuiling is daarom een belangrijk thema.

Daarnaast zijn de effecten op gezondheid een grote zorg. De effecten op zowel mensen en dieren. Specifiek in dit gebied bestaan er zorgen over het effect van de trilling op de vissen in het water. Deelnemers dichten serieuze gezondheidsklachten toe aan de mogelijke windmolens, zoals slapeloosheid en effecten op de mentale gezondheid.

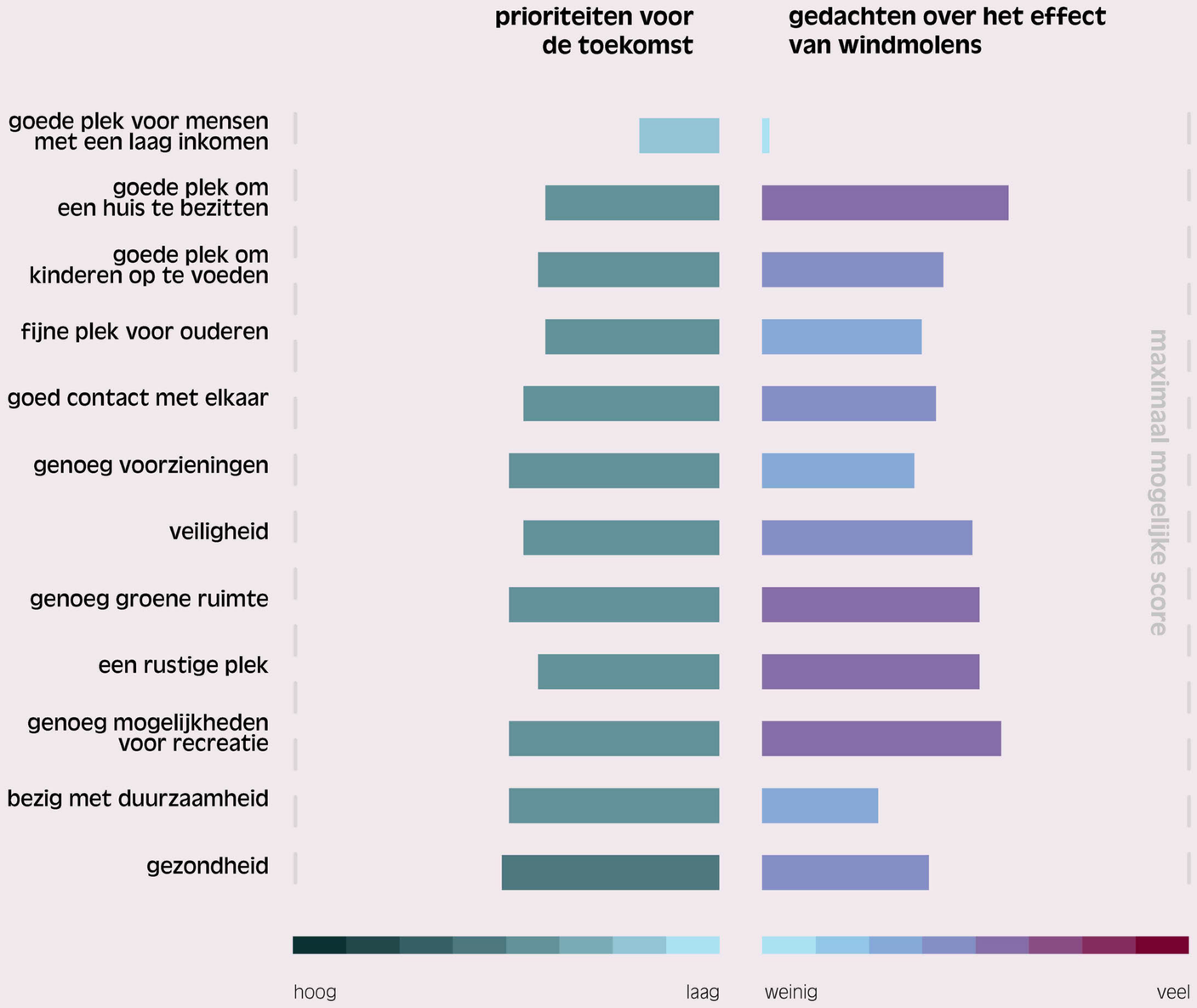

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. Een gezonde buurt
2. Een buurt die bezig is met duurzaamheid
3. Een buurt met genoeg groene ruimte
4. Een buurt met genoeg mogelijkheden voor recreatie

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om een huis te bezitten
2. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
3. Dat het geen rustige plek meer is
4. Dat er niet genoeg groene ruimte meer is in de buurt

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
2. Genoeg groene ruimte
3. Goede plek om een huis te bezitten
4. Veiligheid

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

Vergelijkbaar met andere zoekgebieden is de grootste zorg het thema van gezondheid:

"Grootste zorg: gezondheidseffecten windturbines, altijd 10x tiphoogte afstand van bewoning (let op >2025 extra bewoners Strandeiland)."

Deelnemer werkboek 18

Ook komen alternatieven aan bod:

"Zet nog meer in op zonne energie op alle gebouwen."

Deelnemer werkboek 17

Redelijk uniek voor dit zoekgebied zijn de zorgen over de invloed van windmolens op het esthetische uitzicht van het IJmeer:

"Lelijkheid van het landschap"

Deelnemer werkboek 1

Er wordt kritiek geuit op de methode van context mapping en hoe deze irrelevante zaken zou onderzoeken:

"Dit onderzoek onderzoekt allerlei zaken die mensen niet relevant vinden."

Deelnemer werkboek 11

Science Park

Stadsdeel Oost

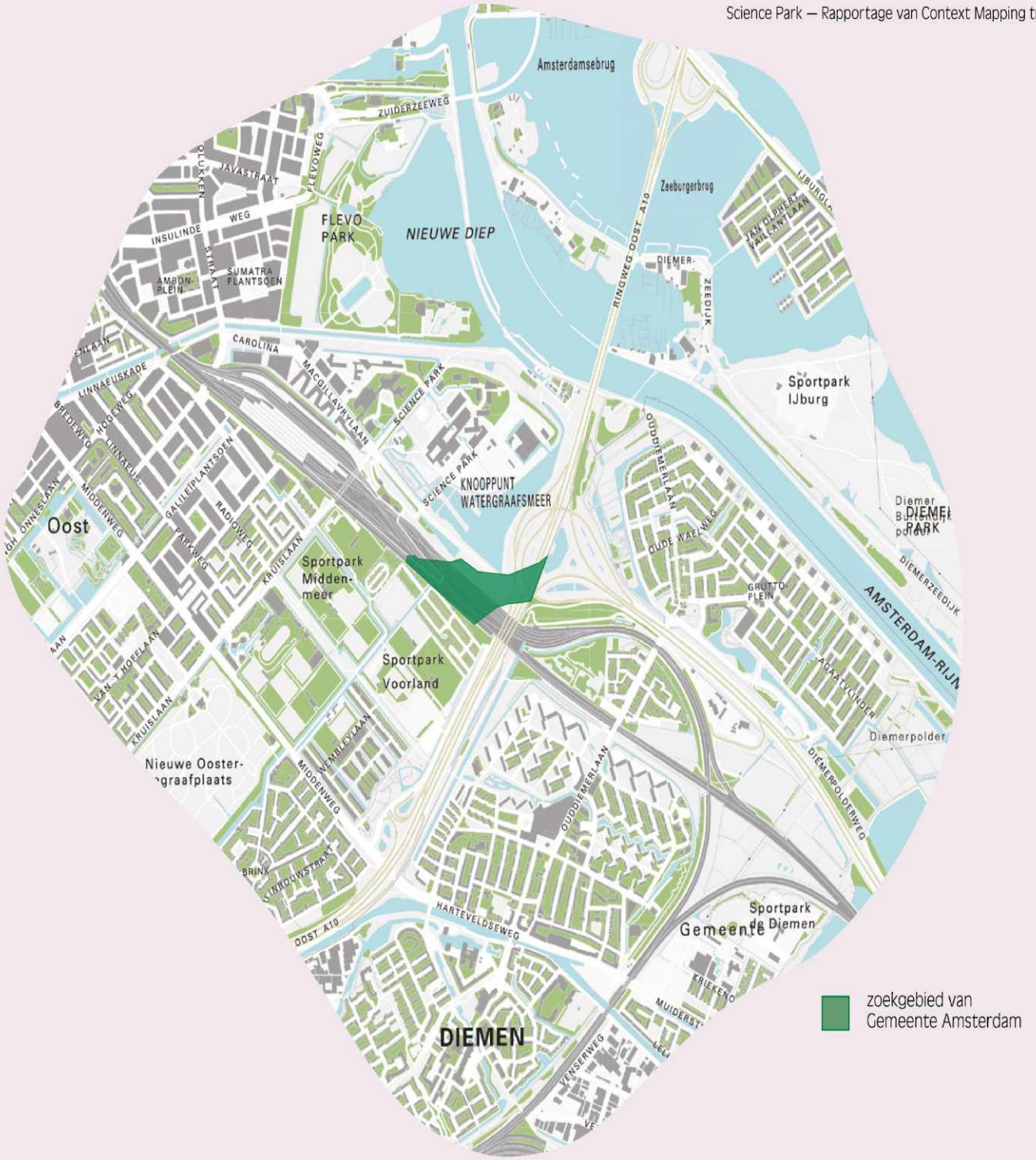

27 deelnemers

Demografische gegevens

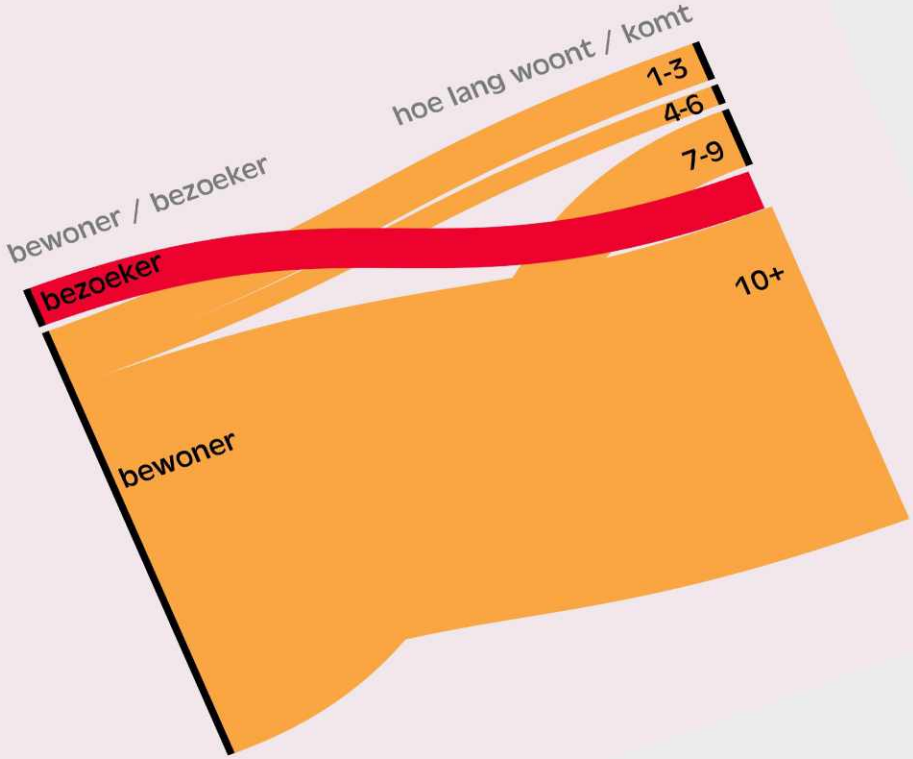

Citaten vanuit de buurt

“Veel mogelijkheden om te sporten, wandelen, tuinieren. Wel overlast van snelweg geluid en ongezonde lucht.”

“De Diemense leefomgeving scoort relatief laag door de aanwezige snelwegen, spoor verbindingen, A'dam Rijnkanaal, elektriciteitsmasten en de Vattenfall centrale (+mogelijk een biomassa centrale).”

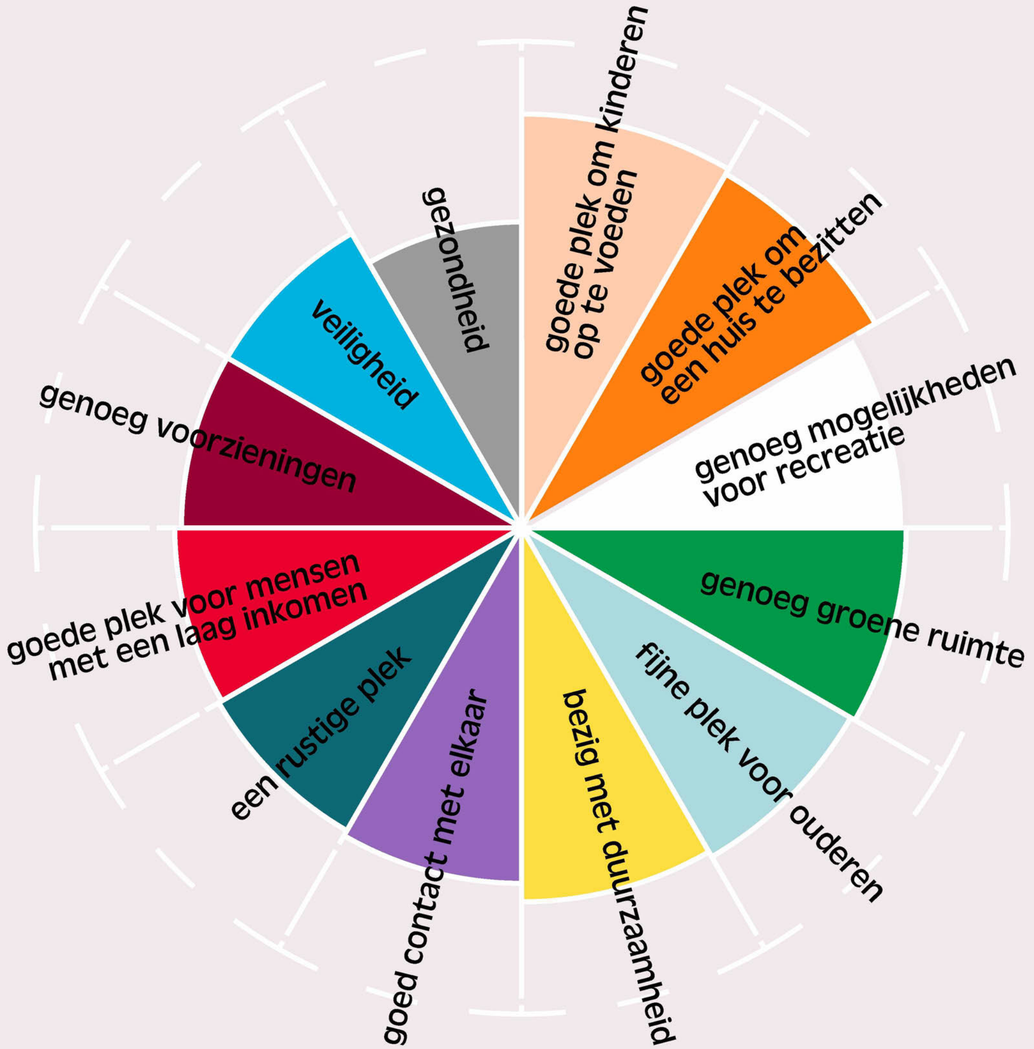

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

Op de kaart zien we een aantal vlekken om het zoekgebied heen. Dit zijn sport-, recreatie- en groengebieden zoals

Tuinpark Nieuwe Levenskracht,

Anna's Tuin & Ruigte,

en Sportpark Middenmeer.

Ook Science Park was een veelgenoemde plek.

Andere belangrijke plekken zijn

het Frankendaelpark,

het Flevopark

en begraafplaats de nieuwe Ooster.

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Science Park mag van de deelnemers nog meer als wetenschappelijk gebied op de kaart komen, met mogelijkheden voor buurtbewoners om in contact te komen met de universiteit. Deelnemers willen de goede groenvoorzieningen en ruimte voor natuur behouden of uitbreiden. Deelnemers beschrijven ambities rondom een klimaatneutrale buurt en de verduurzaming van woningen. Verder delen deelnemers een gevoel van onzekerheid over de toekomst van de buurt: Hoeveel woningen komen er bij en hoeveel druk komt er op het gebied te staan?

Deze onzekerheid komt terug in de zorgen over windmolens en de mogelijke effecten hiervan. Ook zijn er zorgen over cumulatieve overlast door bebouwing en verdichting en de bestaande geluidsoverlast in de buurt. Hierdoor kan toegankelijkheid van de groengebieden afnemen. Het geluid kan de natuur (met name dieren) verstoren, een waarde die juist belangrijk is voor bewoners. Deelnemers verwachten een beperking in ruimte voor groen recreatie en sport. In de grafieken is te zien dat er ook zorgen zijn over huis bezit in relatie tot windmolens, en zorgen over de leefbaarheid voor ouderen en kinderen. Op deze zorgen is minder toelichting gegeven in de geschreven antwoorden.

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. Een buurt is een rustige plek
2. Een buurt met genoeg mogelijkheden voor recreatie
3. Een buurt is een goede plek om een huis te bezitten
4. Een buurt met genoeg voorzieningen

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie
2. Dat er niet genoeg voorzieningen
3. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om een huis te bezitten
4. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om kinderen op te voeden

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg mogelijkheden voor recreatie
2. Genoeg voorzieningen
3. Goede plek om een huis te bezitten
4. Goede plek om kinderen op te voeden

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

In het zoekgebied rondom Sciencepark bestaan veelal zorgen over de negatieve gevolgen van windmolens op de gezondheid van mens en dier:

"Ik vind het belangrijk dat er goed onderzocht wordt wat het effect van de windmolens is op de biodiversiteit/ vogelpopulatie en de gezondheid van omwonenden."

Deelnemer werkboek 27

Verder wordt opgeroepen om de Natura 2000 gebieden te beschermen:

"Dieren die tegen de windmolen aanvliegen. Dieren die verdwijnen door geluid/trilling."

Deelnemer werkboek 5

Een significant deel van de deelnemers hebben aangegeven mee te willen denken over mogelijke alternatieven. Zo worden voorstellen gemaakt over de mogelijkheid van zonnepanelen op platte daken, langs de ring A10 of de mogelijkheden van isolatie van sociale huurwoningen en andere (nieuw)bouw:

"Er ligt een ring A10 van ongeveer 60 hectare om de stad ongebruikt. ... Met maar 30 hectare (zonnecollectoren) kun je de stad van energie voorzien"

Deelnemer werkboek 3

Ook vinden zij de afstandsnorm van 350 meter te dichtbij en zien eigenlijk geen mogelijkheid tot het plaatsen van windmolens wanneer deze norm opgerekt zou worden:

"Die 350 m zijn veel te krap. Als je die oprekt naar 500 of 1000 meter dan past het al nergens"

Deelnemer werkboek 21

Er zijn zorgen over de mate van participatie en invloed in vorige fases en de huidige fase:

"We worden gelokt en geleid in de richting die de gemeente wil. Met genoeg ingevulde enquêtes kan er weer een verplichte informele en/of inspraak waarde worden afgevinkt"

Deelnemer werkboek 23

Havengebied Zuid

Stadsdeel Nieuw-West

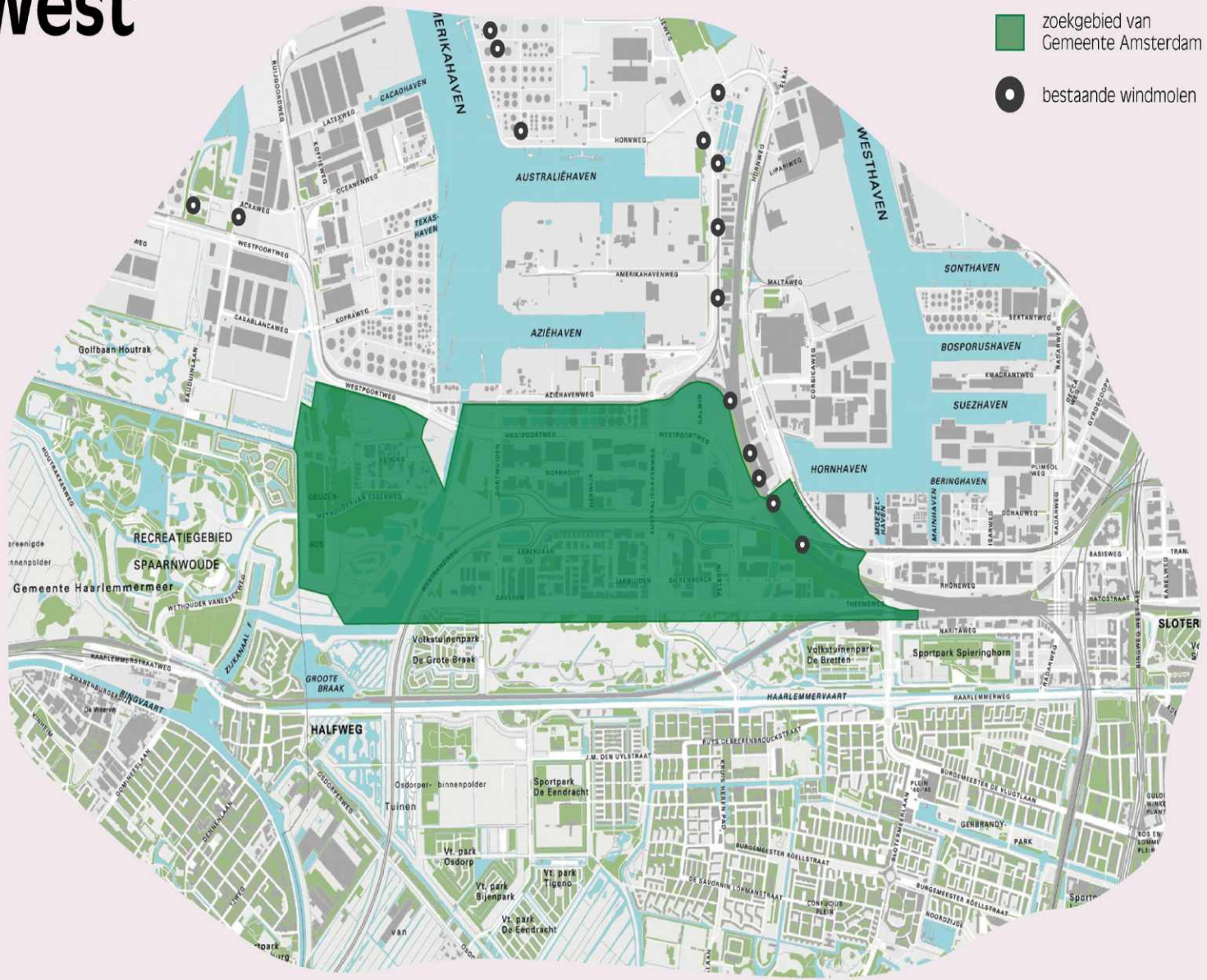

22 deelnemers

Demografische gegevens

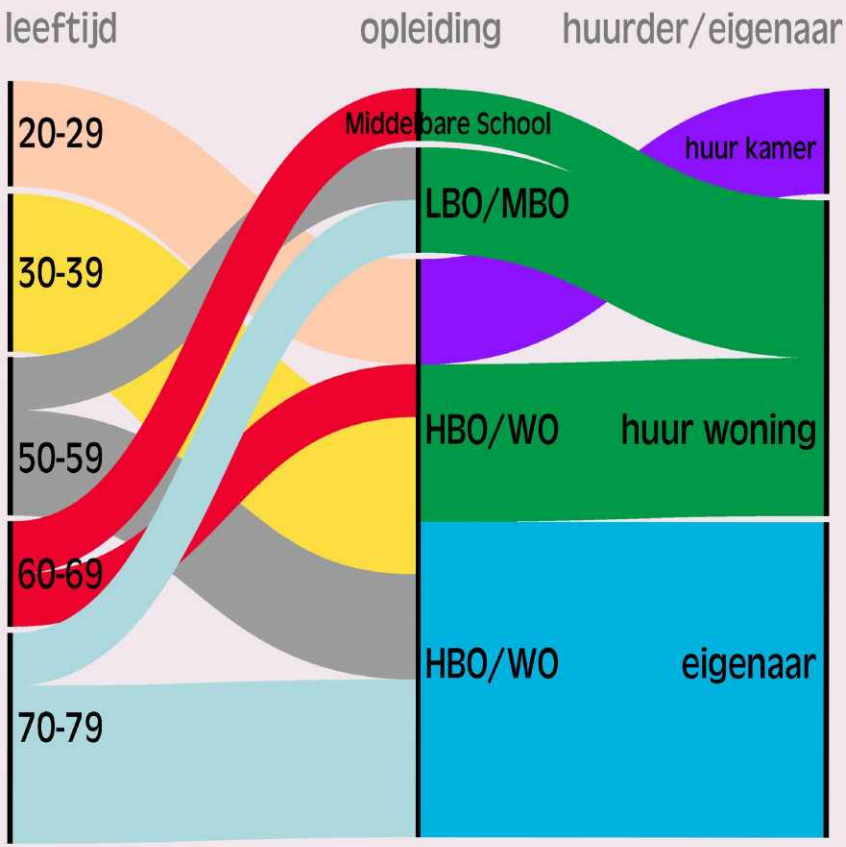

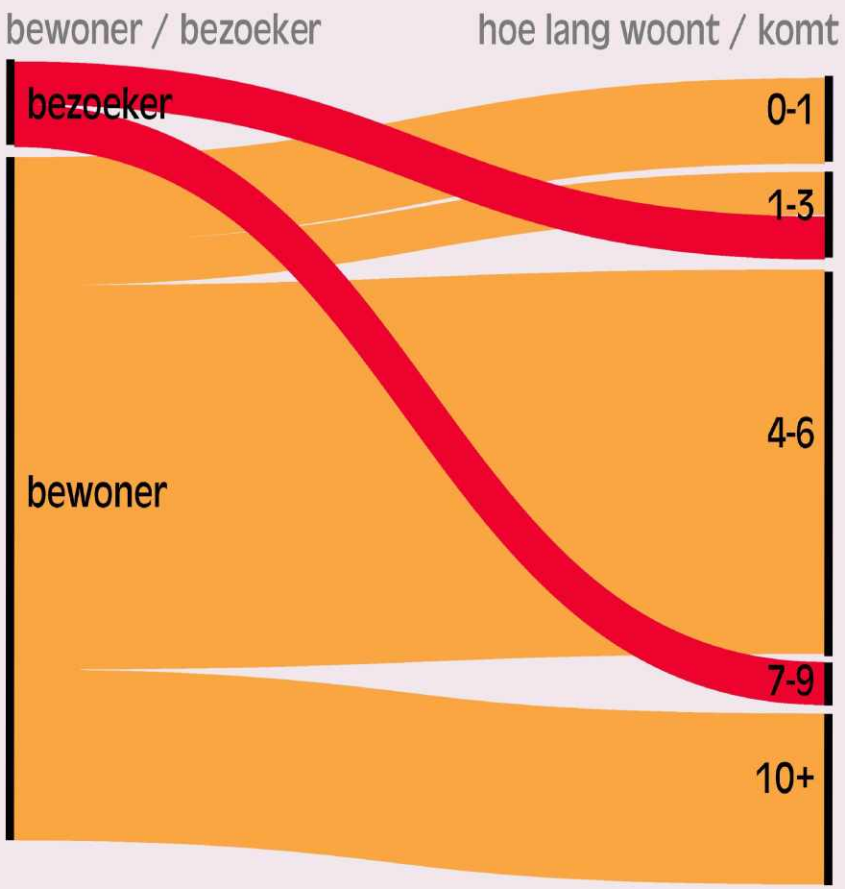

Citaten vanuit de buurt

“Mooi wonen, water, park vlakbij, veel geluid en stof van haven, A9, A5, A200, vliegtuigen. Per 24 uur gemiddeld over 2 mnd. 55 dB. Dat is boven wat is toegestaan.”

“Een fijne buurt waar soms cohesie ontbreekt. Kindvriendelijk, en je auto parkeren is altijd mogelijk. In Geuzenveld is de auto welkom. Als je geen auto hebt is er geen openbaar vervoer op loopafstand.”

Beschrijving van de buurt

Ruimtelijke gegevens afkomstig van kaartmateriaal

De kaart laat een groter zoekgebied zien, met daaromheen een aantal aangeduide plekken. Deze plekken zijn recreatiegebieden die meermaals zijn genoemd, met als meest genoemde

de Osdorper Binnenpolder

en de Groote Braak (recreatieplas).

Daarna volgen

het Geuzenbos,

recreatiegebied Spaarnwoude,

Sportpark de Eendracht

en Volkstuinen de Bretten.

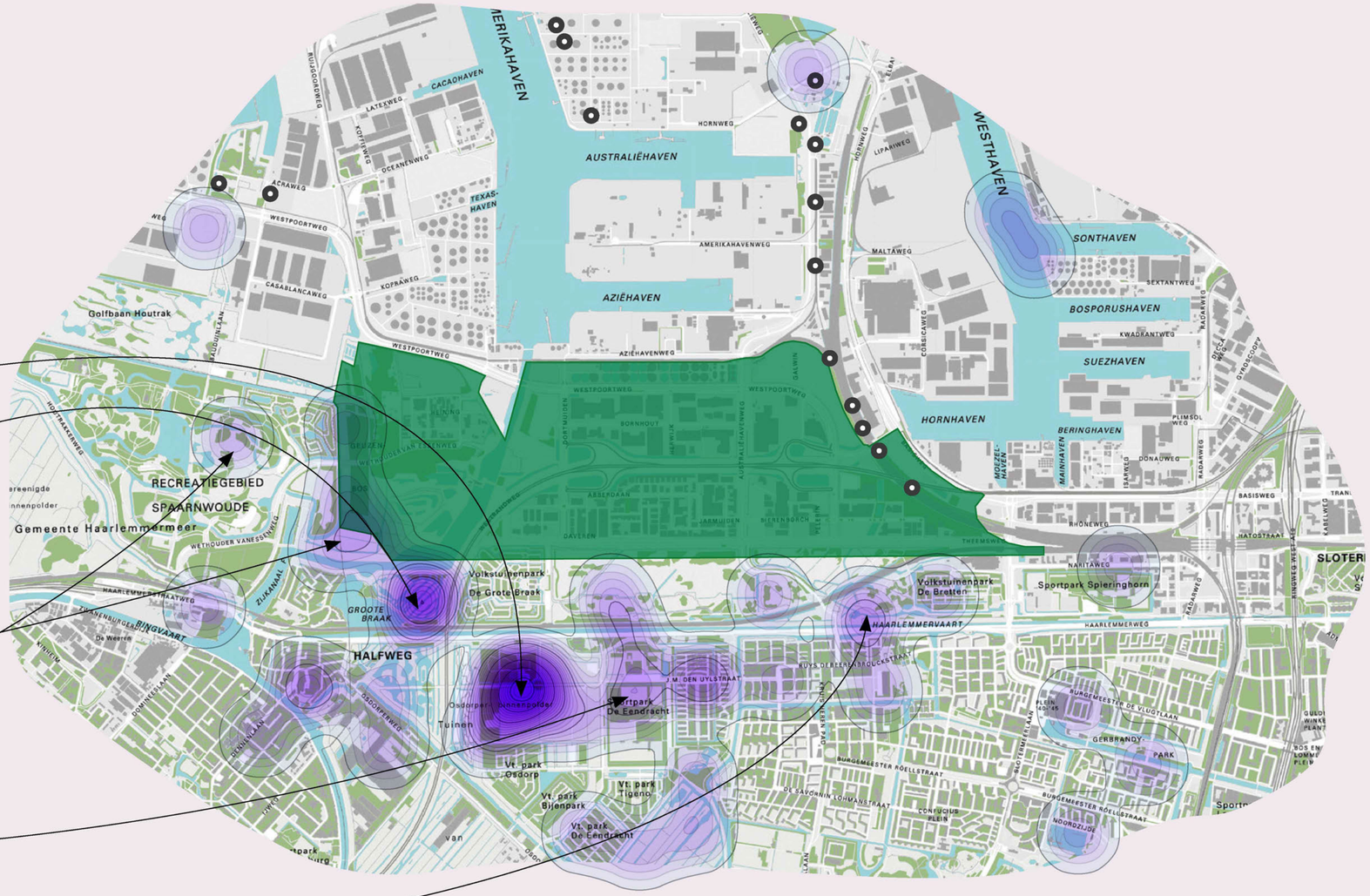

Analyse van de aanvullende toelichtingen

Deelnemers in Havengebied Zuid vinden voor de toekomst een sociale buurt van groot belang. Deelnemers hebben behoefte aan meer voorzieningen, specifiek cafés die mogelijkheid geven tot ontmoeting. Ook hechten deelnemers waarde aan de kindvriendelijkheid van de buurt, de ruimte voor groen en het behoud hiervan in de omgeving. Het is belangrijk om in gedachte te houden dat deelnemers vaak de woongebieden rondom het zoekgebied beschrijven.

Er zijn deelnemers die enthousiast zijn over de komst van windmolens. Deelnemers vinden windmolens in het industriële gebied passen, en verwachten daarom minder overlast. De windmolens zijn voor hen een toevoeging in het landschap, passend bij de industriële uitstraling.

Andere deelnemers maken zich zorgen dat de plaatsing van windturbines een negatieve invloed zal hebben op de waarde van de huizen in het gebied. Deelnemers denken dat de komst van windturbines de rust zal verstoren en dat dit effect zal hebben op mens en natuur. Deelnemers hebben zorgen over de gezondheid van omwonenden door licht- en geluidsoverlast. In de infographic is ook te zien dat er zorgen zijn over mogelijke waardedaling.

Samenvattende analyse van de stellingen

De vier thema's die deelnemers zien als prioriteit voor de toekomst van hun buurt:

1. Goed contact met elkaar
2. Een buurt is een goede plek om kinderen op te voeden
3. Een buurt met genoeg voorzieningen
4. Een buurt met genoeg groene ruimte

De vier thema's die deelnemers het meest belangrijk vinden rondom de komst van windmolens:

1. Dat het geen rustige plek meer is
2. Dat de buurt geen goede plek meer zal zijn om een huis te bezitten
3. Dat er niet genoeg voorzieningen
4. Dat er niet genoeg mogelijkheden zijn voor recreatie

De vier thema's waar het meeste verschil zit tussen de prioriteiten (wensen) van de deelnemers, en hun zorgen over de komst van windmolens

1. Genoeg voorzieningen
2. Een rustige plek
3. Goed contact met elkaar
4. Goede plek om een huis te bezitten

Aanvullende gedachten vanuit het werkboek

Zorg over waardedaling door windmolens:

“Waardedaling ten gevolge van windmolens/turbines.”

Deelnemer werkboek 1

Verder zijn er positieve geluiden te horen wat betreft windmolens:

“We willen graag dat de windmolens hier komen, dan krijgen wij schone energie. Ik vind ze mooi en ze hebben een goede bedoeling.”

Deelnemer werkboek 9

Een groot deel van de ingevulde werkboeken zijn niet verzameld tijdens de workshops, maar tijdens een spontane sessie in de OBA. Hierdoor wordt andere visie weergegeven.

Conclusies

Observaties Deel 1: Gegevensverzameling

Een van de meest opvallende observaties tijdens de workshops is dat een grote meerderheid van de deelnemers tot een specifieke demografie behoorde: hoog opgeleide huiseigenaren van boven de 60, die 10 jaar of langer in de buurt wonen (+/- 80% van de respondenten voldeed aan dit profiel). De onderzoekers hebben op deze trend gereageerd door workshops te organiseren tijdens evenementen in buurthuizen, of door mensen uit te nodigen om het werkboek in te vullen op OBA-locaties. Dit heeft een andere demografie opgeleverd. Deze verschuiving is waar te nemen in de demografische resultaten van Holendrecht en Havengebied Zuid. Onderzoekers zijn benieuwd naar de resultaten van een participatieproces waarbij actief wordt geprobeerd om diverse groepen te benaderen, bijvoorbeeld door in contact te treden met middelbare scholen, burger initiatieven, of buurthuizen.

Veel respondenten die workshops bij hebben gewoond, gaven aan zich buitengesloten te voelen in het participatieproces van de RES. Het werkboek werd in eerste instantie vaak gezien als een poging om een bepaalde uitkomst uit de “participatie” te halen. Veel deelnemers vroegen om een meer openbare uitleg over hoe de gegevens in de volgende fasen van het RES-proces worden gebruikt. De onderzoekers waren niet in staat om aan dit verzoek te voldoen, wat het wantrouwen van de deelnemers tegenover het proces niet hielp verminderen. Een mandaat van de gemeenteraad met specifieke stappen om de data te betrekken in verdere fases van participatie zou de onderzoekers geholpen hebben om een deel van het vertrouwen terug te winnen, en een betere werkrelatie op te bouwen met bezorgde burgers.

Observaties Deel 2: Analyse van de gegevens

Bij het verwerken van de gegevens merkten de onderzoekers een sterke prevalentie van sociale factoren op. Dit werd waargenomen in de beschrijvingen die de respondenten gaven over hun buurt, in het heden. Natuur, biodiversiteit en recreatie zijn belangrijk als toekomstige prioriteiten van de deelnemers. En alhoewel er ook bezorgdheid is over de plaatsing van windmolens, lijken sociale factoren ook de belangrijkste kenmerken/wensen voor buurten van de toekomst te zijn. Deelnemers in alle zoekgebieden beoordelen de mogelijkheid om kinderen op te voeden in de buurt in de top vier van belangrijke kenmerken. De mogelijkheid om een huis te kopen is aanwezig in de top vier van 5 van de 7 zoekgebieden. In totaal kwamen deze twee uitspraken 12 keer voor, terwijl de uitspraken over Rust, Recreatie en Groen in totaal 9 keer voorkwamen. Windmolens worden niet alleen gezien als een bedreiging voor natuur- en recreatiegebieden, maar ook voor de algehele leefbaarheid van de buurt.

Voortbouwend op de relatie tussen sociale thema’s en windmolens, observeerden de onderzoekers dat

windprojecten discussies over onderliggende sociale dynamieken uitlokt, of het nu gaat om de relatie tussen identiteit en landschap in Noord, IJmeer en Diemerscheg, of om diversiteit in Zuidoost. Inzicht in de onderlinge dynamiek tussen energieprojecten en sociale factoren in de buurt, kan de overheid en initiatiefnemers helpen om deze zorgen mee te nemen in toekomstige stappen van het proces.

Aanbevelingen aan de gemeenteraad voor toekomstig gebruik van de Context Mapping resultaten

Context Mapping is een participatieve ontwerpmethode. Alle ontwerpprocessen vereisen twee componenten:) het vermogen om zowel beperkingen (zorgen en pijnpunten) als potentiële alternatieven/oplossingen te bespreken, en 2) het bedenken van oplossingen door middel van een iteratief proces.

Om vertrouwen op te bouwen en toe te werken naar co-creatieve oplossingen die het lokale gebied aanpakken, moeten de resultaten van de reflectiefase gedeeld worden met de gemeenschap op een manier die co-creatie van oplossingen tussen burgers en ambtenaren mogelijk maakt. Verder stellen de onderzoekers voor dat toekomstige participatieprocessen antwoorden op de zorgen van de deelnemers onderzoeken middels van potentiële ontwerpoplossingen.

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail	reactie/Afwegingskader	Proces	Inhoud	Korte toelichting
[redacted]	[redacted]	Natuur & Milieufederatie Noord-Holland	[redacted]@nmh.nl	ja	x		geen inhoudelijke reactie kader, tewelnig tijd. Wel verzoek tot gesprek met Dorpsraad Driemond en inwoners, herijken zoelgebied Driemond.
[redacted]	[redacted]	Dorpsraad Driemond	dorpsraad@driemond.info	ja	x		geen inhoudelijke reactie kader, tewelnig tijd. Wel verzoek tot gesprek met Dorpsraad Driemond en inwoners, herijken zoelgebied Driemond.
[redacted]	[redacted]	Natuurlijk IJburg	[redacted]@mac.com				
mm	[redacted]	Bewoner Landsmeer	[redacted]@hotmail.com				
[redacted]	[redacted]	Windalarm	[redacted]@carbid.nl	ja			Proces:betrokkenheid organiseren, afwegingskader als afwegingskader inzetten, 1 inhoudelijk punt om te bekijken: Hoe verhoudt zich dit beleid ten opzichte van ander beleid dat impact heeft op CO2 reductie (isolatie/alternatieve opwek/komst van datacentersi en ander beleid dat ook belangrijk voor de stad (woningbouwopgave/leefbaarheid/bescherming van groengebieden) / Modes en onderzoeken uit buurgemeenten/stadsdelen/provincie
[redacted]	[redacted]	Windalarm	[redacted]@windalarm.org	ja			Proces:betrokkenheid organiseren, afwegingskader als afwegingskader inzetten, 1 inhoudelijk punt om te bekijken: Hoe verhoudt zich dit beleid ten opzichte van ander beleid dat impact heeft op CO2 reductie (isolatie/alternatieve opwek/komst van datacentersi en ander beleid dat ook belangrijk voor de stad (woningbouwopgave/leefbaarheid/bescherming van groengebieden) / Modes en onderzoeken uit buurgemeenten/stadsdelen/provincie
[redacted]	[redacted]	Koepelcoöperatie Energie samen	[redacted]@inter.nl.net	Ja		x	nuttige punten! Let co de juistheid van citaten!
[redacted]	[redacted]	Bewoner Amsterdam Noord	[redacted]@xs4all.nl				
[redacted]	[redacted]	VVE Uburg	[redacted]@tue.nl	ja	x	x	Proces:neem inwoners serieus | Inhoud: plaatjes van bliksemslag / xx
[redacted]	[redacted]	Watersport Veneniging IJburg	secretaris@wvijburg.nl	ja+aanvulling			Foto voorkant > i.r.t. veiligheid, deze afgebroken? Misplaatst bij dit onderwerp 'veiligheid'.
[redacted]	[redacted]	Jong RES (soms lan Minnes)	nh-zuid@jongresnederland.nl				
[redacted]	[redacted]	Volkstuinpark Buikslotermeer	[redacted]@kpnmail.nl	ja	x	x	Proces:kort te tijd | Inhoud: Typische Amsterdamse thema's missen? | suggestie paragrafen: Verder ontbreken de paragrafen Nut (logica) en Noodzaak (alternatieven), Draagvlak en Biodiversiteit in het concept afwegingskader.
[redacted]	[redacted]	Bewoner Amsterdam Zuid	[redacted]@gmail.com				
[redacted]	[redacted]	GeingDorp	[redacted]@gmail.com	ja	x		Niet eens met kader, maakt alles ingewikkeld. Geen inhoudelijke reactie
[redacted]	[redacted]	EnergiecoÖperatie Amsterdam Wind	[redacted]@amsterdam-wind.nl				
[redacted]	[redacted]	Noorderlingen Voor de Wind	[redacted]@gmail.com	ja		x	beeldvorming van de windmolens - overal gelijk?, aanvullende suggesties, normatief vs feitelijk?
Tweede ring							
[redacted]	[redacted]	Tuinpark Buikslotermeer	[redacted]@orion.nl				

Voornaam		Achternaam		Mail		Perspectief/organisatie	reactieAfwegingskader
voornaam		achternaam	postcode	email	leeftijd	Geef hieronder aan via welke belangengroep en/of rol u meedoet.	
Niels		Honcoop	1113GZ	niels.honcoop@upcmail.nl	50 - 64 jaar	Burgers Diemen	
William	De	Boer	1087DC	wde_boer@hotmail.com	35 - 49 jaar	Inwoner IJburg op persoonlijke titel	
Inge		Verhoef	3981ja	inge.verhoef@windvogel.nl	35 - 49 jaar	energiecooperatie De Windvogel	
Paul	van	Egmond	1051 JH	paul.v.egmond@gmail.com	35 - 49 jaar	Ik ben actief voorstander van windenergie op land vrijwilliger bij energiecooperatie Amsterdam Wind	ja
Edwin	Van de	Ketterij	1022LN	ketterij@xs4all.nl	35 - 49 jaar	Mede auteur van het raadsadres aan de gemeenteraad mbt gezondheidseffecten van windmolens.	ja
S.		Brands	1025ML	simone.brands@outlook.com	35 - 49 jaar	Windwiki	ja
Anke	van	Tijen	1107DL	apvantijen@online.nl	65 jaar en ouder	Bewoonster: actief betrokken b/d wijk Gein/Geingebied en belangengroepen m.b.t. natuur, diversiteit	ja
Anna		Costello	1022XX	reabhloid@hotmail.com	50 - 64 jaar	Bewoners voor groene leefbaarheid Amsterdam	
Mayra		Smit	1507CB	m.smit@mnh.nl	35 - 49 jaar	Natuur & Milieufederatie Noord-Holland	
Deborah		Lauria	1018 LL	d.lauria@clientenbelangamsterdam.nl	35 - 49 jaar	Clientenbelang Amsterdam: voor zorg, jeugdhulp, toegankelijkheid, vervoer, werk, geldzaken en wonen.	JA/Nee ziet van af
Saskia		Schalkwijk	1062 GZ	sschalkwijk@sigra.nl	35 - 49 jaar	Sigra: het samenwerkingsverband van ziekenhuizen en zorgorganisaties in Amsterdam	
Tiny		De Bruin	1037RR	tinyvelink@hotmail.com	65 jaar en ouder	Belangenvereniging Industriegebied Achtersluispolder BIA	ja
Marianne		Boer	1037rr	boermh@gmail.com	65 jaar en ouder	Sportleider v. A'dam, opgericht 2 A'dam sportvereniging nu ijplas recreatie. Kano. Sportraad a'dam.	
Els		Timmerman	1076SW	e.timmervrouw@gmail.com	50 - 64 jaar	volkstuinvereniging Frankendael	ja
Jan		Hendriks	1087EC	janhen@me.com	65 jaar en ouder	VvE Create IJburg	
Miro		Popovic	1106 ZM	miropop196@gmail.com	50 - 64 jaar	Bewonersgroep Gein	

Voornaam	Achternaam		Perspectief/organisatie	Mail	reactieAfwegingskader
Cecile		Ter Borgh-Stam	Inwoner Zunderdorp. Landelijk Noord.	Cecile@terborgh.eu	
Jaap		Wolff	Privé.Bewoner van natuur en recreatiegebied De Hoge Dijk. Namens medebewoners	jaapwolff@gmail.com	
Robert		Alten	Buurtbewoner Zuidoost en recreant Gaasperplas	amsterdam@kerstkonijn.nl	
Roy	van	Reijsen	Bewoner	royvanreijsen@xs4all.nl	
Cees A. J.		Wiegel	Bestuurslid VvE en bestuurslid Erf Abcoudermeer	wiegelcees@gmail.com	
Aukje	van	Bezeij	een energiecoöperatie	aukje@zuiderlicht.nu	
Heleen	van den	Hombergh	Windalarm, bewoner Oost	hvdhombergh@yahoo.com	JA
Marlein		Bong	Lid van kerngroep Windalarm Amsterdam en coordinator Windalarm divisie Amstetdam Noord Waterland	hannemarleinbong@gmail.com	
Martijn	de	Jong	Natuurmonumenten	m.dejong@natuurmonumenten.nl	
Alexander		Geene	Stichting de Waterlandse Weide	geene@schoutenhuisbv.nl	
Anne		Drabbe	Buurtbewoners organisatie de Diem	bodine@drabbe.org	
Gerard		Korthof	Voorzitter stichting Stemmen voor stiller. Bewoners Nellestein eo, Gaasperplas, Gaasperdam.	stemmenvoorstiller@gmail.com	ja
Rineke		Neppelenbroek	voorzitter Stichting Behoud Waterland	rineke.neppelenbroek@xs4all.nl	JA
~~Margriet~~	~~van~~	~~Weelden~~	Bestuurslid tuinpark Buikslotermeer	~~m.vanweelden@kpnmail.nl~~	
Renate	M	Nollen	Volkstuin vereniging Linnaeus	renate912@gmail.com	
Ewout		Huibers	Vogelwerkclub Amsterdam	ewout@ewout.tv	JA
Henk		Smit	wetlandwacht	wetlandwachtijmeer@gmail.com	
Daphne		Meijer	Energiecooperatie KBG Natuur zit naast Daphne Meijer ook Aukje Bezeij van cooperatie Zuiderlicht.	daphne@amsterdamenergie.eu	ja
Sonja		Brilman		s.brilman@orion.nl	ja

Verslag Lokale Procesgroep Nieuw West
Datum: 9 december 2021
Voorzitter: [redacted]
Aanwezig: [redacted] (Zaanstad), [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]

Mededelingen

- Mededelingen: geen

Notulen vorige keer: geen opmerkingen:

CM – 250 reacties binnengekomen (schatting 12 voor Nieuw West)
PWE – gaat richting 5.400

Dit alles wordt nu verwerkt in het afwegingskader en vertaald naar lokale gebieden.
A.s. vrijdag worden dat toegestuurd naar LPG's en de lokale klankbordgroepen.
Als jullie opmerkingen hebben geef dat door aan [redacted]@amsterdam.nl voor ma. 13 dec. 13.00 uur.

KBG terugkoppelingen:
KBG Nieuw West nu 2x samengekomen. Verloopt rustig en gaat over wat wel of niet kan .
Bretten naar voren gekomen staat nu als reservegebied.

Toegevoegd agendapunt: Communicatie

Veel acties geweest in wijken en buurten om mensen te informeren over de participatie mogelijkheden. [redacted] heeft een lijst met acties ook tav Nieuw West.
Vervolgt traject waar mee bezig zijn. Als afwegingskader openbaar wordt, dan framen dat het maar 1 onderdeel is in een lang traject. Onder andere de realisatiefase van windmolens volgt nog, waarbij nog iedereen wordt betrokken (participatie, inspraakrondes, etc.)
We gaan duidelijker communiceren dat het afwegingskader een deel van het proces is.

Nieuwe website dat besluitvormingsproces duidelijker wordt beschreven voor iedereen.
- uiterlijk volgende week wordt contact opgenomen met comm. medewerkers van de stadsdelen en buurgemeenten om comm. strategie te bepalen.

Planning:
[redacted] licht de planning tbv afwegingskader toe.
7 KBG groepen, waarvan 1 stedelijk, 4 lokaal en 2 rond de thema's Natuur en Gezondheid.
Daarnaast ook expertgroepen Natuur en Gezondheid. Die komen later met hun advies (februari).
1 dec concept verstuurd naar KBG stedelijk en KBG Natuur en Gezondheid
6 dec. Deadline: stedelijke kbg
8 dec. – KBG natuur en gezondheid
- ook expertgroepen komen met onafhankelijk advies.

10 dec. Wordt het verstuurd naar lokale KBG en Lokale procesgroepen.
In de week van 13-16 december worden de lokale Afwegingskaders in de lokale KBG-en besproken voor feed back.

De uitkomsten worden opgenomen in het afwegingskader.
- 16 feb in raad - vaststelling

Indien de leden van de LPG-en een reactie hebben, graag mailen voor maandag 13 dec. 13:00 uur naar [redacted].

Voorlopige reacties:
[redacted] geeft aan dat het volgens haar lijkt dat de kaart is aangepast mbt de dijk / de Bretten zoekgebied.
[redacted] bewoners aan de overkant hebben last van de Haven – als er nog meer windmolens komen zou last kunnen
[redacted] vraagt over specifieke belangen van lokale bedrijven. Geeft aan dat daar weinig over staat genoteerd in afwegingskader.
[redacted] zegt dat bedrijven minder strenge eisen hebben mbt geluidshinder.
Maar er zijn wel andere belevingsnormen die ook gelden voor bedrijven. Bijvoorbeeld van slagschaduw.
[redacted]: worden de congestieproblemen in het elektriciteitsnet meegenomen?
[redacted] in Nieuw-West is bijna geen net congestie (alleen om 2 klein plaatsen). Maar zou in toekomst wel kunnen spelen.
Zie info link van [redacted]: https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/college/wethouder/marieke-doorninck/persberichten/gemeente-amsterdam-liander-tennet-gaan/
[redacted]
https://www.liander.nl/transportcapaciteit/noord-holland?cmp=kaartnoordholland
Hier nog de actuele kaart van Liander. Momenteel (maar we zien dus dat de veranderingen snel gaan) is er nog voldoende teruglevercapaciteit in de grootste delen van Amsterdam. Leveren van energie begint wel een flink probleem te worden, zoals ook uit het persbericht blijkt.

Uitleg over verder proces na afwegingskader.
Na de kerstvakantie start het proces om te komen tot Handreiking participatie, samenwerking en sturing. Hierin staan de richtlijnen opgenomen waaraan het realisatieproces voor windmolens aan heeft te voldoen. Ook hierin willen wij in de periode februari-mei feedback hebben van de KBG-en en de LPG's.

Als er een initiatief voor windmolens is op bepaalde plek dan gaat het vervolg proces lopen. In dat proces vindt ook weer participatie plaats. Daarnaast wordt o.a. de meilieueffectrapportage (MER) doorlopen en de Gezondheidseffectanalyse (GEA) uitgevoerd. Het is uiteindelijk de raad die bepaalt – aan de hand van participatie, MER, GEA en Afwegingskader – of de vergunning wordt verstrekt.

[redacted] zal wat nu is verzameld aan toevoegingen /aanvullingen en die door te mailen naar [redacted].

Rond vraag:
[redacted] Herinnering dat Zaandstad wil weten hoeveel Zaankanters hebben deelgenomen aan CM + KBG + PWE.
[redacted] zal dit checken en naar [redacted] mailen

From: '[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Wed, 15 Dec 2021 12:56:54 +0100
To: '[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: 211209_CPT_verslag_LPG_NieuwWest_rd.docx
Attachments: 211209_CPT_verslag_LPG_NieuwWest_rd.docx
Categories: TO DO reminder

Dag [redacted]

Zie bijgevoegd.
Ik neem aan dat je het nog in een standaardformat past.
Maak in ieder geval de kopjes **vet** of *cursief*.

Notulen LPG-en Oost en Noord heb je al terugkoppeling op gekregen.

ZO ga ik nu naar kijken.

Ik doe daarna een agendavoorstel, die ik morgen ook wil bespreken in de dagstart.
Daarna kan jij alles verzenden.

Groet,

[redacted]

Derde bijeenkomst Klankbordgroep Nieuw-West

Reflectiefase RES Wind

[redacted]

RES Amsterdam
14 december 2021

Agenda vandaag

17.00 Welkom en spelregels herbevestigen
17.10 Toelichting afwegingskader (bureau Over Morgen) en vragen
17:45 Reflectie op het afwegingskader

18.20 Planning 2022
18:30 Verslagen en vragen
19.00 Afronding

Spelregels klankbordgroep

- Veiligheid: Chatham House Rule: alles gebruiken, maar niet herleidbaar tot persoon
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen titel
- Communicatie en verslaglegging
- Aanwezigheid (vervanging)

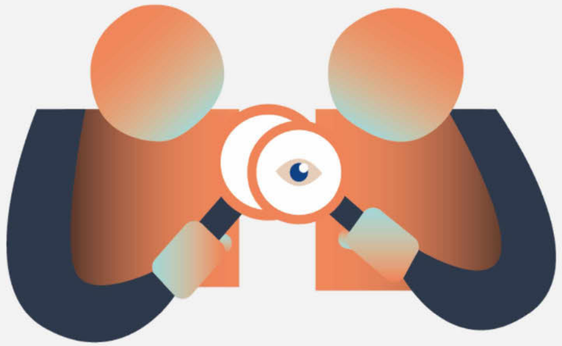

Toelichting afwegingskader (lokaal)

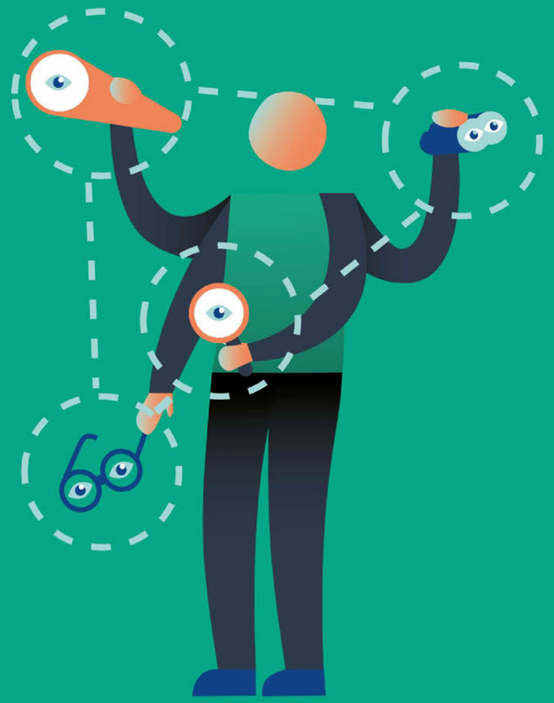

Reflectie op het afwegingskader

- Is de inbreng vanuit Nieuw-West voor nu compleet genoeg?
- Wat kan nog aangevuld worden? Welke onderwerpen/ perspectieven ontbreken?
- Welk advies wil de kbg meegeven aan de gemeenteraad ten aanzien van signalen uit Nieuw-West?

Belangrijk voor Nieuw-West

- De rust, ruimte en natuur is belangrijk. Voor mensen die recreëren in natuurgebied De Bretten en voor de volkstuinders.
- De natuur in Nieuw West is natuur voor de hele stad. Ruimte voor rust en recreatie is belangrijk voor alle Amsterdammers en dat vindt men in Nieuw-West ook.
- Het havengebied kent al veel geluidsoverlast, van o.a. al bestaande windmolens en industrie. Accumulatie van geluid moet meegenomen worden in de afweging.
- De Brettenzone moet een groene scheg blijven. De Bretten mag niet als reserve zoekgebied ingezet worden.
- Volkstuinen in Nieuw-West zijn belangrijk: mensen overnachten er.
- Nieuw-West heeft veel sportfaciliteiten. Het is belangrijk dat deze niet worden gehinderd.
- Aandacht voor alternatieven: zoals zonnepanelen langs de snelweg en energie besparen.
- Aandacht voor biodiversiteit.

Agenda KBG Nieuw-West

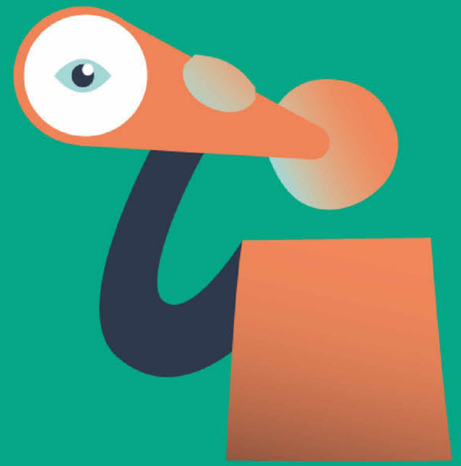

Planning 2022

Voorstel data:

- woensdag 19 januari, 17.00u
- maandag 14 februari, 17.00u
- maandag 7 maart, 17.00u

Onderwerpen

- Richtlijnen participatie
- Mogelijkheden tot financiële participatie (voorstel externe expert)/kosten/rendement
- Governance met buurgemeenten
- Andere punten?

Vragen

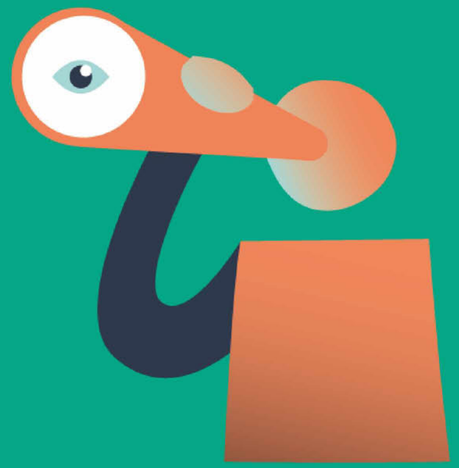

Vragen

- Is er ook geflyerd in de buurtgemeenten?
- De participatie in het proces van de initiatiefnemer, wanneer komt dat aan de orde?
- Kunnen we meer informatie krijgen over het geluid van windmolens?
- Mijn beleving van de quiz
- Is al meer bekend over de hoogte van de windturbines?

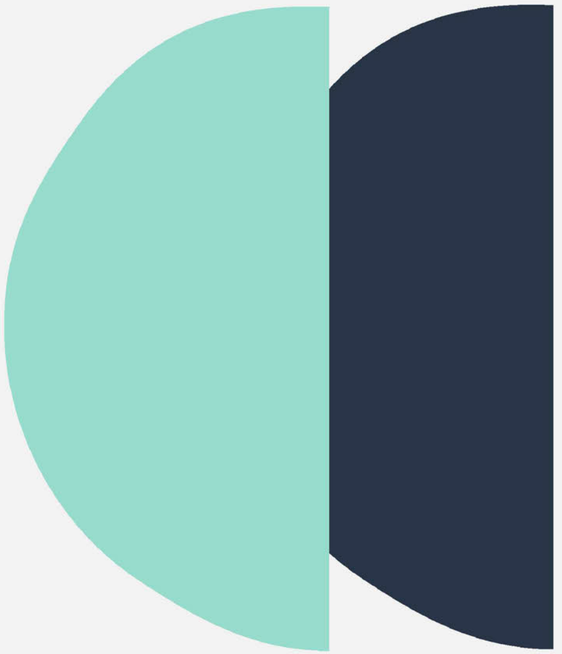

Vragen

- Hoe wordt rekening gehouden met gezondheidsrisico's als gevolg van het plaatsen van windmolens?
- Wordt rekening gehouden met de hoogte van de windmolens bij het bepalen van geluidsoverlast?
- Wie vormt de maatstaf voor wat acceptabel is aan geluidsoverlast?
- Waarom streven we niet naar géén enkele geluidsoverlast voor bewoners? Woongenot is zeer belangrijk, zeker ook nu thuiswerken steeds normaler is geworden.
- Is ook wellicht een optie om een extra buffer ingebouwd bovenop de minimum afstandsnorm?
- In hoeverre wordt rekening gehouden met reeds geplande en in uitvoeringzijnde nieuwbouwprojecten in Nieuw-West, bijv. ook rondom Sloterdijk?

Vragen

- Zijn er nog meer vragen?

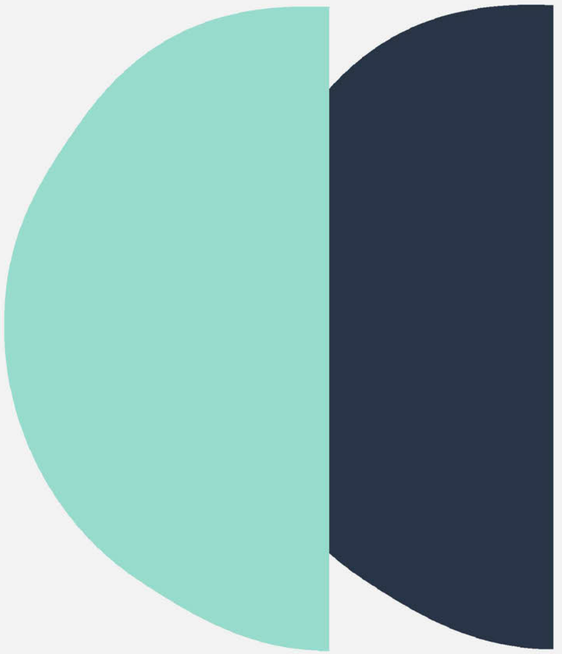

Verslagen

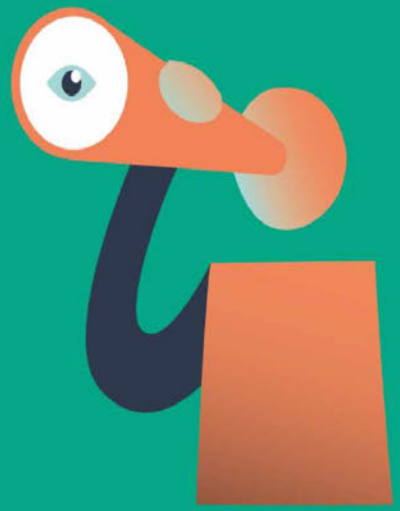

1e en 2e Verslag

- Bespreken
- [redacted] deelt zijn scherm

Volgende bijeenkomst

Volgende bijeenkomst klankbordgroep Nieuw West
Woensdag 19 januari 17.00 tot 19.00u

Afronding

Afspraken

- Welke afspraken hebben we vandaag gemaakt?

Dank!

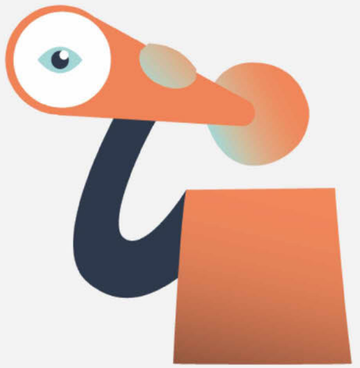

Fijne avond

Gemeente
Amsterdam

Signalen uit de stad

Afwegingskader windturbines Amsterdam

definitief concept 14-12-2021

Inhoudsopgave

VOORWOORD: WAT IS HET AFWEGINGSKADER WEL EN NIET 3
Wat is het afwegingskader en hoe wordt het gebruikt? 3
Wat is het afwegingskader niet? 3
Interactief en overzichtelijk 3

INTRODUCTIE 4
Reflectiefase: een extra stap 4
Proces na de reflectiefase 4

OPBOUW VAN HET AFWEGINGSKADER 5
Reactie van klankbordgroepen 6
Gemeentebreed en per zoekgebied 6
Toelichting online raadpleging PWE 6

AFWEGINGSKADER 8

BESTAANDE WET- EN REGELGEVING, AMSTERDAMS BELEID 9

DEEL 1 10
1 LEEFOMGEVING 11
1.1 Hinderbeleving en gezondheidseffecten 12
1.1.1 Geluid en trilling 13
1.1.2 Slagschaduw 15
1.1.3 Knipperlichten 16
1.1.4 Schadelijke stoffen 17
1.2 Recreatie & belevingswaarde 18
1.2.1 Buitenactiviteiten 19
1.2.2 Volkstuinen 20
1.3 Natuur 21
1.3.1 Behoud en bescherming natuur en landschap 22
1.3.2 Vogels 23
1.3.3 Vleermuizen 24
1.4 Veiligheid 25
1.4.1 Technische veiligheid en normen 26
1.5 Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit 27
1.5.1 Ruimtelijke inrichting 28
1.5.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde) 29
1.5.3 Landschapskwaliteit 30

2 MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID EN DEMOCRATISCHE LEGITIMATIE 32
2.1 Inspraak en dialoog 33
2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen 34
2.1.2 Gedeelde feitenkennis 35
2.1.3 Verschillende belevingswerelden binnen een groep 37
2.1.4 Transparantie over het proces en de besluitvorming 38
2.2 Meedoen in de opbrengsten 39
2.3 Sociale cohesie 40
2.4 Betrokkenheid buurgemeenten 41

3 SAMENHANGEND & BETAALBAAR ENERGIESYSTEEM 42
3.1 Liever meer zonne-energie 43
3.2 Inzet van alternatieve technieken en innovaties 44
3.3 Lokale productie 46
3.4 Energieafnemers 47

4 BIJDRAGE AAN CO_2-DOELSTELLING 48
4.1 ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk 49
4.2 Opwekpotentie van windturbines 51

DEEL 2 52
INTRODUCTIE 53

WINDZOEKGEBIEDEN
Havengebied-zuid 54
Ten noorden van de ring A10 Noord 57
IJmeer bij Strandeiland/ Buiteneiland Ijburg 60
Sciencepark 63
Diemerbos/ Diemerscheg 65
Waternet locatie Weesperkarspel 68
Knooppunt Holendrecht 71

Voorwoord:
Wat is het afwegingskader wel en niet

Voor u ligt het document 'Signalen uit de stad: afwegingkader windturbines Amsterdam'. Met dit document wil de gemeente inzichtelijk maken welke signalen Amsterdammers en bewoners van buurgemeenten[1] meegeven als het gaat om de windzoekgebieden die vastgesteld zijn in de Regionale Energiestrategie 1.0. Daarnaast wordt in dit afwegingskader ingegaan op de wijze waarop deze signalen door de gemeente meegenomen zullen worden.

Dit afwegingskader is onderdeel van de reflectiefase, zoals toegelicht in de raadsbrief van 7 september 2021. De reflectiefase is door de gemeente Amsterdam opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. De reflectiefase heeft als doel inventariseren van- en luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften van een brede groep belanghebbenden. De reflectiefase is een extra tussenstap in het proces van de Regionale Energiestrategie (RES) die boven op de wettelijke verplichtingen plaatsvindt. Het proces van de RES 1.0 en het uitwerken windzoekgebieden richting RES 2.0 en verder, is in lijn met de Amsterdamse Routekaart.

Wat is het afwegingskader en hoe wordt het gebruikt?

In dit document zijn de signalen gebundeld die tijdens het besluitvormingsproces rondom de RES 1.0 zijn meegegeven vanuit de samenleving. De praktische vertaling van het afwegingskader wordt tijdens de reflectiefase geborgd in een handreiking met richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing. Het afwegingskader en de handreiking worden door de gemeente gebruikt bij de procedure voor de behandeling van de aanvraag van een vergunning. Dit is naast het bestaande juridische kader waaraan getoetst moet worden en waar onderzoeken voor worden uitgevoerd, zoals het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) en een Gezondheideffectanalyse (GEA) voor elk windinitiatief.

In het afwegingskader hebben de zorgen en aandachtspunten een plek gekregen die tot nu toe vanuit de stad zijn meegegeven tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten, die plaatsvonden zowel in aanloop naar de RES 1.0 als tijdens de reflectiefase. Met dit document geven we geen duiding of weging aan de verschillende signalen, in het document bestaan perspectieven naast elkaar zonder dat de gemeente daarin prioriteert. Het bevat een inventarisatie van onderwerpen die in ieder geval in het vervolgproces aan de orde komen en van de wijze waarop.

Een raadslid of andere betrokkenen kunnen dit document erbij pakken wanneer een (advies)aanvraag of voornemen tot initiatief besproken wordt in de raad. Dit document vormt een achtergronddocument dat geraadpleegd kan worden: zijn alle benoemde thema's aanbod gekomen in een aanvraag dan wel het proces van een initiatiefnemer?

Wat is het afwegingskader niet?

Dit afwegingskader maakt geen nieuwe keuzes ten opzichte van de RES 1.0. Dat betekent dat met dit kader niet opnieuw een keuze gemaakt wordt om windzoekgebieden te schrappen of toe te voegen. Het is geen beslisboom waarmee gebieden af kunnen vallen aan de hand van de signalen die meegegeven zijn. Ook bepaalt dit document niet welke inbreng belangrijker of minder belangrijk is. Tijdens de tweede helft van de reflectiefase wordt wel het gesprek gevoerd over de wijze waarop de samenwerking vormt krijgt, de gemeente gaat sturen en waaraan de participatie moet voldoen. Dit alles komt in de handreiking.

Interactief en overzichtelijk

Door de informatie uit de stad op een overzichtelijke manier te presenteren (deel 1) en per voorkeursgebied te ordenen (deel 2), ziet u snel welke zorgen en behoeften zijn meegegeven.

- Het document dat voor u ligt is een interactieve pdf. Dat betekent dat u met behulp van verschillende knoppen door het document kunt scrollen om de gewenste informatie te lezen.
- Door op een van de 4 grote vlakken (bijvoorbeeld Leefomgeving) te klikken komt u terecht bij de toelichting op het hoofdonderwerp. Door te klikken op een van de thema's daaromheen, komt u direct bij de uitwerking van het thema terecht.
- Bij elk kwadrant kun u altijd terug door rechtsboven te klikken (in geval van Leefomgeving de dame met de kat).
- Doorklikken in de tekst kan rechtsonder door de pijlen < en > te gebruiken.
- Terug naar het afwegingskader kan via de X tusen de < en >.
- Terug naar de inhoudsopgave door op het paginacijfer te klikken.
- Deel 2 van het bestand bevat een overzichtskaart windzoekgebieden met bijbehorende lokale kaders.

[1] *In de tekst wordt af en toe "Amsterdammers" gebruikt om de leesbaarheid te vergroten. Goed om te benadrukken dat we "Amsterdammers, bewoners van buurgemeenten en belanghebbenden" bedoelen.*

Introductie

Amsterdam wil haar verantwoordelijkheid nemen, voor nu en voor generaties na ons. Daarom leveren we een bijdrage aan de oplossingen tegen de klimaatcrisis. Op 27 mei 2021 stemde de Amsterdamse gemeenteraad in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0), waarmee een stap gezet is om in 2030 de ambitie te realiseren om 127 MW wind (huidig vermogen in Q1 2021 is 75 MW), 400 MW zonnepanelen op grote daken en 150 MW zonnepanelen op kleine daken te plaatsen.

Reflectiefase: een extra stap

De gemeente wil de stappen naar een duurzamer Amsterdam zorgvuldig en samen met Amsterdammers zetten. Na het vaststellen van de RES 1.0 is daarom een extra fase ingelast: de reflectiefase[2]. Nog voordat initiatiefnemers die windturbines willen plaatsen zich kunnen melden, reflecteert de gemeente met deze fase eerst op wat Amsterdammers belangrijk vinden bij de mogelijke realisatie van windturbines. Deze reflectiefase kent drie producten die in de raadsbrief van 7 september 2021 uiteen zijn gezet:

- Een afwegingskader
- Richtlijnen voor participatie (onderdeel van de handreiking)
- Richtlijnen voor governance (samenwerking en sturing) (onderdeel van de handreiking)

Deze drie producten geven richting aan de verdere besluitvorming over windturbines. Ze moeten de raad en het bestuur helpen een zo goed mogelijke afweging te maken in het vervolgproces, en dienen als handvatten voor een gesprek met de stad. Het afwegingskader dat voor u ligt is het eerste van deze drie producten.

Proces na de reflectiefase

Ná de reflectiefase volgt het proces waar initiatiefnemers[3] zich bij de gemeente kunnen melden voor het ontwikkelen van een plan in een zoekgebied. De gemeente vraagt de initiatiefnemer een participatieplan, afgestemd met omwonenden, op te stellen en te streven naar 50% lokaal eigendom. Het afwegingskader dient bij deze stappen voor alle betrokkenen als een helder overzicht van alle geluiden die in de stad en specifiek per zoekgebied leven.

De handreiking geeft onder andere aan waar het participatieproces en de samenwerking aan moeten voldoen. Stapsgewijs ziet het besluitvormingsproces er zo uit: (klik hier voor de schematische weergave)

- Initiatiefnemer maakt een participatieplan in overleg met omwonenden en belanghebbenden om aan te geven hoe de procesparticipatie en het streven naar minimaal 50% lokaal eigendom eruitziet.
- Participatieplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het college. Na goedkeuring volgt de uitvoering van het plan en wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering.
- Tijdens het participatieproces gaat initiatiefnemer met omwonenden en andere belanghebbenden in gesprek.
- Initiatiefnemer bereidt de onderzoeken voor, waaronder een milieueffectrapport (MER[4]) en een afzonderlijke gezondheidseffectenanalyse. Deze beoogde aanpak wordt vastgelegd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en door het College ter inzage gelegd zodat iedereen hierop kan reageren.[5] Het college geeft advies op de NRD en betrekt hierbij de ingediende zienswijzen.
- De initiatiefnemers voeren vervolgens de onderzoeken uit. Mogelijk volgen er nog andere onderzoeken in deze fase, die niet in een MER aan de orde komen.
- Uit het participatieproces en de onderzoeken blijkt of de realisatie van windturbines inpasbaar en uitvoerbaar is.
- De vergunning voor het realiseren van een windpark wordt verleend als, na afweging van alle betrokken belangen, dit aanvaardbaar wordt geacht. Het college van burgemeester en wethouders (en het college van Gedeputeerde Staten) is bevoegd de vergunning te verlenen.[6] Het college heeft met de gemeenteraad van Amsterdam afgesproken dat de gemeenteraad de mogelijkheid wordt geboden zich over de vergunningverlening uit te spreken.

[2] *De windzoekgebieden Noorder IJ-plas & Cornelis Douwesterrein en Havengebied zijn in de RES 1.0 aangewezen als voorkeursgebied, maar zijn geen onderdeel van de reflectiefase.*
[3] *Onder initiatiefnemers verstaan we alle vormen van initiatiefnemers: o.a. burgerinitiatieven, energiecoöperaties, verenigingen, bedrijven etc. in alle verschillend mogelijke samenwerkingsvormen en combinaties.*
[4] *De afkorting MER betekent het milieueffectrapport zelf; de afkorting mer betekent de procedure van Milieueffectrapportage*
[5] *In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) wordt aangegeven welke milieu-informatie het MER zal gaan bevatten.*
[6] *Het college van B&W is bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor bouwen en gebruik, het college van GS voor de omgevingsvergunning voor de milieuactiviteit. De gemeente is momenteel in gesprek met de provincie of het college van B&W ook over de milieuvergunning kan besluiten*

Opbouw van het afwegingskader

Het afwegingskader dat voor u ligt is opgebouwd met drie ''lagen'' aan informatie:

- De geldende wet- en regelgeving;
- De onderverdeling in vier hoofdthema's, voortkomend uit de Handreiking van de RES 2.0;
- Deze vier hoofdthema's zijn ingevuld met signalen die door Amsterdammers en andere belanghebbenden zijn meegegeven.

Vier hoofdthema's
Met de wet- en regelgeving en het Amsterdamse beleid dat daarop gestoeld is, kijkt de gemeente naar een logische inhoudelijke onderverdeling voor het afwegingskader. We sluiten aan bij de systematiek zoals genoemd in de Landelijke handreiking RES 2.0, waarin vier afwegingsaspecten genoemd zijn. Deze aspecten maken het mogelijk om de Amsterdamse signalen een plek te geven.[7] De vier hoofdthema's zijn:

- Leefomgeving
- Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie
- Samenhangend & betaalbaar energiesysteem
- CO_2-doelstelling

Input vanuit de samenleving
De indeling van het afwegingskader is gebaseerd op deze vier hoofdthema's. Per hoofdthema is in het afwegingskader de informatie te vinden die in alle zienswijzen en reacties naar voren is gebracht. Tijdens en naar aanleiding van inspreekavonden en andere bijeenkomsten van de RES en de Omgevingsvisie en tijdens de reflectie-fase. Hieronder volgt de lijst van alle input die is meegenomen en verwerkt:

- Informatie- en participatieavonden in november en december 2020
- Reacties die gegeven zijn bij het draagvlakonderzoek door OIS uit najaar 2020
- Vijf informatiebijeenkomsten in april 2021 ten behoeve van de RES 1.0
- Expertsessie van de gemeenteraad in februari 2021
- De Nota van Beantwoording voor de Omgevingsvisie 2050
- Reactienota Noord-Holland Zuid Op weg naar de RES 1.0 van december 2020
- Inspreekavonden georganiseerd door de gemeenteraad in januari, maart en mei 2021
- Alle raadsadressen over windturbines/RES
- Mails van bewoners en belangengroepen die via het RES e-mailadres zijn ontvangen en via het contactformulier op de website van gemeente Amsterdam
- Uitkomsten Onderzoek naar de leefomgeving (PM zie toelichting hieronder)
- Online raadpleging (PM zie toelichting hieronder)

[7] *Deze vier hoofdthema's volgen uit de landelijke Handreiking RES 2.0. Bij de invulling van deze hoofdthema's alsook de thema's en onderwerpen die eronder vallen, is het primaire uitgangspunt de situatie in Amsterdam geweest, en niet de (soms generiekere) omschrijvingen en definiëringen vanuit de Handreiking zelf.*

Reactie van klankbordgroepen

De klankbordgroepen zijn gevraagd te reageren op een conceptversie van dit document door aan te geven of ze belangrijke thema's of onderwerpen missen. Alle klankbordgroepen hebben een conceptversie van dit document ontvangen en gevraagd naar voor de groep relevante onderdelen te kijken. Zo is de Stedelijke klankbordgroep gevraagd te reageren op het document met signalen die gelden voor de hele stad. De expertgroepen zijn gevraagd te reageren op de voor hen relevante thema's, Gezondheid en Natuur en landschap. En de Lokale klankbordgroepen zijn gevraagd om aan te vullen op de lokale onderdelen van dit document.

Gemeentebreed en per zoekgebied

Met de hiervoor beschreven opbouw is gekomen tot een gemeentebreed afwegingskader, dat de hoofdstukken 1 t/m 4 beslaat. Het tweede deel van dit document gaat in op de zoekgebieden[8]. Om dit onderscheid duidelijk te maken onderscheiden we in dit document een Deel 1 voor het gemeentebrede deel en Deel 2 voor ieder voorkeurszoekgebied.

Om te komen tot een afwegingskader per zoekgebied is, naast informatie uit de inspreekavonden, raadsadressen en e-mails, ook informatie gebruikt die is opgehaald tijdens deze reflectiefase door middel van een 'Onderzoek naar de leefomgeving'. Voor dit onderzoek zijn er door 259 respondenten tijdens een reeks van 19 workshops in de zoekgebieden werkboeken ingevuld die lokale (buurt) informatie hebben opgehaald. De methode die gehanteerd is, vraagt deelnemers om een reeks gegevens te verstrekken over of voor hun buurt, waaronder 1) huidige beschrijving, 2) toekomstige prioriteiten, en 3) verwachte effecten van de komst van windturbines. Door middel van vragenlijsten en een reeks kaart-gebaseerde activiteiten, is een palet aan lokale en ruimtelijke informatie verzameld over ervaringen, ideeën, zorgen en dynamieken die belangrijk zijn voor lokale bewoners. Het volledige rapport, dat ook ingaat op de samenhang van deze thema's en de relatie tussen buurt ervaring en zorgen over de komst van windturbines is hier te lezen.

Belangrijk is te benadrukken dat in deel 2 er een afwegingskader per voorkeursgebied op hoofdlijnen is opgesteld dat inzicht geeft in de signalen die zijn meegegeven over dat gebied. Wanneer we de visualisaties naast elkaar liggen is te zien dat sommige thema's niet of nauwelijks genoemd zijn in bepaalde gebieden, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol spelen in dat gebied, enkel dat ze niet expliciet benoemd zijn. Alle thema's worden indien relevant voor het gebied meegenomen in het vervolg. Bovendien in alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in een Milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Toelichting online raadpleging PWE

Met een online raadpleging in de vorm van een zogeheten participatieve waardenevaluatie (PWE), kan in korte tijd een brede afspiegeling van belanghebbenden worden geïnformeerd en geraadpleegd over bestuurlijke dilemma's. Door middel van deze methode worden burgers als het ware op de stoel van de bestuurder gezet. Zij ervaren zo de dilemma's waar bestuurders voor staan en krijgen een overzicht van voor- en nadelen van de verschillende opties. Vervolgens krijgen ze de vraag wat zij zouden adviseren en waarom.

[8] *Per zoekgebied houdt in: voor de voorkeursgebieden uit de RES 1.0.*

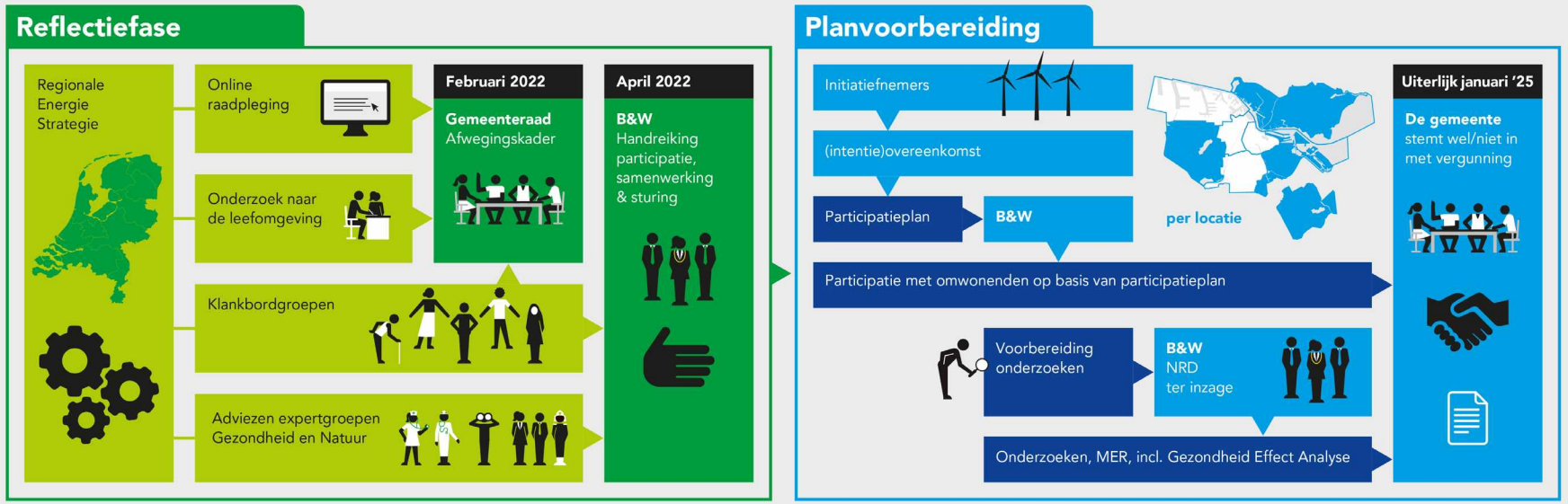

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuze-vraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (**NRD**) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (**GEA**).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeente stemt wel/niet in met vergunning-verlening voor plaatsing van een windmolen.

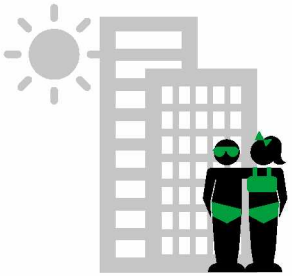

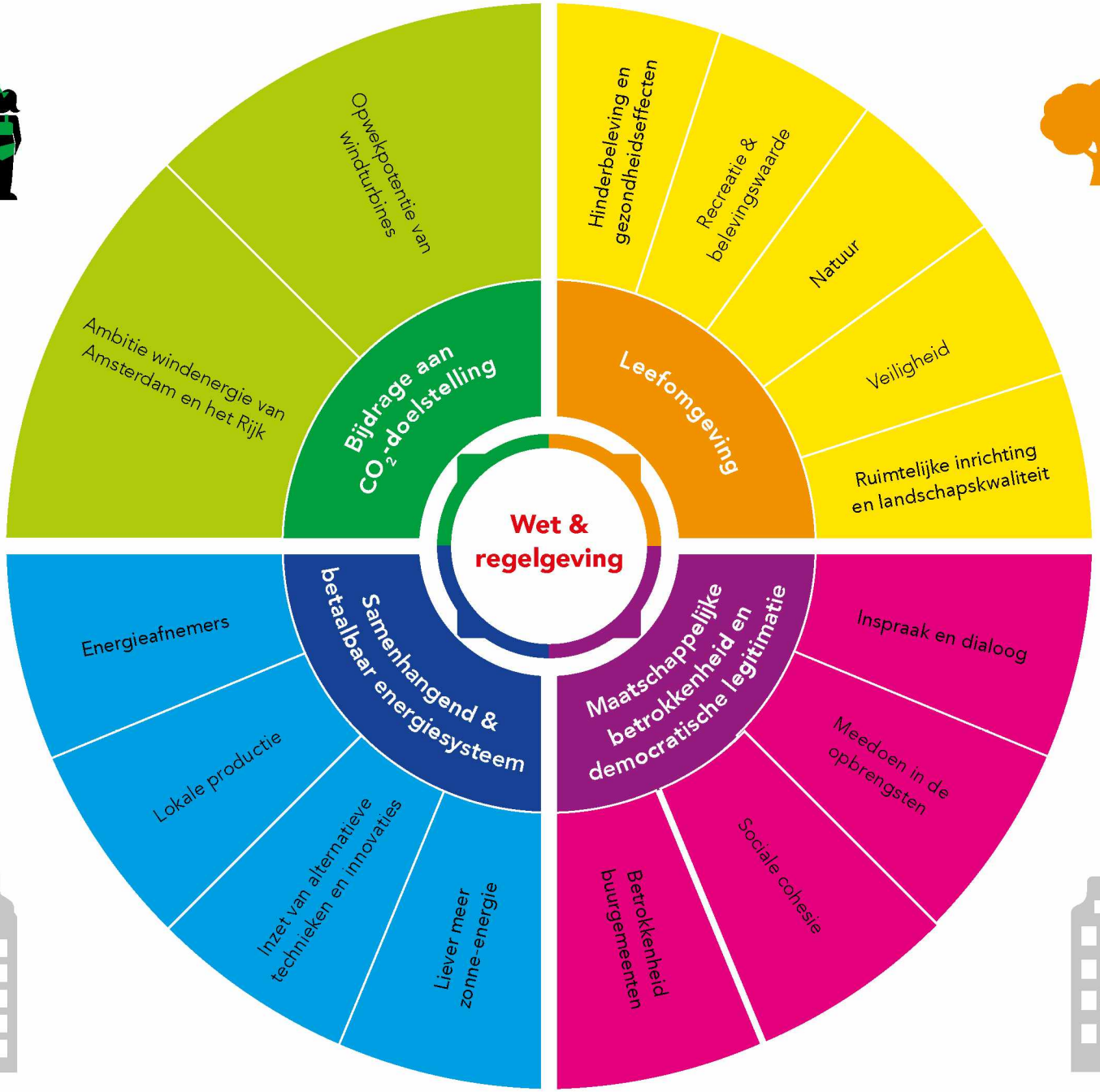
Opwekpotentie van windturbines
Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk
Bijdrage aan CO_2-doelstelling
Hinderbeleving en gezondheidseffecten
Recreatie & belevingswaarde
Natuur
Veiligheid
Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit
Leefomgeving
Wet & regelgeving
Energieafnemers
Lokale productie
Inzet van alternatieve technieken en innovaties
Liever meer zonne-energie
Samenhangend & betaalbaar energiesysteem
Inspraak en dialoog
Meedoen in de opbrengsten
Sociale cohesie
Betrokkenheid buurgemeenten
Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

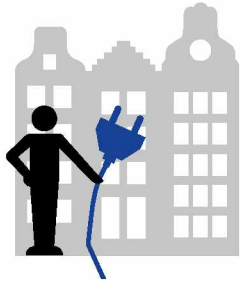

Bestaande wet- en regelgeving, Amsterdams beleid

De basis voor alle besluitvorming in de stad wordt gevormd door de bestaande wet- en regelgeving. De gemeente handelt en toetst binnen de geldende juridische kaders. Dat geldt ook voor het zoeken naar geschikte plekken voor het plaatsen van windturbines. Zo is er bij het bepalen van de zoeklocaties gekeken naar geldende beperkingen en beleidskaders met betrekking tot landschap, natuur- en milieu en zijn landelijke veiligheidsregels ten aanzien van afstanden van windturbines het uitgangspunt geweest. Hieronder wordt aangegeven met welke wet- en regelgeving in ieder geval rekening gehouden moet worden:

- Bij de afweging om windturbineparken ruimtelijk mogelijk te maken is (onder andere) het geluid, slagschaduw en externe veiligheid (plaatsgebonden risico voor (beperkt) kwetsbare objecten) van een windturbine op de omgeving van belang. In het **Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer** zijn hiervoor waarden opgenomen. Vanwege een recente uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State (ABRS[9]) mogen deze waarden niet toegepast worden en zal daarom nader onderzoek aan de besluitvorming ten grondslag worden gelegd.
- Voor de afstanden van windturbines tot infrastructuur en overige externe veiligheidsobjecten wordt uitgegaan van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de richtlijnen uit de **Handreiking Risicozonering Windturbines.** De afstanden in de handreiking betreffen generieke toetsafstanden, waarbij lokaal maatwerk mogelijk is.
- Ten behoeve van de veiligheid en geluidbelasting heeft de Rijksoverheid het **Luchthavenindelingbesluit Schiphol (LIB)** vastgesteld. De LIB regelt welk gebied bestemd is voor gebruik als luchthaven en voor welk gebied daaromheen beperkingen gelden, bijvoorbeeld in de vorm van bouwhoogtebeperkingen voor windturbines.
- De bescherming van natuur komt voort uit de **Wet natuurbescherming**. In deze verkenning is bepaald in hoeverre er ecologische waardevolle gebieden in of in de nabijheid van het projectgebied aanwezig zijn en in hoeverre effecten op de waarden van deze gebieden te verwachten zijn.
- **Natura 2000-gebieden** kennen een beschermingsregime met een externe werking. Dit betekent dat naast windturbines binnen deze gebieden, ook windturbines buiten deze gebieden van invloed kunnen zijn op de natuurlijke waarden waarvoor deze gebieden zijn aangewezen. Als uit de voortoets blijkt dat belangrijke nadelige gevolgen op N2000-gebieden niet zijn uitgesloten, dan zal een passende beoordeling opgesteld worden.
- Noord-Holland kent 32 bijzondere provinciale landschappen. Dat zijn landschappen met bijzondere eigenschappen en waarde. **Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)** is een beschermingsregime binnen de Omgevingsverordening NH2020 bedoeld om de meest waardevolle landschappen in Noord-Holland te beschermen. De kernkwaliteiten van deze landschappen mogen in principe niet worden aangetast.
- Plannen binnen een gebied in het **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, moeten voldoen aan regels van de provinciale omgevingsverordening Noord-Holland. In de basis geldt dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet worden aangetast, de oppervlakte van het NNN en de onderlinge samenhang van de NNN-gebieden mag niet verminderen."
- Er zijn verschillende Rijksmonumenten en Rijksbeschermde dorps- en stadsgezichten. **De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE)** adviseert een afstand tot windturbines van 1.800 meter, zodat het contrast tussen de windturbines en het beschermde dorpsgezicht wordt afgezwakt. Dit is geen voorgeschreven norm en vormt daarom geen 'harde belemmering', echter wel een belangrijk aandachtspunt
- Wanneer windturbines binnen of in de nabijheid van de Stelling van Amsterdam of elementen daarvan (schootcirkel of zichtlijnen) worden gepositioneerd zal er een **Heritage Impact Assessment (HIA)** moeten worden uitgevoerd. De HIA geeft inzicht in de mogelijk effecten van de windturbines op het UNESCO werelderfgoed.
- De Provincie Noord-Holland wijst stiltegebieden aan, onder andere om waar mogelijk, flora en fauna te beschermen. Binnen deze gebieden gelden regels en richtwaarden om geluidhinder te beperken of te voorkomen. Deze regels zijn vastgelegd in de **Provinciale Omgevingsverordening** van Noord-Holland. Dit vormt echter geen uitsluitingscriterium voor de plaatsing van windenergie.
- Daarnaast vormen beleidsregels en beleidsvisies die eerder vastgesteld zijn onderdeel van de kaders waarbinnen de gemeente verder uitwerkt. Dit gaat onder meer over de NOVI en POVI, Windvisie 2012, de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050, de Groenvisie 2020-2050 en de Omgevingsvisie 2050 en (de zoekgebieden van) RES1.0.

De wet- en regelgeving op het moment van indiening van de aanvraag omgevingsvergunning voor de bouw van een windpark is geldend.

[9] *Zie ABRvS 30 juni 2021 inzake Windpark Delfzijl-Zuid, ECLI:NL:RVS:2021:1395*

Gemeente
Amsterdam

Deel 1

Leefomgeving

Amsterdam leeft en bruist. In onze stadsdelen en buitengebieden maken Amsterdammers gebruik van de fysieke leefomgeving om te wonen, werken en recreëren. In de eigen straat of buurt, of in parken en recreatiegebieden. Elk gebied heeft zijn eigen unieke kenmerken en karakteristieken dat door verschillende Amsterdammers op verschillende manieren wordt beleefd, waar de één juist komt om tot rust te komen en de ander om bijvoorbeeld te sporten of te varen.

De leefomgeving is altijd aan verandering onderhevig. Drukte, rust, aantasting of juist verbetering van een gebied zijn allemaal onderdeel van de dynamiek van de stad. Door het vaststellen van onder andere de Omgevingsvisie anticipeert de gemeente op al deze thema's en zorg zij ervoor dat de stad toekomstbestendig ingericht wordt.

Ook de energietransitie heeft gevolgen voor de leefomgeving. Het is één van de grootste ruimtelijke opgaven in de komende decennia, die zal leiden tot veranderingen in onze leefomgeving en in de inrichting van de stad. Ondergrondse leidingen en bovengrondse installaties voor het opwekken en transporteren van nieuwe energie zullen veel ruimte in beslag nemen, terwijl de ruimte al beperkt is in een compacte en groeiende stad als Amsterdam, zowel boven als onder de grond. Dat kan tot dilemma's en weerstand leiden. Er is ook een positief effect van de energietransitie op de leefomgeving te noemen: het stoppen met het gebruik van fossiele brandstoffen levert een gezondheidswinst op.

Binnen het hoofdstuk Leefomgeving zullen we in gaan op de verschillende signalen die vanuit de stad zijn meegegeven als het gaat om de omgeving waarin we wonen, werken en recreëren. Per thema lichten we toe wat Amsterdammers meegegeven hebben in het proces rondom de RES 1.0.

1.1 Hinderbeleving en gezondheidseffecten

Hinderbeleving gaat over de hinder die bewoners verwachten te ervaren door de komst van windturbines. Er is geen harde grens te trekken tussen hinderbeleving en gezondheid. In lijn met de WHO-definitie van gezondheid beschouwt het RIVM geluidshinder als een mogelijk gezondheidseffect.

Naast mogelijke geluidshinder, worden ook andere elementen van windmolens door participanten benoemd die kunnen leiden tot hinder en/of gezondheidseffecten, waaronder slagschaduw, knipperlichten en vrijkomen van fijnstof.

Geluid en gezondheid: context
In een dichtbevolkt land als Nederland accepteren we een bepaalde mate van hinder door geluidsbronnen, zoals windturbines. Zo zijn er afspraken gemaakt over hoeveel geluid windturbines mogen veroorzaken, op bijvoorbeeld gevels van huizen. Echter zijn recentelijk deze afspraken omtrent geluidsnormen buiten toepassing gesteld.

Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State geoordeeld dat de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) buiten toepassing moeten worden gelaten. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapport moeten worden gemaakt. Overheden, zoals de gemeente Amsterdam, moeten nu voor nieuwe windturbineparken een eigen afweging maken over welk milieubeschermingsniveau zij lokaal aanvaardbaar achten.

De Amsterdamse expertgroep gezondheid is gestart tijdens de reflectiefase om de gemeente te adviseren over o.a. geluidsnormen en effecten op gezondheid.

> 1.1.1 Geluid en trilling

> 1.1.2 Slagschaduw

> 1.1.3 Knipperlichten

> 1.1.4 Schadelijke stoffen

[9] *Meer informatie hierover vindt u op de site van het RVO*
[10] *De Lden is een Europese maat om de geluidsbelasting door omgevingslawaai over een heel etmaal uit te drukken*
[11] *Om een beeld te krijgen van de huidige geluidsniveaus in de Amsterdamse leefomgeving, zie hier*

1.1.1 Geluid en trilling

Wat is het?

Draaiende wieken van een windturbine en de wind die langs stilstaande wieken waait, kunnen geluidsoverlast en trillingen veroorzaken. Afhankelijk van de hoogte, omvang van de molen en de snelheid en richting van deze wind, kan deze overlast door geluid en trilling in meer of mindere optreden. Windturbines produceren geluid over het hele spectrum van lage tot hoge tonen, net als andere geluidbronnen, en dus ook laagfrequent geluid (LFG) en infrageluid (geluid onder de 20Hz). Het aandeel LFG en infrageluid van windturbinegeluid is gemiddeld vergelijkbaar met dat van bijvoorbeeld wegverkeer.

Signalen uit de stad

Er zijn vanuit de stad de volgende signalen meegegeven:

- Vragen gaan over of er onderzoeken zijn gedaan naar de (lange termijn) effecten van geluid op gezondheid. Lichamelijk klachten, stress en slapeloosheid zijn genoemd.
- Zorgen over gezondheidseffecten voor kinderen.
- Zorgen over gezondheidseffecten voor mensen met risicofactoren (zoals ouderen met vaak chronische aandoeningen).
- Zorgen over gezondheidseffecten van laagfrequent geluid en infrageluid.
- Vragen gaan over invloed van (tip)hoogte van windturbines op gezondheidseffecten
- Vragen over vergelijking van ervaren hinder door windturbines met andere geluidbronnen (zoals wegverkeer en vliegverkeer).
- Zorgen over invloed van verschillende geluidbronnen op elkaar (cumulatie en maskering)
- Vragen over de gehanteerde afstand om de zoekgebieden te verkleinen in de RES 1.0: waarom hanteert de gemeente Amsterdam slechts 350 meter? Er wordt verwezen naar afstandscriteria voor windturbines tot woningen in andere landen, die andere afstanden aanhouden. Aanvullende vragen zijn of gemeente zich niet op achterhaalde informatie baseert.
- Vragen over de mate van geluid die verschillende type turbines produceren, en of de gemeente wel voor de stilste kiest.
- Een andere zorg is de opeenstapeling van nieuwe ontwikkeling die leiden tot opstapeling van overlast, zoals cumulatief geluid van een drukke weg.

"Als ze op minder dan 1500 m afstand van woningen staan, maak ik bezwaar." – *Online raadpleging, bewoner Amsterdam*

"Ik ben voorstander van duurzame energie, maar dat mag niet ten koste gaan van de gezondheid van Amsterdammers en al helemaal niet van onze kinderen." – *Inspreekavond, bewoner Amsterdam*

"Ik kan de geluidsoverlast en de gevolgen daarvan niet zelf bepalen en de hoeveelheid storend geluid zou ik willen ervaren voordat ik daar een mening over kan vormen." – *Online raadpleging, bewoner Amsterdam*

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Alle windturbines in Amsterdam moeten voldoen aan de wettelijke normen (RVO). De rechter heeft deze normen voor windturbineparken buiten werking gesteld.
- Hoe ver het geluid van een windturbine draagt is moeilijk aan te geven, omdat er geen algemene afstand aan te geven is. Dit is namelijk afhankelijk van de windrichting, windsnelheid en het type windturbine. Voor iedere windturbine is maatwerk nodig. Op basis van een precieze locatie wordt een geluidsberekening gemaakt en bepaald welk extra geluid aanvaardbaar is in het licht van hinder/gezondheid[10].

Proces

- Zie processchema.
- De Amsterdamse expertgroep gezondheid is gestart tijdens de reflectiefase om de gemeente te adviseren over o.a. geluidsnormen en effecten op gezondheid.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep gezondheid. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Het uitvoeren van een Gezondheideffectanalyse (GEA) per windinitiatief;
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een gezo (MER) per windinitiatief;
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van toegepaste audiovisuele simulatietechnieken die al worden gebruikt om vliegtuiglawaai in kaart te brengen.

[10] *Zie in dit verband ook hetgeen is opgemerkt onder wet- en regelgeving, eerste bullit, over de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.*

1.1.2 Slagschaduw

Wat is het?

Slagschaduw is de schaduw die een object werpt op een ondergrond of een ander voorwerp. Dit kan bijvoorbeeld een windturbine of lantaarnpaal zijn. Bij een lantaarnpaal gaat het om een vaste schaduw terwijl het bij een windturbine een pulserende schaduw is. Het type molen is bepalend voor de contour van de slagschaduw. Het optreden van slagschaduw is ook afhankelijk van de weersomstandigheden, seizoenen en de positionering van een windturbine ten opzichte van de woning of bijvoorbeeld een sportveld[11].

Signalen uit de stad

- De zorg is dat als de zon tegen de bewegende wieken van de windturbine schijnt, er een continu bewegende schaduw ervaren wordt over bijvoorbeeld ramen van woningen. De zorg van bewoners is dat omwonenden dit als hinderlijk zullen ervaren.
- Bewoners noemen slagschaduw veelal als onderdeel van verschillende vormen van overlast zoals horizonvervuiling, vermindering van de woningwaarde en geluidsoverlast.
- Een andere zorg is of de risico's helder zijn rondom slagschaduw en verkeersveiligheid.

"Kunt u garanderen dat in een eventuele vergunning komt te staan dat de windturbines stilgezet dienen te worden zodra er slagschaduw optreedt?"
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- In de milieuregelgeving zijn normen opgenomen over slagschaduw, zoals o.a. een maximale duur van slagschaduw per jaar. De rechter heeft deze normen voor windturbineparken buiten werking gesteld. In het MER dat wordt uitgevoerd bij elk project worden de effecten van slagschaduw onderzocht en nader beschouwd.

Proces

- Zie processchema.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook mitigerende maatregelen en alternatieven aan bod komen.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van visualisaties om slagschaduw te tonen.

[11] *Aanvullende informatie is te vinden in deze publicatie van het RVO*

1.1.3 Knipperlichten

Wat is het?

Bovenop windturbines met een tiphoogte van 150 m is verlichting aanwezig die knippert, met als doel het waarborgen van de veiligheid van het vliegverkeer. Dankzij knipperlichten blijven windturbines 's avonds, 's nachts en bij slecht weer namelijk zichtbaar voor het vliegverkeer. Afhankelijk van de weersomstandigheden wordt het licht sterker of minder sterk ingesteld. Bij de huidige windturbines zijn de knipperlichten vanaf de grond waarneembaar.

Signalen uit de stad

- Zorgen gaan over de (knipper)lichten op windturbines dat mogelijk als storend zou kunnen worden ervaren door omwonenden en recreanten.
- De zorg is geuit dat het knipperen eventuele gezondheidsklachten als migraine kan verergeren.
- Zorgen geuit over dat knipperlichten kunnen leiden tot het verstoren van de migratieroutes van dieren, in het bijzonder vleermuizen.

"Ik vrees ook voor de hinder die zal worden ondervonden van het knipperlicht die noodzakelijk is bij de mega windturbines."
– Inspreekavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Aanvullende informatie is hier te vinden [Obstakelverlichting bij windprojecten | RVO.nl | Rijksdienst]

Proces

- Zie processchema.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook mitigerende maatregelen en alternatieven aan bod komen.

1.1.4 Schadelijke stoffen

Wat is het?

Windturbines wekken stroom op zonder de lucht te vervuilen, zonder het klimaat te belasten en zonder grondstoffen uit te putten. Wel komt er wat CO2 vrij bij het bouwen, onderhouden en afbreken van de turbine, maar na 3 tot 6 maanden draaien heeft een turbine die hoeveelheid CO2-uitstoot al bespaard.

- Zorgen over vrijkomen van schadelijke stoffen (bijv. Bisfenol A) door eroderen wieken.
- Zorg over verspreiding van fijnstof door windmolens.

"Als bewoner die aan Westpoort woont heb je natuurlijk last van fijnstof, maar het schijnt te zijn net alsof je bij wijze van spreken een asbak op tafel zet met een ventilator ernaast" – Bijeenkomst Nieuw-West, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Geen aanvullingen

Proces

- Zie processchema [PM link invoegen]
- Het uitvoeren van een Gezondheidseffectanalyse per windinitiatief;
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief

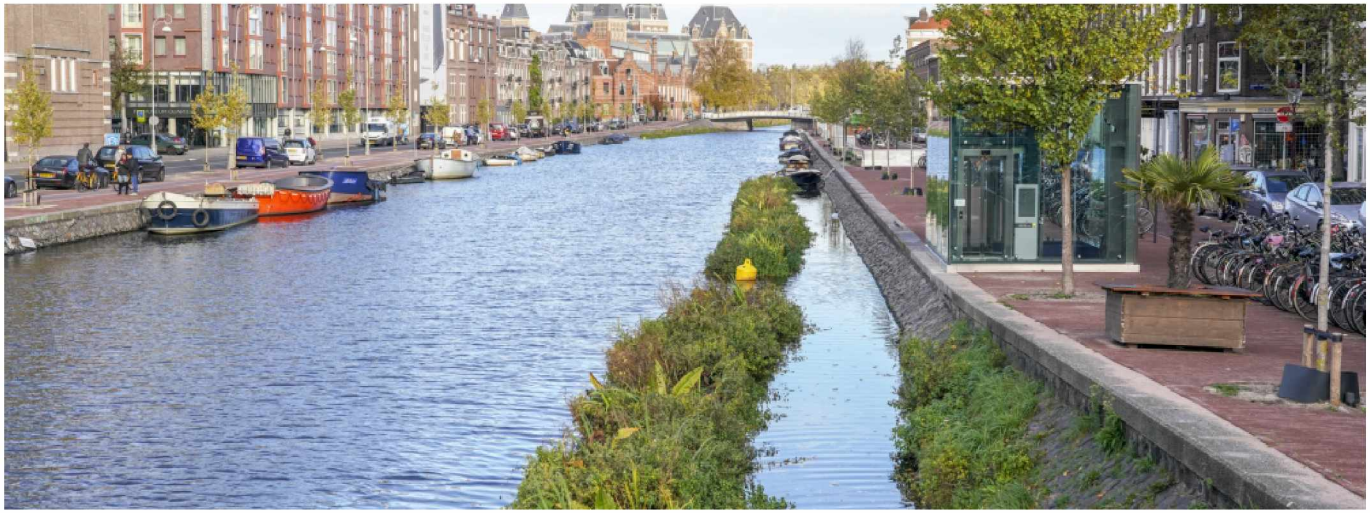

1.3 Recreatie & belevingswaarde

Recreëren gaat over ontspanning en vermaak. Voor veel Amsterdammers is het groen en de buitenruimte in en rondom Amsterdam een plek om te recreëren: sporten, wandelen, de hond uit te laten of van de natuur te genieten[12]. Veranderingen in het (stedelijke) landschap kunnen de beleving van iemand die recreëert in een gebied, beïnvloeden. Dit kan zowel een positieve als negatieve ervaring zijn. En daarmee kan ook de belevingswaarde veranderen. De belevingswaarde zegt iets over de mate waarin een gebruiker van een gebied, dat gebied als kwalitatief ervaart. Het gaat dus niet om de economische waarde van een gebied maar de zintuiglijke ervaring ervan. De belevingswaarde is sterk afhankelijk van individuele voorkeuren, de activiteiten en de persoonlijke associaties van iemand met een gebied.

> 1.3.1 Buitenactiviteiten

> 1.3.2 Volkstuinen

[12] *Een overzicht van alle parken en recreatiegebieden in de gemeente is hier te vinden https://www.amsterdam.nl/toerisme-vrije-tijd/parken/*

1.2.1 Buitenactiviteiten

Wat is het?

Buitenactiviteiten die vaak genoemd zijn in het proces rondom de RES 1.0 zijn onder andere: fietsen, surfen, roeien, zwemmen, suppen, varen op het meer, kanoën, wandelen en hardlopen. Het gebruik van volkstuinen valt ook onder recreatie, dit wordt als apart onderwerp behandeld (zie PM).

Kijkend naar de verschillende buitenactiviteiten is te zien dat deze op verschillende wijzen georganiseerd zijn: soms in een sportpark of binnen een vereniging, en soms gaat het over losse bewoners/bezoekers. Deze nuances komen ook terug wanneer ingezoomd wordt op de verschillende gebieden in het onderzoek leefomgeving, een samenvatting per voorkeursgebied is te vinden in Deel 2 van dit document.

Signalen uit de stad

- Bewoners noemen de vermindering van de belevingswaarde in het wandel/sport/hondenuitlaat gebied door de aanwezigheid van windturbines als zorg. De zorg bestaat dat recreatiewater voor watersporters wordt opgeofferd, dat windturbines ten koste gaan van groene plekken waar kinderen en volwassenen ontspannen en dat sportvelden het moeten ontgelden.
- Men maakt zich in sommige gevallen ook zorgen over de toegankelijkheid van het gebied.
- Er is een zorg geuit gerelateerd aan veiligheid: los van of je ergens mág sporten of recreëren, kan het nog wel veilig?

"Wat zijn de gevolgen voor recreatie ten gevolge van de molens nabij de oevers van Amsterdam met het IJmeer denk aan: surfen, roeien, zwemmen, suppen, varen op het meer, wandelen, hardlopen en andere sporten."
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Bij het inpassen van een windturbine in bestaand gebied moet rekening gehouden worden met de omgeving. Zie deel 2 voor specifieke opmerkingen per zoekgebied.
- Een initiatiefnemer zal in het participatieproces samen met omwonenden en belanghebbenden spreken over eventuele gevolgen voor buitenactiviteiten op een potentiële locatie en hoe deze zo veel mogelijk te voorkomen.

Proces

- Zie processchema.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook de effecten op recreatie aan bod komen.
- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.

1.2.2 Volkstuinen

Wat is het?

Volkstuinen vervullen een duurzame, ecologische, educatieve en recreatieve rol in het leven van verschillende Amsterdammers. In Amsterdam is ruim 300 hectare aan volkstuinparken. Het gaat in totaal om ongeveer 6000 volkstuinen op 43 verschillende parken. In december 2021 heeft het college nieuwe plannen aangekondigd voor de ontwikkeling van volkstuinparken.

Signalen uit de stad

- Er zijn in algemene zin zorgen geuit over het plaatsen van windturbines dicht bij volkstuinen. Bewoners wil weten of er minimale afstanden gelden voor windturbines in de nabijheid van volkstuinen. Bewoners met volkstuinen gaan daar juist heen om te ontsnappen aan het geluid en de drukte van de stad, zo wordt opgemerkt.
- Men wil weten waarom voorbij is gegaan aan de Milieueffectrapportage bij Windvisie 2012: tuinparken zijn kwetsbare objecten? In PlanMER staat dat windturbines (max. 120) niet plaatsbaar zijn naast volkstuinparken omdat dit kwetsbare objecten zijn.
- Men wil ook weten of er onderzocht kan worden of volkstuinparken de status van geluidsgevoelige objecten kunnen krijgen.
- Er is meegegeven dat sommige mensen overnachten in de volkstuinen gedurende bepaalde perioden van het jaar. Omdat dat dit slecht geïsoleerde huisjes zijn, zullen windturbines negatieve gevolgen hebben voor de nachtrust.
- Bewoners merken op dat niet alle betrokkenen vanuit de volkstuinen zich gezien voelen als stakeholder en/of direct belanghebbende in het RES-traject.

"Volkstuinparken moeten de status van geluidsgevoelig object kunnen krijgen. Veel tuinders wonen immers het grootste deel van het jaar op het tuinpark, dat ook door veel wandelaars wordt bezocht" – Raadadres, bestuur Volkstuinpark

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- In het kader van een goede ruimtelijke ordening wordt gewogen of geluidsaspecten een belemmering kunnen opleveren voor de bouw van windturbines in de buurt van een volkstuincomplex.

Proces

- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook de effecten op volkstuinparken aan bod komen.

1.3 Natuur

Niet alleen Amsterdammers leven in onze stad, ook voor veel soorten dieren en planten is Amsterdam de thuishaven. Rondom de stad liggen verschillende gebieden rijk aan dier- en plantsoorten. En ook ín de stad, met bijvoorbeeld het Diemerpark dat ruimte biedt aan een groot aantal ringslangen, of het Amsterdamse Bos dat plek biedt aan een verscheidenheid van planten en dieren. Het aantal soorten is in Amsterdam de afgelopen decennia toegenomen, dit geldt bijvoorbeeld voor wilde bijen en dagvlinders, waarvoor ook midden in de stad belangrijke plekken liggen. Dat is het resultaat van initiatieven van bewoners, investeringen van de gemeente en zorgvuldig (ecologisch) beheer.

Klimaatverandering heeft invloed op natuurlijke systemen: biodiversiteit gaat verloren en ecosystemen gaan achteruit. Ook in Amsterdam zal klimaatverandering impact hebben op de natuur. Door fossiele energievoorziening te vervangen voor duurzame energie wordt natuur beschermd tegen klimaatverandering. Daarnaast helpt meer natuur om ons beter aan te passen tegen de gevolgen van klimaatverandering: groen in de stad zorgt voor meer koelte en betere water-opvang. Ten slotte kan het bevorderen van biodiversiteit veel geld schelen, dat anders nodig is voor achterstallig onderhoud, sanering of de bestrijding van plaagdieren. Het behoud en bescherming van natuur en landschap is belangrijk, voor Amsterdam, maar ook op hogere schaalniveaus. Amsterdam houdt rekening met de bestaande regionale en provinciale groenstructuren en (inter-)nationale doelstellingen voor soorten en gebieden.

Vanuit de verschillende signalen uit de stad over windturbines zijn onderwerpen genoemd in relatie tot natuur en landschap. Dit varieerde van het uitspreken van de algemene wens om natuur en landschap goed mee te nemen, dan wel te behouden en te beschermen tot het benoemen van mogelijk gevolgen voor specifieke soorten (met vooral aandacht voor vogels en vleermuizen). Deze zijn in de paragrafen hieronder verder toegelicht en uitgewerkt.

Een expertgroep Natuur brengt advies uit of de bestaande wetten, normen en onderzoeken voldoen om aan de geuite zorgen tegemoet te komen en een goede afweging te maken op moment dat er een besluit genomen zal worden door de raad.

> 1.3.1 Behoud en bescherming natuur en landschap

> 1.3.2 Vogels

> 1.3.3 Vleermuizen

1.3.1 Behoud en bescherming natuur en landschap

Wat is het?

Amsterdam is omgeven door waardevolle natuurgebieden, waarvan ook een deel binnen de stadsgrenzen ligt. Ook aan de randen van de stad zijn er verschillende gebieden met hoge ecologische waarde. In een groeiende stad waar er steeds meer vraag is naar woonruimte en de openbare ruimte onze achtertuin is, is beleving van rust en ruimte in (beschermde) natuur en landschappen belangrijk.

Signalen uit de stad

- Zorgen gaan over de impact van turbines op de natuur. Hierbij worden zorgen genoemd waar het gaat over het verlies en beschadigen van natuurgebieden door de komst van windturbines.
- Noodzaak om de nodige bescherming van natuurgebieden te bieden.
- Zorgen over overlap tussen de zoekgebieden en compensatiegebieden (gebieden die eerder zijn ontwikkeld om te compenseren voor andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals snelwegen en gebrek aan natuur, bijvoorbeeld de mosselbanken in het IJmeer).
- Een zorg is dat de toegankelijkheid tot natuurgebieden (voor zowel mens als dier) door de komst van windturbines afneemt
- Zorgen over de mogelijke gevolgen voor natuur en biodiversiteit bij het aanleggen van windturbines.
- Ook mogelijke kansen voor biodiversiteit worden gezien, omdat door de plaatsing van windturbines sommige gebieden minder bezoekers zullen krijgen, wat ruimte en rust geeft voor biodiversiteit.
- Mogelijke kans om de windopbrengsten te investeren in vergroting en verbetering broedgebieden.

"Ontzie belangrijke natuurgebieden bij het realiseren van de klimaatopgave."
– Raadsadres, bewoner Amsterdam"

"Dieren hebben ook een veilig leefgebied nodig om te voorkomen dat deze hieruit zullen vertrekken." – Online raadpleging, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Nederland heeft een (wettelijk gereguleerde) verantwoordelijkheid in het beschermen van soorten en in stand houden van de biodiversiteit, onder meer vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

Proces

- Zie processchema.
- Een Amsterdamse expertgroep natuur is gevraagd advies uit te brengen over de effecten op landschap en natuur die betrokken moeten worden bij de afweging om tot plaatsing van windturbines te kunnen besluiten.
- Naast de expertgroep is een thematische klankbordgroep natuur opgericht. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.3.2 Vogels

Wat is het?

Vogels gebruiken vaak dezelfde vliegroutes om hun bestemming te bereiken. Maar dichter bij huis gebruiken vogels ook vaste routes om eten op te halen en uit te rusten nabij hun standplaats. Vogels kunnen last hebben van windturbines omdat de turbines hun vliegroutes doorkruizen. Dit kan als mogelijke gevolgen hebben dat er sprake is van verstoring van vogelbewegingen of sterfte.

Signalen uit de stad

- Er zijn verschillende zorgen geuit over de impact van windturbines op de vogelpopulatie, bijvoorbeeld doordat de aanleg van windturbines het landschap verandert waardoor vogels de bestaande migratieroutes mogelijk niet (meer) goed gebruiken.
- Vogels raken gedesoriënteerd en in het uiterste geval kan daarmee de populatie van een soort afnemen. Bijvoorbeeld omdat vogels een gebied gaan mijden, waardoor het gebied ongeschikt wordt om te broeden, te rusten en voedsel te zoeken.
- Ook maken bewoners zich zorgen dat windturbines zullen leiden tot lager broedsucces, omdat vogels langer op zoek moeten naar voedsel.
- Een andere zorg die genoemd is zijn de effecten van het botsen op een windturbines. Door een botsing kunnen vogels zich verwonden of overlijden.
- Bewoners maken zich zorgen over de gevolgen van laagfrequent geluid voor vogels, of daar onderzoek naar is gedaan. Door hen wordt verwezen naar de Nationale Windturbinerisicokaart van de Vogelbescherming.
- Bewoners vragen zich af of het betrekken van ecologen en stichtingen zoals de Vogelbescherming voldoende gebeurt.

"Ken je het IJmeer, kom maar kijken, duizenden vogels."
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

"Windturbines kunnen het welzijn van vogels sterk beïnvloeden. Vogels botsen tegen de wieken, verliezen foerageergebieden of moeten omvliegen om de molens te ontwijken..." – Raadsadres, Vogelwerkgroep Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Momenteel vindt er ook onderzoek plaats naar de vormgeving en uitstraling van een windturbine om te kijken of hiermee het aantal botsingen van vogels kan afnemen: bijvoorbeeld door het clusteren van windturbines of het schilderen van een wiek.

Proces

- Een Amsterdamse expertgroep natuur is gevraagd advies uit te brengen over de effecten op landschap en natuur die betrokken moeten worden bij de afweging om tot plaatsing van windturbines te kunnen besluiten.
- Naast de expertgroep is een thematische klankbordgroep natuur opgericht. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.3.3 Vleermuizen

Wat is het?

Amsterdam kent een grote populatie vleermuizen. In onze stad komen minstens 6 soorten vleermuizen voor. Ook vleermuizen hanteren net als vogels vaste trekroutes tussen hun zomer- en winterplaats. Afhankelijk van de soort zijn de migratieroutes meer of minder lokaal van aard.

Signalen uit de stad

- Vleermuizen worden in de verschillende gesprek- en inspreekmomenten apart genoemd als categorie dieren die overlast kan ervaren door windturbines.
- Bewoners geven aan dat er vleermuizen beschermde diersoorten zijn.

"Het probleem waar vleermuizen last van hebben is niet dat ze tegen een paal aanvliegen, maar dat er rondom een windturbine luchtcirculaties plaatsvinden en als een vleermuis daardoor heen vliegt dan klappen zijn longen in elkaar"
– Expertsessie, Natuurmonumenten

- Op IJburg en boven het IJmeer zitten veel vleermuizen en bewoners willen weten hoe de veiligheid van de vleermuizen gewaarborgd kan worden als er windturbines worden geplaatst.

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Er zijn verschillende mitigerende maatregelen mogelijk om de gevolgen voor vleermuizen te beperken. Het bespreken van mitigerende maatregelen is pas aan de orde als er een precieze locatie bekend is.

Proces

- Een Amsterdamse expertgroep natuur is gevraagd advies uit te brengen over de effecten op landschap en natuur die betrokken moeten worden bij de afweging om tot plaatsing van windturbines te kunnen besluiten.
- Naast de expertgroep is een thematische klankbordgroep natuur opgericht. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.5 Veiligheid

Veiligheid gaat over de veiligheid van de turbine zelf: de technische eisen en wettelijke normen -en regels waaraan een windturbine moet voldoen wanneer hij geplaatst wordt. Voor windturbines gelden er strenge veiligheidseisen die zijn terug te vinden in de Handreiking Risicozonering Windturbines. Voor windturbines gelden diverse veiligheidseisen vanuit verschillende soorten wet- en regelgeving, van de Spoorwegwet tot het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (bevb). De normen voor externe veiligheid kwetsbare objecten uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer zijn net als de normen voor geluid en slagschaduw door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van Staten buiten werking gesteld. Deze worden per project in het MER onderzocht. Er gelden algemene richtlijnen voor veiligheid in Nederland. Op de website van RVO kan gelezen worden welke richtlijnen dit zijn, deze staan toegelicht in de Handreiking risicozonering Windturbines. Welke richtlijn van toepassing is hangt af van het type molen en de omgeving. Bij de aanleg nabij wegen hangt het er bijvoorbeeld vanaf of er ook gevaarlijke stoffen worden vervoerd over de weg en hoeveel mensen er rijden. Voor iedere windturbine moet een veiligheidsberekening van het risico worden gemaakt. Op basis hiervan worden risicocontouren berekend die aangeven welke activiteit op welke afstand van de windturbine mag plaats vinden.

> 1.5.1 Technische veiligheid en normen

1.5.1 Technische veiligheid en normen

Wat is het?

Windturbines moeten voldoen aan strenge veiligheidseisen. Daarmee wordt bijvoorbeeld gewaarborgd dat de molen onder alle weerscondities veilig in werking kan zijn, of dat, in geval van storingen aan de molen zelf, de veiligheids-systemen ervoor zorgen dat de turbine tot stilstand komt. Daarnaast vindt er elk jaar een beoordeling door een deskundige plaats die het functioneren van de molen moet checken. En die bij het vermoeden van een defect, de windturbine direct buiten bedrijf moet laten stellen. Omdat deze eisen er zijn, is de kans dat een windturbine een veiligheidsrisico oplevert, zeer klein.

Signalen uit de stad

- Zorg bestaat over het risico op afbreken van de gondel, mastbreuk of het afbreken van een (deel van een) blad door wind of blikseminslag. Ook ijsafwerping gedurende de winter is genoemd als zorg.
- Zorg dat turbines in brand kunnen vliegen door kortsluiting of overbelasting en dat daardoor onderdelen afbreken.
- Vragen worden gesteld over een veilige afstand tussen windturbine en activiteiten (zoals wandelen).

"Hoe wordt de veiligheid gewaarborgd van de direct omwonende, denk bijvoorbeeld aan het afbreken van een wiek op volle snelheid? "

– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Geen aanvullingen

Proces

- Op het moment dat concrete mogelijke locaties bekend zijn kunnen nadere uitspraken gedaan worden over welke activiteiten wel of niet mogelijk zijn in de buurt van een windturbine, uitgaande van bestaande wet- en regelgeving.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER;
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook mitigerende maatregelen en alternatieven aan bod komen.

1.5 Ruimtelijke kwaliteit en landschap

Amsterdammers en bewoners uit buurgemeenten waarderen de ruimtelijke inrichting van Amsterdam als stad met groene scheggen en geven om de kwaliteit van het landschap. Door de groei van de Amsterdamse bevolking en woningnood staan deze waardes onder druk. Een deel van ons landschap wordt daarom beschermd door bestaande wet- en regelgeving. Dat is belangrijk, omdat het landschap in Amsterdam een bepaalde kwetsbaarheid kent, o.a. vanwege de grote historische waarde en de aanwezigheid van verschillend cultureel erfgoed in de stad en omgeving. Er zijn verschillende monumenten die UNESCO status hebben en daarmee beschermd worden tegen beschadiging.

Binnen dit hoofdstuk worden de signalen benoemd die Amsterdammers belangrijk vinden als het gaat over de ruimtelijke inrichting en de kwaliteit van het landschap. Ruimtelijke inrichting benoemt de mogelijk conflicterende of elkaar aanvullende bestemmingen zoals woningbouw of natuurontwikkeling of functiecombinaties in de nabijheid van windturbines.

Landschapskwaliteit bestaat uit zowel technische als sociale factoren. Bij technische factoren gaat het om de fysieke inrichting van het landschap zoals de inpassing van een windturbine in de horizon, de opstelling van molens onderling en de lokale inpassing van de voet van de molen. Dit speelt op verschillende schaalniveaus, heel lokaal tot nagenoeg regionaal. Bij sociale factoren gaat het onder meer over beleving van landschap.

> 1.5.1 Ruimtelijke inrichting

> 1.5.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde)

> 1.5.3 Landschapskwaliteit

1.5.1 Ruimtelijke inrichting

Wat is het?

Ruimtelijke inrichting gaat over verschillende belangen in dezelfde ruimte die met elkaar kunnen conflicteren of elkaar kunnen aanvullen (meervoudig ruimtegebruik). Dit betreft bijvoorbeeld bestaande woningen in de buurt van mogelijke nieuwe windturbines, nieuwe woningbouwplannen of natuur. De gemeente kijkt dan ook of het in de ruimtelijke langetermijnstrategie past. Voor het Rijk is de Nationale omgevingsvisie vastgesteld. Ook in de NOVI is de voorkeur voor meervoudig ruimtegebruik uitgesproken. In Amsterdam is de langetermijnstrategie vastgelegd in de omgevingsvisie. De Omgevingsvisie 2050 heeft de voorkeursgebieden voor windenergie uit de RES 1.0 opgenomen. Vervolgens worden de zoekgebieden geborgd in de andere omgevingsinstrumenten. Daarbij wordt in het kader van een "goede ruimtelijke ordening" gekeken naar afwegingen van de hele stad en de buurgemeenten. Hoe verhoudt een windturbine zich tot de totale omgeving waar die zich in bevindt? Wat is de beste plek in relatie tot woningbouw en de andere opgaven in de stad? De relatie met bestaande woningen wordt daarbij veel genoemd.

Signalen uit de stad

- Bewoners zijn benieuwd of windturbines voor meerdere functies gebruikt kunnen worden, daar waar dat mogelijk is zou de gemeente daar meer over moeten communiceren.

"In welke mate vallen windmolens te combineren met ander ruimtegebruik? Kunnen windmolens bijvoorbeeld gecombineerd worden met bos en/of agrarische functies?" – Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- De RES is meegenomen in de Omgevingsvisie en wordt geborgd in omgevingsinstrumenten.
- Onderzoek en gesprekken kunnen aangeven hoe en waar functies gecombineerd kunnen worden.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- Als onderdeel van een 'goede ruimtelijke ordening' wordt in de vergunning gekeken naar functies in de omgeving, ook in de buurgemeenten. Ook in het MER wordt inzichtelijk gemaakt in hoeverre meervoudig ruimtegebruik mogelijk is.

1.5.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde)

Wat is het?

De stad Amsterdam heeft een enorme woningbouwopgave: het is de ambitie om in 2050 150.000 woningen erbij gebouwd te hebben in de stad. Voor deze hoeveelheid woningen is ruimte nodig. Zoveel mogelijk benutten van de binnenstedelijke ruimte en de buitenruimte leeg houden, dat is een van de strategische keuzes die in de Omgevingsvisie is vastgesteld. De stad wil werken aan verdichting in bestaande buurten, het verduurzamen van de bestaande bouw en het vergroenen van de leefomgeving. Bij dit onderwerp gaat het zowel over de woningbouwopgave als de woningwaarde: de waarde van een woning kan dalen of stijgen als gevolg van veranderingen in de omgeving van de woning.

Signalen uit de stad

- Bewoners willen weten hoe de plannen voor windturbines zich verhouden tot nieuwbouwplannen. Zorg is dat die niet meer gerealiseerd kunnen worden.
- Zorg dat de komst van een windturbine effect heeft op de waardebepaling van een (nieuwbouw) woning. Bewoners vinden het van belang dat mogelijke waardedaling als gevolg van windturbines zo goed mogelijk in beeld wordt gebracht en wat de gemeente hieraan kan doen.
- Het uitzicht op een gebied met windturbines op het water is volgens de insprekers ook reden voor de waardedaling.

"Het zoekgebied voor wind ligt vooral in het IJmeer. Er zijn ook plannen om een aantal eilanden en nieuwe woongebieden op dezelfde locatie te bouwen. Wat is de status van de nieuwe eilanden en behoort een combinatie van nieuwbouw en windmolens tot de opties?" – Informatieavond, bewoner Amsterdam

"Waardedaling van verkoopprijzen van bestaande woningen nabij windmolens is een belangrijk aspect. Deze waardedaling kan oplopen tot 20%. Ik begrijp dat dit argument niet doorslaggevend zal zijn bij u besluit, maar waar kan een huiseigenaar terecht met dit kostenverhaal?" – Raadadres, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Bij het vaststellen van de zoekgebieden is er rekening gehouden met 350 meter tot bestaande woningen en met vastgestelde bestemmingsplannen.
- Er geldt een regeling voor planschadevergoeding (onder de Omgevingswet heet dit nadeelcompensatie). Planschade - vergoeding aanvragen - Gemeente Amsterdam

Proces

- Bij het ruimtelijk besluit wordt een planschaderisicoanalyse opgesteld. Verzoeken om een planschadevergoeding worden afzonderlijk beoordeeld.
- Nieuwbouwplannen waarvoor al een bestemmingsplan is vastgesteld, worden gezien als een autonome ontwikkeling in het MER.

1.5.3 Landschapskwaliteit

Wat is het?

Een windturbine in het landschap staat niet op zichzelf, maar vormt onderdeel van een geheel: een plek waar mensen wonen, werken en recreëren, waar mogelijk historisch erfgoed ligt, waar natuur is, dieren en planten leven e, kortom (stedelijk) landschap. Mensen ontlenen er een identiteit aan en beleven dit landschap als waardevol.

De komst van een windturbine heeft impact op dit landschap. Hoe deze impact en de verandering van de omgeving ervaren wordt is subjectief. Het gaat daarbij zowel om de context op grotere schaal, zoals de horizon als mede de concrete impact in de nabijheid van de leefgebieden van mensen.

Echter is niet alles subjectief, cultuurhistorisch waardevolle landschappen en/ of gebieden met UNESCO status worden door de wet beschermd volgens duidelijke criteria. De provincie zorgt momenteel als bevoegd gezag voor het behoud van deze waarden en de doorontwikkeling ervan in een specifieke context, zoals bijvoorbeeld klimaatverandering.

De inpassing van een windturbine in de landschappelijke context en in het (stads)landschap kan vormgegeven worden aan de hand van een aantal criteria. Bijvoorbeeld de opstellingen van de windturbines ten opzichte van elkaar, de horizon en het silhouet in het landschap, of de inpassing van de voet. Horizon en landschap zijn constant aan verandering onderhevig. Molens maken samen met andere hoge elementen de horizon. Omdat het landschap aan verandering onderhevig is vereist dit een brede manier van kijken.

Signalen uit de stad

- Verschillende bewoners uiten zorgen over het veranderende landschap en geven aan dat windturbines niet in elk landschap passen.
- Er zijn zorgen over verrommeling van het landschap.
- Zorgen over oude historische karakteristieken in het landschap worden verstoord.
- Zorgen over de mogelijke aantasting van UNESCO werelderfgoed, zoals de Stelling van Amsterdam,
- Sommige bewoners vinden vervuiling van de horizon in mindere mate een zorg, omdat er ook al op veel plekken elektriciteitsmasten staan
- Andere mensen geven aan de verandering van het landschap als gevolg van de plaatsing van windturbines voor lief te zullen nemen omdat groene stroom een belangrijk doel is.
- Bewoners geven aan het open polderlandschap open te willen houden
- Er zijn bewoners die vinden dat de windmolens geclusterd geplaatst moeten worden, in plaats van 1 molen, zodat een verrommeling van het landschap beperkt blijft.
- Sommige bewoners hebben voorkeur om op plekken windturbines clusteren. Op die manier kan de overlast beperkt worden. Daarnaast is het aansluiten van windturbines op het netwerk goedkoper en er wordt meer natuur bespaard op die manier.

"Versnippering is niet fraai; daarom is het belangrijk te kijken naar een paar clusters i.p.v. te verspreiden over alle zoekgebieden in de stad"
– Interactieve sessie, bewoner Amsterdam

"Ik ben in eerste plaats heel erg bang dat we met deze windturbines de unieke aanzichten van de Amsterdamse stad onherstelbare schade aanbrengen."
– Inspreekavond, bewoner Amsterdam

"De transitie naar veiligere stroom is cruciaal. Uitzicht is aan te wennen, een onleefbare planeet niet" – Bijlage Draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

"Windmolens zijn een onderdeel van de Nederlandse cultuur, en de moderne vallen daar voor mij ook onder." – Bijlage Draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Tijdens de reflectiefase wordt gewerkt aan een gemeentelijk kader voor de ruimtelijke kwaliteit.
- De provincie Noord-Holland heeft een handreiking ruimtelijke kwaliteit opgesteld om gemeenten en initiatiefnemers te ondersteunen.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van visualisaties en audiovisuele simulatietechnieken om de effecten op de ruimtelijke kwaliteit en landschap te tonen.
- In een MER worden effecten op het landschap, cultuurhistorie en de horizon onderzocht. Wanneer windturbines binnen of in de nabijheid van de Stelling van Amsterdam of elementen daarvan (schootcirkel of zichtlijnen) worden gepositioneerd zal er een **Heritage Impact Assessment (HIA)** moeten worden uitgevoerd. De HIA geeft inzicht in de mogelijk effecten van de windturbines op het UNESCO werelderfgoed en zal onderdeel gaan uitmaken van het MER.
- Mogelijke initiatieven moeten ook getoetst worden aan het beschermingsregime Bijzonder Provinciaal Landschap en bij inpassing ook aan de ruimtelijke kwaliteitseis die stelt dat rekening gehouden dient te worden met Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

De wil en inzet van (bevlogen) Amsterdammers, bewoners van buurgemeenten en andere belanghebbenden is nodig om onze ambities te realiseren. De gemeente spant zich in om ieder die dat wenst te betrekken in het proces om alle wensen, zorgen en behoeften in beeld te brengen. In Nederland bestaan democratische instrumenten om de zorgen van eenieder te borgen en af te wegen in het democratisch besluitvormingsproces. Dit gebeurt o.a. in een MER die uitgevoerd bij alle windinitiatieven in Amsterdam. Daarin worden alle mogelijke gevolgen voor de omgeving onderzocht, afgewogen en alternatieven benoemt. Amsterdam zet met dit document en de reflectiefase een extra stap.

Onder dit hoofdthema worden thema's en onderwerpen toegelicht die relevant zijn voor het proces om alle belanghebbenden en betrokkenen op juiste wijze te betrekken zoals bijvoorbeeld ruimte voor inspraak en dialoog, het betrekken van alle lagen van de bevolking maar ook aandacht voor de opbrengsten van een windinitiatief.

2.1 Inspraak en dialoog

Tijdens het proces in aanloop naar de RES 1.0 zijn verschillende zorgen en aandachtspunten benoemd die raken aan het hoofdthema maatschappelijke betrokkenheid. Dit gaat over inspraak, participatie en dialoog, meedoen in de opbrengsten en de samenwerking met de buurgemeenten.

> 2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen

> 2.1.2 Gedeelde feitenkennis

> 2.1.3 Verschillende belevingswerelden binnen een groep

> 2.1.4 Transparantie over het proces en de besluitvorming

2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen

Wat is het?

Het is belangrijk dat zoveel mogelijk bewoners en belanghebbenden met verschillende perspectieven bekend zijn met de plannen en zo mogelijk ook worden betrokken bij de plannen voor windenergie. Zodat er wederzijds begrip ontstaat voor elkaars perspectieven en mogelijk acceptatie ontstaat voor de bestuurlijke keuzes die gemaakt worden.

Signalen uit de stad

- Verzoek om de totale samenleving te betrekken, vanuit alle lagen in de wijk en van jong tot oud.
- Een zorg is dat er waarschijnlijk groepen mensen zijn die wel een belang hebben, maar die niet worden gehoord. Dit kan komen door een beperkte toegang tot internet en of media, door een taalbarrière of opleidingsniveau, maar mogelijk ook door beperkte interesse in het onderwerp of andere prioriteiten.

"Mensen hebben eigenlijk nog geen idee wat van wat ze boven het hoofd hangt. Ik maak mij daar best wel zorgen over, want ze hebben eigenlijk nog niet goed mee kunnen denken. De enquête die gedaan is was ook niet in hun eigen taal en was ook online. Hoe hebben zij tot nu toe mee kunnen denken? " – Bijeenkomst Noord, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- De gemeente organiseert daarnaast nieuwe vormen van betrokkenheid zoals Mini-Burgerberaad, Maakbank, de Online raadpleging en het Amsterdams klimaatakkoord.
- De gemeente houdt rekening met verschillende bewoners en bevolkingsgroepen tijdens het uitvoeren van de jaarlijkse een enquête over de houding van Amsterdammers ten aanzien van duurzaamheid, hier worden ook straatinterviews gehouden om bredere doelgroepen te bereiken.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het participatieproces wordt vormgegeven. Dit gebeurt in samenspraak met omwonenden. Zie voor een voorbeeld: het participatieplan Noorder IJplas.
- Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

2.1.2 Gedeelde feitenkennis

Wat is het?

Met gedeelde feitenkennis wordt bedoeld dat het van belang is dat alle betrokkenen – gemeente, bewoners, initiatiefnemers - uitgaan van hetzelfde kader aan feiten. Die gedeelde feiten vormen het fundament voor het gesprek dat in en met de stad gevoerd wordt.

Signalen uit de stad

- Volgens bewoners is er genoeg ruimte op zee om alle windturbines te plaatsen. Om deze reden willen zij de belangenafweging van de doelstelling van 49 TWh op zee beoordelen.
- Er zijn bewoners die stellen dat de doelstelling van 35 TWh op land al gehaald is. Zij willen de aannames van het PBL, de RVO en het EZK kunnen beoordelen.
- Bewoners trekken de degelijkheid van het onderzoek van het RIVM over windturbinegeluid en gezondheid in twijfel, terwijl de overheid het beleid hierop baseert.
- Ook maken bewoners zich zorgen over de vergelijkbaarheid van onderzoeken omdat veel van de onderzoeken zich niet specifiek richten op Nederland en de gestelde normen.

"Bovendien blijkt de Klimaatdoelstelling voor 2030 landelijk al te zijn gehaald gezien de vele al vergunde projecten."
– Raadsadres, bewoner Amsterdam

"De rapporten waar geluidsoverlast op gebaseerd zijn meestal gebaseerd op turbines die verouderd zijn. Technologie in deze sector gaat ongelofelijk hard, geluidsoverlast van verminderd wordt."
– Inspreekavond, bewoner Amsterdam

"Wordt er nog nader onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten, aangezien experts elkaar tegen spreken en het moeilijk is om op basis van de huidige onderzoeken echt goed inzicht te hebben in de gezondheidseffecten?"
– Raadsadres, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Gedeelde feitenkennis speelt op verschillende schaalniveaus. Gemeente maakt gebruik van uitgangspunten die door landelijk beleid zijn opgesteld. De uitgangspunten voor wind op land komen voort uit landelijk beleid. Het gesprek over deze uitgangspunten moet dan ook op dat schaalniveau besproken worden. Er wordt daarom mogelijk een landelijke dialooggroep over wind op land gestart.
- Als onderdeel van de reflectiefase voert de gemeente het gesprek over feiten ook in de verschillende klankbordgroepen, bijvoorbeeld worden vragen over de feiten in rapporten over gezondheid gesteld in de klankbordgroep gezondheid.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe kennisdeling en -uitwisseling wordt vormgegeven in het participatieproces. Dit gebeurt in samenspraak met omwonenden.
- Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door het college van de gemeente.
- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

2.1.3 Verschillende belevingswerelden binnen een groep

Wat is het?

Uit de PWE blijkt dat er binnen de verschillende groepen in de stad verschillende waarden beleefd worden. Samenvatting van de PWE / Clusters, en de verschillende waarden per subcluster.
Let op: het woord "waarden" is weinig gebruikt in het afwegingskader. Alternatief hiervoor zou kunnen zijn: belang of betekenis.

Signalen uit de stad

•

"Citaat."
– bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

Proces

•

2.1.4 Transparantie over het proces en de besluitvorming

Wat is het?

Transparantie over het proces en de besluitvorming betekent onder meer dat het proces begrijpelijk, toegankelijk, betrouwbaar en voorspelbaar is. En het moet duidelijk zijn wat, wanneer gebeurt in het proces en wanneer welk besluit genomen gaat worden.

Bovendien moet het helder zijn hoe en wanneer belanghebbenden kunnen meepraten in het proces. Daarnaast moet duidelijk zijn waarover belanghebbenden kunnen mee praten en op welke manier hun input wordt meegenomen in het proces dan wel besluit. Ook gaat het over de vraag hoe snel en adequaat je als overheid reageert op signalen die uit de samenleving worden overgebracht. Transparantie over het proces en de besluitvorming gaat gepaard met heldere communicatie.

Signalen uit de stad

- Vragen gaan over het proces en wanneer ze in het proces worden geïnformeerd: hoor ik het wel op tijd wanneer jullie voornemens zijn in mijn buurt een windturbine te plaatsen?
- Zorgen zijn dat het proces wellicht zo is ingericht dat bewoners geen echte inspraak meer hebben, maar voor voldongen feiten komen te staan.
- Zorgen gaan over het tot stand komen van de besluitvorming en hoe inspraak de besluitvorming beïnvloedt. Sommige bewoners hebben het gevoel dat besluiten al genomen zijn en dat er daarna pas geparticipeerd wordt.
- Een zorg is dat het proces nogal snel en gehaast is, met het risico dat er windturbines worden geplaatst op locaties waar niet goed over na is gedacht.
- Vragen gaan over waar het proces zich bevindt; waarom is een zoekgebied wel of niet geschikt is; wat is daarvoor doorslaggevend?
- Vragen gaan ook over hoelang het proces duurt van het plaatsen van een windturbine van start tot einde.
- Er worden ook complimenten gegeven over een helder en transparant proces.

"Het is echter onduidelijk welk belang de gemeente hecht aan deze inspraak."
– Bijlage Draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

"Ik zie alleen zoekgebieden. Ik mis de criteria. Wat zijn de criteria? Waarom is hierop geen inspraak?" – Bijlage draagvlakonderzoek OIS, Bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Gemeente Amsterdam deelt informatie over het proces en besluitvorming via de website www.amsterdam.nl/windenergie en de nieuwsbrieven 'Duurzaam020' en 'Duurzame energie'.
- PM online raadpleging

Proces

- Het besluitvormingsproces is beschreven in het processchema begin van dit document.
- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

2.2 Meedoen in de opbrengsten

Wat is het?
In Amsterdam wordt er gestreefd naar 50% lokaal eigendom bij een windproject. Amsterdammers en bewoners van buurgemeenten kunnen op verschillende manieren profiteren: via lidmaatschap, via een omgevingsfonds of via een omwonendenregeling. Ook mensen met een kleine portemonnee kunnen profiteren. Dit wordt ook wel financiële participatie genoemd.

Signalen uit de stad
- Vragen gaan over de mogelijkheden om financieel mee te doen, op welke wijze meeprofiteren mogelijk is en of meeprofiteren voor iedereen toegankelijk is.
- Er zijn vragen waarom niet ingezet wordt op 100% lokaal eigendom, door een combinatie van zoveel mogelijk burger-energie coöperaties en een gemeentelijk duurzaam energiebedrijf.
- Zorgen geuit over het meeprofiteren van 'anderen', niet bewoners maar grote partijen zoals datacenters.
- Zorgen geuit over de verdeling van de lusten en laten: het mag niet zo zijn dat de ene Amsterdammer de lusten heeft als mede-eigenaar en de andere Amsterdammer de lasten als omwonenden van windturbine.
- Vragen gaan over wat de mogelijkheid is om als directe omwonende van een windturbine méér gecompenseerd te worden: hoe dichter bij een windturbine hoe meer privileges bijvoorbeeld.

"Financieel voordeel hierbij ondervinden is wel een vereiste en geen financieel nadeel ondervinden van plaatsing bijvoorbeeld als gevolgen van mijn verzekering et cetera." – Bijlage draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Amsterdam verleent alleen medewerking aan initiatiefnemers die streven naar minimaal 50% lokaal eigendom.
- In de landelijke Handreiking RES 2.0 worden vier vormen van financiële participatie onderscheiden: mede-eigenaarschap, financiële deelneming, omgevingsfonds en omwonendenregeling.
- In Amsterdam zet in elk geval in op omgevingsfondsen, waarmee een windpark een vast bedrag per geproduceerde eenheid elektriciteit afdraagt aan een omgevingsfonds dat ten goede komt aan de directe omgeving van het project.
- Ook streeft de gemeente naar het uitwerken van een Omwonendenregeling, voor diegenen in de directe omgeving die niet willen of kunnen investeren.

Proces
- In het participatieproces gaat de initiatiefnemer in gesprek met omwonenden en belanghebbenden over mogelijkheden voor financiële participatie en samenwerking.
- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

2.3 Sociale cohesie

Wat is het?

De stad Amsterdam en ook de omliggende gemeenten hebben hun eigen karakter. De samenstelling van bewoners in een stad of buurt wordt ook wel sociale cohesie genoemd. Waarbij cohesie gebruikt wordt om de onderlinge samenhang en verbondenheid binnen een bepaalde groep (bijvoorbeeld buurtbewoners) aan te duiden. Wanneer een hele hechte buurt hebt, alle inwoners veel activiteiten elkaar ondernemen en/of betrokken zijn, spreken we van grote mate van cohesie.

Wanneer er grote thema's in een buurt besproken worden, denk aan de komst van windturbines, het veranderen van een weg maar ook bijvoorbeeld Corona, dan kan dat de samenhang tussen bewoners(groepen) in de buurt beïnvloeden

Signalen uit de stad:

- Zorg dat samenstelling van de buurt verandert door de komst van turbines, dat mensen die zich dat kunnen permitteren wegtrekken.
- Zorg dat ongelijkheid in de stad toeneemt en dat in specifieke buurten een neerwaartse spiraal ontstaat. Bijvoorbeeld dat door vertrek van bewoners ook voorzieningen etc. wegvallen.

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Geen aanvullingen.

Proces

- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

2.4 Betrokkenheid buurgemeenten

Wat is het?
Nederland is opgedeeld in 30 energieregio's, zodat over gemeentegrenzen heen samengewerkt wordt aan de opgave om duurzame energie op te wekken. Amsterdam is een eigen deelregio binnen de energieregio Noord-Holland Zuid.

Signalen uit de stad
- Vragen gaan over het verkrijgen van duidelijkheid over hoe de Amsterdamse zoekgebieden zich verhouden tot de ambities en wensen van buurgemeenten en de bewoners van buurgemeenten.
- Vanuit buurgemeenten zijn er zorgen geuit in relatie tot de eigen toekomstige gebiedsontwikkeling op de grens van zoekgebieden,

"Woongenot wordt van meerdere kanten ernstig bedreigd.
Langs het Gein is namelijk sprake van een aantal megawindmolens.
Houden de verschillende buurgemeenten wel rekening met elkaars plannen?"
– Bijlage draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Wanneer initiatiefnemers starten zullen zij onderzoek doen naar plannen van buurgemeenten in de nabijheid van een zoekgebied.

Proces
- Amsterdam werkt continu samen met haar buurgemeenten binnen het traject van de RES. Met de buurgemeenten is een lokaal ambtelijke samenwerking opgezet, ook bestuurlijk wordt met de buren aanvullend op de energieregio afgestemd.
- Gemeente Amsterdam heeft tweewekelijks overleg met buurgemeenten en stadsdelen over voortgang reflectiefase en vraagt buurgemeenten en stadsdelen na te denken over participatie en sturing in de vervolgfase.
- In het Uitvoeringsprogramma van de energieregio spreken gemeente af hoe om te gaan met zoekgebieden die aan gemeentegrenzen liggen, of grensoverschrijdend zijn.

Samenhangend & betaalbaar energiesysteem

De Amsterdamse ambities op het gebied van windenergie staan niet op zichzelf, maar zijn onderdeel van de energietransitie in brede zin. De duurzame elektriciteit die door windturbines wordt opgewekt, is nodig voor onder andere koken, verwarmen van woningen en vervoer. Naast dat er wordt ingezet op windenergie, zet Amsterdam ook in op maatregelen voor het besparen van energie en het opwekken van duurzame elektriciteit door zonne-energie en andere energie-bronnen. Amsterdam heeft in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 meer dan 300 maatregelen beschreven die bijdragen aan het verminderen van CO_2-uitstoot.

Amsterdam groeit snel, waardoor de vraag naar energie verder toeneemt. Amsterdam wil daarom verantwoordelijkheid nemen en zoveel mogelijk van de elektriciteit binnen de stads-grenzen opwekken, zodat in 2030 80% van de huishoudens duurzame elektriciteit uit Amsterdam kunnen gebruiken. Energieneutraliteit zal daarentegen niet mogelijk zijn. Vooral voor de stijgende vraag naar elektriciteit moet het netwerk de komende jaren fors worden uitgebreid.

In Amsterdam wordt de piekvraag naar elektriciteit vrijwel overal hoger dan het piekaanbod. Daarom is het inpassen van duurzame opwek op het elektriciteitsnet over het algemeen goed mogelijk. Vanuit het oogpunt van systeemefficiëntie is het slim om de vraag zo dicht mogelijk bij het aanbod te realiseren. Ook zorgt een goede verdeling van zon en wind voor een efficiëntie benutting van het elektriciteitsnetwerk. De combinatie leidt tot lagere maatschappelijke kosten dan wanneer er alleen ingezet wordt op wind of zon, want door de combinatie hoeft de netbeheerder het elektriciteitsnet op minder plekken te verzwaren.

3.1 Liever meer zonne-energie

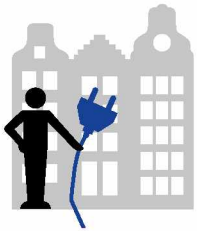

Wat is het?
Zonne-energie is een gangbare manier om duurzaam elektriciteit op te wekken. Het gebruik van daken voor het opwekken van zonne-energie kan veel bijdragen aan de groei van opgewekte duurzame elektriciteit. In Amsterdam is veel dakoppervlak, die ruimte wil de gemeente optimaal benutten voor het opwekken van zonne-energie. Op alle daken samen kan elektriciteit worden opgewekt voor 400.000 tot 500.000 huishoudens. Naast daken kan ook zonne-energie opgewekt worden op alternatieve locaties waar bijvoorbeeld dubbel ruimtegebruik mogelijk is.

Signalen uit de stad
- Een signaal is dat er veel meer aandacht moet zijn voor zon op daken. Amsterdammers zien veel potentie in de vele ongebruikte daken om zich heen, zowel op industrieterreinen als op woningen.
- Vragen gaan over of er voldoende infrastructuur en capaciteit is om alle opgewekte stroom van zon en wind te vervoeren

"We willen meer structurele oplossingen zoals toch meer zoncapaciteit op dak gebruik in een stad als Amsterdam die zich daar uitstekend voor leent."
– Bijeenkomst Oost, bewoner Amsterdam

"We moeten alles elektrisch gaan doen maar er is geen infrastructuur voor de toe en afvoer van zoveel stroom"
– Bijlage draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Naast de ambitie voor windenergie is er ook een ambitie voor zonne- energie: 400 MW aan zonne-energie op grote daken en zonnepanelen in restruimtes.
- Amsterdam zet in op een duurzame, stabiele elektriciteitsvoorziening en daarvoor zijn zonne-energie en windenergie beide nodig. In de winter wordt er meer elektriciteit geproduceerd door windturbines, omdat het vaker waait en de zon minder schijnt. In de zomer wordt er meer elektriciteit geproduceerd door zonnepanelen, omdat de zon vaker schijnt en het minder waait. Een windturbine op land van 3MW levert ongeveer evenveel elektriciteit als 12 voetbalvelden met zonnepanelen. Dit staat gelijk aan de elektriciteitsbehoefte van ongeveer 4.000 Amsterdamse huishoudens.

Proces
- De aanpak voor zonne-energie staat beschreven in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 en RES 1.0.

3.2 Inzet van alternatieve technieken en innovaties

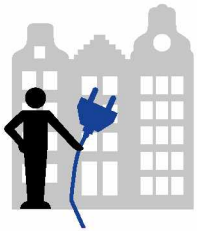

Wat is het?
De energietransitie kent niet maar één oplossing. Er zijn meerdere technieken (denk aan zon en waterstof) en maatregelen (denk aan besparing) mogelijk om de transitie naar duurzame elektriciteit te maken. Naast dat er alternatieven denkbaar zijn, gaat de ontwikkeling van bestaande en nieuwe technieken door. Innovaties volgen elkaar in een hoog tempo op. Met als gevolg dat technieken duurzamer, efficiënter en goedkoper worden, en in het geval van windturbines mogelijk stiller. Er worden ook innovaties verwacht in relatie tot het elektriciteitsnet, zoals tijdelijke opslag van elektriciteit.

Signalen uit de stad
- Bewoners vragen zich af of windturbines door technologische ontwikkelingen op den duur niet overbodig worden. Er zijn zorgen of deze tijdelijkheid zorgt voor overbodige plaatsing.
- De zorg die bij bewoners leeft is dat de keuzes die nu gemaakt worden in beleid en RES-proces ertoe leiden dat nieuwe technologieën later minder goed kunnen worden ingepast.
- De opslag van energie is een zorgpunt. Zo benadrukken bewoners dat het elektriciteitsnet niet is ingericht op de fluctuatie tussen vraag en aanbod. Ook is gevraagd waar eventuele overproductie naartoe gaat.
- Bewoners hebben vraagtekens bij de recyclebaarheid van windturbines en zien het risico ontstaan van een toekomstige schroothoop.
- Het is naar voren gekomen dat bewoners zich afvragen of inzetten op alléén besparing niet al voldoende is om de ambities te bereiken.
- Bewoners willen weten of er bijvoorbeeld vanuit de gemeente een platform is dat zich inzet voor nieuwe technologieën, zoals thoriumcentrales.

"Zonder een mix van energiebronnen gaan we de CO_2-reductie doelen nooit halen." – Online raadpleging, bewoner Amsterdam

"Wel vind ik de nadruk op opwekking in geen verhouding staan tot de noodzaak van isolatie. Niet verbruiken blijft beter dan duurzaam opwekken" – Bijlage draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Met de ambitie voor windenergie geeft de gemeente invulling aan één van de afspraken uit het Nederlands Klimaatakkoord, namelijk dat 30 energieregio's onderzoeken waar en hoe hernieuwbare elektriciteit op land het beste opgewekt kan worden met zonne- en windenergie.
- Bovendien zijn in de Routekaart Klimaatneutraal 2050 meer dan 300 acties en maatregelen beschreven die ervoor moeten zorgen dat de CO_2-uitstoot daalt.
- Een mini-burgerberaad heeft recent advies uitgebracht over een reeks van maatregelen waarmee de uitstoot versneld gereduceerd kan worden.

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.
- De aandacht voor het behalen van de besparingsopgave wordt o.a. uitgewerkt in de opgave voor de gebouwde omgeving en de transitie naar aardgasvrije wijken. Naar verwachting zal er bij de RES 2.0 meer aandacht hiervoor zijn. Dit sluit ook aan bij de Amsterdamse Routekaart en de activiteiten die hieruit worden georganiseerd.

3.3 Lokale productie

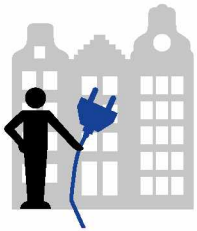

Wat is het?
Productie van elektriciteit kan op diverse schaalniveaus worden gedaan. In het huidige energiesysteem wordt aardgas elders (buiten de landsgrenzen) opgekocht en omgezet in elektriciteit. Technieken zoals wind en zon maken het mogelijk om lokaal elektriciteit op te wekken. In het Klimaatakkoord is afgesproken om te onderzoeken waar en hoe gemeenten, waterschappen en provinciën in staat zijn hernieuwbare elektriciteit op te wekken. Amsterdam geeft gehoor aan deze afspraak en onderzoekt dus wat er lokaal kan worden opwekt door zon en wind.

Signalen uit de stad
- Bewoners vinden dat een stad als Amsterdam, vergeleken andere gebieden in Nederland, geen gunstige plek is voor het plaatsen van windturbines. Afstemming over windenergie moet niet lokaal niveau geadresseerd worden, maar op nationaal niveau.

"Elke stad/wijk dient zijn eigen energie op te wekken.
Dat is voor een stad als Amsterdam niet rationeel. Ook niet al ons brood,
melk en groente wordt in de stad verbouwd! Dit vergt een nationale aanpak."
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Amsterdam levert met zonnepanelen op daken en ongeveer 17 extra windturbines in 2030 een lokale bijdrage aan de nationale verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening.

Proces
- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

3.4 Energieafnemers

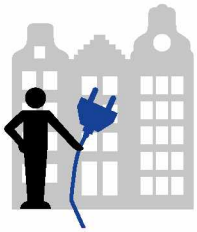

Wat is het?

Het onderwerp energieafnemers gaat over de vraag wie gebruik maakt van de opgewekte energie. De energie kent verschillende afnemers: bewoners, bedrijven, verkeer, etc. Ook datacenters zijn hier een onderdeel van.

Signalen uit de stad

- Bewoners maken zich zorgen dat energie die opgewekt wordt door de windturbines wordt opgekocht door datacenters.
- Bewoners willen niet de lasten dragen, bijvoorbeeld in de vorm van overlast en horizonvervuiling, terwijl datacenters de lusten van windenergie plukken.
- Tech giganten worden ook in algemene zin genoemd als partijen waar de opgewekte energie niet naartoe zou moeten gaan
- Ook wordt gesteld dat door het aantal datacenters te verminderen, de opgave minder groot wordt.
- Er zijn bewoners die aangeven dat er regels opgesteld moeten worden die beperkingen stellen aan de hoeveelheid energie die datacenters gebruiken.

"Maar gaat het wel echt over voorzien in onze eigen energiebehoefte? En niet zoals in Noord-Holland voor datacenters uit het buitenland?"
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Technisch gezien gaat de opgewekte stroom het elektriciteitsnet op (op de grote hoop), tenzij er lokale afspraken zijn gemaakt om dit niet te doen. Administratief gezien kan de elektriciteit worden gekoppeld aan particulieren en/of bedrijven (die dan de lokale duurzame elektriciteit afnemen). Dit gebeurt bij de coöperatieve ontwikkeling van windturbines.
- Amsterdam verleent medewerking aan initiatieven waar gestreefd wordt naar minimaal 50% lokaal eigendom.
- Voor datacenters heeft de gemeente Amsterdam recent nieuw beleid vastgesteld.

Proces

- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Als stad hebben we ons gecommitteerd aan de uitvoering van het Akkoord van Parijs (2015) en het landelijke Klimaatakkoord (2019). Om invulling te geven aan deze uitvoering heeft de gemeente de Routekaart 'Amsterdam Klimaatneutraal 2050' opgesteld. Hierin staan de langetermijnvisie op de Amsterdamse energietransitie, de strategie en ook de acties voor de korte termijn. De gemeente streeft naar een vermindering van de CO_2-uitstoot in Amsterdam met 55% in 2030, en 95% in 2050. Vóór 2040 moet de stad aardgasvrij zijn en over 10 jaar mag er alleen nog uitstootvrij vervoer over de weg en over het water.[13] Op het moment van vaststellen zijn die doelstellingen ambitieuzer dan de landelijke doelstellingen. Het proces van de (concept) RES 1.0 en het uitwerken windzoekgebieden richting RES 2.0 en verder, is in lijn met de Amsterdamse Routekaart en de ambitieuze houding van de gemeente Amsterdam.

Recent internationaal onderzoek op gebied van klimaat wijst uit dat klimaatverandering sneller voortschrijdt en strategieën voor CO_2-reductie over het algemeen te langzaam tot stand komen en concreetheid missen. De komende jaren is er een inhaalslag nodig om de klimaatcrisis aan te pakken. Daarom moet Nederland de overstap maken van fossiele brandstoffen naar duurzame, groene energiebronnen. Als grote stad neemt Amsterdam de verantwoordelijkheid om zelf alles te doen wat binnen haar mogelijkheden ligt. Het plaatsen van windturbines, ook in de stedelijke omgeving, is een van de alternatieven om op duurzame wijze elektriciteit op te wekken. Tijdens het proces voor de RES 1.0 zijn verschillende zorgen en aandachtspunten geuit die gaan over het behalen van de CO2 doelstelling en de keuzes die gemaakt worden bij de inrichting van ons toekomstig energiesysteem. De afname van CO_2 wordt ook in MER inzichtelijk gemaakt. Deze wordt in Amsterdam voor alle windinitiatieven uitgevoerd.

[13] *Bron: Omgevingsvisie Amsterdam 2050*

4.1 Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk

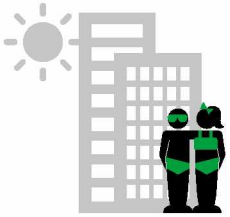

Wat is het

In het Klimaatakkoord zijn de volgende doelstellingen voor windenergie opgenomen: 49 TWh op zee (waarvoor het Rijk verantwoordelijk is) en 35 TWh op land (waarvoor energieregio's verantwoordelijk zijn). Het Rijk heeft bij de totstandkoming van de 49 TWh en belangenafweging gemaakt tussen de beschikbare ruimte op zee voor windparken en andere belangen zoals die voor de scheepvaart, visserij en de natuur.

Op regionaal en lokaal niveau onderzoeken 30 energieregio's waar en hoe het beste de 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land opgewekt kan worden met zonne- en windenergie. De energieregio's hebben in de RES 1.0 met behulp van het landelijk RES-afwegingskader ook een belangenafweging gemaakt en op basis daarvan zoekgebieden voor wind- en/of zonne-energie aangewezen.

Energieregio Noord-Holland-Zuid, waar Amsterdam als deelregio onderdeel van is, heeft als ambitie om 2,7 TWh hernieuwbare elektriciteit op land op te wekken.

Amsterdam biedt aan om in 2030 in totaal circa 0,7 TWh hernieuwbare elektriciteit op te wekken met tenminste 127 megawatt (MW) opgesteld vermogen windenergie in de windzoekgebieden (opgesteld vermogen in 1e kwartaal 2021 is 75 MW) en 400 MW opgesteld vermogen zonne-energie op grote daken en via dubbelgebruik van stedelijke ruimtes. Dit zijn in 2030 ca. 17 windturbines van ongeveer 3 MW en de helft van de geschikte daken in Amsterdam met zonnepanelen. Al voorafgaand aan de Regionale Energiestrategie heeft Amsterdam de ambitie om windenergie te realiseren in de Windvisie 2012 en later in het coalitieakkoord (mei 2018) door de volgende ambitie op te nemen: "maximum potentie van windenergie benutten."

Signalen uit de stad

- Bewoners geven aan de ambitie voor Amsterdam niet realistisch te vinden, dit moet op nationaal niveau worden opgelost.
- Het is beter windmolens op zee te realiseren in plaats van op land, en zeker niet in Amsterdam.

"Waarom wil Amsterdam zoveel meer windmolens als gevraagd wordt aan het RES-gebied?" – Bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- In Nederland is in het Klimaatakkoord afgesproken meer hernieuwbare elektriciteit op te wekken op zee en op land. Er komen dus ook meer windturbines op zee. Dat gebeurt in opdracht van de Rijksoverheid. 60% van onze hernieuwbare elektriciteit komt in 2030 van windturbines van zee. 40% komt van land met windturbines en zonnepanelen.
- In het Klimaatakkoord is een belangenafweging gemaakt bij het bepalen van de doelstelling voor meer windturbines op zee. De ruimte voor windturbines op zee is schaars vanwege andere belangen, zoals die van de scheepvaart, visserij, natuur- en recreatiegebieden, de zandwinning voor onze kustverdediging, oefenterreinen van Defensie, etc. Bovendien is de Noordzee op sommige plekken te diep voor windturbines. Meer over wind op zee in de factsheet van het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie.
- Amsterdam levert met haar inspanning een bijdrage aan de landelijke verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening.
- De recente prognose uit Klimaatrapportage 2021 voor de CO_2-uitstoot in Amsterdam geeft een belangrijk inzicht. Namelijk dat, ondanks de acties en maatregelen uit de Routekaart Klimaatneutraal 2050 die in uitvoering zijn of nog worden gebracht, er nog onvoldoende gebeurt om de gewenste ambities te behalen. Vandaar dat Amsterdam ook de mogelijkheden voor windenergie verder onderzoekt.
- De 'Najaarsfoto' van Nationaal Programma Regionale Energiestrategieën (NP RES) laat zien de ambitie "haalbaar is als er in de uitvoering voldoende kennis, middelen, menskracht en urgentie is om het tempo hoog te houden"

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

4.2 Opwekpotentie van windturbines

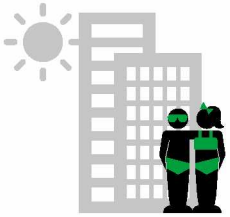

Wat is het

De opwekpotentie van een windturbine wordt beïnvloed door vaste factoren zoals het type, het nominaal vermogen (bepaald door de generator), het rendement van de omzetting van windenergie naar elektriciteit en de locatie en omliggende omgeving. En door variabele factoren zoals de windsnelheid, de tijd die een windturbine kan draaien, de seizoensinvloeden en dag- en nachtritme. Het vermogen wordt uitgedrukt in Megawatt (MW).

Signalen uit de stad

- Het rendement van de windturbines op zee ligt hoger dan nabij de stad, bewoners vragen zich daarom af of en waarom de windturbines nabij de stad geplaats moeten worden.
- Andere bewoners vragen zich af of nieuwe vormen van windturbines goed bij de stad kunnen passen. Veel gehoord zijn de zogenaamde 'windwokkels' en de vraag aan de gemeente dit type windturbine terug te laten komen in de zoekgebieden – het zoeken naar alternatieve plaatsen – locaties voor de windwokkels.
- Men twijfelt ook over het rendement en efficiency. Vanuit de zorg dat windturbines vaak stil komen te staan, om overlast te voorkomen, waardoor het rendement van een windturbine omlaaggaat.
- Zou het vergroten van de bestaande (kleinere) windturbine in grotere, bijvoorbeeld wanneer deze aan vervanging toe zijn, niet voldoende kunnen zijn om aan de vraag te voldoen? Dit is een vraag die leeft onder de bewoners.

"Kunt u uitleggen waarom er windmolen locaties worden gezocht dichtbij bewoning, terwijl bewezen is dat windmolens in clusters en op zee veel efficiënter en effectiever zijn?" – Informatieavond, bewoner Amsterdam

"Waarom geen windmolens in de binnenstad? Bijvoorbeeld windwokkels op de daken" – Bijlage draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Als specifieke locaties in zicht komen zal een initiatiefnemer tot een haalbare business case moeten komen. Het rendement van een windturbine zal hier een belangrijk onderdeel van zijn. Uit onderzoeken zal onder andere blijken of er omgevingsfactoren zijn die ervoor zullen zorgen dat een molen vaker stil moet worden gezet, waardoor het rendement omlaaggaat.
- Vanuit het Klimaatakkoord en het NP RES wordt ingezet om deze elektriciteit grootschalig en efficiënt op te wekken. Daarom is de Regionale Energiestrategie gericht op alleen grote windturbines en grootschalige installaties van zonnepanelen.

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

Gemeente
Amsterdam

Deel 2

Introductie Deel 2: Afwegingskader per zoekgebied: input uit 'Onderzoek naar de leefomgeving'

Naast dat er signalen zijn opgehaald die gelden voor de hele stad, zijn er ook signalen per zoekgebied verzameld en opgenomen in het afwegingskader. Per zoekgebied houdt in: voor de **voorkeursgebieden** uit de RES 1.0 (kaart 6.1). Zie hiervoor het kaartje hieronder.

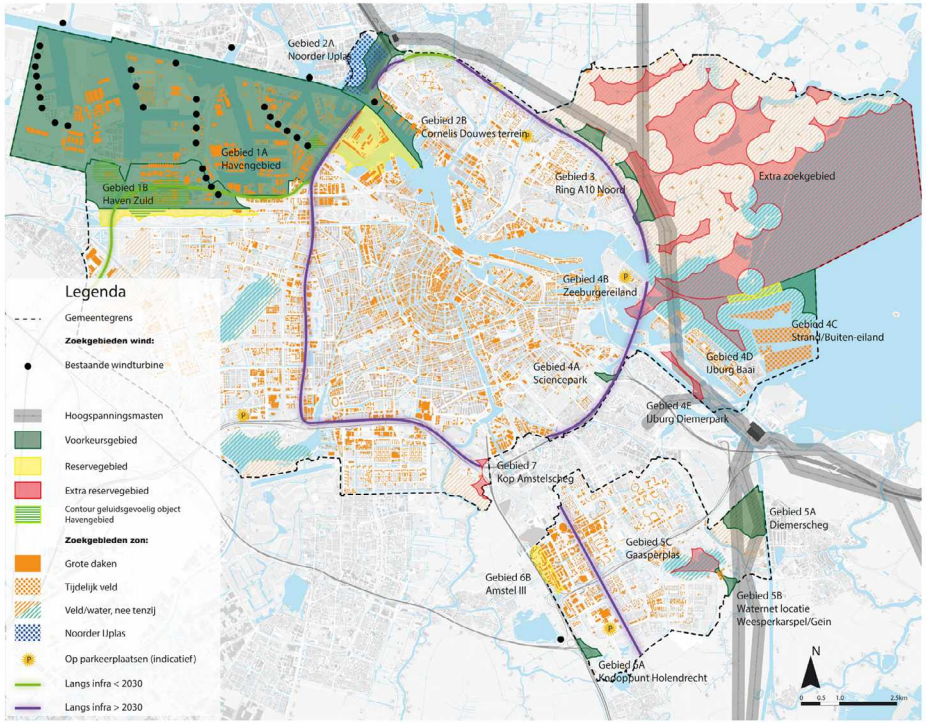

Om te komen tot een overzicht van signalen per zoekgebied is, naast informatie uit de inspreekavonden, raadsadressen en e-mails, ook informatie gebruikt die is opgehaald tijdens deze reflectiefase door middel van een onderzoek naar de leefomgeving.

Belangrijk is te benadrukken dat elk overzicht per zoekgebied op hoofdlijnen inzicht geeft in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dat specifieke zoekgebied. Er is te zien dat sommige thema's niet of nauwelijks genoemd zijn in bepaalde gebieden, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Windzoekgebied Havengebied-zuid

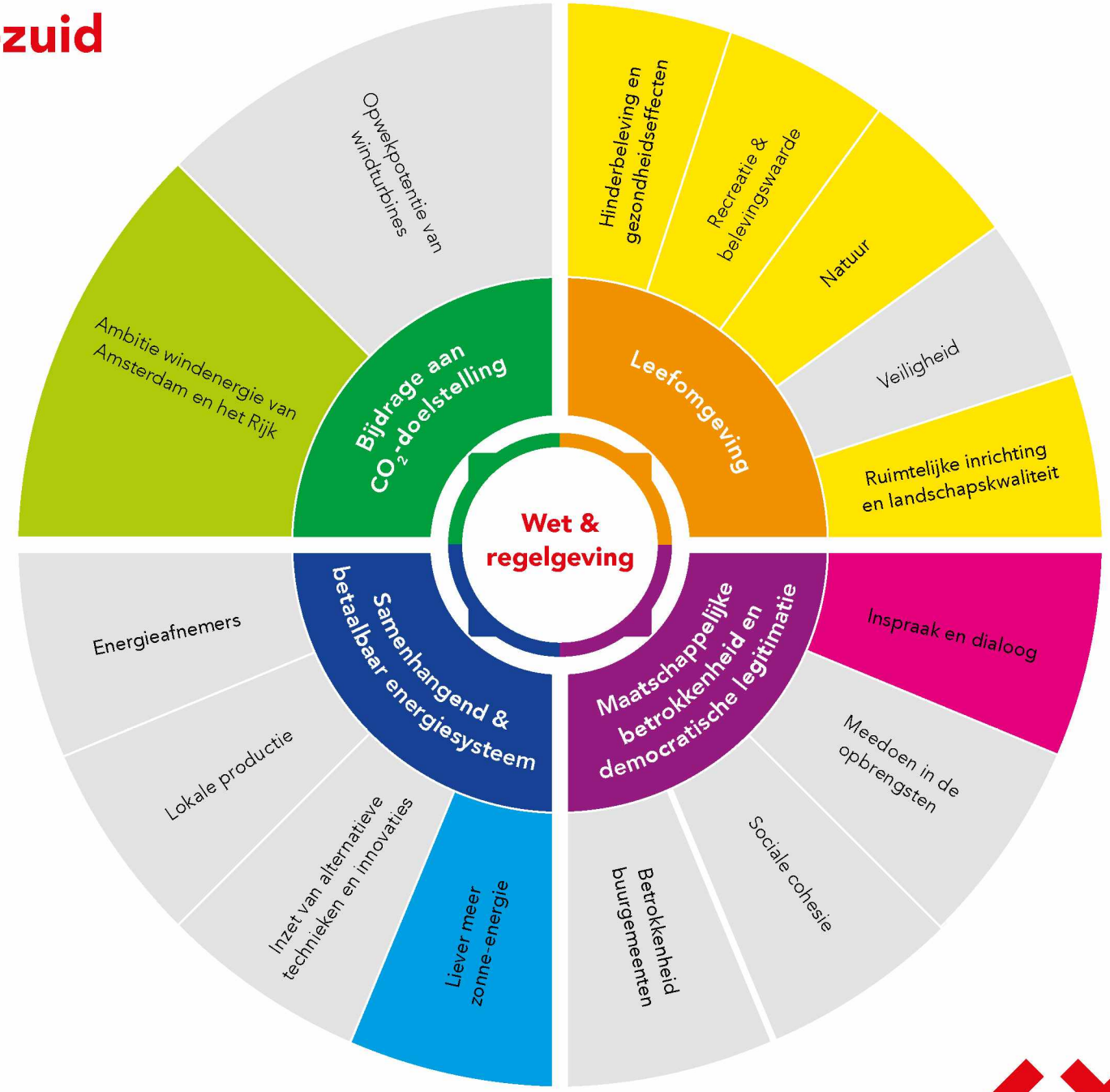

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Havengebied-zuid

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook voor het gebied Havengebied-Zuid. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over laagfrequent geluid bij de volkstuinen, de nabijgelegen woningen maar ook in de recreatiegebieden, die door geluidsoverlast hun functie van rust kunnen verliezen.
- Zorgen over 'cumulatie' van geluid: de regio heeft al te maken met veel industriële geluidsbronnen, zoals het geluid van de A5, de haven en van Schiphol. Daarnaast is het gebied rondom de Tuinen van West en ook Spaarnwoude een geliefde plek voor festivals in de zomer, die incidenteel geluidsoverlast geven.

Recreatie & belevingswaarde

- Het zoekgebied grenst aan recreatieparken en sportvelden, zoals Sportpark Spieringhorn. Deze sport- en recreatieparken worden ook gebruikt door Amsterdammers die niet uit Nieuw-West komen, en op zoek zijn naar rust aan de buitengrenzen van de stad. Een van de plekken die hier veel voor wordt gebruikt is het gebied rondom de Tuinen van West, waar zich ook moes- en pluktuinen bevinden.
- Op Volkstuinpark De Bretten en volkstuinpark De Groote Braak zijn er in de zomer én wintermaanden mensen die verblijven op de tuinparken.
- Naast dat de Bretten een rustgebied is voor dieren, wordt het gebied veel gebruikt als recreatief natuurgebied, o.a. door wandelaars en fietsers.

Natuur

- Er zijn zorgen geuit over de impact van windturbines op de vogels. Bewoners hebben opgemerkt dat hier onder andere vogelkolonies van kokmeeuwen en visdieven bevinden.
- De Bretten: het zoekgebied grenst aan De Bretten, een natuur/recreatiegebied met biodiversiteit, dat onderdeel is van het 'Scheggennetwerk'. Dit netwerk van Scheggen vormt de 'groene long' van Amsterdam. Ook is De Bretten een rustgebied voor dieren die leven in en rondom de stad.
- Er moet voldoende aandacht zijn voor de biodiversiteit.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- In de toekomst woningbouw staat in en nabij het Havengebied (rondom Sloterdijk en in buurgemeenten) gepland, wordt er gevraagd: hoe woningbouw samengaat met windturbines?
- Er zijn zorgen over mogelijke vervuiling van de horizon. Tegelijkertijd zijn er ook geluiden van dat windturbines juist passen binnen dit industriële gebied.
- Clusteren van windturbines in het havengebied wordt gezien als fraaier voor het uitzicht ten opzichte van verspreide plaatsing.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Er zijn vragen met betrekking tot de transparantie over het proces en besluitvorming: wat betreft de transparantie over het proces en de besluitvorming is het niet altijd even duidelijk waarom en hoeveel windturbines er in dit zoekgebied komen. Hier is meer duidelijkheid over gewenst.
- Een probleem dat wordt benoemd is dat enkele doelgroepen niet worden bereikt in het (participatie-) proces. Voornamelijk bewoners met een migratieachtergrond en praktisch opgeleiden.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Naast windturbines wordt gesteld dat zonne-energie wellicht aanvullend geschikt is in dit zoekgebied, bijvoorbeeld als op de geluidsschermen van de A5, waardoor opwek van zonne-energie hand in hand kan gaan met het tegengaan van geluidsoverlast.

Bijdrage CO_2-doelstelling

Opwekpotentie van windturbines

- Vragen gaan over of oude windturbines in het Havengebied vervangen kunnen worden door nieuwere, en meer rendabele windturbines.
- Vragen gaan over de hoogte van de windturbines: het is niet duidelijk hoe hoog de windturbines zouden worden aangezien het zoekgebied een hoogtebeperking door Schiphol heeft.

Windzoekgebied Ten noorden van de ring A10 Noord

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Ten noorden van de ring A10 Noord

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook de Ring A10 Noord. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen gaan over de effecten van geluid en trillingen op de gezondheid. In het bijzonder een zorgpunt wat op termijn de gezondheidseffecten op kinderen zijn en de consequenties van het opstapelende geluid afkomstig van de A10.
- Verlies van rust (gezondheid in de vorm van rust) en slapeloosheid. Voornamelijk zorgen over laagfrequent geluid.
- Windturbines komen te dicht bij de leefomgeving: er moeten duidelijke normen worden gesteld die verantwoord kunnen worden met onafhankelijk onderzoek.
- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.
- Zorgen over de mogelijke overlast van knipperlichten en de mogelijke effecten op gezondheid of kans op irritatie.

Recreatie & belevingswaarde

- Dit is een rand van de stad: veel groen, landelijk karakter met UNESCO-locaties
- Amsterdammers uit het zoekgebied zelf en omliggende buurten gebruiken Landelijk Noord voor diverse buitenactiviteiten en om te ontsnappen uit de drukte. Bewoners zijn bezorgd of deze recreatieve waarde verminderd door windturbines, doordat er ruimtelijk minder plek zal zijn, en doordat een windturbine de omgeving in 'stukken hakt'.
- In dit zoekgebied zijn meerdere volkstuinparken aanwezig. Bewoners uit dit gebied, volkstuinders en volkstuinbestuurders, maken zich zorgen over de effecten op de gezondheid, veiligheid van deze parken en biodiversiteit.

Natuur

- De omgeving Ring A10 is een belangrijk leefgebied is (o.a. broedgebied en vogeltrek) voor verscheidende vogelsoorten. Er zijn zorgen over het beïnvloeden van het leefklimaat van deze vogels.
- Zorgen geuit over de vleermuizenpopulatie van Amsterdam in relatie tot windturbines.
- Het gebied wordt ervaren als waardevol natuur- en groengebied. De zorg is dat windturbinewindturbines hierop in algemene zin een negatieve invloed zullen hebben.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- De identiteit van Noord hangt samen met het landelijke karakter van dit deel van de stad en de aanwezigheid van UNESCO-locaties. Bewoners uit dit gebied geven aan hier te zijn komen wonen voor deze specifieke en unieke kenmerken.
- Bewoners uit dit zoekgebied vrezen voor het dalen van de huidige woningwaarde en vragen zich af wie en hoe dit dan gecompenseerd gaat worden.
- Vragen gaan over hoe windturbineplannen zich verhouden tot plannen voor nieuwbouw (onder meer in buurgemeenten Zaanstad, Oostzaan en Landsmeer).
- Het gebied heeft een kostbaar open karakter wat geschaad zou worden wanneer de gemeente besluit hier windturbines te plaatsen. Tegelijkertijd zijn er ook bewoners die aangeven dat de horizon al vervuild is door de snelweg en de hoogspanningsmasten.
- Er zijn bewoners die aangeven dat windturbines ruimtelijk gezien niet passen in het zoekgebied van de Ring A10.
- De buurt wordt gezien als een buurt die momenteel erg kindvriendelijk is. Een signaal is dat de komst van windturbines hier invloed op kan hebben, gezien de ruimtelijke inpassing en bijbehorende veiligheid.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. Gevraagd wordt of de gemeente hier meer aandacht aan kan schenken.
- Door diverse bewoners worden de gebruikte onderzoeken van de gemeente Amsterdam in twijfel getrokken. Ze geven aan deze achterhaald en/of niet toepasbaar te vinden op de Nederlandse situatie. Bovendien vinden zij het onduidelijk of de ambitie van Amsterdam al behaald is. Zij zien graag meer transparantie in de onderzoeken en resultaten hiervan.
- Vragen gaan over indirecte communicatie, bijvoorbeeld waarom bewoners niet direct, maar via-via geïnformeerd te zijn.
- Zorg is dat de inbreng van bewoners geen stempel heeft op het uiteindelijke resultaat.
- Vragen gaan over waarom dit zoekgebied wel geschikt is, en bijvoorbeeld IJburg uiteindelijk niet.
- Bewoners geven aan dat het belangrijk is om buurgemeenten op de juiste manier te betrekken.

Betrokkenheid buurgemeenten

- Buurgemeenten maken zich ook zorgen over het plaatsen van windturbines aan de gemeentegrenzen.

Sociale cohesie

- Zorg is dat de mensen die dit kunnen (betalen) de buurt verlaten wegens verlies van buurtkarakter en leefbaarheid, met alle gevolgen van dien voor de rest van de buurtbewoners. Dit uit zich ook in bezorgdheid over sociale cohesie, veiligheid en onrust binnen de buurt. De buurt heeft er baat bij dat er niet een selectie plaats zal vinden bij de komst van windturbines tussen mensen die vertrekken of (moeten) blijven.

Meedoen in de opbrengsten

- Bewoners vragen zich af hoe zij kunnen meedoen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in dit zoekgebied.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Wat betreft het energiesysteem hebben bewoners de voorkeur voor meer zonne-energie (bijvoorbeeld op geluidsschermen langs de wegen). De verwachting is dat dit minder overlast geeft en minder gezondheidsrisico's.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Bewoners willen weten of energie niet beter opgeslagen kan worden en hoe het zit met de fluctuaties tussen aanbod en vraag naar energie.
- Vragen gaan over of er ook gekeken kan worden naar kleinere vormen van windturbines, zoals de 'tulpvormige windturbines'.

Lokale productie

- Bewoners in dit zoekgebied geven mee dat Amsterdam niet geschikt is voor windturbines. Volgens hen moet de gemeente op nationaal niveau afstemmen.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie Windenergie van Amsterdam en het Rijk

- Bewoners begrijpen niet goed waarom Amsterdam de windturbines op land wil plaatsen, en hebben ze liever op zee.
- Er zijn vragen waarom Amsterdam deze ambitie wil verwezenlijken en waarom er niet op een hoger niveau afstemming plaatsvindt.

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners zijn kritisch op de opwekpotentie van windturbines. Er wordt meegegeven dat windturbines niet rendabel zullen zijn vergeleken met bijvoorbeeld windturbines op zee.

Windzoekgebied Strandeiland/ Buiteneiland

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Strandeiland/Buiteneiland

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland – IJburg. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over effecten op de gezondheid. Er wordt gewezen op de mentale gezondheid: vergezichten zijn 'essentieel voor de ziel'.
- Verlies van rust: het IJmeer, waar het zoekgebied nu ligt, wordt gezien als de uitgewezen plek in IJburg om tot rust te komen.
- Windturbines komen te dicht bij de woningen van (toekomstige) bewoners.

Recreatie & belevingswaarde

- Het IJmeer is de centrale recreatieplek van IJburg, aangezien de rest van het eiland niet over veel groen beschikt.
- Dit zoekgebied heeft waarde voor natuur en recreatie. Het IJmeer wordt onder meer gebruikt voor de volgende sportuitoefeningen: surfen, roeien, zwemmen en varen. Bewoners spreken uit dat zij bang zijn dat de recreatieve waarde afneemt wanneer er windturbines geplaatst worden door de ruimtelijke inperking en het verliezen van toegang tot het gebied.

Natuur

- Bewoners geven aan dat rondom het IJmeer veel vogels aanwezig zijn. Onder andere is dit gebied een broedgebied en trekrouteplaats.
- Boven het IJmeer zijn diverse soorten vleermuizen aanwezig. Er zijn zorgen geuit over de gevolgen van windturbines voor deze dieren.
- Bewoners begrijpen niet goed waarom dit kostbare natura 2000- en NNN-gebied aangetast mag/kan worden. Zij zijn bang dat de natuur geschaad wordt.

Veiligheid

- Er zijn bewoners die zich zorgen maken over hun veiligheid door de aanwezigheid van windturbines in dit gebied.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- Het IJmeer is onderdeel van de identiteit van de omgeving. Mensen die op IJburg en aan het water langs Durgerdam zijn gaan wonen, hebben dit vaak gedaan omdat zij graag in de buurt van water willen wonen, dan wel voor het uitzicht over het water. Het behoud van het IJmeer en het uitzicht speelt hier dus een centrale rol.
- Bewoners zien IJburg als een 'dorp in de stad' en kiezen bewust voor het landelijke karakter van deze omgeving. Windturbines vinden ze daar niet bij passen. Zorg is dat mensen de omgeving zullen verlaten om deze reden.
- Vragen gaan over hoe er rekening worden gehouden wordt met de nieuwbouwwoningen van Strandeiland en Buiteneiland.
- Verwachting is dat windturbines grote landschappelijke impact hebben. Zorgen gaan over de mogelijke aantasting van het nu nog open landschape en de natuur in dit gebied.
- Er wordt aangegeven dat het ruimtelijk gezien hier niet past.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimiteit

Inspraak en dialoog

- Vragen gaan over waarom het IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland IJburg een geschikte zoeklocatie is.
- Zorgen dat bewoners en andere belanghebbenden niet voldoende worden geïnformeerd of meegenomen in de planvorming.
- Er is veel zorg over het proces en de onderzoeken die hieraan zijn verbonden. Vraag is om meer openheid over de besluitvorming.
- Waarde wordt gehecht aan onafhankelijk onderzoek.

Sociale cohesie

- Er zijn zorgen over de sociale cohesie en onrust binnen de buurt, en ook over de veiligheid in de buurt.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever zonne-energie

- Wat betreft het energiesysteem hebben bewoners de voorkeur voor meer zonne-energie (bijvoorbeeld op geluidsschermen langs de wegen). De verwachting is dat dit minder overlast geeft en minder gezondheidsrisico's.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Daarnaast wordt er voorgesteld dat er ook gekeken zou kunnen worden naar kleinere vormen van windturbines, zoals de 'tulpvormige windturbines'.

Windzoekgebied Science Park

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Science Park

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook Science Park. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Vragen van onder andere bewoners uit Diemen over de potentiële gezondheidsrisico's.
- Er zijn zorgen over de afstand tot woningen en (recreatie)voorzieningen

Recreatie & belevingswaarde

- Naast het zoekgebied liggen twee volkstuinparken: Tuinpark Nieuwe Levenskracht en tuincomplex Hof van Eden. Hier verblijven bewoners voor een langere periode.
- Er zijn ook veel recreatiemogelijkheden in dit gebied, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van de vele sportvelden.
- Er wordt door de bewoners ook verwezen naar Anna's Tuin en Ruigte als een belangrijke plek voor natuur (permacultuur) in de regio.

Natuur

- Er zijn specifieke zorgen over vogels en vleermuizen in relatie tot de windturbines.
- Bewoners maken zich zorgen over het verlies van biodiversiteit aan de randen van de stad.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- Bewoners geven aan te verwachten dat windturbines grote landschappelijke impact hebben.
- Er wordt aangegeven dat het ruimtelijk gezien hier niet lijkt te passen. Redenen:
  - Omgeven door (water en auto/trein) wegen
  - Drukte
  - Geluid cumulatie: er is al veel geluidsoverlast door de verschillende functies in het gebied (zoals de universiteit)

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimiteit

Inspraak en dialoog

- Bewoners hopen dat ook verschillende groepen, zoals de studenten en onderzoekers die gebruikmaken van de Science Park campus en de woningontwikkelaars/makelaars in het gebied, betrokken worden bij de keuzes over windturbines.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn. Ook pleiten bewoners voor meer kleinschaliger windenergie.

Windzoekgebied Diemerscheg-Amsterdam

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Diemerscheg-Amsterdam

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook de Diemerscheg. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over de mogelijke effecten van windturbines op de gezondheid.
- Ook zorgen over de gezondheidseffecten voor bewoners van Driemond en Weesp.
- Als zorg worden verlies van rust en slapeloosheid genoemd.
- Zorgen dat windturbines te dicht bij de bewoning komen.
- Bewoners hebben zorgen over slagschaduw.

Recreatie & belevingswaarden

- Het zoekgebied wordt gebruikt door omwonenden voor recreatieve doeleinden. Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan door de ruimtelijke inperking en het verliezen van toegang tot het gebied.
- In de Diemerscheg bevinden zich twee volkstuinparken waar niet alleen mensen dagelijks gebruik van maken, maar ook voor een langere periode verblijven. Volkstuinders maken zich zorgen over de effecten op hun gezondheid en veiligheid van de omgeving.

Natuur

- Zorgen over de vogelpopulatie die leeft in en rondom dit zoekgebied als er windturbines komen.
- In de Diemerscheg zijn vleermuizen aanwezig. Bewoners hebben zorgen over een negatieve invloed van windturbines op de aanwezige populatie.
- De Diemerscheg wordt door bewoners omschreven als een van de groene longen van Amsterdam. Zorgen gaan over de mogelijke effecten van windturbines op de natuur en biodiversiteit, inclusief insecten.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- De identiteit van de Diemerscheg wordt gekenmerkt door het vele groen. Belangrijk om het vele groen te behouden.
- Door bewoners is aangekaart dat er in de Diemerscheg nieuwbouw in aanleg is. Nabij het zoekgebied worden nieuwbouwwijken Weespersluis en Bloemendalerpolder ontwikkeld, vragen gaan over hoe rekening wordt gehouden met deze nieuwbouwwijken.
- Zorgen over de mogelijke gevolgen voor de woningwaarde.
- Bewoners geven aan waarde te hechten aan de rust en openheid van dit landschap en willen dat dit ook in de nabije toekomst zo blijft, dus zonder windturbines in beeld.
- Bewoners vinden de windturbines niet passen binnen dit zoekgebied en vrezen dat het karakter drastisch zal veranderen.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Er heerst een gevoel van ontevredenheid over de transparantie in het proces en de besluitvorming. Bewoners in dit zoekgebied vinden dat ze slecht geïnformeerd zijn, maar ook bewoners van Weesp (waaronder uit Weespersluis) en Driemond geven dat aan.
- Verschillende bewoners rondom de Diemerscheg geven aan het oneens te zijn met gebruikte onderzoeken, omdat die onvoldoende oog hebben voor de negatieve effecten van windturbines

Meedoen in de opbrengsten

- Bewoners rondom dit zoekgebied willen weten hoe zij mee kunnen profiteren van de opwek die windturbines leveren.

Sociale cohesie

- Zorgen gaan over de gevolgen voor de volgende generaties: met de komst van meer nieuwbouw die waarschijnlijk gezinnen met kinderen zal trekken, moet de buurt ook voor hen leefbaar en groen blijven. Dit is een belangrijke factor voor cohesie en saamhorigheid in de buurt. Van belang is dan ook dat duurzame keuzes gezamenlijk gemaakt worden en dat iedereen (ook de toekomstige bewoners) hierbij moet worden meegenomen.

Betrokkenheid buurtgemeenten

- Door de aangrenzende buurgemeenten die Diemerscheg heeft is betrokkenheid en samenwerking belangrijk, geven bewoners aan. Bewoners van bijvoorbeeld Weesp hebben zorgen over het zoekgebied Diemerscheg.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Verzoek is om in te zetten op meer zonne-energie.

Lokale productie

- Bewoners uit het zoekgebied en omstreken buurgemeenten geven aan dat dit complexe vraagstuk ook voor een groot deel op nationaal niveau opgelost zou moeten worden.
- Bewoners van het Diemerscheg gebied geven aan zelf ook graag aan de slag te gaan met duurzaamheid, zoals het installeren van zonnepanelen en het ontmoedigen van het autogebruik in de regio.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Energieafnemers

- Er zijn zorgen over de rol die energieafnemers hebben in deze kwestie. Hoe borgt de gemeente Amsterdam dat deze groep er niet vandoor gaat met de lokale opbrengsten?
- Zorgen over dat windenergie opgewekt in dit zoekgebied naar een datacenter gaat.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie Windenergie van Amsterdam en het Rijk

- In plaats van wind op land willen bewoners dat de gemeente de windturbines op zee plaatst.
- Bewoners vragen zich af waarom Amsterdam de ambitie op lokaal niveau wenst te behalen, wat de waardevolle Diemerscheg schaadt, en niet op nationaal niveau.

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners vinden windturbines op het land, en in dit gebied, inefficiënt. Ze geven aan dat windturbines op zee veel meer rendement opleveren.

Windzoekgebied Waterleidingenterrein/ Gein

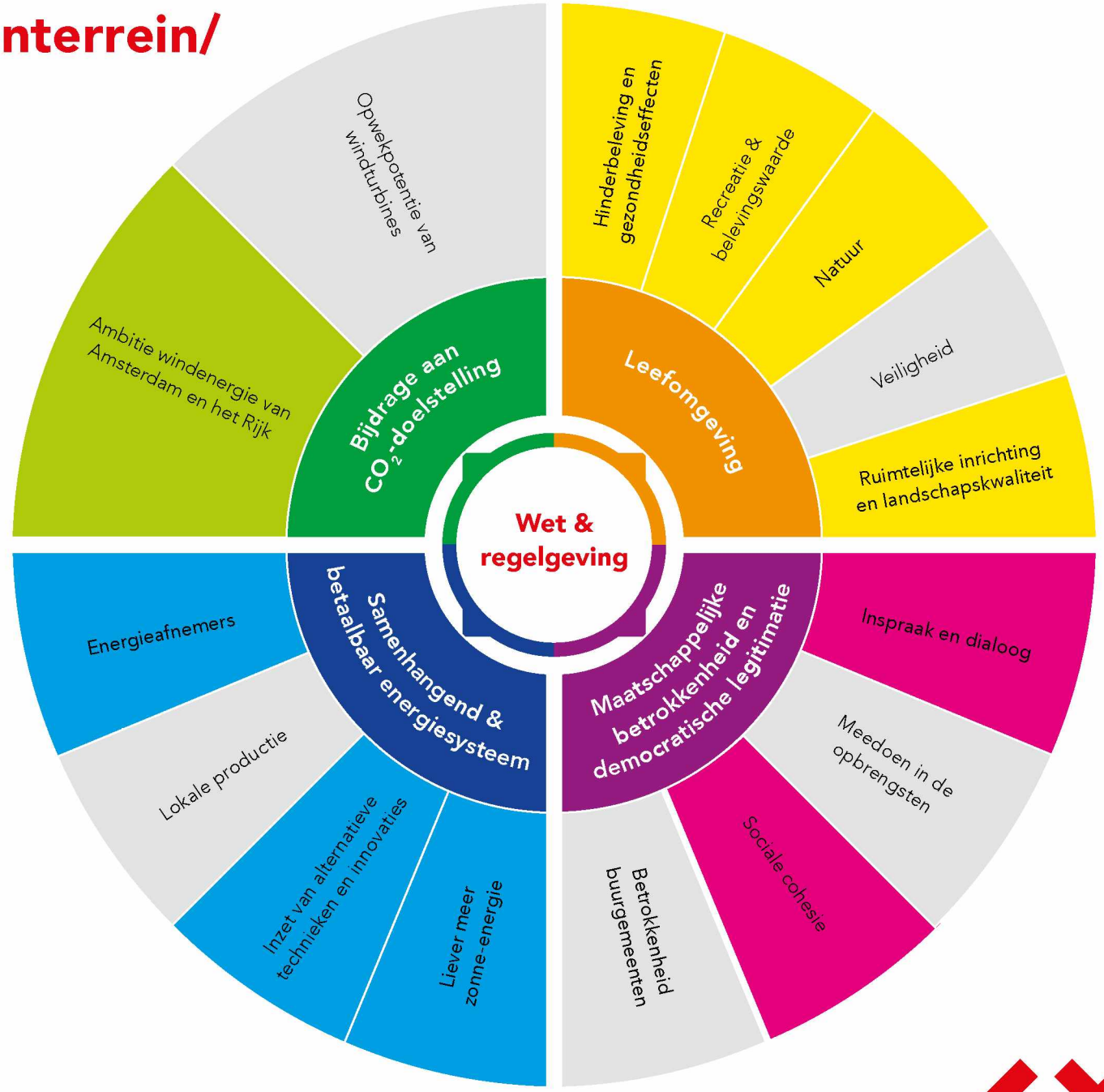

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Waterleidingenterrein/Gein

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook het waterleidingenterrein/Gein. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over geluid en trillingen van windturbines omdat deze mogelijk de gezondheid kunnen schaden.
- Verlies van rust: voornamelijk in de vorm van geluidshinder voor kinderen en kwetsbaren.
- De zorg is geuit dat windturbines te dicht bij de leefomgeving komen.
- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.

Recreatie & belevingswaarde

- Dit zoekgebied wordt gebruikt door omwonenden voor recreatieve doeleinden.
- Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan. Dit heeft met name te maken met het feit dat veel bewoners die rondom Gaasperplas wonen niet over 'eigen' groen beschikken (zoals een tuin) en dus afhankelijk zijn van deze openbare plek voor hun recreatieve groen.
- In het Toekomstplan Gaasperplas staat dat de Gaasperplas een onderhoudsbeurt krijgt. Er zijn zorgen over hoe deze plannen zich verhouden tot het plaatsen van de windturbines.

Natuur

- Naast de invloeden op mensen zijn er zorgen over het effect op vogels. Met name de weidevogels die in omringende weidegebieden aanwezig zijn, worden genoemd.
- Volgens bewoners wordt de locatie ingesloten door de hoofdgroenstructuur van Amsterdam en wordt een uniek stukje groen in Amsterdam aangetast, wat ook invloed heeft op de algehele biodiversiteit van Amsterdam.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- Zorgen over potentiële waardedaling van de bestaande bouw.
- Bewoners uit voornamelijk Gein verwachten dat windturbines de horizon sterk vervuilen.
- Zorgen over een mismatch tussen het uniek stukje van dit historische zoekgebied met al aanwezige (historische) molens en de karakteristieken van de nieuwe windturbines.
- Vragen gaan over waar er nu een zoekgebied is nadat er veel geld is gestopt in het verbeteren van de leefbaarheid door de bouw van de Gaasperdammertunnel.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen.
- Bewoners geven aan het gevoel te hebben dat de omgeving geen invloed heeft op de uiteindelijke besluiten. Bovendien wordt aangegeven dat de informatievoorziening als ondermaats ervaren wordt.
- Bewoners vinden dat de gebruikte onderzoeken niet aansluiten op de Nederlandse situatie.
- Vragen gaan over of de RES-doelstelling al mogelijk is behaald.

Sociale cohesie

- Zorgen over dat de diversiteit en buurtcohesie zal lijden onder windturbines. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Voorkeur voor de inzet op meer zonne-energie.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Energieafnemers

- Bewoners vrezen dat de energie opwek naar een datacenter gaat en vragen de gemeente dan ook om geen nieuw datacenter te faciliteren.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie Windenergie van Amsterdam en het Rijk

- Bewoners vrezen voor windmolens in dit voorkeursgebied, op land, terwijl zij willen dat de gemeente Amsterdam deze realiseert op zee.

Windzoekgebied Knooppunt Holendrecht

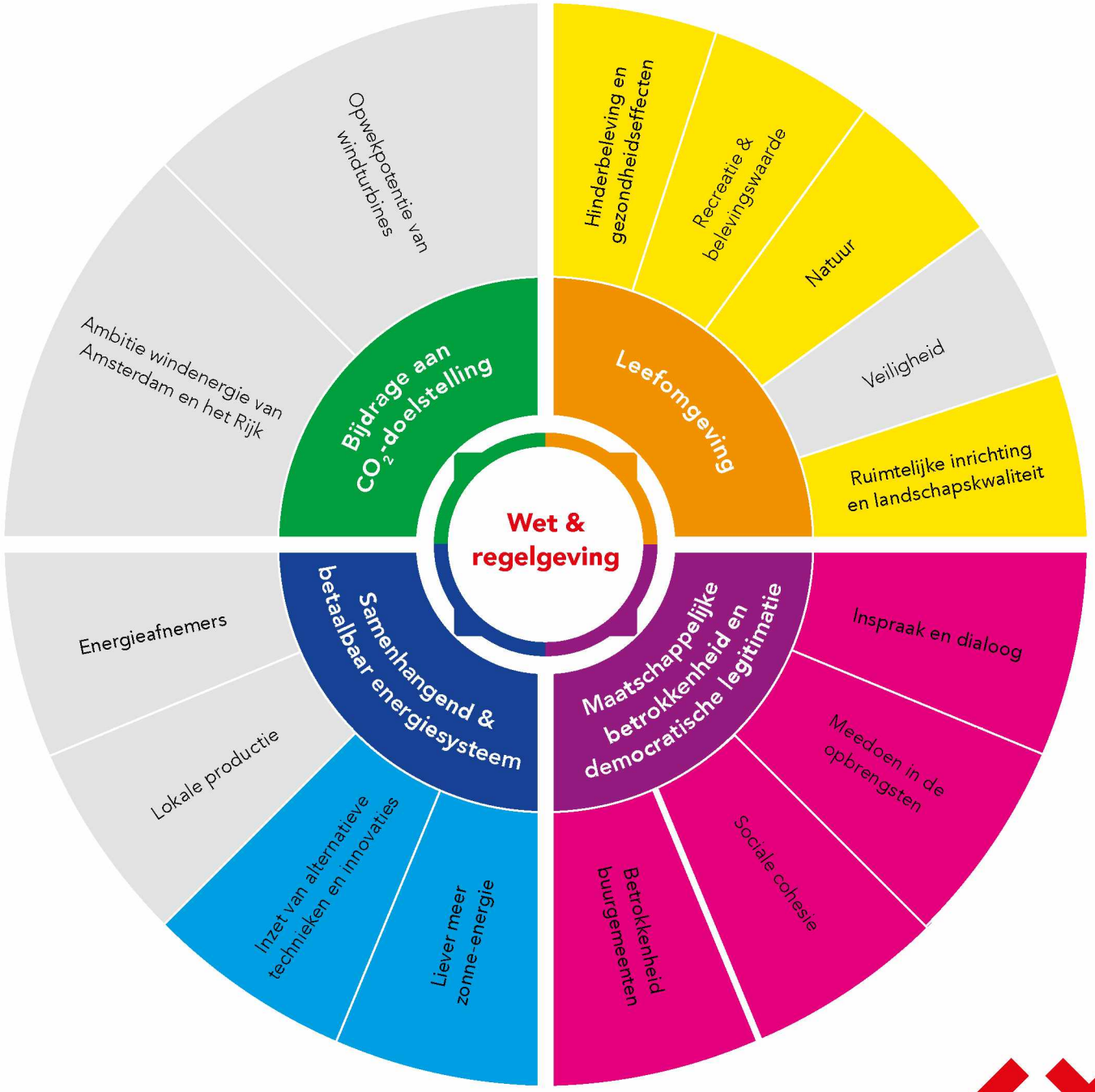

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Knooppunt Holendrecht

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over de gezondheidseffecten als gevolg van windturbines. Ook voor bewoners van buurgemeenten zoals Abcoude (De Ronde Venen).
- Aandacht voor de aanwezigheid van het AMC. Hier liggen mensen die al ziek zijn, wellicht (tijdelijk) overgevoelig voor geluid, maar in elk geval geen extra gezondheidsrisico's kunnen lopen.
- Veel van de huizen in dit gebied zijn slecht geïsoleerd.

Recreatie & belevingswaarde:

- Er zijn zorgen over de buitenactiviteiten in dit zoekgebied.
- Er is een golfclub in de buurt gevestigd waar veel Amsterdammers gebruik van maken.
- De Ouderkerkerplas en Abcoudermeer worden genoemd als plekken met recreatieve waarde.

Natuur

- Het gebied in de buurt van de Ouderkerkplas wordt door vogels als trekroute gebruik.
- Bij knooppunt Holendrecht ligt een weidevogelgebied.
- In het zoekgebied Knooppunt Holendrecht dient de gemeente bij het plaatsen van de windturbines rekening te houden met de aanwezige natuur.
- Opwek van windenergie binnen beschermingsregime is niet wenselijk.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- Zorgen geuit over eventuele negatieve gezondheidseffecten gecombineerd met waardedaling van de woningen.
- Vragen gaan over het mogelijk clusteren van windturbines en het aansluiten van windturbines op de karakteristieken van een gebied.
- Bewoners geven aan dat de 'kantorenkant' van knooppunt Holendrecht een betere plek is voor windturbines, aangezien deze gebouwen beter geïsoleerd zijn.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Bewoners in dit zoekgebied uiten zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociale en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. Het is van belang dat zij ook meegenomen worden in participatietrajecten.
- Bewoners voelen zich 'de dupe' van keuzes waar andere Amsterdammers profijt van hebben. Impact lijkt nu vaak uit te vallen naar mensen met een laag inkomen.
- Bewoners uit de omgeving geven mee dat zij slecht zijn geïnformeerd.
- Zorgen geuit dat de stem van bewoners weinig tot geen impact heeft.

Meedoen in de opbrengsten

- Vragen gaan over kunnen meedoen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in dit zoekgebied. Veel van de bewoners beschikken niet over de middelen om echt mee te kunnen doen en te kunnen profiteren van de windturbines.

Sociale cohesie

- Bewoners zijn vooral bang dat de diversiteit en buurtcohesie zal lijden. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.

Betrokkenheid buurgemeenten

- Doordat het knooppunt Holendrecht zich bevindt aan de rand van verschillende gemeenten dreigt een 'samenklontering' van windturbines. Vragen gaan over of er voldoende wordt afgestemd met buurgemeenten.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Voorkeur geuit voor de inzet op meer zonne-energie.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Vragen of minder hoge windturbines niet beter is voor de omgeving.

Gemeente
Amsterdam

colofon

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Wed, 15 Dec 2021 10:17:40 +0100
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>
Subject: RES KBG Nieuw-West aanvullend
Attachments: 20211312 Toelichting lokale klankbordgroepen.pdf, Nieuw-West 3e KBG 14dec RES.pptx

Beste leden van de klankbordgroep Nieuw-West,

In de bijlage vinden jullie de (geanonimiseerde) presentaties van gisteren.

Zoals besproken is het nog mogelijk tot donderdag 16 december een alinea (max half A4) naar mij ([redacted]@public-mediation.nl) te sturen met eventuele aanvullingen op het lokale gedeelte Havengebied (het zoekgebied nabij Nieuw-West) van het concept Afwegingskader. De punten die besproken zijn tijdens de bijeenkomst worden opgenomen in het verslag.

Het vastgestelde verslag van bijeenkomst 1, het tweede concept van bijeenkomst 2, en het eerste concept van gisteren (bijeenkomst 3) volgen.

De data voor de komende bijeenkomsten zijn:

- woensdag 19 januari, 17.00-19:00u
- maandag 14 februari, 17.00-19:00u
- maandag 7 maart, 17.00-19:00u

Aanvulling van [redacted] (Gemeente Amsterdam):
https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/kaart-windzoekgebieden/
Ga met het handje op de lijnen staan en dan verschijnt de hoogtenorm. Kortom voor het zoekgebied Havengebied geldt hoogtenorm: tot 120 meter, tussen 120-146 meter, tot 146 meter.

Groeten,
[redacted]

[redacted]
Public Mediation
Unravelling public controversies

Cabralstraat 1, Amsterdam
www.public-mediation.nl

Gemeente Amsterdam

Reflectiefase RES1.0

Signalen uit de stad

Afwegingskader windturbines Amsterdam

Ten behoeve van lokale klankbordgroep

Demis Iossifidis, Sanne de Boer & team RES

2021-12-14

Reflectiefase RES 1.0 | 3 producten

- **Een afwegingskader (incl. signalen voorkeursgebieden)**
- Richtlijnen voor participatie
- Richtlijnen voor samenwerking & sturing

Doel van het kader

Het afwegingskader moet:

- Inzichtelijk maken wat bewoners belangrijk vinden, bovenop de technische inzichten
- Perspectieven naast elkaar laten bestaan, zonder daarin te prioriteren
- Informatie geven die helpt bij de latere afweging over zoekgebieden,
- Niet de RES opnieuw ter discussie stellen

Er wordt nu geen beslissing genomen!

Wat zijn de succesfactoren?

Het afwegingskader is een succes als…

- bewoners zich herkennen in het afwegingskader
- De gemeenteraad het kader kan gebruiken bij toekomstige besluiten
- Het een gebundeld product is, dat overzicht biedt

We nemen mee

- Bestaande wet en regelgeving (vormt de basis)
- Handreiking RES 2.0 van NPRES

- Omgevingsvisie 2050
- Landelijk afwegingskader NPRES
- Reactienota concept RES en RES 1.0
- Reacties besluitvormingstraject RES 1.0
- Input uit PWE, Context mapping (leefbaarheidsonderzoek)

Deel 1 Signalen uit de stad

- Check bij de stedelijke klankbordgroep, de expertgroepen Natuur en Gezondheid en klankbordgroepen Natuur en Gezondheid op het ontbreken van 'Signalen' op stedelijk niveau

Vraag aan u:

- Mist u belangrijke **thema's of onderwerpen in Deel 2, de lokale signalen uit de stad** die volgens u in het vervolgproces wel een plek moeten krijgen?
- Dan heeft u vanavond tijd om deze met ons te delen. Ze komen in het verslag van deze avond.
- Of maximaal 2 dagen na de klankbordgroep naar Public Mediation toesturen (beknopt).

CONCEPT

Windzoekgebied
Havengebied

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoek-gebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Gemeente
Amsterdam

Opbouw Afwegingskader

Zie pdf

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Wed, 15 Dec 2021 14:47:18 +0100
To: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]" [redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@public-mediation.nl>
Subject: Re: Lijsten leden KBGen en aantal
Attachments: Nieuw-West leden KBG emails en aanwezigheid (2).xlsx, Gezondheid leden KBG en aanwezigheid (1).xlsx, Leden KBG Stedelijk.xlsx, Noord leden KBG en contactgegevens.xlsx, Zuidoost leden KBG emails en aanwezigheid (1).xlsx, Natuur leden KBG en aanwezigheid .xlsx

Hoi [redacted] en [redacted]

Bijgaand de laatste lijsten van de klankbordgroepen. In totaal komen wij nu op:

Natuur: 18
Gezondheid: 16
Stedelijk: 16
Nieuw-West: 13
Noord: 19
Zuidoost: 21
Totaal: 103 deelnemers

Nog een detail voor Zuidoost, van de zangvogelvereniging de Ringmasters staan drie mensen op de lijst, uiteindelijk neemt er maar 1 van hen deel. Zij hebben nog niet aan ons teruggekoppeld wie dat zal zijn. We hebben hen als 1 lid geteld.

Wij hebben natuurlijk geen zicht op de ma.akbank Oost.

Vriendelijke groeten,

[redacted]

public mediation

[redacted]
Adviseur PM

+31 (0)6 [redacted]
www.public-mediation.nl

From: [redacted]@public-mediation.nl>
Date: Wednesday, 15 December 2021 at 12:58
To: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Lijsten leden KBGen en aantal

Hoi [redacted] en [redacted]

Mijn collega's [redacted] en [redacted] die bij de KBGen Zuidoost, Nieuw-West en Natuur betrokken zijn, zijn al de hele ochtend in overleg. Ik heb ze nog niet te pakken kunnen krijgen over de definitieve lijsten/aantallen van KBG leden (her en der schuift er nog wat met mensen die vervangen worden).

Komt er zsm aan!

Groet,

[redacted]

public mediation

[redacted]
Adviseur PM

+31 (0)6 [redacted]
www.public-mediation.nl

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie
[redacted]	[redacted]	Natuur & Milieufederatie Noord-Holland
[redacted]	[redacted]	Dorpsraad Driemond
[redacted]	[redacted]	Natuurlijk IJburg
[redacted]	[redacted]	Bewoner Landsmeer
[redacted]	[redacted]	Windalarm
[redacted]	[redacted]	Windalarm
[redacted]	[redacted]	Koepelcoöperatie Energie samen
[redacted]	[redacted]	Bewoner Amsterdam Noord
[redacted]	[redacted]	VVE IJburg
[redacted]	[redacted]	Watersport Vereniging IJburg
[redacted]	[redacted]	Jong RES (soms [redacted])
[redacted]	[redacted]	Volkstuinpark Buikslotermeer
[redacted]	[redacted]	Bewoner Amsterdam Zuid
[redacted]	[redacted]	Gein3Dorp
[redacted]	[redacted]	Energiecoöperatie Amsterdam Wind
[redacted]	[redacted]	Noorderlingen Voor de Wind

Tweede ring

[redacted]	[redacted]	Tuinpark Buikslotermeer

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail	Aanwezig bij derde sessie 13 dec 2021	
[redacted]	[redacted]	tuinpark Buikslotermeer	[redacted]@yahoo.com	x	
[redacted]	[redacted]	Jong Res	[redacted]@gmail.com		afwezig
[redacted]	[redacted]	Ondernemers Cornelis Douwesgebied	info@dammekunststoffen.nl	x	
[redacted]	[redacted]	Bewoners Buikslotermeerdijk	[redacted]@[redacted].net	x	
[redacted]	[redacted]	Bedrijven Oostzaan	[redacted]@gmail.com	x	
[redacted]	[redacted]	Buurtverenigingen: Nieuwendammerdijk/Twellegea/Scheepmakers en Noordrust	[redacted]@gmail.com	x	
[redacted]	[redacted]	Buurtvereniging Zonneplein	[redacted]@hotmail.com	x	
[redacted]	[redacted]	Bewoonster Zunderdorp	[redacted]@gmail.com	x	
[redacted]	[redacted]	Volkstuinpark Tuinwijk	[redacted]@hetnet.nl		afwezig
[redacted]	[redacted]	NDSMenergie	[redacted]@ndsmenergie.nl		afwezig
[redacted]	[redacted]	Schoonschip	[redacted]@gmail.com		afwezig
[redacted]	[redacted]	Sportpark Melkweg - Bestuur C.K.V. Vlug & Vaardig	[redacted]@hotmail.com		afwezig
[redacted]	[redacted]	Bewoner Landsmeer	media@geenwindmolensinlandsmeer.nl	x	
[redacted]	[redacted]	Bewonersgroep Amsterdam Noord	[redacted]@gmail.com		afwezig
[redacted]	[redacted]	Stichting Behoud landelijk noord (in oprichting)	[redacted]@gmail.com	x	
[redacted]	[redacted]	Energie coöperatie NIJP	[redacted]@icloud.com	x	
[redacted]	[redacted]	Windalarm Noord	[redacted]@gmail.com	x	
[redacted]	[redacted]	Voor de Wind	[redacted]@nikhef.nl	x	
[redacted]	[redacted]	Bewonersvereniging NIJP	[redacted]@nl.kiwi.nz	x	

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail	Sessie 1 22 nov 2021	Opmerking	Sessie 2 1 dec 2021	Opmerking	Sessie 3 13 dec 2021	Opmerking	Sessie 4	Opmerking	Sessie 5	Opmerking	Sessie 6	Opmerking
[redacted]	[redacted]	zangvogelvereniging de Ringmasters (1/3)	nog geen contactgegevens												
		Buurtbewoner Zuidoost	[redacted]@yahoo.com	x			Nieuw uitgenodigd! Kan mogelijk niet online deelnemen								
		GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis	info@[redacted]projectondersteuning.nl	x	[redacted] vervanging voor [redacted]	X	[redacted] neemt deel ipv [redacted]								
		Buurtbewoner Gein	amsterdamines@yahoo.com	x		x									
		Stop Windturbines Gein	[redacted]@costerabcoude.nl												
		Bewoners Weespersluis	[redacted]@outlook.com	x		X									
		zangvogelvereniging de Ringmasters (2/3)	[redacted]@hotmail.com				Nieuw uitgenodigd! Kan mogelijk niet online deelnemen								
		Leesclub Zuidoost	[redacted]@gmail.com	x		x									
		Buurtbewoner Holendrecht	[redacted]@gmail.com												
		Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus	[redacted]@gmail.com	x		x									
		Diemerwind	[redacted]@hotmail.com	x		x									
		Volkstuinvereniging Linnaeus	kalgemeen@gmail.com	x		x									
		GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis	[redacted].nl				Afgemeld								
		Volkstuinvereniging Frankendael	[redacted]@gmail.com	x		x									
		JongRES	nh-zuid@jongresnederland.nl	x			Of mogelijk iemand anders van JongRES?								
		Bewonersvereniging Holendrecht Oost	voorzitter@deLaagbouw.nl												
		StopWindturbinesGein	[redacted]@online.nl	x		x	Sluit mogelijk iets later aan								
		Veenwind (de Ronde Venen)	[redacted]@veenwind.nl	x		x									
		Bewonersgroep Stammerdijk Diemen	[redacted]@hotmail.com	x		x									
		Vereniging Gein3Dorp	[redacted]@gmail.com	x		x									
		StichtingErfAbcoudermeer	[redacted]@kpnplanet.nl	x		x									
		Bewoner	[redacted]@gmail.com												
		zangvogelvereniging de Ringmasters (3/3)	[redacted]@gmail.com			x									
Dirk	Jager, de	Gemeente Amsterdam, lid DB Zuidoost		x	om welkom te heten										
[redacted]	[redacted]	Gemeente Diemen		x	om welkom te heten										
		Gemeente Diemen, wethouder		x	om welkom te heten										
		Context mapping onderzoek	[redacted]@dzp.nl				Om toelichting te geven over onderzoek								
		Gemeente Amsterdam, Team RES	[redacted]@amsterdam.nl	x											
		Gemeente Amsterdam, Team RES	[redacted]@amsterdam.nl	x											
		PM	[redacted]@public-mediation.nl	x											
		PM	[redacted]@public-mediation.nl				Neemt secretariaat over								
		PM	[redacted]@public-mediation.nl	x											

x

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail	Sessie 1 17 nov 2021	Opmerking	Sessie 2 2 dec 2021	Opmerking	Sessie 3 13 dec 2021	Opmerking	Sessie 4	Opmerking	Sessie 5	Opmerking	Sessie 6	Opmerking
[redacted]	[redacted]	Bewoner stadsdeel Nieuw-West (Brettenzone)	[redacted]@gmail.com	x		X									
[redacted]	[redacted]	Bewoner Amsterdam West	[redacted]@gmail.com				afgemeld								
[redacted]	[redacted]	Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg	[redacted]@quicknet.nl	x			Is er vanaf ongeveer 18.00u bij								
[redacted]	[redacted]	Amsterdam Energie	[redacted]@amsterdamenergie.nl				nieuw uitgenodigd!								
[redacted]	[redacted]	Bewoner Sloterdijk	[redacted]@icloud.com				gemaild								
[redacted]	[redacted]	VvE De Silodam	[redacted]@gmail.com	x											
[redacted]	[redacted]	Westpoort Ondernemersvereniging	[redacted]@westpoortondernemers.nl	x											
[redacted]	[redacted]	Jongeren	[redacted]@hotmail.com	x											
[redacted]	[redacted]	Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg	[redacted]@hotmail.com	x	Samen met Maria Hendriks	X									
[redacted]	[redacted]	Volkstuinpark de Bretten	[redacted]@tuinparkdebretten.nl			X	nieuw uitgenodigd!								
[redacted]	[redacted]	Volkstuintjes Groote Braak	[redacted]@gmail.com			X	gemaild								
[redacted]	[redacted]	Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg	[redacted]@zijkanaalf.nl	x		X									
[redacted]	[redacted]	Sportpark Spieringhorn	[redacted]@footy.eu			X	nieuw uitgenodigd!								
Ronald Jan	Mauer	Gemeente Amsterdam, DB Nieuw-West		x	alleen bij eerste bijeenkomst om welkom te heten										
[redacted]	[redacted]	Gemeente Amsterdam, Team Res	[redacted]@amsterdam.nl	x											
[redacted]	[redacted]	Gemeente Amsterdam, Team Res	[redacted]@amsterdam.nl	x		X									
[redacted]	[redacted]	Gemeente Amsterdam, Team Res	[redacted]@amsterdam.nl	x											
[redacted]	[redacted]	PM	[redacted]@public-mediation.nl	x		X									
[redacted]	[redacted]	PM	[redacted]@public-mediation.nl			X	Neemt secretariaat over								
[redacted]	[redacted]	PM	[redacted]@public-mediation.nl	x											
						X									
Afgemeld definitief															
[redacted]	[redacted]	VvE in gebied Westpoort	[redacted]@[redacted].nl			X	gemaild		afgemeld voor KBG						

Rob	Smiers
Otto	Berg, van den
Martien	Kuitenbrouwer
Nadine	Lodder

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail	Sessie 1	Opmerking	Sessie 2 2 dec 2021	Opmerking	Sessie 3 13 dec 2021	Opmerking	Sessie 4	Opmerking	Sessie 5	Opmerking	Sessie 6	Opmerking
[redacted]	[redacted]	Burgers Diemen	[redacted]@upcmail.nl			x									
[redacted]	[redacted]	Bewoner IJburg	[redacted]@hotmail.com												
[redacted]	[redacted]	Energiecoöperatie De Windvogel	[redacted]@windvogel.nl												
[redacted]	[redacted]	Energiecoöperatie Amsterdam Wind	[redacted]@gmail.com												
[redacted]	[redacted]	Groep bezorgdeartsen	[redacted]@xs4all.nl			x									
[redacted]	[redacted]	Windwiki	[redacted]@outlook.com			x									
[redacted]	[redacted]	Bewoner Gein	[redacted]@online.nl			x									
[redacted]	[redacted]	Bewoonster Noord	[redacted]@hotmail.com			x									
[redacted]	[redacted]	NatuurMilieufederatieNoord-Holland	[redacted]@mnh.nl			x									
[redacted]	[redacted]	Sigra Amsterdam	[redacted]@sigra.nl		afgemeld		afgemeld voorgoed?								
[redacted]	[redacted]	Belangenvereniging Industriegebied Achtersluispolder BIA	[redacted]@hotmail.com												
[redacted]	[redacted]	Lid Sportraad Amsterdam	[redacted]@gmail.com				afgemeld- geen wifi								
[redacted]	[redacted]	Volkstuinvereniging Frankendael	[redacted]@gmail.com			x									
[redacted]	[redacted]	VvE Create IJburg	[redacted]@me.com			x									
[redacted]	[redacted]	Bewonersgroep Gein	[redacted]@gmail.com			x									
[redacted]	[redacted]		[redacted]@xs4all.nl			x									
[redacted]	[redacted]	Andersson Elffers Felix	[redacted]@aef.nl			x									
[redacted]	[redacted]	Andersson Elffers Felix	[redacted]@aef.nl			x									
[redacted]	[redacted]	Voorzitter Expertgroep- *Niet delen contactgegevens!*	[redacted]@outlook.com			x									
[redacted]	[redacted]	Gemeente Amsterdam, Team RES	[redacted]@amsterdam.nl			x									
[redacted]	[redacted]	Public Mediation	[redacted]@public-mediation.nl			x									
[redacted]	[redacted]	Public Mediation	[redacted]@public-mediation.nl												
[redacted]	[redacted]	Over Morgen				x	Voor toelichting afwegingskader								
[redacted]	[redacted]	?				x									
Afgemeld definitief															
[redacted]	[redacted]	Cliëntenbelang Amsterdam	[redacted]@clientenbelangamsterdam.nl												

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Wed, 15 Dec 2021 14:02:35 +0100
To: "[redacted]@dzp.nl>; "'[redacted]@overmorgen.nl'" [redacted]@overmorgen.nl>; "[redacted]@public-mediation.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@live.com" [redacted]@live.com>
Cc: "RESAmsterdam" <RESAmsterdam@amsterdam.nl>
Subject: Informatie reflectiebijeenkomst Oost vanavond | 15 december 2021

Beste allen,

Vanavond vindt een reflectiebijeenkomst plaats met enkele leden van de Ma.akbank Oost. Goed ook voor jullie om te weten, dit is niet een klankbordgroep zoals bij Nieuw-West, Noord en Zuidoost, de Ma.akbank volgt haar eigen proces. Wel zijn de aanwezigen vanavond gevraagd om te reflecteren op het deel over Oost van het afwegingskader en de context mapping. [redacted] zal dit en de reflectiefase aan het begin van de bijeenkomst verder toelichten. [redacted] is er bij vanuit de gemeente en [redacted] begeleidt vanavond de sessie. Onderstaand kunnen jullie de agenda, de link van de bijeenkomst en de lijst met aanwezigen vinden.

Agenda 15 dec 19.00- 21.00u (tijden zijn een inschatting en onder voorbehoud)

19.00 Welkom en introductie
- Spelregels voor de bijeenkomst

19.10 Korte toelichting proces reflectiefase RES Wind Amsterdam en samenhang met Ma.ak-bank

19.25 Toelichting lokale deel afwegingskader door [redacted] (Over Morgen) en vragen
- Wat is het afwegingskader en hoe wordt het straks door de raad gebruikt?
- Inzoomen op Oost

19. 50 Reflectie op afwegingskader
- Wat kan nog aangevuld worden? Welke onderwerpen/ perspectieven ontbreken?
- Welk advies willen de aanwezigen meegeven aan de gemeenteraad ten aanzien van signalen uit Oost?

20.15 Toelichting onderzoek naar de leefomgeving in Oost door [redacted] en reflectie
- Toelichting opzet onderzoek context mapping
- Resultaten voor Oost
- Reflectie/ kanttekeningen vanuit de aanwezigen

21.00 Afronding

Link
MS Teams: Click here to join the meeting

Aanwezigen
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Mochten er nog vragen zijn, laat het me alsjeblieft weten!

Vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

public mediation

Adviseur PM

+31 (0)6 [redacted]

www.public-mediation.nl

VERSLAG KLANKBORDGROEP

Vastgestelde versie 15 december 2021

datum 23 november 2021
tijd 17.00 uur tot 19.00 uur
onderwerp Gezondheidseffecten windturbines

De voorzitter van de klankbordgroep (van Public Mediation) opent de vergadering en introduceert de agenda voor de bijeenkomst. De agenda is als volgt:

1. Kennismakingsronde
2. Toelichting proces RES wind Amsterdam en reflectiefase
3. Toelichting werkwijze expertgroep
4. Spelregels en volgende bijeenkomst

Tijdens alle agendapunten hebben de klankbordgroepleden ruimte om vragen te stellen, zorgen te uiten en aandachtspunten mee te nemen. De inbreng is opgenomen in dit verslag en wordt meegegeven aan de expertgroep.

1. Kennismakingsronde

Tijdens de eerste helft van de bijeenkomst krijgen alle klankbordgroepleden gelegenheid om zichzelf voor te stellen. Ze geven aan waarom ze deelnemen aan de klankbordgroep en wat ze belangrijk vinden in het gesprek over gezondheid en het participatieproces. De klankbordgroep bestaat uit bewoners, lokale verenigingen (zoals de volkstuinvereniging) en vertegenwoordigers van belangenorganisaties. Uit de kennismakingsronde blijkt dat een aantal leden van de klankbordgroep zich ernstig zorgen maakt over de gezondheidseffecten van windturbines en het beoogde proces voor de reflectiefase. Hieronder is een puntsgewijze en gecategoriseerde opsomming opgenomen van de zorgen en aandachtspunten die de klankbordgroep ter kennismaking noemt:

Gezondheidseffecten

- *De gezondheidseffecten van windturbines zijn onvoldoende bekend. Hier dient aandacht voor te zijn wanneer wordt nagedacht over de plaatsing van windturbines (in de buurt van woningen).*
- *Volkstuincomplexen worden momenteel niet meegenomen in de berekeningen van geluidhinder in de milieueffectenrapportage (m.e.r.).*
- *Aandachtspunt is om bij het plaatsen van windturbines in de afweging mee te nemen dat energieopwekking door windturbines minder uitstoot van schadelijke stoffen veroorzaakt dan enkele andere energiebronnen.*
- *De mogelijkheid dat vanwege gezondheidsrisico's het niet verantwoord blijkt te zijn om de beoogde 17 windturbines in Amsterdam te plaatsen, moet ook een uitkomst van dit proces kunnen zijn.*
- *Er dient rekening te worden gehouden met de significantie van uitspraken in bestaand onderzoek. Niet-significante uitspraken zouden geen aanleiding moeten geven om de normstelling voor gezondheid en windturbines aan te passen.*
- *De gezondheidseffecten van windturbines op kinderen zijn momenteel niet meegenomen in de gangbare onderzoeken waarop de normen zijn gebaseerd.*
- *Het is aan de ene kant zorgelijk dat de uitspraak van de Raad van State over het Activiteitenbesluit ervoor heeft gezorgd dat gemeentes nu zelf normen dienen vast te stellen. Tegelijkertijd biedt het kansen om betere normen (dan nu wettelijk vastgelegd) voor windturbines te hanteren.*

Locatiekeuze windturbines

- *Er zou rekening gehouden moeten worden met de behoefte van bewoners in Amsterdam om rustige plekken op te zoeken en te 'ontsnappen aan de drukte van de stad. De zoekgebieden voor windturbines bevinden zich juist op deze rustige plekken, waar je kunt recreëren en waar mensen de natuur kunnen opzoeken.*
- *Op dit moment bevinden de zoekgebieden voor windturbines zich op locaties waar over het algemeen veel bewoners met een 'achtergestelde positie' wonen. Het is van belang om aandacht te hebben voor de gevolgen hiervan voor de fysieke en psychosomatische gezondheid van deze bewoners.*
- *Aandachtspunt is om het plaatsen van windturbines af te wegen tegen het woningtekort en de schaarse ruimte die in Amsterdam beschikbaar is.*
- *Het is belangrijk om zorgvuldig om te gaan met de locatiekeuze voor windturbines en hier dient grondig en locatie specifiek onderzoek aan vooraf te gaan.*

Participatieproces en rol klankbordgroep

- *Het is van belang dat ook de achtergestelde bewoners, met een lagere sociaaleconomische positie, een stem krijgen. Juist zij worden geraakt omdat de zoekgebieden voor windturbines zich aan de randen van de stad bevinden.*
- *Het is belangrijk dat de klankbordgroep (tijdig) geïnformeerd wordt om te kunnen participeren. Vervolgens zou de inbreng van de klankbordgroep niet alleen gehoord moeten worden, maar hier dient de gemeente ook iets mee te doen.*
- *Er is behoefte aan co-creatie zodat bewoners mee kunnen denken over oplossingen. In dit geval om meer energie op te wekken uit hernieuwbare bronnen.*
- *Er is behoefte om niet alleen vragen te kunnen stellen aan de expertgroep, maar ook inbreng te kunnen leveren op het advies aan de gemeente.*
- *Het is van belang om in acht te nemen dat participeren in dit proces niet automatisch betekent dat je als individueel klankbordgroeplid daadwerkelijk 'krijgt wat je wilt'.*
- *Het is van belang dat het proces met klankbordgroep en expertgroep de gepolariseerde situatie doorbreekt die in Amsterdam rond het onderwerp is ontstaan.*

2. Toelichting proces RES wind Amsterdam en reflectiefase

De gemeente licht aan de hand van twee infographics toe wat de achtergrond van de reflectiefase is en hoe dit past in de uitvoering van Regionale Energie Strategie (RES). De activiteiten tijdens de reflectiefase en het proces dat volgt op de reflectiefase komen ook aan bod. Op pagina's 5 tot en met 13 van de meegestuurde presentatie van de bijeenkomst is dit uitgebreid toegelicht.

De klankbordgroepleden krijgen gelegenheid om vragen te stellen naar aanleiding van toelichting. De vragen zijn:

Participatieproces en rol klankbordgroep

- *In de toelichting werd gesproken van participatie en betrekken van bewoners, maar hoe kunnen de achtergestelde bewoners meepraten?*
  - *Reactie gemeente: het klopt dat het gesprek over het algemeen met een bepaalde groep (actieve) bewoners is. Tegelijkertijd bereiken we (een diverse groep van) bewoners ook via andere kanalen.*
    - *Reactie van klankbordgroeplid in de chat van de Teams vergadering: Laaggeletterden, mensen die niet digitaal vaardig zijn, mensen met een migratieachtergrond, mensen met een LVB worden, ook met de huidige kanalen, niet bereikt. De informatie moet toegankelijk zijn voor een breder publiek en er moet worden gekeken naar de kanalen die worden ingezet. Tot nu toe is dit niet toereikend.*

- *In de groene infographic leveren wij input aan de expertgroep en draagt de expertgroep bij aan het afwegingskader. Kunnen wij dus niet rechtstreeks adviseren aan de gemeenteraad over het afwegingskader?*
  - *Reactie gemeente: de expertgroep geeft een openbaar advies aan het college van B&W en de gemeenteraad. De klankbordgroep ondersteunt de expertgroep en geeft mee aan de expertgroep wat van belang is om mee te nemen in het advies. Dit zijn de rollen van de expertgroep en de klankbordgroep.*

Locatiekeuze windturbines

- *Is de intentieovereenkomst in de blauwe infographic onomkeerbaar of kan dit later nog teruggedraaid worden?*
  - *Reactie gemeente: de intentieovereenkomst is niet terug te draaien, maar de precieze uitkomst van het proces dat daarop volgt staat op dat moment ook nog niet vast.*
- *Hoe gaat de prioritering van zoekgebieden eruitzien? Kiest initiatiefnemer het zoekgebied of worden zoekgebieden opengesteld voor initiatiefnemers?*
  - *Reactie gemeente: de gemeenteraad stelt zoekgebieden open waar initiatiefnemers op kunnen inschrijven. Enkele van deze zoekgebieden (waaronder de Noordereiplas) zijn al vrijgegeven. Dit komt omdat deze gebieden voortkomen uit de windvisie 2012 van de gemeente Amsterdam. In eerste instantie was plaatsing van windturbines niet mogelijk vanwege provinciale regels. Na een provinciaal akkoord werd dit wel mogelijk en is de gemeenteraad akkoord gegaan met drie voorstellen van initiatiefnemers. Deze zoekgebieden lopen daarmee vooruit op het proces van de reflectiefase.*
- *Hoe kan er een m.e.r. komen als er geen geluid- en slagschaduwnormen meer zijn door de uitspraak van de Raad van State?*
  - *Reactie gemeente: vanwege de uitspraak van de Raad van State dient in de m.e.r. een geluidberekening te zitten. De geluidberekening wordt vervolgens gerelateerd aan een (door de gemeenteraad vastgestelde) norm die gebaseerd is op alles dat we weten over gezondheidseffecten.*

3. Toelichting werkwijze expertgroep

Andersson Elffers Felix (AEF) ligt als secretaris van de expertgroep gezondheidseffecten windturbines toe wat de beoogde werkwijze voor de expertgroep is. Hierbij wordt ingegaan op de samenstelling van de expertgroep, de rol van de expertgroep en de wisselwerking met de klankbordgroep en de beoogde processtappen die worden doorlopen. In het meegestuurde 'memo van aanpak' staat een uitgebreide toelichting op de werkwijze beschreven.

De klankbordgroepleden krijgen gelegenheid om vragen te stellen naar aanleiding van toelichting. De vragen zijn:

Participatieproces en rol klankbordgroep

- *Op welke momenten kunnen wij input leveren aan de expertgroep?*
- *Hebben we als klankbordgroep overleg met de expertgroep of moeten we vragen op papier aanleveren?*
  - *Reactie secretaris expertgroep: in iedere bijeenkomst kan de klankbordgroep zorgen en vragen meegeven die in de daaropvolgende bijeenkomst van de expertgroep worden meegenomen.*
- *Hoe betrekken we ook de achtergestelde bewoners in dit proces?*
  - *Reactie secretaris expertgroep: voor de samenstelling van de expertgroep heeft de gemeente de partijen die actief waren in gesprek over windturbines gevraagd een expert aan te leveren. Dit waren de GGD (als bij wet aangewezen adviesorgaan voor gemeenten), de windcoöperaties en Windalarm (incl. groep bezorgde artsen). Het ging hierbij niet om een vertegenwoordiging van 'voors en tegens*

t.a.v. windturbines' of ervaringsdeskundigheid, maar wel om goede vertegenwoordiging van de verschillende onderzoeksperspectieven. Er is gekoerst op een compacte en slagvaardige expertgroep.

Samenstelling en rol expertgroep

- *Twee wetenschappers zijn voorgedragen voor de expertgroep, maar nemen uiteindelijk niet deel omdat ze enkel gezamenlijk toe wilde treden en slechts één plek beschikbaar was. Kan hun expertise op een andere manier ingebracht wordt bij de expertgroep?*
  - *Reactie secretaris expertgroep: het zou mooi zijn als de expertgroep zich laat informeren door andere wetenschappers, maar de wijze waarop is aan de expertgroep zelf. Wij leggen het voor in de eerstvolgende bijeenkomst.*
- *Hoe verhoudt het werk van de expertgroep zich tot vergelijkbare initiatieven in het land (zoals het expertisecentrum van RIVM)?*
  - *Reactie secretaris expertgroep: RIVM heeft aangegeven dat zij niet deel wilde nemen aan de expertgroep vanwege haar landelijke functie. Het gaat hier om een lokaal (Amsterdams) proces. Wel adviseert het expertisecentrum van RIVM de GGD'en. Op deze manier komt de kennis van het RIVM via de GGD als nog in de expertgroep terecht.*
- *Hoe kan in dit proces de expertgroep input leveren voor het afwegingskader als dit kader al in januari 2022 vastgesteld moet worden?*
  - *Reactie gemeente: het afwegingskader komt in januari 2022 bij het college van B&W en wordt in februari 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. De expertgroep (en de klankbordgroep via de expertgroep) levert voor januari belangrijke input voor het afwegingskader. Tegelijkertijd is het afwegingskader enkel het samenbrengen van zorgen, belangen en behoeften, terwijl het advies van de expertgroep veel verder gaat dan dat.*
- *Wat is de waarde van het advies van de expertgroep als zij een gezondheidsafweging maakt in een tijdsbestek van twee manden als het RIVM aangeeft dat nader onderzoek nodig is (en voor dergelijk onderzoek veel langer nodig is)?*
  - *Reactie secretaris expertgroep: de expertgroep gaat niet zelf onderzoek uitvoeren. Zij ordent de beschikbare literatuur en weegt vervolgens af wat wel en niet bekend is en wat dit betekent voor normen t.a.v. gezondheidseffecten. Dat is in lijn met de uitspraak van de Raad van Staat, die stelt dat per locatie (o.b.v. bestaand onderzoek) gemotiveerd moeten worden welke norm redelijk is.*

Op basis van de antwoorden op de gestelde vragen worden in de vergadering zelf en in de chat twee voorstellen gedaan:

1. *Een klankbordgroeplid verzoekt de aanwezige vertegenwoordigers van de gemeente Amsterdam om direct input te kunnen leveren voor het afwegingskader als het gaat om gezondheidseffecten.*
1. *Een klankbordgroeplid stelt voor om gezamenlijke feedback af te spreken op het rapport van de expertgroep en dat aan de gemeenteraad mee te geven met betrekking tot het afwegingskader. Verschillende klankbordgroepleden stemmen in via de chat.*

2. De voorzitter verzoekt namens de vergadering aan de aanwezige vertegenwoordigers van de gemeente Amsterdam om het afwegingskader aan de Klankbordgroep voor te leggen voordat het naar het college van B&W gaat.

4. Spelregels en volgende bijeenkomst

De voorzitter van de klankbordgroep licht kort toe wat de spelregels zijn voor de aankomende bijeenkomsten. Op pagina's 14 t/m 25 van de meegestuurde presentatie staan de spelregels evenals een uitgebreide toelichting op de werkwijze van de klankbordgroep.

De volgende bijeenkomst vindt plaats op donderdag 2 december 2021 van 17.00 uur tot 19.00 uur. In totaal worden er (incl. de bijeenkomst op 23 november) zes bijeenkomsten met de klankbordgroep voorzien. Het precieze aantal bijeenkomsten hangt ook af van de werkwijze van de expertgroep.

Voor de volgende bijeenkomst kunnen klankbordgroepleden per mail bespreekpunten indienen bij [redacted] van Public Mediation ([redacted]@public-mediation.nl). Als klankbordgroepleden behoefte hebben aan iemand (van de achterban) die mee mag luisteren tijdens de bijeenkomsten dan kan dit ook per mail worden aangegeven bij [redacted] Daarbij geldt dat het niet de bedoeling is dat de groep 'toehoorders' veel groter is dan een paar personen.

Verschillende belevingswerelden binnen een groep

Andere titel: Verschillende waarden in de stad

Wat is het?

In de stad bestaan verschillende ideeën en waarden over windenergie in Amsterdam. In het debat lijkt dit vaak plat geslagen tot voor- en tegenstanders. Binnen deze twee uitersten zijn verschillende groepen te identificeren omdat er verschillen zijn in onder andere de mate van stelligheid en onderliggende waarden. Door oog te hebben voor dergelijke factoren en te zoeken naar mogelijk gedeelde waarden ontstaat de mogelijkheid om een dialoog te voeren tussen individuen en/of groepen met verschillende perspectieven in de stad. ~~Verschillende belevingswerelden binnen een groep betekent onder meer dat er in de stad verschillende ideeën leven over windenergie en wat er belangrijk is bij de realisatie daarvan.~~

Signalen uit de stad

Op basis van de ~~PWE~~ online raadpleging ~~is er gevonden~~wordt geconstateerd dat er verschillende perspectieven op windenergie in de stad zijn. De onderzoekers konden een zestal groepen deelnemers identificeren onder andere op basis van hun perceptie van de ambitie om extra windmolens in de stad plaatsen en de wens zoveel mogelijk duurzame energie op Amsterdams grondgebied op te wekken.

- ~~We zien bijvoorbeeld~~ een groep ~~die~~ is zeer positief ~~is~~ over windenergie ~~e~~en vindt dat Amsterdam het goede voorbeeld moet geven.
- ~~e~~Een ~~ander clustergroep~~ is het niet eens met de ambitie extra windmolens neer te zetten, maar staat wel positief tegenover het zoveel mogelijk opwekken van duurzame energie op Amsterdams grondgebied
- een groep …
- een groep …
- een groep …
- een groep …

  ~~. Als deze groepen toenadering zouden willen zoeken dan zijn er argumenten en oplossingsrichtingen die zij delen. Het tweede cluster zou bijvoorbeeld kunnen focussen op alternatieve oplossingen om duurzame energiedoelstellingen te halen binnen Amsterdam en niet op oplossingen buiten Amsterdam zoals wind op zee, windmolens buiten Amsterdam en kernenergie. Op die manier zouden ze toenadering zoeken tot de eerste groep waarvoor het belangrijk is dat Amsterdam als stad haar verantwoordelijkheid neemt en oplossingen buiten Amsterdam voelen als het afschuiven van deze verantwoordelijkheid. De geïdentificeerde clusters bieden daarmee de mogelijkheid om een dialoog te voeden tussen inwoners met verschillende perspectieven in de stad.~~

Uit de ~~PWE~~ online raadpleging volgt ook dat voor een ruime meerderheid van de Amsterdammers gezondheid, verantwoordelijkheid, duurzaamheid, rechtvaardigheid en natuur/landschap belangrijke ~~waarden~~ thema's zijn ~~voor een ruime meerderheid van de Amsterdammers~~ bij keuzes die moeten worden gemaakt rond de duurzame energie ambities van Amsterdam. Twee relevante kanttekeningen hierbij zijn dat:

Commented [ ]: Ik vind de gekozen titel niet zo sterk. Ik dacht dat we tot iets van 'Verschillende groepen in de stad' waren gekomen.

Ik denk dat het terugbrengen van het conflict tot een verschil in beleving niet recht doet aan waarden en belangenafwegingen die daadwerkelijk anders worden gemaakt (heel concreet, geen beleving) door andere groepen.

Beter nog zou zoiets zijn: 'Verschillen in groepen en waarden in de stad'

Commented [ ] Eens. Andere titel is gewenst.

Commented [ ] hoe zou je dit noemen? Of moet ik het weglaten?

Commented [ ] Waarom binnen een groep? Welke groep wordt dan bedoeld?

Commented [ ] Mijn poging zelfde stijl te gebruiken als bij andere hoofdstukken.

Zie ook comment boven dat ik 'Verschillende belevingswerelden binnen een groep' zou vervangen met 'verschillende groepen in de stad'

Commented [ ] Graag alle 6 de groepen benoemen hier.

Commented [ ] Kan weg wellicht, maar zou ook de sectie kunnen zijn die we invullen bij 2.1.1. Ik zou dan de volgende paragraaf invoegen:

Uit de PWE blijkt dat de geïdentificeerde groepen argumenten en oplossingsrichtingen delen. Een van de clusters zou bijvoorbeeld kunnen focussen op alternatieve oplossingen om duurzame energiedoelstellingen te halen binnen Amsterdam en niet op oplossingen buiten Amsterdam zoals wind op zee, windmolens buiten Amsterdam en kernenergie. Op die manier zouden ze toenadering zoeken tot een andere groep waarvoor het belangrijk is dat Amsterdam als stad haar verantwoordelijkheid neemt en oplossingen buiten Amsterdam voelen als het afschuiven van deze verantwoordelijkheid. De in de PWE geïdentificeerde clusters bieden daarmee de mogelijkheid om een dialoog te voeden tussen inwoners met verschillende perspectieven in de stad.

Commented [ ] Ik vind belangen en betekenissen geen alternatief voor deze term. En dit zit het dichts bij wat we gedaan hebben, maar ik sta open voor suggesties.

- ~~Voor elk van deze waarden geldt dat slechts een klein deel vindt dat ze onbelangrijk zijn voor de besluitvorming. Echter,~~dat bewoners van Amsterdam ~~denken~~ soms heel anders denken over de concrete invulling van deze waarden~~,~~ en:~~.~~ ~~Zo vindt bijvoorbeeld een grote groep deelnemers het terugdringen van klimaatverandering van belang en het kiezen van windenergie binnen de gemeentegrenzen wordt gezien als een manier voor de stad Amsterdam om hier haar steentje aan bij te dragen en zo *verantwoordelijkheid* te nemen. Een andere grote groep deelnemers stelt juist dat de gemeente haar *verantwoordelijkheid* moet nemen door het beschermen van de gezondheid van haar burgers. Verantwoordelijkheid is een belangrijke waarde voor de dialoog over duurzame energie en windenergie, maar niet iedereen bedoelt er hetzelfde mee en dit kan tot spraakverwarringen en onbegrip leiden.~~
- ~~Ook zien we~~ dat verschillende groepen Amsterdammers deze waarden anders prioriteren. ~~We zien bijvoorbeeld dat er een grote groep is die een bijdrage leveren aan het voorkomen van klimaatverandering belangrijker vindt dan het beschermen van natuur en landschap, terwijl er een andere grote groep is die juist het beschermen van natuur en landschap de belangrijkste waarde vindt. Daarbij is er onenigheid over de mate waarin het plaatsen van windmolens een schending zal betekenen van de waarde natuur.~~

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

- Het volledige rapport over de online raadpleging wordt gedeeld met de gemeenteraad en wordt openbaar toegankelijk gemaakt op www.amsterdam.nl/windenergie
- ~~Op basis van de geïdentificeerde clusters kunnen Amsterdammers dichter tot elkaar komen.~~ De resultaten van de online raadpleging~~PWE resultaten~~ kan worden gebruikt om een dialoog te voeden tussen de verschillende groepen in de stad.
- ~~De PWE kan dialoog over waarden ondersteuning door mogelijke spraakverwarring en onbegrip te adresseren.~~
- ~~Brengt misschien ook realisatie dat als besluitvorming vanuit bepaalde groepen of waardenopvattingen worden gevoed, dit niet door de gehele stad als legitiem wordt ervaren. Maar PWE geeft ook handvatten om dan concrete voorstellen tot toenadering te doen.~~
- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn. De inzichten uit de online raadpleging worden gebruikt bij de totstandkoming van deze handreiking. ~~en maakt deze openbaar.~~

Commented [redacted] Kan evt weg. Dan is wel alle illustratie weg 😉

Evaluatie participatie RES Amsterdam

15 december 2021,

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Universiteit Leiden

GovernEUR

INHOUD

Hoofdstuk 1: Inleiding en analysekader 2

1.1 Aanleiding 2

1.2 Analysekader 3

1.3 Aanpak 6

1.4 Leeswijzer 7

Hoofdstuk 2: Aanloopfase 8

Hoofdstuk 3: Atelierfase 12

3.1 Feitenrelaas 13

3.2 Analyse 15

3.3 Conclusies Atelierfase 17

Hoofdstuk 4: Bewustwordingsfase 18

4.1 Feitenrelaas 19

4.2 Analyse 21

4.3 Conclusies bewustwordingsfase 24

Hoofdstuk 5: Conflictfase 25

5.1 Feitenrelaas 26

5.2 Analyse 28

5.4 Conclusies conflictfase 30

Intermezzo: Hoe werd de RES breder ervaren? 31

Hoofdstuk 6: Conclusies 33

6.1 Samenvatting van de informatievoorziening en het participatieproces 33

6.2 Oorzaken voor scheiding van de films 34

6.3 Waar heeft het vooralsnog toe geleid? Effecten van het participatieproces 36

6.4 Hoe verder? 38

Bijlage 40

Geïnterviewden 40

Noten 41

HOOFDSTUK 1: INLEIDING EN ANALYSEKADER

1.1 Aanleiding

Op 10 februari 2021 heeft de gemeenteraad Amsterdam twee moties aangenomen om het participatieproces rond de Regionale Energie Strategie (RES), en meer specifiek, rond de ambitie en zoekgebieden voor windturbines te evalueren. Dit naar aanleiding van protesten, eerst in IJburg en later ook in andere delen van Amsterdam, tegen de mogelijke plaatsing van windturbines in de zoekgebieden uit de concept RES Amsterdam (onderdeel van de RES Noord-Holland Zuid, afgekort RES NHZ). Naar aanleiding van deze moties heeft de gemeente Amsterdam contact gezocht met Prof.dr.ir. Eefje Cuppen van de Universiteit Leiden om deze evaluatie uit te voeren. De Universiteit Leiden werkt daarbij samen met GovernEUR, in de personen van dr. Jitske van Popering en dr. Mattijs Taanman, verbonden aan de faculteit Bestuurskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Dit onderzoek is uitgevoerd in de periode september tot half december 2021.

De moties:

1. Motie Kreuger (JA21) en Boomsma (CDA): "Te evalueren hoe adequaat en op welke manier Amsterdam tot op heden haar inwoners heeft geïnformeerd over het RES-proces. Daarbij te bekijken voor welke middelen/methoden/kanalen is gekozen en welke doelgroepen daarbij juist wel en niet zijn bereikt. Daaruit vervolgens lessen te trekken en het de volgende keer beter te doen."
2. Motie Kiliç (DENK): "Het participatieproces tot dusver grondig te evalueren om hieruit lering te trekken voor het verder vervolg van de RES."

Voor we ingaan op het analysekader en de aanpak is het goed om de scope van de evaluatie helder te maken. Deze evaluatie gaat over het *participatieproces* van de RES. We geven dus geen antwoord op vragen over bijvoorbeeld de hoogte van de ambitie of de vraag of geluidsnormen toereikend zijn, etc. We richten ons primair op de kwaliteit en effecten van het participatieproces. De effecten bekijken we door de situatie in de zomer van 2021 te vergelijken met de startsituatie. Verder in dit hoofdstuk beschrijven we wat we verstaan onder deze kwaliteit en effecten. Ten tweede behandelen we alleen het participatieproces in de periode van (de aanloop naar) het RES-proces tot aan de vaststelling van de RES 1.0 in juli 2021. Het participatieproces is doorgegaan in de reflectiefase die later in 2021 is gehouden. Deze fase valt buiten de evaluatie. Dat betekent dat effecten van het participatieproces die we in deze evaluatie beschrijven een tussenstand vormen. Het is heel goed mogelijk dat de uiteindelijke effecten nog veranderen, bijvoorbeeld door de reflectiefase, de participatieprocessen rond concrete windplannen (zoals rond de Noorder IJplas/ Cornelis Douwesterrein) of gebeurtenissen buiten de participatie zoals veranderingen van (rijks-)beleid of verkiezingen. Ten derde is de evaluatie voornamelijk kwalitatief. Dat levert vooral inzichten op over de kwaliteit van het participatieproces en hoe en waarom verschillende partijen daarin gehandeld hebben. Dit betekent wel dat we weinig uitspraken kunnen doen over bijvoorbeeld hoe de windambitie en het participatieproces breder is beleefd in Amsterdam. Tot slot willen we benadrukken dat dit een onafhankelijke evaluatie is. Wij hebben het analysekader ontwikkeld, de respondenten geselecteerd, de analyses uitgevoerd en de

conclusies getrokken. Hierin hebben gemeenten en participanten geen enkele rol gehad. Wel is de gemeente gevraagd eventuele feitelijke onjuistheden in het conceptrapport te identificeren.

1.2 Analysekader

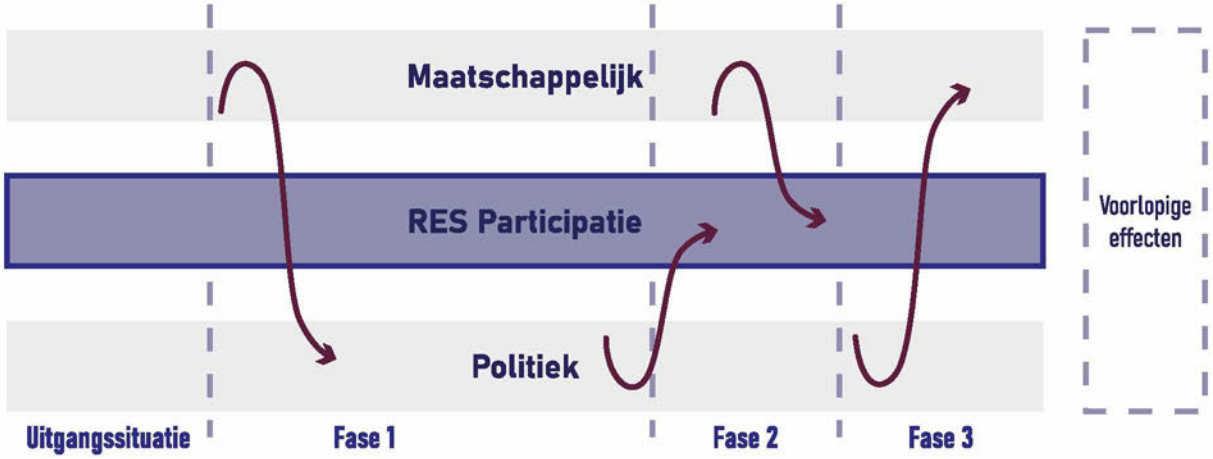

Figuur 1: analysekader voor het participatieproces

Bij de evaluatie is gebruik gemaakt van het bovenstaand analysekader. De elementen worden hieronder toegelicht.

Verschillende vormen van participatie

Participatie vindt niet alleen plaats binnen het participatieproces dat vanuit de RES is georganiseerd en waarvoor de gemeente bewoners en belangengroepen heeft uitgenodigd (de 'RES participatie'). Ook buiten de bijeenkomsten zijn burgers actief betrokken. Allereerst is er de politieke participatie. Indirect via de verkozen raadsleden, maar ook direct door bijvoorbeeld in te spreken bij de gemeenteraad. Ten tweede is er de participatie die plaatsvindt buiten de gemeenteraad en het georganiseerde participatieproces. Wij vatten dit onder de term maatschappelijke participatie. Vormen van participatie die hier aan de orde zijn bijvoorbeeld het starten van een coöperatief windproject, het benaderen van de media of het organiseren van protestacties. Protesten en initiatieven zijn immers ook vormen van participatie. De politieke en maatschappelijke participatie beïnvloeden de RES participatie en omgekeerd. De participatie in het RES-proces kan daarom niet los van de andere twee vormen van participatie gezien worden. Daarom kijken we naar (de interactie tussen) de drie vormen van participatie: de RES participatie (inclusief de stukken en studies die daarbij zijn verschenen), de politieke participatie (inclusief moties, besluiten, e.d.) en de maatschappelijke participatie (inclusief media).

Fasen

Behalve naar de drie verschillende vormen van participatie, kijken we ook naar verschillende fasen in het proces. Het proces heeft zich in de loop van de tijd ontwikkeld. Daarom delen we het proces op in vier fasen die ieder afzonderlijk geanalyseerd worden.

- De 'Aanloopfase' tot april '19 die de uitgangssituatie van de RES participatie vormt (fase 0).
- De 'Atelierfase' (fase 1) waarin de scenario's, het bod en eerste zoekgebieden worden ontwikkeld. Deze fase loopt van april 2019 (start RES-proces) tot aan april 2020 (bespreking van de concept RES in de raad).
- De 'Bewustwordingsfase' (fase 2) waarin de gemeente bewoners benadert, om vervolgens reacties op te halen op de concept RES en om de zoekgebieden te verfijnen. In deze fase start de brede bewustwording van de windambitie en de impact daarvan. De fase loopt van mei 2020 tot december 2020, wanneer de terugkoppelbijeenkomst plaatsvindt die het begin markeert van heviger conflict tussen gemeente en tegenstanders.
- De 'Conflictfase' (fase 3) die eindigt met de vaststelling van de RES 1.0 door de gemeenteraad in juli '21.

Eigenschappen van goede participatie

Voor de evaluatie van het participatieproces maken we gebruik van de randvoorwaarden voor goede participatie uit het rapport 'Betrokken bij Klimaat'[i] van de commissie Brenninkmeijer. Hoewel het rapport van de commissie Brenninkmeijer gaat over burgerfora, een verregaande vorm van participatie waarbij burgers beleidsvoorstellen maken, zijn deze randvoorwaarden generiek van toepassing op participatie, ook voor 'lichtere' vormen uit de participatieladder zoals informeren en consulteren. Op basis van de randvoorwaarden zijn de volgende leidende vragen en thema's opgesteld om de kwaliteit van het participatieproces te evalueren:

- Welk vraagstuk stond centraal?

  Begin met een vraag die aansluit bij het te nemen besluit, beknopt en duidelijk is, en relevant en interessant is; stel duidelijke randvoorwaarden; betrek burgers bij het bepalen van de vraag.

- Wat was de politieke inbedding?

  Randvoorwaarden en planning gesteld in het RES-proces, creëer een heldere en begrijpelijke verbinding tussen het participatieproces en politieke besluitvorming, verkrijg politiek commitment aan het participatieproces.

- Wat gebeurde er met de input van de deelnemers?

  Maak duidelijk wat bestuurders met de uitkomsten gaan doen; geef verantwoording over hoe uitkomsten worden gebruikt (verantwoordingsplicht en/of besprekingsplicht en/of plicht tot regelgeving).

- Wat was de samenstelling en representativiteit van de deelnemers?

  Gelijke kansen om deel te nemen; vertegenwoordiging van alle belangen.

- Hoe was de ondersteuning en uitvoering door de gemeente en de het RES-team NHZ?

Faciliteren van goede en gelijkwaardige deliberatie; onafhankelijke en onpartijdige voorzitter; monitoring en evaluatie; voldoende middelen.

- Hoe werden de deelnemers geïnformeerd in het participatieproces?

Relatie met de communicatie van de gemeente; betrouwbaarheid van de informatie (de wetenschappelijke onderbouwing van de technische argumenten); saillantie van de informatie (aansluiten bij de beleving; relevant voor de doelen van de deelnemers; tijdig); transparantie.

- Hoe verhoudt het proces zich met de bredere communicatie van de gemeente?

Middelen en bereik van de algemene communicatie door de gemeente; congruentie van de boodschap.

- In hoeverre was de discussie tijdens de bijeenkomsten representatief voor de bredere houding en discussie in Amsterdam?

Afstemming tussen deelnemers en het bredere publiek; voeden van discussies op social media.

Effecten van participatie

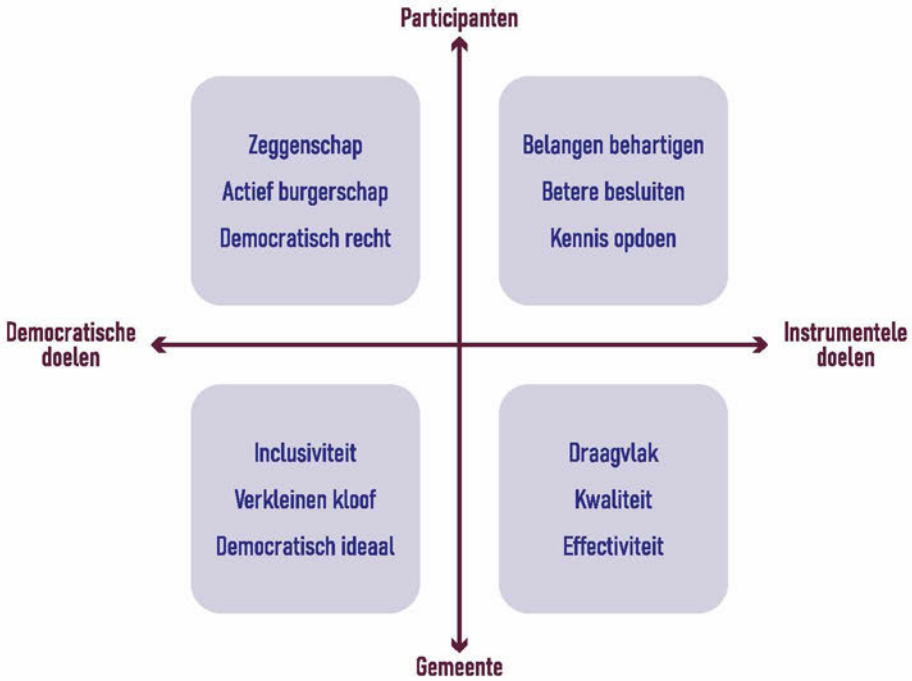

Figuur 2: Beoogde effecten van participatie

Er zijn verschillende beoogde effecten bij het opzetten of deelnemen aan een participatieproces. Deze verschillen voor bewoners en de gemeente (zie figuur 2). Een eerste set van bedoelde effecten heeft te maken met *democratische* doelen. Bewoners hebben het recht betrokken te worden in beslissingen die hen aangaan (*democratisch recht*), zij kunnen door de participatie *zeggenschap* over besluiten krijgen, en zich inzetten voor het publieke belang (*actief burgerschap*). Op haar beurt kan de gemeente

participatie inzetten om ideeën en belangen van met name groepen die veelal over het hoofd worden gezien in besluiten mee te nemen (*inclusiviteit*), om de *kloof* met de burger te verkleinen of zij kan participatie inzetten vanuit het *democratisch ideaal* dat alle bewoners een stem horen te hebben. Een tweede set effecten heeft betrekking op *instrumentele* doelen. Via een goed participatietraject kunnen bewoners hun *belangen behartigen* en *kennis opdoen* over de plannen van de gemeente. De gemeente kan participatie dus gebruiken om *draagvlak* te creëren. Het kan de geloofwaardigheid van beslissingen vergroten en deze legitimeren. Participatie kan helpen in de omgang met conflicten, door bijvoorbeeld wederzijds begrip te creëren en tegemoet te komen aan bepaalde belangen, waardoor draagvlak ontstaat. Een andere instrumentele reden voor de gemeente is inhoudelijk: een goed participatieproces kan leiden tot nieuwe inzichten en oplossingen. Bewoners hebben vaak unieke kennis over lokale oplossingen en problemen die experts en beleidsmakers niet hebben. Wanneer hierdoor nieuwe oplossingen naar voren komen en besluiten veranderen, kan de *kwaliteit* van het beleid verbeteren. Tot slot kan participatie helpen de beleidsdoelen beter te realiseren en zo de *effectiviteit* van beleid verbeteren.

1.3 Aanpak

Bij de evaluatie hebben we gebruik gemaakt van verschillende bronnen en methoden. Op basis van het grote aantal beschikbare rapporten, verslagen van bijeenkomsten, moties en andere raadsstukken en media (kranten, tv, websites en enkele social mediakanalen) is een feitenrelaas opgesteld met de belangrijkste gebeurtenissen per vorm van participatie en fase. Dit feitenrelaas is gericht op de stad als geheel en we gaan hier niet dieper in op de dynamiek per stadsdeel of de landelijke discussies. Op de volgende pagina is het feitenrelaas grafisch weergegeven (figuur 3).

Op basis van het feitenrelaas is de kwaliteit van het participatieproces besproken in een serie interviews. In totaal zijn 23 mensen geïnterviewd (zie Bijlage). In iedere ronde is een goede balans tussen perspectieven gezocht en verdere interviewsuggesties verzameld. In de interviews is gevraagd naar de acties, keuzes en ervaringen met het participatieproces aan de hand van het analysekader. Het merendeel van de geïnterviewden waren actief betrokken en zichtbaar in de discussie vanuit verschillende rollen.

Daarnaast zijn twee bijeenkomsten in detail bekeken (chats, presentaties, discussie, vragen en antwoorden) om beter inzicht te krijgen in wat er nu precies gebeurde tijdens de bijeenkomsten en de ervaringen van de geïnterviewden te verklaren. Het gaat hierbij om de informatieavond "windmolens in Amsterdam" op 6 december 2020 waar de resultaten van de eerder gehouden informatiebijeenkomsten per stadsdeel werden teruggekoppeld en de stadsbrede online bijeenkomst op 19 april '21.

Tot slot konden wij afstemmen met het surveyonderzoek van I+O research in opdracht van de RES regio's Noord-Holland Zuid en Noord waarin de ervaringen met de RES gepeild zijn. Dit geeft een beeld van de bredere beleving in Amsterdam, dus ook buiten de actief betrokken personen die wij geïnterviewd hebben. Ook maakt het een vergelijking met andere deelregio's mogelijk.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk beschrijven we de aanloopfase die de uitgangssituatie vormt voor het participatieproces. Hoofdstukken 3 t/m 5 beschrijven de drie fases van dit participatieproces. Elk hoofdstuk begint met een sfeerbeeld op basis van quotes uit de interviews, plaatjes gebruikt in het participatieproces en krantenkoppen. Vervolgens worden de belangrijkste gebeurtenissen beschreven (feitenrelaas) en wordt de fase geanalyseerd op basis van de eigenschappen van goede participatie. Hoofdstuk 6 beantwoordt de hoofdvragen, geeft verklaringen waarom het proces zo gelopen is en biedt inzicht in de effecten. Dit hoofdstuk eindigt met richtingen voor het vervolg van de participatie.

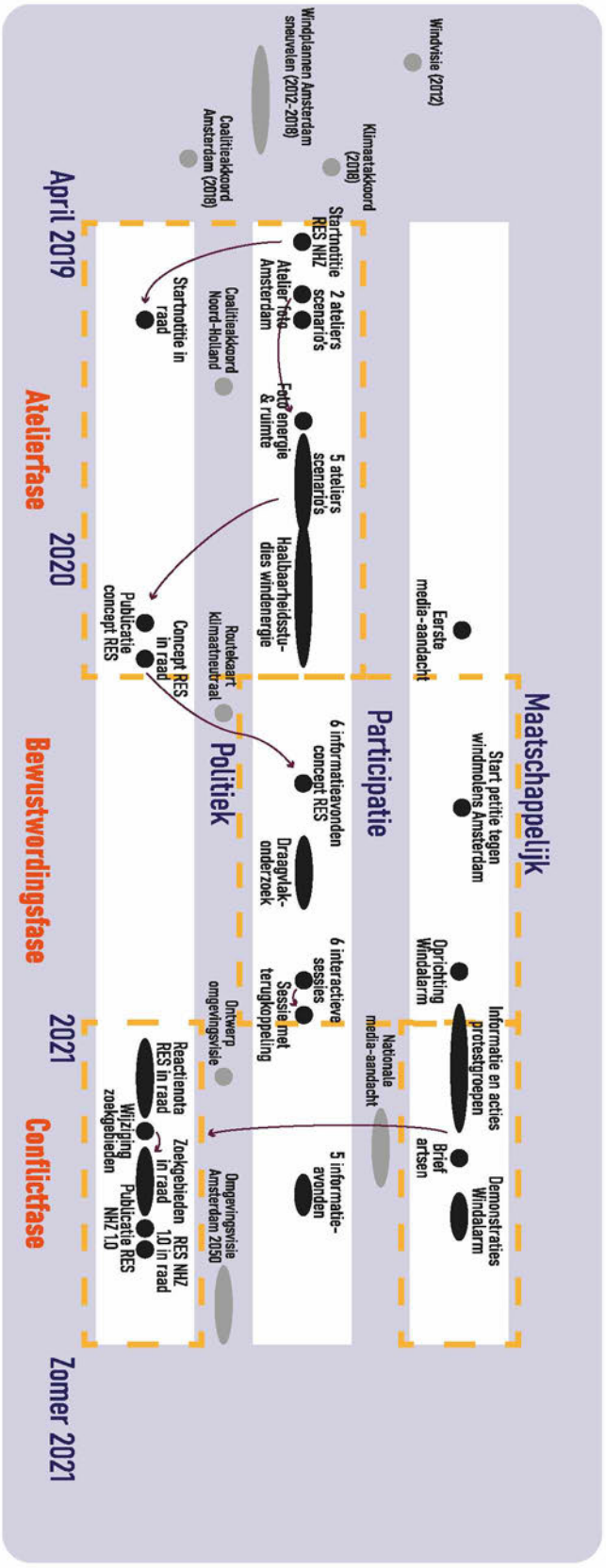

Figuur 3: overzicht belangrijkste events

HOOFDSTUK 2: AANLOOPFASE

Amsterdamse klimaatambities

De gemeente Amsterdam heeft al lange tijd een ambitieus klimaatbeleid. In 2007 legde de gemeente zich vast op een CO_2-reductie van 40% in 2025 ten opzichte van 1990 en een klimaatneutrale gemeentelijke organisatie in 2015. De praktijk blijkt weerbarstig en de ambities lijken lastig te halen. Zo was in 2020 de CO_2 uitstoot 11% *gestegen* ten opzichte van 1990, overigens mede door de groei van de stad. Opeenvolgende coalities ontwikkelen dan ook plannen en een routekaart om de klimaatambities te halen. Onderdeel van de plannen is het opwekken van meer windenergie.

Windvisie: de eerste zoekgebieden

In 2012 verschijnt de Windvisie Amsterdam[ii] met als opdracht om te kijken waar windturbines geplaatst kunnen worden om een ambitie van ca 400 MW in 2040 te realiseren. Belangrijk argument voor deze ambitie is dat de gemeente "haar verantwoordelijkheid dient te nemen voor het creëren van ruimte voor windmolen(parken)". Bij de ruimtelijke inpassing in de windvisie ligt de nadruk op de kansen om de ruimtelijke kwaliteit te verhogen, bijvoorbeeld door windturbines als baken te laten dienen voor de oriëntatie in het stedelijk weefsel. In deze windvisie worden voor het eerst zoekgebieden gedefinieerd. Dat gebeurt aan de hand van de volgende criteria: aansluiting bij de ruimtelijke visie, geluid, slagschaduw, externe veiligheid en natuur/ecologie. Ook in een scenario waarbij het maximaal aantal windturbines geplaatst worden, blijkt hooguit 235 MW (~70 windturbines) haalbaar.

De provincie houdt plannen tegen

De Provincie Noord-Holland staat echter in de weg van de Amsterdamse plannen. Na 2011 vindt de provincie, op basis van eerdere protesten in de kop van Noord-Holland, dat het maatschappelijk draagvlak te veel onder druk staat door de groei en schaalvergroting van windenergie. In 2012 besluit de Provinciale Staten geen nieuwe windturbines op land toe te staan. In 2015 en 2016 is dit voornemen verder uitgewerkt in de provinciale ruimtelijke verordening. Hierin staan verschillende beperkende voorwaarden zoals een afstandsnorm van 600 meter , tenminste 6 windturbines op rij plaatsen, en dat er voor elke nieuwe windturbine twee oude moeten worden verwijderd. Het gevolg is dat de aanvragen die de provincie in 2015 vanuit Amsterdam heeft gekregen voor ruim dertig windturbines[iii] allen sneuvelen. De gemeente lobbyt, zoekt het conflict op en tekent beroep aan bij de Raad van State, maar wordt uiteindelijk in het ongelijk gesteld. Hierdoor blijft de realisatie van de Windvisie achter en zijn er tot 2018 geen windturbines bijgekomen. Het opgesteld vermogen is op dat moment al tien jaar constant op ruim 65 MW. Vanuit de toenmalige ambitie zou er dus nog 170-335 MW bij moeten komen voor 2040.

Afstand en geluid

Afstand en geluid spelen een belangrijke rol in het RES-proces. Hoewel sommige andere landen afstandsnormen voor windturbines hebben (minimale afstand tot woningen), geldt in Nederland voor alle geluidsbronnen zoals snelwegen, treinrails en ook windturbines een geluidsnorm. Regionale en lokale overheden mogen zelf een strengere geluids- of afstandsnorm bepalen. Zo had de provincie Noord-Holland, als enige provincie, een afstandsnorm van 600m ingesteld. Met de 600m afstandsnorm is het plaatsen van windturbines in verreweg de meeste zoekgebieden in Amsterdam onmogelijk. In het provinciale coalitieakkoord van 2019 geeft de provincie extra ruimte voor wind op land voor de metropoolregio Amsterdam en kondigt aan het beleidskader wind op land aan te passen. De geluidsnorm vertaalt zich ook naar een bepaalde afstand tot woonkernen. Welke afstand dat is hangt af van de windturbine, het type grondoppervlak, windprofiel en andere geluidsbronnen. Door een windturbine op sommige momenten langzamer te laten draaien kan deze dichter bij bebouwing komen te staan en toch binnen de geluidsnorm blijven aangezien de geluidsnorm een jaargemiddelde is (waarbij de avond en nacht zwaarder meetellen). De turbine levert daardoor minder elektriciteit, wat gevolgen heeft voor de business case. De gemeente Amsterdam hanteert op dit moment 350 meter als minimale afstand tot woningen, omdat bij deze afstand binnen de geluidsnorm *kan* worden gebleven en er mogelijkheden voor een haalbare business case zijn.

Verwachtingen over draagvlak

Krantenberichten geven een duidelijk beeld hoe de gemeente en coöperaties op dat moment denken over het draagvlak. Zo wil de bedrijven coöperatie NDSM Energie in samenwerking met burgercoöperatie 'Onze Energie' windturbines plaatsen. Zij krijgen een (voorlopige) vergunning waar geen bezwaren op binnenkomen, hoewel de provincie zegt wel degelijk protestbrieven te krijgen. Wethouder Choho van Amsterdam zegt: *"Juist bij Amsterdam, waar maar weinig weerstand was tegen windmolens, gooiden deze extra eisen* [de eerdergenoemde beperkende voorwaarden zoals de 600m afstandsnorm] *roet in het eten. Zo komen de vijf extra windmolens bij de NDSM-werf - een bottom-up project, aldus Choho - net te dicht bij Tuindorp Oostzaan."* Daarmee stelt de gemeente dat in Amsterdam, in tegenstelling tot de rest van de provincie, wel draagvlak is en de 'extra eisen' daarom hun doel voorbij schieten. Het Parool concludeert *"Met die onwrikbare houding maakt [de provincie] in Amsterdam geen vrienden. Overal in het land verdringen omwonenden zich om te protesteren tegen windmolens. In Amsterdam komen ze niet opdagen. Of ze zijn er niet, dat kan natuurlijk ook.*[iv]*"*

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord uit 2018 streeft de coalitie ernaar om de groene koploper van Nederland en Europa te worden en spreekt het de ambitie uit de CO_2-uitstoot in Amsterdam terug te dringen met 55% in 2030 en 95% in 2050. De coalitie wil het potentieel voor windturbines in Amsterdam maximaal benutten. Na de provinciale verkiezingen in 2019 wil de provincie de beperkende voorwaarden laten vervallen en blokkeert de Amsterdamse ambities daarom niet meer. De uitwerking van deze ambitie vindt plaats langs twee beleidssporen: de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal waarin de stad haar ambities uitwerkt en de Regionale Energie Strategie, het onderwerp

van deze evaluatie. In de uitnodiging aan de stad in het kader van de Routekaart uit januari 2019 wordt de ambitie voor 2030 concreet: *"Samen met stakeholders zetten we ons in om geschikte windlocaties (ca. 50 MW) vergund te krijgen en op te nemen in de Regionale Energie Strategie. We vinden dat de aanleg ervan uiterlijk in 2026 moet plaatsvinden.*[v]*"* Deze 50 MW vormt het vertrekpunt voor verdere verkenningen, zal niet meer veranderen en wordt later als harde ambitie vastgesteld door de gemeente.

Regionale Energie Strategie

In het Klimaatakkoord (2018) is aangegeven dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. Gezamenlijk moeten deze regio's komen tot een bod van 35 TWh duurzame energie op land in 2030 via (vooral) zon en wind. Het bod van de regio's moet op 1 maart 2021 worden ingeleverd. De RES heeft geen wettelijke status. Het bevoegd gezag voor windturbines en windparken is de gemeente (tot 5 MW), de provincie (5-100MW) of het Rijk (>100 MW). Amsterdam is een deelregio van RES Noord-Holland Zuid. Alle deelregio's in de regio Noord-Holland Zuid hebben globaal dezelfde stappen doorlopen om te komen tot een concept RES en een RES 1.0 met haar deadline van 1 maart 2021. De RES regio ondersteunt de deelregio's met communicatie via haar website, studies en ondersteuning bij bijeenkomsten.

Participatieproces in de RES-context

Het participatieproces rond de RES-Amsterdam is onderdeel van RES NHZ en het nationaal programma RES. Deze RES-context heeft invloed op het participatieproces in Amsterdam:

- De gemeenten zijn primair aan zet in de RES, hiermee worden de afwegingen primair op gemeentelijk niveau gemaakt.
- De RES is afgebakend tot de opwek van duurzame energie door wind en zon. Dit beperkt de oplossings- en onderhandelingsruimte.
- De RES is een beleidsdocument waarop geen beroep mogelijk is. Deze juridische status maakt het lastig te begrijpen voor participanten waar en wanneer hét besluit over de komst van een windturbine wordt genomen.
- Het tempo en de globale stappen op weg naar de RES 1.0 zijn gezamenlijk bepaald en hiervan kon lastig worden afgeweken. Voor de invulling van de stappen en de inhoud van de RES 1.0 was wel veel gemeentelijke vrijheid.
- De RES-opgave wordt primair als duurzaamheidsopgave gezien.
- In de RES worden sommige stappen door gemeenten gezet en sommige stappen op regionaal niveau. Sommige vragen of acties dreigen 'tussen de niveaus' in te vallen, wat de onduidelijkheid richting participanten vergroot.

Conclusie uitgangssituatie

De gemeente Amsterdam is zeer ambitieus in het tegengaan van klimaatverandering en zij wil daarvoor een grote verantwoordelijkheid nemen. Dit vertaalt zich in een stevige windambitie. Tegelijkertijd lukt het tot 2018 niet deze ambities te realiseren. Door een beperkt grondgebied, maar vooral door tegenwerking vanuit de provincie. Eerdere coalities gaan ervan uit dat er breed draagvlak is, zeker voor coöperatieve projecten vanuit bewoners, maar kan deze aanname al 10 jaar in de praktijk niet testen omdat de provincie ontwikkeling van windturbines tegenhoudt. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 en de provinciale verkiezingen in 2019[vi], is de gemeente bij het aantreden van de nieuwe coalitie dan ook vastbesloten om de windambities nu écht te verzilveren. Daarbij wil de gemeente het draagvlak verder onderzoeken en verwacht zij ook weerstand. Het RES-proces is een belangrijk middel bij het bepalen van draagvlak en weerstand en het realiseren van de windambitie.

HOOFDSTUK 3: ATELIERFASE

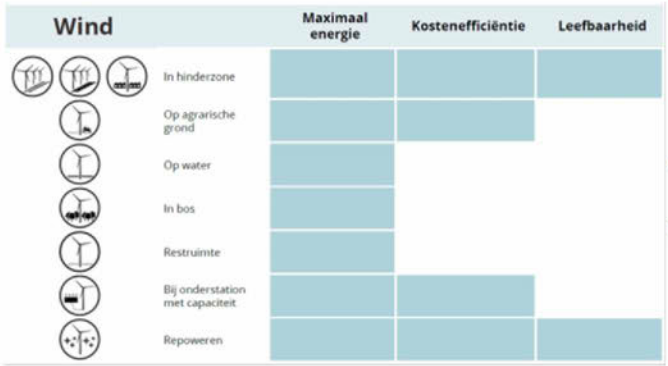

Wind	Maximaal energie	Kostenefficiëntie	Leefbaarheid
In hinderzone			
Op agrarische grond			
Op water			
In bos			
Restruimte			
Bij onderstation met capaciteit			
Repoweren			

"zo'n scenarioatelier, het is hoog over, niet specifiek, niet precies over waar iets gaat komen"

"De intentie was goed, namelijk we gaan volledig open kaart spelen, maar dat werd heel technocratisch aangevlogen"

"Hoe we het nu gedaan hebben, namelijk alle mogelijkheden binnen alle zoekgebieden op tafel houden, en pas laten afvallen na een politiek gedragen besluit, dan ben je zuiver."

"Er zit een groot verschil tussen Amsterdam en de rest van de regio. De raad van Amsterdam had in een eerder stadium al een eigen ambitie geformuleerd voor de eigen bijdrage aan opwek van duurzame energie in 2030"

Het Parool

Windmolens niet alleen meer in de haven, misschien zelfs in het groen

"ik wist er niets vanaf"

"er lag al een opdracht van de raad"

"ik denk dat mensen in deze fase zich nog niet bewust waren van de mogelijke impact"

"het was ook wel een overkill van participatiebijeenkomsten op het duurzaamheidsdossier"

Binnen het stedelijk gebied gelden veel beperkingen gerelateerd aan veiligheid en geluid. Er zijn dan ook weinig plekken waar windenergie eenvoudig een plek kan krijgen. Het havengebied biedt wel mogelijkheden voor windenergie.

"een soort in-crowd die komt omdat ze het interessant vinden"

"wij gaan niet het probleem van Amsterdam oplossen, dat is het sentiment in de regio"

"Windturbines ingepast op bepaalde locaties vonden mensen aantrekkelijker dan zonneweides in het groen"

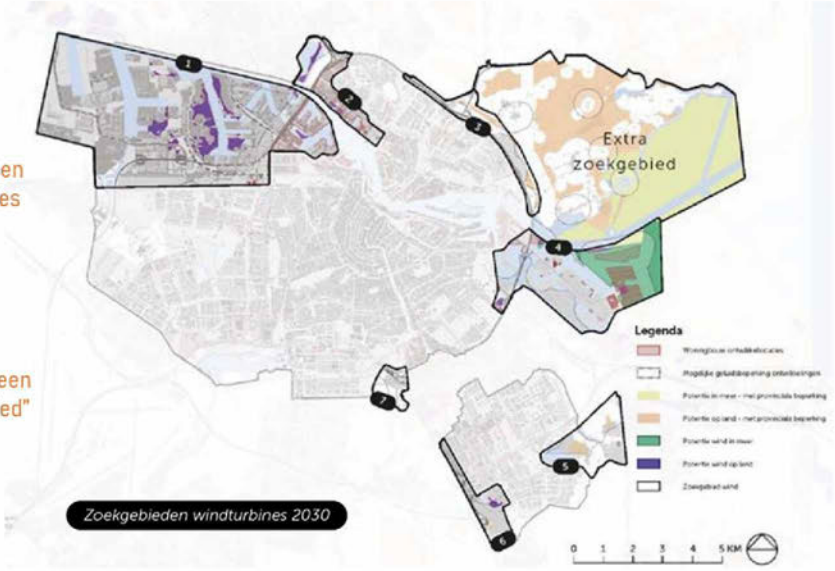

Zoekgebieden windturbines 2030

"het is een zoekgebied en niet een hebben-het-al-gevonden-gebied"

3.1 Feitenrelaas

Het proces van de RES Amsterdam start in het voorjaar van 2019 met de startnotitie RES Noord-Holland Zuid (afgekort als RES NHZ)[vii]. Deze notitie is regionaal opgesteld in samenwerking met alle overheden, waaronder gemeente Amsterdam. De aanpak zoals beschreven in de startnotitie bestaat uit vier stappen die moeten leiden tot een concept RES: (1) huidige potentie in kaart brengen, (2) scenario's uitwerken, (3) scenario's verrijken in ateliers, en (4) het opstellen van de concept RES. Per stap faciliteert NP RES de gemeenten om 'ateliers' te organiseren. De invulling van de ateliers en de communicatie wordt bepaald door de gemeenten. Gemeente Amsterdam wil via de RES haar ambitie voor het opwekken van duurzame energie vastleggen. Deze ambitie zal vervolgens ook worden opgenomen in andere beleidsdocumenten die in dezelfde periode als de RES worden opgesteld (waaronder de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050, Transitievisie Warmte Amsterdam en Omgevingsvisie Amsterdam 2050). Over de juridische status van de RES zijn landelijke afspraken gemaakt, die in de startnotitie worden aangehaald: tegen de RES kan geen beroep worden aangetekend bij de Raad van State, dit kan wanneer de plannen concreet worden in een omgevingsbesluit of omgevingsplan. In juli 2019 wordt de startnotitie in de gemeenteraad besproken. Er worden enkele informatieve vragen over het proces gesteld, verder krijgt de notitie geen aandacht.

In het voorjaar van 2019 wordt de eerste stap gezet, namelijk een inventarisatie van alle informatie over energie en ruimte in de energieregio NHZ. In de regio worden drie ateliers georganiseerd. Gemeente Amsterdam organiseert één atelier specifiek voor de deelregio Amsterdam. Tijdens dit atelier gaan ambtenaren van de gemeente, vertegenwoordigers van andere publieke organisaties (o.a. netbeheerder, haven, metropoolregio) en energiecoöperaties in gesprek over de inventarisatie. De resultaten worden vastgelegd in een 'fotodocument', met als conclusie dat er veel beperkingen zijn en dus maar weinig plekken waar windenergie mogelijk is[viii].

De tweede stap, het uitwerken van de scenario's wordt in de zomer opgepakt. De gemeente geeft opdracht voor technische haalbaarheidsstudies in mogelijke zoekgebieden. Op 9 juli en 3 september worden twee ateliers gehouden waarin drie scenario's voor energieopwekking in Amsterdam worden besproken. In het scenario 'leefbaarheid' komen alleen extra windturbines in hindergebieden, in scenario 'kostenefficiëntie' komen ze ook op agrarische grond en bij onderstations (installaties in het hoogspanningsnet); in scenario 'maximaal energie' ook op het water, in bos en in restruimte. Bij de ateliers zijn mensen aanwezig vanuit gemeente Amsterdam, andere publieke organisaties, energiecoöperaties, natuurorganisaties, adviesbureaus en enkele bewoners die deel zijn van het Amsterdamse duurzaamheidsnetwerk 02025[ix].

In de periode 28 oktober t/m 11 december volgen vijf ateliers in de stadsdelen om de drie scenario's te verrijken[x]. Voor de ateliers wordt een breed publiek uitgenodigd. Er zijn in totaal 176 aanwezigen, met naast de eerder betrokken partijen (gemeente, publieke organisaties, energiecoöperaties, natuurorganisaties) ook VvE's, lokale stichtingen en bewoners. Voor windenergie wordt toegelicht dat de opgave is om 50 MW wind te realiseren[xi]. De meeste aanwezigen geven een voorkeur voor scenario leefbaarheid (met name vanwege betrokkenheid bewoners, groene ruimte), gevolgd door bouwstenen van scenario maximale energie (genoeg duurzame opwek, tempo).

Scenario kostenefficiëntie was het minst populair (te traag, niet vergaand genoeg, te weinig betrokkenheid bewoners). Het algemene beeld daarbij is dat de aanwezigen vinden dat Amsterdam een ambitieus energiebeleid moet hebben. Er zijn kleine verschillen tussen de stadsdelen. In de sessies in Noord en Oost waren de reacties over wind op agrarische grond negatief, en in de sessie in Zuidoost waren de reacties over wind op binnenwater negatief. De meeste kritische reacties gaan niet over wind, maar over zon op land.

Op 12 februari 2020 verschijnt de concept RES Amsterdam[xii]. Met het publiceren wordt de concept RES aangeboden aan NHZ als de bijdrage van deelregio Amsterdam. In de concept RES Amsterdam wordt de ambitie uitgesproken voor 50 MW extra windenergie door het realiseren van 17 nieuwe windturbines. Hiervoor zijn zeven zoekgebieden aangewezen: (1) Havengebied, (2) Noorder IJplas, (3) ten noorden ring A10, (4) Zeeburgereiland/IJburg/Sciencepark, (5) Gaasperplas/Driemond, (6) Amstel III en omgeving, en (7) Amsterdam-Zuid. Waterland/IJmeer is aangewezen als extra zoekgebied, mochten de andere gebieden onvoldoende zijn. In de concept RES wordt als resultaat van de ateliers benoemd dat participanten een ambitieuze grondhouding voor het opwekken van duurzame energie belangrijk vinden, mits leefbaarheid gewaarborgd en groen beschermd wordt. Naast het officiële persbericht verschijnen de eerste krantenartikelen over de concept RES.

In maart 2020 worden besturen van stadsdelen, stadsdeelcommissies, raadscommissie en gemeenteraad in gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen te uiten bij de concept RES. Enkele politieke partijen zetten vraagtekens bij het nut en de noodzaak van de energietransitie. Het merendeel van de partijen steunt de ambitie van 50 MW en roept op dit als minimale ambitie te zien. Het vertrekpunt van 50 MW wordt daarmee een harde opdracht. Wel hebben partijen vragen bij de verschillende zoekgebieden en dan met name over de afstand van minder dan 600 meter tot woningen en de impact op groene gebieden[xiii]. Verschillende moties worden aangenomen, waaronder een motie om de ambities van 50 MW wind en 400 MW zon als ondergrens te beschouwen[xiv], meer onderzoek te doen naar de impact op biodiversiteit[xv] en ruimte te bieden voor lokaal eigenaarschap[xvi]. Ook wordt een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen het participatieproces te versterken[xvii]. Ruim een maand later wordt ook de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 vastgesteld, waarin de windambitie en zoekgebieden eveneens zijn opgenomen.

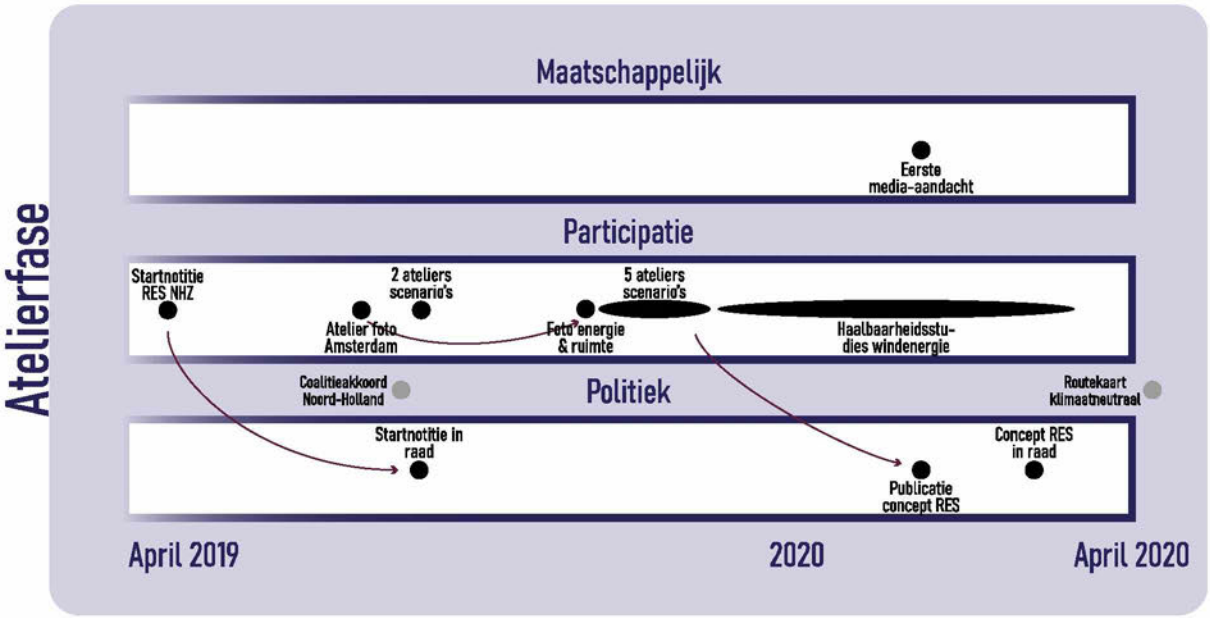

Figuur 4: Tijdlijn van de Atelierfase

3.2 Analyse

Welk vraagstuk stond centraal?

De participatiebijeenkomsten zijn gestart vanuit een open vraag, namelijk waar is het duurzaam opwekken van energie wel of niet kansrijk, en waarom. Bij deze open vraag is wel een vertrekpunt geformuleerd, namelijk de ambitie om 50 MW extra windenergie binnen de stadsgrenzen te realiseren. Zo vertellen betrokkenen bij gemeente Amsterdam: *"50 MW is een afspiegeling van het coalitieakkoord en een afweging tussen wat maximum potentie is en dat de politiek ambitie wil hebben"*. Deze ambitie werd op voorhand gepresenteerd en de ateliers gaven geen aanleiding om deze ambitie bij te stellen. Dit verschilde van andere deelregio's binnen NHZ waar de ambitie op weg naar de concept RES werd ontwikkeld, zo schetst één van de betrokken ambtenaren: *"Er zit een groot verschil tussen Amsterdam en de rest van de regio. De raad van Amsterdam had in een eerder stadium al een eigen ambitie geformuleerd voor de eigen bijdrage aan opwek van duurzame energie in 2030"*. Tijdens de ateliers zijn de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie breed verkend, vanuit een ambitieuze grondhouding van zowel gemeente als participanten. Een belangrijk argument voor de Amsterdamse ambitie is dat Amsterdam veel energie gebruikt en daarom ook haar bijdrage moet leveren aan het opwekken van duurzame energie. Met het vaststellen van de concept RES inclusief de daarbij ingediende moties, is de 50 MW officieel als opdracht vastgesteld.

Wat was de politieke inbedding?

De stappen richting de concept RES, inclusief politieke besluitvorming, zijn vooraf goed doordacht. In deze fase is er echter zowel in het participatieproces als in het politieke proces geen besef van de mogelijke impact van de RES Amsterdam. Dit geldt ook voor

de ambitie om 50 MW extra windenergie te realiseren. Deze ambitie is vastgesteld in februari 2019 bij de eerste stap van de routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050, waar hier geen politieke discussie over is gevoerd. Deze ambitie dient tijdens de ateliers als vertrekpunt en wordt niet bediscussieerd. Bij de concept RES wordt de ambitie van 50 MW extra windenergie opnieuw vastgesteld, nu is hierover wel politieke discussie en een meerderheid van de raad steunt een motie om deze ambitie als ondergrens te beschouwen.

Wat gebeurde er met de input van de deelnemers?

Vanaf de start tot de concept RES is de inhoud breed verkend, met participatie via de ateliers als één van de vele activiteiten. Afwegingen, zoals het vaststellen van de ambitie en het aanwijzen van zoekgebieden, komen voort uit een combinatie van onderzoeken, informatie, beleid en participatie. Het is niet goed herleidbaar hoe de input van de deelnemers is meegenomen in de gemaakte afwegingen. Wel wordt de hoofdboodschap uit de ateliers meegenomen, namelijk een ambitieuze grondhouding voor duurzame opwek en twee specifieke punten: *"Twee dingen die toen duidelijk werden in de ateliertijd, geen windmolens in landelijk noord en grote terughoudendheid voor zon op land"*.

Wat was de samenstelling en representativiteit van de deelnemers?

Voor de eerste twee stappen (fotodocument, opstellen scenario's) is gekozen een aantal partijen uit te nodigen. Bewoners werden niet uitgenodigd, omdat zij al werden betrokken bij gesprekken over de Routekaart, Transitievisie Warmte en de Circulaire Strategie. Voor de derde stap (verrijken scenario's) zijn bewoners actief uitgenodigd, er waren echter weinig geïnteresseerden. De meeste deelnemers kwamen uit de (professionele) duurzaamheidshoek. Zo vertellen aanwezigen: *"uiteindelijk kwam daar een bepaald type mensen op af"* en *"een soort in-crowd die komt omdat ze het interessant vinden"*. In het uitnodigingsbeleid is geen aandacht voor het actief betrekken van een diversiteit aan opvattingen, waaronder (mogelijke) tegenstanders, door bijvoorbeeld meer gerichte, persoonlijke uitnodigingen te doen of een breed speelveld van bestaande belangengroepen uit te nodigen. Daarbij speelde een rol dat er in die periode al heel veel participatie over duurzaamheid werd georganiseerd, er nog geen maatschappelijke aandacht was voor windenergie in Amsterdam.

Hoe was de ondersteuning en uitvoering door de gemeente?

In de werkwijze van de gemeente zijn de stappen uit de startnotitie RES NHZ leidend. Bij de startnotitie heeft de RES NHZ opties voor het organiseren van ateliers aangeboden en gemeente Amsterdam heeft hier gebruik van gemaakt. De participatiebijeenkomsten in deze fase zijn door gemeente en NHZ gezamenlijk vormgegeven. Gemeente Amsterdam heeft voor het gehele proces richting RES 1.0 geen afzonderlijk plan voor participatie en communicatie opgesteld. De ondersteuning door de gemeente heeft plaatsgevonden vanuit de logica van het stapsgewijs trechteren, waarbij onderliggende informatie transparant wordt gedeeld. Vanuit deze logica is in de Atelierfase en de concept RES gekozen om zoekgebieden in hun volle breedte en hoogte te benoemen. Het kaartbeeld bevat als je heel precies kijkt lichtgrijze lijntjes om de mogelijke geluidscontour ten opzichte van woningen aan te geven. Lijntjes die voor de

auteurs betekenis hebben, maar voor de lezer op geen enkele wijze opvallen of worden toegelicht. De breed geschetste zoekgebieden hebben in latere fases tot veel discussie geleid. Zoals een betrokkene vanuit gemeente Amsterdam verwoord: *"Juist omdat we wilden laten zien hoe we tot concretisering kwamen, heeft ertoe geleid dat mensen het totale beeld als einduitkomst zagen"*.

Hoe werden deelnemers geïnformeerd in het participatieproces en wat was de relatie met de bredere communicatie van de gemeente?

In de Atelierfase is de stap gemaakt van abstracte scenario's naar concrete zoekgebieden. Mensen mochten in de ateliers meedenken over de abstracte scenario's, maar nog niet over de concrete zoekgebieden. Tijdens de ateliers schetst de gemeente de opgave, werden de scenario's toegelicht, en gingen mensen vervolgens aan de slag waarbij kaarten, banners en 3D-verbeeldingen zijn gebruikt. Uitnodigingen voor de ateliers om de scenario's te verrijken zijn verspreid via algemene kanalen, zoals gemeentelijke websites, social media, nieuwsbrieven en duurzaamheidsnetwerken. Er is niet gericht uitgenodigd om diverse opvattingen te betrekken (zie representativiteit).

In hoeverre was de discussie tijdens de bijeenkomsten representatief voor de bredere houding en discussie in Amsterdam?

Aan het einde van de Atelierfase wordt de concept RES vastgesteld. Daarmee worden de eerste besluiten genomen, ook verschijnen de eerste berichten in de media. Zo kopt het Parool: *"Windmolens niet alleen meer in de haven, misschien zelfs in het groen"."* (12 februari 2020). Desondanks krijgt het onderwerp windenergie in Amsterdam nauwelijks maatschappelijke aandacht. De beperkte opkomst en discussie in de atelierbijeenkomsten is daarmee een weerspiegeling van de beperkte maatschappelijke aandacht.

3.3 Conclusies Atelierfase

In de Atelierfase heeft de gemeente inhoudelijk grote stappen gezet, zoals het vaststellen van de ambitie en het bepalen van de zoekgebieden. Daarbij heeft een kleine groep participanten uit de (vaak professionele) duurzaamheidsnetwerken meegedacht over de abstracte scenario's. De gemeente is niet actief op zoek gegaan naar diversiteit aan opvattingen en belangen, waaronder mogelijke tegenstanders. . In zowel het participatieve als politieke proces zijn de status en impact van de RES Amsterdam door de gemeente niet expliciet gemaakt; zowel participanten als politici beseften niet wat de status en impact van de RES waren. In de Atelierfase werd door de gemeente verwacht dat er ongetwijfeld weerstand zou komen, maar er in de basis breed draagvlak is in Amsterdam voor windenergie. De atelierfase bevestigde, mede door het uitnodigingsbeleid en de abstractie, het beeld van breed draagvlak. Tot nu toe een soepel verlopen proces met als resultaat een breed gedragen concept RES.

HOOFDSTUK 4: BEWUSTWORDINGSFASE

"Amsterdam is in de regio altijd degene met meer ambitie, wil snel vooruit, en heeft meer menskracht en slagkracht om snel aan de slag te gaan, meer dan de rest"

"plotseling werd het protest heel vlammend, waarom precies op dat moment is ook nog een raadsel voor mij"

"Ik denk dat mensen pas wakker worden als het om hun directe leefomgeving gaat, mensen hebben het misschien wel gezien maar niet geregistreerd"

"We zijn heel transparant en zuiver geweest"

"Zo'n term als 'zoekgebieden' is ook heel vaag"

"ik snap jullie echt niet, er was geen participatie"

"Die vraag lag niet voor en hebben we niet voorgelegd"

"Het is geen communicatieprobleem of framing probleem, het klopt gewoon inhoudelijk niet. En die burgers komen er niet tussen"

"Aan het einde van het proces van informatie ophalen, dan leg je de keuzes voor aan de politiek"

"Wat wij in november voor ogen hadden was het ophalen waarover mensen zorgen over hadden en dat werd geïnterpreteerd als: plaats waar molens moeten komen"

"Je wordt in feite in een soort fuik gezogen"

"Als je goed leest staat het daar echt wel"

"inspraak is de voedingsbodem van cynisme"

"Bij een nieuw speeltoestel krijg je een brief, maar van de windplannen had nog niemand gehoord. Puur toeval dat wij wel aanwezig waren"

"ik merkte dat het bij weinig mensen leefde en toen had ik zoiets: mensen moeten even wakker gemaakt worden"

"ik vind gezien de enorme druk van klimaat-verandering dat wij een offer zouden moeten brengen, maar kreeg vervolgens bijna het hele dorp over mij heen, gelukkig meldden zich ook een tiental voorstanders"

"komen er ook tegenstanders aan het woord?"

4.1 Feitenrelaas

Tijdens en na de bespreking van de concept RES gaat het participatieproces verder om reacties uit de stad op te halen. Na afloop van de reactietermijn, wil de gemeente vanaf oktober de zoekgebieden concretiseren. Voor de gemeente zijn dit twee aparte processen. In deze bewustwordingsfase bundelen we deze omdat een ander proces belangrijker is: langzaam wordt een groter deel van Amsterdam zich bewust van de RES plannen.

In juni 2020 worden de mensen per deelgebied geïnformeerd in een digitale informatieavond. Wegens Corona zijn fysieke bijeenkomsten vanaf dit moment niet meer mogelijk. In totaal worden zeven informatieavonden gehouden en zijn er 525 aanmeldingen. Tijdens de informatiebijeenkomst wordt de context geschetst, de ambitie in de concept RES gepresenteerd en wordt verteld hoe de zoekgebieden verder verkend zullen worden. Doel is om reacties op de concept RES op te halen. De reacties zijn heel divers. In sommige sessies is de sfeer vooral informatief (Amsterdam Zuid-Oost, Amsterdam Oost, Havengebied, Amstelscheg, Noorder IJplas), in andere sessies worden heftige discussies over het specifieke zoekgebied gevoerd (o.a. Amsterdam Noord, Gaasperplas en Driemond). De meeste discussie gaat over nut en noodzaak, de overlast (normen voor geluid en slagschaduw) en impact op het gebied.

In de zomer van 2020 voert de onderzoeksafdeling van gemeente Amsterdam een draagvlakonderzoek uit naar het plaatsen van extra windturbines. Hieruit blijkt dat een meerderheid van 65% van de bewoners van Amsterdam en 56% van de bewoners rondom zoekgebieden positief is over het plaatsen van extra windturbines en respectievelijk 14 en 30% tegen. Dit wordt ook in het persbericht van de gemeente benadrukt. De derde conclusie, dat de meerderheid van mensen die zelf in en rond een zoekgebied wonen (muv Havengebied en Brettenzone) tegen plaatsing van windturbines is, staat wel in het onderzoeksrapport maar niet in het persbericht vanuit de gemeente[xviii].

Een bewoner uit IJburg start in juni een petitie tegen de windturbines nadat hij van buurtgenoten over de plannen hoorden. Na een paar maanden wordt besloten om een actiegroep op te richten. In november komt een kleine groep mensen bij elkaar en start Windalarm. Zij beginnen zich te verdiepen en het netwerk groeit snel.

Ook tekent de gemeente Amsterdam in de zomer een intentieovereenkomst met NDSM Energie en de vier burgercoöperaties, verenigd in Amsterdam-Wind, om windturbines aan de Noorder IJplas en het Cornelis Douwesterrein te bouwen. Deze plannen kunnen juridisch doorgang vinden doordat het is voortgekomen uit eerder vastgesteld beleid, namelijk de Windvisie van 2012, en omdat de provincie haar beleid gaat wijzigen. Het initiatief sluit het aan bij de uitgangspunten en ambitie van de concept RES. Dit initiatief loopt dus voor op de andere gebieden en de definitieve RES. In samenspraak met de omgeving, waarbij kritische bewoners onder meer eisen om een 0-variant door te laten rekenen, wordt een participatieplan opgesteld. In totaal hebben de coöperaties 3.000 leden. Dit zijn niet per se bewoners rond de zoekgebieden (vermoedelijk enkele tientallen rond de Noorder IJplas), en ook zij hebben vragen, maar steunen de coöperatieve windinitiatieven en daarmee de ambitie van de gemeente.

Alle tussen 1 juni en 1 oktober 2020 ontvangen reacties op de concept RES NHZ worden verwerkt in de reactienota op de concept RES, die aan college en raad wordt aangeboden. Dit zijn voor Amsterdam 65 reacties, ongeveer de helft van alle reacties op de concept RES NHZ. Deze worden verwerkt tot een reactienota. Vervolgens start de fase 'concretiseren zoekgebieden' vanuit programma RES NHZ.

In november vinden 6 online interactieve sessies plaats, tijdens elke sessie staat één zoekgebied centraal. Ook organiseert de gemeente 5 inloopspreekuren waarvan door 24 mensen gebruik is gemaakt. Het aantal plaatsen per interactieve sessie is beperkt om in kleine groepen meer de diepte in te kunnen gaan, in totaal hebben 315 mensen zich voor de sessies aangemeld, waarbij plek was voor 240 mensen. Na een introductie gaan de deelnemers in kleine groepjes via Miro aan de slag met het plaatsen van windturbines in de verschillende gebieden. De meeste sessies leiden tot discussies, over de inmiddels vastgestelde ambitie van 50 MW wind in Amsterdam en deels over de specifieke impact in het gebied (met name geluid, slagschaduw, leefomgeving, natuur). Mensen van Windalarm zijn *"verontwaardigd"* na de bijeenkomst in IJburg. Zij willen geen windturbines op minder dan 1500 meter afstand van woningen, ook niet in andere gebieden in Amsterdam buiten het havengebied. En zij voelen zich niet gehoord in de alternatieven die zij aandragen. Windalarm wil het voorgenomen beleid zelf ter discussie stellen. Het gevolg is dat Windalarm zich niet meer richt op het participatieproces maar op het publieke debat.

Op 7 december worden de resultaten teruggekoppeld via een online bijeenkomst. Deze bijeenkomst vormt een kantelpunt in het participatieproces. Bij die december bijeenkomst zijn er 623 unieke kijkers. De verantwoordelijke wethouder heeft voor het eerst een grote rol in de bijeenkomsten. In haar presentatie benoemt zij de zorgen die naar voren kwamen nadrukkelijk. Maar deze zorgen leiden niet tot duidelijke bijstellingen van de zoekgebieden, ambities of het participatietraject. Na haar presentatie neemt een vertegenwoordiger van de Participatiecoalitie (een samenwerking tussen energie coöperaties, -initiatieven en de milieufederatie Noord-Holland) het woord. Deze neemt het op voor de gemeente en benadrukt dat de "*gemeente [met het participatieproces] echt heel serieus bezig is*". Als reactie hierop stroomt in de tussentijd de chat vol met kritische opmerkingen in de trant van: "*Jullie hebben vanavond in de presentatie laten zien dat jullie alleen je eigen argumenten laten zien in wat er is opgehaald. Hoe kunnen we erop vertrouwen dat wat er vanavond wordt gezegd ook echt wordt laten zien?*" , en "*jullie hebben het voortdurend over de participatieavonden. Echter eerder uitgeloot! Dus nu pas eerste mogelijkheid om mee te doen.*" Uiteindelijk worden in de chat 2570 reacties gegeven waarvan een flink deel woordelijk hetzelfde is. Alle vragen en opmerkingen worden geclusterd en net zoals bij eerdere bijeenkomsten, live of schriftelijk beantwoord. Om dit mogelijk te maken wordt de ambtelijke ondersteuning uitgebreid. In de beantwoording wordt in de regel verwezen naar formele en procedurele kaders: wetten, (inter-)nationale afspraken en officiële rekenmodellen, eerdere stappen in het participatieproces en latere mogelijkheden van inspraak. Bij vragen over het draagvlak wordt met name gewezen op het draagvlakonderzoek en de (inspraakmogelijkheden bij) de politieke besluitvorming. Een week later organiseert Windalarm zelf een informatiebijeenkomst om te vertellen over de plannen van de gemeente.

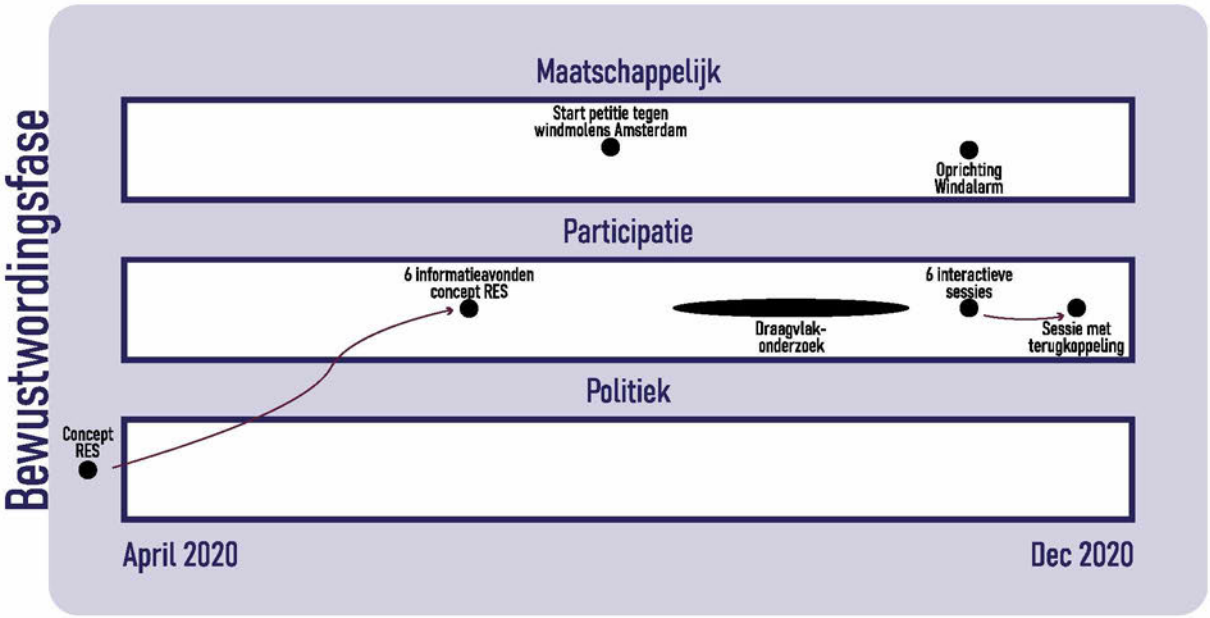

Figuur 5: Tijdlijn Bewustwordingsfase

4.2 Analyse

Welk vraagstuk stond centraal?

De gemeente heeft in deze fase algemene reacties gevraagd per deelgebied op de concept RES (juni '20) en gevraagd welke zoekgebieden deelnemers meer of minder geschikt vonden en waarom, om zo inzicht te krijgen in de achterliggende argumentatie. Steeds nadrukkelijker hebben deelnemers, die vaak voor het eerst aanwezig waren, andere vragen centraal gezet: het nut en de noodzaak van de 17 windturbines; het bestaan van maatschappelijk draagvlak; en de hinder en mogelijke gezondheidseffecten van de windturbines. Voor de gemeente staat de doelstelling niet (meer) ter discussie; tot onvrede van kritische inwoners. Daardoor ontstaat een mismatch tussen de vraag die de gemeente stelt en een groot deel van de vragen die deelnemers wil bespreken. Doordat de vragen van omwonenden grotendeels buiten de kaders van de inmiddels vastgelegde concept RES vallen, verplaatst de discussie zich daarom in de volgende fase (deels) naar het maatschappelijke en politieke debat.

Wat was de politieke inbedding?

De gemeente heeft in deze fase de eerdere politieke besluiten over ambitie en proces uitgevoerd. Met de nodige vaart om op tijd klaar te zijn voor de RES 1.0. Verder gebeurt er niets in het politieke proces. In presentaties zijn bewoners gewezen op de mogelijkheden om ook later in het proces inspraak te hebben, omdat alle windinitiatieven een participatieplan moeten maken en voorleggen aan de gemeente en verder bij de besluitvorming over de omgevingsvisie en omgevingsvergunningen.

Wat gebeurde er met de input van de deelnemers?

De gemeente heeft op en rond de bijeenkomsten ruimte geboden voor vragen. Ook vragen over nut en noodzaak. Deze hebben niet tot bijstelling van de het raadsakkoord over ambities en zoekgebieden geleid, deze waren immers al vastgelegd. Deelnemers krijgen antwoord op (bijna) al hun vragen tijdens de bijeenkomsten of achteraf en de antwoorden zijn openbaar. Het ging daarbij om tientallen vragen per avond, waarbij gewezen wordt op de wettelijke kaders en procedures en anderzijds naar het draagvlak in de gemeenteraad en het draagvlakonderzoek. Zeker de heel kritische deelnemers interpreteren deze antwoorden als enerzijds: "u bent met uw vragen 'te vroeg', 'te laat' of 'de verantwoordelijkheid ligt elders'" en anderzijds: "wij horen u, maar het draagvlak wordt bepaald door de politiek en de geënquêteerde bewoners". De groep tegenstanders voelt zich daardoor niet gehoord en hebben het gevoel in "een fuik" te worden gezogen.

Verschillende stakeholders zoals de Milieufederatie en energie-coöperaties waren betrokken bij het regionale RES programma zelf en kunnen zo hun wensen rechtstreeks inbrengen. Dan gaat het bijvoorbeeld om de coöperaties die het belang van lokaal eigendom benadrukken. Hier was de gemeente ook voor. . Vervolgens hadden coöperaties het participatieproces zelf niet meer nodig om hun belang in te brengen.

Wat was de samenstelling en representativiteit van de deelnemers?

Het zwaartepunt van de deelnemers is in deze fase verschoven naar bewoners die zich bewust zijn geworden van de plannen, maar zich vooral zorgen maken over de impact van windturbines op hun directe leefomgeving. Deze groep was in de eerste fase nauwelijks aanwezig. De representativiteit in de zin van het betrekken van een diversiteit aan belangen en meningen is daarmee verbeterd. Een andere vraag is in hoeverre de deelnemers de mening van alle Amsterdammers vertegenwoordigen. Dat is een andere interpretatie van representativiteit. Er is immers breed uitgenodigd, een deel van deze groep is komen opdagen en van deze deelnemers zijn sommige mensen, vaak verbonden aan Windalarm, meer op de voorgrond getreden dan anderen. Geïnterviewden verschillen van mening of deze vocale groep voor (het merendeel) van de deelnemers en uitgenodigden spreekt. De gemeente ziet Windalarm als een beperkte groep mensen, die niet voor de meerderheid spreekt. Wanneer het gaat om draagvlak benadrukt zij het politieke draagvlak en de resultaten van het draagvlakonderzoek. Tegenstanders, grotendeels verbonden via het netwerk van Windalarm, bestrijden dit. Zij hebben daarvoor verschillende argumenten. Bijvoorbeeld dat het overgrote deel van de opmerkingen tijdens de bijeenkomst in december negatief is over de plannen van de gemeente. Zij stellen: "waar zijn al die voorstanders dan?". Bovendien hebben zij kritiek over de opzet van het draagvlakonderzoek en vinden zij dat de belangen van omwonenden, die immers de directe effecten ondervinden en ook in het draagvlakonderzoek overwegend tegen zijn, zwaarder wegen dan de belangen van mensen uit andere delen van Amsterdam. Voorstanders, zoals de energiecoöperaties, wijzen op de bijna 3.000 leden die zij door heel Amsterdam hebben en positief staan tegenover windplannen. Zij en andere geïnterviewden geven aan dat voorstanders zich gezien de heftigheid van de discussie liever niet in de discussie mengen. Nog los van de vraag wat het draagvlak in Amsterdam precies is, leidt deze dynamiek ertoe dat de gemeente bij bijeenkomsten steeds meer tegenover tegenstanders is komen te staan,

waar zij haar beleid verdedigt. Binnen dit frame van twee kampen (de gemeente versus Windalarm), is het lastig om andere partijen en standpunten een plek te geven.

Hoe was de ondersteuning en uitvoering door de gemeente?

De onafhankelijke moderator heeft binnen de gestelde kaders de discussie evenwichtig gefaciliteerd en 3D-renders boden een helder beeld van de ruimtelijke implicaties van de windturbines. Ook geïnterviewden van windalarm geven desgevraagd aan dat ze zich serieus genomen voelen door de "ingehuurde participatieconsultants die hun ding doen". Hun punt is dat hun inhoudelijke kritiek vervolgens niet leidt tot ander beleid. De ambtelijke ondersteuning is uitgebreid, maar werd uiteindelijk nog steeds verrast door de veelheid en felheid van de reacties. Deelnemers, die vaak voor het eerst meededen, hebben de discussie niet ervaren als goede en gelijkwaardige deliberatie omdat zij andere vragen centraal stelden (zie eerder). De opzet van de november en december bijeenkomsten heeft dit versterkt, doordat deze de 50 MW doelstelling en zoekgebieden als uitgangspunt namen. Voor deelnemers die deze uitgangspunten ter discussie ter discussie wilden stellen wekte dit wrevel op en werkte de opzet daardoor contraproductief. Een voorbeeld is de werkopdracht van de bijeenkomsten in november, waar deelnemers is gevraagd om de 17 windturbines in verschillende zoekgebieden te plaatsen als startpunt voor een gesprek over voor- en nadelen van zoekgebieden en locaties. Deze opdracht heeft deelnemers echter de indruk gegeven dat zij daarmee 'de overlast aan andere buurten moesten geven' en zij waren argwanend dat wanneer zij ergens windturbines zouden plaatsen, dit later gebruikt zou worden als argument dat er draagvlak was.

Hoe werden deelnemers geïnformeerd in het participatieproces en wat was de relatie met de bredere communicatie van de gemeente?

De uitnodigingen voor de bijeenkomsten zijn breed verspreid. Zo heeft de aankondiging van de juni bijeenkomsten via nieuwsbrieven van de stadsdelen 51.500 mensen bereikt, en via (geo-targetted) social media ten minste 120.000 mensen. Tegelijkertijd geven veel geïnterviewden aan pas in de Bewustwordingsfase voor het eerst van de plannen te hebben gehoord en dat veel buurtgenoten er op dat moment nog niets van wisten. Er zit daarmee een groot gat tussen het bereik van de uitnodigingen en het aantal mensen die de uitnodigingen gezien, of in ieder geval geregistreerd hebben. Het is waarschijnlijk dat mensen die de uitnodigingen hebben gezien, zich niet hebben gerealiseerd welke impact de windplannen zouden hebben en dat zij hierop invloed konden uitoefenen. Wel zijn er deze fase, en mede door de lage drempel om digitaal deel te nemen, toch 1350 aanmeldingen voor de bijeenkomsten in de Bewustwordingsfase. Het is niet waarschijnlijk dat meer aanmeldingen inhoudelijk gezien andere uitkomsten had gegeven.

In hoeverre was de discussie tijdens de bijeenkomsten representatief voor de bredere houding en discussie in Amsterdam?

In deze fase heeft de bredere discussie in Amsterdam überhaupt pas echt gestalte gekregen doordat een grotere groep zich bewust werd van de implicaties van windturbines in Amsterdam. Nu pas ontstond de bredere discussie. De onderwerpen verschuiven in deze Bewustwordingsfase, waarbij onderwerpen als participatie, nut en

noodzaak en overlast dominant worden (zie tabel). De gemeente en Windalarm domineren het debat en stellen beiden dat zij voor het bredere publiek spreken.

Top vijf onderwerpen in de reacties	
Juni-oktober '21	**December '21**
1.Behoud open landschap	1.Participatie en draagvlak
2.Natuur	2.Nut en Noodzaak
3.Dichtbij woningen	3.Lokale impact (gezondheid, hinder, woningwaarde)
4.Participatie	4.Natuur
5. Overlast	5. Overig, inclusief specifieke vragen zoekgebied
Categorisering reacties concept RES door de gemeente	*Opmerkingen uit de chat op 7 dec op basis van een steekproef van 360 opmerkingen*

4.3 Conclusies bewustwordingsfase

In de Bewustwordingsfase gaan de windplannen van de gemeente breder leven in de stad. Bewoners worden benaderd voor bijeenkomsten en de zoekgebieden worden concreter. De discussie verandert qua deelnemers, inhoud en sfeer. Groepen bewoners die eerder niet betrokken waren in het proces gaan deelnemen. Zij zijn ook begaan met het klimaat maar hebben grotere zorgen over het effect op omwonenden en willen een open discussie over nut en noodzaak. Voor de gemeente was de discussie over nut en noodzaak immers al een gepasseerd station. Zij had de bijeenkomsten georganiseerd om een andere open discussie te voeren: over opmerkingen rond de concept RES (juni) en welke zoekgebieden meer en minder geschikt waren (november, december). Alleen: de discussie over de invulling van zoekgebieden kan pas gevoerd worden bij (voldoende) overeenstemming over nut en noodzaak onder de deelnemers. De vraag over nut en noodzaak (en het feit dat de gemeente deze niet ter discussie kon en wilde stellen) domineerde uiteindelijk de bijeenkomsten. Dit leidde tot kritiek op het participatieproces zelf. Het karakter, tot slot, werd meer conflictgedreven. Behalve de gemeente, waren er weinig deelnemers op de bijeenkomsten die de gemeentelijke ambitie verdedigden of een andere vraag centraal wisten te stellen. Zij hielden zich buiten de discussie omdat er voor hen weinig te halen viel (zij waren het al eens met het beleid), maar ook door de felheid. Daardoor kwamen Windalarm en de gemeente tegenover elkaar te staan. Beide partijen hebben conflicterende claims over de impact van windturbines en het draagvlak. Beide partijen kregen daarbij niet de open discussie en resultaten die ze wilden.

HOOFDSTUK 5: CONFLICTFASE

"de raad heeft toen een besluit genomen, ook na alles gehoord te hebben"

"een golf via mails en toen raadsadressen en toen WOB-verzoeken"

"ambtenaren die bezig zijn om vragen te beantwoorden die niet bedoeld zijn als vragen om informatie"

"In de tussentijd werd stoom afgeblazen in de gemeenteraad"

"natuurlijk leidt het geluid niet direct tot schade, maar het leidt vooral tot slapeloosheid en stress, en dat heeft weer allerlei gezondheidseffecten"

"de regenten in de ivoren toren gaan gewoon doen wat zij hebben bedacht, ongeacht of het een slim idee is of niet"

"staan de zoekgebieden ter discussie of niet, dat bleef onduidelijk"

"we vroegen ons af of de rapporten wel klopten en onze oproep is dan, zoek het uit"

Agenda

"maar wij wilden gewoon gesprek"

Gezien de grote belangstelling is het voor insprekers niet meer mogelijk om zich aan te melden. Inmiddels is het maximale aantal van 100 insprekers bereikt. 00:00:00

"gemeente Amsterdam vertelt niet aan mensen dat naastliggende gemeente ook aan het zoeken zijn"

"de voorstanders horen we gewoon veel minder"

"participatie doen we aan mee maar is voor ons niet relevant omdat het over de invulling van een voorgenomen besluit gaat, we willen juist terug naar het politieke besluit"

"iedereen heeft mogen zeggen wat hij mocht zeggen"

"dat IJburg rood zou worden dat had je kunnen zien aankomen"

"we zagen ook dat reacties en argumenten zich gingen herhalen"

"ik vind het echt onethisch om grote groepen mensen bang te maken met desinformatie"

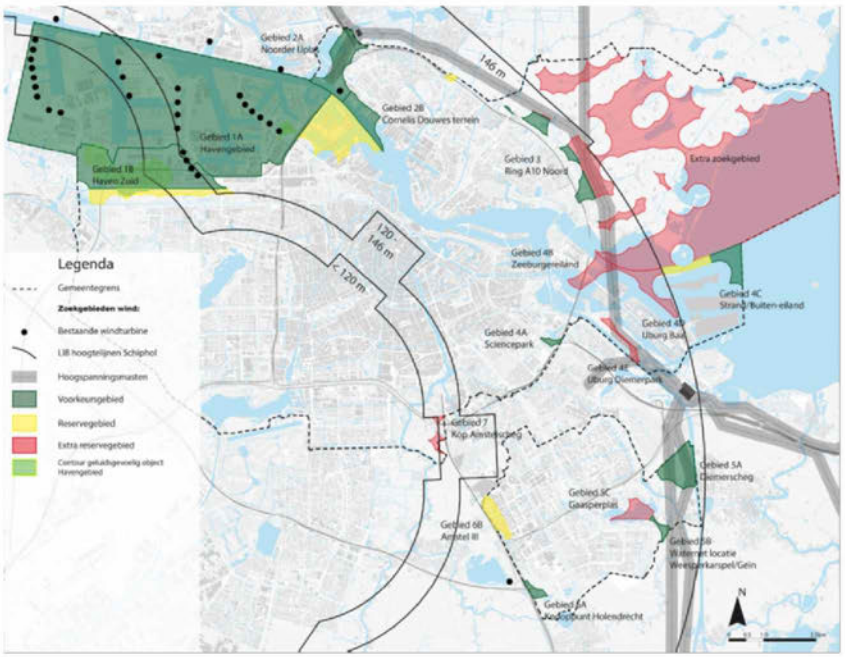

"wat dat betreft is het gelukt, de gemeenteraad heeft de doelstelling overeind gehouden"

"het lijkt alsof participatie alleen gebruikt wordt om af te vinken"

5.1 Feitenrelaas

In de winter van 2020-2021 groeit het maatschappelijk en politiek debat. Er worden verschillende protestgroepen opgericht, waaronder Windalarm, Stichting Stop Windmolens Geingebied, Amsterdam Zuidoost zegt NEE en Stichting Red de Hoge Dijk. Ook zijn er bestaande stichtingen die zich uitlaten over windturbines, zoals volkstuinverenigingen en de Stichting Beschermers Amstelland. Via het netwerk van Windalarm is er veel contact tussen de protestgroepen, waarbij zij elkaar vinden in hun protest tegen windturbines in Amsterdam. De standpunten op andere vlakken, zoals wind op land in het algemeen en over alternatieve oplossingen, verschillen. In het maatschappelijk debat dat zich onder andere uit in acties en de media, voert het protest van Windalarm de boventoon. Zij publiceren en verspreiden informatie (huis-aan-huis flyers, spandoeken, mediaberichten), organiseren protestacties, en benaderen de gemeente zowel politiek als ambtelijk. Zij benadrukken vooral dat de windturbines te dicht bij grote hoeveelheden woningen komen, hierdoor veel mensen ernstige hinder zullen ervaren, en de effecten van die hinder groter zijn dan waar overheden van uitgaan in de normen en onderliggende onderzoeken[xix]. Een ander belangrijk geluid is de brief die 104 artsen op 29 maart 2021 toesturen aan de gemeenteraad, waarin zij hun zorgen uitspreken over de impact van windturbines op de volksgezondheid. In het maatschappelijke debat domineert het tegengeluid. Soms komen voorstanders aan het woord, waaronder energiecoöperaties, natuur- en milieugroepen, en inwoners. Maar de felle reacties op hun inbreng leiden ertoe dat zij zich vaak weer terugtrekken uit de maatschappelijke discussie.

De gemeente gaat aan de slag met de honderden reacties, waaronder e-mails, WOB-verzoeken, Raadsadressen en inspraakreacties. Alle bewoners van de zoekgebieden ontvangen in januari of februari een brief waarin de gemeente zorgen erkent, de plannen uitlegt en aangeeft waar bewoners meer informatie kunnen vinden. Ondertussen worden de stappen naar vaststelling van de RES 1.0 gezet. In januari 2021 wordt de reactienota concept RES Noord-Holland Zuid in de gemeenteraad besproken, hierbij wordt ook het draagvlakonderzoek geagendeerd. Voorafgaand spreken 112 mensen in en wordt door de gemeenteraad een expertmeeting georganiseerd. Er is in de raad veel discussie over nut en noodzaak van windturbines in Amsterdam, met als argumenten met name geluid, gezondheid, natuur en draagvlak. In reactie hierop schetst de wethouder het participatieproces, waarbij benadrukt wordt dat de participatie via de ateliers en informatiebijeenkomsten vroegtijdig plaatsvond en verdere participatie rond concrete locaties georganiseerd zal worden. Er worden meerdere moties aangenomen gericht op een beter participatieproces, waaronder een motie om extra expertsessies voor bewoners te organiseren in de relevante stadsdelen (opgevolgd met de bijeenkomsten in april 2021), het participatieproces te evalueren (opgevolgd door voorliggende evaluatie) en een extra bewonersparticipatie fase toe te voegen (opvolging door de reflectiefase).

In maart 2021 worden de windzoekgebieden verkleind en geprioriteerd[xx]. Met de prioritering worden de zoekgebieden Zeeburgereiland, IJburgbaai, IJburg Diemerpark, Kop Amstelscheg en Gaasperplas opgenomen als extra reservegebied. Ook wordt een minimale afstandsnorm van 350 meter toegepast, waardoor delen van de zoekgebieden komen te vervallen. De verkleining en prioritering betekent voor de zoekgebieden rond

IJburg, waarover veel discussie was, dat een deel komt te vervallen, een deel rood kleurt en een deel als voorkeursgebied is opgenomen. Het verkleinen en prioriteren heeft plaatsgevonden op basis van technische mogelijkheden, wettelijke beperkingen, en effecten op landschap, natuur, leefbaarheid en recreatie. Bij het wegen van de effecten zijn ook de reacties van participanten meegenomen. Het college benadrukt de bijdrage die Amsterdam aan de doelstellingen wil leveren en geeft aan in april een extra ronde informatiebijeenkomsten te organiseren. De raad wordt geïnformeerd over de gewijzigde zoekgebieden en agendeert dit onderwerp. Op 25 maart en 21 april vergaderen respectievelijk commissie en raad over de aanpassing van de windzoekgebieden. Voorafgaand spreken 200 mensen in, waarvan het merendeel kritisch is op de plannen. In het politieke debat staan gezondheid, de afstand tot woningen en de afwenteling van de ene op de andere wijk centraal. Alle moties die worden ingediend, onder andere over minder of geen windenergie en het aanhouden van 600 meter afstand, worden verworpen[xxi].

In april organiseert de gemeente een extra ronde van vijf informatieavonden. In een studio-setting wordt per stadsdeel gesproken met voor- en tegenstanders. Op deze manier wordt aandacht besteed aan klimaatverandering en de ambitie om duurzame energie op te wekken, maar ook aan de zorgen rond geluid, natuur, slagschaduw en gezondheid. Circa 7.500 geïnteresseerden volgen de informatieavonden via de stream. In dezelfde periode start Windalarm een serie protesten, waaronder demonstraties op verschillende locaties in Amsterdam en een botenparade.

De RES 1.0 Noord-Holland Zuid[xxii], met daarin het Amsterdamse bod voor circa 17 extra windturbines van 3 MW per stuk, verschijnt op 21 april 2021. Deze wordt op 26 mei 2021 besproken in de gemeenteraad van Amsterdam. De avond voor de raadsvergadering is er een inspraakavond waar de eerste 100 aanmeldingen mogen inspreken. De meeste insprekers spreken zich uit tegen de plannen. In het raadsdebat wordt vooral gesproken over nut en noodzaak van wind op land, het draagvlak voor de plannen en de effecten op gezondheid. De raad stemt in met de RES 1.0 en neemt daarbij een motie aan waarin het college wordt verzocht een werkgroep op te zetten met vertegenwoordigers van Windalarm, de coöperaties, de gemeente en relevante deskundigen om te komen tot een gemeenschappelijk feitenoverzicht[xxiii]. Bij de RES 1.0 worden ook de plannen voor het vervolg vastgesteld, namelijk een reflectiefase gericht op het ontwikkelen van een afwegingskader om windturbinelocaties en het proces rond deze locaties te toetsen. Dit is een tussenstap voor de projectvoorbereidingsfase. In de projectvoorbereidingsfase gaan initiatiefnemers onder regie van de gemeente aan de slag gaan met een participatieplan, onderzoeken en vergunningaanvraag voor een windzoekgebied. Aan het eind van deze fase besluit de gemeente over het al dan niet verlenen van een vergunning voor het plaatsen van windturbines op de betreffende locatie.

Parallel aan het proces van de RES 1.0 wordt ook de Omgevingsvisie Amsterdam 2050 in ontwerp vastgesteld (januari), ter inzage gelegd (januari-maart), beantwoord (mei) en vastgesteld (juli). Dit is relevant omdat in deze Omgevingsvisie de zoekgebieden uit de RES 1.0 worden opgenomen als *"voorkeursgebied windenergie op Amsterdams grondgebied"*[xxiv]. Er komen in totaal 181 zienswijzen, waarvan 180 tegen windturbines in Amsterdam. In reactie verwijst de gemeente naar de integrale afweging die in het

RES-proces heeft plaatsgevonden[xxv] en de voorkeursgebieden worden conform de RES 1.0 vastgesteld op 7 juli 2021.

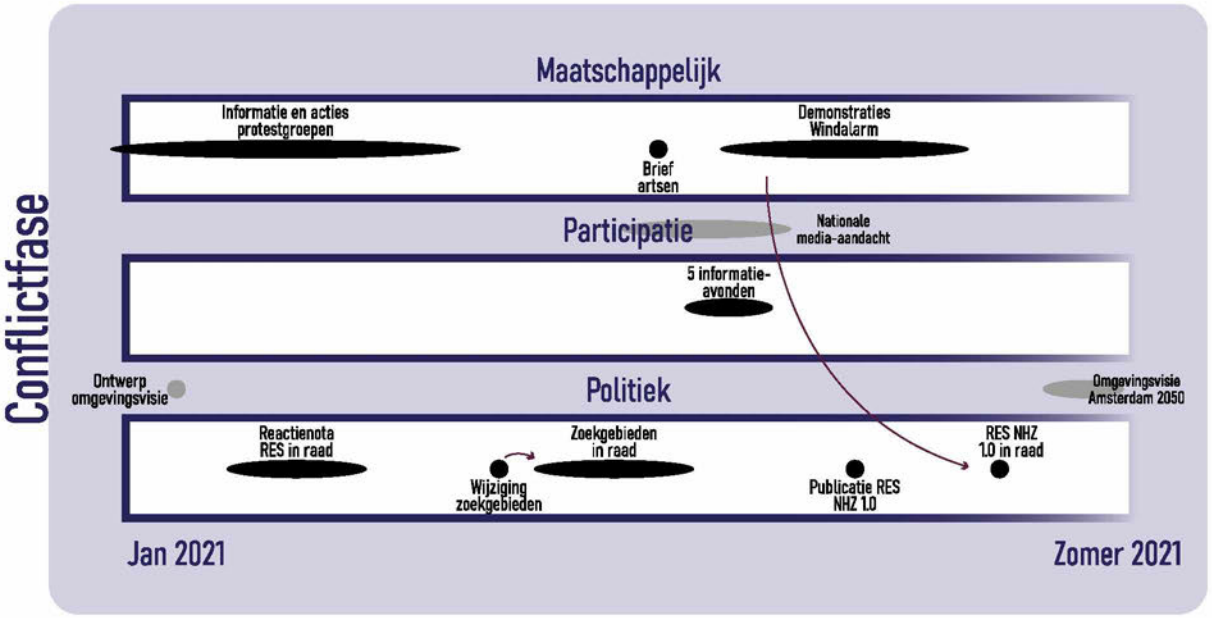

Figuur 6: Tijdlijn Conflictfase

5.2 Analyse

Welk vraagstuk stond centraal?

De ambitie van 50 MW extra windenergie binnen de stadsgrenzen is de opdracht vanuit de concept RES en de vastgestelde Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050. Er is in het participatieproces geen ruimte voor het heroverwegen van nut en noodzaak, de omvang van de ambitie en alternatieve oplossingen. Deze vragen vloeien over de kaders van het proces heen naar het maatschappelijke en politieke debat, waar veel nadruk komt te liggen op het effect van windturbines op de gezondheid van mensen. Dit heeft nog steeds een relatie met afstandsnormen en hinder die in eerdere fasen een rol speelden, maar nu met een focus op gezondheid. Tijdens deze fase verplaatst het proces zich door de stad, met eerst protest uit IJburg, daarna uit Noord en even later ook uit Zuidoost. In de participatiebijeenkomsten speelt de term 'zoekgebieden' een belangrijke rol. De gemeente benadrukt dat met de RES 1.0 zoekgebieden worden vastgesteld; een term waarmee ambtenaren willen benadrukken dat deze gebieden nog niet definitief als windlocaties vaststaan: *"het is een zoekgebied en niet een hebben-het-al-gevonden-gebied"*. In het parallelle proces van de Omgevingsvisie worden de gebieden in juli 2021 aangewezen als voorkeursgebieden. Participanten benoemen dit ook: *"dat een ambtenaar dan zegt, het gaat alleen nog maar om zoekgebieden, maar nee, het gaat om voorkeursgebieden en je hebt dan een voorkeur voor dit gebied"*.

Wat was de politieke inbedding?

In deze fase vinden discussie en debat voornamelijk plaats in de politieke arena. De inbreng van bewoners en belangengroepen komt tot de raad via de inspraakavonden, door protestacties en via de media. Protestgroepen kiezen hier ook bewust voor, zo vertelt één van de actievoerders: *"participatie doen we aan mee, maar is voor ons niet relevant omdat het over invulling van een voorgenomen besluit gaat, we willen juist terug naar het politieke besluit"*. De inspraakavonden en raadsvergaderingen worden gekenmerkt door felheid en gepolariseerde standpunten.

Wat gebeurde er met de input van de deelnemers?

Het is in de RES 1.0 onnavolgbaar hoe de input van deelnemers is meegewogen in het aanscherpen en prioriteren van de zoekgebieden. In deze afweging hebben zowel onderzoeken (haalbaarheidsonderzoeken, draagvlakonderzoek, quickscan landschap en natuur, onderzoek netbeheerder), als inzicht in wettelijke en technische beperkingen, als beleid, als participatie een rol gespeeld. De argumenten worden per gebied gepresenteerd, waarbij de input van de deelnemers enkel wordt aangegeven door bij onderzoeksuitkomsten een aantal keer het zinnetje *"Deze aanknopingspunten zijn ook naar voren gekomen in de participatiesessies"* op te nemen[xxvi]. Zo vertelt een betrokkene vanuit de gemeente: *"als je dan vraagt wat gaf de doorslag, vaak is het een combinatie van de verschillende punten"*. Dit maakt het echter onduidelijk en onnavolgbaar hoe de input van participanten heeft meegewogen in het aanscherpen en prioriteren van de zoekgebieden. Het protest heeft daarnaast geleid tot aanpassing van het proces, er wordt namelijk een extra ronde informatieavonden georganiseerd en een reflectiefase ingebouwd. Verder is veel input geleverd via de honderden e-mails en raadadressen. De gemeente reageert hier vooral op door uitleg te geven; deze input leidt niet tot inhoudelijke aanpassingen in de RES 1.0.

Wat was de samenstelling en representativiteit van de deelnemers?

Onder de deelnemers in het maatschappelijke en politieke proces is vooral het tegengeluid te horen. Het protest wordt vooral geassocieerd met Windalarm, maar het aantal protestgroepen en hun standpunten zijn meer divers. Met de informatieavonden in april 2021 kwamen voor het eerst in het participatieproces verschillende standpunten aan bod. Dit werd gewaardeerd door de aanwezigen: *"op die manier ontstond een evenwichtiger gesprek tussen de gemeente met haar windambitie, bewoners met vragen en zorgen, en onafhankelijke experts"* en *"iedereen heeft mogen zeggen wat hij mocht zeggen"*.

Hoe was de ondersteuning en uitvoering door de gemeente?

In de uitvoering van de participatie vanuit de gemeente zien we drie belangrijke lijnen. Er werd verder gewerkt aan de RES 1.0. Daarnaast kreeg de gemeente, zowel ambtelijk als politiek-bestuurlijk te maken met honderden e-mails en raadsadressen van verontruste bewoners en van de protestgroepen. De gemeente reageert hierop door het eigen perspectief uit te leggen; of in de woorden van één van de ambtenaren: *"zuiver en transparant in wat je doet, je moet continu het perspectief er tegenover of ernaast stellen, en aangeven hoe jij erin staat"*. Door de hoeveelheid werk die hiermee gepaard ging,

kregen de verontruste bewoners pas laat een reactie en de informatieve antwoorden pasten niet bij de onrust die mensen voelden: *"op onze e-mails wordt pas na maanden gereageerd op de toon van, we zullen het even uitleggen, maar wij wilden gewoon gesprek"*. Als derde werden de extra informatieavonden georganiseerd, waarbij bewust werd gekozen voor een setting waarin verschillende argumenten op tafel kwamen.

Hoe werden deelnemers geïnformeerd in het participatieproces en wat was de relatie met de bredere communicatie van de gemeente?

De gemeente deelt veel informatie op een transparante wijze, maar de informatievoorziening is wel versnipperd. Deels doordat twee websites worden gebruikt, de website van de RES NHZ en de gemeentelijke website. Er is ook versnippering doordat iedere gemeente afzonderlijk werkt aan plannen voor windenergie. Ambtelijk en bestuurlijk is hierover contact, maar deze informatie wordt niet actief met bewoners van andere gemeenten gecommuniceerd. Zo vertelt een bewoner aan de rand van de stad: *"gemeente Amsterdam vertelt niet aan mensen aan de rand van de stad dat naastliggende gemeenten daar ook aan het zoeken zijn"*. Daarnaast vindt in deze fase een felle discussie over feiten plaats, waarbij verschillende rapporten en wetenschappelijke onderzoeken in stelling worden gebracht door met name Windalarm en de artsen. Dit heeft met name betrekking op het effect van windturbines op de gezondheid van omwonenden.

In hoeverre was de discussie tijdens de bijeenkomsten representatief voor de bredere houding en discussie in Amsterdam?

De discussie over het draagvlak is in de stad voor windturbines blijft voortduren. In het maatschappelijke en politieke debat zijn tegenstanders veel meer te horen dan voorstanders. Voorstanders trekken zich regelmatig terug uit de maatschappelijke discussie, zo vertelt iemand: *"je wilt inspreken als je voor bent, maar als je dan ook nog eens uitgescholden wordt door de buurt"*. Onder de voorstanders komt ook de positie van de coöperaties ter discussie te staan. Voor de één is hun betrokkenheid een teken van lokaal draagvlak, anderen benadrukken dat leden van coöperaties vaak niet in de zoekgebieden wonen.

5.4 Conclusies conflictfase

Vanaf januari 2021 is er sprake van conflict en polarisatie, waardoor dialoog en discussie niet meer op een constructieve wijze mogelijk zijn. Dit speelt zich vooral af in het maatschappelijke en politieke debat. In het participatieve proces wordt een serie informatieavonden ingelast. Deze worden overigens positief gewaardeerd, omdat verschillende belangen en standpunten op tafel kwamen. Het protest tegen de plannen komt in volle omvang op de gemeente af. De gemeente probeert overeind te blijven in de veelheid aan protest en zet tegelijkertijd de stappen richting de RES 1.0. Bewoners voelen zich door de gemeente niet gehoord en zetten hun protest voort. Ondertussen gaat de politieke besluitvorming verder en wordt de RES 1.0 door een meerderheid van de raad vastgesteld.

INTERMEZZO: HOE WERD DE RES BREDER ERVAREN?

I&O Research heeft een onderzoek uitgevoerd, in opdracht van de Energieregio's Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid[xxvii]. Dit onderzoek geeft een beeld van het bredere beeld van de inwoners van Noord-Holland, waaronder inwoners van Amsterdam bij het RES-proces.

Het overgrote deel (84%) van de Amsterdammers geeft aan (heel erg) geïnteresseerd te zijn in duurzame energie en 69% geeft aan op zijn minst gehoord te hebben dat Amsterdam zoekgebieden voor zonneweides en windturbines heeft aangewezen en 58% weet (ongeveer) welke zoekgebieden dat zijn. Deze uitkomsten van het RES-proces zijn dus breed bekend.

Het aantal dat zich betrokken voelde bij het proces is iets lager. Op een schaal van 1-10 geeft de helft (53%) een 6 of hoger. Een klein deel van de respondenten geeft aan het eens te zijn met de stellingen "ik ben voldoende geïnformeerd" en "ik heb de juiste informatie ontvangen" (respectievelijk 22% en 21%). De grootste groep was het met deze stellingen oneens (45% en 39%). Minder dan een derde van de mensen die wist dat er zoekgebieden waren aangewezen, wist dat zij hun mening konden geven. Van deze groep hadden slechts enkele respondenten (2% tot 8%) dit ook daadwerkelijk gedaan[xxviii].

In de vragenlijst werd ook aan inwoners gevraagd hoe ze vinden dat de overheid inwoners moet betrekken bij de keuze voor specifieke windlocaties en de manier waarop ze daarvan kunnen meeprofiteren. Tien procent vindt het voldoende om geïnformeerd te worden, 57% vindt dat hun mening en advies gevraagd moet worden en 33% wil daadwerkelijk meebeslissen.

In grote lijnen komen de antwoorden uit Amsterdam overeen met de antwoorden uit rest van Noord-Holland Zuid. Bijvoorbeeld of mensen voldoende/ juist geïnformeerd zijn en hoe zij verder betrokken willen zijn. Toch zijn er een aantal verschillen. In de rest van Noord-Holland Zuid hebben minder mensen gehoord over de zoekgebieden en waar deze zich bevinden. In Amsterdam zijn de uitkomsten van het RES-proces dus breder bekend. Mogelijk door de brede aandacht voor de (protesten tegen) windenergie in de media. Toch is de betrokkenheid in de rest van de regio groter: daar gaf 63% aan zich betrokken te voelen (versus 53% in Amsterdam). Inwoners van de rest van Noord-Holland Zuid die wisten dat ze er zoekgebieden zijn aangewezen en dat zij hierover hun mening konden geven, geven bovendien 2 tot 4x zo vaak aan dit daadwerkelijk te hebben dan inwoners uit Amsterdam. Daarbij gaat het overigens om kleine groepen respondenten, waardoor het niet getoetst is of deze verschillen significant zijn. Wel gaat het om een groot verschil dat consistent is over verschillende manieren om deel te nemen (bijvoorbeeld het deelnemen aan bijeenkomsten of een reactie geven bij de gemeenteraad bij de behandeling van RES 1.0). Dit alles ondanks het intensieve participatieproces in Amsterdam. Het lijkt te bevestigen dat het een kleinere groep Amsterdammers is die zich heeft laten horen en erg betrokken is bij duurzaamheidsbeleid (in de eerste fase) of juist erg tegen windturbines is (in de derde fase).

	Amsterdam	**Rest NHZ**
Betrokkenheid bij het RES-proces (meer dan een 5 op een schaal van 1-10)	53%	62%
Gehoord dat er zoekgebieden zijn aangewezen	69%	48%
Weet (ongeveer) waar die zijn	58%	49%
Voldoende geïnformeerd	22%	24%
Juist geïnformeerd	21%	21%
Wisten dat ze hun mening konden geven (Deel hiervan dat dit ook gedaan heeft, gemiddeld over vier inspraakmogelijkheden)	28% (5%)	25% (14%)

Op basis van antwoorden van het I+O panel Amsterdam (N>500) en de rest van NHZ (N>1500), gewogen naar leeftijd) NB in de rapportage van I+O research staat alleen de resultaten voor heel Noord-Holland Zuid.

HOOFDSTUK 6: CONCLUSIES

In dit onderzoek hebben we het participatieproces van de RES Amsterdam geëvalueerd naar aanleiding van de moties Krueger/ Boomsma en Kiliç. De evaluatie gaat specifiek over de periode van april 2019 tot juli 2021. Onderstaand presenteren wij de hoofdconclusies op basis van deze analyse. Ook geven wij richtingen voor het vervolg; wetende dat sinds juni 2021 al verdere stappen zijn gezet, waaronder in de reflectiefase en het participatieproces rond de Noorder IJplas.

6.1 Samenvatting van de informatievoorziening en het participatieproces

Informatievoorziening

De motie Krueger/ Boomsma betreft de vraag hoe goed de informatievoorziening richting inwoners van Amsterdam is geweest rondom de planning van windturbines in het RES-proces. We concluderen dat er op verschillende manieren en momenten een rijkheid aan informatie is verstrekt waarbij alle informatie, verslagen en antwoorden op vragen openbaar waren. Hoewel er pas eind 2020 een breder bewustzijn van de plannen is ontstaan, is er uitgebreid gecommuniceerd[xxix]. Inmiddels weten veel Amsterdammers van de plannen.

Informatievoorziening is geen garantie voor bewustzijn en betrokkenheid: uit onderzoek[xxx] weten we dat mensen op zoek gaan naar informatie die aansluit bij hun voorkeuren en gedrag, en dat vaak pas doen als een onderwerp saillant is voor hen. Dat zien we ook terug in dit participatieproces. In de Atelierfase is de vraag nog abstract en is het moeilijker een diverse groep mensen te vinden die aanwezig wil zijn bij de ateliers. Het zijn dan vooral de mensen die het leuk vinden om mee te denken over duurzaamheidsbeleid. Op het moment dat er windturbines op een kaart staan ingetekend in de Bewustwordingsfase, wordt het onderwerp concreet en gaan bewoners steeds meer zelf op zoek naar informatie. Bewoners geven aan niet eerder informatie te hebben ontvangen, terwijl de gemeente wel geprobeerd heeft hen te bereiken. Hoewel de gemeente wellicht meer mensen had bereikt wanneer zij brieven had verstuurd (bewoners geven aan dit gemist te hebben), lijkt het niet zozeer de informatievoorziening, maar de *saillantie* van het onderwerp te zijn dat het verschil tussen de atelierfase en bewustwordingsfase, en later conflictfase, verklaart. In de Conflictfase raken bewoners via de media steeds meer op de hoogte. In vergelijking met de andere RES deelregio's geven evenveel mensen in Amsterdam aan goed geïnformeerd te zijn, maar weten, vermoedelijk dankzij de media-aandacht, meer mensen over de zoekgebieden. Wij concluderen dat er ruime informatievoorziening is geweest, maar dat deze informatievoorziening *sec* niet sterk bepalend is geweest voor het verloop van het participatieproces.

Kwaliteit van het RES participatieproces

Belangrijker dan de informatievoorziening waren de keuzes rond het RES participatieproces. De motie Kiliç betreft het participatieproces zoals dat door de gemeente is georganiseerd. In de voorliggende evaluatie hebben we per fase gekeken of

aan de eigenschappen van een goed participatieproces voldaan is. Samenvattend ontstaat het volgende beeld.

Van juni 2019 tot en met april 2021 heeft de gemeente een uitgebreid participatieproces opgetuigd rond de RES Amsterdam. Vele ambtenaren, bewoners, belangengroepen en ondersteuners vanuit de RES-regio hebben met veel tijd en energie 26 bijeenkomsten georganiseerd met honderden deelnemers. Bewoners werden via deze bijeenkomsten vroegtijdig betrokken bij de RES. De vragen en opzet waren, vanuit de gemeente en de RES-opdracht bezien, logisch. We concluderen dat het participatieproces door de gemeente uitvoerig is georganiseerd en ondersteund.

Echter, het proces is georganiseerd vanuit de gemeentelijke logica, die niet overeenkwam met de logica van de participanten. Gemeente en participanten zaten - figuurlijk gesproken - in een andere film. Er is na de zomer van 2020 een kloof ontstaan tussen wat de gemeente voor ogen heeft met het participatieproces in het kader van haar windambities enerzijds, en de beleving van de deelnemers aan de bijeenkomsten in de Bewustwordings- en Conflictfase anderzijds. Deelnemers voelen zich gepasseerd doordat veel van hun vragen voor de gemeente inmiddels een gepasseerd station zijn of juist nog niet aan de orde zijn. De gemeente heeft daarbij verschillende keuzes gemaakt die de scheiding van films, en daarmee de polarisatie, heeft versterkt. Onderstaand bespreken we achtereenvolgens de oorzaken voor de scheiding van films en lichten de hoofdconclusie toe. Vervolgens gaan we in op de effecten van het evaluatieproces. We eindigen met richtingen voor het vervolg van de participatieprocessen rond de windambitie.

6.2 Oorzaken voor scheiding van de films

Vroege, maar bepalende keuzes

Twee vroege keuzes waren bepalend voor het proces. De eerste is de keuze om vooraf een ambitie van 50 MW (ongeveer 17 turbines) als vertrekpunt te formuleren. Met deze stevige ambitie geeft de gemeente richting aan en stimuleerde zij ook andere deelregio's hogere ambities te stellen, zo bleek uit verschillende interviews. Het nadeel van de stevige ambitie, gekoppeld aan de hoogstedelijke omgeving met beperkte groene en industriële ruimte en de snelheid waarmee Amsterdam de windprojecten wil realiseren, is echter dat het de ruimte voor discussie en inspraak sterk inperkt.
De tweede bepalende keuze heeft te maken met het uitnodigingsbeleid. Gemeente Amsterdam heeft in de Atelierfase in haar uitnodigingsbeleid niet actief ingezet op een vertegenwoordiging van een diversiteit aan opvattingen in de lokale ateliers, waaronder (mogelijke) tegenstanders. In deze fase werden echter cruciale keuzes gemaakt, zoals het toetsen van de ambitie en het aanwijzen van zoekgebieden. Juist bij cruciale keuzes over windenergie, is de diversiteit aan opvattingen onmisbaar.

De windopgave als technische opgave

De gemeente is het RES-proces gestart als een technische duurzaamheidsopgave. Zo zijn de zoekgebieden maximaal groot gedefinieerd, waarbij de contouren zijn bepaald door technische, fysieke en juridische beperkingen. Dit werd gebruikt om een kaart te maken die als objectieve basis zou dienen voor een transparante discussie over voorkeuren.

Het nadeel was dat er ook delen binnen de zoekgebieden vielen waarvan de gemeente zelf al wist dat daar helemaal geen windturbines zouden komen te staan zoals de gebieden vlakbij de woningen op IJburg. Hierdoor schrokken bewoners meer dan nodig was en protestgroepen grepen dit aan om te claimen dat de gemeente 200 meter hoge windturbines op 350 meter afstand wilde plaatsen. De technische rationaliteit zien we ook terug op andere terreinen. In haar antwoorden en reacties verwijst de gemeente doorgaans naar de windopgave, wettelijke normen, eerdere besluiten en de business case. Zo worden zorgen over geluidsoverlast vertaald als beperkingen voor (de business case van) windturbines. De vuistregel van 350 meter afstand tot woningen is zo opgesteld dat de gemeente "vrij zeker is dat er geen technische ruimte over het hoofd wordt gezien [xxxi]". Door deze technisch-juridisch werkwijze krijgen deelnemers aan het proces de indruk dat andere maatschappelijke afwegingen van ondergeschikt belang zijn.

In de praktijk beperkte invulling van participatie

De gemeente heeft het participatieproces ingezet om stakeholders te consulteren. Deelnemers verwachten dat zij in een participatieproces toch meer invloed hebben. Dat roept de vraag op of de scheiding van films minder was geweest wanneer de gemeente consequenter zou hebben gesproken van een 'consultatieproces' in plaats van een 'participatieproces'. Naar buiten toe legitimeert de gemeente het beleid door te benadrukken dat opmerkingen en zorgen zijn meegenomen. Uit deze evaluatie blijkt dat dat toch wat te kort door de bocht is. Los van sommige detailopmerkingen worden er geen grote wijzigingen aangebracht, dan wel keuzes toegeschreven aan het participatieproces. Uitzondering is het participatieproces zelf dat verlengd is met de informatieavonden in april en de reflectiefase. Enkele partijen die positief zijn over de windplannen, hebben hun belangen en voorwaarden direct aan de ambtelijke tafel of op niveau van het RES-programma behartigd.

Vakkundig verzet gericht op polarisatie

De gemeente wilde in gesprek binnen de kaders van de windambitie. Bezorgde Amsterdammers die merkten dat een gesprek over deze kaders niet mogelijk was, kozen voor de aanval. Tegenover een gemeente met veel beleidscapaciteit staan in Amsterdam ook protestgroepen met de netwerken, kennis en vaardigheden om snel, effectief en voor een breed publiek actie te voeren. Dat had al snel tot gevolg dat het debat polariseerde. Er werd op de persoon gespeeld, de tegenpartij werd gediskwalificeerd, alleen nog expertise die bij de eigen standpunten paste werd geloofd, et cetera. Dat maakt een constructief debat onmogelijk. Voorstanders en meer genuanceerde bewoners trokken zich terug uit het publieke debat. De gemeente had moeite om snel op de vragen, bezwaren en protesten te reageren doordat (1) binnen de gemeente veel afstemming nodig was en (2) de ambtenaren overspoeld werden met vragen, raadsadressen en WOB-verzoeken van bewoners en opdrachten vanuit de politiek.

Verschillende opvattingen over draagvlak

De gemeente geeft aan dat draagvlak een afweging was in de besluitvorming. Het is echter niet vanzelfsprekend wat draagvlak is en hoe dat te meten is. Hoe dichter

mensen bij de zoekgebieden wonen, hoe kleiner het draagvlak[xxxii], en bij ieder windproject zal er een groep mensen zijn die 'tegen' is. De vraag is: bij wie moet er precies draagvlak zijn, en wie en hoe kan een gemeente bepalen dat er voldoende draagvlak is? Zowel de groep bewoners die geen windturbines wil als de gemeente claimen namens de bevolking te spreken en op te komen voor het collectieve belang. Daarmee trekken ze de legitimiteit van de andere partij in twijfel, wat de ruimte voor een open gesprek kleiner maakt. Een (gebrek aan) draagvlak blijft in de lucht hangen en kan door alle partijen geclaimd worden. Wij hopen dat de resultaten van de PWE en een nieuw draagvlakonderzoek (dat hopelijk tegemoet komt aan eerdere kritiek) door alle partijen gedragen wordt en meer duidelijkheid biedt over waar het draagvlak en overlappende belangen liggen.

Hoe ging de gemeente om met de scheiding van films?

Nu is het niet uitzonderlijk dat er verschillende manieren zijn waarop een proces wordt beleefd door betrokken partijen. Bovendien kan niet iedereen gelijk krijgen. Voor deze evaluatie is met name van belang hoe de gemeente is omgegaan met de constatering dat bewoners het proces en de daarin gemaakte afwegingen anders beleefden. Hier zien we dat er door de gemeente verschillende keuzes zijn gemaakt die deze scheiding van films heeft versterkt. Deze variëren van strategisch (het vertrekken vanuit een hoge ambitie voor wind, wat de speelruimte beperkt) tot tactisch (niet (ruimhartig) benoemen hoe de inbreng van bewoners heeft geleid tot aanpassingen of beleidsbeslissingen) tot operationeel (de werkvorm waarbij bewoners die de windambitie niet onderschrijven gevraagd wordt 17 windturbines te plaatsen in de zoekgebieden). We kunnen concluderen dat de gemeente op verschillende momenten in het proces keuzes had tussen verschillende handelingsopties. De doelen van participatie waren zeer waarschijnlijk dichterbij geweest wanneer zij op een aantal cruciale momenten andere keuzes had gemaakt.

6.3 Waar heeft het vooralsnog toe geleid? Effecten van het participatieproces

Het is evident dat het participatieproces over windturbines in Amsterdam heftig is verlopen en tot conflict heeft geleid. Toch vinden we op zichzelf niet dat het conflict een reden is om te spreken van 'mislukte' participatie. Weerstand is ook participatie en is zeker bij windturbines te verwachten. Ook, of gezien de ruimtelijke beperkingen, *juist* in Amsterdam. Het succes van het participatieproces is niet af te meten aan de hoeveelheid weerstand, maar of en hoe lessen uit het conflict zijn getrokken die zijn vertaald in aanpassingen van het beleids- en/of participatieproces. Wij hebben de effecten van het participatieproces in beeld gebracht aan de hand van democratische en instrumentele doelen van gemeente en participanten (zie figuur).

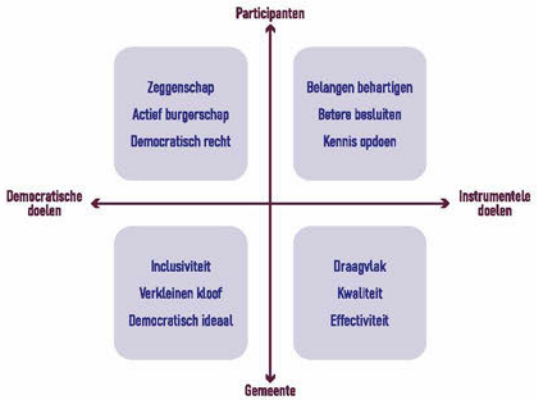

Op het eindmoment van onze evaluatie (juni 2021) is een groot deel van de democratische doelen (linkerkant van de figuur) niet bereikt. Vanuit de gemeente is de *kloof* tussen burger en politiek eerder groter dan kleiner geworden ten opzichte van het moment van aanvang van het participatieproces. Het beeld wordt breed gedeeld dat er een groep van ten minste honderden actieve, betrokken burgers tegenover de gemeente of zelfs stadsgenoten is komen te staan. Zowel de gemeente als bewoners (ongeacht hun standpunt over wind) pleiten daarbij voor een snelle, eerlijke duurzaamheidstransitie en een leefbare stad. Dat maakt de wederzijdse verwijten en kritiek dat 'de andere kant' duurzaamheid en leefbaarheid tegenwerkt extra pijnlijk. Ook het *ideaal* waarbij omwonenden 'hun windturbine' vanuit lokaal draagvlak en eigendom ontwikkelen, is kleiner geworden. Wel is over de gehele periode een diverse groep bewoners betrokken geraakt. Het proces van beleidsvorming is daarmee *inclusiever* geworden en het heeft geleid tot actief burgerschap (ondermeer door Windalarm) van een grote groep bewoners die is meegenomen in beslissingen die hen aangaan (*democratisch recht*). Daar tegenover zien we niet dat, of hoe, deelnemers meer *zeggenschap* hebben gekregen in de besluitvorming.

Ook de instrumentele doelen (rechterkant van de figuur) zijn voor een belangrijk deel niet gehaald. Een groot deel van de participanten heeft niet hun *belangen* weten te *behartigen*. Wel heeft (de discussie naar aanleiding van) het participatieproces deelnemers geholpen *kennis op te doen* over de RES. Dat geldt zowel voor het brede publiek (gezien de relatief grote bekendheid van de zoekgebieden) als voor de actieve deelnemers. De instrumentele doelen vanuit de gemeente zijn niet behaald. Een belangrijk doel was het meenemen van bewoners om zo *draagvlak* te krijgen voor beleid. Met name binnen de zoekgebieden is de weerstand tegen windenergie feller, breder en beter georganiseerd geraakt. Of de *kwaliteit* van het beleid inhoudelijk is verbeterd, is lastig te bepalen omdat het onduidelijk is op grond van welke resultaten uit het participatieproces beleidskeuzes rond bijvoorbeeld de prioritering van zoekgebieden zijn veranderd. Vanuit de gemeente gezien is het participatieproces weinig effectief gebleken. De oorspronkelijke ambitie is overeind gebleven. Onze indruk is dat dat eerder ondanks, dan dankzij het participatieproces is. Het oorspronkelijke tijdspad zal hoogstwaarschijnlijk niet gehaald kunnen worden door het verlengen van het participatieproces.

De slotconclusie is dan ook wat ontnuchterend. Ondanks een participatieproces waar zeker kanttekeningen bij te zetten zijn (zie eerder), maar dat *ook* stevig, en met verschillende kwaliteiten is opgezet, is een groot deel van de participatiedoelen tot de zomer van 2021 niet behaald. Dit vormt de nieuwe uitgangssituatie voor het participatieproces vanaf de zomer van 2021, waar sprake is van polarisatie en een gedeukt vertrouwen in het participatieproces.

6.4 Hoe verder?

Trekken we de beeldspraak van de twee films door, dan is er een aantal richtingen waar de gemeente en andere betrokkenen aan kunnen denken. De film op pauze zetten door de plannen in de ijskast te zetten is daarbij geen optie, er ligt immers een heldere opdracht vanuit het hoogste democratische orgaan (de gemeenteraad). Bij het uitvoeren van deze opdracht zijn er drie richtingen:

1. Men kan ervoor kiezen **de films te vervolgen**, hierdoor zal de polarisatie echter in stand blijven. Alle partijen lijken impliciet of expliciet te verwachten tot de Raad van State door te moeten gaan. De participatie in de planfase zal dan grotendeels hetzelfde patroon volgen en mogelijk zelfs minder intensief kunnen worden omdat immers toch dezelfde uitkomsten te verwachten zijn. Wellicht lukt het hiermee de windambitie te realiseren, waarna de weerstand -als bewoners voor een voldongen feit staan- zal afnemen. Dit is al op veel plekken in Nederland gebeurd. De gemeente laat hiermee zien haar eigen duurzaamheidsagenda tot in de consequenties serieus te nemen. De afweging of de kosten hiervan opwegen tegen de baten is aan de politiek en overigens ook aan de georganiseerde tegenstanders.
2. Men kan ervoor kiezen een wezenlijk **nieuwe scene** te starten om beide films alsnog samen te laten komen. Dit is het idee achter de reflectiefase. Het vraagt depolarisatie zodat bestaande partijen, aangevuld met nieuwe experts en perspectieven, zich committeren en er ruimte ontstaat voor nieuwe, gezamenlijke beelden over bijvoorbeeld windenergie, lokale ruimtelijke kwaliteit en het borgen van de gezondheid. Een nieuwe scene vraagt ook de bereidheid van de gemeente om, als de uitkomsten daartoe aanleid
3. Men kan ervoor kiezen op specifieke locaties een **nieuwe film** te starten. De RES 1.0 is vastgesteld en de voorkeurslocaties zijn in de Omgevingsvisie aangewezen. De nieuwe film richt zich niet langer op de gemeente Amsterdam ing geven, zoekgebieden of ambities bij te stellen. Anders wordt de ruimte om te leren en te onderhandelen erg beperkt. als geheel, maar op een (of meerdere) specifieke locatie(s), zoals de Noorder IJplas, en begint daar zoveel mogelijk met een schone lei. In deze nieuwe film zijn belangrijke verschillen met het RES-proces. Zo zijn de rollen anders. Niet de gemeente, maar energiecoöperaties vanuit Amsterdam en/of andere initiatiefnemers organiseren het proces met omwonenden. De gemeente zit vooral in een toetsende rol. Bovendien gaat het om een concreet initiatief waardoor de werkelijke effecten duidelijk worden en kunnen tegenvallen of juist meevallen. Het wordt echter alleen een nieuwe film wanneer vanuit de gemeente wordt gewerkt vanuit een andere logica en omwonenden bereid zijn constructief aan het participatieproces deel te nemen. In dat proces zal ook het niet-realiseren van de windturbines een optie zijn.

Tot slot een samenvatting van een aantal eerdere observaties als les voor andere participatieprocessen:

- Zorg dat er iets te kiezen is in een participatieproces. Als er geen ruimte is voor werkelijke keuzes door deelnemers, noem het dan ook geen participatieproces.
- Wees helder over de definitie van draagvlak. Draagvlak bij wie precies, hoe veel en hoe wordt dat beoordeeld? Beschouwt de gemeente de

participatiebijeenkomsten als een toets voor draagvlak, dan horen daar consequenties bij wanneer er wel of geen draagvlak blijkt te zijn op die bijeenkomsten.
- Benoem expliciet en genereus hoe het participatieproces heeft bijgedragen aan beleidswijzigingen of -concretisering.
- Zorg vroegtijdig en actief dat de volle diversiteit aan perspectieven en belangen aanwezig is.
- Zorg dat het voor alle stakeholders belangrijk is en blijft om deel te nemen. Wanneer sommige belangen eerder of via andere kanalen behartigd worden, is de kans groot dat de gemeente in het uiteindelijke participatieproces tegenover de resterende groep komt te staan en de discussie polariseert.
- Wees voorbereid op snelle polarisatie.

***Dank**: Allereerst dank aan de geïnterviewden voor hun snelle reactie en openhartige gesprekken. Ook willen wij de gemeente Amsterdam bedanken voor hun snelle respons op vragen, de ruime toegang tot bronnenmateriaal en de gewetensvolle manier waarop zij het feitenrelaas hebben gecontroleerd. Tot slot dank aan I+O research voor het gebruik van hun onderzoeksresultaten.*

BIJLAGE

Geïnterviewden

Datum	Naam	Functie
24 september 2021	[redacted]	Onafhankelijk moderator
24 september 2021	[redacted]	Het Parool
27 september 2021	[redacted]	Gemeente Amsterdam
28 september 2021	[redacted]	WindAlarm
28 september 2021	[redacted]	Arts
6 oktober 2021	[redacted]	Milieufederatie Noord-Holland
11 oktober 2021	[redacted]	Bewoner Noorder IJplas
12 oktober 2021	[redacted]	Milieudefensie
12 oktober 2021	[redacted]	Volkstuinvereniging
15 oktober 2021	[redacted]	Centrale Dorpenraad Landelijk Noord
26 oktober 2021	[redacted]	Studio Energie
27 oktober 2021	[redacted]	Gemeente Amsterdam
28 oktober 2021	[redacted]	Amsterdam Wind
29 oktober 2021	[redacted]	Petitiehouder WindAlarm
2 november 2021	[redacted]	RES Noord-Holland Zuid
16 november 2021	[redacted]	Stichting Beschermers Amstelland
17 november 2021	[redacted]	Gemeente Amsterdam
19 november 2021	[redacted]	Generation Energy
19 november 2021	Marieke van Doorninck	Wethouder gemeente Amsterdam

NOTEN

[i] Commissie Brenninkmeijer/ adviescommissie Burgerbetrokkenheid bij Klimaat (2021), *Betrokken bij klimaat; burgerfora aanbevolen*. Hoewel dit rapport specifiek gaat over burgerfora zijn veel randvoorwaarden in algemeen zin breder van toepassing op participatietrajecten.
[ii] Gemeente Amsterdam (2012), Windvisie ontwerp, ruimte voor windmolens in Amsterdam
[iii] Volgens de provincie (2016) ging het om 33 windturbines https://www.nhnieuws.nl/nieuws/185387/hier-in-noord-holland-komen-mogelijk-nieuwe-windmolens
[iv] Het Parool, 19 november 2015, *Noord-Holland blijft onwrikbaar over windparken in Amsterdam*
[v] Het Parool, 17 september 2016, *Stad laat haar duurzame spierballen rollen voor molens*
[vi] De in werking treding zal dan nog even op zich laten wachten. De eisen zullen vervallen in van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020/2022. Deze ligt september '21 ter inzage en zal naar verwachting in werking treden met de nieuwe Omgevingswet.
[vii] Stuurgroep Regionale Energie Strategie NHZ (2019) *Startnotitie Regionale Energie Strategie NHZ: Samen op zoek naar kansen voor de regio*.
[viii] Regionale Energie Strategie NHZ (2019) *Foto Energie & Ruimte Deelregio Amsterdam*, Amsterdam.
[ix] Aanwezig zijn: gemeente Amsterdam, MRA, Haven Amsterdam, AEB, Waternet, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat, ministerie BZK, Vattenfall, Zuiderlicht.nu, NDSM Energie, Opgewekt aan het IJ, Onze Energie, Alliander, Natuur & Milieu, Milieu & Natuur Noord-Holland, gemeenteraadsfractie GroenLinks, woningcorporatie Ymere, CE Delft, Decisio, Zoncoalitie, BCG Amsterdam, The Cloud Collective, ORAM, Dutch Datacenters, 02025.
[x] Gemeente Amsterdam (2019) *Uitleg scenario's*, Amsterdam. Gemeente Amsterdam (2019) *Banner bouwstenen en randvoorwaarden*, Amsterdam. Gemeente Amsterdam (2019) *Samenvatting lokale scenario ateliers Amsterdam*, Amsterdam.
[xi] De opgave van 50 MW wind wordt voor het eerst gepresenteerd tijdens de 5 scenarioateliers (28 oktober t/m 11 december 2019). In de eerste presentatie ontbreekt dit getal, in de tweede presentatie wordt onder het kopje 'Wat is de opgave in Amsterdam' gesproken over *"windpotentieel maximaal benutten"*, in de derde en vierde presentatie wordt onder het kopje 'Wat is de opgave in Amsterdam' gesproken over *"50 MW wind in 2026"*.
[xii] Regionale Energie Strategie NHZ (2020) *Concept RES Amsterdam: het bod van deelregio Amsterdam*, Amsterdam.
[xiii] Verslagen raadscommissie 5 maart 2020 en raadsvergadering 11 maart 2020.
[xiv] Motie Groen Inzake kansen voor het realiseren van meer megawatt (motie 308.20).
[xv] Motie Timman cs. inzake onderzoek naar gevolgen zonneweides en windmolens (motie 309.20).
[xvi] Motie Bakker cs. inzake meeprofiteren omwonenden (motie 315.20) en motie Bakker cs. inzake Omgevingsovereenkomst RES (motie 316.20).
[xvii] Motie Marttin inzake concreter maken participatieproces RES (motie 314.20).
[xviii] In het persbericht van de afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek zelf staan overigens alle drie de conclusies.
[xix] Windalarm (2020) *Presentatie Informatiebijeenkomst Van en voor bewoners*, Amsterdam. Windalarm (2021) *Position Paper Twaalf argumenten om de Nederlandse geluidsnorm voor industriële windturbines aan te scherpen*, Amsterdam. Windalarm (2021) *Zon voor wind: Oproep verkenning alternatieven voor wind in de natuur en leefomgeving*, Amsterdam.
[xx] Gemeente Amsterdam (2021) *Spoedvoordracht voor de collegevergadering van 9 maart 2021 – windzoekgebieden RES Amsterdam*, Amsterdam.
[xxi] Verslag besluitvormende raadsvergadering 22 april 2021
[xxii] Stuurgroep Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid (2021) *2,7 TWh duurzame energie in 2030, we wekken al 0,7 TWh op*.
[xxiii] Motie Boomsma inzake de Regionale Energie Strategie Noord Holland Zuid (windturbines feiten) (motie 368)
[xxiv] Gemeente Amsterdam (2021) *Omgevingsvisie Amsterdam 2050: Een menselijke metropool*, Amsterdam.
[xxv] Gemeente Amsterdam (2021) *Nota van beantwoording zienswijzen: Behorende bij de Omgevingsvisie Amsterdam 2050*, Amsterdam.

[xxvi] Gemeente Amsterdam (2021) *Spoedvoordracht voor de collegevergadering van 9 maart 2021 – windzoekgebieden RES Amsterdam*, Amsterdam.
[xxvii] I+O Research (2021) *Evaluatie communicatie en participatie RES 1.0 Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid*
[xxviii] Bij het interpreteren van deze resultaten gaat het overigens om een hele kleine groep mensen uit de steekproef, waardoor slechts een paar mensen in de steekproef van ruim 500 respondenten.
[xxix] Zie het overzicht dat de gemeente Amsterdam hierover is opgesteld en meerdere keren is toegezonden aan de gemeenteraad
[xxx] Zie bijvoorbeeld: Kahneman, D. & Tversky, A. (1982). *Variants of uncertainty*. Cognition, 11, 143-157; Luhmann, N. (1992) *What is communication?* Communication theory, 2(3), 251-259; Cuppen, E., & Pesch, U. (2021) *How to Assess What Society Wants? The Need for a Renewed Social Conflict Research Agenda* In: A critical approach to the social acceptance of renewable energy infrastructures (pp. 161-178). Palgrave Macmillan, Cham.
[xxxi] Quote uit de beantwoording van de vragen op de bijeenkomst van 7 december 2020.
[xxxii] Op basis van het draagvlakonderzoek. Uitzondering daarbij is het havengebied waar een flink deel van de ambitie kan worden gerealiseerd.

Geachte heer/mevrouw,

Als lid van de (lokale) klankbordgroep .....heeft u een reactie gegeven op het afwegingskader " Signalen uit de stad". Wij waarderen deze bijdrage in het bijzonder omdat u gevraagd werd binnen een beperkte termijn te reageren. Met name willen wij u bedanken voor de getoonde deskundigheid en betrokkenheid.

Het afwegingskader heeft tot doel om aan de gemeenteraad een helder overzicht te bieden van signalen, zorgen en aandachtspunten die leven bij bewoners in Amsterdam en de buurgemeenten. Bij toekomstige besluitvorming kan de gemeente zodoende de genoemde thema's meenemen in de belangenafweging. ~~In de vervolgfase van de participatie met de initiatiefnemers zal de gemeenteraad er op letten dat de genoemde thema's worden meegewogen.~~ Wij hebben u gevraagd of wij ~~daarin~~ in het afwegingskader ~~zaken~~ thema's en/of onderwerpen niet benoemd hebben die wel aandacht vragen. Deze inhoudelijke reactie ~~hebben~~ verwerken wij ~~verwerkt~~ in het afwegingskader. Deze versie zal namens het college B&W op ~~....~~16 februari 2022 worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Vanuit de klankbordgroepen is er intensief meegedacht. ~~Dit heeft ook geresulteerd in~~Een aantal deelnemers heeft daarbij ook punten ~~van aandacht~~genoemd die over het proces gaan. ~~Zoals : hoe moet participatie , onderzoek en de uiteindelijke vergunning aanvraag worden vormgegeven .~~ De vragen en opmerkingen ~~over het proces hebben we gebundeld en worden meegenomen~~zullen we meenemen in de gesprekken over de handreiking participatie, samenwerking en sturing. We willen de gesprekken met de klankbordgroepen hierover starten in het nieuwe jaar. ~~Deze procesvragen zullen later worden vertaald in een Handreiking. Uiteindelijk zal ook Ook deze de handreiking zal aangeboden worden aan de gemeenteraad worden aangeboden, en daarmee richting gevend zijn voor de initiatiefnemers. Vervolgens zal er ook een document worden aangeboden over de sturing. Uiteraard vragen wij de klankbordgroepen ook een reactie op deze documenten.~~ moet dit leiden tot een handreiking die houvast biedt aan zowel bewoners en belanghebbenden, initiatiefnemers, buurgemeenten en de gemeente over de samenwerking in het vervolgproces.

~~In Het afwegingskader vormde de start van de klankbordgroepen en is onderdeel van de reflectiefase. Deze fase en de bijdragen van de klankbordgroepen daarin zal het komende jaar worden voortgezet.~~

2022 hopen we verder het gesprek met u en de stad te voeren ~~is een jaar waarin wij ons verheugen om naast het formele participatietraject~~ ook via de klankbord en expert groepen ~~het gesprek met u en de stad te blijven voeren~~ over de vragen en zorgen bij de ambitie om windturbines in de Amsterdam te realiseren. Wij hopen daarom u in het nieuwe jaar weer te zien bij de klankbordgroepen.

Wij wensen u fijne kerstdagen en een gezond 2022.

We **blijven u op de hoogte houden** van de vervolgstappen en besluitvormingsproces in dit traject.

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Commented [redacted] Lijkt me goed.

Commented [redacted] Dit roept vragen op... welk formeel participatietraject.

Commented [redacted] Eruit lijk me. Wat jij, [redacted]

Team Regionale Energiestrategie (RES) Amsterdam
Afdeling Duurzaamheid | Gemeente Amsterdam
Contact en vragen via : online contactformulier
Wilt u op de hoogte blijven over de RES en windenergie? Meld u aan
Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam
Volg ons via:
Website Amsterdam Windenergie
Nieuwsbrief Duurzame Energie
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020

Lokale procesgroep Oost
Datum: 7/12/21
Aanwezig: [redacted] (voorzitter) [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]. [redacted] (Maabank)

Agenda LPG Oost 7 december 2021

1. Mededelingen
2. Planning
3. Toelichting afwegingskader
    - algemeen

(samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)

    - Voorbeeld afwegingskader per windrichting

(samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)

    - Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
4. Wvttk

---

1. Mededelingen:

- Er vindt een extra bijeenkomst plaats voor Oost t.b.v. afwegingskader (KBG Oost + deelnemers Maakbank Oost en geïnteresseerden kbg Oost), datum 15 dec. in de avond online.
- [redacted] stelt zich voor + [redacted] + [redacted]

2. Planning:

- [redacted] licht planning toe m.b.t. afwegingskader. Deadlines zijn uitermate krap, maar belangrijk is te beseffen dat ook het afwegingskader een tussenstap is en vooral reeds eerder gegeven input bevat.
- Planning voor de fase in januari volgt in een komende bijeenkomst.
- Rondom vaststelling afwegingskader komt specifieke communicatiestrategie.
    - Deel van de communicatiestrategie is een nieuwe website waarin het besluitvormingsproces (nog een keer) helder wordt uitgelegd.
    - **Actie**: Team RES heeft uiterlijk volgende week contact met Communicatiemedewerkers SD + buurgemeenten om input te leveren op de communicatie-strategie.

- Otto licht extra bijeenkomst voor Oost toe:
    - Deelnemers Ma.akbank en geïnteresseerden voor KBG Oost zijn genodigd en ontvangen concept afwegingskader met lokaal deel;
    - 5 mensen hebben zich aangemeld voor feedback op afwegingskader.
    - Vindt plaats op woensdag 15 december online - voorzitter PM [redacted]. Toelichting op contextmapping door Perception Design studio en Overmorgen. Stukken worden deze week verstuurd (10 dec).
    - Alle input worden als een bijlage opgenomen bij het afwegingskader (gezien tijdsdruk).
- Portefeuillehouder Rick Vermin zal worden ingelicht over de verhouding tussen Ma.ak en RES. Ma.ak heeft de opdracht om te inventariseren “hoe kunnen windmolens in

Oost worden gerealiseerd". Daarbij komen veel zorgen naar voren, die eerder ook in het RES traject ontvangen zijn. Ma.ak wil een open proces voor het gesprek, dit staat op gespannen voet met de kaders van de RES. [redacted] nodigt team RES uit om deel te nemen aan de Ma.akbank.

- **Actie**: Team RES geeft hierop nog deze week antwoord. (voor 10 dec.).

3. Afwegingskader:

- [redacted] licht kort het afwegingskader toe en geeft aan, dat team RES vooral geïnteresseerd is om lokaal op te halen welke signalen de stadsdelen hebben ontvangen en wat lokaal van belang is (aanvullend op signalen van de hele stad en signalen uit de context mapping).
- **Actie:** [redacted]/ [redacted] geven z.s.m. reactie richting team RES.

4.Wvttk

Factuur

[redacted]
Perception Design Studio
Oostenburgergracht 5-1 Amsterdam 1018NA
[redacted]gmail.com
KvK: 62960180
BTW: NL002468052B23
IBAN: NL93 INGB [redacted]

Factuurnummer: 2021-033 **Factuurdatum: 16.12.2021**

Inkooporder nummer: 217647
Contractnummer: apo2021-6488

Betreft:	Bedrag:
Context Mapping: Amsterdam RES Reflectiefase	€[redacted]
Totaal:	€[redacted]
21% VAT	€[redacted]
Totaal:	€[redacted]

Opmerkingen: Deel 2 van 2 (50%)

Ten naam van: [redacted] NL93 INGB [redacted]

Gemeente
Amsterdam

Signalen uit de stad

Afwegingskader windturbines Amsterdam

definitief concept 14-12-2021

Inhoudsopgave

VOORWOORD: WAT IS HET AFWEGINGSKADER WEL EN NIET 3
Wat is het afwegingskader en hoe wordt het gebruikt? 3
Wat is het afwegingskader niet? 3
Interactief en overzichtelijk 3

INTRODUCTIE 4
Reflectiefase: een extra stap 4
Proces na de reflectiefase 4

OPBOUW VAN HET AFWEGINGSKADER 5
Reactie van klankbordgroepen 6
Gemeentebreed en per zoekgebied 6
Toelichting online raadpleging PWE 6

AFWEGINGSKADER 8

BESTAANDE WET- EN REGELGEVING, AMSTERDAMS BELEID 9

DEEL 1 10
1 LEEFOMGEVING 11
1.1 Hinderbeleving en gezondheidseffecten 12
1.1.1 Geluid en trilling 13
1.1.2 Slagschaduw 15
1.1.3 Knipperlichten 16
1.1.4 Schadelijke stoffen 17
1.2 Recreatie & belevingswaarde 18
1.2.1 Buitenactiviteiten 19
1.2.2 Volkstuinen 20
1.3 Natuur 21
1.3.1 Behoud en bescherming natuur en landschap 22
1.3.2 Vogels 23
1.3.3 Vleermuizen 24
1.4 Veiligheid 25
1.4.1 Technische veiligheid en normen 26
1.5 Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit 27
1.5.1 Ruimtelijke inrichting 28
1.5.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde) 29
1.5.3 Landschapskwaliteit 30

2 MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID EN DEMOCRATISCHE LEGITIMATIE 32
2.1 Inspraak en dialoog 33
2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen 34
2.1.2 Gedeelde feitenkennis 35
2.1.3 Verschillende waarden in de stad 36
2.1.4 Transparantie over het proces en de besluitvorming 37
2.2 Meedoen in de opbrengsten 38
2.3 Sociale cohesie 39
2.4 Betrokkenheid buurgemeenten 40

3 SAMENHANGEND & BETAALBAAR ENERGIESYSTEEM 41
3.1 Liever meer zonne-energie 42
3.2 Inzet van alternatieve technieken en innovaties 43
3.3 Lokale productie 45
3.4 Energieafnemers 46

4 BIJDRAGE AAN CO_2-DOELSTELLING 47
4.1 Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk 48
4.2 Opwekpotentie van windturbines 50

DEEL 2 51
INTRODUCTIE 52

WINDZOEKGEBIEDEN
Havengebied-zuid 53
Ten noorden van de ring A10 Noord 56
IJmeer bij Strandeiland/ Buiteneiland Ijburg 59
Sciencepark 62
Diemerbos/ Diemerscheg 64
Waternet locatie Weesperkarspel 67
Knooppunt Holendrecht 70

Voorwoord:
Wat is het afwegingskader wel en niet

Voor u ligt het document 'Signalen uit de stad: afwegingkader windturbines Amsterdam'. Met dit document wil de gemeente inzichtelijk maken welke signalen Amsterdammers en bewoners van buurgemeenten[1] meegeven als het gaat om de windzoekgebieden die vastgesteld zijn in de Regionale Energiestrategie 1.0. Daarnaast wordt in dit afwegingskader ingegaan op de wijze waarop deze signalen door de gemeente meegenomen zullen worden.

Dit afwegingskader is onderdeel van de reflectiefase, zoals toegelicht in de raadsbrief van 7 september 2021. De reflectiefase is door de gemeente Amsterdam opgezet om tegemoet te komen aan de brede behoefte om mee te doen en te denken over de komst van windturbines in Amsterdam. De reflectiefase heeft als doel inventariseren van- en luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften van een brede groep belanghebbenden. De reflectiefase is een extra tussenstap in het proces van de Regionale Energiestrategie (RES) die boven op de wettelijke verplichtingen plaatsvindt. Het proces van de RES 1.0 en het uitwerken windzoekgebieden richting RES 2.0 en verder, is in lijn met de Amsterdamse Routekaart.

Wat is het afwegingskader en hoe wordt het gebruikt?

In dit document zijn de signalen gebundeld die tijdens het besluitvormingsproces rondom de RES 1.0 zijn meegegeven vanuit de samenleving. De praktische vertaling van het afwegingskader wordt tijdens de reflectiefase geborgd in een handreiking met richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing. Het afwegingskader en de handreiking worden door de gemeente gebruikt bij de procedure voor de behandeling van de aanvraag van een vergunning. Dit is naast het bestaande juridische kader waaraan getoetst moet worden en waar onderzoeken voor worden uitgevoerd, zoals het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) en een Gezondheideffectanalyse (GEA) voor elk windinitiatief.

In het afwegingskader hebben de zorgen en aandachtspunten een plek gekregen die tot nu toe vanuit de stad zijn meegegeven tijdens de verschillende gesprek- en participatiemomenten, die plaatsvonden zowel in aanloop naar de RES 1.0 als tijdens de reflectiefase. Met dit document geven we geen duiding of weging aan de verschillende signalen, in het document bestaan perspectieven naast elkaar zonder dat de gemeente daarin prioriteert. Het bevat een inventarisatie van onderwerpen die in ieder geval in het vervolgproces aan de orde komen en van de wijze waarop.

Een raadslid of andere betrokkenen kunnen dit document erbij pakken wanneer een (advies)aanvraag of voornemen tot initiatief besproken wordt in de raad. Dit document vormt een achtergronddocument dat geraadpleegd kan worden: zijn alle benoemde thema's aanbod gekomen in een aanvraag dan wel het proces van een initiatiefnemer?

Wat is het afwegingskader niet?

Dit afwegingskader maakt geen nieuwe keuzes ten opzichte van de RES 1.0. Dat betekent dat met dit kader niet opnieuw een keuze gemaakt wordt om windzoekgebieden te schrappen of toe te voegen. Het is geen beslisboom waarmee gebieden af kunnen vallen aan de hand van de signalen die meegegeven zijn. Ook bepaalt dit document niet welke inbreng belangrijker of minder belangrijk is. Tijdens de tweede helft van de reflectiefase wordt wel het gesprek gevoerd over de wijze waarop de samenwerking vormt krijgt, de gemeente gaat sturen en waaraan de participatie moet voldoen. Dit alles komt in de handreiking.

Interactief en overzichtelijk

Door de informatie uit de stad op een overzichtelijke manier te presenteren (deel 1) en per voorkeursgebied te ordenen (deel 2), ziet u snel welke zorgen en behoeften zijn meegegeven.

- Het document dat voor u ligt is een interactieve pdf. Dat betekent dat u met behulp van verschillende knoppen door het document kunt scrollen om de gewenste informatie te lezen.
- Door op een van de 4 grote vlakken (bijvoorbeeld Leefomgeving) te klikken komt u terecht bij de toelichting op het hoofdonderwerp. Door te klikken op een van de thema's daaromheen, komt u direct bij de uitwerking van het thema terecht.
- Bij elk kwadrant kun u altijd terug door rechtsboven te klikken (in geval van Leefomgeving de dame met de kat).
- Doorklikken in de tekst kan rechtsonder door de pijlen < en > te gebruiken.
- Terug naar het afwegingskader kan via de X tusen de < en >.
- Terug naar de inhoudsopgave door op het paginacijfer te klikken.
- Deel 2 van het bestand bevat een overzichtskaart windzoekgebieden met bijbehorende lokale kaders.

[1] *In de tekst wordt af en toe "Amsterdammers" gebruikt om de leesbaarheid te vergroten. Goed om te benadrukken dat we "Amsterdammers, bewoners van buurgemeenten en belanghebbenden" bedoelen.*

Introductie

Amsterdam wil haar verantwoordelijkheid nemen, voor nu en voor generaties na ons. Daarom leveren we een bijdrage aan de oplossingen tegen de klimaatcrisis. Op 27 mei 2021 stemde de Amsterdamse gemeenteraad in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0), waarmee een stap gezet is om in 2030 de ambitie te realiseren om 127 MW wind (huidig vermogen in Q1 2021 is 75 MW), 400 MW zonnepanelen op grote daken en 150 MW zonnepanelen op kleine daken te plaatsen.

Reflectiefase: een extra stap

De gemeente wil de stappen naar een duurzamer Amsterdam zorgvuldig en samen met Amsterdammers zetten. Na het vaststellen van de RES 1.0 is daarom een extra fase ingelast: de reflectiefase[2]. Nog voordat initiatiefnemers die windturbines willen plaatsen zich kunnen melden, reflecteert de gemeente met deze fase eerst op wat Amsterdammers belangrijk vinden bij de mogelijke realisatie van windturbines. Deze reflectiefase kent drie producten die in de raadsbrief van 7 september 2021 uiteen zijn gezet:

- Een afwegingskader
- Richtlijnen voor participatie (onderdeel van de handreiking)
- Richtlijnen voor governance (samenwerking en sturing) (onderdeel van de handreiking)

Deze drie producten geven richting aan de verdere besluitvorming over windturbines. Ze moeten de raad en het bestuur helpen een zo goed mogelijke afweging te maken in het vervolgproces, en dienen als handvatten voor een gesprek met de stad. Het afwegingskader dat voor u ligt is het eerste van deze drie producten.

Proces na de reflectiefase

Ná de reflectiefase volgt het proces waar initiatiefnemers[3] zich bij de gemeente kunnen melden voor het ontwikkelen van een plan in een zoekgebied. De gemeente vraagt de initiatiefnemer een participatieplan, afgestemd met omwonenden, op te stellen en te streven naar 50% lokaal eigendom. Het afwegingskader dient bij deze stappen voor alle betrokkenen als een helder overzicht van alle geluiden die in de stad en specifiek per zoekgebied leven.

De handreiking geeft onder andere aan waar het participatieproces en de samenwerking aan moeten voldoen. Stapsgewijs ziet het besluitvormingsproces er zo uit: (klik hier voor de schematische weergave)

- Initiatiefnemer maakt een participatieplan in overleg met omwonenden en belanghebbenden om aan te geven hoe de procesparticipatie en het streven naar minimaal 50% lokaal eigendom eruitziet.
- Participatieplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het college. Na goedkeuring volgt de uitvoering van het plan en wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering.
- Tijdens het participatieproces gaat initiatiefnemer met omwonenden en andere belanghebbenden in gesprek.
- Initiatiefnemer bereidt de onderzoeken voor, waaronder een milieueffectrapport (MER[4]) en een afzonderlijke gezondheidseffectenanalyse. Deze beoogde aanpak wordt vastgelegd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en door het College ter inzage gelegd zodat iedereen hierop kan reageren.[5] Het college geeft advies op de NRD en betrekt hierbij de ingediende zienswijzen.
- De initiatiefnemers voeren vervolgens de onderzoeken uit. Mogelijk volgen er nog andere onderzoeken in deze fase, die niet in een MER aan de orde komen.
- Uit het participatieproces en de onderzoeken blijkt of de realisatie van windturbines inpasbaar en uitvoerbaar is.
- De vergunning voor het realiseren van een windpark wordt verleend als, na afweging van alle betrokken belangen, dit aanvaardbaar wordt geacht. Het college van burgemeester en wethouders (en het college van Gedeputeerde Staten) is bevoegd de vergunning te verlenen.[6] Het college heeft met de gemeenteraad van Amsterdam afgesproken dat de gemeenteraad de mogelijkheid wordt geboden zich over de vergunningverlening uit te spreken.

[2] *De windzoekgebieden Noorder IJ-plas & Cornelis Douwesterrein en Havengebied zijn in de RES 1.0 aangewezen als voorkeursgebied, maar zijn geen onderdeel van de reflectiefase.*
[3] *Onder initiatiefnemers verstaan we alle vormen van initiatiefnemers: o.a. burgerinitiatieven, energiecoöperaties, verenigingen, bedrijven etc. in alle verschillend mogelijke samenwerkingsvormen en combinaties.*
[4] *De afkorting MER betekent het milieueffectrapport zelf; de afkorting mer betekent de procedure van Milieueffectrapportage*
[5] *In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) wordt aangegeven welke milieu-informatie het MER zal gaan bevatten.*
[6] *Het college van B&W is bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor bouwen en gebruik, het college van GS voor de omgevingsvergunning voor de milieuactiviteit. De gemeente is momenteel in gesprek met de provincie of het college van B&W ook over de milieuvergunning kan besluiten*

Opbouw van het afwegingskader

Het afwegingskader dat voor u ligt is opgebouwd met drie ''lagen'' aan informatie:

- De geldende wet- en regelgeving.
- De onderverdeling in vier hoofdthema's, voortkomend uit de Handreiking van de RES 2.0.
- Deze vier hoofdthema's zijn ingevuld met signalen die door Amsterdammers en andere belanghebbenden zijn meegegeven.

Vier hoofdthema's
Met de wet- en regelgeving en het Amsterdamse beleid dat daarop gestoeld is, kijkt de gemeente naar een logische inhoudelijke onderverdeling voor het afwegingskader. We sluiten aan bij de systematiek zoals genoemd in de Landelijke handreiking RES 2.0, waarin vier afwegingsaspecten genoemd zijn. Deze aspecten maken het mogelijk om de Amsterdamse signalen een plek te geven.[7] De vier hoofdthema's zijn:

- Leefomgeving
- Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie
- Samenhangend & betaalbaar energiesysteem
- CO_2-doelstelling

Input vanuit de samenleving
De indeling van het afwegingskader is gebaseerd op deze vier hoofdthema's. Per hoofdthema is in het afwegingskader de informatie te vinden die in alle zienswijzen en reacties naar voren is gebracht. Tijdens en naar aanleiding van inspreekavonden en andere bijeenkomsten van de RES en de Omgevingsvisie en tijdens de reflectie-fase. Hieronder volgt de lijst van alle input die is meegenomen en verwerkt:

- Informatie- en participatieavonden in november en december 2020
- Reacties die gegeven zijn bij het draagvlakonderzoek door OIS uit najaar 2020
- Vijf informatiebijeenkomsten in april 2021 ten behoeve van de RES 1.0
- Expertsessie van de gemeenteraad in februari 2021
- De Nota van Beantwoording voor de Omgevingsvisie 2050
- Reactienota Noord-Holland Zuid Op weg naar de RES 1.0 van december 2020
- Inspreekavonden georganiseerd door de gemeenteraad in januari, maart en mei 2021
- Alle raadsadressen over windturbines/RES
- Mails van bewoners en belangengroepen die via het RES e-mailadres zijn ontvangen en via het contactformulier op de website van gemeente Amsterdam
- Uitkomsten Onderzoek naar de leefomgeving (PM zie toelichting hieronder)
- Online raadpleging (PM zie toelichting hieronder)

[7] *Deze vier hoofdthema's volgen uit de landelijke Handreiking RES 2.0. Bij de invulling van deze hoofdthema's alsook de thema's en onderwerpen die eronder vallen, is het primaire uitgangspunt de situatie in Amsterdam geweest, en niet de (soms generiekere) omschrijvingen en definiëringen vanuit de Handreiking zelf.*

Reactie van klankbordgroepen

De klankbordgroepen zijn gevraagd te reageren op een conceptversie van dit document door aan te geven of ze belangrijke thema's of onderwerpen missen. Alle klankbordgroepen hebben een conceptversie van dit document ontvangen en gevraagd naar voor de groep relevante onderdelen te kijken. Zo is de Stedelijke klankbordgroep gevraagd te reageren op het document met signalen die gelden voor de hele stad. De expertgroepen zijn gevraagd te reageren op de voor hen relevante thema's, Gezondheid en Natuur en landschap. En de Lokale klankbordgroepen zijn gevraagd om aan te vullen op de lokale onderdelen van dit document.

Gemeentebreed en per zoekgebied

Met de hiervoor beschreven opbouw is gekomen tot een gemeentebreed afwegingskader, dat de hoofdstukken 1 t/m 4 beslaat. Het tweede deel van dit document gaat in op de zoekgebieden[8]. Om dit onderscheid duidelijk te maken onderscheiden we in dit document een Deel 1 voor het gemeentebrede deel en Deel 2 voor ieder voorkeurszoekgebied.

Om te komen tot een afwegingskader per zoekgebied is, naast informatie uit de inspreekavonden, raadsadressen en e-mails, ook informatie gebruikt die is opgehaald tijdens deze reflectiefase door middel van een 'Onderzoek naar de leefomgeving'. Voor dit onderzoek zijn er door 259 respondenten tijdens een reeks van 19 workshops in de zoekgebieden werkboeken ingevuld die lokale (buurt) informatie hebben opgehaald. De methode die gehanteerd is, vraagt deelnemers om een reeks gegevens te verstrekken over of voor hun buurt, waaronder 1) huidige beschrijving, 2) toekomstige prioriteiten, en 3) verwachte effecten van de komst van windturbines. Door middel van vragenlijsten en een reeks kaart-gebaseerde activiteiten, is een palet aan lokale en ruimtelijke informatie verzameld over ervaringen, ideeën, zorgen en dynamieken die belangrijk zijn voor lokale bewoners. Het volledige rapport, dat ook ingaat op de samenhang van deze thema's en de relatie tussen buurt ervaring en zorgen over de komst van windturbines is hier te lezen.

Belangrijk is te benadrukken dat in deel 2 er een afwegingskader per voorkeursgebied op hoofdlijnen is opgesteld dat inzicht geeft in de signalen die zijn meegegeven over dat gebied. Wanneer we de visualisaties naast elkaar liggen is te zien dat sommige thema's niet of nauwelijks genoemd zijn in bepaalde gebieden, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol spelen in dat gebied, enkel dat ze niet expliciet benoemd zijn. Alle thema's worden indien relevant voor het gebied meegenomen in het vervolg. Bovendien in alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in een Milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Toelichting online raadpleging PWE

Met een online raadpleging in de vorm van een zogeheten participatieve waardenevaluatie (PWE), kan in korte tijd een brede afspiegeling van belanghebbenden worden geïnformeerd en geraadpleegd over bestuurlijke dilemma's. Door middel van deze methode worden burgers als het ware op de stoel van de bestuurder gezet. Zij ervaren zo de dilemma's waar bestuurders voor staan en krijgen een overzicht van voor- en nadelen van de verschillende opties. Vervolgens krijgen ze de vraag wat zij zouden adviseren en waarom.

[8] *Per zoekgebied houdt in: voor de voorkeursgebieden uit de RES 1.0.*

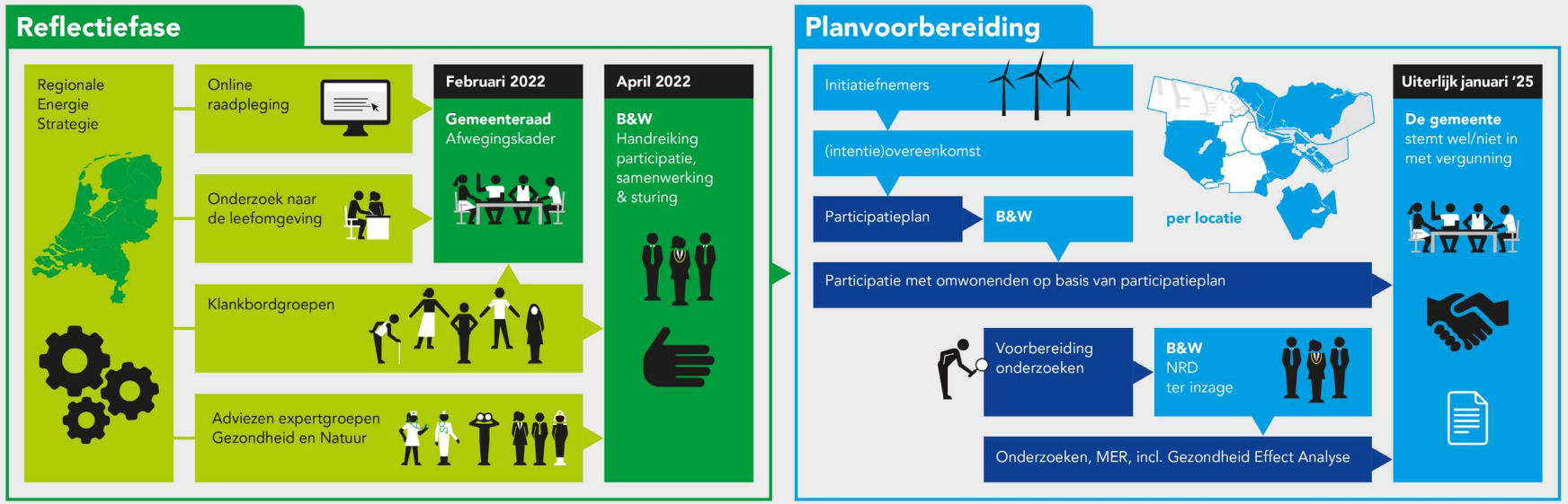

Reflectiefase

De reflectiefase heeft als doel om te luisteren naar de verschillende zorgen en behoeften die er leven bij bewoners. Daarnaast geven expertgroepen advies over hoe om te gaan met zorgen t.a.v. gezondheid en natuur rondom windmolens. De opbrengst wordt geïnventariseerd en wordt verwerkt in een afwegingskader voor de gemeenteraad en in richtlijnen voor participatie en sturing. Het uitgangspunt voor de reflectiefase is de RES 1.0, die is vastgesteld door de gemeenteraad in mei 2021.

Afwegingskader

Het afwegingskader bevat informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. De zorgen, wensen en behoeften van bewoners maken hier deel van uit en het biedt daarmee inzicht in de thema's die bewoners belangrijk vinden.

Wat is een online raadpleging

De online raadpleging is een methode om grote groepen deelnemers te betrekken bij een keuze-vraagstuk. Deelnemers nemen virtueel plaats op de stoel van de bestuurder en gaan keuzes maken. Daarmee kunnen ze hun voorkeuren aangeven op basis van (achtergrond) informatie, deze motiveren en nuanceren en eigen ideeën aandragen.

Onderzoek naar de leefomgeving

Bewoners kunnen tijdens de workshops aangeven wat voor hen de kenmerken van hun buurt zijn. Daarnaast worden bewoners gevraagd naar hun ideeën over windturbines en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in hun leefomgeving. Zo leren we begrijpen wat bewoners belangrijk vinden in relatie tot windturbines in hun omgeving.

Intentieovereenkomst

De gemeente sluit per zoekgebied intentieovereenkomsten af met degene die het initiatief nemen om daar windmolens te onderzoeken en zo mogelijk te ontwikkelen. Dit betekent dat deze initiatiefnemers een participatieplan met omwonenden opstellen en er wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

Participatieplan

Het College stelt het participatieplan van initiatiefnemers vast en dit vormt de basis voor de verdere participatie in het gebied over de windmolens. Tijdens dit hele proces wordt gecommuniceerd naar iedereen in en rond het zoekgebied.

Notitie Reikwijdte Detailniveau

De initiatiefnemers inventariseren kenmerken, vragen en zorgen uit de omgeving en bereiden de onderzoeken en milieueffectrapportage voor. Het College stelt het startpunt van de (milieu-) onderzoeken vast in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (**NRD**) en legt dit ter inzage. Dan kan iedereen nog reageren op de thema's die mee worden genomen in de onderzoeken. Onderdeel is een Gezondheid Effect Analyse (**GEA**).

Vergunningverlening

Als uit alle benodigde onderzoeken blijkt dat een locatie geschikt is voor een windmolen volgt de vergunningaanvraag door de initiatiefnemers. De gemeente stemt wel/niet in met vergunning-verlening voor plaatsing van een windmolen.

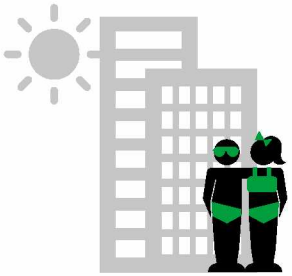

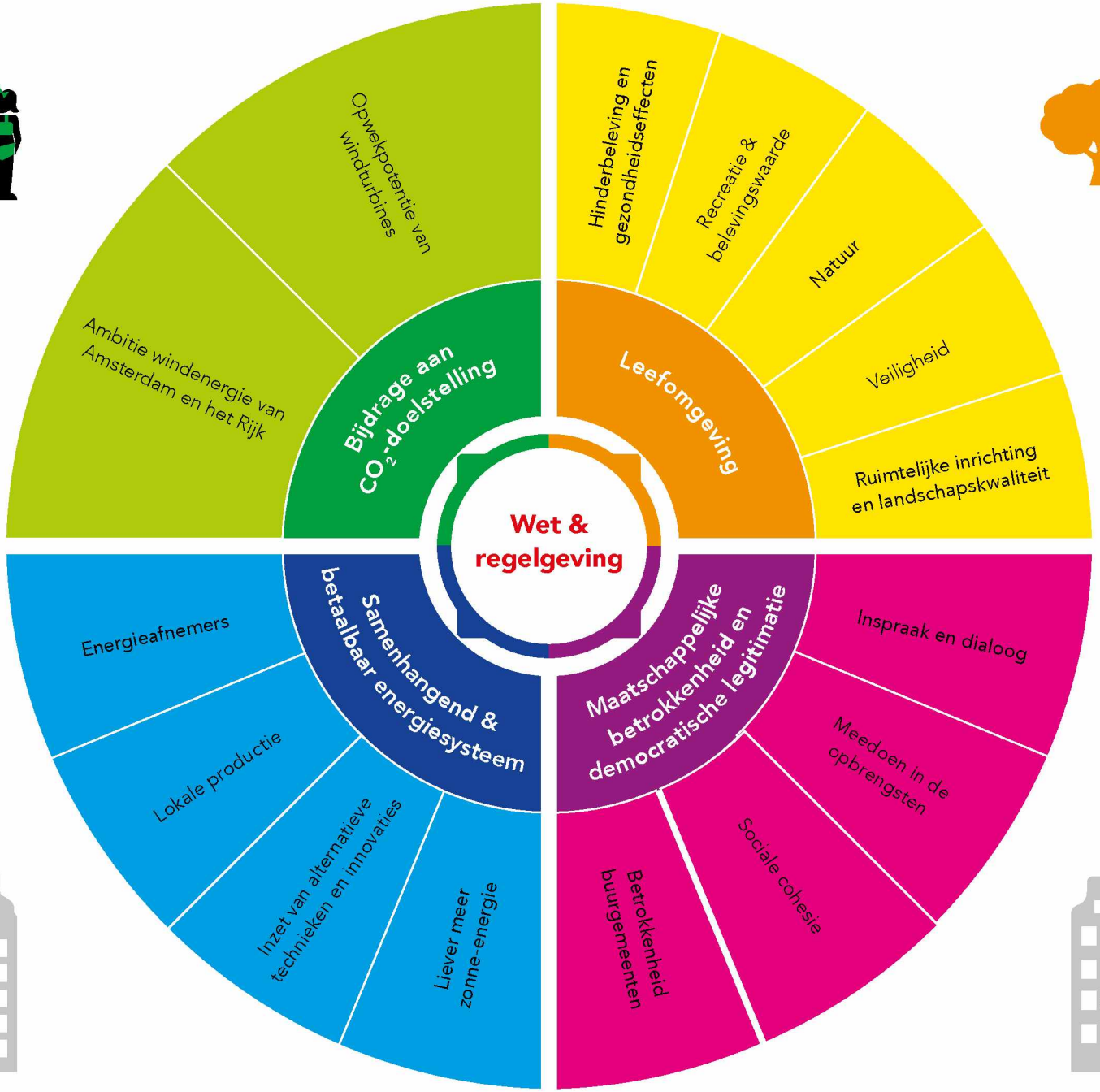
Opwekpotentie van windturbines
Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk
Bijdrage aan CO_2-doelstelling
Hinderbeleving en gezondheidseffecten
Recreatie & belevingswaarde
Natuur
Veiligheid
Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit
Leefomgeving
Wet & regelgeving
Energieafnemers
Lokale productie
Inzet van alternatieve technieken en innovaties
Liever meer zonne-energie
Samenhangend & betaalbaar energiesysteem
Inspraak en dialoog
Meedoen in de opbrengsten
Sociale cohesie
Betrokkenheid buurgemeenten
Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

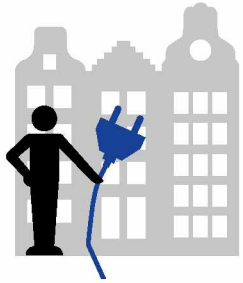

Bestaande wet- en regelgeving, Amsterdams beleid

De basis voor alle besluitvorming in de stad wordt gevormd door de bestaande wet- en regelgeving. De gemeente handelt en toetst binnen de geldende juridische kaders. Dat geldt ook voor het zoeken naar geschikte plekken voor het plaatsen van windturbines. Zo is er bij het bepalen van de zoeklocaties gekeken naar geldende beperkingen en beleidskaders met betrekking tot landschap, natuur- en milieu en zijn landelijke veiligheidsregels ten aanzien van afstanden van windturbines het uitgangspunt geweest. Hieronder wordt aangegeven met welke wet- en regelgeving in ieder geval rekening gehouden moet worden:

- Bij de afweging om windturbineparken ruimtelijk mogelijk te maken is (onder andere) het geluid, slagschaduw en externe veiligheid (plaatsgebonden risico voor (beperkt) kwetsbare objecten) van een windturbine op de omgeving van belang. In het **Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer** zijn hiervoor waarden opgenomen. Vanwege een recente uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State (ABRS[9]) mogen deze waarden niet toegepast worden en zal daarom nader onderzoek aan de besluitvorming ten grondslag worden gelegd.
- Voor de afstanden van windturbines tot infrastructuur en overige externe veiligheidsobjecten wordt uitgegaan van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de richtlijnen uit de **Handreiking Risicozonering Windturbines.** De afstanden in de handreiking betreffen generieke toetsafstanden, waarbij lokaal maatwerk mogelijk is.
- Ten behoeve van de veiligheid en geluidbelasting heeft de Rijksoverheid het **Luchthavenindelingbesluit Schiphol (LIB)** vastgesteld. De LIB regelt welk gebied bestemd is voor gebruik als luchthaven en voor welk gebied daaromheen beperkingen gelden, bijvoorbeeld in de vorm van bouwhoogtebeperkingen voor windturbines.
- De bescherming van natuur komt voort uit de **Wet natuurbescherming**. In deze verkenning is bepaald in hoeverre er ecologische waardevolle gebieden in of in de nabijheid van het projectgebied aanwezig zijn en in hoeverre effecten op de waarden van deze gebieden te verwachten zijn.
- **Natura 2000-gebieden** kennen een beschermingsregime met een externe werking. Dit betekent dat naast windturbines binnen deze gebieden, ook windturbines buiten deze gebieden van invloed kunnen zijn op de natuurlijke waarden waarvoor deze gebieden zijn aangewezen. Als uit de voortoets blijkt dat belangrijke nadelige gevolgen op N2000-gebieden niet zijn uitgesloten, dan zal een passende beoordeling opgesteld worden.
- Noord-Holland kent 32 bijzondere provinciale landschappen. Dat zijn landschappen met bijzondere eigenschappen en waarde. **Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)** is een beschermingsregime binnen de Omgevingsverordening NH2020 bedoeld om de meest waardevolle landschappen in Noord-Holland te beschermen. De kernkwaliteiten van deze landschappen mogen in principe niet worden aangetast.
- Plannen binnen een gebied in het **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**, moeten voldoen aan regels van de provinciale omgevingsverordening Noord-Holland. In de basis geldt dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet worden aangetast, de oppervlakte van het NNN en de onderlinge samenhang van de NNN-gebieden mag niet verminderen."
- Er zijn verschillende Rijksmonumenten en Rijksbeschermde dorps- en stadsgezichten. **De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE)** adviseert een afstand tot windturbines van 1.800 meter, zodat het contrast tussen de windturbines en het beschermde dorpsgezicht wordt afgezwakt. Dit is geen voorgeschreven norm en vormt daarom geen 'harde belemmering', echter wel een belangrijk aandachtspunt.
- Wanneer windturbines binnen of in de nabijheid van de Stelling van Amsterdam of elementen daarvan (schootcirkel of zichtlijnen) worden gepositioneerd zal er een **Heritage Impact Assessment (HIA)** moeten worden uitgevoerd. De HIA geeft inzicht in de mogelijk effecten van de windturbines op het UNESCO werelderfgoed.
- De Provincie Noord-Holland wijst stiltegebieden aan, onder andere om waar mogelijk, flora en fauna te beschermen. Binnen deze gebieden gelden regels en richtwaarden om geluidhinder te beperken of te voorkomen. Deze regels zijn vastgelegd in de **Provinciale Omgevingsverordening** van Noord-Holland. Dit vormt echter geen uitsluitingscriterium voor de plaatsing van windenergie.
- Daarnaast vormen beleidsregels en beleidsvisies die eerder vastgesteld zijn onderdeel van de kaders waarbinnen de gemeente verder uitwerkt. Dit gaat onder meer over de NOVI en POVI, Windvisie 2012, de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050, de Groenvisie 2020-2050 en de Omgevingsvisie 2050 en (de zoekgebieden van) RES1.0.

De wet- en regelgeving op het moment van indiening van de aanvraag omgevingsvergunning voor de bouw van een windpark is geldend.

[9] *Zie ABRvS 30 juni 2021 inzake Windpark Delfzijl-Zuid, ECLI:NL:RVS:2021:1395*

Gemeente
Amsterdam

Deel 1

Leefomgeving

Amsterdam leeft en bruist. In onze stadsdelen en buitengebieden maken Amsterdammers gebruik van de fysieke leefomgeving om te wonen, werken en recreëren. In de eigen straat of buurt, of in parken en recreatiegebieden. Elk gebied heeft zijn eigen unieke kenmerken en karakteristieken dat door verschillende Amsterdammers op verschillende manieren wordt beleefd, waar de één juist komt om tot rust te komen en de ander om bijvoorbeeld te sporten of te varen.

De leefomgeving is altijd aan verandering onderhevig. Drukte, rust, aantasting of juist verbetering van een gebied zijn allemaal onderdeel van de dynamiek van de stad. Door het vaststellen van onder andere de Omgevingsvisie anticipeert de gemeente op al deze thema's en zorg zij ervoor dat de stad toekomstbestendig ingericht wordt.

Ook de energietransitie heeft gevolgen voor de leefomgeving. Het is één van de grootste ruimtelijke opgaven in de komende decennia, die zal leiden tot veranderingen in onze leefomgeving en in de inrichting van de stad. Ondergrondse leidingen en bovengrondse installaties voor het opwekken en transporteren van nieuwe energie zullen veel ruimte in beslag nemen, terwijl de ruimte al beperkt is in een compacte en groeiende stad als Amsterdam, zowel boven als onder de grond. Dat kan tot dilemma's en weerstand leiden. Er is ook een positief effect van de energietransitie op de leefomgeving te noemen: het stoppen met het gebruik van fossiele brandstoffen levert een gezondheidswinst op.

Binnen het hoofdstuk Leefomgeving zullen we in gaan op de verschillende signalen die vanuit de stad zijn meegegeven als het gaat om de omgeving waarin we wonen, werken en recreëren. Per thema lichten we toe wat Amsterdammers meegegeven hebben in het proces rondom de RES 1.0.

1.1 Hinderbeleving en gezondheidseffecten

Hinderbeleving gaat over de hinder die bewoners verwachten te ervaren door de komst van windturbines. Er is geen harde grens te trekken tussen hinderbeleving en gezondheid. In lijn met de WHO-definitie van gezondheid beschouwt het RIVM geluidshinder als een mogelijk gezondheidseffect.

Naast mogelijke geluidshinder, worden ook andere elementen van windturbines door participanten benoemd die kunnen leiden tot hinder en/of gezondheidseffecten, waaronder slagschaduw, knipperlichten en vrijkomen van fijnstof.

Geluid en gezondheid: context
In een dichtbevolkt land als Nederland accepteren we een bepaalde mate van hinder door geluidsbronnen, zoals windturbines. Zo zijn er afspraken gemaakt over hoeveel geluid windturbines mogen veroorzaken, op bijvoorbeeld gevels van huizen. Echter zijn recentelijk deze afspraken omtrent geluidsnormen buiten toepassing gesteld.

Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State geoordeeld dat de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) buiten toepassing moeten worden gelaten. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapport moeten worden gemaakt. Overheden, zoals de gemeente Amsterdam, moeten nu voor nieuwe windturbineparken een eigen afweging maken over welk milieubeschermingsniveau zij lokaal aanvaardbaar achten.

De Amsterdamse expertgroep gezondheid is gestart tijdens de reflectiefase om de gemeente te adviseren over o.a. geluidsnormen en effecten op gezondheid.

> 1.1.1 Geluid en trilling

> 1.1.2 Slagschaduw

> 1.1.3 Knipperlichten

> 1.1.4 Schadelijke stoffen

[9] *Meer informatie hierover vindt u op de site van het RVO*
[10] *De Lden is een Europese maat om de geluidsbelasting door omgevingslawaai over een heel etmaal uit te drukken*
[11] *Om een beeld te krijgen van de huidige geluidsniveaus in de Amsterdamse leefomgeving, zie hier*

1.1.1 Geluid en trilling

Wat is het?

Draaiende wieken van een windturbine en de wind die langs stilstaande wieken waait, kunnen geluidsoverlast en trillingen veroorzaken. Afhankelijk van de hoogte, omvang van de molen en de snelheid en richting van deze wind, kan deze overlast door geluid en trilling in meer of mindere optreden. Windturbines produceren geluid over het hele spectrum van lage tot hoge tonen, net als andere geluidbronnen, en dus ook laagfrequent geluid (LFG) en infrageluid (geluid onder de 20Hz). Het aandeel LFG en infrageluid van windturbinegeluid is gemiddeld vergelijkbaar met dat van bijvoorbeeld wegverkeer.

Signalen uit de stad

- Vragen gaan over of er onderzoeken zijn gedaan naar de (lange termijn) effecten van geluid op gezondheid. Lichamelijk klachten, stress en slapeloosheid zijn genoemd.
- Zorgen over gezondheidseffecten voor kinderen.
- Zorgen over gezondheidseffecten voor mensen met risicofactoren (zoals ouderen met vaak chronische aandoeningen).
- Zorgen over gezondheidseffecten van laagfrequent geluid en infrageluid.
- Vragen gaan over invloed van (tip)hoogte van windturbines op gezondheidseffecten.
- Vragen over vergelijking van ervaren hinder door windturbines met andere geluidbronnen (zoals wegverkeer en vliegverkeer).
- Zorgen over invloed van verschillende geluidbronnen op elkaar (cumulatie en maskering).
- Vragen over de gehanteerde afstand om de zoekgebieden te verkleinen in de RES 1.0: waarom hanteert de gemeente Amsterdam slechts 350 meter? Er wordt verwezen naar afstandscriteria voor windturbines tot woningen in andere landen, die andere afstanden aanhouden. Aanvullende vragen zijn of gemeente zich niet op achterhaalde informatie baseert.
- Vragen over de mate van geluid die verschillende type turbines produceren, en of de gemeente wel voor de stilste kiest.
- Een andere zorg is de opeenstapeling van nieuwe ontwikkeling die leiden tot opstapeling van overlast, zoals cumulatief geluid van een drukke weg.

"Ik ben voorstander van duurzame energie, maar dat mag niet ten koste gaan van de gezondheid van Amsterdammers en al helemaal niet van onze kinderen."
– Inspreekavond, bewoner Amsterdam

"Ik kan de geluidsoverlast en de gevolgen daarvan niet zelf bepalen en de hoeveelheid storend geluid zou ik willen ervaren voordat ik daar een mening over kan vormen."
– Online raadpleging, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Alle windturbines in Amsterdam moeten voldoen aan de wettelijke normen (RVO). De rechter heeft deze normen voor windturbineparken buiten werking gesteld.
- Hoe ver het geluid van een windturbine draagt is moeilijk aan te geven, omdat er geen algemene afstand aan te geven is. Dit is namelijk afhankelijk van de windrichting, windsnelheid en het type windturbine. Voor iedere windturbine is maatwerk nodig. Op basis van een precieze locatie wordt een geluidsberekening gemaakt en bepaald welk extra geluid aanvaardbaar is in het licht van hinder/gezondheid[10].

Proces

- Zie processchema.
- De Amsterdamse expertgroep gezondheid is gestart tijdens de reflectiefase om de gemeente te adviseren over o.a. geluidsnormen en effecten op gezondheid.
- Het opstellen van een thematische klankbordgroep gezondheid. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Het uitvoeren van een Gezondheideffectanalyse (GEA) per windinitiatief.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van toegepaste audiovisuele simulatietechnieken die al worden gebruikt om vliegtuiglawaai in kaart te brengen.

[10] *Zie in dit verband ook hetgeen is opgemerkt onder wet- en regelgeving, eerste bullit, over de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.*

1.1.2 Slagschaduw

Wat is het?

Slagschaduw is de schaduw die een object werpt op een ondergrond of een ander voorwerp. Dit kan bijvoorbeeld een windturbine of lantaarnpaal zijn. Bij een lantaarnpaal gaat het om een vaste schaduw terwijl het bij een windturbine een pulserende schaduw is. Het type molen is bepalend voor de contour van de slagschaduw. Het optreden van slagschaduw is ook afhankelijk van de weersomstandigheden, seizoenen en de positionering van een windturbine ten opzichte van de woning of bijvoorbeeld een sportveld.[11]

Signalen uit de stad

- De zorg is dat als de zon tegen de bewegende wieken van de windturbine schijnt, er een continu bewegende schaduw ervaren wordt over bijvoorbeeld ramen van woningen. De zorg van bewoners is dat omwonenden dit als hinderlijk zullen ervaren.
- Bewoners noemen slagschaduw veelal als onderdeel van verschillende vormen van overlast zoals horizonvervuiling, vermindering van de woningwaarde en geluidsoverlast.
- Een andere zorg is of de risico's helder zijn rondom slagschaduw en verkeersveiligheid.

"Kunt u garanderen dat in een eventuele vergunning komt te staan dat de windturbines stilgezet dienen te worden zodra er slagschaduw optreedt?"
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- In de milieuregelgeving zijn normen opgenomen over slagschaduw, zoals o.a. een maximale duur van slagschaduw per jaar. De rechter heeft deze normen voor windturbineparken buiten werking gesteld. In het MER dat wordt uitgevoerd bij elk project worden de effecten van slagschaduw onderzocht en nader beschouwd.

Proces

- Zie processchema.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook mitigerende maatregelen en alternatieven aan bod komen.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van visualisaties om slagschaduw te tonen.

[11] *Aanvullende informatie is te vinden in deze publicatie van het RVO*

1.1.3 Knipperlichten

Wat is het?

Bovenop windturbines met een tiphoogte van 150 m is verlichting aanwezig die knippert, met als doel het waarborgen van de veiligheid van het vliegverkeer. Dankzij knipperlichten blijven windturbines 's avonds, 's nachts en bij slecht weer namelijk zichtbaar voor het vliegverkeer. Afhankelijk van de weersomstandigheden wordt het licht sterker of minder sterk ingesteld. Bij de huidige windturbines zijn de knipperlichten vanaf de grond waarneembaar.

Signalen uit de stad

- Zorgen gaan over de (knipper)lichten op windturbines dat mogelijk als storend zou kunnen worden ervaren door omwonenden en recreanten.
- De zorg is geuit dat het knipperen eventuele gezondheidsklachten als migraine kan verergeren.
- Zorgen geuit over dat knipperlichten kunnen leiden tot het verstoren van de migratieroutes van dieren, in het bijzonder vleermuizen.

"Ik vrees ook voor de hinder die zal worden ondervonden van het knipperlicht die noodzakelijk is bij de mega windturbines."
– Inspreekavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Aanvullende informatie is hier te vinden.

Proces

- Zie processchema.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook mitigerende maatregelen en alternatieven aan bod komen.

1.1.4 Schadelijke stoffen

Wat is het?

Windturbines wekken stroom op zonder de lucht te vervuilen, zonder het klimaat te belasten en zonder grondstoffen uit te putten. Wel komt er wat CO_2 vrij bij het bouwen, onderhouden en afbreken van de turbine, maar na 3 tot 6 maanden draaien heeft een turbine die hoeveelheid CO_2-uitstoot al bespaard.

Signalen uit de stad

- Zorgen over vrijkomen van schadelijke stoffen (bijv. Bisfenol A) door eroderen wieken.
- Zorg over verspreiding van fijnstof door windturbines.

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Geen aanvullingen.

Proces

- Zie processchema.
- Het uitvoeren van een Gezondheidseffectanalyse per windinitiatief.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

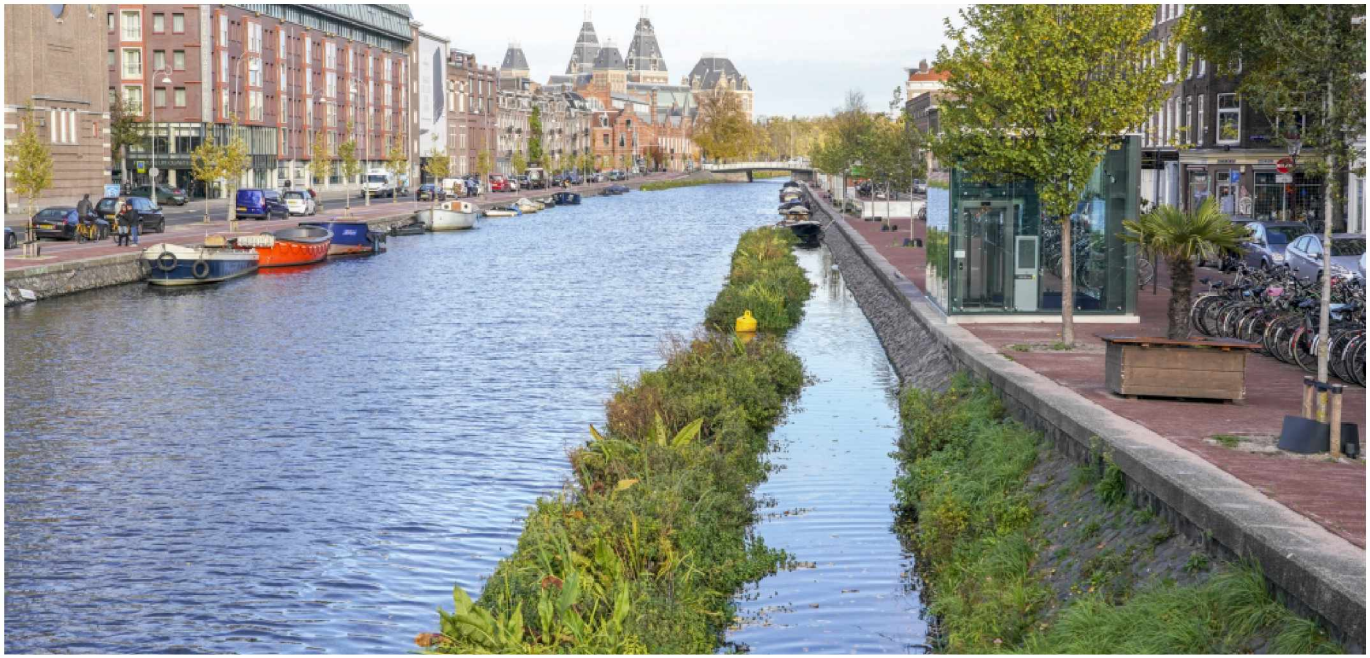

1.3 Recreatie & belevingswaarde

Recreëren gaat over ontspanning en vermaak. Voor veel Amsterdammers is het groen en de buitenruimte in en rondom Amsterdam een plek om te recreëren: sporten, wandelen, de hond uit te laten of van de natuur te genieten[12]. Veranderingen in het (stedelijke) landschap kunnen de beleving van iemand die recreëert in een gebied, beïnvloeden. Dit kan zowel een positieve als negatieve ervaring zijn. En daarmee kan ook de belevingswaarde veranderen. De belevingswaarde zegt iets over de mate waarin een gebruiker van een gebied, dat gebied als kwalitatief ervaart. Het gaat dus niet om de economische waarde van een gebied maar de zintuiglijke ervaring ervan. De belevingswaarde is sterk afhankelijk van individuele voorkeuren, de activiteiten en de persoonlijke associaties van iemand met een gebied.

> 1.3.1 Buitenactiviteiten

> 1.3.2 Volkstuinen

[12] *Een overzicht van alle parken en recreatiegebieden in de gemeente is hier te vinden.*

1.2.1 Buitenactiviteiten

Wat is het?

Buitenactiviteiten die vaak genoemd zijn in het proces rondom de RES 1.0 zijn onder andere: fietsen, surfen, roeien, zwemmen, suppen, varen op het meer, kanoën, wandelen en hardlopen. Het gebruik van volkstuinen valt ook onder recreatie, dit wordt als apart onderwerp behandeld (zie PM).

Kijkend naar de verschillende buitenactiviteiten is te zien dat deze op verschillende wijzen georganiseerd zijn: soms in een sportpark of binnen een vereniging, en soms gaat het over losse bewoners/bezoekers. Deze nuances komen ook terug wanneer ingezoomd wordt op de verschillende gebieden in het onderzoek leefomgeving, een samenvatting per voorkeursgebied is te vinden in Deel 2 van dit document.

Signalen uit de stad

- Bewoners noemen de vermindering van de belevingswaarde in het wandel/sport/hondenuitlaat gebied door de aanwezigheid van windturbines als zorg. De zorg bestaat dat recreatiewater voor watersporters wordt opgeofferd, dat windturbines ten koste gaan van groene plekken waar kinderen en volwassenen ontspannen en dat sportvelden het moeten ontgelden.
- Men maakt zich in sommige gevallen ook zorgen over de toegankelijkheid van het gebied.
- Er is een zorg geuit gerelateerd aan veiligheid: los van of je ergens mág sporten of recreëren, kan het nog wel veilig?

"Wat zijn de gevolgen voor recreatie ten gevolge van de molens nabij de oevers van Amsterdam met het IJmeer denk aan: surfen, roeien, zwemmen, suppen, varen op het meer, wandelen, hardlopen en andere sporten."
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Bij het inpassen van een windturbine in bestaand gebied moet rekening gehouden worden met de omgeving. Zie deel 2 voor specifieke opmerkingen per zoekgebied.
- Een initiatiefnemer zal in het participatieproces samen met omwonenden en belanghebbenden spreken over eventuele gevolgen voor buitenactiviteiten op een potentiële locatie en hoe deze zo veel mogelijk te voorkomen.

Proces

- Zie processchema.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook de effecten op recreatie aan bod komen.
- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.

1.2.2 Volkstuinen

Wat is het?

Volkstuinen vervullen een duurzame, ecologische, educatieve en recreatieve rol in het leven van verschillende Amsterdammers. In Amsterdam is ruim 300 hectare aan volkstuinparken. Het gaat in totaal om ongeveer 6000 volkstuinen op 43 verschillende parken. In december 2021 heeft het college nieuwe plannen aangekondigd voor de ontwikkeling van volkstuinparken.

Signalen uit de stad

- Er zijn in algemene zin zorgen geuit over het plaatsen van windturbines dicht bij volkstuinen. Bewoners wil weten of er minimale afstanden gelden voor windturbines in de nabijheid van volkstuinen. Bewoners met volkstuinen gaan daar juist heen om te ontsnappen aan het geluid en de drukte van de stad, zo wordt opgemerkt.
- Men wil weten waarom voorbij is gegaan aan de Milieueffectrapportage bij Windvisie 2012: tuinparken zijn kwetsbare objecten? In PlanMER staat dat windturbines (max. 120) niet plaatsbaar zijn naast volkstuinparken omdat dit kwetsbare objecten zijn.
- Men wil ook weten of er onderzocht kan worden of volkstuinparken de status van geluidsgevoelige objecten kunnen krijgen.
- Er is meegegeven dat sommige mensen overnachten in de volkstuinen gedurende bepaalde perioden van het jaar. Omdat dat dit slecht geïsoleerde huisjes zijn, zullen windturbines negatieve gevolgen hebben voor de nachtrust.
- Bewoners merken op dat niet alle betrokkenen vanuit de volkstuinen zich gezien voelen als stakeholder en/of direct belanghebbende in het RES-traject.

"Volkstuinparken moeten de status van geluidsgevoelig object kunnen krijgen. Veel tuinders wonen immers het grootste deel van het jaar op het tuinpark, dat ook door veel wandelaars wordt bezocht." – *Raadadres, bestuur Volkstuinpark*

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- In het kader van een goede ruimtelijke ordening wordt gewogen of geluidsaspecten een belemmering kunnen opleveren voor de bouw van windturbines in de buurt van een volkstuincomplex.

Proces

- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook de effecten op volkstuinparken aan bod komen.

1.3 Natuur

Niet alleen Amsterdammers leven in onze stad, ook voor veel soorten dieren en planten is Amsterdam de thuishaven. Rondom de stad liggen verschillende gebieden rijk aan dier- en plantsoorten. En ook ín de stad, met bijvoorbeeld het Diemerpark dat ruimte biedt aan een groot aantal ringslangen, of het Amsterdamse Bos dat plek biedt aan een verscheidenheid van planten en dieren. Het aantal soorten is in Amsterdam de afgelopen decennia toegenomen, dit geldt bijvoorbeeld voor wilde bijen en dagvlinders, waarvoor ook midden in de stad belangrijke plekken liggen. Dat is het resultaat van initiatieven van bewoners, investeringen van de gemeente en zorgvuldig (ecologisch) beheer.

Klimaatverandering heeft invloed op natuurlijke systemen: biodiversiteit gaat verloren en ecosystemen gaan achteruit. Ook in Amsterdam zal klimaatverandering impact hebben op de natuur. Door fossiele energievoorziening te vervangen voor duurzame energie wordt natuur beschermd tegen klimaatverandering. Daarnaast helpt meer natuur om ons beter aan te passen tegen de gevolgen van klimaatverandering: groen in de stad zorgt voor meer koelte en betere water-opvang. Ten slotte kan het bevorderen van biodiversiteit veel geld schelen, dat anders nodig is voor achterstallig onderhoud, sanering of de bestrijding van plaagdieren. Het behoud en bescherming van natuur en landschap is belangrijk, voor Amsterdam, maar ook op hogere schaalniveaus. Amsterdam houdt rekening met de bestaande regionale en provinciale groenstructuren en (inter-)nationale doelstellingen voor soorten en gebieden.

Vanuit de verschillende signalen uit de stad over windturbines zijn onderwerpen genoemd in relatie tot natuur en landschap. Dit varieerde van het uitspreken van de algemene wens om natuur en landschap goed mee te nemen, dan wel te behouden en te beschermen tot het benoemen van mogelijk gevolgen voor specifieke soorten (met vooral aandacht voor vogels en vleermuizen). Deze zijn in de paragrafen hieronder verder toegelicht en uitgewerkt.

Een expertgroep Natuur brengt advies uit of de bestaande wetten, normen en onderzoeken voldoen om aan de geuite zorgen tegemoet te komen en een goede afweging te maken op moment dat er een besluit genomen zal worden door de raad.

> 1.3.1 Behoud en bescherming natuur en landschap

> 1.3.2 Vogels

> 1.3.3 Vleermuizen

1.3.1 Behoud en bescherming natuur en landschap

Wat is het?

Amsterdam is omgeven door waardevolle natuurgebieden, waarvan ook een deel binnen de stadsgrenzen ligt. Ook aan de randen van de stad zijn er verschillende gebieden met hoge ecologische waarde. In een groeiende stad waar er steeds meer vraag is naar woonruimte en de openbare ruimte onze achtertuin is, is beleving van rust en ruimte in (beschermde) natuur en landschappen belangrijk.

Signalen uit de stad

- Zorgen gaan over de impact van turbines op de natuur. Hierbij worden zorgen genoemd waar het gaat over het verlies en beschadigen van natuurgebieden door de komst van windturbines.
- Noodzaak om de nodige bescherming van natuurgebieden te bieden.
- Zorgen over overlap tussen de zoekgebieden en compensatiegebieden (gebieden die eerder zijn ontwikkeld om te compenseren voor andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals snelwegen en gebrek aan natuur, bijvoorbeeld de mosselbanken in het IJmeer).
- Een zorg is dat de toegankelijkheid tot natuurgebieden (voor zowel mens als dier) door de komst van windturbines afneemt.
- Zorgen over de mogelijke gevolgen voor natuur en biodiversiteit bij het aanleggen van windturbines.
- Ook mogelijke kansen voor biodiversiteit worden gezien, omdat door de plaatsing van windturbines sommige gebieden minder bezoekers zullen krijgen, wat ruimte en rust geeft voor biodiversiteit.
- Mogelijke kans om de windopbrengsten te investeren in vergroting en verbetering broedgebieden.

"Ontzie belangrijke natuurgebieden bij het realiseren van de klimaatopgave."
– Raadsadres, bewoner Amsterdam"

"Dieren hebben ook een veilig leefgebied nodig om te voorkomen dat deze hieruit zullen vertrekken." – Online raadpleging, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Nederland heeft een (wettelijk gereguleerde) verantwoordelijkheid in het beschermen van soorten en in stand houden van de biodiversiteit, onder meer vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

Proces

- Zie processchema.
- Een Amsterdamse expertgroep natuur is gevraagd advies uit te brengen over de effecten op landschap en natuur die betrokken moeten worden bij de afweging om tot plaatsing van windturbines te kunnen besluiten.
- Naast de expertgroep is een thematische klankbordgroep natuur opgericht. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.3.2 Vogels

Wat is het?

Vogels gebruiken vaak dezelfde vliegroutes om hun bestemming te bereiken. Maar dichter bij huis gebruiken vogels ook vaste routes om eten op te halen en uit te rusten nabij hun standplaats. Vogels kunnen last hebben van windturbines omdat de turbines hun vliegroutes doorkruizen. Dit kan als mogelijke gevolgen hebben dat er sprake is van verstoring van vogelbewegingen of sterfte.

Signalen uit de stad

- Er zijn verschillende zorgen geuit over de impact van windturbines op de vogelpopulatie, bijvoorbeeld doordat de aanleg van windturbines het landschap verandert waardoor vogels de bestaande migratieroutes mogelijk niet (meer) goed gebruiken.
- Vogels raken gedesoriënteerd en in het uiterste geval kan daarmee de populatie van een soort afnemen. Bijvoorbeeld omdat vogels een gebied gaan mijden, waardoor het gebied ongeschikt wordt om te broeden, te rusten en voedsel te zoeken.
- Ook maken bewoners zich zorgen dat windturbines zullen leiden tot lager broedsucces, omdat vogels langer op zoek moeten naar voedsel.
- Een andere zorg die genoemd is zijn de effecten van het botsen op een windturbines. Door een botsing kunnen vogels zich verwonden of overlijden.
- Bewoners maken zich zorgen over de gevolgen van laagfrequent geluid voor vogels, of daar onderzoek naar is gedaan. Door hen wordt verwezen naar de Nationale Windturbinerisicokaart van de Vogelbescherming.
- Bewoners vragen zich af of het betrekken van ecologen en stichtingen zoals de Vogelbescherming voldoende gebeurt.

"Windturbines kunnen het welzijn van vogels sterk beïnvloeden. Vogels botsen tegen de wieken, verliezen foerageergebieden of moeten omvliegen om de molens te ontwijken..." – *Raadsadres, Vogelwerkgroep Amsterdam*

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Momenteel vindt er ook onderzoek plaats naar de vormgeving en uitstraling van een windturbine om te kijken of hiermee het aantal botsingen van vogels kan afnemen: bijvoorbeeld door het clusteren van windturbines of het schilderen van een wiek.

Proces

- Een Amsterdamse expertgroep natuur is gevraagd advies uit te brengen over de effecten op landschap en natuur die betrokken moeten worden bij de afweging om tot plaatsing van windturbines te kunnen besluiten.
- Naast de expertgroep is een thematische klankbordgroep natuur opgericht. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.3.3 Vleermuizen

Wat is het?

Amsterdam kent een grote populatie vleermuizen. In onze stad komen minstens 6 soorten vleermuizen voor. Ook vleermuizen hanteren net als vogels vaste trekroutes tussen hun zomer- en winterplaats. Afhankelijk van de soort zijn de migratieroutes meer of minder lokaal van aard.

Signalen uit de stad

- Vleermuizen worden in de verschillende gesprek- en inspreekmomenten apart genoemd als categorie dieren die overlast kan ervaren door windturbines.
- Bewoners geven aan dat er vleermuizen beschermde diersoorten zijn.
- Op IJburg en boven het IJmeer zitten veel vleermuizen en bewoners willen weten hoe de veiligheid van de vleermuizen gewaarborgd kan worden als er windturbines worden geplaatst.

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Er zijn verschillende mitigerende maatregelen mogelijk om de gevolgen voor vleermuizen te beperken. Het bespreken van mitigerende maatregelen is pas aan de orde als er een precieze locatie bekend is.

Proces

- Een Amsterdamse expertgroep natuur is gevraagd advies uit te brengen over de effecten op landschap en natuur die betrokken moeten worden bij de afweging om tot plaatsing van windturbines te kunnen besluiten.
- Naast de expertgroep is een thematische klankbordgroep natuur opgericht. Deze kan vragen stellen of input geven aan de experts. De expertgroep reageert op deze vragen en/of input in de openbare verslagen.
- Er wordt een natuurtoets uitgevoerd en gedeeld met de expert- en klankbordgroep.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief.

1.4 Veiligheid

Veiligheid gaat over de veiligheid van de turbine zelf: de technische eisen en wettelijke normen -en regels waaraan een windturbine moet voldoen wanneer hij geplaatst wordt. Voor windturbines gelden er strenge veiligheidseisen die zijn terug te vinden in de Handreiking Risicozonering Windturbines. Voor windturbines gelden diverse veiligheidseisen vanuit verschillende soorten wet- en regelgeving, van de Spoorwegwet tot het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (bevb). De normen voor externe veiligheid kwetsbare objecten uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer zijn net als de normen voor geluid en slagschaduw door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van Staten buiten werking gesteld. Deze worden per project in het MER onderzocht. Er gelden algemene richtlijnen voor veiligheid in Nederland. Op de website van RVO kan gelezen worden welke richtlijnen dit zijn, deze staan toegelicht in de Handreiking risicozonering Windturbines. Welke richtlijn van toepassing is hangt af van het type molen en de omgeving. Bij de aanleg nabij wegen hangt het er bijvoorbeeld vanaf of er ook gevaarlijke stoffen worden vervoerd over de weg en hoeveel mensen er rijden. Voor iedere windturbine moet een veiligheidsberekening van het risico worden gemaakt. Op basis hiervan worden risicocontouren berekend die aangeven welke activiteit op welke afstand van de windturbine mag plaats vinden.

> 1.4.1 Technische veiligheid en normen

1.4.1 Technische veiligheid en normen

Wat is het?

Windturbines moeten voldoen aan strenge veiligheidseisen. Daarmee wordt bijvoorbeeld gewaarborgd dat de molen onder alle weerscondities veilig in werking kan zijn, of dat, in geval van storingen aan de molen zelf, de veiligheids-systemen ervoor zorgen dat de turbine tot stilstand komt. Daarnaast vindt er elk jaar een beoordeling door een deskundige plaats die het functioneren van de molen moet checken. En die bij het vermoeden van een defect, de windturbine direct buiten bedrijf moet laten stellen. Omdat deze eisen er zijn, is de kans dat een windturbine een veiligheidsrisico oplevert, zeer klein.

Signalen uit de stad

- Zorg bestaat over het risico op afbreken van de gondel, mastbreuk of het afbreken van een (deel van een) blad door wind of blikseminslag. Ook ijsafwerping gedurende de winter is genoemd als zorg.
- Zorg dat turbines in brand kunnen vliegen door kortsluiting of overbelasting en dat daardoor onderdelen afbreken.
- Vragen worden gesteld over een veilige afstand tussen windturbine en activiteiten (zoals wandelen).

"Hoe wordt de veiligheid gewaarborgd van de direct omwonende, denk bijvoorbeeld aan het afbreken van een wiek op volle snelheid?"
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Geen aanvullingen.

Proces

- Op het moment dat concrete mogelijke locaties bekend zijn kunnen nadere uitspraken gedaan worden over welke activiteiten wel of niet mogelijk zijn in de buurt van een windturbine, uitgaande van bestaande wet- en regelgeving.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook mitigerende maatregelen en alternatieven aan bod komen.

1.5 Ruimtelijke kwaliteit en landschap

Amsterdammers en bewoners uit buurgemeenten waarderen de ruimtelijke inrichting van Amsterdam als stad met groene scheggen en geven om de kwaliteit van het landschap. Door de groei van de Amsterdamse bevolking en woningnood staan deze waardes onder druk. Een deel van ons landschap wordt daarom beschermd door bestaande wet- en regelgeving. Dat is belangrijk, omdat het landschap in Amsterdam een bepaalde kwetsbaarheid kent, o.a. vanwege de grote historische waarde en de aanwezigheid van verschillend cultureel erfgoed in de stad en omgeving. Er zijn verschillende monumenten die UNESCO status hebben en daarmee beschermd worden tegen beschadiging.

Binnen dit hoofdstuk worden de signalen benoemd die Amsterdammers belangrijk vinden als het gaat over de ruimtelijke inrichting en de kwaliteit van het landschap. Ruimtelijke inrichting benoemt de mogelijk conflicterende of elkaar aanvullende bestemmingen zoals woningbouw of natuurontwikkeling of functiecombinaties in de nabijheid van windturbines.

Landschapskwaliteit bestaat uit zowel technische als sociale factoren. Bij technische factoren gaat het om de fysieke inrichting van het landschap zoals de inpassing van een windturbine in de horizon, de opstelling van molens onderling en de lokale inpassing van de voet van de molen. Dit speelt op verschillende schaalniveaus, heel lokaal tot nagenoeg regionaal. Bij sociale factoren gaat het onder meer over beleving van landschap.

> 1.5.1 Ruimtelijke inrichting

> 1.5.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde)

> 1.5.3 Landschapskwaliteit

1.5.1 Ruimtelijke inrichting

Wat is het?

Ruimtelijke inrichting gaat over verschillende belangen in dezelfde ruimte die met elkaar kunnen conflicteren of elkaar kunnen aanvullen (meervoudig ruimtegebruik). Dit betreft bijvoorbeeld bestaande woningen in de buurt van mogelijke nieuwe windturbines, nieuwe woningbouwplannen of natuur. De gemeente kijkt dan ook of het in de ruimtelijke langetermijnstrategie past. Voor het Rijk is de Nationale omgevingsvisie vastgesteld. Ook in de NOVI is de voorkeur voor meervoudig ruimtegebruik uitgesproken. In Amsterdam is de langetermijnstrategie vastgelegd in de omgevingsvisie. De Omgevingsvisie 2050 heeft de voorkeursgebieden voor windenergie uit de RES 1.0 opgenomen. Vervolgens worden de zoekgebieden geborgd in de andere omgevingsinstrumenten. Daarbij wordt in het kader van een "goede ruimtelijke ordening" gekeken naar afwegingen van de hele stad en de buurgemeenten. Hoe verhoudt een windturbine zich tot de totale omgeving waar die zich in bevindt? Wat is de beste plek in relatie tot woningbouw en de andere opgaven in de stad? De relatie met bestaande woningen wordt daarbij veel genoemd.

Signalen uit de stad

- Bewoners zijn benieuwd of windturbines voor meerdere functies gebruikt kunnen worden, daar waar dat mogelijk is zou de gemeente daar meer over moeten communiceren.

"In welke mate vallen windmolens te combineren met ander ruimtegebruik?
Kunnen windmolens bijvoorbeeld gecombineerd worden met bos en/of agrarische functies?"
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- De RES is meegenomen in de Omgevingsvisie en wordt geborgd in omgevingsinstrumenten.
- Onderzoek en gesprekken kunnen aangeven hoe en waar functies gecombineerd kunnen worden.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- Als onderdeel van een 'goede ruimtelijke ordening' wordt in de vergunning gekeken naar functies in de omgeving, ook in de buurgemeenten. Ook in het MER wordt inzichtelijk gemaakt in hoeverre meervoudig ruimtegebruik mogelijk is.

1.5.2 Woningen (nieuwbouw en woningwaarde)

Wat is het?

De stad Amsterdam heeft een enorme woningbouwopgave: het is de ambitie om in 2050 150.000 woningen erbij gebouwd te hebben in de stad. Voor deze hoeveelheid woningen is ruimte nodig. Zoveel mogelijk benutten van de binnenstedelijke ruimte en de buitenruimte leeg houden, dat is een van de strategische keuzes die in de Omgevingsvisie is vastgesteld. De stad wil werken aan verdichting in bestaande buurten, het verduurzamen van de bestaande bouw en het vergroenen van de leefomgeving. Bij dit onderwerp gaat het zowel over de woningbouwopgave als de woningwaarde: de waarde van een woning kan dalen of stijgen als gevolg van veranderingen in de omgeving van de woning.

Signalen uit de stad

- Bewoners willen weten hoe de plannen voor windturbines zich verhouden tot nieuwbouwplannen. Zorg is dat die niet meer gerealiseerd kunnen worden.
- Zorg dat de komst van een windturbine effect heeft op de waardebepaling van een (nieuwbouw) woning. Bewoners vinden het van belang dat mogelijke waardedaling als gevolg van windturbines zo goed mogelijk in beeld wordt gebracht en wat de gemeente hieraan kan doen.
- Het uitzicht op een gebied met windturbines op het water is volgens de insprekers ook reden voor de waardedaling.

"Het zoekgebied voor wind ligt vooral in het IJmeer. Er zijn ook plannen om een aantal eilanden en nieuwe woongebieden op dezelfde locatie te bouwen. Wat is de status van de nieuwe eilanden en behoort een combinatie van nieuwbouw en windmolens tot de opties?" – Informatieavond, bewoner Amsterdam

"Waardedaling van verkoopprijzen van bestaande woningen nabij windmolens is een belangrijk aspect. Deze waardedaling kan oplopen tot 20%. Ik begrijp dat dit argument niet doorslaggevend zal zijn bij u besluit, maar waar kan een huiseigenaar terecht met dit kostenverhaal?" – Raadadres, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Bij het vaststellen van de zoekgebieden is er rekening gehouden met 350 meter tot bestaande woningen en met vastgestelde bestemmingsplannen.
- Er geldt een regeling voor planschadevergoeding (onder de Omgevingswet heet dit nadeelcompensatie).

Proces

- Bij het ruimtelijk besluit wordt een planschaderisicoanalyse opgesteld. Verzoeken om een planschadevergoeding worden afzonderlijk beoordeeld.
- Nieuwbouwplannen waarvoor al een bestemmingsplan is vastgesteld, worden gezien als een autonome ontwikkeling in het MER.

1.5.3 Landschapskwaliteit

Wat is het?

Een windturbine in het landschap staat niet op zichzelf, maar vormt onderdeel van een geheel: een plek waar mensen wonen, werken en recreëren, waar mogelijk historisch erfgoed ligt, waar natuur is, dieren en planten leven, kortom (stedelijk) landschap. Mensen ontlenen er een identiteit aan en beleven dit landschap als waardevol.

De komst van een windturbine heeft impact op dit landschap. Hoe deze impact en de verandering van de omgeving ervaren wordt is subjectief. Het gaat daarbij zowel om de context op grotere schaal, zoals de horizon als mede de concrete impact in de nabijheid van de leefgebieden van mensen.

Echter is niet alles subjectief, cultuurhistorisch waardevolle landschappen en/of gebieden met UNESCO status worden door de wet beschermd volgens duidelijke criteria. De provincie zorgt momenteel als bevoegd gezag voor het behoud van deze waarden en de doorontwikkeling ervan in een specifieke context, zoals klimaatverandering.

De inpassing van een windturbine in de landschappelijke context en in het (stads)landschap kan vormgegeven worden aan de hand van een aantal criteria. Bijvoorbeeld de opstellingen van de windturbines ten opzichte van elkaar, de horizon en het silhouet in het landschap, of de inpassing van de voet. Horizon en landschap zijn constant aan verandering onderhevig. Molens maken samen met andere hoge elementen de horizon. Omdat het landschap aan verandering onderhevig is vereist dit een brede manier van kijken.

Signalen uit de stad

- Verschillende bewoners uiten zorgen over het veranderende landschap en geven aan dat windturbines niet in elk landschap passen.
- Er zijn zorgen over verrommeling van het landschap.
- Zorgen over oude historische karakteristieken in het landschap worden verstoord.
- Zorgen over de mogelijke aantasting van UNESCO werelderfgoed, zoals de Stelling van Amsterdam.
- Sommige bewoners vinden vervuiling van de horizon in mindere mate een zorg, omdat er ook al op veel plekken elektriciteitsmasten staan.
- Andere mensen geven aan de verandering van het landschap als gevolg van de plaatsing van windturbines voor lief te zullen nemen omdat groene stroom een belangrijk doel is.
- Bewoners geven aan het open polderlandschap open te willen houden.
- Er zijn bewoners die vinden dat de windturbines geclusterd geplaatst moeten worden, in plaats van 1 molen, zodat een verrommeling van het landschap beperkt blijft.
- Sommige bewoners hebben voorkeur om op plekken windturbines clusteren. Op die manier kan de overlast beperkt worden. Daarnaast is het aansluiten van windturbines op het netwerk goedkoper en er wordt meer natuur bespaard op die manier.

"Versnippering is niet fraai; daarom is het belangrijk te kijken naar een paar clusters i.p.v. te verspreiden over alle zoekgebieden in de stad"
– Interactieve sessie, bewoner Amsterdam

"Ik ben in eerste plaats heel erg bang dat we met deze windturbines de unieke aanzichten van de Amsterdamse stad onherstelbare schade aanbrengen."
– Inspreekavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Tijdens de reflectiefase wordt gewerkt aan een gemeentelijk kader voor de ruimtelijke kwaliteit.
- De provincie Noord-Holland heeft een handreiking ruimtelijke kwaliteit opgesteld om gemeenten en initiatiefnemers te ondersteunen.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het thema wordt behandeld in het participatieproces. Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- In het participatieproces wordt gebruik gemaakt van visualisaties en audiovisuele simulatietechnieken om de effecten op de ruimtelijke kwaliteit en landschap te tonen.
- In een MER worden effecten op het landschap, cultuurhistorie en de horizon onderzocht. Wanneer windturbines binnen of in de nabijheid van de Stelling van Amsterdam of elementen daarvan (schootcirkel of zichtlijnen) worden gepositioneerd zal er een **Heritage Impact Assessment (HIA)** moeten worden uitgevoerd. De HIA geeft inzicht in de mogelijk effecten van de windturbines op het UNESCO werelderfgoed en zal onderdeel gaan uitmaken van het MER.
- Mogelijke initiatieven moeten ook getoetst worden aan het beschermingsregime Bijzonder Provinciaal Landschap en bij inpassing ook aan de ruimtelijke kwaliteitseis die stelt dat rekening gehouden dient te worden met Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

"De transitie naar veiligere stroom is cruciaal. Uitzicht is aan te wennen, een onleefbare planeet niet." – Bijlage Draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

"Windmolens zijn een onderdeel van de Nederlandse cultuur, en de moderne vallen daar voor mij ook onder." – Bijlage Draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

De wil en inzet van (bevlogen) Amsterdammers, bewoners van buurgemeenten en andere belanghebbenden is nodig om onze ambities te realiseren. De gemeente spant zich in om ieder die dat wenst te betrekken in het proces om alle wensen, zorgen en behoeften in beeld te brengen. In Nederland bestaan democratische instrumenten om de zorgen van eenieder te borgen en af te wegen in het democratisch besluitvormingsproces. Dit gebeurt o.a. in een MER die uitgevoerd bij alle windinitiatieven in Amsterdam. Daarin worden alle mogelijke gevolgen voor de omgeving onderzocht, afgewogen en alternatieven benoemt. Amsterdam zet met dit document en de reflectiefase een extra stap.

Onder dit hoofdthema worden thema's en onderwerpen toegelicht die relevant zijn voor het proces om alle belanghebbenden en betrokkenen op juiste wijze te betrekken zoals bijvoorbeeld ruimte voor inspraak en dialoog, het betrekken van alle lagen van de bevolking maar ook aandacht voor de opbrengsten van een windinitiatief.

2.1 Inspraak en dialoog

Tijdens het proces in aanloop naar de RES 1.0 zijn verschillende zorgen en aandachtspunten benoemd die raken aan het hoofdthema maatschappelijke betrokkenheid. Dit gaat over betrokkenheid van verschillende groepen, feitenkennis, belevingswerelden en transparantie over het proces en de besluitvorming.

> 2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen

> 2.1.2 Gedeelde feitenkennis

> 2.1.3 Verschillende belevingswerelden binnen een groep

> 2.1.4 Transparantie over het proces en de besluitvorming

2.1.1 Betrokkenheid verschillende groepen

Wat is het?

Het is belangrijk dat zoveel mogelijk bewoners en belanghebbenden met verschillende perspectieven bekend zijn met de plannen en zo mogelijk ook worden betrokken bij de plannen voor windenergie. Zodat er wederzijds begrip ontstaat voor elkaars perspectieven en mogelijk acceptatie ontstaat voor de bestuurlijke keuzes die gemaakt worden.

Signalen uit de stad

- Verzoek om de totale samenleving te betrekken, vanuit alle lagen in de wijk en van jong tot oud.
- Een zorg is dat er waarschijnlijk groepen mensen zijn die wel een belang hebben, maar die niet worden gehoord. Dit kan komen door een beperkte toegang tot internet en of media, door een taalbarrière of opleidingsniveau, maar mogelijk ook door beperkte interesse in het onderwerp of andere prioriteiten.

"Mensen hebben eigenlijk nog geen idee wat van wat ze boven het hoofd hangt. Ik maak mij daar best wel zorgen over, want ze hebben eigenlijk nog niet goed mee kunnen denken. De enquête die gedaan is was ook niet in hun eigen taal en was ook online. Hoe hebben zij tot nu toe mee kunnen denken?"
– Bijeenkomst Noord, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- De gemeente organiseert daarnaast nieuwe vormen van betrokkenheid zoals Mini-Burgerberaad, Maakbank, de Online raadpleging en het Amsterdams klimaatakkoord.
- De gemeente houdt rekening met verschillende bewoners en bevolkingsgroepen tijdens het uitvoeren van de jaarlijkse een enquête over de houding van Amsterdammers ten aanzien van duurzaamheid, hier worden ook straatinterviews gehouden om bredere doelgroepen te bereiken.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe het participatieproces wordt vormgegeven. Dit gebeurt in samenspraak met omwonenden. Zie voor een voorbeeld: het participatieplan Noorder IJplas.
- Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door de gemeente.
- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

2.1.2 Gedeelde feitenkennis

Wat is het?

Met gedeelde feitenkennis wordt bedoeld dat het van belang is dat alle betrokkenen – gemeente, bewoners, initiatiefnemers - uitgaan van hetzelfde kader aan feiten. Die gedeelde feiten vormen het fundament voor het gesprek dat in en met de stad gevoerd wordt.

Signalen uit de stad

- Volgens bewoners is er genoeg ruimte op zee om alle windturbines te plaatsen. Om deze reden willen zij de belangenafweging van de doelstelling van 49 TWh op zee beoordelen.
- Er zijn bewoners die stellen dat de doelstelling van 35 TWh op land al gehaald is. Zij willen de aannames van het PBL, de RVO en het EZK kunnen beoordelen.
- Bewoners trekken de degelijkheid van het onderzoek van het RIVM over windturbinegeluid en gezondheid in twijfel, terwijl de overheid het beleid hierop baseert.
- Ook maken bewoners zich zorgen over de vergelijkbaarheid van onderzoeken omdat veel van de onderzoeken zich niet specifiek richten op Nederland en de gestelde normen.

"De rapporten waar geluidsoverlast op gebaseerd zijn meestal gebaseerd op turbines die verouderd zijn. Technologie in deze sector gaat ongelofelijk hard, geluidsoverlast van verminderd wordt."
– Inspreekavond, bewoner Amsterdam

"Wordt er nog nader onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten, aangezien experts elkaar tegen spreken en het moeilijk is om op basis van de huidige onderzoeken echt goed inzicht te hebben in de gezondheidseffecten?"
– Raadsadres, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Gedeelde feitenkennis speelt op verschillende schaalniveaus. Gemeente maakt gebruik van uitgangspunten die door landelijk beleid zijn opgesteld. De uitgangspunten voor wind op land komen voort uit landelijk beleid. Het gesprek over deze uitgangspunten moet dan ook op dat schaalniveau besproken worden. Er wordt daarom mogelijk een landelijke dialooggroep over wind op land gestart.
- Als onderdeel van de reflectiefase voert de gemeente het gesprek over feiten ook in de verschillende klankbordgroepen, bijvoorbeeld worden vragen over de feiten in rapporten over gezondheid gesteld in de klankbordgroep gezondheid.

Proces

- In het participatieplan van de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe kennisdeling en -uitwisseling wordt vormgegeven in het participatieproces. Dit gebeurt in samenspraak met omwonenden.
- Het participatieproces mag pas starten nadat het participatieplan is goedgekeurd door het college van de gemeente.
- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

2.1.3 Verschillende waarden in de stad

Wat is het?

In de stad bestaan verschillende ideeën en waarden over windenergie in Amsterdam. In het debat lijkt dit vaak plat geslagen tot voor- en tegenstanders. Er zijn verschillende groepen te identificeren omdat er verschillen zijn in onder andere de houding ten opzichte van windenergie en onderliggende waarden. Door oog te hebben voor dergelijke factoren en te zoeken naar mogelijk gedeelde waarden ontstaat de mogelijkheid om een dialoog te voeren tussen individuen en/of groepen met verschillende perspectieven in de stad.

Signalen uit de stad

Op basis van de online raadpleging wordt geconstateerd dat er verschillende perspectieven op windenergie in de stad zijn. De onderzoekers konden een aantal groepen deelnemers identificeren onder andere op basis van hun perceptie van de ambitie om extra windmolens in de stad plaatsen en de wens zoveel mogelijk duurzame energie op Amsterdams grondgebied op te wekken.

- Een groep deelnemers die positief is over extra windenergie in de stad, zij kiezen bijvoorbeeld relatief vaak voor de eis 'zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie. Binnen deze groep zijn er mensen die vinden dat alles uit de kast moet worden gehaald om klimaatverandering tegen te gaan. Een andere groep is gematigder en noemt meer voorwaarden over bijvoorbeeld afstand tot woningen en overlast.
- Een groep deelnemers die negatief is over extra windenergie in Amsterdam, leden van deze groep kiezen relatief vaak voor eisen over bescherming van het landschap en het bewaren van afstand tot natuurgebieden aan de randen van Amsterdam. Binnen deze groep kunnen we ook weer twee groepen onderscheiden, waarvan een het bouwen van windmolens in Amsterdam een slecht en irreëel plan vindt. Een andere deel van de groep is negatief over windenergie, maar vindt wel dat Amsterdam zoveel mogelijk moet doen om energie binnen de gemeentegrenzen op te wekken.
- Een groep die neutraal is over het bouwen van extra windmolens in Amsterdam. Een ruime meerderheid in die groep vindt dat Amsterdam zoveel mogelijk doen om energie binnen de gemeentegrenzen op te wekken, zij stellen hier wel voorwaarden aan zoals het beperken van overlast voor mens en natuur, eerst te kijken naar alternatieven voor windenergie, en locaties te zoeken in de buurt van industrie.

Uit de online raadpleging volgt ook dat voor een ruime meerderheid van de Amsterdammers gezondheid, verantwoordelijkheid, duurzaamheid, rechtvaardigheid en natuur/landschap belangrijke thema's zijn bij keuzes die moeten worden gemaakt rond de duurzame energie ambities van Amsterdam. Twee relevante kanttekeningen hierbij zijn dat:

- Bewoners van Amsterdam soms heel anders denken over de concrete invulling van deze waarden.
- Verschillende groepen Amsterdammers deze waarden anders prioriteren.

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn. De inzichten uit de online raadpleging worden gebruikt bij de totstandkoming van deze handreiking.

Proces

- Het volledige rapport over de online raadpleging wordt gedeeld met de gemeenteraad en wordt openbaar toegankelijk gemaakt.
- De resultaten van de online raadpleging kunnen worden gebruikt om een dialoog te voeden tussen de verschillende groepen in de stad.

2.1.4 Transparantie over het proces en de besluitvorming

Wat is het?

Transparantie over het proces en de besluitvorming betekent onder meer dat het proces begrijpelijk, toegankelijk, betrouwbaar en voorspelbaar is. En het moet duidelijk zijn wat, wanneer gebeurt in het proces en wanneer welk besluit genomen gaat worden.

Bovendien moet het helder zijn hoe en wanneer belanghebbenden kunnen meepraten in het proces. Daarnaast moet duidelijk zijn waarover belanghebbenden kunnen mee praten en op welke manier hun input wordt meegenomen in het proces dan wel besluit. Ook gaat het over de vraag hoe snel en adequaat je als overheid reageert op signalen die uit de samenleving worden overgebracht. Transparantie over het proces en de besluitvorming gaat gepaard met heldere communicatie.

Signalen uit de stad

- Vragen gaan over het proces en wanneer ze in het proces worden geïnformeerd: hoor ik het wel op tijd wanneer jullie voornemens zijn in mijn buurt een windturbine te plaatsen?
- Zorgen zijn dat het proces wellicht zo is ingericht dat bewoners geen echte inspraak meer hebben, maar voor voldongen feiten komen te staan.
- Zorgen gaan over het tot stand komen van de besluitvorming en hoe inspraak de besluitvorming beïnvloedt. Sommige bewoners hebben het gevoel dat besluiten al genomen zijn en dat er daarna pas geparticipeerd wordt.
- Een zorg is dat het proces nogal snel en gehaast is, met het risico dat er windturbines worden geplaatst op locaties waar niet goed over na is gedacht.
- Vragen gaan over waar het proces zich bevindt; waarom is een zoekgebied wel of niet geschikt is; wat is daarvoor doorslaggevend?
- Vragen gaan ook over hoelang het proces duurt van het plaatsen van een windturbine van start tot einde.
- Er worden ook complimenten gegeven over een helder en transparant proces.

"Het is echter onduidelijk welk belang de gemeente hecht aan deze inspraak."
– Bijlage Draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Gemeente Amsterdam deelt informatie over het proces en besluitvorming via de website www.amsterdam.nl/windenergie en de nieuwsbrieven 'Duurzaam020' en 'Duurzame energie'.
- PM online raadpleging.

Proces

- Het besluitvormingsproces is beschreven in het processchema begin van dit document.
- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

2.2 Meedoen in de opbrengsten

Wat is het?

In Amsterdam wordt er gestreefd naar 50% lokaal eigendom bij een windproject. Amsterdammers en bewoners van buurgemeenten kunnen op verschillende manieren profiteren: via lidmaatschap, via een omgevingsfonds of via een omwonendenregeling. Ook mensen met een kleine portemonnee kunnen profiteren. Dit wordt ook wel financiële participatie genoemd.

Signalen uit de stad

- Vragen gaan over de mogelijkheden om financieel mee te doen, op welke wijze meeprofiteren mogelijk is en of meeprofiteren voor iedereen toegankelijk is.
- Er zijn vragen waarom niet ingezet wordt op 100% lokaal eigendom, door een combinatie van zoveel mogelijk burger-energie coöperaties en een gemeentelijk duurzaam energiebedrijf.
- Zorgen geuit over het meeprofiteren van 'anderen', niet bewoners maar grote partijen zoals datacenters.
- Zorgen geuit over de verdeling van de lusten en laten: het mag niet zo zijn dat de ene Amsterdammer de lusten heeft als mede-eigenaar en de andere Amsterdammer de lasten als omwonenden van windturbine.
- Vragen gaan over wat de mogelijkheid is om als directe omwonende van een windturbine méér gecompenseerd te worden: hoe dichter bij een windturbine hoe meer privileges bijvoorbeeld.

"Financieel voordeel hierbij ondervinden is wel een vereiste en geen financieel nadeel ondervinden van plaatsing bijvoorbeeld als gevolgen van mijn verzekering et cetera."
– Bijlage draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Amsterdam verleent alleen medewerking aan initiatiefnemers die streven naar minimaal 50% lokaal eigendom.
- In de landelijke Handreiking RES 2.0 worden vier vormen van financiële participatie onderscheiden: mede-eigenaarschap, financiële deelneming, omgevingsfonds en omwonendenregeling.
- In Amsterdam zet in elk geval in op omgevingsfondsen, waarmee een windpark een vast bedrag per geproduceerde eenheid elektriciteit afdraagt aan een omgevingsfonds dat ten goede komt aan de directe omgeving van het project.
- Ook streeft de gemeente naar het uitwerken van een Omwonendenregeling, voor diegenen in de directe omgeving die niet willen of kunnen investeren.

Proces

- In het participatieproces gaat de initiatiefnemer in gesprek met omwonenden en belanghebbenden over mogelijkheden voor financiële participatie en samenwerking.
- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

2.3 Sociale cohesie

Wat is het?

De stad Amsterdam en ook de omliggende gemeenten hebben hun eigen karakter. De samenstelling van bewoners in een stad of buurt wordt ook wel sociale cohesie genoemd. Waarbij cohesie gebruikt wordt om de onderlinge samenhang en verbondenheid binnen een bepaalde groep (bijvoorbeeld buurtbewoners) aan te duiden. Op het moment dat inwoners veel activiteiten met elkaar ondernemen en/of betrokken zijn, dan spreken we van een grote mate van cohesie.

Wanneer er grote thema's in een buurt besproken worden, denk aan de komst van windturbines, het veranderen van een weg maar ook bijvoorbeeld Corona, dan kan dat de samenhang tussen bewoners(groepen) in de buurt beïnvloeden.

Signalen uit de stad

- Zorg dat samenstelling van de buurt verandert door de komst van turbines, dat mensen die zich dat kunnen permitteren wegtrekken.
- Zorg dat ongelijkheid in de stad toeneemt en dat in specifieke buurten een neerwaartse spiraal ontstaat. Bijvoorbeeld dat door vertrek van bewoners ook voorzieningen etc. wegvallen.

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Geen aanvullingen.

Proces

- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

2.4 Betrokkenheid buurgemeenten

Wat is het?

Nederland is opgedeeld in 30 energieregio's, zodat over gemeentegrenzen heen samengewerkt wordt aan de opgave om duurzame energie op te wekken. Amsterdam is een eigen deelregio binnen de energieregio Noord-Holland Zuid.

Signalen uit de stad

- Vragen gaan over het verkrijgen van duidelijkheid over hoe de Amsterdamse zoekgebieden zich verhouden tot de ambities en wensen van buurgemeenten en de bewoners van buurgemeenten.
- Vanuit buurgemeenten zijn er zorgen geuit in relatie tot de eigen toekomstige gebiedsontwikkeling op de grens van zoekgebieden.

"Woongenot wordt van meerdere kanten ernstig bedreigd.
Langs het Gein is namelijk sprake van een aantal megawindmolens.
Houden de verschillende buurgemeenten wel rekening met elkaars plannen?"
– Bijlage draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Wanneer initiatiefnemers starten zullen zij onderzoek doen naar plannen van buurgemeenten in de nabijheid van een zoekgebied.

Proces

- Amsterdam werkt continu samen met haar buurgemeenten binnen het traject van de RES. Met de buurgemeenten is een lokaal ambtelijke samenwerking opgezet, ook bestuurlijk wordt met de buren aanvullend op de energieregio afgestemd.
- Gemeente Amsterdam heeft tweewekelijks overleg met buurgemeenten en stadsdelen over voortgang reflectiefase en vraagt buurgemeenten en stadsdelen na te denken over participatie en sturing in de vervolgfase.
- In het Uitvoeringsprogramma van de energieregio spreken gemeente af hoe om te gaan met zoekgebieden die aan gemeentegrenzen liggen, of grensoverschrijdend zijn.

Samenhangend & betaalbaar energiesysteem

De Amsterdamse ambities op het gebied van windenergie staan niet op zichzelf, maar zijn onderdeel van de energietransitie in brede zin. De duurzame elektriciteit die door windturbines wordt opgewekt, is nodig voor onder andere koken, verwarmen van woningen en vervoer. Naast dat er wordt ingezet op windenergie, zet Amsterdam ook in op maatregelen voor het besparen van energie en het opwekken van duurzame elektriciteit door zonne-energie en andere energie-bronnen. Amsterdam heeft in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 meer dan 300 maatregelen beschreven die bijdragen aan het verminderen van CO_2-uitstoot.

Amsterdam groeit snel, waardoor de vraag naar energie verder toeneemt. Amsterdam wil daarom verantwoordelijkheid nemen en zoveel mogelijk van de elektriciteit binnen de stads-grenzen opwekken, zodat in 2030 80% van de huishoudens duurzame elektriciteit uit Amsterdam kunnen gebruiken. Energieneutraliteit zal daarentegen niet mogelijk zijn. Vooral voor de stijgende vraag naar elektriciteit moet het netwerk de komende jaren fors worden uitgebreid.

In Amsterdam wordt de piekvraag naar elektriciteit vrijwel overal hoger dan het piekaanbod. Daarom is het inpassen van duurzame opwek op het elektriciteitsnet over het algemeen goed mogelijk. Vanuit het oogpunt van systeemefficiëntie is het slim om de vraag zo dicht mogelijk bij het aanbod te realiseren. Ook zorgt een goede verdeling van zon en wind voor een efficiëntie benutting van het elektriciteitsnetwerk. De combinatie leidt tot lagere maatschappelijke kosten dan wanneer er alleen ingezet wordt op wind of zon, want door de combinatie hoeft de netbeheerder het elektriciteitsnet op minder plekken te verzwaren.

3.1 Liever meer zonne-energie

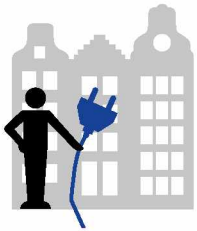

Wat is het?

Zonne-energie is een gangbare manier om duurzaam elektriciteit op te wekken. Het gebruik van daken voor het opwekken van zonne-energie kan veel bijdragen aan de groei van opgewekte duurzame elektriciteit. In Amsterdam is veel dakoppervlak, die ruimte wil de gemeente optimaal benutten voor het opwekken van zonne-energie. Op alle daken samen kan elektriciteit worden opgewekt voor 400.000 tot 500.000 huishoudens. Naast op daken kan zonne-energie opgewekt worden op alternatieve locaties waar bijvoorbeeld dubbel ruimtegebruik mogelijk is.

Signalen uit de stad

- Een signaal is dat er veel meer aandacht moet zijn voor zon op daken. Amsterdammers zien veel potentie in de vele ongebruikte daken om zich heen, zowel op industrieterreinen als op woningen.
- Vragen gaan over of er voldoende infrastructuur en capaciteit is om alle opgewekte stroom van zon en wind te vervoeren.

"We willen meer structurele oplossingen zoals toch meer zoncapaciteit op dak gebruik in een stad als Amsterdam die zich daar uitstekend voor leent."
– Bijeenkomst Oost, bewoner Amsterdam

"We moeten alles elektrisch gaan doen maar er is geen infrastructuur voor de toe en afvoer van zoveel stroom."
– Bijlage draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Naast de ambitie voor windenergie is er ook een ambitie voor zonne- energie: 400 MW aan zonne-energie op grote daken en zonnepanelen in restruimtes.
- Amsterdam zet in op een duurzame, stabiele elektriciteitsvoorziening en daarvoor zijn zonne-energie en windenergie beide nodig. In de winter wordt er meer elektriciteit geproduceerd door windturbines, omdat het vaker waait en de zon minder schijnt. In de zomer wordt er meer elektriciteit geproduceerd door zonnepanelen, omdat de zon vaker schijnt en het minder waait. Een windturbine op land van 3MW levert ongeveer evenveel elektriciteit als 12 voetbalvelden met zonnepanelen. Dit staat gelijk aan de elektriciteitsbehoefte van ongeveer 4.000 Amsterdamse huishoudens.

Proces

- De aanpak voor zonne-energie staat beschreven in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 en RES 1.0.

3.2 Inzet van alternatieve technieken en innovaties

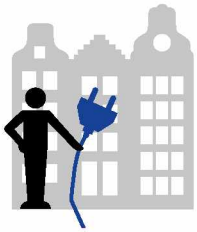

Wat is het?
De energietransitie kent niet maar één oplossing. Er zijn meerdere technieken (denk aan zon en waterstof) en maatregelen (denk aan besparing) mogelijk om de transitie naar duurzame elektriciteit te maken. Naast dat er alternatieven denkbaar zijn, gaat de ontwikkeling van bestaande en nieuwe technieken door. Innovaties volgen elkaar in een hoog tempo op. Met als gevolg dat technieken duurzamer, efficiënter en goedkoper worden, en in het geval van windturbines mogelijk stiller. Er worden ook innovaties verwacht in relatie tot het elektriciteitsnet, zoals tijdelijke opslag van elektriciteit.

Signalen uit de stad
- Bewoners vragen zich af of windturbines door technologische ontwikkelingen op den duur niet overbodig worden. Er zijn zorgen of deze tijdelijkheid zorgt voor overbodige plaatsing.
- De zorg die bij bewoners leeft is dat de keuzes die nu gemaakt worden in beleid en RES-proces ertoe leiden dat nieuwe technologieën later minder goed kunnen worden ingepast.
- De opslag van energie is een zorgpunt. Zo benadrukken bewoners dat het elektriciteitsnet niet is ingericht op de fluctuatie tussen vraag en aanbod. Ook is gevraagd waar eventuele overproductie naartoe gaat.
- Bewoners hebben vraagtekens bij de recyclebaarheid van windturbines en zien het risico ontstaan van een toekomstige schroothoop.
- Het is naar voren gekomen dat bewoners zich afvragen of inzetten op alléén besparing niet al voldoende is om de ambities te bereiken.
- Bewoners willen weten of er bijvoorbeeld vanuit de gemeente een platform is dat zich inzet voor nieuwe technologieën, zoals thoriumcentrales.

"Zonder een mix van energiebronnen gaan we de CO_2-reductie doelen nooit halen." – Online raadpleging, bewoner Amsterdam

"Wel vind ik de nadruk op opwekking in geen verhouding staan tot de noodzaak van isolatie. Niet verbruiken blijft beter dan duurzaam opwekken" – Bijlage draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Met de ambitie voor windenergie geeft de gemeente invulling aan één van de afspraken uit het Nederlands Klimaatakkoord, namelijk dat 30 energieregio's onderzoeken waar en hoe hernieuwbare elektriciteit op land het beste opgewekt kan worden met zonne- en windenergie.
- Bovendien zijn in de Routekaart Klimaatneutraal 2050 meer dan 300 acties en maatregelen beschreven die ervoor moeten zorgen dat de CO_2-uitstoot daalt.
- Een mini-burgerberaad heeft recent advies uitgebracht over een reeks van maatregelen waarmee de uitstoot versneld gereduceerd kan worden.

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.
- De aandacht voor het behalen van de besparingsopgave wordt o.a. uitgewerkt in de opgave voor de gebouwde omgeving en de transitie naar aardgasvrije wijken. Naar verwachting zal er bij de RES 2.0 meer aandacht hiervoor zijn. Dit sluit ook aan bij de Amsterdamse Routekaart en de activiteiten die hieruit worden georganiseerd.

3.3 Lokale productie

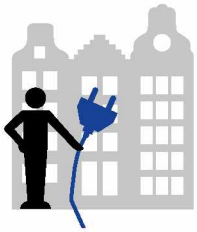

Wat is het?

Productie van elektriciteit kan op diverse schaalniveaus worden gedaan. In het huidige energiesysteem wordt aardgas elders (buiten de landsgrenzen) opgekocht en omgezet in elektriciteit. Technieken zoals wind en zon maken het mogelijk om lokaal elektriciteit op te wekken. In het Klimaatakkoord is afgesproken om te onderzoeken waar en hoe gemeenten, waterschappen en provinciën in staat zijn hernieuwbare elektriciteit op te wekken. Amsterdam geeft gehoor aan deze afspraak en onderzoekt dus wat er lokaal kan worden opwekt door zon en wind.

Signalen uit de stad

- Bewoners vinden dat een stad als Amsterdam, vergeleken andere gebieden in Nederland, geen gunstige plek is voor het plaatsen van windturbines. Afstemming over windenergie moet niet lokaal niveau geadresseerd worden, maar op nationaal niveau.

"Elke stad/wijk dient zijn eigen energie op te wekken.
Dat is voor een stad als Amsterdam niet rationeel. Ook niet al ons brood,
melk en groente wordt in de stad verbouwd! Dit vergt een nationale aanpak."
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Amsterdam levert met zonnepanelen op daken en ongeveer 17 extra windturbines in 2030 een lokale bijdrage aan de nationale verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening.

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

3.4 Energieafnemers

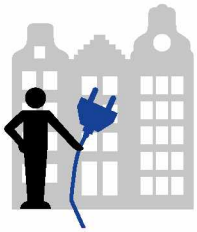

Wat is het?

Het onderwerp energieafnemers gaat over de vraag wie gebruik maakt van de opgewekte energie. De energie kent verschillende afnemers: bewoners, bedrijven, verkeer, etc. Ook datacenters zijn hier een onderdeel van.

Signalen uit de stad

- Bewoners maken zich zorgen dat energie die opgewekt wordt door de windturbines wordt opgekocht door datacenters.
- Bewoners willen niet de lasten dragen, bijvoorbeeld in de vorm van overlast en horizonvervuiling, terwijl datacenters de lusten van windenergie plukken.
- Tech giganten worden ook in algemene zin genoemd als partijen waar de opgewekte energie niet naartoe zou moeten gaan.
- Ook wordt gesteld dat door het aantal datacenters te verminderen, de opgave minder groot wordt.
- Er zijn bewoners die aangeven dat er regels opgesteld moeten worden die beperkingen stellen aan de hoeveelheid energie die datacenters gebruiken.

"Maar gaat het wel echt over voorzien in onze eigen energiebehoefte?
En niet zoals in Noord-Holland voor datacenters uit het buitenland?"
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- Technisch gezien gaat de opgewekte stroom het elektriciteitsnet op (op de grote hoop), tenzij er lokale afspraken zijn gemaakt om dit niet te doen. Administratief gezien kan de elektriciteit worden gekoppeld aan particulieren en/of bedrijven (die dan de lokale duurzame elektriciteit afnemen). Dit gebeurt bij de coöperatieve ontwikkeling van windturbines.
- Amsterdam verleent medewerking aan initiatieven waar gestreefd wordt naar minimaal 50% lokaal eigendom.
- Voor datacenters heeft de gemeente Amsterdam recent nieuw beleid vastgesteld.

Proces

- In het vervolg op dit document levert de gemeente een handreiking op met input van belanghebbenden waarin richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing uitgewerkt zijn en maakt deze openbaar.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Als stad hebben we ons gecommitteerd aan de uitvoering van het Akkoord van Parijs (2015) en het landelijke Klimaatakkoord (2019). Om invulling te geven aan deze uitvoering heeft de gemeente de Routekaart 'Amsterdam Klimaatneutraal 2050' opgesteld. Hierin staan de langetermijnvisie op de Amsterdamse energietransitie, de strategie en ook de acties voor de korte termijn. De gemeente streeft naar een vermindering van de CO_2-uitstoot in Amsterdam met 55% in 2030, en 95% in 2050. Vóór 2040 moet de stad aardgasvrij zijn en over 10 jaar mag er alleen nog uitstootvrij vervoer over de weg en over het water.[13] Op het moment van vaststellen zijn die doelstellingen ambitieuzer dan de landelijke doelstellingen. Het proces van de (concept) RES 1.0 en het uitwerken windzoekgebieden richting RES 2.0 en verder, is in lijn met de Amsterdamse Routekaart en de ambitieuze houding van de gemeente Amsterdam.

Recent internationaal onderzoek op gebied van klimaat wijst uit dat klimaatverandering sneller voortschrijdt en strategieën voor CO_2-reductie over het algemeen te langzaam tot stand komen en concreetheid missen. De komende jaren is er een inhaalslag nodig om de klimaatcrisis aan te pakken. Daarom moet Nederland de overstap maken van fossiele brandstoffen naar duurzame, groene energiebronnen. Als grote stad neemt Amsterdam de verantwoordelijkheid om zelf alles te doen wat binnen haar mogelijkheden ligt. Het plaatsen van windturbines, ook in de stedelijke omgeving, is een van de alternatieven om op duurzame wijze elektriciteit op te wekken. Tijdens het proces voor de RES 1.0 zijn verschillende zorgen en aandachtspunten geuit die gaan over het behalen van de CO_2-doelstelling en de keuzes die gemaakt worden bij de inrichting van ons toekomstig energiesysteem. De afname van CO_2 wordt ook in MER inzichtelijk gemaakt. Deze wordt in Amsterdam voor alle windinitiatieven uitgevoerd.

[13] *Bron: Omgevingsvisie Amsterdam 2050*

4.1 Ambitie windenergie van Amsterdam en het Rijk

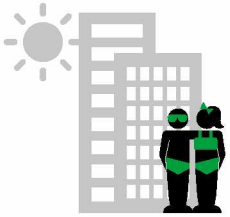

Wat is het?

In het Klimaatakkoord zijn de volgende doelstellingen voor windenergie opgenomen: 49 TWh op zee (waarvoor het Rijk verantwoordelijk is) en 35 TWh op land (waarvoor energieregio's verantwoordelijk zijn). Het Rijk heeft bij de totstandkoming van de 49 TWh en belangenafweging gemaakt tussen de beschikbare ruimte op zee voor windparken en andere belangen zoals die voor de scheepvaart, visserij en de natuur.

Op regionaal en lokaal niveau onderzoeken 30 energieregio's waar en hoe het beste de 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land opgewekt kan worden met zonne- en windenergie. De energieregio's hebben in de RES 1.0 met behulp van het landelijk RES-afwegingskader ook een belangenafweging gemaakt en op basis daarvan zoekgebieden voor wind- en/of zonne-energie aangewezen.

Energieregio Noord-Holland-Zuid, waar Amsterdam als deelregio onderdeel van is, heeft als ambitie om 2,7 TWh hernieuwbare elektriciteit op land op te wekken.

Amsterdam biedt aan om in 2030 in totaal circa 0,7 TWh hernieuwbare elektriciteit op te wekken met tenminste 127 megawatt (MW) opgesteld vermogen windenergie in de windzoekgebieden (opgesteld vermogen in 1e kwartaal 2021 is 75 MW) en 400 MW opgesteld vermogen zonne-energie op grote daken en via dubbelgebruik van stedelijke ruimtes. Dit zijn in 2030 ca. 17 windturbines van ongeveer 3 MW en de helft van de geschikte daken in Amsterdam met zonnepanelen. Al voorafgaand aan de Regionale Energiestrategie heeft Amsterdam de ambitie om windenergie te realiseren in de Windvisie 2012 en later in het coalitieakkoord (mei 2018) door de volgende ambitie op te nemen: "maximum potentie van windenergie benutten."

Signalen uit de stad

- Bewoners geven aan de ambitie voor Amsterdam niet realistisch te vinden, dit moet op nationaal niveau worden opgelost.
- Het is beter windturbines op zee te realiseren in plaats van op land, en zeker niet in Amsterdam.

"Waarom wil Amsterdam zoveel meer windmolens als gevraagd wordt aan het RES-gebied?"
– Informatieavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- In Nederland is in het Klimaatakkoord afgesproken meer hernieuwbare elektriciteit op te wekken op zee en op land. Er komen dus ook meer windturbines op zee. Dat gebeurt in opdracht van de Rijksoverheid. 60% van onze hernieuwbare elektriciteit komt in 2030 van windturbines van zee. 40% komt van land met windturbines en zonnepanelen.
- In het Klimaatakkoord is een belangenafweging gemaakt bij het bepalen van de doelstelling voor meer windturbines op zee. De ruimte voor windturbines op zee is schaars vanwege andere belangen, zoals die van de scheepvaart, visserij, natuur- en recreatiegebieden, de zandwinning voor onze kustverdediging, oefenterreinen van Defensie, etc. Bovendien is de Noordzee op sommige plekken te diep voor windturbines. Meer over wind op zee in de factsheet van het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie.
- Amsterdam levert met haar inspanning een bijdrage aan de landelijke verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening.
- De recente prognose uit Klimaatrapportage 2021 voor de CO_2-uitstoot in Amsterdam geeft een belangrijk inzicht. Namelijk dat, ondanks de acties en maatregelen uit de Routekaart Klimaatneutraal 2050 die in uitvoering zijn of nog worden gebracht, er nog onvoldoende gebeurt om de gewenste ambities te behalen. Vandaar dat Amsterdam ook de mogelijkheden voor windenergie verder onderzoekt.
- De 'Najaarsfoto' van Nationaal Programma Regionale Energiestrategieën (NP RES) laat zien de ambitie "haalbaar is als er in de uitvoering voldoende kennis, middelen, menskracht en urgentie is om het tempo hoog te houden."

Proces

- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

4.2 Opwekpotentie van windturbines

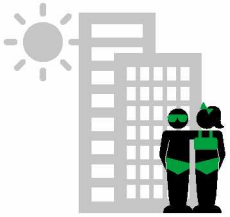

Wat is het?
De opwekpotentie van een windturbine wordt beïnvloed door vaste factoren zoals het type, het nominaal vermogen (bepaald door de generator), het rendement van de omzetting van windenergie naar elektriciteit en de locatie en omliggende omgeving. En door variabele factoren zoals de windsnelheid, de tijd die een windturbine kan draaien, de seizoensinvloeden en dag- en nachtritme. Het vermogen wordt uitgedrukt in Megawatt (MW).

Signalen uit de stad
- Het rendement van de windturbines op zee ligt hoger dan nabij de stad, bewoners vragen zich daarom af of en waarom de windturbines nabij de stad geplaats moeten worden.
- Andere bewoners vragen zich af of nieuwe vormen van windturbines goed bij de stad kunnen passen. Veel gehoord zijn de zogenaamde 'windwokkels' en de vraag aan de gemeente dit type windturbine terug te laten komen in de zoekgebieden – het zoeken naar alternatieve plaatsen – locaties voor de windwokkels.
- Men twijfelt ook over het rendement en efficiency. Vanuit de zorg dat windturbines vaak stil komen te staan, om overlast te voorkomen, waardoor het rendement van een windturbine omlaaggaat.
- Zou het vergroten van de bestaande (kleinere) windturbine in grotere, bijvoorbeeld wanneer deze aan vervanging toe zijn, niet voldoende kunnen zijn om aan de vraag te voldoen? Dit is een vraag die leeft onder de bewoners.

"Kunt u uitleggen waarom er windmolen locaties worden gezocht dichtbij bewoning, terwijl bewezen is dat windmolens in clusters en op zee veel efficiënter en effectiever zijn?" – Informatieavond, bewoner Amsterdam

"Waarom geen windmolens in de binnenstad? Bijvoorbeeld windwokkels op de daken." – Bijlage draagvlakonderzoek OIS, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?
Inhoudelijk
- Als specifieke locaties in zicht komen zal een initiatiefnemer tot een haalbare business case moeten komen. Het rendement van een windturbine zal hier een belangrijk onderdeel van zijn. Uit onderzoeken zal onder andere blijken of er omgevingsfactoren zijn die ervoor zullen zorgen dat een molen vaker stil moet worden gezet, waardoor het rendement omlaaggaat.
- Vanuit het Klimaatakkoord en het NP RES wordt ingezet om deze elektriciteit grootschalig en efficiënt op te wekken. Daarom is de Regionale Energiestrategie gericht op alleen grote windturbines en grootschalige installaties van zonnepanelen.

Proces
- Het RES-proces is een cyclisch proces. Voortschrijdende inzichten uit technische ontwikkelingen en innovatie worden zo nodig meegenomen in de RES 2.0, RES 3.0, et cetera.

Gemeente
Amsterdam

Deel 2

Introductie Deel 2: Afwegingskader per zoekgebied: input uit 'Onderzoek naar de leefomgeving'

Naast dat er signalen zijn opgehaald die gelden voor de hele stad, zijn er ook signalen per zoekgebied verzameld en opgenomen in het afwegingskader. Per zoekgebied houdt in: voor de **voorkeursgebieden** uit de RES 1.0 (kaart 6.1). Zie hiervoor het kaartje hieronder.

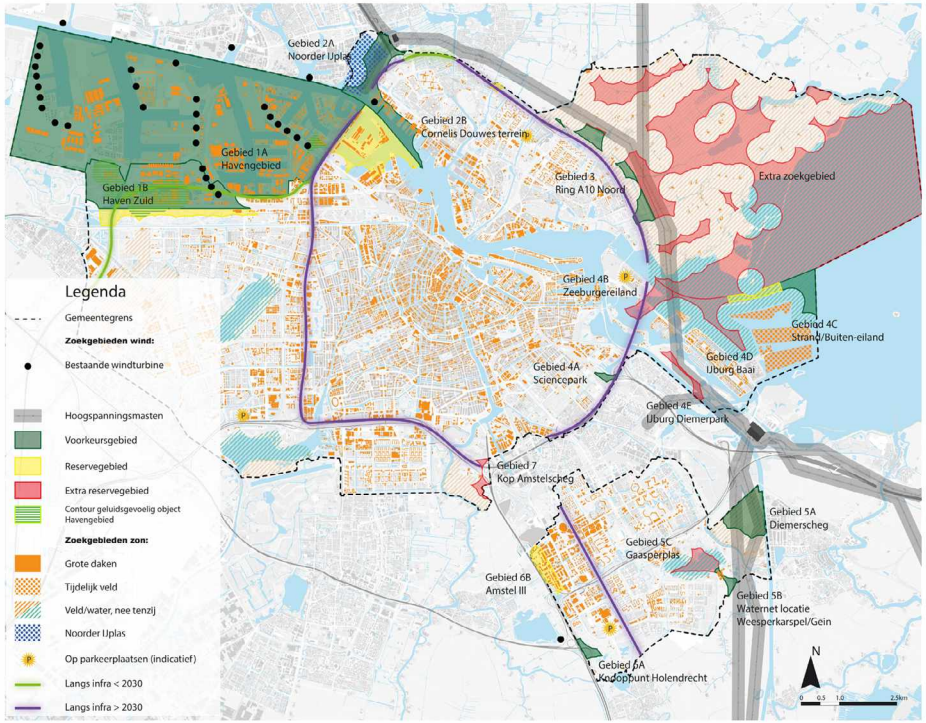

Om te komen tot een overzicht van signalen per zoekgebied is, naast informatie uit de inspreekavonden, raadsadressen en e-mails, ook informatie gebruikt die is opgehaald tijdens deze reflectiefase door middel van een onderzoek naar de leefomgeving.

Belangrijk is te benadrukken dat elk overzicht per zoekgebied op hoofdlijnen inzicht geeft in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dat specifieke zoekgebied. Er is te zien dat sommige thema's niet of nauwelijks genoemd zijn in bepaalde gebieden, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Windzoekgebied Havengebied-zuid

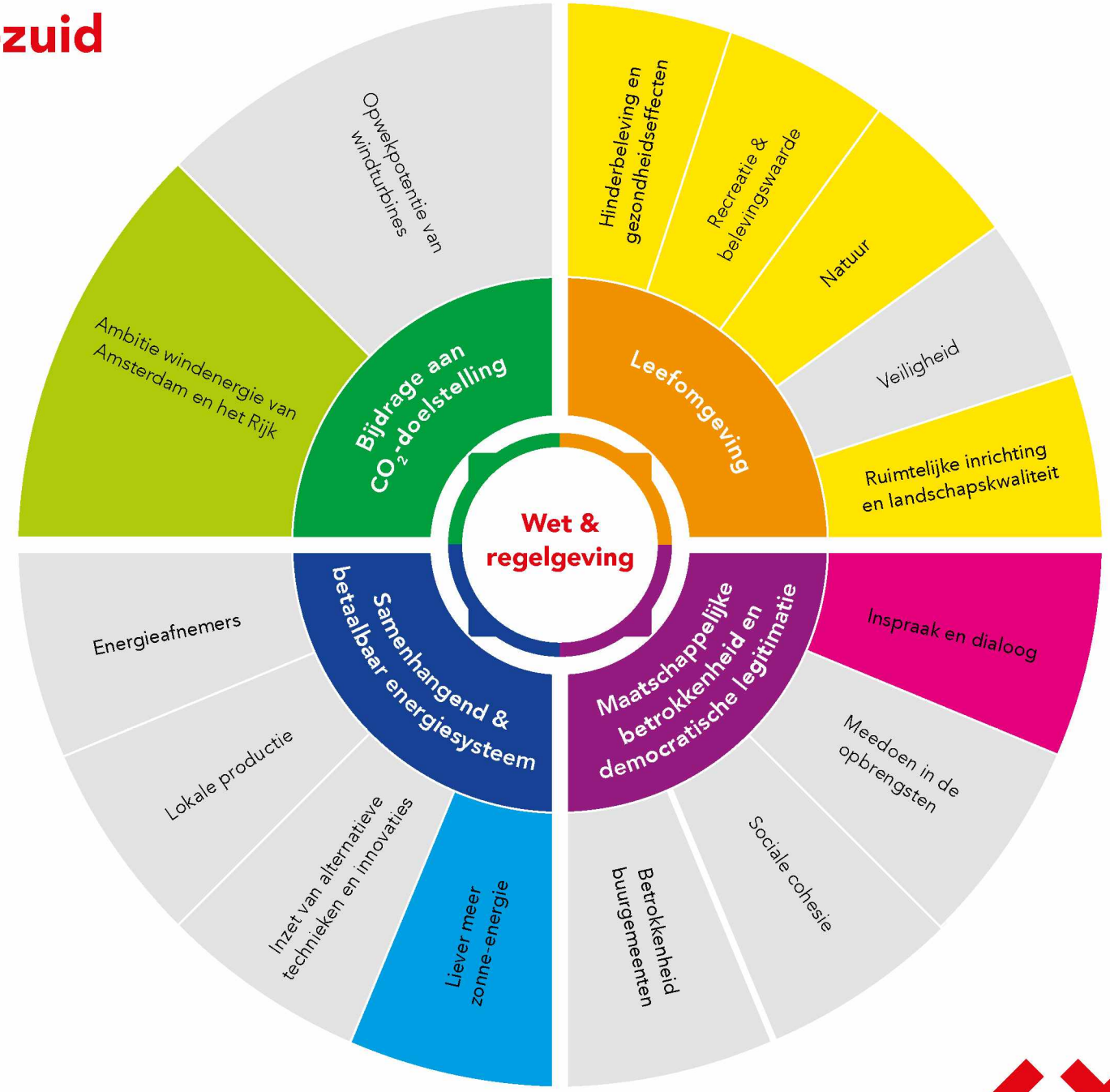

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Havengebied-zuid

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoek-gebieden, zo ook voor het gebied Havengebied-Zuid. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over laagfrequent geluid bij de volkstuinen, de nabijgelegen woningen maar ook in de recreatiegebieden, die door geluidsoverlast hun functie van rust kunnen verliezen.
- Zorgen over 'cumulatie' van geluid: de regio heeft al te maken met veel industriële geluidsbronnen, zoals het geluid van de A5, de haven en van Schiphol. Daarnaast is het gebied rondom de Tuinen van West en ook Spaarnwoude een geliefde plek voor festivals in de zomer, die incidenteel geluidsoverlast geven.

Recreatie & belevingswaarde

- Het zoekgebied grenst aan recreatieparken en sportvelden, zoals Sportpark Spieringhorn. Deze sport- en recreatieparken worden ook gebruikt door Amsterdammers die niet uit Nieuw-West komen, en op zoek zijn naar rust aan de buitengrenzen van de stad. Een van de plekken die hier veel voor wordt gebruikt is het gebied rondom de Tuinen van West, waar zich ook moes- en pluktuinen bevinden.
- Op Volkstuinpark De Bretten en volkstuinpark De Groote Braak zijn er in de zomer én wintermaanden mensen die verblijven op de tuinparken.
- Naast dat de Bretten een rustgebied is voor dieren, wordt het gebied veel gebruikt als recreatief natuurgebied, o.a. door wandelaars en fietsers.

Natuur

- Er zijn zorgen geuit over de impact van windturbines op de vogels. Bewoners hebben opgemerkt dat hier onder andere vogelkolonies van kokmeeuwen en visdieven bevinden.
- De Bretten: het zoekgebied grenst aan De Bretten, een natuur/recreatiegebied met biodiversiteit, dat onderdeel is van het 'Scheggen-netwerk'. Dit netwerk van Scheggen vormt de 'groene long' van Amsterdam. Ook is De Bretten een rustgebied voor dieren die leven in en rondom de stad.
- Er moet voldoende aandacht zijn voor de biodiversiteit.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- In de toekomst woningbouw staat in en nabij het Havengebied (rondom Sloterdijk en in buurgemeenten) gepland, wordt er gevraagd: hoe woningbouw samengaat met windturbines?
- Er zijn zorgen over mogelijke vervuiling van de horizon. Tegelijkertijd zijn er ook geluiden van dat windturbines juist passen binnen dit industriële gebied.
- Clusteren van windturbines in het havengebied wordt gezien als fraaier voor het uitzicht ten opzichte van verspreide plaatsing.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Er zijn vragen met betrekking tot de transparantie over het proces en besluitvorming: wat betreft de transparantie over het proces en de besluitvorming is het niet altijd even duidelijk waarom en hoeveel windturbines er in dit zoekgebied komen. Hier is meer duidelijkheid over gewenst.
- Een probleem dat wordt benoemd is dat enkele doelgroepen niet worden bereikt in het (participatie-) proces. Voornamelijk bewoners met een migratieachtergrond en praktisch opgeleiden.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Naast windturbines wordt gesteld dat zonne-energie wellicht aanvullend geschikt is in dit zoekgebied, bijvoorbeeld als op de geluidsschermen van de A5, waardoor opwek van zonne-energie hand in hand kan gaan met het tegengaan van geluidsoverlast.

Bijdrage CO_2-doelstelling

Opwekpotentie van windturbines

- Vragen gaan over of oude windturbines in het Havengebied vervangen kunnen worden door nieuwere, en meer rendabele windturbines.
- Vragen gaan over de hoogte van de windturbines: het is niet duidelijk hoe hoog de windturbines zouden worden aangezien het zoekgebied een hoogtebeperking door Schiphol heeft.

Windzoekgebied Ten noorden van de ring A10 Noord

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Ten noorden van de ring A10 Noord

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook de Ring A10 Noord. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen gaan over de effecten van geluid en trillingen op de gezondheid. In het bijzonder een zorgpunt wat op termijn de gezondheidseffecten op kinderen zijn en de consequenties van het opstapelende geluid afkomstig van de A10.
- Verlies van rust (gezondheid in de vorm van rust) en slapeloosheid. Voornamelijk zorgen over laagfrequent geluid.
- Windturbines komen te dicht bij de leefomgeving: er moeten duidelijke normen worden gesteld die verantwoord kunnen worden met onafhankelijk onderzoek.
- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.
- Zorgen over de mogelijke overlast van knipperlichten en de mogelijke effecten op gezondheid of kans op irritatie.

Recreatie & belevingswaarde

- Dit is een rand van de stad: veel groen, landelijk karakter met UNESCO-locaties
- Amsterdammers uit het zoekgebied zelf en omliggende buurten gebruiken Landelijk Noord voor diverse buitenactiviteiten en om te ontsnappen uit de drukte. Bewoners zijn bezorgd of deze recreatieve waarde verminderd door windturbines, doordat er ruimtelijk minder plek zal zijn, en doordat een windturbine de omgeving in ‘stukken hakt’.
- In dit zoekgebied zijn meerdere volkstuinparken aanwezig. Bewoners uit dit gebied, volkstuinders en volkstuinbestuurders, maken zich zorgen over de effecten op de gezondheid, veiligheid van deze parken en biodiversiteit.

Natuur

- De omgeving Ring A10 is een belangrijk leefgebied is (o.a. broedgebied en vogeltrek) voor verscheidende vogelsoorten. Er zijn zorgen over het beïnvloeden van het leefklimaat van deze vogels.
- Zorgen geuit over de vleermuizenpopulatie van Amsterdam in relatie tot windturbines.
- Het gebied wordt ervaren als waardevol natuur- en groengebied. De zorg is dat windturbinewindturbines hierop in algemene zin een negatieve invloed zullen hebben.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- De identiteit van Noord hangt samen met het landelijke karakter van dit deel van de stad en de aanwezigheid van UNESCO-locaties. Bewoners uit dit gebied geven aan hier te zijn komen wonen voor deze specifieke en unieke kenmerken.
- Bewoners uit dit zoekgebied vrezen voor het dalen van de huidige woningwaarde en vragen zich af wie en hoe dit dan gecompenseerd gaat worden.
- Vragen gaan over hoe windturbineplannen zich verhouden tot plannen voor nieuwbouw (onder meer in buurgemeenten Zaanstad, Oostzaan en Landsmeer).
- Het gebied heeft een kostbaar open karakter wat geschaad zou worden wanneer de gemeente besluit hier windturbines te plaatsen. Tegelijkertijd zijn er ook bewoners die aangeven dat de horizon al vervuild is door de snelweg en de hoogspanningsmasten.
- Er zijn bewoners die aangeven dat windturbines ruimtelijk gezien niet passen in het zoekgebied van de Ring A10.
- De buurt wordt gezien als een buurt die momenteel erg kindvriendelijk is. Een signaal is dat de komst van windturbines hier invloed op kan hebben, gezien de ruimtelijke inpassing en bijbehorende veiligheid.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. Gevraagd wordt of de gemeente hier meer aandacht aan kan schenken.
- Door diverse bewoners worden de gebruikte onderzoeken van de gemeente Amsterdam in twijfel getrokken. Ze geven aan deze achterhaald en/of niet toepasbaar te vinden op de Nederlandse situatie. Bovendien vinden zij het onduidelijk of de ambitie van Amsterdam al behaald is. Zij zien graag meer transparantie in de onderzoeken en resultaten hiervan.
- Vragen gaan over indirecte communicatie, bijvoorbeeld waarom bewoners niet direct, maar via-via geïnformeerd te zijn.
- Zorg is dat de inbreng van bewoners geen stempel heeft op het uiteindelijke resultaat.
- Vragen gaan over waarom dit zoekgebied wel geschikt is, en bijvoorbeeld IJburg uiteindelijk niet.
- Bewoners geven aan dat het belangrijk is om buurgemeenten op de juiste manier te betrekken.

Betrokkenheid buurgemeenten

- Buurgemeenten maken zich ook zorgen over het plaatsen van windturbines aan de gemeentegrenzen.

Sociale cohesie

- Zorg is dat de mensen die dit kunnen (betalen) de buurt verlaten wegens verlies van buurtkarakter en leefbaarheid, met alle gevolgen van dien voor de rest van de buurtbewoners. Dit uit zich ook in bezorgdheid over sociale cohesie, veiligheid en onrust binnen de buurt. De buurt heeft er baat bij dat er niet een selectie plaats zal vinden bij de komst van windturbines tussen mensen die vertrekken of (moeten) blijven.

Meedoen in de opbrengsten

- Bewoners vragen zich af hoe zij kunnen meedoen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in dit zoekgebied.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Wat betreft het energiesysteem hebben bewoners de voorkeur voor meer zonne-energie (bijvoorbeeld op geluidsschermen langs de wegen). De verwachting is dat dit minder overlast geeft en minder gezondheidsrisico's.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Bewoners willen weten of energie niet beter opgeslagen kan worden en hoe het zit met de fluctuaties tussen aanbod en vraag naar energie.
- Vragen gaan over of er ook gekeken kan worden naar kleinere vormen van windturbines, zoals de 'tulpvormige windturbines'.

Lokale productie

- Bewoners in dit zoekgebied geven mee dat Amsterdam niet geschikt is voor windturbines. Volgens hen moet de gemeente op nationaal niveau afstemmen.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie Windenergie van Amsterdam en het Rijk

- Bewoners begrijpen niet goed waarom Amsterdam de windturbines op land wil plaatsen, en hebben ze liever op zee.
- Er zijn vragen waarom Amsterdam deze ambitie wil verwezenlijken en waarom er niet op een hoger niveau afstemming plaatsvindt.

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners zijn kritisch op de opwekpotentie van windturbines. Er wordt meegegeven dat windturbines niet rendabel zullen zijn vergeleken met bijvoorbeeld windturbines op zee.

Windzoekgebied Strandeiland/ Buiteneiland

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Strandeiland/Buiteneiland

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland – IJburg. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over effecten op de gezondheid. Er wordt gewezen op de mentale gezondheid: vergezichten zijn 'essentieel voor de ziel'.
- Verlies van rust: het IJmeer, waar het zoekgebied nu ligt, wordt gezien als de uitgewezen plek in IJburg om tot rust te komen.
- Windturbines komen te dicht bij de woningen van (toekomstige) bewoners.

Recreatie & belevingswaarde

- Het IJmeer is de centrale recreatieplek van IJburg, aangezien de rest van het eiland niet over veel groen beschikt.
- Dit zoekgebied heeft waarde voor natuur en recreatie. Het IJmeer wordt onder meer gebruikt voor de volgende sportuitoefeningen: surfen, roeien, zwemmen en varen. Bewoners spreken uit dat zij bang zijn dat de recreatieve waarde afneemt wanneer er windturbines geplaatst worden door de ruimtelijke inperking en het verliezen van toegang tot het gebied.

Natuur

- Bewoners geven aan dat rondom het IJmeer veel vogels aanwezig zijn. Onder andere is dit gebied een broedgebied en trekrouteplaats.
- Boven het IJmeer zijn diverse soorten vleermuizen aanwezig. Er zijn zorgen geuit over de gevolgen van windturbines voor deze dieren.
- Bewoners begrijpen niet goed waarom dit kostbare natura 2000- en NNN-gebied aangetast mag/kan worden. Zij zijn bang dat de natuur geschaad wordt.

Veiligheid

- Er zijn bewoners die zich zorgen maken over hun veiligheid door de aanwezigheid van windturbines in dit gebied.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- Het IJmeer is onderdeel van de identiteit van de omgeving. Mensen die op IJburg en aan het water langs Durgerdam zijn gaan wonen, hebben dit vaak gedaan omdat zij graag in de buurt van water willen wonen, dan wel voor het uitzicht over het water. Het behoud van het IJmeer en het uitzicht speelt hier dus een centrale rol.
- Bewoners zien IJburg als een 'dorp in de stad' en kiezen bewust voor het landelijke karakter van deze omgeving. Windturbines vinden ze daar niet bij passen. Zorg is dat mensen de omgeving zullen verlaten om deze reden.
- Vragen gaan over hoe er rekening worden gehouden wordt met de nieuwbouwwoningen van Strandeiland en Buiteneiland.
- Verwachting is dat windturbines grote landschappelijke impact hebben. Zorgen gaan over de mogelijke aantasting van het nu nog open landschape en de natuur in dit gebied.
- Er wordt aangegeven dat het ruimtelijk gezien hier niet past.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimiteit

Inspraak en dialoog

- Vragen gaan over waarom het IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland IJburg een geschikte zoeklocatie is.
- Zorgen dat bewoners en andere belanghebbenden niet voldoende worden geïnformeerd of meegenomen in de planvorming.
- Er is veel zorg over het proces en de onderzoeken die hieraan zijn verbonden. Vraag is om meer openheid over de besluitvorming.
- Waarde wordt gehecht aan onafhankelijk onderzoek.

Sociale cohesie

- Er zijn zorgen over de sociale cohesie en onrust binnen de buurt, en ook over de veiligheid in de buurt.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever zonne-energie

- Wat betreft het energiesysteem hebben bewoners de voorkeur voor meer zonne-energie (bijvoorbeeld op geluidsschermen langs de wegen). De verwachting is dat dit minder overlast geeft en minder gezondheidsrisico's.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Daarnaast wordt er voorgesteld dat er ook gekeken zou kunnen worden naar kleinere vormen van windturbines, zoals de 'tulpvormige windturbines'.

Windzoekgebied Science Park

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Science Park

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook Science Park. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Vragen van onder andere bewoners uit Diemen over de potentiële gezondheidsrisico's.
- Er zijn zorgen over de afstand tot woningen en (recreatie)voorzieningen

Recreatie & belevingswaarde

- Naast het zoekgebied liggen twee volkstuinparken: Tuinpark Nieuwe Levenskracht en tuincomplex Hof van Eden. Hier verblijven bewoners voor een langere periode.
- Er zijn ook veel recreatiemogelijkheden in dit gebied, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van de vele sportvelden.
- Er wordt door de bewoners ook verwezen naar Anna's Tuin en Ruigte als een belangrijke plek voor natuur (permacultuur) in de regio.

Natuur

- Er zijn specifieke zorgen over vogels en vleermuizen in relatie tot de windturbines.
- Bewoners maken zich zorgen over het verlies van biodiversiteit aan de randen van de stad.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- Bewoners geven aan te verwachten dat windturbines grote landschappelijke impact hebben.
- Er wordt aangegeven dat het ruimtelijk gezien hier niet lijkt te passen. Redenen:
  - Omgeven door (water en auto/trein) wegen
  - Drukte
  - Geluid cumulatie: er is al veel geluidsoverlast door de verschillende functies in het gebied (zoals de universiteit)

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimiteit

Inspraak en dialoog

- Bewoners hopen dat ook verschillende groepen, zoals de studenten en onderzoekers die gebruikmaken van de Science Park campus en de woningontwikkelaars/makelaars in het gebied, betrokken worden bij de keuzes over windturbines.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn. Ook pleiten bewoners voor meer kleinschaliger windenergie.

Windzoekgebied Diemerscheg-Amsterdam

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Diemerscheg-Amsterdam

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook de Diemerscheg. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over de mogelijke effecten van windturbines op de gezondheid.
- Ook zorgen over de gezondheidseffecten voor bewoners van Driemond en Weesp.
- Als zorg worden verlies van rust en slapeloosheid genoemd.
- Zorgen dat windturbines te dicht bij de bewoning komen.
- Bewoners hebben zorgen over slagschaduw.

Recreatie & belevingswaarden

- Het zoekgebied wordt gebruikt door omwonenden voor recreatieve doeleinden. Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan door de ruimtelijke inperking en het verliezen van toegang tot het gebied.
- In de Diemerscheg bevinden zich twee volkstuinparken waar niet alleen mensen dagelijks gebruik van maken, maar ook voor een langere periode verblijven. Volkstuinders maken zich zorgen over de effecten op hun gezondheid en veiligheid van de omgeving.

Natuur

- Zorgen over de vogelpopulatie die leeft in en rondom dit zoekgebied als er windturbines komen.
- In de Diemerscheg zijn vleermuizen aanwezig. Bewoners hebben zorgen over een negatieve invloed van windturbines op de aanwezige populatie.
- De Diemerscheg wordt door bewoners omschreven als een van de groene longen van Amsterdam. Zorgen gaan over de mogelijke effecten van windturbines op de natuur en biodiversiteit, inclusief insecten.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- De identiteit van de Diemerscheg wordt gekenmerkt door het vele groen. Belangrijk om het vele groen te behouden.
- Door bewoners is aangekaart dat er in de Diemerscheg nieuwbouw in aanleg is. Nabij het zoekgebied worden nieuwbouwwijken Weespersluis en Bloemendalerpolder ontwikkeld, vragen gaan over hoe rekening wordt gehouden met deze nieuwbouwwijken.
- Zorgen over de mogelijke gevolgen voor de woningwaarde.
- Bewoners geven aan waarde te hechten aan de rust en openheid van dit landschap en willen dat dit ook in de nabije toekomst zo blijft, dus zonder windturbines in beeld.
- Bewoners vinden de windturbines niet passen binnen dit zoekgebied en vrezen dat het karakter drastisch zal veranderen.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Er heerst een gevoel van ontevredenheid over de transparantie in het proces en de besluitvorming. Bewoners in dit zoekgebied vinden dat ze slecht geïnformeerd zijn, maar ook bewoners van Weesp (waaronder uit Weespersluis) en Driemond geven dat aan.
- Verschillende bewoners rondom de Diemerscheg geven aan het oneens te zijn met gebruikte onderzoeken, omdat die onvoldoende oog hebben voor de negatieve effecten van windturbines

Meedoen in de opbrengsten

- Bewoners rondom dit zoekgebied willen weten hoe zij mee kunnen profiteren van de opwek die windturbines leveren.

Sociale cohesie

- Zorgen gaan over de gevolgen voor de volgende generaties: met de komst van meer nieuwbouw die waarschijnlijk gezinnen met kinderen zal trekken, moet de buurt ook voor hen leefbaar en groen blijven. Dit is een belangrijke factor voor cohesie en saamhorigheid in de buurt. Van belang is dan ook dat duurzame keuzes gezamenlijk gemaakt worden en dat iedereen (ook de toekomstige bewoners) hierbij moet worden meegenomen.

Betrokkenheid buurtgemeenten

- Door de aangrenzende buurgemeenten die Diemerscheg heeft is betrokkenheid en samenwerking belangrijk, geven bewoners aan. Bewoners van bijvoorbeeld Weesp hebben zorgen over het zoekgebied Diemerscheg.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Verzoek is om in te zetten op meer zonne-energie.

Lokale productie

- Bewoners uit het zoekgebied en omstreken buurgemeenten geven aan dat dit complexe vraagstuk ook voor een groot deel op nationaal niveau opgelost zou moeten worden.
- Bewoners van het Diemerscheg gebied geven aan zelf ook graag aan de slag te gaan met duurzaamheid, zoals het installeren van zonnepanelen en het ontmoedigen van het autogebruik in de regio.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Energieafnemers

- Er zijn zorgen over de rol die energieafnemers hebben in deze kwestie. Hoe borgt de gemeente Amsterdam dat deze groep er niet vandoor gaat met de lokale opbrengsten?
- Zorgen over dat windenergie opgewekt in dit zoekgebied naar een datacenter gaat.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie Windenergie van Amsterdam en het Rijk

- In plaats van wind op land willen bewoners dat de gemeente de windturbines op zee plaatst.
- Bewoners vragen zich af waarom Amsterdam de ambitie op lokaal niveau wenst te behalen, wat de waardevolle Diemerscheg schaadt, en niet op nationaal niveau.

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners vinden windturbines op het land, en in dit gebied, inefficiënt. Ze geven aan dat windturbines op zee veel meer rendement opleveren.

Windzoekgebied Waterleidingenterrein/ Gein

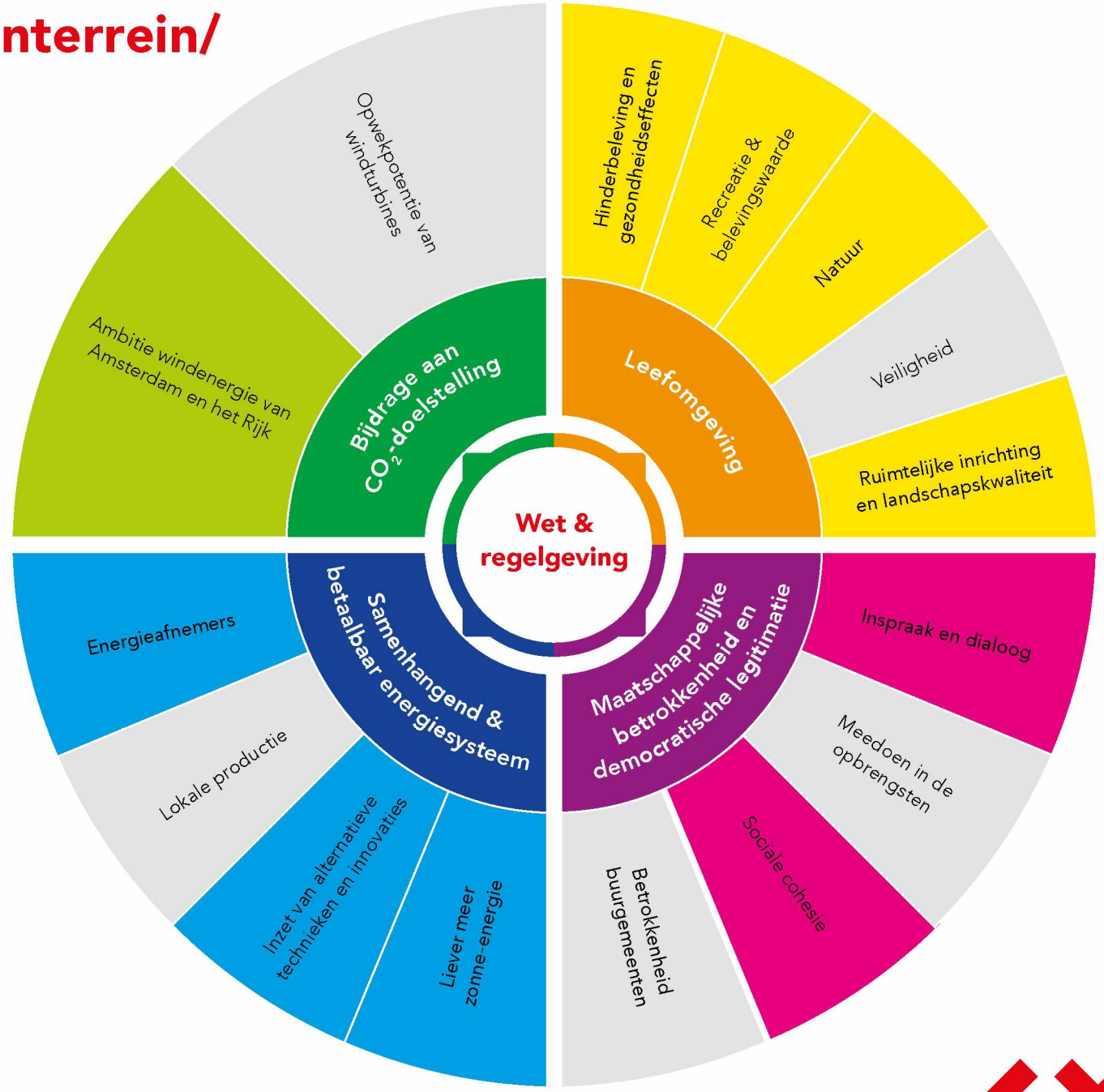

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Waterleidingenterrein/Gein

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook het waterleidingenterrein/Gein. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over geluid en trillingen van windturbines omdat deze mogelijk de gezondheid kunnen schaden.
- Verlies van rust: voornamelijk in de vorm van geluidshinder voor kinderen en kwetsbaren.
- De zorg is geuit dat windturbines te dicht bij de leefomgeving komen.
- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.

Recreatie & belevingswaarde

- Dit zoekgebied wordt gebruikt door omwonenden voor recreatieve doeleinden.
- Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan. Dit heeft met name te maken met het feit dat veel bewoners die rondom Gaasperplas wonen niet over 'eigen' groen beschikken (zoals een tuin) en dus afhankelijk zijn van deze openbare plek voor hun recreatieve groen.
- In het Toekomstplan Gaasperplas staat dat de Gaasperplas een onderhoudsbeurt krijgt. Er zijn zorgen over hoe deze plannen zich verhouden tot het plaatsen van de windturbines.

Natuur

- Naast de invloeden op mensen zijn er zorgen over het effect op vogels. Met name de weidevogels die in omringende weidegebieden aanwezig zijn, worden genoemd.
- Volgens bewoners wordt de locatie ingesloten door de hoofdgroenstructuur van Amsterdam en wordt een uniek stukje groen in Amsterdam aangetast, wat ook invloed heeft op de algehele biodiversiteit van Amsterdam.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- Zorgen over potentiële waardedaling van de bestaande bouw.
- Bewoners uit voornamelijk Gein verwachten dat windturbines de horizon sterk vervuilen.
- Zorgen over een mismatch tussen het uniek stukje van dit historische zoekgebied met al aanwezige (historische) molens en de karakteristieken van de nieuwe windturbines.
- Vragen gaan over waar er nu een zoekgebied is nadat er veel geld is gestopt in het verbeteren van de leefbaarheid door de bouw van de Gaasperdammertunnel.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen.
- Bewoners geven aan het gevoel te hebben dat de omgeving geen invloed heeft op de uiteindelijke besluiten. Bovendien wordt aangegeven dat de informatievoorziening als ondermaats ervaren wordt.
- Bewoners vinden dat de gebruikte onderzoeken niet aansluiten op de Nederlandse situatie.
- Vragen gaan over of de RES-doelstelling al mogelijk is behaald.

Sociale cohesie

- Zorgen over dat de diversiteit en buurtcohesie zal lijden onder windturbines. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie
- Voorkeur voor de inzet op meer zonne-energie.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties
- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Energieafnemers
- Bewoners vrezen dat de energie opwek naar een datacenter gaat en vragen de gemeente dan ook om geen nieuw datacenter te faciliteren.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie Windenergie van Amsterdam en het Rijk
- Bewoners vrezen voor windmolens in dit voorkeursgebied, op land, terwijl zij willen dat de gemeente Amsterdam deze realiseert op zee.

Windzoekgebied Knooppunt Holendrecht

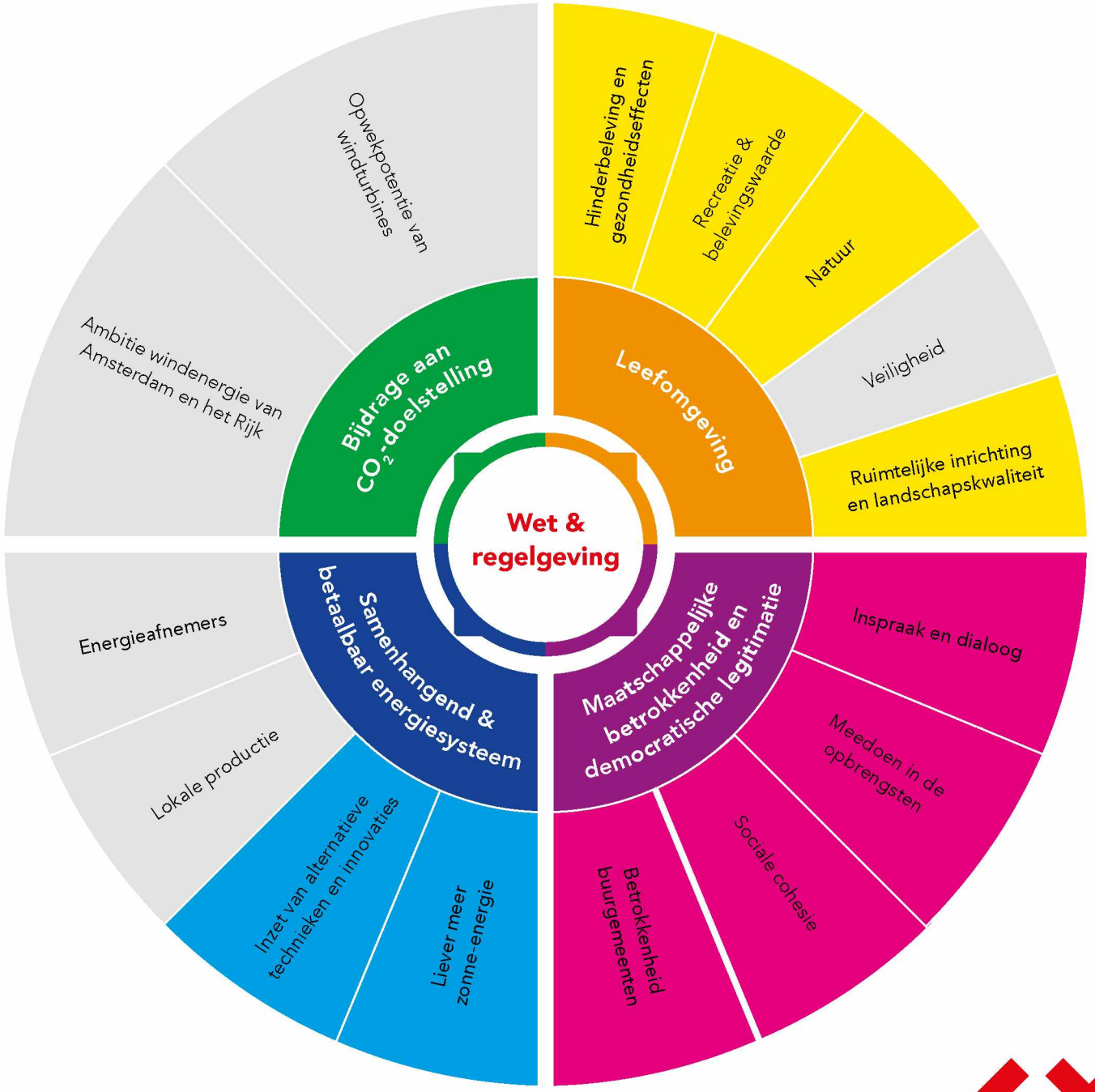

Let op:

Deze visualisatie geeft op hoofdlijnen inzicht in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dit zoekgebied. Sommige thema's zijn niet of nauwelijks genoemd in dit gebied, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Knooppunt Holendrecht

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over de gezondheidseffecten als gevolg van windturbines. Ook voor bewoners van buurgemeenten zoals Abcoude (De Ronde Venen).
- Aandacht voor de aanwezigheid van het AMC. Hier liggen mensen die al ziek zijn, wellicht (tijdelijk) overgevoelig voor geluid, maar in elk geval geen extra gezondheidsrisico's kunnen lopen.
- Veel van de huizen in dit gebied zijn slecht geïsoleerd.

Recreatie & belevingswaarde:

- Er zijn zorgen over de buitenactiviteiten in dit zoekgebied.
- Er is een golfclub in de buurt gevestigd waar veel Amsterdammers gebruik van maken.
- De Ouderkerkerplas en Abcoudermeer worden genoemd als plekken met recreatieve waarde.

Natuur

- Het gebied in de buurt van de Ouderkerkplas wordt door vogels als trekroute gebruik.
- Bij knooppunt Holendrecht ligt een weidevogelgebied.
- In het zoekgebied Knooppunt Holendrecht dient de gemeente bij het plaatsen van de windturbines rekening te houden met de aanwezige natuur.
- Opwek van windenergie binnen beschermingsregime is niet wenselijk.

Ruimtelijke inrichting en landschapskwaliteit

- Zorgen geuit over eventuele negatieve gezondheidseffecten gecombineerd met waardedaling van de woningen.
- Vragen gaan over het mogelijk clusteren van windturbines en het aansluiten van windturbines op de karakteristieken van een gebied.
- Bewoners geven aan dat de 'kantorenkant' van knooppunt Holendrecht een betere plek is voor windturbines, aangezien deze gebouwen beter geïsoleerd zijn.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Bewoners in dit zoekgebied uiten zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociale en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. Het is van belang dat zij ook meegenomen worden in participatietrajecten.
- Bewoners voelen zich 'de dupe' van keuzes waar andere Amsterdammers profijt van hebben. Impact lijkt nu vaak uit te vallen naar mensen met een laag inkomen.
- Bewoners uit de omgeving geven mee dat zij slecht zijn geïnformeerd.
- Zorgen geuit dat de stem van bewoners weinig tot geen impact heeft.

Meedoen in de opbrengsten

- Vragen gaan over kunnen meedoen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in dit zoekgebied. Veel van de bewoners beschikken niet over de middelen om echt mee te kunnen doen en te kunnen profiteren van de windturbines.

Sociale cohesie

- Bewoners zijn vooral bang dat de diversiteit en buurtcohesie zal lijden. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.

Betrokkenheid buurgemeenten

- Doordat het knooppunt Holendrecht zich bevindt aan de rand van verschillende gemeenten dreigt een 'samenklontering' van windturbines. Vragen gaan over of er voldoende wordt afgestemd met buurgemeenten.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Voorkeur geuit voor de inzet op meer zonne-energie.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.
- Vragen of minder hoge windturbines niet beter is voor de omgeving.

Gemeente
Amsterdam

colofon

Verslag Lokale procesgroep Oost
Datum: 7/12/21
Aanwezig: [redacted] (voorzitter), [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] (Maabank)

Agenda LPG Oost 7 december 2021

1. Mededelingen
2. Planning
3. Toelichting afwegingskader
    - algemeen

(samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)

    - Voorbeeld afwegingskader per windrichting

(samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)

    - Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
4. Wvttk

---

1. Mededelingen:

- Er vindt een extra bijeenkomst plaats voor Oost t.b.v. afwegingskader (KBG Oost + deelnemers Maakbank Oost en geïnteresseerden kbg Oost), datum 15 dec. in de avond online.
- [redacted] stelt zich voor + [redacted] + [redacted]

2. Planning:

- [redacted] licht planning toe m.b.t. afwegingskader. Deadlines zijn uitermate krap, maar belangrijk is te beseffen dat ook het afwegingskader een tussenstap is en vooral reeds eerder gegeven input bevat.
- Planning voor de fase in januari volgt in een komende bijeenkomst.
- Rondom vaststelling afwegingskader komt specifieke communicatiestrategie.
    - Deel van de communicatiestrategie is een nieuwe website waarin het besluitvormingsproces (nog een keer) helder wordt uitgelegd.
    - **Actie**: Team RES heeft uiterlijk volgende week contact met Communicatiemedewerkers SD + buurgemeenten om input te leveren op de communicatie-strategie.

- [redacted] licht extra bijeenkomst voor Oost toe:
    - Deelnemers Ma.akbank en geïnteresseerden voor KBG Oost zijn genodigd en ontvangen concept afwegingskader met lokaal deel;
    - 5 mensen hebben zich aangemeld voor feedback op afwegingskader.
    - Vindt plaats op woensdag 15 december online - voorzitter PM [redacted] Toelichting op contextmapping door Perception Design studio en Overmorgen. Stukken worden deze week verstuurd (10 dec).
    - Alle input worden als een bijlage opgenomen bij het afwegingskader (gezien tijdsdruk).
- Portefeuillehouder Rick Vermin zal worden ingelicht over de verhouding tussen Ma.ak en RES. Ma.ak heeft de opdracht om te inventariseren "hoe kunnen windmolens in

Oost worden gerealiseerd". Daarbij komen veel zorgen naar voren, die eerder ook in het RES traject ontvangen zijn. Ma.ak wil een open proces voor het gesprek, dit staat op gespannen voet met de kaders van de RES. Pieter nodigt team RES uit om deel te nemen aan de Ma.akbank.

- **Actie**: Team RES geeft hierop nog deze week antwoord. (voor 10 dec.).

3. Afwegingskader:

- [redacted] licht kort het afwegingskader toe en geeft aan, dat team RES vooral geïnteresseerd is om lokaal op te halen welke signalen de stadsdelen hebben ontvangen en wat lokaal van belang is (aanvullend op signalen van de hele stad en signalen uit de context mapping).
- **Actie:** [redacted] [redacted] geven z.s.m. reactie richting team RES.

4.Wvttk

Verslag Lokale procesgroep Oost
Datum: 7/12/21
Aanwezig: [redacted] (voorzitter) [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]. [redacted] (Maabank)

Agenda LPG Oost 7 december 2021

1. Mededelingen
2. Planning
3. Toelichting afwegingskader
    - algemeen

(samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door PWE en input stedelijke, natuur en gezondheid klankbordgroepen)

    - Voorbeeld afwegingskader per windrichting

(samengesteld o.b.v. ontvangen e-mails, raadsadressen, inspraak aangevuld door context mapping en input lokale klankborgroepen)

    - Gesprek over / Input ophalen: Welke (harde/zachte) lokale belangen in relatie tot windturbines zijn ambtelijk al bekend om rekening mee te houden?
4. Wvttk

---

1. Mededelingen:

- Er vindt een extra bijeenkomst plaats voor Oost t.b.v. afwegingskader (KBG Oost + deelnemers Maakbank Oost en geïnteresseerden kbg Oost), datum 15 dec. in de avond online.
- [redacted] stelt zich voor + [redacted] + [redacted]

2. Planning:

- [redacted] licht planning toe m.b.t. afwegingskader. Deadlines zijn uitermate krap, maar belangrijk is te beseffen dat ook het afwegingskader een tussenstap is en vooral reeds eerder gegeven input bevat.
- Planning voor de fase in januari volgt in een komende bijeenkomst.
- Rondom vaststelling afwegingskader komt specifieke communicatiestrategie.
    - Deel van de communicatiestrategie is een nieuwe website waarin het besluitvormingsproces (nog een keer) helder wordt uitgelegd.
    - **Actie**: Team RES heeft uiterlijk volgende week contact met Communicatiemedewerkers SD + buurgemeenten om input te leveren op de communicatie-strategie.

- [redacted] licht extra bijeenkomst voor Oost toe:
    - Deelnemers Ma.akbank en geïnteresseerden voor KBG Oost zijn genodigd en ontvangen concept afwegingskader met lokaal deel;
    - 5 mensen hebben zich aangemeld voor feedback op afwegingskader.
    - Vindt plaats op woensdag 15 december online - voorzitter PM [redacted]. Toelichting op contextmapping door Perception Design studio en Overmorgen. Stukken worden deze week verstuurd (10 dec).
    - Alle input worden als een bijlage opgenomen bij het afwegingskader (gezien tijdsdruk).
- Portefeuillehouder Rick Vermin zal worden ingelicht over de verhouding tussen Ma.ak en RES. Ma.ak heeft de opdracht om te inventariseren "hoe kunnen windmolens in

Oost worden gerealiseerd". Daarbij komen veel zorgen naar voren, die eerder ook in het RES traject ontvangen zijn. Ma.ak wil een open proces voor het gesprek, dit staat op gespannen voet met de kaders van de RES. Pieter nodigt team RES uit om deel te nemen aan de Ma.akbank.

- **Actie**: Team RES geeft hierop nog deze week antwoord. (voor 10 dec.).

3. Afwegingskader:

- [redacted] licht kort het afwegingskader toe en geeft aan, dat team RES vooral geïnteresseerd is om lokaal op te halen welke signalen de stadsdelen hebben ontvangen en wat lokaal van belang is (aanvullend op signalen van de hele stad en signalen uit de context mapping).
- **Actie:** [redacted] [redacted] geven z.s.m. reactie richting team RES.

4.Wvttk

---

agenda 21/12 + verslag + Afwegingskader tbv (LPG) Reflectiefase RES windrichting Oost

Beste collega's,

Op dinsdag 21 december is het alweer de laatste lokale procesgroep overleg van het jaar 2021 voor windrichting Oost.

Afwegingskader:
Vorige week is ook het lokale deel (II) van het concept afwegingskader met jullie en de lokale klankbordgroepen gedeeld en het is ook besproken tijdens de lokale klankbordgroepen. [redacted] zal tijdens het overleg kort toelichten hoe ingekomen reacties zijn/worden verwerkt in het (lokale) afwegingskader **"Signalen uit de stad, afwegingskader windturbines Amsterdam"**.

Verslag:
Een verslag van het overleg van 7 december 2021 is al bijlage toegevoegd.

Agenda:
LPG Oost - 21 december:

- Opening/mededeling,
- Aanvullingen op agenda?
- De stand van zaken: wat gebeurt er?
- Terugblik op feed back (lokale) afwegingskader door leden LPG; toelichting van [redacted],
- Terugblik op lokale KBG-en en feed back op (lokale) afwegingskader,
- Het vervolg: PvA Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing:
  wat zijn jullie vragen en ideeën, welke rol wil je hierin vervullen, welke ambtelijke partijen moeten we niet vergeten?
- Het volgend overleg.
- Wvttk/rondvraag

Nieuwsbrief:
Gisteren is de nieuwsbrief met informatie over de **vervolgstappen voor het plaatsen van windmolens** uitgegaan. (zie bijlage of bekijk de online versie) (**En deel deze s.v.p. met je netwerk**!)

Last but not least:
Nu we zo richting het eind van het jaar gaan willen we jullie hierbij graag bedanken voor jullie inzet, deskundigheid en betrokkenheid de afgelopen maanden ten behoeve van deze overleggen en de reflectiefase in het geheel.
Wij wensen ook jullie alvast fijne kerstdagen en een gezond 2022!

Met vriendelijke groet,
namens [redacted]

Terugkoppeling Stedelijke Klankbordgroep, KGB's Natuur en Gezondheid
bijgewerkt op 7/12

Ro's nv.			Organisatie	Naam	Stedelijke Klankbordgroep	KGB N	KGB G	Aandachtspunten Proces	Inhoud	Korte toelichting	Verwerking in het kader?
	11	1	Stichting dorpsraad Driemond		x			x		geen inhoudelijke reactie kader, te weinig tijd. Wel verrassend tot gesprek met DorpsraadDriemond en inwoners, herijken zoeigebied Driemond	NVT
	10	2	Noorderlingen voor de Wind		x				x	beeldvorming van de eindmodels - overwegelijk? , aanvullende suggesties, normatief vs feitelijk	Checken
	9	3				x			x	Fotovoorkant? Afwaging: rendement? Rol van wet en regelgeving?	
	3	4			x					Fotovoorkant > i.r.t. veiligheid, deze afgebroken? Misplaatst bij dit onderwerp 'veiligheid'.	
	8	5	Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland		x				x	twee inhoudelijke vragen over paginа 22	
	7	6	coopelcooperatie Energie Samen		x				x	nuttige punten! Let op de juistheid van citaten!	
	6	7			x			x	x	Proces: kort te tijd | Inhoud: Typische Amsterdamse thema's missen? | suggestie paragrafen: Verder ontrieken de paragrafen Nut (lepica) en Voedsel (alternatieven), Draagvlakken Biodiversiteit in het concept afwegingskader.	
	5	8	Gein3Dorp Amsterdam		x			x		Niet eens met kader, maakt alle ingewikkeld. Geen inhoudelijke reactie	NVT
	4	9				x			x	Ontrieken van informatie / richtlijnen afwaging. Niet verwerken maar wel inhoudelijke reactie/gesprek on doel kader nogmaals te duiden? >> input voor expertgroep?	NVT
	3	10			x			x	x	Aandacht voor collectieve afwaging in de stad/ scenario denken >> komt onvoldoende terug in het stuk nu.	??
	1	11	KGB Noord					x		Proces - tijdlijn zorgen | zorgen over de reflectiefase	NVT
	2	12				x		x		Doel en inhoud van de gezondheidsklankbordgroep	NVT
	12	13			x			x	x	Proces: neem meerdere sessies | inhoud: plaatjes van bliksemslag / xx	
13+14			Windalarm		x					Proces: Betrokkenheid organiseren, afwegingskader als afwegingskader inzetten, 1 inhoudelijk punt om te bekijken: Hoeveelheid zich dit beleid ten opzichte van ander beleid dat impact heeft op CO2 reductie (isolatie/alternatieve opwek/komst van dickcenter) en ander beleid dat ook belangrijk voor de stad (woningbouwopgave/leefbaarheid/bescherming van groengebieden) / Models en onderzoeken uit buurgemeenten (Stadsdelen/provincie	
	15	14	Stichting Behoud Waterland			x			x	Inhoud: onvoldoende beschrijving op impact landschap, ontrieken via diersoorten, ontrieken van planMER in proces	
	16	15	Vigstwerkgroep Amsterdam			x		x		Geeft alleen standpunt vogelwerkgroep weer (en ons), geen inhoudelijke aanvullingen.	NVT
	17	16				x		x	x	Geeft geen nieuwe inhoudelijke informatie, herhaling van zorgen (waarbij aangegeven wordt dat 'signalen' te mager te vinden.	
	18	17	Campagneleider Amsterdam Energie			x				Stelt vragen die niet relevant zijn voor het afwegingskader.	NVT
	21	18					x			Inhoud: beter onderscheid maken tussen 'trilling' en 'geluid'. Verder aantal specifieke vragen om effecten Windturbines te vagerlijker met andere geluidsbronnen.	
	20	19	Stemmen voor Stiller			x				Proces + inhoudelijk 2 zaken (ingevoegd) en veel vragen rondom MEK en procedures	
	19	20				x				Proces: check door gemeente: ide samenstelling van KGB juist en dirwens om een Biodiversiteit Impact Assesment (BIA) in te voeren	
	25	21	Belangenvereniging Industriegebied Aditerslusspolder BIA				x		x	Inhoud: oom. Over geluidsnormen, hebben we al aangepast. Opsomming bij signalen lever uitgebreide toelichting HOE ze zo meenemt, check op aavullende signalen.	Gereed
	24	22	Volkstuinvereniging Frankendiel				x	x	x	Geen inhoudelijke toevoeging, signaal wat ze belangrijk vindt: combinatie gezondheid en natuur	Gereed
	22	23	Clantenbeleg Amsterdam			x	x			Geen inhoudelijke toevoeging op het stuk.	NVT
	23	25	Mede auteur van het rapbadres en de gemeenteraad mbt gezondheidseffecten van windmolens	[redacted] -			x			zie email KBS [redacted] do 9-12-2021 14:09	

totaal 25 reacties (sommige personen hebben meerder emails gestuurd [redacted])

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum: 22.11.2021
Auteur: [redacted]
Aangepast verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 22 november jl. vond de eerste bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol van de klankbordgroepen in de Reflectiefase zijn tijdens de bijeenkomst toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Zuidoost, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam Zuidoost) en in het participatieproces. Dirk de Jager van het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuidoost en wethouder [redacted] van de gemeente Diemen heetten de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Zuidoost was bestuurslid Dirk de Jager aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Hij heette alle leden van de klankbordgroep welkom, ook namens wethouder [redacted] van Diemen. Hij benadrukte het belang van zoveel mogelijk in samenhang kijken naar het vraagstuk met de omliggende gemeenten. Het is een ingewikkeld onderwerp, met invloed op gezondheid, leefbaarheid en natuur en ecologie in het gebied. Dat zijn onderwerpen waar de gemeenten veel waarde aan hechten. Tegelijkertijd hebben zij de opgave om bij te dragen aan de energietransitie. Dit zijn complexe afwegingen en daarom heeft de gemeente de leden van de klankbordgroep gevraagd om de essentiële punten te benoemen waar rekening mee gehouden moet worden bij het maken van de uiteindelijke afweging over waar en of en onder welke voorwaarden er windmolens zouden kunnen komen in Zuidoost. Hij wenste de groep veel succes en wijsheid toe in de komende bijeenkomsten.

Wethouder [redacted] voegde daaraantoe dat ze hoopten te laten zien dat er contact is tussen de aangrenzende gemeenten, om te voorkomen dat bewoners en de natuur onevenredig belast zouden worden wegens gebrek aan communicatie. De gemeenten die om de Diemerscheg heen liggen hebben regelmatig contact.

Een lid van de klankbordgroep herinnerde Dirk de Jager aan zijn uitspraak, gedaan op 20 april 2021, dat er geen windmolens geplaatst worden als er onaanvaardbare gezondheidsrisico's bestaan. De heer de Jager gaf aan nog steeds achter deze uitspraak te staan.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Zuidoost). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- De leden van de klankbordgroep maken zich zorgen over de gezondheid van

omwonenden. Deze mag niet in gevaar worden gebracht door bijvoorbeeld geluidsoverlast van de windmolens. Ook de gehanteerde afstandsnorm, 350 meter tot geluidsgevoelige bestemmingen als woningen, leidt tot veel vragen. Leden vinden dat deze norm niet versoepeld had mogen worden.

- Ook werd opgemerkt dat bijvoorbeeld windmolens op de locatie langs de A9 bij de Diemerscheg zouden grenzen aan plekken waar veel huurwoningen zijn. Huurwoningen zijn vaker slecht geïsoleerd waardoor de impact op de omwonenden nog groter zal zijn.
- Daarnaast zijn er grote zorgen over de natuur in de omgeving, zoals bij de Hoge Dijk. Dit heeft betrekking op zowel de waarde van de natuur (bijvoorbeeld van het trekvogelpad) als op de recreatiefunctie voor mensen uit de omgeving, en met name bewoners van Zuidoost. Ook is verwezen naar het in ontwikkeling zijnde en reeds geplande natuurcompensatiegebied in de Bloemendalerpolder, bijvoorbeeld 't Breedland, en het natuurcompensatiegebied dat langs het Noordzeekanaal ligt in Weesp.
- Het is belangrijk dat er onafhankelijk aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar de gezondheidseffecten van windturbines. Leden van de klankbordgroep krijgen via de media mee dat er nog veel onbekend is als het gaat om de effecten van windmolens. Op landelijk politiek niveau is ingestemd door de Tweede Kamer met de motie Erkens/Leijten over onderzoek naar de effecten van verschillende afstandsnormen op de gezondheid en leefkwaliteit. De resultaten daarvan zouden mee moeten worden genomen in de verdere concretisering van de RES'en.
- Door een lid van de klankbordgroep werd geopperd om voor alle zoeklocaties een (pre-)MER uit te voeren, om deze informatie mee te nemen in het afwegingskader. De milieu-effecten voor alle locaties/zoekgebieden zouden bekend moeten zijn bij de raad voordat er besluiten genomen kunnen worden.
- Er is behoefte aan een totaaloverzicht van de plannen van de aangrenzende gemeenten in dit gebied. Ook toekomstige wijken en woningen moeten meegenomen worden in de gebruikte kaarten en tekeningen.
- Het is belangrijk om woningbouwopgaven in de omgeving, zoals bij de Weespersluis, mee te nemen in de afweging. Ook voor die bewoners moet er in de toekomst een prettig en leefbaar woongebied zijn.
- De bewoners van buurgemeenten zijn geschrokken dat de gemeente de windmolens aan de grenzen van de stad plaatst, waardoor zij er juist last van hebben.
- De tuinders vinden het onrechtvaardig dat juist volkstuinders die het vaker minder goed hebben en baat hebben bij deze groene natuur, te maken krijgen met windmolens dicht bij hun tuinen. De volkstuinen leveren met elkaar een grote bijdrage aan de natuur en biodiversiteit in de stad. Vaak wonen tuinders een half jaar op de tuin. Ook gebruiken zij de tuinen voor vakantie dichtbij huis, omdat zij niet de middelen hebben om op vakantie te gaan of omdat zij ervoor kiezen om klimaatredenen.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving. De jongeren van JongRes onderschrijven de ambitie van de gemeenteraad. In Zuidoost zijn verschillende jongerentafels gehouden door JongRES om hierover in gesprek te gaan. Ook zij vinden het belangrijk dat er goed onderzoek wordt gedaan naar mogelijke gezondheidsrisico's. Bij uitsluitsel daarover vinden zij echter dat het mogelijk moet zijn om windmolens te plaatsen in een stedelijke omgeving.
- Door een lid van de klankbordgroep wordt het belangrijk gevonden om energie lokaal op te wekken omdat er lokaal steeds meer energie gebruikt wordt, bijvoorbeeld voor elektrische auto's.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan zorgen te hebben over hoe de instanties omgaan met de kennis over gezondheidsrisico's. Het wordt ervaren dat overheden omwonenden niet beschermen door bijvoorbeeld veiligheidsmarges in te bouwen, maar deze juist zo krap mogelijk definiëren. Niet de bewoners maar het doel zou vooropgesteld worden.
- Een ander lid van de klankbordgroep deelde de zorg dat de gemeente wil doorzetten en dat er enkel locaties overblijven waar weinig weerstand is, omdat bewoners daar minder invloed hebben.
- Het lokaal delen in het eigenaarschap wordt belangrijk gevonden. Er zijn zorgen dat niet de direct omwonenden mee kunnen profiteren, maar juist meer vermogende inwoners van de stad die niet de lasten van de windmolens ervaren. Het doel van 50% lokale participatie

mag niet onrechtvaardig worden gebruikt.

Belangrijk in het participatieproces
De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt hier een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Bewoners uit Zuidoost moeten betrokken worden in het participatieproces. Belangrijk is daarbij dat er wordt geparticipeerd door een representatieve groep bewoners van Zuidoost. Zo moeten er bijvoorbeeld inwoners van de Surinaamse gemeenschap en sociale huurders deelnemen. Er werd opgemerkt dat de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug te zien is in de klankbordgroep.
- Het belang van een democratisch proces werd benadrukt. Leden van de klankbordgroep waren zeer verbaasd dat er ondanks alle kritische geluiden toch zoekgebieden zijn aangewezen die op 350 meter van woningen liggen. Meerdere leden voelen zich niet als bewoners vertegenwoordigd in de discussie over windmolens.
- Participatie moet een eerlijk proces zijn waarin de gemeente oprecht naar bewoners luistert, hen zo vroeg mogelijk bij het gesprek betrekt, en hen op de hoogte houdt.
- Het mag geen 'check the box' participatieproces zijn. De leden willen echt invloed kunnen hebben. Zij willen de dialoog aangaan en dat het duidelijk is wat de uitkomst is van dit traject. Sommige leden zijn sceptisch over dit traject en anderen hopen dat de gemeente het vertrouwen juist terug zal winnen.
- Ook met belanghebbenden uit de omgeving van Amsterdam moet rekening gehouden worden.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving.
- Leden willen mee kunnen praten over of, waar en onder welke voorwaarden windmolens geplaatst in Zuidoost zou kunnen worden. Ze willen dat er plekken aangewezen kunnen worden die ongeschikt zijn.
- Het is van belang om kennis te delen over ervaringen en (lopende) onderzoeken met betrekking tot de ontwikkeling van windmolens. Daarbij moet in samenhang met andere gemeenten plannen gemaakt worden.
- Er is opgeroepen om naar alternatieven te kijken dan windmolens, bijvoorbeeld zonnepanelen en buurtbatterijen.
- De bijeenkomsten van de klankbordgroep moeten tijdig gepland worden. Ook moet ter voorbereiding de informatie voor de bijeenkomsten en de notulen van de afgelopen bijeenkomst op tijd beschikbaar zijn.

De klankbordgroep

Doel

In totaal zijn er zeven klankbordgroepen: Eén stedelijke, één per windrichting van de zoekgebieden (Nieuw-West, Noord, Oost en Zuidoost) en twee klankbordgroepen die de expertgroepen Natuur en Gezondheid begeleiden. In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief.

Deze klankbordgroep brengt het perspectief van belanghebbenden in Zuidoost en aangrenzende gebieden in en geeft mee waar rekening mee gehouden moet worden in de afweging over windmolens en bij de participatie in de volgende fase. In de aankomende bijeenkomst zal de klankbordgroep het onderzoek naar de leefomgeving in Zuidoost bespreken en daar een reactie op meegeven. De klankbordgroep heeft aangegeven meer duidelijk te willen over haar rol.

Perspectieven

Aan de klankbordgroep is gevraagd of zij nog perspectieven misten in de groep. Zoals eerder benoemd zien de leden van de klankbordgroep de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug in deze groep. Het Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid (NPBO) heeft de selectie van de leden van de klankbordgroepen gemaakt. Bij de selectie is de NPBO afhankelijk geweest van welke personen zich hebben aangemeld en daarbij mochten zij niet vragen naar of selecteren op basis van afkomst. Een lid van de klankbordgroep stelde voor om in ieder geval iemand van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost uit te nodigen om deel te nemen. Daarbij neemt Public Mediation contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit uw eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is tijdens de bijeenkomst kort toegelicht door [redacted] (coördinator team RES Amsterdam). Dit proces bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereidingsfase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een aanvullende ambitie van 50 megawatt opwekking door windturbines vastgesteld. Daarnaast zijn zoekgebieden aangewezen waar mogelijkheden worden gezien om windmolens te realiseren. De vaststelling riep een levendige discussie op. De gemeente heeft in reactie daarop een reflectiefase ingesteld. Hierin wordt extra de tijd te genomen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Opmerking klankbordgroep

Het verbaast de klankbordgroep dat er geen zoekgebieden af kunnen vallen tijdens de reflectiefase.

Online raadpleging (PWE)

In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze

toelichten en eigen ideeën aandragen. Door een lid van de klankbordgroep werd opgemerkt dat toekomstige bewoners, van gebieden waar woningen gerealiseerd gaan worden, niet mee kunnen doen met dergelijke instrumenten. De ontwikkelaar kan wel op basis van de doelgroepen profielen maken van wat toekomstige bewoners belangrijk vinden.

Onderzoek naar de leefomgeving
In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden, zoals ze er nu zijn, aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord) en daarna via brieven en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

In de klankbordgroep is opgemerkt dat de natuur- en recreatiegebieden die gepland staan in de Bloemendalerpolder van Weesp niet meegenomen worden in dit onderzoek, zowel niet in de vragen en kaarten maar ook in de antwoorden van deelnemers, omdat deze nog niet gebruikt kunnen worden. Windmolens in de zoekgebieden zouden echter wel een grote impact kunnen hebben op de ervaring en kwaliteit van die gebieden, Dit zal nu niet terugkomen in de resultaten van het onderzoek.

Expertgroepen Gezondheid en Natuur
Omdat er vele zorgen zijn over de thema's gezondheid en natuur en omdat de feitenkennis verschillend geïnterpreteerd wordt, zijn twee expertgroepen ingesteld onder leiding van onafhankelijke voorzitters. Voor de samenstelling van de groepen zijn experts voorgedragen door o.a. energiecoöperaties, Windalarm en bezorgde artsen. De experts gaan, voor de respectievelijke thema's, in gesprek over bestaande wet- en regelgeving, de milieueffectenrapportage en aanvullende onderzoeken en beleid. Het is niet mogelijk om ook in alle lokale klankbordgroepen de thema's gezondheid en natuur afzonderlijk te behandelen. Wel kunnen specifieke lokale aspecten hierin meegegeven worden.

De expertgroep gaat bepalen welke onderzoeken uitgevoerd moeten worden in de planvoorbereidingsfase, wanneer er in opdracht van een initiatiefnemer onderzoek wordt uitgevoerd op een specifieke locatie. Deze onderzoeken, vastgelegd in de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), worden uitgevoerd voorafgaand aan de vergunningverlening. Ook de NRD wordt ter inzage gelegd zodat eenieder daarop kan reageren.

Producten reflectiefase
De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen komen bovenop het wettelijk kader dat er al is.

Afwegingskader
Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over de ontwikkeling van windturbines op een locatie in een zoekgebied. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Het biedt een overzicht van de kenmerken die belangrijk zijn om mee te nemen in de afweging over het wel of niet plaatsen van een windmolen. De vier hoofdthema's zijn: 1) leefomgeving, 2) maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie, 3) CO2-doelstelling en 4) samenhangend en betaalbaar energiesysteem.

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de bijeenkomst duidelijk aangegeven dat zij mee willen praten over het afwegingskader. Er zijn zorgen omdat dit aanstaande december afgerond wordt. De leden van de klankbordgroep willen dat de tijd wordt genomen om hierover met alle klankbordgroepen goed in gesprek te gaan. Het afwegingskader wordt in ieder geval behandeld in de stedelijke klankbordgroep. Er gaat gekeken worden of dit ook georganiseerd kan worden voor de lokale klankbordgroepen.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie, zodat bewoners niet het gevoel krijgen dat zij er alleen voor staan en dat de gemeente zich terugtrekt), de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin kunnen initiatiefnemers de gemeente benaderen met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage (MER) en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Volgende bijeenkomst en afspraken

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. De volgende bijeenkomst staat gepland voor 1 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Tijdens deze bijeenkomst staat het onderzoek naar de leefomgeving (context mapping) in Zuidoost centraal.

Aan het eind van de bijeenkomst gaven meerdere leden van de klankbordgroep aan te twijfelen of het zin had voor hen om deel te nemen aan deze klankbordgroep. Dit kwam o.a. voort uit dat het nog onduidelijk was of zij als lokale groep input konden geven op het afwegingskader en dat zaken rondom gezondheid worden besproken in de klankbordgroep en expertgroep voor gezondheid. De zeven klankbordgroepen (stedelijk, vier windrichtingen, gezondheid en natuur) hebben in de reflectiefase elk een eigen focus. De stedelijke klankbordgroep kijkt hierbij vooral mee met zaken die voor de hele stad spelen, zoals de online raadpleging (PWE) en het afwegingskader. Bij de lokale klankbordgroepen ligt de focus op wat er in een specifiek gebied speelt.

Afspraken

- De komende bijeenkomsten vinden plaats op een later tijdstip, van 19.00 tot 21.00u.
- De presentatie van de bijeenkomsten worden gedeeld met de groep.
- Voor de volgende bijeenkomst wordt de meerwaarde en het doel van de klankbordgroep geagendeerd.
- Leden van de klankbordgroep kunnen vragen die zij tijdens de bijeenkomst niet meer konden stellen mailen aan [redacted]@public-mediation.nl
- Public Mediation en de gemeente gaan kijken of het afwegingskader ook in de lokale klankbordgroepen besproken kan worden. [Inmiddels is duidelijk dat het afwegingskader tijdens de derde bijeenkomst van de klankbordgroep Zuidoost in december toegelicht en besproken zal worden.]
- Public Mediation heeft contact over het uitnodigen van een lid van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost voor de klankbordgroep.
- Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.
- De toelichting van Populytics op de online raadpleging (PWE) wordt gedeeld.
- De MS Teams chat wordt geanonimiseerd opgenomen in het verslag.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Bewoners Weespersluis
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Gein
Buurtbewoner Zuidoost
Diemerwind
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
JongRES
Leesclub Zuidoost
StichtingErfAbcoudermeer
StopWindturbinesGein
Veenwind (de Ronde Venen)
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Volkstuinvereniging Linnaeus

Dirk de Jager (Gemeente Amsterdam, Dagelijks Bestuur stadsdeel Zuidoost)
[redacted] - (Gemeente Diemen, wethouder)
[redacted] - (Gemeente Diemen)

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Buurtbewoner Holendrecht

Bijlage 2: MS Teams chat

[22/11/2021 16:50] Start meeting
[22/11/2021 16:58] [naam], mag ik vragen wat uw relatie is met Zuidoost? Ik heb uw naam niet doorgekregen
[22/11/2021 16:58] Ik ben er namens de GEM Bloemendalerpolder, verantwoordelijk voor de ontwikkeling van Weespersluis.
[22/11/2021 16:59] Dank [naam]!
[22/11/2021 16:59] [naam] stond voor ons op de lijst. Ik ben vandaag in zijn plaats.
[22/11/2021 17:00] Super! Ik noteer het
[22/11/2021 17:00] Wat was de vraag in de chat?
[22/11/2021 17:04] Beste allen, ik moet me helaas vanaf 18.45 laten excuseren vanavond
[22/11/2021 17:21] Mijn camera wil niet aan, ik weet niet waarom. Ik ben [naam], voorzitter van vtv Frankendael.
[22/11/2021 17:33] Dat is een heel goed punt; toekomstige woningbouw moet meegenomen worden
[22/11/2021 17:54] ik moet de bijeenkoimst helaas verlaten
[22/11/2021 18:00] Ik zou ook wel iets aan Ian willen vragen, maar dat komt misschien nog wel. 😊
[22/11/2021 18:01] [naam], ik ga reageren op de chat, vind je dat goed?
[22/11/2021 18:02] Nou, ik vind het wel leuk als de anderen jouw reactie ook horen. Dus we houde je reactie tegoed?
[22/11/2021 18:05] Beste mensen, ik ga de chat nu verlaten. Goed gesprek en succes gewenst. Ben benieuwd naar de uitkomsten. Met vriendelijke groet, [naam].

[22/11/2021 18:05] Met alle respect voor de inzet van [naam], maar er zijn ook echte én belanghebbende jongeren die in Zuidoost wonen. Die zich net zulke zorgen maken over hun toekomst en een snelle transitie naar duurzame energie als [naam] en de meeste andere Amsterdammers. Gemiste kans om niet te werven onder de +/- 60.000 jongeren in ons stadsdeel!

[22/11/2021 18:17] Ik ga er ook tussenuit. Ter info: ik ben ambtenaar van de gemeente Diemen. Diemen heeft ook zoekgebieden voor windenergie in het Diemerbos. Ik was hier aanwezig om te laten zien dat Diemen en Amsterdam hierover ook ambtelijk goed onderling contact hebben. Verder wilde ik nog even laten weten dat ik altijd bereikbaar ben voor vragen [emailadres]. Ik wens jullie nog een fijne avond!

[22/11/2021 18:18] Ik laat mijn camera even uit, dan kan ik stiekem dineren , anders wordt het te kort op mijn sportles vanavond.

[22/11/2021 18:19] Alle argumenten die ik nu hoor, zijn ook al lang bij de gemeente bekend. Wat voegt dit platform nog toe?

22/11/2021 18:20] Ik ga zo even naar huis rijden. Kan dan niet spreken.

[22/11/2021 18:26] Ja, staat in beeld

[22/11/2021 18:29] Vraag aan [naam]: zou de Gezondheids Effect Analyse niet in een veel eerder stadium plaats moeten vinden? Dus voorafgaand aan de inschrijvingen van initiatiefnemers?

[22/11/2021 18:30] Wachten met besluitvorming tot er gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest. De verwachting is b.v. dat GroenLinks zal worden weggevaagd vanwege houding van wethouder Van Doorninck.

[22/11/2021 18:34] @[naam], wij staan zeker voor het niet uitsluiten van andere kansrijke technieken. Maar de RES gaat over grootschalige duurzame opwek en bewezen technieken. Dat is in het geval van de RES zon en wind op land. De ambitie van de RES is ook tot stand gebracht door op die technieken te focussen. Wij vinden dat de ambitie die is vastgesteld door de raad hoe dan ook gehaald moet worden om ook de toekomstige generatie de mogelijkheid te geven om te wonen in Amsterdam / Nederland zonder natte voeten te krijgen. [22/11/2021 18:36]

@[naam], het is nog knap lastig om een groep jongeren te bereiken en te enthousiasmeren voor dit thema. In Diemen hebben we een jongere tafel gehouden over de energietransitie en jongerenparticipatie daarin. Er is toen een aangetekende brief gegaan naar 1000en de jongeren tussen 18-35. Uiteindelijke resultaat: 7 jongeren die kwamen inspreken. Andere middelen moeten worden ingezet om ook ons om tafel te krijgen. In grotere getale.

[22/11/2021 18:38] 27 november 3 inkoopworkshops in Zuidoost, Noord en Nieuw-West. Deze workshops vinden alle 3 plaats op een Openbare Bibliotheek (OBA) locatie:OBA Reigersbos, Rossumplein 1, 1106 AX Amsterdam
OBA Geuzenveld, Albardakade 3, 1067DD Amsterdam
OBA Waterland, Waterlandplein 302, 1024 NB Amsterdam
U kunt binnenlopen tussen 11.00 en 15.00 uur en meedoen door het (workshop) werkboek in te vullen.

[22/11/2021 18:38] @[naam]: ik help graag mee jongerenparticipatie in Zuidoost te organiseren. Ik verwacht van de gemeente dan wel dat alle informatie over energie, verbruik, gezondheid, natuur etc. etc. op tafel komen.

[22/11/2021 18:39] komen=komt

[22/11/2021 18:42] Moet jullie helaas verlaten. dank en tot de volgende sessie!

[22/11/2021 18:45] Ik moet er helaas precies om 19u uit, het gebouw waarin ik zit sluit.

[22/11/2021 18:45] Moeten we de landel8jke regelgeving niet afwachten

[22/11/2021 18:45] Wij doen daar ook graag aan mee [naam]! Dus laten we het gesprek volgende week continueren

[22/11/2021 18:50] 1 december inderdaad

[22/11/2021 18:51] Waar gaan we het dan wel over hebben?

[22/11/2021 18:52] Ik moet er ook van tussen. Zou er iemand willen doorpraten dan kan dat via nh-zuid@jongresnederland.nl

[22/11/2021 18:57] Ik heb nog een aanvullende vraag over de NRD.

[22/11/2021 19:02] We worden in een fuik gedreven. Het afwegingskader zijn geen harde eisen, maar een opsomming van dingen die een rol kunnen gaan spelen. Daarna moeten de bewoners het alsnog uitvechten met de organisaties die windturbines willen plaatsen. Er worden geen zoekgebieden hiervan uitgesloten, ook Zuidoost niet!

[22/11/2021 19:04] U kunt de vragen aan mij mailen: [redacted]@public-mediation.nl
[22/11/2021 19:05] Ik moet echt weg. Ik zie alles graag via de mail verschijnen. B.v.d.!
[22/11/2021 19:06] Het is belangrijk dat Zuidoost wordt betrokken bij het algemene overkoepelende afwegingskader, aangezien meerdere zoekgebieden in Zuidoost liggen.
[22/11/2021 19:06] Ik onderschrijf helemaal de opmerkingen van [naam], maar komen de anderen ook aan bod? Ik heb een heleboel vragen, maar wil vooral weten wat het nut heeft van deze bijeenkomst. Er zijn 12 personen die allemaal aangeven dat ze geen windturbines willen. Wat wordt daarmee gedaan? Dat wil ik weten voordat ik weer een avond vrijmaak? Graag een helder antwoord voor volgende keer. Verder wil ik graag weten of de 17 Windturbines een ambitie zijn of een vaststaand doel? Er wordt gezegd ambitie, maar wethouder lijkt niet met minder genoegen te willen nemen. Ik wil weten waarom de gemeente een begrenzing aangeeft op het beschikbare budget? Verduurzaming mag iets kosten toch? Ik wil graag meegeven dat de Windturbines niet ten kosten mogen gaan van hoogwaardige natuur.
[22/11/2021 19:06] Vragen over de NRD: Daarop is inspraak mogelijk. Het is een vrij technisch document. Is het een idee om een toelichting te geven in de klankbordgroep, naast de formele inspraak? Komen er nog extra inspraakacitiviteiten op de NRD? Komt er een NRD per zoeklocatie of één NRD voor alle gebieden samen?
[22/11/2021 19:06] Motie erkens en leijten , hoe wordt deze meegenomen in het afwegingskader.
[22/11/2021 19:07] Ik moet nu ook weg.
[22/11/2021 19:08] Ik moet er helaas nu echt uit, tot de / een volgende keer!
[22/11/2021 19:16] Waarom zit IJburg in de stedelijke klankbordgroep als zij niet meer als zoekgebied meegenomen worden
[22/11/2021 19:19] Door wie, wanneer en op basis waarvan worden de exacte locaties en hoeveelheid windturbines bepaald?
[22/11/2021 19:40] Einde meeting

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Oost
Datum: dinsdag 21 december 11:00-12:00
Voorzitter [redacted]

LPG Oost - 21 december:

- **Opening/mededeling,**
- **Aanvullingen op agenda?**
- **De stand van zaken: wat gebeurt er?**
- **Terugblik op feed back (lokale) afwegingskader door leden LPG; toelichting van [redacted],**
- **Terugblik op lokale KBG-en en feed back op (lokale) afwegingskader,**
- **Het vervolg: PvA Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing: wat zijn jullie vragen en ideeën, welke rol wil je hierin vervullen, welke ambtelijke partijen moeten we niet vergeten?**
- **Het volgend overleg.**
- **Wvttk/rondvraag**

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Oost
Datum: dinsdag 21 december 11:00-12:00
Voorzitter: [redacted]

LPG Oost - 21 december:

- **Opening/mededeling,**
- **Aanvullingen op agenda?**
- **De stand van zaken: wat gebeurt er?**
- **Terugblik op feed back (lokale) afwegingskader door leden LPG; toelichting van [redacted],**
- **Terugblik op lokale KBG-en en feed back op (lokale) afwegingskader,**
- **Het vervolg: PvA Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing: wat zijn jullie vragen en ideeën, welke rol wil je hierin vervullen, welke ambtelijke partijen moeten we niet vergeten?**
- **Het volgend overleg.**
- **Wvttk/rondvraag**

Geachte heer/mevrouw,

U heeft zich aangemeld voor de informatiebijeenkomst over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau over **windenergie in het zoekgebied Noorder IJplas/ Cornelis Douwesterrein**.

Graag sturen wij u hierbij de link en opzet van de avond.

Datum: **maandag 20 december 2021**
Tijd: **19:00 tot 20:00 uur** (met mogelijk een korte uitloop)

Via deze link komt u in de virtuele MS Teams ruimte die is aangemaakt:

[Link naar de virtuele MS Teams ruimte]

Deze link is voor u persoonlijk bedoeld, geef of stuur deze link s.v.p. niet door naar anderen.

Het programma ziet er als volgt uit:
- 18.55 - 19.00 uur: Inloggen
- Welkom door de gespreksleider [redacted]: korte introductie op de avond
- Presentaties:
    - ❖ Gemeente Amsterdam over de achtergrond van windenergie in Amsterdam en de aanleiding voor ter inzagelegging van de NRD
    - ❖ Initiatiefnemers Amsterdam Wind en NDSM Wind over het initiatief en de aanpak
    - ❖ Deskundige NRD over de inhoud van de NRD
- Vragen onder leiding van gespreksleider
- Afsluiting

In een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) staat beschreven wat er precies onderzocht moet worden als het gaat om effecten van windmolens op de natuur en het milieu in een gebied. Meer informatie en de NRD vindt u **hier**.

Tijdens de bijeenkomst kunt u vragen stellen via de chatfunctie van MS Teams. Afhankelijk van de tijd worden er zoveel mogelijk vragen beantwoord tijdens de bijeenkomst. U ontvangt enkele dagen na de bijeenkomst via e-mail de presentaties.

We zien u graag komende maandagavond.

Vriendelijke groet,

Gemeente Amsterdam
Mede namens [redacted] en [redacted]

Tips voor een goede online sessie

- U kunt meedoen aan deze online (video)bijeenkomst met uw telefoon, tablet of computer. De bijeenkomst vindt plaats via het programma Microsoft Teams. U hoeft het programma niet van te voren te downloaden. U kunt via uw internet browser deelnemen aan deze bijeenkomst. Klik hier voor meer informatie over MS Teams.

- De link naar de virtuele ruimte werkt niet als u werkt binnen een afgeschermde omgeving (Citrix / ADW). Open de link daarom in een browser buiten de afgeschermde werkomgeving.
- U kunt tijdens de sessie vragen stellen in de chat. De moderator zal deze zo veel mogelijk doorgeven aan de experts zodat zij deze kunnen beantwoorden. De meest gestelde vragen met daarbij de antwoorden zullen wij verzamelen en later met u delen.
- Vanaf 19:00 zal de host iedereen toelaten.
- U kunt deze sessie het beste volgen op een desktop computer of laptop de computer of tablet. We raden aan geen telefoon te gebruiken omdat het scherm te klein is om de groepsgesprekken te kunnen volgen.
- Mocht u onverhoopt uit de sessie gestapt zijn of uw internet valt weg dan kun u altijd weer via dezelfde link terugkeren naar de sessie.
- Camera aan, microfoon uit tijdens presentaties.
- Voor de start van de bijeenkomst adviseren wij u om te kijken of alles goed werkt op uw apparaat, om op tijd in te loggen en uw microfoon op stil ('*mute*') te zetten.

Team Regionale Energiestrategie (RES) Amsterdam
Afdeling Duurzaamheid | Gemeente Amsterdam
Contact en vragen via : online contactformulier
Wilt u op de hoogte blijven over de RES en windenergie? Meld u aan
Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam
Volg ons via:
Website Amsterdam Windenergie
Nieuwsbrief Duurzame Energie
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020

Geachte heer/mevrouw,

Tijdens de tweede vergadering van de *stedelijke klankbordgroep is de conceptversie van het afwegingskader " Signalen uit de stad" besproken.
Veel leden van de *stedelijke klankbordgroep hebben daarna een reactie gegeven op het afwegingskader en wij waarderen deze bijdrage in het bijzonder omdat u gevraagd werd binnen een beperkte termijn te reageren.
Wij willen u allen als lid van de *stedelijke klankbordgroep bedanken voor uw inzet, getoonde deskundigheid en betrokkenheid.

Het afwegingskader heeft tot doel om aan de gemeenteraad een helder overzicht te bieden van signalen, zorgen en aandachtspunten die leven bij bewoners in Amsterdam en de buurgemeenten. Bij toekomstige besluitvorming kan de gemeente zodoende de genoemde thema's meenemen in de belangenafweging. Wij hebben u gevraagd of wij in het afwegingskader thema's en/of onderwerpen niet benoemd hebben die wel aandacht vragen. Deze inhoudelijke reactie verwerken wij in het afwegingskader. Deze versie zal namens het college B&W op 16 februari 2022 worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Vanuit de klankbordgroepen is er intensief meegedacht. Een aantal deelnemers heeft daarbij ook punten genoemd die over het proces gaan. Deze vragen en opmerkingen zullen we meenemen in de gesprekken over de handreiking participatie, samenwerking en sturing. We willen de gesprekken met de klankbordgroepen hierover starten in het nieuwe jaar. Uiteindelijk moet dit leiden tot een handreiking die houvast biedt aan zowel bewoners en belanghebbenden, initiatiefnemers, buurgemeenten en de gemeente over de samenwerking in het vervolgproces.

In 2022 hopen we verder het gesprek met u en de stad te voeren over de vragen en zorgen bij de ambitie om windturbines in de Amsterdam te realiseren. Wij hopen daarom u in het nieuwe jaar weer te zien bij de klankbordgroepen.

Wij wensen u fijne kerstdagen en een gezond 2022.

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Team Regionale Energiestrategie (RES) Amsterdam
Afdeling Duurzaamheid | Gemeente Amsterdam
Contact en vragen via : online contactformulier
Wilt u op de hoogte blijven over de RES en windenergie? Meld u aan
Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam
Volg ons via:
Website Amsterdam Windenergie
Nieuwsbrief Duurzame Energie
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020

Voornaam	Achternaam	Perspectief/organisatie	Mail	reactie/Afwegingskader	Proces	Inhoud	Korte toelichting
		Watersport Vereniging IJburg		Aanvulling	x	x	Aandacht voor collectieve afweging in de stad/scenario denken >> komt onvoldoende terug in het stuk nu.
		Natuur & Milieufederatie Noord-Holland	@nmh.nl	ja		x	Nog inhoudelijke vragen over pagina 23
		Dorpsraad Driemond	dorpsraad@driemond.info	ja	x		geen inhoudelijke reactie kader, te weinig tijd. Wel verzoek tot gesprek met Dorpsraad Driemond en inwoners, heiljken zoekgebied Driemond.
		Windalarm	@carbid.nl	ja			Proces: betrokkenheid organiseren, afwegingskader als afwegingskader inzetten, 1 inhoudelijk punt om te bekijken: Hoe verhoudt zich dit beleid ten opzichte van ander beleid dat impact heeft op CO2 reductie (isolatie/alternatieve opwek/komst van datacenters) en ander beleid dat ook belangrijk voor de stad (woningbouwopgave/leefbaarheid/bescherming van groengebieden) / Moties en onderzoeken uit buurgemeenten/stadsdelen/provincie
		Windalarm	s@windalarm.org	ja			Proces: betrokkenheid organiseren, afwegingskader als afwegingskader inzetten, 1 inhoudelijk punt om te bekijken: Hoe verhoudt zich dit beleid ten opzichte van ander beleid dat impact heeft op CO2 reductie (isolatie/alternatieve opwek/komst van datacenters) en ander beleid dat ook belangrijk voor de stad (woningbouwopgave/leefbaarheid/bescherming van groengebieden) / Moties en onderzoeken uit buurgemeenten/stadsdelen/provincie
		Koepelcoöperatie Energie samen	@inter.nl.net	Ja		x	ruttige punten! Let op de juistheid van citaten!
		VVE IJburg	ltue.nl	ja	x	x	Proces: neem inwoners serieus | Inhoud: plaatjes van bijkseminsag / xx
		Volkstuinpark Buiksloternneer	@kpnmail.nl	ja	x	x	Proces: tort te tijd | Imhoud: Typische Amsterdamse thema's missen? | suggestie paragrafen: Verder ontbreken de paragrafen Nut (logica) en Noodzaak (alternatieven), Draagvlak en Biodiversiteit in het concept afwegingskader.
		GeenJDorp	@gmail.com	ja	x		Net eens met kader, maakt alles ingewikkeld. Geen inhoudelijker reactie
		Noorderlingen Voor de Wind	@gmail.com	ja		x	beeldvorming van de windmolens - overal gelijk? , aanvullende suggesties, normatief vs feitelijk?
		KOB Noord		ja	x		Proces - tijd te zorgen | zorgen over de reflectiefase
		Watersport Vereniging IJburg	secretaris@wvijburg.nl	ja+aanvulling			Foto voorkant > i.r.t. veiligheid, deze afgebroken? Misplaatst bij dit onderwerp 'veiligheid'.
		Natuurlijk IJburg	@mac.com				
		Bewoner Landsmeer	@hotmail.com				
		Bewoner Amsterdam Noord	@xs4all.nl				
		Jorg RES (jorg	rin.zuid@jongreinederland.nl				
		Bewoner Amsterdam Zuid	@gmail.com				
		Energiecoöperatie Amsterdam Wind	@amsterdam-wind.nl				
	Tweede ring						
		Tuinpark Buiksloternmeer					

Voornaam	Achternaam		Mail		Perspectief/organisatie	reactieAfwegingskader	Proces	Inhoud	Korte toelichting
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@gmail.com	50 - 64 jaar	volkstuinvereniging Frankendael	ja	x	x	Geen inhoudelijke toevoeging, signaal wat ze belangrijk vindt: combinatie gezondheid en natuur
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@outlook.com	35 - 49 jaar	Windwiki	ja		x	Ontbreken van informatie / richtlijnen afweging. Niet verwerken maar wel inhoudelijke reactie/gesprek om doel kader nogmaals te duiden? >> input voor expertgroep?
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@hotmail.com	65 jaar en ouder	Belangenvereniging Industriegebied Achtersluispolder BIA	ja		x	Inhoud: opm. Over geluidsnormen, hebben we al aangepast. Opsomming bij signalen liever uitgebreide toelichting HOE je ze meeneemt, check op aavullende signalen.
		?? WAS AFGEWEZEN EERST	[redacted]@xs4all.nl		Belangenvereniging Industriegebied Achtersluispolder BIA			x	Inhoud: opm. Over geluidsnormen, hebben we al aangepast. Opsomming bij signalen liever uitgebreide toelichting HOE je ze meeneemt, check op aavullende signalen.
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@xs4all.nl	35 - 49 jaar	Mede auteur van het raadsadres aan de gemeenteraad mbt gezondheidseffecten van windmolens.	ja			zie email RES[redacted]do 9-12-2021 14:09
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@gmail.com	35 - 49 jaar	Ik ben actief voorstander van windenergie op land vrijwilliger bij energiecooperatie Amsterdam Wind	ja			Inhoud: beter onderscheid maken tussen 'trilling' en 'geluid'. Verder aantal specifieke vragen om effecten Windturbines te vegerlijken met andere geluidsbronnen.
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@online.nl	65 jaar en ouder	Bewoonster: actief betrokken b/d wijk Gein/Geingebied en belangengroepen m.b.t. natuur, diversiteit	ja 2x	x		Doel en inhoud van de gezondheidsklankbordgroep
[redacted]		[redacted]	[redacted]@clientenbelangamsterdam.nl	~~35 - 49 jaar~~	~~Clientenbelang Amsterdam: voor zorg, jeugdhulp, toegankelijkheid, vervoer, werk, geldzaken en wonen.~~	JA/Nee ziet van af	x		Geen inhoudelijke toevoeging op het stuk.
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@gmail.com	65 jaar en ouder	Sportleider v. A'dam, opgericht 2 A'dam sportvereniging nu ijplas recreatie. Kano. Sportraad a'dam.				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@windvogel.nl	35 - 49 jaar	energiecooperatie De Windvogel				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@me.com	65 jaar en ouder	WE Create Ilburg				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@mnh.nl	35 - 49 jaar	Natuur & Milieufederatie Noord-Holland				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@gmail.com	50 - 64 jaar	Bewonersgroep Gein				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@upcmail.nl	50 - 64 jaar	Burgers Diemen				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@hotmail.com	50 - 64 jaar	Bewoners voor groene leefbaarheid Amsterdam				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@sigra.nl	[redacted]	Sigra: het samenwerkingsverband van ziekenhuizen en zorgorganisaties in Amsterdam				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]@hotmail.com		Invoner Ilburg op persoonlijke titel				

Voornaam	Achternaam		Perspectief/organisatie	Mail	reactie Afw.K	Proces	Inhoud	Korte toelichting
[redacted]		[redacted]	Tuinpark Buikslotermeer (vervangt definitief [redacted])	[redacted]@orion.nl	ja			Proces: check door gemeente: is de samenstelling van KGB juist en de wens om een BiodiversiteitImpact Assessment (BIA) in te voeren
[redacted]		[redacted]	Energiecooperatie KBG Natuur zit naast [redacted] ook [redacted] van cooperatie Zuiderlicht.	[redacted]				Stelt vragen die niet relevant zijn voor het afwegingskader.
[redacted]		[redacted]	Vogelwerkclub Amsterdam	[redacted]@ewout.tv	JA	x		Geeft alleen standpunt vogelwerkgroep weer (eisen), geen inhoudelijke aanvullingen.
[redacted]	[redacted]	[redacted]	Windalarm, bewoner Oost	[redacted]@yahoo.com	JA	x	x	Geeft geen nieuwe inhoudelijke informatie, herhaling van zorgen (waarbij aangegeven wordt dat 'signalen' te mager te vinden.
[redacted]		[redacted]	voorzitter Stichting Behoud Waterland	[redacted]@xs4all.nl	JA		x	Inhoud: onvoldoende toelichting op impact landschap, ontbreken van diersoorten, ontbreken van planMER in proces
[redacted]	[redacted]	[redacted]	Bewoner	[redacted]@xs4all.nl	JA		x	Foto voorkant? Afweging: rendement? Rol van wet en regelgeving?
[redacted]		[redacted]	Voorzitter stichting Stemmen voor stiller. Bewoners Nellestein eo, Gaasperplas, Gaasperdam.	[redacted]@gmail.com	ja			Proces + inhoudelijk 2 zaken (ingevoegd) en veel vragen rondom MER en procedures
[redacted]		[redacted]	Buurtbewoner Zuidoost en recreant Gaasperplas	amsterdam@[redacted].nl				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	een energiecoöperatie	[redacted]@zuiderlicht.nu				
[redacted]		[redacted]	Buurtbewoners organisatie de Diem	[redacted]@[redacted].org				
[redacted]		[redacted]	Inwoner Zunderdorp. Landelijk Noord.	[redacted].eu				
[redacted]		[redacted]	Stichting de Waterlandse Weide	[redacted]@schoutenhuisbv.nl				
[redacted]		[redacted]	Lid van kerngroep Windalarm Amsterdam en coordinator Windalarm divisie Amstetdam Noord Waterland	[redacted]@gmail.com				
[redacted]		[redacted]	Privé.Bewoner van natuur en recreatiegebied De Hoge Dijk. Namens medebewoners	[redacted]@gmail.com				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	Natuurmonumenten	[redacted]@natuurmonumenten.nl				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	Bestuurslid tuinpark Buikslotermeer	[redacted]@kpnmail.nl				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	Volkstuin vereniging Linnaeus	[redacted]@gmail.com				
[redacted]		[redacted]	wetlandwacht	wetlandwachtijmeer@gmail.com				
[redacted]		[redacted]	Bestuurslid VvE en bestuurslid Erf Abcoudermeer	[redacted]@gmail.com				